Universidad de Deusto
Biblioteca

EDITIO
COMPLUTENSIA
VOL. III.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ESTE ES EL PEOR TOMO - y QUE
HABRA QUE TRABAJAR MUCHO - y
CON poco tacto A Premiar

Biblioteca de
D. Guillermo Barandiarán Alday
donada a la
Biblioteca Universitaria
de Deusto
2010

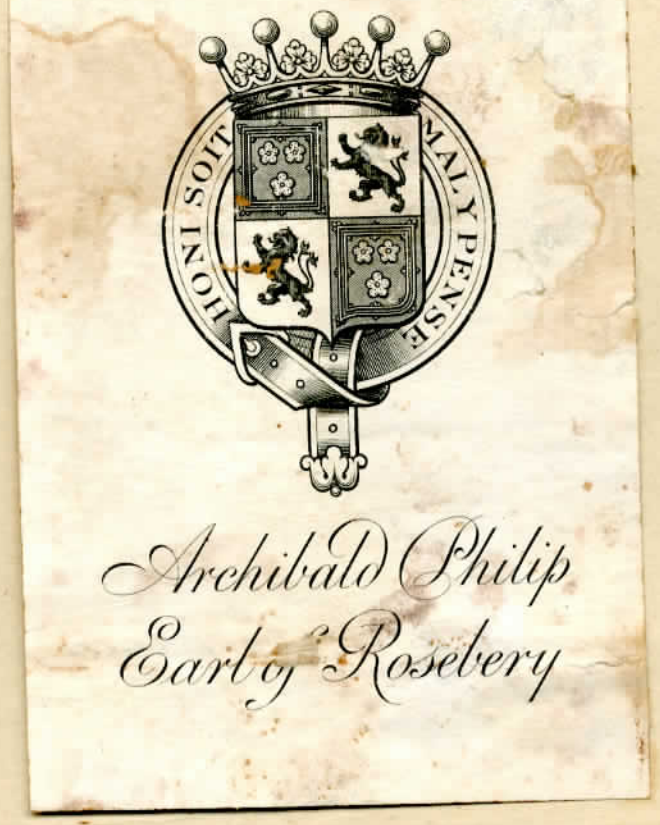

Archibald Philip
Earl of Rosebery

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Rey Compta

Universidad de Deusto
Biblioteca

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri z pauli ter quinqz dierum
Hamqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex nova signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

Tertia pars Veteris testamenti He
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtrioz sua latina
interpreta
tione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad sanctissimum ac clemẽtissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Archicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamenti multiplici lingua impressos.

Prologus

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudẽdas impressoriis formis originales sacræ scripturæ liguas nos incitarũt. Atq; hæc imprimis. Q; cum uniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quantumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius litteram q̃uis ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest quicq̃ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: non dubiũ: quĩ tam admiranda sit fæcunditate repleta: tam exuberãti mysteriorũ copia cumulata: vt cũ plena semper sit & redũdans: flumina de ventre eius fluãt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriã dñi speculari: vt in eandẽ imaginem trãsformẽtur: possit assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cuius nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cũ non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post interpretationẽ maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̃q; ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; vbicũq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorũ imperita limitatis negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripture originem recurrẽdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita vt librorũ Veteris testamẽti synceritas ex Hebraica veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicũq; diuinarũ litterarũ studiosus: posset q; non solis riuulis eẽ cõtentus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternã sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarũ linguarũ translationibus impressioni mãdari Sanctitatis tuæ nomini dedicãdas. Atq; imprimis nouum testamẽtum Græco Latinoq; sermone excudendum curauimus simul cum Lexico græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legẽtibus occurrere: vt his quoq; qui nõ integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero anteq; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmisimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius veteris instrumẽti vocabulorũ. Vbi non tantũ multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed ⌜quod studioso vtilissimũ fore credimus⌝ locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniũ citatur. Rursus: cũ non solus litteræ occidentis: cortex sed introrsus latitans spiritus viuificãtis nucleus maxime sit studioso diuinæ scripturæ requirẽdus: atq; huius præcipua pars ex propriorũ nominũ interpretatione depẽdeat: quorũ ab æterno præuisa impositio incredibilẽ opẽ affert ad propalãdos spirituales abstrusosq; sensus & detegẽda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco interpretationes propriorũ nominum a viris linguarũ peritia præcellẽtibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secũdũ Alphabeticã seriẽ dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorũ Hebræorũ charecterũ instructio & eiusdẽ idiomatis Grãmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normã reducta. Quibus omnibus veluti p̃ præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamẽti linguarum nos conuertimus: ad ficientes etiam singulis earum suam latinam trãslationẽ. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partẽ in eo præcipue fuisse versatã: vt & virorũ in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur & castigatissima oñi ex parte vetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberemus: quorũquidẽ tã Hebræorũ q̃ Græcorũ ac laninorũ multiplicẽ copiã variis ex locis non sine summo labore cõquisiuim9. Atq; ex ipsis quidẽ Græca Sanctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum noui testamẽti codices perq; humane ad nos missisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussiõe Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impressio tua Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationib9 differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandẽ diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatẽ tuam mittimus. Nã cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt q̃ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libẽtius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̃ sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua [illegible] fonte munusculum: quod in dominici gazophylaciu[illegible]anus: vt incipiant diuinarum litterarum studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecram9 autẽ Beatitudinem tuã enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluũt examines: & ad seueríssimi iuditii tui cẽsuram reuoces: vt si Christiane reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nã eos nos hucusq; continuimus. sacrũ istum Apostolici fastigii oraculum cõsulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nũc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimus.

Prologus
Ad lectorem De his que ad lectionem Veteris

testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Vt intelligas studiose Lector modū & ordinē: quez in hac veteris testamenti impressione seruauim⁹: ac in de possis hoc libro facilevti: nōnullorū te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: q̄ cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pētateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguaz habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris ei⁹ linguæ peritissimis elaborata. Græcæ aūt septuagintā interpretum editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excuduntur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pētateucho corrupta est aliquib⁹ in locis: & fabulis merisq̄ Thalmudistarū nugis cōsperſa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni. Idcirco reliquos libros totius veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinā verti fecimus: & diligentissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Cōplutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad edificationē populi: q̄ ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatum confirmādā recipit: Græcā tm̄ habent scripturā: sed cū duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum præfabasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso dispositimus: breuibus agendum est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq̄ tres colūnas habet. Exquibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori marginī adhæret Græca est septuaginta interpretum editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Mediam autem inter has latinā beati Hieronymi translationē velut inter Synagogā & Orietalem Ecclesiā posuim⁹: tanq̄ duos hinc & inde latrones mediū autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc em̄ sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligentia qñq̄ deuiātibus) immobilis semper in veritate permansit. Disponūtur vero colūnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehēdes.

Deinde quia institutū nostruz est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtriscq̄ enim debitores sumus: neminēq̄ esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūq̄ distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq̄ assignare: inter singulas dictiones Hebraicas supponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus consimiles aliæ i latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinē litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictiōe plures amplectitur: tūc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quib⁹ tenue punctū subscribitur hoc modo ̣: Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentē multiplicem esse & æquiuocā: ac proinde recondītum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacibus mētib⁹ inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: q̄ propriam omnino & litteralem. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionū Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tātæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunq̄ etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in promptu habere: vt iaz his adminiculis aditi: Hebræorum ⌈vt ait beatus Hieronymus⌋ nauseam & fastidium fastidientes: præceptores eorum consulere nō [illegible] itaq̄ est: q̄ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula vtriq̄ dictioni imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querenda est in vocabulario. Illæ enim sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ uero dictiones Hebraici text⁹: quib⁹ nulla dictio primitiua repondet in margine: ex primis earū tribus aut quādoq̄ etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterq̄ vbi precesserit aliqua ex his quinq̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̄ apice subiecto: dū modo sit apice desuper notata hoc modo בּ הַ כַּ לַ מַ Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proxime tres vel quandoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quib⁹ dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicunq̄ em̄ alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq̄ hæc quidem succincte dicta sunt: vt legētibus Hebraicā litterā statim absq̄ arte seu consideratione vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hæbraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absq̄ librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū q̄ in hebraicis characteribus⁹ sciēter omisimus apices illos:

Universidad de Deusto
Biblioteca

quibus nunc vtūtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nullā vel significati vel pronunciationis differentiam pertineant: sed ad solam cātus ipsorū modulationē: m erito a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accentus cuiusq; dictionis ignoraretur: hoc modo prouidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimū in ultima habent accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrūt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אֹרֶץ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut coma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū ⁊ Quod autē ad Græcam scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emēdatissima: quæ sanctissimꝰ Dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse uideantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiā adiunximus alia non pauca: quorum partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligētia transcriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partē ipsi magnis laboribus & expensis vndiq; cōquisiuimꝰ: ut copia emēdatorum codicū abunde supereret. Latinā itidē beati Hieronymi translationē cōtulimus cū q̄ plurimis exemplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cōpluteñ nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimū ab hinc annū litteris Gotthicis conscripta ea sunt syncerítate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta q̄ in originalibus vtriusq; testamēti habentur: intacta dimisimus: atq; id quidē consulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequaq̄ possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatam horū nominū scripturā alphabetico ordine prīdē cōfeceramus. Adnotauimꝰ tamē in ipsis interpretationibus eadē nomina propria nō solū ponētes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litteram in suis originalibꝰ. Demū in libro psalmorū illud est admonendum: cōmunē translationem latinam quā vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo adverbum fere correspōdet. Eam autē quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā transtulit veritatem ī medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi presbyteri in libꝝ Esdre.

TRVM DIFICILIVS SIT FACERE quod poscitis: an negare: necdū statui. Nā vobis aliquid iperātibꝰ ānuere snīa est: & magnitudo oneris ipositi ita ceruices premit: vt añ sub fasce ruendī sit q̄ leuandū. Accedūt ad hoc iudicorū [illegible] oē quod scribimus reprehendendū putāt. Et [illegible] contra se cōscia repugnāte publice lacerāt quæ occulte legūt: intantū vt clamare cōpellar & dicere. Dñe libera aīam meam a labiis iniquis & a lingua dolosa. Tertius annꝰ ē q̄ semp scribitis atq; rescribitis vt Esdre librū & hester vobis de hebræo trāsferam: quasi non hēatis græca & latina volumīa aut quicquid illud est q̄ a nobis vertitur: nō statī ab oibus cōspuēdū sit. Frustra autē (vt ait quidā) niti neq; aliud fatigando nisi odiū querere: extreme demētie est. Itaq; obsecro vos mi dōmon & rogatiāe charissimi vt priuata lectione cōtēti libros nō efferatis in publicū: nec fastidiosis cibos ingeratis: vitetisq; eorū supercilium qui iudicare tm̄ de aliis: & ipi facere nihil nouerunt. Si qui autē fratrū sunt quibꝰ nr̄a nō displicēt his tribuatis exēplar āmonētes vt hebræa noīa quorū grādis in hoc volumine copia est: distincte & per interualla transcribāt. Nihil enī pderit emēdasse librū nisi emendatio librariorū diligētia cōseruetur. Nec quēq̄ moueat q̄ vnus a nobis liber editus est: nec apocriphorū tertii & quarti libri somniis delectetur. quia & apud hebræos esdre: necmieq; sermones in vnū volumē coartātur: & quæ non habētur apud illos: nec de vigintiq̄ttuor senibus sunt procul abiicienda. Si quis autē septuaginta vobis opposuerit interptes: quorū exēplaria varietas ipsa lacerata & euersa demōstrat nec pt vtiq; verū asserī quod diuersū est: mittite eū ad euangelia: in quibus multa ponūtur quasi de veteri testamento q̄ apud septuaginta interptes nō habētur velud illud: qm̄ nazarei vocabitur: & ex egypto vocaui filiū meum & videbunt in quē cōpunxerunt: multaq; alia q̄ latiori operi reseruam: & q̄rite ab eo vbi scripta sunt. Cū q; pferre nō potuerit: vos legite de his exēplaribus q̄ nup a nobis edita maledictorū quotidie linguis cōfodiūtur. Sz vt ad cōpendiū veniā: certe quod illaturus sum equissimū est Edidi aliquid quod nō hr̄ in greco: aut aliter hr̄ q̄ a me versum est. Quid interptem laniant. Interrogēt hebræos: & ipsis autoribus trāslationi mee vel arrogēt vel derogent fidē. Porro aliud est si clausis quod dicitur oculis mihi volūt maledicere: & nō imitātur græcorū studium & beniuolentiā: qui post septuaginta trāslatores iam xp̄i euangelio coruscante iudeos & hebionitas legis veteris interptes aquilam videlicet & symachū & theodotionē & curiose legunt & p origenis laborē in hexaplois ecclīis dedicarūt. Quantomagis latini grati esse deberent q̄ exultantē cernerent græciā a se aliquid mutuari. Primū em̄ magnor ū sumptum est & infinite difficultatis. exēplaria posse habere oīa deinde etiā qui habuerint: & hebræi sermonis ignari sunt magis errabūt: ignorātes qs e multis veri? dixerit. Quod etiam sapientissimo cuidā nup apud græcos accidit vt iterdū scripture sensum relinquēs vniuscuiuslibet interptis seq̄retur errorē. Nos autē qui hebræe lingue saltē q̄uam habemus sciam: & latinus nobis vtcunq; sermo non deest: & de aliis magis possumus iudicare & ea q̄ ipsi itelligim? in nostra lingua promere. Itaq; licet hydra sibilet: victorq; si non incendia iactet: nunq̄ meū iuuāte xp̄o silebit eloquiū etiā p̄cisa lingua balbutiet. Legant qui volunt qui nolunt abiiciant. Euentilent apices: lr̄as calūniētur. Magis vestra charitate q̄uocabor ad studium q̄ illorum detractione & odio deterrebor.

Explicit Prologus.

ESDRAS PRIMVS.
ΕΣΔΡΑΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ca.i,

A

Et in anno primo cyri re
Al ἐν τῷ ἑνὶ τῷ πρώτῳ κύρου βα=
gis persaꝝ vt cōpleret ver=
σιλέως περσῶν τοῦ τελεσθῆναι λό=
bū dñi ab ore hieremie:
γον κυρίου ἀπὸ στόματος ἱερεμίου,
suscitauit dñs spūm cyri re
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα κύρου τοῦ βα
gis persaꝝ: & mādauit vocē in omni re=
σιλέως περσῶν, καὶ διεφώνησε φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ βασι
gno suo: etiā in scripto dicēs: sic dixit cyrus
λείᾳ αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ λέγων, οὕτως εἶπε κύρος ὁ
rex persaꝝ: omnia regna terre dedit
βασιλεὺς περσῶν, πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ
mihi dñs de⁹ celi. & ipse cōsiderauit
μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ· καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο
B
sup me vt edificarē ipsi domū in hierusalē q̄
ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ
in iudea. quis in vobis de vniuerso pplo e=
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐ=
tus? & erit deus illius cū eo: & ascendat
τοῦ; καὶ ἔσται ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω
in hierusalē q̄ in iudea: & edificet
εἰς ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω
domū dñi dei israel: ipse deus ē in hieru=
τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ, αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν ἱερου=
salē. & ois relictus ab omnib⁹ lo=
σαλήμ. καὶ πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τό=
cis vbi ipse habitat ibi adiuuabūt eū viri
πων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ λήψονται αὐτοῦ ἄνδρες τοῦ
loci sui in argēto & auro & in substātia & in
C
τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἐν ὑπάρξει καὶ ἐν
tumētis cū volūtario in domū dei que in hieru
κτήνεσι μετὰ τοῦ ἑκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερου=
salē. & surrexerūt principes familiaꝝ iuda &
σαλήμ. καὶ ἀνέστησαν ἀρχόντες τῶν πατριῶν Ἰούδα καὶ
beniamī & sacerdotes & leuite oēs quoꝝ excitauit
Βενιαμὶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ λευῖται πάντες ὧν ἐξήγειρεν ὁ
deus spm eoꝝ vt ascēderēt ad edificandū do
θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶ
mū dñi q̄ in hierusalē. & vniuersi q̄ circuitu eoꝝ
κον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν αὐ=
cōfortauerūt in manib⁹ eoꝝ in vasis argenti
τῶν ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου
in auro & in apparatu & in tumētis & in mūeribꝰ:
ἐν χρυσῷ καὶ ἐν ἀποσκευῇ καὶ ἐν κτήνεσι καὶ ἐν ξενίοις,
preter ea q̄ in volūtariis. & rex cyrus ptulit vasa
πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις. καὶ ὁ βασιλεὺς κύρος ἐξήνεγκε σκεύη
dom⁹ dñi q̄ cepit nabuchodonosoꝝ ab hierusalē:
D
οἴκου κυρίου ἃ ἔλαβε ναβουχοδονόσορ ἀπὸ ἱερουσαλήμ
& posuit ea in domo dei sui. & protulit ea
καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐ
cyrus rex persaꝝ in manum mithridatis gaz
τὰ κύρος ὁ βασιλεὺς περσῶν ἐπὶ χεῖρα μιθριδάτου γαζ
barei. & numerauit ea sasabasar princi
βαρέου. καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ ἄρχον
pi iuda. & hic numerus eoꝝ. phiale
τι τοῦ Ἰούδα. καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. φιάλαι
auree triginta: & argentee phiale mille: muta
χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ἀργυροῖ φιάλαι χίλιοι, θυ=
toria nouē & viginti. chephoi aurei triginta:
μιατήρια ἐννέα καὶ εἴκοσι. χεφὼρ χρυσοῖ τριάκοντα,
& argētei duplicati quadringenti & decem. & vasa
καὶ ἀργυροῖ δίπλαι τετρακόσιαι καὶ δέκα. καὶ σκεύη
alia mille. omnia vasa & auri &
ἕτερα χίλια. πάντα τὰ σκεύη καὶ τοῦ χρυσίου καὶ
argenti quinq̄ milia quadringenta. vniuersa
τοῦ ἀργυρίου πεντακισχίλια τετρακόσια. τὰ πάντα

Incipit liber esdre primꝰ.
Cap. i.

IN anno primo cyri
regis persarum ꝯ
vt cōpleretur verbū dñi
ex ore hieremie suscita
uit dominus spiritū cy=
ri regis persarum: ꝯ
& traduxit vocē in oī re
gno suo etiā p scripturā
dicens. Hec dicit cyrus
rex persarum. Omnia
regna terre dedit mihi
dominus deus ꝯ
celi: & ipse precepit mi
hi: vt edificarem ei ꝯ
domum in hierusalem:
q̄ est in iudea. Quis est
in vobis de vniuerso po
pulo ei? Sit deus illi? cū
eo. Ascēdat in hierusalē
q̄ est in iudea: & edificet
domum domini dei is=
rael: ipse est ꝯ
de⁹ qui est in hierusalē.
Et omnes ꝯ
reliqui in cunctis locis
vbicunq̄ ꝯ
habitant adiuuent eum
viri de loco suo ꝯ
argento & auro substā=
tia & pecoribꝰ: excepto
quod voluntarie offerūt
templo dei quod est ꝯ
in hierusalē. Et surrexe
runt principes patrum
de iuda & beniamin & sa
cerdotes & leuite: & ꝯ
omnis cuius suscitauit
deus spiritū vt ascēderet
ad edificandum templū
domini: quod erat ꝯ
in hierlm. Vniuersiq̄
erant in circuitu adiuuerūt
manꝰ eorū in vasis argē
teis & aureis in substātia
& iumentis in suppelle=
ctili: exceptis his que
sponte obtulerant. Rex
quoq̄ cyrus ptulit vasa
templi domini que tu=
lerat nabuchodonosor
de hierusalē: & posuerat
ea in templo dei sui. ꝯ
Protulit autem ea cyrus
rex persarū per manū
mitridatis filii gazabar
& annumerauit ea sasa=
basar principi iude. & hic est numerus eorum.
Phiale auree triginta.
phiale argentee ꝯ
mille. cultri viginti no
uem: ꝯ
cyphi aurei triginta: cy
phi argentei ꝯ
secundi quadringenti de
cem: vasa ꝯ
alia mille. Omnia vasa
au ea & argentea ꝯ
quinq̄ milia quadrin=
genta. Vniuersa ꝯ

Cap.i.

a שָׁנָה	בִּשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
b לְכִלּוֹת דְּבַר יְהוָה מִפִּי יִרְמְיָה הֵעִיר	
c כָּלָה	
d עוּר	יְהוָה אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
e עָבַר כָּתַב	וַיַּעֲבֶר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב
	לֵאמֹר: כֹּה אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס כֹּל
f מֶלֶךְ	מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי
g בָּנָה	הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָּקַד עָלַי לִבְנוֹת לוֹ
	בַּיִת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה: מִי
h הַיה עָלָה	בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל
i בָּנָה	לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיִבֶן אֶת
	בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
	הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם: וְכָל
j שָׁאַר קוּם	הַנִּשְׁאָר מִכָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא
k גּוּר נָשָׂא	גָר שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ
l רָכַשׁ	בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם
	הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
m קוּם	בִּירוּשָׁלָם: וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת
	לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
n עָלָה	לְכֹל הָעִיר הָאֱלֹהִים אֶת רוּחוֹ לַעֲלוֹת
	לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
o סָבַב	בִּירוּשָׁלָם: וְכָל סְבִיבוֹתֵיהֶם חִזְּקוּ
p כָּלָה	בְּיָדֵיהֶם בִּכְלֵי כֶסֶף בַּזָּהָב בָּרְכוּשׁ
q נָדַב	וּבַבְּהֵמָה וּבַמִּגְדָּנוֹת לְבַד עַל כָּל
r נָדַב נָצָא	הִתְנַדֵּב: וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי
	בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר
s נָתַן	מִירוּשָׁלַם וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו:
t יָצָא	וַיּוֹצִיאֵם כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס עַל יַד
u סָפַר	מִתְרְדָת הַגִּזְבָּר וַיִּסְפְּרֵם לְשֵׁשְׁבַּצַּר
v נָשָׂא	הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה: וְאֵלֶּה מִסְפָּרָם
	אַגַּרְטְלֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים אַגַּרְטְלֵי כֶסֶף
	אֶלֶף מַחֲלָפִים תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים:
w כָּפַר	כְּפוּרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כְּפוּרֵי כֶסֶף
x שָׁנָה רִבֵּעַ	מִשְׁנִים אַרְבַּע מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה כֵּלִים
y מֵאָה	אֲחֵרִים אָלֶף: כָּל כֵּלִים לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף
	חֲמֵשׁ אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.heb.i.Esd.ij. Trāsla.B.Vie. Trāl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

פ הֶעֱלָה שְׁשְׁבַּצַּר עִם הָעֹלוֹת הַגּוֹלָה עָלָה נֵלָה
מִבָּבֶל לִירוּשָׁלִָם׃

Cap.ij. וְאֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשִּׁבְיִ מְדַן עָבַד
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשֻׁבוּ לִירוּשָׁלִַם יהוּא שוּב
וְיְהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ אֲשֶׁר בָּאוּ עִם זוּא
זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה שְׂרָיָה רְעֶלְיָה
מָרְדְּכַי בִּלְשָׁן מִסְפָּר בִּגְוַי רְחוּם
בַּעֲנָה מִסְפַּר אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל׃
בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מֵאָה שִׁבְעִים
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה מֵאָה
שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי אָרַח שִׁבַּע
מֵאוֹת חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים׃ בְּנֵי פַחַת
מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ יוֹאָב אַלְפַּיִם
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וּשְׁנֵים עָשָׂר׃ בְּנֵי
עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
בְּנֵי זַתּוּא תְּשַׁע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה׃ בְּנֵי זַכָּי שְׁבַע מֵאוֹת
וְשִׁשִּׁים׃ בְּנֵי בָנִי שֵׁשׁ מֵאוֹת
אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי בֵבַי שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁרַע
עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי עַזְגָּד אֶלֶף
מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שָׁמָה
שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃ בְּנֵי
בִגְוַי אַלְפַּיִם חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃ בְּנֵי
עָדִין אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
בְּנֵי אָטֵר לִיחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה׃
בְּנֵי בֵצַי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי יוֹרָה מֵאָה וּשְׁנַיִם שָׁנָה
עָשָׂר׃ בְּנֵי חָשֻׁם מָאתַיִם עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי גִבָּר תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי בֵית לָחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
אַנְשֵׁי נְטוֹפָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
בְּנֵי עַזְמָוֶת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי
קִרְיַת עָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שִׁבַּע
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי הָרָמָה מֵאָה

Ptulit qsasabasar: rcū his sq ascēdebāt tde transmigratione u babylonis x in hierusalem. 2.

HI sunt aūt cpuincie bfilii q ascēderūt cde captiuitate squam b transtulerat t nabuchodonosor ooo k rex l babylōis m in babylone n & reuersi sunt o in hierusalē p & iudea q vnusqsq r in ciuitatē suā: q t venerūt u cum x zorobabel: y iesua: z neemia: a saraia: b rahelaia c mardochai: d belsan e mesphar: f beguai: g reum. ooo h baana. i Numerus k viror l populi m israel. oooo n Filii o phares: p duo milia q centum r septuaginta oo s duo. t Filii u saphatia: x trecenti ooooooooooooooo y septuaginta z duo. a Filii b arca c septingenti ooooo d septuaginta e quinqs. f Filii g phetmoab ooooooooo h filiorū m iosue n ioab o duo milia oooooooooooooooo p octingenti r duodecim. s Filii ooooooooooooooo u helam: x mille y ducenti z quīquaginta a quattuor. b Filii c zethua: d nongenti e quadraginta ooooooooo f quinqs. g Filii h zachai: i septingenti ooooooooooo k sexaginta. l Filii m bani: n sexcenti ooooooooooo p quadraginta q duo. r Filii s bebai. t sexcenti ooooooo u viginti x tres. y Filii z azgad a mille ooooooooooooooo b ducēti c vigīti d duo. e Filii f adonicam : ooooooooooo g sexcenti h sexaginta i sex. k Filii ooooooooooooooo l begui: m duo milia n quinquaginta o sex. p Filii ooooo q adn: r quadringēti s quinquaginta t quattuor. ooo u Filii x ather qui erant y ex czecia: z nonaginta a octo. b Filii c besai: d trecēti e viginti ooooooooooooooooooooooo f tres. g Filii h iora: i centuz k duodecim. ooooooooo l Filii m asem : n ducenti o viginti oooooooooooooooo p tres. q Filii r gebbar: s nonaginti t quinqs. ooooooooo u Filii x bethleem: y centum z viginti a tres. ooooooooo b Viri c nethupha: d quinquaginta e sex. ooooooo f Viri g anathoth : h cētum i viginti k octo. ooooooooo l Filii m azmaueth: n quadraginta o duo. p Filii ooooooo q cariathiarim r cephira s & beroth: t septingenti ooo u quadraginta x tres. y Filii z rama ooooooooooooooo

tulit sasabasar cū ascensu trāsmigra
ἀνήγαγε σασαβασὰρ μετὰ τῆς ἀναβάσεως τῆς ἀποι
tionis ex babylone in hierusalem.
κίας ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ. Ca.2.

Et hi filij puincie q ascen= A
Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνον
dūt de captiuitate trāsmigrationis: quā
τες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς
trāstulit nabuchodonosor rex babylo=
ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶ=
nis in babylonē. & reuersi sunt in hieruſa=
νος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσα=
lē & iudam vir in ciuitatē suā: q
λὴμ καὶ ἰούδαν ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, οἳ
venerūt cū zorobabel: iesua neemias saraias
ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησουὰ νεεμίας σαραΐας
reelias: mardocheus balasan maspher ba=
ῥεελίας, μαρδοχαῖος βαλασὰν μάσφαρ βα=
gue reū baana. nūerus virox populi isra=
γουὲ ῥεοὺμ βαανά. ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσρα=
el. filij phoros duo milia centū septuaginta
ηλ. υἱοὶ φόρος δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκοντα
duo filij saphatia trecenti septuaginta
δύο υἱοὶ σαφατία τριακόσιοι ἑβδομηκοντα
duo. filij ares septingēti septuagintaquinqs.
δύο. υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.
filij phaath moab filijs iesue toab duo mi
υἱοὶ φαὰθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησουὲ ἰωὰβ δισχί=
lia octingēti & duodecim. filij elam mille
λιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα. υἱοὶ ἐλὰμ χίλιοι
ducenti quinquaginta quattuor. filij zethua non=
διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθουὲ ἐννα=
gēti quadragintaquinqs. filij zacchaia septi
κόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακχαΐα ἑπτα
genti sexaginta. filij banea sexcēti quadra=
κόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανέα ἑξακόσιοι τεσσαρά
ginta & duo filij babai sexcenti viginti
κοντα καὶ δύο. υἱοὶ βαβαὶ ἑξακόσιοι εἴκοσι=
tres. filij azigad mille ducenti vigintiduo.
τρεῖς. υἱοὶ ἀζιγαὰδ χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο.
filij adonicā sexcenti sexaginta sex. filij bague
υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ἑξήκονταἕξ. υἱοὶ βαγουὲ
duo milia quinquaginta sex. filij addin quadringēti
δισχίλιοι πεντηκονταἕξ. υἱοὶ ἀδδὶν τετρακόσιοι
quinquaginta quattuor. filij ater ezccia nona=
πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκίᾳ ἐννεν B
ginta octo. filij bassu trecenti viginti tres.
κονταοκτώ. υἱοὶ βασσοῦ τριακόσιοι εἴκοσιτρεῖς.
filij iora centū duodecim. filij asum ducenti
υἱοὶ ἰωρὰ ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ ἀσοὺμ διακόσιοι
viginti tres. filij gaber nonaginta quinqs. filij
εἴκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβὲρ ἐνενηκονταπέντε. υἱοὶ
bethlee centū viginti tres. filij netophath quin
βεθλεὲμ ἑκατὸν εἴκοσιτρεῖς. υἱοὶ νετωφὰθ πεν=
quagīta sex. filij anathoth centū viginti octo. filij
τηκονταἕξ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἴκοσιοκτώ. υἱοὶ
asmoth quadraginta duo. filij cariathiarim cha=
ασμὼθ τεσσαρακονταδύο. υἱοὶ καφιαθιαρεὶμ χα=
phera & beroth septingenti quadraginta tres.
φηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακονταπρεῖς.
filij rama
υἱοὶ τῆς ῥαμὰ

Universidad de Deusto Biblioteca

τ gabaa sexcenti viginti vn[s]. viri machmas
καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς· ἄνδρες μαχμὰς
centū viginti duo. viri bethel τ hai ducen
ἑκατὸν εἰκοσιδύο· ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἳ διακό=
ti viginti tres. filij nabo quinquaginta duo. filij
σιοι εἰκοσιτρεῖς· υἱοὶ ναβὼ πεντηκονταδύο· υἱοὶ
magbis centū quinquagita sex. filij helā alteri[9] mil
μαγβεὶς ἑκατὸν πεντηκονταέξ· υἱοὶ ἡλὰμ ἑτέρου χί
le ducenti quinquaginta quattuor. filij eram
λιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες· υἱοὶ ἠρὰμ
trecenti viginti. filij lodadid τ ono septi=
τριακόσιοι εἴκοσιν· υἱοὶ λοδαδὶδ καὶ ὠνὼ ἑπτα
gēti viginti quinq;. filij hiericho trecenti qua
κόσιοι εἰκοσιπέντε· υἱοὶ ἱεριχὼ τριακόσιοι τεσ
draginta quinq;. filii senaa tria milia sexcen=
σαρακονταπέντε· υἱοὶ σεναὰ τριχίλιοι ἑξακόσι
ti triginta. τ sacerdotes filij iedua in domo
οι τριάκοντα· καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἰεδούα τῷ οἴκω
iesu nongenti septuaginta tres. filij emmer
ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς· υἱοὶ ἐμμὴρ
mille quinquagita duo. filij phasur mille du
χίλιοι πεντηκονταδύο· υἱοὶ φασοὺρ χίλιοι δια
cēti q̄draginta septē. filij charim mille
κόσιοι τεσσαρακονταεπτά· υἱοὶ χαρὶμ χίλιοι
τ decē τ septē. leuite filij iesu τ cad=
καὶ δεκαεπτά· καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἰησοῦ καὶ καδ
miel filijs oduie septuagintaquattuor
μιὴλ τοῖς υἱοῖς ὠδουΐα ἑβδομηκοντατέσσαρες
cantores: filij asaph cētū vigīti octo. filij iani
οἱ ᾄδοντες, υἱοὶ ἀσὰφ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ τῶν
tor: filij sellū: filij ater: filij telmon:
πυλωρῶν, υἱοὶ σελλούμ, υἱοὶ ἀτήρ, υἱοὶ τελμών,
filij acub: filij atita: filij sobai: om=
υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀτιτά, υἱοὶ σωβαΐ, οἱ πάν=
C nes centū triginta nouē. nathenei: filij
τες ἑκατὸν τριακονταεννέα· οἱ ναθηναῖοι, υἱοὶ
suaa: filij asuphat: filij tabaoth: filij cores:
σουαά, υἱοὶ ἀσουφάτ, υἱοὶ ταβαώθ, υἱοὶ κορές,
filij siaa: filij phadon: filij balana: filij aga
υἱοὶ σιαά, υἱοὶ φαδών, υἱοὶ βαλανά, υἱοὶ ἀγα
ba: filij acub: filij agab: filij sellami. filij
βά, υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀγάβ, υἱοὶ σελλαμί· υἱοὶ
annā: filij gaddel: filij gaer: filij raia: fi=
ἀννάν, υἱοὶ γεδδήλ, υἱοὶ γαήρ, υἱοὶ ῥαϊά, υἱ
lij rason: filij necoda: filij gazā: filij aza:
οἱ ῥασών, υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζάμ, υἱοὶ ἀζά,
filij phasi: filij basi: filij asena: filij mou=
υἱοὶ φασί, υἱοὶ βασί, υἱοὶ ἀσενά, υἱοὶ μοου=
nim: filij nephusim: filij bagbuc: filij acu=
νίμ, υἱοὶ νεφουσείμ, υἱοὶ βαγβούκ, υἱοὶ ἀκου=
pha: filij arur. filij basaloth: filij meida:
φά, υἱοὶ ἀρούρ· υἱοὶ βασαλώθ, υἱοὶ μεϊδά,
filij arsa: filij barcos: filij sisara: filij thema:
υἱοὶ ἀρσά, υἱοὶ βαρκός, υἱοὶ σισάρα, υἱοὶ θαιμά,
filij nesia: filij atipha: filij seruor salomon:
υἱοὶ νεσία, υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ τῶν δούλων σολομών,
filij sotai: filij sephera: filij pharuda: filij
υἱοὶ σωταΐ, υἱοὶ σεφηρά, υἱοὶ φαρουδά, υἱοὶ
iela. filij dercon: filij
ἰελά· υἱοὶ δερκών, υἱοὶ

[h]et gabaa [i]sexcenti [i]viginti
[m]vnus.
[n]Viri [o]machmas: [p]centū
[q]viginti [r]duo.
[s]Viri [t]bethel [u]& chai: [x]du=
centi [r]viginti
[s]tres. [a]Filii [b]nebo: [c]quin=
quaginta [d]duo.
[e]Filii [f]megbis: [g]centum
[h]quinquaginta [i]sex.
[k]Filii [l]helam [m]alteri[9]: [n]mil
le [o]ducenti
[p]quinquaginta [q]quattu=
or. [r]Filii [s]arim: [t]trecenti
[x]viginti. [r]Filii [s]lodadin [b]&
ono:
[c]septingēti [c]viginti [c]quin=
q;. [r]Filii
[g]hiericho: [h]trecenti [k]qua=
draginta [l]quinq;.
[m]Filii [n]senaa [o]tria [p]milia
[q]sexcenti
[s]triginta. [t]Sacerdotes [u]filii
[x]iadaia
[r]in domo [s]iesue: [a]nongen
ti [c]septuaginta
[d]tres. [e]Filii [r]emmer: [g]mille
[h]quinquaginta
[i]duo. [k]Filii [l]phessur: [m]mil=
le [n]ducenti
[o]quadraginta [p]septem. [q]Fi
lii [r]arim: [s]mille [u]decem
[t]& septem. [x]Liuite: [r]Filii
[s]iesue
[a]& cedmihel [b]filiorū [c]odo
uie: [d]septuaginta
[e]quattuor. [f]Cantores. [g]Fi
lii [h]asaph: [i]centum
[k]viginti [l]octo: [m]filii [n]ianito
rum:
[o]filii [p]sellum [q]filii [r]ather. [s]fi
lii [t]thelmon: [u]filii
[x]accub: [r]filii [s]athita: [a]filii
[b]sobai: [c]vniuersi
[d]centum [e]triginta [f]nouē.
[g]Nathinei:
[h]Filii [i]sia: [k]filii [l]asupha: [m]fi=
lii [n]thebboat:
[o]filii [p]ceros: [q]filii [r]siaa: [s]filii
[t]phadon: [u]filii
[x]lebana: [r]filii [s]agaba: [a]filii
[b]accub: [c]filii [d]agab:
[e]filii [r]selmai: [g]filii [h]anan: [i]Fi
lii [k]gaddel: [l]filii
[m]gaer: [n]filii [o]raahia: [p]Filii
[q]rasin. [r]filii [s]uechoda:
[t]filii [u]gazen. [x]Filii [r]azec: [s]fi
lii [a]phasea: [b]filii [c]besee:
[d]Filii [e]asemaa: [f]filii [g]muni
[h]filii [i]nephusim:
[k]filii [l]bechuc. [m]filii [n]acu=
pha. [o]filii [p]azur:
[q]filii [q]besluth. [r]filii [s]maida.
[t]filii [u]arsa.
[x]Filii [r]bercos. [s]filii [a]zizara.
[b]filii [c]thema.
[d]Filii [e]nasia. [f]filii [g]athupha.
[h]Filii [i]seruorum
[k]salomonis. [l]filii [m]sothei.
[n]filii [o]sophereth. [p]filii
[q]pharuda. [r]Filii [s]iala. [t]filii
[u]darcon. [x]filii

וְגַבַּע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאֶחָד׃
אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃
אַנְשֵׁי בֵית אֵל וְהָעָי מָאתַיִם עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי נְבוֹ חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
בְּנֵי מַגְבִּישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם מֵאָה
חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃ בְּנֵי חָרִם שְׁלֹשׁ רָבֻעַ
מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאוֹנוֹ
שְׁבַע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה׃ בְּנֵי
יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדָעְיָה
לְבֵית יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי פַשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם
אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃ בְּנֵי חָרִם אֶלֶף
וְשִׁבְעָה עָשָׂר׃ הַלְוִיִּם בְּנֵי יֵשׁוּעַ
וְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי הוֹדַוְיָה שִׁבְעִים
וְאַרְבָּעָה׃ הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי אָסָף מֵאָה שׁוּר
עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃ בְּנֵי הַשֹּׁעֲרִים
בְּנֵי שָׁלוּם בְּנֵי אַטֵּר בְּנֵי טַלְמֹן בְּנֵי
עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי שֹׁבָי הַכֹּל
מֵאָה שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה׃ הַנְּתִינִים נָתַן
בְּנֵי צִיחָא בְּנֵי חֲשׂוּפָא בְּנֵי טַבָּעוֹת׃
בְּנֵי קֵרֹס בְּנֵי סִיעָהָא בְּנֵי פָדוֹן׃ בְּנֵי
לְבָנָה בְּנֵי חֲגָבָה בְּנֵי עַקּוּב׃ בְּנֵי חָגָב
בְּנֵי שַׂמְלַי בְּנֵי חָנָן׃ בְּנֵי גִדֵּל בְּנֵי
גַּחַר בְּנֵי רְאָיָה׃ בְּנֵי רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא
בְּנֵי גָזָם׃ בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי פַסֵּחַ בְּנֵי בֵסָי׃
בְּנֵי אַסְנָה בְּנֵי מְעוּנִים בְּנֵי נְפוּסִים׃
בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר׃
בְּנֵי בַצְלוּת בְּנֵי מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא׃
בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי סִיסְרָא בְּנֵי תָמַח׃
בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא׃ בְּנֵי עַבְדֵי
שְׁלֹמֹה בְּנֵי סֹטָי בְּנֵי הַסֹּפֶרֶת בְּנֵי
פְרוּדָא׃ בְּנֵי יַעְלָא בְּנֵי דַרְקוֹן בְּנֵי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.i.Esd.ij. — Trásla.B.Vie. — Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

נְדֵל ׀ בְּנֵי שַׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל בְּנֵי	gedeli filii saphata: filii athil: filii	geddel: filii saphatia: filii attel: filii phacherath:
פְּכֶרֶת הַצְּבָיִים בְּנֵי אָמִי׃ כָּל הַנְּתִינִים נְתִן	phocereth: q erãt de aſebaim: filii amim. Oẽs nathinnei & filii ſeruorum ſalomonis: trecẽti nonagĩta duo. Et hi q	γεδδήλ, υἱοὶ σαφατίας, υἱοὶ ἀττήλ, υἱοὶ φαχεραθ, filii aſeboim: filii emei: omnes iſti nathenei
וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה שִׁבְעִים מֵאוֹת		υἱοὶ ἀσεβωείμ, υἱοὶ ἠμεί, πάντες οὗτοι οἱ ναθινα-
תְּשִׁעִים וּשְׁנָיִם׃ וְאֵלֶּה הֲעֹלִים		simul τ filii ſeruorum ſalomonis trecenti nona-
מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב אַדָּן	ascenderũt de thelmelah: thelarſa cherub & don &	οι ἅμα καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντος τριακόσιοι ἐννενη-
אִמֵּר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבוֹתָם	mer: & nõ potuerũt indicare domũ familie ſue	γιτα δυο. τ hi q ascenderũt de thelmelech
וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃ בְּנֵי דְלָיָה	& ſemen ſuũ: vtrum ex iſrael eſſẽt. Filii dalaia:	κοντα δύο. καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ θελμελὲχ
בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ מֵאוֹת	filii thobia. filii nechoda: ſexcenti	thelareſa cherub: edan emmer: τ nõ potuе
חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃ וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי	quinquaginta duo. Et de filiis ſacerdotum: filii	θελαρησὰ χερούβ, ἀδὰν ἐμμήρ, καὶ οὐκ ἠδυνήθη-
חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר	tobia filii acos. filii berzellai: qui	runt indicare domũ familie ſue τ ſe-
לָקַח מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה	accepit de filia berzellai galaaditidis vxorẽ:	σαν τ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρ
וַיִּקָּרֵא עַל שְׁמָם׃ אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם	& vocatus eſt noie eoꝝ. Hi quesierunt ſcripturã	men ſuum ſi ex iſrael ſunt. filij dalaia: filij to-
הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא נִמְצָאוּ וַיְנָאֲלוּ	genealogie ſue: & nõ inuenerunt: & eiecti ſunt	μα αὐτῶν εἰ ἐξ ἰσραὴλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαΐα, υἱοὶ τω
מִן הַכְּהֻנָּה׃ וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם	de ſacerdotio. Et dixit atherſatha eis	bie: filij necoda ſexcenti quinq̃gintaduo. τ de
אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים	vt non comederent de ſancto ſanctorum	βίου, υἱοὶ νεκωδὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. καὶ ἀπὸ
עַד עֲמֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וּלְתֻמִּים׃ כָּל	donec ſurgeret ſacerdos illuminãtibus τ	filijs ſacerdotũ filij obaia: filij accus: filij
הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם	pfectis. Omnis multitudo quaſi vn̄ q̃draginta duo milia	τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ ὀβαΐα, υἱοὶ ἀκκοῦς, υἱοὶ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים׃ מִלְבַד	trecenti ſexaginta. Ex	berzelai: q accepit de filiabus berze
עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת	ceptis ſeruis eorum & ancillis	βερζελαΐ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν θυγατέρων βερζε-
אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים	quĩ erant ſeptem milia trecenti triginta	λαΐ τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ
וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים וּמְשֹׁרְרוֹת	ſeptem: & in ipſis cantores atq̃ cantatrices	noie eorum. hi quoq̃ ſcierũt ſcriptu
מָאתַיִם׃ סוּסֵיהֶם שִׁבַּע מֵאוֹת	ducẽti. Equi eorum ſeptingenti	ram ſuam q̃rentes genealogiã τ nõ inuẽte fuerũt:
שִׁלְשִׁים וְשִׁשָּׁה פִּרְדֵיהֶם מָאתַיִם	triginta ſex: muli eorũ ducenti	φὴν αὐτῶν οἱ γενεαλογούντες καὶ οὐχ εὑρέθησαν,
אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה גְּמַלֵּיהֶם אַרְבַּע	quadraginta quinq̃: cameli eorum quadringẽti	τ electi ſunt de ſacerdotio. τ dixit ather
מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים חֲמֹרִים	triginta quinq̃: aſini	καὶ ἐξώσθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας, καὶ εἶπεν ἀθερ-
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שְׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃	eorum ſex milia ſeptingenti	ſatha eis vt nõ comederẽt de ſancto
וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת בְּבוֹאָם לְבֵית יְהוָה	viginti. Et de principib⁹ patrũ	σαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם הִתְנַדְּבוּ לְבֵית	cũ ingrederẽtur templũ dñi q̃ eſt in hieruſalẽ:	ſctõrum: donec ſurgeret ſacerdos illuminãtibus τ
הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ עַל מְכוֹנוֹ׃ כְּכֹחָם	ſponte obtulerũt in domũ dei ad extruendã eã	ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσι καὶ τοῖς
נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה זָהָב	in loco ſuo. Secũdũ vires ſuas dederunt impenſas operis: auri	pfectis. οἷς ἦτ cõuocatio ſimul q̃ſi q̃ter
דַּרְכְּמוֹנִים שֵׁשֶׁת רִבְאוֹת וְאֶלֶף וְכֶסֶף	ſolidos ſexaginta milia & mille: argenti	τελείοις. πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ ὡσεὶ τέσσα-
מָנִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְכָתֹנֶת	minas quinq̃ milia: & veſtes	decẽ milia duo milia trecenti ſeraginta: abſq;
כֹּהֲנִים מֵאָה׃ וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים	ſacerdotales centum. Habitauerũt ergo ſacerdotes & leuite & de populo & cantores	ρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, χωρὶς
וְהַלְוִיִּם וּמִן הָעָם וְהַמְשֹׁרְרִים	& ianitores & nathunnei	ſeruis eorum τ ancillis eorum. iſti ſeptẽ
וְהַשֹּׁעֲרִים וְהַנְּתִינִים בְּעָרֵיהֶם וְכָל	in vrbibus ſuis: vniuerſus q̃ iſrael in habitatibus ſuis.	δούλων αὐτῶν καὶ παιδίσκων αὐτῶν. οὗτοι ἑπτὰ
יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם׃		mille trecenti triginta ſeptem. τ cis
		κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ αὐτοῖς
		cantores τ cãtatrices ducenti. equi eorũ ſepti
		ἄδοντες καὶ ἄδουσαι διακόσιοι. ἵπποι αὐτῶν ἑπτὰ
		genti trigintaſex. muli eorum ducenti q̃dra-
		κόσιοι τριακονταἑξ. ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσα
		gintaquinq̃. cameli eorum q̃dringẽti trigi
		ρακονταπέντε. κάμηλοι αὐτῶν τετρακόσιοι τρια
		taquinq̃. aſini eorũ ſex milia ſeptingẽti vigi
		κονταπέντε. ὄνοι αὐτῶν ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκο
		ti. τ de principibus familiaꝝ cũ in
		σι. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν τῷ εἰ
		grederentur ipſi in domũ dñi q̃ in hieruſalẽ:
		σελθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ,
		ſponte obtulerũt in domũ dei ad extruẽdã eã
		ἐκουσιάσαντο εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ στῆσαι αὐτὸν
		in ꝓparationẽ eius quẽadmodũ potẽtia eoꝝ:
		ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν,
		dederũt in theſaurum operis: auri drag
		ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔργου, χρυσίου δραχ
		mas ſex decẽmille τ mille: τ argenti minas
		μῶν ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
		quinq̃ milia: τ veſtes ſacerdotũ centũ.
		πεντακισχιλίας, καὶ χιτῶνας τῶν ἱερέων ἑκατόν.
		τ hitauerũt ſacerdotes τ leuite τ qui de
		καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ἀπὸ
		populo τ cantores τ ianitores τ
		τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἄδοντες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ
		nathenei in vrbibus ſuis: τ vniuerſus iſrael
		ναθιναῖοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ
		in vrbibus ſuis.
		ἐν πόλεσιν αὐτῶν. Ca.3.

A

Rec. 8

Καὶ ἐφάσεν ὁ μὲν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πολίσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς Ἱερουσαλήμ. τ surrexit iosue filius iosedec τ fratres eius sacerdotes: τ zorobabel filius salathiel τ fratres eius: τ edificauerūt altare dei israel vt offerrent in eo holocaustomata: sicut scriptum est in lege moysi hois dei. τ parauerunt altare sup ꝓparationē suā καὶ ἑτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν. καὶ ἀνεβίβασαν ἐπ' αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ τοπρωὶ καὶ εἰς ἑσπέραν. καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν

B

tabernaculoꝝ fm scriptum: τ holocausta singulis diebus in nūero vt iudiciū: rōne dici in eius. τ post hoc holocaustū cōtinui sacrificiū τ in ncomenias τ in solēnitates dñi sanctificatas: τ oi spōte offerenti voluntariū τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκούσιον τῷ κυρίῳ. in die vno mēsis septimi inceperunt offerre holocausta dño: τ domus dñi nōdū fundata erat. τ dederūt argētum latomis καὶ τοῖς τέκτοσιν καὶ βρώσιν καὶ πόσιν καὶ ἔλαιον sidoniis τ tyriis: vt deferrēt ligna

C

cedrina de libano ad mare ioppes: secundum quod pceperat cyrus rex persarum eis. Anno aūt secūdo aduētus eorū ad templum dei in hierlm: in mēse secūdo ceperunt zorobabel filius salathiel: τ iosue filiꝰ iosedec: τ reliqui de fribꝰ eorū sacerdotes τ leuite: τ oēs q venerāt de captiuitate in hierlm: τ cōstituerūt leuitas a vigiti annis supra vt vrgerēt opus domini. Stetitq; iosue τ filii eiꝰ τ fratres eius cedmiel τ filij eiꝰ filij iuda vnanimiter vt vrgerēt supfacientes opa in domo dei. filij henadad: filij eoꝝ τ fratres eorum leuite. τ fundauerūt dēl, καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἔστη Ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Καδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ υἱοὶ Ἰούδα ὁμοθυμαδὸν τοῦ ἐπιστῆσαι τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. υἱοὶ Ἐναδὰδ υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται. καὶ ἐθεμελίωσαν ὁ δὲ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται. καὶ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐν στολισμοῖς ἐν σάλπιγξι καὶ οἱ υἱοὶ Ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις

Amq venerat mēsis septimus & erāt filii israel in ciuitatibꝰ suis. Cōgregatꝰ est ergo ppls q̄si virꝰ vnꝰ in hierusalē: & surrexitꝰ iosue filiꝰ iosedech & frēs eius sacerdotes & zorobabel filius salathiel & fratres eius: & edificauerunt altare deiꝰ israel vt offerrent in eo holocaustomata: sicut scriptum est in lege moysi viri dei. Collocauerūt aūt altare deiꝰ fr̄q bases suas deterrētibꝰ eos p circuitū pplis terrarū: & obtulerūt sup illud holocaustum dño mane & vespere. Fecerūtq; solēnitatē tabernaculorū: sicut scriptū est: & holocaustū diebus singulis p ordinē fm ꝓceptū: opꝰ diei in die suo: & post hec holocaustū iugē tā in Kalendis q̄si in vniuersis solēnitatibꝰ dñi q erāt cōsecrate & in oibus in quibus vltro offerebatur munꝰ dño. A primo die mensis septimi ceperunt offerre holocaustū dño. Porro tēplū dñi nōdū fundatū erat. Dederūt aūt pecunias latomis & cemētariis: cibū quoq; & potū: & oleum sidoniis tyriisq; vt deferrent ligna cedrina de libano ad mare ioppem: iuxta quod pceperatꝰ cyrus rex persarum eis. Anno aūt secūdo aduētus eorum ad templum dei in hierusalem mense secundo ceperunt zorobabel filius salathiel: & iosue & filiꝰ iosedech & reliqui de fribꝰ eorū sacerdotes & leuite: & oēs q venerāt de captiuitate in hierlm: & constituerunt leuitas a vigiti annis & supra vt vrgerētꝰ opus domini. Stetitq; iosue & filii eiꝰ & fratres eius cedmihel & filii eiꝰ & filii iuda q̄si vir vnus vt instarēt supeos qui faciebant opus in templo dei: filii & filii eorum & fratres eorum leuite. Fundato igitur a cementariis templo domini: steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis: & leuite filii asaph in cymbalis

Cap. iij.

וַיִּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בָּנָע שָׁבַע
בֶּעָרִים וַיֵּאָסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד
אָסַף
אֶל יְרוּשָׁלִַם׃ וַיָּקָם יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק
קוּם
וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וְזְרֻבָּבֶל בֶּן
בָּנָה זָבַח
שַׁאַלְתִּיאֵל וְאֶחָיו וַיִּבְנוּ אֶת מִזְבַּח
עָלָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת
כָּתַב יָרֵחַ
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים׃
וַיָּכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל מְכוֹנָתָיו כִּי בָּאֵימָה
יָסַד
עֲלֵיהֶם מִפְּנֵי עַמֵּי הָאֲרָצוֹת וַיַּעַל עָלָיו
עָלָה
עֹלוֹת לַיהוָה עֹלוֹת לַבֹּקֶר וְלָעָרֶב׃
עָשָׂה סֻכָּה
וַיַּעֲשׂוּ אֶת חַג הַסֻּכּוֹת כַּכָּתוּב וְעוֹלַת
סָפַר שָׁבַת
יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דְּבַר
עָלָה תָּמִד
יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ וְאַחֲרֵי כֵן עֹלַת תָּמִיד
יָצַד
וְלֶחָדָשִׁים וּלְכָל מוֹעֲדֵי יְהוָה
קָדַשׁ נָדַב
הַמְקֻדָּשִׁים וּלְכֹל מִתְנַדֵּב נְדָבָה
שָׁבַע
לַיהוָה׃ מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
חָלַל הֵכֵל
הֵחֵלּוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לַיהוָה וְהֵיכַל
נָתַן
יְהוָה לֹא יָסָד׃ וַיִּתְּנוּ כֶסֶף לַחֹצְבִים
אָכַל שָׁתָה
וְלֶחָרָשִׁים וּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וָשֶׁמֶן
צוּר
לַצִּדֹנִים וְלַצֹּרִים לְהָבִיא עֲצֵי
אֲרָזִים מִן הַלְּבָנוֹן אֶל יָם יָפוֹא
רָשָׁה
כִּרְשִׁיוֹן כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עֲלֵיהֶם׃
שָׁנָה
וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְבוֹאָם אֶל בֵּית
הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
הֵחֵלּוּ זְרֻבָּבֶל בֶּן שַׁאַלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ
בֵּן יוֹצָדָק וּשְׁאָר אֲחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים
בוֹא שָׁנָה
וְהַלְוִיִּם וְכָל הַבָּאִים מִן הַשְּׁבִי יְרוּשָׁלִַם
עָמַד
וַיַּעֲמִידוּ אֶת הַלְוִיִּם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
עָלָה לָאַד
וָמַעְלָה לְנַצֵּחַ עַל מְלֶאכֶת בֵּית יְהוָה׃
עָמַד יֵשׁוּעַ וּבָנָיו וְאֶחָיו קַדְמִיאֵל
יְהוּדָה כְּאֶחָד לְנַצֵּחַ עַל
עָשָׂה הָמְלָאכָה בְּבֵית הָאֱלֹהִים בְּנֵי
חֵנָדָד בְּנֵיהֶם וַאֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם׃
בָּנָה וַיִּסְּדוּ הַבֹּנִים אֶת הֵיכַל יְהוָה
לָבַשׁ וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים מְלֻבָּשִׁים
חָצַר צָלַל בַּחֲצֹצְרוֹת וְהַלְוִיִּם בְּנֵי אָסָף בַּמְצִלְתַּיִם

Universidad de Deusto
Biblioteca

לְהַלֵּל אֶת יְהוָה עַל יְדֵי דָּוִיד מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדוֹת לַיהוָה עָנָה
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל
וְכָל הָעָם הֵרִיעוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהַלֵּל רוֹעַ גָּדֵל
לַיהוָה עַל הוֹסַד בֵּית יְהוָה׃ וְרַבִּים יָסַד רָבַב
מֵהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת רָאָה
הָרִאשׁוֹן בְּיִסּוֹדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם
בֹּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרַבִּים בְּתְרוּעָה בָּקַע
בְּשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל וְאֵין הָעָם הָרוֹן
מַכִּירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל נָכַר
בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם מְרִיעִים תְּרוּעָה תָּרוֹעַ
גְּדוֹלָה וְהַקּוֹל נִשְׁמַע עַד לְמֵרָחוֹק׃ שָׁמַע רָחַק

Cap. iiij.

וַיִּשְׁמְעוּ צָרֵי יְהוּדָה
וּבִנְיָמִן כִּי בְנֵי הַגּוֹלָה בֹּנִים הֵיכָל צוּר גָּלָה
לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּגְּשׁוּ אֶל בָּנָה הֵכַל
זְרֻבָּבֶל וְאֶל רָאשֵׁי הָאָבוֹת וַיֹּאמְרוּ אָמַר
לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם כִּי כָּכֶם נִדְרוֹשׁ דָּרַשׁ
לֵאלֹהֵיכֶם וְלוֹ אֲנַחְנוּ זֹבְחִים מִימֵי יוֹם
אֵסַרְחַדּוֹן מֶלֶךְ אַשּׁוּר הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ עָלָה
וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וְיֵשׁוּעַ
וּשְׁאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל
לֹא לָכֶם וְלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת לֵאלֹהֵינוּ בָּנָה
כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה לַיהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ צָוָה
מֶלֶךְ פָּרַס וַיְהִי עַם הָאָרֶץ מְרַפִּים הָיָה רָפָה
יְדֵי עַם יְהוּדָה וּמְבַהֲלִים אֹתָם בָּהַל
לִבְנוֹת׃ וְסֹכְרִים עֲלֵיהֶם יוֹעֲצִים שָׂכַר
לְהָפֵר עֲצָתָם כָּל יְמֵי כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פּוּר יָעַץ
פָּרָס וְעַד מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס׃ יוֹם
וּבְמַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּתְחִלַּת מַלְכוּתוֹ חָלַל
כָּתְבוּ שִׂטְנָה עַל יֹשְׁבֵי יְהוּדָה
וִירוּשָׁלָם׃ וּבִימֵי אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא
כָּתַב בִּשְׁלָם מִתְרְדָת טָבְאֵל וּשְׁאָר
כְּתוֹתָו עַל אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא מֶלֶךְ פָּרָס
וּכְתָב הַמִּשְׁתָּוֶן כָּתוּב אֲרָמִית וּמְתֻרְגָּם כָּתַב תִּרְגֵּם

ut laudarent dominum per manus dauid regis israel. Et cōcinebant in hymnis & cōfessiōe dño: qm bon qm in eternū mifícordia ei sup ísrl. pois q̄ppls vociferabatur clamore magno in laudādo dñm: eo q̄ fundatū eſſet tēplū dñi. Plurimi ēt de ſacerdotib & leuitis & principes pm & ſeniores qui viderant templum cccccccccc pri cū fundatū eſſet: & hoc tēplū in oculis eorum flebāt voce magna: & multi vociferantes cc in leticia cleuabant vocem: nec poterat quis agnoſcere vocem cl moris letantiū: & vo flet ppli. Cōmixtim ppls vociferabatur clamore magno: & vox diebatur procul.

Audierūt autem tribulantes iudā & beniamin: cqa filii captiuitatis edificārēt templū domino deo israel: & accedentes ad cccccccc zorobabel & ad princípes patrum: dixerunt cc eis. Edificem vobiſcū: quia ita vt vos querim deū vrm. Ecce nos imolauimus victimas a diebus aſſoraddā regis aſſur: qui adduxit nos cccc huc. Et dixit eis zorobabel & ioſue cccccccc & reliqui principes patrum iſrael. cccccccc Non eſt nobis & vobis vt edificemus domum deo noſtro: cccccccccc ſicut precepit nobis cyrus cccccccccccccccc rex pſarū. Factū ē igitur vt ppls terre impediret manus populi iude: & turbaret eos cccccccc in edificādo. Cōduxerūt cqa aduerſus eos cōſiliatores vt deſtruerēt cōſiliū eorū oibus diebus cyri regis pſarū: & vſq ad regnū darii regis pſarū. In regno āt aſſueri ipſe c artaxerxes. In principio regni eius ſcripſerūt accuſationē aduerſus habitatores iude & hieruſalē. Et in diebus artaxerxis ccc ſcripſit belleſlam mithridates & thabeel & reliq q erant in cōſilio eo ad artaxerxem regē pſarū. Epla aūt accuſatōis ſcripta erat ſyriace: & legeba

vt laudarēt dñm p manus dauid regis iſrael. & τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐπὶ χειρας δαυὶδ βασιλέως ἰσραηλ. καὶ ῥῆθεντες in laude flozilegio dño qm bonus ἀπεκρίθησαν ἐν ὕμνῳ καὶ ἀνθολογήσει τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν qm in eternū mia eius ſup iſrael. & ois po ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς pul vociferabāt voce magna laudādo dñm p fun ὡς ἠλάλαξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῷ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῷ θε datiōe domus dñi. & multi de ſacerdotib & μεγίσται ἀπὸ οἴκου κυρίου. καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ leuitis & principes familiarū ſeniores qui τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἱ viderūt domū primā in fundatione eius: & hāc εἶδον τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν domū oculis ſuis: flebant voce magna. & multi οἴκον ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πολλοὶ in iubilo cum leticia ad cleuandū vocē. & ἐν ἀλαλαγμῷ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι φωνήν. καὶ nō fuit populꝰ cognoſcēs vocē ſignificatiōis le οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐ ticie a voce fletus populi: qm φροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι populus clamauit voce magna: & vox audiebatur ὁ λαὸς ἐκραύγασεν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο uſq a longe. ὡς ἀπομακρόθεν. Ca.4.

Audierūt tribulantes iudā & beniamin: q Καὶ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες ἰούδαν καὶ βενιαμίν, ὅτι ui trāſmigratiōis edificāt domū dño deo iſ οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσ rael: & acceſſerūt ad zorobabel: & ad princi ραήλ, καὶ ἤγγισαν πρὸς ζοροβαβέλ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχον pes familiarū: & dixerūt eis: edificemus τας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς, οἰκοδομήσωμεν vobiſcum: qa ſicut vos q̄rimus deū veſtrū: & ip μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ αὐ ſi nos ſacrificamus a diebus aſaraddā regis τῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν ἀσαραδὰν βασιλέως aſſur q adduxit nos huc. & dixit ad eos ἀσσουρ τοῦ ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὧδε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς zorobabel & ioſue & reliqui principū ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων familiarū iſrael: nō nobis & vobis vt edifi τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραηλ, οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκο cemus domū deo noſtro: qm nos ipſi in id ip δομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσμεν τοῦ ſum edificabimus dño deo iſrael: ſicut pce οἰκοδομήσομεν τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραηλ, ὡς ἐνετείλα pit nobis cyrus rex pſarum. & fuit populꝰ terre το ἡμῖν κῦρος ὁ βασιλεὺς περσῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς diſſoluēs manus populi iude: & impediebāt ip ἐκλύων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ ἰούδα, καὶ ἐνεπόδιζον αὐ ſis edificatiōnē: & cōducebant aduerſus eos cō τοῖς τοῦ οἰκοδομεῖν, καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς συμ ſiliatores vt deſtruerēt cōſiliū eorū oibus di βουλους τ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡ ebus cyri regis pſarum: & vſq ad regnum μέρας κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ ἕως τῆς βασιλεί darij regis perſarū. & in re ας δαρείου τοῦ βασιλέως περσῶν. καὶ ἐν τῇ βασι gno aſſueri & in pncipio regni ipſius ſcripſit λεία αὐτοῦ καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψεν epiſtolā aduerſus habitātes iudā & hieruſalē: & ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ in diebus arthaſaſtha ſcripſit in pace mithridates & ἐν ἡμέραις ἀρθασασθὰ ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ μιθριδάτης καὶ tabeel cū reliq cōſortis ſuis ad ar ταβεὴλ σὺν τοῖς λοιποῖς συμβούλοις αὐτοῦ πρὸς ἀρ thaſaſtha regem pſarū: ſcripſit tabellarius βασασθὰ βασιλέα περσῶν, ἔγραψεν ὁ φορολόγος τὴν ſcripturā ſyriace & interpta γραφὴν συριστὶ. καὶ ἑρμηνευ

Universidad de Deusto Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interp̄. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. heb. i. Esd. iiij. Prītiua. heb.

reū beltēē ꝛ sampsa scriba scripserūt
ῥεοὺμ βελτεὲμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν
epistolā vnā aduersꝰ hierusalē arthasastha re=
ἐπιστολὴν μίαν κατὰ ἱερουσαλὴμ τῷ ἀρθασασθὰ βασι=
gi. hec iudicauit reū beltēē ꝛ sampsa scri=
λεῖ. τάδε ἔκρινε ῥεοὺμ βελτεὲμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμ=
ba ꝛ reliqui cōserui nr̄i: dinei
ματεὺς καὶ οἱ καταλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν, δεινάιοι
arphasathachei tarphallei arphasei: archyei
ἀρφασαθαχαῖοι ταρφαλλαῖοι ἀρφασαῖοι, ἀρχυαῖοι
babylonij susanachei dauei elamite ꝛ re=
βαβυλώνιοι σουσαναχαῖοι δαυαῖοι ἐλαμῖται καὶ οἱ κα=
liqui gētiū quas trāstulit assenaphar magnus
τάλοιποι τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπώκισεν ἀσεναφὰρ ὁ μέγας
ꝛ gl̄iosus: ꝛ habitare fecit eos in ciuitatibꝰ sama
καὶ τίμιος, καὶ κατώκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς σαμα
rie ꝛ in reliquū trans flumē. hec
ρείας καὶ τὸ καταλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ. αὕτη ἡ
dispositio epistole: quā miserūt ad eū. ad
διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς
arthasastha regē serui tui viri trans
ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ
fluuiū. ꝛ nūc notū sit regi: ꝙ iu=
ποταμοῦ. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ ἰου
dei q̄ ascēderūt a te ad nos venerūt in hieru=
δαῖοι ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον εἰς ἱερου=
salē ciuitatē rebellē ꝛ prauā: quā edifi=
σαλὴμ τὴν πόλιν ἀποστάτιν καὶ πονηράν, ἣν οἰκοδο=
cant: ꝛ muri eius cōstructi sunt: ꝛ fun
μοῦσι, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσί, καὶ θε
damenta eius erexerūt. nūc igit̄ notū sit re
μελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν. νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασι
gi: ꝙ si ciuitas illa reedificata fuerit: ꝛ muri
λεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη
eius instaurati fuerīt: tributoꝝ exactionē ꝛ vectigal
αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρων πρᾶξιν καὶ συντέλεσμα
nō dabūt: ꝛ hoc reges male afficit. ꝛ nūc
οὐ δώσουσι, καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ. καὶ νῦν
igit̄ sicut sal palacij salitt sumus: ꝛ turpitudinē re=
οὖν καθὼς ἅλας τοῦ ναοῦ ἡλισάμεθα, καὶ ἀχημοσύνην βασι
gis nō licet nobis videre. ꝓpt̄ hoc misimus ꝛ
λέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν. διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ
notū fecimus regi: vt cōsideret in libro histo
ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ, ἵνα ἐπισκέψῃ ἐν βίβλῳ ὑπο
riaꝝ patrū tuoꝝ: ꝛ inuenies in
μνηματισμάτων τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις ἐν
libro cōmentarioꝝ: ꝛ cognosces ꝙ ciuitas
τῷ βίβλῳ τῶν μνημοσύνων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις
illa ciuitas rebellis: ꝛ q̄ male afficit reges
ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς
ꝛ ꝓuincias: ꝛ ꝓfugia seruoꝝ fiunt in medio e=
καὶ χώρας, καὶ φυγαδίαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐ
tus a tēporibus antiq̄s: ꝓpt̄ hoc ciuitas hec destru
τῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ τοῦτο ἡ πόλις αὕτη ἠρή=
cta est. notū facimus igit̄ nos regi: ꝙ si ciui=
μωται. γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πό
tas illa edificata fuerit ꝛ muri eius instaurati fuerīt: ad
λις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, πρὸς
hec pars in eo q̄d trans fluuiū nō erit tibi.
ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔσται σοι.
verbū q̄d misit rex ad reū bel=
τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ῥεοὺμ βελ
teē ꝛ sampsa scribā ꝛ reliquos
τεὲμ καὶ σαμψὰ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους
conseruos eoꝝ habitantes in samaria ꝛ
συνδούλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν σαμαρείᾳ καὶ τοὺς
ceteros trans fluuiū pacem.
καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην.

tur sermone syro. Reū
beeltheem & samsai
scriba scripserunt epi=
stolam vnam de
hierusalē artaxerxi regi
huiuscemodi. Reū be=
eltheem
& samsai scriba & reli=
qui cōsiliatores eorum.
dynei & apharsathei:
therphalei:
arphasei: herchuei: ba=
bylonii: susannachei:
dyei: & elamite: & ceteri
de gentibus quas
transtulit assennaphar
magnꝰ & gl̄iosus: & hi
tare eas fecit ī ciuitatibꝰ
samarie: & in reliqs re=
gionibꝰ trans flumē in
pace. Hoc ē exēplar epl̄e
quā miserūt ad eū. Ar
taxerxi
regi serui tui viri qui sūt
trans fluuium
salutem dicunt. Notum
sit regi: quia
iudei qui ascenderunt a
te ad nos
venerunt in hierusalem
ciuitatem rebellem
& pessimā: quā edificant
extruentes muros eius
& parietes componētes.
Nūc igitur notum sit
regi: quia si ciuitas illa
edificata fuerit:
& muri eiꝰ instaurati: tri
butū & vectigal & annu=
os reddit nō dabūt: &
vsq; ad reges hec noxa ꝑ
ueniet. Nos ergo memo
res salis qd̄ in palacio co
medimus: & qa lesiones
regis videre nephas du
cimus: idcirco misimus
& nunciauimus regi
vt recēseas in libris hi
storiarum patrum tuoꝝ:
& inuenies scriptū in cō
mētariis: & scies quoniā
vrbs illa vrbs rebellis
est nocens
regibus & prouīciis: &
bella concitantur
in ea ex diebus antiqs:
quamobrem & ciuitas
illa destructa est. Nūcia=
mus nos regi:
qm̄ si ciuitas illa edifi
cata fuerit & muri ipsius
instaurati: possessionē
trans
fluuium non habebis.
Verbum misit
rex ad reum beeltheem
& samsai
scribā: & ad reliquos q
erāt in cōsilio eoꝝ habita
tores samarie & ceteris
trās fluuiū salutē dicēs

אֲרַמִּית׃ רְחוּם בְּעֵל טְעֵם וְשִׁמְשַׁי
סָפְרָא כְּתַבוּ אִגְּרָה חָדָה עַל
יְרוּשְׁלֶם לְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא מַלְכָּא
כְּנֵמָא׃ אֱדַיִן רְחוּם בְּעֵל טְעֵם
וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּשְׁאַר כְּנָוָתְהוֹן
דִּינָיֵא וַאֲפַרְסַתְכָיֵא טַרְפְּלָיֵא
אֲפַרְסָיֵא אַרְכְּוָיֵא בַּבְלָיֵא שׁוּשַׁנְכָיֵא
דֵּהָוֵא עֵלְמָיֵא׃ וּשְׁאַר אֻמַּיָּא דִּי
הַגְלִי אַסְנַפַּר רַבָּא וְיַקִּירָא וְהוֹתֵב
הִמּוֹ בְּקִרְיָא דִּי שָׁמְרָיִן וּשְׁאַר עֲבַר
נַהֲרָא וּכְעֶנֶת׃ דְּנָה פַּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּא
דִּי שְׁלָחוּ עָלוֹהִי עַל אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא
מַלְכָּא עַבְדָיךְ אֱנַשׁ עֲבַר נַהֲרָה
וּכְעֶנֶת׃ יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי
יְהוּדָיֵא דִּי סְלִיקוּ מִן לְוָתָךְ עָלֵינָא
אָתוֹ לִירוּשְׁלֶם קִרְיְתָא מָרַדְתָּא
וּבִיאשְׁתָּא בָּנַיִן וְשׁוּרַיָּא שַׁכְלִלוּ
וְאֻשַּׁיָּא יָחִיטוּ׃ כְּעַן יְדִיעַ לֶהֱוֵא
לְמַלְכָּא דִּי הֵן קִרְיְתָא דָךְ תִּתְבְּנֵא
וְשׁוּרַיָּא יִשְׁתַּכְלְלוּן מִנְדָּה בְּלוֹ וְהַלְךְ
לָא יִנְתְּנוּן וְאַפְּתֹס מַלְכִים תְּהַנְזִיק׃
כְּעַן כָּל קֳבֵל דִּי מְלַח הֵיכְלָא מְלַחְנָא
וְעַרְוַת מַלְכָּא לָא אָרִיךְ לָנָא לְמֶחְזֵא
עַל דְּנָא שְׁלַחְנָא וְהוֹדַעְנָא לְמַלְכָּא׃
דִּי יְבַקַּר בִּסְפַר דָּכְרָנַיָּא דִּי אֲבָהָתָךְ
וּתְהַשְׁכַּח בִּסְפַר דָּכְרָנַיָּא וְתִנְדַּע דִּי
קִרְיְתָא דָךְ קִרְיָא מָרְדָא וּמְהַנְזְקַת
מַלְכִין וּמְדִנָן וְאֶשְׁתַּדּוּר עָבְדִין
בְּגַוָּהּ מִן יוֹמַת עָלְמָא עַל דְּנָא קִרְיְתָא
דָךְ הָחָרְבַת׃ מְהוֹדְעִין אֲנַחְנָה לְמַלְכָּא
דִּי הֵן קִרְיְתָא דָךְ תִּתְבְּנֵא וְשׁוּרַיָּה
יִשְׁתַּכְלְלוּן לָקֳבֵל דְּנָה חֲלַק בַּעֲבַר
נַהֲרָא לָא אִיתַי לָךְ׃ פִּתְגָמָא שְׁלַח
מַלְכָּא עַל רְחוּם בְּעֵל טְעֵם וְשִׁמְשַׁי
סָפְרָא וּשְׁאַר כְּנָוָתְהוֹן דִּי יָתְבִין
בְּשָׁמְרַיִן וּשְׁאַר עֲבַר נַהֲרָה שְׁלָם

אֶחָד
גָּלָה רָבַב
יָקַר יָתַב
קָרָה
יָדַע הָוָה
יָהָה סָלַק
אָתָא
בָּנָה
אָשַׁשׁ חוּט
הָוָה בָּנָה
מָדַד
נָתַן נָזַק
הֵכַל
עָרָה אָרַךְ
חָזָה יָדַע
בְּקַר
שָׁכַח יָדַע
קָרָה נָזַק
מְדִן
חָרַב יָדַע
בָּנָה
שָׁכְלַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.i.Esd.v. Trāsla.B.Vie.Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina

וּכְעַת נִשְׁתְּוָנָא דִּי שְׁלַחְתּוּן עֲלֵינָא בְּעָן
פָּרַשׁ קְרִי כְּדָמָיו וּמִנּוֹי שׁוֹם טְעֵם פָּרַשׁ קָרָא
שׁוֹם שָׁכַח
וּבָקָרוּ וְהַשְׁכָּחוּ דִּי קִרְיְתָא דָךְ מִן קָרָה
וְיוֹמָת עִלְּמָא עַל מַלְכִין מִתְנַשְׂאָה נָשָׂא
וּמְרַד וְאִשְׁתַּדּוּר מִתְעֲבַד בַּהּ וּמַלְכִין עָבַד
תָּקִיפִין הֲווֹ עַל יְרוּשְׁלֶם וְשָׁלִיטִין תָּקַף הָנָה
שָׁלַם
גְּבָל עֲבַר נַהֲרָה וּמִדָּה בְלוֹ וְהַלָךְ מָדַד
יְהַב טְעֵם שִׁימוּ מִתְיְהֵב לְהוֹן וְכֵן
לְבַטָּלָא גְּבְרַיָּא אִלֵּךְ וְקִרְיְתָא דָךְ אֱלָה
לָא תִתְבְּנֵא עַד מִנּוֹי טַעֲמָא יִתְשָׁם בָּנָה שׁוֹם
זְהִירִין הֲווֹ שָׁלוּ לְמֶעְבַּד עַל דְּנָה זָהַר שָׁלָה
וּזְהִירִין הֲווֹ שָׁלוּ לְמֶעְבַּד עַל דְּנָה עָבַד שָׁנָא
לְמָה יִשְׁנָא חֲבָלָה לְהַנְזָקַת מַלְכִין נָזַק
אֲדַיִן מִן דִּי פַּרְשֶׁגֶן נִשְׁתְּוָנָא דִּי
אִתְחַשְׁסְתָא מַלְכָּא קְרִי כְּדָם רְחוּם
וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּכְנָוָתְהוֹן אָזַלוּ
לְבַהְלוּ לִירוּשְׁלֶם עַל יְהוּדָיֵא בָּהַל
וּבַטִּלוּ הִמּוֹ בְּאַדְרַע וְחֵילוּ בַּאדַיִן פְּעַל בָּדַע
בְּטֵלַת עֲבִידַת בֵּית אֱלָהָא דִּי
יְרוּשְׁלֶם וְהַוַת בָּטְלָא עַד שְׁנַת תְּרֵתִין לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא פָּרָס שָׁנָה

Cap. v.

וְהַתְנַבִּי חַגַּי נְבִיָּאֵה נָבָא
וּזְכַרְיָה בַר עִדּוֹ נְבִיאַיָּא עַל יְהוּדָיֵא
דִּי בִיהוּד וּבִירוּשְׁלֶם בְּשֻׁם אֱלָהּ
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהוֹן בַּאדַיִן קָמוּ זְרֻבָּבֶל קוּם
בַּר שְׁאַלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ בַּר יוֹצָדָק
וְשַׁרְיוּ לִמְבְנָא בֵּית אֱלָהָא דִּי שָׁרֵה בָּנָה
בִּירוּשְׁלֶם וְעִמְּהוֹן נְבִיָּאַיָּא דִּי
אֱלָהָא מְסַעֲדִין לְהוֹן בֵּהּ זְמָנָא סָעַד
אָתָה עֲלֵיהוֹן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה פְּחָה
וּשְׁתַר בּוֹזְנַי וּכְנָוָתְהוֹן וְכֵן אָמְרִין
לְהֹם מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָה שׁוּם
לִבְנָא וְאֻשַּׁרְנָא דְנָה לְשַׁכְלָלָא בָּנָה
אֲדַיִן כְּנֵמָא אֲמַרְנָא לְהֹם מַן אִנּוּן
שְׁמָהַת גְּבְרַיָּא דִּי דְנָא בְנָיְנָא בָּנִין בָּנָה
וְעֵין אֱלָהֲהֹם הֲוַת עַל שָׁבֵי יְהוּדָיֵא שׁוּב
וְלָא בַטִּלוּ הִמּוֹ עַד טַעֲמָא דַרְיָוֶשׁ יָדָה

et pacem. Accusationē quam misistis ad nos manifeste lecta est corā me & a me preceptū est & recēsuerūt: inuenerūt quoniā ciuitas illa a diebus antiquis aduersum reges rebellat & seditiones & prelia cōcitātur in ea. Nā & reges fortissimi fuerūt in hierusalē: qui & dñati sunt oī regioni q trās fluuiū est. Tributū q & vectigal & reddit accipiebāt. Nūc ergo audite sniam. Prohibeatis viros illos vt vrbs illa non edificetur donec si forte a me iussum fuerit. Videte ne negligenter hoc ipleatis & paulatim crescat malum contra reges. Itaq; exemplum edicti artaxerxis regis lectum est coram reum & samsai scriba & consiliariis eorū. Et abierūt festinī in hierusalem ad judeos: & prohibuerunt eos in brachio & robore. Tūc intermissum est opus dei in hierusalem: & non fiebat vsq; ad annum scdm regni darii regis persarum.

Prophetauerunt autem aggeus ppheta & zacharias filius addo prophetātes ad iudeos qui erāt in iuda & hierusalem: in nomine dei israel. Tunc surrexerūt zorobabel filius salathiel & iosue filius iosedech & ceperunt edificare templum dei in hierusalem: & cū eis prophete dei adiuuātes eos. In ipso autem tempore venit ad eos thanthanai q erat dux trans flumen & starbuzanai & consiliarii eorum: sicq; dixerūt eis. Quis dedit vobis cōsilium vt domū hanc edificaretis & muros ei? iustauretis? Ad quod respondimus eis que essent nomina hominū auctorum edificationis illius. Oculus autē dei eorū factus est sup senes iudeorū: & nō potuerūt inhibere eos. Placuitq; vt res ad

τ ait: tabellarius quē misistis ad nos vocat καὶ φησίν, ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐκλήθη est corā me: τ a me posita ē sntia τ cōsi ὑπ ἐμοῦ ἐπιτέθη ἐμοῦ, καὶ παρ ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη καὶ ἐπε derauerūt τ inuētū ē q ciuitas illa a diebus anti σκέφασθε καὶ εὑρέθη ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ ἡμερῶν αἰῶ quis aduers reges attollitur: τ rebelliones τ profu νος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγά gia fiunt in ipsa τ reges fortes fuerūt in δες γίνονται ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ ἐκράτουν ἐπὶ hierusalē dominātes omni quod trans τῆς ἱερουσαλὴμ ἐπικρατοῦντες παντὸς τοῦ πέραν τοῦ fluuiū. τ tributa exactiones q τ vectigalia dan ποταμοῦ. καὶ φόροι πράσσιστε καὶ συντελέσματα δίδο tur eis. τ nūc ponite sniam: vt phibeatis νται αὐτοῖς. καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄν ciuitas illa nō edificabitur ρους ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται ampli p me positū est edictū τ attendite ne ἔτι. διὰ ἐμοῦ ἐξετέθη τὸ δόγμα καὶ προσέχετε τοῦ μὴ faciatis deceptionē circa hoc. ne forte multiplicet ποιῆσαι παράλογον περὶ τούτου. μή ποτε πλησθῇ interitus in maleficiū regibus: tūc tabella ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι. τότε ὁ φορολό rius arthasastha regis legit corā reum γος τοῦ ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐπὼπιον ῥεούμ beltē τ sampsa scriba τ consortes su βελτεὶμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδούλων ἑαυ tis. τ abierūt festinant in hierusalē τ in iu τῶν. καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἰού da: τ impedierūt eos in equis τ exercitu. δα, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει. tūc quieuit opus dom dei qđ in hierusa τότε ἠργήσθη τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν ἱερουσα lē. τ erat desecns vsq; ad secundū annū re λὴμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασι gni darij regis persarum.
λείας Δαρείου βασιλέως περσῶν. Ca. 5.

Καὶ προεφήτευσεν ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ ζα A
charias filius addo prophetiā ad iudeos χαρίας ὁ τοῦ Ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους qui in iuda τ in hierusalē in nomine dei τοὺς ἐν Ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι θεοῦ israel sup ipos. tūc surrexerūt zorobabel filii ἰσραὴλ ἐπ αὐτούς. τότε ἀνέστησαν ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ salathiel τ iesue filii iosedec: & ceperūt edifi σαλαθιὴλ καὶ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσεδέκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδο care domū dei que in hierusalē. τ μῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ cū eis prophete dei adiuuātes eos. μετ αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς. in ipso tēpore venit ad eos thaththanai dux ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ αὐτοὺς θαθθαναὶ ἔπαρ trans flumē: τ sathrabuzanes τ χος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ consorti eox τ talia dixit eis: ds posu σύνδουλοι αὐτῶν καὶ τοιάδε εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔθη it vobis cōsiliū vt edificaretis domū hanc: κεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον, τ impēsam hanc prepararetis: tūc hec καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι; τότε ταῦ dixerūt eis: que sūt nomina virox τα εἶπον αὐτοῖς, τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν qui hanc ciuitatē edificant: τ ocu τῶν τὴν πόλιν οἰκοδομούντων; καὶ οἱ ὀφθαλ li dei factisūt sup captiuitatē iuda μοὶ τοῦ θεοῦ ἐγένοντο ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα τ nō inhibuerūt eos donec sntia ad darij καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ Δαρείῳ B

delata fuit. ⁊ tūc dat tabellario de hoc.
ἀπηνέχθη. καὶ τότε δίδωσι φορολόγῳ περὶ τούτου.
exēplar epistole quā misit thaththanai dux re
διασάφησις ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλε θαθθαναὶ ὁ ἔπαρ-
gionis q̄ trās flumē ⁊ sathrabuzanes ⁊
χος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθραβουζάνης καὶ
conserui eoꝝ aphasarchei qui in eo qd̄ trās
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν ἀφασαρχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τ̄
flumē: dario regi. verba miserūt
ποταμοῦ, δαρείῳ τῷ βασιλεῖ ῥήματα ἀπέστειλαν
ad eū: ⁊ hec scripta sunt in eo. dario
πρὸς αὐτόν, καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῇ. δαρείῳ
regi pax omnis. notū sit regi:
τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα. γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ,
q̄ iuimus in iudeā ꝓuinciā ad domū
ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ
dei magni: ⁊ ipsa edificat̄ in la
θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται ἐν τοῖς λί
pidib⁹ electis: ligna ponunt̄ in parietibus ⁊
θοις ἐκλεκτοῖς καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις καὶ
opus illud dexterū fit: ⁊ ꝓsperat̄ in
τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν ταῖς
manib⁹ eoꝝ. tūc interrogauim⁹ seniores
C χερσὶν αὐτῶν. τότε ἠρωτίσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους
illos: ⁊ ita diximus eis: q̄s posuit vobis
ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς, τίς ἔθηκεν ὑμῖν
sentētiā vt domū hāc edificaretis: ⁊ impen
γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγί
fam hāc ꝓpararetis: ⁊ nomina eoꝝ
αν ταύτην καταρτίσασθαι; καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν
interrogauim⁹ ab eis vt notificarem⁹ tibi: vt scriberemus
ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς τοῦ γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι
tibi nomina. viroꝝ principū eoꝝ.
σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.
⁊ tale verbū respōderunt nobis dicētes: nos
καὶ τοιοῦτον ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες, ἡμεῖς
sumus serui dei celi ⁊ terre: ⁊
ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ
edificamus domū q̄ fuit edificata ante hoc
οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ὠκοδομημένος πρὸ τούτου
ānos multos: ⁊ rex israel magnus edifica
ἔτη πολλά, καὶ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ μέγας ὠκοδό-
uerat eā: ⁊ perfecit eā ipsis. ex quo
μησεν αὐτόν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς. ἀφ' ὅτου
aūt ad iracūdiā cōcitauerūt patres nostri deū ce-
δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν θεὸν τοῦ οὐ-
li: tradidit eos in manus nabuchodonosor
ρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ
regis babylonis chaldei: ⁊ domū
βασιλέως βαβυλῶνος τοῦ χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον
hāc destruxit: ⁊ ppl̄m trāstulit in ba-
τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπώκισεν εἰς βα
bylonē. sed in āno primo cyri re-
βυλῶνα. ἀλλ' ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βα
gis babylonioꝝ cyrus rex posuit sen
σιλέως τῶν βαβυλωνίων κύρος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώ
tētiā vt domus dei hec edificaret̄. ⁊
μην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. καὶ τὰ
vasa domus dei aurea ⁊ argētea q̄ na
σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἃ να
buchodonosor extulerat de domo que in hieru
βουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν ἱερου
salē: ⁊ asportauerat ea in tēplū regis
σαλήμ, καὶ ἐπήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέ-
qd̄ in babylone: abstulit ea cyrus rex
ως τὸν ἐν βαβιλῶνι, ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύρος ὁ βα-
a tēplo qd̄ in babylone: ⁊ dedit ea
D σιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ ἐν βαβιλῶνι, καὶ ἔδωκεν αὐ-
sasabasar thesauri custodi q̄ sup
τὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ θησαυροφύλακι τῷ ἐπὶ τοῦ
thesaurū. ⁊ dixit ei: hec vasa tolle
θησαυροῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ταῦτα τὰ σκεύη λάβε ∞

dariū⁹ referretur: ʳ & tunc
ˢ satisfacerēt ᵘ aduersus ᵗ ac
cusationē ˣ illam. ʳ Exem-
plar ˢ epistole ᵃ quaꝫ ᵇ misit
ᶜ thantānai ᵇ dux regionis
ᶜ trans ᶠ flumē ᵍ & starbuzā
nai ⁱ & consiliatores eius
ᵏ apharsathei ⁱ q erāt ᵐ trās
ⁿ flumen: ᵒ ad ᵖ darium ᵠ re-
gem. ʳ Sermo quem ∞∞
ᵗ miserant ʳ ei ᵘ sic ˣ scriptus
erat. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˢ dario ᵃ regi ᵇ pax ᶜ omnis.
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿ Notum ˢ sit ʳ regi ᵇ isse nos
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱ ad iudeam ᵏ prouinciam
ⁱ ad domum ᵐ dei ⁿ magni
ᵒ que ᵖ edificatur ᵠ lapide ʳ ī-
polito: ᵃ & ligna ᵗ ponūtur
ⁿ in ꝑietib⁹: ˣ opusq̄ ʳ illud
ˢ diligenter ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃ extruitur ᵇ & crescit ᶜ in
manibus eorum. ∞∞∞
ᶜ Interrogauimus ergo ʳ se
nes ˢ illos: & ᵇ ita ⁱ diximus
ᵏ eis. ⁱ Quis ᵐ dedit ⁿ vobis
ᵒ potestatē ʳ vt ᵖ domū ᵠ hāc
ʳ edificaretis: ᵃ & muros
ᵗ hos ᵘ instauraretis? ∞∞
ˣ Sed & ʳ nomina eoꝝ ˢ que
siuimus ᵃ ab eis ∞∞∞∞∞
ᵇ vt nūciaremus tibi: ᵇ scri
psimusq̄ ᶜ noīa eorū ʳ viro
rū ᵍ q sunt ᵇ prīcipes in eis.
ⁱ Huiuscemodi āt ᵏ ſmonē
ⁱ rñderūt nobis: ᵐ dicētes.
ⁿ Nos ᵒ sumus ᵖ serui ∞∞∞
ʳ dei ᵒ celi ᵗ & terre. ᵘ & edifi-
camus ˣ templum ∞∞∞∞
ʳ quod ˢ erat ᵃ extructū ᶜ an-
te ᵒ hos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ annos ʳ multo: quodq̄
ᵍ rex ᵇ israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁱ magnus ᵏ edificauerat ⁱ &
extruxerat. ⁿ Postq̄ autē
ᵒ ad iracundiā ꝓuocauerūt
ᵖ patres nostri ᵠ deum ʳ celi:
ʳ tradidit ᵃ eos ᵗ in manus
ⁿ nabuchodonosor ʳ regis
ʳ babylonis ˢ chaldei: ᵃ do-
mū quoq̄ ᵇ hāc ᶜ destruxit
ᵒ & ppl̄m eius ʳ trāstulit ʳ in
babylonē. ᵇ Anno ᵍ autē
ⁱ primo ᵏ cyri ⁱ regis: ᵒ cyrus
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖ rex ⁿ babylonis ᵠ ꝓposuit
ʳ edictum ˣ vt ᵃ domus ᵗ dei
ˣ edificaretur. Nam ʳ & ˢ vasa
ᵇ templi ᶜ dei ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ aurea ʳ & argentea ᵍ que
ᵇ nabuchodonosor ∞∞
ⁱ tulerat ᵏ de ⁱ tēplo ᵐ quod
erat ⁿ in hierl̄m: ᵒ & asporta
uerat ᵖ ea ᵠ in templū ᵃ ba-
bylonis: ᵗ protulit ∞∞∞∞
ᶜ cyrus ʳ rex ˢ de ᵃ tēplo ᶜ ba-
bylonis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ & data sunt ᶜ sasabasar
ʳ vocabulo: ᵍ quē & ᵇ prīci-
pem ⁱ cōstituit: ᵏ dixitq̄ ⁱ ei.
ᵐ Hec ᵐ vasa ⁿ tolle ∞∞∞∞

תוּב יְהַךְ וֶאֱדַיִן יְתִיבוּן נִשְׁתְּוָנָא עַל
דְּנָא׃ פַּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּא דִּי שְׁלַח
תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה וּשְׁתַר בּוֹזְנַי
וּכְנָוָתֵהּ אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר
נַהֲרָה עַל דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃ פִּתְגָּמָא
כָּתַב שְׁלָחוּ עֲלוֹהִי וְכִדְנָה כְּתִיב בְּגַוָּהּ
לְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שְׁלָמָא כֹלָּא׃
יָדַע יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי אֲזַלְנָא
מְדִן רָבַב לִיהוּד מְדִינְתָּא לְבֵית אֱלָהָא רַבָּא
בָּנָה שׁוּם וְהוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גְּלָל וְאָע מִתְשַׂם
בְּכֻתְלַיָּא וַעֲבִידְתָּא דָךְ אַסְפַּרְנָא
עָבַד צָלַח מִתְעַבְדָא וּמַצְלַח בְּיֶדְהֹם׃ אֱדַיִן
שׁוּב אֵלֶּה שְׁאֵלְנָא לְשָׂבַיָּא אֵלֵךְ כְּנֵמָא אָמַרְנָא
שׁוּם לְהֹם מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָא
בָּנָה שׁוּר לְמִבְנְיָה וְאֻשַּׁרְנָא דְנָא לְשַׁכְלָלָה׃
וְאַף שְׁמָהַתְהֹם שְׁאֵלְנָא לְהֹם
יָדַע לְהוֹדָעוּתָךְ דִּי נִכְתֻּב שׁוּם גֻּבְרַיָּא דִּי
תוּב בְּרָאשֵׁיהֹם׃ וּכְנֵמָא פִּתְגָּמָא הֲתִיבוּנָא
אָמַר לְמֵאמַר אֲנַחְנָה הִמּוֹ עַבְדּוֹהִי דִּי
בָּנָה אֱלָהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבָנַיִן בַּיְתָה
הָוָה דִּי הֲוָא בְנֵה מִן קַדְמַת דְּנָא
שָׁנָה שָׂנָא שְׁנִין שַׂגִּיאָן וּמֶלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל
רָב בְּנַהִי וְשַׁכְלְלֵהּ׃ לָהֵן מִן דִּי
רָגַז הַרְגִּיזוּ אֲבַהֲתָנָא לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא
יְהַב הִמּוֹ בְּיַד נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל כַּסְדָּאָה וּבַיְתָה דְנָה סַתְרֵהּ
גָּלָה שָׁנָה וְעַמָּה הַגְלִי לְבָבֶל׃ בְּרַם בִּשְׁנַת
חָדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוֹרֶשׁ
מַלְכָּא שָׂם טְעֵם בֵּית אֱלָהָא דְנָה
בָּנָה לִבְנֵא׃ וְאַף מָאנַיָּא דִּי בֵית אֱלָהָא
דִּי דַהֲבָא וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר
נָפַק הֵבַל הַנְפֵּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וְהֵיבֵל
יָבַל הִמּוֹ לְהֵיכְלָא דִּי בָבֶל הַנְפֵּק הִמּוֹ
כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא מִן הֵיכְלָא דִּי בָבֶל
יְהַב פֶּחָה יִיהִיבוּ לְשֶׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵיהּ דִּי פֶחָה
שׁוּם מָאֵן שָׂמֵהּ׃ וַאֲמַר לֵהּ אֵלֶּה מָנַיָּא שֵׂא
נָשָׂא

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb.i.Esd.vi. Trásla.B.Vie.Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

אֱלָהּ אֲחֵת דְּמוֹ בֵּהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם הַכֵּל
וּבֵית אֱלָהָא יִתְבְּנֵא עַל אַתְרֵהּ׃ עֶנֶה
אֱדַיִן שֵׁשְׁבַּצַּר דֵּךְ אַתָא יְהַב אַשַּׁיָא אֲשַׁשׁ
דִּי בֵית אֱלָהָא דִּי נְיִרוּשְׁלֶם וּמִן
אֱדַיִן וְעַד כְּעַן מְתְבְּנֵא וְלָא שְׁלִם׃
וּכְעַן הֵן עַל מַלְכָּא טַב יִתְבַּקַּר סוּף בְּבֶר
בְּבֵית גִּנְזַיָּא דִּי מַלְכָּא תַּמָּה דִּי בְּבֶבֶל
הֵן אִיתַי דִּי מִן כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שִׂים שׂוּם
טְעֵם לְמִבְנֵא בֵּית אֱלָהָא דֵּךְ דִּי
בִּירוּשְׁלֶם וּרְעוּת מַלְכָּא עַל דְּנָה רֶעֶה
יְשַׁלַּח עֲלֵינָא׃

Cap.vi. בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא
שָׂם טְעֵם וּבַקָּרוּ בְּבֵית סְפַרַיָּא
דִּי נְגִזַיָּא מְרַחֲתִין תַּמָּה בְּבָבֶל אָתַת
וְהִשְׁתְּכַח בְּאַחְמְתָא בְּבִירְתָא דִּי חֲמַת
בְּמָדַי מְדִינְתָא מְגִלָּה חֲדָה וְכֵן כְּתִיב יְתִן
נְהוֹהִי דְּכִרוֹנָה בְּשְׁנַת חֲדָא לְכוֹרֶשׁ נַהֲרָה כָּתַב
מַלְכָּא כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שָׂם טְעֵם שׂוּם
בֵּית אֱלָהָא נִירוּשְׁלֶם בַּיְתָא
יִתְבְּנֵא אַתַר דִּי דָּבְחִין דְּבְחִין
וְאֻשּׁוֹהִי מְסוֹבְלִין רוּמֵהּ אַמִּין אֲשַׁשׁ סָבַל
שִׁתִּין פְּתִיחַ אַמִּין שְׁתִּין נְדַבָּבִין אָמָה שֵׁת
דִּי אֶבֶן גְּלַל תְּלָתָא וְנִדְבַךְ דִּי אָע פָּתָה
חַדַת וְנִבְּקְתָא מִן בֵּית מַלְכָּא
יִתְיְהִבוּ וְאַף מָאנֵי בֵית אֱלָהָא יְהַב
דִּי דַהֲבָא וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶאצַּר
הַנְפֵּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם עֲנַק הֵכַל
וְהֵיבֶל לְבָבֶל יְהִתְיְבוּן וְיִרַךְ יָרַח תּוּב
לְהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם לַאֲתְרֵהּ
וְתֶחֱת בְּבֵית אֱלָהָא כְּעַן תַּתְּנַי כַּחַת אָתַת פָּתָה
עֲבַר נַהֲרָא שְׁתַר בּוֹזְנַי וְכְנָוָתְהוֹן
אַפַּרְסָיֵא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה רְחִיקִין רָחֵק
הֲוֹו מִן תַּמָּה שְׁבָקוּ לַעֲבִידַת בֵּית הָוָה עָבַד
אֱלָהָא דֵּךְ כַּחַת יְהוּדָיֵא וּלְשָׁבֵי יָרַח שׁוּב
יְהוּדָיֵא בֵּית אֱלָהָא דֵּךְ יְבְנוֹן עַל בָּנָה
אַתְרֵהוֹן וּמְנִי שִׂים טְעֵם לְמָה דִּי שׂוּם

et vade: & pone ea in tẽplo quod est in hierusalẽ & domus dei edificetur in loco suo. Tunc itaq; sasabasar ille venit: & posuit fundamẽta templi dei in hierusalem: & ex eo tpe vsq; nũc edificatur & necdũ cõpletũ est. Nunc ergo si videtur regi bonum recenseat in bibliotheca regis que est in babylone: vtrum nam a cyro rege iussum fuerit vt edificaretur domus dei in hierusalẽ: & voluntatem regis super hoc remittat ad nos.

6.

Vnc darius rex precepit & recensuerũt in bibliotheca librorũ qui erant reposĩti in babylone: & inuentum est in egbathanis quod est castrum in medena puincia: volumẽ vnũ taliscs scriptus erat in ep̃o cõmentarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur q ẽ hierls: in loco vbi immolant hostias: & vt ponãt fũdamẽta sustentãtia altitudinẽ cubitorũ sexaginta: & latitudinẽ cubitorũ sexaginta: & ordines de lapidibus ĩpolitis tres: & sic ordies de lignis nouis. Sumptus aũt de domo regis dabuntur. Sed & vasa templi dei aurea & argentea que nabuchodonosor tulerat de templo hierusalem: & attulerat ea in babylonem: reddãtur & referãtur in templum hierusalem: in locum suum que & posita sint in templo dei. Nũc ergo thantanai dux regionis q est trans flumẽ & starbuzanai & cõsiliarii vri apharsathei q estis trãs flumẽ: procul recedite ab illis: dimittite fieri templum dei illud a duce iudeorũ & a senioribus eorũ: & domus dei illa edificetur in loco suo. Sed & a me ꝓceptũ est qd oporteat

τ vade: pone ea in domo q̃ in hierusalẽ καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν ἱερουσαλὴμ τ domus dei edificet in suo loco. tũc sasabasar ille venit τ posuit fundamẽta domus dei q̃ in hierusalẽ τ ex tunc vsq; nũc edificatur τ nõdũ ꝓfecta est. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ οἰκοδομηθήτω ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. τότε σασαβασσὰρ ἐκεῖνος ἦλθε καὶ ἔδωκε τοὺς θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τότε ἕως τοῦ νῦν οἰκοδομεῖται καὶ οὐκ ἐτελέσθη. τ nũc si sup regẽ bonũ: cõsideret in vrbe babylonis q̃ a rege cyro posita fuit vt, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τοῦ βασιλέως κύρου ἐτέθη sententia vt edificaremꝰ domũ dei illã q̃ in hierusalẽ. τ cognoscẽs rex circa hoc mittat ad nos. γνῷ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πεμφθήτω πρὸς ἡμᾶς.

Ca.6.

Tunc darius rex posuit sentẽtiã τ cõsiderauit in bibliothecis vbi diuicie iacebãt ibi in babylone: τ inuẽtũ ẽ in amatha ciuitate palacio medoꝝ ciuitatis capitulũ vnũ: τ hoc erat scriptũ in eo cõmentariũ. in ãno primo cyri regis: cyrus rex posuit sentẽtiã circa domũ dei que in hierusalẽ: domus edificetur: τ locus vbi sacrificãt sacrificia τ fundamẽta ponant crassa altitudo cubitoꝝ sexaginta: latitudo eius cubitoꝝ sexagita: τ domus lapidee fortes tres: τ domũ ligneꝝ noueꝝ vnã. τ sumptus de domo regis dabitur. τ vasa domus dei aurea τ argentea: q̃ nabuchodonosor abstulit de templo que in hierusalẽ: τ portauit in babylonẽ: reddantur τ referãtur in templũ qđ in hierusalẽ in locũ suũ τ ponant in domo dei. Nũc igit thathanee dux eiꝰ qđ trãs fluuiũ sathrabuzanes τ cõsorti eius apharsachei q in eo qđ trãs fluuiũ lõge existẽtes illinc: τ nũc dimittite opus domꝰ dei duces iudeoꝝ τ seniores iudeoꝝ: domũ dei illã edificent in loco suo. τ per me positũ ẽ edictum

τῶν. Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, οἶμαι θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομησάτωσαν ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὁ οἶκος ἐκείνου ἀνοικοδομησάτωσαν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. καὶ δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα τοῦ

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt faciāt per seniores iudeoꝝ illoꝝ vt ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰουδαίων ἐκείνων τὸν edificet domus dei illa. ⁊ a subtilā οἶκον οἰκοδομηθῆναι θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόν tis regis tributoꝝ trās flumē: stu= των τοῦ βασιλέως τῶν φόρων πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἐπι diose sumptus sit datus viris illis μελῶς δαπάνη ἔσω δοθήτω τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τοῦ ne impediant: ⁊ qđcūq; necesse fuerit. ⁊ filios bou ⁊ μὴ καταργηθῆναι, καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα. καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ arietū ⁊ agnos in holocaustomata deo celi: κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, frumētū: sal: vinū: oleū: fm verbū sacerdotū τυρούς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων qui in hierusalē: sit datū eis ꝑsingulos di τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἔσω δίδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡ= es imutabiliter qđcūq; petierint: vt sint bonū μέρα ἀπαραλλάκτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν, ἵνα ὦσιν εὐω= odozē offerentes deo celi: ⁊ orent δίας προφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχων pro vita regis ⁊ filioꝝ eius. ⁊ ὑπὲρ ζωῆς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ a me positū ē decretū: ꝙ oīs homo q̄ mutaue ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀλλά= rit ⁊ verbū hoc: tollet lignū de do= ξει τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκί mo eius: ⁊ erectus cōfiget in eo: ⁊ ας αὐτοῦ, καὶ ὡρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ dom⁹ eius erit in direptionē. ⁊ deus cui⁹ l abi ὁ οἶκος αὐτοῦ ἔσαι εἰς διαρπαγήν. καὶ ὁ θεὸς οὗ κατα tat nomē ibi: dissipet oēs regē σκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταῤῥέψαι πάντα βασιλέα ⁊ ppl'm q̄ extenderit manū suā: vt mutet ⁊ καὶ λαὸν ὃς ἐκτείνη τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀλλάξαι καὶ dissipet domū dei illā que in hieruſa= ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσα= lē. ego darius posui decretū: acurate fiat. λήμ. ἐγὼ δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς γινέσθω

tūc thathannai dux trans flumē ⁊ τότε θαθαναὶ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ sathrabuzanes ⁊ cōsiliarii eius: sin qđ σαθραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ, καθότι misit darius rex: sic diligenter fece ἀπέστειλε δαρεῖος ὁ βασιλεύς, οὕτως ἐπιμελῶς ἐποίη runt. ⁊ seniores iudeoꝝ edificabāt ⁊ σαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων ᾠκοδόμουν καὶ ꝓsperabāt in prophetia aggei prophete ⁊ κατευθυνον ἐν προφητείᾳ ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ zacharie filij addo. ⁊ edificauerūt ⁊ cōstru ζαχαρίου υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κατῆρ xerūt ex sentētia dei israel: ⁊ ex decre τισαν τὸ ἀπὸ γνώμης θεοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ γνώ= to cyri ⁊ darij ⁊ arthasastha regū per μης κύρου καὶ δαρείου καὶ ἀρθασασθὰ βασιλέων περ sas. ⁊ cōpleuerūt domū istā vsq; ad die σῶν. καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας tertiū mēsis adar: q̄ est ānus sextus regni τρίτης μηνὸς ἀδάρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας darij regis. ⁊ fecerūt filij israel δαρείου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ sacerdotes ⁊ leuite: ⁊ reliqui filioꝝ trās= οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀπο migratiōis dedicationē domus dei cū gaudio. κίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ μετ' εὐφροσύνης. ⁊ obtulerūt in dedicacionē dom⁹ dei καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θε= huius vitulos centū: arietes ducētos: a= οῦ τούτου μόχους ἑκατόν, κριοὺς διακοσίους, ἀμέ gnos quadringētos: hircos capraꝝ pro pecca νους τετρακοσίους, χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ= to pro omni israel τίας ὑπὲρ παντὸς Ἰσραήλ

[h]fieri[i]a[m] presbyteris[n] iude orum[o] illis: [p]vt edificetur[r] domus[q] dei [q]scilicet[t] vt de arca [s]regis. i.[t] de[u] tributis q̄ dā= tur de regione[v] trans[r] flu men:[s] studiose[a] sumptus [c]dentur[b] viris [c]illis[f] ne[g] īpediatur opus. [h]Quod si[i] necesse fuerit [k]& [l]vitulos[m] & agnos[n] & hedos [o] in holocaustum [p]deo[q] celi:[r] frumentū[s] sal [t]vinum [u]& oleū [x]fm ritum[y] sacer= dotū[z] q̄ sunt[a] in hieruſalē: [b]detur[c] eis[c] per singulos dies[f] ne sit in aliquo [g]querimonia:[k] offerant [l]oblationes [m]deo[n] celi:[o] orent q̄[p] pro vit regis [r]& liorū ci?.[s] A me ergo ꝓsitū ē[u] decretū[t] vt[v] oīs [x]homo[a] qui[b] hanc[c] muta= uerit[d] iussionem: [e]tollatur[f] lignū[g] de[h] domo ipi?:[i] & erigatur[k] & cōfiga tur[l] in eo:[m] domus aūt ei? [n]publicetur. [r]Deus autem[s] qui[t] habita re fecit[u] nomen suum [x]ibi:[y] dissipet[z] oīa[a] regna[b] & populū[c] qui[d] extenderit [e]manū suam[f] vt repugnet [g]& dissipet[h] domum[i] dei: [k]illam[l] que est[m] in hieru= salem.[n] Ego[o] darius [p]statui[q] decretum: quod [r]studiose[s] implere volo. [t]Igitur[u] thantānai[x] dux re gionis[y] trās[z] flumē &[a] star buzānai[c] & cōsiliarii eius [b]secundū[d] quod[e] p̄ceperat [g]darius [h] rex[i] sic[l] diligen= ter[m] executi sunt. [n]Seniores āt[o] iudeoꝝ[p] edi ficabāt[q] & ꝓspabātur[r] iux ta ꝓphetiā[s] aggei[t] pphete [u]& zacharie[x] filii[y] addo.[z] & edificauerūt[a] & cōstruxe= runt[c] iubente[b] deo[c] israel: [e]& iubente[g] cyro[h] & dario [i]& artaxerxe [k]regibus[l] persarū.[m] Et cō= pleuerūt[n] domū dei[o] istā [p]vsq; ad[q] diem[r] tertiū[s] mē [t]sadar[u] qui est [x]annus[y] sextus[a] regni[b] da= rij[c] regis. [d]Fecerunt autem[e] filii[f] is= rael[g] sacerdotes[h] & leuite [i]& reliq[k] filiorū[l] trāsmigra tionis[m] dedicationē[n] dom⁹ [o]dei[p] in gaudio[q] & obtule= rūt[r] in dedicatione[s] dom⁹ [t]dei[u] vitulos[x] centum:[y] ari etes [z]ducentos:[a] agnos[b] qua= dringentos:[c] hircos [d]capr arum[e] pro peccato [f]totius[g] israel

עָבַד	[a]תַּעֲבְדוּן עִם [b]שֵׁבִי [c]יְהוּדָיֵא [d]אֱלָהּ	
	לְמִבְנָא [e]בֵּית [f]אֱלָהָא [g]דְּךָ וּמִנְכְּסֵי	
בָּרַד	[h]מַלְכָּא דִּי [i]מִדַּת עֲבַר [j]נַהֲרָה אַסְפַּרְנָא	
הָוָה יָהַב	[k]נְפַקְתָּא [l]תְּהֵוֵא [m]מִתְיְהֲבָא [n]לְגַבְרַיָּא	
	[o]אִלֵּךְ דִּילָא [p]לְבַטָּלָא: וּמָה [q]חַשְׁחָן	
עֵלָה	[r]וּבְנֵי [s]תּוֹרִין [t]וּדְכְרִין [u]וְאִמְּרִין [v]לַעֲלָוָן	
	[w]לֵאלָהּ [x]שְׁמַיָּא חִנְטִין [y]מְלַח [z]חַמַר	
אָמַר	[a]וּמְשַׁח [b]כְּמֵאמַר [c]כָּהֲנַיָּא דִּי [d]בִירוּשְׁלֶם	
	[e]לֶהֱוֵא [f]מִתְיְהֵב [g]לְהוֹם [h]יוֹם [i]בְּיוֹם דִּילָא	
מְרַב נוּחַ	[j]שְׁלוּ [k]דִּי [l]לָהֵן [m]מְרַגְּזִין [n]נִיחוֹחִין	
עֵלָא חָיָה	[o]לֵאלָהּ [p]שְׁמַיָּא וּמְצַלִּין [q]לְחַיֵּי [r]מַלְכָּא	
	[s]וּבְנוֹהִי: [t]וּמִנִּי [u]שִׂים [v]טְעֵם [w]דִּי [x]כָל	
שָׁנָה	[y]אֱנָשׁ [z]דִּי [a]יְהַשְׁנֵא [b]פִּתְגָמָא [c]דְנָה	
נְסַח זָקַף	[d]יִתְנַסַּח [e]אָעִמִּן [f]בַּיְתֵהּ [g]וְזִקִיף [h]יִתְמַהֲא	
עָבַד	[i]עַלּוֹהִי [j] וּבַיְתֵהּ [k]נְוָלוּ [l] יִתְעֲבֵד	
שָׁבַן	[m]עַל דְּנָה: [n]וֵאלָהָא [o]דִּי [p]שַׁכִּן [q]שְׁמֵהּ	
מְגַר שָׁלַח	[r]תַּמָּה [s]יְמַגַּר [t]כָּל [u]מַלְךְ [v]וְעַם [w]דִּי [x]יְשַׁלַּח	
שָׁנָה	[y]יְדֵהּ [z]לְהַשְׁנָיָא [a]לְהַבָּלָא [b]בֵּית [c]אֱלָהָא	
	[d]דְּנָה [e]לִירוּשְׁלֶם [f] אֲנָא [g]דָּרְיָוֶשׁ	
שׁוּם	[h]שָׂם [i]טְעֵם [j]אַסְפַּרְנָא [k]יִתְעֲבֵד:	
פְּחָה	[l]אֱדַיִן [m]תַּתְּנַי [n]פַּחַת [o]עֲבַר [p]נַהֲרָה [q]שְׁתַר	
	[r]בּוֹזְנַי [s]וּכְנָוָתְהוֹן [t]לְמִבַּל [u]דִּי [v]שְׁלַח	
	[w]דָּרְיָוֶשׁ [x]מַלְכָּא [y]כְּנֵמָא [z]אַסְפַּרְנָא [a]עֲבַדוּ:	
שׁוּב עָדָה	[b]וְשָׁבֵי [c]יְהוּדָיֵא [d]בָּנַיִן [e]וּמַצְלְחִין [f]בְּנְבוּאַת	
בָּנָה צָלַח	[g]חַגַּי [h]נְבִיָּאה [i]וּזְכַרְיָה [j]בַּר [k]עִדּוֹא [l]וּבְנוֹ	
בְּנָא בָּנָה	[m]וְשַׁכְלִילוּ [n]מִן [o]טַעַם [p]אֱלָהּ [q]יִשְׂרָאֵל	
שֶׂכֶל	[r]וּכְטַעֲם [s]כּוֹרֶשׁ [t]וְדָרְיָוֶשׁ [u]וְאַרְתַּחְשַׁשְׂתָא	
מָלַךְ צָוָא	[v]מַלְכָּא פָּרָס: [w]וְשֵׁיצִיא [x]בַיְתָא [y]דְנָה	
	[z]עַד [a]יוֹם [b]תְּלָתָה [c]לִירַח [d]אֲדָר [e]דִּי הִיא	
שָׁנָה	[f]שְׁנַת שֵׁת [g]לְמַלְכוּת [h]דָּרְיָוֶשׁ [i]מַלְכָּא:	
	[j]וְעַבְדוּ [k]בְנֵי [l]יִשְׂרָאֵל [m]כָּהֲנַיָּא [n]וְלֵוָיֵא	
נָלָה	[o]וּשְׁאַר [p]בְּנֵי [q]גָלוּתָא [r]חֲנָכַת [s]בֵּית [t]אֱלָהָא	
קָרַב	[u]דְנָה [v]בְּחֶדְוָה: [w]וְקַרִּבוּ [x]לַחֲנֻכַּת [y]בֵּית	
	[z]אֱלָהָא [a]דְּנָה [b]תּוֹרִין [c]מְאָה [d]דִּכְרִין	
מְאָה רָבַע	[e]מְאָתַיִן [f]אִמְּרִין [g]אַרְבַּע[h]מְאָה [i]וּצְפִירֵי	
צָבַר עֵז	[j]עִזִּין [k]לְחַטָּאָה [l] עַל [m]כָּל [n] יִשְׂרָאֵל	
חָמָא		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb. Tex.he.i.Esd.vij. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

תְּרֵי עָשָׂר לְמִנְיַן שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
duodecim numerum tribuum israel.
δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν ἰσραήλ·

וְהַקִּימוּ כַּהֲנַיָּא בְּפַלְגוּתְהוֹן וְלֵוָיֵא
Et statuerūt sacerdotes in ordinibus suis & leuitas
καὶ ἔστησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν καὶ τοὺς λευίτας ἐν

קוֹם בְּמַחְלַקְתְּהוֹן עַל עֲבִידַת אֱלָהָא דִּי חֲלַק עֲבַד
in vicibus suis sup operā dei
μερισμοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δουλείας οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσα

עֲשָׂה כְּדִירוּשְׁלֶם כְּתַב סְפַר מֹשֶׁה וְיַעֲשׂוּ
in hierusalē: sicut scriptū est in libro moysi. Fecerūt
λημ, κατὰ τὴν γραφὴν βίβλου μωυσῆ· καὶ ἐποίησαν

בְּנֵי הַגּוֹלָה אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה
filij trāsmigrationis pascha quarta decima
οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ

נִלָּה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן כִּי הִטַּהֲרוּ
mēsis primi. qm̄ purificati fuerāt
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ

טָהֵר כֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם כֻּלָּם כְּאֶחָד כֻּלָּם
leuite ꝯsi vnus omnes mūdi. & īmolauerūt
λευῖται ὡς εἷς πάντες καθαροί. καὶ ἔσφαξαν τὸ πά

טְהוֹרִים וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח לְכָל בְּנֵי
pascha vniuersis filijs trāsmigrationis: & fratri
σχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας, καὶ τοῖς ἀδελ

שָׁחַט הַגּוֹלָה וְלַאֲחֵיהֶם לַכֹּהֲנִים וְלָהֶם׃
bus ꝯ sacerdotib⁹ & sibi. & comederūt
φοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς. καὶ ἔφαγον

וַיֹּאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַשָּׁבִים מִן אֹכֶל שׁוּב
filij israel pascha q̄ venerūt a trāsmi
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πάσχα οἱ ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς ἀποι

מֵהַגּוֹלָה וְכָל הַנִּבְדָּל מִטֻּמְאַת גּוֹיֵי
gratione: & oīs separato a coīquinatione gētiū
κεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν

הָאָרֶץ אֲלֵהֶם לִדְרֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵי
terre ad eos: vt q̄rerent dñm deū is
τῆς γῆς πρὸς αὐτούς, τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον θεὸν ἰσ

יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ חַג מַצּוֹת שִׁבְעַת
rael. & fecerunt solēnitatē azymorū ꝯ septē
ραὴλ· καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέ

יָמִים בְּשִׂמְחָה כִּי שִׂמְּחָם יְהוָה וְהֵסֵב
dieb⁹ ín leticia: qm̄ leti ficauerat eos dñs: & con
ρας μετ' εὐφροσύνης. ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, καὶ

לֵב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲלֵיהֶם לְחַזֵּק
uerterat cor regis assur ad eos: vt adiuuaret
ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως ἀσσουὴρ ἐπ' αὐτοὺς κραταιῶ

יְדֵיהֶם בְּמַלֶאכֶת בֵּית הָאֱלֹהִים
manus eorum ín opere domus dei
σαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ θεοῦ

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
israel.

Cap. vij.

וְאַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּמַלְכוּת
Post hec autem verba in regno
Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθα

אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ פָּרָס עָזְרָא בֶן
artaxerxis regis persarum: esdras filius
σασθὰ βασιλέως περσῶν, ἀνέβη ἔσδρας υἱὸς σαραίου,

שְׂרָיָה בֶן עֲזַרְיָה בֶן חִלְקִיָּה׃ בֶּן שַׁלּוּם
saraie filii azarie: filii helchie. filii sellum:
τοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ χελκίου, υἱοῦ σελλούμ, υἱοῦ σαδώκ,

בֶּן צָדוֹק בֶּן אֲחִיטוּב בֶּן אֲמַרְיָה בֶן
filii sadoch: filii achitob filii amarie: filii azarie: filii marioth fi
υἱοῦ ἀχιτώβ, υἱοῦ ἀμαρίου, υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ μαριὼθ υἱ

עֲזַרְיָה בֶּן מְרָיוֹת בֶּן זַרְחְיָה בֶן עֻזִּי
lij zarate: filij ozi: filij bocci: filij abisue: filij phi
οῦ ζαραίου, υἱοῦ ὀζί, υἱοῦ βοκκί, υἱοῦ ἀβισουέ, υἱοῦ φι

בֶּן בֻּקִּי בֶּן אֲבִישׁוּעַ בֶן פִּינְחָס בֶּן
nees: filij eleazar: filij aaron sacerdotis pri
νεές, υἱοῦ ἐλεάζαρ, υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώ

אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הָרֹאשׁ׃ הוּא
mi. ipse esdras ascēdit de babylone: & ipse
του. αὐτὸς ἔσδρας ἀνέβη ἐκ βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς

עֶזְרָא עָלָה מִבָּבֶל וְהוּא סֹפֵר מָהִיר
scriba velox in lege moysi: quā dedit do
γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύ

מָהִר בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי
minus deus israel. & dedit ei rex:
ριος ὁ θεὸς ἰσραήλ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς,

יִשְׂרָאֵל וַיִּתֶּן לוֹ הַמֶּלֶךְ כְּיַד יְהוָה
qm̄ manus dñi dei eius sup ipm in oibus q̄b⁹ q̄m
ὅτι χεὶρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζή

אֱלֹהָיו עָלָיו כָּל בַּקָּשָׁתוֹ וַיַּעֲלוּ
uit ipse. & ascenderūt de filijs israel &
τει αὐτός· καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ

מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
de sacerdotibus & de leuitis: & cāto
ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδον

וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַנְּתִינִים וְאֶל יְרוּשָׁלַ͏ִם
res & ianitores & nathinei in hierusalē in anno
τες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ναθιναῖοι εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει

בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ׃
septimo arthasasthā regi.
ἑβδόμῳ τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ·

וַיָּבֹא יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשְׁנַת
& venerūt in hierusalē mēse quinto: iste ānus se
καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, τοῦτο τὸ ἔτος ἕβ

הַשְּׁבִיעִית לַמֶּלֶךְ כִּי בְּאֶחָד חֹדֶשׁ
ptimus regi: quia in vna mēsis pri
δομον τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώ

הָרִאשׁוֹן הוּא יְסַד הַמַּעֲלָה
mi ipse fundauit ascēsum qui a baby
του αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀναβασιν τὴν ἀπὸ βαβυ

מִבָּבֶל וּבָאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בָּא
lone. in aūt prima mēsis quinti ve
λῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλ

אֶל יְרוּשָׁלַ͏ִם כְּיַד אֱלֹהָיו הַטּוֹבָה עָלָיו׃
nit in hierusalē: qm̄ manus dei sui fuit bo
θεν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγα
na sup eum.
θὴ ἐπ' αὐτόν.

A

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia esdras parauit cor suū vt q̄reret
ὅτι Ἔσδρας ἡτοίμασε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν
lege dñi ⁊ faceret ⁊ doceret in israel mā
νόμον τοῦ κυρίου καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ πρό
data ⁊ iudicia. ⁊ hoc trāsumptū
σαγματα καὶ κρίματα. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς
edicti: quod dedit arthasastha rex es=
διατάγματος, ὃν ἔδωκεν ἀρθασασθὰ ὁ Βασιλεὺς ἔσ=
dre sacerdoti scribe libri ſmonū man
δρα τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντο
datoꝝ dñi ⁊ p̄ceptoꝝ eius sup israel.
λῶν κυρίου καὶ προσαγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.
arthasastha rex regū: esdre sacerdoti scri
ἀρθασασθὰ Βασιλεὺς Βασιλέων, Ἔσδρα τῷ ἱερεῖ γραμ
be legis dei celi pfectus cīst ser=
ματεῖ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσαι λό=
mo ⁊ responſio. a me posita ē sententia: ꝙ ois
γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἀπ᾽ ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς
sponte volēs in regno meo de populo israel ⁊
ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν Βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ
sacerdotib⁹ ⁊ leuitis ire in hierusalē: tecū
ἱερέων καὶ λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ, μετὰ
vadat: qñ a facie re=
σοῦ πορευθήτω, καθ᾽ ὅτι ἀπὸ προσώπου τοῦ Βασιλέ
gis ⁊ septē cōſiliatoꝝ eius missus es visitare
ως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων αὐτοῦ ἀπεστάλης σκέψασθαι
in iudeā ⁊ hierusalē ⁊ in lege dei ipō
ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν νόμῳ θεοῦ αὐ=
rū in manu tua: vt ferās ⁊ in domū dñi ar=
τῶν ἐν χειρί σου, ἀπενεγκεῖν καὶ εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀρ
gentū ⁊ aurū q̄ rex ⁊ cōſiliatores spon
γύριον καὶ χρυσίον ὃ ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἑκου
te obtulerūt deo israel in hierusalē habitā
σίᾳ ἀπέδοσαν τῷ θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοι
ti. ⁊ omnē argentū ⁊ aurū q̄cūq; inueneris in
κοῦντι. καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον ὅτι ἂν εὕρῃς ἐν
omni puincia babylonis cū volūtario ppli:
πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετὰ ἑκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ,
⁊ sacerdotū spōte offerentiū in domū dei q̄ in
καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν
hierusalē: ⁊ omnē accedentē hūc prō
Ἱερουσαλήμ, καὶ πάντα προσπορευόμενον τοῦτον ἑτοί
pte ordina in libro hoc vitulos arietes agnos:
μως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ μόχους κριοὺς ἀμνούς,
⁊ sacrificia ipsoꝝ ⁊ libamina eoꝝ. ⁊ offeres
καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν. καὶ προσοίσεις
ea sup altare dom⁹ dei vr̄i quod in
αὐτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν
hierusalē. ⁊ si aliqđ sup te ⁊ fratres tuos
Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐάν τι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
bene visū fuerit in rēliquo argenti ⁊ auri fa=
ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποι
cere: sicut placitū deo vr̄o facite. ⁊ vasa
ῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε. καὶ τὰ σκεύη
data tibi in ministeriū dom⁹ dei: trade
τὰ δεδομένα σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, παράδος
in cōſpectu dei in hierusalē. ⁊ reliquū necessi
ἐνώπιον θεοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ τὸ καταλοιπὸν χρεί
tatis dom⁹ dei tui: q̄cūq; apparuerit tibi dare: dabis
ας οἴκου θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις
de domibus gaze regis ⁊ a me. ego artha
ἐκ τῶν οἴκων γάζης βασιλέως καὶ ἀπ᾽ ἐμοῦ. ἐγὼ ἀρθα
sastha rex statui sententiā oībus gazis
σασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις
qui trans flumē: ꝙ omne q̄cūq; pe
ταῖς ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἂν αἰ=
tierit a vobis esdras sacerdos ⁊ scriba le=
τήσῃ ὑμᾶς Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τοῦ νό
gis dei celi: p̄ōpte fiat vsq; ad
μου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως γινέσθω ἕως
argenti talenta centum:
ἀργυρίου ταλάντων ἑκατόν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[p]Esdras [o]aūt [q]parauit [r]cor
ſuū [o]vt inuestigaret [u]legē
[x]domini: [r]& faceret [t]& do=
ceret [t]in israel ∞∞∞∞∞∞∞
[b]p̄ceptū [c]& iudiciū. [o] Hoc
est aūt [c] exēplar ep'le edi=
cti: [g]quod [b]dedit [1] rex [x] ar=
taxerxes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[1]esdre [m] sacerdoti [n] scribe
erudito in [p] ſmomb⁹ & in
[q]preceptis [r] dñi [o] & ceri=
monūs eius [r]in [u] israel.
[x]Artaxerxes [r] rex [1] regū:
[a]esdre ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]sacerdoti [c] scribe [d] legis
[r]dei [g]celi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]doctissimo: [1]salutem. [k] A
me [k]decretum est: [m]vt ∞∞
[n]cuicūq; [p]placuerit [p] in re=
gno meo [n] de [r]populo ∞
[r]israel [e] & de sacerdotibus
eius [r]& de leuitis [u] ire ∞∞∞
[r]in hierusalem [1] tecum [a] va
dat, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] A [r]facie [e]enim [g]regis [h]& se
ptem [1]consiliatorum eius
[k]missus es [1]vt visites [n] iude
am [e]& hierusalem ∞∞∞∞∞
[p]in lege [q]dei tui [r]que est [s]in
manu tua: [t]et vt feras ∞∞
[u]argentū [&] aurum [1] quod
[a]rex [b]& consiliatores eius
[c]sponte obtulerunt [b] deo
[c]israel [b]cuius [s]in hierusalē
[b]tabernaculū est. [1] Et omne
[k]argētū [1]& aurū [m] qđcūq;
[n]inueneris [o]in vniuersa [p] pa=
uincia [q] babylonis & [r] ppl's
[e]offerre voluerit [u]& de sa=
cerdotib⁹ [r]q spōte obtule
rint [r]domui [3]dei sui [a] q̄ [e] [b]in
hierusalē: libere accipe: &
[r]studiose [g]eme [b]de hac [b] pe
cunia [k] vitulos: [1] arietes:
[m]agnos [n]& sacrificia [o] & li
bamina eorum: [p] & offer
[q]ea [r] super [e] altare [u] templi
[x]dei vestri ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]quod est [3]in hierusalem.
Sed [a]& si [b]quid [c]tibi [p]& ∞∞
[c]fratribus tuis [r] placuerit
[g]de reliq [b]argento [1]& auro
[k]vt faciatis: [r]iuxta volun=
tatem [m] dei vestri [n] facite.
[o] Vasa quoq; [p] que [q] dantur
[r]tibi [e]in ministeriū [r]domus
[u]dei tui: [r] trade [r]in conspe
ctu [r]dei in [a]hierusalē. Sed
[b]& cetera qbus [c] opus fue
rit in [b]domū [c]dei tui [c]p̄tuꝫ
cūq; [g]necesse est [1]vt expen
das [k]dabis [1] de [n] thesauro &
de fisco [o] regis: [p]& a me.
[q] Ego [r]artaxerxes [s] rex [t]sta
tui [a]q; decreui [x]oībus [r]cu
stodib⁹ [a]rce publice [q] sūt
[a]trās [b]flumē [c]vt [b]quodcūq;
[r]petierit a vobis [s] esdras
[b]sacerdos [1] scriba [n] legis
[m]dei [n]celi [o] absq; mora ∞
[p]detis [q]vsq; ad [r] argenti [s]ta
lenta [r]centum: ∞∞∞∞∞∞∞

[כון] כִּי עֶזְרָא הֵכִין לְבָבוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת תּוֹרַת
[עשה] יְהוָה וְלַעֲשׂוֹת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל
[שפט] חֹק וּמִשְׁפָּט׃ וְזֶה פַּרְשֶׁגֶן הַנִּשְׁתְּוָן
[אשר] אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ אַרְתַּחְשַׁסְתְּא
[לעזרא] לְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר סֹפֵר דִּבְרֵי
[יהוה] מִצְוֹת יְהוָה וְחֻקָּיו עַל יִשְׂרָאֵל׃
[ארתחשסתא] אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ מַלְכַיָּא לְעֶזְרָא
[אלה] כָּהֲנָא סָפַר דָּתָא דִי אֱלָהּ שְׁמַיָּא
[שום] גְּמִיר וּכְעֶנְתּוֹ מְנִי שִׂים טְעֵם דִּי
[נדב] כָל מִתְנַדַּב בְּמַלְכוּתִי מִן עַמָּא
[ישראל] יִשְׂרָאֵל וְכָהֲנוֹהִי וְלֵוָיֵא לְמֵהַךְ
[לירושלם] לִירוּשְׁלֶם עִמָּךְ יְהָךְ׃ כָּל קֳבֵל דִּי
[מן] מִן קֳדָם מַלְכָּא וְשִׁבְעַת יָעֲטֹהִי
[שלח] שְׁלִיחַ לְבַקָּרָה עַל יְהוּד וּלִירוּשְׁלֶם
[בבל] בְּדָת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ׃ וּלְהַיְבָלָא
[כסף] כְּסַף וּדְהַב דִּי מַלְכָּא וְיַעֲטוֹהִי
[התנדבו] הִתְנַדָּבוּ לֶאֱלָהּ יִשְׂרָאֵל דִּי בִירוּשְׁלֶם
[משכנה] מִשְׁכְּנֵהּ׃ וְכֹל כְּסַף וּדְהַב דִּי תְּהַשַּׁח
[מדינת] בְּכָל מְדִינַת בָּבֶל עִם הִתְנַדְּבוּת עַמָּא
[ונכסיא] וְנַכְסַיָּא מִתְנַדְּבִין לְבֵית אֱלָהֲהֹם דִּי
[בירושלם] בִּירוּשְׁלֶם׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה אַסְפַּרְנָא
[תקנא] תְּקַנָּא בַּסְפָּא דְנָה תּוֹרִין דִּכְרִין
[אמרין] אִמְּרִין וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן וְתַקְרֵב
[המו] הֵמוֹ עַל מַדְבְּחָא דִי בֵית אֱלָהֲכֹם
[די בירושלם] דִּי בִירוּשְׁלֶם׃ וּמָה דִי עֲלַיִךְ וְעַל
[אחיך] אֲחָיִךְ יֵיטַב בְּשַׂאַר כַּסְפָּא וּדְהַבָּא
[עבד רעה] לְמֶעְבַּד כִּרְעוּת אֱלָהֲכֹם תַּעְבְּדוּן׃
[והנא] וּמָאנַיָּא דִי מְתִיהַבִּין לָךְ לְפֻלְחַן בֵּית
[אלהך] אֱלָהָךְ הַשְׁלֵם קֳדָם אֱלָהּ יְרוּשְׁלֶם׃
[נפל] וּשְׁאַר חַשְׂחוּת בֵּית אֱלָהָךְ דִּי יִפֹּל
[לך למתן] לָךְ לְמִתַּן מִן בֵּית נִגְזֵי מַלְכָּא׃
[שום] וּמִנִּי אֲנָה אַרְתַּחְשַׁסְתְּא מַלְכָּא שִׂים
[טעם] טְעֵם לְכָל גִּזְבְּרַיָּא דִי בְּעֵבֶר נַהֲרָה
[שאל] דִּי כָל דִּי יִשְׁאֲלִנכוֹן עֶזְרָא כָּהֲנָא
[ספר דתא די אלה שמיא] סָפַר דָּתָא דִי אֱלָהּ שְׁמַיָּא אַסְפַּרְנָא
[עבד] יִתְעֲבֵד׃ עַד כִּסַּף כִּכָּרִין מְאָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb. Tex.he.i.Esd.viij. | Trásla.B.Vie. | Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

וְעַד חִנְטִין כּוֹרִין מְאָה וְעַד חֲמָר
בַּתִּין מְאָה וְעַד בַּתִּין מְשַׁח מְאָה
וּמֶלַח דִּי לָא כְתָבוּ כָּל דִּי מִן טַעַם
אֱלָהּ שְׁמַיָּא יִתְעֲבֵד אַדְרַזְדָּא
לְבֵית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי לְמָה לֶהֱוָא הָ
קְצָף עַל מַלְכוּת מַלְכָּא וּבְנוֹהִי וְלָכֶם
מְהוֹדְעִין דִּי כָּל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא זַמָּרַיָּא יד
תָּרַעַיָּא נְתִינַיָּא וּפָלְחֵי בֵּית אֱלָהָא עָן
דָּנָה מִנְדָּה בְלוֹ וְהַלָּךְ לָא שַׁלִּיט שָׁלַט
לְמִרְמָא עֲלֵיהֹם וְאַנְתְּ עֶזְרָא רָמָה
כְּחָכְמַת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ מַנִּי שָׁפְטִין מָנָה
וְדַיָּנִין דִּי לְהֶוֹן דַּאיְנִין לְכָל עַמָּא דון
דִּי בַעֲבַר נַהֲרָא לְכָל יָדְעֵי דָתֵי
אֱלָהָךְ וְדִי לָא יְדַע תְּהוֹדְעוּן וְכָל
זִי לָא לֶהֱוֵא עָבֵד דָּתָא דִּי אֱלָהָךְ
וְדָתָא דִי מַלְכָּא אַסְפַּרְנָא דִּינָא
לְהֶוֵא מְתַעֲבֵד מִנָּה הֵן לְמוֹת הֵן עֲבַד
לְשָׁרְשׁוֹהִי נְכָסִין וְלָאסוּרִין אָסִר
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלָהִי אֲבָתִינוּ אֲשֶׁר נְבָ
נָתַן כַּזֹּאת בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת
בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִָם וְעָלַי
הִטָּה חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיוֹעָצָיו וּלְכָל נָטָה פָּנָה
שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וַאֲנִי הִתְחַזַּקְתִּי יָצַץ שׁוּר
כְּיַד יְהוָה אֱלָהִי עָלַי וָאֶקְבְּצָה חָזַק
מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי עָלָה
וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אַבְתֵיהֶם Cap.viij.
וְהִתְיַחֲשָׁם הָעֹלִים עִמִּי בְּמַלְכוּת יָחַס
אַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ מִבָּבֶל מִבְּנֵי
פִּינְחָס גֵּרְשֹׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר דָּנִיֵּאל
מִבְּנֵי דָּוִיד חַטּוּשׁ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה
מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֵשׂ
לִזְכָרִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים מִבְּנֵי פַחַת
מוֹאָב אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן זַרְחָיָה וְעִמּוֹ
מָאתַיִם הַזְּכָרִים מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה בֶּן מָאָה
יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַזְּכָרִים
וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן יוֹנָתָן וְעִמּוֹ

"et vsq; ad[r] frumenti[r] cho
ros[s] centū: [e]& vsq; ad[b] vini
[c]bathos[b] centum: [c]& vsq;
ad[r] bathos[g] olei [b]centum:
[l]sal vero[l] absq; [m]mensura.
[m]Omne[n] quod[o] ad [p]ritū
[q]dei[r] celi[e] pertinet: [e]tribua
tur[r] diligenter ∞∞∞∞∞∞∞
[n]in domo[r] dei[r] celi: [e]ne for
te[b] ira[r]scatur ∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]cōtra[c] regnum[r] regis[q]&
filioꝝ eius. [b]Vobis quoq;
[l]notū facim[q] de[r] vniuersis
[m]sacerdotib[q] [o]& leutis &
[p]cantoribꝫ & [q]ianitoribꝫ
[r]nathineis[e] & mīstris[r] do=
mus[n] dei[r] huiꝰ vt[r] vectigal
&[l] tributū[a] & ānonas[b] nō
[c]habeatis potestatē[c] impo
nēdi[r] sup eos. [l]Tu ātē[e] esdra
[q]fm sapiētiā [l]dei tui[r] q̄ est
[l]in mān tua[m] cōstitue[n] iu=
dices[o] & presides: [p]vt[r] iudi
cent[s] omni [l]populo ∞∞∞
[p]q est[r] trans[l] flumē: [l]his vi
delicet[a] qui nouerūt [b]legē
[c]dei tui: sed[b] &[c] imperitos
[s]docete hꝫere. [b]Et omnis
[l]qui[s] non[m] fecerit[n] legem
[p]dei tui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]& legem[e] regis[s] diligen=
ter: [n]iudicium ∞∞∞∞∞∞∞
[r]erit[l] de eo[a] siue[b] in mor=
tem[c] siue ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]in exiliū: [c]siue[l] in cōdem
nationē [e]substātie eiꝰ: [b]vel
certe[b] in carcerē. [l]Bñdictꝰ
[a]dñs[l] de[m] patrū nr̄orū[n] q
[o]dedit[p] hoc[q] in corde[r] re=
gis: [e]vt glorificaret ∞∞∞
[n]domum[r] domini[r] que est
[s]in hierusalem: [e]& in me
[b]iclinauit[c] miam suā[b] corā
[r]rege[e] & cōsiliatoribꝫ eius
[s]& vniuersis[b] pricipib[r] re=
gis[k] potētib[r]. Et ego[m] cō
fortat[n] mān[o] dñi[r] dei mei
q̄ erat[q] in me: [r]cōgregaui
[e]de israel[r] pricipes q[a] ascē=
derunt[r] mecum. 8.
Hi sunt ergo[b] princi=
pes[c] familiarum ∞∞∞
[o]& genealogia eoꝝ [c]q ascē
derūt[r] mecum[s] in regno
[b]artaxerxis[l] regis[k] de ba=
bylone. [l]De filiis ∞∞∞∞∞∞
[m]phinees: [o]gerson. [p]De fi
liis[q] ithamar: [r]daniel. ∞∞∞
[b]De filiis[r] dauid: [a]atthus
[r]de filiis[r] sechenie: & ∞∞∞
[l]de filiis[a] pharos: [b]zacha=
rias: [c]& cū eo[o] nūecarí sūt
[c]viri[r] centū[s] qnquaginta.
[n]De filiis[l] phetmoab: ∞∞
[l]elioenai[m] filius[u] zaree: [o]&
cum eo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]ducenti[q] viri. [r]De filiis[a] le
chenie: [l]filius ∞∞∞∞∞∞∞
[u]ezechiel: [r]& cum eo[l] re
centi[a] viri. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]De filiis[c] addan: [o]nabeth.
[c]filius[r] ionathan[s] & cū eo

τ vsq; ad tritici cozos centum: τ vsq; ad vini batos cen
καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατόν, καὶ ἕως οἴνου βατῶν ἑκα=
tum: τ vsq; ad olei batos centū: τ sal cui[o] nō est
τόν, καὶ ἕως ἐλαίου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἅλας οὐ οὐκ ἔστι
scriptura. oē qđ est in snia dei celi fiat
γραφή· πᾶν ὃ ἐστιν ἐν γνώμῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ γινέσθω
in domo dei celi. attendite ne aliqđ eo ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. προσέχετε μήτις ἔστι
netur in domū dei celi: ne forte · fiat tracti χειρὸς εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μήποτε γένηται ὀρ
dia sup regnum regis τ filioꝝ e= γὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐ=
ius. τ vobis notū fuit in oibus sacerdotib[o] τ τοῦ· καὶ ὑμῖν ἐγνώρισαι ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς
leuitis cātoribus: ianitoribꝫ: nathineis: τ mini λευίταις ᾄδουσι, πυλωροῖς, ναθινααίοις, καὶ λειτουρ=
stris dom[o] dei hoc: tributū τ exactionē τ vecti γοῖς οἴκου θεοῦ τοῦτο, τὸν φόρον καὶ πρᾶξιν καὶ ἀποφο
gal nō habere vos ptātem iponēdi sup eos. τ ρὰν οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς. καὶ
tu esdra ẽm sapiam dei q̄ in manu tua: σὺ ἔσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐν χειρί σου,
cōstitue scribas τ iudices: vt sint iudices κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες
oi populo q̄ trans flumē oibus παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς
cognoscētib[o] legitis dei tui: τ nō cognoscēti nonsi εἰδόσι τὰ νόμιμα τοῦ θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωρίσει
cabitis. τ oīs q̄ nō fuerit facies legē dei τ τε· καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὸν
legem regis diligēter iudiciū crit factum νόμον τοῦ βασιλέως ἐπιμελῶς, τὸ κρῖμα ἔσαι γινόμενον
de ipso: siue in mortē: siue in eradicare eū aut ἐξ αὐτοῦ, εἴτε εἰς θάνατον, εἴτε ἐκριζῶσαι αὐτὸν ἢ
castigare aut cōdēnare substātiā· aut in carcerē clau παιδεῦσαι ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα ἢ εἰς φυλακὴν ἐγ
dere. bñdictus dñs deus patrū nr̄oꝝ: κλεῖσαι. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
q̄ dedit in corde regis sic: vt glorifi ὃς ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξά
caret domū dñi q̄ in hierusalē: τ sup me iclina σαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἔκλι
uit miam in oculis regis τ cōsiliato νεν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβού
rum eius: τ oim principum re λων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέ=
gis potētiū. τ ego cōfortatus sū in manu dñi ως τῶν δυνατῶν. καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ἐν τῇ χειρὶ κυρί=
dei mei bona sup me: τ cōgregaui de isr[l] prin ου τοῦ θεοῦ μου τὰ ἀγαθὰ ἐπ' ἐμέ, καὶ συνήξα ἀπὸ ἸΗΛ[l] ἄρ=
cipes vt ascēderēt mecum. χοντας τοῦ ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ. Ca. 8.
Hi isti principes familiarū eoꝝ τ ge Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν καὶ ἡ γε A
nealogia eoꝝ q̄ ascenderūt mecum in regno ar νεαλογία τῶν ἀναβάντων μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρ=
thasastha regis de babylone de filiꝫ ταξάσθα τοῦ βασιλέως ἐκ βαβυλῶνος ἀπὸ τῶν υἱῶν
phinees gerīō de filiꝫ ithamar daniel: de filiꝫ φινεὲς γηρσώμ. ἀπὸ υἱῶν ἰθάμαρ δανιήλ, ἀπὸ υἱῶν
dauid attus: de filiꝫ sachanie de filiꝫ phoros za δαυὶδ ἀτθούς, ἀπὸ υἱῶν σαχανίας ἀπὸ υἱῶν φόρος ζα
charie: τ cum eo genealogia nūerati sūt masculi cētū χαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐγενεαλογήθησαν οἱ ἄρσενες ἑκατὸν
quinquaginta. de filiꝫ phaath moab elianai filiꝰ sarate: τ πεντήκοντα. ἀπὸ υἱῶν φααθ μωὰβ ἐλιαναὶ υἱὸς σαραΐα, καὶ
cum eo ducenti masculi. de filiꝫ sechenie μετ' αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ υἱῶν σεχενίου
filius aziel: τ cū eo trecenti masculi. de υἱὸς ἀζιήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ
filiꝫ adin obed filiꝰ ionathan: τ cum eo τῶν υἱῶν ἀδὶν ὠβὴδ υἱὸς ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτοῦ οϖ

Universidad de Deusto
Biblioteca

quinquaginta masculi. de filijs elā isaias
πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλὰμ ἰσαΐας
filiꝰ athelia: ⁊ cum eo septuaginta masculi.
υἱὸς ἀθελία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
de filijs saphatia zabdias filius michael: ⁊ cū
ἀπὸ τῶν υἱῶν σαφατία ζαβδίας υἱὸς μιχαήλ, καὶ με
eo octoginta masculi. de filijs ioab
τ' αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰωὰβ
abadias filius ieiel: ⁊ cū eo ducenti decē et octo
ἀβαδίας υἱὸς ἰεϊήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ
masculi. de filijs selimuth filiꝰ ioſephia:
τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν σελιμοὺθ υἱὸς ἰωσεφία,
⁊ cū eo centū sexaginta masculi. de
καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν
filijs babi zacharias filiꝰ babi: ⁊ cū eo vigin
υἱῶν βαβὶ ζαχαρίας υἱὸς βαβί, καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκο-
ti octo masculi. de filijs asgad ionā filiꝰ
σιοκτὼ τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσγὰδ ἰωνὰν υἱὸς
ecatā: ⁊ cū eo centū decē masculi. de
ἑκατόν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ
filijs adonicā nouissimi: ⁊ hec nomina
τῶν υἱῶν ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα
eoꝝ: eliphalat ieiel ⁊ samaia: ⁊ cū eis sexa
αὐτῶν, ἐλιφαλὰτ ἰεϊὴλ καὶ σαμαΐα, καὶ μετ' αὐτῶν ἑξή
ginta masculi. de filijs bague vthai ⁊
κοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν βαγουὲ ἀὐθαὶ καὶ
zacchur: ⁊ cū eis septuaginta masculi.
ζακχούρ, καὶ μετ' αὐτῶν ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
⁊ cōgregaui eos ad fluuiū venientē ad
καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς
eui: ⁊ castrametati sum ibi diebus tribus. ⁊
τὸ ἐυί, καὶ παρεμβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ
intellexi in populo ⁊ in sacerdotibꝰ: ⁊ de
συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ
filijs leui nō inueni ibi. ⁊ misi eleazar
υἱῶν λευὶ οὐχ ηὗρον ἐκεῖ. καὶ ἀπέστειλα τῷ ἐλεαζὰρ
ariel semeia: ⁊ elnathā ⁊ ia-
τῷ ἀριὴλ τῷ σεμεΐᾳ, καὶ τῷ ἐλιναθὰν καὶ τῷ ἰα-
reb eleathā nathā zacharia messolā
ριὲβ τῷ ἐλιαθὰν τῷ ναθὰν καὶ ζαχαρίᾳ τῷ μεσολὰμ
principes iozib ⁊ elnathā sapientes. ⁊
ἄρχοντας τῷ ἰωριὲβ καὶ τῷ ἐλναθὰν συνιέντας. καὶ
precepi eis ad adai principē de ca-
ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδὰι τὸν ἄρχοντα ἐκ κα-
sphie loco ⁊ posui in ore eoꝝ verba
σφίε τοῦ τόπου καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους
vt loquerent ad addai ⁊ ad fratres eo-
λαλῆσαι πρὸς ἀδδαεὶ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
rū nathineos qui in argēto loci ca-
τῶν τοὺς ναθιναίους τοὺς ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου κα-
sphie vt adducerēt nobis ministros ⁊ cantores in
σφίε τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν λειτουργοὺς καὶ ᾄδοντας εἰς
domū dei nr̄i. ⁊ venerūt nobis sicut manꝰ dei
οἶκον θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἦλθον ἡμῖν ὡς ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ
nr̄i bona super nos: vir prudēs de filijs mooli
ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ συνετὸς ἀπὸ υἱῶν μοολεῖ
filij leui filij israel. ⁊ saruia ⁊ filij ei
τοῦ λευὶ τοῦ ἰσραήλ. καὶ σαρουίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
ius ⁊ fratres eius decēt octo: ⁊ asebia
τοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτώ, καὶ ἀσεβίᾳ
⁊ esaia de filijs merari: fratres eius ⁊
καὶ ἡσαΐα ἀπὸ υἱῶν μεραρί, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
filij eius viginti. ⁊ de nathineis quos de-
υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. καὶ ἀπὸ τῶν ναθιναίων οὓς ἔδω
dit dauid ⁊ principes in seruitutē leui-
κε δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν λευι-
tar nathinei ducenti viginti: omnes isti nomi
τῶν ναθιναῖοι διακόσιοι εἴκοσι, πάντες οὗτοι ὠνο-
nati sunt in noibus: ⁊ vocaui ibi ieiuniū super
μάσθησαν ἐν ὀνόμασι, καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ
fluuium
τὸν ποταμὸν

ᵇquinquaginta ᶠviri. ᵏDe
filiis ˡhelam
ᵐesaias ⁿfilius ᵒathalie: ᵖ&
cum eo ᵍseptuaginta
ʳviri. ˢ De filiis ᵗsaphatie:
ᵘzebedia ˣfilius
ʸmichael: ᶻ& cū eo ᵃoctoginta ᵇviri. ᶜ De filiis
ᵈioab: ᵉobedia ᶠfilius ᵍiehiel: ʰ& cum eo
ⁱducenti ʲdecem ᵏ& octo
ˡviri.
ᵐDe filiis ⁿselomith: ᵖfilius
ᵍiosphie ʳ& cum eo
ˢcentum ᵗsexaginta ᵘviri.
ˣDe filiis ʸbebai
ᶻzacharias ᵃfilius ᵇbebai:
ᶜ& cum eo ᵈviginti ᵉocto
ᶠviri. ᵍ De filiis ʰezeab ⁱiohannan ᵏfilius ˡezethan
ᵐ& cum eo ⁿcentum ᵒdecem ᵖviri. ᵠDe filiis
ʳadonicā qui erant ˢnouissimi: ᵗ& hec ᵘnoīa eorum
ˣheliphelethꝰ ʸ& heliel ᶻ& samaias: ᵃ& cum eis
ᵇsexaginta ᶜviri. ᵈ De filiis
ᵉbegui. ᶠvthai
ᵍ& zachur: ʰ& cum eis ⁱseptuaginta ᵏviri.
ˡCongregaui aūt eos ᵐad
ⁿfluuiū ᵒq̄ decurrit ᵖad ᵠhana: ʳ& mansimus ˢibi ᵗtribus ᵘdiebus. ᵛ Quesiuiq̄
ˣin populo ʸ& in sacerdotibus ᶻde filiis ᵃleui: & ᵇnon
ᶜinueni ᵈibi. ᵉItaq̄ misi ᶠhe
liezer & ᵍariel ʰ& semeiā ⁱ& helnathan ᵏarib
ˡ& alterū ᵐhelnathā ⁿ& nathan ᵒ& zacharia ᵖ& mosollā ᵠprincipes: ʳioarib ˢ& helnathan
ᵗsapientes: ᵘ& misi ᵛeos
ʷad ˣheddo
ʸqui est primꝰ ᶻin casphie
ᵃloco. ᵇ Et posui
ᶜin ore eorū ᵈverba q̄ loq̄
rentur ᵉad ᶠheddo: & ad
ᵍfrēs eiꝰ ʰnathineos in ⁱloco ʲcasphie: ᵏvt adducerēt
ˡnobis ᵐministros ⁿdomus ᵒdei nostri. ᵖEt adduxerūt
ᵠnobis ʳper manum ˢdei
ᵗnostri ᵘbonam ᵛsuper nos
ʷvirū ˣdoctissimū ʸde filiis
ᶻmooli ᵃfilii ᵇleui ᶜfilii
ᵈisrael: ᵉ& sarabiam: ᶠ& filios eiꝰ ᵍ& frēs eius ʰdecē &
ⁱocto: ʲ& ᵏasabiā ˡ& cū eo
ᵐesaiā ⁿde filiis ᵒmerari: ᵖfratres ᵠeius ʳ& filios eius
ˢviginti. ᵗ Et de ᵘnathinneis ᵛquos dederat ʷdauid
ˣ& principes ʸad ministeria
ᶻleuitarum ᵃ nathinneos
ᵇducentos ᶜviginti. ᵈ Omnes hi suis ᵉ nominibus
ᶠvocabātur. ᵍ Et p̄d̄ caui
ʰibi ⁱieiunio ʲiuxta ᵏfluuiū

חֲמִשִּׁים ׀ הַזְּכָרִים׃ ׀ וּמִבְּנֵי ׀ עֵילָם
יְשַׁעְיָה בֶּן עֲתַלְיָה וְעִמּוֹ שִׁבְעִים
זְכָרִים׃ וּמִבְּנֵי שְׁפַטְיָה זְבַדְיָה בֶּן
מִיכָאֵל וְעִמּוֹ שְׁמֹנִים זְכָרִים׃ מִבְּנֵי
יוֹאָב עֹבַדְיָה בֶּן יְחִיאֵל וְעִמּוֹ
מָאתַיִם וּשְׁמֹנָה עָשָׂר זְכָרִים׃
וּמִבְּנֵי שְׁלוֹמִית בֶּן יוֹסְפְיָה וְעִמּוֹ
מֵאָה וְשִׁשִּׁים זְכָרִים׃ וּמִבְּנֵי בָּבָי
זְכַרְיָה בֶּן בֵּבָי וְעִמּוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה
זְכָרִים׃ וּמִבְּנֵי עַזְגָּד יוֹחָנָן בֶּן הַקָּטָן
וְעִמּוֹ מֵאָה וַעֲשָׂרָה זְכָרִים׃ וּמִבְּנֵי
אֲדֹנִיקָם אַחֲרִנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
אֱלִיפֶלֶט יְעִיאֵל וּשְׁמַעְיָה וְעִמָּהֶם
שִׁשִּׁים זְכָרִים׃ וּמִבְּנֵי בִגְוַי עוּתַי
וְזַכּוּר וְעִמּוֹ שִׁבְעִים זְכָרִים׃
וָאֲקַבְּצֵם אֶל הַנָּהָר הַבָּא אֶל אַהְוָא
וַנַּחֲנוּ שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וָאָבִינָה
בָּעָם וּבַכֹּהֲנִים וּמִבְּנֵי לֵוִי לֹא
מָצָאתִי שָׁם׃ וָאֶשְׁלַח לְאֶלִיעֶזֶר
לַאֲרִיאֵל לִשְׁמַעְיָה וְלֶאֱלְנָתָן וְיָרִיב
וְלֶאֱלְנָתָן וְלִנָתָן וְלִזְכַרְיָה וְלִמְשֻׁלָּם
רָאשִׁים וְלִיוֹיָרִיב וְלֶאֱלְנָתָן
מְבִינִים׃ וָאֲצַוֶּה אוֹתָם עַל אָדוֹ
הָרֹאשׁ בְּכַסְפְיָא הַמָּקוֹם וָאָשִׂימָה
בְּפִיהֶם דְּבָרִים לְדַבֵּר אֶל אָדוֹ אֲחִיו
הַנְּתִינִים בְּכַסְפְיָא הַמָּקוֹם לְהָבִיא
לָנוּ מְשָׁרְתִים לְבֵית אֱלֹהֵינוּ וַיָּבִיאוּ
לָנוּ כְּיַד אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה עָלֵינוּ
אִישׁ שֵׂכֶל מִבְּנֵי מַחְלִי בֶן לֵוִי בֶּן
יִשְׂרָאֵל וְשֵׂרֶבְיָה וּבָנָיו וְאֶחָיו
שְׁמֹנָה עָשָׂר׃ וְאֶת חֲשַׁבְיָה וְאִתּוֹ
יְשַׁעְיָה מִבְּנֵי מְרָרִי אֶחָיו וּבְנֵיהֶם
עֶשְׂרִים׃ וּמִן הַנְּתִינִים אֲשֶׁר נָתַן דָּוִיד
וְהַשָּׂרִים לַעֲבֹדַת הַלְוִיִּם נְתִינִים
מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים כֻּלָּם נִקְּבוּ
בְּשֵׁמוֹת׃ וָאֶקְרָא שָׁם צוֹם עַל הַנָּהָר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb. Tex.he.i.Esd.viij. | Trâsla.B.Vie. | Trâs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אַהֲוָא ׳ לְהִתְעַנּוֹת ״ לִפְנֵי ״ אֱלֹהֵינוּ ׳ עֲנָה ׳ בָּנָה
׳ לְבַקֵּשׁ ׳ מִמֶּנּוּ ׳ דֶּרֶךְ ׳ יְשָׁרָה ׳ לָנוּ
׳ וְלִטַּפֵּנוּ ׳ וְלָכָל ׳ רְכוּשֵׁנוּ ׳ כִּי ׳ בֹשְׁתִּי ׳ טָפַף ׳ רָכַשׁ
׳ לִשְׁאָל ׳ מִן ׳ הַמֶּלֶךְ ״ חַיִל ״ וּפָרָשִׁים ׳ בּוּשׁ
׳ לְעָזְרֵנוּ ׳ מֵאוֹיֵב ׳ בַּדֶּרֶךְ ׳ כִּי ׳ אָמַרְנוּ ׳ אָיַב
׳ לַמֶּלֶךְ ״ לֵאמֹר ׳ יַד ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ עַל ׳ כָּל
׳ מְבַקְשָׁיו ׳ לְטוֹבָה ׳ וְעֻזּוֹ ׳ וְאַפּוֹ ׳ עַל ׳ כָּל ׳ בִּקֵּשׁ
׳ עֹזְבָיו ׳ וַנְּצוֹמָה ׳ וַנְּבַקְשָׁה ׳ מֵאֱלֹהֵינוּ ׳ צוּם
״ עַל ״ זֹאת ׳ וַיֵּעָתֶר ׳ לָנוּ ׳ וַאֲבְדִילָה ׳ עָתַר ׳ בָּדַל
׳ מִשָּׂרֵי ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ שְׁנֵים ״ עָשָׂר ׳ שׁוּר
׳ לְשֵׁרֵבְיָה ׳ חֲשַׁבְיָה ׳ וְעִמָּהֶם ׳ מֵאֲחֵיהֶם
׳ עֲשָׂרָה ׳ וַאֶשְׁקְלָה ׳ לָהֶם ׳ אֶת ׳ הַכֶּסֶף ׳ שָׁקַל
׳ וְאֶת ׳ הַזָּהָב ׳ וְאֶת ׳ הַכֵּלִים ׳ תְּרוּמַת ״ בֵּית ׳ כָּלָה ׳ רוּם
״ אֱלֹהֵינוּ ׳ הַרִימוּ ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וְיֹעֲצָיו
׳ וְשָׂרָיו ׳ וְכָל ׳ יִשְׂרָאֵל ״ הַנִּמְצָאִים ׳ מָצָא
׳ וָאֶשְׁקְלָה ׳ עַל ׳ יָדָם ׳ כֶּסֶף ׳ כִּכָּרִים ׳ שֵׁשׁ ׳ שָׁקַל
׳ מֵאוֹת ׳ וַחֲמִשִּׁים ׳ וּכְלֵי ׳ כֶּסֶף ׳ מֵאָה ׳ מֵאָה
׳ לִכְכָּרִים ׳ זָהָב ׳ מֵאָה ״ כִּכָּרִי ׳ וּכְפִרֵי ׳ זָהָב
׳ עֶשְׂרִים ׳ לַאֲדַרְכֹנִים ׳ אֶלֶף ׳ וּכְלֵי
׳ נְחֹשֶׁת ״ מֻצְהָב ׳ טוֹבָה ׳ שְׁנַיִם ׳ חֲמוּדוֹת ׳ צָהַב ׳ עָנָה
׳ כַּזָּהָב ׳ וְאִמְרָה ׳ אֲלֵהֶם ׳ אַתֶּם ׳ קָדֶשׁ ׳ חָפַד
׳ לַיהוָה ׳ וְהַכֵּלִים ׳ קֹדֶשׁ ׳ וְהַכֶּסֶף ׳ וְהַזָּהָב ׳ נְדָבָה ״ לַיהוָה ״ אֱלֹהֵי ׳ אֲבֹתֵיכֶם׃
׳ שִׁקְדוּ ׳ וְשִׁמְרוּ ׳ עַד ׳ תִּשְׁקְלוּ ׳ לִפְנֵי ׳ פָּנָה
״ שָׂרֵי ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ וְהַלְוִיִּם ׳ וְשָׂרֵי ׳ הָאָבוֹת
׳ לְיִשְׂרָאֵל ׳ בִּירוּשָׁלַ ׳ הַלִּשְׁכוֹת
׳ בֵּית ׳ יְהוָה׃ ׳ וְקִבְּלוּ ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ וְהַלְוִיִּם
׳ מִשְׁקַל ׳ הַכֶּסֶף ״ וְהַזָּהָב ״ וְהַכֵּלִים ׳ לְהָבִיא ׳ שָׁקַל ׳ בּוֹא
׳ לִירוּשָׁלַ ׳ לְבֵית ׳ אֱלֹהֵינוּ׃ ׳ וַנִּסָּעָה
׳ מִנְּהַר ״ אַהֲוָא ׳ בִּשְׁנֵים ׳ עָשָׂר ׳ לַחֹדֶשׁ
׳ הָרִאשׁוֹן ׳ לָלֶכֶת ׳ יְרוּשָׁלַ ׳ וְיַד ׳ יָלַךְ
׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ הָיְתָה ׳ עָלֵינוּ ׳ וַיַּצִּילֵנוּ ׳ מִכַּף ׳ הָיָה ׳ נָצַל
׳ אוֹיֵב ׳ וְאוֹרֵב ״ עַל ״ הַדָּרֶךְ׃ ׳ וַנָּבוֹא ׳ אָיַב ׳ אָרַב
׳ יְרוּשָׁלַ ׳ וַנֵּשֶׁב ׳ שָׁם ׳ יָמִים ׳ שְׁלֹשָׁה׃ ׳ בּוֹא ׳ יוֹם ׳ שָׁבַע
״ וַיּוֹם ׳ הָרְבִיעִי ׳ נִשְׁקַל ׳ הַכֶּסֶף ׳ וְהַזָּהָב
׳ וְהַכֵּלִים ׳ בְּבֵית ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ עַל ׳ יַד ׳ מְרֵמוֹת ׳ כָּלָה

ahana vt affligeremur coram deo nostro & peteremus ab eo viam rectam nobis & filiis nr̃is: & vniuersę substãtie nr̃e. Erubui & erubescebam petere regem auxilium & equites qui defenderẽt nos ab inimico in via: quia dixeramus regi. Manus dei nr̃i est super omnes q̃rũt eũ in bonitate: & fortitudo eius & furor super oẽs q̃ de relinquũt eum. Ieiunauimus aũt & rogauimus deũ nr̃m pro hoc: & euenit nobis prospere. Et separauit de principibus sacerdotũ duodecim: saraiam & asabiam: & cũ eis de fribus eorum decem. Appendi eis argentum & aurum & vasa cõsecrata domus dei nr̃i quę obtulerat rex & consiliatores eius & principes eius: & vniuersus israel eorum q̃ inuẽti fuerãt. Et appẽdi in manibus eorũ argẽti talẽta sexcẽta quinquaginta: & vasa argentea centum: & auri vero centum talenta: & crateras aureas viginti quę habebãt solidos millenos: & vasa eris fulgentis optimi duo pulchra vt aurum. Et dixi eis. Vos sancti domini & vasa sancta & argentum & aurũ: q̃ spõte oblatũ est dño deo pr̃m nr̃o. Vigilate & custodite: donec appendatis coram principibus sacerdotũ & leuitarũ & ducibus familiarum israel in hierusalem in thesauris domus dñi. Susceperũt aũt sacerdotes & leuite pondus argenti & auri & vasorũ vt deferrent hierusalem in domum dei nostri. Promouimus ergo a flumine hanar duodecima die mensis primi vt pergeremus hierusalem. Et manus dei nostri fuit super nos & liberauit nos de mãu inimici & insidiatoris in via. Et venimus hierusalem & mãsimus ibi tribus diebus. Die ãt quarta appẽsum est argentum & aurum & vasa in domo dei nostri per manum rẽmoth

athue: vt humiliaremur in cõspectu dei nr̃i: vt ἀθουε, τοῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ζη-
peterem ab eo viã rectã nobis & filijs τῆσαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν εὐθεῖαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις
nr̃is & omni substãtie nr̃e. qm̃ erubui pete- ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κτήσει ἡμῶν. ὅτι ἠχυνθην αἰτήσα-
re a rege potentiã & equites vt saluarẽt re παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι
nos ab inimico in via: quia locuti sum regi ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ
dicentes: manus dei nr̃i sup omnes querẽ λέγοντες, χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς ζητοῦν-
tes eum in bonũ: & fortitudo eius & furores eius τας αὐτὸν εἰς ἀγαθόν, καὶ κράτος αὐτοῦ καὶ θυμοὶ αὐτοῦ
sup omnes q̃ derelinquũt eũ. & ieiuna ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν· καὶ ἐνηστεύ-
uimus & ẽsuimus a deo nr̃o pro hoc: σαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν περὶ τούτου,
& exaudiuit nos. & separauit de principibꝰ sacer- καὶ ἐπήκουσεν ἡμῶν· καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱε-
dotũ duodecim: saraia asabia: & cũ eis ρέων δώδεκα, τῶ σαραΐα τῶ ἀσαβία, καὶ μετ' αὐτῶν
de fratribus eorꝰ decẽ. & cõmẽdaui eis ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα· καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀρ-
gentũ & aurũ & vasa primitiarꝰ dom̃i dei γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τῆς ἀπαρχῆς οἴκου θε-
nr̃i: q̃ obtulit rex & cõsiliatores eius οῦ ἡμῶν, ἃ ἀφώρισεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ
& principes eius & ois israel q̃ inuẽti fuerãt. & καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. καὶ
cõmẽdaui in manus eorꝰ argẽti talenta sexcenta ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια
quinquagĩta: & vasa argẽtea centũ: & talenta πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατόν, καὶ τάλαντα
auri centũ: & crateres aureos viginti dra- χρυσίου ἑκατόν, καὶ χαφουρῆ χρυσοῦς εἴκοσι δραχ-
gmarꝰ mille: & vasa cris fulgentis boni diuer μῶν χιλίων, καὶ σκεύη χαλκοῦ στίλβοντος ἀγαθοῦ διάφο-
sa desiderabilia vt aurũ. & dixi ad eos: vos ρα ἐπιθυμητὰ ὡς χρυσίον. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς
sancti dño deo: & vasa sancta: & argentũ ἅγιοι κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον
& aurũ spõte oblata dño deo patrũ καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
nr̃oꝝ: vigilate & custodite donec apponatis coram ἡμῶν, ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν
principibus sacerdotũ & leuitarꝰ & principibꝰ ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχόντων
familiarꝰ israel in hierusalẽ: in pasto- τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ, εἰς παστο-
phoria dom̃i dñi. & susceperũt sacerdotes & leuite φόρια οἴκου κυρίου· καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται
pondus argenti & auri & vaso τὸν σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τ̃ χρυσίου καὶ τῶν σκευ-
rũ vt defferrẽt in hierusalẽ in domũ dei nr̃i. ῶν τοῦ ἐνεγκεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
& pmouim̃ꝰ a flumine achaa in duo & ἐξήραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀχουὰ ἐν τῇ δω
decima mẽsis primi vt venirem in hieru δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς ἱερου
salẽ. & manus dei nr̃i fuit sup nos: & libera- σαλήμ· καὶ χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐρρύσα
uit nos de manu inimici & hostis in via: το ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν τῇ ὁδῷ,
& venimus in hierusalẽ. & sedimus ibi die & ἤλθομεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡ-
bus tribus. & die quarta appensum est μέρας τρεῖς· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ
argentũ & aurũ & vasa in domo dei ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
nr̃i sup manũ martimoth ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα μαριμὼθ

filij vria sacerdotis:τ cū eo eleazar filius phine
υἱοῦ οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐλεάζαρ υἱὸς φινε=
es: τ cū eis iosabab filiꝰ iesu: τ noadia filiꝰ
ές, καὶ μετ' αὐτῶν ἰωσαβὰβ υἱὸς ἰησοῦ, καὶ νααδία υἱὸς
baania leuite: in numero τ in pōdere omnia: τ
βαανία οἱ λευῖται, ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ
descriptū ē oē pōdus. in tēpore illo ꝺ venerūt
ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἐλθόντες
de captiuitate filij trāsmigratiōis: obtule=
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας, προσήνεγ=
rūt holocaustomata deo israel: vitulos duodeci
καν ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ ἰσραήλ, μόσχους δώδεκα
pro omni israel: arietes nonaginta sex: agnos se
περὶ παντὸς ἰσραήλ, κριοὺς ἐνενηκοντα ἓξ, ἀμνοὺς ἑβ
ptuaginta septē: hircos pro peccato duodecim:
δομηκοντα ἑπτά, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ
omnia holocausta dño. τ dederūt edi
πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. καὶ ἔδωκαν τὸ νόμι
ctū regis ꝓcuratoribus regis τ
σμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ
ducibus trās fluminē. τ eleuauerūt popu
ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λα
lū τ domū dei.
ὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

Ca. 9.

A Et postq̄ cōpleta sūt hec: accesserūt ad me prin
Καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρ
cipes dicētes: nō separati sūt ppli israel τ
χοντες λέγοντες, οὐκ ἐχωρίσθησαν ὁ λαὸς ἰσραὴλ καὶ
sacerdotes τ leuite a ppīs terraꝝ in
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν τοῖς
abominationibus eoꝝ chananei ethithi pherezi
βδελύγμασιν αὐτῶν τοῦ χαναναίου ὁ ἐθθὶ ὁ φερεζὶ ὁ
iebusi ām̄oni moabi mosri τ amorri: ꝺ
ἰεβουσὶ ὁ ἀμμωνὶ ὁ μωαβὶ ὁ μωσρὶ καὶ ὁ ὁμορρί, οἱ
acceperūt de filiabus eoꝝ sibi τ filijs
ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς
suis. τ cōmixtū est semē sctūm in ppīs
αὐτῶν. καὶ συνεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν
terraꝝ. τ manus principū τ imperatoꝝ in
γαιῶν. καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν στρατηγῶν ἐν τῇ
trāsgressione ista in principio. τ postq̄ audiui ſmonē istā:
ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ. καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
scidi vestimēta mea τ tunicā meā τ euellebā
διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου καὶ ἔτιλλον
capillos capitis mei τ a barba mea: τ
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ
sedi quiescēs. τ cōuenerūt ad me oīs tre=
ἐκαθήμην κρεμάζων. καὶ συνήχθησαν πρός με πᾶς ὁ ἔντρο
mēs ſmonē dei israel in trāsgressione trāsmigratiōis. et ego
μος λόγου θεοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς αἰχμαλωσίας. κἀγὼ
sedens ꝺescebā vsq; ad sacrificiū vespertinū. τ in sa
καθήμενος κρεμάζον ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. καὶ ἐν θυ
crificio vespertino surrexi de afflictione mea. τ
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς μου. καὶ

B cū scidērē ego vestimēta mea τ tunicā meā
ἐν τῷ διαρρῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου
τ inclino sup genua mea: τ extendo ma=
καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκτείνω τὰς χεῖ=
nus meas ad dñm deū meū: τ dixi: dñe
ράς μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἶπα, κύριε
cōfusus sū τ erubui leuare deus meus fa
κατῃσχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρό
cē meā ad te: qm̄ iniquitates nr̄e multipli=
σωπόν μου πρός σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπλεόνα
cate sūt super caput nr̄m: τ delicta no
σαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡ=
stra creuerūt. vsq; ad celum: a diebus
μῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ ἡμερῶν
patrū nr̄oꝝ sumus in delicto magno vsq; ad
πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως
diem hanc.
τῆς ἡμέρας ταύτης.

ᵇfilij ꝟ vrie ᵏ sacerdotis :' &
cum eo ᵐ eleazar ⁿ filius ꝏ
ᵒphinees. ᵖcunq; eis ᵍiosa
bed ʳfilius ˢiosue ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗet noadaia ᵘfilius ˣbennoi
ʸleuite ᶻ iuxta numerū &
ᵃpondus ᵇomniū. ᶜDescri
ptum est ᵇomne ᶜpondus
ᵈin tpe ᵉillo. Sed &ᵇqui ve=
nerant ᶠde captiuitate ᵏ filii
ˡtrasmigratiōis ᵐ obtule
rūt ⁿholocaustomata ᵒdeo
ᵖisrael: ᵍvitulos ʳduode=
cim ˢpro ᵗomni populo
ᵘisrael: ˣarietes ʸnonagin=
ta ᶻsex: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃagnos ᵇseptuaginta ᶜse=
ptem: ᵈhircos ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉpro peccato ᶠduodecim:
ᵍomnia in ʰholocaustum
ⁱdomino. ᵐDederunt au=
tem ᵒedicta ᵖregis ꝏꝏꝏ
ᵍsatrapis ʳerant de cōspe
ctu ˢregis & ducib ᵗtrans
ᵘflumen : ˣ& eleuauerunt
ʸpopulum ᶻ& ᵃdomum ꝏ
ᵇdei. 9.

Postq̄ ᵃaūt ᵇhec ᶜcōple
ta sunt ᵈaccesserūt ᵉad
me ᶠprincipes ᵍdicentes.
ʰNō ⁱest ſepat ʲppls ᵏisra=
el ˡ & ſacerdotes ᵐ & leuite
ⁿa populis ᵒterrarū: &ᵖde
abominatiōibus eorum
ᵍchananei videls & ʳethei
&ˢpherezei &ᵗiebusei &
ᵘāmonitarū &ˣmoabitaꝝ
&ʸegyptiorū ᶻ& āmorreo
rū. ᵇTulerūt ᶜeni ᵈde filia=
bus eoꝝ ᵉsibi ᶠ& filiis suis:
ᵍ& cōmiscuerūt ʰsemē ⁱsan
ctū ʲcū ppls ᵏterraꝝ. ˡMa
nus etiā ᵐprincipū ⁿ & ma
gistratuū ᵒfuit ᵖin trāgres=
sione ᵠ hac ʳprima. ˢ Cūq;
audissem ᵗ ſmonē ᵘistū ʳ ſci
di ˣpallium meum ʸ& tuni
cam : ᶻ& euelli ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵃcapillos ᵇ capitis mei ᶜ&
barbe: ᵈ& sedi ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉmerēs. ᶠConuenerūt aūt
ᵍad me ʰoēs ⁱ qui timebāt
ʲverbū ᵏdei ˡisrael ᵐ p ⁿ trās=
gressione eorū ᵠ de ʳ capti
uitate venerāt : ˢ& ego ᵗ se=
debā ᵘtristis ˣvsq; ʸ ad ſacri
ficiū ᶻvesptinū. ᵃEt in ſacri
ficio ᵇvesptino ᶜsurrexi ᵈde
afflictione mea : ᵉ& scisso
ᶠpallio ᵍ & tunica ʰcurua=
ui ⁱgenua mea ʲ& expandi
ᵏmanus meas ˡ ad ᵐ dñm
ⁿdeū meū ᵒ & dixi. ᵖ Deus
me ᵠ cōfūdor ʳ& erubesco
ˢleuare ᵗ faciem meā ᵘad te:
ᵛquoniā ʷiniqtates nr̄e
ˣmultiplicate sunt ʸsup ᶻca
put nr̄m : ᵃ & delicta nr̄a
ᵇcreuerunt ᶜvsq; ᵈad celū ᵉa
dieb ᶠm ᵍ pr̄m nr̄orū. Sed &
ʰnosipsi ⁱpeccauim ʲ p ᵏ gra=
uiter ˡvsq; ᵐad ⁿdiem ᵒhanc:

ᵇבְּנֵי ꝟאוּרִיָּה ᵏהַכֹּהֵן וְעַמּוֹ ᵐאֶלְעָזָר ⁿבֶּן
ᵒפִּינְחָס ᵖ וְעָמָהֶם ᵠיוֹזָבָד ʳבֶּן ˢיֵשׁוּעַ
ᵗוְנוֹעַדְיָה ᵘבֶּן ˣבִּנּוּי ʸהַלְוִיִּם ׃ ᶻבְּמִסְפָּר
ᵃבְּמִשְׁקָל ᵇלַכֹּל ᶜוַיִּכָּתֵב ᵈכָּל ᵉהַמִּשְׁקָל
ᵇבּוֹא ᵍשָׁעָה ᵏבָּעֵת ᵍהָהִיא ׃ ᵇהַבָּאִים ᶜמֵהַשִּׁבְיִ ᵏבְנֵי
ˡגָּלָה ᵐקָרֵב ˡ הַגּוֹלָה ᵐ הִקְרִיבוּ ⁿ עוֹלוֹת ᵒ לֵאלֹהֵי
ᵐעֲלָה ᵍשָׁנָה ᵖיִשְׂרָאֵל ᵠפָּרִים ʳשְׁנֵים ˢעָשָׂר ᵗעַל ᵘכָּל
ʳיִשְׂרָאֵל ˢ אֵילִים ׃ תִּשְׁעִים ᵘוְשִׁשָּׁה
ᵉכְּבָשִׂים ᶜשִׁבְעִים ᵈוְשִׁבְעָה ᶜצְפִירֵי
ᶠחַטָּאת ᵍשְׁנֵים ʰ עָשָׂר ˡהַכֹּל ⁿ עוֹלָה
ᵐנָתָן ˡלַיהוָה ׃ ᵐוַיִּתְּנוּ ⁿאֶת ᵒדָּתִי ᵖ הַמֶּלֶךְ
ᵉפְּתָה ᵠלַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי ʳהַמֶּלֶךְ ᵈוּפַחוֹת ᵗעֵבֶר
ⁿהַנָּהָר ˢוַיִּשְׂאוּ ᵗאֶת ᵘהָעָם ᵛוְאֶת ᵘבֵּית
ᶜהָאֱלֹהִים׃ ᵈוְכַלּוֹת ᵉאֵלֶּה Cap. ix.
ᵉבָּלָה ᵗשׁוּר ᶜנִגְּשׁוּ ᵈאֵלַי ᵉהַשָּׂרִים ᶠלֵאמֹר ᵍלֹא
ᵇבָּדַל ᵇנִבְדְּלוּ ʰהָעָם ⁱיִשְׂרָאֵל ʲוְהַכֹּהֲנִים ᵐוְהַלְוִיִּם
ⁿמֵעַמֵּי ᵒ הָאֲרָצוֹת ᵖ מִתּוֹעֲבֹתֵיהֶם
ᵍלַכְּנַעֲנִי ʰהַחִתִּי ᵍהַפְּרִזִּי ʲהַיְבוּסִי ᵏהָעַמֹּנִי
ˡהַמֹּאָבִי ᵐהַמִּצְרִי ⁿוְהָאֱמֹרִי ׃ ᵒכִּי ᵖנָשְׂאוּ
ᶜמִבְּנֹתֵיהֶם ᵖלָהֶם ᵠוְלִבְנֵיהֶם ʳוְהִתְעָרְבוּ
ᵍזֶרַע ʰהַקֹּדֶשׁ ˡבְּעַמֵּי ᵏהָאֲרָצוֹת ˡוְיַד
ᵐהַשָּׂרִים ⁿוְהַסְּגָנִים ᵒהָיְתָה ᵖבַּמַּעַל ᵠהַזֶּה
ʳרִאשׁוֹנָה׃ ᵒוּכְשָׁמְעִי ʳאֶת ˢהַדָּבָר ᵗהַזֶּה
ᵇמָּעַל ᵃמָרַט ᵇקָרַעְתִּי ᵃאֶת ᵇבִּגְדִי ᵇוּמְעִילִי ᶜוָאֶמְרָטָה
ᵍיָשַׁב ᵉמְשֹׁעָר ᶠראשִׁי ᵍוְזָקָנִי ᵍוָאֵשְׁבָה
ʰשָּׁמֵם ᵃאָסֵף ʰמְשׁוֹמֵם׃ ᵍוְאֵלַי ʰיֵאָסְפוּ ʲכָּל ᵐחֲרֵד ᵇבִּדְבְרֵי
ᵍאֱלֹהֵי ʰיִשְׂרָאֵל ᵍעַל ᵉמַעַל ᶠהַגּוֹלָה ᵍוַאֲנִי
ᵐיֵשֵׁב ᵏמְשׁוֹמֵם ˡעַד ᵍלְמִנְחַת ᵉ הָעֶרֶב ׃
ᵉקוּם ᵍעֻנָּה ᵍוּבְמִנְחַת ᶜהָעֶרֶב ᵉ כַּמְתִּי ׃ מִתַּעֲנִיתִי
ᵍקָרַע ᵉוּבְקָרְעִי ᵍבִּגְדִי ʰוּמְעִילִי ᵍוָאֶכְרָעָה ᵉעַל
ᵐפָּרַשׂ ᵍבִּרְכַּי ᵐ וָאֶפְרְשָׂה ᵐכַּפַּי ᵉ אֶל ᵍ יְהוָה
ᵉאֱלֹהָי׃ ᵍוָאֹמְרָה ᵉאֱלֹהַי ᵍבֹּשְׁתִּי ᵉוְנִכְלַמְתִּי
ᵏרוֹם ᵍפָּנַי ᵉאֱלֹהַי ᵍכִּי ᵉעֲוֹנֹתֵינוּ
ᵉרַבּוּ ᵉלְמַעְלָה ʳראשׁ ᵍוְאַשְׁמָתֵנוּ ʰגָּדְלָה
ᵍיוֹם ˡעַד ᵏלַשָּׁמָיִם׃ ᵍמִימֵי ᵐאֲבֹתֵינוּ ᵍאֲנַחְנוּ
ᵉבְּאַשְׁמָה ᵍ גְדֹלָה ᵍעַד ʳ הַיּוֹם ᵉ הַזֶּה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritina.heb. Tex.be.i.Esd.ix. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִתְּנוּ אֲנַחְנוּ מְלָכֵינוּ
כֹּהֲנֵינוּ בְּיַד מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב
בַּשִּׁבְיָ וּבַבִּזָּה וּבְבֹשֶׁת פָּנִים כְּהַיּוֹם
וְעַתָּה כִּמְעַט רָגַע הָיְתָה תְחִנָּה
מֵאֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁאִיר לָנוּ
פְּלֵיטָה וְלָתֵת לָנוּ יָתֵד בִּמְקוֹם
קָדְשׁוֹ לְהָאִיר עֵינֵינוּ אֱלֹהֵינוּ
וְלִתְּנוּ מִחְיָה בְּעַבְדֻתֵנוּ כִּי
עֲבָדִים אֲנָחְנוּ וּבְעַבְדֻתֵנוּ לֹא
עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ וַיֵּט עָלֵינוּ חֶסֶד לִפְנֵי
מַלְכֵי פָרַס לָתֵת לָנוּ מִחְיָה לָרוֹם
אֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ וְלַהֲעֲמִיד אֶת
חָרְבָתָיו וְלָתֵת לָנוּ גָּדֵר בִּיהוּדָה
וּבִירוּשָׁלִַם וְעַתָּה מַה נֹּאמַר
אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת כִּי עָזַבְנוּ
מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָ בְּיַד עֲבָדֶיךָ
הַנְּבִיאִים לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אַתֶּם בָּאִים לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ נִדָּה הִיא
בְּנִדַּת עַמֵּי הָאֲרָצוֹת בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם
אֲשֶׁר מִלְאוּהָ מִפֶּה אֶל פֶּה בְּטֻמְאָתָם
וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם אַל תִּתְּנוּ לִבְנֵיהֶם
וּבְנוֹתֵיהֶם אַל תִּשְׂאוּ לִבְנֵיכֶם וְלֹא
תִדְרְשׁוּ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם עַד עוֹלָם
לְמַעַן תֶּחֶזְקוּ וַאֲכַלְתֶּם אֶת טוּב
הָאָרֶץ וְהוֹרַשְׁתֶּם לִבְנֵיכֶם עַד
עוֹלָם וְאַחֲרֵי כָּל הַבָּא עָלֵינוּ
בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים וּבְאַשְׁמָתֵנוּ
הַגְּדֹלָה כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ חָשַׂכְתָּ
לְמַטָּה מֵעֲוֹנֵינוּ וְנָתַתָּה לָנוּ פְּלֵיטָה
כָּזֹאת הֲנָשׁוּב לְהָפֵר מִצְוֹתֶיךָ
וְלִתְחַתֵּן בְּעַמֵּי הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה
הֲלוֹא תֶאֱנַף בָּנוּ עַד כַּלֵּה לְאֵין
שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל צַדִּיק אַתָּה כִּי נִשְׁאַרְנוּ
כַּפְלֵיטָה כַּיּוֹם הַזֶּה הִנְנוּ לְפָנֶיךָ
בַּאֲשָׁמֹתֵינוּ כִּי אֵין לַעֲמוֹד

et in iniqtatib⁹ nr̃is⁹ tradi
diti sum⁹ c ipi & r reges nr̃i:
& s sacerdotes nr̃i a in ma
nū b regū terrarū: & c in gla
diū & c in captiuitate & in
rapinā g & in cōfusionē h vul
tus: i sicut & die k hac. l Et
nūc m q̃si ad paꝛ & m momē
tum o facta e p dep̃catio nr̃a
q apud r dn̄m s deū nr̃m t vt
dimitterẽtur u nob x relinqe:
r & daretur s nobis q paxill⁹
b in loco c sctō ei⁹: & d illumi
naret e oculos nr̃os r de⁹ nr̃
g & daret nobis h vitā i modi
cā k in seruitute nr̃a: l quia
m serui n sumus o & in seruí
tute nostra p non ∞∞∞∞
q dereliqt nos r de⁹ nr̃: s & in
clinauit t sup nos u miaꝛ x co
rā r rege r persarū: s vt daret
q nobis h vitā & c sublimaret
c domum r dei nostri: g & ex
trueret ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r solitudines eius: k & daret
l nobis m sepem n in iuda oo
o & hierusalem. p Et nunc
q quid r dicemus domine
o deus noster t post u hec?
x Quia r dereliquimus oo
s mãdata tua q que b precepi
sti c in manu p seruoꝛ x tuoꝛ
c prophetarum: r dicens.
g Terra ad h quam ∞∞∞∞
s vos k ingredimini l vt pos
sideatis ea: m terra n inunda
o est p iuxta i mũdicia q ppto
rũ ceterarũ q̃ꝛ r trarũ s abo
minationib⁹ coꝛ x q n reple
uerũt eã s ab ore r vsq̃ ad
s os q coinqnatõe sua. b Nũc
ergo c filias vr̃as o ne c detis
r filiis corũ: g & filias eoꝛ
b ne l accipiatis k fillis vr̃is:
l & nõ m q̃ratis n pacẽ eorũ
o & p̃spitatẽ eorũ p vsq̃ in
q eternũ r vt s cõfortemini
c & comedatis q̃ b bona sũt
r terre: s & heredes habea
tis s filios vestros b vsq̃ in
c seculum. b Et post c oĩa
r que venerunt s super nos
b in operibus nostris l pessi
mis k & in delicto nostro
l magno: m quia n tu o deus
noster p liberasti nos ∞∞∞
r de iniquitate nostra q & de
disti r nobis n salutem oo
x sicut ẽ hodie: r vt nõ con
uerteremur: s & irrita face
remus q mãdata tua: b nec
matrimonia iũgeremus
c cũ pplis o abominationũ
c istarũ. r Nũqd r irat⁹ es b no
bis l vsq̃ ad c cõsũmationẽ
l ne dimitteres nobis m re
liquas n ad salutẽ? s Dñe p de⁹
q isr r nost⁹ es o tu: r qm̃ n dere
licti sumus q saluaremur
r sicut die s hac. a Ecce b corã
te sumus c in delicto nr̃o.
c Non b enim m stari potest

τ iniquitatib⁹ nr̃is traditi sumus nos τ re
καὶ ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βα
ges nr̃i τ sacerdotes nr̃i in manibus regũ
σιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν ἐν χερσὶ βασιλέων
gentiũ in gladio τ in captiuitate in rapina
ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν ἁρπα
τ in cõfusione vultus nr̃i: sicut dies hec.
γῇ καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
τ nũc q̃si parui mãsuefactus est nobis dñs deus
καὶ νῦν ὡς βραχὺ ἐπιεικεύσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς
noster vt dimitteret nos in salutẽ: τ daret no
ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡ
bis firmamentũ in loco sanctificationis eius vt illumi
μῖν στήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φω
naret oculos nr̃os: τ daret vitã mo
τίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μι
dicã in seruitute nr̃a: quia serui sumus. τ
κρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν, ὅτι δοῦλοι ἐσμέν. καὶ
in seruitute nr̃a nõ dereliquit nos dñs
ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ
deus noster: τ inclinauit sup nos mĩam coꝛã re
θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασι
gibꝰ persarũ: vt daret nobis viuificationez vt subli
λέων περσῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶ
maret tẽpl domũ dei nr̃i: τ erigeret
σαι οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι
deserta eius: τ daret nobis sepẽ in
τὰ ἔρημα αὐτοῦ, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν
iuda τ hierusalẽ. τ nũc qd dicemus deus nr̃
Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλήμ. καὶ νῦν τί ἐροῦμεν ὁ θεὸς ἡμῶν
post hoc? qm̃ dereliquimus precepta tua
μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν τὰς ἐντολάς σου
q̃ dedisti nobis in manu puoꝛũ tuoꝛ pro
ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ τῶν δούλων σου τῶν προ
phetaꝛ dicẽs: terra in quã ingredimini ibi vt heredi
φητῶν λέγων, ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονο
tetis eã: terra cõmota est in cõmotione
μῆσαι αὐτήν, γῆ μετακινουμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει
pplꝰ terraꝛ abominationibꝰ coꝛ qbus replcuerũt
λαῶν τῶν γαιῶν βδελύγμασιν αὐτῶν ὧν ἔπλησαν
eam ab ore in os in immũdicijs coꝛ.
αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.
τ nũc filias vr̃as nõ detis filijs
καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δώσητε τοῖς υἱοῖς
coꝛ: τ a filiabus coꝛ ne accipiatis
αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε
filijs vr̃is: τ ne queratis pacẽ coꝛ τ
τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσητε εἰρήνην αὐτῶν καὶ
bonũ coꝛ vsq̃ in eternũ: vt cõfortemini τ come
ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγη
datis bona terre: τ psortẽ diuidatis filijs
τε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληροδοθήσητε τοῖς υἱοῖς
vr̃is vsq̃ in eternũ. τ post omne qd venit super
ὑμῶν ἕως αἰῶνος. καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡ
nos in operibus nr̃is prauis τ in deli
μᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημ
cto nr̃o magno: quia tu deus noster leuas
μελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκού
uisti nostras iniqtates: τ dedisti nobis salutẽ: φ
φισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν, ὅτι
cõuersi sumus dissipare mãdata tua: et matrimo
ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι τὰς ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμ
nia iũgere cũ pplis terraꝛ istaꝛ. nũqd irritatus es in
βρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν τούτων. μὴ παροξυνθεὶς ἐν
nobis vsq̃ in cõsũmationẽ ne esset reliquũ τ sal
ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ σω
uũ. dñe deus israel iustus tu: qm̃ relicti su
σῳζόμενοι· κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφ
mus salui sicut dies hec. ecce nos omnes
θημεν σῳζόμενοι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἰδοὺ ἡμεῖς πάντες
coã te in delictis nr̃is: quia nõ est stare
ἐναντίον σου ἐν παρανομίαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν στῆναι

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

consum te sup hoc.
ἐναντίον σου ἐπὶ τούτῳ. Ca. 10.

A Καὶ ὡς προσηύξατο ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε plorās ꝛ cadens cora domo dei: collecti πλαίων κλαυθμῶν ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ, συνῆχ sunt ad eū de iſrael cetus multus nimis σαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφό mis: viri ꝛ mulieres ꝛ adoleſcētuli. quia fletu δρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι. ὅτι κλαυθμῶ magno fleuit ppls. ꝛ reſpōdit ſechenias fili μεγάλῳ ἐκλαυσεν ὁ λαός. καὶ ἀπεκρίθη σεχενίας υἱὸς ieiel de filijs elā: ꝛ dixit eſdra: nos pua ἰουὴλ ἀπὸ υἱῶν ηλάμ, καὶ εἶπε τῷ ἔσδρα, ἡμεῖς ἠθε ricauiſum in deū nr̄m: ꝛ duximus vxores alie τήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλ nas de ppls terre. ꝛ nūc eſt ſpes λοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐλπὶς τῷ iſrael ſup hoc: ꝛ nūc pcutiamus fedus ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ, καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ deo nr̄o ad educēdū oēs mulieres ꝛ geni θεῷ ἡμῶν ἐξαγαγεῖν πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γενη ta ex eis in cōſilio dñi: ꝛ eoꝝ q timēt in ματα ἐξ αὐτῶν ἐνβουλὴ κυρίου, καὶ τῶν τρεμόντων ἐν mādato dei nr̄i: ꝛ ſicut lex: fiat: ſurge. ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω, ἀνάστηθι. quia ſup te verbū: ꝛ nos tecū: cōfortare ꝛ ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ, κραταιοῦ καὶ fac. ꝛ ſurrexit eſdras ꝛ adiurauit principes ſacer ποίησον. καὶ ἀνέστη ἔσδρας καὶ ὥρκισε τοὺς ἀρχοντας τῶν ἱε dotū ꝛ leuitas ꝛ omnē iſrael: vt facerēt ſm ρέων καὶ λευίτας καὶ πάντα ἰσραὴλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ verbū hoc: ꝛ iurauerūt. ꝛ ſurrexit eſdras a fa ῥῆμα τοῦτο, καὶ ὤμοσαν. καὶ ἀνέστη ἔσδρας ἀπὸ πρόσω cie domus dei: ꝛ abiit in gazophylaciū Io τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰω anan filij eliſub ꝛ māſit ibi. panē nō comedit αναὰν υἱοῦ ἐλισοὺβ καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. ἄρτον οὐκ ἔφαγεν

B ꝛ aquā nō bibit: qm̄ lugebat ſup trāſgreſſione καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς trāſmigratiōis. ꝛ miſerūt vocē in iuda ꝛ in hieruſa ἀποικίας. καὶ παρῆγγειλαν φωνὴν ἐν ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσα lē oibus filijs trāſmigratiōis vt cōgregarē λὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆ mur in hieruſalē. oīs q nō venerit in tribus die ναι εἰς ἱερουσαλήμ. πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέ bus qūe admodū cōſilū pzncipū ꝛ ſento ρας ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέ rū: anathematizabitur omnis ſubſtātia eius: ꝛ ρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ ipſe abijciet̄ de cetu trāſmigratiōis. ꝛ αὐτὸς διαλοῦσθαι ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. καὶ cōgregati ſūt oēs viri iuda ꝛ bēiamin in hie συνήχθησαν πάντες ἄνδρες ἰούδα καὶ βενιαμὶν εἰς ἱε ruſalē in tribus diebus: ipſe mēſis nonus. ρουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔνατος. in vicēſima mēſis ſedit oīs ppls in platea ἐν τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ dom̄i dei in tremore pro verbo: ꝛ ab οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν τρόμῳ περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ hieme. ꝛ ſurrexit eſdras ſacerdos ꝛ dixit τοῦ χειμῶνος. καὶ ἀνέστη ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε ad eos: vos trāſgreſſi eſtis: ꝛ duxiſtis πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς παρηνομήσατε, καὶ ἐκαθίσατε vxores alienas vt adderetis ſup delic γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμε tū iſrael. ꝛ nūc date laudē dño deo ληα ἰσραήλ. καὶ νῦν δότε αἴνεσιν κυρίῳ τῷ θεῷ patrū nr̄oꝝ: ꝛ facite placitū cora τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπι eo: ꝛ ſeparamini

Trāſla. B. Vie.

cōrāte ſup hoc. 10.
SIc ergo orante eſdra & iplorāte eo: & flente & iacente ante templum dei: collectus eſt ad eum de iſrael cetus multus nimis virorum & mulierum & pueroꝝ. Et fleuit populus multo fletu. Et rndit ſechenias filius iehuhel de filiis helam: & dixit eſdre. Nos prenaricati ſumus in deum noſtrū & duximus vxores alienigenas de populis terre. Et nunc ſi eſt penitentia in iſrael ſuper hoc: percutiamus fedus cū deo nr̄o vt proiiciam vniuerſas vxores & eos q de his nati ſunt. Iuxta volūtatem dñi & corū qui tenēt preceptū dñi dei nr̄i: fm legē fiat. Surge: euū eſt diſcerne re: noſcꝫ erimus tecum. Cōfortare & fac. Surrexit ergo eſdras & adiurauit principes ſacerdotū & leuitarū & omnē iſrael vt facerēt fm verbū hoc Et iurauerūt. Et ſurrexit eſdras ante domū dei: & abiit ad cubiculū iohannā filii eliaſib: & ingreſſus eſt illuc. Panē nō comedit & aquā nō bibit. Lugebat ei trāſgreſſionē eorū q venerāt de captiuitate. Et miſſa ē vox in iuda & i hieruſalē oībus filiis trāmigrationis vt cōgregarētur in hieruz: & oīs qui non venerit in tribus diebus iuxta cōſiliū principū & ſenioꝝ: auferetur vniuerſa ſubſtātia eius: & ipe abijcietur de cetu trāſmigrationis. Cōuenerūt igitur oēs viri iuda & bēiamin in hieruſalē tribus die bus: ipſe eſt mensis nonus vicēſima die mensis & ſedit omnis populus in platea domus dei trementes pro peccato & pluuiis. Et ſurrexit eſdras ſacerdos & dixit ad eos. Vos trangreſſi eſtis & duxiſtis vxores alienigenas vt adderetis ſuper delictum iſrael. Et nunc date confeſſionem domino deo patrū vroꝝ & facite placitum eius: & ſeparamini

Text. heb. i. Eſd. x.

Cap. x.

וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים נִקְבְּצוּ אֵלָיו
מִיִּשְׂרָאֵל קָהָל רַב מְאֹד אֲנָשִׁים
וְנָשִׁים וִילָדִים כִּי בָכוּ הָעָם בְּכִי גָדוֹל
וַיַּעַן שְׁכַנְיָה בֶן יְחִיאֵל מִבְּנֵי
עֵילָם וַיֹּאמֶר לְעֶזְרָא אֲנַחְנוּ מָעַלְנוּ
בֵּאלֹהֵינוּ וַנּוֹשֵׁב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת
מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וְעַתָּה יֵשׁ מִקְוֶה
לְיִשְׂרָאֵל עַל זֹאת וְעַתָּה נִכְרֹת
בְּרִית לֵאלֹהֵינוּ לְהוֹצִיא כָּל נָשִׁים
וְהַנּוֹלָד מֵהֶם כַּעֲצַת אֲדֹנָי וְהַחֲרֵדִים
בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה
קוּם כִּי עָלֶיךָ הַדָּבָר וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ
חֲזַק וַעֲשֵׂה וַיָּקָם עֶזְרָא וַיַּשְׁבַּע אֶת
שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְכָל יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה וַיִּשָּׁבְעוּ וַיָּקָם
עֶזְרָא מִלִּפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ
אֶל לִשְׁכַּת יְהוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב וַיֵּלֶךְ
שָׁם לֶחֶם לֹא אָכָל וּמַיִם לֹא שָׁתָה
כִּי מִתְאַבֵּל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וַיַּעֲבִירוּ
קוֹל בִּיהוּדָה וִירוּשָׁלַם לְכָל בְּנֵי
הַגּוֹלָה לְהִקָּבֵץ יְרוּשָׁלָם וְכֹל
אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים
כַּעֲצַת הַשָּׂרִים וְהַזְּקֵנִים יֻחְרַם כָּל
רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל מִקְּהַל הַגּוֹלָה
וַיִּקָּבְצוּ כָל אַנְשֵׁי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
יְרוּשָׁלַם לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הוּא
חֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ
וַיֵּשְׁבוּ כָל הָעָם בִּרְחוֹב בֵּית הָאֱלֹהִים
מְרַעִידִים עַל הַדָּבָר וּמֵהַגְּשָׁמִים
וַיָּקָם עֶזְרָא הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
אַתֶּם מְעַלְתֶּם וַתּוֹשִׁיבוּ נָשִׁים
נָכְרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל
וְעַתָּה תְּנוּ תּוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהִבָּדְלוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וּמִן הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת׃
וַיַּעַן כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ בְקוֹל גָּדוֹל עָנֹה אָשֵׁר
כֵּן דְּבָרְךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת אֲבָל גְּבַר
הָעָם רַב וְהֵעֵת גְּשָׁמִים וְאֵין כֹּחַ נוֹחַ
לַעֲמוֹד בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא לְיוֹם עֲבַד לָאַבָּר
אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי רַבִּינוּ לְפִשְׁעַ שָׁנָה רָבָה
בַּדָּבָר הַזֶּה יַעַמְדוּ נָא שָׂרֵינוּ לְכָל שׁוּר
הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ הַהֹשִׁיב עִיר לְשָׁנָה
נָשִׁים נָכְרִיּוֹת יָבֹא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים בֹּא זָקֵן
וְעִמָּהֶם זִקְנֵי עִיר וְעִיר וְשֹׁפְטֶיהָ
עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ שׁוּב נָכָה
עַד לַדָּבָר הַזֶּה אַךְ יוֹנָתָן בֶּן עֲשָׂהאֵל
וְיַחְזְיָה בֶּן תִּקְוָה עָמְדוּ עַל זֹאת
וּמְשֻׁלָּם וְשַׁבְּתַי הַלֵּוִי עָזְרָם׃ וַיַּעֲשׂוּ עָשָׂה
כֵּן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ עֶזְרָא הַכֹּהֵן נָבָל
אֲנָשִׁים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם
וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּיּוֹם אֶחָד
לְחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לְדָרְוֹשׁ הַדָּבָר׃ עָשׂר
וַיְכַלּוּ בְכָל אַנְשֵׁי הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים נָבָל עָשָׂה
נָכְרִיּוֹת עַד יוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן׃ וַיִּמָּצְאוּ מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים מָצָא
אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי
יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂיָה
וְאֶלִיעֶזֶר וְיָרִיב וְגְדַלְיָהוּ׃ וַיִּתְּנוּ יָדָם נָתַן
לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וַאֲשָׁמִים אֵיל צָאן
צֹאן עַל אַשְׁמָתָם׃ וּמִבְּנֵי אִמֵּר
חֲנָנִי וּזְבַדְיָהוּ׃ וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשֵׂיָה
וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה וְיְחִיאֵל וְעֻזִּיָּהוּ׃ וּמִבְּנֵי
פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשֵׂיָה יִשְׁמָעֵאל
נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וְאֶלְעָשָׂהוּ׃ וּמִן הַלְוִיִּם
יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֵלָיָה הוּא קְלִיטָה
פְּתַחְיָה יְהוּדָה וְאֶלִיעֶזֶר׃ וּמִן
הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן הַשֹּׁעֲרִים שׁוּר
שַׁלּוּם וְטַלֹּם וְאוּרִי׃ וּמִיִּשְׂרָאֵל
מִבְּנֵי פַּרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה
וּמִיָּמִין וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה וּבְנָיָה׃

a populis terre: & ab vxoribus alienigenis. Et rñdit vniuersa multitudo: dixitq; voce magna. Iuxta verbū tuū ad nos: fiat. Verūtñ qa pplis multus est & tēpus pluuie: & nō sustinemus stare foris: & opus nō est diei vnius vel duorū: vehemēter qppe peccauimus in sermōe isto: cōstituātur principes in vniuersa multitudine: & oēs in ciuitatib⁹ nr̃is qui duxerūt vxores alienigenas venīant in tpibus statutis: & cū his seniores ciuitatē & iudices eiꝰ donec auertatur ira dei nostri a nobis super peccato hoc. Igitur ionathan filius asahel: et iaazia filius thecue steterunt super hoc: & mosollā & sebathi leuites adiuuerūt eos. Fecerūtq; sic filii trāsmigrationis. Et abierūt esdras sacerdos & viri principes familiarū in domos patrū suoꝝ & oēs per nomina sua: & sederūt in die prīo mensis decimi vt quererent rem. Et cōsummati sunt oēs viri qui duxerūt vxores alienigenas vsq; ad diē primam mensis primi: & inuenti sunt de filiis sacerdotum qui duxerunt vxores alienigenas de filiis iosue filii iosedech & fratres eius maasia: & eliezer & iarib & godolia. Et dederūt manꝰ suas vt ejicerent vxores suas: & pro delicto suo arietem de oubus offerent. Et de filiis emmer: annani & zebedia. Et de filiis serim: masia & helia & semeia & iehiel & ozias. Et de filiis phessur: elioenai: maasia: ismael: nathanael: iosabeth: & helesa. Et de filiis leuitarum iosabeth & semei & celaia: ipse est calitha: phathaia: iuda & eliezer. Et de cantoribus eliasub: & de ianitoribus sellum & thelem & vri. Et ex israel de filiis pharos remeia & iezia & melhia: & miamin & eliezer & melchia & banea.

a pplis terre: τ ἀϖὸ ϖροσώϖων ἀλλο-
ἀϖὸ λαῶν τῆς γῆς, καὶ ἀϖὸ γυναικῶν τῶν ἀλλο-
nis. τ reſpõdẽrũt omnis cõgregatio voce ma-
τρίων. καὶ ἀϖεκρίθησαν ϖᾶσα ἡ ἐκκλησία φωνῇ μεγά-
gna: τ dixerũt: iuxta ſmones tuos quos dixiſti ſic
λη, καὶ εἶϖον, κατὰ τοὺς λόγους σου οὓς ἔφης οὕτως
faciemus: ſed popul⁹ multus: τ tẽpus hyema-
ϖοιήσομεν, ἀλλὰ ὁ λαὸς ϖολύς, καὶ καιρὸς χειμερι-
le: τ nõ eſt poteſtis ſtare foris. τ opus nõ
νός, καὶ οὐκ ἔϛι δύναμις ϛῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ
in diẽ vnũ nec duos: qñ multiplicatum⁹ iniuſte
εἰς ἡμέραν μίαν οὐδὲ δύο, ὅτι ἐϖληθύναμεν τοῦ ἀδικῆ-
facere in verbo hoc. cõſtituant̃ iã principes
σαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. ϛήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες
nr̃i vniuerſe multitudini τ oĩbus qui in ciuitatib⁹ no
ἡμῶν τῇ ϖάσῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ϖᾶσι τοῖς ἐν ϖόλεσιν ἡ
ſtris: q duxit vxores alienas: veniãt in
μῶν, οἳ ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς
tẽporib⁹ a ſtatutis. τ cũ eis ſenio-
καιροὺς ἀϖὸ συνταγῶν. καὶ μεταὐτῶν οἱ ϖρεσβύτε-
res ciuitatis τ ciuitatis iudices vt auertãt ira
ροι ϖόλεως καὶ ϖόλεως κριταὶ τοῦ ἀϖοϛρέψαι ὀργὴν
furozis dei nr̃i a nobis ϖro verbo hoc.
θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν ϖερὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
verũtñ ionathã filius asael τ iazias filius thecue me-
ϖλὴν ἰωναθᾶν υἱὸς ἀσαὴλ καὶ ἰαζίας υἱὸς θεκουὲ μετ'
ci: τ meſſolã τ ſabathai leuites adiu-
αὐτοῦ, καὶ μεσολαμ καὶ σαββαὶ ὁ λευίτης ἀντελαμ
uerũt eos. τ fecerũt ſic filii trãſmi
βάνουτο αὐτοῖς. καὶ ἐϖοίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀϖοι-
grationis. τ miſſi ſunt eſdras ſacerdos τ viri ϖri
κίας. καὶ ἀϖεϛάλησαν ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρ
cipes familiaꝝ domoꝝ τ omnes in nominib⁹.
χοντες ϖατριῶν τῶν οἴκων καὶ ϖάντες ἐν ὀνόμασιν.
quia reuerſi ſunt in die vna meſis decimi
ὅτι ἐϖέϛρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου
vt ꝙrerent verbũ. τ finierunt in oĩbus viris
ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. καὶ ἐτέλεσαν ἐν ϖᾶσιν τοῖς ἀνδρά-
q duxerũt vxores alienas vſq; ad diẽ vnã
σιν οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς
meſis primi. τ iuẽti ſunt de filiis
τοῦ μηνὸς τοῦ ϖρώτου. καὶ εὑρέθησαν ἀϖὸ υἱῶν τῶν
ſacerdotũ q duxerũt vxores alienas: de filiis ie-
ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀϖὸ υἱῶν Ἰη-
ſu filij iosedec fratres eius: maaſia τ elie-
σοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μαασία καὶ ἐλιέ-
zer τ iarib τ gadalias. τ dederũt manũ ſu-
zερ καὶ ἰαρὶβ καὶ γαδαλίας. καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐ-
am vt ejicerẽt vxores ſuas τ delicti
τῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ ϖλημμελείας
arietẽ ex ouibus ϖro delicto ſuo. τ
κριὸν ἐκ ϖροβάτων ϖερὶ ϖλημμελήσεως αὐτῶν. καὶ
de filijs emmer: anania τ zabdia. τ de filijs
ἀϖὸ υἱῶν ἐμμήρ, ἀναγία καὶ ζαβδία. καὶ ἀϖὸ υἱῶν
erã: maaſia τ elia τ ſamaria τ ieiel τ ozi
ἡρὰμ, μαασία καὶ ἐλία καὶ σαμαρία καὶ ἰεϊὴλ καὶ ὀζί
as. τ de filijs phaſur: elionai maaſia iſmael
ας. καὶ ἀϖὸ υἱῶν φασοὺρ, ἐλιωναῒ μαασία ἰσμαὴλ
τ nathanael τ iozabad τ elaſa. τ de
καὶ ναθαναὴλ καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἠλασά. καὶ ἀϖὸ τῶν
leuitis: iozabad τ ſemei τ colia: ipſe co-
λευιτῶν, ἰωσαβὰδ καὶ σεμεῒ καὶ κωλία, αὐτὸς κω
litas: τ chetheia. τ iudas τ eliezer. τ
λίτας, καὶ χεθεία καὶ ἰούδας καὶ ἐλιέζερ. καὶ
de cãtoribꝰ: eliaſab. τ de ianitoribꝰ
ἀϖὸ τῶν ᾀδόντων, ἐλιασάβ. καὶ ἀϖὸ τῶν θυρωρῶν
ſolē τ tellē τ vrias. τ de iſrael de
σολὴν καὶ τελλὴν καὶ ὐρίας. καὶ ἀϖὸ Ἰσραὴλ ἀϖὸ
filijs phoros: ramia τ azia τ melchia τ mei-
υἱῶν φόρος, ῥαμία καὶ ἀζία καὶ μελχία καὶ μεῖ-
mín τ eliazar τ melchias τ baneas.
μὶν καὶ ἐλιεζὰρ καὶ μελχίας καὶ βανίας. ꝯꝯꝯꝯꝯ

C

τ de filijs elā: matthanias τ zacharias τ
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ηλαμ, ματθανίας καὶ ζαχαρίας καὶ
iaiel τ abdias τ hierimoth: τ elia. τ de filijs
ἰαϊὴλ καὶ ἀβδίας καὶ ἱεριμώθ, καὶ ἠλία. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
zathua: elionai elisub matthanai τ iarmoth τ zabad
ζαθουά, ἐλιωναῖ ἐλισοὺβ ματθαναῖ καὶ ἰαρμὼθ καὶ ζαβὰδ
τ oziza. τ de filijs babi: ianā τ anani τ
καὶ ὀζιζά. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαβί, ἰανὰν καὶ ἀνανὶ καὶ
zabu τ thalai. τ de filijs baani: mosollā
ζαβοῦ καὶ θαλί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαανί, μοσολλὰμ
τ maluc τ adaias τ iasub τ saal τ
καὶ μαλοὺκ καὶ ἀδαίας καὶ ἰασοὺβ καὶ σαὰλ καὶ
ramoth. τ de filijs phaath moab edne τ cha
ραμώθ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐδνὲ καὶ χα
lel τ banai τ maasias: τ matthanias τ
λὴλ καὶ βαναῖ καὶ μαασίας, καὶ ματθανίας καὶ
beseleel τ banui τ manasses. τ de
βεσελεὴλ καὶ βανοὺι καὶ μανασσῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
filijs erā: eliezer iesia melchias: samai semeō
υἱῶν ἀράμ, ἐλιέζερ ἰεσεία μελχίας, σαμαΐ σεμεών
beniamin meluch τ samari. τ de filijs
βενιαμὶν μελοὺχ καὶ σαμαρί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
asem: matthanai matthatha zabad eliphalet hieremi
ασὴμ, ματθαναῖ ματθαθὰ ζαβὰδ ἐλιφαλὲτ ἱερεμὶ
manasses τ semei. τ de filijs bani: mo=
μανασσῆς καὶ σεμεΐ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μο=
odias amrā vel banai badaias chelias vania
οδίας ἀμρὰμ ἢ υἱὸς βαναῖ βαδαΐας χελίας ὐανία
marimoth: eliasib matthanias τ matthani. τ
μαριμώθ, ἐλιασὶβ ματθανίας καὶ ματθανί. καὶ
fecerāt filij bauni τ filij semei τ selemi=
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ βαουνὶ καὶ υἱοὶ σεμεῒ καὶ σελεμί
as τ nathā τ adaias: τ machnada. τ sarua
ας καὶ ναθαν καὶ ἀδαΐας, καὶ μαχναδά. καὶ σαρουὰ
τ sesei. τ esriel τ selemias τ samari=
καὶ σεσεΐ. καὶ ἐσριὴλ καὶ σελεμίας καὶ σαμαρί=
as: τ sellū τ amarias τ ioseph. de fi=
ας, καὶ σελλοὺμ καὶ ἀμαρίας καὶ ἰωσὴφ. ἀπὸ υἱ=
lijs nabu: iciel matthathias zabad: zebēna iadai
ῶν ναβού, ἰεϊὴλ ματθαθίας ζαβάδ, ζεβεννὰ ἰαδαΐ
iocl τ banaias. oēs hi acceperāt vxores
ἰωὴλ καὶ βαναίας. πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας
alienas: τ sūt ast ex ipis mulieribꝰ q̄ ge
ἀλλοτρίας, καὶ εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἱ ἐγέν
nuerūt ex eis filios.
νησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Neemias.
Νεεμίας.

Ca. 1.

Verba neemie filij chalcie. τ factū est in mēse
Λογοι νεεμίου υἱοῦ χαλκίου. καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ
chaseleb anni vicesimi: τ ego erā in susan
χασελεὺ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν σουσὰν
castro: τ venit anani vnꝰ de fratribus meis: ipe
βιρᾶ, καὶ ἦλθεν ἀναμὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐ
τ viri iuda: τ interrogaui eos de
τὸς καὶ ἄνδρες ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ
iudeis saluatis: q̄ remāserāt
τῶν ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, οἳ κατελείφθησαν
de captiuitate τ de hierusalē. τ dixe
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. καὶ εἶ=
runt ad me: q̄ residui q̄ remāserāt
παν πρός με, ὅτι οἱ ὑπολελειμμένοι οἱ καταλειφθέντες
de captiuitate ibi in puincia: in afflictiōe ma
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ με
gna τ in opprobrio: τ muri hierusalē
γάλη καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὰ τείχη ἱερουσαλὴμ

ooooooooooooooooooooooooo oooooo oooooooooooo

mEt de filiis nhelam: omathania: pzacharias : oooo
q& iehihel r& abdi s& rimoth t& helia. oooooooo
uEt de filiis xzethua: yelioenai: zeliasib: ooooooooo
anathania b & hierimuth b& zabeth c & aziza. oooo
bEt de filiis cbebai: diohannā eanania: bzabbai: oooo
fathalai. kEt de filiis lbeni. mmosollā &n melluch ooo
o& adaia p iasub q& saal r& ramoth: set de filiis oooo
tphetmoab: uedna r& chalaal: banaias & oooooooo
amaasias: bmathanias c beselehel: dbennui ooooooo
e& manasse. f Et de filiis gerem: bcliezer: liesue: oo
hmelchias: lsemeias: msy=meon: nbeniamin: oooo
nmaloch: psamarias. Et qde filiis rasom nmathanai
fmathet: nazabeth: uelpheleth: vfermai: wmanasses
asemei. b De filiis c bani: dmaaddi: eamram ooooo
f& huel: gbaneas & hbadaias: lcheliau: kbannia. ooo
lMarimuth: & melias ib: nmathanias: o mathanai
pet iasi q& bani r& bennui ssemei ooooooooooooooo
t& salmias u& nathan x& adaias: ymechnedabai oo
zsysai asarai bezrel c & selemau& oooo oo oooo ooo oo
dsemeria esellum famaria gioseph. ooooooooooooo
hDe filiis lnebui: kahiel lmathathias m zabet ooooooo
nzabina o ieddu p & iohel &q banai. rOmnes shi ooo
tacceperant uvxores xalie nigenas: y& fuerūt z ex eis
amulieres que bpepererāt cfilios.
Explicit liber Esdre p̄m9.

Incipit liber Neemie.
Cap. 1.

Verba b Neemie c filii dhelchie. e Et factū est
fin mense casleu banno vicesimo: k& ego oooooooo
leram m in susis n castro.
oEt venit oooooooooooooo
panani qvnus r de fratribus meis: ipse t& viri ooooooo
uiuda. x et interrogaui eos yde ziudeis oooooooooo
bqui c remanserant & asupererant d de ooooooooooo
e captiuitate f& de g hierusalem. h Et dixerunt oooo
imihi. kQui remanserunt l& m derelicti sunt ooooooo
nde o captiuitate p ibi q in puincia: r in afflictione oooo
s magna sunt t& in opprobrio: u& murus x hierusalē

Cap. j.

בָּה בְּרֵי נְחֶמְיָה בֶּן חֲכַלְיָה וַיְהִי
בָּה בַּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וַאֲנִי
הָיִתִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וַיָּבֹא
חָנָנִי אֶחָד מֵאַחַי הוּא וַאֲנָשִׁים
שָׁאַל יְהוּדָה וָאֶשְׁאָלֵם עַל הַיְּהוּדִים
פָּלֵט שָׁאַר הַפְּלֵטָה אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מִן
שָׁבָה אָסָר הַשִּׁבְי וְעַל יְרוּשָׁלִָם וַיֹּאמְרוּ
לִי הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ
מִן הַשִּׁבְי שָׁם בַּמְּדִינָה בְּרָעָה
גְדֹלָה וּבְחֶרְפָּה וְחוֹמַת יְרוּשָׁלִָם

Universidad de Deusto Biblioteca

מִפְּרָצֶת וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ׃ פָּרַץ יָצַת
וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה
יָשַׁבְתִּי וָאֶבְכֶּה וָאֶתְאַבְּלָה יָמִים בָּכָה אָבַל
וָאֶהִי צָם וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי אֱלֹהֵי יוֹם הָיָה
הַשָּׁמָיִם׃ וָאֹמַר אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵי צוּם פָּלַל
הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא פָּנָה
שֹׁמֵר הַבְּרִית וְחֶסֶד לְאֹהֲבָיו יָרֵא
וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ תְּהִי נָא אָזְנְךָ בָּרַת
קַשֶּׁבֶת וְעֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת לִשְׁמֹעַ צִוָּה הָיָה
אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר אָנֹכִי פָּתַח
מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם פָּלַל
וָלַיְלָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ
וּמִתְוַדֶּה עַל חַטֹּאות בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָדָה
אֲשֶׁר חָטָאנוּ לָךְ וַאֲנִי וּבֵית
אָבִי חָטָאנוּ׃ חָבַל חֲבַלְנוּ לָךְ
וְלֹא שָׁמַרְנוּ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת
הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר שָׁפַט
צִוִּיתָ אֶת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃ זְכָר צִוָּה
נָא אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר אַתֶּם
תִּמְעָלוּ אֲנִי אָפִיץ אֶתְכֶם בָּעַמִּים׃ מָעַל פּוּץ
וְשַׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי שׁוּב
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אִם יִהְיֶה נִדַּחֲכֶם עָשָׂה
בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אֲקַבְּצֵם קָבַץ
וַהֲבִיאֹתִים אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בּוֹא קוּם
בַּחַרְתִּי לְשַׁכֵּן אֶת שְׁמִי שָׁם׃
וְהֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ פָּדָה
בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחֲזָקָה׃ כֹּחַ
אָנָּא אֲדֹנָי תְּהִי נָא אָזְנְךָ הָיָה
קַשֶּׁבֶת אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל
תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ הַחֲפֵצִים לְיִרְאָה
אֶת שְׁמֶךָ וְהַצְלִיחָה נָא צָלַח
לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם וּתְנֵהוּ לְרַחֲמִים נָתַן
לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וַאֲנִי הָיִיתִי פָּנָה הָיָה
מַשְׁקֶה לַמֶּלֶךְ׃ שָׁקָה

Cap.ij. וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת שָׁנָה

dissipatus est: & porte eius combuste sunt igni. Cunq; audissem verba huiuscemodi: sedi & fleui & luxi diebus multis: & ieiunabam & orabam ante faciem dei celi: & dixi. Queso domine deus celi fortis magne atq; terribilis: qui custodis pactum & misericordiā cū his q te diligunt: & custodiūt mandata tua: fiant aures tue auscultātes: & oculi tui aperti: vt audias orationes serui tui quā ego oro coram te hodie die & nocte pro filiis israel seruis tuis & confiteor pro peccatis filiorum israel quibus peccauerunt tibi. Et ego & domus patris mei peccauimus: vanitate seducti sumus & nō custodiuimus mādatum tuum & cerimonias & iudicia que precepisti moysi famulo tuo. Memento verbi quod mādasti moysi seruo tuo dicens. Cum transgressi fueritis: ego disperdā vos in pplos: et si reuertamini ad me & custodiatis precepta mea: & faciatis ea: etiam si abducti fueritis ad extrema celi: inde cogregabo vos et reducā in locum quē elegi vt habitaret nomē meum ibi. Et ipsi serui tui et populus tuus quos redemisti in fortitudie tua magna: et in manu tua valida. Obsecro domine sit auris tua attendens ad orationē serui tui et ad orationem seruorum tuorū qui volunt timere nomen tuum: et dirige seruum tuum hodie: et da ei misericordiam ante virum hunc. Ego enim eram pincerna regis.

Factum est autem in mense nisan anno

dissipati: & porte eius cōbuste sunt igni. καθηρημένα, καὶ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί. & factū est cū audirē ego sermones istos: καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους, sedi & fleui & luxi diebus: & ἐκάθισα καὶ ἔκλαυσα καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤ- B
rā ieiunās & orās coram deo μην νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ Dan.9 a.
celi. & dixi: o iā dñe deus celi ὀυρανοῦ. καὶ εἶπα, ὦ δὴ κύριε ὁ θεὸς τοῦ ὀυρανοῦ ὁ ifra.9. f.
fortis & magne & terribilis: custodiēs pa- ἰσχυρὸς καὶ μέγας καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθή-
ctū & miam amātibus cū & custo- κην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυ-
diētibus mādata eius. sit iā auris tua attē- λάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. ἔστω δὴ τὸ ὦυς σου προ-
dens: & oculi tui aperti: vt au- σέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἠνεωγμένοι, τοῦ ἀκοῦ-
dias orōnē serui tui: quā ego oro σαι προσευχὴν τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχο-
coram te hodie die & nocte pro fi- μαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱ-
liis israel seruis tuis. & cōfiteor sup pecca- ῶν ἰσραὴλ δούλων σου. καὶ ἐξαγορεύω ἐπὶ ἁμαρτί-
tis filiorū israel q̄bus peccauimus tibi. & ego & C
αις υἱῶν ἰσραὴλ αἷς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ
domus patris mei peccauimus. dissolutione dissol- οἶκος τοῦ πατρός μου ἡμάρτομεν. διαλύσει διελύ-
uimus erga te: & nō custodiuimus mādata σαμεν πρὸς σέ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς
tua & p̄cepta & iuditia: q̄ p̄ce- σου καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε-
pisti moysi seruo tuo. memēto iā sermo- τείλω τῷ μωυσῇ παιδί σου. μνήσθητι δὴ τὸν λό-
nis q̄m mādasti moysi seruo tuo dicēs: si trāsgres- γον ὃν ἐνετείλω μωυσῇ τῷ παιδί σου λέγων, ἐὰν ἀσυν-
si fueritis vos: ego dispergā vos in pplis. θετήσητε ὑμεῖς, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς.
& si cōuertamini ad me & custodiatis māda- καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρός με καὶ φυλάξητε τὰς ἐντο-
ta mea & faciatis ea: & si fuerit dispersio ve- λάς μου καὶ ποιήσητε αὐτάς, καὶ ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑ-
stra vsq; ad extremitatē celi: inde cōgregabo eos: μῶν ἕως ἄκρου τοῦ ὀυρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτούς,
& reducā eos in locū: quē elegerā vt ha- καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐξελεξάμην κατα-
bitaret nomē meū ibi. & ipsi serui tui σκηνῶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ αὐτοὶ παῖδές σου D
& pplis tuus: quos redemisti in fortitudine tua καὶ λαός σου, ὃυς ἐλυτρώσω ἐν τῇ δυνάμει σου τῇ
magna: & in manu tua valida. iā dñe μεγάλη, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ. δὴ κύριε
sit auris tua attendēs ad orōnē ser- ἔστω τὸ ὦυς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δού-
ui tui & ad orōnē seruorū tuorū volē- λου σου καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θε-
tiū timere nomē tuū. & dirige iā λόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ
seruū tuū hodie: & da eū in miseratiōes τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δός αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς
coram viro hoc. & ego erā picerna ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ
regi.
βασιλεῖ. Ca.2.

Et factū est in mēse nisan anno
Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ νισὰν ἔτους

vicesimo artha sastha regi: τ erat vinum ante eū:
εἰκοστοῦ ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον αὐ=
τ cepi vinū τ dedi regi: τ
τοῦ, καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ, καὶ
nō erat ait corā eo. τ dixit mihi rex:
οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς,
q̄re vultus tuꝰ tristis: tu aūt nō es egrotās?
διατί τὸ πρόσωπόν σου πονηρόν, σὺ δὲ οὐκ εἶ ἀῤῥωστῶν;
τ nō est hoc nisi prauitas cordis. τ timui
καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο εἰμὴ πονηρία καρδίας. καὶ ἐφοβή=
multū nimis. τ dixi regi: rex
θην πολὺ σφόδρα. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, ὁ βασι=
in eternū viuat. q̄re nō fiet tristis vul=
λεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διατί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρό
tus meꝰ: q̄a ciuitas domꝰ monumētoꝝ patrū
σωπόν μου, διότι ἡ πόλις οἶκος μνημείων πατέρων
meoꝝ deserta ē: τ porte eius exese sunt
μου ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν
igni: τ ait mihi rex: pro quo hoc
πυρί; καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς, περὶ τίνος τούτου
tu postulas? τ oraui ad dn̄m deū ce=
σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην πρὸς κύριον θεὸν τοῦ οὐ=
li: τ dixi regi: si erga regē
ρανοῦ, καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα
bonū: τ si benignus videbit seruꝰ tuꝰ corā te:
B ἀγαθόν, καὶ εἰ ἀγαθυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου,
vt mittas eū in iuda in ciuitatē monumētoꝝ
ὥστε πέμψαι αὐτὸν ἐν ἰούδα εἰς πόλιν μνημείων
patrū meoꝝ τ reedificabo eā. τ dixit mihi
πατέρων μου καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν. καὶ εἶπέ μοι
rex τ cōcubina q̄ sedebat corā eo:
ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐνώπιον αὐ=
vsq; quo erit iter tuū τ quādo re=
τοῦ, ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου καὶ πότε ἐπι
uerteris? τ placuit ante regē τ
στρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ
misit me: τ dedi ei terminū. τ dixi
ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον. καὶ εἶπα
regi: si erga regē bonū: det
τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, δότω
mihi epistolas ad principes trās flu=
μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ πο=
uiū vt trāsducāt me donec veniā in iudeā:
ταμοῦ ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ ἰούδαν,
τ epistolā ad asaph custodē saltus
καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου
q̄ est regi: vt det mihi ligna ad tegēdū por=
ὅς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύ
tas turris domꝰ τ in muꝝ ciui=
λας τῆς βάρεως τοῦ οἴκου καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πό
tatis: τ in domū in quā ingrediar ad eā. τ de
λεως, καὶ εἰς οἶκον εἰς ὃν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν. καὶ ἔ=
dit mihi rex vt manꝰ dei bona sup me: τ
δωκέ μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεὶρ θεοῦ ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ, καὶ
veni ad p̄sides trās fluuiū. τ
ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ
dedi eis epistolas regis. τ
ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως. καὶ
misit mecū rex p̄ricipes exercitus
ἀπέστειλε μετ' ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς ἀρχηγοὺς δυνάμεως
τ equites. τ audiuit sanabalat aront τ
καὶ ἱππεῖς. καὶ ἤκουσε σαναβαλὰτ ὁ ἀρωνὶ καὶ
tobias seruus ammoni: τ graue eis fu=
τωβίας ὁ δοῦλος ὁ ἀμμωνί, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐγέ
it. τ cōtristati sunt quia venit homo vt q̄reret
νετο. καὶ ἐλυπήθησαν ὅτι ἥκει ἄνθρωπος ζητῆσαι
bonū filijs israel. τ veni in hierusa=
ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσα=
lē: τ erā ibi diebus tribus.
C λήμ, καὶ ἤμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

ᶜvicesimo ᶠartaxerxis ᵍre=
gis: & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇvinū erat ᶠante eum. ᵏ Et
leuaui ᵐvinum ⁿ& dedi ∞
ᵒregi: ᵖ& ᵠeram quasi ʳlan
guidus ᵍante faciem eius.
ᶠDixitq; ᵘmihi ᵏrex. ʳQua
re ᵍvultus tuus ᵃtristis est:
ᵇcuꝫ te ᵈegrotū ᶜnō videā?
ᶜNon est ʳhoc frustra: ᵍsed
ᶠmalū nescio qđ in ᵏcorde
tuo est. ᶠEt timui ᵐvalde ac
ⁿnimis: ᵒ& dixi ᵖregi. ᵠRex
ʳin eternū ᵍviue. ᶠQuare
ⁿnō ᵏmereat ʳvultus meꝰ:
ᵍquia ᵃciuitas ᵇdomus ∞∞
ᶜsepulchrorū ᵈpatris mei
ᶜdeserta est: ʳ& porte eius
ᵍcombuste sunt ᵇi gni? Et
ait ᵏmihi ʳrex. ∞∞∞∞∞∞∞
ᵐPro ⁿqua re ᵠpostulas?
ʳEt oraui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳdeum ᵘceli. ᵏEt dixi ʳad re
gem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍSi videtur ᵇregi ᶜbonum
ᵈ& si ᶜplacet ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳseruus tuus ᵍante faciem
tuam ᵇvt ᶠmittas me ᶠin ∞
ᵏiudeam ᶠad ᵐciuitatem ⁿse
puchri ᵒpatris mei: ∞∞∞
ᵖ& edificabo eam. ᵠDixit
q; ʳmihi ᵃrex ᶠ& regina q̄
ᵘsedebat ᵏiuxta eū. ʳVsq;
ad ᶠqđ tēpus ᵃerit ᵇiter tuū
ᶜ& qn̄ ᵈreuerteris? ᶜEt pla
cuit ʳante vultum ᵍregis:
ᵇ& misit me. ᶠEt constitui
ᵏei ᶠtempus ᵐ& dixi ∞∞∞
ⁿregi. ᵒSi ᵠregi videtur ʳbo
num: ᵍepistolas ∞∞∞∞∞
ʳdet ᵘmihi ᵏad ʳduces regi=
onis ᵍtrans flumen ∞∞∞
ᵇvt ᶜtraducant me ᵈdonec
ʳveniam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍin ᵇiudeam: ᶠ& epistolam
ᵏad ᶠasaph ᵐcustodem ∞∞
ⁿsaltus ᵖregis: ᵠvt ʳdet ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳmihi ᵍligna ᶠvt tegere
possim ᵏportas ʳtempli:
turres ᵃdomus: ᵇ& muros
ᶜciuitatis: ᵈ& domum
ᵍquam ʳingressus fuero.
ᵇEt dedit ʳmihi ᵏrex ∞∞
ᶠiuxta manū ᵐdei mei ⁿbo
nam ᵒmecū. ᵖEt veni ᵠad
ʳduces regionis ᵍtrans flu
men: ᵘdediq; ᵏeis ∞∞∞∞∞
ᵍepistolas ᵃregis. ᵇMiserat
autem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈrex ᶜmecū ᵉprincipes ʳmi
litū ᵍ& eqtes. ᵇEt audierūt
ᶠsannaballath ᵏhoronites
ᶠ& tobias ᵐseruus ∞∞∞∞
ⁿamanites: ᵒ& contristati
sunt ᵠafflictione ʳmagna
q; ᶠvenisset ᵘhomo ᵏqui
quereret ʳprosperitatem
ᵍfiliorum ᵃisrael. ᵇEt veni
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇhierusalem ᶜ& eram ʳibi
ᵇtribus ᵍdiebus ∞∞∞∞∞

עֶשְׂרִים לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ
יַיִן לְפָנָיו וָאֶשָּׂא אֶת הַיַּיִן וָאֶתְּנָה — נָשָׂא נָתַן
לַמֶּלֶךְ וְלֹא הָיִיתִי רַע לְפָנָיו׃ — הָיָה רוֹעַ
וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ פָּנֶיךָ רָעִים — אָמַר מָדֻעַ
וְאַתָּה אֵינְךָ חוֹלֶה אֵין זֶה כִּי אִם — חָלָה
רֹעַ לֵב וָאִירָא הָרְבֵּה מְאֹד׃ וָאֹמַר — יָרֵא רָבָה
לַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם יִחְיֶה מַדּוּעַ — עָלַם חָיָה
לֹא יֵרְעוּ פָּנַי אֲשֶׁר הָעִיר בֵּית
קִבְרוֹת אֲבֹתַי חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ
אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ
עַל מַה זֶּה אַתָּה מְבַקֵּשׁ וָאֶתְפַּלֵּל — בִּקֵּשׁ פָּלַל
אֶל אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם׃ וָאֹמַר לַמֶּלֶךְ
אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם יִיטַב — יָטַב
עַבְדְּךָ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנִי אֶל — פָּנָה שָׁלַח
יְהוּדָה אֶל עִיר קִבְרוֹת אֲבֹתַי
וְאֶבְנֶנָּה׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ יְהַשֵּׁגֶל — בָּנָה
יֹשֶׁבֶת אֶצְלוֹ עַד מָתַי יִהְיֶה מַהֲלָכְךָ — הָיָה הָלַךְ
וּמָתַי תָּשׁוּב וַיִּיטַב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ — שׁוּב יָטַב
וַיִּשְׁלָחֵנִי וָאֶתְּנָה לוֹ זְמָן׃ וָאוֹמַר — נָתַן אָמַר
לַמֶּלֶךְ אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב אִגְּרוֹת
יִתְּנוּ לִי עַל פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר
אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר אָבֹא
אֶל יְהוּדָה׃ וְאִגֶּרֶת אֶל אָסָף שֹׁמֵר
הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִתֶּן
לִי עֵצִים לְקָרוֹת אֶת שַׁעֲרֵי הַבִּירָה — קָרָה
אֲשֶׁר לַבַּיִת וּלְחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת — חָמָה
אֲשֶׁר אָבוֹא אֵלָיו וַיִּתֶּן לִי הַמֶּלֶךְ — בּוֹא
כְּיַד אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי׃ וָאָבוֹא אֶל
פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר וָאֶתְּנָה לָהֶם
אֵת אִגְּרוֹת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח עִמִּי
הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי חַיִל וּפָרָשִׁים׃ וַיִּשְׁמַע — שׁוּר שָׁמַע
סַנְבַּלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד
הָעַמֹּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְדֹלָה — רוֹעַ
אֲשֶׁר בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה — בּוֹא
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וָאָבוֹא אֶל יי
יְרוּשָׁלָיִם וָאֶהִי שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃ — הָיָה יוֹם

וָאָקוּם לַיְלָה אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעַט קום
עִמִּי וְלֹא הִגַּדְתִּי לְאָדָם מָה נגד
אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל לִבִּי לַעֲשׂוֹת עשה
לִירוּשָׁלַם וּבְהֵמָה אֵין עִמִּי
כִּי אִם הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ׃
וָאֵצֵא בְּשַׁעַר גֵּי הַגַּיְא לַיְלָה יצא
וְאֶל פְּנֵי עֵין הַתַּנִּין וְאֶל שַׁעַר פנה תנן
הָאַשְׁפּוֹת וָאֶהְיֶה שֹׁבֵר בְּחוֹמֹת הָיָה
יְרוּשָׁלַם אֲשֶׁר הֵמָּה פְרוּצִים בָּרַץ
וְשַׁעֲרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ וָאֶעְבֹּר אֶל עבר
שַׁעַר הָעַיִן וְאֶל בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ
וְאֵין מָקוֹם לַבְּהֵמָה לַעֲבֹר תַּחְתָּיו׃ קום
וָאֶהִי עֹלֶה בַנַּחַל לַיְלָה וָאֶהִי שֹׁבֵר שוב
בַּחוֹמָה וָאָשׁוּב וָאֶבוֹא בְּשַׁעַר הַגַּיְא
וָאָשׁוּב וְהַסְּגָנִים לֹא יָדְעוּ אָנָה
הָלַכְתִּי וּמָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלַיְּהוּדִים יהד
וְלַכֹּהֲנִים וְלַחֹרִים וְלַסְּגָנִים וְלִיתֶר תור
עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה עַד כֵּן לֹא הִגַּדְתִּי׃ לאר נגד
וָאֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה רוע
אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַם
חָרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ נִצְתוּ בָאֵשׁ לְנוּ יצת יבל
וּנְבְנֶה אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם וְלֹא עוד
נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה׃ וָאַגִּיד לָהֶם אֶת נגד
יַד אֱלֹהַי אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה עָלָי
וְאַף דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר לִי אמר
וַיֹּאמְרוּ נָקוּם וּבָנִינוּ וַיְחַזְּקוּ יְדֵיהֶם אמר קום
לְטוֹבָה׃ וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרנִי בנה חזק
וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וְגֶשֶׁם שמע
הַעַרְבִי וַיִּלְעֲגוּ לָנוּ וַיִּבְזוּ עָלֵינוּ לעג נוח
וַיֹּאמְרוּ מָה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אמר
אַתֶּם עֹשִׂים הֲעַל הַמֶּלֶךְ אַתֶּם עשה
מֹרְדִים׃ וָאֲשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאֹמַר שוב
לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ צלח
לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ קום
וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וְצֶדָקָה
וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלָם׃

[1]Et surrexi [b] nocte [1] ego
[m]& viri [n] pauci
[o]mecum: [p]& non [q] indicauī cuiq̄ [r] quid
[s]deus meus [t] dedisset [x] in
[r]corde meo [s] vt facerem
[s]in hierusalem: [b]& iumentum [c] non erat [t] mecum:
[c]nisi [s] animal [l] cui [l] sedebā.
[m] Et egressus sum [n] per portam [o] vallis [p] nocte: oo
[q]& [r] ante [o] fontem [r] draconis: [n]& ad [r] portam
[s]stercoris: [s]& considerabā
[b]murum
[c]hierusalem [f] dissipatum
[g]& portas eius [b] consumptas [i]igni. [k] Et transiui [l] ad
[m]portam [n] fontis [o]& ad [p] aquæductum [q] regis: oooo
[r]& non erat [s] locus [s] iumento cui sedebā [u] vt trāsiret.
[l]Et [t] ascendi [a] per torrentē
[b]nocte [c]& [b] considerabam
[c]murum: [r]& reuersus [g] veni
[b]ad portam [l] vallis
[k]& redii. [l] Magistratus autem [m] nesciebant [o] quo
[p]abissem [q] aut quid [r] ego
[s]facerem. Sed [t]& Iudeis oo
[u]& sacerdotibus [x] & optimatib [y] & magistratib [y] &
reliqs [a] qui faciebāt [b] opus
[c]vsq; ad [d] id loci [c] nihil [l] indicauerā: [g]& dixi [b] eis. [l] Vos
[k]nostis [l] afflictionē [c] in qua
[n]sumus: [p] quia [q] hierusalē
[r]deserta est [e]& porte eius
[r]cōsumpte sunt [u] igni. [x] Venite [t] & edificem [a] muros
[b]hierusalem [c]& non
[b]simus [c] vltra [r] opprobriū.
[e]Et indicaui [b] eis
[k]manū [l] dei mei [m] q̄ [n] esset
[o]bona [p] mecum: oooo
[q]& [r] verba [s] regis [t] que [u] locutus est [x] mihi: oooo
[r]& aio. [s] Surgam [a] [e]& edificemus. [b] Et cōfortate sunt
[c]man [o] eor [p] in bono. [c] Audierūt ei [r] sanaballath [s] horonites [b]& tobias [l] seruus
[k]amanites [l]& gosem
[m]arabs: [n]& subsannauerunt [o] nos [p]& despexerunt
[r]dixerūt q̄. [o] Que est [u] hec
[r]res [x] quam
[r]facitis: [s] Numquid contra
[b]regem [c] vos
[b]rebellatis? [c] Et reddidi
[r]eis [s] sermonem: [b] dixiq̄
[r]ad eos. [x] Deus [l] celi [m] ipse
[o]nos [n] iuuat: [p]& nos [n] serui
eius sumus. [r] Surgamus
[e]& edificem [a]. [s] Vobis nō
[u]non est [x] pars [r]& iusticia
[s]et memoria [a] in [k] hierusalem.

[1]Et surrexi nocte ego τ viri pauci mecū: τ
καὶ ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ
nō ānunciaui homini q̄ deus dat in cor
οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ ὅτι ὁ θεός δίδωσιν εἰς καρ-
meū vt facerē cū hierusalē: τ iumē
δίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τῆς ἱερουσαλήμ, καὶ κτῆ-
tū nō erat mecū: nisi iumentū q̄ ego ascen-
νος οὐκ ἦν μετ' ἐμοῦ, εἰμὴ τὸ κτῆνος ὃ ἐγὼ ἐπιβαί
do sup eū. τ egressus sū p portā vallis nocte
νω ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθον διὰ τῆς πύλης γαὶ νυκτὸς
ad os fontis draconis τ ad portā
πρὸς στόμα πυγῆς τοῦ δράκοντος καὶ εἰς πύλην τῆς
stercoris. τ erā cōsiderās muros hierusa-
κοπρίας. καὶ ἦμην καταγῶν τοῖς τείχεσιν ἱερουσα-
lē dissipatos τ portas eius
λὴμ τοῖς κατεφλασμένοις καὶ τὰς πύλας αὐτῆς
cōsumptas igni: τ trāsiui ad portā
τὰς ἀνακλωμένας πυρί, καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην
fontis τ in piscinā regis: τ
τῆς πηγῆς καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως. καὶ
nō erat locus iumēto vt trāsiret sub me:
οὐκ ἦν τόπος τῷ κτήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου,
τ erā ascendēs p torrentē nocte. τ e-
καὶ ἦμην ἀναβαίνων διὰ τοῦ χειμάρρου νυκτός. καὶ ἦ
rā cōsiderās mux: τ erā in porta
μην καταγῶν τῷ τείχει, καὶ ἦμην ἐν τῇ πύλῃ τῆς
vallis: τ redij. τ custodes nōco-
φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα. καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγ
gnouerūt ad q̄d abissem: τ q̄d ego facerē. iu-
νωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ. καὶ τοῖς Ἰουδ-αί
deis: τ sacerdotib τ optimatib τ pā
οις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἐντίμοις καὶ τοῖς σρα
cipib τ reliquis faciētib opera:
τηγοῖς καὶ καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα,
vsq; hic nō ānunciaui. τ dixi ad eos:
ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς,
vos videtis afflictionē hāc: in q̄ sumus
ὑμεῖς βλέπετε τὴν ποπλίαν ταύτην, ἐν ᾗ ἐσμὲν
in ea: quomō hierusalē deserta: τ porte e-
ἐν αὐτῇ, πῶς ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ αἱ πύλαι αὐ
ius date sunt igni. venite τ edificem
τῆς ἐδόθησαν πυρί. δεῦτε καὶ οἰκοδομήσωμεν τὸ
mux hierusalē: τ nō erimus āpli opprobriū.
τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὀνειδος.
τ annunciaui eis manū dei q̄ est
καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς. τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἣ ἐστιν
bona sup me: τ sermones regis quos
ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ, καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὓς
dixit mihi. τ dixi: surgam τ edificemus.
εἶπέ μοι. καὶ εἶπον, ἀναστῶμεν καὶ οἰκοδομήσωμεν.
τ fortificate sunt manus ipox in bonū. τ
καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς τὸ ἀγαθόν. καὶ
audiuit. sanabalat ozoni: τ tobias seruus
ἤκουσε σαναβαλὰτ ὁ ἀρωνί; καὶ τωβίας ὁ δοῦλος ὁ
āmoni: τ gesā arabi. τ subsānauerūt nos:
ἀμμωνί, καὶ γησὰμ ὁ ἀραβί. καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς,
τ despexerūt nos τ dixerūt: q̄ verbū hoc
καὶ κατεφρόνουν ἡμῶν καὶ εἶπον, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο
q̄ vos facitis: nūq̄d in regē vos rebel
ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε, ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποσα-
latis: τ reddidi eis rōnes τ dixi eis:
στατεῖτε; καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον καὶ εἶπον αὐ-
deus celi ipe dsperabit nos: τ
τοῖς, ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ
nos serui eius purī τ surgamus τ edi
ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ καὶ ἀναστησώμεθα καὶ οἰ-
ficemus. vobis nō est pars τ iusticia
κοδομήσωμεν. καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστι μερὶς καὶ δικαιοσύνη
τ memoria in hierusalē.
καὶ μνημόσυνον ἐν ἱερουσαλήμ.

Ca.3.

Cap. iij.

Καὶ ἀνέστη ἐλιασοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλην ὀυινᾶ. ipſi ſctificauerūt eā: τ ſtatuerūt valuas eius: τ vſq; ad turri centū ſctificauerūt eā vſq; ad turri ananeel. τ ad manus eius edificauerūt viri hiericho: τ ad manus eius edificauit zacchur filiꝰ amari. τ portā piſcariā edificauerūt filij aſana: ipſi texerūt eā: τ texerūt valuas eius τ ſeras eius τ vectes eius. τ ad manus eoꝝ occupauit marimoth filiꝰ vrie filij accos: τ ad manū eoꝝ occupauit moſſolā filiꝰ barachie filij maſezubel. τ ad manū eoꝝ occupauit ſadoc filiꝰ baana. τ ad manū eoꝝ occupauerūt thecoi. τ fortes eoꝝ nō ſuppoſuerūt collū ſuū in fuitutē dñi ſui. τ portā veterē tenuerūt oida filiꝰ phaſec: τ meſulā filius baſodia: ipſi texerūt eā: τ ſtatuerūt valuas eius: τ ſeras eius: τ vectes eiꝰ. τ ad manū eoꝝ tenuit maltias gabaonites τ aarō meronothites: viri gabaon τ maſpha vſq; ad ſoliū pricipis trans fluuiū. τ ad manū eoꝝ firmauerūt oziel filius arachie pbatoꝝ. τ ad manū eoꝝ cōfirmauit ananias filius vnguētarioꝝ: τ ſtatuerūt hieruſalē vſq; ad murū latum. τ ad manū eoꝝ firmauit raphaias filius ſur pnceps dimidij vici hieruſalē. τ ad manū eoꝝ tenuit tedaias filiꝰ eromaph τ ad one domus ſua. τ ad manū eius ezer filius aſabania. τ mēſurā ſecundā tenuit melchias filius erā: τ aſub filius phaat moab: τ vſq; ad turrī furnoꝝ. τ ad manū eius tenuit ſallum

Et ſurrexit eliaſib ſacerdos magnus & fratres eius ſacerdotes: & edificauerūt portā gregis. Ipſi ſanctificauerunt eam & ſtatuerunt valuas eius & vſq; ad turrim centū cubitorū ſctificauerūt eā vſq; ad turrim ananehel. Et iuxta eū edificauerūt viri hiericho: & iuxta eos edificauit zacchur filius amri. Portam autē piſcium edificauerūt filij aſnaa: ipſi texerūt eam & ſtatuerunt valuas eius & ſeras & vectes. Et iuxta eos edificauit marimuth filius vrie filij accus. Et iuxta eum edificauit moſollam filius barachie filius meſezebel: & iuxta eum edificauit ſadoch filius baana: & iuxta eum edificauerunt thecueni. Optimates autem corū non ſuppoſuerunt colla ſua in opere domini ſui. Et portam veterem edificauerunt ioiada filius phaſea & moſollam filius beſodia: ipſi texerunt eam & ſtatuerunt valuas eius & ſeras & vectes. Et iuxta eos edificauit melchias gabaonites & iadon meronathites viri de gabaon & maſpha pro duce qui erat in regione trans flumen. Et iuxta eum edificauit ezihel filius araia aurifex. Et iuxta eum edificauit ananias filius pigmentarii & dimiſerunt hieruſalē vſq; ad murum platee latioris. Et iuxta eum edificauit raphaia filius ahur princeps vici hieruſalem.. Et iuxta eum edificauit ioiada filius romath contra domū ſuam. Et iuxta eum edificauerunt atthus filius aſebonie. Mediā partem vici edificauit melchias filius herem & aſub filius phetmoab & turrim furnorum. Et iuxta eos edificauit ſellum

וַיָּקָם אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וַיִּבְנוּ אֶת
שַׁעַר הַצֹּאן הֵמָּה קִדְּשׁוּהוּ
וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתוֹתָיו וְעַד מִגְדַּל
הַמֵּאָה קִדְּשׁוּהוּ עַד מִגְדַּל חֲנַנְאֵל׃
וְעַל יָדָיו בָּנוּ אַנְשֵׁי יְרֵחוֹ וְעַל
יָדָיו בָּנָה זַכּוּר בֶּן אִמְרִי׃ וְאֶת
שַׁעַר הַדָּגִים בָּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה
הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתוֹתָיו
מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו׃ וְעַל יָדָם
הָחֵזִיק מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָּה בֶּן
הַקּוֹץ וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְשֻׁלָּם בֶּן
בֶּרֶכְיָה בֶּן מְשֵׁיזַבְאֵל וְעַל יָדָם
הֶחֱזִיק צָדוֹק בֶּן בַּעֲנָא׃ וְעַל יָדָם
הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוֹעִים וְאַדִּירֵיהֶם
לֹא הֵנִיאוּ צַוְּארָם לַעֲבֹדַת
אֲדֹנֵיהֶם׃ וְאֶת שַׁעַר הַיְשָׁנָה
הֶחֱזִיקוּ יוֹיָדָע בֶּן פַּסֵּחַ וּמְשֻׁלָּם
בֶּן בְּסוֹדְיָה הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ
דַּלְתוֹתָיו מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו׃
וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מַלַטְיָה הַגִּבְעֹנִי
וְיָדוֹן הַמְּרֹנֹתִי אַנְשֵׁי גִבְעוֹן
וְהַמִּצְפָּה לְכִסֵּא פַּחַת עֵבֶר
הַנָּהָר׃ עַל יָדָיו הֶחֱזִיק עֻזִּיאֵל
בֶּן חַרְהַיָּה צֹרְפִים וְעַל יָדוֹ
הֶחֱזִיק חֲנַנְיָה בֶּן הָרֹקְחִים
וַיְעַזְבוּ יְרוּשָׁלַם עַד הַחוֹמָה
הָרְחָבָה׃ וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק רְפָיָה
שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ יְרוּשָׁלָם׃
וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק יְדָיָה בֶּן
חָרוּמָף וְנֶגֶד בֵּיתוֹ וְעַל יָדוֹ
הֶחֱזִיק חַטּוּשׁ בֶּן חַשַּׁבְנְיָה׃
מַלְכִּיָּה שֵׁנִית הֶחֱזִיק עַד בֵּית
הַנְּתִינִים וְהָרֹכְלִים נֹכַח שַׁעַר
הַמִּפְקָד וְעֲלִיַּת הַפִּנָּה׃ וּבֵין
עֲלִיַּת הַפִּנָּה לְשָׁעַר הַצֹּאן הֶחֱזִיקוּ
הַצֹּרְפִים וְהָרֹכְלִים׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

בֶּן ׳ הַלּוֹחֵשׁ ׳ שַׂר ׳ חֲצִי ׳ פֶּלֶךְ
׳יְרוּשָׁלָ͏ִם ׳הוּא׳וּבְנוֹתָיו׳׳אֵת׳שַׁעַר ׳בָּנָה
׳הַגַּיְא׳הֶחֱזִיק׳חָנוּן׳וְיֹשְׁבֵי׳זָנוֹחַ׳הֵמָּה
׳בָּנוּהוּ׳וַיַּעֲמִידוּ׳דְּלָתֹתָיו ׳מְנָעֻלָיו ׳בָּנָה׳עֲמַד
׳וּבְרִיחָיו ׳ וְאֶלֶף ׳ אַמָּה ׳ בַּחוֹמָה ׳עַל׳בָּרַח
׳וְעַד׳שַׁעַר ׳הַשְּׁפוֹת ׳ ׳וְאֵת׳שַׁעַר ׳אַשּׁוּר
׳הַאַשְׁפוֹת׳הֶחֱזִיק׳׳מַלְכִּיָּה׳׳בֶּן ׳רֵכָב ׳חָזָק
׳שַׁעַר׳פֶּלֶךְ׳בֵּית׳הַמֶּרְחָץ ׳יִבְנֻנוּ ׳בָּנָה
׳וַיַּעֲמִיד׳דְּלָתֹתָיו׳מְנָעֻלָיו׳וּבְרִיחָיו׳ ׳עָמַד
׳וְאֵת׳שַׁעַר׳הָעַיִן׳הֶחֱזִיק׳שַׁלּוּן׳בֶּן
׳כָּל׳חָזָה׳שַׁר׳פֶּלֶךְ׳׳הַמִּצְפָּה׳׳הוּא
׳יִבְנֻנוּ׳וְיִטַּלְלֻנוּ׳׳וַיַּעֲמִידוּ׳דְּלָתֹתָיו׳מַגָּל
׳מְנָעֻלָיו ׳ וּבְרִיחָיו ׳׳ וְאֵת ׳חוֹמַת
׳בְּרֵכַת׳הַשֶּׁלַח׳לְגַן ׳הַמֶּלֶךְ׳וְעַד
׳הַמַּעֲלוֹת׳הַיּוֹרְדוֹת׳מֵעִיר׳דָּוִד׳אַחֲרָיו ׳עָלָה
׳הֶחֱזִיק׳נְחֶמְיָה׳בֶּן׳׳עַזְבּוּק ׳שַׂר׳חֲצִי ׳שׁוּר׳חָצָה
׳פֶּלֶךְ׳בֵּית׳צוּר ׳עַד׳נֶגֶד׳קִבְרֵי׳דָוִד
׳וְעַד ׳הַבְּרֵכָה ׳׳הָעֲשׂוּיָה ׳ וְעַד ׳בֵּית ׳עָשָׂה
׳הַגִּבֹּרִים׃ ׳אַחֲרָיו׳הֶחֱזִיקוּ׳׳הַלְוִיִּם ׳חָזָק
׳רְחוּם׳בֶּן׳בָּנִי ׳עַל׳׳יָדוֹ׳׳הֶחֱזִיק׳חֲשַׁבְיָה
׳שַׂר׳חֲצִי ׳פֶּלֶךְ ׳קְעִילָה ׳לִפְלָגוֹ ׃
׳אַחֲרָיו׳הֶחֱזִיקוּ׳אֲחֵיהֶם׳בַּוַּי׳בֶּן׳חֲנַדָּד
׳שַׂר ׳חֲצִי ׳פֶּלֶךְ ׳קְעִילָה ׃ ׳וַיְחַזֵּק
׳עַל׳יָדוֹ׳עֵזֶר׳בֶּן׳׳יֵשׁוּעַ׳׳שַׂר׳׳הַמִּצְפָּה
׳מִדָּה ׳ שֵׁנִית ׳ מִנֶּגֶד׳עֲלֵית ׳ הַנֶּשֶׁק ׳עָלָה
׳׳הַמִּקְצוֹעַ׃ ׳אַחֲרָיו׳הֶחָרָה ׳הֶחֱזִיק
׳בָּרוּךְ׳בֶּן ׳זַכַּי ׳מִדָּה ׳שֵׁנִית ׳יָמִן
׳הַמִּקְצֹעַ ׳עַד׳פֶּתַח ׳בֵּית׳אֶלְיָשִׁיב
׳׳הַכֹּהֵן ׳׳הַגָּדוֹל׃ ׳אַחֲרָיו ׳הֶחֱזִיק ׳נָדַל
׳מְרֵמוֹת ׳בֶּן ׳אוּרִיָּה ׳בֶּן ׳הַקּוֹץ
׳מִדָּה ׳שֵׁנִית ׳מִפֶּתַח ׳בֵּית ׳עָלָה
׳אֶלְיָשִׁיב ׳וְעַד ׳תַּכְלִית׳בֵּית ׳אֶלְיָשִׁיב ׃
׳אַחֲרָיו ׳׳הֶחֱזִיקוּ׳הַכֹּהֲנִים׳אַנְשֵׁי׳הַכִּכָּר ׃׳׳אַחֲרָיו
׳׳הֶחֱזִיק׳בִּנְיָמִן׳וְחַשּׁוּב׳׳נֶגֶד׳בֵּיתָם
׳אַחֲרָיו ׳ הֶחֱזִיק׳׳עֲזַרְיָה ׳בֶּן

filius saloes princeps dimidij vici hierusalē.
ὑιὸς σαλώης ἄρχων ἡμίσους πολιχώρου ἱερουσαλήμ.
ipſe ꝛ filie eius portā val=
ἀυτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ τὴν πύλην τῆς φά=
lis tenuerūt. ānun ꝛ habitatores zano:
ραγγος ἐκράτησαν. ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανώ,
ipſi edificauerūt eā: ꝛ ſtatuerūt valuas eius:
αὐτοὶ ὠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
ꝛ ſeras eius: ꝛ vectes eius: ꝛ mille cu
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χίλιοι πή
biti in muro vſq; ad portā ſterquilinij. ꝛ
χεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ
portā ſterquilinij tenuit melchias filius re
τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε μελχίας ὑιὸς ῥη
chab: princeps vici bethachcharā ipſe ꝛ filij
χάβ, ἄρχων πολιχώρου βηθαχχαφὰμ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. ꝛ cooperuerūt eā: ꝛ ſtatuerūt valuas eius:
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
ꝛ ſeras eius: ꝛ vectes eius. at portā
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. τὴν δὲ πύλην τῆς
fontis munuit ſolon filius chaleze: princeps par
πηγῆς ἠσφαλίσατο σολὼν ὑιὸς χαλεζέ, ἄρχων μέ
tis maſpha: ipſe edificauit eā ꝛ te
ρους τῆς μασφά, αὐτὸς ἐξωκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἔστέ
git eā: ꝛ ſtatuit valuas eius ꝛ ve=
γασεν αὐτήν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ μοχ
ctes eius. ꝛ murū piſcine ſi=
λοὺς αὐτῆς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς κολυμβήθρας τοῦ σι
loa in hortū regis ꝛ vſq; ad gradus
λωὰ εἰς κῆπον τ̄ βασιλέως καὶ ἕως τῶν βαθμῶν
qui deſcendūt de ciuitate dauid. poſt eū
τῶν καταβαινόντων ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit neemias filius ezbuch princeps dimidij vici
ἐκράτησε νεεμίας ὑιὸς ἐζβοὺχ ἄρχων ἡμίσους πολιχώρου
bethſur vſq; ad hortū ſepulchri dauid:
βηθσοὺρ ἕως κήπου τάφου δαυίδ, καὶ ἕως τῆς κολυμ
nā q̄ facta erat ꝛ vſq; ad domū fortiū. ꝛ
βήθρας τῆς γεγουλαίας καὶ ἕως οἴκου τῶν δυνατῶν. καὶ
poſt eū tenuerūt leuite: raū filius banea. ad
μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ λευῖται, ῥαοὺμ ὑιὸς βανέα. ἐπὶ
manū eius tenuit aſabias princeps dimidij vi=
χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμίσους πολι
ci ceela in vico ſuo. ꝛ poſt eū te=
χώρου κεηλὰ τῷ πολιχώρῳ αὐτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκρά
nuerūt fratres eoꝝ babai filius edanad: princeps di=
τησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαὶ ὑιὸς ἀδαγάδ, ἄρχων ἡμί
midij vici ceela. ꝛ tenuit ad manū e=
σους πολιχώρου κεηλά. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐ=
ius azur filius teſu princeps maſpha mēſurā ſecun=
τοῦ ἀζοὺρ ὑιὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτε
dā ecōtrario aſcēſus armoꝝ cōiungētis
ρον ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπτούσης
in angulū. poſt in mōte eius tenuit baruch fili
εἰς τὴν γωνίαν. ὀπίσω εἰς τὸ ὄρος αὐτ̄ ἐκράτησε βαρούχ ὑι
us zabu mēſurā ſecūdā ab angulo vſq; ad portā domꝰ
ὸς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας οἴκου
eliaſub ſacerdotis magni. ꝛ poſt eū
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit meramoth filius vria filij accos mēſurā ſe=
ἐκράτησε μεραμὼθ ὑιὸς οὐρία ὑιοῦ ἀκκὼς μέτρον δεύ
cundā a porta domus eliaſub vſq; ad cōſūmationē do
τερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἕως συντελείας οἴκ=
mus eliaſub. ꝛ poſt eū tenuerūt ſacerdotes vi
κου ἐλιασοὺβ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἄν
ri achechar. ꝛ poſt eū tenuit beniamin ꝛ
δρες ἀχεχάρ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε βενιαμὶν καὶ
aſſub cōtra domū ſuā. ꝛ poſt eos te=
ἀσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ' αὐτοὺς ἐκρά
nuit azarias filius
τησεν ἀζαρίας ὑιὸς

filius aloes princeps dimidij vici hierusalē. ipſe ꝛ filie eius portā vallis edificauit annū & habitatores zanoe: ipſi edificauerūt eā: ꝛ ſtatuerunt valuas eius & ſeras eius & vectes: & mille cubitos in muro vſq; ad portam ſterquilinii. Et portam ſterqlinū edificauit melchias filius rechab princeps vici bethacharem. Ipſe edificauit eam & ſtatuit valuas eius & ſeras & vectes. Et portam fontis edificauit ſellum filius colozai princeps pagi maſpha. Ipſe edificauit eam & texit: & ſtatuit valuas eius & ſeras & vectes & muros piſcine ſyloe in hortum regis: & vſq; ad gradus qui deſcēdūt de ciuitate dauid. Poſt eum edificauit neemias filius azboch princeps dimidie ptis vici bethſur: vſq; cōtra ſepulchrū dauid & vſq; ad piſcinā q̄ grādi opere cōſtructa eſt: & vſq; ad domū fortiū. Poſt eum edificauerūt leuite: reum filij benni. Poſt eum edificauit aſebias princeps dimidie partis vici ceile in vico ſuo. Poſt eū edificauerūt fratres eoꝝ bechiu filij enebad princeps dimidie partis ceile. Et edificauit iuxta eum azer filius ioſue princeps maſpha menſuram ſecundam: cōtra aſcenſum firmiſſimi anguli. Poſt eum in monte edificauit baruch zachai mēſuram ſecundam: ab angulo vſq; ad portam domus eliaſib ſacerdotis magni. Poſt eum edificauit merimuth filius vrie filii atthus menſuram ſecundam: a porta domus eliaſib donec extenderetur domus eliaſib. Et poſt eum edificauerunt ſacerdotes viri de cāpeſtri iordanis. Poſt eos edificauit beniamin & aſſub cōtra domū ſuam. Et poſt eos edificauit azarias filius

Universidad de Deusto Biblioteca

maaſee filij ananie iuxta domū ſuā. τ poſt
μαασέου υἱοῦ ἀναγίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ· καὶ με-
cū tenuit baani filiꝰ ennadad mēſurā ſecū-
τ' αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς ἀνναδὰδ μέτρον δεύ-
dā: a domo azarie vſq; ad angulū τ
τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
vſq; ad flexurā phalelt filij vzai: cōtra
ἕως τῆς καμπῆς φαλάλι υἱοῦ ὀυζαΐ, ἐξεναντίας τῆς
angulū τ turrim eminētē ex do-
γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ ο�ί-
mo regis excelſa atrij carce-
κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα-
ris. τ poſt eū phadaia filiꝰ phoros. τ na-
κῆς· καὶ μετ' αὐτὸν φαδαΐα υἱὸς φόρος· καὶ οἱ να-
thinei erāt habitantes in ophal vſq; ad contra hor
θινεῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὠφὰλ ἕως ἀπέναντι κα
tū portæ aque ad orientē: τ turris
τοῦ πυλῶνος τοῦ ὕδατος εἰς ἀπατολάς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminēs. τ poſt eū tenuerūt thecoim mēſurā
ἐξέχων· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωεῖμ μέτρον
ſecundā erectione turris magne
δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
eminētis: τ vſq; ad murū ophla. ſu-
ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ὀφλά· ἀνώτε-
pra portā equoꝝ tenuerūt ſacerdotes: vir cō-
ρον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξε-
tra domū ſuā. τ poſt eū tenuit ſa-
ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε σα
doc filiꝰ emmer cōtra domū ſuā. τ poſt
δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ· καὶ μετ' αὐ-
eū tenuit ſamaia filiꝰ ſechenia cuſtos por-
τὸν ἐκράτησε σαμαΐα υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πύ-
tē orientis. τ poſt eū tenuit ananias
λης τῆς ἀνατολῆς· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀναγίας
filiꝰ ſellemia: τ anon filiꝰ ſeleph ſextus mēſurā
υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὰν υἱὸς σελὲφ ὁ ἕκτος μέτρον
ſecundā. τ poſt eū tenuit meſollā filius
δεύτερον· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
barachie cōtra gazophylaciū ſuū. τ poſt
βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ· καὶ με-
eū tenuit melchias filiꝰ ſarephi vſq; ad
τ' αὐτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domū nathineoꝝ τ negotiatoꝝ cōtra por-
οἴκου τῶν ναθινεαίων καὶ τῶν μεταβόλων ἀπέναντι πυ-
tā cōſiderationis: τ vſq; ad aſcenſum fle-
λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ-
xure. τ intra aſcenſum portę ouī
πῆς· καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα-
nc tenuerūt fabri τ negociatores.
τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβολοι. Ca. 4.

Cap. iiij.

ET factū eſt quādo audiuit ſanabalat q̄ nos
Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἤκουσε σαναβαλὰτ ὅτι ἡμεῖς
edificaremus murū: τ moleſtū fuit ei: τ ira
οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠρ-
tus eſt multū: τ ſubſānabat in iudeos. τ
γίδη ἐπισολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς ἰουδαίοις· καὶ
dixit coꝝ fratribus ſuis τ exercitu ſa-
εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα
marie: τ dixit: q̄d imbecilles iſti faciūt
μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ δυνάμενοι ὧδε οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei: nū dimittemus eos: nūq̄d ſacrificant: nūq̄d
ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἄρα θυσιάζουσιν; ἄρα
poterūt: τ hodie ſanabūt lapides poſtq̄
δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ
puluis facti ſunt cōburti: τ tobias ammani-
χῶμα γενέσθαι καυθέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί-
tes prope eū: τ dixit ad eos: et
της ἐχόμενα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
iſti edificāt: nōne aſcēdet vulpes
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ

---

maaſie filij ananie iuxta domū ſuā. τ poſt
μαασέου υἱοῦ ἀναγίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ· καὶ με-
eū tenuit baani filiꝰ ennadad mēſurā ſecū-
τ' αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς ἀνναδὰδ μέτρον δεύ-
dā: a domo azarie vſq; ad angulū τ
τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
vſq; ad flexurā phalelt filij vzai: cōtra
ἕως τῆς καμπῆς φαλάλι υἱοῦ ὀυζαΐ, ἐξεναντίας τῆς
angulū τ turrim eminētē ex do-
γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ οἴ-
mo regis excelſa atrij carce-
κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα-
ris. τ poſt eū phadaia filiꝰ phoros. τ na-
κῆς· καὶ μετ' αὐτὸν φαδαΐα υἱὸς φόρος· καὶ οἱ να-
thinei erāt habitantes in ophal vſq; ad contra hor
θινεῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὠφὰλ ἕως ἀπέναντι κα
tū portę aque ad orientē: τ turris
τοῦ πυλῶνος τοῦ ὕδατος εἰς ἀπατολάς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminēs. τ poſt eū tenuerūt thecoim mēſurā
ἐξέχων· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωεῖμ μέτρον
ſecundā erectione turris magne
δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
eminētis: τ vſq; ad murū ophla. ſu-
ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ὀφλά· ἀνώτε-
pra portā equoꝝ tenuerūt ſacerdotes: vir cō-
ρον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξε-
tra domū ſuā. τ poſt eū tenuit ſa-
ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε σα
doc filiꝰ emmer cōtra domū ſuā. τ poſt
δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ· καὶ μετ' αὐ-
eū tenuit ſamaia filiꝰ ſechenia cuſtos por-
τὸν ἐκράτησε σαμαΐα υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πύ-
tē orientis. τ poſt eū tenuit ananias
λης τῆς ἀνατολῆς· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀναγίας
filiꝰ ſellemia: τ anon filiꝰ ſeleph ſextus mēſurā
υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὰν υἱὸς σελὲφ ὁ ἕκτος μέτρον
ſecundā. τ poſt eū tenuit meſollā filius
δεύτερον· καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
barachie cōtra gazophylaciū ſuū. τ poſt
βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ· καὶ με-
eū tenuit melchias filiꝰ ſarephi vſq; ad
τ' αὐτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domū nathineoꝝ τ negotiatoꝝ cōtra por-
οἴκου τῶν ναθινεαίων καὶ τῶν μεταβόλων ἀπέναντι πυ-
tā cōſiderationis: τ vſq; ad aſcenſum fle-
λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ-
xure. τ intra aſcenſum portę ouī
πῆς· καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα-
nc tenuerūt fabri τ negociatores.
τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβολοι. Ca. 4.

ET factū eſt quādo audiuit ſanabalat q̄ nos
Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἤκουσε σαναβαλὰτ ὅτι ἡμεῖς
edificaremus murū: τ moleſtū fuit ei: τ ira
οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠρ-
tus eſt multū: τ ſubſānabat in iudeos. τ
γίδη ἐπισολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς ἰουδαίοις· καὶ
dixit coꝝ fratribus ſuis τ exercitu ſa-
εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα
marie: τ dixit: q̄d imbecilles iſti faciūt
μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ δυνάμενοι ὧδε οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei: nū dimittemus eos: nūq̄d ſacrificant: nūq̄d
ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἄρα θυσιάζουσιν; ἄρα
poterūt: τ hodie ſanabūt lapides poſtq̄
δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ
puluis facti ſunt cōburti: τ tobias ammani-
χῶμα γενέσθαι καυθέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί-
tes prope eū: τ dixit ad eos: et
της ἐχόμενα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
iſti edificāt: nōne aſcēdet vulpes
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ

---

[r]maaſie[s] filij[a] ananie[b] cōtra
[c]domū ſuam. ∞∞∞∞∞∞∞
[p]Poſt eum[q] edificauit[r] ben
nui[s] filius[t] ennada ∞∞∞
[t]menſurā[k] ſecūdam[l]a do-
mo[m] azarie[m] vſq; ad ∞∞∞
[n]flexurā[o] & vſq; ad[p] angu
lū. Poſt eū edificauit[q] pha
lel[r] filius[s] ozi[r] cōtra[u] flexu
ram[r] & turrim[r] q̄ eminet
[s]de domo [a]regis [b]excelſa
ideſt [v]in atrio ∞∞∞∞∞∞∞
[c]carceris. [r]Poſt eum[s] pha
daia[b] filius[s] feros. [k]Nathi-
nei autem[m] habitabāt[n] in
ofel[o] vſq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]contra[q] portam[r] aqua-
rum[s] ad orientē[t] & turrim
[u]que prominebat. [x]Poſt
eos[r] edificauerūt[s] thecue-
m[a] menſurā[b] ſecundam[c] e
regiōe a[b] turre[c] magna &
[r]eminenti[e] vſq; ad[b] murū
[t]templi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[k]Surſum autē ad[l] portam
[m]equorum[n] edificauerūt
[o]ſacerdotes[p] vnuſquiſq;
[q]contra[r] domum ſuam.
[n]Poſt eos[s] edificauit[u] ſed-
do[x] filius[r] emmer ∞∞∞∞
[s]contra[a] domum ſuam.
[b]Et poſt eum[c] edificauit
[d]ſemeia[e] filius[f] ſechenie
[g]cuſtos[b] porte ∞∞∞∞∞∞∞
[f]orientalis. [k]Poſt eum[l] edi
ficauerūt[m] anania[n] filius
[o]ſelemie: [p]& anon[q] filius
[r]ſelo[s] ſextus: ∞∞∞∞∞∞∞
[r]menſurā[u] ſecundā. [x]Poſt
eum[r] edificauit[s] meſollā
[a]filius[b] barachie[c] cōtra[d] ga
zophylaciū ſuū. [c]Poſt eū
[f]edificauit[g] melchias[h] filiꝰ
[l]aurificis[k] vſq; ad[l] domum
[m]nathinneorū[n] & ſcruta
vendentiū[o] contra[p] portā
[q]iudicialē[r] & vſq; ad[s] cena
culum[t] anguli. Et intra
[x]cenaculū[u] anguli[y] in por
ta[a] gregis ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]edificauerūt[c] aurifices[d] &
negociatores. 4.

Actum eſt autē[b] cū[c] au
diſſet[d] ſanaballath[e] q̄
[g]edificaremus[f] murum:
[k]iratus eſt valde: ∞∞∞∞
[m]& motus[n] nimis[o] ſubſan
nauit[k] iudeos. ∞∞∞∞∞∞∞
[r]& dixit[s] coꝝ[t] fribus ſuis
[u]& frequētia[x] ſamaritano
rum. [y]Quid[a] iudei ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]faciūt[b] ibecilles[i]? [o]Num di
mittēt[c] eos gētes[i]? [r]Nū ſa-
crificabūt[&][g] cōplebūt[b] in
vna[b] die[i]? [r]Nunqd edificare
poterūt[l] lapides[m] de acer-
uis[n] puluerís[o] quí[p] cōbuſti
ſunt[i]? [q]Sed tobias[r] amaní-
tes[s] proximus eius[t] ait.
[y]Edificent. [a]Si[b] aſcenderit
[c]vulpes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

---

[r]מַעֲשֵׂיָה [s]בֶּן [t]עֲנַנְיָה [u]אֶצֶל [c]בֵּיתוֹ׃
[v]אַחֲרָיו [c]חִזִּיק [b]בְּנוּי [g]בֶּן [h]חֲנָדָד
[t]מִדָּד [u]שֵׁנִית [c]מִבֵּית [m]עֻזִּיָּה [m]עַד
[n]הַמִּקְצוֹעַ [o]וְעַד [p]הַפִּנָּה׃ [q]פָּלָל [r]בֶּן
[s]אוֹזַי [t]מִנֶּגֶד [n]הַמִּקְצוֹעַ [r]וְהַמִּגְדָּל [h]הַיּוֹצֵא
[b]מִבֵּית [h]הַמֶּלֶךְ [h]הֶעָלְיוֹן [c]אֲשֶׁר [o]לַחֲצַר
[c]הַמַּטָּרָה [r]אַחֲרָיו [g]פְּדָיָה [h]בֶּן [r]פַּרְעוֹשׁ׃
[h]וְהַנְּתִינִים [r]הָיוּ [m]שְׁבִים [n]בָּעֹפֶל [o]עַד
[q]נֶגֶד [r]שַׁעַר [r]הַמַּיִם [s]לַמִּזְרָח [r]וְהַמִּגְדָּל
[h]הַיּוֹצֵא׃ [r]אַחֲרָיו [r]הֶחֱזִיקוּ [r]הַתְּקוֹעִים
[t]מִדָּה [u]שֵׁנִית [c]מִנֶּגֶד [c]הַמִּגְדָּל [c]הַגָּדוֹל
[r]הַיּוֹצֵא [s]וְעַד [t]חוֹמַת [r]הָעֹפֶל׃
[h]מֵעַל [r]שַׁעַר [m]הַסּוּסִים [n]הֶחֱזִיקוּ
[c]הַכֹּהֲנִים [p]אִישׁ [q]לְנֶגֶד [r]בֵּיתוֹ׃
[t]אַחֲרָיו [n]הֶחֱזִיק [s]צָדוֹק [r]בֶּן [r]אִמֵּר
[s]נֶגֶד [t]בֵּיתוֹ [p]וְאַחֲרָיו [c]הֶחֱזִיק
[t]שְׁמַעְיָה [r]בֶּן [r]שְׁכַנְיָה [s]שֹׁמֵר [t]שַׁעַר
[r]הַמִּזְרָח׃ [h]אַחֲרָיו [h]הֶחֱזִיק [m]חֲנַנְיָה [n]בֶּן
[o]שֶׁלֶמְיָה [p]וְחָנוּן [q]בֶּן [r]צָלָף [s]הַשִּׁשִּׁי
[t]מִדָּה [u]שֵׁנִית [c]אַחֲרָיו [n]הֶחֱזִיק [o]מְשֻׁלָּם
[p]בֶּן [q]בֶּרֶכְיָה [r]נֶגֶד [s]נִשְׁפָּתוֹ׃ [t]אַחֲרָיו
[u]הֶחֱזִיק [c]מַלְכִּיָּה [b]בֶּן [g]הַצֹּרְפִי [h]עַד [r]בֵּית
[m]הַנְּתִינִים [n]וְהָרֹכְלִים [o]נֶגֶד [p]שַׁעַר
[q]הַמִּפְקָד [r]וְעַד [s]עֲלִיַּת [t]הַפִּנָּה׃ [u]וּבֵין
[x]עֲלִיַּת [y]הַפִּנָּה [a]לְשַׁעַר [b]הַצֹּאן [c]הֶחֱזִיקוּ
[d]הַצֹּרְפִים [e]וְהָרֹכְלִים׃

Cap. iiij.

[r]וַיְהִי [s]כַּאֲשֶׁר [t]שָׁמַע [u]סַנְבַלַּט [c]כִּי
[r]אֲנַחְנוּ [s]בוֹנִים [t]אֶת [r]הַחוֹמָה [u]וַיִּחַר [r]לוֹ
[r]חָרָה [m]מְאֹד [n]וַיִּכְעַס [o]הַרְבֵּה [p]וַיִּלְעַג [q]עַל [r]הַיְהוּדִים׃
[r]וַיֹּאמֶר [s]לִפְנֵי [t]אֲחָיו [u]וְחֵיל [r]שֹׁמְרוֹן
[r]וַיֹּאמֶר [s]מָה [t]הַיְהוּדִים [r]הַאֻמְלָלִים
[s]עֹשִׂים [t]הֲיַעַזְבוּ [u]לָהֶם [r]הֲיִזְבָּחוּ [s]הֲיְכַלּוּ
[t]בַּיּוֹם [r]הֲיַחֲיוּ [t]אֶת [r]הָאֲבָנִים
[r]מֵעֲרֵמוֹת [s]הֶעָפָר [t]וְהֵמָּה [u]שְׂרוּפוֹת׃
[r]וְטוֹבִיָּה [r]הָעַמֹּנִי [s]אֶצְלוֹ [t]וַיֹּאמֶר [u]גַּם
[r]אֲשֶׁר [s]הֵם [t]בוֹנִים [u]אִם [r]יַעֲלֶה [s]שׁוּעָל

Universidad de Deusto
Biblioteca

וּפָרַץ חוֹמַת אַבְנֵיהֶם׃ ׀ שְׁמַע חמה
אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בוּזָה וְהָשֵׁב הרה שוב
חֶרְפָּתָם עַל רֹאשָׁם וּתְנֵם לְבָזָה נתן בזז
בְּאֶרֶץ שִׁבְיָה׃ וְאַל תְּכַס עַל שנה
עָוֹנָם וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל
תִּמָּחֶה כִּי הִכְעִיסוּ לִנֹּכֵחַ הַבּוֹנִים׃ מחה
וַנִּבְנֶה אֶת הַחוֹמָה וַתִּקָּשֵׁר בנה קשר
כָּל הַחוֹמָה עַד חֲצְיָהּ וַיְהִי לֵב חצה
לָעָם לַעֲשׂוֹת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עשה
סַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים וְהָעַמֹּנִים
וְהָאַשְׁדּוֹדִים כִּי עָלְתָה אֲרוּכָה עלה ארך
לְחוֹמוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם כִּי הֵחֵלּוּ חלל
הַפְּרוּצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם מאד׃ וַיִּקְשְׁרוּ כֻלָּם יַחְדָּו לָבוֹא
לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְלַעֲשׂוֹת לוֹ תֹּעָה׃ וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ תעה פלל
וַנַּעֲמִיד מִשְׁמָר עֲלֵיהֶם יוֹמָם עמד שמר
וְלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה
כָּשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל וְהֶעָפָר רַבָּה רבה
וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לִבְנוֹת בַּחוֹמָה׃ יכל
וַיֹּאמְרוּ צָרֵינוּ לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יִרְאוּ חמה צור
עַד אֲשֶׁר נָבוֹא אֶל תּוֹכָם וְהָרַגְנוּם ראה בוא
וְהַשְׁבַּתְנוּ אֶת הַמְּלָאכָה׃ וַיְהִי שבת לאך
כַּאֲשֶׁר בָּאוּ הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים היה בוא
אֶצְלָם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עֶשֶׂר פְּעָמִים
מִכֹּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר תָּשׁוּבוּ קום שוב
עָלֵינוּ׃ וָאַעֲמִיד מִתַּחְתִּיוֹת לַמָּקוֹם
מֵאַחֲרֵי לַחוֹמָה בַּצְּחִיחִים וָאַעֲמִיד צחח
אֶת הָעָם לְמִשְׁפְּחוֹתָ עִם חַרְבֹתֵיהֶם שפח
רמחיהם וְקַשְׁתֹתֵיהֶם׃ וָאֵרֶא ראה
וָאָקוּם וָאֹמַר אֶל הַחֹרִים וְאֶל קום חור
הַסְּגָנִים וְאֶל יֶתֶר הָעָם אַל תִּירְאוּ ירא
מִפְּנֵיהֶם אֶת אֲדֹנָי הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא נדל ירא
זִכְרוּ וְהִלָּחֲמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּנֵיכֶם לחם בנה
וּבְנֹתֵיכֶם נְשֵׁיכֶם וּבָתֵּיכֶם׃ וַיְהִי בית נשה
כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע ידע

transſiliet murum eorū lapideum. Audi deus noſter quia facti ſumus deſpectu. Cōuerte opprobriū ſup caput eorū: & da eos in deſpectionē in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatē eorū: & pctm eorū corā facie tua non deleatur: quia irriſerūt edificantes. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totū vſq; ad partē dimidiam: & ꝓuocatū eſt cor populi ad operādū. Factum eſt aūt cū audiſſet ſanaballath & tobias & arabes & ammonite & azotij: ꝙ obducta eſſet cicatrix muri hieruſalē: & ꝙ cepiſſent interrupta cōcludi: ira ti ſunt nimis. Et cōgregati ſūt oēs pariter vt venirent & pugnarent contra hieruſalem & molirentur inſidias. Et orauimus deum noſtrum: & poſuimus cuſtodes ſuper murum die ac nocte contra eos. Dixit autem iudas. Debilitata eſt fortitudo portātis: & hum⁹ nimia eſt: & nos non poterim⁹ edificare murum. Et dixerūt hoſtes noſtri. Neſciant & ignorent donec veniamus in medium eorū & iterficiam⁹ eos: & ceſſare faciamus opus. Factum eſt autē venientibus iudeis qui habitabant iuxta eos: & dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos: ſtatui in loco poſt murū per circutū populū in ordinem cū gladiis ſuis & lanceis & arcubus. Et perſpexi atq; ſurrexi: & aio ad optimates & magiſtratus: & ad reliquā partē vulgi. Nolite timere a facie eorū. Domini magni & terribilis memētote: & pugnate pro fribꝰ vris: filiis vris & filiab⁹ vris: & vxorib⁹ veſtris: & domib⁹ vris. Factum eſt aūt cū audiſſent inimici nri nunciatū eſſe

τ dεſtruet murū lapidū eoꝝ: audi deus noſter καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν; ἄκουσον ὁ θεὸς ἡμῶν quia facti ſumus in ſubſānationē: τ cōuerte oppro- ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπιστρεψον ὀνειδι- brīū eoꝝ in caput eoꝝ: τ da eos in ſu σμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυ bſānationē in terra captiuitatis: τ ne operias in χτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ iniquitatē eoꝝ: τ peccatū eoꝝ a facie tua ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ ἁμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου nō deleat: qm̄ irritauerūt coram edificā μὴ ἐξαλειφθείη, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδο tibus. τ edificauimus mux τ cōiūctus ē oīs μούντων. καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος καὶ συνήφθη πᾶν murus vſq; ad meditatē ſuā: τ factū eſt coꝝ τὸ τεῖχος ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐθύμωτο ἡ καρδία populi vt edificaret. τ factū eſt cū audiſſet ſa- τοῦ λαοῦ ὥστε οἰκοδομῆσαι· καὶ ἐθύμωτο ὡς ἤκουσε σα nabalat τ tobias τ arabes τ ammanite τ ναβαλὰτ καὶ τωβίας καὶ οἱ ἄραβες καὶ οἱ ἀμμανῖται καὶ οἱ azotij: ꝙ aſcēdit germē muris hieruſalē: qm̄ ἀζώτιοι, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλήμ, ὅτι inceperūt cicatrices obduci: τ moleſtū eis ἤρξαντο αἱ διαφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐ viſū fuit valde. τ cōgregati ſunt oēs ad idē τοῖς ἐφάνη σφόδρα· καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ αὐ vt venirēt τ pcuterēt in hieruſalē: τ facerēt τὸ ἐλθεῖν καὶ παταξάσθαι ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι et deceptionē. τ orauimus ad deū nr̄m ἀυτὴν πλαίνσιν. καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν τ ſtatuimus cuſtodes ſup eos die τ no- καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυ- cte a facie eoꝝ. τ dixit iudas: contrita κτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἰούδας, συντε- eſt fortitudo inimicoꝝ: τ humus multa: τ nos βη ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὄχους πολύς, καὶ ἡμεῖς nō poterimus edificare in muro. τ dixerūt οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχῳ. καὶ εἶπον tribulantes nos: nō cognoſcēt τ nō videbūt do- οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται ἕως nec veniamus in mediū eoꝝ: τ interficiemus eos ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσομεν αὐ- τ ſedabimus opus. τ factū eſt vt venc τοὺς καὶ καταπαύσομεν τὸ ἔργον. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλ- rūt iudei habitantes prope eos: τ dixerūt θον οἱ ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον nobis: aſcēdūt ex oībus locis qm̄ cō- ἡμῖν, ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅτι ἐγγί uertiſtis ſup nos. τ ſtatui in infima στρέψατε ἐφ᾽ ἡμᾶς. καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ loci poſt mux in abſcōditis: τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, τ ſtatui populū per ꝓpros cū gladiis ſu- καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν αὐ is τ laccis ſuis τ arcubus ſuis. τῶν καὶ τῶν δοράτων αὐτῶν καὶ τῶν τοξων αὐτῶν. τ ꝓſpexi τ ſurrexi τ dixi ad optimates καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους τ ad duces τ ad reli- καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοί- quos populi: ne timeatis a facie eo- πους τοῦ λαοῦ, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐτ- rū. memētote dei nr̄i magni τ τῶν. μνήσθητε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ terribilis τ pugnate ꝓ fratribus vr̄is: φοβεροῦ καὶ παρατάξασθε πολὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, filijs vr̄is: τ filiabus vr̄is: τ vxoribus ve υἱῶν ὑμῶν, καὶ θυγατέρων ὑμῶν, καὶ γυναικῶν ὑ- ſtris: τ domibus vr̄is: τ factū eſt quū audiſſent μῶν, καὶ οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐγένετο ηνίκα ἤκουσαν inimici nr̄i ꝙ notū fuit οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina. Trāſla.B.Vie. Tex.heb.Neemie.v.Pītiua.heb.

nobis: ⁊ diſſipauit deus cōſilia eoꝝ. ⁊ ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν. καὶ
reuerſi ſumus nos in murū: vir in opus ſu- ἐπεστρέψαμεν ἡμεῖς εἰς τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐ-
um. ⁊ factū eſt a die illa medietas eoꝝ τοῦ. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν
q ordinati erant faciebāt opus: ⁊ medietas eoꝝ re- ἐπιτεταγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀπ-
ſtitebāt: ⁊ lācee ⁊ ſcuta ⁊ arcus ⁊ thora τείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τόξα καὶ θώρα
ces: ⁊ principes poſt oēm domū iuda κες: ⁊ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου ἰούδα τῶν
edificantiū in muro. ⁊ tollētes in οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς
humeris armati. in vna manu faciebat illic o- ὠμοφορίοις ἐνωπλισμένοι. ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει αὐτοῦ τὸ ἔρ-
pus: ⁊ in vna tenebat iaculū. ⁊ edificabā γον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. καὶ οἱ οἰκοδο-
tes vir gladiū ſuū accinctus ſup lumbū μοῦντες ἀνὴρ ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
ſuū: ⁊ edificabāt. ⁊ buccinās in come abu αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμουν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατί
cina ppe me. ⁊ dixi ad optimates ⁊ ad νῃ ἐχόλα μου. καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς
principes ⁊ ad reliquos popu τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λα
li: opus grāde ⁊ latū: ⁊ nos ſeparamur οῦ, τὸ ἔργον πολὺ καὶ πλατύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα
ſup murū procul vir a fratre ſuo. ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ
⁊ in loco ꝙcūq; audieritis vocē τοῦ. καὶ ἐν τόπῳ οὗ ἂν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς
buccine: illuc cōcurrite ad nos: ⁊ deus κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς
noſter pugnabit pro nobis: ⁊ nos faciebamus ἡμῶν πολεμήσει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν τὸ
opus. ⁊ medietas nr̄m tenētes lāceas ἔργον. καὶ τὸ ἥμισυ ἡμῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας
ab aſcēſu auroꝛe vſq; ad egreſſū ſtellaꝝ. ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.
⁊ in tēpore illo dixi ꝓplō: vnuſq;q; cum καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ, ἕκαστος μετὰ
iumene ſuo caſtrametabit in medio hieruſalē. νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήσεται ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ.
⁊ ſit nobis nox cuſtodia: ⁊ dies opus. ⁊ καὶ ἔσω ἡμῖν ἡ νὺξ προφυλακή, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον. καὶ
erā ego ⁊ fratres mei ⁊ pueri ⁊ vi ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ παιδάρια καὶ οἱ ἄν
ri cuſtodie poſt me: ⁊ nō fuit ex nobis δρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν
denudans vir veſtimēta ſua. vir ⁊ ar- ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. ἀνὴρ καὶ ὅ-
ma eius ad aquam. πλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ.

Ca.5.

ET facꝰ eſt clamoꝛ ꝓpli ⁊ mulieꝝ Καὶ ἐγένετο κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν
eoꝝ magnꝰ ad fratres ſuos eoꝝ μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς
iudeos. ⁊ erāt alij dicētes: in filijs no- ἰουδαίους. καὶ ἦσάν τινες λέγοντες, ἐν υἱοῖς ἡ-
ſtris ⁊ in filiabꝰ nr̄is: nos multi: ⁊ acci μῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν, ἡμεῖς πολλοί, καὶ λα
piemus frumentū ⁊ comedemus ⁊ viuemus. ⁊ ſunt βώμεθα σῖτον καὶ φαγώμεθα καὶ ζησόμεθα. καὶ εἰ-
alij dicētes: agri nr̄i ⁊ vinee nr̄e σί τινες λέγοντες, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν
⁊ domus nr̄e: nos ꝓmittemus ⁊ accipiemus fru καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς δανιοῦμεν καὶ λη-
mētuꝫ ⁊ comedemus. ⁊ ſunt aliqui dicentes: ψόμεθα σῖ
τοι καὶ φαγώμεθα. καὶ εἰσί τινες λέγοντες,

nobis: ⁊ diſſipauit deus cōſilium eoꝝ. ⁊ reuerſi ſumus nos in murū: vir in opus ſuum. ⁊ factū eſt a die illa medietas eoꝝ q ordinati erant faciebāt opus: ⁊ medietas eoꝝ reſtitebāt: ⁊ lācee ⁊ ſcuta ⁊ arcus ⁊ thoraces: ⁊ principes poſt oēm domū iuda edificantiū in muro. ⁊ tollētes in humeris armati. in vna manu faciebat opus: ⁊ in vna tenebat iaculū. ⁊ edificabat vir gladiū ſuū accinctus ſup lumbū ſuū: ⁊ edificabāt. ⁊ buccinās in come abu me. ⁊ dixi ad optimates ⁊ ad principes ⁊ ad reliquos popu li: opus grāde ⁊ latū: ⁊ nos ſeparamur ſup murū procul vir a fratre ſuo. ⁊ in loco ꝙcūq; audieritis vocē buccine: illuc cōcurrite ad nos: ⁊ deus noſter pugnabit pro nobis: ⁊ nos faciebamus opus. ⁊ medietas nr̄m tenētes lāceas ab aſcēſu auroꝛe vſq; ad egreſſū ſtellaꝝ. ⁊ in tēpore illo dixi ꝓplō: vnuſq;q; cum iumene ſuo caſtrametabit in medio hieruſalē. ⁊ ſit nobis nox cuſtodia: ⁊ dies opus. ⁊ erā ego ⁊ fratres mei ⁊ pueri ⁊ vi ri cuſtodie poſt me: ⁊ nō fuit ex nobis denudans vir veſtimēta ſua. vir ⁊ ar ma eius ad aquam.

Ca.5.

ET facꝰ eſt clamoꝛ ꝓpli ⁊ mulieꝝ magnꝰ ad fratres ſuos iudeos. ⁊ erāt alij dicētes: in filijs noſtris ⁊ in filiabꝰ nr̄is: nos multi: ⁊ accipiemus frumentū ⁊ comedemus ⁊ viuemus. ⁊ ſunt alij dicētes: agri nr̄i ⁊ vinee nr̄e ⁊ domus nr̄e: nos ꝓmittemus ⁊ accipiemus frumētuꝫ ⁊ comedemus. ⁊ ſunt aliqui dicentes:

ꝰnobis: ᵇdiſſipauit deꝰ cō- ſilium eorum. ⁊ ᵐEt reuerſi ſumus ⁿomīs ⁿad ᵒmuros ᵖvnuſq;q; ad ʳopus ſuum. ᵉEt factū eſt ᵗa ᵘdie ˣilla: ʸmedia pars ᶻiuuenum eorum ᵃfacie- bat ᶜopus: ᵇ& media ꝯꝯꝯꝯ ᶜparata erat ad bellum: ᵈ& lancee ᵉ& ſcuta ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ& arcus ᵍ& lorice ʰ& prin cipes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁱpoſt eos in ᵐomni ⁿdomo ᵒiuda ᵖedificantium ꝯꝯꝯꝯ ᵠmuros ʳ& portantium ᵃonera ᵗ& imponentium: ᵘvna ˣmanu ſua ʸfaciebat ᶻopus: ᵃ& altera ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇtenebat ᶜgladium. ᵈEdi- ficantiū enim ᵉvnuſquiſq; ᶠgladio erat ᵍaccinctus ʰre nes. ⁱEt edificabant ꝯꝯꝯꝯ ᵏ& clamabant ˡ buccina ᵐiuxta me. ⁿ Et dixi ꝯꝯꝯꝯ ᵖad ᵠoptimates ʳ& ad ˢ ma giſtratus ᵗ& ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵘreliquam partem ʳvulgi. ʷOpus ˣgrande eſt ꝯꝯꝯꝯ ʸ& latum: ᶻ& nos ᵃſepara- ti ſumus ᵇin ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜmuro ᵈprocul ᵉalter ᶠab altero. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍIn loco ʰ quocunq; ⁱ au- dieritis ᵏ clangorem ꝯꝯꝯ ˡtube: ᵐillucꝰ concurrite ⁿad nos. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵒDeus noſter ᵖ pugnabit ᵠpro nobis: ʳ& nolipſi ꝯꝯ ˢfaciamus ᵗopus. ᵘEt me- dia pars noſtrum ᵛ teneat ʷlanceas ˣ ab aſcenſu ʸ au- rore ᶻ donec ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃegrediantur ᵇaſtra. ᶜIn tē pore ᵈquoq; ᵉillo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠdixᵃ populo. ᵍVnuſquiſ q; ʰcum puero ſuo ꝯꝯꝯꝯ ⁱmaneat ʲ in medio ᵏ hie- ruſalem: ˡ& ſint ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵐnobis ˡ vices per ⁿ noctē ᵒ& diem ad ᵖoperandum. ᵠEgo autem ʳ & fratres mei ˢ & pueri mei ᵗ & ꝯꝯꝯꝯ ᵘcuſtodes ᵛqui erant ʷ poſt me: ˣnon ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʸdeponebam ᶻ vestimēta nr̄a. ᵃVnuſquiſq; tm̄ ᵇnuda batur ᶜad baptiſmū. 5.

ET factus eſt ᵇclamor ᶜpopuli ᵈ& vxoꝝ ei ᵉmagnꝰ aduerſus ᶠfrēs ſu os ᵍiudeos. ʰEt erant ⁱqui ʲdicerent. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵏFilii noſtri ˡ& filie noſtre ᵐmulte ſunt nimis. ꝯꝯꝯꝯ ⁿAccipiamus ᵒ p p̄cio eoꝝ ᵖfrumentū ᵠ& comedam ʳ & viuamus. ˢ& erāt ᵗqui ᵘdicerēt. ᵛAgros nr̄os ʷ& vineas ˣ& dom ʸ nr̄as ᶻap ponamus: ᵃ& accipiamus. ᵇfrumentum ᶜin fame. ᵈEt alii ᵉdicebant. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pátiua.heb.Tex.be.Neemie.v. — Trásla.B.Vie.Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

לְוֵינוּ כֶּסֶף לְמִדַּת הַמֶּלֶךְ שָׂדֹתֵינוּ וְכַרְמֵינוּ׃ וְעַתָּה כִּבְשַׂר אַחֵינוּ בְּשָׂרֵנוּ כִּבְנֵיהֶם בָּנֵינוּ וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ כֹּבְשִׁים אֶת בָּנֵינוּ וְאֶת בְּנוֹתֵינוּ לַעֲבָדִים וְיֵשׁ מִבְּנֹתֵינוּ נִכְבָּשׁוֹת וְאֵין לְאֵל יָדֵנוּ וְשָׂדֹתֵינוּ וְכַרְמֵינוּ לַאֲחֵרִים׃ וַיִּחַר לִי מְאֹד כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אֶת זַעֲקָתָם וְאֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיִּמְלֹךְ לִבִּי עָלַי וָאָרִיבָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת הַסְּגָנִים וָאֹמְרָה לָהֶם מַשָּׂא אִישׁ בְּאָחִיו אַתֶּם נֹשִׂאִים וָאֶתֵּן עֲלֵיהֶם קְהִלָּה גְדוֹלָה׃ וָאֹמְרָה לָהֶם אֲנַחְנוּ כָּנִינוּ אֶת אַחֵינוּ הַיְּהוּדִים הַנִּמְכָּרִים לַגּוֹיִם כְּדֵי בָנוּ וְנַם אַתֶּם תִּמְכְּרוּ אֶת אֲחֵיכֶם וְנִמָּכְרוּ לָנוּ וַיַּחֲרִישׁוּ וְלֹא מָצְאוּ דָבָר׃ וָאֹמַר לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים הֲלוֹא בְּיִרְאַת אֱלֹהֵינוּ תֵּלֵכוּ מֵחֶרְפַּת הַגּוֹיִם אֹיְבֵינוּ׃ וְגַם אֲנִי אַחַי וּנְעָרַי נֹשִׁים בָּהֶם כֶּסֶף וְדָגָן נַעֲזֹבָה נָא אֶת הַמַּשָּׂא הַזֶּה הָשִׁיבוּ נָא לָהֶם כְּהַיּוֹם שְׂדֹתֵיהֶם כַּרְמֵיהֶם זֵיתֵיהֶם וּבָתֵּיהֶם וּמְאַת הַכֶּסֶף וְהַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר אֲשֶׁר אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ נָשִׁיב וּמֵהֶם לֹא נְבַקֵּשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר וָאֶקְרָא אֶת הַכֹּהֲנִים וָאַשְׁבִּיעֵם לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה׃ גַּם חֹצְנִי נָעַרְתִּי וָאֹמְרָה כָּכָה יְנַעֵר הָאֱלֹהִים אֶת כָּל הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת הַדָּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיגִיעוֹ וְכָכָה יִהְיֶה נָעוֹר וְרֵק וַיֹּאמְרוּ כָּל הַקָּהָל אָמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת יְהוָה

1 Mutuo ſumamus m pecu nias n in tributa o regis: de- muſq; p agros nr̃os q & vi- neas: r & nũc s ſicut carnes t fratrũ nr̃orũ: ſic u carnes nr̃e ſunt: & x ſicut filii eorũ: ita & y filii nr̃i. 2 Ecce a nos b ſubiugamus c filios nr̃os d & e filias nr̃as f in ſeruitu- tem: g & h de filiab i noſtris k ſũt famule: l nec habem? m vnde poſſint redimi: n & agros nr̃os p & vineas nr̃as q alii poſſident. r Et ratus ſum s nimis u cũ x audiſſem y clamorem eorum a ſm b verba c hec: d cogitauitq; e cor meum f mecum. g 3 Et increpaui h optimates i & k magiſtratus: l m & dixi n eis. o Vſuras ne p ſinguli q a fratribus vr̃is e exigitis: r Et congregaui u aduerſum eos x cõtionem r magnam: s & dixi a eis. b Nos vt ſcitis c redemimus c fratres no- ſtros r iudeos g q venditi fuerãt b gentib? ſm poſſibilitatẽ n nr̃am. 4 Et m vos igitur n vendite o frẽs vr̃os: r & redimem? eos. r Et ſiluerũt: p nec c in uenerũt u quid rñderent. 5 Dixiq; ad eos. r Non eſt s bona a res b quam d facitis. Quare c non r in ti more e dei nr̃i b ambulatis: r ne ex probretur nobis a h gẽtib? i inimicis nr̃is. m Et n ego o & frẽs mei p & pueri mei q cõmodauimus plurimis e pecuniam r & frumentũ. n Non repetamus in cõe a iſtud. s Es alienũ cõceda- mus: t qd debetur nobis. b Reddite e eis c hodie r agros ſuos & g vineas ſuas & b oli ueta ſua i & domos ſuas. Quin poti? & k centeſimã i pecunie m frumẽti n vini o & olei r quã r exigere ſoletis e ab eis: date pro illis. c Et dixerũt. a Reddem?: x & ab eis y nihil' q̃remus: a ſicq; b fa ciemus c vt e loqueris. r Et vocaui f ſacerdotes i & aduraui eos h vt facerent l iuxta quod dixeram. n In ſup p excuſſi o ſinum meu; q & dixi. r Sic e excutiat k de? s omnem r virum t qui a nõ b compleuerit u verbum c iſtud: r de domo ſua g & de laboribus ſuis: h ſic i excutiatur: i & vacu- us fiat. m Et dixit n vniuerſa o multitudo: p amẽ q Et laudauerunt a dñm.

mutuo accepim? argentũ in tributa regis: ἐδανείσαμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως, agri nr̃i t vinee nr̃e t domus nr̃e. t ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. καὶ nũc ſicut caro fratrũ nr̃oꝝ: caro nr̃a. ſicut filij eo- νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν. ὡς υἱοὶ αὐ- rũ: filij nr̃i. t ecce nos ſubiugamus τῶν, υἱοὶ ἡμῶν. καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς filios nr̃os t filias nr̃as in ſuos: t υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ ſunt de filiabus nr̃is ſubiugate: t εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ nõ eſt potentia manuũ nr̃aꝝ: t agri nr̃i t vi οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμ- nee nr̃e optimatibus. t triſtatus ſũ val- πελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. καὶ ἐλυπήθην σφό- de cũ audiui clamorẽ eoꝝ t ſmo δρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό- nes iſtos. t deliberauit cor meũ apud γους τούτους. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐ- me. t pugnaui aduerſus optimates t μέ. καὶ ἐμαχησάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς principes t dixi eis: repetitione vos repe- ἄρχοντας καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀπαιτήσει ὑμεῖς ἀπαι tetis vir fratrẽ ſuũ: q̃ vos facitis? τήσετε ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε; t dedi ſup eos cõcionẽ magnã. t dixi καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην. καὶ εἶπον eis: nos poſſedimus fratres nr̃os αὐτοῖς, ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς iudeos vẽditos gẽtibus: in volũta Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν, ἐν ἑκου- rio nr̃o. t vos vẽditis fratres vr̃os: σίῳ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, t vẽdent nobis. t ſiluerũt t nõ inuenerũt καὶ πραθήσονται ἡμῖν. καὶ ἡσύχασαν, καὶ οὐχ ἑυρον fmonẽ. t dixi: nõ bonũ vbũ quod vos faci- λόγον. καὶ εἶπον, οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖ tis: nõ ſic in timore dei nr̃i redibitis ab op τε, οὐχ οὕτως ἐν φόβῳ θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνει probrio gẽtiũ inimicoꝝ nr̃oꝝ. etiã ego t fra- δισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καίγε ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ tres mei t noti mei poſuimus eis argentũ φοί μου καὶ οἱ γνωσοί μου ἐδήκαμεν αὐτοῖς ἀργύριον t frumẽtũ: relinqmus iã repetitionẽ hãc. καὶ σῖτον, ἐγκαταλίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύ- reddite iã eis vt hodie agros την. ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς ſuos t vineas ſuas t oliueta ſua t αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν καὶ ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ domos ſuas: t de argẽto frumẽtũ t οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου γὸν σῖτον καὶ vinũ t oleũ afferte eis. t dixe γὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε αὐτοῖς. καὶ εἶ- rũt: reddemus: t ab eis nõ q̃remus: πον, ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, ſic faciemus ſicut tu dicis. t vocaui οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα ſacerdotes t aduraui eos vt facerẽt ſm ver τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς γὸ ῥῆ- bũ hoc. t veſtẽ meã excuſſi: t di μα τοῦτο. καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶ xi: ſic excutiat deus oẽm vir: q̃ nõ πον, οὕτως ἐκτινάξαι ὁ θεὸς πάντα ἄνδρα, ὃς οὐ ſtatuet verbũ iſtud de domo ſua t de στήσει γὸν λόγον τοῦτον ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ laboꝛe ſuo: t erit ſic excuſſus t va- κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσαι οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κε nus. t dixit vniuerſa eccleſia: amẽ: t laudauerũt νός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν, καὶ ἤνεσαν dominum. τὸν κύριον.

Universidad de Deusto Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interp̄. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. heb. Neemie. vj. Pritiua. heb.

τ fecit ppl̄s verbū istud. etiā a
καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο. καί γε ἀπὸ
die q̄ p̄ceperat mihi vt essē in p̄ncipē eo=
τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐ
rū in terra iuda ab anno vicesimo τ vsq; ad ānuz
τῶν ἐν γῇ ἰούδα ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους
tricesimū τ secundū arthasastha regi
τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βωσιλεῖ
ānos duodeci: τ ego τ fratres mei panē
ἔτη δώδεκα, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἄρτον τῆς
p̄ncipatus mei nō comedim⁹. at duces q̄ an=
D ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφάγομεν. οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμ=
te me grauauerūt sup ppl̄m τ acceperūt
προσθέν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαὸν καὶ ἔλαβον
ab eis in panib⁹ τ in vino vltimū argē=
παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔσχατον ἀργύρι
tū siclos q̄draginta. etiā ministri
ον σίκλους τεσσαράκοντα. καί γε τὰ παιδάρια
eoꝝ dñati fuerūt sup ppl̄m: et ego nō fe=
αὐτῶν ἐκυρίευσαν ἐπὶ τὸν λαόν, κἀγὼ οὐκ ἐποί
ci sic a facie timoris dñi. τ
ησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου κυρίου. καὶ
in opere muri istoꝝ tenui: agrū
ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων ἐκράτησα, ἀγρὸν
nō possedi: τ pueri mei τ oēs
οὐκ ἐκτησάμην καὶ τὰ παιδάρια μου καὶ πάντες
cōgregati ibi ꝓpter op⁹. τ iudei τ
οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον. καὶ ἰουδαῖοι καὶ
p̄ncipes centū q̄nquaginta viri: τ veniē
οἱ ἄρχοντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχό
tes ad nos de gētibus q̄ in circuitu nr̄o:
μενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν,
in mēsa mea. τ erat q̄d fiebat in diē
ἐπὶ τράπεζάν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν
vnū: vitulus vn⁹ τ oues sex electe τ hir
μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χί
cus erāt mihi. τ inter duodeci
μαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δώδεκα
dies in oibus vinū multitudine. τ cū istis
ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τού=
panē ducatus mei nō q̄siui: q̄m
τοις ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐζήτησα, ὅτι
grauis fuitus sup ppl̄m istū. memēto
Infra. 13. 8. βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. μνήσθητί
mei deus in bonū s̄m oia q̄ feci
μου ὁ θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ
ppl̄o huic.
λαῷ τούτῳ.

Ca. 6.

A Et factū est vt auditū fuit sanabalat
Καὶ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ σαναβαλὰτ
τ tobia τ gesam arabi: τ
καὶ τῷ τωβία καὶ τῷ γησὰμ τῷ ἄραβι, καὶ
reliquis inimicoꝝ nr̄oꝝ: q̄ edifi
τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ὠκοδό
caui muꝝ: τ nō relicta fuit in eo inter
μησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῷ δια
ruptio: etiā vsq; ad tēpus illud: valuas nō
κοπή, καί γε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου, θύρας οὐκ
posuerā in portis: τ misit sana=
ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις, καὶ ἀπέστειλε σανα=
balat τ gesā ad me dicētes: veni τ
βαλὰτ καὶ γησὰμ πρός με λέγοντες, δεῦρο καὶ
cōgregemur parit in villis in cā=
συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πε=
po ono: τ ipi cogitātes mihi vt facerēt ma
δίῳ ὠνῷ, καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πο
lū. τ misi ad eos nūcios di=
νηρίαν. καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλους λέ=
cēs: opus magnū ego facio: τ nō potero
γων, ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι

[t]Fecit ergo [u]popul⁹ [x]sicut
erat dictū. [a]A die autē illa
[b]qua [c]precepat rex [d]mihi
[e]vt essem [f]dux [g]in terra ∞
[h]iuda [i]ab anno [k]vicesimo
[l]vsq; ad [m]annum ∞∞∞∞
[n]tricesimum [o]secundum
[p]artaxerxis ∞∞∞∞∞∞∞
[q]regis p̄ [r]annos [s]duodeciz
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u]ego [x]& frēs mei [t]ānonas
[s]q̄ ducib⁹ debebātur [a]non
[b]comedim⁹. [c]Duces autē
[d]primi [e]q fuerūt [f]ante me
[g]grauauerunt [i]populū [k]&
acceperunt [l]ab eis ∞∞∞∞
[m]in pane [n]& vino & [p]pecu
nia quotidie [q]siclos ∞∞∞
[r]quadraginta. [s]Sed & [t]mi
nistri eorum [u]depresserāt
[v]populum. [s]Ego autē [a]nō
[b]feci [c]ita [d]propter ∞∞∞∞
[e]timorem [f]dei. [g]Quinpo=
tius [h]in opere ∞∞∞∞∞∞
[i]muri [l]edificaui: [m]& agrū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]non [o]emi: [p]& om̄es [q]pue
ri mei [r]congregati ∞∞∞
[t]ad [u]opus erant. [x]Iudei
quoq; [r]& magistratus ∞
[s]centum [a]quinquaginta
[b]viri: [c]& qui veniebant ∞
[b]ad nos [c]de [f]gētibus [g]que
in [h]circuitu nostro sunt:
[i]in [k]mensa mea erant. [n]Pa
rabatur autem mihi ∞∞
[o]per dies [p]singulos [q]bos
[r]vnus: [s]arietes [t]sex ∞∞∞
[u]electi: exceptis [x]volatili=
bus: [a]& inter [c]dies ∞∞∞∞
[b]decem [c]vina diuersa: &
alia [r]multa tribuebam. ∞
[g]Insup & [i]annonas [k]duca
tus mei [l]nō [m]q̄siui. Valde
[n]eniz [o]attenuatus erat [r]po
pulus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]Memēto [u]mei [x]deus me⁹
[i]in bonū s̄m [s]omnia [a]que
[b]fecit [d]populo [c]huic.

6.

Factum est autem [b]cū
[c]audisset ∞∞∞∞∞∞∞
[d]sanaballath [e]& tobias [f]&
gosem [g]arabs ∞∞∞∞∞∞∞
[h]& ceteri [i]inimici nostri
[k]q̄ [l]edificassem ego ∞∞∞
[n]murum [o]& non [p]esset [q]in
ipso [r]residua [r]interruptio:
[t]vsq; ad [u]tempus aūt [x]illud
[r]valuas [s]non [a]posueram
[d]in portis: [c]miserūt [d]sana
ballath [e]& gosem arabs
[f]ad me [g]dicentes. [h]Veni [i]&
percutiamus fedus [k]piter
[l]in vitulis [m]in cāpo [n]ono.
[o]Ipsi autem ∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]cogitabant [p]vt facerent
[q]mihi [r]malum. [u]Misi ergo
[t]ad eos [u]nuncios [x]dicens.
[r]Opus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]grande [a]ego [b]facio: [c]& nō
[d]possum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

וַיַּעַשׂ הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה׃ גַּם מִיּוֹם
אֲשֶׁר צִוָּה אֹתִי לִהְיוֹת פֶּחָם בְּאֶרֶץ הָיָה פֶּחָה
יְהוּדָה מִשְּׁנַת עֶשְׂרִים וְעַד שְׁנַת שָׁנָה
שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא
הַמֶּלֶךְ שָׁנִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
אֲנִי וְאָחַי לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא אָכַלְתִּי׃
וְהַפָּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר לְפָנַי פָּנָה
הִכְבִּידוּ עַל הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם כָּבַד לָקַח
בְּלֶחֶם וָיַיִן אַחַר כֶּסֶף שְׁקָלִים
אַרְבָּעִים גַּם נַעֲרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל
הָעָם וַאֲנִי לֹא עָשִׂיתִי כֵן מִפְּנֵי עָשָׂה
יִרְאַת אֱלֹהִים׃ וְגַם בִּמְלֶאכֶת לָאַךְ
הַחוֹמָה הַזֹּאת הֶחֱזַקְתִּי וְשָׂדֶה חָמָה חָזַק
לֹא קָנִינוּ וְכָל נְעָרַי קְבוּצִים קָנָה קָבַץ
שָׁם עַל הַמְּלָאכָה׃ וְהַיְהוּדִים וְהַסְּגָנִים יָרָה
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אִישׁ וְהַבָּאִים בּוֹא
אֵלֵינוּ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ סָבַב
עַל שֻׁלְחָנִי׃ וַאֲשֶׁר הָיָה נַעֲשָׂה עָשָׂה
לְיוֹם אֶחָד שׁוֹר אֶחָד צֹאן שֵׁשׁ
בְּרֻרוֹת וְצִפֳּרִים נַעֲשׂוּ לִי וּבֵין בָּרַר
עֲשֶׂרֶת יָמִים בְּכָל יַיִן לְהַרְבֵּה יוֹם רָבָה
וְעִם זֶה לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא בִקַּשְׁתִּי
כִּי כַבְדָה הָעֲבֹדָה עַל הָעָם הַזֶּה׃
זָכְרָה לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כֹּל אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי עַל הָעָם הַזֶּה׃ עָשָׂה

Cap. vj.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע הָיָה שָׁמַע
לְסַנְבַּלַּט וּלְטוֹבִיָּה וּלְגֶשֶׁם הָעַרְבִי
וּלְיֶתֶר אֹיְבֵינוּ כִּי בָנִיתִי אֶת בָּנָה
הַחוֹמָה וְלֹא נוֹתַר בָּהּ פָּרֶץ גַּם יֶתֶר
עַד הָעֵת הַהִיא דְּלָתוֹת לֹא הֶעֱמַדְתִּי עָמַד
בַּשְּׁעָרִים׃ וַיִּשְׁלַח סַנְבַּלַּט וְגֶשֶׁם שָׁלַח
אֵלַי לֵאמֹר לְכָה וְנִוָּעֲדָה יַחְדָּו יָלַךְ יָעַד
בַּכְּפִירִים בְּבִקְעַת אוֹנוֹ וְהֵמָּה כָּפַר
חֹשְׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה וָאֶשְׁלְחָה רוֹעַ
עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים לֵאמֹר מְלָאכָה לָאַךְ לָאַךְ
גְּדוֹלָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוּכַל גָּדַל יָכֹל

Universidad de Deusto Biblioteca

Pūtiua.heb.Tex.he.Neemie.vi. Trāsla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

לָרֶדֶת׃ לָמָּה תִשָּׁבַת הַמְּלָאכָה יָרַד עָשָׂת
כַּאֲשֶׁר אַרְפֶּה וְיָרַדְתִּי אֲלֵיכֶם ׃ רָבָה
וַיִּשְׁלְחוּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה אַרְבַּע רָבַע
פְּעָמִים וָאָשִׁיב אוֹתָם כַּדָּבָר הַזֶּה׃ שׁוּב אֶת
וַיִּשְׁלַח אֵלַי סַנְבַלַּט כַּדָּבָר הַזֶּה׃
בַּפַּעַם הַחֲמִישִׁית אֶת נַעֲרוֹ וְאִגֶּרֶת חָמֵשׁ
פְּתוּחָה בְּיָדוֹ׃ כָּתַב בָּהּ כַּתּוּב בַּגּוֹיִם פָּתַח כְּתַב
נִשְׁמַע וְגַשְׁמוּ אֹמֵר אַתָּה וְהַיְהוּדִים שָׁמַע יָדָה
ח�ֹשְׁבִים לִמְרוֹד עַל כֵּן אַתָּה בֹּנֶה
חוֹמָה וְאַתָּה הוֹיֶה לָהֶם לְמֶלֶךְ
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְגַם נְבִיאִים נָבָא
הֶעֱמַדְתָּ לִקְרֹא עָלֶיךָ בִּירוּשָׁלַם עָמַד
לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשָּׁמַע
לַמֶּלֶךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַתָּה לְכָה יָלַךְ
וְנוֹעֲצָה יַחְדָּו׃ וָאֶשְׁלְחָה אֵלָיו יָעַץ
לֵאמֹר לְאִנְיָה כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה
אֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר כִּי מִלִּבְּךָ אַתָּה אָמַר
בּוֹדֵאם׃ כִּי כֻלָּם מְיָרְאִים אוֹתָנוּ יָרֵא
לֵאמֹר יִרְפּוּ יְדֵיהֶם מִן הַמְּלָאכָה אֶת רָפָה
וְלֹא תֵעָשֶׂה וְעַתָּה חַזֵּק אֶת יָדַי עָשָׂה
וַאֲנִי בָּאתִי בֵּית שְׁמַעְיָה בֶּן דְּלָיָה בּוֹא
בֶּן מְהֵיטַבְאֵל וְהוּא עָצוּר וַיֹּאמֶר עָצַר
נָוְעֲדָה אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים אֶל תּוֹךְ יָעַד
הַהֵיכָל וְנִסְגְּרָה דַּלְתוֹת הַהֵיכָל הֵכִל סָגַר
כִּי בָאִים לַהַרְגֶךָ וְלַיְלָה בָּאִים בּוֹא
לַהַרְגֶךָ׃ וָאֹמְרָה הַאִישׁ כָּמוֹנִי
יִבְרַח וּמִי כָמוֹנִי אֲשֶׁר יָבֹא אֶל בָּרַח בּוֹא
הַהֵיכָל וְחַי לֹא אָבוֹא׃ וַאֲבִינָה חָיָה נָבַר
וְהִנֵּה לֹא אֱלֹהִים שְׁלָחוֹ כִּי
הַנְּבוּאָה דִּבֶּר עָלַי וְטוֹבְיָה וְ נָבָא
וְסַנְבַלַּט שְׂכָרוּ לְמַעַן שָׂכוֹר הוּא
לְמַעַן אִירָא וְאֶעֱשֶׂה כֵּן וְחָטָאתִי יָרֵא עָשָׂה
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם רַע לְמַעַן רוּעַ
יַחֲרְפוּנִי׃ זָכְרָה אֱלֹהַי לְטוֹבְיָה חָרַף
וּלְסַנְבַלַּט כְּמַעֲשָׂיו אֵלֶּה וְגַם עָשָׂה
לְנוֹעַדְיָה הַנְּבִיאָה וְיֶתֶר הַנְּבִיאִים נָבָא

descendere: ne forte ne gligatur cum venero & descendero ad vos. Miserunt autem ad me fm verbū hoc q̄ttuor vices: & respōdi eis iuxta sermonem priorem. Et misit ad me sanaballath iuxta verbum prius quinta vice puerū suū. & epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo. In gentibus auditum est: & gosem dixit: tu & iudei cogitetis rebellare: & propterea edifices murum: & leuare te velis super eos regem: propter quam causam et prophetas posueris qui predicent de te in hierusalem dicentes. Rex in iudea est. Auditurus est rex verba hec. Idcirco nunc veni vt ineamus consiliū pariter. Et misi ad eos dicens. Non est factum secundum verba hec que tu loqueris. De corde enim tuo tu componis hec. Omnes enim hi terrebant nos: cogitantes q̄ cessarent manus nostre ab opere & qescceremus. Quā ob causam magis cōsortaui man meas. Et ingressus sum domū semaie filii dalaie filii methabeel secreto. Qui ait. Tractemus nobiscū in domo dei in medio templi & claudam portas edis: qa vēturi sunt vt interficiāt te: & nocte vēturi sunt ad occidēdū te. Et dixi. Num quisq̄ similis mei fugit! Et quis vt ego in gredietur templum & viuet! Non ingrediar. Et intellexi q̄ deus non misisset eū sed quasi vaticinans locutus esset ad me: & tobias & sanaballath cōduxissent eum. Acceperat enim precium vt territus facerem & peccarem & haberēt malus quod exprobrarent mihi. Memēto mei de pro tobia & sanaballath: iuxta opera eorum talia: sed & noadie prophete & ceterorum prophetarum

descēdere: ne forte cesset op: posq̄ vtiq̄ καταβῆναι, μήποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον, ὡς ἂν finiero illud: descēdā ad vos. τ τελειώσω αὐτό, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ miserūt ad me: fm verbū hoc q̄ttuor ἀπέστειλαν πρός με, ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τέτταρσι vicibus: τ misi eis iuxta fmo σι καθόδοις, καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ τὸν λό= nē hūc. τ misit ad me sanabalat tux γον τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε πρός με σαναβαλὰτ κα ta fmonē hūc quintū puer suū. τὸν τὸν λόγον τοῦτον τὸν πέμπτον παῖδα αὐ= um τ epistolā apertā in manu eius. τοῦ καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ. τ erat scriptū in ea: in gentib auditū est: τ καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, ἐν ἔθνεσιν ἀκούσῃ, καὶ gesā dixit: q̄ tu τ iudei cogitatis re= γησαμ ἔφην, ὅτι σὺ καὶ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀπο bellare: ꝓpter hoc tu edificas mux: τ στατῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ tu fis eis in regē: τ ad hec σὺ γίνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, καὶ πρὸς τούτοις prophetas statuisti tibi tpi vtq̄dicēt de te προφήτας ἔστησας σεαυτῷ κηρύσσειν περὶ σοῦ in hierusalē: dicētes: q̄ regnasti in ἐν Ἱερουσαλήμ, λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν iudea. τ nūc nunciabunt regi Ἰουδαίᾳ. καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ fmones isti: τ nūc veni cōsulam pa= οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπὶ riter. τ misi ad eū dicēs: nō fa= τοαυτό. καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν λέγων, οὐκ ἐγε cū est vt fmones isti quos tu dicis: q̄m a νήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι οὓς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ corde tu mētiris eos. q̄m oēs ter= καρδίας σὺ ψεύδῃ αὐτούς. ὅτι πάντες φοβερί rēt nos dicētes: soluent manus co= ζουσιν ἡμᾶς λέγοντες, ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐ rū ab opere isto: τ nō fiet. τῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται. τ nūc fortificaui manꝰ meas. et ego ingrēſꝰ καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου. κἀγὼ εἰσῆλ ſū in domū semei filij dalaia filij matabeel: θον εἰς οἶκον σεμεῖ υἱοῦ δαλαΐα υἱοῦ ματαβεήλ, τ ipe retentꝰ τ dixit: cōgregemur in καὶ αὐτὸς συνεχόμενος καὶ εἶπε, συναχθῶμεν εἰς domū dei in medio eius: τ claudamus οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς ianuas eius q̄m venīūt vt interficiāt te: venīūt no θύρας αὐτοῦ ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυ cte ad occidendū te. τ dixi: q̄s est vir q̄lis κτὸς φονεῦσαί σε. καὶ εἶπον, τίς ἐστὶν ἀνὴρ οἷος ego: fugiet: vel quis q̄lis ego q̄ ingrediet in ἐγώ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ἐγὼ ὃς εἰσελεύσεται εἰς domū τ viuet: nō ingrediar. τ co= τὸν οἶκον καὶ ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι. καὶ ἔγνωι τ ecce deus nō misit eū: q̄m. γνων καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτόν, ὅτι ἡ prophetia fmo aduersꝰ me. τ tobias τ sana= προφητεία λόγος κατ' ἐμοῦ. καὶ τωβίας καὶ σανα= balat cōduxerūt eū vt timerē τ facc βαλὰτ ἐμισθώσαντο αὐτόν, ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιή rē sic τ peccarē: τ fierē eis in no σω οὕτως καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνο mē malū: vt exprobrarēt mihi. memēto deus μα πονηρόν, ὅπως ὀνειδίσωσί με. μνήσθητι ὁ θεός meus tobia τ sanabalat: fm ope= μου τῷ τωβία καὶ τῷ σαναβαλὰτ, ὡς τὰ ποιή= ra eox hec: τ noadia ꝓphete ματα αὐτῶν ταῦτα, καὶ τῷ νωαδίᾳ τῇ προφήτῃ τ ceterorū prophetaꝝ: καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν, ο

ק erāt terrētes me. ⁊ pfectus eſt mu
οἱ ἦσαν φοβερίζοντές με. καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖ
rus qnto ⁊ viceſimo elul mēſis in
χος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ ἕλουλ μηνὸς εἰς
qnquaginta duob⁹ dieb⁹. ⁊ factū eſt cū au=
πεντηκονταδύο ἡμέρας. καὶ ἐγένετο πάντα οἱ ἐ=
diſſent oēs inimici nſi: ⁊ timue=
χθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθη
rūt oēs gētes q̄ in circuitu nſo: ⁊ eccl=
σαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἐπέπε
dit timor magnus valde in oculis eo
σε φόβος μέγας σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐ
rū ⁊ cognouerūt: q̄ a deo no
τῶν καὶ ἐγνωσαν, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡ=
ſtro factū eſt vt pficeret opus hoc. ⁊
μῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ
in dieb⁹ illis a multis opti
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐι=
matib⁹ iuda epiſtole ibāt ad to=
τίμων ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς τω
biā. ⁊ q̄ tobia veniebāt ad eos:
βίαν. καὶ αἱ τωβία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς,
qñ multi in iuda habētes iuramētū erāt ei: q̄a
ὅτι πολλοὶ ἐν ἰούδᾳ ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι
gener erat ſechenia filij erat. ⁊ io=
γαμβρὸς ἦν τοῦ σεχενίας υἱοῦ ἠραί. καὶ ἰω
nā filius eius accepit filiā meſu
ναν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα μεσου
lā filij barachie in vxorē. etiā
λὰμ υἱοῦ βαραχίου εἰς γυναῖκα. καί γε τὰ
vtilia ei dicebat cozā me. ⁊
συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγεν ἐνώπιόν μου. καὶ
ſmones meos erāt pferētes ei: ⁊ ept=
λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ, καὶ ἐπι
ſtolas miſit tobia vt terreret me.
στολὰς ἀπέστειλε τωβία φοβερίσαι με. Ca.7

Θ ⁊ factū eſt q̄n edificatus eſt murus:
Καὶ ἐγένετο ὡκοδομήθη τὸ τεῖχος,
⁊ poſui valuas: ⁊ recēſiti ſunt
καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
ianitores ⁊ cātores ⁊ leuite: ⁊ pre
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐνε
cepi anania fratri meo ⁊
τειλάμην τῷ ἀνανίᾳ τῷ ἀδελφῷ μου καὶ τῷ
anania pncipi bera in hieruſalē: q̄n
ἀναγίᾳ ἄρχοντι τῆς βηρὰ ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι
ipe erat q̄ſi vir verax ⁊ timēs de
αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν θε
ū ſup multos. ⁊ dixi eis nō ape
ὸν ὑπὲρ πολλούς. καὶ εἶπον αὐτοῖς οὐκ ἀνοι
rient pozte hieruſalē vſq; ad ſimul cū ſole.
γήσονται πύλαι ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ.
⁊ adhuc ipſis vigilātibus: claudantur
καὶ ἔτι αὐτῶν γρηγορούντων, κλεισθήσαν
pozte ⁊ munite ſint. ⁊ pone cu=
αἱ θύραι καὶ ἀσφαλισθήσαν. καὶ στῆσον προ
ſtodes habitātiū in hieruſalē: vir in
φύλακας οἰκούντων ἐν ἱερουσαλήμ, ἀνὴρ ἐν
cuſtodia ſua: ⁊ vir cōtra domū
προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας
ſuā. ⁊ ciuitas ampla manibus ⁊ ma
ἑαυτοῦ. καὶ ἡ πόλις πλατεῖα χερσὶ καὶ με
gna: ⁊ pplis paucus in ea: ⁊ nō erant
γάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν
dom⁹ edificate. ⁊ dedit deus in
οἰκίαι ὠκοδομημέναι. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς
coꝛ meū: ⁊ cōgregaui optimates
τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους
⁊ pncipes ⁊ pplm in comita=
καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδί=
tū. ⁊ inueni libꝝ comitat⁹ q̄ aſcēderūt
αν. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἱ ἀνέβησαν

[a]quí[b] terrebant[c]me. ꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[d]Completus eſt autē[e] mu
rus[a]viceſimo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[b]quinto die menſis[c] elul:
[d]quinquaginta ꝯꝯꝯꝯꝯ
[e]duobus[f]diebus.[g] Factuꝫ
eſt ergo[h] cum [i] audiſſent
[k]omnes[l]inimici noſtri[m]vt
timerent[n]vniuerſe[o]gētes
[p]que erant[q]in circuitu no
ſtro[r]& conciderent ꝯꝯꝯ
[s]intra ſemetipſos:[t]& ſci=
rent[u]q[v]a ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[g]deo[a]factum eſt[b]opus ꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[c]hoc.[b] Sed &[b] in diebus
[c]illis[f] multe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[g]optimatum[h] iudeorum
[i]epiſtole[k]mittebantur ꝯ
[l]ad[m] tobiam:[n] &[o]a tobia
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[p]veniebant[q]ad eos.[a] Mul
ti[r]enim erant[s]in iudea ꝯ
[t]habentes[s] iuramentum
[r]eius:[s] quia[a] gener[b] erat
[c]ſechenie[b]filii[c]iorei:[r]& io
hannan ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]filius eius[b] acceperat[b] fi=
liam[l]moſollam[m]filii ꝯꝯꝯ
[n]barachie:[o]&[p] laudabant
eum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[e]coram me:[r]& verba mea
[n]nūciabant[r]ei. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
Et[b] tobias[a] mittebat[b] epi=
ſtolas[c]vt terreret me.

7.

Ꝑ Oſtquam autem ꝯ
[c]edificat[g]eſt[o]murus:
[e]& poſui[f]valuas: ꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]& recenſui[t] ianitores[k]&
cantores ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[l]& leuitas:[m]precepi[o]ana=
ni[p]fratri meo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[q]&[r]ananie[e] principi[f] do=
mus[u] de ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[x]hieruſalem.[y] Ipſe[f] enim
[g]quaſi vir[b]verax ꝯꝯꝯꝯ
[c]& timens[c]deum[f] pius ce
teris videbatur. ꝯꝯꝯꝯꝯ
[g]Et dixi[b]eis.[i]Non[k] aperi=
antur[l] porte ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[m]hieruſalez[n]vſq; ad[o] calo
re[p]ſolis.[q] Cumq; adhuc
[s]aſſiſterent:[t]clauſe[u]porte
ſunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[x]& oppilate.[y] Et poſui[z]cu
ſtodes de[a] habitatoribus
[b]hieruſalē:[c] ſingulos[d]per
vices ſuas:[e] & vnūquēq;
[f]contra[g]domū ſuam.[b] Ci
uitas autē erat[l]lata nimis
[l]& grandis[m] & populus
[n]paruus[o] in medio eius
[p]et nō erant[q]domus[r] edi
ficate.[t]Deus aūt[u]dedit[u]in
[x]corde meo[y] & congrega
ui[a]optimates[b]& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[c]magiſtratus[b] &[c]vulgus
[f]vt recenſerem eos. ꝯꝯꝯ
[g]Et inueni[h] libꝝ[i] cen=
ſus eorum[k]qui aſcederāt

בָּנָה חֲמִשָּׁה	אֲשֶׁר הָיוּ מְיֻדָּאִים אוֹתִי ׃	
שָׁלַם חֲמִשָּׁה	וַתִּשְׁלַם הַחוֹמָה בְּעֶשְׂרִים	
	וְחֲמִשָּׁה לֶאֱלוּל לַחֲמִשִּׁים	
שָׁנָה הָיָה	וּשְׁנַיִם יוֹם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ	
	כָּל אוֹיְבֵנוּ וַיִּרְאוּ כָּל הַגּוֹיִם	
סָבִיב נָפַל	אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ וַיִּפְּלוּ מְאֹד	
	בְּעֵינֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי מֵאֵת	
עָשָׂה לָאֵל	אֱלֹהֵינוּ נֶעֶשְׂתָה הַמְּלָאכָה	
יוֹם רָבָה	הַזֹּאת׃ גַּם בַּיָּמִים הָהֵם רַבִּים	
חָגַר הָלַךְ	חֹרֵי יְהוּדָה אִגְּרוֹתֵיהֶם הוֹלְכוֹת	
	עַל טוֹבִיָּה וְאֲשֶׁר לְטוֹבִיָּה	
בּוֹא רָבַב	בָּאוֹת אֲלֵיהֶם׃ כִּי רַבִּים בִּיהוּדָה	
שָׁבַע	בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לוֹ כִּי חָתָן הוּא	
	לִשְׁכַנְיָה בֶן אָרַח וִיהוֹחָנָן	
	בְּנוֹ לָקַח אֶת בַּת מְשֻׁלָּם בֶּן	
הָיָה	בֶּרֶכְיָה׃ גַּם טוֹבִיָּה הָיוּ אֹמְרִים	
פָּנָה יָצָא	לְפָנַי וְדִבְרֵי הָיוּ מוֹצִיאִים לוֹ	
	אִגְּרוֹת שָׁלַח טוֹבִיָּה לְיָרְאֵנִי	
	וַיְהִי כַּאֲשֶׁר	Cap. vij.
בָּנָה חָמָה	בָּנִינוּ הַחוֹמָה וַאֲעַמִּיד הַדְּלָתוֹת	
עָמַד פָּקַד	וְהַקְּהוּ הַשְּׁעָרִים וְהַמְשֹׁרְרִים	
שׁוּר צָוָה	וְהַלְוִיִּם׃ וָאֲצַוֶּה אֶת חֲנָנִי אָחִי	
שׁוּד	וְאֶת חֲנַנְיָה שַׂר הַבִּירָה עַל	
	יְרוּשָׁלַ͏ִם כִּי הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת	
רָבַב	וְיָרֵא אֶת הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים׃	
פָּתַח	וָאֹמַר לָהֶם לֹא יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי	
חָמַם	יְרוּשָׁלַ͏ִם עַד חֹם הַשָּׁמֶשׁ וְעַד	
גִּיף	הֵם עֹמְדִים יָגִיפוּ הַדְּלָתוֹת	
שָׁמַר	וְאָחֹזוּ וְהַעֲמִיד מִשְׁמָרוֹת יֹשְׁבֵי	
	יְרוּשָׁלַ͏ִם אִישׁ בְּמִשְׁמָרוֹ וְאִישׁ	
נֶגֶד	בֵּיתוֹ וְהָעִיר רַחַבַת יָדַיִם	
גָּדַל	וּגְדוֹלָה וְהָעָם מְעָט בְּתוֹכָהּ	
בַּיִת בָּנָה	וְאֵין בָּתִּים בְּנוּיִם׃ וַיִּתֵּן אֱלֹהַי אֶל	
נָתַן לֵב	לִבִּי וְאֶקְבְּצָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת	
יָחַס	הַסְּגָנִים וְאֶת הָעָם לְהִתְיַחֵשׂ	
עָלָה מָצָא	וָאֶמְצָא סֵפֶר הַיַּחַשׂ הָעֹלִים	

בָּרִאשֹׁנָה ׀ וָאֶמְצָא כָּתוּב בּוֹ׃ בַּת
אֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשְׁבִי יִדֻּן שָׁבָה
חָנוּלָה אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר גָּלָה
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַ͏ִם
וְלִיהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ הַבָּאִים בּוֹא
עִם זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה עֲזַרְיָה
רַעַמְיָה נַחֲמָנִי מָרְדֳּכַי בִּלְשָׁן
מִסְפֶּרֶת בִּגְוַי נְחוּם בַּעֲנָא מִסְפַּר סָפַר
אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל בְּנֵי פַרְעֹשׁ
אֶלֶף מֵאָה וְשִׁבְעִים וּשְׁנָיִם שָׁנָה
בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מְאַת
שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם בְּנֵי אָרַח שֵׁשׁ
מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם בְּנֵי פַּחַת
מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ וְיוֹאָב אֶלֶף מָאתַיִם
וּשְׁמֹנָה עָשָׂר בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים
וְאַרְבָּעָה בְּנֵי זַתּוּא שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה בְּנֵי זַכַּי רָבַע
שְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים בְּנֵי בָנוּי
שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה בְּנֵי
בֵבָי שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה
בְּנֵי עַזְגָּד אֶלֶף שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שֵׁשׁ
מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה בְּנֵי בִגְוָי
אַלְפַּיִם שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה בְּנֵי עָדִין
שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְחֲמִשָּׁה בְּנֵי
אָטֵר לְחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה
בְּנֵי חָשֻׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה בְּנֵי בֵצַי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּנֵי חָרִיף
מָאתַיִם שְׁנֵים עָשָׂר בְּנֵי גִבְּעוֹן
תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה אַנְשֵׁי בֵית לָחֶם
וּנְטֹפָה שְׁמֹנִים וּשְׁמֹנָה
אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה אַנְשֵׁי בֵית עַזְמָוֶת
אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם אַנְשֵׁי קִרְיַת

primum: & inuentum
est scriptum in eo.
Isti filii prouincie qui
ascenderūt de captiuitate
migrantiū quos transtu
lerat nabuchodonosor
rex babylōis: & reuersi
sunt in hierusalem
& in iudeā: vnusquisq
in ciuitatē suā q venerāt
cum zorobabel: iosue
neemias azarias
raamias naamin mar
docheus belsar
mespharat beggoai na
um baana. Numerus
virorum populi israel.
Filii pharos
duo milia centū septua
ginta duo.
Filii saphatia trecenti
septuaginta duo.
Filii area sexcenti
quinquaginta duo. Fi
lii phetmoab
filiorum iosue & ioab
duo milia
octingenti decē & octo.
Filii helam : mille ducē
ti quinquaginta
quattuor. Filii zethue
octingenti
quadraginta quinq. Fi
lii zachai
septingenti sexaginta.
Filii bennui
sexcenti quadraginta
octo. Filii
bebai sexcenti viginti
octo. Filii azgad duo milia
trecenti
viginti duo. Filii adoni
cam sexcenti
sexaginta septem. Filii
beguai
duo milia sexaginta sep
tem. Filii adin
sexcenti quinquaginta
quinq. Filii
ather filii ezechie nonā
genti octo.
Filii asem trecenti vi
ginti
octo. Filii besai trecēti
viginti quattuor. Filii
areph
centus duodecim. Filii
gabaon
nonaginta quinq. Vi
ri bethleem
& nethupha centum
octoginta octo.
Viri anathot centum
viginti
octo. Viri bethamoth
quadraginta duo. Viri
cariathiarim

in primis. & inueni scriptū in eo:
ἐν πρώτοις· καὶ ἔυρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,
isti filij quincie q ascēderūt de
οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ
captiuitate trāsmigratiōis quā trāsmigrare fecit
τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε B
nabuchodonosor rex babylonis: & reuersi sūt in hierusalē & in iudā
ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς ἰούδαν
vir in ciuitatē suā: q venerūt cū
ἀνὴρ εἰς πόλιν ἑαυτοῦ, οἱ ἐλθόντες μετὰ
zorobabel & iesue & neemia azaria & raamia naamani mardocheus balsan: ma
ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦ καὶ νεεμία ἀζαρία καὶ ῥεημαὶ ναιμανί, μαρδοχαῖος βαλσάν, μα
aspharath boguia: nati baana & ma
ασφαράθ βογουΐα, ναοὺμ βαανὰ καὶ μα
aspharath: viri ppli israel. filij phozos
ασφάρ, ἄνδρες λαοῦ ἰσραήλ. υἱοὶ φόρος
duo milia centū septuaginta duo. filij sa
δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ σα
phatia trecenti septuaginta duo. filij
φατία τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ
era sexcēti quinquaginta duo. filij phaath
ἠρὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φααθ
moab filijs iesue & ioab duo mi
μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησοῦ καὶ ἰωὰβ δισχίλι
lia octingēti decē et octo. filij elā mil
οι ὀκτακόσιοι δεκαοκτώ. υἱοὶ ἠλὰμ χίλι
le ducēti quinquaginta quattuor. filij zathua
οι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθούα
octingēti quadraginta quinq. filij zac
ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακ
chu septingēti sexaginta. filij banui sex
χοῦ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανουΐ ἑξα
cēti quadraginta octo. filij bebai se
κόσιοι τεσσαρακονταοκτώ. υἱοὶ βηβαΐ ἑξα
xcēti vigiti octo. filij asgad duo milia tre
κόσιοι εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ ἀσγὰδ δισχίλιοι τρι
centi vigiti duo. filij adonicā sexcēti
ακόσιοι εἰκοσιδύο. υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι
sexaginta septē. filij bagui duo milia sexagī
ἑξήκοντα ἑπτά. υἱοὶ βαγουΐ δισχίλιοι ἑξήκον
ta septē. filij edā sexcēti quinqua
τα ἑπτά. υἱοὶ ἀδὰν ἑξακόσιοι πεντη
ginta quinq. filij ater ezecia nonagin
κονταπέντε. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκίᾳ ἐνενήκον
ta octo. filij esam trecēti vigiti octo.
ταοκτώ. υἱοὶ ἀσὰμ τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.
filij besei trecēti quinquaginta quattuor.
υἱοὶ βεσεῖ τριακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
filij areb centū duodeci. filij asen du
υἱοὶ ἀρὴβ ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ ἀσὲν δια
centi viginti tres. filij gabaō nonagita
κόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβαὼν ἐνενήκον
quinq. filij bethalē & netophathi
τα πέντε. υἱοὶ βαιθαλὲμ καὶ νετωφαθὶ
centū octoginta octo. filij anathoth centū vi
ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτώ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν ἑ
ginti octo. filij azamoth viri q̄dragita
κοσιοκτώ. υἱοὶ ἀζαμὼθ ἄνδρες τεσσαρα
duo. viri cariathiarim
κονταδύο. ἄνδρες καριαθιαρείμ

C

D

יְעָרִים [p] כְּפִירָה [q] וּבְאֵרוֹת [r] שְׁבַע
מֵאוֹת׳ אַרְבָּעִים [n] וּשְׁלֹשָׁה׃ [x] אַנְשֵׁי
הָרָמָה׳וָגָבַע [a] שֵׁשׁ [b] מֵאוֹת [c] עֶשְׂרִים
וְאֶחָד׃ אַנְשֵׁי [d] מִכְמָס [e] מֵאָה [f] וְעֶשְׂרִים
וּשְׁנָיִם׃ [g] אַנְשֵׁי [l] בֵית אֵל [m] וְהָעָי
מֵאָה [o] עֶשְׂרִים [p] וּשְׁלֹשָׁה׃ [q] אַנְשֵׁי
נְבוֹ [r] אַחַר [s] חֲמִשִּׁים [n] וּשְׁנָיִם׃
בְּנֵי׳עֵילָם [t] אַחֵר [u] אֶלֶף [v] מָאתַיִם
חֲמִשִּׁים [v] וְאַרְבָּעָה׃ [c] בְּנֵי׳חָרִם
שְׁלֹשׁ [b] מֵאוֹת׳וְעֶשְׂרִים׃ [x] בְּנֵי׳יְרֵחוֹ
שְׁלֹשׁ [m] מֵאוֹת [n] אַרְבָּעִים [p] וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי׳לֹד [r] חָדִיד [s] וְאֹנוֹ [u] שְׁבַע [m] מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים [t] וְאֶחָד׃ [t] בְּנֵי [u] סְנָאָה
שְׁלֹשֶׁת [c] אֲלָפִים [v] תְּשַׁע [c] מֵאוֹת
וּשְׁלֹשִׁים׃ [b] הַכֹּהֲנִים [b] בְּנֵי׳יְדַעְיָה
לְבֵית׳יֵשׁוּעַ [m] תְּשַׁע [m] מֵאוֹת שִׁבְעִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ [b] בְּנֵי׳אִמֵּר [n] אֶלֶף׳חֲמִשִּׁים
וּשְׁנָיִם׃ [x] בְּנֵי׳פַּשְׁחוּר [n] אֶלֶף
מָאתַיִם [b] אַרְבָּעִים [c] וְשִׁבְעָה׃ [b] בְּנֵי

[p] cephira [q] & beroth [r] ſeptingenti quadraginta [n] tres. [x] Virí rama' & nebo [a] ſexcenti [c] viginti [b] vnus. [c] Virí [r] machmas [e] centum [b] viginti duo [d] Virí [l] bethel [m] & chaí [f] centū [o] vigīti [p] tres. [q] Virí [r] nebo [s] alterius [n] quinquaginta duo. [x] Virí [r] helan' alterius [a] mille [b] ducenti [c] quinquagita [b] quattuor. [c] Filíi [r] arem [b] trecenti [c] viginti. [b] Filíi [r] hiericho [m] trecenti [o] quadraginta [p] quinq;. [q] Filíi [r] lodadin [s] & ono [t] ſeptingenti [v] viginti vnus. [c] Filíi [a] ſenaa [b] tria [c] milia [b] nōgenti [c] triginta. [s] Sacerdotes. [b] Filíi [r] idaia [m] in domo [r] ieſua [m] nōgenti [o] ſeptuaginta [p] tres. [q] filíi [r] emmer [n] mille [x] quinquaginta duo. [b] Filíi [r] pheſſur [s] mille [n] ducenti [b] quadraginta [c] ſeptem. [b] Filíi [c] arem [r] mille [b] decem & [c] ſeptem. [r] Leuite. [b] Filíi [r] ioſue & [m] cedmihel [n] filiorum [o] oduie [x] ſeptuaginta [q] quattuor. [r] Cantores. [s] Filíi [r] aſaph [n] centum [x] quadraginta [r] octo. [b] Ianitores. [a] Filíi [b] ſellum: [c] filíi [b] ather: [c] filí [r] thelmon: [s] filíi [b] accub: [r] filíi [b] athita: [r] filíi [m] ſobai [n] centum [n] triginta [o] octo. [p] Nathinnei. [q] Filíi [r] ſoa: [s] filíi [r] aſupha: [n] filíi [x] thebaoth: [r] filíi [c] ceros: [a] filíi [b] ſiaa: [c] filíi [b] phadon: [c] filíi [r] lebana: [s] filíi [b] agaba: [r] filíi [k] ſelmon: [r] filíi [m] anan: [n] filíi [o] geddel: [r] filíi [q] gaer: [r] filíi [s] raaia: [r] filíi [n] raſin: [x] filíi [r] nechoda. [b] filíi [a] ieſen: [b] filíi [c] aza: [b] filíi [c] phaſea: [r] filíi [s] beſai: [n] filíi [r] mannim: [x] filíi [r] nephuſim: [m] filíi [n] bechue: [o] filíi [p] acupha. [q] filíi [r] azur: [s] filíi [r] beſluth: [n] filíi [x] maida: [r] filíi [r] arſa: [a] filíi [b] berchos: [c] filíi

caphera τ beroth ſeptingēti quadragin=
καφηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντα=
ta tres. viri arama τ gabaa ſexcenti vi=
τρεῖς. ἄνδρες ἀραμὰ καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι εἰ
ginti vn⁹. viri machemas centū viginti duo.
κοσιεῖς. ἄνδρες μαχεμὰς ἑκατὸν εἰκοσιδύο.
viri bethel τ ai centū viginti tres. vi
ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἰ ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. ἄν
ri nabab alteri⁹ quinquaginta duo. filíj he
δρες ναβὰβ ἑτέρου πεντηκοντα δύο. υἱοὶ ἀι
lā alteri⁹ mille ducēti qnquaginta quat=
λὰμ ἑτέρου χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσα
tuor. filíj erā trecēti viginti. filíj hiericho
ρες. υἱοὶ ηρὰμ τριακόσιοι εἴκοσι. υἱοὶ ἱεριχὼ
trecenti quadraginta quinque. filíj lada=
τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ λαδα=
di τ ono ſeptingēti viginti vn⁹. filíj ſenaa
δὶ καὶ ὠνὼ ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς. υἱοὶ σεναὰ
tria milia nōgenti triginta. ſacerdotes filíj
τρισχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα. οἱ ἱερεῖς υἱοὶ
ioiade in domū ieſu nōgenti ſeptuaginta
ἰωιαδὴ εἰς οἶκον ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντα
tres. filíj emmer mille quinquaginta duo.
τρεῖς. υἱοὶ ἐμμὴρ χίλιοι πεντηκοντα δύο.
filíj phaſeur mille ducēti quadraginta ſe=
υἱοὶ φασεοὺρ χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακοντα=
ptē. filíj erā mille decē et ſeptē. leuite
ἑπτά. υἱοὶ ηρὰμ χίλιοι δεκαεπτά. οἱ λευῖται
filíj ieſu cadmiel filíjs o=
υἱοὶ ἰησοῦ τοῦ καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ ὡ=
duia ſeptuaginta quattuor. cātores filíj
δουία ἑβδομηκοντατέσσαρες. οἱ ᾄδοντες υἱοὶ
aſaph centū quadraginta octo. ianitores
ασαφ ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ. οἱ πυλωροὶ
filíj ſellū filíj ater filíj telmon filíj
υἱοὶ σελλοὺμ υἱοὶ ατὴρ υἱοὶ τελμὼν υἱοὶ
acub filíj atita filíj ſabi: centū tri=
ακοὺβ υἱοὶ ατιτὰ υἱοὶ σαβί, ἑκατὸν τρια=
ginta octo. nathenīm filíj ſea filíj aſepha filíj
κονταοκτώ. οἱ ναθινιεὶμ υἱοὶ σηὰ υἱοὶ ασηφὰ υἱοὶ
tabaoth filíj ceras: filíj ſiaia filíj phadon filíj
ταβαὼθ υἱοὶ κηράς, υἱοὶ σιαΐα υἱοὶ φαδὼν υἱοὶ
labana: filíj aggaba filíj ſelmei filíj anā
λαβανά, υἱοὶ ἀγγαβὰ υἱοὶ σελμεὶ υἱοὶ ανὰν
filíj gadel filíj gaer filíj raaia: filíj raſ=
υἱοὶ γαδὴλ υἱοὶ γαὴρ υἱοὶ ῥαιΐα, υἱοὶ ῥασ=
ſon filíj necoda: filíj gazem filíj oza filíj
σὼν υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζὴμ υἱοὶ ὀζὰ υἱοὶ
phaſi filíj beſi filíj meinon: filíj nephoſai filíj
φασὶ υἱοὶ βησὶ υἱοὶ μειῶν, υἱοὶ νεφωσαὶ υἱοὶ
bacbuc filíj achipha filíj arur: filíj baſa=
βακβοὺκ υἱοὶ ἀχιφὰ υἱοὶ ἀρούρ, υἱοὶ βασα=
loth filíj meida filíj adaſa: filíj barcuc filíj
λὼθ υἱοὶ μειδὰ υἱοὶ ἀδασά, υἱοὶ βαρκουὲ υἱοὶ

שׁוּר

נְתִ

בְּנֵי׳אֲסָף [s] מֵאָה [x] אַרְבָּעִים [r] וּשְׁמֹנָה׃
הַשֹּׁעֲרִים [a] בְּנֵי׳שַׁלּוּם [b] בְּנֵי׳אָטֵר׳ בְּנֵי
טַלְמוֹן [s] בְּנֵי׳עַקּוּב׳ בְּנֵי׳חֲטִיטָא׳ בְּנֵי
שֹׁבַי [m] מֵאָה [n] שְׁלֹשִׁים [o] וּשְׁמֹנָה׃
הַנְּתִינִים [p] בְּנֵי׳צִיחָא׳ בְּנֵי׳חֲשׂוּפָא [q] בְּנֵי
טַבָּעוֹת׃ בְּנֵי׳קֵרֹס׳ בְּנֵי [b] סִיעָא [c] בְּנֵי
פָּדוֹן׃ [c] בְּנֵי׳לְבָנָה [c] בְּנֵי [b] חֲגָבָה [c] בְּנֵי
שַׁלְמַי׃ בְּנֵי [m] חָנָן [n] בְּנֵי [o] גִּדֵּל׃ [p] בְּנֵי׳גָּחַר׃
בְּנֵי׳רְאָיָה [r] בְּנֵי [s] רְצִין [u] בְּנֵי׳נְקוֹדָא׃
בְּנֵי׳גַזָּם [t] בְּנֵי׳עֻזָּא [t] בְּנֵי [u] פָּסֵחַ׃ בְּנֵי
בֶסַי [c] בְּנֵי׳מְעוּנִים [v] בְּנֵי׳נְפִוּשְׂסִים׃
בְּנֵי [c] בַקְבּוּק [b] בְּנֵי [b] חֲקוּפָא [x] בְּנֵי
חַרְחוּר׃ [b] בְּנֵי [n] בַצְלִית [x] בְּנֵי [r] מְחִידָא
בְּנֵי׳ חַרְשָׁא׃ [a] בְּנֵי [b] בַרְקוֹס [c] בְּנֵי

Universidad de Deusto Biblioteca

סִיסְרָא בְּנֵי תָמַח׃ בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי
חֲטִיפָא׃ בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי
סוֹטַי בְּנֵי סֹפֶרֶת בְּנֵי פְרִידָא׃
בְּנֵי יַעְלָא בְּנֵי דַרְקוֹן בְּנֵי
גִדֵּל׃ בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל
בְּנֵי פֹכֶרֶת הַצְּבָיִים בְּנֵי אָמוֹן׃
כָּל הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃ שָׁנָה
וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל עָלָה
חַרְשָׁא כְּרוּב אַדּוֹן וְאִמֵּר
וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבֹתָם נָגַד
וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃ בְּנֵי
דְלָיָה בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ וּמִן מֵאָה
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ
בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת
בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא אִישׁ קָרָא
עַל שְׁמָם׃ אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם
הַמִּתְיַחֲשִׂים וְלֹא נִמְצָא וַיְגֹאֲלוּ יָחַס מָצָא
מִן הַכְּהֻנָּה׃ וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא גָּאַל אָמַר
לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ אָכַל
הַקֳּדָשִׁים עַד עֲמֹד הַכֹּהֵן לְאוּרִים
וְתֻמִּים׃ כָּל הַקָּהָל כְּאֶתָּד תָּמַם
אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ רָבַע רָבַב
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים׃ מִלְּבַד עַבְדֵיהֶם בָּדַד
וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת
אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים
וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים שׁוּר
וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה׃ סוּסֵיהֶם שְׁבַע מֵאוֹת
שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה פִּרְדֵּיהֶם מָאתַיִם מֵאָה
וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ גְּמַלִּים
אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה
חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שְׁבַע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים׃ וּמִקְצָת רָאשֵׁי הָאָבוֹת קָצָה
נָתְנוּ לַמְלָאכָה הַתִּרְשָׁתָא נָתַן לָאַךְ

zizara: filii thema: filii
nasia: filii
atupha: filii seruorum
salomonis: filii
sothai: filii sopherech:
filii pheruda.
Filii iohala: filii dercon:
filii
iedel. Filii saphata: filii
athil:
filii phocereth qui erat
ortus ex asbaim filio am
mon. Omnes nathinei
& filii seruorū solomōis
trecēti nonaginta duo.
Hi sunt aūt qui ascende
runt de thelmala: thelar
sa: cherub: adon: & em
mer:
& non potuerūt indica
re domum patrū suorū
& semen suum: vtrum
ex israel essent. Filii
dalaia: filii tobia: filii
nechoda sexcenti
quadraginta duo. Et de
sacerdotibus filii iobia:
filii accos:
filii berzellai qui accepit
de filiabus
berzellai galaaditidis
vxorem: & vocatus est
nomine eorum. Hi que
sierunt scripturā suam in
censu & nō inuenerūt:
& eiecti sunt
de sacerdotio. Dixitq;
athersatha
eis vt nōn manducarēt
de sanctis
sanctorum: donec sta
ret sacerdos doctus
& eruditus. Omis mul
titudo quasi vir vnus
quadraginta duo milia
sexcenti
sexaginta: absq; seruis
& ancillis eorū qui erant
septem
milia trecenti triginta
septem: & inter eos can
tores
& cantatrices ducente
quadraginta
et quinq;. Equi eorum
sexcenti
triginta septem: muli
eorum ducenti
quadraginta quinq;: ca
meli eorum
quadringenti triginta
quinq;:
asini sex milia septin
genti
viginti. Nōnulli autem
de principib familiarū
dederūt ipēsas in opus.
Athersatha dedit

sisara filij thema: filij nesia filij atipha: filij
σισαρὰ υἱοὶ θημά, υἱοὶ νησιὰ υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ
seruorū salomonis filij sutei filij sapha
δούλων σολομῶντος υἱοὶ σουτεὶ υἱοὶ σαφα
rat filij pherida filij iela. filij dorcō filij
ρὰτ υἱοὶ φεριδὰ υἱοὶ ἰελά. υἱοὶ δωρκὼν υἱοὶ
gadael: filij saphatia filij atil filij phacha
γαδαήλ, υἱοὶ σαφατία υἱοὶ ἀτὶλ υἱοὶ φαχα
rath filij sabain τ filij amō: oēs na
ραθ υἱοὶ σαβαὶν καὶ υἱοὶ ἀμών, πάντες οἱ να
theniim τ filij seruorū salomonis trecē
θηνιεὶμ καὶ οἱ υἱοὶ δούλων σολομῶντος τρια
ti nonaginta duo. τ isti ascenderūt
κόσιοι ἐννενηκονταδύο. καὶ οὗτοι ἀνέβησαν
de thelmalech thelasar cherub edan τ em
ἀπὸ θελμαλὲχ θελασὰρ χεροὺβ ἠδὰν καὶ ἐμ
mer. τ nō potuerūt annūciare domos
μήρ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους
familiarū suarū τ semē suū: si de
πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ
israel sunt. filij dalaia filij tobia τ fi
ἰσραήλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαΐα υἱοὶ τωβία καὶ υἱ
lij necoda sexcēti q̄draginta duo. τ
οἱ νεκωδὰ ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ
de sacerdotib filij ebia filij accos filij ber
ἀπὸ τῶν ἱερέων υἱοὶ ἐβιὰ υἱοὶ ἀκκὼς υἱοὶ βερ F
zelei: q̄ accepit de filiabus berzelei
ζελεῖ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ θυγατέρων βερζελεῖ
galaaditidis vxorē τ vocat ē in nomi
τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα καὶ ἐκλήθη ἐπ' ὀνό
ne eorū. hi q̄sierūt scripturā suā
ματι αὐτῶν. οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν
comitat τ nō est inuēta: τ eiecti sunt
τῆς συνοδίας καὶ οὐχ εὑρέθη, καὶ ἀπώσθησαν
de sacerdotio. τ dixit arthasastha e
ἀπὸ τῆς ἱερατείας. καὶ εἶπεν ἀρθασασθὰ αὐ
is: vt nō māducarēt de sctō
τοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
sctōrū: donec staret sacerdos illuminationib τ
ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτισμοῖς καὶ
initiationib. τ facta est oīs multi
ταῖς τελειώσεσι. καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλη
tudo vnanimit q̄si q̄draginta milia τ
σία ὁμοθυμαδὸν ὡς τέσσαρες μυριάδες καὶ
duomilia trecēti sexaginta: absq; ser
δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, πάρεξ δού
uis eorū τ ancillis eorū. isti septē
λων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτα
milia trecēti triginta septē. τ cāto
κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ἄδον
res τ cātatrices ducēti q̄draginta quin
τες καὶ ἄδουσαι διακόσιοι τεσσαρακονταπέν
q;. equi septingēti triginta sex. muli
τε. ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι
ducēti q̄draginta q̄nq;. cameli q̄drīgē
διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. κάμηλοι τετρα
ti triginta q̄nq;. asini sex milia. septin
κόσιοι τριακονταπέντε. ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακό
gēti viginti. τ de parte principū
σιοι εἴκοσι. καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν
familiarū dederūt in opus arthasastha
πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῶ ἀρθασασθὰ G

Universidad de Deusto
Biblioteca

in theſauꝛ auri dragmas mille: phialas
εἰς θησαυρὸν χρυσίου δραχμὰς χιλίας, φιάλας
quinquaginta: ſtolas ſacerdotū quingentas
πεντήκοντα, στολὰς τῶν ἱερέων πεντακοσίας
triginta. ⁊ de principibus familiaꝛ
τριάκοντα. καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν
dederūt in theſauꝛos operis: auri numiſma
ἔδωκαν εἰς θησαυροὺς τοῦ ἔργου, χρυσοῦ νόμισμα
decē milia bis: ⁊ argēti minas duomilia ducē
μυριάδας δύο, καὶ ἀργυρίου μνᾶς δισχιλίας διακο
tas. ⁊ dederūt reliqui populi au-
σίας. καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυ-
ri dragmas bis decē milia: argēti minas
σίου δραχμὰς δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
duomilia ⁊ ſtolas ſacerdotū ſexaginta ſeptē. ⁊ ſe-
δισχιλίας καὶ στολὰς τῶν ἱερέων ἑξήκοντα ἑπτά. καὶ ἐκά
derūt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ ianitores
θησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ πυλωροὶ
⁊ cātores ⁊ q̄ de populo: ⁊ na
καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ να
thenim ⁊ oīs iſrael in ciuitatib⁹ ſuis.
θινιεὶμ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν. Ca. 8.

ET ꝓpe venerat mēſis ſeptim⁹: ⁊ filij
Καὶ ἐφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ
iſrael in ciuitatib⁹ ſuis: ⁊ cōgregati ſunt oīs
Ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθησαν πᾶς
populꝰ q̄ſi vir vnꝰ ad platea q̄ ante por
ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πυ
tā aque. ⁊ dixerūt eſdre
λης τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπον τῷ ἔσδρα τῷ
ſcribe: vt afferret librū legis moyſi q̄
γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου μωυσῆ ὃν
ꝓceperat dñs iſrael. ⁊ attulit eſ-
ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἤνεγκεν ἔσ-
dras ſacerdos legē cōā multitudine
δρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας
a viro vſq; ad mulierē: ⁊ oīs itelligēs
ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν
ad audiendū in die vna mēſis ſeptimi.
ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.
⁊ legit in eo cōtra platea q̄
καὶ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς
ante portā aquaꝝ ab ho-
ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῆς ὥ-
ra illuminationis ſolis vſq; ad medietatē
ρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μεσούσης
diei: in cōſpectu viroꝝ ⁊ mulieꝝ:
τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν,
⁊ ipſi intelligētes. ⁊ aures oīs
καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παντὸς τοῦ
ppli in libꝝ legis. ⁊ ſtetit eſ-
λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. καὶ ἔστη ἔσ-
dras ſcriba ſup gradū ligneū quē
δρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου ὃ
fecerat ad cōcionādū: ⁊ ſteterūt iu-
ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορῆσαι, καὶ ἔστησαν ἐχό-
xta eū matthathias ⁊ ſemeias ⁊ ananias
μενα αὐτοῦ ματθαθίας καὶ σαμεΐας καὶ ἀναγίας
⁊ vrias: ⁊ chelcias ⁊ maaſias a dextris
καὶ ὐρίας, καὶ χελκίας καὶ μαασίας ἐκ δεξιῶν
eius: ⁊ a ſiniſtris phadaias ⁊ miſael ⁊
αὐτοῦ, καὶ ἐξευνύμων φαδαΐας καὶ μισαὴλ καὶ
melchias ⁊ aſon ⁊ aſabdana ⁊ zacharias
μελχίας καὶ ἀσὼν καὶ ἀσαβδανὰ καὶ ζαχαρίας
⁊ meſollā. ⁊ aperuit eſdras libꝝ
καὶ μεσολλάμ. καὶ ἤνοιξεν ἔσδρας τὸ βιβλίον
cōā omni populo: q̄m ipe erat ſupra
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω

Ezdr. 8.a.

A F G D

in thesaurū auri dragmas mille: phialas quinq̄ginta: tunicas sacerdotales q̄ngētas triginta. Et de principibus ꝯ familiaꝝ dederūt in thesaurum operis auri dragmas vigintí milia: & argenti minas duomilia ducentas. Et quod dedit reliquus populus: auri dragmas vigintí milia: & argenti minas duomilia tunicas sacerdotales sexaginta septem. Habitauerunt autē sacerdotes & leuite & ianitores & cantores et reliquū vulgus & nathinnei & omnis ꝯ israel in ciuitatibus suis.

8.

ET venerat mensis ꝯ septimus: ꝯ filii autē israel erant in ciuitatibus suis. Cōgregatusq; est oīs populus q̄si vir vnus ad plateam ꝯ que est ante portam aquarum. & dixerunt esdre scribe vt afferret librum legis moysi quā ꝯ preceperat dñs israeli. Attulit ergo ꝯ esdras sacerdos legem coram ꝯ multitudine viroruꝫ & mulierum: cunctisq; ꝯ qui poterāt intelligere: in die prima mensis ꝯ septimi. Et legit in eo aperte in ꝯ platea q̄ erat ante portā ꝯ aquarum de mane vsq; ad mediam ꝯ diem in conspectu virorum & mulierum ꝯ & sapientium. Et aures populi erant erecte ad librum. Stetit autem esdras scriba ꝯ super gradū ligneū quē fecerat ad loquendum: & steterūt iuxta eū: ꝯ mathathia & semeia & ania & vria & bechia & maasia ad ꝯ dexteram eius: & ad sinistram phadaia misael & melchia & asum & asephdana zacharia ꝯ & mosollam. Et aperuit esdras librum ꝯ coram omni populo. Sup vniuersum quippe

אָצַר לָאוֹצָר זָהָב דַּרְכְּמֹנִים אֶלֶף
מִזְרָקוֹת חֲמִשִּׁים פָּתְנוֹת כֹּהֲנִים
שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: וּמֵרָאשֵׁי
הָאָבוֹת נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה
זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים שְׁתֵּי רִבּוֹת
וְכֶסֶף מָנִים אַלְפַּיִם וּמָאתָיִם:
וַאֲשֶׁר נָתְנוּ שְׁאֵרִית הָעָם
זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים שְׁתֵּי רִבּוֹא וְכֶסֶף
מָנִים אַלְפַּיִם וְכָתֹנֶת כֹּהֲנִים
שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה: וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם וְהַשֹּׁעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים
וּמִן הָעָם וְהַנְתִינִים וְכָל
יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם:

Cap. viij.

וַיִּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם: וַיֵּאָסְפוּ
כָּל הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל רְחוֹב
אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמָּיִם
וַיֹּאמְרוּ לְעֶזְרָא הַסֹּפֵר הָבִיא
אֶת סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל: וַיָּבִיא
עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת הַתּוֹרָה לִפְנֵי
הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה וְכֹל
מֵבִין לִשְׁמֹעַ בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי: וַיִּקְרָא בּוֹ לִפְנֵי
רְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר
הַמַּיִם מִן הָאוֹר עַד מַחֲצִית
הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
וְהַמְבִינִים וְאָזְנֵי כָל הָעָם אֶל
סֵפֶר הַתּוֹרָה: וַיַּעֲמֹד עֶזְרָא הַכֹּהֵן
עַל מִגְדַּל עֵץ אֲשֶׁר עָשׂוּ לַדָּבָר
וַיַּעֲמֹד אֶצְלוֹ מַתִּתְיָה וְשֶׁמַע וַעֲנָיָה
וּאוּרִיָּה וְחִלְקִיָּה וּמַעֲשֵׂיָה עַל
יְמִינוֹ וּמְשֹׁלָּם וַחֲנַנְיָה וּמַלְכִּיָּה
וְחָשֻׁם וְחַשְׁבַּדָּנָה זְכַרְיָה
מְשֻׁלָּם: וַיִּפְתַּח עֶזְרָא הַסֵּפֶר

Universidad de Deusto Biblioteca

ᵃהָעָם׳ הָיָה׳ ᵇוּכְפִתְחוֹ׳ עָמְדוּ ᵈכָל׳ הָעָם׃
ᵉוַיְבָרֶךְ׳ עֶזְרָא ᵃאֶת ᵇיְהוָה ᶜהָאֱלֹהִים ᵉבָרַךְ
ᵈהַגָּדוֹל׳ וַיַּעֲנוּ׳ כָּל ᵉהָעָם ᵃאָמֵן׳ אָמֵן׳ בְּמֹעַל ᵈגָּדַל ᵉעָנָה
ᵇיְדֵיהֶם ׳וַיִּקְּדוּ ᵐוַיִּשְׁתַּחֲווּ ᵃלַיהוָה ᵇעָלָה ᶜקָדַד
ᵒאַפַּיִם ᵖאַרְצָה׃ ᵍוְיֵשׁוּעַ׳ וּבָנִי ᵎוְשֶׁרֶבְיָה ᵐשָׁחָה
ᵉיָמִין ᵃעַקּוּב ᵏשַׁבְּתַי׳ הוֹדִיָּה ᵐמַעֲשֵׂיָה
ᵃקְלִיטָא ᵇעֲזַרְיָה ᶜיוֹזָבָד ᵈחָנָן ᵉפְלָאיָה
ᵍוְהַלְוִיִּם ᵉמְבִינִים ᵏאֶת׳ הָעָם ᵏלַתּוֹרָה ᵃבִין ᵏיָרָה
ᵏוְהָעָם ᵐעַל ᵏעָמְדָם׃ ᵒוַיִּקְרְאוּ ᵖבַסֵּפֶר ᵒקָרָא
ᵍבְּתוֹרַת׳ הָאֱלֹהִים ᵒמְפֹרָשׁ ᵏוְשׂוֹם ᵃפָּרַשׁ
ᵃשֶׂכֶל ᵏוַיָּבִינוּ ᵏבַּמִּקְרָא׃ ᵏוַיֹּאמֶר ᵒנְחֶמְיָה ᵏבִין ᵏקָרָא
ᵒהוּא ᶜהַתִּרְשָׁתָא ᵒוְעֶזְרָא ᶜהַכֹּהֵן ᵏהַסֹּפֵר ᵏאָמַר
ᵍוְהַלְוִיִּם ᵏהַמְּבִינִים ᵏאֶת ᵃהָעָם׳ לְכָל ᵏבִין
ᵐהָעָם ᵃהַיּוֹם ᵒקָדוֹשׁ ᵖהוּא ᵏלַיהוָה ᵒקֶדֶשׁ
ᵏאֱלֹהֵיכֶם ᵃאַל ᵏתִּתְאַבְּלוּ ᵃוְאַל ᵏתִּבְכּוּ ᵏאָבַל ᵏבָּכָה
ᵏכִּי ᵏבּוֹכִים ᵃכָּל ᵏהָעָם ᶜבְּשָׁמְעָם ᵒאֶת
ᶜדִּבְרֵי ᵏהַתּוֹרָה׃ ᵍוַיֹּאמֶר ᵏלָהֶם ᵏלְכוּ ᵏיָלַךְ
ᵏאִכְלוּ ᵏמַשְׁמַנִּים ᵐוּשְׁתוּ ᵃמַמְתַקִּים ᵏשָׁמַן ᵐשָׁתָה
ᵒוְשִׁלְחוּ ᵖמָנוֹת ᵏלְאֵין ᵏנָכוֹן ᵏלוֹ ᵏכִּי ᵃקָדֹשׁ ᵃמָתַק ᵖמָנָה
ᵏהַיּוֹם ᵏלַאֲדֹנֵינוּ ᵏוְאַל ᵃתֵּעָצֵבוּ ᵏכִּי ᵏכוּן
ᶜחֶדְוַת ᵒיְהוָה ᶜהִיא ᵏמָעֻזְּכֶם׃ ᵍוְהַלְוִיִּם ᵃעָצַב
ᵏמַחְשִׁים ᵏלְכָל ᵃהָעָם ᵏלֵאמֹר ᵐהַסּוּ ᵃכִּי ᶜחָדָה ᵏעָזַז
ᵒהַיּוֹם ᵖקָדֹשׁ ᵃוְאַל ᵏתֵּעָצֵבוּ׃ ᵏוַיֵּלְכוּ ᵏחָשָׁה
ᵏכָל ᵏהָעָם ᵃלֶאֱכֹל ᵏוְלִשְׁתּוֹת ᵏוּלְשַׁלַּח
ᵏמָנוֹת ᵃוְלַעֲשׂוֹת ᵏשִׂמְחָה ᶜגְּדוֹלָה ᵒכִּי ᵃעָשָׂה ᶜגָּדַל
ᶜהֵבִינוּ ᵏבַּדְּבָרִים ᵏאֲשֶׁר ᵏהוֹדִיעוּ ᵏלָהֶם׃ ᶜבִין ᵏיָדַע
ᵏוּבַיּוֹם ᵏהַשֵּׁנִי ᵐנֶאֶסְפוּ ᵃרָאשֵׁי ᵒהָאָבוֹת ᵏשָׁנָה ᵐאָסַף
ᵖלְכָל ᵃהָעָם ᵏהַכֹּהֲנִים ᵏוְהַלְוִיִּם ᵏאֶל
ᵃעֶזְרָא ᵏהַסֹּפֵר ᵏוּלְהַשְׂכִּיל ᵏאֶל ᵃדִּבְרֵי ᵏשָׂכַל
ᵏהַתּוֹרָה׃ ᶜוַיִּמְצְאוּ ᵒכָּתוּב ᶜבַּתּוֹרָה ᵏיָרָה ᶜמָצָא
ᵏאֲשֶׁר ᵍצִוָּה ᵏיְהוָה ᵏבְּיַד ᵏמֹשֶׁה ᵏאֲשֶׁר ᵒכָּתַב
ᵐיֵשְׁבוּ ᵃבְנֵי ᵒיִשְׂרָאֵל ᵖבַּסֻּכּוֹת ᵃבֶּחָג
ᵏבַּחֹדֶשׁ ᵃהַשְּׁבִיעִי׃ ᵏוַאֲשֶׁר ᵃיַשְׁמִיעוּ ᵃשָׁבַע ᵃשָׁמַע
ᵏוְיַעֲבִירוּ ᵏקוֹל ᵏבְּכָל ᵃעָרֵיהֶם ᵏעָבַר ᵃעִיר
ᵏוּבִירוּשָׁלַיִם ᶜלֵאמֹר ᵒצְאוּ ᶜהָהָר ᵒיָצָא
ᵏוְהָבִיאוּ ᵏעֲלֵי ᵒזַיִת ᵏוַעֲלֵי ᵃעֵץ׃ ᵏשֶׁמֶן ᵏבּוֹא ᵃעָלָה

ᵍpplm ᵏeminebat. ᵃEt cū aperuisset eum ᵏstetit ᵘoīs ᵏpopulus. ᵏEt benedixit ᵉesdras ᵇdomino ᶜdeo ∞ ᵈmagno. ᶜEt rñdit ᵏoīs ᵍpopul⁹: ᵘamen: ᵏamē: ᵏeleuās ᵍman⁹ suas. ᵏEt incuruati sunt ᵐ& adorauerūt ᵘdñ⁹ ᵒproni ᵖin terram. Porro ᵍiosue ᵏ& baani ᵉ& serabi ᶜiamin ᵘaccub ᵏsebthai ᵏodia ᵏmaasia ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵃcelita ᵇazarias ᶜiozabet ᵈanani ᶜphalaia: ∞∞∞∞ ᵏleuite ᵉsilentiū faciebāt ᵇin ᵏpplo ᵏad audiendā ᵏlegē. ᵏPopul⁹ āt stabat ᵐin ᵘgradu suo. ᵒet legerūt ᵖī libro ᵍlegis ᵏdei ᵉdistincte ᵏ& aperte ad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵘintelligendū: ᵏ& intellexerūt ᵏcu⁹ legeretur. ᵏDixit autē ᵃneemias: ᵇipse est ᶜathersatha ᵈ& esdras ᶜsacerdos & ᵏscriba ᵍ& leuite ᵇinterpretantes ᵏvniuerso ᵐpopulo. ᵘDies ᵒsanctificatus ᵖest ᵍdomino ∞∞∞ ᵏdeo vestro. ᵉNolite ᵏlugere ᵘ& nolite ᵏflere. ᵏFlebat ᵏenim ᵃomnis ᵇpopulus ᶜcum audiret ∞∞∞∞∞∞ ᶜverba ᵏlegis. ᵍet dixit ᵇeis. ᵏIte ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵏcomedite ᵏpinguia ᵐ& bibite ᵘmulsum ∞∞∞∞∞∞ ᵒ& mittite ᵖpartes ᵍeis qui non ᵏprepauerūt ᵍsibi: ᵏqa ᵘsanct⁹ ᵏdies ᵏdomini est: ᵏ& nolite ᵃcontristari. ∞∞ ᶜGaudiū ᵇetenim ᵈdñi ᶜest ᵏfortitudo vestra. ᵍLeuite aūt ᵇsilētiū faciebāt ᵏin omī ᵏpplo ᵏdicētes ᵐTacete ᵘqa ᵒdies ᵖsanctus est: ᵖ& nolite ᵍdolere. ᵏAbiit itaq; ∞ ᵘomnis ᵏpopul⁹ ᵘvt comederet ᵏ& biberet ᵏ& mitteret ᵏpartes ᵃ& faceret ᵇleticiam ᶜmagnam: ᵈquia ∞ ᶜintellexerāt ᵏverba ᵍque ᵇdocuerat ᵏeos. ∞∞∞∞∞∞ ᵏEt in die ᵏsecūdo ᵐcōgregati sunt ᵘprincipes ᵒfamiliarū ᵖvniuersi ᵍpopuli ᵏsacerdotes ᵍ& leuite ᵏad ∞∞ ᵘesdrā ᵏscribam ᵏvt interpretaretur eis ᵃverba ᵇlegis. ᶜEt inuenerunt ᵈscriptum ᶜin lege ∞∞∞∞∞∞∞ ᵍprecepisse ᵇdominū ᵏin manu ᵏmoysi ᵏvt ∞∞∞∞∞∞ ᵐhabitent ᵘfilii ᵒisrael ᵖin tabernaculis ᵍin die solēni ᵏmense ᵃseptimo: ᵏ& vt ᵘpredicent ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵏ& diuulgent ᵏvocem ᵏin vniuersis ᵃvrbibus suis ᵇ& in hierusalē ᶜdicentes. ᵈEgredimini in ᶜmontē ᵏet afferte ᵍfrōdes ᵇoliue ᵏ& frōdes ᵏligni ᵏpucherrimi

pplm. ⁊ factū est cū aperuisset eū: stetit oīs τοῦ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτό, ἔστη πᾶς ppls. ⁊ bñdixit esdras dño deo ma ὁ λαός. καὶ εὐλόγησεν ἔσδρας κύριον τὸν θεὸν τὸν μέgno. ⁊ respōdit oīs popul⁹ ⁊ dixerūt: amē amē: γαν. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπον, ἀμὴν ἀμήν, eleuātes manus suas: iclinauerūt ⁊ adora ἐπάραντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἔκυψαν καὶ προσεuerūt dñm in faciē sup terrā ⁊ κύνησαν τῷ κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ iesue ⁊ baneas ⁊ sarabias: ⁊ iami ⁊ aἰησοῦς καὶ βανέας καὶ σαραβίας, καὶ ἰαμεῖν καὶ ἀcub ⁊ sabaththe⁹ ⁊ oduias ⁊ maasias ⁊ κοὺβ καὶ σαβαθθαῖος καὶ ὠδουίας καὶ μαασίας καὶ callitas ⁊ asarias ⁊ iosabed ⁊ anan ⁊ καλλίτας καὶ ἀσαρίας καὶ ἰωσαβὲδ καὶ ἄναν καὶ phalaias: ⁊ leuite erāt instruētes popu φαλαΐας, καὶ οἱ λευῖται ἦσαν συνετίζοντες τὸν λαῶ in legē: ⁊ popul⁹ in statione sua. ⁊ ὸν εἰς τὸν νόμον, καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ. καὶ legerūt in libro legis dei: ⁊ ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ docuit esdras. ⁊ distinxit in sciētiā dñi. ἐδίδασκεν ἔσδρας. καὶ διέστειλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου. ⁊ itellexit popul⁹ in lectione. ⁊ dixit nee- καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει. καὶ εἶπε νεεmias q̄ est atarsatha ⁊ esdras sacerdos ⁊ scri μίας ὅς ἐστιν ἀταρσαθὰ καὶ ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμ ba ⁊ leuite instruētes populū. ⁊ ματεὺς καὶ οἱ λευῖται οἱ συνετίζοντες τὸν λαόν. καὶ dixerūt oī populo: dies sctūs est dño εἶπον παντὶ τῷ λαῷ, ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ κυρίῳ deo nr̄o: ne lugeatis neq; fleatis: qm̄ flebat θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μὴ δὲ κλαίετε, ὅτι ἔκλαιε oīs popul⁹ vt audiuit ſmones legis. ⁊ πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ νόμου. καὶ dixit eis: ite ⁊ comedite pinguia: ⁊ εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε καὶ φάγετε λιπάσματα, καὶ bibite mulsa: ⁊ mittite partes πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς nō habētib⁹. q; sctūs est dies dño deo nr̄o. μὴ ἔχουσιν. ὅτι ἁγία ἐστὶν ἡ ἡμέρα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν. ⁊ ne cōcidatis q; gaudiū dñi: hec est fortitudo καὶ μὴ διαπέσητε ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου, αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς nr̄a. ⁊ leuite silere faciebāt oēm populū di ἡμῶν. καὶ οἱ λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν λέcētes: tacete: q; dies sctūs: ⁊ nō decidatis. γοντες, σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτε ⁊ abiit oīs popul⁹ vt comederet ⁊ biberet ⁊ mit τε. καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀποteret ptes: ⁊ vt faceret leticiā magnā στέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην, q; itellexerāt in vbis q̄ docuerāt eos. ⁊ ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς. καὶ in die secūdo cōgregati sūt pncipes ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν familiaꝝ vniuerso populo sacerdotes ⁊ leuite ad πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς esdrā scribā: vt statueret ad oēs ἔσδραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τοὺς ſmones legis. ⁊ inuenerūt scriptū in lege q̄ pre λόγους τοῦ νόμου. καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὧ ἐνε cepi dñs moysi: vt habitēt filij τείλατο κύριος τῷ μωυσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ israel ī tabnaculis ī solēnitate ī mēse septimo: ⁊ vt ἰηλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ὅπως significēt in tubis in oībus vrbib⁹ suis σημάνωσιν ἐν σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ⁊ in hierl̄z. ⁊ dixit esdras: egredimini in mōtē ⁊ καὶ ἐν ἰλημ. καὶ εἶπεν ἔσδρας, ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος καὶ afferte frōdes oliue ⁊ frōdes lignoꝝ cupressinorū ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων

C

Leui. 25.g.

D

Universidad de Deusto Biblioteca

τ frōdes myrti τ frōdes palmaꝝ: τ frō
καὶ φύλλα μυρσίνης καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλ
des ligni dēsi: vt faciāt tabnacula sm scri=
λα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς κατὰ τὸ γεγραμ
ptū. τ egressꝰ ē ppls τ attulerūt τ fecerūt
μένον. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ ἤνεγκαν καὶ ἐποίησαν
sibi tabnacula. vir in domate suo τ in
ἑαυτοῖς σκηνάς. ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δόματος αὐτοῦ καὶ ἐν
atriis suis τ in atriis domꝰ dei:
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ,
τ in plateis porte aquaꝝ τ in
καὶ ἐν πλατείαις τῆς πύλης τῶν ὑδάτων καὶ ἐν ταῖς
plateis porte ephraim. τ fecerūt oīs
πλατείαις τῆς πύλης ἐφραΐμ. καὶ ἐποίησαν πᾶ=
ecclesia q̄ redierāt de captiuita
σα ἡ ἐκκλησία οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλω
te tabnacula: τ habitauerūt ī tabnaculis. qm̄ nō fece
σίας σκηνάς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς. ὅτι οὐκ ἐποί
rāt a diebus iesue filij naue sic filij isra
ησαν ἀπὸ ἡμερῶν ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσρα
el vsq; ad diē illū. τ fuit leticia ma=
ὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη με=
gna nimis. τ legit in libro legis dei
γάλη σφόδρα. καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ
p̄ singulos dies a die p̄mo vsq; ad
ἡμέραν ἐν ἡμέρα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς
diē nouissimū: τ fecerūt solēnitatē septē dieb⁹.
ἡμέρας τῆς ἐχάτης, καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.
τ die octauo exodiū sm iudiciū.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρῖμα. Ca. 9.

A Et in die vicesimo τ q̄rto mēsis
Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς
huius cōuenerūt filij israel in ieiunio τ in
τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν
saccis τ puluerib⁹ sup caput eoꝝ. τ separati
σάκκοις καὶ κόνοις ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. καὶ ἐχωρί
fuerūt filij israel ab omni filio alieno.
σθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου.
τ steterūt τ cōfessi sunt peccata sua:
καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
τ iniq̄tates patrū suoꝝ. τ steterūt
καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἔστησαν
in statione sua: τ legerūt in libro le=
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νό=
gis dñi dei sui quater in die. τ
μου κυρίου θεοῦ αὐτῶν τοτέταρτον τῆς ἡμέρας. καὶ
erāt cōfitētes dño quater in di
ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ τοτέταρτον τῆς ἡ=
e τ adorātes dñm deū suū. τ
μέρας καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ
stetit sup ascēsū leuitaꝝ iesue: τ filij cad
ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν λευϊτῶν ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ καδ
miel: sachanias filius sarabia filij chanani. τ cla
μιήλ, σαχανίας υἱὸς σαραβία υἱοῦ χαναγί καὶ ἐ
mauerūt voce magna ad dñm deū suū:
βόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν,
τ dixerūt leuite iesue τ cadmiel bonnias
καὶ εἶπον οἱ λευῖται ἰησοῦς καὶ καδμιὴλ βοννείας
sarabias sobanias oduias sechenias phessias: sur
σαραβίας σοβανίας ὠδουίας σεχενίας φεσσίας, ἀνά
gite benedicite dño deo nr̄o ab eter
στητε εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ
no τ vsq; in eternū. τ benedicēt nomi
ῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνο=
ni glorie tue: τ exaltabūt in omni benedi
μα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλο=
ctione τ laude. τ dixit esdras: tu es ipse
γίᾳ καὶ αἰνέσει. καὶ εἶπεν ἔσδρας, σὺ εἶ αὐτὸς
dñs solus: tu fecisti celū τ ce=
κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρα
lū celi: oēs exercitus eoꝝ:
νὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντας τὰς δυνάμεις αὐτῶν,

m & frōdes n myrti: o & rāos
p palmaꝝ: q & frōdes r ligni
s nemorosi: t vt fiāt u taber
nacula x sicut scriptū ē. r Et
egressus est oīs s ppl'us a &
attulerūt b. Fecerūtq; c sibi
d tabernacula e vnusquisq;
f in g domate suo: h & ī atriis
suis: i & in atriis k domus
l dei: m & in platea n porte
o aquarum: p & in platea
q porte r effraim.
s Fecit ergo t vniuersa u ec=
clesia eorū x q redierāt r de
s captiuitate a tabernacula:
b & habitauerūt c in taber
naculis. c Non d eni f fecerāt
g a dieb⁹ h iosue i filii k nū l ta=
lia m filii n israel o vsq; ad p diē
q illum. r Et fuit s leticia t ma
gna u nimis. x Legit aūt r in
libro s legis
a dei c per dies singulos d a
e die
f primo g vsq; ad h diem i no
uissimum. k Et fecerunt
l solemnitatem m septem
n diebus: o & in die p octauo
q collectam r iuxta ritum.

9.

IN die autē b vicesimo
c quarto d mensis
e huius f conuenerunt g filii
h israel i in ieiunio
k & in saccis l & humus m su
per eos. n Et separatū est
o semē filiorū p israel q ab oī
r filio s alienigena. t Et stete
rūt u & confitebantur v pec
cata sua s & iniquitates
a patrum suorum. b Et sur
rexerunt c ad d standum.
e Et legerunt f in volumi=
ne g legis h domini i dei sui
k quater in l die: m & quater
n confitebantur:
o & adorabant p dominū
q deum suum.
r Surrexerunt autē s super
t gradū u leuitarū x iosue r &
bani & s cedmihel a sabania
b bani c sarebias
d bani e & thanai: f & clama
uerunt g voce h magna i ad
h dominum l deum suum.
m Et dixerunt n leuite
o iosue p & cedmihel q bon=
ni r asebia
s serebia t odaia u sebna x fa=
taia.
r Surgite: s benedicite b do
mino c deo vestro
d ab e eterno f vsq; in g eter=
num. h Et benedicant
i nomini k glorie tue l excel
so m in n omni
o benedictione p & laude.
q Tu r ipse s domine
t solus: u tu x recisti s celū &
celum b celorum c & oēm
d exercitum eorum:

וַעֲלֵי הֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ
עָבֹת לַעֲשׂוֹת סֻכֹּת כַּכָּתוּב׃ וַיֵּצְאוּ
הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת
אִישׁ עַל גַּגּוֹ וּבְחַצְרֹתֵיהֶם וּבְחַצְרוֹת
בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר
הַמַּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם׃
וַיַּעֲשׂוּ כָל הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן הַשְּׁבִי
סֻכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת כִּי לֹא עָשׂוּ
מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן נוּן כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַד הַיּוֹם הַהוּא וַתְּהִי שִׂמְחָה
גְּדוֹלָה מְאֹד׃ וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת
הָאֱלֹהִים יוֹם בְּיוֹם מִן הַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן וַיַּעֲשׂוּ
חַג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט׃
וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם
וּבְשַׂקִּים וַאֲדָמָה עֲלֵיהֶם׃ וַיִּבָּדְלוּ
זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכֹּל בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ
וַיִּתְוַדּוּ עַל חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנֹת
אֲבֹתֵיהֶם׃ וַיָּקֻמוּ עַל עָמְדָם
וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
רְבִיעִית הַיּוֹם וּרְבִיעִית מִתְוַדִּים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
וַיָּקָם עַל מַעֲלֵה הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וּבָנִי
קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בְּנִי שֶׁרֶבְיָה
בָּנִי כְנָנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם
יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה
שֶׁרֶבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה
קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ
שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמָם עַל כָּל
בְּרָכָה וּתְהִלָּה׃ אַתָּה הוּא יְהוָה
לְבַדֶּךָ אַתָּ עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם

עָבֹת סָכַךְ
כָּתַב בּוֹא
רָחַב
שׁוּב שָׁבָה
עָשָׂה
יוֹם
הָיָה
גָּדַל קָרָא
יָרָה
שָׁמַן
שָׁפַט
Cap. ix.
רָבַע אָסַף
בָּדַל
עָמַד
יָדָה
קוּם
רָבַע
שָׁחַח
קוּם עָלָה
זָעַק גָּדַל
אָמַר
עָלַם בָּרַךְ
כָּבַד רָמַם
הָלַל
בָּדַד עָשָׂה

Universidad de Deusto
Biblioteca

c הָאָרֶץ וְכָל־ c אֲשֶׁר b עָלֶיהָ d הַיַּמִּים
k וְכָל־ אֲשֶׁר m בָּהֶם n וְאַתָּה p מְחַיֶּה o אֶת q כֻּלָּם r וּצְבָא s הַשָּׁמַיִם t לְךָ יי
u מְשַׁתַּחֲוִים ו x אַתָּה יהוה
a הָאֱלֹהִים b אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ c בְּאַבְרָם
e וְהוֹצֵאתוֹ f מֵאוּר g כַּשְׂדִּים h וְשַׂמְתָּ i צא שום
k שְׁמוֹ l אַבְרָהָם ו וּמָצָאתָ m אֶת n לְבָבוֹ
o נֶאֱמָן p לְפָנֶיךָ q וְכָרוֹת r עִמּוֹ s הַבְּרִית o אמן פנה
t לָתֵת u אֶת x אֶרֶץ y הַכְּנַעֲנִי z הַחִתִּי a כרת ברת
b הָאֱמֹרִי c וְהַפְּרִזִּי d וְהַיְבוּסִי e וְהַגִּרְגָּשִׁי f נתן
g לָתֵת h לְזַרְעוֹ i וַתָּקֶם k אֶת l דְּבָרֶיךָ g קום
m כִּי צַדִּיק n אָתָּה o וַתֵּרֶא p אֶת q עֳנִי r צָרָק s רָאה
t אֲבֹתֵינוּ u בְּמִצְרָיִם v וְאֶת w זַעֲקָתָם x עָנָה
y שָׁמַעְתָּ z עַל־יַם a סוּף b וַתִּתֵּן c אֹתֹת נתן אות
d וּמוֹפְתִים e בְּפַרְעֹה f וּבְכָל g עַבְדָיו h וּבְכָל i יפת
k עַם l אַרְצוֹ m כִּי n יָדַעְתָּ o כִּי p הֵזִידוּ q זוד
r עֲלֵיהֶם s וַתַּעַשׂ t לְךָ u שֵׁם v כְּהַיּוֹם עשה
w הַזֶּה ו וְהַיָּם z בָּקַעְתָּ a לִפְנֵיהֶם b וַיַּעַבְרוּ c בנה עבר
d בְּתוֹךְ e הַיָּם f בַּיַּבָּשָׁה g וְאֶת h רֹדְפֵיהֶם
i הִשְׁלַכְתָּ j בִּמְצוֹלֹת k כְּמוֹ l אֶבֶן m בְּמַיִם צול
n עַזִּים ו o וּבָעַמּוּד p עָנָן q הַנְחִיתָם עזז עמד
r יוֹמָם s וּבְעַמּוּד t אֵשׁ u לַיְלָה v לְהָאִיר אור
w לָהֶם x אֶת y הַדֶּרֶךְ z אֲשֶׁר a יֵלְכוּ b בָּהּ ו
c וְעַל־הַר d סִינַי e יָרַדְתָּ f וַתְּדַבֵּר g עִמָּהֶם
h מִשָּׁמַיִם i וַתִּתֵּן k לָהֶם l מִשְׁפָּטִים שפט
m יְשָׁרִים n וְתוֹרוֹת o אֱמֶת p חֻקִּים נגה
q וּמִצְוֹת טוֹבִים ו וְאֶת s שַׁבַּת t קָדְשְׁךָ צוה
u הוֹדַעְתָּ v לָהֶם w וּמִצְוֹת x וְחֻקִּים צוה
y וְתוֹרָה z צִוִּיתָ a לָהֶם b בְּיַד c מֹשֶׁה
d עַבְדֶּךָ ו e וְלֶחֶם f מִשָּׁמַיִם g נָתַתָּה נתן
h לָהֶם i לִרְעָבָם j וּמַיִם k מָסָלַע
l הוֹצֵאתָ m לָהֶם n לִצְמָאָם o וַתֹּאמֶר אמר יצא
p לָהֶם q לָבוֹא r לָרֶשֶׁת s אֶת t הָאָרֶץ ירש
u אֲשֶׁר v נָשָׂאתָ w אֶת x יָדְךָ y לָתֵת נתן
z לָהֶם ו aa וְהֵם ab וַאֲבוֹתֵינוּ ac הֵזִידוּ זוד
ad וַיְקַשׁוּ ae אֶת af עָרְפָּם ag וְלֹא ah שָׁמְעוּ קשה

c terram & vniuersa g que
b in ea sunt: i maria ooooo
k & omnia i que m in eis sunt.
p Et tu o viuificas ooooooo
q omnia hec: r & exercitus
e celi r te ooooooo ooooooo
a adorat. x Tu r ipe domine
ooooo ooooooo ooooooo
a deus b qui c elegisti d abrā
ooooo ooooooo ooooooo
c & eduxisti eum r de igne
g chaldeorum: h & posuisti
i nomen eius k abraam: r &
inueniſti m cor eius ooooo
c fidele p coram te q & per=
cussisti r cum eo e fedus ooo
r vt dares ei k terram r cha=
nanei s ethei & ooooooo
a amorrei b & pherezei c et
iebusei d & gergesei : ooooo
c vt dares r semini eius. g Et
impleſti i verba tua: ooooo
k quoniam i iustus m es. n Et
vidisti p afflictionem ooooo
q patrum nostrorū r in egy
pto : i clamoremq; eoru z
u audisti x super r mare i ru=
brum: a & dedisti b signa oo
c atq; portēta d in pharaōe
e & in vniuersis f seruis ei?:
g & in oi pplo i terre illius.
i Cognouisti k eni m qa n sup
be egerant o cōtra eos: p &
feciſti q tibi r nomen : s sicut
& in t hac u die. n Et mare i di
uisisti r āte eos: i & trāsierūt
a p mediū b maris c in sicco.
s Persecutores o autē c eorū
r proiecisti s in profundu z
b quasi i lapidem k in aquas
l validas: m & in colūna n nu
bis o ductor eo x fuisti per
r diem: q & in colūna r ignis
per s noctē : t vt appareret
u eis x via a per quam z ingre
diebantur. ooooooooooo
b Ad c montē quoq; d synai
c desc endisti & locut v es g cū
eis h de celo : i & dedisti k eis
l iudicia ooooooooooooo
m recta n & legem o verita=
tis p cerimonias ooooooo
q et precepta r bona. s Et
r sabbatū u sanctificatū tuū
x ostendisti r eis: i & manda
ta a & cerimonias ooooooo
b & legem c precepisti d eis
c in manu e moysi f ooooooo
r serui tui. g Panem quoq;
b de celo i dedisti ooooooo
k eis l in fame eorum : m &
aquam n de petra ooooooo
o eduxisti r eis q sitientibus.
r Et dixisti ooooooooooo
s eis r vt ingrederentur &
u possiderent x terram sup
g quam a leuasti c manum
tuam b vt traderes ooooooo
e eis. r Ipsi vero g & patres
nostri b superbe egerunt:
i & indurauerunt r ceruices
suas : m & non n audierunt

terrā τ oīa quotquot sūt in ea: maria τ
τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ
oīa q̄ in eis. τ tu viuificas oīa
πάντα τὰ ἐν αὐταῖς. καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα
τ te adorāt exercitus celoꝝ. tu es
καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. σὺ εἶ
dñe deꝰ: tu elegisti abrā τ eduxisti eū
κύριε ὁ θεός, σὺ ἐξελέξω Ἄβραμ καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν
de regione chaldeoꝝ: τ iposuisti ei B
ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ Gen.
nomē abrāā: τ inueniſti coꝝ eius fidele 11.g.
ὄνομα Ἀβραάμ, καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν
coꝝ tc. τ diſpoſuisti ad eū fedus: vt dares
ἐνώπιόν σου. καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι
ei terrā chananeoꝝ τ chetteoꝝ τ
αὐτῷ τὴν γῆν τῶν Χαναναίων καὶ Χετταίων καὶ
ammorreoꝝ τ pherezeoꝝ τ iebuſeoꝝ τ gerge
Ἀμμορραίων καὶ Φερεζαίων καὶ Ἰεβουσαίων καὶ Γεργε
ſeoꝝ: τ vt dares eā ſemini eius. τ ſtatui
σαίων, καὶ δοῦναι αὐτὴν τῷ σπέρματι αὐτοῦ. καὶ ἔστη
ſti verba tua qñ iuſtus tu: τ vidiſti hu
σας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος εἶ, καὶ εἶδες τὴν τα
militatē patrū nr̄oꝝ in egypto: τ
πείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τὴν Exo. 2.
clamorē coꝝ audiſti ſup mare · rubrū. τ b.
κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν Ἐρυθράν. καὶ
dediſti ſigna τ portēta in egypto in pharaōe τ
ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Φαραὼ καὶ
in oībus ſuis ei⁹ τ in omni pplo
ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ
terre illius: qñ cognouiſti q̄ ſuperbierāt ſup eos:
τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐ=
τ fecerūt tibi tpi nomē ſicut dies hec:
τοὺς, καὶ ἐποίησαν σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
τ mare diuiſiſti coꝝ eis: τ trāſie=
καὶ τὴν θάλασσαν διέῤῥηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ διῆλ=
rūt in medio maris in ſicco. τ pſe= Exo.
θον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ. καὶ τοὺς κα= 14.a.
quētes eos piecisti in pfundū: tanq̄ lapidē
ταδιώκοντας αὐτοὺς ἔῤῥιψας εἰς βάθυνον, ὡσεὶ λίθον
in aqua valida. τ in colūna nubis duxiſti:
ἐν ὕδατι σφοδρῷ. καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας
eos die: τ in colūna ignis nocte:
αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα,
vt illuminares eis viā: in q̄ ibūt in
τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν
ea. τ ſup mōtē ſinai diſcēdiſti τ locutꝰes ad
αὐτῇ. καὶ ἐπὶ ὄρος σινᾶ κατέβης καὶ ἐλάλησας πρὸς
eos de celo: τ dediſti eis iudicia re
αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ. καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐ C
cta τ leges veritatis p̄cepta τ mādata
θέα καὶ νόμους ἀληθείας προστάγματα καὶ ἐντολὰς
bona. τ ſabbatū tuū ſctū notificaſti eis:
ἀγαθάς. καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐ
mādata τ p̄cepta τ legē p̄cepiſti
τοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω
eis in manu moyſi ſui tui. τ pa
αὐτοῖς ἐν χειρὶ Μωυσῆ τοῦ δούλου σου. καὶ ἄρ Exo.
nē de celo dediſti eis in cibū eo= 16.c.
τον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδοσίαν αὐ=
rū: τ aquā de petra eduxiſti eis in ſi=
τῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήγαγες αὐτοῖς εἰς δί=
tim coꝝ τ dixiſti eis vt ingrederēt ad hereditā
ψαν αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆ
tādū terrā in q̄m extēdiſti manū tuā: vt dares
σαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι
eis. τ ipi τ patres nr̄i ſuperbie
αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφα=
rūt: τ ſdurauerūt ceruicē ſuā:
νεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν,
τ nō audierūt
καὶ οὐκ ἤκουσαν

Universidad de Deusto Biblioteca

mādata tua. τ renuerūt vt audirēt:
τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἀνένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι,
τ nō recordati sūt mirabiliū tuoꝝ q̄ feceras
καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίη=
in eis. τ indurauerūt ceruicē su=
σας ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυ
am: τ dederūt p̄ncipiū vt cōuerterent in ſuitutē su=
τῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐ
am in egypto. τ tu deus dimittēs peccata:
D τῶν ἐν αἰγύπτῳ. καὶ σὺ ὁ θεὸς ἀφίων ἁμαρτίας,
misericors τ clemēs: lōganimis τ multe miſeratiōis:
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος,
τ nō dereliq̄sti eos. adhuc aūt τ fecerūt
καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν
sibi vitulū cōflatilē: τ dixerūt: isti dei
ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτόν, καὶ εἶπαν, οὗτοι οἱ θεοὶ
qui eduxerūt nos de egypto. τ fecerūt irri
οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν πα
tationes magnas. τ tu in misericordijs tuis
ροργισμοὺς μεγάλους. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς
magnis nō dereliq̄sti eos in dſerto:
Exo. 13.d. μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν
colūnā nubis nō declinasti ab eis die
στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας
vt duceret eos in via. τ colūnā ignis
ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τὸν στύλον τοῦ πυ
p̄ noctē vt illūinaret eis viā in q̄ ibunt
ρὸς τὴν νύκτα φωτίζειν αὐτοὺς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύ
in ea. τ ſpūm tuū bonū dedi=
σονται ἐν αὐτῇ. καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδω=
sti vt prudētes faceret eos. τ māna tuū nō ꝓhi=
κας συνετίσαι αὐτούς. καὶ τὸ μάννα σου οὐ καθυ=
buisti ab ore eoꝝ: τ aquā dedisti
στέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας
eis in siti eoꝝ. τ q̄draginta ānis
αὐτοῖς ἐν τῇ δίψῃ αὐτῶν. καὶ τεσσαράκοντα ἔτη
panisti eos in deserto: nō defuit eis
διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρισεν αὐτοῖς
q̄cq̄. vestimēta eoꝝ nō inueterauerūt: τ cal=
οὐδέν. ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ ὑπο
ciamēta eoꝝ nō interrupta sūt. τ dedisti eis
δήματα αὐτῶν οὐ διερράγησαν. καὶ ἔδωκας αὐτοῖς
regna: τ ppl̄os p̄tit⁹ es eis: τ heredi
βασιλείας, καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς, καὶ ἐκληρο
tauerūt terrā seō regis essebō: τ
νόμησαν τὴν γῆν σηὼν βασιλέως ἐσσεβῶν, καὶ τὴν
terrā og regis basan. τ filios eoꝝ
γῆν ὤγ βασιλέως τῆς βασάν. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
multiplicasti sicut stellas celi. τ addu
ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. καὶ εἰσή=
xisti eos in terrā quā dixisti patrib⁹
γαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν
eoꝝ vt igrederent τ hereditarēt. τ ingressi
αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν καὶ κληρονομῆσαι. καὶ εἰσῆλ=
sūt filij eoꝝ: τ hereditauerūt terrā τ cōtriui=
θον υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν καὶ ἐξέτρι=
sti corā eis habitātes terrā
ψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν
chananeoꝝ: τ dedisti eos in man⁹ eoꝝ: τ
χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
reges eoꝝ τ ppl̄os terre: vt facerēt eis
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ποιῆται αὐ=
E vt placitū corā eis. τ ceperūt ciuitates
τοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ κατελάβοντο πόλεις
excelsas τ humū pīguē. τ possederūt domos ple
ὑψηλὰς καὶ γῆν πίονα. καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλή=
nas oībus bonis: cisternas fabricatas: vine=
ρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπε
ta: τ oliueta: τ oē lignū fructiferū in multi
λῶνας, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλη=
tudine: τ comederūt τ ipleti sunt τ ipiguati sunt:
θος, καὶ ἔφαγον καὶ ἐνεπλήσθησαν καὶ ἐλιπάνθησαν,

p mandata tua: q et nolue=
runt r audire: s & non
t sunt recordati u mirabi=
lium tuorū x que r feceras
s eis. a Et indurauerūt c cer=
uices suas: b & dederunt
c caput r vt cōuerterētur r ad
seruitutē suā quasi g p con
tentionē. h Tu autē i deus
k ꝓpitius l clemēs m & mise
ricors n lōganimis p & mul
te q miseratiōis: r nō s dere=
liquisti eos. t Et quidē u cū
x fecissent r sibi s vitulū a con
flatilē: b & dixissent: c iste
est d de⁹ tu⁹ e qui f eduxit te
g de egypto: h feceruntq;
i blasphemias k magnas:
l tu autem m in misericor=
diis tuis n multis o non
p dimisisti eos q in deserto.
s Columna t nubis
u non x recessit r ab eis s per
diem a vt duceret eos
b in via; c & d colūna e ignis
f per noctem
g vt ostenderet h eis k iter n p
quod
m ingrederentur. o Et spiri
tum tuum p bonū q dedisti
r q doceret eos; s & manna
tuum t non u prohibuisti
x ab ore eorum: r & aquam
s dedisti a eis
b in siti. c Quadraginta d an
nis e pauisti eos
f in deserto: g nihilq; eis h de
fuit. i Vestimenta eorum
k non l inueterauerunt: m &
pedes eorū n nō o sunt attri
ti. p Et dedisti q eis r regna
s & populos:
t & partitus es eis u sortes.
x Et possederunt
s terram a seon: b & c terram
d regis e esebon:
f & g terram h og i regis k ba=
san. l Et
m multiplicasti l filios eorū
n sicut stellas o celi: p & addu
xisti eos q ad r terrā de s qua
t dixeras u patribus eorū;
x vt ingrederētur r & possi
derēt eā. s Et venerūt a filij
b & possederunt d terram.
c Et humiliasti
f coram eis h habitatores
i terre
k chananeos: l & dedisti
eos m in manu eorum: n &
o reges eorum p & q popu=
los r terre:
s vt facerent t eis u sicut pla=
cebat illis. x Ceperūt itaq;
r vrbes s munitas a & humū
b pinguem
c & possederunt d domos
e plenas f cunctis g bonis:
h cisternas ab eis i fabrica=
tas: k vineas l & olīueta
m & ligna n pomifera o mul
ta. p Et comederūt q & satu
rati sunt:

מָאֵן אֶל מִצְוֹתֶיךָ׃ וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא
פָּלָא עָשָׂה זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
נָתַן עִמָּהֶם וַיַּקְשׁוּ אֶת עָרְפָם וַיִּתְּנוּ
מָרָה רֹאשׁ לָשׁוּב לְעַבְדָתָם בְּמִרְיָם
סָלַח חָנַן וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרָחוּם
רָחַם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב וְחֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃
נָסַךְ אַף כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה
עָלָה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֱלֹךָ
עָשָׂה מִמִּצְרָיִם וַיַּעֲשׂוּ נֵאָצוֹת גְּדֹלוֹת׃
רָבַב וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא
דִּבֵּר עָמַד עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת עַמּוּד הֶעָנָן
סוּר נָחָה לֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם בְּיוֹמָם לְהַנְחֹתָם
בְּהַדֶּרֶךְ וְאֶת עַמּוּד הָאֵשׁ בְּלַיְלָה
אוֹר לְהָאִיר לָהֶם וְאֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
יֵלְכוּ בָהּ׃ וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ
שָׂכַל מָנָה לְהַשְׂכִּילָם וּמַנְךָ לֹא מָנַעְתָּ
פֶּה נָתַן מִפִּיהֶם וּמַיִם נָתַתָּה לָהֶם
רָבַע לִצְמָאָם׃ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם
בַּמִּדְבָּר לֹא חָסֵרוּ שַׂלְמֹתֵיהֶם
בָּלָה לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ׃
מָלַךְ וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וַעַמָּמִים
חָלַק יָרַשׁ וַתַּחְלְקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת
אֶרֶץ סִיחֹן וְאֶת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן
וְאֶת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן׃ וּבְנֵיהֶם
רָבָה הִרְבִּיתָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם
בּוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לַאֲבֹתֵיהֶם
יָרַשׁ בּוֹא לָבוֹא לָרֶשֶׁת׃ וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים
כָּנַע וַיִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַתַּכְנַע
פָּנָה לִפְנֵיהֶם אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
הַכְּנַעֲנִים וַתִּתְּנֵם בְּיָדָם וְאֶת
מַלְכֵיהֶם וְאֶת עַמְמֵי הָאָרֶץ
עָשָׂה רָצָה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנָם׃ וַיִּלְכְּדוּ
לָכַד עִיר עָרִים בְּצוּרֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה
בָּצַר יָרַשׁ וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב
בַּיִת בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים
בּוֹר אָכַל שָׂבַע וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Neemie.ix.

Trāsla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

ר וַיַּשְׂמִינוּ ס וַיִּתְעַדְּנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל׃
ש וַיְמָרוּ וַיַּמְרְדוּ בָּךְ וַיַּשְׁלִיכוּ אֶת
ת תּוֹרָתְךָ אַחֲרֵי גֵוָם וְאֶת נְבִיאֶיךָ
א הֵרָגוּ אֲשֶׁר הֵעִידוּ בָם לַהֲשִׁיבָם
ב אֵלֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדוֹלוֹת׃
ג וְתִתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיָּצֵרוּ לָהֶם
ד וּבְעֵת צָרָתָם יְצַעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה
ה מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמָע וּכְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
ו תִּתֵּן לָהֶם מוֹשִׁיעִים וְיוֹשִׁיעוּם
ז מִיַּד צָרֵיהֶם וּכְנוֹחַ לָהֶם
ח וַיָּשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת רַע לְפָנֶיךָ
ט וְתַעַזְבֵם בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם וַיִּרְדּוּ
י בָהֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיְזַעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה
יא מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע וְתַצִּילֵם כְּרַחֲמֶיךָ
יב רַבּוֹת עִתִּים וְתָעֵד בָּהֶם בְּרוּחֲךָ
יג בְּיַד נְבִיאֶיךָ וְלֹא הַאֲזִינוּ
יד וַתִּתְּנֵם בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת׃
טו וְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עָשִׂיתָם כָּלָה
טז וְלֹא עֲזַבְתָּם כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם
יז אָתָּה׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל
יח הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית
יט וְהַחֶסֶד אַל יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֵת
כ כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתְנוּ
כא לְמַלְכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ
כב וְלִנְבִיאֵינוּ וְלַאֲבוֹתֵינוּ וּלְכָל
כג עַמֶּךָ מִימֵי מַלְכֵי אַשּׁוּר עַד
כד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל
כה הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ
כו וַאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ׃ וְאֶת מְלָכֵינוּ
כז שָׂרֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ וַאֲבוֹתֵינוּ לֹא עָשׂוּ

r et ipinguati sunt: s & abū dauerūt delitiis in bonita te tua magna. t Prouocauerūt aūt te ad iracundiā: r & recesserūt a te: s & pieceīt legē tuā post terga sua. r Et pphetas tuos occiderūt q̄ testabant eos vt reuerterentur ad te. r Fecerūt blasphemias grādes. r Et dediſti eos in manu hostiū suorū: & afflixerūt eos. r Et in tpe tribulationis sue clamauerūt ad te & tu de celo audisti: r & fm miſationes tuas multas dediſti eis saluatores: qui saluarent eos de manu hostium suorū. Cunq̄ requieuissent reuersi sunt vt facerent malū in conspectu tuo: & dereliqſti eos in manu inimicorū suorū: & posſederūt eos. Conuersiq̄ sunt & clamauerūt ad te. Tu aūt de celo exaudisti & liberasti eos in misericordiis tuis multis tpibus & cōtestatus es eos in spū tuo p manū pphetarū tuorū: & nō audierunt: & tradidisti eos in manū populoꝝ terraꝝ. In miſicordiis aut̄ tuis plūmis nō fecisti eos in cōsumptionē nec dereliquisti eos: qm̄ deus miſerationū & clemens es tu. Nūc itaq̄ deus noſter fortis & terribilis: custodiens pactum & miſericordiam: ne auertas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos reges nros: principes nros: & sacerdotes nros: & prophetas nostros: & patres nostros: & omnē populum tuū a diebus regis assur vsq̄ in diem hanc. Et tu iustus es in omnibus que venerunt super nos qa veritatē feciſti nobis: nos aut̄ impie egimus: reges nostri principes nri: sacerdotes nri & pres nri nō fecerūt

τ deliciati sunt in bonitate tua magna. τ muta-
κὰι ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. κὰι ἤλλα-
ξαν τ recesserūt a te: τ pieccrūt legē tuā
ξαν κὰι ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, κὰι ἔρριψαν τὸν νόμον σου
post corpus suū. τ pphetas tuos occi
ὀπίσω σώματος αὐτῶν. κὰι τοὺς προφήτας σου ἀπε
derūt q̄ cōtestabant in eis vt reuerterentur ipsi
κτειναν οἱ διεμαρτύραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς
ad te. τ fecerūt irritationes magnas. τ de-
πρὸς σέ. κὰι ἐποίησαν παραπικρασμοὺς μεγάλους. κὰι ἔ-
diſti eos in manu affligentiū eos: τ afflixe
δωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς, κὰι ἔθλι-
rūt eos. τ clamauerūt ad te in tēpore tribulatiōis
ψαν αὐτούς. κὰι ἀνεβόησαν πρός σε ἐν καιρῷ θλίψεως
sue. τ tu de celo tuo audisti: τ in miſera
αὐτῶν. κὰι σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου ἤκουσας, κὰι ἐν οἰκτιρ-
tiōib tuis magnis dediſti eis saluatores: τ sal
μοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, κὰι ἔ-
uasti eos de manu affligentiū eos. τ postq̄ de
σωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. κὰι ὡς ἀνε
uerūt: reuersi sūt vt facerēt malū coꝝ
παύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν
te. τ dereliquisti eos in manus inimicoꝝ suo
σου. κὰι ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐ-
rū: τ dñati sūt in eis. τ rursus clamauerūt ad
τῶν, κὰι κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. κὰι πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς
te: τ tu de celo exaudisti τ liberasti eos in
σέ, κὰι σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας κὰι ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν
miſericordiis tuis multis: τ in tēporib cōtestatus es
οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς, κὰι ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω
eos vt cōuerterentur ipi in legē tuā. ipt δὲ
αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. αὐτοὶ δὲ
superbierūt τ nō audierūt mādata tua τ
ὑπερηφανεύσαντο κὰι οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου κὰι
in iudiciis tuis peccauerūt: q̄ cū fecerit ea ho-
ἐν τοῖς κρίμασί σου ἥμαρτον, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω
mo: viuet in eis. τ dederūt hūer inobedientē:
πος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. κὰι ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα,
τ ceruicē suā indurauerūt τ nō audierūt. τ
κὰι τράχηλον αὐτῶν ἐσκλήρυναν κὰι οὐκ ἤκουσαν. κὰι
lōganimis fuisti sup eos ānis multis τ ptraxisti
ἐμακροθύμησας ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλὰ κὰι ἐλάλησας
sup eos ānos multos. τ cōtestatus es eos in spiri-
ἐπ' αὐτοῖς ἐν πνεύ-
tu tuo in manu pphetaꝝ tuoꝝ: τ nō auribus peceperūt:
ματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, κὰι οὐκ ἐνωτίσαντο,
τ dediſti eos in manu populoꝝ terre. τ tu in mi-
κὰι ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. κὰι σὺ ἐν οἰκτιρ
sericordijs tuis plurimis: nō feciſti eos in cōſūptio-
μοῖς σου τοῖς πολλοῖς, οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς συντέλει
nē: τ nō dereliqſti eos: qm̄ fortis es τ miſericors
αν, κὰι οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ κὰι ἐλεήμων
τ clemēs. τ nūc de noſter fortis magne potēs
κὰι οἰκτίρμων. κὰι νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς
τ terribilis: custodiēs pactū tuū τ mīaz tuā:
κὰι φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου κὰι τὸ ἔλεός σου,
ne diminuaꝝ coꝝ te oīs labor q̄ inuenit nos: τ
μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, κὰι
reges nros: τ pncipes nros: τ sacerdotes
τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, κὰι τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, κὰι τοὺς ἱερεῖς
nros: τ pphetas nros: τ patres nros:
ἡμῶν, κὰι τοὺς προφήτας ἡμῶν, κὰι τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τ in omni ppło tuo: a diebꝰ regis assur
κὰι ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου, ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέως ἀσσυρ
τ vsq̄ in diē hāc. τ tu iustus es in oībus
κὰι ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. κὰι σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι
veniētibus sup nos: q veritatē feciſti: τ nos
τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας, κὰι ἡμεῖς
peccauim. τ reges nri τ pncipes nri τ
ἐξημάρτομεν. κὰι οἱ βασιλεῖς ἡμῶν κὰι οἱ ἄρχοντες ἡμῶν κὰι
sacerdotes nri τ patres nri: nō fecerunt
οἱ ἱερεῖς ἡμῶν κὰι οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐκ ἐποίησαν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trás. Gre. lex. cũ interp. latina.

legẽ tuã: τ nõ attẽderũt mãdata
τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέχον τὰς ἐντολάς
tua τ testimonia tua: q̃ testificat⁹ es eis.
σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς.
τ ipsi in regno tuo τ in bonitate tua
καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθωσύνῃ σου
multa: quã dediſti eis: τ in terra
τῇ πολλῇ, ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ
lata τ pingui: quã dediſti coꝛã eis:
πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ, ἣν ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν,
nõ fuerũt tibi: τ nõ reuerſi ſunt a
οὐκ ἐδουλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ
ſtudijs ſuis prauis. ecce
ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. ἰδοὺ
ſum⁹ hodie ſerui: τ terra: quã dediſti
ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ, ἣν ἔδωκας
ſti patrib⁹ nr̃is vt comederẽt fructũ
τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν
eius τ · bona eius: τ ecce ſum⁹ ſer-
αὐτῆς καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦ
ui in ea: τ fruct⁹ ei⁹ multi
λοι ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς οἱ πολλοὶ
facti ſũt regib⁹: quos dediſti ſup nos
ἐγένοντο τοῖς βασιλεῦσιν, οὓς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς
in peccatis nr̃is: τ in coꝛpoꝛib⁹ nr̃is
ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν
dominant̃ τ in iumẽtis nr̃s: vt placitũ eis:
ἐξουσιάζουσι καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐ
τ in tribulatiõe magna ſum⁹. τ in oĩ-
τοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν· καὶ ἐν πᾶ
bus iſtis nos diſponimus fidẽ τ ſcribi-
σι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν καὶ γράφο
mus: τ ſigillã: pncipes nr̃i leui-
μεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν ἄρχοντες ἡμῶν λευί-
te nr̃i ſacerdotes nr̃i.
τοι ἡμῶν ἱερεῖς ἡμῶν. Ca. 10.

A Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων νεεμίας ἀρτα
ſaſtha fil⁹ achalia: ſedecias filius arata: aza
σαθὰ υἱὸς ἀχαλία, σεδεκίας υἱὸς ἀράτα, ἀζα
rias: hieremias: phaſur: amarias: melchias: at-
ρίας, ἱερεμίας, φασούρ, ἀμαρίας, μελχίας, ἀτ-
tus: ſabani: erã: maluch: meramoth: ab
τους, σαβανί, ἠράμ, μαλούχ, μεραμώθ, ἀβ
dia: daniel: gaannathõ: baruch: meſulã:
δία, δανιήλ, γααννηθών, βαρούχ, μεσουλάμ,
abia: miamin: maazias: belgai: τ ſamaias:
ἀβιά, μιαμίν, μααζίας, βελγαΐ, καὶ σαμαΐας,
hi ſacerdotes. τ leuite: teſue filius azanie:
οὗτοι ἱερεῖς· καὶ λευῖται, ἰησοῦς υἱὸς ἀζανίου,
baneas de filijs enadad: cadamiel τ fra
βανίας ἀπὸ υἱῶν ἰναδάδ, καδμιὴλ καὶ οἱ ἀδελ
tres eius: ſabanias: aduias: calitã: phe
φοὶ αὐτοῦ, σαβανίας, ἀδουίας, καλιτάν, φε
lia: anan: micharoob: eſebias: zacchur: ſa-
λιά, ἀνάν, μιχὰ ῥοώβ, ἀσεβίας, ζακχούρ, σα
rabias: ſebanias τ odua. filij bamune pn
ραβίας, σεβανίας καὶ ὠδουά. υἱοὶ βανουνὲ ἀρ
cipes ppli: phoꝛos phaathmoab: elã τ
χοντες τοῦ λαοῦ, φόρος φααβμωάβ, ἠλὰμ καὶ
ſaththuia. filij baani: aſgag: bebai: adoni-
σαββουΐα. υἱοὶ βανί, ἄσγαγ, βηβαΐ, ἀδονί-
as: bagoi: adin ater: ezecias: aſzur: odu-
ας, βαγοΐ, ἀδὶν ἀτήρ, ἐζεκίας, ἀσζούρ, ὠδου
ia: aſſom: beſi: ariph: anathoth: nobai: ma
ΐα, ἀσσομ, βησί, ἀρίφ, ἀναθώθ, ναβαΐ, μα
gab: meſulã: ezer: meſozebel: ſaduc:
γάβ, μεσουλάμ, ἠζήρ, μεσοζεβήλ, σαδούκ,
iedduas: phaltias: anã: anaia: oſee:
ἰεδδούας, φαλτίας, ἀνάν, ἀναΐα, ὡσηέ,
ananias aſub: alloes:
ἀνανίας, ἀσούβ, ἀλλωῆς,

Trásla. B. Vie.

legem tuam:ᵘ & nonˣ attenderunt mandata tua:
ᵃ& teſtimonia tuaᵇ queᶜ teſtificatus esᵇ in eis. ooooo
ᶜEt ipſi in regnis ſuis bonis ᵍ& i bonitate tuaᵇ multa ⁱquã ᵏdederas ⁱeis ᵐ& in terra ⁿlatiſſima ooooooooo
ᵒ& pingui ᵖ quã ᵠ tradideras ʳin cõſpectu eorũ ˢnõ ʳſeruierunt tibi: ᵘnec ʳ reuerſi ſunt ᵗa ſtudiis ſuis oo
ˢpeſſimis. ᵃ Ecce ᵇ noſipſi ᶜhodie ᵈſerui ſumus: oooo
ᵉ& terra ᶠquaᵍ dediſti ʰpa tribus noſtris ooooooooo
ⁱvt comederẽt ʲ panẽ eius ᵐ& queⁿ bona ſunt eiꝰ:ᵒ& ᵖnoſipſi ᵠ ſerui ſumus ʳin ea. ᵃ Et fruges eius ooooo
ˢmultiplicantur ᵘ regibus ˣquos ʳpoſuiſtiˢ ſuper nos ᵃppter peccata noſtra: ᵇ& ᶜcorporibᵍ nr̃isᵈ dñantur
ᵉ& iumẽtis nr̃isᶠ ꝑm volũtatẽ ſuã: ᵍ& in tribulatione ʰmagna ⁱ ſumus. ᵏSup oĩbus ergo ⁱ his ᵐ noſipſi oo
ⁿpercutimᵍ ᵒfedus ᵖ & ſcribimus: & ooooooooooooo
ʳſignãtⁿ pricipes nr̃iⁱ leuite nr̃i &ⁿ ſacerdotes nr̃i. 10.
S Ignatores autem fuerunt: ᶜneemias: oooo
ᵈather ſatha ᵉ filiusᶠ achelaiᵍ & ſedechias oooooooo
ʰſaraias ⁱazarias ᵏ hieremias ⁱ phelſſur oooooooo
ᵐamarias ⁿ melchias ᵒ acᵖ cus ᵠ ſeberia ooooooooooo
ʳmelluc ˢ maarem ᵗ meriᵘ muth ˣ obdias ooooooooo
ʸdaniel ᶻ genthon ᵃ baruch
ᵇmoſollam ᶜabia ooooooo
ᵈmiamin ᵉ mazia ᶠ belga
ᵍſemeia: ooooooooooooo
ʰiⁱ ſacerdotes. ᵏ Porro leuite: ⁱioſue ooooooooo
ᵐfilius ⁱazarie: ⁿbennu ᵒde filius ᵖenadad: ooooooo
ᵠcedmihel ʳ & fratres eorum ˢſechenia ᵗodeuia ooo
ᵘcelita ˣphalaia ʸenan ᶻ micha ᵃ roob ooooooooooo
ᵇaſſebia ᶜzachur ᵈ ſerebia
ᵉſabania ooooooooooooo
ᶠodia ᵍ bani ʰ baninu. ⁱ Capita ʲ populi ooooooooo
ᵏferos: ˡ phetmoab ᵐ elam
ⁿzethu oooooooooooo
ᵠbani ʳ bonni ˢazgad ᵗ bebai ᵘadonaia ˣbeggoai ooo
ʸadin ᶻather ᵃezechia ᵇazur
ᶜodeuia ooooooooooo
ᵈaſum ᵉbeſai ᶠareth ᵍ anathotʰ nebai ooooooooo
ⁱmechphia ʲmoſollā ᵏazu
ˡ meſizabel oooooooo
ᵐſadoch ⁿ ieddua ᵒ felthia
ᵖanan ᵠania: ooooooo
ʳoſee ˢanania ᵗaſub: ᵘaloes
ooooooooooooo

Text. heb. Neemie. x. Pritiua. heb.

תּוֹרָתֶךָ׃ וְלֹא־הִקְשִׁיבוּ אֶל־מִצְוֹתֶיךָ
וּלְעֵדְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הַעִידוֹתָ בָּהֶם׃
וְהֵם בְּמַלְכוּתָם וּבְטוּבְךָ הָרָב אֲשֶׁר
נָתַתָּ לָהֶם וּבָאָרֶץ הָרְחָבָה
וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לִפְנֵיהֶם לֹא
עָבָדוּךָ וְלֹא שָׁבוּ מִמַּעַלְלֵיהֶם
הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים
וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ
לֶאֱכֹל אֶת־פִּרְיָהּ וְאֶת־טוּבָהּ הִנֵּה
אֲנַחְנוּ עֲבָדִים עָלֶיהָ׃ וּתְבוּאָתָהּ
מַרְבָּה לַמְּלָכִים אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ
בַּחטֹאתֵינוּ וְעַל גְּוִיֹּתֵינוּ מֹשְׁלִים
וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה
גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃ וּבְכָל־זֹאת אֲנַחְנוּ
כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל
חֲתוּם שָׂרֵינוּ לְוִיֵּנוּ כֹּהֲנֵינוּ׃
Cap. x. וְעַל הַחֲתוּמִים נְחֶמְיָה
הַתִּרְשָׁתָא בֶּן־חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה׃
שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ פַּשְׁחוּר
אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה
מַלּוּךְ׃ חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה׃
דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה
מִיָּמִין׃ מַעַזְיָה בִלְגַּי שְׁמַעְיָה
אֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃ וְהַלְוִיִּם וְיֵשׁוּעַ
בֶּן־אֲזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֵנָדָד
קַדְמִיאֵל׃ וְאַחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה
קְלִיטָא פְּלָאיָה חָנָן׃ מִיכָה רְחוֹב
חַשַּׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃
הוֹדִיָּה בָּנִי בְנִינוּ׃ רָאשֵׁי הָעָם
פַּרְעֹשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵילָם זַתּוּא
בָּנִי׃ בְּנִי עָזְגָּד בֵּבָי׃ אֲדֹנִיָּה בִּגְוָי
עָדִין׃ אָטֵר חִזְקִיָּה עַזּוּר׃ הוֹדִיָּה
חָשֻׁם בֶּצַי׃ חָרִיף עֲנָתוֹת נֵבָי׃
מַגְפִּיעָשׁ מְשֻׁלָּם חֵזִיר׃ מְשֵׁזַבְאֵל
צָדוֹק יַדּוּעַ פְּלַטְיָה חָנָן עֲנָיָה׃
הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה חֲשׁוּב׃ הַלּוֹחֵשׁ

Universidad de Deusto Biblioteca

פִּלְחָא שׁוֹבֵק: רְחוּם חַשַּׁבְנָה
מַעֲשֵׂיָה: וַאֲחִיָּה חָנָן עֲנָן: מַלּוּךְ חָרִם
בַּעֲנָה: וּשְׁאַר הָעָם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
הַשּׁוֹעֲרִים הַמְשֹׁרְרִים הַנְּתִינִים
וְכָל הַנִּבְדָּל מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת אֶל
תּוֹרַת הָאֱלֹהִים נְשֵׁיהֶם בְּנֵיהֶם
וּבְנֹתֵיהֶם כֹּל יוֹדֵעַ מֵבִין:
מַחֲזִיקִים עַל אַחֵיהֶם אַדִּירֵיהֶם
וּבָאִים בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה לָלֶכֶת
בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה
בְּיַד מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים וְלִשְׁמוֹר
וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה אֲדֹנֵינוּ
וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו: וַאֲשֶׁר לֹא
נִתֵּן בְּנֹתֵינוּ לְעַמֵּי הָאָרֶץ וְאֶת
בְּנֹתֵיהֶם לֹא נִקַּח לְבָנֵינוּ: וְעַמֵּי
הָאָרֶץ הַמְבִיאִים אֶת הַמַּקָּחוֹת
וְכָל שֶׁבֶר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לִמְכּוֹר
לֹא נִקַּח מֵהֶם בַּשַּׁבָּת וּבְיוֹם קֹדֶשׁ
וְנִטֹּשׁ אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית
וּמַשָּׁא כָל יָד: וְהֶעֱמַדְנוּ עָלֵינוּ
מִצְוֹת לָתֵת עָלֵינוּ שְׁלִישִׁית
הַשֶּׁקֶל בַּשָּׁנָה לַעֲבֹדַת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ: לְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וּמִנְחַת
הַתָּמִיד וּלְעוֹלַת הַתָּמִיד הַשַּׁבָּתוֹת
הֶחֳדָשִׁים לַמּוֹעֲדִים וְלַקֳּדָשִׁים
וְלַחַטָּאוֹת לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וְכֹל
מְלֶאכֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: וְהַגּוֹרָלוֹת
הִפַּלְנוּ עַל קָרְבַּן הָעֵצִים הַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם וְהָעָם לְהָבִיא לְבֵית
אֱלֹהֵינוּ לְבֵית אֲבֹתֵינוּ לְעִתִּים
מְזֻמָּנִים שָׁנָה בְשָׁנָה לְבָעֵר עַל
מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה:
וּלְהָבִיא אֶת בִּכּוּרֵי אַדְמָתֵנוּ וּבִכּוּרֵי
כָּל פְּרִי כָל עֵץ שָׁנָה בְשָׁנָה לְבֵית
יְהוָה: וְאֶת בְּכֹרוֹת בָּנֵינוּ וּבְהֶמְתֵּנוּ
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְאֶת בְּכוֹרֵי בְקָרֵינוּ

[x]phaleam [r]sobech[s] reum
[a]asebna
[b]maasia [c]ethaia [d] hannā
[e]anan[f]messuch[g] aram
[h]baana[i] & reliq de[k] popu
lo.[l] Sacerdotes[m] leuite
[n]ianitores[o] & cantores[p] na
thinnei:
[q] & oēs[r] qui se separauerūt
[s]de populis[t] terrarum[u] ad
[x]legem[r] dei:[s] vxores eorū
[a]filii eorum:
[b] & filie eorum: & [c] omnes
[d]qui poterant sapere
[f]respondentes[g] pro[h] fratri
bus suis[i] optimates eorū:
[k]et q veniebāt[l] ad pollicē
duz[m] & iurandū[n] vt ambu
larent[o] in lege[p] dei[q] quam
[r]dederat
[s]in manu[t] moysi[u] serui sui
[s]vt facerēt[r] & custodirent
[b]vniuersa[c] mandata[d] dñi
[e]dei nostri[f] & iudicia eius
[g] & cerimonias eius.[h] & vt
[i]non [i]daremus[k] filias no
stras [l]populo[m] terre: [n] &
[o]filias eorū[p] nō[q] accipere
mus[r] filiis nostris.[s] Populi
quoq; [t]terre[u] qui impor
tant[r] venalia
[s] & omnia ad vsum [b] per
diem[c] sabbati[d] vt vendāt:
[e]nō[f] accipiemus[g] ab eis[h] in
sabbato[i] & in die[k] sanctifi
cato.[l] Et dimittemus[n] an
num[o] septimum
[p] & exactionem[q] vniuerse
[r]manus.[s] Et statuem[t] su
per nos[u] precepta[x] vt de
mus[s] tertiam partem
[a]sicli[b] per annuz[c] ad opus
[d]domus
[e]dei nostri[f] ad panes[g] ppo
sitionis:[h] & ad sacrificiuz
[i]sempiternū:[k] & i holocau
stū[l] sempiternū: in[m] sabba
tis:[n] in Kalendis:[o] in solēni
tatibus:[p] & in sanctificatis
[q]pro peccato[r] vt exoretur
[s]pro[t] israel:[u] & in omnem
[x]vsum[r] domus[s] dei nostri.
[a]Sortes ergo
[b]misimus[c] sup[d] oblationē
[e]lignorū inter[f] sacerdotes
[g]leuitas[h] & populum [i]vt
inferrentur[k] in domum
[l]dei nostri[m] per dom[n] pa
trum nostrorū[o] per tpa a
[p]tēporibus[q] anni vsq; [r] ad
annum:[s] vt arderent[t] sup
[u]altare[r] dñi[r] dei nr̄i:[s] sicut
scriptū est[a] in lege moysi.
[b]Et vt afferrem[n] [o] p̄moge
nita[c] terre nr̄e:[r] & primiti
ua[g] vniuersi[h] fruct[n] oīs[k] li
gni: ab[l] āno[m] in annū:[n] in
domo[o] dñi.[p] Et[q] primiti
ua[r] filioꝝ nr̄oꝝ:[s] & pecoꝝ
nr̄oꝝ[t] sicut scriptū ē[u] in le
ge:[x] & [r] prītiua[s] boū nr̄oꝝ

phalai: sobec: raū: esebana: maasias: aia:
φαλαΐ, σωβήκ, ῥαούμ, ἐσεβανά, μαασίας, ἀϊά,
ainā: enā: maluch: arā: baana: τ reli
ἀϊνάν, ἠνάν, μαλούχ, ἀρήμ, βααγά, καὶ οἱ κατά
qui ppli. sacerdotes τ leuite ianitores
λοιποι τοῦ λαοῦ. ἱερεῖς καὶ λευῖται οἱ πυλωροὶ οἱ
cātores: nathiniim. τ oēs separati
ἄδοντες, οἱ ναθινιείμ. καὶ πάντες διαχωρισθέντες
a populis terre ad legē dei:
ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς πρὸς γὸν νόμον τοῦ θεοῦ,
vxores eoꝝ filij eoꝝ filie eoꝝ: oīs q
γυναῖκες αὐτῶν υἱοὶ αὐτῶν θυγατέρες αὐτῶν, πᾶς ὁ
sciuit τ intellexit spōdebāt sup fratribus su
εἰδὼς καὶ συνιὼν ἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
is: τ maledixerūt eis: τ ingressi sūt in
τῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον ἐν
execratiōe τ in iuramēto vt ābularēt in lege dei:
ἀρᾶ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ θεοῦ,
q̄ data fuit in manu moysi serui dei: vt custo
ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, φυλάσ
dirēt τ facerēt oīa mādata dñi
σεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei nr̄i τ iudicia eius τ prece
θεοῦ ἡμῶν καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγμα
pta eius τ vt nō darem[n] filias nr̄as ppl̄is
τα αὐτοῦ καὶ τοῦ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς
terre: τ filias eoꝝ nō acciperem[n]
τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ λημψόμεθα τοῖς
filijs nr̄is. τ ppl̄i terre ferētes vena
υἱοῖς ἡμῶν. καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορα
lia τ oēm vēditionē in die sabbati
σμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου
vt vendāt: nō ememus ab eis in sabbato
ἀποδόσθαι, οὐκ ἀγοράσομεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ
τ in die sctīficato. τ ascēdere faciemus ānū septimū:
καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀναβήσομεν γὸ ἔτος γὸ ἕβδομον,
τ exactio vniuerse manus. τ statuemus sup nos p̄
καὶ ἀπαίτησις πάσης χειρός. καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐν
cepta vt demus sup nos tertiū sicli p̄ an
τολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυ
nū in seruitutē domus dei nr̄i: ad panes
γὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς ἄρτους τοῦ
faciei: τ sacrificiū cōtinuitatis τ ad
προσώπου, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ εἰς
holocausta sempiterna sabbatoꝝ
ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τῶν σαββάτων. τῶν
kalendaꝝ: ad solēnitates τ ad ea q̄ p̄ pecca
νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ περὶ ἁμαρτί
to: vt exorēt pro israel: τ ad opera do
ας, ἐξιλάσασθαι περὶ ἰσραήλ, καὶ εἰς ἔργα τοῦ οἴ
mus dei nr̄i. τ sortes misimus pro
κου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ τῶν
donis portatiōis lignoꝝ: sacerdotes τ leuite τ ppl̄s
δώρων ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ ὁ λαὸς
vt iferrent in domū dei nr̄i: ad domos familiaꝝ
ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, εἰς οἴκους πατριῶν
nr̄aꝝ: ad tēpora a tēporibus: annū s̄m an
ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυγὸν κατ' ἐνιαυ
nū: vt arderēt sup altare dñi dei
τόν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ γὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ
nr̄i: sicut scriptū est in lege. τ afferremus
ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ ἐνέγκαι τὰ
p̄mogenita terre nr̄e: τ p̄miti
πρωτογεννήματα τῆς γῆς ἡμῶν. καὶ πρωτογεννήμα
ua fructus vniuersi ligni: annū s̄m annū
τα καρποῦ παντὸς ξύλου, ἐνιαυγὸν κατ' ἐνιαυγὸν
in domū dñi. τ p̄mogenita filioꝝ nr̄oꝝ τ
εἰς οἶκον κυρίου. καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ
iumētoꝝ nr̄oꝝ sicut scriptū est in lege: τ pri
κτηνῶν ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρω
mogenita boū nr̄oꝝ
τότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν

τ gregū nfox vt offerrent i domū dei nfi:
καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, τοῖς
sacerdotib⁹ q̄ ministrāt in domo dei nfi. τ
ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν. καὶ
primitias cibox nfox τ primitias nfas τ
τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς ἡμῶν καὶ
fructū oīs ligni: vini τ olei: affe=
ξύλου καρποῦ παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἴσο=
rem⁹ sacerdotib⁹ i gazophylacia dom⁹ dei
μεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια οἴκου τοῦ θε
nfi: τ decimas terre nfe leuitis. τ
οῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. καὶ
ipsi leuite decimas accipiētes i oibus ciuitatib⁹ sui
αὐτοὶ οἱ λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δου
tutis nfe. τ erit sacerdos fili⁹ aarō: cū
λείας ἡμῶν. καὶ ἔσαι ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρών, μετὰ τῶν
leuitis in decima leuitaꝝ. τ leui=
λευιτῶν ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν. καὶ οἱ λευῖ=
te offerēt decimā decime in domū dei
ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ
nfi in gazophylaciū dom⁹ thesauri. qꝫ in the
ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου τ̄ θησαυροῦ. ὅτι εἰς τ̄ς θη
sauros deportabūt filij israel: τ filij leui
σαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ υἱοὶ τ̄ λευῖ τὰς
primitias frumēti τ vini τ olei: τ
ἀπαρχὰς τ̄ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τ̄ ἐλαίου, καὶ
ibi vasa sctificata τ sacerdotes ministri τ
ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ
ianitores τ cātores: τ nō dimittemus
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψο
domū dei nfi.
μεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Ca. ii.

A Ɛt habitauerūt pncipes ppli in hierusa
Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν ἱερουσα
lē. τ reliqui ppli miserūt sortes vt tol
λήμ. καὶ οἱ καταλοιποὶ τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγ
lerēt vnū de decē vt habitaret i hierusalē ciui=
κειν ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν πό
tate sctā: τ nouē partes in ciuitatib⁹. τ bene
λει τὴν ἁγίαν, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι. καὶ εὐλό
dixit ppls oībus viris q̄ sponte offerūt:
γησεν ὁ λαὸς πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκουσιαζομένους,
ad habitādū i hierusalē. τ hi principes pui
καθίσαι ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώ
cie q̄ habitauerūt i hierusalē τ in ciuitatib⁹ iuda.
ρας οἱ ἐκάθισαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα.
habitauerūt vir in possessione sua in ciuitatib⁹ su=
ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτοῦ ἐν πόλεσιν αὐ=
is israel. sacerdotes τ leuite τ nathinei:
τῶν Ἰσραήλ. οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθιναῖοι,
τ filij seruox salomonis. τ in hierusalē habita
καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντος. καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκάθι=
uerūt de filijs iuda τ de filijs beniamin. de filijs
σαν ἀπὸ υἱῶν Ἰούδα καὶ ἀπὸ υἱῶν Βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν
iuda athee fili⁹ ozia: fili⁹ zacharias: fili⁹ samaria: fili⁹
Ἰούδα ἀθεὶ υἱὸς ὀζία, υἱὸς ζαχαρίας, υἱὸς σαμαρία, υἱὸς
saphatia: fili⁹ maleliel. τ de filijs phares:
σαφατία, υἱὸς μαελεὴλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρές,
malia fili⁹ baruch: fili⁹ chalaza: fili⁹ ozia: fili⁹ ada=
μαλία υἱὸς βαρούχ, υἱὸς χαλαζά, υἱὸς ὀζιά, υἱὸς ἀδά=
ia: fili⁹ ioarib: fili⁹ zacharie: τ filij seloni. om=
ία, υἱὸς Ἰωαρείβ, υἱὸς ζαχαρίου, καὶ υἱὸς σηλωνί. παν
nes filij phares q̄ habitāt in hierusalē q̄dringenti
τες υἱοὶ φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν ἱερουσαλὴμ τετρακόσι
sexaginta octo viri fortitudinis. τ hi filij ben
οι ἑξηκοντα ὀκτὼ ἄνδρες δυνάμεως. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ βεν
iamin: selō fili⁹ mesolā: fili⁹ ioad: fili⁹ phadaia:
ιαμίν, σηλὼμ υἱὸς μεσολάμ, υἱὸς Ἰωάδ, υἱὸς φαδαΐα,
fili⁹ colia: fili⁹ maasie: fili⁹ ethiel: fili⁹ ies=
υἱὸς κωλεία, υἱὸς μαασίου, υἱὸς ἐθιήλ, υἱὸς Ἰεσ=
sia. τ post eum gebue
σία. καὶ ὀπίσω αὐτοῦ γεβουί

B et ouiū nostrarū⁵ vt offe
rātur⁶ in domo⁷ dei nostri
⁸ sacerdotibus⁹ qui mini=
strāt¹⁰ in domo⁷ dei nostri.
¹ Et² primitias³ aborū no
stroꝝ⁴ & libaminū nroꝝ:
⁵ & poma⁶ oīs⁷ ligni:⁸ vin=
demie cq̄ꝫ⁹ & olei¹⁰ affere=
mus¹ sacerdotibus² ad³ ga
zophylacium⁴ dei nostri:
⁵ et decimā partē⁶ terre no
stre⁷ leuitis .⁸ Ipsi⁹ leuite
¹ decimas accipiēt² ex oīb⁷
³ ciuitatib⁸ ⁴ operū nroꝝ.
⁵ Erit aūt¹ sacerdos² filius
³ aaron⁴ cū⁵ leuitis⁶ in deci
mis⁷ leuitarū:⁸ & leuite⁹ of
ferēt¹ decimā ptez² decime
sue³ in domo⁴ dei nri⁵ ad
⁶ gazophylaciū⁷ in domo
⁸ thesauri .⁹ Ad¹ gazophy
laciū² enī³ deportabūt⁴ filii
⁵ israel⁶ & filii⁷ leui⁸ primi=
tias⁹ frumenti¹⁰ ∞∞∞∞∞∞∞∞
¹ vini² & olei:³ & ibi erunt
⁴ vasa⁵ sanctificata: ∞∞∞∞
⁶ & sacerdotes⁷ & cantores
⁸ & ianitores & ⁹ ministri:
¹ & non² dimittemus³ do=
mum⁴ dei nostri. ii.

H Abitauerunt autem
⁵ principes ∞∞∞∞∞∞
⁶ populi⁷ in hierusalē.⁸ Re
liqua vero¹ plebs² misit ∞
³ sortem⁴ vt tolleret⁵ vnam
partem⁶ de⁷ decem ∞∞∞∞
⁸ qui habitaturi essent⁹ in
hierusalē¹ ciuitate² sācta:
³ nouē vero⁴ ptes⁵ in ciuita
tibus.⁶ Bn̄dixit aūt⁷ pplus
⁸ oībus⁹ viris¹ qui se spōte
obtulerant² vt habitarēt
³ in hierusalē.⁴ Hi sunt ita
qꝫ⁵ principes⁶ puincie⁷ qui
⁸ habitauerūt⁹ in hierusalē¹ &
in ciuitatib⁹² iuda.³ Habi
tauit aūt⁴ vnusq̄sqꝫ⁵ in pos
sessione sua⁶ in vrbib⁷ suis
⁸ israel:⁹ sacerdotes:¹ leui=
te:² nathinnei:³ & filii⁴ ser
uorū⁵ salomōis.⁶ Et in hie
rusalē⁷ habitauerūt⁸ de filiis
⁹ iuda¹ & de filiis² bēiamin.
³ De filiis⁴ iuda⁵ athaias⁶ fili⁷
⁸ aziam:⁹ filii¹ zacharie:² fi
lii³ amarie:⁴ filii⁵ saphatie:
⁶ filii⁷ malalehel.⁸ De filiis
⁹ phares¹ hismaasia:² filius
³ baruch:⁴ filius⁵ coloza;⁶ fi
lius⁷ azia:⁸ filius⁹ adaia: ∞
¹ filius² ioarib:³ fili⁴ zacha
rie :⁵ fili⁶ filonites .⁷ Oēs
hi⁸ filii⁹ phares¹ q̄ hītaue=
rūt² in hier'lm:³ q̄dringen=
ti⁴ sexaginta⁵ octo⁶ viri⁷ for
tes. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁸ Hi sunt āt⁹ filii¹ bēiamin.
² Sellū³ filius⁴ mosollā:⁵ fili⁶
⁷ ioed:⁸ filius⁹ phadaia:¹ fi=
lius² colaia:³ filius⁴ masia:
⁵ filius⁶ etheel:⁷ filius⁸ esaia.
⁹ Et post eum¹ gebbai: ∞

וְצֹאנֵינוּ לְהָבִיא לְבֵית אֱלֹהֵינוּ
לַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ׃
וְאֶת־רֵאשִׁית עֲרִיסֹתֵינוּ וּתְרוּמֹתֵינוּ
וּפְרִי כָל עֵץ תִּירֹשׁ וְיִצְהָר נָבִיא
לַכֹּהֲנִים אֶל לִשְׁכוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ
וּמַעֲשַׂר אַדְמָתֵנוּ לַלְוִיִּם וְהֵם הַלְוִיִּם
הַמְעַשְּׂרִים בְּכֹל עָרֵי עֲבֹדָתֵנוּ׃ וְהָיָה
הַכֹּהֵן בֶּן אַהֲרֹן עִם הַלְוִיִּם בְּעַשֵּׂר הַלְוִיִּם
וְהַלְוִיִּם יַעֲלוּ אֶת מַעְשַׂר הַמַּעֲשֵׂר
לְבֵית אֱלֹהֵינוּ אֶל הַלִּשְׁכוֹת לְבֵית
הָאוֹצָר׃ כִּי אֶל הַלִּשְׁכוֹת יָבִיאוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי הַלֵּוִי אֶת תְּרוּמַת הַדָּגָן
הַתִּירֹשׁ וְהַיִּצְהָר וְשָׁם כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ
וְהַכֹּהֲנִים הַמְשָׁרְתִים וְהַשּׁוֹעֲרִים
וְהַמְשֹׁרְרִים וְלֹא נַעֲזֹב אֶת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ׃ Cap. xi.
וַיֹּשְׁבוּ שָׂרֵי
הָעָם בִּירוּשָׁלִַם וְשְׁאָר הָעָם הִפִּילוּ
גוֹרָלוֹת לְהָבִיא אֶחָד מִן הָעֲשָׂרָה
לָשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם עִיר הַקֹּדֶשׁ
וְתֵשַׁע הַיָּדוֹת בֶּעָרִים׃ וַיְבָרְכוּ הָעָם
לְכָל הָאֲנָשִׁים הַמִּתְנַדְּבִים לָשֶׁבֶת
בִּירוּשָׁלִַם׃ וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַמְּדִינָה אֲשֶׁר
יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה יָשְׁבוּ
אִישׁ בַּאֲחֻזָּתוֹ בְּעָרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַנְתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי
שְׁלֹמֹה׃ וּבִירוּשָׁלִַם יָשְׁבוּ מִבְּנֵי יְהוּדָה
וּמִבְּנֵי בִנְיָמִן מִבְּנֵי יְהוּדָה עַתָּיָה בֶּן
עֻזִּיָּה בֶּן זְכַרְיָה בֶּן אַמַרְיָה בֶּן שְׁפַטְיָה
בֶּן מַהֲלַלְאֵל מִבְּנֵי פָּרֶץ׃ וּמַעֲשֵׂיָה בֶּן
בָּרוּךְ בֶּן כָּל חֹזֶה בֶּן חֲזָיָה בֶּן עֲדָיָה
בֶּן יוֹיָרִיב בֶּן זְכַרְיָה בֶּן הַשִּׁלֹנִי׃ כָּל
בְּנֵי פָּרֶץ הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלִַם אַרְבַּע
מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁמְנָה אַנְשֵׁי חָיִל׃
וְאֵלֶּה בְּנֵי בִנְיָמִן סַלָּא בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן
יוֹעֵד בֶּן פְּדָיָה בֶּן קוֹלָיָה בֶּן מַעֲשֵׂיָה
בֶּן אִיתִיאֵל בֶּן יְשַׁעְיָה׃ וְאַחֲרָיו גַּבַּי

סַלָּי תִּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
וְיוֹאֵל בֶּן זִכְרִי פָּקִיד עֲלֵיהֶם
וִיהוּדָה בֶּן הַסְנוּאָה עַל הָעִיר מִשְׁנֶה׃ מִשְׁנֶה
מִן הַכֹּהֲנִים יְדַעְיָה בֶּן יוֹיָרִיב יָכִין׃
שְׂרָיָה בֶּן חִלְקִיָּה בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן צָדוֹק
בֶּן מְרָיוֹת בֶּן אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וַאֲחֵיהֶם עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַבָּיִת
וּשְׁמֹנָה מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁנַיִם וַעֲדָיָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן פְּלַלְיָה בֶּן שְׁנָה
אַמְצִי בֶּן זַכַרְיָה בֶּן פַּשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה׃
וְאֶחָיו רָאשֵׁי לְאֹבוֹת מָאתַיִם מֵאָה
אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם וַעֲמַשְׁסַי בֶּן עַזַרְאֵל
בֶּן אַחְזַי בֶּן מְשִׁלֵּמוֹת בֶּן אִמֵּר׃
וַאֲחֵיהֶם גִּבֹּרֵי חַיִל מֵאָה עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה וּפְקִידָם עֲלֵיהֶם זַבְדִּיאֵל בֶּן
הַגְּדוֹלִים׃ וּמִן הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶּן חַשּׁוּב נְרִי
בֶּן עַזְרִיקָם בֶּן חֲשַׁבְיָה בֶּן בּוּנִי׃ וְשַׁבְּתַי
וְיוֹזָבָד עַל הַמְּלָאכָה הַחִיצֹנָה לְבֵית חוץ
הָאֱלֹהִים׃ מַרְאשֵׁי הַלְוִיִּם וּמַתַּנְיָה
בֶּן מִיכָא בֶּן זַבְדִּי בֶּן אָסָף רֹאשׁ
הַתְּחִלָּה יְהוּדָה לַתְּפִלָּה וּבַקְבַקְיָה מִשְׁנֶה חָלָל יְדוּתוּן
אַחְיו וְעַבְדָא בֶּן שַׁמּוּעַ בָּלָל
בֶּן גָּלָל בֶּן יְדוּתוּן כָּל הַלְוִיִּם בְּעִיר
הַקֹּדֶשׁ מָאתַיִם שְׁמֹנִים וְאַרְבָּעָה׃ רָבַע
וְהַשּׁוֹעֲרִים עַקּוּב טַלְמוֹן וַאֲחֵיהֶם
הַשֹּׁמְרִים בַּשְּׁעָרִים מֵאָה שְׁבָעִים
וּשְׁנַיִם וּשְׁאָר יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם בְּכָל עָרֵי יְהוּדָה אִישׁ עִיר
בְּנַחֲלָתוֹ׃ וְהַנְּתִינִים יֹשְׁבִים בָּעֹפֶל נָתִן
וְצִיחָא וְגִשְׁפָּא עַל הַנְּתִינִים׃ וּפְקִיד
הַלְוִיִּם בִּירוּשָׁלִַם עֻזִּי בֶּן בָּנִי בֶּן
חֲשַׁבְיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָא מִבְּנֵי
אָסָף הַמְשֹׁרְרִים לְנֶגֶד מְלֶאכֶת בֵּית שׁוּר
הָאֱלֹהִים׃ כִּי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם צָוָה
וְאֶמֻנָה עַל הַמְשֹׁרְרִים דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ׃ וּפְתַחְיָה בֶּן מְשֵׁיזַבְאֵל מִבְּנֵי

sellai: nongenti viginti octo. Et iohel filius zechri prepositus eorum: et iudas filius sennua super ciuitatē secūdus. Et de sacerdotibus idaia filius ioarib: iachin: saraia filius helchie: filius mosollā: filius sadoch: filius meraioth: filius ahitob: principes dom dei: & fratres eorum facientes opera templi octingenti viginti duo. Et adaia filius hieroā filij phalalia: filij namasi: filij zacharia: filij phasur: filij melchia: et fratres eius principes patrum: ducenti quadraginta duo. Et amasai filius azrihel: filius mosollamoth: filius emmer & fratres eorū potentes nimis: centum viginti octo: & prepositus eorum zabdihel filius potentium. Et de leuitis zebenia filij asaph: filij azarica: filij asabia filius bonni: & sabathai & iosabeth sup opa quē erant foris insecus in domo dei a principibus leuitarum. Et mathania filius micha: filij zebedei: filij asaph princeps ad laudandū & ad cōfitēdum in oratione: & bechetias secūdus de fribus eius: & abda filius samuha: filius galal: filij ydithūn. Omnes leuite in ciuitate sancta ducenti octoginta quattuor. Et ianitores: accub: telmon & fratres eorum qui custodiebant ostia centum septuaginta duo. Et reliqui ex israel sacerdotes & leuite in vniuersis ciuitatibus iuda: vnusquisq; in possessione sua: & nathinei habitabāt in ofel et syaha & gaspha de nathinneis. Et episcop leutarū in hierusalem azi filius baani: filius asabie: filius mathanie filius miche. De filiis asaph cantores in ministerio domus dei. Precepta quippe regis super eos erat & ordo in cantoribus per dies singulos & fathaia filius mesezebel de filiis

seleei: nongēti viginti octo. Et ioel filius zechri σωλεεί, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ. καὶ Ἰωὴλ υἱὸς ζεχρὶ episcop sup eos. Et iuda filius asam sup ἐπισκοπος ἐπ' αὐτους. καὶ Ἰούδα υἱὸς ἀσὰμ ἐπὶ τῆς ciuitatē secund. De sacerdotib Et iadia filius io πόλεως δεύτερος. ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ Ἰαδεία υἱὸς Ἰω arib: iachin: sareas filius elchia: filius mesulā: αριὲλβ, Ἰαχίν, σαρέας υἱὸς ἐλχία, υἱὸς μεσουλάμ, filius adoc: filius marioth: filius achitob dux do υἱὸς ἀδώκ, υἱὸς μαριώθ, υἱὸς ἀχιτὼβ ἡγούμενος οἴ mus dei. Et fratres eor faciētes o= κου τοῦ θεοῦ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὰ ἔρ pus dom: octingēti vigiti duo. Et adaia fi γον τοῦ οἴκου, ὀκτακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ Ἀδαΐα υἱὸ lius hieroā filij phalalia: filij namasi: filij zacha ὸς Ἱεροὰμ υἱοῦ φαλαλία, υἱοῦ ναμασί, υἱοῦ ζαχα ria: filij phasur: filij melchia: et fratres ei ρία, υἱοῦ φασούρ, υἱοῦ μελχία, καὶ ἀδελφοὶ αὐτ principes familiax ducēti q̄draginta duo. Et ἄρχοντες πατριῶν διακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ amasai filius esriel: filij sacchie: filij masali= ἀμασαί, υἱὸς Ἐσριὴλ, υἱοῦ σακχίου, υἱοῦ μασαλι moth: filij emmer: et fratres eius potētes in μώθ, υἱοῦ Ἐμμήρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτ δυνατοὶ ἐπ acie centū viginti octo. Et speculator sup eos τάξεως ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. καὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτ zechriel filij magnox. Et de leuitis sa= ζεχριὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν σα maia: filij asub: filij esricā: filij asabia: filij bon μαΐα, υἱὸς ἀσούβ, υἱοῦ Ἐσρικάμ, υἱοῦ Ἀσαβία, υἱοῦ βον na: et sabbathe et iosabad sup opera να, καὶ σαββαθαῖος καὶ Ἰωσαβὰδ ἐπὶ τὰ ἔργα dom dei foris ecus. Et de principibus οἴκου θεοῦ τοῦ ἐξωτάτου. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων leuitax et matthanias filij micha: filij zechri: τῶν λευιτῶν καὶ ματθανίας υἱὸς μιχά, υἱὸς ζεχρεί, filij asab: princeps ad laudādū: et iudas ad ado: ā= υἱοῦ ἀσάβ, ἄρχων τοῦ αἴνου, καὶ Ἰούδας τῆς προσευ= dū: et bocchias secund de fratrib eius: χῆς, καὶ Βοκχείας δεύτερος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, et abdias filij samaie: filij galel filij idithū. καὶ Ἀβδίας υἱὸς σαμαΐου, υἱοῦ γαλὲλ υἱοῦ Ἰδιθοῦν. oēs leuite in ciuitate sctā ducēti octo= πάντες οἱ λευῖται ἐν τῇ πόλει τῇ ἁγίᾳ διακόσιοι ὀγ ginta quattuor. Et ianitores: acub: tela= δοηκοντατέσσαρες. καὶ οἱ πυλωροί, Ἀκούβ, Τελα= mi: et fratres eox custodiētes in μίν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ φυλάσσοντες ἐν ταῖς portis centū septuaginta duo. at reliquū πύλαις ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. τὰ δὲ λοιπὸν τοῦ israel et sacerdotes et leuite in vniuersis Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐν πάσαις ταῖς ciuitatib iuda vir in hereditate sua. πόλεσι τῆς Ἰουδαίας ἀνὴρ ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐ= et nathinei q̄ habitauerūt in ophla et τοῦ. καὶ οἱ ναθιναῖοι οἱ κατῴκησαν ἐν ὀφλᾶ καὶ siaa et gesphas de nathineis. Et epi= σιαᾶ καὶ γεσφὰς ἀπὸ τῶν ναθιναίων. καὶ ἐπὶ scop leuitax in hierusalē ozei filij bani filij σκοπος λευιτῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ Ὀζεὶ υἱὸς Βανὶ υἱοῦ sabia: filij maththanie: filij micha. de filijs asaph σαβία, υἱοῦ ματθανίου, υἱοῦ μιχά. ἀπὸ υἱῶν ἀσὰφ cātorib ante opus dom dei: τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ θεοῦ, qm̄ p̄ceptū regis sup eos. et expe ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως ἐπ' αὐτούς. καὶ δὲ ctabat in fide in cātorib: ratio vni cuiusq; μενεν ἐν πίστει ἐπὶ τοῖς ᾠδοῖς, λόγος ἑκάστης diei in die sua et phathaia filij mase ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ καὶ Φαθαία υἱὸς μασ sizabel. de filijs σιζαβήλ. ἀπὸ τῶν υἱῶν

זֶרַח בֶּן יְהוּדָה לְיַד חַמֶּלֶךְ לְכָל דָּבָר

לַעַם וְאֶל הַחֲצֵרִים נְשָׁדוֹתָם מִבְּנֵי

יְהוּדָה יָשְׁבוּ בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע וּבְנֹתֶיהָ

וּבְדִיבֹן וּבְנֹתֶיהָ וּבְיֵקַבְצְאֵל וּבְחַצֵּרֶיהָ

וּבְיֵשׁוּעַ וּבְמוֹלָדָה וּבְבֵית פָּלֶט וּבְחַצַר

שׁוּעָל וּבִבְאֵר שָׁבַע וּבְנֹתֶיהָ וּבְצִקְלַג

וּבִמְכֹנָה וּבְנֹתֶיהָ וּבְעֵין רִמּוֹן

וּבְצָרְעָה וּבְיַרְמוּת זָנֹחַ עֲדֻלָּם

וְחַצֵּרֵיהֶם לָכִישׁ וּשְׂדֹתֶיהָ עֲזֵקָה

וּבְנֹתֶיהָ וַיַּחֲנוּ מִבְּאֵר שָׁבַע עַד גֵּיא

הִנֹּם וּבִנֵי בִנְיָמִן מִגָּבַע מִכְמָשׁ וְעַיָּה

וּבֵיתאֵל וּבְנֹתֶיהָ עֲנָתוֹת נֹב עֲנַנְיָה

חָצוֹר רָמָה וְגִתָּיִם חָדִיד צְבָעִים

נְבַלָּט לֹד וְאוֹנוֹ גֵּי הַחֲרָשִׁים וּמִן

הַלְוִיִּם מַחְלְקוֹת יְהוּדָה לְבִנְיָמִן

וְאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם

אֲשֶׁר עָלוּ עִם זְרֻבָּבֶל בֶּן שַׁאַלְתִּיאֵל

וְיֵשׁוּעַ שְׂרָיָה יִרְמְיָה עֶזְרָא

אֲמַרְיָה מַלּוּךְ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה

רְחוּם מְרֵמוֹת עִדּוֹא גְּנְתּוֹן

אֲבִיָּה מִימִן מַעַדְיָה בִּלְגָּה

שְׁמַעְיָה וְיוֹיָרִיב יְדַעְיָה סַלּוּא

עָמוֹק חִלְקִיָּה יְדַעְיָה אֵלֶּה רָאשֵׁי

הַכֹּהֲנִים וַאֲחֵיהֶם בִּימֵי יֵשׁוּעַ

וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בִּנּוּי קַדְמִיאֵל

שֵׁרֵבְיָה יְהוּדָה מַתַּנְיָה עַל הַיְדוּת

הוּא וְאַחָיו וּבַקְבַּקְיָה וְעַנּוּ אַחֵיהֶם

לְנֶגְדָּם לְמִשְׁמָרוֹת וְיֵשׁוּעַ הוֹלִיד

אֶת יוֹיָקִים וְיוֹיָקִים הוֹלִיד אֶת

אֶלְיָשִׁיב וְאֶלְיָשִׁיב הוֹלִיד אֶת

יוֹיָדָע וְיוֹיָדָע הוֹלִיד אֶת יוֹנָתָן

וְיוֹנָתָן הוֹלִיד אֶת יַדּוּעַ וּבִימֵי יוֹיָקִים

הָיוּ כֹהֲנִים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִשְׂרָיָה

מְרָיָה לִירְמְיָה חֲנַנְיָה לְעֶזְרָא

מְשֻׁלָּם לַאֲמַרְיָה יְהוֹחָנָן לִמְלוּכוּ

יוֹנָתָן לִשְׁבַנְיָה יוֹסֵף לְחָרִם עַדְנָא

eee ij

---

zara filij iuda ad manū regis in oē
ζαρα υἱοῦ ἰούδα πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πᾶν
verbū pplo: ⁊ ad suburbia in agro
ταλάγον τῷ λαῷ, καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ
eop. ⁊ de filijs iuda habitauerūt in cariathar-
αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰούδα ἐκάθισαν ἐν καριαθαρ-
bog ⁊ in filiabus eius: ⁊ in debon ⁊
βοὺ καὶ ἐν ταῖς συγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν δαιβῶν καὶ
in filiabus eius: ⁊ in cabseel ⁊ in
ἐν ταῖς συγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν καβσεὴλ καὶ ἐν ταῖς
viculis eius: ⁊ in iesue ⁊ in molada ⁊ in beth-
αὐλαῖς αὐτῆς, καὶ ἐν ἰησοῦ καὶ ἐν μωλαδὰ καὶ ἐν βαθ-
phalat ⁊ in asersoal ⁊ in bersabee ⁊
φαλὰτ καὶ ἐν ἀσερσωὰλ καὶ ἐν βηρσαβεὲ καὶ ταῖς
filiabus eius: ⁊ in secelag ⁊ in mabne ⁊ in
συγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν σικελὰγ καὶ ἐν μαβνῆ καὶ ἐν
filiabus eius: ⁊ in remaō ⁊ in sara ⁊
ταῖς συγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ῥεμαὼν καὶ ἐν σαρὰ καὶ
in hierimuth ⁊ in zannoa ⁊ odollā ⁊ subur
ἐν ἱερμοὺθ καὶ ἐν ζανοὰ καὶ ὀδολλὰμ καὶ ταῖς ἐπαύ-
bijs eor: ⁊ in lachis ⁊ agrīs eius ⁊
λεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν λαχεὶς καὶ τοῖς ἀγροῖς αὐτῆς καὶ
in azeca ⁊ in filiabus eius. ⁊ castrame
ἐν ἀζηκὰ καὶ ἐν ταῖς συγατράσιν αὐτῆς. καὶ παρενέ-
tauit sūt in bersabee vsq; ad vallē ennō. ⁊ filij
βαλον ἐν βερσαβεὲ ἕως φάραγγος ἐννόμ. καὶ υἱοὶ
beniamī a gabaa ⁊ magmas etiā ⁊ bethel
βενιαμὶν ἀπὸ γαβαὰ καὶ μαγμὰς καὶ γε καὶ βαιθὴλ
⁊ filiabus eius. ⁊ in anathoth nob ania
καὶ ταῖς συγατέρων αὐτῆς. καὶ ἐν ἀναθὼθ νὸβ ἀνία
asor rama gethithaī adod seboi nabalat lyd-
ασὼρ ραμὰ γεθθαὶμ ἀδὼδ σεβωὶμ ναβαλὰτ λυδ
da ⁊ onogearasim. ⁊ ex leuitis par-
δὰ καὶ ὀνωγαρασιὶμ. καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν με-
tes in iuda ⁊ beniamin.
ρίδες ἐν τῷ ἰούδα καὶ βενιαμίν. Ca. 12.

Hi sacerdotes ⁊ leuite ḡascēde-
Καὶ οὗτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀναβάν-
rūt cū zorobabel filio salathiel ⁊ iesue: sa-
τες μετὰ ζοροβάβελ υἱοῦ σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦ, σα-
raias: hieremias: esdras: amarias: maluch: at-
ραΐα, ἱερεμίας, ἔσδρας, ἀμαρίας, μαλούχ, ἀτ-
ꝫ sechenias. rcū marimoth adaias genathō
τους σεχενίας, ῥεοὺμ μαρεμὼθ ἀδαΐας γναθῶν
abias: miami: maadias: belgas: semeias: io-
ἀβίας, μιαμεὶν, μααδίας, βιλγᾶς, σεμεΐας, ἰω-
iarib: ideias: salu: amuc: chelcias: odni
αριὶβ, ἰδειὰς, σαλοὺ, ἀμοὺκ, χελκείας, ὠδοὺι
as. isti ꝓncipes sacerdotū ⁊ fratres eor
ας. οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν
in dieb⁹ iesue. ⁊ leuite iesus: banui: cad
ἐν ἡμέραις ἰησοῦ. καὶ οἱ λευῖται ἰησοῦς, βαναοὺι, καδ
miel: sarabias: iodae: ⁊ mathanias sup con
μιὴλ, σαραβίας, ἰωδαέ, καὶ ματθανίας ἐπὶ τῶν ἐξο
fessiones ipe ⁊ fratres eius ⁊ bacbacias:
μολογήσεων αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ καὶ βακβακίας,
⁊ anai: fratres eor ante eos ad
καὶ ἀναΐ, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς
vices. ⁊ iesue genuit ioacī: ⁊ ioa-
ἐφημερίας. καὶ ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν ἰωακεὶμ, καὶ ἰωα-
cim genuit eliaseb: ⁊ eliaseb genuit io
κεὶμ ἐγέννησε τὸν ἐλιασὴβ, καὶ ἐλιασὴβ ἐγέννησε τὸν ἰω
dae: ⁊ iodae genuit ionathā: ⁊ ionathā ge-
δαέ, καὶ ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἰωνάθαν ἐγέννη
nuit addu. ⁊ in dieb⁹ ioacī erāt sacerdotes ⁊
σε τὸν ἀδδοὺ. καὶ ἐν ἡμέραις ἰωακεὶμ ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ
ꝓncipes familiaꝝ. sarata amariae: ieremia
οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. τῷ σαραΐα ἀμαρίας, τῷ ἱερεμία
ananias: esdre mesulā: amaria ionā:
ἀναΐας, τῷ ἔσδρα μεσουλὰμ, τῷ ἀμαρία ἰωνάν, τῷ
amaiuch ionathā: sechenia ioseph: ares ednas:
ἀμαλοὺχ ἰωναθάν, τῷ σεχενία ἰωσὴφ, τῷ ἀρὶς ἐδνάς,

---

zara filii iuda in manu regis iuxta oīe verbū
ppīi: & iñ domib⁹ ꝓpōes regiones eorū. De filiis
iuda habitauerūt in cariathabe & in filiabus eius:
& in dybon & iñ filiab⁹ eiꝰ: et in capseel & in viculis
eiꝰ: & in iesue: & i molada: & in bethphalet: & in
asersual: & i bersabee: & in filiab⁹ eiꝰ: & i sicelech:
et in mochona & in filiabus eius: & in remmon:
& in zara & i hierimuth zonoa odollam
& in villis earū: lachis & in regionib⁹ eiꝰ: azecha
& in filiab⁹ eius. Et mānse runt in bersabee vsq; ad
vallē hēnon. Filii aut bē iamin ageba mechmas & hai & bethel & filiab⁹ eiꝰ: anathot nob anana
asor rama gethai madid seboim
neballath & ono valle artificum: & de
leutis portiones iude & beniamin. 12.

Hi sunt autem sacerdotes & leuite
dotes & leuite
qui ascenderunt cum zorobabel filio salathiel iosue: saraia: hieremias: esdras: amarias: maluch: atha: sechenias: rum marimoth: addo genthon abia miniamin madia belga semeia & ioarib & idaia sellum amoch: elceia: adaia. Isti principes sacerdotū & fratres eoꝝ in diebus iosue. Porro leuite: iesua: bennui: cedmihel sarabia: iuda: mathanias: super hymnos ipsi & frēs eorū & becbecia: atq; ethāni & frēs eoꝝ vnusquisq; in officio suo. Iosue autem genuit ioachim: & ioachim genuit eliasib: & eliasib genuit iosada: et iosada genuit ionathan: et ionathā genuit iedda. In diebus autē ioachim erant sacerdotes & principes familiarum: saraie maarie hieremie ananie: esdre mosollam amarie: iohānan milico ionathā sebenie: ioseph aram: edna:

Cap. xij.

לְמָרָיוֹת חֶלְקַי לְעִדּוֹ אֲזַרְיָה לְנְחֹתוֹן
מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה זִכְרִי מִמְיָמִין
לְמוֹעַדְיָה פִּלְטַי לְבִלְגָּה שַׁמּוּעַ
לְשֶׁמַעְיָה יְהוֹנָתָן וְלוֹיָרִיב מַתְּנַי
לִידַעְיָה עֻזִּי לְסַלַּי קַלַּי לְעָמוֹק
עֵבֶר לְחִלְקִיָּה חֲשַׁבְיָה לִידַעְיָה
נְתַנְאֵל הַלּוּיִם בְּיֹמֵי אֶלְיָשִׁיב יום
וְיוֹיָדָע וְיוֹחָנָן וְיַדּוּעַ כְּתוּבִים רָאשֵׁי כתב
אָבוֹת וְהַכֹּהֲנִים עַל מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ
הַפַּרְסִי בְּנֵי לֵוִי רָאשֵׁי הָאָבוֹת
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים וְעַד
יְמֵי יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב וְרָאשֵׁי
הַלְוִיִּם חֲשַׁבְיָה שֵׁרֵבְיָה וְיֵשׁוּעַ בֶּן
קַדְמִיאֵל וְאַחֵיהֶם לְנֶגְדָּם לְהַלֵּל
לְחוֹת בְּמִצְוַת דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים הודה
מִשְׁמָר לְעֵמַת מִשְׁמָר לְהוֹדוֹת עשה
וּבַקְבַּקְיָה עֹבַדְיָה מְשֻׁלָּם טַלְמוֹן
עַקּוּב שֹׁמְרִים שֹׁעֲרִים מִשְׁמָר
בַּאֲסֻפִּי הַשְּׁעָרִים אֵלֶּה בְּיֹמֵי סֵפֶר
יוֹיָקִים בֶּן יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וּבְיֹמֵי
נְחֶמְיָה הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר חמה
וּלְחֻנַּכַּת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם בִּקְשׁוּ אֶת קום נוא
הַלְוִיִּם מִכָּל מְקוֹמֹתָם לְהָבִיאָם
לִירוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה וְשִׂמְחָה עשה
וְתוֹדוֹת וּבְשִׁיר מְצִלְתַּיִם נְבָלִים שור
וּבְכִנֹּרוֹת וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי הַמְשֹׁרְרִים מן
הַכִּכָּר סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמִן חַצְרֵי שור סבב
נְטוֹפָתִי וּמִבֵּית הַגִּלְגָּל וּמִשְּׂדוֹת נבע
עַזְמָוֶת כִּי חַצְרִים בָּנוּ לָהֶם בנה
הַמְשֹׁרְרִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָם
וַיִּטַּהֲרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיְטַהֲרוּ אֶת טהר
הָעָם וְאֶת הַשְּׁעָרִים וְאֶת הַחוֹמָה חמה
וָאַעֲלֶה אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה עַל הַחוֹמָה עלה שור
וָאַעֲמִידָה שְׁתֵּי תּוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת וַתֵּלֶכְנָה עמד גדל
לִימִין עַל הַחוֹמָה לְשַׁעַר הָאַשְׁפֹּת הלך יתן
וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וַחֲצִי שָׂרֵי חצה

marioth elce t addai zacharias: ganathon
τῶ μαριὼθ ἐλκὲ καὶ ἀδδαὶ ζαχαρίας, τῶ γαναθὼν
mesolā: abia zechri: miamin maadai phe
μεσολάμ, τῶ ἀβιὰ ζεχρί, τῶ μϊαμὶν μααδαὶ τῶ φε
leti balgas samue: semeia ionathā.
λετὶ τῶ βαλγὰς σαμουέ, τῶ σεμεΐα ἰωνάθαν. τῶ
iotarib mathanai: idio ozi: salai callai.
ἰωαρεὶβ μαθαναΐ, τῶ ἰδὶω ὐζί, τῶ σαλαὶ καλλαΐ.
amuc abed elcia: asabia oduia
τῶ ἀμοὺκ ἀβὲδ τῶ ἐλκία, τῶ ἀσαβία τῶ ὁδουία
nathanael. t leuite in diebus eliasib: ioada:
ναθαναήλ. καὶ οἱ λευῖται ἐν ἡμέραις ἐλιασκὶβ, ἰωάδα,
t ioa: t ioanā: t idua: scripti pnci
καὶ ἰωὰ, καὶ ἰωαναὴν, καὶ ἰδουὰ, γεγραμμένοι ἄρχον
pes familiaꝝ t sacerdotes in regno darij
τες πατριῶν καὶ ἱερεῖς ἐν βασιλεία δαρείου τοῦ
perse. filij aũt leui pncipes familiaꝝ scri=
πέρσου. υἱοὶ δὲ λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμ
pti in libro ẏbox dieꝝ: t vsq; ad di
μένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμε
es ionan filij eliasub. t pncipes leui
ρῶν ἰωνὰν υἱοῦ ἐλιασούβ. καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν λευι
taꝝ asabias t sarabias t iesue. t filij
τῶν ἀσαβίας καὶ σαραβίας καὶ ἰησοῦς. καὶ οἱ υἱοὶ
cadmiel t fratres eoꝝ ante eos vt
καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατέναντι αὐτῶν εἰς
laudarēt t cõfiterentur in p̄cepto dauid re=
τὸ αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι ἐν ἐντολῇ δαυὶδ ἀνὴρ
gis hois dei p vices ad vices.
λέως ἀνθρώπου τ θεοῦ ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν.
maththanias t bacbacias abdias mosolā tel
ματθανίας καὶ βακβακίας ἀβδεία μοσολὰμ τελ
mō accub custodiētes ianitores custodie cū
μὼν ἀκκοὺβ φυλάσσοντες πυλωροὶ φυλακῆς ἐν τῶ
cõgregarē ego ianitores. iſti in die=
συναγαγεῖν με τοὺς πυλωρούς. οὗτοι ἐν ἡμέ=
bus ioacim filij iesue: filij iosedec. t in
ραις ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰησοῦ, υἱοῦ ἰωσεδὲκ. καὶ ἐν
diebus neemia pncipis t esdras
ἡμέραις νεεμία τοῦ ἄρχοντος καὶ ἐσδρας τοῦ
sacerdotis t scribe t in dedicationib⁹ muri
ἱερέως καὶ γραμματέως καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους
hierusalē ꝗsierũt leuitas in locis
ἱερουσαλὴμ ἐζήτησαν τοὺς λευίτας ἐν τοῖς τόποις
suis vt adducerēt eos in hierusalē ad faciēdū de
αὐτῶν τ ἐνεγκαι αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλὴμ ποιῆσαι ἐγ
dicacionē t leticiā t in laude t in cāticis pul=
καίνια· καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐν αἰνέσει καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμ
santes cymbala: t psalteria t in citharis. t congre
βαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια καὶ ἐν κινύραις· καὶ συνή
gati sũt filij cātoꝝ de regione cir=
θησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων ἀπὸ τῆς περιχώρου κυ
ca hierusalē: t de suburbijs netopha
κλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων τ νετωφα
ti t in bethgalgal t de agris gabee t
τὶ καὶ ἐν βαιθγαλγὰλ καὶ ἀπὸ ἀγρῶν γαβέαι καὶ
asmoth. qm̄ villas edificauerāt sibi cāto=
ασμώθ. ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾀδό
res in circuitu hierusalē. t mūdati sunt
τες περικύκλῳ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ
sacerdotes t leuite: t mūdauerūt populū: t
ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν, καὶ
portas t mur̄: t ascēdere fecerūt princi=
τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, καὶ ἀνήνεγκαν τοὺς ἄρχον
pes iuda supra murū: t statuerūt duos de
τας ἰούδα ἐπάνω τ τείχους, καὶ ἔστησαν δύο πρὸς
laude magnos. t ierūt a dextris sup
αἴνεσεως μεγάλους· καὶ δεξιὸν ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τ
mur̄ porte sterquilinij. t inīt post
τείχους τῆς πύλης τῆς κοπρίας· καὶ ἐπορεύθη ὀπίσ=
eos asaias t medietas pncipum
σω αὐτῶν ὡσαΐας καὶ ἥμισυ ἀρχόντων

ᵒmaraioth ᵉelci ᶠadaie ᵍzacharie ʰgenthon ooooooo ⁱmosollam ᵏabie ˡzechri ᵐmiamin: & ooooooooo ⁿmoadie ᵒfelthi ᵖbelge ᵠsamua: ooooooooooooooooo ʳsemeie ˢioathan ᵗioarib ᵘmathanai ooooooooooo ˣiodaie ʸazzi: ᶻsellaie ᵃcelasia ᵇmochober: ooooooo ᶜelchie ᵈafsebie ᵉidaie oooo ooooooooooooooooooooooo ᶠnathanahel. ᵍLeuite ʰin diebus ⁱeliasib ooooooooo & ʲioiada ᵏ& ionan ˡ& iedboa ᵐscripti ⁿprincipes ooo ᵒfamiliarum ᵖ& sacerdotes ᵠin ʳregno ˢdarii oooo ᵗperse. ᵘFilii ᵛleui ʷprincipes ˣfamiliarum ooooooo ʸscripti ᶻin ᵃlibro ᵇverborū ᶜdierum: ᵈ& vsq; ad ooooo ᵉdies ᶠionathan ᵍfilii ʰeliasib. ⁱEt principes ooooo ʲleuitarum ᵏasebia ˡserebia ᵐ& iesue ⁿfilius oooo ᵒcedmihel ᵖ& frēs eorū ᵠpvices suas ʳvt laudarent & ˢconfiterentur ᵗiuxta preceptum ᵘdauid ᵛviri ʷdei & ˣobseruarent eque ʸper ordinem. ᶻMathania ooo ᵃet bechetia & ᵇobedia ᶜmosollam ᵈthelmon ooooooo ᵉaccub: ᶠcustodes ᵍportarum & oooooooooooooo ʰvestibulorum ante ⁱportas. ᵏHi in ˡdiebus ooooo ᵐioiachim ⁿfilii ᵒiosue ᵖfilii ᵠiosedech: ʳ& in diebus oo ˢneemie ᵗducis ᵘ& esdre ᵛsacerdotis ʷscribeq;. ooooooo ˣIn dedicatione autē ʸmuri ᶻhierusalem ᵃrequisierūt ᵇleuitas ᶜde oīibus ᵈlocis suis ᵉvt adducerent eos ᶠin hierusalem ᵍ& facerēt ʰdedicationem ⁱ& letitias ʲin actione gratiarū ᵏ& cāticо: & in ˡcymbalis ᵐpsalteriis ⁿ& citharis. ᵒ Congregati sunt aũt ᵖfilii ᵠcantoꝝ ʳde ˢcampestribus ᵗ circa ᵘhierusalem ᵛ & de ʷvillis ˣnetuphati: ʸ& de domo ᶻgalgal: ᵃ& de regionibus ᵇgeba ᶜ& asmaueth: ᵈqm̄ ᵉvillas ᶠedificauerunt ᵍ sibi ʰcantores ⁱin circuitu ʲhierusalem. oooooooooooooo ᵏ& mundati sunt ˡsacerdotes ᵐ& leuite ⁿ& mūdauerūt ᵒpopulum ᵖ& ᵠportas ʳ& ˢmurum. oooooooooooooo ᵗ Ascendere autē feci ᵘpri cipes ᵛiuda ʷsup ˣmurum. ʸ& statui ᶻduos ᵃchoros laudatiū ᵇmagnos. ᶜ Et ierunt ᵈad dexterā ᵉsup ᶠmurum ᵍad portā ʰsterquilinii ⁱ Et iuit ʲpost eos ᵏosaias ˡ& media pars ᵐ principū

Universidad de Deusto Biblioteca

iuda ꝛ azarias eſdras ꝛ meſulā: iudas
ἰούδα καὶ ἀζαρίας ἔσδρας καὶ μεσουλάμ, ἰούδας
ꝛ beniamin ꝛ ſamaias ꝛ hieremias. ꝛ de fi=
καὶ βενιαμὶν καὶ σαμαΐας καὶ ἱερεμίας. καὶ ἀπὸ τῶν υἱ
lijs ſacerdotū in tubis zacharias filiꝰ ionathā: fi
ῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι ζαχαρίας υἱὸς ἰωνάθαν, υἱ
lij ſamaia: filij matthania: filij machaia: filij zac=
οῦ σαμαΐα, υἱοῦ ματθωνία, υἱοῦ μαχαΐα, υἱοῦ ζακ
chur: filij aſaph. ꝛ fratres eius: ſamaias:
χούρ, υἱοῦ ἀσάφ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, σαμαΐας,
ꝛ ezriel: gelolai: maia: nathanael: ꝛ iu=
καὶ ἐζριήλ, γελωλαΐ, μαΐα, ναθαναήλ, καὶ ἰού=
das ꝛ anani: vt laudarēt in vaſis cātus dauid
δας καὶ ἀνανί, τοῦ αἰνεῖν ἐν σκεύεσιν ᾠδῆς δαυὶδ
hois dei. ꝛ eſdras ſcriba an
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμ
te eos in porta fontis cōtra
προσθεν αὐτῶν ἐπὶ πύλης τῆς πηγῆς κατέναντι
eos: aſcenderūt in gradibus ciuitatis dauid
αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῖς βαθμοῖς πόλεως δαυὶδ
in aſcenſu muri ſuper domū dauid
ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου δαυὶδ
ꝛ vſq; ad portā aque ad orientē. ꝛ de
καὶ ἕως πύλης τοῦ ὕδατος κατ' ἀνατολάς. καὶ περὶ
laude ſecundus ꝓcedebat obuiās eis.
αἰνέσεως ἡ δευτέρα ἐξεπορεύετο συναντῶσα αὐ=
ꝛ ego poſt eū. medietas
τοῖς. καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς. καὶ ἡ ἥμισυ τοῦ
ppli ſup mur̄ ſuper turrim
λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ πύργου
furnor̄: ꝛ vſq; ad mur̄ latū:
τῶν θανουρείμ, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέ
ꝛ ſup portā ephraī. ꝛ ſuper portā
ος, καὶ ὑπεράνω τῆς πύλης ἐφραΐμ. καὶ ἐπὶ τὴν πύλην
antiquā: ꝛ ſup portā piſcariā: ꝛ tur
τὴν ἐισιαγά, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηράν, καὶ πύρ
rim anameel. ꝛ a turri mea ꝛ vſq; ad por
γον ἀναμεήλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ μεὰ καὶ ἕως τῆς πύ
tā gregis: ꝛ ſteterūt ſup portā cuſto=
λης τῆς προβατικῆς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ πύλην τῆς φυλα
die ꝛ ſteterūt duo laudis in domo dei: ꝛ
κῆς καὶ ἔστησαν αἱ δύο τῆς αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ
ego ꝛ dimidia pars magiſtratuū mecū. ꝛ ſacerdotes:
ἐγὼ καὶ ἡ ἥμισυ τῶν στρατηγῶν μετ' ἐμοῦ. καὶ οἱ ἱερεῖς,
eliaci: maaſias: miami: michaias: elionai: zachari
ἐλιακείμ, μαασίας, μιαμίν, μιχαΐας, ἐλιωναΐ, ζαχαρί
as: ananias in tubis: ꝛ maaſias: ꝛ ſemeias:
ας, ἀνανίας ἐν σάλπιγξιν, καὶ μαασίας, καὶ σεμεΐας,
eleazar: ozi: ioanā: melchias: elā: ꝛ iezur. ꝛ
ἐλεάζαρ, ὀζί, ἰωανάν, μελχίας, ἀιλάμ, καὶ ἰεζούρ. καὶ
auditi fuerūt cātores ꝛ ieſrias p̄poſitus. ꝛ ſacri
ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες καὶ ἰεσρίας ἐπίσκοπος. καὶ ἔθυ
ficauerūt in die illa victimas magnas: ꝛ le=
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ εὐ
tati ſunt qm̄ deus letificauit eos leticia ma=
φράνθησαν ὅτι ὁ θεὸς εὔφρανεν αὐτοὺς εὐφροσύνῃ με=
gna: ꝛ vxores eor̄ ꝛ liberi eor̄ gaui
γάλῃ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εὐφρά
ſi ſūt. ꝛ audita ē leticia in hieruſalē ꝓcul
θησαν. καὶ ἠκούσθη εὐφροσύνη ἐν ἱερουσαλὴμ μακρόθεν
ꝛ cōſtituerūt in die illa viros ſup ga=
καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γα
zophylacia: theſauris: p̄micijs: ꝛ
ζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ
decimis vt introferrēt in eis ab agris
ταῖς δεκάταις τοῦ συναγαγεῖν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν
ciuitatū partes ſacerdotibꝰ ꝛ leuitis. q̄
τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις. ὅτι
leticia erat ī iuda: ꝛ ſup ſacerdotes ꝛ leuitas
εὐφροσύνη ἦν ἐν ἰούδᾳ, καὶ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας
ſtātes. ꝛ cuſtodierūt obſeruationē dei ſui:
τοὺς ἑστῶτας. καὶ ἐφύλαξαν φυλακὴν τοῦ θεοῦ αὐτῶν,

iuda[g] & azarias: [h]eſdra[i] &
moſollam: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[k]iuda[l] & beniamin[m] & ſe=
meia[n] & hieremia. ∞∞∞∞
[o]Et de filiis [p]ſacerdotum
[q]in tubis[r] zacharias[s] filius
[t]ionathan: [u]filius[x] ſemeie:
[y]filius[z] mathanie: [a]filiꝰ[b] mi
chaie: [c]filius[d] zechur: [e]filiꝰ
[f]aſaph[g] & frēs eius[h] ſemeia
[i]& azarel: [h]malalai[i] gala=
lai: [m]maai[n] nathanael ∞∞
[o]& iuda & [p]anani[q] in vaſis
[r]cantici[s] dauid[t] viri ∞∞∞
[u]dei: [x]& eſdras[y] ſcriba[z] āte
eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]in[b] porta[c] fontis. [d]Et cō=
tra eos [e]aſcenderunt[f] in
[g]gradibus[h] ciuitatis[i] dauid
[k]in aſcenſu[l] muri ∞∞∞∞∞
[m]ſuper[n] domum[o] dauid[p] &
vſq; ad[q] portam[r] aquarū
[s]ad orientē. [t]Et chorus[u] ſe
cundus gratias referētiū
[x]ibat[y] ex aduerſo: [z]& ego
[a]poſt eū: [b]& media ps[c] ppli
[d]ſup[e] murū[f] & ſup[g] turrim
[h]furnorum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[i]& vſq; ad[k] murum[l] latiſſi=
mum: [m]& ſuper[n] portam
[o]ephraim: [p]& ſup[q] portā
[r]antiquā: [s]& ſuper[t] portā
[u]piſcium[x] & turrim[y] ana=
nehel: [z]& turrim[a] emath.
[b]& vſq; ad[c] portam[d] gre=
gis: [e]& ſteterunt[f] in porta
[g]cuſtodie. [h] Steteruntq;
[i]duo [k]chori laudantium
[l]in domo[m] dei: [n]& ego[o] &
dimidia pars[p] magiſtratuū
[q]mecum. [r] Et ſacerdotes
[s]eliachim: [t]maaſia: ∞∞∞
[u]miamin: [x]michea: [y]elioe
nai: [z]zacharia & [a]anania
[b]in tubis[c] & maaſia[d] & ſe=
meia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]& eleazar[f] & azi[g] & iohan
nan[h] & melchia[i] & elan ∞
[k]& ezer.[l] Et clare cecine=
rūt[m] cantores: [n]& iezraia
[o]prepoſitus. [p]Et īmolaue
runt[q] in die[r] illa[s] victimas
[t]magnas: [u]& letati ſunt.
[y]Deus[x] eniz[z] letificauerat
eos[a] leticia[b] magna.[c] Sed
& [d]vxores eoruz[e] & liberi
[f]gauiſi ſunt: [g]& audita eſt
[h]leticia illa [i]hieruſalē ∞∞∞
[k]procul. [l] Recenſuerunt
quoq; [m]in die[n] illa ∞∞∞∞∞
[o]viros[p] ſuper[q] gazophyla
cia[r] theſauri: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]ad libamina & [t]ad primi=
tias[u] & ad decimas ∞∞∞
[x]vt ītroferrēt[y] per eos[z] prī
cipes[a] ciuitatis in[b] decore
[c]gratiarū actiones[d] ſacer=
dotes[e] & leuitas: [f]qa[g] letifi
catus eſt[h] iuda[i] in[k] ſacerdo
tibus[l] & [m]leuitis ∞∞∞∞∞∞
[m]aſtātibꝰ. [n] Et cuſtodierūt
[o]obſeruationem[p] dei ſui.

יְהוּדָה׃ וַעֲזַרְיָה עֶזְרָא וּמְשֻׁלָּם׃
יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּשְׁמַעְיָה וִירְמְיָה׃
וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרֹת זְכַרְיָה בֶּן חָצַר
יוֹנָתָן בֶּן שְׁמַעְיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָיָה
בֶּן זַכּוּר בֶּן אָסָף׃ וְאֶחָיו שְׁמַעְיָה
וַעֲזַרְאֵל מִלַּלַי גִּלַּלַי מָעַי נְתַנְאֵל
וִיהוּדָה חֲנַנִי בִּכְלֵי שִׁיר דָּוִיד אִישׁ כָּלָה שׁוּר
הָאֱלֹהִים וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר לִפְנֵיהֶם׃ פָּנָה
וְעַל שַׁעַר הָעַיִן וְנֶגְדָּם עָלוּ עַל עָלָה
מַעֲלוֹת עִיר דָּוִיד בַּמַּעֲלֶה לַחוֹמָה חָמָה
מֵעַל לְבֵית דָּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמַּיִם
מִזְרָח׃ וְהַתּוֹדָה הַשֵּׁנִית הַהוֹלֶכֶת זָרַח יָרָה
לְמוֹאל וַאֲנִי אַחֲרֶיהָ וַחֲצִי הָעָם שָׁנָה הָלַךְ
מֵעַל לְהַחוֹמָה מֵעַל לְמִגְדַּל הַתַּנּוּרִים מוֹל חָצָה
וְעַד הַחוֹמָה הָרְחָבָה׃ וּמֵעַל לְשַׁעַר גָּדַל תָּנֻּר
אֶפְרַיִם וְעַל שַׁעַר הַיְשָׁנָה וְעַל שַׁעַר
הַדָּגִים וּמִגְדַּל חֲנַנְאֵל וּמִגְדַּל הַמֵּאָה דָגָה
וְעַד שַׁעַר הַצֹּאן וְעָמְדוּ בְּשַׁעַר
הַמַּטָּרָה׃ וַתַּעֲמֹדְנָה שְׁתֵּי הַתּוֹדוֹת נָטַר עָמַד
בְּבֵית הָאֱלֹהִים וְאֲנִי וַחֲצִי הַסְּגָנִים
עִמִּי׃ וְהַכֹּהֲנִים אֶלְיָקִים מַעֲשֵׂיָה
מִנְיָמִין מִיכָיָה אֶלְיוֹעֵינַי זְכַרְיָה חֲנַנְיָה
בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וּמַעֲשֵׂיָה וּשְׁמַעְיָה
וְאֶלְעָזָר וְעֻזִּי וִיהוֹחֲנָן וּמַלְכִּיָּה וְעֵילָם
וָעֶזֶר וַיַּשְׁמִיעוּ הַמְשֹׁרְרִים וְיִזְרַחְיָה שָׁמַע שׁוּר
הַפָּקִיד׃ וַיִּזְבְּחוּ בַּיּוֹם הַהוּא זְבָחִים פָּקַד זָבַח
גְּדוֹלִים וַיִּשְׂמָחוּ כִּי הָאֱלֹהִים שִׂמְחָם שָׂמַח
שִׂמְחָה גְדוֹלָה וְגַם הַנָּשִׁים וְהַיְלָדִים נָשָׁה שָׁמַע
שָׂמֵחוּ וַתִּשָּׁמַע שִׂמְחַת יְרוּשָׁלַיִם
עַד מֵרָחוֹק׃ וַיִּפָּקְדוּ בַּיּוֹם הַהוּא רָחַק פָּקַד
אֲנָשִׁים עַל הַנְּשָׁכוֹת לָאוֹצָרוֹת אָצַר
לַתְּרוּמוֹת לָרֵאשִׁית וְלַמַּעַשְׂרוֹת רוּם עָשַׂר
לִכְנוֹס בָּהֶם לִשְׂדֵי הֶעָרִים מְנָאוֹת כָּנַס שָׂדֶה
הַתּוֹדָה לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם כִּי שִׂמְחַת עִיר מָנָה
יְהוּדָה עַל הַכֹּהֲנִים וְעַל הַלְוִיִּם
הָעֹמְדִים׃ וַיִּשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת אֱלֹהֵיהֶם שָׁמַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

[q] וּבְיוֹם שְׁמָרֶת ׀ הַמַּדְרֵגָה ׀ וְהַמְשֹׁרְרִים
וְהַשֹּׁעֲרִים נְמָצוֹת דָּוִד שְׁלֹמֹה בְּנוֹ׃
כִּי בִימֵי דָוִד וְאָסָף מִקֶּדֶם רָאשֵׁי
חַמְשֹׁרְרִים וְשִׁיר תְּהִלָּה וְהוֹדוֹת
לֵאלֹהִים וְכָל יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרֻבָּבֶל
וּבִימֵי נְחֶמְיָה נֹתְנִים מָנוֹת
חַמְשֹׁרְרִים וְהַשֹּׁעֲרִים דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ וּמַקְדִּשִׁים לַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם
מַקְדִּשִׁים לִבְנֵי אַהֲרֹן׃

Cap. xiij.

בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי
הָעָם וְנִמְצָא כָתוּב בּוֹ אֲשֶׁר לֹא יָבֹא
עַמֹּנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל הָאֱלֹהִים עַד
עוֹלָם׃ כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בַּלֶּחֶם וּבַמָּיִם וַיִּשְׂכֹּר עָלָיו אֶת בִּלְעָם
לְקַלְלוֹ וַיַּהֲפֹךְ אֱלֹהֵינוּ הַקְּלָלָה
לִבְרָכָה׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת הַתּוֹרָה
וַיַּבְדִּילוּ כָּל עֵרֶב מִיִּשְׂרָאֵל׃
וְלִפָּנִי מִזֶּה אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן נָתוּן
בֵּית אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְטוֹבִיָּה׃ וַיַּעַשׂ
לוֹ לִשְׁכָּה גְּדוֹלָה וְשָׁם הָיוּ לְפָנִים
נֹתְנִים אֶת הַמִּנְחָה הַלְּבוֹנָה וְהַכֵּלִים
וּמַעֲשַׂר הַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר מְצוַת
הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים
וּתְרוּמַת הַכֹּהֲנִים׃ וּבְכָל זֹאת לֹא הָיִיתִי
בִּירוּשָׁלִַם כִּי בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
וּשְׁתַּיִם לְאַרתַּחשַׁסְתְּא מֶלֶךְ בָּבֶל
בָּאתִי אֶל הַמֶּלֶךְ וּלְקֵץ יָמִים
נִשְׁאַלְתִּי מִן הַמֶּלֶךְ וָאָבוֹא לִירוּשָׁלִַם
וָאָבִינָה בָּרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶלְיָשִׁיב
לְטוֹבִיָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ לִשְׁכָּה בְּחַצְרֵי
בֵּית הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּרַע לִי מְאֹד
וָאַשְׁלִיכָה אֶת כָּל כְּלִי בֵּית טוֹבִיָּה
מֵחוּץ מִן הַלִּשְׁכָּה׃ וָאֹמְרָה וַיְטַהֲרוּ
הַלְּשָׁכוֹת וָאָשִׁיבָה שָׁם כְּלִי בֵּית
הָאֱלֹהִים אֶת הַמִּנְחָה וְהַלְּבוֹנָה׃
וָאֵדְעָה כִּי מְנוֹת הַלְוִיִּם לֹא נִתָּנָה

[q] et obſeruationem[r] expiationis:[s] & cantores ∞∞∞∞
[t] & ianitores[u] iuxta preceptū[r] dauid & [t] salomōis[s] filii eius:[q a b] in die[b] dd[c] & asaph[b] ab exordio erant [c] principes cōſututu[r] cātoꝝ in[c] carmine[b] laudantiū[t] & cōfitentiū[b] deo.[l] Et omis[m] iſrael[n] in diebus[o] zorobabel[p] & in diebus[q] neemie[r] dabant[e] partes ∞∞∞
[c] cantoribus[n] & ianitoribꝫ ∞∞∞∞

Universidad de Deusto Biblioteca

τ fugerūt vir in agrū suū. leuite τ
καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν ἑαυτοῦ· οἱ λευῖται καὶ οἱ
cātores τ faciētes opus. τ pugnaui
ᾄδοντες καὶ ποιοῦντες τὸ ἔργον· καὶ ἐμαχεσάμην
cū imperatoribꝰ τ dixi: quare derelicta est do
τοῖς στρατηγοῖς καὶ εἶπον, διατί ἐγκατελείφθη ὁ οἶ
mꝰ dei? τ cōgregaui eos: τ stare feci eos
κος τοῦ θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτούς, καὶ ἔστησαν αὐτοὺς
in statione sua. τ oīs iuda attulerūt decimā
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν· καὶ πᾶς ἰούδας ἤνεγκαν δεκάτην
tritici τ vini τ olei ad thesauros τ
τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς καὶ
p̄cepi ad manū selemia sacerdotis sadoc
ἐνετηλάμην ἐπὶ χεῖρα σελεμία τοῦ ἱερέως σαδὼκ τοῦ
scribe: τ phadaia de leuitis. τ
γραμματέως, καὶ φαδαΐα ἀπὸ τῶν λευιτῶν· καὶ
ad manū eoꝝ anā filiꝰ zacchur filij matthanie:
ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἀνὰν υἱὸς ζακχοὺρ υἱοῦ ματθανίου,
qm̄ fideles existimati sunt sup eos vt diuidāt fratribꝰ
ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ' αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς
suis. memēto mei deꝰ in hoc: τ ne delea=
αὐτῶν· μνήσθητί μου ὁ θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφ
tur mīa mea quā feci in domo dñi dei
θῇ τὸ ἔλεός μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ θεοῦ
mei τ in custodijs eiꝰ. in diebꝰ
μου καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις
illis vidi in iuda calcātes torcularia ī sab
ἐκείναις εἶδον ἐν ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαβ
bato: τ ferētes manipulos τ oneran
βάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα καὶ ἐπιγεμίζον=
tes sup asinos τ vinū τ vuā τ fi=
τας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦ=
cus τ omne onus: τ ferētes in hierusa=
κα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς ἱερουσα=
lē in die sabbati. τ cōtestatꝰ sū in
λὴμ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου· καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν
die vēditiōis eoꝝ: ꝙ vēdebāt cibaria
ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν, ὅτι ἐπώλουν ἐπισιτισμὸν
τ tyrij: τ habitauerūt ī ea ferētes pis=
καὶ οἱ τύριοι, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχ=
ces τ oēm vēditionē vendētes in sabbato
θὺν καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες ἐν τῷ σαββάτῳ
filijs iuda τ in hierusalē. τ veni ī iuditiū cū
τοῖς υἱοῖς ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ· καὶ ἐκρίθην με=
īgenuis iuda. τ dixi eis: qs
τὰ τῶν ἐλευθέρων ἰούδα· καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίς ὁ
sermo iste malꝰ quē vos facitis? τ ꝓfana
λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ βεβη=
tis diē sabbati? nūqd sic fece=
λοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου; οὐχὶ οὕτως ἐποί
rūt patres vr̄i? τ adduxit sup eos de
ησαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ θε
us noster τ sup nos oīa mala hec τ sup
ὸς ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ
ciuitatē hāc? vos additis irā sup
τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ
israel ad ꝓfanandū sabbatū. τ factū est cū
ἰσραὴλ βεβηλῶναι τὸ σάββατον· καὶ ἐγένετο ἡνίκα
deuerūt porte in hierusalē āte sabba=
κατέστησαν πύλαι ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββά=
tū: τ dixi: τ clauserūt portas. τ dixi:
του, καὶ εἶπα, καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας· καὶ εἶπα,
ꝙ nō aperirent ipse: vsq; post sabba=
ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτάς, ἕως ὀπίσω τοῦ σαββά
tū. τ ex pueris meis cōstitui sup
του· καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς
portas: vt nō eleuēt onera in die sab
πύλας, ὥστε μὴ ἄιρειν βαστάγματα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαβ
bati. τ māserūt oēs institores τ fece=
βάτου· καὶ ηὐλίσθησαν πάντες οἱ μετάβολοι καὶ ἐποίη
rūt vēditionē extra hierl̄z semel τ bis. τ cōtestatꝰ sum
σαν πρᾶσιν ἔξω ἰλὴμ ἅπαξ καὶ δίς· καὶ διεμαρτυράμην

[b]& fugisset[c] vnusquisq; [b]in regionē suam de[c] leuitis [f]& cantoribus: & de his[g] q ministrabāt: [i]& egi causā [k]aduersum [l] magistratus [m]& dixi. [n]Quare[o] dereliq=mus[p] domum[q] dei? [r]Et cō gregaui eos [s]& feci stare [t]in [u]stationibꝰ suis. [x]Et oīs [r]iuda[s] apportabat[a] decimā [b]frumenti[c] vini[d]& olei[e] in horrea. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [f]Et cōstituimus[g] sup[h] hor rea [i]selemiam [k]sacerdotē [l]et sadoch[m] scribam: [n]& fa daiam[o] de[p] leuitis: ∞∞∞∞ [q]& iuxta[r] eos[s] anan[t] filiū [u]zachur: [x]filiū[v] mathanie [s]qm̄[a] fideles[b] comprobati sunt: [c]& ipsis credite[d] sunt ptes[e] fratrū suoꝝ. [f]Memē to[g] mei[h] deꝰ meꝰ [i]pro[k] hoc [l]et[m] ne deleas[n] miseratōes meas [o]q̄s[p] feci[q] in domo [r]dei mei[s]& in cerimoniis eius. [t]In diebus illis ∞∞∞ [k]vidi [r]in iuda [s]calcantes [a]torcularia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]in sabbato [c]portantes [d]aceruos [e]& onerantes [f]super[g] asinos [i]vinum[h]& [k]vuas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [l]et ficus[m]& omne[n] opus: [o]& inferentes in ∞∞∞∞∞∞∞ [p]hierusalem[q] die[r] sabbati. [s]Et cōtestatus sum eos vt [t]in die qua[u] vēdere liceret venderēt. [r]Et tyrii[s] hītaue rūt[a] in ea: [b]īferētes[c] pisces [d]& oīa[e] venalia. [f]Et vende bant[g] in sabbatis[h] filiis[i] iu da[k]& hierusalem. ∞∞∞∞ [l]et obiurgaui[n] optimates [o]iuda: [p]& dixi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q]eis. [r]Que est[u] hec[s] res [t]mala[x] quam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]vos[s] facitis[a]& prophana tis[c] diem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [d]sabbati? [e]Nunquid non [f]hec[g] fecerunt[h] patres vr̄i [r]et adduxit[k] deus noster [l]super nos[n] omne[o] malū [p]hoc &[q] super[r] ciuitatem [s]hanc? [t]Et vos ∞∞∞∞∞∞∞ [u]additis[x] iracundiam[r] sup [s]israel: [a]violando ∞∞∞∞∞ [d]sabbatum. [e]Factum est autem[f] cum[g] quieuissent [h]porte[i] hierusalem[l] in die [k]sabbati: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [l]dixi: [m]et clauserunt[n] ia=nuas[o]& precepi ∞∞∞∞∞∞∞ [p]vt[q] non[r] aperitent eas[s] vs q; [t]post[u] subbatum. ∞∞∞ [x]Et de pueris meis[r] cōsti=tui[s] sup[n] portas vt[b] nullus [c]inferret[d] onus[e] die[f] sabba ti. [g]Et manserunt ∞∞∞∞ [h]negociatores[i]& venden tes[k] vniuersa[l] venalia[m] fo=ris[n] hierusalem[o] semel [p]& bis: [q]& contestatus sum

[b]וַיִּבְרְחוּ [c]אִישׁ [d]לְשָׂדֵהוּ [e]הַלְוִיִּם
[f]וְהַמְשֹׁרְרִים [g]עֹשֵׂי [h]הַמְּלָאכָה׃ [i]וָאָרִיבָה
[k]אֶת [l]הַסְּגָנִים [m]וָאֹמְרָה [n]מַדּוּעַ [o]נֶעֱזַב
[p]בֵּית [q]הָאֱלֹהִים [r]וָאֶקְבְּצֵם [s]וַאַעֲמִדֵם
[t]עַל [u]עָמְדָם׃ [x]וְכָל [y]יְהוּדָה [z]הֵבִיאוּ [a]מַעְשַׂר
[b]הַדָּגָן [c]וְהַתִּירוֹשׁ [d]וְהַיִּצְהָר [e]לָאוֹצָרוֹת׃
[f]וָאוֹצְרָה [g]עַל [h]אוֹצָרוֹת [i]שְׁלֶמְיָה [k]הַכֹּהֵן
[l]וְצָדוֹק [m]הַסּוֹפֵר [n]וּפְדָיָה [o]מִן [p]הַלְוִיִּם
[q]וְעַל [r]יָדָם [s]חָנָן [t]בֶּן [u]זַכּוּר [x]בֶּן [y]מַתַּנְיָה [z]כִּי
[a]נֶאֱמָנִים [b]נֶחְשָׁבוּ [c]וַעֲלֵיהֶם [d]לַחֲלֹק
[e]לַאֲחֵיהֶם׃ [f]זָכְרָה [g]לִּי [h]אֱלֹהַי [i]עַל [k]זֹאת
[l]וְאַל [m]תֶּמַח [n]חַסָדַי [o]אֲשֶׁר [p]עָשִׂיתִי [q]בְּבֵית
[r]אֱלֹהַי [s]וּבְמִשְׁמָרָיו׃ [t]בַּיָּמִים [u]הַהֵמָּה
[x]רָאִיתִי [y]בִיהוּדָה [z]דֹּרְכִים [a]גִּתּוֹת
[b]בַּשַּׁבָּת [c]וּמְבִיאִים [d]הָעֲרֵמוֹת [e]וְעֹמְסִים
[f]עַל [g]הַחֲמֹרִים [h]וְאַף [i]יַיִן [k]עֲנָבִים
[l]וּתְאֵנִים [m]וְכָל [n]מַשָּׂא [o]וּמְבִיאִים
[p]יְרוּשָׁלַיִם [q]בְּיוֹם [r]הַשַּׁבָּת [s]וָאָעִיד
[t]בְּיוֹם [u]מִכְרָם [x]צָיִד׃ [y]וְהַצֹּרִים [z]יָשְׁבוּ
[a]בָהּ [b]מְבִיאִים [c]דָּאג [d]וְכָל [e]מֶכֶר [f]וּמוֹכְרִים
[g]בַּשַּׁבָּת [h]לִבְנֵי [i]יְהוּדָה [k]וּבִירוּשָׁלָיִם׃
[l]וָאָרִיבָה [m]אֵת [n]חֹרֵי [o]יְהוּדָה [p]וָאֹמְרָה
[q]לָהֶם [r]מָה [s]הַדָּבָר [t]הָרָע [u]הַזֶּה [x]אֲשֶׁר
[y]אַתֶּם [z]עֹשִׂים [a]וּמְחַלְּלִים [b]אֶת [c]יוֹם
[d]הַשַּׁבָּת׃ [e]הֲלֹא [f]כֹה [g]עָשׂוּ [h]אֲבֹתֵיכֶם
[i]וַיָּבֵא [k]אֱלֹהֵינוּ [l]עָלֵינוּ [m]אֵת [n]כָּל [o]הָרָעָה
[p]הַזֹּאת [q]עַל [r]הָעִיר [s]הַזֹּאת [t]וְאַתֶּם
[u]מוֹסִיפִים [x]חֲרוֹן [y]עַל [z]יִשְׂרָאֵל [a]לְחַלֵּל
[b]אֶת [c]הַשַּׁבָּת׃ [d]וַיְהִי [e]כַּאֲשֶׁר [f]צָלְלוּ
[g]שַׁעֲרֵי [h]יְרוּשָׁלַיִם [i]לִפְנֵי [k]הַשַּׁבָּת
[l]וָאֹמְרָה [m]וַיִּסָּגְרוּ [n]הַדְּלָתוֹת [o]וָאֹמְרָה
[p]אֲשֶׁר [q]לֹא [r]יִפְתָּחוּם [s]עַד [t]אַחַר [u]הַשַּׁבָּת
[x]וּמִנְּעָרַי [y]הֶעֱמַדְתִּי [z]עַל [a]הַשְּׁעָרִים [b]לֹא
[c]יָבוֹא [d]מַשָּׂא [e]בְּיוֹם [f]הַשַּׁבָּת׃ [g]וַיָּלִינוּ
[h]הָרֹכְלִים [i]וּמֹכְרֵי [k]כָּל [l]מִמְכָּר [m]מִחוּץ
[n]לִירוּשָׁלַיִם [o]פַּעַס [p]וּשְׁתָּיִם׃ [q]וָאָעִידָה

[b]בֶּרַח
[c]שׁוּר [d]עָשָׂה
[e]לָאַךְ [f]רוֹב
[g]מָדֻעַ [h]עָזַב
[i]קָבַץ [k]עָמַד
[l]בּוֹא
[m]אָצַד
[n]אָמַן [o]חָשַׁב
[p]מָחָה [q]עָשָׂה
[r]שָׁמַר [s]יוֹם
[t]רָאָה [u]גַּת
[x]בּוֹא
[y]נָשָׂא
[z]עָוַד
[a]צוּד
[b]בּוֹא [c]דָּגָה
[d]רוֹב [e]חָוַר
[f]רוֹעַ
[g]עָשָׂה [h]חָלַל
[i]בּוֹא
[k]יָסַף [l]חָרָה
[m]הָיָה
[n]פָּנָה
[o]סָגַר
[p]פָּתַח
[q]עָמַד
[r]בּוֹא [s]נָשָׂא
[t]לוּן
[u]עָוַד

Universidad de Deusto Biblioteca

בָהֶם וָאֹמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם מָדֻעַ
לֵנִים נֶגֶד הַחוֹמָה אִם תִּשְׁנוּ יַד לוּן חָמָה
אֶשְׁלַח בָּכֶם מִן הָעֵת הַהִיא לֹא שָׁנָה
בָּאוּ בַּשַּׁבָּת וָאֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר שָׁלַח
יִהְיוּ מִטַּהֲרִים וּבָאִים שֹׁמְרִים בּוֹא
הַשְּׁעָרִים לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הָיָה טָהַר
גַּם זֹאת זָכְרָה לִי אֱלֹהָי וְחוּסָה בּוֹא
עָלַי כְּרֹב חַסְדֶּךָ גַּם בַּיָּמִים הָהֵם יוֹם
רָאִיתִי אֶת הַיְּהוּדִים הֹשִׁיבוּ נָשִׁים רָאָה יָשַׁב
אַשְׁדֳּדִיּוֹת עַמֳּנִיּוֹת מוֹאֲבִיּוֹת נָשָׁה
וּבְנֵיהֶם חֲצִי מְדַבֵּר אַשְׁדּוֹדִית חָצָה דִּבֵּר
וְאֵינָם מַכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית נָכַר יָדָה
וְכִלְשׁוֹן עָם וָעָם וָאָרִיב עִמָּם לָשׁוֹן רוֹב
וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים קָלַל נָכָה
וָאֶמְרְטֵם וָאַשְׁבִּיעֵם בֵּאלֹהִים מָרַט שָׁבַע
אִם תִּתְּנוּ בְנֹתֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וְאִם נָתַן
תִּשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לִבְנֵיכֶם וְלָכֶם נָשָׂא
הֲלוֹא עַל אֵלֶּה חָטָא שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וּבַגּוֹיִם הָרַבִּים לֹא הָיָה רָבַב
מֶלֶךְ כָּמֹהוּ וְאָהוּב לֵאלֹהָיו הָיָה כְּמוֹ אָהַב
וַיִּתְּנֵהוּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
גַּם אֹתוֹ הֶחֱטִיאוּ הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת חָטָא
וְלָכֶם הֲנִשְׁמַע לַעֲשֹׂת אֶת כָּל הָרָעָה שָׁמַע עָשָׂה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לִמְעֹל בֵּאלֹהֵינוּ רוֹעַ גָּדַל
לְהֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וּמִבְּנֵי יוֹיָדָע יָשַׁב
בֶּן אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חָתָן גָּדַל
לְסַנְבַּלַּט הַחֹרֹנִי וָאַבְרִיחֵהוּ מֵעָלָי בָּרַח
זָכְרָה לָהֶם אֱלֹהָי עַל גָּאֳלֵי הַכְּהֻנָּה
וּבְרִית הַכְּהֻנָּה וְהַלְוִיִּם וְטִהַרְתִּים בְּרֹת
מִכָּל נֵכָר וַאַעֲמִידָה מִשְׁמָרוֹת עָמַד שָׁמַר
לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אִישׁ בִּמְלַאכְתּוֹ לָאַךְ
וּלְקָרְבַּן הָעֵצִים בְּעִתִּים מְזֻמָּנוֹת זָמַן
וְלַבִּכּוּרִים זָכְרָה לִי אֱלֹהָי לְטוֹבָה בָּכַר

eos: & dixi eis. Quare
manetis ex aduerso muri? Si scdo hoc feceritis
manum mittam in vos. Itaq; ex tēpore illo non
venerūt in sabbato. Dixiq; leuitis vt
mundarentur & venirent ad custodiendas
portas: & sanctificandā
diem sabbati.
Et pro hoc ergo memēto mei deus: & parce
mihi sm multitudinē miserationū tuarū. Sed & in
diebus illis vidi iudeos
ducentes vxores
azotidas: ammonitidas & moabitidas.
Et filii eorum ex media parte loq̄bantur azotice
& nesciebāt loqui iudaice: & loquebantur
iuxta linguam populi & popli. Et obiurgaui eos
& maledixi. Et cecidi
ex eis viros
& decalcaui eos: & adiuraui in deo
vt non darent filias suas
filiis eorum & non
acciperēt de filiab eorū
filiis suis & sibimetipsis
dicens. Nunqd nō in hu
iuscemodi re peccauit salomon rex israel. Et certe
in gentibus multis nō
erat rex similis ei: & dilectus deo suo erat:
& posuit eum deus regem super omnē israel.
Et ipm ergo duxerūt ad
pctm mulieres alienigene. Nunqd & nos inobedientes faciemus oē malū
grade hoc vt preuaricemur in deo nostro:
& ducam vxores peregrinas? De filiis aūt ioiada filii eliasib sacerdotis
magni gener erat
sanaballath horonitis
quem fugaui a me.
Recordare dñe de me
aduersum eos q polluūt
sacerdotiū: iusq; sacerdotale & leuiticū. Igitur
mūdaui eos ab oib alienigenis & cōstitui ordines
sacerdotū & leuitarū vnū
quenq; in ministerio suo
& in oblatione lignorū
in tēporibus constitutis
et in primitiis. Memēto
mei deus me in bonū.

Explicit liber Neemie: qui est Esdre secundus.

eos: τ dixi ad eos: q̄re vos mane-
αὐτοῖς; καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, διατί ὑμεῖς αὐλίζε-
tis ex aduerso muri? si secūdo feceritis: extē
σθε ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐντε
dā manū meā in vos. a tēpore illo
νῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου
nō venerūt in sabbato. τ dixi leuitis q̄
οὐκ ἦλθον ἐν σαββάτῳ. καὶ εἶπα τοῖς λευίταις οἱ
erāt mūdi τ veniētes ad custodiendū por
ἦσαν καθαριζόμενοι καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς πύ
tas: vt sctificēt diē sabbati. ad hec me
λας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνή
mēto mei de me: τ parce mihi sm multitu D
σθητί μου ὁ θεός μου, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ πλῆ
dinē mie tue. τ in dieb illis vidi
θος τοῦ ἐλέους σου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τοὺς
iudeos q̄ duxerūt vxores azotidas ammanitidas
ἰουδαίους οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀζωτίας ἀμμανίτιδας
moabitidas: τ filij eorū ex media pte loquunt azo
μωαβίτιδας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦσιν ἀζω-
tice: τ nō sunt cognoscentes loq̄ iudaice:
τιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν ἰουδαϊστί,
sed iuxta linguā ppli τ populi. τ pugna-
ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ καὶ λαοῦ. καὶ ἐμαχεσά-
ui cū eis: τ maledixi eis. τ per
μην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς. καὶ ἐπά
cussi in eis viros: τ decaluaui eos:
ταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς,
τ adiuraui eos in deo: si dderitis filias
καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας
vr̄as filijs eorū: τ si acceperitis de filiab
ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ εἰ λήψεσθε τῶν θυγατέρων
eorū filijs vr̄is τ sibi ip̄is. nūqd sic pecca-
αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ ἑαυτοῖς. οὐχ οὕτως ἡμαρ-
uit salomon rex israel: τ in gētib multis
τε σολομὼν βασιλεὺς ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς
nō erat similis ei rex: τ dilectus deo
οὐκ ἦν ὅμοιος αὐτῷ βασιλεύς, καὶ ἀγαπώμενος τῷ θεῷ
erat. τ dedit eū deus in regē sup oēm
ἦν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα
israel. τ hūc inclinauerūt mulieres alie
ἰσραήλ. καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλό
ne: τ vos nūqd audierim facere prauita
τριαι. καὶ ὑμῶν μὴ ἀκούσωμεν ποιῆσαι τὴν πονηρί-
tē hāc: vt p̄uaricemur in deo nr̄o. τ duca
αν ταύτην; ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν. καὶ καθί
mus vxores alienas. τ de filijs ioada filij
σαι γυναῖκας ἀλλοτρίας. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰωαδὰ τοῦ
eliasub sacerdotis magni gener sa
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου γαμβρὸς τοῦ σα
nabalat vranite: τ fugaui eū a
ναβαλὰτ τοῦ οὐρανίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ'
me. recordare eorū de me pro apropiquatiōe sa
ἐμοῦ. μνήσθητι αὐτοὺς ὁ θεός μου ἐπὶ ἀγχιστεία τῆς ἱε
cerdocij: τ testamenti sacerdotū et leuitarū.
ρατείας, καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν.
τ mūdaui eos ab omni alienatione τ
καὶ ἐκαθάρισα αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως καὶ
cōstitui vices sacerdotib τ leuitis: vir
ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, ἀνὴρ
quēadmodū op ei: τ ad donū lignorū in tēpo
ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ δῶρον τῶν ξύλων ἐν και-
rib a tēporib: τ in p̄mitijs memen
ροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς προτογεννήμασι μνήσθη
to mei de nr̄ in bonitatem.
τί μου ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθοσύνην.

Incipit Prologus.B.Iero.in librum Tobie.

HRomatio & Heliodoro episcopis Hieronymus presbyter in domino Salutem.Mirari non desino exactionis vestre instantiam.Exigitis enim vt librum chaldeo sermone conscriptum ad latinum stilum traham: librum vtiq; Tobie quem Hebrei de catalogo diuinarū scripturarum secantes:his quę agiographa memorant manciparunt.Feci satis desiderio vestro:non tamen meo studio.Arguunt enim nos hebreorum studia & imputant nobis contra suum canonem latinis auribus ista transferre.Sed melius esse iudicans phariseorum displicere iudicio:& episcoporum iussionibus deseruire institi vt potui.Et quia vicina est Chaldeorum lingua sermoni Hebraico vtriusq; linguę peritissimum loquacem reperiens vnius diei laborem arripui:& quicquid ille mihi hebraicis verbis expressit:hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui.Oratiōibus vestris mercedem huius operis compensabo:cum gratum vobis didicero me quod iubere estis dignati cōplesse. Explicit Prologus.

Incipit liber Tobie. Cap.i.

Trāsla.gre.To.cū iter.lati. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.To.cū iter.la.

Ca. i.

Iber sermonū tobie
Βίβλος λόγων τωβὴτ
filii tobiel filii anantel
τοῦ τωβιὴλ τοῦ ἀναγιὴλ
filii adui filii gabael: de
τοῦ ἀδουὶ τοῦ γαβαήλ, ἐκ
semine asael:
τοῦ σπέρματος ἀσαήλ,
ex tribu nephthalim: q̄ captus est in
ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλείμ, ὃς ἠχμαλωτεύθη ἐν
diebus enemessari regis assyrio-
ἡμέραις ἐνεμεσσάρου τοῦ βασιλέως ἀσσυρί-
rū c thisbe: q̄ est a dextris ptie neph
ων ἐκ θίσβης, ἡ ἐστιν ἐκ δεξιῶν κυρίως τῆς νεφ
thalim in galilea supra asser. ego to
θαλείμ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπεράνω ἀσσήρ· ἐγὼ τω
bias viis veritatis ambulaui τ iusti
βὴτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύ-
cie oībus diebus vite mee. τ cle-
νης πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου· καὶ ἐλεη-
mosynas multas faciebam fratrib⁹ meis
μοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου
τ genti mee: q̄ ambulauerunt me-
καὶ τῷ ἔθνει μου, οἳ συμπορευθεῖσι μετ'
cum in regionē assyriozū in niniuē. τ q̄si e-
ἐμοῦ εἰς χώραν ἀσυρίων εἰς νινευί· καὶ ὅτε ἦ
rā in regiōe mea in terra israel: iunio
μην ἐν τῇ χώρᾳ μου ἐν τῇ γῇ ἰσραήλ, νεωτε-
re me: ecclēte:ois tribus nephthalim
ρου μου ὄντος, πᾶσα φυλὴ τοῦ νεφθαλείμ
patris mei recessit a domo hiero
τοῦ πατρός μου ἀπέστη ἀπὸ τοῦ οἴκου ἱερο-
solymozū q̄ electa est ab oībus
σολύμων οὗ ἐκλεχθέντος ἀπὸ πασῶν τῶν
tribubus israel:vt sacrificarēt oēs tri
φυλῶν ἰσ ήλ, εἰς τὸ θυσιάζειν πάσας τὰς φυ
bus. τ scificatuz ē tēplū tabernaculi
λάς· καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως
altissimi: τ edificatum ē in oēs
τοῦ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς
gnōriōes seculi. τ oēs tribus q̄ re
γενεὰς τοῦ αἰῶνος· καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ συ
cesserant: sacrificabāt baal ptāti:
νεπλανήσαντο, ἔθυον τῷ βάαλ τὴν δυναμιν,
τ domus nephthalim patris mei. τ
καὶ ὁ οἶκος νεφθαλείμ τοῦ πατρός μου· καὶ
ego solus tbam multoties in hierz
ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πολλοστὰς εἰς ἰερ̄μ
tu festiuitatibus:sicut scriptum'est omni
ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται πάντι
populo israel in p̄cepto sempiterno
τῷ λαῷ ἰσραὴλ ἐν προσάγματι αἰωνίῳ τὰς
primitias τ decimas foetuum
ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων
τ primitiua habens:τ dabam il-
καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων, καὶ ἐδίδουν αὐ
lis sacerdotibus filiis aaron ad al
τὰς τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν πρὸς τὸ θυ
tare omnium foetuum. pri
σιαστήριον πάντων τῶν γενημάτων. τὴν πρω-

Obias ex tribu & ciuitate Neptali:
que est in superio
ribus Galileę su-
pra Naason post
viaz que ducit ad
occidentem: in si
nistro hūs ciuitatem Sephet: cum
captus esset i diebus salmanasar re
gis assyriorū : in captiuitate tū po
situs viā veritatis non deseruit: ita
vt omnia que habere poterat co-
tidie cōcaptiuis fratribus:qui erāt
ex eius genere impartiret. Cunq;
esset iunior oībus in tribu Neptali
nihil;tū puerile gessit;in opere. De
niq; cū irent oēs ad vitulos aureos
quos Hieroboā fecerat rex israel:
hic solus fugiebat consortia oīm &
pergebat ad Hierusalē ad templū
dñi & ibi adorabat dominū deum
israel: omnia primitiua sua & deci
mas suas fideliter offerens:ita vt i
tertio anno p̄selytis & aduenis mi
nistraret oēm decimationē. Hęc &
his similia secundū legē dei pueru
l⁹ obseruabat.Cum vero factus fu
isset vir:accepit vxorē Annā de tri
bu sua genuitq; ex ea filiū nomen
suū imponēs ei:quem ab īfantia ti
mere deū docuit:& abstinere ab oī
pctō. Igitur duz per captiuitatē de
uenisset;cū vxore sua & filio in ciui
tatem niniuem cum oī tribu sua:&
cum oēs ederēt ex cibis gentiliuz:
iste custodiuit aiaz suā: & nunq; cō
taminat⁹ est in escis eoruz. Et q̄m
memor fuit dñi in toto corde suo:
dedit illi deus gratiam in cōspectu
Salmanasar regis:& dedit illi pote
statē quocunq; vellet ire habēs li-
bertatez quęcūq; facere voluisset.
Pergebat em̄ per oēs qui erāt in ca
ptiuitate : & monita salutis dabat
eis. Cuz aūt venisset in Rages ciui
tatem medorū & ex his quibus ho
noratus fuerat a rege habuisset;de
cē talenta argēti:et cū in multa tur
ba gn̄is sui Gabelū egentē videret
qui erat ex tribu ei⁹: iub chirogra
pho dedit illi memoratū pōdus ar
gēti. Post multum vero tp̄is mor-
tuo salmanasar rege cum regnaret
Sennacherib filius eius p̄eo & fili
os Israel exosos haberet in conspe
ctu suo: Tobias cotidie pergebat
per oēm cognationem suam & cō
solabatur eos diuidebatq; vnicuiq;
put poterat de facultatib⁹ suis. Esu
rientes alebat: nudisq; vestimenta

mam decimā dabam filiis aaron mi-
την δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς θε
nistrantibus in hierusalē. at secundam deci
ραπευουσιν ἐν ἰλ̄ημ· τὴν δὲ δευτέραν δεκά
mam vendebā: τ ibam τ erpē
την ἀπεπρατιζόμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδά
debam illa in hierusalē p singulos annos.
πάνων αὐτὰ ἐν ἰλ̄ημ κατ' ἐνιαυτόν·
τ tertiam dabam q̄bus cōueniebat:sicut
καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθήκει, καθὼς
p̄cepat debbora mater patris
ἐνετείλατο δεββώρα ἡ μήτηρ τοῦ πατρός
mei:quia orphanus relictus sum a pa
μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πα
tre meo.τ cuz factus essē vir: accepi an
τρός μου· καὶ ὅτε ἐγενόμην ἀνήρ, ἔλαβον ἄν
nam vxorē de semine familie
ναν γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς πατριᾶς
nostre: τ genui ex ea tobiā: τ q̄s
ἡμῶν, καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς τωβίαν, καὶ ὅτε
captiu⁹ duct⁹ fui in niniuē: oēs fra
ἠχμαλωτίσθην εἰς νινευί, πάντες οἱ ἀδελ
tres mei τ q̄ de gne meo:edebāt de
φοί μου καὶ οἱ ἐκ τοῦ γένους μου, ἤσθιον ἐκ τῶν
panibus gētiliū.ego vero custodiui ani
ἄρτων τῶν ἐθνῶν· ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυ
mā meaz ne manducarē:q̄a memor fui de
χήν μου μὴ φαγεῖν, καθότι ἐμεμνήμην τοῦ θε
i in tota anima mea: τ dedit altissimus
οῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου, καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος
gratiā τ formā i cōspectu enemessari: τ
χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον ἐνεμεσσάρου, καὶ ἦ
fui eius emptor. τ p̄fectus sum in
μην αὐτοῦ ἀγοραστής· καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν
mediā. τ tradidi gabelo fra
μηδίαν· καὶ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ ἀδελ
tri gabzie in rages medie argenti
φῷ γαβρίᾳ ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας ἀργυρίου
talenta decē: τ cū moztuus esset enemessa
τάλαντα δέκα, καὶ ὅτε ἀπέθανεν ἐνεμέσσα
rus: regnauit sennacherib filius eius pro
ρος, ἐβασίλευσε σενναχηρεὶβ ὁ υἱὸς αὐτ' ἀντ'
eo. τ vie eius cessauerunt. τ nō ā-
αὐτ'. καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατέστησαν· καὶ οὐκέ
plius potui ire in mediam. τ
τι ἠδυνήθην πορευθῆναι εἰς τὴν μηδίαν. καὶ
in diebus enemessari elemosynas
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐνεμεσσάρου ἐλεημοσύνας
multas faciebā fratribus meis. pa
πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου. τοὺς ἄρ
nes meos dabam esurientibus:τ vesti
τους μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμά
mēta mea nudis. τ si quēpiā de gne
τιά μου τοῖς γυμνοῖς· καὶ εἴ τινα ἐκ τ' ἰδίους
meo videbā mortuum: τ p̄iectum in
μου ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐρριμμένον ἐπὶ τ'
muro in niniue:sepeliebā eum: τ si quē
τεῖχους εἰς νινευί, ἔθαπτον αὐτόν, καὶ εἴτι
piā occidit sennacherib rex q̄n
να ἀπέκτεινε σενναχηρεὶβ ὁ βασιλεὺς ὅτε

Universidad de Deusto
Biblioteca

venit fugiens de iudea: sepeliui eum ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἔθαψα αὐτὸν furatus. multos cū pdidit in fu κλέπτων. πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἐν τῷ θυ rore suo. ⁊ quesita sunt a rege μῷ αὐτοῦ. καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ corpora: ⁊ nō sunt inuēta. pergens āt vnus σώματα, καὶ οὐχ εὑρέθη. πορευθεὶς δὲ εἰς niniuitarū: manifestauit regi de τῶν νινευϊτῶν, ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ me q̄ sepeliebam eos. ⁊ abscōdit⁹ sū. co ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτούς. καὶ ἐκρύβην. ἐπι gnoscēs āt q̄ quero⁹ vt mozlar: timens γνοὺς δὲ ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς fecessi. ⁊ direpte sunt oēs substā ἀνεχώρησα. καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρ tie mee: ⁊ nō est relictum mihi quicq̄: χοντά μου, καὶ οὐ κατελείφθη μοι οὐδέν, preter annam vxorem meā ⁊ tobiam πλὴν ἄννας τῆς γυναικός μου καὶ τωβίου filiū meū. ⁊ nō trāslerūt dies quinquagī τοῦ υἱοῦ μου. καὶ οὐ διῆλθον ἡμέραι πεντήκοντα taquinq̄: vsq̄quo occiderūt eum duo τριάκοντα, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο filii eius: ⁊ fugerūt in mōtes ararat. ⁊ re υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη ἀραράτ. καὶ ἐ gnauit achirdonus filius eius p e βασίλευσεν ἀχιερδωνὸς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐ o. ⁊ cōstituit achiacharus anael filiū fra τοῦ. καὶ ἔταξεν ἀχιάχαρον ἀνακλ τον υἱὸν τοῦ tris mei sup oēm computationē ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογισίαν τοῦ patris sui: ⁊ sup omnem guberna πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκη tionē. ⁊ ozauit achiacharus pro me: ⁊ σιν. καὶ ηὐξησεν ἀχιάχαρος περὶ ἐμοῦ, καὶ vent in niniuē. achiacharus āt erat piccrna ἦλθον εἰς νινευί. ἀχιάχαρος δὲ ἦν οἰνοχόος ⁊ ab annulo ⁊ gubernator: ⁊ cōpu καὶ ἐπὶ τοῦ δακτυλίου καὶ διοικητὴς καὶ ἐκλο tator. ⁊ cōstituit eum achirdonus γισής. καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ ἀχιερδωνὸς ἐκ secundo. erat āt patruelis meus. cum āt re δευτέρας. ἦν δὲ ἐξάδελφός μου. ὅτε δὲ κα dii in domum meā: ⁊ restituta ē mihi an ἦλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι ἄν na vxor mea: ⁊ tobias filius meus. να ἡ γυνή μου, καὶ τωβίας ὁ υἱός μου. Ca. 2.

IN quinquagesimo festo: quod est sanctū ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία septē hebdomadaꝝ: factū ē prādiū bonū mihi. ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγένετό μοι ἄριστον καλόν μοι. ⁊ accubui vt māducarē. ⁊ vidi cibaria καὶ ἀνέπεσα τοῦ φαγεῖν. καὶ ἐθεασάμην ὄψα multa. ⁊ dixi filio meo: vade adduc πολλά. καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου, βάδισε ἄγαγε quēcūq; inueneris de fratrib⁹ nostris idigētē: q̄ ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς memor est dñi. ⁊ ecce expecto te. ⁊ ve μέμνηται τοῦ κυρίου. καὶ ἰδοὺ μένω σε. καὶ ἐλ niēs dixit: pater vnus de gñe nostro θὼν εἶπε, πάτερ εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐ strāgulatus ꝓiectus ē in platea. ⁊ ego σφαγγαλωθεὶς ἔρριπται ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀγὼ antēq̄ gustarem ego: exiliens tuli πρὶν ἢ γεύσασθαί με, ἀναστὰς ἤνεγκα eū in quādā domū: quousq; occideret sol. μην αὐτὸν εἰς τι οἴκημα, ἕως δύσῃ ὁ ἥλι ⁊ reuersus lotus sum ⁊ māducaui ος. καὶ ὑποστρέψας ἐλουσάμην καὶ ἤσθιον panē meū in tristitia. ⁊ memor fui pro τὸν ἄρτον μου ἐν λύπῃ. καὶ ἐμνήσθην τῆς προ

pbebat: & mortuis atq; occisis sepul turā sollicit⁹ exhibebat. Denicq; cū re uersus esset rex sennacherib fugiēs a iudea plagā quā circa eū fecerat deus ꝓp̄t blasphemiā suā: & iratus multos occideret ex filiis israel tobias sepelie bat corpa eorū. At vbi nūciatū est re gi: iussit eū occidi: & tulit oēm substā tiā eius. Tobias vero cū filio suo & cū vxore fugiens nudus latuit: qa multi diligebāt eū. Post dies vero. xlv. occi derūt regē filii ipsius. Et reuersus est tobias in domū suā oīsq; facultas eius restituta est ei. Ca. 2.

POst hec vero cū eēt dies fest⁹ dñi & factū esset prandiū bonū in do mo tobie: dixit filio suo. Vade & ad duc aliquos de tribu nra timetes deū vt epulentur nobiscū. Cūcq; abisset re uersus nūciauit ei vnū ex filiis isr'i iugulatū iacere i platea. Statiq; exiliēs de accubito suo relinq̄ns prandiū ie iunus puenit ad corpus tollēsq; illud portauit ad domū suā occulteyt dum sol occubuisset caute sepeliret eū. cū q; occultasset corp⁹ māducauit panē cū luctu & tremore memorās illū ser monē quē dixit dñs p amos ꝓphetā. Dies festi vri cōuertētur in lamētatio nē & luctū. Cū vero sol occubuisset a biit & sepeliuit eū: arguebāt āt eū oēs pximi eius: dicentes. Iā huius rei cau sa interfici iussus es: & vix effugisti mortis imperiū: & iterū sepelis mor tuos. Sed tobias plus timēs deū q; re gez rapiebat corpa occisorū & occul tabat in domo sua: & mediis noctib⁹ sepeliebat ea. Cōtigit āt vtq̄dam die fatigatus a sepultura veniēs domū ia ctasset se iuxta parietē & obdormisset & ex nido hirūdinū dormiēti illi cali da stercora iciderēt sup oculos eius fi eretq; cecus. Hāc āt tēptationez ideo p misit dñs euenire illi: vt posteris dare tur exemplū patie eius sicut & sancti iob. Nā cū ab infantia sua sp deum ti muerit & mādata ei⁹ custodierit: nō ē cōtristatus contra deū q; plaga cecita tis euenerit ei: sz imobilis in dei timo re pmānsit: agēs gras deo oībus dieb⁹ vite sue. Nam sicut beato iob in sul tabāt reges: ita isti parētes & cognati ei⁹ irridebāt vitā eius: dicētes. Vbi est spes tua p q̄ elemosynas & sepulturas faciebas. Tobias vero icrepabat eos: dicēs. Nolite ita loqui qm̄ filii sctōrū sumus: & vitā illā expectam⁹: quā de⁹ daturus est his q; fidem suā nunq̄ mu tant ab eo. Anna vero vxor eius ibat ad opus textrinū cotidie: & de labore manuū suarū victū quē cōseq potuis set deferebat. Vñ factū est: vt hedū ca prarū accipiēs detulisset domi. Cui⁹ cū vocē balātis vir ei⁹ audisset: dixit: videte ne forte furtiu⁹ sit. Reddite eū dñis suis: qa nō licet nobis aut edere ex furto aliq̄d aut cōtingere. Ad hec vxor eius irata rñdit. Manifeste vana facta ē spes tua & elemosyne tue: mō apparuerūt. Atq; his & aliis huiusce modi verbis exprobrabat ei.

phetie amos. sicut dixit: cōuertentur φητείας ἀμώς, καθὼς εἶπε, στραφήσονται festiuitates vestre i luctū: ⁊ omnes αἱ ἑορταί ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ leticie vestre in lamētationē. ⁊ fleui εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον. καὶ ἔκλαυσα. ⁊ cum occidit sol: abii: ⁊ effodiēs sepe καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ὤχωμην, καὶ ὀρύξας ἔθα liui eum. ⁊ ꝓpinqui deridebāt di cen ψα αὐτόν. καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων λέγον tes: nō adhuc timet hic interfici pro τες, οὐκέτι φοβεῖται οὗτος φονευθῆναι πρὸ negocio isto: ⁊ fugit: ⁊ ec γοῦ πράγματος τούτου, καὶ ἀπέδρα, καὶ ἰ ce iterum sepelit mortuos. ⁊ in ca δοὺ πάλιν θάπτει τοὺς νεκρούς. καὶ ἐν αὐ dem nocte dormiui fedatus iuxta τῇ τῇ νυκτὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ parietem aule. ⁊ facies mea τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς. καὶ τὸ πρόσωπόν μου discooperta erat. ⁊ nō sciebā q; passerculi ἀνακάλυπτον ἦν. καὶ οὐκ ᾔδειν ὅτι στρουθία in pariete erāt. ⁊ oculis meis ap ἐν τῷ τοίχῳ εἰσί. καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀνε tis: imiserūt sterc⁹ passerculi calidū in ωγότων, ἀφώδευσαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς oculos meos. ⁊ facte sunt albugi τοὺς ὀφθαλμούς μου. καὶ ἐγένοντο λευκώμα nes in oculis meis. ⁊ abii τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ἐπορεύθην ad medicos: ⁊ nō ꝓfuerunt mihi. achia πρὸς ἰατρούς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. ἀχιά charus āt nutriebat me: quousq; ꝓfectus sū in χαρος δὲ ἔτρεφέ με, ἕως οὗ ἐπορεύθην εἰς elymaida. ⁊ vxor mea anna seruiebat τὴν ἐλυμαΐδα. καὶ ἡ γυνή μου ἄννα ἠριθεύετο in mulieb⁹ibus: ⁊ mittebat domi ἐν τοῖς γυναικείοις, καὶ ἀπέστελλε τοῖς κυ nis. ⁊ retribuerunt ei ⁊ ipsi mer ρίοις. καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μι cedē: addentes ēt hedum. cū āt veniss; ςδόν, προσδόντες καὶ ἔριφον. ὅτε δὲ ἦλθε ad me: cepit balare. ⁊ dixi ei: vn πρός με, ἤρξατο κράζειν. καὶ εἶπον αὐτῇ, πό de hedulus: nūqd furtiuus est: redde θεν τὸ ἐρίφιον, μὴ κλεπτιμαῖον ἐστίν; ἀπόδος illum dñis. nō em̄ licitum est man αὐτὸ τοῖς κυρίοις. οὐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φα ducare furtiuum. ipsa āt dixit: dono datus γεῖν κλεπτιμαῖον. ἡ δὲ εἶπε, δῶρον δέδο est mihi supra mercedē. ⁊ nō credebam ται μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ οὐκ ἐπίστευον illi. ⁊ dicebā reddere illum αὐτῇ. καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς dñis. ⁊ erubescebā ad eam. illa āt κυρίοις. καὶ ἠρυθριῶν πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ rīdens mihi dixit: vbi sunt ele ἀποκριθεῖσά μοι εἶπε, ποῦ εἰσὶν αἱ ἐλε mosyne tue ⁊ iusticie tue: ημοσύναι σου καὶ αἱ δικαιοσύναι σου; ecce cognita omnia tecum. ἰδοὺ γνωσὰ πάντα μετὰ σοῦ. Ca. 3.

ET tristatus fleui. ⁊ ora Καὶ λυπηθεὶς ἔκλαυσα. καὶ προ ui cum dolore dicēs: iustus es σηυξάμην μετ' ὀδύνης λέγων, δίκαιος εἶ dñe ⁊ omnia opera tua. ⁊ om κύριε καὶ πάντα τὰ ἔργα σου. καὶ πᾶ nes vie tue mia ⁊ veritas. σαι αἱ ὁδοί σου ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια. ⁊ iudiciū verum ⁊ iustum tu iudicas καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις

Universidad de Deusto
Biblioteca

in eternū.memor esto mei ⁊ respice
εἰς τὸν αἰῶνα·μνήσθητί μου καὶ ἐπίβλεψον
in me. ne me vlciscaris ob pctā
ἐπ' ἐμέ· μὴ με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις
mea ⁊ ignorantias meas: ⁊ pa
μου καὶ ταῖς ἀγνοήμασί μου, καὶ τῶν πατέ=
trū meorū q peccauerūt coꝝ te. nō obedie=
ρων μου οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου. παρήκου=
runt.n. p̄ceptis tuis.⁊ dedisti nos
σαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου·καὶ ἔδωκας ἡμᾶς
in direptionem ⁊ captiuitatē ⁊ mor=
εἰς διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνα
tem ⁊ parabolam imp:operiī oībus i q⁹
τον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσιν ὅις
dispersī sumꝰ. ⁊ nūc multa iudicia
ἐσκορπίσμεθα· καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις
tua sunt ⁊ vera. de me fac pro
σου εἰσί καὶ ἀληθιναί.ἐξ ἐμοῦ ποίησον ὑπὲρ
pctis meis ⁊ patrū meorū:
τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου,
qm̄ non fecimus p̄cepta tua.non em̄
ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου. οὐ γὰρ
ambulauim⁹ in veritate coꝝ te. ⁊ nūc
ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν
secundū placitū coꝝ te fac me=
κατὰ τὸ ἀρεστόν σοι ἐνώπιόν σου ποίησον μετ' ἐ=
cum. p̄cipe recipere spm̄ meū:
μοῦ. ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου,
vt pereā ⁊ fiam terra. qm̄ vti=
ὅπως ἀπολυθῶ καὶ γένωμαι γῆ.διότι λυσι
le mihi mori q̄ viuere: q̄a opprobria
τελές μοι ἀποθανεῖν ἢ ζῆν, ὅτι ὀνειδισμοὺς
mendosa audiui: ⁊ tristitia est multa in
ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐ=
me. p̄cipe absolui me de necessitate
μοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης
iam in eternū locū. ne auertas
ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον.μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
faciē tuam a me. in eadem die cō=
πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ.ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συ.
tigit filie raguelis sarre in ecbata=
νέβη τῇ θυγατρὶ ῥαγουὴλ σάῤῥα ἐν ἐκβατά
nis medic: et hanc opprobrari ab
νοις τῆς μηδίας,καὶ ταύτην ὀνειδισθῆναι ὑπὸ
ancillis patris sui: q̄m erat tradita vi
παιδισκῶν τοῦ πρὸς αὐτῆς,ὅτι ἦν δεδομένη ἀν
rio septem:⁊ asmodeus nec̄
δράσιν ἑπτά, καὶ ὁ ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν
demoniū occidit eos: antec̄ esset
δαιμόνιον ἀπέκτεινεν αὐτούς,πρὶν ἢ γενέσθαι
ipsi cū ea vt in multeribꝰ.⁊ dixerūt
αὐτοὺς μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. καὶ εἶπον
ei: nō intelligis q⁹ suffocaueris vi=
αὐτῇ, οὐ συνίης ἀποπνιγοῦσα τοὺς ἄν=
ros tuos? iam septem viros habuisti:
δρας σου; ἤδη ἑπτὰ ἄνδρας ἔχες,
⁊ vnius coꝝ nō es nolata. q̄re nos ver
καὶ ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὠνομάσθης.τί ἡμᾶς μα
beras p:o eis? si mortui sunt: vade
στιγοῖς πρὸ αὐτῶν; εἰ ἀπέθανον, βάδιζε
cum illis: ne videamus ex te filiū aut filī=
μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδοιμί σου υἱὸν ἢ θυγα/
am in eternū. hec cū audiuisset: trista
τέρα εἰς τὸν αἰῶνα.ταῦτα ἀκούσασα, ἐλυ
ta est valde: vt suffocaretur: ⁊ di=
πήθη σφόδρα, ὡς τε ἀπαγξασθαι, καὶ εἶ=
xit:vna q̄dē sum patri meo. si fece
πε,μία μὲν εἰμὶ τῷ πατρί μου.ἐὰν ποιή=
ro hoc. improperiū ipsi est: ⁊ senectā e=
σω τοῦτο, ὄνειδος αὐτῷ ἐστι,καὶ τὸ γῆρας αὐ
tus deducā cū dolore in infernū. ⁊ depcata ē
τοῦ κατάξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου.καὶ ἐδεήθη

TVnc Tobias ingemuit & cepit
orare cū lachrymis dicēs. Iust⁹
es dñe:& oīa iudicia tua vera sunt:&
oēs vie tue mia & veritas & iudiciū.
Et nunc dñe memor esto mei: & ne
vindictā sumas de pctis meis: neq̄
reminiscaris delicta mea vel parētū
meorū. Q̄m nō obediuim⁹ p̄ceptis
tuis ideo traditi sumus i direptionē
& captiuitatē & mortē & in fabulā &
in iproperiū oībus natiōbus in qui
bus dispsisti nos. et nūc dñe magna
iudicia tua qa nō egimus secundū p̄
cepta tua:& nō ambulauimus since
riter corā te. Et nūc dñe secūdū vo
lūtatem tuā fac mecū & p̄cipe in pa
ce recipi spm̄ meū. Expedit.n.mihi
mori magis q̄ viuere. Eadez igitur
die cōtigit vt sara filia raguelis in ra
ges ciuitate medorū: & ipa audiret
improperiū ab vna ex ācillis patris
sui q̄m tradita fuerat septez viris: &
demoniū noīe asmodeus occiderat
eos mox vt ingressi fuissent ad eā.
Ergo cū p culpa sua increparet pu
ellā:rīdit ei dicēs. Amplius ex te nō
videam⁹ filiū aut filiā sup trā interfe=
ctrix virorū tuorū.nūqd & occidere
me vis sicut etiā occidisti septē vi=
ros? Ad hāc vocē prexit i supius cu
biculum domus sue: & tribus diebꝰ
& tribus noctibus nō manducauit
neq̄ bibit:sed in oīone psistēs cū la
chrymis depcabatur deū vt ab isto
ipropio liberaret eā. Factū est ād die
tertia dū cōpleret oīonem:bn̄dicēs
dn̄m dixit. Bn̄dictuz est nomen tuū
deus p̄m nr̄orum:q cum iratus fue
ris miaz facies & in tpe tribulatiōis
petā dimittis his q inuocant te. Ad
te dñe faciem meam cōuerto: ad te
oculos meos erigo. Peto dñe vt de
viculo iproperii huius absoluas me
aut certe desup terram erīpias me.
Tu scis dñe quia nunq̄ cōcupiui vi
rum:& mundam seruaui aīam meā
ab oi cōcupiscentia. Nunq̄ cum lu
dentibus miscui me:neq̄ cum his q
in leuitate ambulant participez me
prebui. Virum autem cum timore
tuo non cum libidine mea consensi
suscipere. Et aut ego indigna fui il=
lis:aut illi forsitan mihi non fuerunt
digni: quia forsitan viro alii conser
uasti me. Non est ei in hoīs potesta=
te cōsilium tuum. Hoc autem p̄ cer
to habet omnis qui colit te:quia vi=
ta eius si in probatione fuerit coro=
nabitur: si autem in tribulatione fu
erit:liberabitur:& si in corruptione
fuerit ad misericordiam tuam veni
re licebit. Non enim delectaris in
perditiōibus nostris: quia post tem
pestatem tranquillum facis: & post
lachrymationem & fletum exulta=
tionem infundis. Sit nomen tu=
um deus Israel benedictum in se=
cula. In illo tempore exaudite sunt ⁊
p̄ces amborū in cōspetu gl̄ie sūmi
dei. Et missus est āgelus dn̄i sctūs ra
phael vt curaret eos ambos q̄rū vno
tpe sūt oīoes i cōspectu dn̄i recitate.

ad fenestrā.⁊ dixit: benedictus es dñe
πρὸς τὴν θυρίδι·καὶ εἶπεν,εὐλογητὸς εἶ κύρι
deus meus:⁊ bn̄dictū nomen glozie
ὁ θεός μου,καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue sanctū⁊ honorabile i secula. bn̄di=
σου τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας.εὐλο
cant te oīa opera tua in secu
γήσαισάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶ
lū. ⁊ nūc dñe oculos meos ⁊
να.καὶ νῦν κύριε τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ
facies meā in te vedi. dixi vt ab
πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα. εἶπον ἀπο
soluas me de terra. ⁊ vt nō audiā ego
λῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς.καὶ μὴ ἀκοῦσαί με
amplius ip:operiū. tu cognoscis dñe ꝙ
μηκέτι ὀνειδισμόν.σὺ γινώσκεις κύριε ὅτι
munda sum ab oi pctō viri:
καθαρά εἰμὶ ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρός,
⁊ nō coinq̄naui nomē meū neq̄ no
καὶ οὐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ ὄνο=
mē patris mei in terra captiuita
μα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλω
tis mee. vnigenita sum patri meo: ⁊
σίας μου.μονογενής εἰμι τῷ πατρί μου,καὶ
non est ei filius q̄ sit he=
οὐχ ὑπάρχει αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομή
res ei: neq̄ frater ꝓpinquus:neq̄ eri,
σει αὐτόν,οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγύς, οὐδὲ ὑπαρ
stens ei filius:vt seruem me e=
χων αὐτῷ υἱός,ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐ
i vxorē. iam perierunt mihi septē. ad q̄d
τῷ γυναῖκα.ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνα
mihi reliquū viuere:⁊ nisi videtur tibi iter=
τί μοι λοιπὸν ζῆν;καὶ εἰμὴ δοκεῖ σοι ἀπο=
ficere me: p̄cipe respicere in me
κτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμὲ
⁊ miscreri mei:⁊ nō audire me āplius
καὶ ἐλεῆσαί με,καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι
improperiū. ⁊ audita est oratio am
ὀνειδισμόν. καὶ εἰσηκούσθη ἡ προσευχὴ ἀμ
borum in cōspectu glozie summi
φοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
dei. ⁊ missus est raphael vt curaret
θεοῦ.καὶ ἀπεστάλη ῥαφαὴλ ἰάσασθαι τοὺς
duos:tobie vt deconticaret albugines:
δύο,τοβὴτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ
sarram filiā raguel vt daret tobie
σάῤῥαν τὴν τοῦ ῥαγουὴλ δοῦναι τῷ τοβία
filio tobie vxorē: ⁊ ligaret asmo
τῷ υἱῷ τοβὴτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι ἀσμο=
deum neq̄ demonium: q̄m ad to
δαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι τῷ το
bia attinet hereditare eam. in
βία ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν
eodē tpe reuersus tobias: intro
αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέψας τοβὴτ,εἰσῆλ
uit in domū suā. ⁊ sarra filia rague
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.καὶ σάῤῥα ἡ τοῦ ῥαγου
lis descēdit de supiori cubiculo suo.
ηλ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς. Ca. 4.

IN die illa: recordatus ē tobias de
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ,ἐμνήσθη τοβὴτ περὶ
argento quod tradidit gabelo in rages
τοῦ ἀργυρίου οὗ παρέθετο γαβαήλῳ ἐν ῥάγοις
medie. ⁊ dixit intra se: egoi pe
τῆς μηδίας.καὶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ,ἐγὼ ἠτησά
tii mortē. cur nō voco tobiā filiū meū
μην θάνατον.τί οὐ καλῶ τοβίαν τὸν υἱόν μου
vt ei oīdā antec̄ moriar ego? ⁊ vocās
ἵνα αὐτῷ σημάνω πρὶν ἀποθανεῖν με;καὶ καλέσ
cum dixit: fili si mortuus fuero: sepeli me
αντος εἶπε,παιδίον ἐὰν ἀποθάνω,θάψον με

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ ne despexeris matrem tuā. honora
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου. τίμα
eam oībus diebus vite tue. τ
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
fac quod placitū ēt ei. τ ne tristicia afficias
ποίει ὃ ἀρεστὸν αὐτῇ. καὶ μὴ λυπήσῃς αὐ-
eā. memēto fili: q multa peri-
τήν. μνήσθητι παιδίον, ὅτι πολλοὺς κινδύ
cula vidit ꝓpter te in vtero. cū
νους ἑώρακεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν
mo:tua fuerit: sepeli eā apud me in vno se-
ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τά-
pulchro. oībus diebus fili dñi dei
φῳ. πάσας τὰς ἡμέρας παιδίον κῡ τοῦ θεοῦ
nostri mēor esto. τ ne velis pecca-
ἡμῶν μνημόνευε. καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτά-
re τ transgredi pꝛeccpta eius.
νειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
τ iusticiā fac oībus diebus
καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας
vite tue. τ ne ambules vijs
τῆς ζωῆς σου. καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς
iniqtatis: dā faciente te verita-
τῆς ἀδικίας, διότι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθει
tē ꝓsperitates crūt in operib⁹ tuis: τ
αι εὐοδίαι ἔσονται ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, καὶ
oībus facientibus tusticiā. de
πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην. ἐκ τῶν
facultatibus tuis fac elemosynā: τ ne
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ
inuideat tuus oculus in facientdo e-
φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐ-
lemosynam. ne auertas faciem
λεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
tuā ab omni paupere: τ a te nō
σου ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ οὐ-
auertetur facies dei. quēadmodū tibi
μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. ὡς σοι
fuerit secūdā multitudinē: fac ex e-
ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐ-
is elemosynā. si paucū tibi fuerit:
τῶν ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ,
iuxta paucū ne timeas facere elemosy-
κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύ
nā. pꝛcmiū. n. bonū thesaurizas tibi in
νην. θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς
die necessitatis. qñ elemosyna a morte
ἡμέραν ἀνάγκης. ὅτι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτ
liberat: τ nō sinit intrare in tenebꝛas. vo
ρύεται, καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος. δῶ
nū em bonū est elemosyna oībus
ρον γὰρ ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς
facientibus cā coram altissimo. attēn-
ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου. πρόσε
de tibi fili ab oi fornicatiōe.
χε σεαυτῷ παιδίον ἀπὸ πάσης πορνείας.
τ vxo:ē primū accipe de semi-
καὶ γυναῖκα πρῶτον λάβε ἀπὸ τοῦ σπέρμα
ne patrū tuoꝝ. τ ne accipias vxo-
τος τῶν πατέρων σου. καὶ μὴ λάβῃς γυναῖ
rē extraneā: q nō est de tribu
κα ἀλλοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
patris tui. qñ filii ꝓphetarū sumus: noe
πατρός σου. διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν, νῶε
abraam isaac τ iacob: patres no
ἀβραὰμ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, οἱ πατέρες ἡ-
stri ab eterno: memo:esto fili: q
μῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, μνήσθητι παιδίον, ὅτι
oēs isti acceperūt vxo:es de
πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀ
fratribus suis: τ bñdicti sunt in
δελφῶν αὐτῶν, καὶ εὐλογήθησαν ἐν τοῖς

Capitulum quartum.

TGitur cum Tobias putaret ora-
tionem suam exaudiri: vt mori
potuisset vocauit ad se Tobiam fi-
lium suum: dixitq; ei. Audi fili mi
verba oris mei: et ea in corde tuo
quasi fundamentum construe.
Cum acceperit deus animam me-
am: corpus meum sepeli: & hono
rem habebis matri tue omnibus
diebus vite eius. Mēor. n. esse debes
que & q̄nta pꝛcula passa sit ꝓpter te
in vtero suo. Cum āt & ipsa cōpleue
rit tp̄s vite sue: sepelias eā circa me.
Oībus āt diebus vite tue in mente
habeto deum: & caue ne aliq̄n pctō
consentias & p̄termittas p̄cepta dei
nr̄i. Ex substātia tua fac elemosynā:
& noli auertere faciem tuaz ab vllo
paupe. Ita. n. fiet vt nec a te auerta-
tur facies dñi. quō potueris ita esto
misericors. Si multū tibi fuerit: abū
dant tribue. si exiguū tibi fuerit: eti
am exiguū libenter impartiri stude.
Premium. n. bonū tibi thesaurizas
in die necessitatis. qm̄ elemosyna
ab oi pctō & morte liberat: & nō pa
tietur aiam ire in tenebras. Fiducia
magna erit cora sūmo deo elemo-
syna omnibus facientibus eam. At
tende tibi fili mi ab omni fornica-
catione: & preter vxorem tuam nū
q̄ patiaris crimen scire. Superbiam
nunquam in tuo sensu aut in tuo
verbo dominari per. mittas. In ipsa
enim initium sumpsit omnis perdi
tio. Quicunq; tibi aliquid opera-
tus fuerit: statim ei mercedem resti-
tue: & merces mercenarii tui apud
te omnino nō remaneat. Quod ab
alio oderis fieri tibi: vide ne tu ali-
quando alteri facias. Panem tuum
cū esurientibus et egētib⁹ comede:
et de uestimētis tuis nudos tege. Pa
nē tuū & vinū tuum super sepulturā
iusti constitue: & noli ex eo man-
ducare & bibere cum peccatori-
bus. Consilium semper a sapiente
perquire. Omni tempore benedic
deum & pete ab eo vt vias tuas di-
rigat: & omnia consilia tua in ipso
permaneant. Indico etiam tibi fi-
li mi dedisse me decem talenta ar-
genti dum infantulus esses Gabelo
in Rages ciuitate Medorum: & chi-
rographum eius apud me habeo.
Et ideo perquire quomodo ad eu
peruenias: & recipias ab eo supra
memoratum pondus argenti: &
restituas ei chirographum suum.
Noli timere fili mi. pauperem qui
dem vitam gerimus: sed multa bo
na habebimus si timuerimus de-
um & recesserimus ab omni pecca-
to & fecerimus bene.

Capitulum quintum.

filiis suis. τ semen eoꝝ here-
τέκνοις αὐτῶν. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κλῆρο
ditabit terrā. τ nūc fili vilige
νομήσει γῆν. καὶ νῦν παιδίον ἀγάπα τοὺς
fratres tuos. τ nō supbias in
ἀδελφούς σου. καὶ μὴ ὑπερηφανεύου ἐν τῇ
corde tuo de fratribus tuis τ
καρδίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
filiis τ filiabus populi tui accipere ti
υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου λαβεῖν σε
bi ex eis vxo:ē. qm̄ in super
αὐτῶ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα. διότι ἐν τῇ ὑπερη
bis perditio τ nō stabilitas mul
φανίᾳ ἀπώλεια καὶ οὐ κατάστασία πολ
ta. τ in inutilitate diminutio τ in-
λή. καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλάττωσις καὶ ἔν
digētia magna. nam inutilitas mater est
δεια μεγάλη. ἦτορ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τ
famis. merces oīs hoīs: dcūq; ope
λιμοῦ. μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὃς ἐὰν ἐρ
ratus fuerit tibi: apud te nō remaneat. sed
γάσηταί σοι, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω. ἀλ
redde ei statim. τ si ser-
λὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. καὶ ἐὰν δοῦ
ueris deo reddetur tibi. attende
λεύσῃς τῷ θεῷ ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε
tibi fili in oībus opib⁹ tuis.
σεαυτῷ παιδίον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
τ esto eruditus in oī cōuersatio
καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστρο-
ne tua. τ qcq̄ oderis: nemini facias
φῇ σου. καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. οἶνον
ad ebrietatē ne bibas. τ ne ambulet tecum
εἰς μέθην μὴ πίῃς. καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ
ebrietas i via tua. de pane tuo da
σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου. ἐκ τ ἄρτ σου δίδου
esurienti: τ de vestimētis tuis nu-
πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμ
dis. de oi quod supfuerit tibi: fac ele-
νοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεη
mosynam. τ ne inuideat tuꝰ oculus
μοσύνην. καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς
dum feceris elemosynā. effunde pa-
ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. ἔκχεον
nes tuos sup sepulturā iustoꝝ: τ ne
ἄρτους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ
des pctōribus. cōsilium ab
δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς. συμβουλίαν παρὰ
omni sapiēte pete. τ ne despici
παντὸς φρονίμου ζήτησον. καὶ μὴ καταφρονή
as omnino cōsilium vtile. τ
σῃς ἐπιτελοῦς συμβουλίας χρησίμης. καὶ
in omni tpe bñdic dñm: τ ab
ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει τὸν κύριον, καὶ παρ'
eo pete: vt vie tue recte fiant:
αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι ὦσιν
τ oēs semite tue τ cōsilia
αἱ, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι σου καὶ αἱ βουλαί
tua ꝓsperētur. qñ oīs gens nō hꝫ cō-
σου εὐοδοῦνται. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βου
silium: hꝫ ipse dñs dat oīa bo-
λήν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος δίδωσι πάντα τὰ ἀγα
na. τ quē vult humiliat: sicut vult.
θά. καὶ ὃν θέλει ταπεινοῖ. καθὼς βούλεται.
τ nunc fili memo:esto p̄ceptoꝝ meoꝝ.
καὶ νῦν παιδίον μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου.
τ ne deleātur de corde tuo.
καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.
τ nūc indico tibi decē talenta
καὶ νῦν ὑποδείκνυω σοι τὰ δέκα τάλαντα
argenti q̄ dedi gabelo fratri
τοῦ ἀργυρίου ἃ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ

A gabule in rages medie. τ ne
τοῦ γαβρία ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας. καὶ μὴ
timeas fili: φ mẽdici facti sumus. sunt
φοβοῦ τέκνον, ὅτι ἐπτώχευσαμεν. ὑπάρ
tibi multa: si timueris deũ: τ receſſe
χει σοι πολλά, ἐὰν φοβῆ τὸν θεὸν, καὶ ἀπο
ris ab omni pctõ: τ feceris qđ
στῆς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ
placitũ eſt coꝝ eo.
ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ca.5.

Ca.5. Τ rſidens tobias dixit: pa
Καὶ ἀποκριθεὶς τωβίας εἶπε, πά
ter faciam omnia q̃cũq; p̃cepiſti mihi.
τερ ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.
ſed quõ potero accipere pecuniam:
ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον,
B nõ cognoſcẽs eũ: τ dedit ei chi
μὴ γνώσκων αὐτόν; καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χει
rographum τ dixit ei: inqre tibi
ρόγραφον καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζήτησον σεαυτῷ
hoiem q̃ eat tecum: τ da
ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώ
do ei mercedẽ dũ viuo. τ recipe va
σω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ. καὶ λάβε πορευ
dẽs pecuniã. τ iuit adq̃rendũ ho
θεὶς τὸ ἀργύριον. καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄν
minẽ. τ iuenit raphaelẽ q̃ erat angelus:
θρωπον. καὶ εὗρε τὸν ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος,
& nõ cognouit. τ dixit ei: ſi potes
καὶ οὐκ ᾔδει. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι
ire mecum in rages medie:
συμπορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας,
τ ſi exptus es loeorũ: τ dixit e
C καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων; καὶ εἶπεν αὐ
i angelus: ibo tecum. τ
τῷ ὁ ἄγγελος, συμπορεύσομαι μετὰ σοῦ. καὶ
apud gabelum fratrẽ noſtrũ mozat' ſũ.
παρὰ γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ἡλίδην.
et dixit ei tobias: ſuſtine me: τ
καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, ὑπόμεινόν με, καὶ
dicã patri meo. τ dixit ei: vade
ἐρῶ τῷ πατρί μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
τ ne mozeris. τ ingreſſus dixit pa
καὶ μὴ χρονίσῃς. καὶ εἰσελθὼν εἶπε τῷ πα
tri: ecce inuent q̃ ibit mecũ. ille ait
τρί, ἰδοὺ εὕρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. ὁδὲ
dixit: voca eũ ad me: vt cognoſcã
εἶπε, φώνησον αὐτὸν πρός με, ἵνα ἐπιγνῶ
cuius tribus eſt: τ ſi fidelis eſt ad e
ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τοῦ πο
undũ tecum. τ vocauit eũ: τ
ρευθῆναι μετὰ σοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν, καὶ
ingreſſus ẽ: τ ſalutauerũt ſe inuicem. et di
εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους. καὶ εἶ
xit ei tobias: frater de qua tri
πεν αὐτῷ τωβίτ, ἀδελφὲ ἐκ ποίας φυ
bu et de qua familia tu es: oſten
λῆς καὶ ἐκ ποίας πατρίας συνεῖ; ὑπόδει
de mihi. et dixit ei: tribum et familiã
ξόν μοι. καὶ εἶπεν αὐτῷ, φυλὴν καὶ πατριὰν
tu reqris: an mercenariũ q̃ eat cum
συζητεῖς, ἢ μίσθιον ὃν συμπορεύσεταί με
filio tuo? et dixit ei tobias: vo
τὰ τοῦ υἱοῦ σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίτ, βού
lo frater cognoſcere genꝰ tuũ et
λομαι ἀδελφὲ ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου καὶ
nomen. ille ait dixit: ego de gne azarie et
τὸ ὄνομα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ τὸ γένος ἀζαρίου καὶ
ananie magni et fratrie tui. et
A ἀνανίου τοῦ μεγάλου καὶ ἀδελφῶν σου. καὶ
dixit tobias: ſanus veniasfrater: τ ne
εἶπε τωβίτ, ὑγιαίνων ἔλθοις ἀδελφέ; καὶ μὴ

TVnc rñdit tobias pr̃i ſuo: & di
xit. oia q̃cũq; p̃cepiſti mihi faci
am pr̃. Quõ aũt pecuniã hãc reqrã
ignoro. Ille me neſcit: & ego eũ ig
noro. qđ ſignũ dabo ei? Sz neq; viã
p quã pgatur illuc aliqñ cognoui.
Tũc pr̃ ſuus rñdit illi & dixit. Chiro
graphũ qdez illius apud me hẽo. qđ
dũ illi oñderis ſtatĩ reſtituet. Sz pge
nũc & iquire tibi aliquẽ fidelẽ virũ
qui eat tecũ ſalua mercede ſua duz
adhuc viuo: vt recipias eã. Tũc egreſ
ſus tobias iuenit iuuenẽ ſplendidũ
ſtãtem p̃cinctũ & q̃ſi patũ ad ãbulã
dum. Et ignorãs φ angel? dei eſſet
ſalutauit eum & dixit. Vñ te hẽmus
bone iuuenis? At ille rñdit. Ex filiis
iſrl. Et tobias dixit ei. Noſti viã que
ducit ĩ regiõem medorũ? Cui rñdit.
noui & oia itinera eius frequent am
bulaui: & mãli apud gabelũ fratrem
nr̃z qui moratur ĩ rages ciuitate me
dorũ que poſita eſt ĩ mõte egbatha
nis. Cui tobias ait. Suſtine me obſe
cro donec hec ipa nũciem pr̃i meo.
Tũc igreſſus tobias idicauit vniuer
ſa hec pr̃i ſuo. Sup que ãmiratus pr̃:
rogauit vt itroiret ad eũ. Ingreſſus
itaq; ſalutauit eũ & dixit. Gaudiũ ti
bi ſit ſp. Et ait tobias. q̃le gaudiũ mi
hi erit q ĩ tenebris ſedeo & lumẽ ce
li nõ video? Cui ait iuuenis. Fortiaõ
eſto ín pxio eſt yta deo cureris. Di
xit itaq; illi tobias. Nũquid poteris
pducere filiũ meũ ad gabelũ ĩ rages
ciuitatem medorũ? Et cum redieris
reſtituã tibi mercedem tuã. Et dixit
ei angelus. Ego ducã & reducã eum
ad te. Cui tobias rñdit. rogo te: indi
ca mihi de q̃ domo aut de q̃ tribu es
tu. Cui raphael angel? dixit. Genus
queris mercenarii an ipm mercena
rium qui cũ filio tuo eat? Sz ne forte
ſollicitum te reddã: ego ſum azarias
ananie magni filí?. Et tobias rñdit.
Ex magno gñe es tu. Sz peto ne ira
ſcaris φ voluerĩ cognoſcere genus
tuum. Dixit ãt illi angelus. Ego ſa
num ducã & ſanum tibi reducã filiũ
tuum. Rñdens ãt tobias ait. Bñ ãbu
letis & ſit dñs in itinere vro & ange
lus eius comitetur vobiſcum. Tunc
patis oĩbus que erãti via portãda: fe
cit tobias vale pr̃i ſuo & matri ſue:
& ãbulauerũt ambo ſil. Cunq; pfecti
eſſent cepit mat eius flere & dicere.
Baculuz ſenectutis nr̃e tuliſti & trãſ
miſiſti a nobis. Nunq; fuiſſet ipa pe
cunia p q̃ miſiſti eum. ſufficiebat no
bis pauptis nr̃a vt diuitias cõputa
remus hoc: φ videbamus filiuz nr̃z.
Dixitq; ei tobias noli flere. ſaluus p
eniet filius nr̃ & ſaluus reuertetur
ad nos & oculi tui videbunt illuz. cre
do. n. φ ãgelus dei bonus comitetur
ei: & bñ diſponat oia que circa eum
geruntur: ita vt cum gaudio reuer
tatur ad nos. Ad hanc vocem ceſſa
Quit mr̃ eius flere & tacuit. Ca.6.

Ca.6. Rofect? ẽ tob. & canis ſecut?
eſt eũ: et mãſ. pria mãsiõe iuxta flu
uiũ digris. et exiuit vt lauaret pedes

mihi irascaris: da q̃ſui tribum tuam τ
μοι ὀργισθῇς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου καὶ
familiã tuã cognoſcere. et tu es
τὴν πρόσταν σου ἐπιγνῶναι. καὶ σὺ τυγχάνεις
frater meus de honeſta τ bona gñatiõe.
ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς
cognoſco .n. ananiam τ ionathã fi
ἐπιγινώσκω γὰρ ἀνανίαν καὶ Ἰωναθὰν τοὺς υἱ
lios famie magni. qñ viuimus ſiꝰ
οὺς σαμίου τοῦ μεγάλου. ὡς ἐπορευόμεθα κενῶς
in hieruſalẽ ad adozãdũ: offerẽtes p̃mi
εἰς Ἰλὴμ προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτό
tiua τ decimas fetuum. τ nõ
γενα καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων. καὶ οὐκ
erraucrunt erroꝛe fratruz noſtroꝝ.
ἐπλανήθησαν τῇ πλάνῃ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
e radice magna es frater. ſed vic φ
ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ ἀδελφέ. ἀλλὰ νῦν τί
tibi ero mercedẽ daturus: vrachmã
σοι ἔσομαι μισθὸν δώσων, δραχμὴν τῆς
in vic τ neceſſaria ſicut τ filio meo. τ
ἡμέρας καὶ τὰ δέοντα ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου. καὶ
inſup addã tibi ſupra mercedẽ: ſi ſa
ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαί
ni reuerſi fuerit⁹. τ cõplacuit eis ſic.
νοντες ἐπεστράφητε. καὶ εὐδόκησαν οὕτως.
τ dixit ad tobiã: paratus ſis in
καὶ εἶπε πρὸς τωβίαν, ἕτοιμος γίνου εἰς τὴν ὁ
viã τ pſperemini. τ pauit filius ei⁹
δὸν καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἐκοίμησεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
q̃ ad viã. τ dixit ei pater eius:
τὰ πρὸς τὴν ὁδόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
vade cũ hoie hoc. τ in ce
πορεύου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ὁδιέν τῷ οὐρα
lo hitans deꝰ pſperet viã veſtrã. τ
νῷ κατοικῶν θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ ὁ
angelus dei eat vobiſcum. τ exie
ἄγγελος τοῦ θεοῦ συμπορευθήτω ὑμῖν. καὶ ἐξῆλ
runt ambo vt pficiſcerẽt: τ canis pue
θον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κυὼν τοῦ παι
ri cum eis. flenit ãt anna mater
δαρίου μετ' αὐτῶν. ἐκλαυσε δὲ ἄννα ἡ μήτηρ
eius: τ dixit ad tobiam: qđ miſiſti
αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τωβίτ, τί ἐξαπέστειλας
puerulum noſtre? nõne baculus manus
τὸ παιδάριον ἡμῶν; οὐχὶ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡ
noſtre ẽ dum ingreditur ipe τ egre
μῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπο
ditur coram nobis: argentum argentũ
ρεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν; ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ
vtinã nõ pcelliſſet: ſz relicte filii nõ
μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίλημμα τοῦ παιδίου ἡ
ſtri fiat. ſicut. n. datum ẽ nobis viuere a
μῶν ἡμέρας. ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ
dño: hoc ſufficiẽs nobis eſt. τ dixit
κυ, τοῦτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ εἶπεν
e tobias: ne curã hẽas ſoror. ſaluus
αὐτῇ τωβίτ, μὴ λόγον ἔχε ἀδελφή. ὑγιαίνων
pueniet: τ oculi tui videbunt cuz.
ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.
angelus eñ bonus ibit cum eo.
ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύσεται αὐτῷ.
τ pſperabitur via eius: τ reuertetur
καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει
ſaluus. τ ceſſauit flere.
ὑγιαίνων. καὶ ἐπαύσαντο κλαίουσα. Ca.6.

Ca.6. Ιti ãt euntes viam: venerunt ve
Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ
ſpere ad tigrim fluuiũ. τ mãſerunt
ρας ἐπὶ τὸν τίγρην ποταμόν. καὶ ηὐλίζοντο
ibi. at puer deſcẽdit vt laua
ἐκεῖ. τὸ δὲ παιδάριον κατέβη περικλύ

Universidad de Deusto
Biblioteca

retur et saltauit piscis de
σαθαι. καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ
fluuio: ꝛ voluit deuozare pue
ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν τὸ παι
rum. at angelus dixit ei: appre
δάριον. ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐπιλα
hẽde piscem. ꝛ tenuit piscem
βοῦ τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθὺν
puer: ꝛ proiecit eum in
τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ
terram. ꝛ dixit ei angelus: inci
τὴν γῆν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἀνάτε
de piscẽ. ꝛ accipiens cor ꝛ
με τὸν ἰχθύν. καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ
iecur ꝛ fel: reponẽ secure. ꝛ fe
ἧπαρ καὶ τὴν χολήν, θὲς ἀσφαλῶς. καὶ ἐ
cit puer: sicut dixit ei an
ποίησε τὸ παιδάριον, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγ
gelus. piscẽ assit assantes comederũt. ꝛ
γελος. τὸν δὲ ἰχθὺν ὀπτήσαντες ἔφαγον. καὶ
pergebãt ambo quousq; appropiãquerũt ecba
ὥδευον ἀμφότεροι ἕως οὗ ἦλθον ἐκβατα
tanis. ꝛ dixit puer angelo: aza
νοις. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζα
ria frater ḋd est cor ꝛ iecur ꝛ
ρία ἀδελφὲ τί ἐστὶν ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ καὶ
fel piscis? ꝛ dixit ei: cor
ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἡ καρδία
ꝛ iecur si aliquẽ pturbet demoniũ aut spi
καὶ τὸ ἧπαρ ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦ
ritꝰ neq; fac fumigare hec coram vi
μα πονηρόν, κάπνισαι ταῦτα ἐνώπιον ἀν
ro aut muliere ꝛ non pturbabit ampliꝰ. fel
δρὸς ἢ γυναικὸς καὶ οὐμὴ ὀχληθῇ ἔτι. τὴν χο
le virge hoiem ḋ habz albugi
λὴν ἔγχρισαι ἀνθρώπου ᾧ ἔχει λευκώμα
nes in oculis: ꝛ sanabitur. cũ aũt ap
ταεν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται. ὡς δὲ προ
propiquasset rages: dixit angelus pue
σήγγισαν τῇ ῥαγῆ, εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παι
ro: frater: hodie manebimus a
δαρίῳ, ἀδελφὲ σήμερον αὐλισθησόμεθα πα
pud raguel: ꝛ ipse cognatus tuus est. ꝛ
ρὰ ῥαγουήλ, καὶ αὐτὸς συγγενής σου ἐστί. καὶ
est ei filia vnigenita nomine sar
ἔστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι σάρ
ra. loquar ꝓ ea vt detur tibi
ρα. λαλήσω πρὸς αὐτῆς τοῦ δοθῆναί σοι
ipsa in vxorẽ. ḋa ad te attinet
αὐτὴν εἰς γυναῖκα. ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ
hereditas eius. ꝛ tu solꝰ es de ge
κληρονομία αὐτῆς. καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γέ
nere eius. ꝛ puella formosa ꝛ pu
νους αὐτῆς. καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρο
deus est. ꝛ nunc audi me ꝛ loquar
νιμόν ἐστι. καὶ νῦν ἄκουσόν μου καὶ λαλήσω
patri eius. ꝛ ꝗñ reuersi fuerimꝰ
τῷ πατρὶ αὐτῆς. καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν
de rages: faciemus nuptias. ḋa scio
ἐκ ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπί
raguelẽ: ꝙ non dabit eam viro
στασαι ῥαγουήλ, ὅτι δυμὴ δώσει αὐτὴν ἀνδρὶ
alteri secundũ legẽ moysi: vel reus erit
ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ, ἢ ὀφείλησει
mortis. ḋa hereditatem te oportet
θάνατον. ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει
accipere: aut oẽm holem. tunc dixit
λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον. τότε εἶπε τὸ
puer angelo: azaria frater
παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφὲ
audiui ego puellã data fuisse septẽ
ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ
suos & ecce piscis immanis exiuit
ad deuorandum eum. Quẽ expauc
iscens tobias clamauit voce magna
dicẽs. Dñe iuadit me. Et dixit ei an
gelus. Apprehende brãchiam eius:
& trahe eum ad te. Quod cuꝫ fecis
set: attraxit eum in siccuꝫ & palpita
re cepit ante pedes eius. Tunc dixit
ei angelus. Exentera hunc piscem:
& cor eius & fel & iecur repõe tibi.
Sunt enim hec necessaria ad medi
camenta vtiliter. Quod cũ fecisset:
assauit carnes eius & secum sustule
runt in via: cętera sallierunt quę suffi
cerent eis quousq; pueuirent in ra
ges ciuitatem medorum. Tunc iter
rogauit Tobias angelum & dixit ei.
Obsecro te azaria frater vt dicas mi
hi quod remedium habebunt ista
que de pisce seruare iussisti. Et re
spõdẽs angelus dixit ei. Cordis ei
particulam si super carbones po
nas: fumus eius extricat omne ge
nus demoniorum siue a viro siue a
muliere: ita vt vltra non accedat
ad eos. Et fel valet ad vngendos
oculos i quibus fuerit albugo: & sa
nabũtur. Et dixit ei tobias. Vbi vis
vt maneamus? Rñdẽsq; angelus ait.
Et hic Raguel noie vir ppiquus de
tribu tua: & hic habet filiã noie sarã
ꝫ neq; masculũ neq; feminã vllã hꝫ
aliã pter eã. Tibi debetur oĩs substã
tia eius & optꝫ eã te accipe cõiugẽ.
Pete ergo eãdem pre eius: & dabit tibi
eã i vxorem. Tũc rñdit tobias & dí
xit. Audio quia tradita est septẽ ui
ris & mortui sunt: sed & hoc audiui
qa demoniũ occidit illos. Timeo er
go ne forte & mihi hęc eueniant: &
cũ sim vnicus pentib⁹ meis deponã
senectutem illorũ cũ tristicia ad ife
ros. Tunc angelus Raphael dixit ei.
Audi me: & ostendam tibi qui sunt
quibus prævalere potest demoniã
um. Hi nanq; qui coniugium ita
suscipiunt vt deum a se & a sua men
te excutiant: & suæ libidini ita vaꝫ
cent sicut equus & mulus quibus
non est intellectus: habet ptãtem de
moniũ super eos. Tu aũt cum acce
peris eam: ingressus cubiculuꝫ per
tres dies continens esto ab ea: & ni
hil aliud nisi orationibus vacabis
cum ea. Ipsa autem nocte incenso
iecore piscis fugabitur demonium.
Secunda vero nocte in copulatiõe
sanctorum patriarcharum admitte
ris. Tertia autem nocte benedictio
nem consequeris vt filii ex vobis ꝓ
creentur incolumes. Transacta au
tem tertia nocte accipies virginem
cum timore domini: amore filiorũ
magis q̃ libidinis ductus: vt in se
mine Abrae benedictionem in fili
is consequaris.

Cap. 7.

INgressi sunt autem ad Ragueꝫ
lem: & susceptꝫ eos raguel cum
gaudio. Intuensq; Tobiam Raguel
virtꝫ & oẽs in cubiculo mos
ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπο
tuos esse. ꝛ nũc ego solus sum pa
λωλότας. καὶ νῦν ἐγὼ μόνος εἰμὶ τῷ πα
tri. ꝛ timeo ne ingressus moriar:
τρί. καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω,
sicut ꝛ ḋ priꝰ. qñ demoniũ a
καθὼς καὶ εἰ πρότερον. ὅτι δαιμόνιον φι
mat ipsam: qõ nõ iniuria afficit quẽq; pter
λεῖ αὐτήν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν
accedẽtes ad eã. ꝛ nũc ego timeo ne
προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ
moriar: ꝛ deducã vitam patris
ἀποθάνω, καὶ καταξω τὴν ζωὴν τοῦ πατρός
mei ꝛ matris mee cũ dolore sup
μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ'
me in sepulchrũ eorũ. ꝛ filius alius
ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν. καὶ υἱὸς ἕτερος
non est, eis: ḋ sepeliat eos.
οὐκ ὑπάρχει αὐτοῖς, ὃς θάψει αὐτούς.
dixit aũt ei angelus: nõ es memor
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος, οὐ μέμνησαι τῶν
sermonũ quos p̃cepit tibi pater tuus
λόγων ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου
super accipiẽda tibi vxore de gẽ
ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γέ
nere tuo? ꝛ nũc audi me frater: da
νους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου ἀδελφέ, δώ
tibi erit in vxorẽ. ꝛ demo
σοί ἔσται εἰς γυναῖκα. καὶ τοῦ δαιμο
nii nullã rõnem habe: da nocte hac
νίου μηδένα λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύ
dabitur tibi ipsa in vxorem. ꝛ
την δοθήσεταί σοι αὐτὴ εἰς γυναῖκα. καὶ
si ingressus fueris ad cubiculũ: sumes cine
ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφ
rẽ incensuum: ꝛ impones de
ραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς
corde piscis ꝛ iecore ꝛ
καρδίας τοῦ ἰχθύος καὶ τοῦ ἥπατος καὶ
facies fumigare. ꝛ odorabit demoniũ
καπνίσεις. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον
ꝛ fugiet ꝛ nõ ampliꝰ redibit in
καὶ φεύξεται καὶ οὐκέτι ἐπανελεύσεται εἰς
seculũ seculi. qnõ aũt accesseris ad
τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. ὅταν δὲ προσπορεύῃ αὐ
eã: surgite ambo ꝛ clamate ad
τῇ, ἐγέρθητε ἀμφότεροι καὶ βοήσατε πρὸς
misericordẽ deũ: ꝛ saluabit vos ꝛ misc- Ba.91
τὸν ἐλεήμονα θεόν, καὶ σώσει ὑμᾶς καὶ ἐλεή
rebit. ne timeas: qñ tibi hec parata erat
σει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμάσθη ἀπ'
a seculo. ꝛ tu cã saluabis. ꝛ
ἀπὸ τῶν αἰώνων. καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις. καὶ
ibit secum ꝛ existi
πορεύσεται μετὰ σοῦ. καὶ ὑπολαμβά
mo ꝙ tibi erunt ex ea filii. ꝛ
νω ὅτι σοὶ ἔσται ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ
vt audiuit tobias hec: dilexit e
ὡς ἤκουσε τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐ
am: ꝛ ala eius adhesit ei
τήν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκολλήθη αὐτῇ
valde. ꝛ venerũt in ecbatana.
σφόδρα. καὶ ἦλθον εἰς ἐκβατανα. Ca. 7.

VEnerunt in domũ ra
Καὶ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν ῥα
guelis. sarra vero obuiã exiit eis: ꝛ salu
γουήλ. σάρρα δὲ ὑπήντησε αὐτοῖς, καὶ ἠσπά
auit eos: ꝛ ipsi illam. ꝛ intro
σατο αὐτούς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν. καὶ εἰσή
duxit eos in domũ. ꝛ dixit ra
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ εἶπε ῥα

guel edne vxori sue: q̄ similis
γυναὶ ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ὡς ὅμοιος ὁ
iuuenis tobie cōsobrino meo. τ
νεανίσκος τωβὴτ τῷ ἀνεψιῷ μου. καὶ
interrogauit eos raguel: vnde estis fra
ἠρώτησεν αὐτοὺς ῥαγουηλ, πόθεν ἐστὲ ἀδελ
tres? τ dixerūt ei: ex filiis nephthalim
φοί; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐκ τῶν υἱῶν νεφθαλείμ
captiuis in ninine. τ dixit e=
τῶν αἰχμαλώτων ἐν νινευί. καὶ εἶπεν αὐ=
is: nostis tobiam fratrem nostrū?
τοῖς, γινώσκετε τωβὴτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν;
illi aūt dixerūt: nouimus. τ dixit e=
οἱ δὲ εἶπον, γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐ=
is: sanus est? illi vero dixerūt: τ viuit τ sanus
τοῖς, ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπον, καὶ ζῇ καὶ ὑγιαί
est. τ dixit tobias: pater meus est. τ
νει. καὶ εἶπε τωβίας, πατήρ μου ἐστί. καὶ
exilit raguel τ osculatus est e=
ἀνεπήδησε ῥαγουηλ καὶ κατεφίλησεν αὐ
um τ fleuit. τ benedixit eum τ
τὸν καὶ ἔκλαυσε. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ
dixit ei: honesti met τ boni
εἶπεν αὐτῷ, ὁ γόνου καλοῦ μου καὶ ἀγαθοῦ
vois filius. τ audiens q̄ tobias
ἀνθρώπου υἱός. καὶ ἀκούσας ὅτι τωβὴτ
perdidit oculos suos k̄ tristat' ē
ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐλυπήθη
τ fleuit. τ edna vxor eius τ sar=
καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ σάῤ
ra filia eius lachrymate sūt. τ susce=
ρα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔκλαυσαν. καὶ ὑπεδέ=
perunt eos alacriter. τ occiderūt arietē
ξαντο αὐτοὺς προθύμως. καὶ ἔθυσαν κριὸν
onium. τ parauerunt cibaria multa. di
προβάτων. καὶ παρέθηκαν ὄψα πολλά. εἶ=
xit aūt tobias raphaeli: azaria frater
πε δὲ τωβίας τῷ ῥαφαὴλ, ἀζαρία ἀδελφὲ
loquere de ilo ḡ dicebas in via: τ
λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ
psiciatur negociū. τ cōmunicauit
τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα. καὶ μετέδωκε τὸν
sermonem raguel. τ dixit raguel ad
λόγον τῷ ῥαγουηλ. καὶ εἶπε ῥαγουηλ πρὸς
tobiā: māduca τ bibe τ hilaris
τωβίαν, φάγε καὶ πίε καὶ ἱλάρευ γε=
sis. te oportet filiam meā accipere.
νοῦ. σοὶ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν.
verūtamē oēndam tibi ueritatem. de
πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀλήθειαν. ἔδω=
di filiam meam septem vi=
κα τὸ παιδίον μου ἑπτὰ ἀνδρά=
ris: τ quō ingressi sunt ad
σιν, καὶ ὅποτε ἂν εἰσεπορεύοντο πρὸς
eam: mortui sunt in nocte. sed
αὐτήν, ἀπέθνησκον ὑπὸ τὴν νύκτα. ἀλλὰ
unpresentiarū hilaris sis. τ dixit tobias:
τὸ νῦν ἔχον πάρευ γίνου. καὶ εἶπε τωβίας,
nō gustabo d̄eq̄ hic: quousq̄ statuis τ
οὐ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν στήσητε καὶ
statuatis ante me. τ dixit raguel: curā habe
σταθῆτε πρός με. καὶ εἶπε ῥαγουηλ, κομίζου
eius ex nūc secundū iudicium: tu
αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ
frater eo ipsius τ ipsa tui. at misericors
ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς καὶ αὕτη σου. ὀλὰ ἐλεήμων
deus p̄speret vobis bona. τ voca
θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ καλλίω. καὶ ἐκάλε
uit sarā filiam suam. τ venit
σε σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. καὶ ἦλθε
ad patrē suum. τ accipiens ma=
πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. καὶ λαβὼν τῆς χεὶ

dixit annę vxori sue. Quam similis
est iuuenis iste consobrino meo. Et
cū hec dixisset: ait. Vnde estis iuue=
nes fratres nostri? At illi dixerūt. ex
tribu neptalim sumus ex captiuita
te niniue. dixitq̄ illis raguel. Nostis
tobiā fratrē meū? Qui dixerūt. No
uimus. Cūq̄ mīta bona loqueretur
de eo. dixit angelus ad raguelē. tobi
as de quo interrogas pater istius ē.
& misit se raguel & cū lachrymis o=
sculatus est eū & plorās supra collū
eius dixit. Benedictio sit tibi fili mi
qa boni & optimi viri fili? es. Et an
na vxor eius & sara ipsorum filia la=
chrymate sūt. postq̄ aūt locuti sūt:
p̄cepit raguel occidi arietem: & pa=
rari cōuiuiū. Cunq̄ hortaretur eos
discūbere ad prādium tobias dixit.
Hic ego hodie nō māducabo neq̄
bibā nisi prius petitionē meā cōfir=
mes & p̄mittas mihi dare sarā filiaz
tuā. quo audito verbo raguel expa
uit sciēs qd euenerit illis septē viris:
qui īgressi sunt ad eā & timere cepit
ne forte & huic similiter cōtingeret
Et cū nutaret & nō daret petenti vi
lū rīsuz: dixit ei angelus. Noli time
re dare eā illi: qm̄ huic timenti deuz
debetur cōiūx filia tua. ppterea ali
us nō potuit habere illā. Tunc dixit
raguel. Nō dubito q̄ deus p̄ces & la
chrymas meas i cōspectu suo admi
serit. Et credo qm̄ ideo fecit vos ve
nire ad me vt & ista cōiūgeretur co
gnatiōi sue ꝑm legē moysi. & nunc
noli dubiū gerere q̄ tibi eā tradā. &
apphendens dexterā filie sue: dexte
re tobie tradidit dicens. Deus abraā
& deus isaac & deus iacob vobiscū
sit & ipse cōiūgat vos īpleatq̄ bndi
ctionem suā i vobis. & accepta char
ta fecerūt cōscriptiōem cōiugii. Et
post hec epulati sūt: bndicētes deū.
Vocauitq̄ raguel ad se annā vxorez
suā & p̄cepit ei vt p̄pararet alterum
cubiculū. Et introduxit illuc sarā filiā
suā & lachrymata est. dixitq̄ ei. For
ti aūo esto filia mea. dns celi det tibi
gaudiū p tedio qđ ppessa es. Ca. 8

Postq̄ vero cenauerūt introdu
xerūt iuuenem ad eā. Recorda
tus itaq̄ tobias sermonū angeli p=
tulit de cassidili suo ptez iecoris po
suitq̄ eā sup carbōes vinos. Tūc ra
phael angelus apphendit demoniū
& relegauit illud i deserto superioris e
gypti. Tūc hortatus est virginez to
bias dixitq̄ ei. Sara exurge & depce
mur deū hodie & cras & p̄m cras. qa
his tribus noctib? deo iūgimur: ter
tia aūt nocte i nro erimus cōiugio.
Filii quippe sctōrū sumus & nō pos
sumus ita cōiungi sicut gentes q̄ ig
norant deū. Surgentes aūt pariter i
stāter orabāt ambo simul vt sanitas
daretur ei. dixitq̄ tobias. Dne deus
patrū nostrorū bndicāt te celi terre
mareq̄ & fontes & flumia & oēs cre
ature tue q̄ in eis sunt. Tu fecisti adā
de limo terre: dedistiq̄ ei adiutoriū
cuā. Et nūc. tu dne tu scis quia nō luxu

num eius: tradidit eam tobie: vxo
ρὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τωβίᾳ γυναῖ
rem. τ dixit: ecce secundū legē moysi
κα. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον μωυσέως
cura habe illā τ duc ad patrē
κομίζου αὐτὴν καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέ
tuum. τ bndixit eos. τ vocauit ed=
σου. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς. καὶ ἐκάλεσεν ἔδ
nam vxorē suā. τ accipiēs libel
ναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ λαβὼν βιβλί
lum scripsit cōscriptionē τ signauit.
ον, ἔγραψε συγγραφὴν καὶ ἐσφράγισαν.
τ ceperūt māducare. τ vocauit raguel
καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν. καὶ ἐκάλεσε ῥαγουηλ
ednā vxorē suā: τ dixit ei:
ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
sozor ꝑpara alterum cubiculū τ
ἀδελφὴ ἑτοίμασον τὸ ἕτερον ταμιεῖον καὶ
introduc eam. τ fecit sicut dixit: τ
εἰσάγαγε αὐτήν. καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε, καὶ
introduxit eam illuc τ lachrymata ē. τ suasce
εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἀπε
pit lachrymas filie sue
δέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
τ dixit ei: forti aio esto filia. dns
καὶ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει τέκνον. ὁ κύριος τοῦ
celi τ terre det tibi gaudiū p
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώη σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς
tristitia tua hac. forti aio esto filia.
λύπης σου ταύτης. θάρσει θύγατερ. Ca. 8.

Postq̄ vero ꝑfecerunt cenare:
ὅτε δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες,
introduxerūt tobiā ad eam. ille aūt va
εἰσήγαγον τωβίαν πρὸς αὐτήν. ὁ δὲ πορευό
dens recordat' ē sermonum raphaelis. τ acce
μενος ἐμνήσθη τῶν λόγων ῥαφαήλ. καὶ ἔλα
pit cinerem incensuum: τ impo
βε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέ=
suit cor piscis τ fecur:
θηκε τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ,
τ fecit fumigare. qđ aūt olfecit demo
καὶ ἐκάπνισεν. ὅτε δὲ ὠσφράνθη ὁ δαιμό
niū odorē fugit in superiora
νιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς
egypti: τ ligauit illud angel'. vt aūt
αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος. ὡς δὲ
occlusi fuerūt ambo: ascēdit tobias
συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέβη τωβίας
super lectum τ dixit: surge sozor
ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ εἶπεν, ἀνάστηθι ἀδελφὴ
τ orabimus vt misereatur nostri domi
καὶ προσευξάμεθα ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ κύρι=
nus. τ cepit tobias dicere: benedictus es
ος. καὶ ἤρξατο τωβίας λέγειν, εὐλογητὸς εἶ ὁ
deus patrū nostrorū: τ benedictum
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ
nomē tuū sanctū τ gloriosum in secu
ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶ
cula. bndicant te celi τ om
νας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ καὶ πᾶ
nes creature tue. tu fecisti adā τ
σαι αἱ κτίσεις σου. σὺ ἐποίησας ἀδὰμ καὶ
dedisti ei adiutoriū cuā firmamentū vxo
ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν Εὔαν γυναῖκα. τὴν γυ
rem eius. ex illis factū est hoīe
ναῖκα αὐτοῦ. ἐξ αὐτῶν ἐφάνη τὸ τῶν ἀνθρώ
nū semē. tu dixisti nō bonū esse
πων σπέρμα. σὺ εἶπας οὐ καλὸν εἶναι τὸν
hoiem solū: faciamus ei adiutoriū
ἄνθρωπον μόνον. ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν ὅ
simile ei. τ nūc dne nō ꝑpter fornica
μοιον αὐτῷ. καὶ νῦν κύριε οὐχὶ διὰ πορνεί

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionē ego accipio sororē meā hanc: αν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην,
sed in veritate. p̄cipe misereri mei et ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας. ἐπίταξον ἐλεῆσαί με καὶ
cū hac seneſcere. et dixit ſe- ταύτη συγκατατηρᾶσαι. καὶ εἶπε μετ' αὐ
cū amen. et dormierunt ambo τοῦ ἀμήν. καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν
nocte. et ſurgēs raguel abiit et ef- νύκτα. καὶ ἀναστὰς ῥαγουὴλ ἐπορεύθη καὶ ὤ
fodit ſepulchrū dicēs: nū et hic morietur? ρυξε τάφον λέγων, μὴ καὶ οὗτος ἀποθάνῃ;
et venit raguel in domū ſuā, et καὶ ἦλθε ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ
dixit edne vxori ſue: mitte εἶπεν ἐδν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἀπόστειλον
ancillarū et videat ſi viuit. ſi μίαν τῶν παιδίσκων καὶ εἰδέτω εἰ ζῇ. εἰ
nō: vt ſepeliā eū. et nemo ſciat. δὲ μή, ἵνα θάψω αὐτόν. καὶ μηδεὶς γνώτω.
et introiuit ancilla aperiēs ia- καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύ
nuā: et inuenit duos dormientes. ραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.
et egreſſa nunciauit eis q̄ viueret. καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ζῇ.
et benedixit raguel deum dicens: καὶ εὐλόγησε ῥαγουὴλ τὸν θεὸν λέγων,
benedict⁹ es deus in oi bñdictiōe mā εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ κα-
da et ſctā. et bñdicant te θαρᾷ καὶ ἁγίᾳ. καὶ εὐλογησάτωσάν σε οἱ
ſancti tui et oēs creature tue: et ἅγιοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου, καὶ
oēs angeli tui et electi πάντες οἱ ἄγγελοί σου καὶ οἱ ἐκλεκτοί
tui bñdicant te in omnia σου εὐλογησάτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς
ſecula. bñdictus es q̄ letificaſti me. et αἰῶνας. εὐλογητὸς εἶ ὅτι εὐφρανάς με. καὶ
nō eſt factū mihi quēadmodū putabā: ſed ſe- οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κα
cūdū magnā miaz tuā feciſti nobiſcū. τὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.
bñdictus q̄ miſertus es i vnob⁹ vnigenitis. εὐλογητὸς ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς. σοί
fac eis dñe miam. p̄fice πρόσταξον ἐλεος. συντέλεσον
vitā eorū in ſanitate cum letitia τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' εὐφροσύνης
et mia. iuſſit aūt ſeruis re- καὶ ἐλέους. ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶ
plere terra ſepulchrū. et fecit eis nupti ſαι τὸν τάφον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γά-
as dierū quattuordecim. et dixit e μον ἡμερῶν δεκατεσάρων. καὶ εἶπεν αὐ-
i raguel: antēq̄ cōplerentur di- τῷ ῥαγουὴλ, πρὶν ἢ συντελεσθῆναι τὰς ἡ-
es nuptiarū cū tureturādo: ne exiret ip μέρας τοῦ γάμου ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐ-
ſe vſq̄quo implerētur quattuordecim τὸν ἕως ἂν πληρωθῶσιν οἱ δεκατέσαρες
dies nuptiarū. et tunc accipiēs ἡμέραι τοῦ γάμου. καὶ τότε λαβόντα τὰ
medietatē ſubſtantie ſue: vt iret ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, πορεύεσθαι
cum ſalute ad patrem. et reli- μετ' ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα. καὶ τὰ λοιπὰ
qua: cū moriar et vxor mea. πάλιν, ὅταν ἀποθάνω κἀγὼ καὶ ἡ γυνή μου. Ca. 9.

Et vocauit tobias raphaelē Καὶ ἐκάλεσε τωβίας τὸν ῥαφαὴλ

rie cauſa accipio ſororem meā cōiu gem: ſed ſola poſteritatis dilectiōe: in q̄ bñdicatur nomen tuū i ſcla ſe culorū. Dixit itaq; ſara. Miſere dñe miſerere nobis: & cōſeneſcamus ā bo pit ſani. Et factū eſt circa pullo rū cantum: accerſiri iuſſit raguel ſer uos ſuos. & abierūt cū eo piter vt fo derent ſepulchrū. Dicebat. n. ne ſili mō euenerit ei: quo& ceteris aliis ſe ptem viris q̄ ſunt ingreſſi ad eā. Cū q; paſſet foſſam: reuerſus raguel ad vxorem ſuaz: dixit ei. Mitte vnā ex ancillis tuis: & videat ſi mortuus eſt vt ſepeliā eū añ̄ illuceſcat. At illa miſit vnā ex ācillis ſuis. que igreſſa cubiculū reppit eos ſaluos & icolu mes ſecū pit dormiētes. Et reuerſa nūciauit bonū nunciū. Et bñdixerūt dñm: raguel vidz & anna vxor eius & dixerūt. Bñdicimus te dñe de⁹ iſrl qa nō cōtigit nobis q̄admodū pu tabam⁹. Feciſti. n. nobiſcū miaz tuā & excluſiſti a nobis īimicū pſeq̄ntē nos. miſertus aūt es duobus vnicis. Fac eos dñe pleni⁹ bñdicere te: & ſa crificium laudis tue & ſue ſanitatis offerre: vt cognoſcat vniuerſitas gē tiū qa tu es deus ſol⁹ i vniuerſa tra. Statiq; p̄cepit ſeruis ſuis raguel vt i plerēt tra foſſā quā fecerāt priuſq̄ e luceſceret. Vxori aūt ſue dixit vt in ſtrueret cōuiuiū & p̄pararet oia q̄ in cibos erāt iter agētibus neceſſaria. Duas quoq; pīgues vaccas & q̄ttuor arietes occidi fecit: et parari epulas oībus vicinis ſuis cunctiſq; amicis. Et acturatuit raguel tobiam vt duas hebdomadas moraretur apd eū. De oībus aūt q̄ poſſidebat raguel dimi diā pt̄e dedit tobie. et fecit hāc ſcptu rā vt ps dimidia q̄ ſuperat: poſt obi tū eorū tobie dñio deueniret. 9.

Vnc vocauit tobias angelū ad ſe: quē quidē hoiem exiſtīabat dixitq; ei. Azaria fr̄: peto vt auſcul tes verba ¦mea. Si meip̄m tradā tibi ſeruū: nō ero condignus p̄uidentie tue. Tñ obſecro te vt aſſūas tibi aīa lia ſiue ſeruitia et vadas ad gabelū i rages ciuitatez medorū: reddaſq; ei chirographū ſuū et recipies ab eo pecuniam et roges eū venire ad nu ptias meas. ſcis. n. ip̄e qm̄ nūerat p̄ meus dies et ſi tardauero vna die plus cōtriſtatur aīa eius. Et certe vi des quō adiurauit me raguel: cuius adiuramentū ſpnere nō poſſū. Tūc raphael aſſūmēs q̄ttuor ex ſeruis ra guelis et duos camelos in rages ciui tatē medorū prexit: et iueniens ga belū dedit ei chirographū ſuū: et re cepit oēz pecuniā. Indicauitq; ei de tobia filio tobie oia q̄ geſta ſunt: fe citq; eū ſecū venire ad nuptias. Cū q; ingreſſus eſſet domū raguelis: in uenit tobiā diſcūbentem: et exiliēs oſculati ſunt ſeiuicez. Et fleuit gabe lus: bñdixitq; deū et dixit. Bñdicat te deus iſrl: quia filius es optī viri & iuſti et timētis deū: et elemoſynas fa cientis. Et dicatur: bñdic⁹ ſup vxorē

et dixit ei: azaria frater accipe te- καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀζαρία ἀδελφὲ λάβε μετὰ
cum puerum et duos camelos: et va- σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πο-
de in rages medie ad gabe- ρεύθητι ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας παρὰ γαβα
lum et porta mihi argentum: et eum ηλ καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν
adduc ad nuptias: qm̄ iurauit raguel ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὁμώμοκε ῥαγουὴλ
nō exiturū me. et pater meus nūerat μὴ ἐξελθεῖν με. καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ
dies. et ſi tardauero multum: τὰς ἡμέρας. καὶ ἐὰν χρονίσω μεγάλως,
triſtabitur valde. et abiit raphael: ὀδυνηθήσεται λίαν. καὶ ἐπορεύθη ῥαφαήλ,
t manſit apud gabelum. et dedit καὶ ἠυλίσθη παρὰ γαβαήλ. καὶ ἔδωκεν
ei chirographū. ille aūt obtulit αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. ὁ δὲ προσήνεγκε τὰ
theculas in ſigillis et dedit e- θυλάκια ἐν ταῖς σφραγῖσι, καὶ ἔδωκεν αὐ
i. et mane ſurrexerūt ſil: et venerūt ad τῷ. καὶ ὤρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν
nuptias. et benedixit tobias vxo γάμον. καὶ εὐλόγησε τωβίας τὴν γυναῖ-
rem ſuam. κα αὐτοῦ. Ca. 10.

Et pater eius tobias cōputa- Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τωβὶτ ἐλογί-
bat vnūquēq; die. et vt impleti ſunt ζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν
dies vie: et nō veniebāt: αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἤρχοντο,
dixit tobias. nunq̄d confuſi ſunt nun- εἶπε τωβὶτ, μήποτε κατηχύνθη μήπο-
q̄d mortuus ē gabel⁹: t nemo ei τε ἀπέθανε γαβαήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δί-
dat pecuniā: t triſtabatur valde. dixit δωσι τὸ ἀργύριον; καὶ ἐλυπεῖτο λίαν. εἶπε
aūt ei vxor: periit puer: δὲ αὐτῷ ἡ γυνή, ἀπώλετο τὸ παιδίον,
qm̄ mortuus eſt. t cepit flere cum. t ὅτι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτόν. καὶ
dixit: nō cure eſt mihi fili qm̄ dimiſi te εἶπεν, οὐ μέλει μοι τέκνον ὅτι ἀφῆκά σε
lumē oculorū meorū. t tobias di- τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου. καὶ τωβὶτ λέ-
cit ei: tace ne verbū hēas. ſanus eſt. et γει αὐτῇ, σίγα μὴ λόγον ἔχε. ὑγιαίνει. καὶ
dicit ei: tace ne ſeducas me. periit λέγει αὐτῷ, σίγα μὴ πλάνα με. ἀπώλετο
puer me⁹. t ibat cotidie τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν
in viam extra: qua pfecti ſunt. p dies aūt ἐν τὴν ὁδὸν ἔξω, ὁδὸς ἀπῆλθον. ἡμέρας δὲ
panez nō māducabat: at noctes oēs nō ceſ- ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας οὐ διε
ſabat flere tobiam filiū ſuum: λίμπανε θρηνοῦσα τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς,
quouſq; cōpleti ſunt quattuordecim di ἕως οὗ διετελέσθησαν αἱ δεκατέσαρες ἡμέ-
es nuptiarū quas iurauit raguel facere ρας τοῦ γάμου ἃς ὤμοσε ῥαγουὴλ ποιῆσαι
ei. ibi. dixit aūt tobias raguēli: di- αὐτῷ ἐκεῖ. εἶπε δὲ τωβίας τῷ ῥαγουὴλ, ἐξα-
mitte me. qm̄ pater meus t mater ποστείλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ
mea iā nō ſperāt videre me. dixit μου ἤδη οὐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε
mihi ſocer eius: mane apud me: δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖνον παρ' ἐμοί,

τego mittā ad patrem tuū: τ
καγὼ ἀποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ
manifestabit ei eaq̄ de te. τ tobias
ἀπλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατὰ σέ. καὶ τωβίας
dicit: non: sed mittte me ad
λέγει, οὐχί, ἀλλ' ἐξαποστείλόν με πρὸς τὸν
patrem meū: surgens aūt raguel dedit
πατέρα μου, ἀναστὰς δὲ ῥαγουηλ ἔδωκεν
ei sarrā vxorē eius. τ
αὐτῷ σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ
dimidiū bonorum: corpora τ
ἥμίση τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ
iumenta τ argentū. τ bñdicens eos
κτήνη καὶ ἀργύριον. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς
misit dicēs: ꝓsperet vos deus fi=
ἐξαπέστειλε λέγων, εὐοδώσαι ὑμᾶς ὁ θεὸς τε
lii deus celi anteq̄ ego moriar.
καὶ ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν.
τ dixit filie sue: honora soce=
καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, τίμα τοὺς πενθε
ros tuos. ipsi nūc pentes tui sunt. vti=
θερούς σου. αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσίν. ἀλ=
nā audiā tuā famā bonā. τ osculat⁹ est
κουσαιμί σου ἀκοὴν καλήν. καὶ ἐφίλησεν
eam. τ edna dixit ad tobiā: fra
αὐτήν. καὶ ἔδνα εἶπε πρὸς τωβίαν, ἀδελ
ter dilecte restituat te dñs
φὲ ἀγαπητὲ ἀποκαταστήσαι σε ὁ κύριος
celi: τ det mihi videre tuos filios e
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δώη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ
sarra filia mea: vt letificer co=
σάῤῥας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώ
ram dño. τ ecce trado tibi
πιον κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι
filiā meā in depositum. τ
τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκη. καὶ
ne tristitiā iferas ei. post hec ꝓficisce
μὴ λυπήσης αὐτήν. μετὰ ταῦτα ἐπορεύε
batur τ tobias bñdicēs deum. τ ꝓsperā
το καὶ τωβίας εὐλογῶν τὸν θεόν. καὶ εὐώ=
fecit viam eius. τ bñdicebat ra=
δωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ κατηυλόγει ῥα=
guelē τ ednam vxorē eius.
γουηλ καὶ ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. II.

Et profect⁹ ē quousq̄ appropinq̄ret ip
Καὶ ἐπορεύθη μέχρις οὗ ἐγγίσαι αὐ
si in niniuē. τ dixit raphael ad to=
τοὺς εἰς νινευί. καὶ εἶπε ῥαφαὴλ πρὸς τω=
biam: cognoscis frater quō reliq̄sti
βίαν, γινώσκεις ἀδελφὲ πῶς ἀφῆκας τὸν
patrē tuū: ꝓcurramus ante
πατέρα σου, προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς
vxorem tuam τ ꝓparemus domū.
γυναικός σου καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν.
accipe tā ad manum fel pi=
λαβε δὴ παραχεῖρα τὴν χολὴν σου ἰχ=
scis. τ abierūt. τ iuit canis
θύος. καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ συνῆλθεν ὁ κύων
post ipsos. τ anna sedebat circūspi
ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἄννα ἐκάθητο περιβλε
ciens filiū suum in via:
πομένη τὸν παῖδα αὐτῆς εἰς τὴν ὁδόν,
τ ꝓcognouit eum venientē. τ dixit
καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον. καὶ εἶπε
patri suo: ecce filius tuus ve
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχε=
nit: τ hō q̄ iuit cū illo.
ται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτ.
τ raphael dixit: scio ego tobia
καὶ ῥαφαὴλ εἶπεν, ἐπίσαμαι ἐγὼ τωβία
q̄ aperiet oculos pater tuus.
ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ πατήρ σου.
tuā & sup pentes vxos: & videat is fili
os vxos: & filios filiorū vxorū vsq̄ in
tiā & q̄rtā gñationē et sit semē vrm
bñdictū a deo isrl: q regnat i scla sc
culorū. Cūq̄ oēs dixissēt amē: accef
serūt ad cōuiuiū. Sz cū timore dñi nu
ptiarū cōuiuiū exercebant. Ca. 10.

CVm vero moras faceret tobias
cā nuptiarū: sollicit⁹ erat pr eius
tobias dicēs. Putas q̄re moratur fili
us meus: aut q̄re detetus ē ibi. putas
ne gabelus mortu⁹ est & nemo red
dat illi pecuniā? cepit āt cōtristari ni
mis ipe & anna vxor eius cū eo & ce
pēt ambo sil' flere: eo q̄ die statuto
mīme reuerteretur filius eorum ad e
os. Flebat igitur mr eius irremedia
bilibus lachrymis atq̄ dicebat. heu
me fili mi vt qd te misimus pegrina
ri: lumē oculorū nrorū: baculū sene
ctutis nre: solatiū vite nre: spem po
sterit atis nostre: oīa sil' in te vno hū
tes te nō debuimus dimittere a no
bis. Cui dicebat tobias. Tace & noli
turbari: sanus ē filius nr: satis fidelis
ē vir ille cū quo misimus eū. Illa āt
nullo mō cōsolari potat: sed cotidie
exiliens circūspiciebat et circuibat
vias oēs p q̄s spes remeandi videba
tur vt pcul videret eū: si fieri posset
venientē. At uero raguel dicebat ad
generū suū. Mane hic et ego mittā
nunciū salutis de te ad tobiā patrem
tuū. Cui tobias ait. Ego noui q̄a pa
meus et mr mea mō dies cōputāt et
cruciatur spūs eorū i ipis. Cūq̄ ver
bis multis rogaret raguel to[illegible]ā et il
le eū nulla ratiōe vellet audire: tradi
dit ei sarā et dimidiā ptē oīs substan
tie sue i pueris i puellis i pecudibus i
camelis et in vaccis: et pecunia mul
ta: et saluū atq̄ gaudentē dimisit eū
a se: dicēs. Angelus dñi sctūs sit tūi
ner vxi: pducatq̄ vos icolumes et
inueniatis oīa recte circa pētes vxos
et videāt oculi mei filios vxos prius=
q̄ moriar. Et appēdētes parētes
filiā suā: osculati sunt eā: et dimisert
ire: monētes eā honorare soceros: di
ligere maritū: regere familiā: guber
nare domū: et seipsam irreprehensi=
bilem exhibere. Cap. 11.

QVnq̄ reuerterētur puenert ad
charrā q̄ est in medio itinere cō
tra niniuē. xi. die. Dixitq̄ angel⁹. To
bia fr scis quēadmodū reliquisti pa=
trē tuū. si placet itaq̄ tibi p̄cedam⁹:
et lento gradu insequātur iter nr̄z fa
milie sil' cū cōiuge tua et cū aialibus
Cūq̄ hoc placuisset vt irēt: dixit ra=
phael ad tobiā. Tolle tecū ex felle pi
scis: erit. n. necessariū. tulit itaq̄ tobi
as ex felle illo et abierūt. Anna ātsede
bat secus viā cotidie i supcilio mōtis
vñ respicere potat de lōgiquo. Et dū
ex eodē loco specularetur aduentū
eius vidit a longe: et ilico cognouit
uenientē filiū suū currensq̄ nūciauit
uiro suo dicēs. Ecce uenit filius tuus.
Dixitq̄ raphael ad tobiā. At ubi in=
troieris domū tuā: statim adora dñz
deū tuū: et gratias agens ei: accede
tu igitur lini sel in ocu
σὺ οὖν ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφ=
los eius. τ cōpunctus detereat τ
θαλμοὺς αὐτοῦ. καὶ δηχθεὶς διατρίψει καὶ
abiciet albugines: τ videbit te.
ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεται σε.
τ currens anna cecidit super
καὶ προσδραμοῦσα ἄννα ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
collum filii sui. τ dixit ei:
τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
vidi te fili: abhinc mori=
εἶδόν σε παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦ
ar: τ flcuerunt ambo. τ tobias
μαι, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. καὶ τωβὶτ
exiit ad ianuā τ offendit.
ἐξῆρχετο πρὸς τὴν θύραν καὶ προσέκοπτεν.
at filius eius cucurrit ad eum: τ app̄
ὁδὲ υἱὸς αὐτ προσέδραμεν αὐτῷ, καὶ ἔπελά
hēdit patrē suum: τ sparsit
βετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπασε
fel sup oculos pa=
τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πα
tris sui dicēs: cōfide pater. vt
τρὸς αὐτοῦ λέγων, θάρσει ὦ πάτερ. ὡς
aūt cōpuncti sunt: attriuit ocu=
δὲ συνεδήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλ=
los suos. τ decorticate sunt ab angu
μοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐλεπίδη ἀπὸ τῶν καν
lis oculorū ei⁹ albugines τ videns filiū
θῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν υἱὸν
suum cecidit sup collum eius
αὐτοῦ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτ
τ flcuit. τ dixit: bñdictus deus τ
καὶ ἔκλαυσε. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ
bñdictū nomen tuū in secula.
εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας.
τ bñdicti omnes sancti tui ange
καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγε
li: q̄a flagellasti τ misert⁹ es. τ eccc
λοι, ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησας. καὶ ἰδοὺ
video tobiam filiū meū. τ introiuit
βλέπω τωβίαν τὸν υἱόν μου. καὶ εἰσῆλθεν
filius eius gaudens: τ annunciauit
ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
patri suo magnalia q̄ facta fuerant i
πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γενόμενα ἐν
media. τ exiit tobias in occur=
τῇ μηδίᾳ. καὶ ἐξῆλθε τωβὶτ εἰς συναντη
sum nurus sue gaudēs τ bñdicens
σιν τῆς νύμφης αὐτοῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν
deum ad portam ninines. τ mirabā
τὸν θεὸν πρὸς τὴν πύλην νινευί. καὶ ἐθαύμα
tur videntes ipsū ambulantem: q̄a
ζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι
vidit. τ tobias cōfitebatur coram
ἔβλεψε. καὶ τωβὶτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπι
eis q̄ misert⁹ fuisset eius deus. τ vt
ον αὐτῶν ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ θεός. καὶ ὡς
appropinq̄uit tobias ad sarrā nurum suā: be
ἤγγισε τωβὶτ σάῤῥα τῇ νύμφη αὐτοῦ, κα
nedixit eam dicens: venias sana
τευλόγησεν αὐτὴν λέγων, ἔλθοις ὑγιαίνου
filia. bñdictus deus q̄ duxit te
σα θύγατερ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς ἤγαγέ σε
ad nos: τ pater tuus τ mater
πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ
tua. τ facta est gaudiū oībus tis q̄ in ninive
σου. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν νινευί
fratribus suis. τ venit achiacha=
ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ παρεγένετο ἀχιάχα
rus τ nasbas cōsobrinus eius. τ
ρος καὶ νασβᾶς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ. καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

facte sunt nuptie tobie cum letícia
ἦν χθη ὁ γάμος τωβία μετ' εὐφροσύνης
per dies septē.
ἡμέρας ἑπτά. Ca.12.

ET vocauit tobias tobiam
Καὶ ἐκάλεσε τωβητ τωβίαν τὸν
filium suum ꝛ dixit ei: vide fi
υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅρα τέ=
li vr̄des mercedē hoi qui
κνον δώσεις μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
venit tecum. ꝛ addere ei
συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ
opꝫ. ꝛ dixit ei tobias: pater
θεῖ. καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, πάτερ
nō ledor vans lej dimidiuꝫ
οὐ βλάπτομαι δίδους αὐτῷ τὸ ἥμισυ
eozū q̄ attuli: qm̄ me adduxit tibi sanuꝫ:
ὧν ἐνήνοχα, ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ,
ꝛ vxorē meā curauit: ꝛ
καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ
argentum meū attulit: ꝛ te sīr
τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως
curauit. ꝛ dixit senex:
ἐθεράπευσε. καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης,
iuste sit ei. ꝛ vocauit ange
δικαιοῦται αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγε
lum ꝛ dixit ei: accipe dimidiuꝫ
λον καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάβε τὸ ἥμισυ
oīa quę attulistis ꝛ abduc sal
πάντων ὧν ἐνήνοχατε καὶ ὕπαγε ὑγι
uus. tunc vocans amboꝫ occul
αίνων. τότε καλέσας τοὺς δύο κρυ=
te: dixit eis: bñdicite deuꝫ
πτῶς, εἶπεν αὐτοῖς, εὐλογεῖτε τὸν θεὸν
ꝛ ip̄i cōfitemini: ꝛ magnificē
καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλω=
tiā date ei. ꝛ cōfitemini
σύνην δίδοτε αὐτῷ. καὶ ἐξομολογεῖσθε
coꝛā oīb9 viuētibus pro iis q̄
ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν
fecit vobiscū. bonū bñdicere
ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ εὐλογεῖν
deum ꝛ exaltare nomē eius:
τὸν θεὸν καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
sermones dei honorifice osten
τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ ἐντίμως ὑπο=
dētes. ꝛ ne cunctemini confi
δεικνύοντες. καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖ
teri ei. mysteriū. n. regis bo
σθαι αὐτῷ. μυστήριον γὰρ βασιλέως κα
num abscōdere: at opera dei re
λὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνα=
uelare honorificū. bonū facite ꝛ
καλύπτειν ἔνδοξον. ἀγαθὸν ποιεῖτε καὶ
malum nō inueniet vos. bonuꝫ ora
κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. ἀγαθὸν προ=
tio cum ieiunio ꝛ elemosyna
σευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης
ꝛ iusticia. bonum parum cum
καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ
iustitia: q̄ multum cum iniusticia.
δικαιοσύνης, ἢ τὸ πολὺ μετὰ ἀδικίας.
bonum facere elemosynam: q̄ thesauri
καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρί
zare aurū: elemosyna em̄ a mor
ζειν χρυσίον, ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανά=
te liberat. ꝛ ipsa emundat om
του ῥύεται. καὶ αὕτη ἐκκαθαίρει πᾶ
ne pcm̄. facientes elemosy
σαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύ
nas ꝛ iusticias replebuntur vita.
νας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς.

ad pr̄em tuuꝫ: & oscularе eū. Statimq̄ lini
sup oculos eius ex felle isto piscis: qđ por
tas tecū. Scias. n. qm̄ mox aperiētur oculi
eius: & videbit pr̄ tuus lumē celi: & i aspe=
ctu tuo gaudebit. Tūc p̄cucurrit cāis q̄ sīr
fuerat in via & q̄si nūcius aduenīēs blādi=
mento sue caude gaudebat. Et exurgens
cecus pr̄cepit offendēs pedibus currere
& data manu puero: occurrit i obuiā filio
suo. Et suscipiēs osculat9 est euꝫ cū vxore
sua & cepēr̄t flere p̄ gaudio. Cūq̄ adoras=
sent deū & grās egissent: cōsederūt. Tūc su
mēs tobias de felle piscis liniuit oculos pr̄i
suo: et sustinuit q̄si dimidiā fere horā: & ce
pit albugo ex oculis ei9 q̄si mēbrana oui e
gredi. quā ap̄hēdēs tobias traxit ab ocu
lis eius: statimq̄ visuꝫ recepit. Et glificabāt
deū ip̄e vidꝫ & vxor ei9: & oēs qui sciebāt
eū. dicebatq̄ tobias. bñdico te dñe de9 isr̄l
quia tu castigasti me & tu saluasti me. et ec
ce ego video tobiā filiū meū. Ingressa est
etiā post. vii. dies sara vxor filii eius: et oīs
familia et pecora sana et cameli et pecūia
multa vxoris ſz et illa pecūia quā recepat
a gabelo: et narrauit p̄entibus oīa bñficia
dei q̄ fecisſz circa eū p̄ hoiez q eū duxerat.
Venerūtq̄ achior & nabath cōsobrini to
bie: gaudentes ad tobiā et cōgratulātes ei
de oībus bonis q̄ circa illū oñderat deus.
Et per septem dies epulantes oīs cū gau
dio magno gauisi sunt. Ca.12.

TVnc vocauit adse tobias filiū suū di=
xitq̄ ei. Quid possum9 dare viro isti
sctō q̄ venit tecū? Rñdens tobias dixit p̄i
suo. P̄r quā mercedeꝫ dabim9 ei: aut q̄d di
gnū potīt esse bñficiis eius? me duxit et re
duxit sanū: pecuniā a gabelo ip̄e recepit:
vxoreꝫ ip̄e me hr̄e fecit: et demoniū ab ea
ip̄e cōpescuit: gaudiū pentib9 eius fecit:
mei p̄m a deuoratōie piscis eripuit: te quo
q̄ videre fecit lumen celi: et bonis oīb9 p
eū repleti sum9. Quid illi adhuc pōt i m9
dignū dare? Sed peto te p̄r mi: vt roges eū
si forte dignabitur medietatē de oīb9 q̄ al
lata sunt sibi assumere. Et vocātes eū p̄r. s.
et filius: tulerūt eū in ptē et rogare cepēr̄t
vt dignaretur dimidiā ptē oīz q̄ attulerāt
acceptā hr̄e. Tūc dixit eis occulte. Bñdici=
te deū celi et corā oībus viuētibus cōfite=
mini ei: q̄a fecit vobiscū mīaꝫ suā. Etem̄ sa
cm̄ regis abscōdere bonū est: opa āt dei
reuelare et cōfiteri honorificū est. Bona ē
or̄o cū ieiunio & elemosyna: magisq̄ the
sauros auri recōdēr̄. qm̄ elemosyna a mor
te liberat: et ip̄a ē q̄ purgat pctā & facit in
uenire vitā etnā. Qui āt faciūt pctū & iniq̄
tatē hostes sūt aīe sue. Manifesto ergo vo
bis veritatē & nō abscōdā a vobis occultū
sm̄onē. Q̄n orabas cū lachrymis & sepe=
liebas mortuos & derelinq̄bas prādiū tu=
um: & mortuas abscōdebas p die ī domo
tua & nocte sepeliebas eos: ego obtuli o=
rationē tuā dn̄o. et q̄a accept9 eras deo: ne
cesse fuit ut tentatio ꝓbaret te. Et nūc mi=
sit me dn̄s vt curarē te: & sarā uxorē filii tui
a demonio liberarem. Ego. n. sum raphael
angelus unus ex septeꝫ q̄ astamus añ dn̄m
Cūq̄ hec audissent turbati sūt & tremen=
tes cecider̄t sup tram ī faciem suā. Dixitq̄
eis angel9. Pax uobis: nolite timere. Etem̄
cū essem uobiscū p uolūtatē dei erā: ipsum

at peccantes hostes sunt
οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες πολέμιοί εἰσι τῆς
sue vite. non abscondā a vobis oñe
ἑαυτῶν ζωῆς. οὐ μὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν
verbū. dixi āt mysterīū regis abscō
ῥῆμα. εἶρκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρύ
dere bonum: at opera dei reuela
ψαι καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακα=
re honorificū. ꝛ nunc q̄n orasti
λύπτειν ἔνδοξον. καὶ νῦν ὅτε προσηύξω
tu ꝛ nurus tua sarra: ego in=
σὺ καὶ ἡ νύμφη σου σάρρα, ἐγὼ προσή=
duxi memoriā oratiōis ve
γαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑ=
stre coram sancto. ꝛ q̄n sepelichas
μῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου. καὶ ὅτε ἔθαπτες
mortuos: sīr aderam
τοὺς νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρήμην
tibi. ꝛ q̄n nō cūctatus fuisti surgere ꝛ
σοι. καὶ ὅτε οὐκ ὤκνησας ἀναστῆναι καὶ
relinquere p̄randiū tuū vt abi
καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου ὅπως ἀπελ
ēs cooperires mortuū: nō lātuisti
θὼν περιεβάλλης τὸν νεκρόν, οὐκ ἔλαθές
me būfaciens. sed tecum eza. ꝛ
με ἀγαθοποιῶν. ἀλλὰ σὺν σοὶ ἤμην. καὶ
nunc misit me deus ad sanādu ꝛ te
νῦν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἰάσασθαί σε
ꝛ nurum tuā sarram. ego sum
καὶ τὴν νύμφην σου σάρραν. ἐγώ εἰμι
raphael vnus de septē angelis
ῥαφαὴλ εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
sctīs q̄ offerunt oratio=
ἁγίων οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευ
nes sctōrum: ꝛ ambulant an=
χὰς τῶν ἁγίων, καὶ ἐκπορεύονται ἐνώπι
te maiestatē sc̄ti. ꝛ turbati
ον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου. καὶ ἐταράχθη
sunt duo: ꝛ ceciderūt in faciem
σαν οἱ δύο, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον
quia timuerunt. ꝛ dixit eis: ne
ὅτι ἐφοβήθησαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ
timeatis: q̄a pax vobis erit. at
φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνη ὑμῖν ἔσαι. τὸν δὲ
deum bñdicite: q̄a non mea gratia:
θεὸν εὐλογεῖτε, ὅτι οὐ τῇ ἐμαυτοῦ χάρι
sed voluntate dei nostri ve=
τι, ἀλλὰ τῷ θελήσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν πά
ni. vñ bñdicite euꝫ in secu=
ντη. ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ
la. oībus diebus apparebā vo
νας. πάσας τὰς ἡμέρας ὠφθανόμην ὑ
bis. ꝛ non māducaui: neq̄ bibi. sed
μῖν. καὶ οὐκ ἔφαγον, οὐδὲ ἔπιον. ἀλλὰ
visionē vos videtis. ꝛ nūc cōfite
ὅρασιν ὑμεῖς θεωρεῖτε. καὶ νῦν ἐξομο=
mini deo: q̄n ascendo ad euꝫ q̄
λογεῖσθε τῷ θεῷ, ὅτι ἀναβαίνω πρὸς τὸν
misit me. ꝛ scribite oia
ἀποστείλαντά με. καὶ γράφατε πάν=
q̄ cōsumata sunt in libro. ꝛ
τα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον. καὶ
surrexerunt ꝛ nō amplio9 viderunt eum. ꝛ
ἀνέστησαν καὶ οὐκέτι εἶδον αὐτόν. καὶ
cōfitebātur opa magna ꝛ
ἐξωμολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ
mirabilia dei.
θαυμαστὰ τοῦ θεοῦ. Ca. 13.

ET vt apparuit eis angelus
Καὶ ὡς ὤφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος
dñi: ꝛ tobias scripsit oratiōnem
κυρίου, καὶ τωβὴτ ἔγραψε προσευχὴν

Universidad de Deusto
Biblioteca

in exultationẽ: ꝛ dixit: benedictus
εἰς ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ
deus viuẽs in secula ꝛ re=
θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἡ βασι=
gnum eius: ꝙa ipse flagellat ꝛ mi
λεία αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐ=
serẽt: deducit ad iferos ꝛ reducit. ꝛ
λεεῖ, καταγει εἰς ἅδην καὶ ἀναγει. καὶ
nõ est ꝙ effugiat mannm e=
οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐ
ius. cõfitemini et filli israel
τοῦ. ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
in cõspectu gentiũ: qm̃ ipse disper=
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διέσπει=
sit nos inter eos. ibi ostdite
ρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐκεῖ ὑποδείξατε
magnificẽtiã eius. ꝛ exaltate e
τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ. καὶ ὑψοῦτε αὐ
um in cõspectu oĩs viuẽtis: qm̃ ip
τὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐ
se dñs noster. ꝛ deus ipse pa
τὸς κύριος ἡμῶν. καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς πα=
ter noster in oĩa secula. ꝛ
τὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. καὶ
flagellabit nos in iniqtatib⁹ no
μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡ=
strís: ꝛ iterũ miserebit. ꝛ cõgregabit
μῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει. καὶ συναξει
nos ex oĩbus gẽtibus: vbi disp=
ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὗ διέσπει=
sit nos inter eas. si cõuersi fueritis
ρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐὰν ἐπιστρέψητε
ad eum in toto corde vestro ꝛ in
πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν
tota aĩa vestra: vt faciatis ante
ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον
eum veritatem: tunc cõuertetur ad
αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑ=
vos. ꝛ nõ abscõdet faciẽ suam
μᾶς. καὶ οὐ μὴ κρύψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a vobis. ꝛ videbitis ꝙ faciet vobi
ἀφ' ὑμῶν, καὶ θεάσεσθε ἃ ποιήσει μεθ' ὑ=
scum. ꝛ confitemini ei in toto
μῶν. καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ
ore vestro. ꝛ bñdicite do
τῷ στόματι ὑμῶν. καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύ
minũ ptãtis. ꝛ exaltate
ριον τῆς δυνάμεως. καὶ ὑψώσατε τὸν
regem seculorũ. ego in terra
βασιλέα τῶν αἰώνων. ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς
captiuitatis mee cõfiteor il=
αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐ=
li: ꝛ oñdo fortitudinẽ ꝛ ma=
τῷ, καὶ δεικνύω τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν με=
gnificentiã eius genti peccatrici. ꝙs
γαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῷ. τίς
cognoscit si volet vos. ꝛ faciet
γνώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει
miam vobis: deũ meũ exalto: ꝛ
ἔλεημοσύνην ὑμῖν; τὸν θεόν μου ὑψῶ, καὶ
aĩa mea regem celi:
ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ,
ꝛ exaltabit magnificentiã e=
καὶ ἀναλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐ
ius. dicant oẽs ꝛ cõfitean
τοῦ. λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογεί
tur ei in iustícia. hierlz cini
σθωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ. ἱερ̃ν πό
tae sancte flagellabit te in oplibus
λις ἁγία μαστιγώσει σε ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν

benedícite & cantate illi: vídebar quídem vobíscum manducare & bíbere. sed ego cí bo iuísibili & potu q ab hoí bus videri nõ potest: vtor. Tempus est ergo vt reuertar ad eum qui me misit. vos autem benedíci te deum: & narrate omnia mirabília eius. Et cum hec dixísset: ab aspectu eorum ab latus est: & vltra eum vídere non potue=runt. Tunc prostrati per horas tres in fa=ciem: benedíxerunt deum. Et exurgẽtes narrauerunt oĩa mirabília eius. Ca.13.

APeriens autez tobías senior os suum benedíxit dominũ. & díxit. Magnus es dñe in eternum. & in omnia secula re=gnũ tuum: qm̃ tu flagellas & saluas: dedu cis ad ínferos & reducis: & non est qui ef=fugiat manum tuam. Confitemíni domí=no filli ísrael: & ín conspectu gentíum lau date eum. quoniã ídeo dísperst vos inter gentes que ignorant eum: vt vos enarre=tis mirabília eius & faciatis scíre eos: quía non est alíus deus omnipotens preter eũ. Ipse castígauit nos ꝓpter ínquitates no stras: & ípse saluabit nos ꝓpter mísericor día suam. Aspícite ergo que fecit nobí scum: & cum tímore & tremore cõfitemí ni illi: regemq; seculorum exaltate ín ope ribus vestris. Ego autem ín terra captíui=tatis mee confitebor illi: quoniã ostendit maiestatem suam in gentem peccatrícez. Conuerti míni itaq; peccatores: & facite iustitiam coram domíno credentes q fa=ciat vobíscum mísericordiam suam. Ego autem & anima mea in eo letabímur. Be=nedícite domíno omnes electi eius: agíte dies leticie & confitemíni illi. Hierusalem ciuitas dei castígauit te dominus ín operi bus manuum tuarum. Confitere domíno ín bonís tuis & benedíc deum seculorum vt reedíficet ín te tabernaculuz suum & re uocet ad te omnes captíuos & gaudeas in omnía secula seculorum. Luce splendída fulgebis & omnes fines terre adorabũt te. Natíones ex longínquo ad te venient: & munera deferentes adorabunt ín te domí num & terram tuam ín sanctificationẽ ha bebunt. Nomẽ enim magnũ ínuocabũt ín te. Maledícti erũt qui cõtempserínt te: & condemnati erunt oẽs qui blasphema=uerínt te: benedícticz erunt qui edíficaue=rínt te. Tu autẽ leta beris in fílíis tuís: quo niam omnes benedícentur & congrega buntur ad dñm. Beatí omnes qui dílígũt te: & qui gaudent super pace tua. Anima mea benedíc dominum qm̃ líberauit hie rusalem ciuitatem suam a cunctís tríbula tionibus eius dominus deus noster. Btũs ero si fuerínt relíquie semínis mei ad vídẽ dam clarítatem hierusalem. Porte hieru=salem ex saphyro & smaragdo edificabũ=tur & ex lapíde precioso omnís circuítus murorum eius. Ex lapíde candído & mũ do omnes platee eius sternentur: & per vícos eius alleluía cantabítur. Benedí=ctus dominus qui exaltauit eam: vt sit re gnum eius ín secula seculorum super eã.

A M E N.

filios tuos: ꝛ rursum miserabitur filios
υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς
tustorũ. cõfitere dño: qm̃
τῶν δικαίων. ἐξομολογοῦ τῷ κυρίῳ, ὅτι
bonus. ꝛ bñdic regem
ἀγαθός. καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν
seculorũ: vt iterum tabernaculũ ei⁹ edifi=
αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδο
cetur in te cum gaudio: ꝛ letificet
μηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφράνῃ
in te captiuos tuos: ꝛ dili=
ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους σου, καὶ ἀγα=
gat in te miseros in
πήσαι ἐν σοὶ τοὺς παλαιπώρους εἰς
omnes gñationes secul. gẽtes mul
πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. ἔθνη πολ
te a longe venẽt ad nomẽ dñi
λὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα κυρίου
dei: mũera in manibus hñtes: mu=
τοῦ θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶ
nera regi celi. gñatiões gña
ρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ. γενεαὶ γε
tionũ laudabũtur te: ꝛ vabunt exul
νῶν αἰνέσουσίν σε, καὶ δώσουσιν ἀγαλ
tationẽ. maledicti oẽs ꝙ ode
λίασιν. ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μι=
runt te. bñdicti erunt oẽs
σοῦντές σε. εὐλογημένοι ἔσονται πάν
ꝙ diligũt te in seculũ.
τες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.
letare ꝛ exulta in filiis
χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
tustorum: qm̃ cõgregabuntur ꝛ bñ
τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐ
dicent dñm tustorũ. o bea
λογήσουσι τὸν κ̄ν τῶν δικαίων. ὦ μακάρι
ti ꝙ diligunt te. gaudebunt super
οι οἱ ἀγαπῶντές σε. χαρήσονται ἐπὶ τῇ
pace tua. bti qui tristati fuerũt in
εἰρήνῃ σου. μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ
oĩbus flagellis tuis: qm̃ in te gau
πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χα
debũt vidẽtes oẽm gloriam
ρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν
tuã: ꝛ letabũtur in eternũ.
σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. ἡ
aĩa mea bñdicat deũ regem
ψυχή μου εὐλογείτω τὸν θ̄ν τὸν βασιλέα
magnũ: ꝙa edificabitur hierusa
τὸν μέγαν, ὅτι οἰκοδομηθήσεται ἱερουσα
lem saphiro ꝛ smaragdo ꝛ la=
λὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ καὶ λί
pide p̃cioso: muri tui ꝛ turres
θῳ ἐντίμῳ, τὰ τείχη σου καὶ οἱ πύργοι
ꝛ ꝓpugnacula in auro mun=
καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθα=
do. ꝛ platee hierusalem
ρῷ. καὶ αἱ πλατεῖαι ἱερουσαλὴμ
berrillo ꝛ carbũculo ꝛ lapide e
βηρύλλῳ καὶ ἄνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ
supbir sternẽtur. ꝛ di
σουφείρ ψηφολογηθήσονται. καὶ ἐροῦ=
cẽt omnes vici eius alleiu
σι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς ἀλληλοὺ
ia. ꝛ laudabunt dicentes: bñdi=
ϊα. καὶ αἰνέσουσι λέγοντες, εὐλογη=
ctus deus qui exaltauit omnia
τὸς ὁ θεὸς ὃς ὕψωσε πάντας τοὺς
secula.
αἰῶνας.

Ca.14.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.Tob.cū iter.lati. Trāsla.B.Vie. Trāsla.gre.Tob.cūiter.lat.

Et cessauit cōfiteri tobias. καὶ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος τῷ θεῷ. τ erat annorū dnquagintaocto: qñ pdidit

καὶ ἦν ἐτῶν πεντηκονταοκτώ, ὅτε ἀπώλεσε visum: τ post annos octo respexit. τ

τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε. καὶ faciebat elemosynas. τ appositit time

ἐποίει ἐλεημοσύνας. καὶ προσέθετο φοβεῖ re dñm deum. τ cōfiteri e=

σθαι κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐ i. maxime āt senuit. τ vocauit fili

τῷ. μεγάλως δὲ ἐγήρασε. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱ um suum τ sex filios filii sui. τ

ὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἑξ υἱοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ dixit ei: fili accipe filios tuos.

εἶπεν αὐτῷ, τέκνον λάβε τοὺς υἱούς σου. ecce senui: τ ad discedendu3

ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποστρέχειν ἀ= a vita sum. vade in mediam fi

πὸ τοῦ ζῆν ἐγώ. ἀπελθὲ εἰς τὴν μηδίαν τε lit: qa credidit q̄cunq; locutus ē ionas

κνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνᾶς ppheta de niniue: q̄ subuerte

προφήτης περὶ νινευί, ὅτι καταστραφήσε= tur. in āt media magis erit pax vsq; ad

ται. ἐν δὲ τῇ μηδίᾳ μᾶλλον ἔσται εἰρήνη ἕως tps. τ q̄ fratres nostri in terra di=

καιροῦ. καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκο spergētur a bona terre. τ hieru

σπισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς. καὶ ἔρο= salez erit deserta: τ dom9 dei in

σόλυμα ἔσται ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν ea cōburet̄: τ deserta erit vsq; ad

αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσται μέχρι tps. τ iterū miserebitur eoꝝ deus: τ

χρόνου. καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ cōuertet eos in terrā. τ edifi

ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ οἰκοδομή cabūt domū nō ꝗlis p̄ri9: vsq; quo cō

σουσι τὸν οἶκον οὐχ οἷος ὁ πρότερος, ἕως πλη pleātur tpa seculi. τ post hec re

σθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι uertētur de captiuitatibus: τ edi

στρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκο ficabunt hierlm honorifice. τ domus dei

δομήσουσιν ἱλαρῶς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ in ea edificabitur. τ in omnes

ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται. καὶ εἰς πάσας τὰς gñatiōes seculi edificatio gloriosa: sl

γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἔνδοξος, κα cut locuti sunt de ea ppphete τ

θὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται. καὶ oēs gētes cōuertētur vere ad ti

πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φο mendū dñm deū: τ cōfodient

βεῖσθαι κύριον τὸν θεόν, καὶ καταρύξουσι τὰ idola sua. τ bñdicent oēs

εἴδωλα αὐτῶν. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ gētes dñm. τ popul9 eius confitebi=

ἔθνη τὸν κύριον. καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσε tur deo. τ exaltabit dñs populū suū.

ται τῷ θεῷ. καὶ ὑψώσει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. τ gaudebūt oēs q̄ diligunt dñz

καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες κν deū in veritate τ iusticia facientes

τὸν θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ποιοῦντες

Capitulum quartūdecimū.

Et cōsumati sunt sermōes tobie. Et postq̄ illumiatus est tobias

vixit annis q̄dragīta duobus: & vidit filios nepotū suoruz. Cōpletis itaq; annis centūduobus: sepult9 ē hono

rifice ī niniue. Quinq̄ginta nāq; sex annorū lumen oculorū amisit: sexa

genarius vero recepit. Reliquūvero vite sue in gaudio fuit: & cū bono p

fectu timoris dei prexit in pace. In hora āt mortis sue vocauit ad se to=

bīā filiū suū & septē iuuenes filios su os nepotes: dixitq; eis. Prope erit in

teritus niniue. Nō. n. excidit verbū dñi: & fratres nr̄i qui dispersi sunt a

a tra Israel reuertētur ad eā. Ois aūt deserta tra eius replebitur & dom9

dei que in ea incēsa est iterū reedifi=

cabitur: ibiq; reuertētur oēs timen

tes deū & relinq̄nt gentes idola sua

& veniēt in hierlm: & ihabitabūt in

ea & gaudebūt in ea oēs reges terre

adorantes deū isrl. Audite ergo filii

mei patrem vestrum. Seruite domi

no in veritate & inquirite vt facia=

tis que placita sūt illi: & filiis vestris

mandate vt faciāt iusticias & elemo

synas vt sint mēores dei & bñdicant

eum in oī tpe in veritate & in tota

virtute sua. Nunc ergo filii audite

me & nolite manere hic: sed quacū

q; die sepelieritis mr̄em vestram cir

ca me in vno sepulchro: ex eo dirigi

te gressus vestros: vt exeatis hinc.

Video enim quia iniquitas eius fi=

nem dabit ei. Factum est autem

post obitum matris sue: Tobias ab=

scessit ex niniue cum vxore sua &

filiis & filiorum filiis: & reuersus

est ad soceros suos: inuenitq; eos in

columesin senectute bona: & cu=

ram eorum gessit: & ipse clausit o=

culos eorum: & omnem heredita=

tem domus raguelis ipse percepit.

viditq; quintam generationem fili

oz̄q; filiorum suorum: & completis

annis nonaginta & nouem in timo

re domini cum gaudio sepelierunt

eum. Omnis autem cognatio eius

& oīs generatio eius in bona vita &

in sancta conuersatione perman=

sit: ita vt accepti essent tam deo q̄

hominibus & cunctis habitanti=

bus terram.

Explicit liber Tobie.

miam fratribus nostris. τ nūc filii

ἔλεος ποίησατε τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν. καὶ νῦν τέκνον ἄ abi a niniue: qm̄ omnino erūt q̄ locu

πελθε ἀπὸ νινευί, ὅτι πάντως ἔσται ἃ ἐλά tus est ppheta ionas. tu āt serua le

λησεν ὁ προφήτης Ἰωνᾶς. σὺ δὲ τήρησον τὸν gem τ pcepta: τ esto amator ele

νόμον καὶ τὰ προστάγματα, καὶ γίνου φιλελεή mosynarū τ iustus: vt tibi bene sit. τ sepeli

μων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ. καὶ θάψον me bene: τ matrem tuā mecum. τ

με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ. καὶ nō vltra maneatis in niniue. fili vide q̄d

μηκέτι αὐλισθῆτε εἰς νινευί. τέκνον ἴδε τί fecit aman achiacharo q̄ nutriuit e=

ἐποίησεν ἀμὰν Ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐ um: vt e luce duxit eū in tene

τόν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ σκό bras: τ q̄nta retribuit ei. τ achia

τος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ Ἀχια charus q̄dē saluat9 ē: illi vero retribu

χαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδο= tio data est: τ ipse descendit in tene

μα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκό bras. manasses in elemosyna erat: τ saluat9 ē

τος. μανασσῆς ἐν ἐλεημοσύνῃ ἦν, καὶ ἐσώθη de laqo mortis quē fixerūt ei. aman

ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξαν αὐτῷ. Ἀμὰν āt incidit in laqueū: τ peri=

δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλε= it. τ nūc fili vide q̄d elemosyna fa=

σε. καὶ νῦν παιδίον ἴδε τί ἐλεημοσύνη ποι cit: τ quō iusticia liberat. τ hec ip

εῖ, καὶ πῶς δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐ so dicente: defecit aīa eius in

τοῦ λέγοντος, ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν lecto. erat āt ānorū cētum q̄nquagintaocto.

κλίνην. ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ. τ sepeliuit eum honorifice. τ q̄s obi

καὶ ἐθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως. καὶ ὅτε ἀπέθα it anna mater eius: sepeliuit eā cum

νεν Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἐθαψεν αὐτὴν μετὰ patre suo. abiit āt tobias cum

τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἀπῆλθε δὲ Τωβίας μετὰ vxore sua τ filiis in ecbata

τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν εἰς ἐκβάτα na ad raguelē socerum suum. τ

να πρὸς Ῥαγουήλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. καὶ va pꝛos ꝛagouηλ τον πενθερον αυτου. και

ἐγήρασεν ἐντίμως. καὶ θανόντας τοὺς πεν senuit honorifice. τ mortuos so=

θερούς αὐτοῦ ἔθαψεν ἐνδόξως. καὶ ἐκληρονό ceros suos sepeliuit glorioſe. τ hereditate

μησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ Τωβὶτ τοῦ acq̄siuit substātiā eorū. τ tobie

πατρὸς αὐτοῦ. ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐ patris sui. obiit autē τ ipse an

νενηκοντακαὶ ἑπτὰ ἐν Ἐκβατάνοις τῆς norū centum viginti septē in ecbatanis

Μηδίας. καὶ ἤκουσε πρὶν ἢ ἀποθανεῖν αὐ medie. τ audiuit anteq̄ mozeretur ip=

τὸν τὴν ἀπώλειαν νινευὶ ἣν ἤχμαλώτευ se destructionē niniues q̄ in captiuitatē

σεν Ναβουχοδονόσωρ καὶ Ἀσσυήρος. καὶ cepit nabuchadonosor & assuerus. τ

ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ νινευί. gauisus ē anteq̄ mozeretur sup niniue.

Finis Tobie.

Τέλος τοῦ Τωβίτ.

Incipit Prologus.B.Hieronymi presbyteir in librum Judith.

A Pud hebreos liber Iudith inter agiographa legitur: cuius autoritas ad roboranda illa que in contentionem veniunt: minus idonea iudicatur. Chaldeo tamen sermone conscriptus inter historias computatur. Sed quia hunc librum synodus nicena in numero sanctarum scripturarum legitur computasse: acquieui postulationi vestre: immo exactioni & sepositis occupationibus quibus vehementer arctabar: huic vnam lucubratiunculam dedi: magis sensum e sensu q̄ ex verbo verbum transferens. Multorum codicum varietatem vitiosissimam amputaui: sola ea que intelligentia integra in verbis chaldeis inuenire potui: latinis expressi. Accipite Iudith vidu am: castitatis exemplum. & triumphali laude perpetuis eam preconiis declarate. Hanc enim non solum feminis: sed & viris imitabilem dedit qui castitatis eius remunerator virtutem ei talem tribuit vt inuictum omnibus homini bus vinceret: & insuperabilem superaret.

Explicit prologus.

Trās.gre.iudith.cū iter.lat.Trāsla.B.H.Trās.gre.iudith.cū iter.lati.

INCIPIT TRANSLA tio beati Hieronymi libri Iudith.

Capitulum primum.

RPhaxat itaq; Rex Medorum subluga uerat multas gentes imperio suo: & ipse edificauit ciuitatem potentissimam quam appellauit Egbathanis. Ex lapidibus quadratis & sectis fecit muros eius: in altitudine cubitorum septuaginta & in latitudine cubitorū triginta. Turres vero eius posuit in altitudine cubitorum centum. Per quadrum vero earum latus vtrumq; vicenorum pedum spacio tendebatur. Posuitq; portas eius in altitudine turrium: & gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui: & in gloria quadrigarum suarum.

Anno igitur duodecimo regni sui: Nabuchodonosor rex Assyriorum: qui regnabat in niniue ciuitate magna: pugnauit cōtra arphaxat: & obtinuit eum in campo magno: qui appellatur Ragau: circa Eufratem & Tigrim & Iadason in campo Erioch regis Elicorum. Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor: & cor eius eleuatum est: & misit ad omnes

Ca. I.

Anno duodecimo regni nabuchodonosor: q̄ regnauit in niniue ciuitate magna in diebus arpharad q̄ regnauit medis in ecbatanis. & edificauit in ecbatanis circūcirca muros ex lapidibꝰ sectis in latitudinē cubitorū trium: in longitudinē cubitorū sex: & fecit altitudinē muri cubitorum septuaginta: & latitudinē ipsius cubitorū quinquaginta. & turres eius statuit super portis eius cubitorū centū: & latitudinē eius fundauit ad cubitos septuaginta. & fecit portas exiens exiencia. & fecit portas ipsius portas sublatas in altitudiez cubitorū septuaginta: & latitudo ipsarū cubitorū quadraginta ad exitus exercitus potentium eius: & ad acies peditum eius. & fecit bellum in diebus illis rex nabuchodonosor cōtra regem arpharad in campo magno. hic est campus in terminis ragau. & occurrerunt ad eum oēs habitantes montana: & omnes habitantes ea pharatem & tigrim & hydaspem & campum arioch regis elymeorum. & cōuenerūt gētes multe valde in prelium filiorū gelod. & misit nabuchodonosor rex assyriorum ad omnes habitantes persidam: & ad omnes habitantes versus occidentem: & habitantes cilitiam & damascum & libanum & antilibanum: & omnes habitantes cōtra faciem maritime regiōis: & eos q̄ in gētibus carmeli: & galaad & superiorē galileam & magnū cāpum esdrelom: & omnes qui in samaria & ciuitates eius: & transiordanem vsq; ad hierusalem & betane & chellus & cades & fluvium egypti & taphnē & rameses: & omnem terrā gesem quousq; puenitur ad terga tanis & memphis: & oēs habitantes egyptum: quousq; puenitur ad termios ethiopie. & vilipenderūt omnes habitantes terram verbum nabuchodonosor regis assyriorum: & nō cōuenerunt illi in bellum: quia erant apud eos quasi viri vnius. & remiserunt nuncios eius vacuos in ignominia a facie ipsorum, & omnes qui habitabant ea contra occidentem.

Universidad de Deusto Biblioteca

t idignatus ē nabuchodonosor cōtra oēm
καὶ ἐθυμώθη ναβουχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν
terrā hanc valde. t iurauit per
τὴν γῆν ταύτην σφόδρα. καὶ ὤμοσε κα
thronū t regnum ſu
τὰ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐ
um nimirū vlturum ſe omnes
τοῦ ἢ μὴν ἐκδικήσειν αὐτὸν πάντα τὰ
termios cilicie t damaſci t ſy
ὅρια τῆς κιλικίας καὶ δαμασκοῦ καὶ συ
rie: t iterēpturū gladio ſuo om
ρίας, καὶ ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πάν
nes habitantes in terra moab t
τας τοὺς καθημένους ἐν γῇ μωὰβ καὶ
filios ammon t omnem iu
τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ πᾶσαν τὴν ἰου
deam t omnes q̄ in egypto: donec
δαίαν καὶ πάντας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, ἕως
ueniaſ ad terminos duplicis ma
τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ ὅρια τῶν δύο θαλασ
ris. t aciē inſtruxit in potentia ſua
σῶν. καὶ παρετάξατο ἐπὶ δυνάμει αὐτ
cōtra arpharād regem in anno ſe
πρὸς ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑ
ptimo decimo. t cōfortatus ē in bel
βδόμῳ καὶ δεκάτῳ. καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέ
lo ſuo: t oēs currus ſui'.
μῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ.
t dñatus eſt ciuitatibus eius. t pue
καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ. καὶ ἀφί
nit vſq; ad ecbatana: t obtinuit
κετο ἕως ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν
turres: t deſtruxit plate
πύργων, καὶ προενόμευσε τὰς πλατεί
as eius: t ornatū eius dedit
ας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔδωκεν
in oppꝛobriū eius. t cepit arpha
εἰς ὄνειδος αὐτῆς. καὶ ἔλαβε τὸν ἀρφα
xad in mōtib⁹ ragau: t iaculatus
ξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι ῥαγαῦ, καὶ κατεκόντι
eſt eum in iaculis ſuis. t
σεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτοῦ. καὶ
diſperdit eum vſq; ad diem il
ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί
lam: t reuerſus ē poſt eum in nineue
νης, καὶ ἀνέστρεψε μετ' αὐτὸν εἰς νινευί
ipſe t oīs cōmixtus eius: mul
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτοῦ, πλῆ
titudo virox bellatorum magna valde.
θος ἀνδρῶν πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα.
t erat ibi torpens t cōfuſa facies ip
καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ ἐνωχούμενος αὐ
ſe t exercitus eius p dies cen
τὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐφ' ἡμέρας ἑκα
tum viginti.
τὸν εἴκοσι.

Ca. 2.

ET in anno octauo t decimo
Καὶ ἐν ἔτει τῷ ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ
ſecunda t vigeſima primi mēſis
δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνὸς
factū ē verbum in domo nabuchodonoſor
ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ ναβουχοδονόσορ
regis aſſyriorum vt vlciſceretur omnē
βασιλέως ἀσσυρίων ἐκδικῆσαι πᾶσαν
terrā ſicut locutus ē. t cōuoca
τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. καὶ συνεκάλε
uit omnes ſeruos ſuos t
σε πάντας τοὺς θεράποντας αὐτοῦ καὶ
omnes magnates ſuos: t poſuit
πάντας τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο
cum eis myſteriū conſilii ſui.
μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βουλῆς αὐτοῦ.

qui habitabant in cilicia & da
maſco & libano: & ad gentes
que ſunt in carmelo & cedar &
inhabitantes galileam: in cam
po magno eſdrelon & ad om
nes qui erant in ſamaria: & trās
flumen iordanem vſq; ad hie
ruſalem: & omnem terram ieſ
ſe: quouſq; perueniatur ad
montes ethiopie. Ad hos om
nes miſit nuncios Nabuchodo
noſor rex Aſſyriorum: qui om
nes vno animo contradixe
runt: & remiſerunt eos vacuos: ac ſine honore abiecerunt.
Tunc indignatus Nabuchodo
noſor rex ad omnem terram
illam: iurauit per thronum &
regnum ſuum: q̄ defenderet
ſe de omnibus regionibus his.

Capitulum ſecundum.

ANno tertiodecimo Nabu
chodonoſor regis: viceſi
ma & ſecunda die menſis pri
mi: factum eſt verbum in do
mo Nabuchodonoſor regis aſ
ſyriorum: vt defenderet ſe. Vo
cauitq; omnes maiores natu:
omneſq; duces bellatores ſu
os: & habuit cum eis myſteri
um conſilii ſui. Dixitq; cogita
tionem ſuam in eo eſſe: vt om
nem terram ſuo ſubiugaret im
perio. Quod dictum cum pla
cuiſſet omnibus: vocauit Na
buchodonoſor rex Holofer
nem principem militie ſue: &
dixit ei. Egredere aduerſum
omne regnum occidentis: & cō
tra eos precipue: qui cōtempſe
runt imperium meum. Non
parcet oculus tuus vlli regno:
omnemq; vrbem munitam
ſubiugabis mihi.

t cōuocauit oēm malitiā
καὶ συνεκάλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς
terre ab ore ſuo. t ipſi decre
γῆς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔκρι
uerūt exterminare oēm carnem q̄ nō
ναν ὀλοθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα οἳ οὐκ
ſecuti ſunt verbū oris e
ἠκολούθησαν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐ
ius. t factū eſt vt cōſumauit cōſi
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βου
lium ſuum: vocauit nabuchodonoſor
λὴν αὐτοῦ, ἐκάλεσε ναβουχοδονόσορ βα
rex aſſyriorum holofernē princi
σιλεὺς ἀσσυρίων τὸν ὀλοφέρνην ἀρχισρά
pem militie ſue: ſecūdū exītem
τον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δεύτερον ὄντα
poſt ipſum. t dixit ad eum: hec di
μετ' αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit rex magn⁹ dñs vniuerſe ꝛre.
γει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ κ̄ς πάσης γῆς.
ecce tu egredieris a facie mea: t ſu
ἰδοὺ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ προσώπου μου, καὶ λή
mes tecum viros cōfidētes i fortitudie
ψῃ μετὰ σοῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύ
ſua: peditū in miliaria centum vigin
αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκο
ti: t multitudinē equorū cū aſcēſoribus: mi
σι, καὶ πλῆθος ἱππων σὺν ἀναβάταις, χι
liaria duodecim: t exibis in occur
λιάδας δώδεκα, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συνάν
ſum vniuerſe terre ad occidentē: qñ
τησιν πάσῃ τῇ γῇ εἰς δυσμάς, ὅτι
inobedientes fuerūt verbo meo: t
ἠπειθήσαν ἐν τῷ ῥήματί μου, καὶ
nunciabis eis vt p̄parēt mihi
ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν μοι
terrā t aquā: q̄a exibo in fu
γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυ
rore meo in eos: t cooperiā oēm
μῷ μου ἐπ' αὐτούς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ
faciem terre in pedib⁹ exer
πρόσωπον τῆς γῆς ἐν ποσὶ τῆς δυ
citus mei: t dabo eos in rapi
ναμεώς μου, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διαρ
nam illis. t vulnerati eo
παγὴν αὐτοῖς. καὶ οἱ τραυματίαι αὐ
rum replebunt valles eorum
τῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν
t torrētes. t flumē in
καὶ τοὺς χειμάρρους. καὶ ποταμὸς ἐπι
undans moꝛtuis eorum implebi
κλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσε
tur. t ducā captiuitatem eo
ται. καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν
rum in ſūmitates vniuerſe terre. tu aſſi
ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς. σὺ δὲ
ſtens p̄occupabis mihi oēs terminū eo
ἐξελθὼν προκαταλήψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐ
rum: t dabunt tibi ſeipſos. t
τῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτούς. καὶ
ſeruabis mihi eos in diem redar
διατηρήσεις ἐμοὶ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐλε
gutiōis eorū. aduerſū āt inobedientes
γμοῦ αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπειθοῦντας
nō parcet oculus tuus: da
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τοῦ δοῦ
re ꝛeos in cedem t rapinam in
ναι αὐτοὺς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν
omni terra tua: quia viuēs ego t
πάσῃ τῇ γῇ σου, ὅτι ζῶν ἐγὼ καὶ τὸ
poteſtas regni mei:
κράτος τῆς βασιλείας μου,

quecunq; locutus sum τ faciam hec
ὅσα ἐλάλησα καὶ ποιήσω ταῦτα
in manu mea. tu autē nō trāsgredieris vnū
ἐν χειρί μου. σὺ δὲ οὐ παραβήσῃ ἕν
quippiam verbozum domini tui.
τι τῶν ῥημάτων τοῦ κυρίου σου.
sed consumans consumabis sicut impe
ἀλλ' ἢ συντελῶν ἐντελεῖς καθότι προς
rauit tibi. τ nō tardabis face=
τέταχά σοι. καὶ οὐ μακρυνεῖς ποῦ ποιή
re ipsa. τ exiit holofernes a
σαι αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ὁ ὁλοφέρνης ἀπὸ
facie dñi sui: τ voca
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλε=
uit omnes magnates τ du
σε πάντας τοὺς δυνάσας καὶ τοὺς ςρα=
ces τ p̄fectos virtutis assy
τηγοὺς καὶ ἐπισάτας τῆς δυναμεως ασ=
riozum: τ numerauit electos viros
σούρ, καὶ ἠρίθμησεν ἐπιλέκτους ἄνδρας
in prelium sicut precepit ei
εἰς παράταξιν καθότι προσέταξεν αὐτῷ
dñs suus ad centū viginti milia:
ὁ κύριος αὐτοῦ εἰς μυριάδας δεκαδύο,
τ equites sagittarios duodecim mille.
καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίους δισχιλίους.
τ ozdinauit eos quēadmodū pre=
καὶ διέταξεν αὐτοὺς ὃν τρόπον πολέ=
lit multitudo ozdinatur. τ assumpsit ca
μου πλῆθος συντάσσεται. καὶ ἔλαβε κα
melos τ asinos ad sarcinas eo=
μήλους καὶ ὄνους εἰς τὴν ἀποσκευὴν αὐ
rum multitudinē multā valde: τ oues
τῶν πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβα=
τ boues τ capras ad ꝓparationez
τα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς παρασκευὴν
eorum: quozū nō erat nūerus: τ frumētacelū
αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ σιτισι=
victū omni viro ad multitudinē τ au=
σμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυ
rum τ argentum de domo regis mul=
σίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πο
tum nimis τ egressus ē ipse τ om
λὺ σφόδρα. καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶ=
nis exercitus eius in viam vt' pre
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ εἰς πορείαν τ προ
cederēt regem nabuchodonosor: τ
ελθεῖν βασιλέως ναβουχοδονόσορ, καὶ
cooperirētq; oēm faciem terre
καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
ad occidens in curribus τ equitibus τ
πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι καὶ
peditibus electis eozum. τ multi
πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν. καὶ πολὺς ὁ
mixti sicut locusta venerunt cum eis: τ
ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνῆλθον αὐτοῖς, καὶ
sicut arena terre. nō. n. erat numerus p
ὡς ἄμμος τῆς γῆς. οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ
multitudine eoz. τ exierunt e nintue viam
πλήθους αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ νινευὶ ὁδὸν
trium dierum super faciem cam
τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πε=
pi bectileth. τ castrametatus est
δίου βεκτιλέθ. καὶ ἐπεσκηνοπέδευσεν
a bectileth: prope mōtem q̄
ἀπὸ βεκτιλέθ, πλησίον τοῦ ὄρους τοῦ
ad sinistram supiozis cilitie. τ cepit
ἐπ' ἀριστερὰ τῆς ἄνω κιλικίας. καὶ ἔλαβε
omnem potestatem eius: pedites
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τοὺς πεζοὺς
τ equites τ currus eius.
καὶ τοὺς ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ.

Tunc holofernes vocauit du=
ces & magistratus virtutis assy
riorum: & dinumerauit viros in
expeditiōe sicut precepit ei rex
centum viginti milia peditum
pugnatorum: & equites sagit=
tarios duodecim milia. Om=
nemq; expeditionem suam fe=
cit preire in multitudine innu=
merabilium camelorum: cum
his que exercitibus sufficerent
copiose: boum quoq; armenta
gregesq; ouium: quorum non
erat numerus. Frumentum ex
omni syria in transitu suo pa=
rari constituit. Aurum vero &
argentuz de domo regis assum
psit multum nimis. Et profect9
est ipse & omnis exercitus cum
quadrigis & equitibus & sagit=
tariis: qui cooperuerunt faciez
terre sicut locuste. Cunq; per=
transisset fines assyriorum: ve=
nit ad magnos mōtes ange qui
sunt a sinistro cilitie: ascenditq;
omnia castella eorum: & obti=
nuit omnem munitionem. Ef=
fregit autem ciuitatem opina=
tissimam melothi: predauitq;
omnes filios tharsis & filios his=
mael: qui erant contra faciem
deserti: & ad austrum terre cele
on. Et transiuit eufratem & ve
nit in mesopotamiam: & fregit
omnes ciuitates excelsas: que
erant ibi a torrente mambre vs
q; quo perueniatur ad mare: &
occupauit terminos eius a cili=
tia vsq; ad fines iaphet qui sunt
ad austrum. Adduxitq; omnes
filios madian: & predauit om=
nem locupletationem eorum:
omnesq; resistentes sibi occidit
in ore gladii. Et post hec descē=
dit in campos damasci in die=
bus messis: & succendit omnia
sata: omnesq; arbores & vineas
fecit incidi: & cecidit timor illi=
us super omnes inhabitantes
terram.

∴ ∴
∴
∴ ∴

Capitulum tertium.

VNc miserunt legatos suos
ad vniuersarum vrbium ac p=
uinciarum reges ac principes:
syrie scilicet & mesopotamie: &
syrie sobal & lybie atq; cilitie:
qui venientes ad Holofernem
dixerunt. Desinat indignatio
tua circa nos. Melius est enim
vt viuentes seruiamus nabu=
chodonosor regi magno: & sub
diti simus sibi: q̄ morientes
cum interit nostro: ipsi ser=
uitutis nostre damna patiamur.

τ abilt inde in mōtana.
καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.
τ incidit phud τ lud τ
καὶ διέκοψεν τὸ φουδ καὶ τὸ λουδ. καὶ
predatus est filios omnes rasce τ
προενόμευσεν υἱοὺς πάντας ῥασὶς καὶ
filios ismael eos q̄cōtra faciem
υἱοὺς ἰσμαὴλ τοὺς κατὰ πρόσωπον τῆς
deserti ad austrū chellon. τ
ἐρήμου πρὸς νότον τῆς χελλών. καὶ
transiuit euphratem: τ transiit
παρῆλθε τὸν εὐφράτην, καὶ διῆλθε
mesopotamiam. τ fregit
τὴν μεσοποταμίαν. καὶ κατέσκαψε
omnes ciuitates excelsas q̄
πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐ=
in torrente arbonai quousq; p=
πὶ τοῦ χειμάῤῥου ἀρβωναὶ ἕως τοῦ ἐλ=
ueniatur ad mare. τ occupauit
θεῖν ἐπὶ θαλασσαν. καὶ κατελάβετο τὰ
termios cilitie. τ incidit om=
ὅρια τῆς κιλικίας. καὶ κατέκοψε πάν=
nes resistentes ei. τ venit vsq; ad
τας τοὺς ἀντισάντας αὐτῷ. καὶ ἦλθεν ἕως
fines iapheth q̄ ad austrū τ faci
ὁρίων ἰάφεθ τὰ πρὸς νότον καὶ πρόσω=
em arabie. τ circūdedit om
πον τῆς ἀραβίας. καὶ ἐκύκλωσε πάν=
nes filios madiā: τ succendit
τας τοὺς υἱοὺς μαδιάμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ
tabernacula eoz̄. τ predatus est
σκηνώματα αὐτῶν. καὶ προενόμευσε τὰς
cubilia eozum. τ descendit in cam
κλίνας αὐτῶν. καὶ κατέβη εἰς πεδί=
pū damasci in diebus messis tritī
ον δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυ=
ci: τ succendit omnes agros
ρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τοὺς ἀγροὺς
eozum: τ greges τ armenta
αὐτῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια
dedit in. delectionem. τ ciuitates
ἔδωκεν εἰς ἀφανισμόν. καὶ τὰς πόλεις
eozum spoliauit: τ campos eozum
αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν
ventilauit. τ pcussit omnes
ἐξελίκμησε. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς
iuuenes eoz̄ in oze gladii.
νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.
τ cecidit timoz τ tremoz eius
καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ
super inhabitātes regionē maritimā:
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν,
qui erant in sidone τ in tyro: τ
τοὺς ὄντας ἐν σιδῶνι καὶ ἐν τύρῳ, καὶ
habitantes sur τ ocina: τ
τοὺς κατοικοῦντας σοὺρ καὶ ὀκινά, καὶ
omnes habitantes iemnaan: τ
πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰεμναάν, καὶ
hitantes in azoto τ ascalone:
οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀζώτῳ καὶ ἀσκάλωνι,
timuerunt eum valde.
ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα. Ca.3.

ET miserunt ad eum le=
Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγ=
gatos verbis pacificis dicentes.
γέλους λόγοις εἰρηνικοῖς λέγοντες.
ecce nos famuli nabuchodo
ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες ναβουχοδο=
nosor regis magni:
νόσορ βασιλέως μεγάλου. ooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

astamus in cōspectu tuo: vtere nobis
παρακείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῖν
quēadmodū placitū ē faciei tue. ecce
καθὼς ἀρεστόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου. ἰδοὺ
suburbia nostra ⁊ omnis locus
αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν καὶ πᾶς τόπος ἡ-
noster. ⁊ ois campus tritici. ⁊ gre-
μῶν. καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν. καὶ τὰ ποί
ges ⁊ armenta. ⁊ oues man
μνια καὶ τὰ βουκόλια. καὶ πᾶσαι αἱ μάν
dre tabernaculoꝝ nostroꝝ astant
δραι τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν παράκειν
aī faciem tuam: vtere quēadmodū
ται πρὸ προσώπου σου, χρῆσαι καθὼς
placuerit tibi. ecce et ciuitates nostre
ἂν ἀρέσκη σοι. ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν
⁊ habitātes in eis: serui
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, δοῦλοί
tui sunt. veniens obuia eis
σου εἰσίν. ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς
vt est bonū in oculis tuis. ⁊
ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ
venerunt viri ad holofernē: ⁊
παρεγένοντο οἱ ἄνδρες πρὸς ὁλοφέρνην, καὶ
ānuntiauerunt ei iuxta verba
ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα
hec. ⁊ descendit in regionē marittimā
ταῦτα. καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν
ipse ⁊ exercitus. ⁊ custodiuit
αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις. καὶ ἐφρούρησε τὰς
ciuitates excelsas. ⁊ acceperūt ex e
πόλεις τὰς ὑψηλάς. καὶ ἔλαβον ἐξ αὐ-
is in auxilium viros ele
τῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλε-
ctos. ⁊ susceperūt eū ipi ⁊ om
κτους. καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοί καὶ πᾶ
nis regio eorum: cum coronis
σα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων
⁊ chorīs ⁊ tympanis. ⁊ demolit⁹
καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων. καὶ κατέσκα-
est omnes fines eoꝝ. ⁊ lucos
ψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ τὰ ἄλση
eorum excidit. ⁊ erat decretum ei
αὐτῶν ἐξέκοψε. καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ
exterminare omnes deos terre:
ἐξολοθρεῦσαι πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς,
vt ipsi soli nabuchodonosoꝛ
ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ ναβουχοδονόσορ
seruirent omnes gētes: ⁊ omnes
λατρεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι
lingue ⁊ tribus eorum inuo
αἱ γλῶσσαι καὶ αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικα-
carent ipm deū. ⁊ venit cōtra faci
λέσωνται αὐτὸν θεόν. καὶ ἦλθε κατὰ πρόσω
em esdraelon prope dothaim:
πον ἐσδραηλων πλησίον τῆς δοταίας,
q̄ est contra ferrā magnā
ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πρίονος τοῦ μεγά-
iudee. ⁊ castrametatus
λου τῆς ἰουδαίας. καὶ κατεστρατοπέδευ-
est inter gaba ⁊ scytharū ciuitatem.
σεν ἀναμέσον γαβᾶ καὶ σκυθῶν πόλεως.
⁊ fuit ibi mensem dierum vt cōgrega
καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέ-
ret omnem sarcinam exerci
ξαι πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῆς δυνάμε
tus sui.
ως αὐτοῦ. Ca. 4.

ET audierunt filii israel qui ha-
Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κα-

Omnis ciuitas nostra: omnisq; possessio omnes montes & colles & campi & armenta boum gregesq; ouium & caprarum: equorumq; & camelorum: & vniuerse facultates nostre atq; familie in cō spectu tuo sunt. Sint oia sub lege tua. Nos etiam & filli nostri serui tui sumus. Veni nobis pacificus dominus: & vtere seruitio nostro sicut placuerit tibi. Tunc descendit de montibus cum equitibus in virtute magna: & obtinuit omnes ciuitatem: & omnem inhabitantes terram. De vniuersis autem vrbibus assumpsit sibi auxiliarios viros fortes & electos ad bellum. Tantusq; metus prouintiis illis incubuit: vt vniuersarum vrbium habitatores: principes & honorati simul cum populis exirent in obuiam venienti: excipientes eum: cū coronis & lāpadibus ducētes choros in tympanis & tibiis. Nec ista tamen facientes: ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. Naz & ciuitates eorum destruxit: & lucos eorum excidit. Preceperat em illi nabuchodonosor rex: vt omnes deos terre exterminaret: videlicet vt ipse solus diceretur deus ab his nationibus: que potuissent holofernis potentia subiugari. Pertransiens autem syriam sobal: & omnē appamiam: omnemq; mesopotamiam: venit ad ad idumeos in terra gabaa: accepitq; ciuitates eorum: & sedit ibi per triginta dies: in quibus diebus adunari precepit vniuersum exercitum virtutis sue.

Capitulum quartum.

VNc audientes hec filii israel: qui habitabant terram iuda: timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam & horror inuasit sensus eorum: ne hoc faceret hierusalem & templo domini: quod fecerat ceteris ciuitatibus & templis earum. Et miserunt in omnem samariam per circuitum vsq; hiericho: & preoccupauerunt omnes vertices montium. Et muris circundederunt vicos suos: & congregauerunt frumenta in preparationem pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad vniuersos qui erant contra esdrelon: que est contra faciem campi magni iuxta dothaim: & vniuersis per quos via transitus esse poterat: vt obtinerent ascensus montium per quos via esse poterat ad hierusalem: & illic custodirent vbi angustum iter esse poterat inter montes. Et fecerunt filii israel: secundum q̄ constituerat eis sacerdos dñi eliachim.

bitabāt in iudea: omnia q̄
κοῦντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πάντα ὅσα
fecit holofernes gētibus principis
ἐποίησεν ὁλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν ὁ ἀρχι-
exercitus nabuchodonosoꝛ re-
στράτηγος ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέ-
gis assyriorum. ⁊ quēadmodum spoliauit
ως ἀσσυρίων. καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε
omnia tēpla eorum. ⁊ vedit ea
πάντα τὰ ἱερὰ αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ
in delectionem. ⁊ timuerunt valde
εἰς ἀφανισμόν. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα
a facie eius. et p hieru
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ περὶ ἱερου-
salem ⁊ tēplo dñi dei sui
σαλὴμ καὶ τοῦ ναοῦ κυρίου θεοῦ αὐτῶν
turbati sunt. quia recenter fuerant
ἐταράχθησαν. ὅτι προσφάτως ἦσαν
ascendētes de captiuitate: ⁊
ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ
nuper ois populꝰ cōgregatus fuerat ex
νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο ἐκ τῆς
iudea. ⁊ vasa ⁊ alta-
ἰουδαίας. καὶ τὰ σκεύη καὶ τὸ θυσιαστήρι
re ⁊ dom⁹a pphanatione sctifica-
ον καὶ ὁ οἶκος ἐκ βεβηλώσεως ἡγιασμέ-
ta erant. ⁊ miserunt ad oēm terminū sa
να ἦν. καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον σα
marie. ⁊ vicos. ⁊ bethoro. ⁊
μαρείας. καὶ κώμας. καὶ βεθωρών. καὶ
belmen. ⁊ hiericho. ⁊ ad choba. ⁊
βελμάν. καὶ ἱεριχώ. καὶ εἰς χωβά. καὶ
esora. ⁊ vallem salem. ⁊ pre-
ἐσωρά. καὶ τὸν αὐλῶνα σαλήμ. καὶ προ-
occupauerunt oēs vertices
κατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν
montiū excelsoꝝ. ⁊ muris circūdederūt q̄
ὀρέων τῶν ὑψηλῶν. καὶ ἐτείχισαν τὰς
in eis vicos: ⁊ apposuerūt in fru
ἐν αὐταῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπι-
mētatiōem in ꝓparationem pugne. qñ
σιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου. ὅτι
recenter erāt campi eorum de
προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τε-
messi. ⁊ scripsit ioachim sacerdos
θερισμένα. καὶ ἔγραψεν ἰοακεὶμ ὁ ἱερεὺς
magnus q̄ erat in diebus illis
ὁ μέγας ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
in hierusalem: iis q̄ habitabāt betu
ἐν ἱερουσαλήμ, τοῖς κατοικοῦσι βεθου-
lua ⁊ betemesthaim q̄ est cōtra
λουὰ καὶ βετμεσθαὶμ ἥ ἐστιν ἀπέναντι
esdraelon cōtra faciem cāpi
ἐσδραηλων κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου
qui ꝓpe dothaim: dicens: vt obtine
τοῦ πλησίον δωθαείμ, λέγων, διακατα
rent ascensus mōtanoꝝ. q̄a p
σχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς. ὅτι δι'
illos erat introitus ad iudeam.
αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἰουδαίαν.
⁊ erat facile ꝓhibere eos adue
καὶ ἦν εὐχερῶς διακωλύσαι αὐτοὺς προ-
nientes: cū angustus transitus es-
σβαίνοντας, ἕως τῆς διαβάσεως οὗ-
set: ad viros ad sūmū vnos. ⁊
σης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντα δύο. καὶ
fecerunt filii israel sicut constitu
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ συνέτα-
it eis ioachim sacerdos magnus ⁊
ξεν αὐτοῖς ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ
senatus vniuersi populi israel.
ἡ γερουσία παντὸς δήμου ἰσραὴλ.

qui sedebant in hierusalem. τ clama
οἱ ἐκαθήντο ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνεβόη=
uerũt ois vir israel ad dñm in
σαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς τὸν θεὸν ἐν
instantia magna. τ humiliauerũt
ἐκτενείᾳ μεγάλῃ. καὶ ἐταπείνωσαν τὰς
alas suas in instantia magna ip
ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ αὐ
si τ mulieres eorum. τ infantes
τοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. καὶ τὰ νήπια
eorum: τ iumẽta eorum: τ ois adue
αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάρ
na τ mercẽnarius τ seruus eorũ:
οικος καὶ μισθωτὸς καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν,
imposuerũt cilitia super lumbos suos.
ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.
τ ois vir τ mulier τ pueri τ
καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνὴ καὶ τὰ παιδία καὶ
hitantes hierusalem ceciderũt cõ=
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἔπεσαν κα
tra faciem tẽpli: τ cinere cõsperserũt
τὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐσπόδωσαν τὰ
capita sua: τ extenderunt
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τοὺς
cilitia sua cõtra faciem dñi.
σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου.
τ altare cilitio operuerunt.
καὶ τὸ θυσιαστήριον σάκκῳ περιέβαλον.
τ clamauerũt ad deum israel vna=
καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἰσραὴλ ὁμοθυ
nimiter assidue: ne daret i pre
μαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαρ=
dam infantes eorum: τ vxo=
παγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖ=
res in diuisionẽ: τ ciuitates he=
κας εἰς προνομήν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κλη
reditatis eorũ in interitum: τ
ρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰ
sancta in pollutionem τ opprobriũ: veri
ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμόν, ἐπι=
sionem gẽtibus. τ exaudiuit de
χαρμα τοῖς ἔθνεσι. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θε=
us deprecationẽ eorũ. τ de tribulatio
ὸς τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐκ τῆς θλίψε=
ne eorum liberauit eos. τ erat popul⁹
ως αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. καὶ ἦν ὁ λαὸς
ieiunans diebus multis in vniuersa iu=
νηστεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ ἰου
dea τ hierusalem ante faciem
δαίᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον
sctõrũ dñi oipotentis. τ io
τῶν ἁγίων κυρίου παντοκράτορος. καὶ ἰω
achim sacerdos magn⁹: τ oẽs q a=
ακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ πα
stabant coră dño sacerdotes: τ q mi
ρεστῶτες ἐνώπιον κυρίου ἱερεῖς, καὶ οἱ λει
nistrabant dño cilitio pcincti
τουργοῦντες κυρίῳ σάκκους περιεζωσμέ=
lumbos suos: offerebant
νοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν
holocaustum cõsucti sacrificii τ
ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ τὰς
oblones τ voluntaria dona populi.
εὐχὰς καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τοῦ λαοῦ.
τ erat cinis sup mitras eorũ.
καὶ ἦν κονδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν.
τ clamabant ad dñm ex oi virtu
καὶ ἐβόων πρὸς κύριον ἐκ πάσης δυνά=
te in bonũ vt visitaret oẽm
μεως, εἰς ἀγαθὸν ἐπισκέψασθαι πάντα
domũ israel.

οἶκον ἱερουσαλήμ. Ca.5.

Et clamauit oĩs populus ad dñm ĩstã
tia magna: & humiliauerũt aĩas suas ĩ
ieiuniis & orõnib⁹ ĩpi & mulieres eo
rum. Et induerũt se sacerdotes cilitiis:
infantes pstrauerunt cõtra faciẽ tem
pli dñi & altare dñi operuerũt cilitio.
Et clamauerunt ad dñm deum israel
vnanimiter: ne darentur in predã in=
fantes eorum & vxores eorum in di=
uisionem: & ciuitates eorum in exter
miniũ: & sancta eorũ in pollutionẽ
& fierent in opprobrium gentibus.
Tunc eliachim sacerdos domini ma=
gnus circuiuit oẽm israel: allocutusq;
est eos dicens. Scitote qm̃ exaudiet
dominus preces vestras: si manentes
permanseritis in ieiuniis & oratioĩ=
bus in conspectu dñi. Memores esto
te moysi serui domini: qui amelech cõ
fidentem in virtute sua & in exerci=
tu suo: & in clypeis suis: & in curri=
bus suis: & in equitibus suis: non fer
ro pugnando: sed precibus sanctis
orando deiecit. Sic erunt vniuersi ho
stes israel: si perseueraueritis in hoc
opere quod cepistis. Ad hãc igitur ex
hortationem eius depcantes dñm p=
manebant in conspectu dñi: ita vt et
am hi qui offerebant dño holocausta
pcincti cilitiis offerrẽt sacrificia dño:
& erat cinis supra capita eorum. Et ex
toto corde suo omnes orabant deum
vt visitaret populum suum israel.

Capitulum quintum.

Nvnciatumq; est holoferni princi
pi militie assyriorum q filii israel
ppararent se ad resistendum: ac mon
tium itinera cõclusissent: & furore ni=
mio exarsit in iracundia magna. Vo=
cauitq; omnes principes moab: & du
ces ammon: & dixit eis. Dicite mihi
quis sit populus iste qui montana ob
sidet: aut que & quales et quante sint
ciuitates eorũ: q etiã sit virt⁹ eorũ: aut
q̃ sit multitudo eorũ: vel qs rex militie
illorũ: & q̃re p̃ oĩbus qui habitant in
oriente isti contempserunt nos: & nõ
exierunt in obuiam nobis: vt suscipe
rent nos cum pace. Tunc achior dux
omnium filiorum ammon respon=
dens ait. Si digneris audire domine
dicam veritatem in conspectu tuo de
populo isto qui in montanis habitat:
& non egredietur verbum falsum ex
ore meo. Populus iste ex progenie
chaldeorum est: hic primũ in mesopo
tamia habitauit: quoniam noluerunt
sequi deos patrum suorum qui erant
in terra chaldeorum. Deserentes ita=
q; cerimonias patrum suorum: que
multi tudine deorum erant vnum
deum celi coluerunt: qui & prece=
pit eis vt exirent inde & habita=

Et nuntiatũ est holoferni princi
Καὶ ἀνηγγέλη ὁλοφέρνῃ ἀρχισρα=
pi militie assyriorũ: q filii isra
τήγῳ δυνάμεως ἀσσυρ, διότι οἱ υἱοὶ ἰσρα
el pparati essent ad pliũ. τ
ὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον. καὶ
itinera montanorũ: cõclusissent: τ
τὰς ὁδοὺς τῆς ὀρεινῆς συνεκλεισαν, καὶ
munuissent oẽs verticem mõtis excel
ἐτειχίσαντο πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψη=
si: τ posuissent in campis scanda
λου, καὶ ἔθηκαν ἐν ταῖς πεδίοις σκάνδα
la. τ iratus ẽ furore nimio. τ voca
λα. καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα. καὶ ἐκά=
uit oẽs principes moab: τ
λεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας μωάβ, καὶ
duces ammon: τ omnes
τοὺς στρατηγοὺς ἀμμών, καὶ πάντας τοὺς
satrapas regiõis maritie. τ dixit
σατράπας τῆς παραλίας. καὶ εἶπεν
eis: nunciate iaz mihi filii chanaan
αὐτοῖς, ἀπαγγείλατε δή μοι υἱοὶ χαναάν
quis populus iste qui sedet in mõta
τίς ὁ λαὸς οὗτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρει=
nis: τ que ẽs habitant cinitates: τ
νῇ, καὶ τίνες αἱ κατοικοῦσι πόλεις, καὶ
que multitudo exercitus eorũ: τ
τί τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ
in quo robur eorum τ fortitudo eo=
ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἡ ἰσχὺς αὐ=
rum: τ quis insurrexit in eis rex
τῶν, καὶ τίς ἀνέστηκεν ἐπ' αὐτῶν βασι=
aut dux exercitus eorum: τ
λεὺς ἢ ἡγούμενος στρατιᾶς αὐτῶν, καὶ
quare decreuerunt vt non venirent in
διατί κατεγνώσαντο τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς
occursum meum pre omnibus habi
ἀπάντησίν μου παρὰ πάντας τοὺς κα
bitantibus in occidenti. τ dixit ad
τοικοῦντας ἐν δυσμαῖς. καὶ εἶπε πρὸς
eum achior dux oim filioꝝ
αὐτὸν ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν
ammon: audiat iã dominus me⁹ verbũ
ἀμμών, ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου λόγον
de ore serui tui. τ annũtiabo
ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου. καὶ ἀναγγελῶ
tibi veritatẽ de populo isto:
σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου,
qui habitat montana hec: prope
ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον
te habitante. τ nõ egredietur mẽda
σοῦ οἰκοῦντος. καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦ=
cium de ore serui tui.
δος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δούλου σου. ὁ
populus iste est ex pgenie chaldeorũ:
λαὸς οὗτός ἐστιν ἀπόγονοι χαλδαίων,
τ habitauerunt prius in meso
καὶ παῴκησαν πρότερον ἐν τῇ μεσο=
potamia: quia nõ voluerunt se=
ποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἠβουλήθησαν ἀκολου=
qui deos patrum suorum
θῆσαι τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων αὐτῶν
qui fuerunt in terra chaldeorum: τ exie
οἱ ἐγένοντο ἐν γῇ χαλδαίων, καὶ ἐξέ=
runt ex via gñationum suarum.
βησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν γενεῶν αὐτῶν.
τ adorauerunt deum ce=
καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρα=
li: deum quẽ cognouerant: τ projece
νοῦ, θεῷ ὃν ἐπέγνωσαν. καὶ ἐξέβα=
runt eos a facie
λον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου

Universidad de Deusto
Biblioteca

deorum fuorū: ⁊ fugerūt in mesopo-
τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς μεσοπο-
tamiam. ⁊ habitauerunt ibi diebus mul
ταμίαν. καὶ παρῴκησαν ἐκεῖ ἡμέρας πολ-
tis. ⁊ dixit deus eorum vt exirēt de
λάς. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ
habitatione sua: ⁊ irent
τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι
in terrā chanaā. ⁊ habitauerūt ibi:
εἰς γῆν χαναάν. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ,
⁊ repleti sunt auro ⁊ argento
καὶ πλουτήσαντες χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ
⁊ in tumētis multis nimis. ⁊ de-
καὶ ἐν κτήνεσι πολλοῖς σφόδρα. καὶ κα-
scēderūt in egyptū. cooperuit .n.
τέβησαν εἰς Αἴγυπτον. ἐκάλυψε γὰρ τὸ πρό-
facies terre chanaan fames. ⁊ habi
σωπον τῆς γῆς χαναὰν λιμός· καὶ παρ-
tauerunt ibi vsq; quo reuersi sunt.
ῴκησαν ἐκεῖ μέχρις οὗ διεσράφησαν.
⁊ facti sunt ibi in multitudinē magnā. ⁊ nō
καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ εἰς πλῆθος πολύ. καὶ οὐκ
erat numerus generis eorum. ⁊ surrexit
ἦν ἀριθμὸς γένους αὐτῶν. καὶ ἐπανέστη
eis rex egypti: ⁊ vexa
αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ κατε-
uerunt eos: ⁊ in labore ⁊ in
σοφίσαντο αὐτούς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ ἐν
latere humiliauerunt eos: ⁊ posuerūt
πλίνθῳ ἐταπείνωσαν αὐτούς, καὶ ἔθεντο
eos in seruos. ⁊ clamauerunt ad
αὐτοὺς εἰς δούλους. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς
deū suum. ⁊ percussit oēm
τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν
terrā egypti plagis in dīb⁹ nō erat sani
γῆν Αἰγύπτου πληγαῖς ἐν αἷς οὐκ ἦν ἴα-
tas. ⁊ ciecerunt eos egyptii a
σις. καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ
facie sua. ⁊ exiccauit ve
προσώπου αὐτῶν. καὶ κατεξήρανεν ὁ θε-
us rubrum mare ante ea-
ὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐ-
os. ⁊ duxit eos in mōtes sina
τῶν. καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ
⁊ cades barne. ⁊ eiecit oēs
καὶ Καδης Βαρνῆ. καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς
habitātes in deserto. ⁊ hitauerūt i
κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ᾤκησαν ἐν
terra ammorreor. ⁊ omnes de eschon
γῇ ἀμμορραίων. καὶ πάντας τοῦ ἐσεβὼν
disperdcrunt in fortitudie cor. ⁊ trās-
ἐξωλόθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῶν. καὶ δια-
euntes iordanem: sortiti sunt om
βάντες τὸν Ἰορδάνην, ἐκληρονόμησαν πᾶ-
nia montana. ⁊ eiecerunt a fa
σαν τὴν ὀρεινήν. καὶ ἐξέβαλον ἀπὸ προ-
cie sua chananeum ⁊ phe-
σώπου αὐτῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φε-
rezeum ⁊ iebuseum ⁊ sy
ρεζαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον καὶ τὸν συ-
chem ⁊ omnes gergeseos. ⁊
χέμ καὶ πάντας τοὺς γεργεσαίους. καὶ
habitauerunt in eis diebus multis. ⁊
κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς. καὶ
dum nō peccauerūt coram deo suo:
ἕως οὐχ ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ αὐτῶν,
erat cum eis bona. qm̄ deus q
ἦν μετ' αὐτῶν τὰ ἀγαθά. ὅτι ὁ θεὸς μι-
odit iniqtatē cum eis est. iqs āt recef-
σῶν ἀδικίαν μετ' αὐτῶν ἐστιν. ὅτε δὲ ἀπε-
serunt a via quā ppposuit eis:
στησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς διέθετο αὐτοῖς,

rent in charrā. Cūq; opperuisset oēm
terrā fames: descenderēt in egyptum: il
licq; p qdringētos annos sic multipli
cati sunt: vt dinumerari eorū nō pos-
set exercitus. Cūq; grauasset eos rex
egypti: atq; in edificatiōibus vrbiū su
arum in luto & latere subiugasset eos
clamauerūt ad dm̄m suū: & percussit to-
tam terrā egypti plagis variis. Cūq; e
iecisset eos egyptii a se & cessasset pla
ga ab eis: & iterū eos vellēt cape & ad
huū seruitiū reuocare: fugientibus his
deus celi mare aperuit: ita vt hincīde
aque q̄si mur⁹ solidarētur: & isti pede
sicco fundū maris pambulādo transi-
rent. In quo loco dū innūerabilis ex-
ercitus egyptiorum eos p̄seqūretur: ita
aquis cooptus est vt nō remaneret vel
vnus q factū posteris nūciaret. Egres
sus etiā mare rubrū deserta sina mon-
tis occurrēt: i quibus nunq; hō habi
tare potuit vel filius hois requieuit. Il
lic fontes amari obdulcati sunt eis ad
bibendū: & per annos q̄draginta āno
nam de celo cōsecuti sunt. Vbicūq; in
gressi sunt sine arcu & sagitta: & absq;
scuto & gladio: deus eorū pugnauit p
eis & vicit. Et nō fuit qui exultaret po-
pulo isti: nisi q̄ recessit a cultu dm̄i dei
sui. quotiescūq; āt preter ipsum deum
suum alterum coluerunt: dati sunt in
predam & in gladium & in opprobri-
um. Quotiescūq; autem penituerēt se
recessisse a cultura dei sui: dedit eis de
us celi virtutē resistēdi. Deniq; chana
neū regē & iebuseū & pherezeū & e-
theū & eueū & āmorreū: & oēs potē
tes in esebon p̄strauerēt & terras eorū
& ciuitates eorū ipsi possederēt: & vsq;
dū nō peccarēt i cōspectu dei sui: erāt
cū illis bona. De⁹ n. illorū odit iniqta
tē. Nā & añ hos annos cū recessissent
a via quā dederat illis deus vt ambula
rēt in ea: exterminati sunt p̄liis a mul
tis natiōibus: & p̄mi eorū captiui ab
duc ti sunt i terrā nō suā. Nup āt reuer
si ad dm̄m deū suū ex dispsiōe q̄ dispsi
fuerāt: adunati sunt & ascēderēt mōta-
na hec oīa: & iterū possidēt hierl̄z vbi
sunt sctā sctōrū. Nūc ergo mi dñe pq̄
re si est aliq̄ iniquitas eorū in cōspectu
dei eorū: ascēdam⁹ ad illos: qm̄ tradēs
tradet illos deus eorū tibi: & subiuga-
ti erūt sub iugo potētie tue. Si vero n̄
est offensio populi huius corā deo suo
nō poterim⁹ resistere illis qm̄ deus eo
rum defendet illos: & erimus i oppro-
briū vniuerse tre. Et factū ē cū cessassz
loq̄ achior verba hec: irati sūt oēs ma
gnates holofornis & cogitabāt iterfi
cere eū: dicētes ad alterutrū. Quis est
iste q filios isrl̄ posse dicat resistere re-
gi nabuchodonosor & exercitib⁹ ei⁹:
hoies iermes & sine virtute: & sine pi-
tia artispugne? Vt ergo agnoscat achi
or qm̄ fallit nos: ascēdem⁹ i mōtana &
cū capti fuerit potētes eorū: tūc cū eis
dem gladio trāsuerberabim⁹: vt sciat
ois ges qm̄ nabuchodonosor deus ter
re est: & p̄ter ip̄z alius nō est. Ca. 6.

Actū est āt cū cessassent loqui: in
dignatus holoferues vehemēt

exterminati sunt in multis p̄liis
ἐξωλοθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις
valde nimis. ⁊ captiui ducti sunt
ἐπὶ πολὺ σφόδρα. καὶ ἠχμαλωτεύθησαν
in terrā nō ppriā. ⁊ tēplū dei eo
εἰς γῆν οὐκ ἰδίαν. καὶ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἀν
rum factū est in pauimentū. ⁊ ciuitates
των ἐγένετο εἰς ἔδαφος. καὶ αἱ πόλεις
eorum capte sunt ab aduersa
αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναν-
riis. ⁊ nunc cōuersi ad de
τίων. καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν θε-
um suum: ascenderūt de dispersiōe qua
ὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ
dispersi erant illic. ⁊ possederūt hieru
διεσπάρησαν ἐκεῖ. καὶ κατέσχον τὴν ἱερου
salem: vbi sanctuariū eorum: ⁊ habita-
σαλήμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳ-
uerunt in mōtanis q̄a erāt deserta. ⁊ nūc
κίσθησαν ἐν τῷ ὄρει ὅτι ἦν ἔρημος. καὶ νῦν
dñator dñe si q̄dē est ignoratia i popu
δέσποτα κύριε εἰ μέν ἐστιν ἄγνοημα ἐν τῷ λα-
lo isto: ⁊ peccāt cōtra deū suū:
ῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν,
cōsideremus q̄m est inter eos scā-
ἐπισκεψώμεθα ὅτι ἔστιν ἐν αὐτοῖς σκάν-
dalū hoc: ⁊ ascendamus ⁊ debel
δαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησώμεθα καὶ πολε-
lemus eos. si vero nō est iniqtas in
μήσωμεν αὐτούς. εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν
gēte eorū: pereat iam dñs
τῷ ἔθνει αὐτῶν, παραλελέτω δὴ ὁ κύριος
meus: ne forte defendat dñs eos:
μου, μήποτε ὑπεραπίσηται ὁ κύριος αὐτῶν,
⁊ deꝰ eorum pro eis. ⁊ erimꝰ
καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἐσόμε-
in opprobriū in cōspectu vniuerse terre.
θα εἰς ὄνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.
⁊ factū est vt cessaut achior loqui
καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο ἀχιὼρ λαλῶν
verba hec: murmurauit ois popu
τοὺς λόγους τούτους, ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λα-
lus q̄ circuitu tabernaculi stabat. ⁊ dixerūt
ὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιες ὡς. καὶ εἶπον
magnates holofernis ⁊ oēs q̄
οἱ μεγιστᾶνες ὁλοφέρνου καὶ πάντες οἱ
habitabāt terrā maritimā ⁊ mo-
κατοικοῦντες γῆν παραλίαν καὶ τὴν μω
ab: vt interficerēt eum nō cū timebimus
άβ, συγκόψαι αὐτόν. οὐ γὰρ φοβησόμε-
a facie filiorū israel. ecce em
θα ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. ἰδοὺ γὰρ
populus i quo nō est potentia neq; robur
λαὸς ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις οὐδὲ κράτος
ad aciem fortem. ideo tā ascende-
εἰς παράταξιν ἰσχυράν. διὸ δὴ ἀναβησό-
mus: ⁊ erunt i cibum vniuerso
μεθα, καὶ ἔσονται εἰς κατάβρωσιν πάσῃ
exercitui tuo dñe holofer. c.
τῇ στρατιᾷ σου δέσποτα ὁλοφέρνη. .6.

Vt cessauit tumultus
Καὶ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν
virorum q̄ in circuitu cōsessus: ⁊
ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ
dixit holofernes dux exerci
εἶπεν ὁλοφέρνης ἀρχιστράτηγος δυνάμε-
tus assyriorū ad achior coram oi
ως Ἀσσυρίων πρὸς ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς
populo alienigenarum: ⁊ ds es tu achior
τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ τίς εἶ σὺ ἀχιὼρ
coram oi populo alienigenarū: ⁊
ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ

ad oēs filios moab: τ mercēnarii
πρὸς πάντας υἱοὺς μωάβ, καὶ οἱ μισθωτοὶ
ephraim: qm̄ pphetasti iter nos
τοῦ ἐφραΐμ, ὅτι προεφήτευσας ἐν ἡμῖν
sicut hodie: τ vixisti genus hieru
καθὼς σήμερον, καὶ ἔζησας τὸ γένος ἱερου-
salem non debellare: qm̄ deus eorum
σαλὴμ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν
pteget eos: τ ds deus nisi na
ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς θεὸς εἰμὴ να-
buchodonosor: hic mittet potentiaz
βουχοδονόσορ; οὗτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος
suam: τ disperdet eos a facie
αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώ-
terre: τ nō liberabit eos deus
που τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ θεὸς
eorum: sed nos serui eius erter
αὐτῶν, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐξολο
minabimus eos velut hoiem vnū. τ
θρεύσομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα. καὶ
non sustinebūt potentiā equorum
οὐχ ὑποστήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων
nrorum. cōculcabimus cīt eos in set
ἡμῶν. καταπατήσομεν ταχὺ αὐτοὺς ἐπ' αὐ-
psis. τ mōtes eorū inebriabūtur in
τοῖς. καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ
sanguine eorum: τ campi eorum reple
αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πλη-
buntur mortuis eorū. τ nō re
σθήσονται τῶν νεκρῶν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀνα-
sistet vestigiū pedum ipsorū con
στήσεται ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κα
tra faciem nostrā: sed pditione peri
τὰ πρόσωπον ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπο-
bunt dicit rex nabuchodonosor
λοῦνται λέγει ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
dñs vniuerse terre. dixit enī nō vana
ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε γὰρ οὐ ματαί-
erunt verba sermonū meorū. tu
ωθήσονται τὰ ῥήματα τῶν λόγων μου. σὺ
ātachior mercēnarie ammon q̄ locutus es
δὲ ἀχιὼρ μισθωτὲ τ' ἀμμῶν ὃς ἐλάλησας
verba hec in die iniq̄tatis tue:
τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου,
nō videbis āplius faciē meā a di
οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέ-
e hac: quousq; vlciscar genus; eorū q̄
ρας ταύτης, ἕως οὗ ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν
ex egypto. τ tūc ptransibit ferrum
ἐξ αἰγύπτου. καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος
militie mee τ pplis seruo
τῆς στρατιᾶς μου καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόν-
rum meorū latera tua. τ cades iter
των μου πλευράς σου. καὶ πεσῇ ἐν
vulneratos eorum qm̄ reuersus fuero.
τοῖς τραυματίαις αὐτῶν ὅταν ἐπιστρέψω.
τ restituēt te serui mei in
καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς
mōtana: τ statuent te in vna de ciui
τὴν ὀρεινήν, καὶ στήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πό-
tatibus ascensuū. τ nō pcribis donec
λεων ἀναβάσεων. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως οὗ
exterminetis cum illis. τ siquidem spe
ἐξολοθρευθῇς μετ' αὐτῶν. καὶ εἰ περ ἐλπί-
ras in corde tuo q̄ nō cōprehendentur:
ζεις τῇ καρδίᾳ σου ὅτι οὐ συλληφθήσονται,
ne cōcidat tuus vultus. locut⁹
μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον. ἐλάλη
sum τ nihil cadet de verbis
σα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων
meo. τ pcepit holofernes ser
μου. καὶ προσέταξεν ὁλοφέρνης τοῖς δού-

dixit ad achior. qm̄ pphetasti nobis
dicens q̄ gēsisrl defendatur a deo suo
vt olim tibi qm̄ nō est deus nisi na
buchodonosor: cuz pcusserimus eos
oēs sicut hoiem vnū: tūc & ipe cū illis
assyriorū gladio interibis & oīs isrl te
cū pditōe disperdet: & pbabis qm̄ nabu
chodonosor dñs sit vniuerse terre. tūc
q̄ gladiꝰ militie mee trāsiet p lata tua
& cōfixus cades inf vulneratos isrl: &
nō respirabis vltra donec exterminē
ris cū illis. Porro āt si pphetiā tuāverā
existimas: nō cōcidat vultꝰ tuus & pal
lor q̄ facie tuā obtinet abscedat a te: si
verba mea hec putas iplere nō posse.
Vt āt nouerīs q̄a sil' cū illis hec expie-
ris: ecce ex hac hora illorū pp'o satia-
beris: vt duz dignas mei gladii penas
excepint: ipe sil'vltiōi subiacebas. Tunc
holofernes p̄cepit seruis suis vt com-
p̄henderent achior & ducerent eum
in Bethuliā & traderent eum in ma-
nus filiorum israel. Et accipientes
eum serui holofernis: pfecti sunt per
campestria: sed cū appropinquassent
ad montana: exierunt contra eos fun
dibularii. Illi autem diuertentes a late
re montis ligauerunt achior ad arbo
rem manibus & pedibus: & sic vinctū
de restibus dimiserunt eum: & reuer-
si sunt ad dominum suum. Porro filii
israel descendentes de bethulia: vene
runt ad eum. Quem soluentes duxe
runt ad bethuliam: atq̄ in medium
populi illuz statuentes percontati sūt
quid rerum esset q̄ illum vinctum as-
syrii reliquissent. In dieb⁹ illis erant il
lic pricipes: ozias filiꝰ micha de tribu
symeon: & charmi qui & gothoniel.
In medio itaq̄ seniorum: & in con-
spectu omnium: achior dixit omnia
que locutus fuerat: ab holoferne in-
terrogatus: & qualiter populus holo-
fernis voluisset propter hoc verbum
interficere eum: & quemadmodum
ipse holofernes iratus iusserit eum is-
raelitis hac de causa tradi: vt dum vin
ceret filios israel: tunc & ipsum achi-
or diuersis iubeat interire supplicīis:
propter hoc q̄ dixisset deus celi defe
sor eorum est. Cunq̄ achior vniuersa
hec exposuisset: omnis populus ceci-
dit in faciem adorantes dominum: &
communi lamentatione & fletu vna-
nimes preces suas domino effuderūt
dicentes. Domine deus celi & terre in
tuere sup̄ ea eorum: & respice ad
nīam humi litatē: & faciem sanctorū
tuorū attende: & ostende qm̄ non de
relinquis presumentes de te: & presu
mentes de se & de sua virtute glorian
tes humilias. Finito itaq̄ fletu: & per
totam diem oratione populorum cō
pleta: consolati sunt achior dicentes.
Deus patrum nostrorum cuius tu vir
tutem predicasti ipse tibi hanc dabit
vicissitudinem: vt eorum magis tu in
teritum videas. Cum vero dominus
deus noster dederit hanc libertatem
seruis suis: sit & tecum deus in medio
nostri: vt sicut placuerit tibi ita cum

nis suis q̄ erāt astantes tabernaculo
λοις αὐτοῦ οἱ ἦσαν παρεστηκότες τῇ σκηνῇ
suo: vt cōprehenderēt achior: τ restitue-
αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἀποκα-
rent eum in betulua: τ trade
ταστῆσαι αὐτὸν εἰς βετουλούα, καὶ παρα-
rent in manus filiorū israel. τ acce
δοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνε-
perunt eum serui eius τ duxerūt e
λαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἤγαγον αὐ
um extra castra in campum. τ
τὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον. καὶ
pfecti sunt de medio cāpestrium in mōta
ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρει-
na: τ appropinquerūt ad fontes q̄ e-
νήν, καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦ-
rant sub betulua. τ vt viderūt
σαν ὑποκάτω βετουλούα. καὶ ὡς εἶδον
eos viri ciuitatis in ver
αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κο
tice mōtis: τ oīs vir fundibulari
ρυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονί-
us detinuit ascensum eorum. τ
της διεκράτησε τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν. καὶ
iaculauerūt in lapidibus sup̄ eos. τ ingref-
ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς. καὶ ὑποδυ-
si subtus montē: ligauerūt
σαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν
achior: τ dimiserunt plectum sub
ἀχιὼρ, καὶ ἀφῆκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὴν
radice mōtis. τ abierunt ad ra
ῥίζαν τοῦ ὄρους. καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύ
minū suum. descēdentes āt filii israel
ριον αὐτῶν. καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
de ciuitate sua: steterunt sup eum:
ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν, ἐπέστησαν ἐπ' αὐτόν,
τ soluentes eum adduxerunt ad be
καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον εἰς τὴν βε
tulua: τ statuerunt eū inter pri
τουλούα, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς μέσους ἄρ
cipes ciuitatis eorū: q̄ erant in
χοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς
diebus illis: ozias filius micha de
ἡμέραις ἐκείναις, ὀζίας ὁ τοῦ μιχὰ ἐκ τῆς
tribu symeon: τ chabris filius gothoniel:
φυλῆς συμεών, καὶ χάβρις ὁ τοῦ γοθονιήλ,
τ charmis filius melchiel. τ cōuocaue
καὶ χάρμις ὁ τοῦ μελχιήλ. καὶ συνεκάλε
runt oēs seniores ciui
σαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πό-
tatis. τ cōcurrerunt oēs iuuenes eo
λεως. καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐ
rum τ mulieres ad cōgregationē. τ
τῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ
statuerunt achior in medio vniuersi popu
ἔστησαν τὸν ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λα
li eorum. τ interrogauit eum ozias quod
οῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὀζίας τὸ
cōtigerat. τ rfidens nunciauit
συμβεβηκός. καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν
eis verba cōsessus holofer-
αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας ὁλοφέρ
nis: τ oīa verba q̄ locutus fuit
νου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν
in medio pncipuz assyrioꝝ: τ que
ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων Ἀσσούρ, καὶ ὅσα
supbe locutus fuit holofernes cōtra domū
ἐμεγαλορρημόνησεν ὁλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον
israel. τ pcidentes populus adorauc
ἰσραήλ. καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνη
runt deuz: τ clamauerūt deo dicētes
σαν τῷ θεῷ, καὶ ἐβόησαν τῷ θεῷ λέγοντες

Universidad de Deusto
Biblioteca

die deus celi respice in
κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ κατιδὲ ἐπὶ τὴς
superbias eorum: ⁊ miserere humi
ὑπερηφανίας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν τα-
litatis generis nostri: ⁊ respice
πεινωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον
super faciem scificatoꝝ tibi in
ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν
die hac. ⁊ vocauerunt
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ παρεκάλεσαν τὸν
eghiozi ⁊ laudauerūt eum valde. ⁊
ἀχιώρ, καὶ ἐτίμησαν αὐτὸν σφόδρα. καὶ
assumpsit eum ozias de cōgregatiōe
παρέλαβεν αὐτὸν ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας
in domuꝫ suā: ⁊ fecit cōuiuium
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς
seniorib⁹. ⁊ inuocauerunt
πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν
deum israel in auxilium p tota noctē
θεὸν ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν ὅλην τὴν νύκτα
illam.
ἐκείνην. Ca. 7.

ET postridie nunciauit holo
Τῇ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν ὁλο
fernes omni exercitui suo ⁊ omni
φέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ παντὶ
populo suo: qui venerunt in
τῷ λαῷ αὐτοῦ, οἱ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν
auxilium eius: vt mouerēt castra cōtra be
συμμαχίαν αὐτοῦ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ βε
tuluam: ⁊ ascensus montanoꝝ
θουλούα, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς
occuparent: ⁊ facerēt preli
προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλε-
um contra filios israel. ⁊ mouit castra
μον πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἀνέζευξεν
in die illa omnis vir potens eo-
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐ-
rum. ⁊ exercitus suoꝝ viroꝝ bella-
τῶν. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἀνδρῶν πολε-
toꝝ milia peditum septuaginta ⁊
μιστῶν χιλιάδες πεζῶν ἑβδομήκοντα καὶ
centum: ⁊ equitum milia duodecim: pre
ἑκατόν, καὶ ἱππέων χιλιάδες δώδεκα, χω
ter ꝓparationes ⁊ viros q erant
ρὶς τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ ἦσαν
pedites eiꝫ cos magna multitudo nimis. ⁊
πεζοὶ ἐν αὐτοῖς πολὺ πλῆθος σφόδρα. καὶ
castrametati sūt in valle prope betu
παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον βεθου
luam supra fontē. ⁊ extenderūt in
λουὰ ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ παρέτειναν εἰς
latitudinē sup dothaim vsq; belmaim: ⁊ in
εὖρος ἐπὶ δωθαεὶμ ἕως βελμαείμ, καὶ εἰς
lōgitudinē a betulua vsq; ad cyamonem q̄
μῆκος ἀπὸ βεθουλούα ἕως κυαμῶνος ὅ
est contra esdraelom. at filii is-
ἐστιν ἀπέναντι ἐσδραηλών. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσ
rael vt viderunt coꝝ multitudinē: turbati
ραὴλ ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθη
sunt valde. ⁊ dixit vnusquisq; ad
σαν σφόδρα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν
primum suum: nunc occupabunt isti
πλησίον αὐτοῦ, νῦν ἐκκλείσουσιν οὗτοι τὸ
faciem terre vniuerse: ⁊ neq;
πρόσωπον τῆς γῆς πάσης, καὶ οὔτε τὰ
mōtes excisi: neq; valles: neq;
ὄρη τὰ ὑψηλά, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ
colles sustinebunt grauitatē eoꝝ: ⁊
βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν, καὶ
assumentes vnusquisq; arma bel-
ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολε-
tuis omnibus conuerseris nobiscum.
Tunc ozias finito cōsilio suscepit eū
in domum suam: & fecit cenam magnam. Et vocatis omnibus presbyteris: simul expleto ieiunio refecerunt. Postea vero cōuocatus omnis populus per totam noctem intra ecclesiaꝫ orauerunt petentes auxilium a deo israel. Capitulum. 7.

HOlofernes autem altera die p̄cepit exercitibus suis: vt ascēderēt cōtra bethuliaꝫ. Erant autem pedites bellatorum centum viginti milia: & equites viginti duo milia: preter preparationes virorum illorum quos ocupauerat captiuitas: & abducti fuerant de prouinciis & vrbibus vniuerse iuuentutis. Omnes parauerunt se pariter ad pugnam cōtra filios israel: & venerunt per crepidinem montis vsq; ad apicem qui respicit super dothaim: a loco qui dicitur belmavsq; ad chelmon qui est contra esdrelon. Filii autem israel vt viderunt multitudinē illorū: prostrauerunt se sup terrā mittentes cinerem sup capita sua: vnanimes orantes: vt deus israel miserearꝫ diam suam oīderet super populū suum. Et assumentes arma sua bellica: sederūt per loca q̄ anguſti itineris tramitem dirigunt inter mōtosa: & erāt custodientes ea tota die & nocte. Porro holoferues dum circuit per gyruꝫ: repperit q̄ fons qui īfluebat aqueductum illorum a parte australi extra ciuitatē dirigeret: & icidi p̄cepit aq̄ductum illorum. Erant tñ non longe a muris fontes: ex quibus furtim videbantur haurire aquam ad refocillandum potius q̄ ad potandum. Sed filii ammon & moab accesserunt ad holofernem dicentes. Filii israel non in lancea nec in sagitta confidunt: sed montes defendunt illos: & muniunt illos colles in precipitio cōstituti. Vt ergo sine congressione pugne possis superare eos: pone custodes fontiū vt non hauriant aquam ex eis: & sine gladio interficies eos: vel certe fatigati: tradent ciuitatem suam quam putant in montibus positaꝫ superari nō posse. Et placuerunt verba hec coram holoferne: & coram satellitibus eius & constituit per gyrum centenarios per singulos fontes. Cumq; ista custodia per dies viginti fuisset expleta: defecerūt cisterne & collectiones aquarum omnibus inhabitantibus bethuliam: ita vt non esset in ciuitate vnde satiarentur vel vna die: qm̄ ad mensuraꝫ dabatur populis aqua cottidie. Tunc ad oziaꝫ congregati omnes viri femineq; iuuenes & paruuli omnes simul vna voce dixerunt. Iudicet deus inter nos & te: quoniam fecisti in nos mala: nolēs loqui pacifice cuꝫ assyriis: & propter hoc vendidit nos deus in manibus eorum. Et ideo non est qui adiuuet: cuꝫ prosternamur ante oculos eorum i fi ti & in perditione magna. Et nunc cō gregate vniuersos qui in ciuitate sūt:

lica sua: ⁊ incēdentes pyram sup
μικὰ αὐτῶν, καὶ ἀναφαντες πυρὰν ἐπὶ
turribus suis: māserunt custodientes
τοὺς πύργους αὐτῶν, ἔμφον φυλάσσοντες
tota nocte illa. at die se
ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευ
cunda eduxit holofernes oēm equi-
τέρᾳ ἐξήγαγεν ὁλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵπ-
tatū suum versus cōspectum filiorū is-
που αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν ἰσ
rael q̄ erant in betulua. ⁊ cōsidera
ραὴλ οἱ ἦσαν ἐν βεθουλούα. καὶ ἐπεσκέ-
uit ascensus ciuitatis eorū.
ψαντο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν,
⁊ fontes aquarum eoꝝ aggres-
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώ-
sus est: ⁊ ꝓoccupauit eos. ⁊ ipo-
δευσε, καὶ προκατελάβετο αὐτάς. καὶ ἔπε-
suit eis castra virorum bel-
σησεν αὐτοῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πο
latoꝝ. ⁊ ipse trāstulit castra in populū
λεμιστῶν. καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν
suum. ⁊ accedentes et omnes
αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες οἱ
principes filioꝝ esau: ⁊ omnes
ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἠσαῦ, καὶ πάντες οἱ
duces populi moab: ⁊ duces
ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ
regiōis maritic: dixerūt: audiat tām ver-
τῆς παραλίας, εἶπον, ἀκουσάτω δὴ λό-
bum dominus noster: vt non sit fractio
γον ὁδηγοστὸς ἡμῶν, ἵνα μὴ ῥήγνυται θραῦσις
in exercitu tuo. nā populus iste
ἐν τῇ δυνάμει σου. ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν
filiorū israel: non confidunt in lan
υἱῶν ἰσραὴλ, οὐ πεποίθασιν ἐπὶ ταῖς δό-
ceis suis: sed in sublimitatib⁹ mō
ρασιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ ταῖς ὑψέσι τῶν ὀρέ
tiū in q̄bus ipsi habitant in eis. nō
ων ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς. οὐ
enim est facile ꝓcedere ꝓ vertices
γάρ ἐστιν εὐχερὲς προβῆναι τὰς κορυφὰς
montiū eorum. ⁊ nunc dominc ne pre-
τῶν ὀρέων αὐτῶν. καὶ νῦν δέσποτα μὴ πο
liū ineas aduersus eos sicut fit p̄eli
λέμει πρὸς αὐτοὺς καθὼς γίνεται πόλε-
um acies: ⁊ non cadet de
μος παρατάξεως, καὶ οὐ πεσεῖται ἐκ τοῦ
populo tuo vt vir vnus. mane in
λαοῦ σου ὡς ἀνὴρ εἷς. ἀναμεῖνον ἐπὶ τῆς
castris tuis custodiens omnem vi
παρεμβολῆς σου διαφυλάσσων πάντα ἄν
rum ex exercitu tuo. ⁊ obtine
δρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου. καὶ ἐπικρατήσα
ant serui tui fontem aque:
τωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδα-
qui exit de radice montis. quia
τος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους. διό
inde aquantur omnes habitan-
τι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικοῦν
tes betuluā. ⁊ interimet eos si-
τες βετουλούα. καὶ ἀνελεῖ αὐτοὺς ἡ δί-
tis: ⁊ tradent ciuitatem suam. ⁊
ψα, καὶ ἐκδώσουσι τὴν πόλιν ἑαυτῶν. καὶ
nos ⁊ populus noster ascendemus sup
ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ
primas altitudies montiū: ⁊ ca
τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ πα
strametabimur super eas in custodi-
ρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐταῖς εἰς προφυλα-
am. ne exeat de ciuitate vir
κήν. τοῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα

Universidad de Deusto Biblioteca

Trās.gre.iudith.cū iter.lati. Trāsla.B.Wie. Trās.gre.iudith.cū iter.lat.

vnus.τ contabescēt in fame ipsi: τ
ἕνα.καὶ πικήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοί, καὶ
vxores eorum: τ filii eorum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.
τ anteq̄ veniat gladius sup eos:
καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτούς,
subuertentur in plateis
καταῤῥαφήσονται ἐν ταῖς πλατείαις
habitatiōis eorum. τ retribues
τῆς οἰκήσεως αὐτῶν. καὶ ἀνταποδώσεις
eis retributionem malam: eo q̄ re
αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρόν, ἀνθ' ὧν ἐσα
bellaueft τ nō obedierunt faci=
σίασαν καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τῷ προσώ
ei tue in pace. τ placuerunt verba eo
πω σου ἐν εἰρήνη. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐ
rum coram holoferne: τ coram omi
τῶν ἐνώπιον ὁλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάν
bus satellitibus eius. τ constituit
των τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ συνέταξε
facere sicut locuti fuerūt. τ recesserunt ca
ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν. καὶ ἀπῆραν πα
stra filiorū ammon: τ cum eis mi
ρεμβολὴ υἱῶν ἀμμών, καὶ μετ' αὐτῶν χι
lia quinq̄ filiorū assur. τ castrame
λιάδες πέντε υἱῶν ἀσσούρ. καὶ παρενέ=
tati sunt in valle. τ ꝓoccupauerunt
βαλον ἐν τῷ αὐλῶνι. καὶ προκατελάβοντο
aquas τ fontes aquarum
τὰ ὕδατα καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων
filiorū israel. τ ascenderūt filii esau
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν υἱοὶ ἠσαῦ
τ filii ammon: τ castrametati sunt in
καὶ υἱοὶ ἀμμών, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ
mōtanis contra bothaim. τ mise=
ὀρεινῇ ἀπέναντι δωθαείμ. καὶ ἀπέστει
runt ex eis ad austrū τ subsolanum
λαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην
contra ecrebel: q̄ est ꝓpe chu
ἀπέναντι ἐκρεβήλ, ἥ ἐστιν πλησίον χου
si: q̄ est super torrentem mochmur.
σί, ἥ ἐστιν ἐπὶ χειμάρρου μοχμούρ.
τ reliqu⁹ exercitus assyriorum castra
καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν ἀσυρίων παρε
metati sūt in campo: τ coopuerūt oēm
νέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν
faciem terre. τ tabernacla τ
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ αἱ σκηναὶ καὶ
sarcine eorū castra fece
αἱ ἀποσκευαὶ αὐτῶν κατεστρατοπέδευ=
runt in multitudie multa valde. τ
σαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ οἱ
filii israel clamauerunt ad dñm deū
υἱοὶ ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον θεὸν
eorum: q̄m defecit ais spūs eo
αὐτῶν, ὅτι ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα αὐ
rum: q̄m i circuitu crāt omnes inimici eo
τῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐ
rum: τ nō poterāt fugere de medio eorum.
τῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.
τ manserūt i circuitu eorū omnis cōgrega
καὶ ἔμεινον κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα συναγω
tio assyriorū: pedites τ currus τ
γὴ ἀσσούρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ
equites eorum diebus trigintaquattu=
ἱππεῖς αὐτῶν ἡμέρας τριακονταέσσα=
or. τ deficiebant oībus habitanti=
ρας. καὶ ἐξέλειπον πάντας τοὺς κατοικοῦν
bus betulia ois receptacula sua
τας βαιτουλούα πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν
aquarum. τ lacus euacuabātur
τῶν ὑδάτων. καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο.
vt sponte tradamus nos popu
lo holofernis. Melius est enim
vt captiui benedicamus domi=
num viuentes: q̄ moriamur &
simus opprobrium omni car=
ni: cum videamus vxores no=
stras & infantes nostros mori
ante oculos nostros. Contesta=
mur hodie celum & terram &
deum patrum nostrorum: qui
vlciscitur nos secundum pecca
ta nostra: vt iam tradatis ciuita
tem in manu militie holofer=
nis: vt sit finis noster breuis in
ore gladii: qui longior efficitur
in ariditate sitis. Et cum hec di=
xissent factus est fletus & vlula
tus magnus in ecclesia omni=
bus: & per multas horas vna
voce clamauerunt ad deum di=
centes. Peccauimus cum patri
bus nostris: iniuste egimus: ini=
quitatem fecimus. Tu quia pi?
es miserere nostri: & in tuo fla=
gello vindica iniquitates no=
stras: & noli tradere confiten=
tes te populo qui ignorat te:
vt non dicant inter gentes: vbi
est deus eorum. Et cum fatiga=
ti his clamoribus: & his fleti=
bus lassati silu̇issent: exurgens
ozias infusus lachrymis dixit.
Equo animo estote fratres: &
hos quinq̄ dies expectemus a
domino misericordiam. Forsi=
tan enim indignationem su=
am abscindet: & dabit gloriam
nomini suo. Si autem transa=
ctis quinq̄ diebus non vene=
rit adiutorium: faciemus hec
verba que locuti estis.

Capitulum octauum.

ET factum est cum audisset
hec verba iudith vidua que
erat filia merari: filii idox: filii
ioseph: filii ozie: filii elai: filii
iamnor: filii iedeon: filii rapho=
im filii achitob: fili melchie: fi=
lii enan: filii nathanie: filii sala=
thiel: filii symeon: filii ruben: &
vir eius fuit manasses: qui mor
tuus est in diebus messis hor=
deacee: instabat enim super al=
ligantes manipulos in campo:
& venit estus super caput eius:
& mortuus est in bethulia ciui=
tate sua: & sepultus est cum pa=
tribus suis. Erat autem iudith

τ non hēbāt ad bibēdū ad satietatem aquā
καὶ οὐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ
die vna: q̄m in mēsura dabant e=
ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδουν αὐ=
is ad bibēdū. τ cōsternati sūt infantes eorū:
τοῖς πιεῖν. καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν,
τ vxores τ iuuenes defecerūt
καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλιπον
a siti. τ cadebant in
ἀπὸ τῆς δίψης. καὶ ἐπιπτον ἐν ταῖς
plateis ciuitatis: τ in trās=
πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς δι'
tibus portarū. τ non erat vigor
δοις τῶν πυλῶν. καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις
ampli⁹ in eis. τ cōgregatus est vniuersus
ἔτι ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ
ppls ad oziam, τ principes ciui
λαὸς ἐπὶ ὀζίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πό'
tatis: iuuenes τ mulieres τ
λεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ
pueri. τ clamauerunt voce magna:
παιδία. καὶ ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ,
τ dixerūt coram oībus seniori
καὶ εἶπον ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυ
bus: iudicet deus inter nos τ
τέρων, κρίναι ὁ θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑ
vos: q̄m fecistis in nobis iniusticiā ma
μῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν με=
gnam: nō loquētes pacifica cum
γάλην οὐ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ τῶν
filiis assyriorū. τ nūc non est auxiliator nr:
υἱῶν ἀσσυρίων. καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν,
sed vendidit nos deus in manī
ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖ
bus eorum: vt ꝓsternamur ante e
ρας αὐτῶν, τοῦ καταῤῥωθῆναι ἐναντίον αὐ
os in siti τ pditiōe magna. τ
τῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ. καὶ
nunc cōuocate eos: τ tradite
νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτούς, καὶ ἐκδότε τὴν
ciuitatē oēm i direptionē populo holofer
πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν λαῷ ὁλοφέρ
nis τ vniuerso exercitui eius. q̄m melī
νου καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ὅτι κρεῖ
us nos fieri eis in rapi=
σσον ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπα=
nam: q̄ mori in siti. erimus cīm in
γήν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ. ἐσόμεθα γὰρ εἰς
seruos: τ viuet aia nostra. τ
δούλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν. καὶ
non videbimus mortem infantium no
οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων ἡ=
strorū in oculis nostris: τ vxo
μῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖ=
res τ filios nostros deficientes
κας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειποὐσας
aias ipsor. cōtestamur vobis
τὰς ψυχὰς αὐτῶν. μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν
celum τ terrā τ deum nostrū τ
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ
dñm patrum nostrorū: q̄ vlciscitur
κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡ=
nos secundū peccata nostra: τ
μᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰ
peccata patrum nostror: vt nō
ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ
faciat secundū verba hec in di
ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέ'
e hodierna. τ factus fuit planctus ma
ρα τῇ σήμερον. καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς μέ=
gnus in medio cōgregatiōis oīm
γας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων

Universidad de Deusto Biblioteca

vnanimiter. τ clamauerunt ad dñm
ὁμοθυμαδὸν·καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν κύριον
deum voce magna. τ dixit ad eos
θεὸν φωνῇ μεγάλῃ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
ozias:cōfidite fratres. expectemus
ὀζίας,θαρσεῖτε ἀδελφοί· δι᾽ακαρτερήσω=
adhuc dnꝰ dies: in ḡbus cōuertet
μεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπιστρέψει
dñs deus noster miam suam super nos.
κ̄ς ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ᾽ἡμᾶς·
nō.n.derelinquet nos in finē. si
οὐ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος· ἐὰν
aūt trāsierint ist: τ nō venerit sup nos
δὲ διέλθωσιν ἄνωθεν, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ᾽ἡμᾶς
adiutoziū:faciam iuxta verbū vestrū. τ
βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν·καὶ
dispersit populū in sua ca=
ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμ
stra. τ ad muros τ turres
βολήν·καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους
ciuitatis sue abierūt: τ vxo
τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυ=
res τ filios in domos suas
ναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν
miserunt. τ erant in humilitate mul
ἀπέστειλαν·καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολ
ta in ciuitate.
λὴ ἐν τῇ πόλει.

Ca.8.

Ct audiuit in illis ydie
Καὶ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ=
bus iudith filia merari:filii or filii io=
ραις ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρί,υἱοῦ ὠξ υἱοῦ ἰω
seph filii oziel:filii helcia'filii ananie filii
σὴφ υἱοῦ ὀζιήλ,υἱοῦ ἑλκίου υἱοῦ ἀνανίου υἱοῦ
gedcon:filii raphain filii acitho filii elin:
γεδεών,υἱοῦ ῥαφαὶν υἱοῦ ἀχιθὼ υἱοῦ ἠλιού,
filii eliab filii nathanael: filii samaliel
υἱοῦ ἐλιὰβ υἱοῦ ναθαναήλ, υἱοῦ σαμαλιήλ
filii saladai filii israel: τ vir e=
υἱοῦ σαλαδαὶ υἱοῦ ἰσραήλ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐ=
ius manasses de tribu eius |τ de fa=
τῆς μανασσῆς τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πα
milia eius. τ mortuus est i diebus mes=
τριᾶς αὐτῆς·καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις θερι
sis ordei. ista bat.n.sup alligan
σμοῦ κριθῶν·ἐπιστήκει γὰρ ἐπὶ τοὺς δεσμεύον
tes manipulos in campo: τ
τας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ
estus venit sup caput eius: τ
καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,καὶ
cecidit in lectum suum. τ sepelierūt
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ· καὶ ἐθαψαν
eum cum patribus suis in a
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀ=
gro q̄ inter bothaim τ balamo.
γρῷ τῷ ἀναμέσον βωθαείμ καὶ βαλαμώ.
τ erat iudith in domo sua vidua
καὶ ἦν ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς χηρεύουσα
annis trib⁹ τ mēsibus q̄ttuor. τ fe
ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας. καὶ ἐποίη=
cit sibi tabernaculū in pte superiori
σεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ
domus sue: τ imposuit sup lumbus
οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
suus cilitium: τ erāt sup eam vestes
αὐτῆς σάκκον,καὶ ἦν ἐπ᾽αὐτῆς τὰ ἱμάτια
viduitatis sue. τ ieiunauit om
τῆς χηρεύσεως αὐτῆς. καὶ ἐνήστευσε πά=
nibus diebus viduitatis sue:
σας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς,
p̄ter anteſabbata τ sabbata τ
χωρὶς προσαββάτων καὶ σαββάτων καὶ
relicta eius vidua iam annis tri=
bus & mensibus sex. Et in supe
rioribus domus sue fecit sibi se
cretum cubiculum:in quo cum
puellis suis clausa morabatur:
& habens super lumbos suos ci
litium ieiunabat omnibus die=
bus vite sue: preter sabbata &
neomenias & festa domus isra=
el.Erat autem eleganti aspectu
nimis:cui vir suus reliquerat di=
uitias multas & familiam copio
sam: ac possessiones armentis
boum ac gregibus ouium ple
nas.Et erat hec i omnibus famo
sissima: quoniam timebat do
minum valde: nec erat qui lo=
queretur de illa verbum malū.
Hec itaq; cum audisset quoni=
am ozias promisisset: q̄ transa
cto quinto die traderet ciuita=
tem: misit ad presbyteros cha=
bri & charmi. Et venerunt ad
illam:& dixit illis. Quod ē hoc
verbum in quo consensit ozias:
vt tradat ciuitatem assyriis:si in
tra quinq; dies non venerit vo=
bis adiutorium!Et qui estis vos
qui temptatis dominum! Non
est iste sermo qui misericordiam
prouocet: sed potius qui iram
excitet: & furorem accendat.
Posuistis vos tempus miseratio
nis domini: & in arbitrium ve=
strum diem constituistis ei. Sed
quia patiens dominus est:i hoc
ipso peniteamus: & indulgen=
tiam eius fusis lachrymis po=
stulemus. Non enim quasi ho=
mo deus sic comminabitur:
neq; sicut filius hominis ad ira=
cundiam inflammabitur. Et ideo
humiliem⁹ illi animas nostras:
& in spiritu constituti humilia=
to seruientes illi: dicamus flētes
domino:vt secundum voluntā=
tem suam sic faciat nobiscum ci
to misericordiam suam:vt sicut
conturbatum est cor nostrum
in superbia eorum:ita etiam de
nostra humilitate gloriemur:
quoniam non sumus secuti pec
cata patrum nostrorum: qui de
reliquerunt deum suum: & ado
rauerunt deos alienos.pro quo
scelere dati sunt in gladium & i
rapinam & in confusionem ini=
micis suis. Nos autem alterum
deum nescimus preter ipsum.
Expectemus humiles consola=
tionem eius:& exquiret sangui
nem nostrum de afflictionibus
inimicorum nostrorum: & hu=
miliabit omnes gentes quecun
q; insurgunt contra nos: & faci
et illas sine honore dominus de
us noster.Et nunc fratres quo=
niam vos qui estis presbyteri in
populo dei: & ex vobis pendet
anteneomenias τ festa τ solēnitates
προνουμηνιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ χαρμοσυνῶν
domus israel. τ erat speciosa forma.
οἴκου ἰσραὴλ· καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει,
τ elegans aspectu nimis. τ relique
καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελεί=
rat ei manasses vir eius au=
πεν αὐτῇ μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσί
rū τ argentum τ famulos |τ ancil=
ον καὶ ἀργύριον καὶ παῖδας καὶ παιδίσ=
las τ pecora τ agros :τ manebat in e
κας καὶ κτήνη καὶ ἀγρούς,καὶ ἔμενεν ἐπ᾽αὐ
is. τ nō erat q̄ inferret in eā. ver
τῶν· καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐνέγκειν ἐπ᾽αὐτὴν ῥῆ
bum maluz:qm timebat deum valde.
μα πονηρόν,ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν θεὸν σφόδρα.
τ audiuit verba populi mala
καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ
contra principem: qm cōsternati sunt in
ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐν
paucitate aq̄rum. τ audiuit om=
τῇ παρουσίᾳ τῶν ὑδάτων. καὶ ἤκουσε πάν
nia verba iudith que locuta fuit ad
τας τοὺς λόγους ἰουδὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς
eos ozias:quō iurauit eis q̄ tra
αὐτοὺς ὀζίας,ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώ
deret ciuitatē post dies quinq;
σειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς
assyriis. τ cū misisset ancillam su
ἀσσυρίοις·καὶ ἀποστείλασα τὴν ἄβραν αὐ
am q̄ preerat oībus facultatibus
τῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν
suis:vocauit oziā τ chabrin τ char
αὐτῇ,ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρὶν καὶ χαρ
min presbyteros ciuitatis su
μὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐ=
e: τ venerūt ad eam. τ dixit ad
τῆς,καὶ ἦλθον πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπε πρὸς
eos: audite tā me principes
αὐτούς,ἀκούσατέ δή μου ἄρχοντες τῶν
habitantium betulia: qm nō rectū
κατοικούντων βαιτυλούα, ὅτι οὐκ εὐθὺς ὁ
verbū vestrū quod locuti estis coram
λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τοῦ
populo in die hac: τ constituistis
λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐστήσατε ὅρκον
iusturādū hoc quod locuti estis! inter
ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ
deum τ nos: τ dixistis tradituros esse
θεοῦ καὶ ἡμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν
ciuitatem inimicis nostris:nisi in illis
πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν,ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς
cōuersus fuerit dñs ad adiuuādū nos.τ nūc q̄
ἐπιστρέψῃ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν·καὶ νῦν τί
estis vos q̄ tētastis deū in
νες ἐστὲ ὑμεῖς οἱ ἐπειράσατε τὸν θεὸν ἐν τῇ
die hodierna: τ statuitis p
ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἱστᾶτε ὑπὲρ τοῦ
deo in medio filioꝝ hoim? τ nūc domi
θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων;καὶ νῦν κύρι
nū oīpotentem exāritis: τ nihil co
ον παντοκράτορα ἐξετάζετε,καὶ οὐθὲν ἐπι
gnoscetis vsq; i seculū.q̄a pfundū cor
γνώσεσθε εἰς τοῦ αἰῶνος.ὅτι βάθος καρδί
dis hois nō inuenietis: τ verba
ας ἀνθρώπου οὐχ εὑρήσετε,καὶ λόγους τῆς
cogitatiōis eius nō pcipietis: τ quomodo
διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε,καὶ πῶς τὸν
deus q̄ fecit oīa hec scrutabimini:
θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε,
τ mentē eius cognoscetis: τ
καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν

Universidad de Deusto
Biblioteca

cogitationē eius dignoscetis? nequaq̄ λογισμὸν αὐτοῦ καταγνώσεται; μηδαμῶς fratres. ne ad īrā excitetis dñm deum ἀδελφοί. μὴ παροργίζετε κύριον τὸν θεὸν nr̄m: qñ si noluerit in dieb⁹ ἡμῶν, ὅτι ἐὰν μὴ βούληται ἐν ταῖς τρισὶ tribus adiuuare nos: ipse habet ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν ptātem in dieb⁹ voluerit defendere t omni ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι καὶ πά bus diebus: aut etiā exterminare nos σαις ἡμέραις, ἢ καὶ ὀλοθρεῦσαι ἡμᾶς ante faciem inimicoꝝ nr̄orum. vos πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. ὑμεῖς aūt ne alienetis cōsilia dñi δὲ μὴ ἐνεχυριάζετε τὰς βουλὰς κυρίου dei nostri: qñ nō q̄si homo de τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχὼς ἄνθρωπος ὁ θε⁹ vt minis afficiatur: neq; sicut filius hois vt ὡς ἀπειληθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου δι iudicetur. ideoq; expectātes q̄ ab απειθῆναι. διόπερ ἀναμένοντες τὴν παρ' eo salutem: inuocemus eum αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν in adiutoriū nostrū. t exaudiet εἰς βοήθειαν ἡμῶν. καὶ εἰσακούσεται τῆς voce nostrā: si fuerit ei placitū. qñ nō φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν. ὅτι οὐκ surrexit in gñatiōib⁹ nr̄is: neq; est in ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδέ ἔστιν ἐν die hodierna: neq; tribus: neq; τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, οὔτε φυλή, οὔτε familia: neq; populus: neq; ciuitas ex no πατριά, οὔτε δῆμος, οὔτε πόλις ἐξ ἡ bis: q̄ adorent deos manufactos: μῶν, οἵ προσκυνοῦσι θεοῖς χειροποιήτοις, sicut fuit in pr̄oribus die καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέ bus: quoꝝ gña dati sunt in gladium ραις, ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν t rapinam patres nostri: t eect καὶ διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἔπε derūt ruina magna ī cōspectu inimicoꝝ σον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν nr̄oꝝ. nos aūt alterū deū nō cognouim⁹. ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ ἕτερον θεὸν οὐκ ἐγνωμεν. vnde speramus q̄ nō despiciet ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐχ ὑπερόψεται ἡ nos: neq; de gñe nr̄o: neq; cū nas, οὔτε ἀπὸ τοῦ γένους ἡμῶν, οὔτε ἐν capti fuerimus nos: sic vocabitur τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως κληθήσεται ἡ iudea. t diripientur sancta no Ἰουδαία. καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡ stra: t exalt pfanationē eius μῶν, καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτοῦ de ore nr̄o: t timorē ocu ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν, καὶ τὸν φόβον τῶν ὀφ lorum nr̄oꝝ t captiuitatē θαλμῶν ἡμῶν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς terre t desolationē hereditatis nostre γῆς καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν cōuertet in caput nostrū in gēti ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνε bus: q̄bicūq; seruierimus illic. t erimus σιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ. καὶ ἐσόμε in offensionē t in vituperiū ī con lia εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντί spectu possidētiū nos: qñ nō dirige ον τῶν κτωμένων ἡμᾶς, ὅτι οὐ κατευθυν tur seruitus nostra in gratiam: sed θήσεται ἡ δουλεία ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ'

anima illorum: ad eloquium vestrum corda eorum erigite: vt memores sint quia tempta ti sunt patres nostri: vt pro barentur si vere colerent de um suum. Memores esse de bent: quomodo pater noster Abraam temptatus est: & per multas tribulationes proba tus: dei amicus effectus est. Sic Isaac: sic Iacob: sic mo yses: & omnes qui placue runt deo: per multas tribu lationes transierunt fideles. Illi autem qui temptationes non susceperunt cum timore domini: & impatientiam su am: & improperium murmu rationis sue contra dominum protulerunt: exterminati sunt ab exterminatore: & a serpen tibus perierunt. Et nos er go non vlciscamur nos pro his que patimur: sed repu tantes peccatis nostris hec ip sa supplicia minora esse: fla gella domini quasi serui qui corripimur ad emendationem & non ad perditionem no stram euenisse credamus. Et dixerunt illi ozias & presby teri. Omnia que locuta es vera sunt: & non est in ser monibus tuis vlla reprehen sio. Nunc ergo ora pro no bis: quoniam mulier sancta es: & timens deum. Et di xit illis iudith. Sicut q̄d potui loqui dei esse cognoscitis: ita quod facere disposui proba te si ex deo est: & orate vt firmum faciat deus consilium meum. Stabitis vos ad portam nocte ista: & ego exeam cum abra mea: & orate vt sicut di xistis in diebus quinq; respi ciat dominus populum suum israel. Vos autem nolo vt scrutemini actum meum: & vsq; dum renunciem vobis nihil aliud fiat: nisi oratio pro me ad dominum deum no strum. Et dixit ad eam ozias princeps iude. Vade in pace: & dominus sit tecum in vltionē

in dedecus ponet eam dñs deus εἰς ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς noster. t nunc fratres confidamus ἡμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοὶ ἐπιδεξώμεθα τοῖς fratribus nostris: q̄ a nobis pendet ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν ἐκκρέμαται ἡ anima eorum: t sctā t domus t ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ altare firmata sunt in nobis. preter θυσιαστήριον ἐπεστήρικται ἐφ' ἡμῖν. παρὰ oia hec agamus grās dño πάντα ταῦτα εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ deo nostro: q̄ tēptat nos sicut t θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὼς καὶ τοὺς patres nostros. memores estote q̄ fecit πατέρας ἡμῶν. μνήσθητε ὅσα ἐποίησε cum abraam: t q̄bus tēptauit isa μετὰ ἀβραάμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσα ac: t q̄ facta sunt iacob in mesopo ακ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν μεσοπο tamia syrie pascenti o ταμίᾳ τῆς συρίας ποιμαίνοντι τὰ πρό bues laban fratris matris βατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς sue. qñ nō sicut illos examinauit αὐτοῦ. ὅτι οὐ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν in examen cordis eorum: t nos εἰς ἐτασμὸν καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς non vltus est: sed ad monitionē flagel οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθεσίαν μαστι lat dñs apprōpinq̄ntes sibi. t dixit γοῖ κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ. καὶ εἶπε ad eam ozias: oia q̄cūq; dixisti in πρὸς αὐτὴν ὀζίας, πάντα ὅσα εἶπας ἐν bono corde locuta es. t nō est q̄ ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς resistat verbis tuis. qñ non in ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου. ὅτι οὐκ ἐν hodierno die sapia tua manifesta est: τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλος ἐστιν, sed a pncipio dierum tuoꝝ cognouit ois ἀλλὰ ἀπαρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνωσας ὁ populus prudētiam tuā: qñ bona est λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι formatio cordis tui. sed popu τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου. ἀλλ' ὁ λα lus sitiuit valde: t coegerunt ὸς διψήκε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ἡ nos sicut locuti sumus facere eis: μᾶς καθὰ ἐλαλήσαμεν ποιῆσαι αὐτοῖς, t inducere iuramētū sup nos: q̄b nō trās καὶ ἐπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς, ὃν οὐ παρα grediemur. t nūc ora tu p nobis: βησόμεθα. καὶ νῦν δεήθητι σὺ περὶ ἡμῶν, qñ mulier religiosa es. t mittet domi ὅτι γυνὴ εὐσεβής εἶ. καὶ ἀποστελεῖ κύρι nus pluuiā ad repletionē lacuum ος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων nostroꝝ: t nō deficiemus ampl⁹. t dixit ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι. καὶ εἶπε ad eos iudith: audite me: t πρὸς αὐτοὺς Ἰουδείθ, ἀκούσατέ μου, καὶ faciam negociuꝝ quod pueniet in gñatiōes ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς gñationū filiis gñis nostri. vos stabi ἡμετέρων υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν. ὑμεῖς στή tis in porta nocte hac: t σεσθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ exibo ego cū ancilla mea. ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς ἄβρας μου. t in diebus post q̄s dixistis καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατε

tradituros ciuitatem inimicis no
παραδῶσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ν=
stris:respiciet dñs israel in ma
μῶν,ἐπισκέψεται κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χει
nu mea.vos aũt nō scrutabimini a
ρί μου.ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶ
ctū meū.nō.n.annuntiabo vobis vsq̄dū pfi
ξίν μου.οὐ γὰρ ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἕως τοῦ τε
ciantur q̄ ego facio. ꝛ dixit ozias ꝛ
λεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ.καὶ εἶπεν ὀζίας καὶ
pincipes ad eam: vade in pa
οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρή
ce: ꝛ dñs deus ante te in
νην, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς
vltionem inimicoꝝ nfoꝝ. ꝛ reuertē
ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.καὶ ἀπο=στρέ
tes ve tabernaculo:abierūt ad
φαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ
acies suas.
τὰς διαταξεις αὐτῶν. Ca. 9.

IJudith vero cecidit in faciem:
Ιουδειθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον,
ꝛ imposuit cinerem sup caput su
καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐ=
um: ꝛ exuit quo tndutaerat cili
τῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδεδύσκει σάκ=
tium.ꝛ erat nuper oblatū in hierm
κον.καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον εἰς ἰλα=σμὸ
in domū dñi incensum vespere illi
εἰς τὸν οἶκον κῡ τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκεί
us. ꝛ clamauit voce magna iudith ꝛ
νης.καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ιουδειθ καὶ
dixit: dñe deus patris mei symeō cui
εἶπε,κύριε ὁ θεὸς τοῦ πρός μου συμεὼν ᾧ
dedisti gladium in vltionem alienige
ἔδωκας ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογε=
narū:q̄ soluerūt vuluā virginis in coinq
νῶν, οἱ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μία
nationē:ꝛ nudauerūt femur in cōfusionē: ꝛ
σμα,καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην,καὶ
pfanauerūt virginitatē in opprobriū. di
ἐβεβήλωσαν παρθενίαν εἰς ὄνειδος.εἶ=
xisti eñ nō sic erit. ꝛ fecerunt
πας παρ᾽οὐχ οὕτως ἔσται.καὶ ἐποίησαν
p q̄bus dedisti pricipes eoꝝ in cedez.
οἷς ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον.
ꝛ stratum eorum irrigauit de
καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν κατ᾽ευσαγο τὴν ἀ=
ceptum in sanguine.ꝛ pcussisti ser
πατηθεῖσαν εἰς αἷμα.καὶ ἐπάταξας δοῦ
uos in potētibus: ꝛ potentes in thro
λους ἐπὶ δυνάσαις,καὶ δυνάσας ἐπὶ θρό
nis suis. ꝛ dedisti mulieres eorum
νους αὐτῶν.καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν
in predam: ꝛ filias eorum in cap=
εἰς προνομήν,καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχ
tiuitatē: ꝛ omnia spolia eorum
μαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκύλα αὐτῶν
in diuisionē filioꝝ dilectoꝝ a te: q̄
εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ,οἳ
et zelauerunt zelum tuum:ꝛ abomina
καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύ
ti sunt coinq̄nationē sanguis sui: ꝛ iuoca=
ξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν,καὶ ἐπεκα
uerunt te i auxiliatorē.de⁹ deus me⁹ ex
λέσαντό σε εἰς βοηθόν.ὁ θεὸς ὁ θεός ἐμὸς ἐπά
audi me viduam.tu eñ fecisti
κουσόν μου τῆς χήρᾱ.σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ
prioza illoꝝ ꝛ illa ꝛ posterio
πρότερον ἐκείνων καὶ ἐκεῖνα καὶ τὰ μετέπει
ra ꝛ pñtia:ꝛ supuenientia cogitasti:
τα καὶ τὰ νῦν,καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης,

inimicorum nostrorum: & reuer=
tentes abierunt. Cap. 9.

QVibus ascendentibus: iudith
ingressa est oratorium suum:
& induens se cilitio posuit cinerem
super caput suum: & prosternens
se domino clamabat ad dominuꝫ
dicens. Domine deus patris mei
symeon: qui dedisti illi gladium in
defensionem alienigenarum: qui
violatores extiterunt in coinqui=
natione sua: & denudauerunt fe=
mur virginis in confusionem & de
disti mulieres illorum in predam:
& filias illorum in captiuitatem:
& omnem predam in diuisionem
seruis tuis qui zelauerunt zelum
tuum: subueni queso te domine
deus meus mihi vidue. Tu enim
fecisti priora: & illa post illa cogi
tasti: & hoc factum est quod ipse
voluisti. Omnes enim vie tue pa
rate sunt: & tua iudicia in tua p
uidentia posuisti. Respice castra
assyriorum: nunc sicut tunc castra
egyptiorum videre dignatus es:
quando post seruos tuos armati
currebant confidentes in quadri=
gis & in equitatu suo & in multitu=
dine bellatorum. Sed aspexisti su=
per castra eorum & tenebre fatiga
uerunt eos. Tenuit pedes eorum
abyssus: & aque operuerunt eos.
Sic fiant & isti domine: qui confi=
dunt in multitudine sua: & in cur=
ribus suis & in contis & in sagittis
suis: & in lanceis gloriantur: & ne=
sciunt quia tu ipse es deus noster q
conteris bella a binitio: & domi=
nus nomen est tibi. Erige brachi
um tuum sicut a binitio: & allide
virtutem eorum in virtute tua: ca=
dat virtus eorum in iracundia tua
qui promittunt se violare sancta
tua: & polluere tabernaculum no=
minis tui: & deicere gladio suo
cornu altaris tui. Fac domine vt
gladio proprio eius superbia am=
putetur. Capiatur laqueo oculo=
rum suorum in me: & pcuties eum
ex labiis charistis mee. Da mihi i
animo constantiam: vt contemnā
illum & virtutem vt euertam illū.
Erit.n.hoc memoriale noīs tui: cū
manus femine deiecerit eum. Nō
enim in multitudine est virtus tua
dñe: neq̄ in equorū viribus volun
tas tua. Nec superbi ab initio pla=
cuerunt tibi: sed humilium & man
suetorum sp tibi placuit depreca
tio. Deus celorum creator aqua=
rum: & dominus totius creature:
exaudi me miseram dep̄cantem: &
de tua misericordia p̄sumentē. me
mento dñe testamēti tui: & da ver
bum in ore meo: & in corde meo
consiliuꝫ corrobora: vt domus tua
in sanctificatione pmaneat: & oēs
gētes agnoscāt qa tu es deus: & nō
est alius preter te.

Capitulum decimū.

ꝛ adfuerunt q̄ decreuisti ꝛ dixerūt:
καὶ παρέσκησαν ἃ ἐβουλεύσω καὶ εἶπον,
ecce adsumus.oēs .n. vie tue para
ἰδοὺ παρεσμεν.πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοι
te: ꝛ iudicia tua in ꝓuidentia.ecce eñ
μοι,καὶ αἱ κρίσεις σου ἐν προγνώσει.ἰδοὺ γὰρ
assyrii multiplicati sunt in potētia sua:
ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν,
exaltati sunt in equo ꝛ ascensore: gloriati
ὑψώθησαν ἐφ᾽ἵπποις καὶ ἀναβάτη,ἐγαυρία
sunt in brachio peditū: sperauerūt i clypeo
σαν ἐν βραχίονι πεζῶν,ἠλπισαν ἐν ἀσπίδι
ꝛ arcu ꝛ funda: ꝛ nō cognouerūt q̄
καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ,καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι
tu es dñs cōterens bella. dñs nomē
σὺ εἶ κ̄ς συντρίβων πολέμους. κ̄ς ὄνομά
tibi.tu rumpe eoꝝ fortitudinē i virtute tua:
σοι.σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου,
ꝛ cōfringe robur eorum in iracūdia tua
καὶ κατάξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου
deliberauerūt eñ ꝓfanare sancta
ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἁγία
tua:polluere tabernaculum quietis
σου,μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως
nois gloziē tuc: ꝛ deicere
τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου,καὶ καταβαλεῖν
ferro cornu altaris tui. respice in
σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου.βλέψον εἰς
supbiam eorum. mitte iram
ὑπερηφανίαν αὐτῶν.ἀπόστειλον τὴν ὀργήν
tuam in capita eoꝝ. da in manu mea
σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν.δὸς ἐν χειρί μου
vidue quod cogitaui robur.pcute ser
τῆς χήρας δὸς ἐνισχύσαι κράτος.πάταξον δοῦ
uum cū labiis decepti⁹is mee sup principē:
λον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ᾽ἄρχοντι,
ꝛ principē sup seruū suū. frāge
καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεράποντι αὐτοῦ.θράυσον
eorum celsitudinē in manu femine. nō.n.
αὐτῶν τὸ ἀνάσκημα ἐν χειρὶ θηλείας.οὐ γὰρ
in multitudine robur:tuū: neq̄ potentia
ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἡ δυνασεία
tua in fortibus: sed humiliū es domi
σου ἐν ἰσχύουσιν,ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ κύρι
nus:ꝛ minoꝝ es adiutor: defensor
ος, καὶ ἐλαπτόνων εἶ βοηθός, ἀντιλήπτωρ
impotentiū: desperantiū ꝓtector: spe
ἀδυνούντων,ἀπεγνωσμένων σκεπαστής,σω
carentium saluator.vtiq̄ vtiq̄: deus pa
πλησισμένων σωτήρ.ναὶ ναί,ὁ θεὸς τοῦ πα
tris mei ꝛ deus hereditatis israel: dñs
τρός μου καὶ θεὸς κληρονομίας Ἰσ̄λ, δεσπο
tor celoꝝ ꝛ terre: creator aqua
τα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς,κτίστα τῶν ὑδά
rum: rex vniuersē creature tue: tu
των, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ
exaudi dep̄cationē meā:ꝛ da verbū
εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου,καὶ δός λόγον
meū ꝛ deceptionē ꝛ vulnus ꝛ cicatricem
μου καὶ ἀπάτην καὶ τραῦμα καὶ μώλωπα
eis: q̄ aduersus testamentū tuū:ꝛ domū
αὐτοῖς, οἳ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου
sanctificatā tuā: ꝛ verticē sion: ꝛ domū
ἡγιασμένου σου,καὶ κορυφῆς σιών,καὶ οἴκου
possessiōis filioꝝ tuoꝝ:decreuerunt du
κατασχέσεως υἱῶν σου,ἐβουλεύσαντο σκλη
ra. ꝛ fac sup oēm gentē tuā ꝛ
ρά.καὶ ποίησον ἐπὶ πανὸς ἔθνους σου καὶ
oēm potētiā ꝛ fortitudinē:qñ nō ē
πάσης δυνάμεως καὶ κράτους,ὅτι οὐκ ἔστιν
alius defensor gentis israel: nisi tu.
ἄλλος ὑπερασπίζων τοῦ ἔθνους Ἰσ̄λ,εἰμὴ σύ.

C.10. Et factū ē vt cessauit clamare ad
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο βοῶσα πρὸς
deum israel: ⁊ cōsūmauit omnia
τὸν θεὸν Ἰσραήλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ
verba hec: ⁊ surrexit de ruina:
ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς πτώσεως,
⁊ vocauit ancillam suam. ⁊ descēdit
καὶ ἐκάλεσε τὴν ἄβραν αὐτῆς. καὶ κατέβη
in domum: in q̄ morabatur in ea in
εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς
diebus sabbatorum ⁊ in festiuitatibus
ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
suis. ⁊ euoluit cilitium quo induta
αὐτῆς. καὶ περιείλετο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδύ-
erat: ⁊ exuit se vestimētis viduita
σκετο, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσε-
tis sue. ⁊ lauit os aqua:
ως αὐτῆς. καὶ περιεκλύσατο τὸ στόμα ὕδατι,
⁊ vnxit vnguēto pingui. ⁊ discriminauit
καὶ ἐχρίσατο μύρῳ πολυτελεῖ. καὶ διέταξε τὰς
crines capitis sui: ⁊ imposuit mi
τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μί
tram sup ipsum. ⁊ induta est vestimētis
τραν ἐπὶ αὐτῆς. καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια
iocūditatis sue: in dbus ornabat in
τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν αἷς ἐστολίζετο ἐν ταῖς
diebus vite viri sui manasse.
ἡμέραις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ.
⁊ assūpsit sandalia in pedibus suis.
καὶ ἔλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
⁊ induit brachiola ornamēta ⁊ periscelida
καὶ περιέθετο τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλλια
⁊ anulos ⁊ inaures: ⁊ oīe
καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάν
ornamētū suū. ⁊ ornata est
τα τὸν κόσμον αὐτῆς. καὶ ἐκαλλωπίσατο
valde in decepriōnē oculorum virorum
σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν
q̄cūq; vidissent eam. ⁊ dedit ācille sue
ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν. καὶ ἔδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐ
ascopam vini ⁊ vas olei:
τῆς ἀσκοπωτίνην οἴνου καὶ καμψάκην ἐλαίου,
⁊ peram impleuit farina ⁊ palatha
καὶ πήρᾳ ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλά-
⁊ panibus mūdis. ⁊ duplicauit
θης καὶ ἄρτων καθαρῶν. καὶ περιέδησε πάντα
omnia vasa sua: ⁊ ipsuit in ea.
τὰ σκεύη ἑαυτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐν αὐ
⁊ exierunt simul ad portam ciuita
τῇ. καὶ ἐξῆλθον ὁμοῦ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλε
tis betulue: ⁊ inuenerūt p̄fectos sup eam
ως βαιτουλούα, καὶ εὗρον ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῇ
oziam ⁊ p̄resbyteros ciuitatis cha
ὀζίαν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως χα
brin ⁊ charmin. vt aūt viderūt eam: ⁊ erat
βρὶν καὶ χαρμίν. ὡς δὲ εἶδον αὐτήν, καὶ ἦν
mutata facies eius: ⁊ ve
ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὴν σο
stem mutatam eius: mirati sunt
λὴν μεταβεβλημένην αὐτῆς, ἐθαύμασαν
in pulchritudie eius valde nimis. ⁊
ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπισφόδρα. καὶ
dixerūt ei: deus deus patrum nrorū det
εἶπον αὐτῇ, ὁ θς ὁ θὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δῴη
te in gram ⁊ pficiat studia
σε εἰς χάριν καὶ τελειώσαι τὰ ἐπιτηδεύμα
tua ad gloriam filioꝝ ifrl: ⁊ exaltatiōez
τά σου εἰς γαυρίαμα υἱῶν Ἰηλ, καὶ ὕψωμα
hierl̄z. ⁊ adorauerunt deū. ⁊ dixit
Ἰλημ. καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ. καὶ εἶπε
ad eos: precipite aperire mihi
πρὸς αὐτούς, ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν

Actum est autem cum ces-
sasset clamare ad dominum:
surrexit de loco in quo iacuerat p
strata ad dominū. Vocauitq; abrā
suam: & descendens in domum su-
am abstulit a se cilitium: & exuit
se vestimentis viduitatis sue. Et la-
uit corpus suum. & vnxit se myrto
optimo. & discriminauit crinem
capitis sui: & imposuit mitram sup
caput suum. & induit se vestimen-
tis iocunditatis sue. Induitq; sanda
lia pedibus suis. assumpsitq; dex-
trariola & lilia & inaures & annu-
los: & omnibus ornamentis suis
ornauit se. Cui etiam dominus cō
tulit splendorem: quoniam omnis
ista compositio nō ex libidine sed
ex virtute pendebat. & ideo domi-
nus hanc in illam pulchritudinem
ampliauit: vt incōparabili decore
omniū oculis appareret. Imposuit
itaq; abre sue ascopam vini & vas
olei & polentam & lapates & pa-
nes & caseum & profecta est. Cum
q; venissent ad portas ciuitatis in-
uenerunt expectantem oziam &
presbyteros ciuitatis. Qui cum vi-
dissent eam: stupentes miratī sunt
nimis pulchritudinem eius. Nihil
tamen interrogātes eam: dimisert
trāsire dicētes: Deus patrū nostro
rum det tibi gratiam: & omne con
silium tui cordis sua virtute corro
boret: & glorietur super te hieru
salem & sit nomen tuum in nume
ro sanctorum & iustorum. Et dixe
runt hi qui illic erant omnes vna
voce. fiat fiat. Iudith vero orans
dominum: transiit per portas ip-
sa & abra eius. Factum est autem
cum descenderet montem circa
ortum diei: occurrerunt ei explo-
ratores assyriorum: & tenuerunt
eam dicentes. Vnde venis aut quo
vadis? que respondit. Filia sum he-
breorum. Ideo ego fugi a facie eo-
rum: quoniam futurum agnoui
q dentur vobis in depredationem
pro eo q cōtemnentes vos nolue
runt tradere seipsos: vt inuenirent
misericordiam in conspectu vestro
Hac de causa cogitaui mecum di-
cens. Vadam ad faciem principis
holofernis vt indicem illi secreta il-
lorum: & ostendam illi quo aditu
possit obtinere eos: ita vt non ca-
dat vir vnus de exercitu eius. Et
cum audissent viri illi verba eius:
considerabant faciem eius & erat
in oculis eorum stupor: quoniam
pulchritudinem eius mirabantur
nimis. Et dixerunt ad eam. Con-
seruasti animam tuam eo q tale
repperisti consilium vt descende-
res ad dominum nostrum. Hoc au
tem scias

portam ciuitatis: ⁊ exibo in cō
πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τε
sūmatiōez verbox q̄ locuti estis mecum.
λείωσιν τῶν λόγων ὧν ἐλαλήσατε μετ' ἐμοῦ.
⁊ p̄ceperunt iuuenibus aperire ei
καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ
sicut locuta est. ⁊ fecerunt sic. ⁊ ex
καθότι ἐλάλησε. καὶ ἐποίησαν οὕτως. καὶ ἐξ
tuit iudith ipsa ⁊ ancilla eius cum
ῆλθεν Ἰουδὶθ αὐτὴ καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ'
ea. speculabātur autem eam viri
αὐτῆς. ἀπεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς
ciuitatis: quousq; descēdit mōtez: ⁊ q̄usq;
πόλεως, ἕως οὗ κατέβη ὁ ὄρος, καὶ ἕως οὗ
ptransiit vallem. ⁊ nō āplius viderunt
διῆλθε τὸν αὐλῶνα. καὶ οὐκέτι ἐθεώρησαν
eam. ⁊ abierunt in valle in
αὐτήν. καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς
rectum. ⁊ obuiauit ei vigilia
εὐθεῖαν. καὶ συνήντησεν αὐτῇ προφυλα-
assyriox: ⁊ tenuerunt eam:
κὴ τῶν Ἀσσυρίων, καὶ συνελάβοντο αὐτήν,
⁊ interrogauerūt eam: quox es ⁊
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτήν, τίνων εἶ καὶ
vnde venis? ⁊ dixit filia sum he
πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε θυγάτηρ εἰμὶ τῶν ἑ-
breox: ⁊ fugio a facie
βραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου
eorum: qñ futurox est vt dētur vobis in de
αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς κα
p̄edationē. ⁊ ego venio ad faciem
τάβρωμα. κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον
holofernis p̄incipis exercituꝫ vri:
ὁλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ὑμῶν,
vt annunciem verba veritatis. ⁊ oste
τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας. καὶ δεί
dā ante faciem eius viam p quam ibit
ξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν καθ' ἣν πο-
⁊ dñabitur omnium mōta-
ρεύσεται καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρει-
nox. ⁊ nō interibit virox eius
νῆς. καὶ οὐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ
caro vna: neq; spūs vite. cū autē
σὰρξ μία, οὐδὲ πνεῦμα ζωῆς. ὡς δὲ
audissent viri verba ei⁹: cō
ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, κα
sideraueſt faciem eius: ⁊ erat co-
τενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναν
ram eis mirabilis pulchritudie nimis.
τίον αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα.
⁊ dixerūt ad eam: cōseruasti ani-
καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, σέσωκας τὴν ψυ-
mā tuam festinans descendere ad faci-
χήν σου σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρό-
em dñi nostri. ⁊ nūc accede
σωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν. καὶ νῦν πρόσελ
ad tabernaculū eius: ⁊ de nobis co-
θε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ' ἡμῶν προ
mitabūtur te donec cōmēdent te in
πέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς
manus eius. si aūt steteris cor-
ax χεῖρας αὐτοῦ. ἐὰν δὲ στῇς ἐναντίον
eo: ne timeas in corde tuo: sed
αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ
annuntia iuxta verba tua: ⁊ bñ
ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ ἔσ-
tibi faciet. ⁊ elegerunt ex eis vi
σοί σοι ποιήσει. καὶ ἐπέλεξαν ἐξ αὐτῶν ἄν-
roscentum: ⁊ curruꝫ iunxerunt ei ⁊ an-
δρας ἑκατόν, καὶ παρέζευξαν αὐτῇ καὶ τῇ
cille eius. ⁊ duxerunt eam ad tabernaculū
ἄβρᾳ αὐτῆς, καὶ ἤγαγον αὐτὴν ἐπὶ τὴν σκηνὴν

Universidad de Deusto
Biblioteca

holofernis.ꝛ factꝰ est concursus in oibus
ὁλοφέρνου. καὶ ἐθόμβησε συνδρομὴ ἐν πάσῃ
castris: dissonuit em̄ in tabernacu
τῇ παρεμβολῇ, διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώματα
lis aduentus eius. ꝛ veniētes circūdabāt
τὴν παρουσίαν αὐτῆς. καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν
eam: dū stabat extra tabernaculū holofernis:
αὐτήν, ὡς εἰσήκει ἔξω τῆς σκηνῆς ὁλοφέρνου,
quousq; ānūtiauerūt ei de ipa. ꝛ mira
ἕως προσήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐθαύ
bātur in pulchritudine eius: ꝛ mirabā
μαζον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμα
tur filios israel. ꝛ dixit vnusq̄sq; ad
ζον τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς
primū suū: dō cōtemnet popu
τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς καταφρονήσει τοῦ λα
lū hunc: dī habet in seipso mulieres ta
οῦ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύ
les: qñ nō bonū est relinqui ex e
τας; ὅτι οὐ καλὸν ἐστιν ὑπολειφθῆναι ἐξ αὐ
is virū vnū: dī dimissi poterunt de
τῶν ἄνδρα ἕνα, οἱ ἀφεθέντες δυνήσονται κα
cipere oēm terrā. ꝛ exierūt
τασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἐξῆλθον
qui dormiebant apud holofernē ꝛ oēs
οἱ παρακαθεύδοντες ὁλοφέρνῃ καὶ πάντες
famuli eius: ꝛ introduxerūt eā in
οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς
tabernaculū. ꝛ erat holofernes requiescēs
τὴν σκηνήν. καὶ ἦν ὁλοφέρνης ἀναπαυόμενος
sup lectū suū in conopeo: qđ erat ex
ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπείῳ, ὃ ἦν ἐκ
purpura ꝛ auro ꝛ smaragdo ꝛ
πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδου καὶ
lapidibus p̄ciosis intertum. ꝛ annū
λίθων πολυτελῶν καθυφασμένον. καὶ ἀνήγ
tiauerunt ei de ea. ꝛ exijt in
γειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ
pscenium: ꝛ lampades argētee p̄ceden
προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγου
tes eum: vt ātvenit ante faciem eius
σαι αὐτοῦ. ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
tudith ꝛ seruorum eius: obstupue
Ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἐθαύμα
runt oēs in pulchritudie faciei
σαν ἅπαντες ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ προσώπου
eius. ꝛ cadēs sup faciem: adora
αὐτῆς. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον, προσε
uit eum. ꝛ eleuauerūt eā ser
κύνησεν αὐτῷ. καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δοῦ
ui eius.
λοι αὐτοῦ.

Ca.11

ET dixit ad eam holofernes: confi
Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, θάρσει
de mulier.ne paueas in corde tuo: qñ
σον γύναι. μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι
ego nō nocui hoī: qui elegit
ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα ἄνθρωπον, ὃς τις ᾑρέτικε
seruire nabuchodonosor regi
δουλεύειν ναβουχοδονόσορ τῷ βασιλεῖ
vniuerse terre. ꝛ nūc populꝰ tuꝰ qui habi
πάσης τῆς γῆς. καὶ νῦν ὁ λαός σου ὁ κατοι
tat mōtana: si nō cōtēpsissēt me: nō ele
κῶν τὴν ὀρεινήν, εἰ μὴ ἐφαυλίσαν με, οὐκ ἂν
uassem lanceā meā sup eos: sed ipsi ſ
ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς, ἀλλ' αὐτοὶ ἔρ
bi fecerunt hec. ꝛ nūc dic mihi cuꝰ
γοις ἐποίησαν ταῦτα. καὶ νῦν λέγε μοι τίνος
causa fugisti ab eis: ꝛ venisti ad
ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς
nos. venis.n. ad salutem: confide. in
ἡμᾶς. ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν, θάρσει. ἐν τῇ
quonam cum steteris in consꝑ
pectu eius bene tibi faciet & e
ris gratissima in corde eius. Du
xerūtq; illam ad tabernaculum
holofernis nunciantes eam. Cū
q; intrasset ante faciem eius: sta
tim captus est in suis oculis ho
lofernes. Dixeruntq; ad eum sa
tellites eius. Quis cōtemnat po
pulum hebreorum qui tam de
coras mulieres habent: vt nō p
his merito pugnare contra eos
debeamus? Videns itaq; iudith
holofernem sedentem in cono
peo qnod erat ex purpura & au
ro & smaragdo & lapidibus pre
ciosis intextuꝫ: & cum in faciem
eius intendisset adorauit eū pro
sternens se super terram: & ele
uauerūt eam serui holofernis iu
bente domino suo.

Capitulum vndecimū

TVnc Holofernes dixit ei.
Ἐὰν δὲ ἀγαθὸν ᾖ ἐνώπιόν σου, μὴ ἐνθυμηθείη
Equo animo esto & noli pa
uere in corde tuo quoniam ego
μεν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα
nūq; nocui uirum qui voluit ser
ἄνθρωπον, ὃς ἐβουλήθη δουλεύειν
uire nabuchodonosor regi. Po
ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ. καὶ ὁ λαός σου ὁ
pulus autem tuus si non contē
ἐν τοῖς ὀρεσί μου εἰ μὴ ἐφαύλισάν με, οὐκ ἂν
psisset me: nō alleuassem lanceā
ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς. καὶ νῦν εἰπόν μοι
meam super eum. Nunc autem
dic mihi qua ex causa recessisti
ab illis: & placuit tibi vt venires
ad nos. Et dixit illi iudith. Sume
verba ancille tue. qñ si secutus
fueris verba ancille tue: perfectā
rem faciet dominus tecū. Viuit
enim nabuchodonosor rex ter
re: & viuit virtꝰ eius que est in te
ad correptionem omnium ani
marum errātium. quoniam nō
solum homines seruient illi per
te: sed & bestie agri obtemperāt
illi. Nunciatur enim animi tui in
dustria vniuersis gentibus: & in
dicatum est omni seculo quoni
am tu solus bonus & potens es
in omni regno eius: & disciplī
na tua omnibus prouinciis pre
dicatur. Nec hoc latet quod lo
cutus es tachior: nec illud igno
ratur quod eis iusseris euenire.
Constat enim deuꝫ nostrum sic
peccatis offensum vt mandaue
rit per prophetas suos ad popu
lum q̄ tradet eum pro pecca
tis suis. Et quoniam sciunt se of
fendisse deum suum filii israel:
tremor tuus super ipsos est.

nocte hac viues ꝛ in reliquū. nō em̄
νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ καὶ εἷς τὸ λοιπόν. οὐ γάρ
est q̄ iniuria afficiat te: sed bñ tibi faciet
ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σοι ποιήσει καὶ
cut fit seruis dñi mei nabu
θὰ γένεται τοῖς δούλοις τοῦ κυρίου μου ναβου
chodonosor regis. ꝛ dixit ad e
χοδονόσορ τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπε πρὸς αὐ
um iudith: accipe verba famule tue:
τὸν Ἰουδίθ, δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου,
ꝛ loq̄tur ancilla tua ante faci
καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου κατὰ πρόσω
em tuā. ꝛ nō annuntiabo mēdaciū domi
πόν σου. καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρί
no meo in nocte hac. ꝛ si secutꝰ fu
ῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ ἐὰν κατακολου
eris verba ancille tue: pfe
θήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελεί
cte rem faciet tecum dēus: ꝛ non
ως πρᾶγμα ποιήσει μετὰ σοῦ ὁ θεός, καὶ οὐκ
cadet dñs meus a studi
ἀποπεσεῖται ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμά
is suis. viuit.n. rex nabuchodono
των αὐτοῦ. ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονό
sor vniuerse terre: ꝛ viuit virtus eius: q̄
σορ πάσης τῆς γῆς, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτοῦ, ὃς
misit te ad correctionē oīs ani
ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυ
me: qñ nō solū hoies p te seruī
χῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι διὰ σοῦ δουλεύ
unt ei: sed ꝛ bestie agri ꝛ
ουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ
iumēta ꝛ volatilia celi ꝑpter
τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς
fortitudinē tuā viuent in nabuchodonosor ꝛ
ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ ναβουχοδονόσορ καὶ
omnem domū eius. audiuimus.n. sapiē
πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἠκούσαμεν γὰρ τὴν σοφί
tiā tuā ꝛ industrias aīe tue
αν σου καὶ τὰ κατορθώματα τῆς ψυχῆς σου
ꝛ ānūciatū ē vniuerse terre: q̄ tu solus bo
καὶ ἀνηγγέλη πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγα
nus in omni regno: ꝛ potens in scīē
θὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπι
tia: ꝛ mirabilis in exercitu belli.
στήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύματι πολέμου,
ꝛ nūc verbū q̄ locutus est achior in cō
καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν Ἀχιὼρ ἐν τῇ συ
sessu tuo audiuimus verba eius: qñ
νεδρίᾳ σου ἠκούσαμεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ, ὅτι
ceperunt eū viri betulue:
περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βαιτουλούα,
ꝛ nuntiauit eis oia q̄ locutus
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐλάλη
est ipse apud te. ideo dñator dñe ne trās
σεν αὐτὸς παρὰ σοί. διὸ δέσποτα κύριε μὴ πα
grediaris verbū eius: sed pone ipm
ρέλθῃς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάθου αὐτὸν
in corde tuo: qñ verū est. nō.n. sumit
ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἀληθής ἐστιν. οὐ γὰρ ἐκδί
vindicta de gñe nostro: nō.n. p̄ualet gladiꝰ
κησιν τὸ ἔθνος ἡμῶν, οὐ γὰρ ἰσχύει ῥομφαία
cōtra eos: nisi peccauerit cōtra deū
ἐπ' αὐτούς, εἰ μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν θεὸν
suum. ꝛ nūc vt nō sit dñs meꝰ expul
αὐτῶν. καὶ νῦν ἵνα μὴ φύγῃ ὁ κύριός μου ἐκβο
sus ꝛ re ifecta desistēs: ꝛ cecidit mors sup
λος καὶ ἄπρακτος, καὶ ἐπέπεσε θάνατος ἐπὶ
facie cor: ꝛ deꝑhēdit eos pec
πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελάβετο αὐτοὺς ἁ
catum: in quo irritabunt deū suū
μάρτημα, ἐν ᾧ παροργιοῦσι τὸν θεὸν αὐτῶν

qcunq; fecerint absurditatē. qñ ἀθυμήκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀγοπίαν. ἐπεὶ defecerint eis cibaria su ἀπορεξέλιπεν αὐτοῖς τὰ βρώματα αὐ- a: ⁊ diminuta ē eis aqua. ⁊ ordinaue τῶν, καὶ ἐπαναίδη πᾶν ὕδωρ. καὶ ἐβουλεύ runt inicere manū pecoribus suis: σαντο ἐπιβαλεῖν χεῖρας κτήνεσιν αὐτῶν, ⁊ omnia q̄ distinxit eis deus: in καὶ πάντα ὅσα διέξειλαρο αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐν legibus suis ne māducarēt: decreuerūt im χοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δ᾽ pendere. ⁊ primitias frumēti πανῆσαι. καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου ⁊ decimas vini ⁊ olei: q̄ καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ seruauerūt sanctificantes sacerdotibus ἐφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς astantibus in hierusalem ante παρεστηκόσιν ἐν ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τῆ faciem dei nostri: decreuerūt προσώπου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν consumere: q̄ negs manibus cōueniebat ἐξαναλῶσαι, ὧν οὐδὲ ταῖς χερσὶν καθῆκεν contingere quēq̄, cogⁿ q̄ de populo. ⁊ misse ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπε runt in hierusalem: qñ et ἐκάλεσαν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ οἱ ibi habitantes fecerunt hec tis ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα τοῖς q̄ transtulerunt ipsis remissionē ⁊a μεταπομίσασιν αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ senatu. ⁊ erunt quousq; reuūciet τῆς γερουσίας. καὶ ἔσονται ἕως ἀναγγείλη ipsis ⁊ facient: dabunt tibi in αὐτοῖς καὶ ποιήσουσι, δώσουσί σοι εἰς pditionē in die illa. vnde ego ancilla ὄλεθρον ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὅθεν ἐγὼ ἡ δούλη tua cognoscens oīa hec: fugi σου ἐπιγνοῦσα πάντα ταῦτα, ἀπέδρων a facie eorum. ⁊ misit me ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλέ με ὁ deus ad faciēdū tecum rem: i q̄bus obstu- θεὸς ποιῆσαι μετὰ σοῦ πρᾶγμα, ἐφ᾽ οἷς ἐκστη pebit omnis terra q̄cunq; audierint hec. σέται πᾶσα ἡ γῆ ὅσοι ἂν ἀκούσωσιν αὐτά. qñ ancilla tua religiosa est ⁊ colens ὅτι ἡ δούλη σου θεοσεβής ἐστι καὶ θεραπευ nocte ⁊ die deum celi. ουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ. ⁊ nunc manebo apud te dñe mi: ⁊ exi- καὶ νῦν μενῶ παρὰ σοί κύριέ μου, καὶ ἐξε bit ancilla tua in nocte in λεύσεται ἡ δούλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν vallem: ⁊ orabo ad deum. ⁊ φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν θεόν. καὶ annunciabit mihi qñ fecerunt pecca ἀναγγελεῖ μοι ὅτε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτή ta eorum. ⁊ veniēs referam tibi. ματα αὐτῶν. καὶ ἐλθοῦσα προσαναφέρω σοι. ⁊ exibis cum oi exercitu tuo: ⁊ καὶ ἐξελεύσῃ σὺν πάσῃ δυνάμει σου, καὶ non est q̄ resistat tibi ex eis. ⁊ ad οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεταί σοι ἐξ αὐτῶν. καὶ ἄ ducā te p̄ mediū iudee: quousq; veniās ξω σε διὰ μέσου τῆς ἰουδαίας, ἕως ἔλθῃς ante hierlm. ⁊ ponā sedem tuā in ἀπέναντι ἱερ̄λ̄μ. καὶ θήσω τὸν δίφρον σου ἐν medio eius: ⁊ ages eos sicut oues q̄b⁹ μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτὴς ὡς πρόβατα οἷς nō est pastor. ⁊ nō latrabit canis lingua οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ

Insuper etiam fames inuasit eos: & ab ariditate aque iam inter mortuos computantur. Deniq; hoc ordinant vt interficiant pecora sua: & bibant sanguinem eorum: & sancta domini sui que precepit deus non contingi: in frumento vino & oleo hec cogitauerunt impendere. & volunt consumere q̄ nec manibus deberēt cōtingere. Ergo quoniam hec faciunt certum ē q̄ in perditionem dabuntur. Quod ego ancilla tua cognoscens fugi ab illis: & misit me dominus hec ipsa nunciare tibi. Ego enim ancilla tua deum colo etiam nunc apud te. & exiet ancilla tua & orabo deum: & dicet mihi: quando eis reddat peccatum suum: & veniens nunciabo tibi: ita vt ego adducam te per mediam hierusalem. Et habebis omnem populum israel sicut oues quibus non est pastor: & non latrabit vel vnus canis contra te: quoniam hec mihi dicta sunt per prouidētiam dei. Et quoniam iratus est illis deus: hec ipsa missa sum nūciare tibi. Placuerunt āt oīa verba hec corā Holoferne & coram pueris eius: & mirabantur ad sapientiam eius: & dicebāt alter ad alterum. Non est talis mulier super terram in aspectu in pulchritudine & in sensu verborum. Et dixit ad illam holofernes. Bene fecit deus qui misit te ante populum: vt des illum tu in manibus nostris. Et quoniam bona est promissio tua: si fecerit mihi hoc deus tuus: erit & deus meus: & tu in domo Nabuchodonosor magna eris: & nomen tuum nominabitur in vniuersa terra.

Capitulum duodecimum.

VNc iussit eam introire vbi reposita erant thesauri eius: & iussit illic manere eam: & constituit quid daretur illi de conuiuio suo. Cui respondit iudith: & dixit. Nunc non potero manducare ex his que mihi precipis tribui: ne veniat supra me offensio. Ex his autem que mihi detuli manducabo. Cui Holofernes ait. Si defecerint tibi ista que tecum detulisti: quid faciemus tibi? Et dixit iudith. Viuit anima tua domine meus: quoniam non expendet omnia hec ancilla tua: donec faciat deus in manu mea hec que cogitaui. Et induxerunt illam serui eius in tabernaculum quo preceperat:

ꝯꝯꝯ

tuam ad oratiōnem exire. τ iussit ἐστὶ προσευχὴν ἐξελθεῖν. καὶ ἐπέτα
sit holofernes satellitibus ne p ξεν ὁλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ δία
hiberent eam. τ mansit in κωλύειν αὐτήν. καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ
castris diebus tribus. τ exibat παρεμβολῇ ἡμέρας τρεῖς. καὶ ἐξεπορεύε
p noctem in vallem betu το κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα βετου
lua: τ baptizabatur in fonte λουά, καὶ ἐβαπτίζετο ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ
aque in castris. τ vt ascēdebat: ὕδατος ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ ὡς ἀνέβη,
orabat dñm deū israel: vt dirigeret ἐδέετο τοῦ κυ θεοῦ ἰσραηλ, κατευθύναι τὴν
viam eius ad exaltationē filioꝝ populi ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάσχημα τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ
sui. τ introiens munda mane αὐτῆς. καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέ
bat in tabernaculo vsq; dū tulisset μενεν ἐν τῇ σκηνῇ μέχρις οὗ προσηνέγκατο
escam suam ad vesperā. τ factū est τὴν τροφὴν αὐτῆς εἰς ἑσπέραν. καὶ ἐγένετο
in die quarto: fecit holofer ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν ὁλοφέ
nes cōuiuium seruis suis solis: τ ρνης πότον τοῖς δούλοις αὐτοῦ μόνοις, καὶ
nō vocauit ad inuitationē quenq; eoꝝ q οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὴν κλῆσιν οὐδένα τῶν
ad vsus. τ dixit bogoe πρὸς ταῖς χρείαις. καὶ εἶπε βαγώᾳ τῷ
eunucho: q erat pfectus sup oīa q εὐνούχῳ, ὃς ἦν ἐφεστηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν
eius: suade ⸗ iā vadēs mulierē αὐτοῦ, πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα
hebreā q̄ est apud te: vt veniat τὴν ἑβραίαν ἥ ἐστι παρὰ σοί, τοῦ ἐλθεῖν
ad nos τ māducet τ bibat nobiscum. πρὸς ἡμᾶς καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν.
ecce enī fedum cōspectui nostro: si fe ἰδοὺ γὰρ αἶσχος τῷ προσώπῳ ἡμῶν, εἰ γυ
mina talem dimiserimus non cōmunican ναῖκα τοιαύτην παρὰ ἡμῶν οὐχ ὁμιλήσαν
tes cū ea. q nisi eā attraxerimus τες αὐτῇ. ὅτι ἐὰν μὴ αὐτὴν ἐπισπασώμεθα
irridebit nos. τ exiit bagoas καταγελάσεται ἡμῶν. καὶ ἐξῆλθε βαγώας
a facie holofernis: τ introiuit ἀπὸ προσώπου ὁλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε
ad eam τ dixit: ne grauetur an πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε, μὴ ὀκνησάτω ἡ παι
cilla bona hec veniens ad domi δίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύρι
nū meū honorificari ante faciem eius: όν μου δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ,
τ bibere nobiscū ad iocunditatē vinū: καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον,
τ fieri in die hac vt vna fi καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ὡς μία θυ
lia filioꝝ assyrioꝝ: q̄ assiterunt in γατήρ τῶν υἱῶν ἀσσουρ, αἱ παρεστήκασιν ἐν
domo nabuchodonosor. τ dixit ad eum οἴκῳ ναβουχοδονόσορ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν
iudith: τ q̄ sum ego vt cōtradicam ἰουδείθ, καὶ τίς εἰμὶ ἐγὼ ἀντεροῦσα τῷ
dño meo: q̄m oē quod erit in ocu κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἔσται ἐν τοῖς ὀφθαλ
lis eius placitū festinans faciā: μοῖς αὐτοῦ ἀρεστὸν σπεύσασα ποιήσω,
τ erit mihi hoc ad exultationē vsq; ad καὶ ἔσται μοι τοῦτο εἰς ἀγαλλίαμα ἕως

& petiit dum introiret vt daretur ei copia nocte & ante lucem egrediendi foras ad oratiōnem: & deprecandi dominum: & precepit cubiculariis suis vt sicut placeret illi exiret & introiret ad adorandum deum suum per triduum. Et exibat noctibus in vallem bethulie: & baptizabat se in fonte aq̄: & vt ascendebat orabat ad dominum deum israel: vt dirigeret viam eius ad liberationem populi sui: & introiens munda manebat in tabernaculo: vsq; dum acciperet escam suam in vesperum. & factum est quarto die Holofernes fecit cenam seruis suis: & dixit ad Vagao eunuchum. Vade & suade hebream illam: vt sponte consentiat habitare mecum. Fedum est enim apud Assyrios si femina irrideat virum agendo: vt immunis ab eo transeat. Tunc introiuit Vagao ad Iudith: & dixit. Non vereatur bona puella introire ad dominum meum: vt honorificetur ante faciem eius: & manducet cum eo: & bibat vinum in iocunditate. Cui Iudith respondit. Que ego sum vt contradicam domino meo? Omne quod erit ante oculos eius bonum & optimum faciam. Quicquid autem illi placuerit hoc mihi erit optimum omnibus diebus vite mee. Et surrexit & ornauit se vestimento suo: & ingressa stetit ante faciem eius. Cor autem Holofernis concussum est: erat enim ardens in concupiscentia eius: & dixit ad eam holofernes. Bibe nunc & accumbe in iocunditate: quoniam inueniſti gratiam coram me. Et dixit Iudith. Bibam domine: quoniam magnificata est anima mea hodie pre omnibus diebus meis: & accepit & manducauit & bibit coram ipso: ea que parauerat illi ancilla eius: & iocundus factus est holofernes ad eam: bibitq; vinum multum nimis quantum nunq; biberat in vita sua.

Capitulum tertiumdecimū.

UT autem sero factum est festinauerunt serui illius ad hospitia sua. & concluſit Vagao ostia cubiculi: & abiit. Erant autem omnes fatigati a vino. Porro Holofernes iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus. Dixitq; Iudith puelle sue: vt staret foris ante cubiculum: & obseruaret. Stetitq; iudith ante lectū orans cū lachrymis & labiorū motu in silentio dicens. Confirma me domine deus israel: & respice in hac hora ad opa manuum mearum: vt sicut promisisti hierusalem ciuitatē tuaꝝ erigas: & hoc q̄ credens per te posse fieri cogitaui perficiam. Et cuꝝ hec dixisset: accessit ad columnam que erat ad caput lecti eius: & pugionem eius qui in ea ligatus pēdebat exoluit. Cūq; euaginasset illum apprehendit comā capitis eius & ait. Confirma me domine deus in

diem mortis mee. τ surgens orna ἡμέρας θανάτου μου. καὶ ἀναστᾶσα ἐκο
ta est vestimēto τ oi oꝛ σμήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κό
natu muliebri. τ introiuit ancil σμῳ τῷ γυναικείῳ. καὶ προσῆλθεν ἡ δού
la eius: τ strauit ei ante ho λη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῇ κατέναντι ὁ
lofernem in terra pelles q̄s accepat a λοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια ἃ ἔλαβε πα
bagoa ad cottidianū vsum vite ρὰ βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν διαπαν
sue vt māducaret reclinata sup αὐτῆς εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινομένην ἐπ'
eas. τ ingressa accubuit iudith. τ αὐτῶν. καὶ ἐλθοῦσα ἀνέπεσεν ἰουδείθ. καὶ
obstupuit coꝛ holofernis in ea: τ ἐξέστη ἡ καρδία ὁλοφέρνου ἐπ' αὐτῇ, καὶ
cōcussa fuit aīa eius: τ erat cupi ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἦν κατεπί
dus valde coeundi cum e θυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ' αὐ
a. τ obseruabat tp̄s vt deciperet τῆς. καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι
eam: ex q̄ die vidit eam. τ di αὐτήν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτήν. καὶ εἶ
xit ad eam holofernes: bibe iam τ sis πε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, πίε δὴ καὶ φάνηθι
nobiscum in iocunditate. τ dixit iu τι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην. καὶ εἶπεν ἰου
dith: bibam iā dñe: q̄m magnificatū ē δὶθ· πίομαι δὴ κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ
viuere meū in me hodie p oībus ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς
diebus gñationis mee. τ accipiēs mādu ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου. καὶ λαβοῦσα ἔφα
cauit τ bibit coram ipso: que p auerat γε καὶ ἔπιε κατέναντι αὐτοῦ, ἃ ἡτοίμασθ
ancilla eius. τ iocūd⁹ fact⁹ ē holofernes in ἡ δούλη αὐτῆς. καὶ εὐφράνθη ὁλοφέρνης ἐπ'
ea: τ bibit vinū multū nimis q̄tū non αὐτῇ, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα ὅσον οὐκ
biberat in q̄ natus fuit. ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφοῦ ἐγεννήθη.

CAP. XIII

UESPERA autem facta est: festinauerunt serui eius diuertere. τ bagoas cōclu δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλύειν. καὶ βαγώας συνέ
sit tabernaculū ei⁹ foris: τ dimi κλεισε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἔξωθεν, καὶ ἀπέλυ
sit astantes a facie domini σε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου
sui. τ abierunt ad cubilia su αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς κοίτας αὐ
a. erant.n. omnes fatigati da τῶν. ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι διὰ τὸ
diu factū fuit cōuiuiū. relicta ἐπιμηκυνθῆναι γεγονέναι τὸν πότον. ὑπελείφ
est aūt iudith sola i tabernaculo: τ holofernes θη δὲ ἰουδεὶθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ὁλοφέρνης
pcumbens sup lectū suū. erat.n. πρανεπεσὼκὼς ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ· ἦν γὰρ
pfusum ipsi vinū. τ dixit iu πεφορτισμένος αὐτῷ ὁ οἶνος. καὶ εἶπεν ἰου
dith ancille sue: vt staret extra cubicu δὶθ τῇ δούλῃ αὐτῆς, στῆναι ἔξω τοῦ κοιτῶ
lum eius: τ obseruaret exitum eius νος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς
sicut cottidie. se exituram enī dixit καθάπερ καθημέραν. ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη
ad oratiōnē suā. τ bagoe ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς. καὶ τῷ βαγώᾳ

Universidad de Deusto Biblioteca

locuta est iuxta verba hec. τ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἀπέβλεψαν ἀπ' αὐτῆς, καὶ οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. καὶ ἔστησε Ιουδὶθ ἐπὶ τὴν κράσπεδον τῆς κλίνης αὐτοῦ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, κύριε ὁ θεὸς πάσης δυνάμεως ἐπίβλεψον ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου εἰς ὕψωμα Ἰερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς ἀνευρεῖν τὴν κληρονομίαν σου, καὶ ποιῆσαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θραῦμα ἐχθρῶν τῶν ἐπανεστηκότων ἡμῖν. καὶ προσελθοῦσα ἔστη ἐπὶ τὸν στύλον τῆς κλίνης τοῦ κεφαλαίου Ὀλοφέρνου, καθεῖλεν τὸν ἀκινάκην ἀπ' αὐτοῦ. τ approp̄inq̄ns lectulo ap̄phendit comā capitis eius τ ait: confirma me dñe deus in die hac. τ percussit bis in ceruicem eius bis i fortitudine sua: τ abstulit caput eius ab eo: τ euoluit corpus eius de lecto: τ abstulit conopeum a columnis. τ post pusillū exiuit: τ tradidit ancille sue caput holofernis: τ misit illud in peram cibariorū suorum. τ exierunt duc simul secundū cōsuetudinē suā ad orationem. τ transeuntes castra: circuierunt vallem illam: τ ascenderunt montē betulue: τ venerūt ad portas eius. τ dixit iudith a longe custodiētibus in portis: aperite aperite iam portam: nobiscum deus deus noster vt faceret adhuc virtutē i isr deus noster vt faceret adhuc virtutē i isrl τ potentiā aduersus inimicos: sicut fecit. τ factū est cū audissent viri ciuitatis ipsius vocem eius: festinauerunt descendere ad portam ciuitatis sue. τ cōuocauerunt p̄sbyteros ciuitatis. τ cōcurrerūt omnes a paruo usq; ad magnū. τ stabat iudith sup lectum illius: dixit in corde suo: domine deus vniuerse potētie respice in hora hac ad opera manuū mearū ad exaltationē hierlm. q̄n nunc tempus ad hereditatem tuā: τ ad facta mea ad confirmandū ecclesiā. q̄n nunc tempus ad hereditatem tuā: τ ad facta mea ad confirmandū ecclesiā. ἐν ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου εἰς ὕψωμα Ἰερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς ἀνευρεῖν τὴν κληρονομίαν σου, καὶ ποιῆσαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θραῦμα ἐχθρῶν τῶν ἐπανεστηκότων ἡμῖν. καὶ προσελθοῦσα ἔστη ἐπὶ τὸν στύλον τῆς κλίνης τοῦ κεφαλαίου Ὀλοφέρνου, καθεῖλεν τὸν ἀκινάκην ἀπ' αὐτοῦ. τ appropinq̄ns lectulo ap̄phendit comā capitis eius τ ait: confirma me dñe deus in die hac. τ percussit bis i fortitudine sua: τ abstulit caput eius ab eo: τ euoluit corpus eius de lecto: τ abstulit conopeum a columnis. τ post pusillū exiuit: τ tradidit ancille sue caput holofernis: τ misit illud in peram cibariorum suorum. τ exierunt due secundū consuetudinem suam ad orationem. τ transeuntes castra: circuierunt vallem illam: τ ascenderunt montē betulue: τ venerūt ad portas eius. τ dixit iudith a longe custodiētibus in portis: aperite aperite iam portam: nobiscum deus noster vt faceret adhuc virtutē i isrl τ potentiā aduersus inimicos: sicut fecit. τ factū est cū audissent viri ciuitatis ipsius vocem eius: festinauerunt descendere ad portam ciuitatis sue. τ cōuocauerunt p̄sbyteros ciuitatis. τ cōcurrerūt omnes a paruo usq; ad magnū. τ stabat iudith super lectum illius: dixit in corde suo: domine deus vniuerse potētie respice in hora hac ad opera manuū mearū ad exaltationē hierlm. q̄n nunc tempus ad hereditatem tuā: τ ad facta mea ad confirmandū ecclesiā. q̄n nunc tempus ad hereditatem tuā: τ ad facta mea ad confirmandū ecclesiā. ἐν ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου εἰς ὕψωμα Ἰερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς ἀνευρεῖν τὴν κληρονομίαν σου, καὶ ποιῆσαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θραῦμα ἐχθρῶν τῶν ἐπανεστηκότων ἡμῖν. καὶ προσελθοῦσα ἔστη ἐπὶ τὸν στύλον τῆς κλίνης τοῦ κεφαλαίου Ὀλοφέρνου, καθεῖλεν τὸν ἀκινάκην ἀπ' αὐτοῦ. τ appropinq̄ns lectulo ap̄phendit comā capitis eius τ ait: confirma me dñe deus in die hac. τ percussit bis i fortitudine sua: τ abstulit caput eius ab eo: τ euoluit corpus eius de lecto: τ abstulit conopeum a columnis. τ post pusillū exiuit: τ tradidit ancille sue caput holofernis: τ misit illud in peram cibariorum suorum. τ exierunt due secundū consuetudinem suam ad orationem. τ transeuntes castra: circuierunt vallem illam: τ ascenderunt montē betulue: τ venerūt ad portas eius. τ dixit iudith a longe custodiētibus in portis: aperite aperite iam portam: nobiscum deus deus noster vt faceret adhuc virtutē i isrl τ potentiā aduersus inimicos: sicut fecit. τ factū est cū audissent viri ciuitatis ipsius vocem eius: festinauerunt descendere ad

Ca.13

hac hora: & percussit bis in ceruicē eius: & abscidit caput eius: & abstulit conopeum eius a columnis: & euoluit corpus eius truncū. Et post pusillū exiuit & tradidit caput holofernis ācille sue: & iussit vt mitteret illud in peram suam: & exierunt due secundum consuetudinem suam: quasi ad orationem: & transierunt castra & gyrantes vallem venerunt ad portam ciuitatis: & dixit Iudith a longe custodibus murorum. Aperite portas q̄n nobiscum est deus: qui fecit virtutem in israel. Et factum est cum audissent viri vocem eius: vocauerunt presbyteros ciuitatis. Et occurrerunt ad eam omnes a minimo vsq; ad maximum: quoniam sperauerunt eam iam non esse ventura. Et accendentes luminaria congyrauerunt circa eam vniuersi: illa autem ascendens in eminentiorem locum: iussit fieri silentium. Cunq; omnes tacuissent dixit iudith. Laudate dominum deum nostrum: qui non deseruit sperantes in se: & in me ancillam suam adimplere misericordiam suam: q̄tam promisit domui israel: et interfecit in manu mea hostem populi sui in hac nocte: & proferens de pera caput holofernis: ostendit illis dicēs. Ecce caput Holoferni principis militie Assyriorum. Et ecce conopeum illius in quo recumbebat in ebrietate sua: vbi & per manum femine percussit illum dominus deus noster. Viuit autem ipse dominus: quoniam custoduit me angelus eius: & hinc euntem: & ibi cōmorantem & inde huc reuertentem: & non permisit me dominus ancillaz suam coinquinari: sed sine pollutione peccati reuocauit me vobis gaudentem in victoria sua: in euasione mea: in liberatione vestra. . Confitemini illi omnes quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Vniuersi autem adorantes dominum dixerūt ad eam. Benedixit te dominus in virtute sua: qua per te ad nihilum redegit inimicos nostros. Porro ozias pri ceps populi israel dixit ad eam. Benedicta es tu filia a domino deo excelso: pre omnibus mulieribus super terrā. Benedictus dominus qui creauit celum & terram: qui te direxit in vulnera capitis principis inimicorum nostrorum: quia hodie nomen tuum ita magnificauit: vt non recedat laus tua de ore hoim q memores fuerint virtutis dñi in eternum: p quibus nō pepcisti aie tue ppter angustias & tribulatiōez gñis tui: sed subueniisti ruine ante conspectum dei nostri. Et dixit ois populus. fiat fiat. Porro achior vocatus venit. et dixit ei iuduth. Deus israel cui tu testimoniū dedisti q̄vlciscatur se de inimicis suis: ipse caput oiz incredulorū incidit ī hac nocte in manu mea. Et vt probes quia ita est: ecce caput holofernis qui in contēptu supbie sue deū israel cōtempsit: & tibi īteritū minabatur

portam ciuitatis sue. τ cōuocauerunt p̄sbyteros ciuitatis. τ cōcurrerūt omnes a paruo usq; ad magnū: q̄n p̄ter opinionē erat eis ivt ἕως μεγάλου, ὅτι παράδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ veniret ipsa. τ apuerunt portam τ ἐλθεῖν αὐτήν. καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην καὶ susceperūt eas. τ accendentes ignē ad ὑπεδέξαντο αὐτάς. καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς flammā: circūdederunt eas. illa āt dixit φῶσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς. ἡ δὲ εἶπε ad eos voce magna: laudate deum πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ, αἰνεῖτε τὸν θεόν laudate: laudate deum: q̄n nō amouit αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν θεόν, ὅτι οὐκ ἀπέστησε miam suam a domo israel: sed cō τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰσραήλ, ἀλλὰ συν fregit hostes nostros p manuz meā θραῦσε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν διὰ χειρός μου in nocte hac. τ pferens ca ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ προελοῦσα τὴν κεφα put de pera ostēdit τ dixit eis: λὴν ἐκ τῆς πήρας ἔδειξε καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ecce caput holofernis principis milī ἰδοὺ κεφαλὴ Ὀλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυ tie assyriorum: τ ecce conopeum in q̄ νάμεως ἀσσυρίων, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνώπιον ἐν ᾧ recūbebat in ebrietatibus suis: τ percus κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπάτα sit illum dñs in manu femine. τ vluit do ξεν αὐτὸν κύριος ἐν χειρὶ θηλείας. καὶ ζῇ ὁ κύ minus q̄ custodiuit me in via mea q̄ ābu ριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ἣ ἐπο/ lauī: q̄n decepit eum facies ρευθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν mea in pditionem eius: τ nō fecit μου εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησεν petū mecum in pollutionē τ cōfu ἁμάρτημα μετ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύ sionē. τ obstupuit vis ppls nimis. τ inclinā νην. καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα. καὶ κύψαν tes adorauerunt. deū τ direrūt vnani τες προσεκύνησαν τῷ θεῷ καὶ εἶπον ὁμοθυ miter: bñdictus es deus noster q̄ ad nihilū μαδόν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξουδενώ redegisti in die hodierna inimicos σας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ populi tui. τ dixit ei ozias: bñdicta tu λαοῦ σου. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὀζίας, εὐλογητὴ σὺ es filia a deo excelso p oibus εἶ θυγάτηρ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσ mulieribus q̄ sup terrā: τ bñdi ταῖς γυναιξὶν ταῖς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογη ctus dñs deus q̄ creauit celos μένος κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκτισε τοὺς οὐρανοὺς τ terram: q̄ direxit te in vulnus καὶ τὴν γῆν, ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα capitis principis inimicorū nrorū. q̄a non κεφαλῆς ἄρχοντος ἐχθρῶν ἡμῶν. ὅτι οὐκ recedet spes tua a corde ho ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀν minum q̄ mēores fuerit virtutis dei vsq; i secu θρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν θεοῦ ἕως αἰῶ νος. καὶ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ θεὸς εἰς ὕψος ſempiternā vt visitet te in bonis: p αἰώνιον τοῦ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀν q̄bus nō pepercisti anime tue ppter ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν

humilitatē gūis nostri: sed subueniſti
τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν, ἀλλ' ἐπορεύθης
ruine' nostre in rectū vadens
τῷ σώματι ἡμῶν ἐναντίον αὐτῶν ἐν εὐθείᾳ πορευθεῖσα
ante cōſpectū dei nſi. t dixit ois popu
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λα=
lus: fiat fiat.
ὸς, γένοιτο γένοιτο.

Ca.14.

ET dixit ad eos iudith: audi=
Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἰουδείθ, ἀκού=
te iā me fratres: t accipiētes ca=
σατέ μου ἀδελφοί, καὶ λαβόντες τὴν κε
put hoc: ſuſpēdite illud ſup
φαλὴν ταύτην, κρεμάσατε αὐτὴν ἐπὶ τῆς
pīnaculum muri nſi. t erit qūm
ἐπάλξεως τοῦ τείχους ἡμῶν. καὶ ἔσται ἡνίκα
illurerit diluculū t exierit ſol ſup
ἂν διαφαύσῃ ὄρθρος καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ
terrā: recipietis vnuſqſq arma bel
τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πο
lica veſtra: t exibit omnis vir
λεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεσθε πᾶς ἀνὴρ
fortis extra ciuitatem. t dabitis princi
ἰσχυὸν ἔξω τῆς πόλεως. καὶ δώσετε ἀρχη=
pem ſup eos q̄ſi deſcēdentes in cam
γὸν ἐπ' αὐτοὺς ὡς καταβαίνοντες εἰς τὸ πε
pum ad vigiliam filiorū aſſyriorū: t ipſi
δίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν ἀσσούρ, καὶ οὐ
deſcendetis. t cū acceperint iſti
καταβήσεσθε. καὶ ἀναλαβόντες οὗτοι τὰς
armaturas ſuas: ibunt in ca
πανοπλίας αὐτῶν, πορεύσονται εἰς τὰς πα
ſtra ſua: t excitabunt princi
ρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγεροῦσι τοὺς στρατη=
pes exercitus aſſyriorū: t current
γοὺς τῆς δυνάμεως ἀσσούρ, καὶ δραμοῦνται
ad tabernaculū holoferntis: t nō inueni
ἐπὶ τὴν σκηνὴν ὁλοφέρνου, καὶ οὐχ εὑρήσου=
ent eum. t decidet ſup eos ti=
σιν αὐτόν. καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπ' αὐτοὺς φό
mor: t fugient a facie noſtra. t
βος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ἡμῶν. καὶ
inſequentes vos t oēs ha
ἐπακολουθήσαντες ὑμεῖς καὶ πάντες οἱ κα
bitantes oēm terminū iſrael: pſtrate
τοικοῦντες πᾶν ὅριον Ἰσ̄λ, καταῤῥώσατε
eos in viis ſuis. ante āt q̄ faci=
αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. πρὸ δὲ τοῦ ποιῆ=
atis hec: vocate mihi achior am=
σαι ταῦτα, καλέσατέ μοι Ἀχιὼρ τὸν Ἀμ/
manitē: vt vidēs cognoſcat vilipenden
μανίτην, ἵνα ἰδὼν ἐπιγνῷ τὸν ἐκφαυλίσαν
tem domū iſrael: t ipm in mortē mit
τα τὸν οἶκον Ἰσ̄λ, καὶ αὐτὸν εἰς θάνατον ἀπο
tentem ad nos. t vocauerunt achior
στείλαντα εἰς ἡμᾶς. καὶ ἐκάλεσαν τὸν Ἀχιὼρ
de domo ozia. vt āt venit t vidit ca
ἐκ τοῦ οἴκου Ὀζία. ὡς δὲ ἦλθε καὶ εἶδε τὴν κεφα
put holofernis in manu viri vnius in con
λὴν ὁλοφέρνου ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν τῇ ἐκ
gregatione populi: cecidit in faciem t
κλησίᾳ τοῦ λαοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον καὶ
defecit ſpūs eius. vt āt recreauerūt il
ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐ
lum: cecidit ad pedes iudith: t ado
τὸν, προσέπεσεν τοῖς ποσὶν Ἰουδείθ, καὶ προ
rauit faciem eius t dixit: bñ
σεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, εὐ=
dicta tu in oi tabernaculo iuda t
λογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι Ἰούδα καὶ
in oi gente: dcſq audiētes no
ἐν παντὶ ἔθνει, ὅτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνο=

dicens. Cum captus fuerit populus Iſrael: gladio perforari precipiam la tera tua. Videns autem Achior ca put holofernis: anguſtiatus pre pauo re: cecidit in faciem ſuam ſuper ter ram: & eſtuauit anima eius. Poſtea ve ro q̄ reſumpto ſpiritu recreatus eſt: procidit ad pedes eius: & adorauit eam: & dixit. Benedicta tu a deo tuo in omni tabernaculo iacob: quoni am in omni gente: que audierit no men tuum: magnificabitur ſuper te deus iſrael.

Capitulum quartumdecimū.

DIxit autem iudith ad omnem po pulum. Audite me fratres. Su ſpendite caput hoc ſuper muros no ſtros & erit cum exierit ſol: accipiat vnuſquiſq arma ſua: & exite cum im petu non vt deſcendatis deorſum: ſed quaſi impetum facientes. Tunc ex ploratores neceſſe erit: vt fugiant ad principem ſuum excitandum ad pu gnam. Cumq duces eorum concurre rint ad tabernaculum holofernis: & inuenerint eum truncum in ſuo ſan guine volutatum: decidet ſuper eos timor. Cunq cognouerītis fugere eos: ite poſt illos ſecuri: quoniam do minus conteret eos ſub pedibus ve ſtris. Tunc achior videns virtutem quam fecit deus iſrael: relicto gentili tatis ritu: credidit deo: & circuncidit carnem preputii ſui: & appoſitus eſt ad populum iſrael: & omnis ſucceſſio generis eius vſq in hodiernum di em. Mox autem vt ortus eſt dies ſu ſpenderunt ſuper muros caput holo fernis: acceptoq vnuſquiſq vir arma ſua: & egreſſi ſunt cum grandi ſtrepi tu & vlulatu. Quod videntes explo ratores ad tabernaculum holofernis cucurrerunt. Porro hi qui in taber naculo erant venientes: & ante in greſſum cubiculi perſtrepentes exci tandi gratia: inquietudinem arte mo liebantur: vt non ab excitantibus: ſed a ſonantibus holofernes euigila ret. Nullus enim audebat cubiculum virtutis aſſyriorū pulſando aut intrā do aperire. Sed cum veniſſent eius du ces ac tribuni & vniuerſi maiores ex ercitus aſſyriorum: dixerūt cubicula riis. Intrate & excitate illū: qm̄ egreſſi mures de cauernis ſuis auſi ſunt puo care nos ad p̄lium. Tunc ingreſſus va gao cubiculum eius ſtetit ante corti nam & plauſum fecit manibus ſuis. ſu ſpicabatur enim illum cuz iudith dor mire. Sed cū nullū motū iacentis ſen ſu auriū capet acceſſit proximas ad cor tinam: & eleuans eā vidensq cadauer abſq capite holofernis i ſuo ſanguīe tabefactū iacere ſuper terrā: exclama uit voce magna cuz fletu & ſcidit veſti menta ſua. Et ingreſſus tabernaculuz iudith nō inuenit eā. Et exiliuit foras ad populum & dixit. Vna mulier he brea fecit cōfuſionem in domo regis

mentuū turbabūtur. t nunc nuncia
μά σου παραχθήσονται. καὶ νῦν ἀνάγειλόν
mihi q̄ feciſti in diebus iſtis.
μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις.
t annūtiauit ei iudith in medio popu
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ Ἰουδὶθ ἐν μέσῳ τοῦ λα=
li oia q̄ fecerat a q̄ di=
οῦ πάντα ὅσα ἦν πεποιηκυῖα ἀφ' ἧς ἡμέ=
e exiuit: vſq quo locuta ē eis. vt āt ceſſa
ρας ἐξῆλθεν, ἕως οὗ ἐλάλει αὐτοῖς. ὡς δὲ ἐπ=
ſauit loq̄: voce magna exultauit
αυσαν λαλοῦσα, φωνῇ μεγάλῃ ἠλάλαξεν
populus: t dederūt vocem iocundā in
ὁ λαός, καὶ ἔδωκαν φωνὴν εὐφροσύνου ἐν τῇ
ciuitate ſua. videns āt achior oia q̄
πόλει αὐτῶν. ἰδὼν δὲ ὁ Ἀχιὼρ πάντα ὅσα
fecit deus iſrael: credidit deo val
ἐποίησεν ὁ θ̄ς τοῦ Ἰσ̄λ, ἐπίστευσε τῷ θεῷ σφό
de: t circūcidit carnē p̄pu
δρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκρο=
tii ſui: t appoſitus ē ad domū iſrl
βυστίας αὐτοῦ, καὶ προσετέθη εἰς τὸν οἶκον Ἰσ̄λ
vſq in diem hāc. cū āt diluculū aſce
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἀνέ
dit: ſuſpenderūt capūt holofernis de
βη, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν ὁλοφέρνου ἐκ τοῦ
muro. t accepit ois vir arma ſu
τείχους. καὶ ἀνέλαβε πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐ
a: t exierūt in circulum ad aſcen
τοῦ, καὶ ἐξῆλθον κατὰ σπεῖραν ἐπὶ τὰς ἀναβά
ſus mōtis. at filij aſſyriox vt viderūt e
σεις τοῦ ὄρους. οἱ δὲ υἱοὶ ἀσσούρ ὡς εἶδον αὐ
os: miſerunt ad duces ſuos.
τοὺς, ἀπέστειλαν ἐπὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν.
illi āt venerūt ad duces t tribu
οἱ δὲ ἦλθον ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ χιλιάρ=
nos t ad oēm principem ſuum. t
χους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν. καὶ
venerunt ad tabernaculū holofernis: t
παρεγένοντο ἐπὶ τὴν σκηνὴν ὁλοφέρνου, καὶ
dixerunt ei q̄ erat ſup oīa eius: excita
εἶπον τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ, ἔγειρον
iam dñm̄ noſtrū: qm̄ auſi ſunt ſerui deſ
δὴ τὸν κ̄ν ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν οἱ δοῦλοι κα
cendere ſup nos ad bellum: vt diſper
ταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολο=
dantur in finem. t ingreſſus ē bagoas:
θρευθῶσιν εἰς τέλος. καὶ εἰσῆλθε βαγώας,
t pulſauit aulā tabernaculi: ſuſpicabat.n.
καὶ ἔκρουσε τὴν αὐλὴν τῆς σκηνῆς, ὑπενόει γὰρ
dormire ipm cum iudith. vt āt nemo
καθεύδειν αὐτὸν μετὰ Ἰουδίθ. ὡς δὲ οὐδεὶς
audiuit: aperiēs introiuit in cubicu
ὑπήκουσε, διασείλας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶ
lum: t inuenit eū ſup ſtratū ple
να, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς χετλωνίδος ἔρριμ
ctum mortuū: t caput eius ablatū erat ab
μένον νεκρόν, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀφῄρητο ἀπ'
eo. t exclamauit voce magna cum fle=
αὐτοῦ. καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθ
tu t gemitu t clamore valido: t ſci=
μοῦ καὶ στεναγμοῦ καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέρ
dit veſtimēta ſua. t ingreſſus ē in' taber
ρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκη
naculū vbi erat iudith diuertēs: t non inuenit
νὴν οὗ ἦν Ἰουδὶθ καταλύουσα, καὶ οὐχ εὗρεν
eam. t exiliit ad populū t clama
αὐτὴν. καὶ ἐξεπήδησεν εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐβόη
uit: p̄uaricati ſunt ſerui. fecit cōfuſionē
σεν, ἠθέτηκασιν οἱ δοῦλοι. ἐποίησεν αἰσχύνη
vna mulier hebreorū in domū regis
μία γυνὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως

nabuchodonosor: qm̄ ecce holofernes ī terra: ναβυχοδονοσορ, ὅτι ἰδοὺ ὁλοφέρνης καμαί, & caput eius non ē in ipso. cū āt audisset τ κεφαλὴ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ὡς δὲ ἤκουσαν hec verba principes vir- σαν ταῦτα τὰ ῥήματα οἱ ἄρχοντες τῆς δυ- tutis assyrior: sciderūt stati vestimēta νάμεως ἀσσουρ, διέῤῥηξαν ἐυθὺς χιτῶνας sua: & turbata ē aia eorū valde: αὐτῶν, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα & factus ē eorū clamor & vociferatio magna καὶ ἐβόησεν αὐτῶν κραυγὴ καὶ βοὴ μεγάλη nimis in medio castrorum. σφόδρα ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς. 15.

Θ Cū audissent q̄ in tabernaculis Καὶ ὡς ἤκουσαν οἱ ἐν τοῖς σκηνώμασιν erant: obstupuerunt sup factū: & cecidit ὄντες, ἐξέστησαν ἐπὶ τὸ γεγονός, καὶ ἔπεσεν sup eos timor & tremor. & nō fuit ho- ἐπ' αὐτὴν φόβος καὶ τρόμος. καὶ οὐκ ἦν ἄνδρα mo manēs ante faciem ampli⁹ primi πος ἰδὼν κατὰ πρόσωπον ἔτι τὸ πλησίον sui: sed diffusi vnanimiter fugerūt αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφυγον ad oēm viā campi & mōtanor. ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν τοῦ πεδίου καὶ τῆς ὀρεινῆς. & q̄ castrametati erant in mōtib⁹ i circuitu καὶ οἱ παρεμβεβλικότες ἐν τῇ ὀρεινῇ κύκλω betulue cōuersi sunt in fugā. & tūc βεθουλουὰ ἐτράπησαν εἰς φυγήν. καὶ τότε filij israel ois vir pliator ex eis οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐξ αὐτῶν effusi sunt sup eos. & misit ozi- ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐξαπέστειλεν ὀζί as in betomasthem & bebe & chobe ας εἰς βετομασθὲμ καὶ βηβαὶ καὶ χωβαὶ & cola: & in oēm terminū israel q̄ annū- καὶ κωλά, καὶ εἰς πᾶν ὅριον ἰηλ τοὺς ἀπαγ tiarent sup ipsā q̄ cōsumata sunt: & γέλλοντας ὑπὲρ τῶν συντετελεσμένων, καὶ vt oēs diffunderētur sup inimicos ἵνα πάντες ἐπεκχυθῶσι τοῖς πολεμίοις in interitū eorū. vt āt audierūt filij εἰς τὴν ἀναίρεσιν αὐτῶν. ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ israel: oēs vnanimiter ceciderūt sup ἰσραὴλ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἔπεσον ἐπ' eos vsq; ad chobe. similiter āt & q̄ ex hie αὐτοὺς ἕως χωβαί. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐξ ἰε- rusalem aduenerunt: & ex oibus ρουσαλὴμ παρεγένοντο, καὶ ἐκ πάσης τῆς mōtanis: annuntiauerūt. n. eis q̄ facta fuerāt ὀρεινῆς, ἀνήγγειλαν γὰρ αὐτοῖς τὰ γενόμενα castris inimicor suor: & q̄ in τῇ παρεμβολῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐν galaad & q̄ in galilea dissipaue τῇ γαλαάδ καὶ οἱ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρα rūt eos plaga magna: vsq; quo pteri- σαν αὐτοὺς πληγὴ μεγάλη, ἕως οὗ παρῆλ sau eos damascū & fines eius. at reli- θον τὴν δαμασκὸν καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. οἱ δὲ λοι qui habitātes betuluam irruerūt ποὶ οἱ κατοικοῦντες βεθουλουὰ ἐπέπεσον τῇ castris assyriorū & p̄dati sunt e- παρεμβολῇ ἀσσουρ καὶ προενόμευσαν αὐ- os: & ditati sunt valde. at filij israel τοὺς, καὶ ἐπλούτησαν σφόδρα. οἱ δὲ υἱοὶ ἰηλ reuersi ab occisiōe: dūati sunt ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς κοπῆς, ἐκυρίευσαν relīquorū. & ville & ciuitates q̄ τῶν λοιπῶν. καὶ αἱ κῶμαι καὶ αἱ πόλεις αἱ in mōtanis & cāpestrib⁹ obtinuerūt multa ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ πεδινῇ ἐκράτησαν πολλῶν

Nabuchodonosor. Ecce enim ho lofernes iacet in terra: & caput eius non est in illo. Quod cum audissent principes virtutis assy- riorum sciderunt omnes vestimen ta sua: & intolerabilis timor & tre mor cecidit sup eos & turbati sunt animi eorū valde. Et fact⁹ ē clamor incōparabilis in medio castrorum eorū. Capitulū. 15.

Q Vncq; ois exercitus decollatū holofernē audisset: fugit mēs & consiliū ab eis & solo tremore & metu agitati: fuge p̄sidium sumūt: ita vt nullus loqueretur cū pximo suo: sed inclinato capite relictis oi bus euadere festinabant hebreos: quos armatos sup se venire audie- rant fugientes p vias eāporū & se- mitas colliū. Videtes itaq; filii isr̄l fugiētes secuti sūt illos. Descēde- runtq; clangentes tubis & vlulan- tes post ipsos. Et qm̄ assyrii nō ad unati: in fugam ibant p̄cipites: filii aūt israel vno agmine psequentes debilitabant oēs quos inuenire po tuissent. Misitq; ozias nuncios per oēs ciuitates & regiōes israel. Om nis itaq; regio oīsq; vrbs electā iu- uentutē armatā misit post eos & p secuti sunt eos in ore gladii quo- usq; puenirent ad extremitatē fini um suorum. Reliqui aūt qui erāt in bethulia: ingressi sunt castra assyri orum: & predam quam fugientes assyrii reliq̄rant abstulerunt & onu stati sūt valde. Hi vero qui victores reuersi sūt ad bethuliā oīa q̄ erāt il lorum abstulerūt secū: ita vt nō es- set numerus in pecoribus in iumē tis & vniuersis mobilib⁹ eorū: vt a minimo vsq; ad magnū oēs diui- tes fierēt de p̄dationib⁹ eorū. Ioa- chim aūt summus pōtifex de hieru salem venit in bethuliā cu⁊ vniuer sis p̄sbyteris suis vt videret iudith Que cū exisset ad illū: bn̄dixerunt illam oēs vna voce dicētes. Tu glo ria hierusalē: tu letitia israel: tu ho- norificētia populi nr̄i: quia fecisti vi riliter & cōfortatū est cor tuū: eoq; castitatē amaueris: & post virū tuū alterū nescieris: ideo & manus dn̄i cōfortauit te: & ideo eris bn̄dicta ī eternū. Et dixit ois populus: fiat fi at. Per dies āt triginta vix collecta sunt spolia assyriorū a populo isr̄l. Porro āt vniuersa q̄ holofernis pe culiaria fuisse p̄bata sunt dederūt iudith in auro & argēto & vestibus & gēmis & oī supellectili & tradita sunt omnia illi a populo. Et oēspo pulī gaudebāt cū mulieribus & vir ginibus & iuuenibus in organis & cytharis. Cap. 16.

Θ Vnc cantauit cāticum hoc do mino iudith: dicens. Incipite domino in tympanis: cantate do- mino in cymbalis: modulamini illi psalmum nouum: exultate & in uocate nomē ei⁹. Dn̄s cōterēs bella

spolia: erat. n. multitudo magna nimis. & λαφύρων, ἦν γὰρ πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ Ioachim sacerdos magn⁹ & senatus ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἡ γερουσία τῶν filioꝝ israel q̄ habitabant in hierusalē venerūt υἱῶν ἰηλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἰλὴμ ἦλθον τοῦ fundarēt bona q̄ fecit deus θεμελιῶσαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησεν ὁ θεὸς τῷ israel: & vt viderēt iudith & loq̄rentur cū ἰηλ, καὶ τὴν ἰδεῖν ἰουδὶθ καὶ λαλῆσαι μετ' ea pacē. vt āt introierūt ad eam: bn̄i- αὐτῆς εἰρήνην. ὡς δὲ εἰσῆλθον πρὸς αὐτὴν, εὐ- dixerunt eā vnanimiter: & dixerūt ad λόγησαν αὐτὴν ὁμοθυμαδόν, καὶ εἶπον πρὸς eam: tu exaltatio hierusalē: tu glozia magna αὐτήν, σὺ ὕψωμα ἰηλὴμ, σὺ καύχημα μέγα israel: tu honorificētia magna gēs nostri: τοῦ ἰσραὴλ, σὺ καύχημα μέγα τοῦ λαοῦ ἡμῶν, da fecisti hec oia in manu tua. ὅτι ἐποίησας ταῦτα πάντα ἐν χειρί σου. fecisti bona cum israel: & complacuit ἐποίησας ἀγαθὰ μετὰ ἰηλ, καὶ εὐδόκησεν sup eos de⁹. bn̄dicta sis ab ἐπ' αὐτοὺς ὁ θεός. εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ oipotenti dn̄o in eternū ipse. παντοκράτορι κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. & dirit ois popul⁹: fiat. & expolia καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός, γένοιτο. καὶ ἐλαφύρη- uit popul⁹ castra p dies tri σεν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ' ἡμέρας τρι ginta: & dederūt iudith tabernaculū holo ἀκοντα, καὶ ἔδωκαν τῇ ἰουδὶθ τὸν σκηνὴν ὅλο fernis & oia argentaria & φέρνου καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα καὶ τὰς lectulos & stateras & oia supellectilia κλίνας καὶ τὰ ὅλκια καὶ πάντα τὰ σκευάσματα eius. & accipiens ipa: iposuit sup ταῦτα. καὶ λαβοῦσα αὐτη, ἐπέθηκεν ἐπὶ mulā suā: & cōtriuit currus su τὴν ἡμίονον αὐτῆς, καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐ- os: & accumulauit ea sup illos. & cōcur τῆς, καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ' αὐτῶν. καὶ συνέ rit ois mulier israel ad videndū eā: & bn̄i δραμε πᾶσα γυνὴ ἰηλ τοῦ ἰδεῖν αὐτήν, καὶ εὐ dixerūt eā: & fecerūt ei chorū λόγησαν αὐτήν, καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν ex eis. & accepit thyrsos in manib⁹ ἐξ αὐτῶν. καὶ ἔλαβε θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν suis: & dedit et mulieribꝰ q̄ cū αὐτῆς, καὶ ἔδωκε καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς μετ' ea. & cozonauerūt oliua ipsam & αὐτῆς. καὶ ἐστεφάνωσαν τὴν ἐλαίαν αὐτῆ καὶ eā q̄ cū ipsa: & pcessit ante om τῇ μετ' αὐτῆς, καὶ προῆλθεν ἔμπροσθεν παν- nē populū in chorea ducēs oēs ὸς τοῦ λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη πασῶν τῶν mulieres. & sequebatur ois vir israel γυναικῶν. καὶ ἠκολούθει πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ armatus: cum cozonis & hymnis ī ἐνωπλισμένος, μετὰ στεφάνων καὶ ὕμνων ἐν ore eoꝝ: τῷ στόματι αὐτῶν, Ca. 16.

Θ Cepit cātare iudith cōfessionē hāc καὶ ἐξῆρχεν ἰουδὶθ τὴν ἐξομολόγησιν ταύ- in omni israel: & ois popul⁹ canta- την ἐν παντὶ ἰηλ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὑπερεφώ bat cāticū hoc. & dixit iudith in- νει τὴν αἴνεσιν ταύτην. καὶ εἶπεν ἰουδὶθ ἐξ- cipite deo meo in tympanis: modulami ἄρχετε τῷ θεῷ μου ἐν τυμπάνοις, ἐναρμόσα ni ei psalmos & laudē: exaltate & δὲ αὐτῷ ψαλμοὺς καὶ αἶνον, ὑψοῦτε καὶ

Universidad de Deusto Biblioteca

invocate nomē eius: qm̄ deus cō-
ἐπικαλέσεσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς συν-
terens bella: qm̄ in castris in
τρίβων πολέμους, ὅτι ἐν παρεμβολαῖς ἐν
medio ppli sui eripuit me de manu pers-
μέσῳ λαοῦ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς τῶν καταδ-
quētiū me. venit assur ex mōtib⁹ ab aqlone:
διωκόντων με. ἦλθεν ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ,
venit in miliaꝛib⁹ exercitus sui: ꝺr̄ū multitudo
ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος
eorum obturauit torrentes: & edtatus eo-
αὐτῶν ἔφραξε χειμάρρους, καὶ ἡ ἵππος αὐ-
rū cooperuit colles. dixit se incensurū
τῶν ἐκάλυψε βουνούς. εἶπεν ἐμπρήσειν τὰ
fines meos: & iuuenes meos occisurū in
ὅρια μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν
gladio: & lactātes positur̄ i pauimētū:
ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντα θήσειν εἰς ἔδαφος,
& infātes meos datur̄ in predam: &
καὶ τὰ νήπιά μου δώσειν εἰς προνομήν, καὶ τὰς
virgines meas predatur̄ & ꝺns omni-
παρθένους μου σκυλεῦσαι. καὶ κύριος παν-
potēs quassauit eos in manu femine. nō. n.
κράτωρ ἐθέτησεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
cecidit potens a iuuenibus: neq; filii ti
ἔπεσεν ὁ δυνατὸς ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ τι-
tanū pcusserunt eum: neq; excelsi gigantes
τάνων ἔπαταξαν αὐτόν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες
iposuerūt se illi: sed iudith filia merari
ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ Ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρὶ
in spēcie factei sue dissoluit eum.
ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.
exuit .n. vestimētu⁊ viduitatis sue in ex
ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως αὐτῆς εἰς ὑ-
altatiōe⁊ laborantiū isrl: vnxit faciem
ψος τῶν πονούντων Ἰηλ, ἤλειψατο τὸ πρόσω-
suam in vnguento: & colligauit cincinos
πον αὐτῆς ἐν μυρισμῷ, καὶ ἔδησατο τὰς τρίχ'
suos in mitra: & accepit vestē lineā ad vece-
αὐτῆς ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἀπά-
ptiōe⁊ ei⁹. sandalium eius rapuit oculū
τησιν αὐτῆ. τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλ-
eius: & pulchritudo eius captiuā fecit
μὸν αὐτῆ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ἠχμαλώτευσεν
aiam eius. ptrāsiuit pugio ceruicem
ψυχὴν αὐτῆ. διῆλθεν ὁ ἀκινάκης τὸν τράχηλον
eius. horrueꝛt perse audaciam eius: &
αὐτῆ. ἐφρίξαν πέρσαι τὴν τόλμαν αὐτῆς, καὶ
medi cōfidētia eius turbati sunt. tunc
μῆδοι τὸ θάρσος αὐτῆς ἐταράχθησαν. τότε ἡ
vinlauerūt humiles mei: & clamaueꝛt inua
ταπεινοί μου, καὶ ἐβόησαν οἱ ἀσθε-
lidi mei & timuerunt: exaltauerūt vocem
νοῦντές μοι καὶ ἐπτοήθησαν, ὑψωσαν τὴν φωνὴν
suam: & conuersi sunt. filii puellarum cōpū
αὐτῶν, καὶ ἀνετράπησαν. υἱοὶ κοράσιων κατε-
xerunt eos: & sicut pueros fugienti-
κέντησαν αὐτούς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολοῦν-
um vulnerauerūt eos. pericrunt de prelio
των ἐτίτρωσκον αὐτούς. ἀπώλοντο ἐκ παρα-
dñi dei mei. cārabo dño hymnū no-
τάξεως κυρίου μου. ὑμνήσω τῷ κῷ ὕμνον καὶ-
uū. dñe magn⁹ es & p̄clarus: mirabilis in virtute
νόν. κύριε μέγας εἶ καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύι
& insuperabilis. tibi seruiat omnis
καὶ ἀνυπέρβλητος. σοὶ δουλευσάτω πᾶσα ἡ
creatura tua: q; dixisti & facta sunt. misisti
κτίσις σου, ὅτι εἶπας καὶ ἐγενήθησαν. ἀπέστει-
spiritū tuū & edificauit: & nō est
λας τὸ πνεῦμά σου καὶ ᾠκοδόμησε, καὶ οὐκ ἔστιν
q̄ resistat voci tue. mōtes. n. a fūdamē
ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου. ὄρη γὰρ ἐκ θεμελί-
dis nomen ē illi. Qui posuit ca-
stra sua i medio ppli sui vt eriperet
nos de manu oiz inimicoꝛ nr̄oꝛ. ve
nit assur ex mōtib⁹ ab aqlone i ml̄
titudie fortitudis sue. Cui⁹ multitu
do obturauit torrētes: & eq eoru⁊
coopuerūt valles. Dixit se icēsurū
fines meos & iuuenes meos occisu
rū gladio: ifātes meos dare i p̄dā: &
virgies i captiuitatē. Dns aūt op̄s
nocuit eū & tradidit eū in manu fe
mie: & cōfudit eū. Nō. n. cecidit po
tēs eorū a iuuenib⁹: nec filii titā p-
cusserūt eū: nec excelsi gigātes ipo
suerūt se illi: ⁊ iudith filia merari in
specie facie⁹ sue dissoluit eū. Exuit
em̄ se vestimēto viduitatis: & iduit
se vestimēto leticie i exultatiōe filio
rū isrl̄. Vnxit facie⁹ suā vnguēto: col
ligauit cīcīnos suos mitra ad deci-
piēdū illū. Sādalia ei⁹ rapuerūt ocu
los ei⁹: pulchitudo ei⁹ captiuā fecit
aīa⁊ ei⁹. āputauit pugione ceruicē
ei⁹. Horruerūt pse cōstātiā eius &
medi audacīa ei⁹. Tūc vlulauerunt
castra assyriorū: qñ apparuerīt hu
miles mei arescētes i sīti. Filii puel-
larū cōpunxerīt eos: & sicut pueros
fugiētes occiderīt eos. pierīt i p̄lio a
facie dñi dei mei. Hymnū cātemus
dño: hymnū nouū cātem⁹ deo nr̄o
Adonai dñe magn⁹ es tu & p̄clar⁹ i
virtute: & quē supare nēo pōt. Tibi
seruiat oīs creatura tua: ꝙa dixisti &
facta sunt: misisti spm̄ tuū & creata
sunt: & nō ē ꝙ resistat voci tue. Mō
tes a fūdamētis mouebūtur cū aqs
petre sicut cera liq̄scēt añ faciē tuā.
Qui aūt timēt te magni erūt apud
te p oīa. Ve gēti isurgēti sup genus
meū. Dns. n. op̄s vidicabit i eis: i die
iudicii visitabit illos. Dabit. n. ignē
& vermes i carnes eorū: vt vrātur
& sētiāt vsq; i sēpiternū. Et factū ē p⁹
hc: oīs ppls p⁹ victoriā vēit i hierl̄m
adorare dñm: & mox vt purificati
sūt obtulerīt oēs holocausta & vota
& repromissiōes suas. Porro iudith
vniuersa vasa bellica holofernis q̄
dedit illi ppls & conopeū quod ipa
sustulerat obtulit inanathēa obli-
uiōis. Erat aūt ppls iocūdus fm fa
facie sctōrū: & p tres mēses gaudiū
hui⁹ victorie celebratū ē cū iudith.
Post dies autē illos vnusq;sq; rediit
i sua: & iudith magna facta ē in be
thulia & p̄clarior erat vniuerse ter
re isrl̄. Erat etiā virtuti castitas adiū
cta: ita vt nō cōgnosceret virū oī-
b⁹ die⁹ vite sue ex quo defūct⁹ est
manasses vir ei⁹. Erat āt die⁹ festis
pcedēs cū magna gl̄ia. Māsit āt in
domo viri sui ānos cētū qnq; : & di
misit abrā suā liberā: & defūcta est
ac sepulta cū viro suo i bethulia: lu
xitq; illā oīs ppls die⁹ septē. In oī
āt spatio vite ei⁹ nō fuit ꝙ pturba-
ret isrl̄: & post mortē ei⁹ ānis mul-
tis. Dies āt victorie hui⁹ festiuitatis
ab hebreis i numero sctōrū dierū
accipitur & colitur a iudeis ex illo
tpe vsq; ad pñtem diem.

Explicit Liber Iudith.

tis cum aquis mouebūtur: petre vero a
ὧν σὺν ὕδασι σαλευθήσονται, πέτραι δὲ ἀπὸ
facie tua vt cera liquescent. in autē
προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσονται. ἐπὶ δὲ τοῖς
timentibus te tu propiciaberis eis: qm̄
φοβουμένοις σε σὺ ἐυίλατεύσεις αὐτοῖς, ὅτι
parū tibi oīe sacrificiū i odorē suauitatis: &
μικρόν σοι πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ
minim⁹ omnis adeps i holocaustū tuū. at
ἐλάχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκαύτωμά σου. ὁ δὲ
qui timet dñm magn⁹ semper. veh gēti
φοβούμενος τὸν κν μέγας διαπαντός. οὐαὶ ἔθνε-
bus insurgentibus generi meo. dñs omnipo-
σιν ἐπανισταμένοις τῷ γένει μου. κς παντοκρά-
tēs vindicabit eos in die iudicii: vt det
τωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι
ignē & vermes in carnes eoꝝ: & fle-
πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύ-
bunt in sensu vsq; in seculū. vt āt introieꝛ
σονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. ὡς δὲ εἰσῆλθον
in hierl̄m: adorauerunt dñm. & mox vt pu-
εἰς Ἰλημ, προσεκύνησαν τῷ κῷ. καὶ μήνικα ἐκα-
rificatus ē pplṡ: obtulerunt holocausta
θαρίσθη ὁ λαός, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα
sua & vota sua & dona.
αὐτῶν καὶ τὰ ἑκούσια αὐτῶν καὶ τὰ δόματα.
& obtulit iudith omnia vasa holofernis
καὶ ἀνέθηκεν Ἰουδὶθ πάντα τὰ σκεύη ὁλοφέρνου
que dedit pplus ei: & conopeū q̄ acce
ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸ κωνωπεῖον ὃ ἔλα-
pit a cubiculo eius in oblatiōnē dño
βεν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰς ἀνάθημα τῷ κῷ
dedit. & erat pplṡ iocundus in hierl̄m fm
ἔδωκε. καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ἰλημ κα
facie tm̄ sctōr̄ per mēses tres: &
τὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ
iudith cum eis mansit. post aūt di-
Ἰουδὶθ μετ' αὐτῶν κατέμεινε. μετὰ δὲ τὰς ἡμέ-
es hos: rediit vnusq;sq; in hereditatē
ρας ταύτας, ἀνεζεύξεν ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομί-
suaz: & iudith abiit in bethulia: &
αν αὐτοῦ, καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βεθουλούα, καὶ
pmānsit in substantia sua. & erat
κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. καὶ ἐδόξε
in tpe suo gloriosa in omni ter
το κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ
ra. & multi cupierunt eam. & nō cognouit eā
γῇ. καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτήν. καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ
eam oībus diebus vite sue: ex qua hora
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ' ἧς ὥρας
defūctus ē manasses vir eius: & appositꝰ ē ad
ἀπέθανε Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προσετέθη πρὸς
pplm suum. & pcedens erat magna valde.
τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα.
& senuit in domo viri sui centū quinq;
καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε
ānis: & dimisit ancillaz suam liberam. & defūcta
ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἄβραν αὐτῆς ἐλευθέραν. καὶ ἀπέθα-
est in betulua: & sepelierunt eā in spelūca
νεν εἰς Βεθουλούα, καὶ ἐθαψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ
viri sui manasse: & luxit eam domus isrl̄
ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ, καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος Ἰηλ
diebus septem. diuisit aūt substantias suas añ q̄ mo-
ἡμέρας ἑπτά. διεῖλε δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ πρὸ τοῦ ἀπο-
reretur ipsa oībus ppinqs manasse viri sui
θανεῖν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἐγγίσασι Μανασσῆ τοῦ ἀνδρὸς αὐ-
& ppinqs generis sui. & nō erat āplius q̄ exter
τῆς καὶ τοῖς ἐγγίσασι φύλους αὐτῆς. καὶ οὐκ ἦν ἔτι ὃς ἐκφο-
reret filios isrl̄ in diebus iudith: & post
βῶν τοὺς υἱοὺς Ἰηλ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ, καὶ μετὰ τὸ
mortem eius diebus multis. finis iudith.
ἀποθανεῖν αὐτὴν ἡμέρας πολλάς. τέλος Ἰουδίθ.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in librum Hester.

LIbrum hester variis translatoribus constat esse vitiatū: quē ego de archiuis hebreorū reuelās verbum everbo expressius transtuli. Quem librū edtio vulgata lacinios hinc inde verborū funibus trahit: addens ea que ex tēpore dici poterant: & audiri: sicut solitū est scholaribus disciplinis sumpto themate excogitare qbus verbis vti potuit qui iniuriam passus est: vel ille qui iniuriā fecit. Vos aūt o paula & eustochium qm & bibliothecas hebreorū studuistis intrare: & interpretū certamina cōprobastis: tenentes hester hebraicum librum: per singula verba nostram translationē aspicite: vt possitis agnoscere: me nihil etiam augmentasse addendo: sed fideli testimonio simpliciter sicut in hebreo habetur: historiā hebraicā latine lingue tradidisse. Nec affectamus laudes hominū nec vituperationes expauescimus: deo enim placere curantes minas hominū penitus non timemus: quoniā deus dissipat ossa eorum qui hominibus placere desiderant. & fm apostolū qui eiusmodi sunt: serui christi esse non possunt. Rursum in libro hester alphabetum ex minio vsq; ad theta litterā fecimus diuersis in locis: volentes. s. septuaginta interpretū ordinem perhoc insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem hebraicū ordinē prosequi etiā in septuaginta editione maluimus.

Explicit prologus.

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. he. hester. j. Pritiua. heb.

ESTHER.

A ΕΣΘΗΡ. Ca. 1.

Et factū est in diebus artaxerxis: hic Αὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρταξέρξου, οὗ artaxerxes ab india centū τος ὁ ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἑκατὸν viginti septē quinq; impauit. in aūt istis die= εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν· ἐν δὲ ταύταις ταῖς ἡμέ= bus qñ sedit in solio rex artaxerxes in susis ραις ὅτε ἐνεθρονίσθη Βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἐν σούσοις τῇ ciuitate: in tertio āno regnāte ipo: conuiuiū fe πόλει, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐ cit amicis. & reliquis gentib⁹ & ποίησε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς pcip⁹ & medor⁹ inclytis: & pncipib⁹ sa trapar. & post hec postq; ostēdit eis τραπῶν· καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν diuitias regni sui & gliam le πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐ= titie sue in diebꝰ centū octoginta: qñ φροσύνης αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὅ aūt impleti sunt dies nuptiar⁹: fecit τε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν rex conuiuiū gētib⁹ iudeis in ὁ Βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν ciuitate in diebꝰ ser: in aula dom⁹ regis πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἑξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέ ornata byssinis & carpasinis exten= ως κεκοσμημένῃ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμέ= sis sup funiculis byssinis & purpureis in tri νοις ἐπὶ χοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς ἐπὶ κυ= clis aureis & argēteis: in colūnis parijs & B βοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ lapideis. lectuli aurei & argētei sup pauimen λιθίνοις· κλῖναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώ= to smaragdini lapidis & pintini & parij la του σμαραγδίτου λίθου καὶ πινίνου καὶ παρίνου λί pidis: & strat⁹ diaphani varie floribus ornati: po θου, καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως ἀνηθισμέναι, po cula aurea & argētea: vinū multū & suaue: qđ τήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· οἶνος πολὺς καὶ ἡδύς, ὃν ipe rex bibebat. at pot⁹ hic nō fm ἔπινεν ὁ Βασιλεύς· ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ ppositū legē fuit. sic aūt voluit rex: προκείμενον νόμον ἐγένετο· οὕτως δὲ ἠθέλησεν ὁ Βα= & pcepit vispēsatoribꝰ facere volūta= σιλεύς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλη= tē eius & hoim. & aūti reginā fe μα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἀπὸ ἡ Βασίλισσα ἐποί cit conuiuiū mulieribꝰ in regijs: vbi ησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς Βασιλείοις, ὅπου ὁ rex artaxerxes. in aūt die septimo hilaris Βασιλεὺς ἀρταξέρξης· ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως factus rex: dixit amā & bazatha & char ἡδυσμένος ὁ Βασιλεύς, εἶπε τῷ Ἁμὰν καὶ Βαζαθὰ καὶ Χαρ bona bagatha & abagatha & zethar & charabas βωνὰ Βαγαθὰ καὶ Ἀβαγαθὰ καὶ Ζηθὰρ καὶ Χαρα= septē eunuchis βὰς τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Incipit liber Hester.

IN dieb⁹ assueri qui regnauit⁸ ab india⁹ vsq; ethiopiā sup⁷ cētū vigiti septē⁸ puincias impauit. in aūt istis diebꝰ centū octoginta: qñ sedit in solio regni sui susa⁴ ciuitate regni ei⁹ exordiū fuit. Tertio igitur⁹ anno⁹ imperii sui fecerat grande cōuiuiū⁸ cunctis⁹ pricipibus: & pueris suis⁸ fortissimis⁴ psarū⁷ & medorū⁷ inclytis⁶ & pfectis⁹ puincia rū⁸ corā se: vt ondēret⁴ diuitias⁷ glorie⁴ regni sui: & magnitudinem atq; iactantiam potentie sue multo⁶ rpe⁴ centū videlicet & octoginta⁸ diebus. Cunq; implerētur⁴ dies cōuiuii: inuitauit⁷ omnē pplm⁹ qui inuētus est⁹ in susis⁸ a maximo⁴ vsq; ad minimū: & iussit⁴ septem dieb⁹⁴ cōuiuiū preparī⁸ in vestibulo⁹ horti & nemoris qđ⁹ regio cultu & māu cōsitū erat. Et pēdebāt ex oīū pte tentoria⁶ aerei coloris & carbasini⁸ ac hyacinthini⁹ fustētata⁴ fumb⁹⁴ bissimis⁴ atq; purpureis: qui eburneis⁷ circulis inserti erant⁹ & colūnis⁹ marmoreis fultiebātur. Lectuli q̄q⁸ aurei⁴ & argētei:⁷ sup pauimētū⁴ smaragdino & pario stratu lapide dispositi erāt: qđ mira varietate pictura decorabat. Bibebāt aūt q̄ iuitati erāt aureis⁹ poculis: & aliis atq; aliis⁹ vasis cibi iferebātur.⁴ Vinū q̄q⁷ vt magnificentia⁷ regis dignū erat abūdans & pcipuū ponebatur.⁹ Nec erat q nolētes cogeret⁹ ad bibēdū sed⁴ sicut rex⁷ statuerat: pponēs mēsis singulos de⁴ pricipibus suis⁶ vt sumeret⁶ vnusq; qđ vellet.⁵ Vasthi⁸ q̄ regia⁵ fecit⁴ cōuiuiū⁷ femiaq; in⁷ palatio⁹ vbi⁹ rex assuer⁹ manere cōsueuerat. Itaq;⁸ die⁴ septimo⁷ cui rex⁷ esset⁷ hilarior: & post nimiā potionē icaluisset mero:⁵ pcepit⁹ maumā & bazatha & arbona & bagatha⁴ & abgatha & zarath⁵ & charchas⁴ septē⁵ eunuchis⁴ q̄⁷ in⁷ cōspectu ei⁹ ministrabāt

		Cap. j.
⁹ הָיָה ⁹ יוֹם	⁹ וַיְהִי ⁹ בִּימֵי ⁶ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ⁹ הוּא	
	⁶ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ⁴ הַמֹּלֵךְ ⁸ מֵהֹדּוּ ⁹ וְעַד ⁴ כּוּשׁ	
⁷ מְדִי	⁸ שֶׁבַע ⁴ וְעֶשְׂרִים ⁷ וּמֵאָה ⁷ מְדִינָה: ⁹ בַּיָּמִים	
⁹ יָשַׁב	⁹ הָהֵם ⁹ כְּשֶׁבֶת ⁴ הַמֶּלֶךְ ⁸ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ ⁴ עַל	
	⁷ כִּסֵּא ⁴ מַלְכוּתוֹ ⁴ אֲשֶׁר ⁴ בְּשׁוּשַׁן ⁹ הַבִּירָה:	
⁹ שָׁנָה ⁹ שָׁתָה	⁹ בִּשְׁנַת ⁴ שָׁלוֹשׁ ⁹ לְמָלְכוֹ ⁴ עָשָׂה ⁴ מִשְׁתֶּה	
⁹ שׂוּר	⁹ לְכָל ⁹ שָׂרָיו ⁴ וַעֲבָדָיו ⁴ חֵיל ⁴ פָּרַס ⁷ וּמָדַי	
⁹ פָּנָה	⁷ הַפַּרְתְּמִים ⁹ וְשָׂרֵי ⁹ הַמְּדִינוֹת ⁹ לְפָנָיו:	
⁴ רָאָה ⁷ כָּבוֹד	⁴ בְּהַרְאוֹתוֹ ⁹ אֶת ⁴ עֹשֶׁר ⁷ כְּבוֹד ⁴ מַלְכוּתוֹ	
⁹ פָּאַר ⁹ נְדֻלַּת	⁴ וְאֶת ⁴ יְקַר ⁹ תִּפְאֶרֶת ⁹ גְּדֻלָּתוֹ ⁴ יָמִים	
⁹ רָבַב ⁹ מֵאָה	⁹ רַבִּים ⁴ שְׁמֹנִים ⁴ וּמְאַת ⁹ יוֹם: ⁹ וּבִמְלוֹאת	
⁹ מָלֵא	⁹ הַיָּמִים ⁴ הָאֵלֶּה ⁴ עָשָׂה ⁷ הַמֶּלֶךְ ⁷ לְכָל	
⁹ מָצָא	⁹ הָעָם ⁹ הַנִּמְצְאִים ⁹ בְּשׁוּשַׁן ⁴ הַבִּירָה	
⁹ גָּדַל	⁹ לִמְגָדוֹל ⁴ וְעַד ⁷ קָטָן ⁴ מִשְׁתֶּה ⁴ שִׁבְעַת	
	⁹ יָמִים ⁹ בַּחֲצַר ⁹ גִּנַּת ⁹ בִּיתַן ⁹ הַמֶּלֶךְ: ⁴ חור	
⁹ אָחַז	⁴ כַּרְפַּס ⁹ וּתְכֵלֶת ⁹ אָחוּז ⁴ בְּחַבְלֵי ⁴ בוּץ	
⁹ כָּלַל ⁹ עָמַד	⁴ וְאַרְגָּמָן ⁷ עַל ⁷ גְּלִילֵי ⁹ כֶסֶף ⁹ וְעַמּוּדֵי ⁹ שֵׁשׁ	
⁹ נָטָה	⁹ מִטּוֹת ⁹ זָהָב ⁴ וָכֶסֶף ⁷ עַל ⁴ רִצְפַת ⁴ בַּהַט	
⁹ שֵׁשׁ ⁹ כָּלָה	⁴ וְשֵׁשׁ ⁹ וְדַר ⁹ וְסֹחֶרֶת: ⁴ וַחֲשׁוּקוֹת ⁹ נְכֹלִי	
⁹ שָׁנָה	⁹ זָהָב ⁴ וְכֵלִים ⁹ מְכֵלִים ⁹ שׁוֹנִים ⁴ וְיֵין	
⁹ שָׁתָה	⁹ מַלְכוּת ⁴ רָב ⁷ נִיד ⁷ הַמֶּלֶךְ ⁹ וְהַשְׁתִיָה ⁹ כַּדָּת	
	⁹ אֵין ⁹ אֹנֶס ⁹ כִּי ⁴ כֵן ⁹ יִסַּד ⁴ הַמֶּלֶךְ ⁴ עַל ⁴ כָּל	
⁹ עָשָׂה ⁹ רָצָה	⁹ רַב ⁹ בֵּיתוֹ ⁹ לַעֲשׂוֹת ⁹ כִּרְצוֹן ⁹ אִישׁ ⁴ וָאִישׁ:	
	⁸ גַּם ⁹ וַשְׁתִּי ⁴ הַמַּלְכָּה ⁹ עָשְׂתָה ⁴ מִשְׁתֶּה	
	⁷ נָשִׁים ⁹ בֵּית ⁹ הַמַּלְכוּת ⁹ אֲשֶׁר ⁹ לַמֶּלֶךְ	
⁹ שָׁבַע	⁹ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ: ⁹ בַּיּוֹם ⁹ הַשְּׁבִיעִי ⁹ כְּטוֹב ⁹ לֵב	
	⁹ הַמֶּלֶךְ ⁹ בַּיָּיִן ⁹ אָמַר ⁹ לְמְהוּמָן ⁹ בִּזְתָא	
	⁹ חַרְבוֹנָא ⁹ בִּגְתָא ⁹ וַאֲבַגְתָא ⁹ זֵתַר ⁹ וְכַרְכַּס	
⁹ סָרַס ⁹ שֶׁבַע	⁹ שִׁבְעַת ⁹ הַסָּרִיסִים ⁹ הַמְשָׁרְתִים ⁹ אֶת ⁹ פְּנֵי	
⁹ פָּנָה		

Ddd

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ לְהָבִיא אֶת בּוֹא
וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּסֶתֶר
מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים רָאָה שׂוּר
אֶת יָפְיָהּ כִּי טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃ יָפָה רָאָה
וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר מָאֵן
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים
וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה קָצַף יָחַם
בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי אָמַר
הָעִתִּים כִּי כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי
כָּל יֹדְעֵי דַּת וָדִין׃ וְהַקָּרֹב אֵלָיו דּוּן
כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַּרְשִׁישׁ
מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי
פָּרָס וּמָדַי רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים
רִאשֹׁנָה בַּמַּלְכוּת׃ כְּדַת מַה לַּעֲשׂוֹת
בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה
אֶת מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד אָמַר
הַסָּרִיסִים׃ וַיֹּאמֶר מְוֻמְכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים לֹא עַל הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עָוְתָה עָוָה
וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל כָּל הַשָּׂרִים
וְעַל כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת מְדִן
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ כִּי יֵצֵא דְבַר
הַמַּלְכָּה עַל כָּל הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת נָשָׁה בָּזָה
בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאָמְרָם הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת וַשְׁתִּי בּוֹא
הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא בָאָה׃ וְהַיּוֹם הַזֶּה פָּנָה בּוֹא
תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרָס וּמָדַי אֲשֶׁר אָמַר שׂוּר
שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכֹל שָׂרֵי
הַמֶּלֶךְ וּכְדַי בִּזָּיוֹן וָקָצֶף׃ אִם עַל בָּזָה
הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר מַלְכוּת מִלְּפָנָיו
וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פָּרָס וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר כָּתַב עָבַר
אֲשֶׁר לֹא תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בּוֹא
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ נָתַן
לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה׃ וְנִשְׁמַע רָעָה שָׁמַע
פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל עָשָׂה
מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הִיא וְכָל הַנָּשִׁים רָבַב
יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמִגָּדוֹל וְעַד נָתַן גָּדַל

qvt introducerent reginā
svasthi corā rege: posito
sup caput ei diademate:
avt ostenderet cunctis po
pulis & principibus
eius pulchritudinē. Erat
eni pulchra valde. Que
renuit: & ad
regis iperiū qd per eu
nuchos mādauerat: veni
re contēpsit. Vnde iratus
rex & nimio furore suc
census iterrogauit sapiē
tes q ex more regio semp
ei aderant: & illorum fa
ciebat
cuncta cōsilio: scientiū
leges ac iura maiorum
erant aūt primi & pximi
charsena & zethar & ad
matha & tharsis & ma
res & marsana & mamu
cha: septē duces psarū
atq medorū q videbant
faciē regis: & primi post
eum residere soliti erant:
cui sentētie vasthi regi
na subiaceret: que
assueri regis imperium
quod per
eunuchos mandauerat:
facere noluisset. Rñdit
q mamucha audiēte re
ge atq principib. Non
solū regem lesit regina
vasthi: sed & oēs pplos
& principes qui sunt in
cunctis prouintiis
regis assueri. Egredie
tur enim sermo
regine ad omnes mulie
res vt contemnant
viros suos: & dicāt. Rex
assuerus iussit vt
regina vasthi intraret
ad eū: & illa noluit: at
q hoc exēplo oēs princi
pū cōiuges persarū atq
medorū paruipendēt im
peria maritorum. Vnde
regis iusta est indigna
tio. Si tibi
placet egradiatur edictū
a facie tua
& scribatur iuxta legem
psarū atq medorū quā
pteriri illicitū est: vt ne
quaq vltra vasthi ingre
diatur ad regem: sed re
gnum illius
altera que melior est illa
accipiat. Et
hoc in omne
quod latissimū est puin
tiarum tuarū diuulgetur
imperiū: & cuncte vxo
res tam maiorum quaz

regis artaxerxis: vt introducerēt regi
τοῦ βασιλέως ἀρταξέρξου, εἰσαγαγεῖν τὴν βασί
nā ad eū vt regnare faceret ipam τ circūponeret
λισσαν πρὸς αὐτὸν βασιλεύειν αὐτὴν, καὶ περιθεῖναι
ei diadema: τ mōstraret eā cūctis prin
αὐτῇ τὸ διάδημα, καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρ
cipib τ gētib pulchritudinē ei: q pul
χουσι καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι κα
chra erat. τ nō obediuit ei asti regina
λὴ ἦν. καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτοῦ ἀστὶ ἡ βασίλισσα
vt veniret cū eunuchis. τ ɔtristat est rex
ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασι
τ irat est: τ dixit amicis suis: secū
λεὺς καὶ ὀργίσθη, καὶ εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ, κα
dū hec locuta est asti. facite ergo circa hoc
τὰ ταῦτα ἐλάλησεν ἀστί. ποιήσατε οὖν περὶ τοῦ
legē τ iudiciū. τ accessit ad eū carse
του νόμον καὶ κρίσιν. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ καρσε
na τ sethar τ admatha τ tharsis τ me
νὰ καὶ σηθὰρ καὶ ἀδμαθὰ καὶ θαρσὶς καὶ μέ
res τ marsena τ memuchā septē princi
ρες καὶ μαρσενὰ καὶ μεμουχὰν ἑπτὰ ἄρχον
pes psarū τ medorū q ppe re
τες περσῶν καὶ μήδων οἱ ἐγγὺς τοῦ βασι
gē primi assidentes regi.
λέως οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ.
τ nunciauerūt ei sm leges vt
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους ὡς
oportet facere asti regine: q nō fe
δεῖ ποιῆσαι ἀστὶ τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι οὐκ ἐποί
cit q a rege mādata fuerāt
ησε τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσταχθέντα
p eunuchos. τ dixit memuchā ad
διὰ τῶν εὐνούχων. καὶ εἶπεν ὁ μεμουχὰν πρὸς
regē τ ad pncipes: nō
τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οὐ τὸν
regē solū lesit asti regina: sed
βασιλέα μόνον ἠδίκησεν ἀστὶ ἡ βασίλισσα, ἀλ
τ oēs pncipes τ du
λὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἡ
ces regis. τ enim narrauit
γουμένους τοῦ βασιλέως. καὶ γὰρ ἐπιδηγήσα
eis xba regine: τ q cō
το αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς βασιλίσσης, καὶ ὡς ἀν
tradixit regi. sicut ergo ɔtradixit regi
τεῖπε τῷ βασιλεῖ. ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ
artaxerxi: sic hodie regna reli
ἀρταρξέρξῃ, οὕτως σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοι
qua pncipū psarū τ medorū cū au
παὶ τῶν ἀρχόντων περσῶν καὶ μήδων ἀκούσα
dierit ea q regi dicta sunt ab ea: aude
σαι τὰ τῷ βασιλεῖ λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς, τολμή
bunt similr inhonorare viros suos. si ergo vi
σουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν. εἰ οὖν δο
det regi: pcipiat edictū regiū τ scri
κεῖ τῷ βασιλεῖ, προσταξάτω βασιλικὸν καὶ γρα
bat iuxta leges medorū τ persarū: τ
φήτω κατὰ τοὺς νόμους μήδων καὶ περσῶν, καὶ
ne aliter vtat: neq ingrediat vltra regi
μὴ ἄλλως χρησάσθω, μηδὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ βασί
na ad eū: τ regnū eius det
λισσα πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς δό
rex mulieri meliori ea. τ au
τω ὁ βασιλεὺς γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς. καὶ ἀκου
diat lex q a rege: quācūq fece
σθήτω ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν ποι
rit in regno suo. τ sic oēs
ἡ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ οὕτως πᾶσαι
mulieres deferēt honorē vi
αἱ γυναῖκες περιθήσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδρά
ris suis a paupe vsq ad
σιν ἑαυτῶν ἀπὸ πτωχοῦ ἕως

Universidad de Deusto Biblioteca

C

diuitē. τ placuit verbū regi τ
πλουσίου. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῶ βασιλεῖ καὶ
principib⁹. τ fecit rex sicut
τοῖς ἄρχουσι. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ
locutus est memucha. τ misit in om=
ἐλάλησεν ὁ μεμουχά. καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶ=
ne regnū per regionē: iuxta
σαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, κατὰ τὴν
loq̄lā eoꝝ: ita q̄ fuit timor eis in
λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι φόβον αὐτοῖς ἐν ταῖς
domib⁹ suis.
οἰκίαις αὐτῶν. Ca.2.

A Et post ſmones hos: cessa=
Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐκόπα=
uit rex ab indignatiōe: τ memor fuit
σεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, καὶ ἐμνήσθη τῆς
asti: reminiscēs que locuta fuit τ quomō cōdē
ἀστί, μνημονεύων ὅσα ἐλάλησε καὶ ὡς κατέ=
nauit eā. τ dixerūt ministri re=
κρινεν αὐτήν. καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασι=
gis: q̄rant regi puelle ĩcorrupte
λέως, ζητηθήτω τῶ βασιλεῖ κοράσια ἄφθορα
pulchre specie. τ statuet rex
καλὰ τῶ εἴδει. καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς
regionū p̄ncipes in vniuersis p̄uinciis re=
κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βα
gni sui: τ eligant puellas
σιλείας αὐτοῦ, καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια
virgines pulchras specie in susan ciui
παρθενικὰ καλὰ τῶ εἴδει εἰς σοῦσαν τὴν πό
tatē in domū feminaꝝ: τ tradant
λιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδοθήτωσαν
eunucho regis custodi mu
τῶ εὐνούχω τοῦ βασιλέως τῶ φύλακι τῶν γυ
lieꝝ: τ dent vnguēta τ reliq̄ cu=
ναικῶν, καὶ δοθήτω σμίγμα. καὶ ἡ λοιπὴ ἐπιμέ
ra. τ mulier q̄cūq̄ placuerit regi: re=
λεια. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἂν ἀρέσῃ τῶ βασιλεῖ, βα=
gnabit pro asti. τ placuit regi
σιλεύσει ἀντὶ ἀστί. καὶ ἤρεσε τῶ βασιλεῖ τὸ
res: τ fecit sic. homo erat
πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἄνθρωπος ἦν
iudeus in susis ciuitate: τ nomē ei
ἰουδαῖος ἐν σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐ=
mardoche⁹ filius iairu filij semei filij
τῶ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαείρου τοῦ σεμεῖ τοῦ
cisei de tribu beniamin: q̄ fuerat captiu⁹
κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ὃς ἦν αἰχμάλω
ex hierusalē: quā captiuauit nabu=
τος ἐξ ἱερουσαλήμ, ἣν ἠχμαλώτευσε ναβου=
chodonosor rex babylonis. τ erat huic
4.Re. 12.f. χοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος. καὶ ἦν τοῦ
puella nutrita filia fratris patris
τω παῖς θρεπτὴ θυγ τηρ ἀδελφοῦ πατρὸς
sui: τ nomē ei esther. cū aūt trāsmi=
αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτῇ ἐσθήρ. ἐν δὲ τῶ μεταλ
grassēt ei⁹ parētes: erudiuit eā
λάξαι αὐτῆς τοὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν
B sibi in vxorē. τ erat puella puchra
ἑαυτῶ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν
specie. τ q̄n auditū est regis
τῶ εἴδει. καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ βασιλέως
imperiū cōgregate sunt multe puelle in su
πρόσταγμα συνήχθησαν πολλὰ κοράσια εἰς σοῦ
san ciuitatē sub manu agai. τ ducta fuit
σαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα ἀγαΐ. καὶ ἤχθη ἐ=
esther ad gai custodē multeꝝ. τ
σθὴρ πρὸς γαΐ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν. καὶ
placuit ei puella: τ inuenit gr̄am co
ἤρεσεν αὐτῶ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώ
ram eo.
πιον αὐτοῦ.

minorū deferāt maritis
suis honorē. Placuit cō
siliū eius regi & principi
bus: fecitq̄ iuxta cōsiliū
mamucha: & misit epi=
stolas ad vniuersas
prouincias regni sui:
vt queq̄ gens audire &
legere poterat diuersis
linguis & lr̄is: esse viros
principes ac maiores
in domib⁹ suis: & hoc p̄
cūctos ppl̄os diuulgari.

2.

His itaq̄ gestis:
postq̄ regis asueri
indignatio deferbuerat:
recordatus est vasthi q̄
fecisset
vel que passa esset. Di
xeruntq̄
pueri regis ac ministri
eius. Querantur
regi puelle virgines ac
speciose:
& mittantur qui consi=
derent per vniuersas
prouintias
puellas speciosas & vir
gines: & adducāt eas ad
ciuitatē susan & tradant
eas in domū feminaruꝫ
sub māu egei eunuchi
qui est p̄positus & custos
mulierū regiarū: & acci
piant mundū muliebrē &
cetera ad vsus necessaria.
Et q̄cunq̄ īter oēs ocu
lis regis placuerit: ipsa
regnet p̄ vasthi. Placu
it ſmo regi: & ita vt sug
gesserāt iussit fieri. Erat
vir iudeus in susis ciui=
tate: vocabulo madoche
us filij iair: filii semei: fi
lii cis: de stirpe gemini.
qui trāslatus fuerat de
hierusaleꝫ tempore quo
iechoniam regem iuda
nabuchodonosor rex
babylonis trāstulerat: q
fuit nutriti filie fris sui
edisse q̄ altero noīe vo
cabatur hester: & vtrūq̄
parentem amiserat pul=
chra nimis & decora fa=
cie. Mortuisq̄ patre ei⁹
ac mr̄e: mardoche⁹ sibi
eā adoptauit in filiā. Cū
q̄ p̄crebruisset regis ipe
riū: & iuxta mādatū illi⁹
multe pulchre virgines
adducerentur susan: &
egeo traderentur eunu=
cho: hester quoq̄ īter ce
teras puellas ei tradita ē:
vt ſuaretur ī nūero femīa
rū. q̄ placuit ei & īuenit
gr̄am in cōspectu illius

יָטַב קָטָן׃ וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
שׂוּר עָשָׂה וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּדְבַר
שָׁלַח מְמוּכָן׃ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל
מְדִן מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל מְדִינָה
וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל עָם וָעָם
הָיָה כִּלְשׁוֹנוֹ לִהְיוֹת כָּל אִישׁ שֹׂרֵר
דִּבֵּר לָשׁוֹן בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עָמּוֹ׃
Cap. ij. אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
שָׁכַךְ יָחַם כְּשֹׁךְ חֲמַת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
עָשָׂה זָכַר אֶת וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר עָשָׂתָה
גְּזַר אָמַר וְאֵת אֲשֶׁר נִגְזַר עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמְרוּ
שָׁרַת בִּקֵּשׁ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְשׁוּ
בְּתֻל טוֹב לַמֶּלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה׃
רָאָה פָּקַד וְיַפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל
קָבַץ מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל
נַעֲרָה בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה אֶל
נָשָׁה שׁוּשָׁן הַבִּירָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים אֶל
סָרִס יַד הֵגֵא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים
נָתַן מָרַק וְנָתוֹן תַּמְרוּקֵיהֶן׃ וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר
יָטַב מָלַךְ תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת
וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
עָשָׂה יָדָה וַיַּעַשׂ כֵּן׃ אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשָׁן
הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכָי בֶּן יָאִיר בֶּן
שִׁמְעִי בֶּן קִישׁ אִישׁ יְמִינִי׃ אֲשֶׁר
גָּלָה הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם הָגְלָה אֲשֶׁר
הָגְלְתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר
הָיָה הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי אֹמֵן
אֶת הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת דּוֹדוֹ כִּי
יָפָה אֵין לָהּ אָב וָאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת תֹּאַר
רָאָה וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ
בָּנָה לְקָחָהּ מָרְדֳּכָי לוֹ לְבָת׃ וַיְהִי בְּהִשָּׁמַע
קָבַץ דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת
רָבַב רַבּוֹת אֶל שׁוּשָׁן הַבִּירָה אֶל יַד
לָקַח הֵגַי וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ
נָשָׁה יָטַב אֶל יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים׃ וַתִּיטַב
נָשָׂא פָּנָה הַנַּעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו

Universidad de Deusto Biblioteca

וַיְבַהֵל אֶת תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת מָנוֹתֶיהָ בָּהַל מָנָה
לָתֶת לָהּ וְאֶת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת נָתַן
הַרְאִיּוֹת לָתֶת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ רָאָה
וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת נַעֲרֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית שָׁנָה
הַנָּשִׁים לֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת נָגַד
עַמָּהּ וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה יָלַד
עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד וּבְכָל יוֹם
וָיוֹם מָרְדֳּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר הָלַךְ
בֵּית הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת שְׁלוֹם יָדַע שָׁלַם
אֶסְתֵּר וּמַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ וּבְהַגִּיעַ תֹּר עָשָׂה נָגַע
נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ תּוּר
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הָיוֹת לָהּ כְּדַת הָיָה
הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן שָׁנָה
יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים מָלֵא יוֹם
בְּשֶׁמֶן הַמּוֹר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים מָרַק
בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים וּבָזֶה
הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל בּוֹא
אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֶן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ אָמַר נָתַן
מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד בֵּית הַמֶּלֶךְ
בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה אֶל שׁוּב
בֵּית הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל יַד שַׁעַשְׁגַז שָׁנָה
סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַפִּילַגְשִׁים לֹא סָרִס
תָּבוֹא עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי אִם חָפֵץ בּוֹא
בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרָאָה בְשֵׁם וּבְהַגִּיעַ קָרָא נָגַע
תֹּר אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל דּוֹד מָרְדֳּכַי דּוֹד
אֲשֶׁר לָקַח לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל
הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְשָׁה דָּבָר כִּי אִם
אֶת אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס הַמֶּלֶךְ אָמַר
שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת נָשָׂה הָיָה
חֵן בְּעֵינֵי כָּל רֹאֶיהָ וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר רָאָה לָקַח
אֶל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל בֵּית
מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא עָשָׂר
חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ שָׁנָה
וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל אָהַב
הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו נָשָׂא פָּנָה
מִכָּל הַבְּתוּלוֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר מַלְכוּת בָּתֻל שׂוּם

Et precepit eunucho vt acceleraret mundū muliebrē & traderet ei ptes suas: & septē puellas speciosissimas de domo regis: & tam ipsam q̄ pedisse quas ei ornaret atq; excoleret. Que noluit indicare ei populū & patriā suam. Mardoche enī preceperat ei vt de hac re oīno reticeret: q deambulabat quotidie ante vestibulum domo in qua electe virgines seruabantur: curam agens salutis hester: & scire volēs qd ei accideret. Cuz aūt venisset tp̄s singularū p ordinē puellarū vt intrarēt ad regē expletis oīb q̄ ad cultū muliebrē ptinebāt: mēsis duodecim vertebatur ita dumtaxat vt sex mensibus oleo vngerētur myrrhino: & aliis sex quibusdā pigmentis & aromatib vterentur. Ingrediētesq; ad regē: quicquid postulassent ad ornatū pertinēs accipiebāt: & vt eis placuerat composite: de triclinio feminaꝝ ad regis cubiculū transibāt. Et que itrauerat vespe egrediebatur mane: atq; inde in scdas edes deducebātur q̄ sub manu sasagazi eunuchi erant: q cōcubinis regis presidebat: nec hēbat ptētem ad regē vltra redeūdi: nisi voluisset rex & eā venire iussisset ex noīe: euoluto aūt tp̄e p ordinē: instabat dies q hester filia abiahil fris mardochei quā sibi adoptauerat in filiā deberet intrare ad regem. Que nō q̄siuit muliebrē cultū: sed q̄cunq; voluit egeus eunuchus custos virginū hec ei ad ornatū dedit. Erat enī formosa valde: & icredibili pulchritudine oīm oculis gratiosa & amabilis videbatur. Ducta ē itaq; ad cubiculū regis asueri mēse decimo q vocabatur the beth: septio anno regni eius: & adamauit eam rex plusquam omnes mulieres: habuitq; gratiam & mīam coram eo super oēs mulieres: & posuit diadema regni

festinauit dare ei vnguentū & par- καὶ ἔσπευσε δοῦναι αὐτῇ τὸ σμίγμα καὶ τὴν με- tem: & septē puellas designatas ρίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ἀποδεδειγμένα ei de domo regis. & vsus est ea bene αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ. καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς & ancillis eius in domo mulieꝝ. & καὶ ταῖς ἅβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι. καὶ nō indicauit esther gen suū neq; pa οὐχ ὑπέδειξεν ἐσθὴρ τὸ γένος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πα triā. nā mardoche p̄ceperat ei nō τρίδα. ὁ γὰρ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ ānūtiare. p singulos aūt dies deambulabat ἀναγγεῖλαι. καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει ὁ mardoche iuxta aulā muliebrē: μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν, obseruās qd esther cōtingeret. hoc enim ἐπισκοπῶν τί ἐσθὴρ συμβήσεται. οὗτος γὰρ erat tp̄s puelle vt introiret ad re- ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασι- gem cū impleret mēses duodecim: sic λέα ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. οὕ- enim implent dies cura- τως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θερα- tionis. mēses sex in aromatib & in πείας. μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι καὶ ἐν τοῖς pigmētis mulieꝝ: & mēses sex vnguū σμίγμασι τῶν γυναικῶν, καὶ μῆνας ἓξ ἀλει- tur myrrhino oleo: & tūc ingredi- φομένας σμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ τότε εἰσπο- unt ad regē. & cuicūq; dixissz ρεύονται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ὦ ἂν εἴπῃ vt daret ip̄az vt ingrederet ad eū a παραδώσειν αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτῷ ἀπὸ domo mulieꝝ vsq; ad domū regis: vespere τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων, δείλης ingredit. & ad vesperā regredit εἰσπορεύεται. καὶ πρὸς ἑσπέραν ἀποτρέχει in domū mulieꝝ secundā: vbi gai eu εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὗ γαῒ ὁ εὐ nuchus regis custos mulieꝝ: νοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν, & nō ampli ingredit ad regē: καὶ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα, nisi vocaret nomine. cū aūt adimpleret ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι. ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι tēpus esther filie abichail fra- τὸν χρόνον ἐσθὴρ τῆς θυγατρὸς ἀβιχάϊλ ἀδελ tris patris mardochei vt intraret ad re φοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν εἰς τὸν βα gē: nihil spreuit eoꝝ q̄ mādauit ei σιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ὧν ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ eunuchus custos mulieꝝ. erat.n. esther εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. ἦν γὰρ ἐσθὴρ inueniens gr̄am apud oēs viden- εὑρίσκουσα χάριν παρὰ πάντων τῶν βλεπόν tes eā. & introiuit esther ad artaxer- των αὐτήν. καὶ εἰσῆλθεν ἐσθὴρ πρὸς ἀρταξέρ xen regem decimo mense q̄ est te- ξην τὸν βασιλέα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ὅς ἐστιν τη beth: septimo anno regni ei. βήθ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. & adamauit rex esther: & inuenit gr̄am καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς ἐσθήρ, καὶ εὗρε χάριν vltra oēs virgines. & imposuit παρὰ πάσας τὰς παρθένους. καὶ ἐπέθηκεν ei diadema αὐτῇ τὸ διάδημα

mullebre. τ fecit rex cōuiuiū oī
γυναικεῖον· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶ
b amicis ſuis τ poteſtatib9 in die
D σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέ
duo ſeptē: τ exaltauit nuptias eſther: τ remiſſionē
ρας ἑπτά, καὶ ὕψωσε τοὺς γάμους ἐσθήρ, καὶ ἄφεσιν
fecit his q̄ ſub regno ſuo. at mardo=
ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῆ· ὁ δὲ μαρδο=
cheus inſeruiebat in aula at eſther nō demo=
χαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ· ἡ δὲ ἐσθὴρ οὐχ ὑπε=
ſtrauit patriā ſuā: ſic enim mādauerat
στρώσατο τὴν πατρίδα αὐτῆς, οὕτως γὰρ ἐτετείλατο
ei mardoche9: vt timeret deū τ faceret
αὐτῇ μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ ποιεῖν
precepta eius ſicut erat cū eo. τ
τὰ προστάγματα αὐτοῦ καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ
eſther nō mutauit educationē ſuā. τ cōtriſtati
ἐσθὴρ οὐ μετήλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς· καὶ ἐλυπή=
ſunt duo eunuchi regis τ p̄ncipes
Infra. 6.a.ti fra.12. θησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως καὶ οἱ ἀρχι
custodie corporis: eoꝝ adducte mardocheus: τ
σωματοφύλακες, ὅτι προήχθη μαρδοχαῖος, καὶ
q̄rebāt interficere artaxerxē regē.
ἐζήτουν ἀποκτεῖναι ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα.
τ patefactū ē mardocheo verbū: τ ſignificauit il
καὶ ἐδηλώθη μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν αὐ
lud eſther: τ tp̄a manifeſtauit regi
τὸν τῇ ἐσθὴρ, καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ
inſidias. at rex examinauit duos
τῆς ἐπιβουλῆς· ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο
eunuchos τ ſuſpēdit eos. τ iuſſit
εὐνούχους καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς· καὶ ἐπέταξεν ὁ
rex vt ſcriberēt in memoriali in re
βασιλεὺς καταγράψαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βα
gia bibliotheca pro beneuolētia mardochei
σιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου
in laude.
ἐν ἐγκωμίῳ. Ca.3.

A Μετὰ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἀρτα
Infra. eo ξέρξης ἀμὰν τὸν ἀμαδαθοῦ ὄγαιον, καὶ ὕψωσεν αὐ
τ poſt incedebat oībus amicis ſu=
τόν, καὶ ἐπρωτοβάθρει πάντων τῶν φίλων αὐ=
is. τ oēs q̄ in aula adorabāt eū:
τοῦ· καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν αὐ=
ſic enim p̄ceperat rex vt facerēt.
τῷ, οὕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι·
at mardocheus nō adorabat eū. τ vire=
ὁ δὲ μαρδοχαῖος οὐ προσεκύνει αὐτῷ· καὶ ἐλά=
rūt q̄ in aula regis mardocheo:
λησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως μαρδοχαίῳ,
mardochee q̄d obaudis q̄ a re
μαρδοχαῖε τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασι=
ge dicītur: per ſingulos dies loquebant ei:
λέως λεγόμενα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ,
τ nō obediuit eis. τ nūciauerūt
καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτοῖς· καὶ ὑπέδειξαν τῷ
amā mardocheū regis dictis cō=
ἀμὰν μαρδοχαῖον τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις ἃ
tradicentē: τ nūtiauit eis mardoche=
τιταστόμενον, καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς μαρδοχαῖ
us: q̄n iudeus eſt. τ cognoſcens amā q̄ nō
ος, ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν· καὶ ἐπιγνοὺς ἀμὰν ὅτι οὐ
adorat eū mardocheus: trat9 eſt valde:
προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδοχαῖος, ἐθυμώθη σφόδρα,

B

בְּרֹאשָׁה וַיַּמְלִיכָהָ תַּחַת וַשְׁתִּי
עֲשָׂה שַׁתָּה וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְכָל
שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֶת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר
וְרַחֲמָה לַמְדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן
מַשָּׂאת בְּיַד הַמֶּלֶךְ וּבְהִקָּבֵץ
בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר
הַמֶּלֶךְ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ
וְאֶת עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ
מָרְדֳּכָי וְאֶת מַאֲמַר מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר
עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ
בַּיָּמִים הָהֵם מָרְדֳּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר
הַמֶּלֶךְ בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי
סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁמְרֵי הַסַּף
וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדֳּכַי וַיִּגֶּד
לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי: וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר
וַיִּמָּצֵא וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל עֵץ וַיִּכָּתֵב
בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה Cap.iij.
גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת הָמָן
בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם
אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר
אִתּוֹ וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
לְהָמָן כִּי כֵן צִוָּה לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי
לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה וַיֹּאמְרוּ
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ
לְמָרְדֳּכָי מַדּוּעַ אַתָּה עֹבֵר אֶת
מִצְוַת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי כְאָמְרָם אֵלָיו
יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ
לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי
מָרְדֳּכַי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא
יְהוּדִי: וַיַּרְא הָמָן כִּי אֵין מָרְדֳּכַי
כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן

p̄in capite eius: fecitq̄ eā
regnare r in loco s vaſthi.
t Et iuſſit u cōuiuiū p prepa
rari i pmagnificū m cūctis
n principib9 & ſuis ſuis &
p cōiunctione & nuptiis
r heſter. s Et u dedit s requiē
vniuerſis t prountiis: x ac
y dona x largitus eſt z iuxta
magnificentiā a principalē.
b Cūq̄ & c ſcdo q̄rerentur
c virgies b & cōgregarētur
e mardoche9 f manebat g ad
ianuā b regis i necdū j pdide
rat k heſter m patriā n & o po
pulū ſuū: p iuxta q mādatū
eius. r Quicquid s enim
x ille u precipiebat: y obſer=
uabat z heſter: & ita cūcta
faciebat: a vt eo tpe ſolita
b erat c quo eā paruulā e nu
triebat. f Eo igitur g tēpore
quo h mardoche9 i ad k regis
l ianuā b morabatur: l irati
ſunt m bagathā n & thares
o duo p eunuchi q regis q r ia
nitores erant & in primo
palatiu s limine reſidebāt:
t voluerūtq̄ u inſurgere r in
regē & occidere eū. b Qđ
c mardocheū a non latuit
Statimq̄ b nūciaut c regie
e heſter: g & illa f regi h ex no
mine i mardochei q ad ſe
rem detulerat. m Queſitū
eſt c & iuentū p & appēſus ē
q vterq̄ eoꝝ r in s patibulo.
t Mandatūq̄ ē i hiſtorius: &
r ānalib9 traditū u corā a rege.

c Oſt hec 3.
e rex f aſſuerus g exalta
uit h aman ..... i filiū b amadathi l qui erat
de ſtirpe l agag: n & poſuit
p ſolium eius q ſuper r oms
s principes t quos ..... u habebat. x Cunctiq̄ y ſer=
ui z ragis a qui .....
b in foris p palatii verſabā
tur c flectebant genua: e &
adorabāt f aman. h Sic e eni
i precepat k eis l iperator.
Sol9 m mardoche9 n nō o fle
ctebat genu: p necq̄ q adora
bat eū. r Cui r dixert s pueri
t regis u q x ad fores palatii
reſidebant. a Cur p̄ter ce=
teros non obſeruas .....
c mandatum f regis: h Cūq̄
hoc crebrius h dicerent:
m & ille nollet n audire: p nū
ciauerunt .....
q aman: r ſcire cupientes
e vtrū p̄ſeueraret in ſnia.
r Dixerat k enim s eis b ſe eſſe
.....
c iudeū. Quod cū audiſſet
e aman o & expīmēto p baſ
ſet r q h mardoche9 n nō l ſibi
i flecteret genu: s nec ſe k a
doraret: m iratus eſt valde:
p & q nihilo dux t r in u vnū

בְּמַרְדֳּכַי׃ לְבַרּוֹ כִּי הוֹדִיעוֹ לוֹ אֶת עַם בְּרַד
מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת נִקּוּשׁ שָׁמַד
כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּת
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן נֶבֶל
מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים פָּנָה
עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר׃ וַיֹּאמֶר הָמָן אָמַר
לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד יֵשׁ
מְפוּזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל בָּזַר בָּרַר
מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שׁנוֹת מָדוֹן שָׁנָה
מִכָּל עַם וְאֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם
עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין שֹׁוֶה לְהַנִּיחָם׃ נָיַח
אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם כָּתַב
וַעֲשֶׂרֶת אַלְפִים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל שָׁקַל
עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל עָשָׂה
גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ נָצַר סוּר
מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן הַמְדָּתָא נָתַן
צֹרֵר הַיְּהוּדִים׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צוּר יָרַה
לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת נָתַן
כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי עָשָׂה
הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלֹשָׁה קָרָא
עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה
הָמָן אֶל אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶל
הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל מְדִינָה וּמְדִינָה
וְאֶל שָׂרֵי עַם וָעָם מְדִינָה וּמְדִינָה שׁוּר
כִּכְתָבָהּ וְעָם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ נִשְׁתְּוָן
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם כָּתַב חָתַם
בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃ וְנִשְׁלֹחַ סְפָרִים בְּיַד שָׁלַח
רָצִים אֶל כָּל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ רוּץ
לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל שָׁמַד
הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים נָשָׁה
בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ
שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם
לָבוֹז׃ פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בָּזַז נָתַן

mardocheū mittere manus suas: audierat enī q̄ esset gentis iudee: magis q̄ voluit omnem iudeorum quī erant in regno assueri perdere nationem. Mense primo cuius vocabulū est nisan anno duodecimo regni assueri missa est sors in vrna q̄ hebraice dicitur phur coram aman q̄ die & q̄ mēse gens iudeorū deberet interfici: & exiuit mensis duodecim qui vocatur adar. Dixitq; amā regi assuero. Est ppls p oēs puincias regni tui diſpersus & a se mutuo separatus: nouis vtens legibus & cerimoniis: & insup regis scita q̄ non expediat regno tuo vt insoleſcat per licentiaz. Si tibi placet decerne vt pareat: & decem milia talenta rum appendam arcarii gaze tue. Tulit ergo rex anulū q̄ vtebatur de manu sua: & dedit eū amā filio amadathai de progenie agag hosti iudeorum: dixitq; ad eum. Argentū q̄d tu polliceris tuū sit: d̄ pplo fage quod tibi placet. Vocatiq; sunt scribe regis mense primo nisan: tertiadecima die eiusdem mensis & scriptum est vt iusserat aman ad omnes satrapas regis & iudices puinciarū diuersarūq; gentiū: vt quecq; gens legere poterat & audire p varietate linguarū ex nomine regis assueri & littere signate ipsius anullo misse sunt per cursores regis ad vniuersas puicias: vt occiderent atq; delerent oēs iudeos a puero vsq; ad senēs puulos & mulieres vno die: hoc est tertiodecimo mensis duodecimi qui vocatur adar: & bona eorum diriperent. Summa aūt epistolarum hec fuit: vt

τ decreuit delere oēs q̄ sub κὰι ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν artaxerxis regno iudeos. τ fecit decre- ἀρταξέρξου βασιλείαν ἰουδαίους. κὰι ἐποίησε φήφι- tū in anno duodecimo regni artaxerxis: σμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου, τ misit sortes diez ex die: τ mēsez ex mē κὰι ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, κὰι μῆνα ἐκ μη se: vt p̄deret in vna die gen mardo- νός, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ ἔθνος μαρδο- chei. τ cecidit sors in quartadeci- χαίου. κὰι ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδε- ma mēsis q̄ est adar. τ locut est ad κάτην τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. κὰι ἐλάλησε πρὸς τὸν Infra. 9.c. regē artaxerxē dicēs: est gens quer- βασιλέα ἀρταξέρξην λέγων, ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρ- sa inē gētes in omni regno tuo. at μένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου. οἱ δὲ C leges eox extrāec p̄ct oēs gētes. at νόμοι αὐτῶν ἐξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. τὸν δὲ legi regis nō obedisit: τ nō expedit Infra. νόμον τοῦ βασιλέως παρακούουσι, κὰι οὐ συμφέρει 13.b. regi dimittere eos: si placet regi τῷ βασιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς, εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ decernat perdere eos. et ego describā δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτούς. κἀγὼ διαγράψω in gazophylaciū regis argenti talēto- εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαν rū decē milia. τ tollēs rex anu τα μύρια. κὰι περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύ lū: dedit in man aman vt sigillaret in- λιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ ἀμὰν σφραγίσαι κα- ta scripta cōtra iudeos. τ di τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν ἰουδαίων. κὰι εἶ- cit rex aman: eqdē argentū habe: πεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ at gēte vtere vt volueris. τ vocati sunt scri- δὲ ἔθνει χρῶ ὡς θέλεις. κὰι ἐκλήθησαν οἱ γραμ- be regis mēse primo tertia ματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαι decima: τ scripserūt vt iusserat amā δεκάτῃ, κὰι ἐγράψαν ὡς ἐπέταξεν ἀμὰν τοῖς ducibus τ p̄ncipib per oēm regio ςρατηγοῖς κὰι τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώ- nē ab india vsq; ad ethiopiā cen- ραν ἀπὸ ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ταῖς ἑκα- tū viginti regionib: et p̄ncipib D τὸν εἰκοσιεπτὰ χώρας, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν gentiū iuxta eox dictionē p artaxerxē ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν διὰ ἀρταξέρξου τοῦ regē. τ missum est p scriptores in βασιλέως. κὰι ἀπεςάλη διὰ βιβλιογράφων εἰς artaxerxis regnū: vt delerēt gen τὴν ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ ἔθνος iudeoz in die vna mēsis duodecimi: τῶν ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου, q̄ est adar τ diriperēt bona eo ὅς ἐστιν ἀδὰρ κὰι διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐ rū. at exēplaria epistolaz ēducta fuerūt τῶν. τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιςολῶν ἐξετίθετο

Universidad de Deusto Biblioteca

per regionez: ꝛ imperatū fuit oībus patos esse
Infra. 8.d. κατὰ χώραν, καὶ προσετάγη πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι
ad diē hūc. ꝓperabat aūt res ꝛ
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην. ἐσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ
in susas: at rex ꝛ amā epulabant:
εἰς σοῦσαν, ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἀμᾶν ἐκωθωνίζοντο,
turbabat aūt ciuitas.
ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις. Ca. 4.

A Ac mardocheus cognoscēs qd cōsūmatū fuerat:
ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον,
scidit vestimēta sua ꝛ indutus est sacco ꝛ
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐνεδύσατο σάκκον καὶ
cōspersus fuit cinere ꝛ saliēs p pla-
Infra. 9.c. κατεπάσατο σποδὸν καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλα-
teā ciuitas: clamabat voce magna: tollit gēs
τείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, αἴρεται ἔθνος
q̄ nihil iniuste egit. ꝛ venit vsq; ad ianuā re-
μηδὲν ἠδικηκώς. καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βα-
C gis ꝛ stetit. nō enī erat ei licitū ingredi in
σιλέως καὶ ἔστη. οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
aulā saccū habēti ꝛ cinerē. ꝛ in omni regio
Infra. 13.b. αὐλὴν σάκκον ἔχοντι καὶ σποδόν. καὶ ἐν πάσῃ χώ-
ne vbi exposite fuerāt littere: clamor ꝛ plan-
ρα οὗ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπε-
ctꝰ ꝛ luctꝰ magnꝰ iudeis: ꝛ saccū
τὸς καὶ πένθος μέγα τοῖς ἰουδαίοις, καὶ σάκκον
ꝛ cinerē strauerāt sibi. ꝛ ingresse sūt
καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. καὶ εἰσῆλθον αἱ
ancille ꝛ eunuchi regine: ꝛ ānūtiaue
B ἄβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀνήγγει-
rūt ei. ꝛ turbata fuit cū audiuit qd factū fuerat:
λαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός,
ꝛ misit ornare mardocheū: ꝛ auferre
καὶ ἀπέστειλε στολίσαι τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι
eius saccū. ille aūt nō ꝑsuasus ē. at esther vo-
αὐτοῦ τὸν σάκκον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη. ἡ δὲ ἐσθὴρ προ-
cauit athach eunuchū suū q̄ asta
σεκαλέσατο ἀθὰχ τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς ὃς παρειστή-
bat ei: ꝛ misit vt sciret ip̄a a mar
κει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτὴ παρὰ τοῦ μαρ-
docheo rē diligēt. at mardocheus indicauit ei
δοχαίου τὸ ἀκριβές. ὁ δὲ μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐ-
qd factū fuerat ꝛ ꝓmissionē quā ꝓmisit
τῷ τὸ γεγονὸς καὶ τὴν ἐπαγγελείαν ἣν ἐπηγγείλατο
D amā regi in thesaur̄ talentor̄ decē milia:
ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν γάζαν ταλάντων μυρίων,
vt ꝑderet iudeos: ꝛ exēplar qd
ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς ἰουδαίους. καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ
in susis expositū vt ꝑderēt eos:
ἐν σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσθαι αὐτούς,
dedit ei vt indicaret esther. ꝛ dixit ei: vt preci
ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ ἐσθήρ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντεί-
peret ei ingrediēti petere a re
λασθαι αὐτῇ εἰσελθούσῃ παραιτήσασθαι τὸν βα-
ge: ꝛ deprecari cū pro ꝓplo memor
σιλέα, καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ μνησθεῖ
dier̄ humilitatis tue: vt nutrita fuisti in ma
σα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χει-
numea: q̄ amā secundus a rege: lo-
ρί μου, διότι ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ, ἐλά-
cutꝰ ē cōtra nos in mortē: inuoca dñm:
λησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον, ἐπικάλεσαι τὸν κύριον,
ꝛ loquere regi pro nobis. ꝛ libera nos
C καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν. καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς
a morte. ingressus aūt athach: locutꝰ fuit esther
ἐκ θανάτου. εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀθάχ, ἐλάλησεν ἐσθὴρ
omnia verba hec. dixit aūt esther ad
πάντας τοὺς λόγους τούτους. εἶπε δὲ ἐσθὴρ πρὸς
athach: vade ad mardocheū: ꝛ dic:
ἀθάχ, πορεύθητι πρὸς μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον,
q̄ gētes oēs regni
ὅτι τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας

oēs prouintie scirent &
pararent se ad predictā
diem. Festinabant
cursores qui missi erant
regis imperiū explere.
Statimq; in susis pepen
dit edictum: rege
& aman celebrāte cōui-
uiū: & cūctis iudeis q in
vrbe erāt flentibus. 4.

Qve cū audisset mar
docheus scidit
vestimenta sua & indutꝰ
est sacco spargēs cinerē
capiti: & in platea me-
die ciuitatis voce magna
clamabat: ostendēs ama
ritudinē animi sui: & hoc
eiulatu vsq; ad fores pa-
latii gradiēs. Non ei erat
licitū indutū sacco aulā
regis intrare. In oībus
q̄q; puītiis oppidis ac
locis ad q̄ crudele regis
dogma puenerat: plan
ctus ingens erat apud iu
deos: ieiuniū: vlulatꝰ &
fletus: sacco & cinere
multis ꝓstratu vtentibꝰ.
Igresse autē sunt puelle
hester & eunuchi: nūcia
uerūtq; ei. Quod audiēs
consternata est: & vestē
misit vt ablato
sacco indueret eaz: quā
accipere noluit. Accito
q; athach eunucho quē
rex ministrum ei
dederat: precepit vt iret
ad mardocheum
& disceret ab eo cur
hoc faceret. Egressusq;
athach iuit ad mardo-
cheum: & iuenit eū stantē
in platea ciuitatis ante
ostiū palatii. q̄ idicauit ei
omnia que acciderāt:
quomodo
aman promisisset
vt in thesauros regis
pro iudeorum
nece inferret argentum.
Exēplar quoq; edicti
quod pendebat in susis
dedit
ei vt regine ostenderet:
& moneret eam vt in-
traret ad regem &
deprecaretur eum pro
populo suo. Regressus
athach nūciauit hester
omīa que mardocheus
dixerat. Que respōdit
ei: & iussit vt diceret
mardocheo. Omnes
serui regis & cuncte que
sub ditione eius sunt

בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל
הָעַמִּים לִהְיוֹת עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה׃
הָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ
וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשָׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהָמָן יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן
נָבוֹכָה׃ וּמָרְדֳּכַי יָדַע
אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדֳּכַי
אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שָׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה
וּמָרָה׃ וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ
כִּי אֵין לָבוֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ
שָׂק׃ וּבְכֹל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם
אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל
גָּדוֹל לַיְהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד
שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים׃ וַתָּבוֹאינָה
נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיַּגִּידוּ לָהּ
וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח
בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מָרְדֳּכַי וּלְהָסִיר
שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃ וַתִּקְרָא
אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל מָרְדֳּכָי
לָדַעַת מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה׃ וַיֵּצֵא
הַתָּךְ אֶל מָרְדֳּכָי אֶל רְחוֹב הָעִיר
אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּגֵּד לוֹ
מָרְדֳּכַי אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֶת
פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן
לִשְׁקֹל עַל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִיִּים
לְאַבְּדָם׃ וְאֶת פַּתְשֶׁגֶן כְּתַב הַדָּת
אֲשֶׁר נִתַּן בְּשׁוּשָׁן לְהַשְׁמִידָם נָתָן
לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד
לָהּ וּלְצַוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ
לְהִתְחַנֵּן לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל
עַמָּהּ׃ וַיָּבֹא הָתָךְ וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר אֶת
דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
לַהֲתָךְ וַתְּצַוֵּהוּ אֶל מָרְדֳּכָי׃ כָּל
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ

גָּלָה
הָיָה עָתַד
דָּחַף
שָׁתָה בּוּךְ
Cap. iiij.
עָשָׂה קָרַע
לָבַשׁ
זָעַק גָּדַל
מָרַר בּוֹא
פָּנָה
מְדִן קוּם
נָגַע
בָּכָה סָפַד
רָבַב בּוֹא
סָרִס נָגַד
חוּל שָׁלַח
לָבַשׁ סוּר
קָרָא
עָמַד פָּנָה
צִיָּה יָדַע
רָחַב
יָדָה
שָׁמַר
רָאָה נָגַד
צִוָּה
חָנַן פָּנָה
בּוֹא
אָמַר
מְדִן

Universidad de Deusto Biblioteca

Pūtíua.heb.Tex.he.hester.v. | Trásla.B.Vie. | Trás.Gre.ltr.cū interp.latina.

וְרָעִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר אִישׁ
yórum quæ omnis homo et mulier quæ vir
cognoscit: & oīs homo aut mulier q̄ ingressꝰ fuerit γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται
יָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית
ad regem in atrium interius intrauerit:
ad regē in aulā interiorē nō vocatus: πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλητος
אֲשֶׁר לֹא יִקָּרֵא אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית
absq; vlla cūctatione statim interficietur: nisi
cat: nō est ei salus. nisi cui extenderit τος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία· πλὴν ᾧ ἂν ἐκτείνῃ ὁ
לְבַד מַאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת
forte rex aureā virgā: hic saluabit.
rex aureā virgā: hic saluabiꝫ. βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, οὗτος σωθήσεται·
שַׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וַאֲנִי לֹא
et ego nō sū vocata ingredi ad regē sunt
καγὼ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα εἰσὶν
נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה
hi dies triginta. et nūtiauit athach
αὗται ἡμέραι τριάκοντα· καὶ ἐπηγγείλατο ἀθὰχ τῷ
mardocheo oīa verba esther. et dixit
μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους ἐσθήρ. καὶ εἶπε
mardocheus ad athach: vade et dic ipi:
μαρδοχαῖος πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι καὶ εἶπον αὐτῇ,
esther ne dicas tibi ipi: q̄ saluaberis sola in re-
ἐσθὴρ μὴ ἔπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βα-
gno pre cūctis iudeis. q̄ si ob
σιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς ἰουδαίους· ὡς ὅτι ἐὰν πα
audieris in hoc tēpore: aliūde auxiliū
ρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἀλλαχόθεν βοήθεια
et protectio erit iudeis: tu aūt et domꝰ
καὶ σκέπη ἔσται τοῖς ἰουδαίοις, σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ
patris tui pibitis. et quis nouit si ad tē-
πατρός σου ἀπολεῖσθε· καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας; καὶ ἐξαποστείλει ἐσθὴρ τὸν
pus istud regnasti? et misit esther
venientē ad eā ad mardocheū dicēs: va-
ἥκοντα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα, βαδί-
dē cōgrega iudeos q̄ in susis: σας ἐκκλησίασον τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν σούσοις,
et ieunate pro me: et nc comedatis neq; bibatis
καὶ νηστεύσατε ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ μὴ φάγητε μηδὲ πίητε
in diebꝰ tribus nocte et die. et ego aūt et
ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. κἀγὼ δὲ καὶ αἱ
ancille mee nō māducabimꝰ: et tūc ingrediar
ἄβραι μου ἀσιτήσομεν, καὶ τότε εἰσελεύσομαι
ad regē p̄tra legē: et si perire
πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέ-
me pueniat. et pergens mardocheus: fecit
σαι με δέῃ. καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος, ἐποίησεν
que mandauit ei esther:
ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ἐσθήρ. Ca.ϛ.

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ
Cap. v.
Factū est in die tertio induta est esther regalibus: et stetit in atrio domꝰ regis interiore cōtra basilicaꝫ
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα-
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τοῦ
regis. at rex sedebat in solio sui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκαθέζετο ἐν θρόνῳ τῆς ἐαυ-
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hostiū domꝰ. cūq; aūt vidisset rex esther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
reginā stantē in atrio: iuenit aūt gram
τὴν βασίλισσαν ἱσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: et extendēs rex esther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
virgā aureā que in manu sua: et ac-
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
cessit esther: et tetigit sūmitatē virge. et
σῆλθεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qd vis esther? et q̄ tua
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου
est petitio? vsq; ad dimidiū regni mei
ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt esther: dies mea insignis
ἔσται σοι. εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie est. si igit placet
σήμερόν ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבַדְתִּי וַיַּעֲבֹר
cognouerūt p̄ouintie: q̄ si
γινώσκει· ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται
מָרְדֳּכַי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוַּתָה עֲשֵׂה צִוָּה
vir siue mulier
non vocatus: interius
atrium regis intrauerit:
ad regē in aulā
nō vocatꝰ: ἐσωτέραν ἄκλητος
absq; vlla cūctatione sta-
tim interficietur: nisi
cat: nō est ei salus. nisi cui extenderit
τος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία· πλὴν ᾧ ἂν ἐκτείνῃ ὁ
rex aureā virgā: hic saluabiꝫ.
βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, οὗτος σωθήσεται·
et ego nō sū vocata ingredi ad regē sunt
καγὼ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα εἰσὶν
hi dies triginta. et nūtiauit athach
αὗται ἡμέραι τριάκοντα· καὶ ἐπηγγείλατο ἀθὰχ τῷ
mardocheo oīa verba esther. et dixit
μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους ἐσθήρ. καὶ εἶπε
mardocheus ad athach: vade et dic ipi:
μαρδοχαῖος πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι καὶ εἶπον αὐτῇ,
esther ne dicas tibi ipi: q̄ saluaberis sola in re-
ἐσθὴρ μὴ ἔπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βα-
gno pre cūctis iudeis. q̄ si ob
σιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς ἰουδαίους. ὡς ὅτι ἐὰν πα
audieris in hoc tēpore: aliūde auxiliū
ρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἀλλαχόθεν βοήθεια
et protectio erit iudeis: tu aūt et domꝰ
καὶ σκέπη ἔσται τοῖς ἰουδαίοις, σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ
patris tui pibitis. et quis nouit si ad tē-
πατρός σου ἀπολεῖσθε· καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας; καὶ ἐξαποστείλει ἐσθὴρ τὸν
pus istud regnasti? et misit esther
venientē ad eā ad mardocheū dicēs: va-
ἥκοντα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα, βαδί-
dē cōgrega iudeos q̄ in susis:
σας ἐκκλησίασον τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν σούσοις,
et ieunate pro me: et nc comedatis neq; bibatis
καὶ νηστεύσατε ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ μὴ φάγητε μηδὲ πίητε
in diebꝰ tribus nocte et die. et ego aūt et
ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. κἀγὼ δὲ καὶ αἱ
ancille mee nō māducabimꝰ: et tūc ingrediar
ἄβραι μου ἀσιτήσομεν, καὶ τότε εἰσελεύσομαι
ad regē p̄tra legē: et si perire
πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέ-
me pueniat. et pergens mardocheus: fecit
σαι με δέῃ. καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος, ἐποίησεν
que mandauit ei esther:
ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ἐσθήρ. Ca.ϛ.

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ
Cap. v.
Factū est in die tertio induta est esther regalibus: et stetit in atrio domꝰ regis interiore cōtra basilicaꝫ
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα-
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τοῦ
regis. at rex sedebat in solio sui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκαθέζετο ἐν θρόνῳ τῆς ἐαυ-
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hostiū domꝰ. cūq; aūt vidisset rex esther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
reginā stantē in atrio: iuenit aūt gram
τὴν βασίλισσαν ἱσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: et extendēs rex esther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
virgā auream que in manu sua: et ac-
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
cessit esther: et tetigit sūmitatē virge. et
σῆλθεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qd vis esther? et q̄ tua
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου
est petitio? vsq; ad dimidiū regni mei
ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt esther: dies mea insignis
ἔσται σοι. εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie est. si igit placet
σήμερόν ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ
Cap. v.
Factū est in die tertio induta est esther regalibus: et stetit in atrio domꝰ regis interiore cōtra basilicaꝫ
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα-
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τοῦ
regis. at rex sedebat in solio sui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκαθέζετο ἐν θρόνῳ τῆς ἐαυ-
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hostiū domꝰ. cūq; aūt vidisset rex esther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
reginā stantē in atrio: iuenit aūt gram
τὴν βασίλισσαν ἱσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: et extendēs rex esther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
virgā auream que in manu sua: et ac-
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
cessit esther: et tetigit sūmitatē virge. et
σῆλθεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qd vis esther? et q̄ tua
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου
est petitio? vsq; ad dimidiū regni mei
ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt esther: dies mea insignis
ἔσται σοι. εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie est. si igit placet
σήμερόν ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ
Cap. v.
Factū est in die tertio induta est esther regalibus: et stetit in atrio domꝰ regis interiore cōtra basilicaꝫ
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα-
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τοῦ
regis. at rex sedebat in solio sui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκαθέζετο ἐν θρόνῳ τῆς ἐαυ-
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hostiū domꝰ. cūq; aūt vidisset rex esther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
reginā stantē in atrio: iuenit aūt gram
τὴν βασίλισσαν ἱσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: et extendēs rex esther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ
virgā auream que in manu sua: et ac-
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
cessit esther: et tetigit sūmitatē virge. et
σῆλθεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qd vis esther? et q̄ tua
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου
est petitio? vsq; ad dimidiū regni mei
ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt esther: dies mea insignis
ἔσται σοι. εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie est. si igit placet
σήμερόν ἐστιν· εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

regi: veniat ꝛ rex ꝛ amā ad
βασιλεῖ, ἐλθέτω καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἁμὰν εἰς
cōuiuiū qđ faciā hodie. ꝛ dixit
τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω σήμερον. καὶ εἶπεν ὁ
rex: ſolicitate amā vt facia=
βασιλεύς, καταπεύσατε ἁμὰν ὅπως ποιήσω
m⁹ verbū eſther. ꝛ venerūt am=
μεν τὸν λόγον ἐσθήρ. καὶ παραγίνονται ἁμφό
bo ad cuiuiū qđ fecit eſther. in ät
τεροι εἰς τὴν δοχὴν ἣν ἐποίησεν ἐσθήρ. ἐν δὲ
cōuiuio dixit rex ad eſther: qđ
τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, τί
eſt tibi regina eſther: ꝛ erūt tibi q̄cūq̄
ἐστί σοι βασίλισσα ἐσθήρ; καὶ ἔσται σοι ὅσα
petieris. ꝛ dixit petitio mea ꝛ poſtu
ἀξιοῖς. καὶ εἶπε τὸ αἴτημά μου καὶ τὸ ἀξίω=
latio mea: ſi inueni gr̄am in cōſpectu regis:
μά μου, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
veniat rex ꝛ amā in
ως, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ ἁμὰν ἐπὶ τὴν
craſtinū ad cuiuiū qđ faciā eis: ꝛ
αὔριον εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ
cras faciā eadē. ꝛ exūt amā a
αὔριον ποιήσω τὰ αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ἁμὰν ἀπὸ
rege alacer ꝛ letus:
τοῦ βασιλέως ὑπέρχαρις καὶ εὐφραινόμενος,
cū aūt vidiſſet amā mardocheū iudeū
ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν ἁμὰν μαρδοχαῖον τὸν Ἰουδαῖον
in aula: irat⁹ eſt valde. ꝛ ingreſſus
ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη σφόδρα. καὶ εἰσελθὼν
in ꝓpria: vocauit amicos ꝛ zoſa=
εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε τοὺς φίλους καὶ Ζωσά
ran vxorē ſuā: ꝛ oſtendit eis
ραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ὑπέδειξεν αὐ=
diuitias ſuas: ꝛ gr̄iam q̄
τοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν
rex ei appoſuit. ꝛ q̄ fecit
ὁ βασιλεὺς αὐτῷ περιέθηκε. καὶ ὡς ἐποίησεν
eū ꝓcipatū habere ꝛ gubernare regnū.
αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.
ꝛ dixit amā: nō vocauit regina eū
καὶ εἶπεν ἁμάν, οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα με
rege quemq̄ ad cuiuiū:
τὸ τοῦ βασιλέως οὐδένα εἰς τὴν δοχήν,
niſi me: ꝛ in craſtinū vocauit me. ꝛ
ἀλλ᾽ ἢ ἐμέ, καὶ εἰς τὴν αὔριον κέκληκέ με. καὶ
hec mihi nō placent: q̄diu videro mardo=
ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω μαρδο=
cheū iudeū in aula. ꝛ dixit ad
χαῖον τὸν Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπε πρὸς
eū zoſara vxor eius ꝛ amici: inci
αὐτὸν Ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι, κο
dat tibi lignū cubitor quinquaginta. mane
πήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. ὄρθρου
dic regi ꝛ ſuſpendat mar=
δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ καὶ κρεμαθήτω μαρ=
docheus ſup lignū: tu dic ingredere ad
δοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου, σὺ δὲ εἴσελθε εἰς
cuiuiū eū rege ꝛ letare. ꝛ
τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐυφραίνου. καὶ
placuit verbū amā: ꝛ parauit lignū.
ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ ἁμάν, καὶ ἡτοίμασε τὸ ξύλον.

HO dñs abſtulit ſōnū a
ὁ δὲ κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ
rege nocte illa. ꝛ dixit mini=
βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακό
ſtro ſuo afferre litteras memoriales
τῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα

ad me[b] hodie[a] & aman
tecum[c] ad [b]conuiuium
[c]quod [f]parau i. Statimq̄
[f]rex: [a]vocate [b]inquid[a] cito
[m]amā [n]vt [q] heſter obediat
voluntati. [r] Venerūt itaq̄
[a]rex [r] & aman [n] ad [s] conui=
uium [r] quod eis regina
[r]parauerat. [b] Dixitq̄ ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]ei [s]rex [c]poſtq̄ [r]vinū [c]bibe
rat abūdanter. [a] Quid [b]pe
tis [t]vt detur [s]tibi: [t] & p quā
re [m]poſtulas: [n] Etiam ſi [o] di
midiam partē [p]regni mei
petieris: [q] ipetrabis. Cui
[r]reſpōdit [a]heſter. [u] Petitio
mea [x] & p̄ces ſunt iſte. [r] Si
[y]inueni [b]in cōſpectu [c]regis
[a]gratiā [b] & ſi [r]regi [a] placet
[b]vt det mihi [f] qđ poſtulo:
[x] & [m] meam [x] impleat [m] peti
tionem: [n] veniat [o] rex [p] &
aman [q] ad [r] conuiuium [a] qđ
[f]parauī [n] eis: [x] & cras aperiā
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]regi volūtatem meam.
[b] Egreſſus ē itaq̄ [c] illo [b] die
[c]amā [f]letus [a] & alacer. [f] Cū
q̄ vidiſſet [m] mardocheum
ſedentē [n] ante fores pala=
tī: [p] & nō ſolū nō [q] aſſurre
xiſſet [r] ſibi: [r] ſed nec [a] motū
qđē de loco ſeſſionis ſue:
[n] indignatus eſt valde: [b] &
diſſimulata ira [c] reuerſus
[c]in [b]domū ſuā [f]cōuocauit
ad ſe [b] amicos ſuos: [t] & [x] za=
res [t] vxorem ſuā: [m] & expo
ſuit [n] illis [r] magnitudinē [s] di
uitiarum ſuarū [t] filiorūq̄
[t]turbā: [x] & [t] quāta [a] eu3 gl̄ia
[r]ſuper oīs [s] principes [b] &
ſuos ſuos [b] rex [c] eleuaſſet.
[x] Et poſt hec [x] ait. [r] Regina
[m] quoq̄ [q] heſter [n] nullū aliū
[o] vocauit [n] ad [x] conuiuium
[s] cum [r] rege ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a] preter [c] me: [b] apud quam
[b] etiam [c] cras ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t] cū [x] rege [g] prandiſurus ſum:
[t] Et cum [m] hec [t] oia habeā:
[n] nihil [p] me hebere puto:
[q] quandiu ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n] videro [r] mardocheū [s] iu=
deū [a] ſedētem [b] ante fores
[c] regias. [b] Rīderuntq̄ [c] ei
[f] zares [g] vxor eius [b] & ceteri
[f] amici. [k] Iube parari [m] ex=
celſam [t] trabē habentē alti
tudinis [n] quīquaginta [o] cu
bitos: [p] & [q] dic [b] mane [r] regi
[a] vt appendatur [r] ſup eam
[n] mardocheus. [r] & ſic ibis
[t] cum [a] rege [b] letus [b] ad [c] cōui
uiū. [c] Placuitq̄ ei [c] cōfiliū:
[t] & iuſſit excelſam prepa=
rari [k] crucem. 6.

OCtem[b] illam duxit
[c] rex inſomnem: ∞∞
[t] iuſſitq̄ ſibi [s] afferri [t] hiſto
rias: & annales priorum

שְׁתָה	הַמֶּלֶךְ׀ וְהָמָן֮ הַיּוֹם֒ אֶל־ הַמִּשְׁתֶּה֙ אֲשֶׁר	
עָשְׂתָה׃	עָשִׂיתִי֣ לוֹ וַיֹּ֣אמֶר הַמֶּ֔לֶךְ מַהֲרוּ֙ אֶת־	
הָמָן֙ לַעֲשׂ֣וֹת אֶת־ דְּבַ֣ר אֶסְתֵּ֔ר וַיָּבֹ֥א		
הַמֶּ֛לֶךְ וְהָמָ֖ן אֶל־ הַמִּשְׁתֶּ֑ה אֲשֶׁ֥ר		
עָשְׂתָ֖ה אֶסְתֵּ֥ר וַיֹּ֛אמֶר הַמֶּ֖לֶךְ		
לְאֶסְתֵּ֣ר בְּמִשְׁתֵּ֣ה הַיַּ֔יִן מַה־ שְּׁאֵלָתֵ֖ךְ		
וְיִנָּתֵ֣ן לָ֑ךְ וּמַה־ בַּקָּשָׁתֵ֕ךְ עַד־ חֲצִ֥י		
עָשָׂה עֲנָה	הַמַּלְכ֖וּת וְתֵעָֽשׂ׃ וַתַּ֤עַן אֶסְתֵּר֙ וַתֹּ֣אמֶר	
שְׁאֵלָתִ֣י וּבַקָּשָׁתִ֔י אִם־ מָצָ֤אתִי חֵן		
בְּעֵינֵ֣י הַמֶּ֔לֶךְ וְאִם־ עַל־ הַמֶּ֥לֶךְ טוֹב֙ לָתֵ֣ת		
נָתַן	אֶת־ שְׁאֵלָתִ֔י וְלַעֲשׂ֖וֹת אֶת־ בַּקָּשָׁתִ֑י	
יָבוֹא֩ הַמֶּ֨לֶךְ וְהָמָ֜ן אֶל־ הַמִּשְׁתֶּ֗ה אֲשֶׁ֤ר		
אֶעֱשֶׂה־ לָהֶם֙ וּמָחָ֣ר אֶעֱשֶׂ֔ה כִּדְבַ֖ר		
הַמֶּ֣לֶךְ וַיֵּצֵ֤א הָמָן֙ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא שָׂמֵ֖חַ		
רָאָה	וְט֣וֹב לֵ֑ב וְכִרְא֣וֹת הָמָן֩ אֶת־ מָרְדְּכַ֨י	
בְּשַׁעַר־ הַמֶּ֜לֶךְ וְלֹא־ קָ֤ם וְלֹא־ זָע		
מִמֶּנּוּ֙ וַיִּמָּ֣לֵא הָמָ֔ן עַל־ מָרְדְּכַ֖י חֵמָ֑ה		
אָבַק בּוֹא	וַיִּתְאַפַּ֕ק הָמָ֖ן וַיָּבֹ֣א אֶל־ בֵּית֑וֹ וַיְשַׁלַּח	
שָׁלַח	וַיָּבֵ֣א אֶת־ אֹהֲבָ֔יו וְאֶת־ זֶ֖רֶשׁ אִשְׁתּֽוֹ׃	
אִישׁ	וַיְסַפֵּ֣ר לָהֶ֗ם הָמָן֙ אֶת־ כְּב֣וֹד עָשְׁרוֹ	
סָפַר כָּבַד	וְרֹ֣ב בָּנָ֔יו וְאֵת֙ כָּל־ אֲשֶׁ֣ר גִּדְּל֔וֹ הַמֶּ֖לֶךְ	
שׂוּר	וְאֵת֙ אֲשֶׁ֣ר נְשָׂא֔וֹ עַל֙ הַשָּׂרִ֔ים וְעַבְדֵ֖י	
אָמַר בוא	הַמֶּ֑לֶךְ וַיֹּ֣אמֶר הָמָ֗ן אַף־ לֹ֤א הֵבִיאָה	
אֶסְתֵּ֣ר הַמַּלְכָּ֔ה עִם־ הַמֶּ֖לֶךְ אֶל־ הַמִּשְׁתֶּ֑ה		
עָשָׂה אֵת	אֲשֶׁ֥ר עָשְׂתָ֖ה כִּ֣י אִם־ אוֹתִ֑י וְגַם־ לְמָחָר	
קָרָא	אֲנִי֙ קָרוּא־ לָ֣הּ עִם־ הַמֶּ֔לֶךְ וְכָל־ זֶה	
אֵינֶ֥נּוּ שָׁוֶ֖ה לִ֑י בְּכָל־ עֵ֣ת אֲשֶׁר־ אֲנִי		
יָרָה יָשַׁב	רֹאֶ֞ה אֶת־ מָרְדְּכַ֤י הַיְּהוּדִי֙ יוֹשֵׁ֣ב בְּשַׁעַר	
אָמַר	הַמֶּ֔לֶךְ וְתֹאמֶר־ לוֹ֙ זֶ֣רֶשׁ אִשְׁתּ֔וֹ וְכָל־	
אֹהֲבָ֖יו לֹ֣א יַעֲשׂ֑וּ עֵ֚ץ גָּבֹ֣הַּ חֲמִשִּׁ֔ים		
תָּלָה	אַמָּ֖ה וּבַבֹּ֣קֶר אֱמֹר֙ לַמֶּ֔לֶךְ וְיִתְל֥וּ אֶת־	
בּוֹא	מָרְדְּכַ֖י עָלָ֑יו וּבֹ֣א עִם־ הַמֶּ֔לֶךְ אֶל־	
יָטַב שָׁתָה	הַמִּשְׁתֶּ֖ה שָׂמֵ֥חַ וַיִּיטַ֣ב הַדָּבָ֔ר לִפְנֵ֖י	
עָנָה	הָמָ֑ן וַיַּ֖עַשׂ הָעֵֽץ׃	
Cap. vj.	בַּלַּ֣יְלָה הַה֔וּא נָדְדָ֥ה שְׁנַת־ הַמֶּ֖לֶךְ	
שָׁנָה אָמַר	וַיֹּ֣אמֶר לְהָבִ֔יא אֶת־ סֵ֖פֶר הַזִּכְרֹנ֑וֹת	
בּוֹא		

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.hester.vi.

Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ נִקְרָאִים לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּמָּצֵא כָתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד
מָרְדֳּכַי עַל בִּגְתָנָא וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי
הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ
לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ מַה נַּעֲשָׂה יְקָר וּגְדוּלָּה
לְמָרְדֳּכַי עַל זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ
מְשָׁרְתָיו לֹא נֶעֱשָׂה עִמּוֹ דָּבָר׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בֶחָצֵר וְהָמָן בָּא
לַחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר
לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת מָרְדֳּכַי עַל הָעֵץ
אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ
אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶּחָצֵר וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ יָבוֹא׃ וַיָּבוֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ
הַמֶּלֶךְ מַה לֶּעָשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי
יַחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר
מִמֶּנִּי׃ וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל הַמֶּלֶךְ אִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ יָבִיאוּ
לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לָבַשׁ בּוֹ הַמֶּלֶךְ
וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וַאֲשֶׁר
נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ׃ וְנָתוֹן
הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל יַד אִישׁ מִשָּׂרֵי
הַמֶּלֶךְ הַפַּרְתְּמִים וְהִלְבִּישׁוּ אֶת
הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ
וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל הַסּוּס בִּרְחוֹב הָעִיר
וְקָרְאוּ לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מַהֵר קַח אֶת הַלְבוּשׁ
וְאֶת הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה כֵן
לְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ
אַל תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃

m temporum. Que n cum
q illo p presente o legerẽtur
r ventũ est ad illũ locũ vbi
s scriptũ erat t quõ u nũciaſ-
set x mardocheus insidias
y bagathã & thares z eunu-
chorum: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞
a regem m assuerũ iugulare
b cupientiũ. Quod cũ au
disset o rex: n ait. p Quid n p
x hac fide r honoris s ac pre
mii t mardoche q cõsecut q
est? u Dixerũt ei z serui illi q
ac b ministri. c Nihil oĩno
mercedis accepit. Statiq
b rex. d Quis est u inquit x in
atrio? e Amã quippe inte-
rius n atriũ o domus p regie
m itrauerat. f vt suggereret
s regi & iuberet mardo-
cheum t affigi y patibulo
a quod c ei b fuerat prepara
tum. b Rñderunt c pueri.
d Aman x stat e in atrio. m Di
xitq ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
n rex: o ingrediatur. p Cun
q esset igressus: r ait s illi.
n Quid x debet fieri r viro
s quẽ a rex x honorare b desi-
derat? o Cogitãs aũt e in cor
de suo c aman: & reputans
q nullum alium f rex nisi
s se b vellet f honorare. ∞∞∞
o respondit. p Homo ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
s quem n rex x honorare c cu
pit: debet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
b induí d vestibus b regiis ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
a & imponi x super a equũ
qui de sella f regis est: m &
n accipere p regum o diade
ma q sup c caput suũ: r & pri
mus s de a regiis y principí-
bus ac ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
b tyrannis r teneat c equum
eius: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞
x & m per p f team o ciuitatis
incedens ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
p clamet: & dícat. r Sic o ho-
norabitur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
n quẽcunq r voluerit x rex
s honorare. a Dixitq ei
b rex. b Festina & c sumpta
s stola ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
b & f equo m fac x vt f locut q es
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
o mardocheo p iudeo q qui
sedet r ante fores palatii.
Caue f ne x quicq r de his s q
a locutus es n ptermittas.
b Tulit itaq c aman e stolã
f & a equum: ∞∞∞∞∞∞∞∞
n indutunq x mardocheũ
m in platea n ciuitatis f & im
posito equo p̃cedebat o at
q clamabat. q Hoc hono
re cõdignus est r quẽcũq
n rex x voluerit r honorare.

diex vt legerẽt ei. inuenit aũt litte- 8.2.b.
τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ. εὗρε δὲ γράμμα Infra.
ras q scripte fuerãt de mardocheo: quomõ nun 13.8.
τα τὰ γραφέντα περὶ μαρδοχαίου, ὡς ὑπήγ-
ciauit regi de duobus eunuchis re-
γειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων τ βα
gis vũ custodirẽt ipi: τ q̃siuissent
σιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτούς, καὶ ζητῆσαι
inticere man artaxerxi. dixit aũt rex
ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας ἀρταξέρξῃ. εἶπε δὲ ὁ βα
quã gliam aut gram fecim mar
σιλεύς, τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ μαρ
docheo: τ dixerũt ministri regis:
δοχαίῳ; καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, B
nõ fecisti ei q̃q̃. vũ aũt interroga
οὐκ ἐποίησας αὐτῷ οὐδέν. ἐν δὲ τῷ πυνθάνε-
ret rex de benenolẽtia mardochei:
σθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου,
ecce amã in aula. dixit aũt rex:
ἰδοὺ ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς
in atrio? ille x o introiuit vt diceret regi: vt su
ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, καὶ
spẽderet mardocheũ in ligno qũ pauerat.
κρεμάσαι τὸν μαρδοχαῖον ἐν τῷ ξύλῳ ᾧ ἡτοίμασε.
τ dixerũt ministri regis: ecce amã
καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ ἀμὰν
stat in atrio. τ dixit rex: voca
ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καλέσα
te eũ. dixit aũt rex amã: dd fa-
τε αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τίποι
ciã homini quẽ ego volo honozare? dixit aũt
κσω τῷ ἀνθρώπῳ ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι; εἶπε δὲ
intra se amã: quẽ vult rex honozare
ἐν ἑαυτῷ ἀμάν, τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι
nisi me? dixit aũt ad regẽ: homini
εἰμὴ ἐμέ; εἶπε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα, ἄνθρωπον
quẽ rex vult honozare: afferant
ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι, ἐνεγκάτωσαν οἱ
ferni regis stolã byssinã qua rex
παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασι
induit: τ equũ sup quẽ rex C
λεὺς περιβάλλεται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασι-
ascendit: τ det vni amicoꝝ re
λεὺς ἐπιβαίνει, καὶ δότω ἑνὶ τῶν φίλων τοῦ βα
gis honozabiliũ: τ ozuet homi
σιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρω
nẽ quẽ rex diligit: τ imponat
πον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ, καὶ ἀναβιβασάτω
eũ sup equũ: τ p̃dicet p pla
αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυξάτω διὰ τῆς πλα
teã ciuitatis dicẽs: sic erit om-
τείας τῆς πόλεως λέγων, οὕτως ἔσαι παν
ni homini quẽ rex honozat. dixit aũt
τὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει. εἶπε δὲ
rex amã: bene locut es: sic
ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, καλῶς ἐλάλησας, οὕ-
fac mardocheo iudeo
τως ποίησον τῷ μαρδοχαίῳ τῷ ἰουδαίῳ τῷ
ſeruienti in atrio: τ ne prętermitta-
θεράποντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μὴ παραπεσέ-
tur a te vẽbũ qđ locutus es. tulit aũt amã
τω σου λόγος ὃν ἐλάλησας. ἔλαβε δὲ ἀμὰν
stolã τ equũ τ ornauit mar
τὴν στολὴν καὶ τὸν ἵππον καὶ ἐστόλισε τὸν μαρ
docheũ τ imposuit eũ sup equũ:
δοχαῖον καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵπ-
a p̃cessit p plateã ciuitatis
που, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως
τ p̃dicabat dicẽs: sic erit omni ho- D
καὶ ἐκήρυσσε λέγων, οὕτως ἔσαι παντὶ ἀν-
mini quẽ rex vult honozare.
θρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι. ∞∞∞∞

reuersus ē aũt mardocheus in atriũ: τ ἐπίστρεψε δὲ μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν, καὶ amã reuersus fuit ad ꝓpria lugẽs in ἀμὰν ἐπίστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ capite. τ narrauit amã q̃ cõtige= κεφαλῆς· καὶ διηγήσατο ἀμὰν τὰ συμβεβηκό= rũt ei ꝛofara vxori sue τ τα αὐτῷ ζωσάρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς amicis. τ dixerũt ad eũ amici τ vxor: φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι καὶ ἡ γυ= si de genere iudeoꝝ mardocheꝰ: τ cepisti νή, εἰ ἐκ γένους ἰουδαίων μαρδοχαῖος, καὶ ἤρξω humiliari ante eũ: cadẽs cades. ταπεινοῦσθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, πεσὼν πέσῃ. non poteris eũ vincisci: qm̃ deꝰ viuẽs cũ οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι θεὸς ζῶν μετ' eo. adhuc ipis loquẽtibꝰ: aduenĩt αὐτοῦ· ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παραγίνονται οἱ eunuchi cõpellentes amã ad qui εὐνοῦχοι ἐπισπεύδοντες τὸν ἀμὰν ἐπὶ τὸν πό uiũ qꝫ parauerat esther. τον ὃν ἡτοίμασεν ἐσθήρ. Ca. 7.

INtrauit aũt rex τ amã vt bibe= Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν συμπι rẽt cũ regina. dixit aũt rex esther εἶν τῇ βασιλίσσῃ· εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθήρ secũda die in ꝓuiuio: q̃d ẽ esther regi τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ, τί ἐστὶν ἐσθὴρ βασί na: τ q̃ petitio tua: τ q̃ postulatio tua: λισσα, καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου; τ erit tibi vsq; ad dimidiũ regni mei. τ καὶ ἔσαι σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου· καὶ respõdẽs dixit: si inueni gꝛam ante re= ἀποκριθεῖσα εἶπεν, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βα gẽ: vel anima petitioni mee: τ σιλέως, καὶ εἰ δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ ꝓpꝛs me? postulationi mee: traditi sum? ego q̃ τ ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου, ἐπράθημεν ἐγώ τε καὶ ꝓpꝛs me? in ꝓditionẽ τ rapinã τ sui ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν καὶ διαρπαγὴν καὶ δου tutẽ: nos q̃ τ filij nri in ser= λείαν, ἡμεῖς τε καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖ uos τ ancillas: τ obaudisti: nõ eñ δας καὶ παιδίσκας, καὶ ἠκούσας, οὐ γὰρ dign? diabolus atrij regis. δι ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως. εἶ xit aũt rex: q̃s hic q̃ ausus est fa πε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς οὗτος ὃς ἐτόλμησε τοι cere rẽ hãc: dixit aũt esther: ho= ῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο; εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἄνθρω mo inimic? amã ꝓauus iste. amã ὁ το tur πος ἐχθρὸς ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος· ἀμὰν δὲ ἐτα bat? est a rege τ regina. ράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. at rex surrexit a ꝓuiuio in ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς hortũ: at amã rogabat τ petebat τὸν κῆπον, ὁ δὲ ἀμὰν παρεκάλει καὶ ἠτεῖτο reginã: videbat eñ se in malis τὴν βασίλισσαν, ἑώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς existẽtẽ. reuers? est aũt rex de horto. ὄντα. ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ κήπου. amã ꝺo corruerat sup lectũ rogãs ἀμὰν δὲ ἐπεπτώκει ἐπὶ τὴν κλίνην αἰτῶν τὴν reginã. dixit aũt rex: itaq; τ βασίλισσαν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, ὥστε καὶ mulierẽ oppꝛimitꝰ domo mea: τὴν γυναῖκα βιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου;

oooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפִּוּ ׀ וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן
הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה עֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר
דִּבֶּר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אָמַר
תְּלֻהוּ עָלָיו וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר
אָשַׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכָי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ כּוֹן
שָׁכָכָה: Cap.viij. בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
אֶת בֵּית הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי
בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר
מָה הוּא לָהּ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ
אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי
וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת מָרְדֳּכַי עַל בֵּית
הָמָן וְאֶסְתֵּר דִּבְּרָה עוֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתִּבְךְּ
וַתִּתְחַנֶּן לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת רָעַת הָמָן הָאֲגָגִי וְאֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב
עַל הַיְּהוּדִים וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
אֶת שַׁרְבִט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר
וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר אִם
עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם מָצָאתִי חֵן
לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב
אֶת הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא
הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת
הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ
כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר
יִמְצָא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל
וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית הָמָן
נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל הָעֵץ
עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִים וְאַתֶּם
כִּתְבוּ עַל הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם

domo mea. Necdū verbū de ore regis exierat: & statim opuerūt facie ei. Dixitq; arbona vnus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En lignū quod paraucrat mardocheo qui locut fuit pro rege: stat in domo aman: habens altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appēdite eū in eo. Suspēsus q̄ aman in patibulo quod paraverat mardocheo: & regis ira queuit. 8.

Die illo dedit rex assuerus hester regine domū aman aduersarii iudeorū: & mardoche ingressus cōspectu regis. Cōfessa est eni cui hester q̄ esset patruus suus. Tulitq; rex annulum quē ab amā recipi iusserat: & tradidit mardocheo. Hester aūt cōstituit mardocheū sup domū suam. Nec his contenta pcidit ad pedes regis. fleuitq; & locuta ad eū orauit vt malicia amā agagite & machinationes eius pessimas q̄s excogitauerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrū ad reū ptendit manu: quo signū clemētie mōstrabatur. Illaq; cōsurgēs stetit ante eū & ait. Si placet regi: & si inueni gratiā in oculis eius & deprecatio mea non ei videtur esse contraria: obsecro vt nouis epistolis veteres aman littere insidiatoris & hostis iudeorū: quibus eos in cunctis regis prouintiis perire preceperat corrigantur. Quomodo eni potero sustinere ne cem & interfectionem populi mei? Respondit rex assuerus hestet regine & mardocheo iudeo. Domum aman concessit hester regine & ipsum iussit affigi cruci: quia ausus est manū mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet

ἀμᾶ τὸ audiens erubuit facie. dixit ἀμὰν δὲ ἀκούσας ἐντράπη τῷ προσώπῳ. εἶπε aūt charbona vn de eunuchis: iste aūt cogno uerat illud lignū cū vidisset crucis in domo καὶ τοῦτο τὸ ξύλον ἑτοίμασεν τοῦ σαυροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ amā: qñ vocauerat cū ad cenā τοῦ ἀμάν, ὅτε ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν δεῖπνον regū: t de illo interrogās: co= τῶν βασιλέων, καὶ περὶ τούτου πυθόμενος, ἔγ gnouit ab vno pueroꝝ qđ pabat. νω παρ' ἑνὸς τῶν παίδων τὸ κατασκευαζόμενον. t dixit ad regē: ecce t lignū pa= καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ καὶ ξύλον ἕτοι uit amā mardocheo q̄ locut fuit de μασεν ἀμὰν μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τ rege: t erectū ē in domo amā cubitoꝝ βασιλέως, καὶ ὥρθωται ἐν τοῖς ἀμὰν πήχεων quinquaginta. dixit aūt rex: appēdat πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, σαυρωθήτω in eo. t suspēsus ē amā sup lignū qđ ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκρεμάσθη ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ pauit mardocheo. t tūc cessauit rex ἡτοίμασε μαρδοχαίῳ. καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βα ab ira. σιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυμοῦ. Ca.8.

Eadē in illo die donauit rex Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐδωρήσατο ὁ βασι artaxerres esther q̄cūq; erāt amā cali λεὺς ἀρταξέρξης τῇ ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν ἀμὰν τῷ ὀλε niatori: t mardoche vocat est a re= βόλῳ, καὶ μαρδοχαῖος προσεκλήθη παρὰ τ βα ge. ostēderat em esther: q̄ ppinquꝰ erat sibi. σιλέως. ὑπέδειξε γὰρ ἐσθήρ, ὅτι ἐνωκείωται αὐτῇ. ℈ 5.6 tulit aūt rex anulū quē abstulerat ab ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλετο ἀ amā: t dedit mardocheo. t cōstituit μᾶν: καὶ ἔδωκε τῷ μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησεν esther mardocheū sup oīa q̄ amā: t ἐσθὴρ μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν τ ἀμάν, καὶ addens locuta fuit ad regē: t cecidit προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπε ad pedes ei: t rogauit irritū facere σεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν amā malitiā: t q̄ fecit iudeis. exte ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς ἰουδαίοις. ἐξε dit aūt rex esther virgā au= τεινε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυ= reā t surrexit esther vt astaret regi. σῆν καὶ ἐξηγέρθη ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ. t dixit esther: si videt tibi t iueni gr̄am: mit= καὶ εἶπεν ἐσθήρ, εἰ δοκεῖ σοι καὶ εὗρον χάριν, πεμφ tat vt reuertant littere misse θήτω ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα τὰ ἀπεσταλμένα ab amā: q̄ scripte fuerāt ad pdendū iude ἀπὸ ἀμάν, τὰ γραφέντα ἀπολέσαι τοὺς ἰουδαί= os q̄ sunt in regno tuo. quomō em pote= ους οἳ εἰσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. πῶς γὰρ δυνήσο ro videre afflictionē ppli mei? t quomō pote μαι ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου; καὶ πῶς δυνήσο ro saluari in pditione patrie mee? t μαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου; καὶ dixit rex ad esther: si oīa bona εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοι amā dedi t donaui tibi: t tūc su τα ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέ spēdi in ligno: q̄ man intulit μασα ἐπὶ ξύλου, ὅτι πὰς χεῖρας ἐπήνεγκεν τοῖς iudeis. q̄d ūpli q̄ris: scribite t vos ἰουδαίοις. τί ἔτι ἐπιζητεῖς; γράψατε καὶ ὑμεῖς ex noie meo vt videt vobis: ἐκ τοῦ ὀνόματός μου ὡς δοκεῖ ὑμῖν,

3.3.d. C
3.3.c.
A
B
D
3.3.e.

τ sigillate anulo meo. q̄cūq; κὰι σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου. ὅσα eñ scribunt rege iubēte γὰρ γραφεῖσι τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος τ signataſūt anulo meo: nō eſt κὰι σφραγισθῆ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔξιν eis ptradicere. vocati ſunt aūt ſcri αὐτοῖς ἀντειπεῖν. ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμμα be in primo mēſe: q̄ eſt niſā τεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, ὅς ἐστι νισὰν τῇ tertia τ viceſima eiuſdē anni. τ τρίτη κὰι εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ ἔτους. κὰι ſcripta ſūt iudeis q̄cūq; iuſſit ἐγράφη τοῖς Ἰουδαίοις ὅσα ἐνετείλατο 3.1.a pcuratorib⁹ τ pncipib⁹ ſa τοῖς ὑπερόπλοις κὰι τοῖς ἄρχουσι τῶν σα trapaꝝ: ab india vſq; ad ethio τραπῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιο piā: centū viginti ſeptē ſatrapis p πίας, ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις κα regionē τ regionē ſm cor lo τὴν χώραν κὰι χώραν κατὰ τὴν αὐτῶν λέ cutionē. ſcripte ſūt aūt p regē τ ſigil ξιν. ἐγράφη δὲ διὰ τοῦ βασιλέως κὰι ἐσ late ſunt anulo ei⁹. τ mi φραγίδι τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ. κὰι ἐξα ferūt litteras per vereda πίστειλαν τὰ γράμματα διὰ βιβλιοφό rios ſicut p̄cepit eis vt vterent ρων ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρήσασθαι τοῖς legib⁹ ſuis in omni ciuitate iuuarēt νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει βοηθῆσαί q illos τ vt vterent inimi τι αὐτοῖς κὰι χρήσασθαι τοῖς ἀντιδί cis ſuis τ oppoſitis eis: κοις αὐτῶν κὰι τοῖς ἀντικειμένοις αὐτοῖς, vt voluiſſent in die vna in omni re ὡς βούλονται ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βα gno artarerxis: tertiadecima σιλείᾳ ἀρταξέρξου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ vndecimi mēſis q̄ eſt adar. at δωδεκάτου μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. τὰ δὲ exēplaria apponanē viſibilitē ἀντίγραφα ἐκτιθέσθωσαν ὀφθαλμοφανῶς in omni regno. parati q̄ ſint ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. ἑτοίμους τε εἶναι oēs iudei in hāc πάντας τοὺς Ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν diē ad vebellandū ſuos hoſtes. ἡμέραν πολεμῆσαι αὐτῶν τοὺς ὑπεναντί ipi q̄dē igit eqtes exierūt feſtinan ους. οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον σπεύδον tes ad eaq̄ a rege victa erāt pfici τες τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπι endū. appoſitū fuit aūt p̄ceptū et in τελεῖν. ἐξετέθη δὲ τὸ πρόσταγμα κὰι ἐν ſuſis. at mardoche⁹ exīit orna σούσοις. ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐσθῆ tus regio. ornatu τ coronā στος τὴν βασιλικὴν στολὴν κὰι στέφανον habēs aureā τ diadema byſſinū pur ἔχων χρυσοῦν κὰι διάδημα βύσσινον πορ pureū. vidētes aūt q̄ in ſuſis: gauiſi φυροῦν. ἰδόντες δὲ οἱ ἐν σούσοις, ἐχάρη ſunt. at iudeis fuit lumē σαν. τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς

[a]ex[r] regis[b] noīe: [m]ſignātes
līas[n] anulo meo. Hec eñ
cōſuetudo erat [p]vt [q]eplis
[r]q̄[c]ex[n] regis[c] noīe mitte bā
tur: [s]&[r] illi[p] anulo[s] ſignate
erant: [a] nemo auderet[b] cō
tradicere. [c] Accitiſq;[b] ſcri
bis & librariis[c] regis: erat
aūt[r] tp̄s[r] tertii[b] mēſis[q] ap
pellatur[m] ſiban: [o] viceſima
&[n] tertia[p] illius die: [q] ſcri
pte ſunt epiſtole[r] vt ∞∞∞
[n] mardocheus [r] voluerat
[s] ad[r] iudeos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]&[a] ad principes[b] procu
ratores[c] q̄ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]& iudices[c] q[r] centū[b] vigin
ti[r] ſeptē[o] quintis[s] ab india
[a] vſq;[b] ethiopiam[c] preſide
bant: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n] prouintie[c] atq; prouin
tie: [q] populo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]& populo[a] iuxta linguas
&[p] līas ſuas: [s]&[n] iudeis pro
ut legere poterāt & audi
re. Ip̄ſeq;[b] ep[r]e que[c] ex[b] re
gis[s] nomine[a] mittebātur
[c] anulo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] illius[o] obſignate ſunt[a] &
miſſe[r] per ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b] veredarios: qui per oēs
quintas diſcurrētes: vete
res litteras nouis nunciis
preuenirent. [r] Quibus
[a] imperauit[r] rex: [n] vt cōue
nirent[n] iudeos[r] per ſingu
las[r] ciuitates: & in vnū pre
ciperēt[b] cōgregari: [c] vt ſta
rent[b] pro[c] animabus ſuis
& omnes[o] inimicos[p] ſuos
[r] cum cōiugibus ac[q] libe
ris[a] & vniuerſis domibus
[s] interficerēt[b] atq; delerēt.
Et cōſtituta eſt [r] per oēs q̄
uintas[s] vna vltiōis[n] dies:
ideſt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] tertiadecima die[c] menſis
[r] duodecimi ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b] adar.[r] Summa ∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m] epiſtole hec fuit[n] Vt[r] in
omnibus[q] terris ∞∞∞∞∞∞
[r] ac[n] pp̄ls q regis aſſueri
ſubiacebāt imperio: notū
fieret[r] paratos[s] eſſe[r] iude
os ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] ad capiendā vindictā[o] de
hoſtibus ſuis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] Egreſſiq;[s] ſunt[c] veredarii
[b] celeres nūcia pferentes:
[o]& edictum[n] regis[p] pepen
dit[q] in ſuſis.[a] Mardoche⁹
aūt de palatio &[n] de cōſpe
ctu[r] regis[s] egrediēs fulge
bat[r] veſtibus[s] regiis[a] hya
cinthinis videlicet[b] & aeri
nis[c] corona[o] aurea portās
in capite:[r] & amictus[s] ſeri
co[r] pallio[b] atq; purpureo.
O mūſq;[r] ciuitas[r] exultauit
[m] atq; letata eſt.[n] Iudeis au
tē noua[p] lux oriri viſa[o] eſt

[a] בְּשֵׁם [r] הַמֶּלֶךְ [n] וְחִתְמוּ [p] בְּטַבַּעַת [r] הַמֶּלֶךְ
[o] כִּי [p] כְתָב [a] אֲשֶׁר [o] נִכְתַּב [r] בְּשֵׁם [n] הַמֶּלֶךְ
[s] וְנַחְתֹּם [r] בְּטַבַּעַת [r] הַמֶּלֶךְ [a] אֵין [p] לְהָשִׁיב: שוב
[s] וַיִּקָּרְאוּ [o] סֹפְרֵי [r] הַמֶּלֶךְ [r] בָּעֵת [s] הַהִיא קרא
[r] בַּחֹדֶשׁ [r] הַשְּׁלִישִׁי [a] הוּא חֹדֶשׁ [n] סִיוָן שלש
[n] בִּשְׁלוֹשָׁה [o] וְעֶשְׂרִים [p] בּוֹ [r] וַיִּכָּתֵב [r] כְּכָל
[s] אֲשֶׁר [r] צִוָּה [n] מָרְדְּכַי [r] אֶל [r] הַיְּהוּדִים פתח
[r] וְאֶל [r] הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים [r] וְהַפַּחוֹת
[s] שור מדן [r] וְשָׂרֵי [r] הַמְּדִינוֹת [r] אֲשֶׁר [r] מֵהֹדּוּ [r] וְעַד
[r] כּוּשׁ [r] שֶׁבַע [r] וְעֶשְׂרִים [r] וּמֵאָה [n] מְדִינָה
[n] מְדִינָה [o] וּמְדִינָה [p] כִּכְתָבָהּ [q] וְעַם
[r] וְעַם [r] כִּלְשׁוֹנוֹ [r] וְאֶל [n] הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם
[r] וְכִלְשׁוֹנָם: [r] וַיִּכְתֹּב [o] בְּשֵׁם [p] הַמֶּלֶךְ לשן
[r] אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ [r] וַיֶּחְתֹּם [r] בְּטַבַּעַת
[r] הַמֶּלֶךְ [r] וַיִּשְׁלַח [r] סְפָרִים [r] בְּיַד רוץ
[r] הָרָצִים [r] בַּפּוּסִים [n] רֹכְבֵי [r] הָרֶכֶשׁ
[r] הָאֲחַשְׁתְּרָנִים [r] בְּנֵי [r] הָרַמָּכִים: [r] אֲשֶׁר
[r] נָתַן [r] הַמֶּלֶךְ [n] לַיְּהוּדִים [r] אֲשֶׁר [r] בְּכָל עיר
[r] וָעִיר [r] לְהִקָּהֵל [r] וְלַעֲמֹד [r] עַל [r] נַפְשָׁם קהל
[r] לְהַשְׁמִיד [r] וְלַהֲרֹג [r] וּלְאַבֵּד [r] אֶת [n] כָּל שמד
[r] חֵיל [n] עַם [n] וּמְדִינָה [r] הַצָּרִים [r] אֹתָם צור
[r] טַף [r] וְנָשִׁים [r] וּשְׁלָלָם [r] לָבוֹז: [n] בְּיוֹם נשה
[r] אֶחָד [r] בְּכָל [r] מְדִינוֹת [r] הַמֶּלֶךְ [r] אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
[r] בִּשְׁלוֹשָׁה [r] עָשָׂר [r] לְחֹדֶשׁ [r] שְׁנֵים
[r] עָשָׂר [r] הוּא [r] חֹדֶשׁ [r] אֲדָר: [r] פִּתְשֶׁגֶן פתג
[n] הַכְּתָב [n] לְהִנָּתֵן [r] דָּת [r] בְּכָל [r] מְדִינָה נתן
[r] וּמְדִינָה [r] גָּלוּי: [n] לְכָל [n] הָעַמִּים גלה
[r] וְלִהְיוֹת [r] הַיְּהוּדִים [r] עֲתִידִים [r] לַיּוֹם היה יהד
[r] הַזֶּה [r] לְהִנָּקֵם [r] מֹאיְבֵיהֶם: [r] הָרָצִים עתד נקם
[r] רֹכְבֵי [r] הָרֶכֶשׁ [r] הָאֲחַשְׁתְּרָנִים [r] יָצְאוּ
[r] מְבֹהָלִים [r] וּדְחוּפִים [n] בִּדְבַר [r] הַמֶּלֶךְ בהל
[r] וְהַדָּת [r] נִתְּנָה [r] בְּשׁוּשַׁן [r] הַבִּירָה: [r] וּמָרְדְּכַי
[r] יָצָא [n] מִלִּפְנֵי [r] הַמֶּלֶךְ [r] בִּלְבוּשׁ [r] מַלְכוּת
[r] תְּכֵלֶת [r] וְחוּר [r] וַעֲטֶרֶת [r] זָהָב [r] גְּדוֹלָה [r] וְתַכְרִיךְ
[r] בּוּץ [r] וְאַרְגָּמָן [r] וְהָעִיר [r] שׁוּשָׁן [r] צָהֲלָה
[r] וְשָׂמֵחָה: [n] לַיְּהוּדִים [r] הָיְתָה [r] אוֹרָה היה

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן לַיְקָר׃ וּבְכָל מְדִינָה שׁוש מְדִן
וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וָעִיר מָקוֹם אֲשֶׁר מקום
דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׁמְחָה נגע
וְשָׂשׂוֹן לַיְהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב שתה
וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים רבב יהד
כִּי נָפַל פַּחַד הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם׃

Cap.ix. וּבִשְׁנֵים עָשָׂר

חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלֹשָׁה שנה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר
הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר עשה
שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְהוּדִים לִשְׁלֹט שלט
בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ שלט
הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃ נקהלו
הִקָּהֲלוּ הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינוֹת עיר
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד יד
בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ לֹא עָמַד בקש רוע
לִפְנֵיהֶם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עַל כָּל פנה
הָעַמִּים׃ וְכָל שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת שור
וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְעֹשֵׂי עשה פחה
הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים נשא
אֶת הַיְהוּדִים כִּי נָפַל פַּחַד מָרְדְּכַי
עֲלֵיהֶם׃ כִּי גָדוֹל מָרְדְּכַי בְּבֵית גדל
הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל יי הלך
הַמְּדִינוֹת כִּי הָאִישׁ מָרְדְּכַי הוֹלֵךְ
וְגָדוֹל׃ וַיַּכּוּ הַיְהוּדִים בְּכָל אֹיְבֵיהֶם נכה
מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן וַיַּעֲשׂוּ
בְשֹׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם׃ וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה רצה
הָרְגוּ הַיְהוּדִים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאוֹת יהד מאה
אִישׁ׃ וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת דַּלְפוֹן
וְאֵת אַסְפָּתָא׃ וְאֵת פּוֹרָתָא וְאֵת
אֲדַלְיָא וְאֵת אֲרִידָתָא׃ וְאֵת פַּרְמַשְׁתָּא
וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִידַי וְאֵת וַיְזָתָא׃
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא צוּר צרר
הַיְהוּדִים רָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ בזז
אֶת יָדָם׃ בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר בוא סָפַר
הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לִפְנֵי הרג פָּנֶה

gaudiū honor & tripudiū. Apud oēs populos vrbes atq; prouincias quocunq; regis preceptā veniebant mira exultatio epule atq; conuiuia & festus dies: intantum vt plures alteri gētis & secte eoꝝ religioni & ceremoniis iūgerētur. Grādis enī cunctos iudaici nois terror inuaserat. 9. Giur duodecimi mensis quē adar vocari ante iā diximus: tertiadecima die quando cūctis iudeis interfectio parabatur & hostes eorum inhiabant sanguini: versa vice superiores iudei esse ceperūt & de aduersariis vindicare. Cōgregatiq; sunt p singulas ciuitates & oppida & locā: vt extenderent manum cōtra inimicos & psecutores suos. Nulluſq; ausus est resistere: eo q̄ oēs populos magnitudinis eorū formido penetraret. Nam & principia iudices duces & procuratores: oīsq; dignitas: q̄ singulis locis ac operibus preerat extollebant iudeos timore mardochei quē principē esse palatii & plurimū posse cognouerant. Fama quoq; nois eius crescebat quotidie: & per cūctoꝝ ora volitabat. Itaq; percusserunt iudei inimico suos plaga magna: & occiderunt eos: reddētes eis qd sibi parauerāt facere: intātum vt etiam in susis quingentos viros inter ficerent: extra decē filios amā agagite hostis iudeorum. Quorū ista sunt noīa. Parsādatha & delphon & esphata & phorata & adalia & aridatha & ephermestha & arisai & aridai & vaisatha. Quos cum occidissent predas de substātiis eorū agere nō luerunt. Statimq; numerus eorum qui occisi erant in susis ad

τ letitia per ciuitatē τ regionē: vbi καὶ εὐφροσύνη κατὰ πόλιν καὶ χώραν, οὗ cūque positū fuit exēplar: gaudiū τ letitia ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα, χαρὰ καὶ εὐφροσύ-
iudeis quiuiū τ festiuitas. τη τοῖς Ἰουδαίοις κῶθων καὶ εὐφροσύη. καὶ
multi gētiliū circūcidebant τ iu- πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμοντο καὶ Ἰου-
daizabāt ppē metum iudeoꝝ. δαΐζον διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ca.9.
ΤΗ eīm duodecimo mēse tertia Ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῇ τρισ- A
decima mēsis q̄ est adar: aderāt καιδεκάτῃ τοῦ μηνός ὅς ἐστιν ἀδάρ, παρῆν
littere q̄ scripte fuerāt a τὰ γράμματα τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ
rege. τ in ea die pierunt βασιλέως. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοιντο
q̄ opposīti erāt iudeis. nullus .n. οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἰουδαίοις. οὐδεὶς γὰρ
isurrexit timēs eos. nā p̄cipes ἀντέστη φοβούμενος αὐτούς. οἱ γὰρ ἄρχοντες
satrapaꝝ τ tyrānī τ τῶν σατραπῶν καὶ οἱ τύραννοι καὶ οἱ
regij scribe honorabāt iu βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς Ἰου-
deos: qm timor mardochei incubuerat δαίους, ὅτι ὁ φόβος μαρδοχαίου ἐπέκειτο
sup eos. cōtingit eīm p̄ceptū αὐτοῖς. προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ
regis nominatū fuisse i omni re- βασιλέως ὀνομαδῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασι-
gno. τ in susis ciuitate occide- λείᾳ. καὶ ἐν σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτει-
rūt iudei viros q̄ngentos: νᾶν δὲ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους, τόν
et pharsandatha τ delphō τ asphā- τε φαρσανδαθὰ καὶ δελφὼν καὶ ἀσφα-
tha τ phoradatha τ adalia τ aridatha θά, καὶ φορασθὰ καὶ ἀδαλία καὶ ἀριδαθὰ
τ pharmastha τ arisai τ aridai τ καὶ φαρμασθὰ καὶ ἀρισαῖ καὶ ἀριδαῖ καὶ B
baizatha: τ decē filios amā ama βαϊζαθά, καὶ τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν ἀμα-
dathu bugei inimici iude δαθοῦ βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν Ἰουδαί-
oꝝ: τ nō viripuerūt in eādē die. ων, καὶ οὐ διήρπασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ.
tradit est ad ns̄erus regi eoꝝ ἐπεδόθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν
perierāt in susis. ἀπολωλότων ἐν σούσοις.

Trás..gre.lxx.cũ inter.lati. | Trásla.B.Vie. | Tex.be.heſter.ix. | Pritiua.heb.

dixit aũt rex ad . eſther: interfecerũt
εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, ἀπώλεσαν οἱ
iudei in ſuſis viros qngentos in
ἰουδαῖοι ἐν σούσοις ἄνδρας πεντακοσίους ἐν
ciuitate. in aũt regione quomõ exiſtimas φ
τῇ πόλει· ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει ὅτι
exercuerũt: qd igit petis ãpliꝰ: τ erit tibi:
ἐχρήσαντο; τί οὖν αἰτεῖς ἔτι, καὶ ἔσαι σοι;
τ dixit eſther regi: detur
καὶ εἶπεν ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ, δοθήτω τοῖς
iudeis vti ſimilit cras: ita
ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον, ὡς
φ decẽ filios amã ſuſpendãt. τ per
τε τοὺς δέκα υἱοὺς ἁμὰν κρεμάσαι. καὶ ἐπέ
miſit rex ſic fieri: τ pmi=
τρεψεν ὁ βασιλεὺς οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέθη=
ſit iudeos ciuitatis corpo=
κε τοὺς ἰουδαίους τῆς πόλεως τὰ σώμα=
ra filioꝝ amã ſuſpendere. τ ꝓgregati
τα τῶν υἱῶν ἁμὰν κρεμάσαι. καὶ συνήχθη=
ſũt iudei in ſuſis quattuordeſ=
σαν οἱ ἰουδαῖοι ἐν σούσοις τῇ τεσσαρεσκαι=
cima adar: τ occiderũt viros
δεκάτῃ τοῦ ἀδὰρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας
trecentos τ nihil rapuerũt. at re
τριακοσίους καὶ οὐδὲν διήρπασαν. οἱ δὲ λοι
liqui iudeoꝝ q̃ in regno ꝓgrega
ποὶ τῶν ἰουδαίων τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ συνήχ
ti fuerãt τ ſe adiuuabãt: τ ceſſauerũt
θησαν καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο
a bellis. ꝓdiderũt .n. deipſis
ἀπὸ τῶν πολέμων. ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν
decẽ milia ſepties quiq̃ milia tertiade
μυριάδας ἑπτὰ πεντακισχιλίους τῇ τρισκαι
cima adar: τ nihil rapuerũt. τ
δεκάτῃ τοῦ ἀδὰρ, καὶ οὐδὲν διήρπασαν. καὶ
ceſſauerũt quartadecima
ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ
eiuſdẽ mẽſis. τ egerũt cãdẽ diẽ requiei
αὐτοῦ μηνός. καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαυ
cũ gaudio τ letitia. at iu=
σεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. οἱ δὲ ἰουδαῖοι
dei in ſuſis ciuitate ꝓnenerũt: τ
δαῖοι ἐν σούσοις τῇ πόλει συνήχθησαν, καὶ τῇ
quartadecima ceſſauerũt. egerũt aũt τ
τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἀνεπαύσαντο. ἦγον δὲ καὶ
quintãdecimã cũ gaudio τ leti
τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφρο=
tia. ꝓpt hoc igit iudei diſpſi
σύνης. διὰ τοῦτο οὖν οἱ ἰουδαῖοι διεσπαρμένοι
in omni regiõe extranea: agũt quartã=
ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι τὴν τεσσαρε=
decimã adar diẽ bonã cũ
σκαιδεκάτην τοῦ ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐ
letitia: mittentes ꝓtes q̃libet
φροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστος τῷ
primo. q̃ duo habitant in metro
πλησίον. οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητρο
polibus: τ q̃ntãdecimã diẽ
πόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν
adar in letitia ducũt: mitten
τοῦ ἀδὰρ ἐν εὐφροσύνῃ ἄγουσιν, ἐξαποστέλ=
tes ꝓtes primis. ſcripſit aũt
λοντες μερίδας τοῖς πλησίον. ἔγραψε δὲ
mardoche⁹ xba hec in li=
μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βι=
bro τ miſit iudeis: qui
βλίον καὶ ἐξαπέστειλε τοῖς ἰουδαίοις, ὅσοι
erant in artaxerxis regno ijsq̃ ꝓxi=
ἦσαν ἐν τῇ ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγ=
pe τ ijsq̃ longe:
γὺς καὶ τοῖς μακρὰν, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ᶜregem relatus eſt. Qui
ᵇdixit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍregine. ᵇ In ʸrbe ᵇ ſuſis
ᵏinterfecerunt ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡiudei ⁿquíngẽtos ᵖ viros:
ꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍ& alios ʳdecẽ ᵉ filios ᶠamã.
ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢQuantã putas eos ᵒexer
cere cedẽ ᵘin vniuerſis ˣp=
uintiis? ᵇ Quid vltra ᶜpo=
ſtulas: ʳ& quid ᵈvis ꝏꝏꝏ
ʲvt fieri iubeam? Cui illa
ʰreſpondit. ᵐ Si ꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁿregi ᵒplacet ᵖ detur pote=
ſtas ᵘiudeis: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣvt ſicut fecerũt ʸhodie ᵘin
ſuſis: ſic ᵍ & ʳcras ˢfaciant
ᵉ& ᵇdecem ᶜ filii ᵈaman ᶠin
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵍpatibulis ᵉſuſpendantur.
ᵇ Precepitq̃ ˡ rex ʰ vt ˡ ita
ʰfieret. Statiq̃ᵒ ī ſuſis ᵐpe
pendit ⁿedictum ᵖ& ᵍ decẽ
ʳfilii ˢaman ᵗſuſpenſi ſunt.
ᵘ Con gregatis ˣiudeis ꝏ
ᶜquartadecima ᵇdie ꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜmenſis ᶠadar: ᵍ interfecti
ſunt ʰin ſuſis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡtrecenti ⁱviri: ʰ nec eorum
abillis ᵐ direpta ſubſtãtia
eſt: ſed ʳ & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘper oẽs ᵘ puintias ˢq̃ ditõi
ˣregis ſubiacebãt ʸ ᵖ baia=
bus ſuis ᶻ ſteterunt ᵃ iudei:
ᶜinterfectis ᶠhoſtib ᵍ ac ꝑſe
cutoribus ſuis: in tantũ vt
ᵇſeptuaginta ᵍ qnq̃ ʲ milia
occiſoꝝ ˣ iplerẽtur: ˡ & nul
lus ᵏde ſubſtãtiis eorũ qc=
q̃ cõtingeret. ᵖ Dies autẽ
ᵠtertiuſdecimus ᵉ menſis
ʳadar vn ᵍ apud oẽs inter
fectiõis fuit: ᵘ & ˣ q̃rtadeci
ma die cedere ᵘ deſierunt.
ᵇ Quẽ ᵉ cõſtituerũt eſſe ſo
lemnẽ: vt ín eo oi tpe de=
ínceps vaçarent epulis
ᶜgaudio atq̃ ᵇ conuiuiis.
ʳ At hiᵍ quᵇ in vrbe ᵇ ſuſis
cedẽ exercuerant ᵏ tertio
decimo ⁿ & q̃rtodecĩo die
eiuſdẽ mẽſis in cede verſa
ti ſunt: ʳ qntodecímo aũt
die ꝓcutere ᵍ deſierũt. ᵘ Et
ídcirco ᶠ eundẽ ʳ diẽ ᵘ cõſtitu
erũt ſolẽnem ˢ epularũ ᵃ at
q̃ letície. ᵇ Hi vero ᵒ iudei
ʳq ᵍ in oppidis ᵇ nõ muratis
ac villis ᶠ morabãtur: ᵐ q̃r=
tũdecimũ ʲ diẽ ᵒ mẽſis ᵖ adar
ʳ cõuiuorũ & ᵍ gaudíi ˡ de=
creuerũt: ítavt exultẽt ín
eo: ᵘ & mittãt ſibí mutuo
ˣ partes epˡarũ & cíborũ.
ᵃ Scripſit itaq̃ ᵇ mardoche
us oĩa ᶜ hec: ʳ & ᵈ liís cõpre=
henſa ʳ míſit ᵇ ad ˡ íudeos ᵐ q
ᵘ in oĩbus ᵖ regis ᵒ puíntíis
morabantur: tam ín ʳ vici
no poſitis ᵠ q̃ procul ꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

לֵאלֹקֵיהֶם ׀ לְהִיוֹת עֹשִׂים אֵת יוֹם הַיָּה
יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֵת רָבִיעִי
יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה׃
כַּיָּמִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים יוֹם נוֹחַ
מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם הַפֵּד
מָיָגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב תֹּה
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה עֹשֶׂה אֶת
וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת שָׁלַח מָנָה
לָאֶבְיוֹנִים ׃ וְקִבֵּל הַיְהוּדִים אֵת עָתוֹ עָשָׂה
אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר כָּתַב חָלַל
מָרְדְּכַי אֲלֵיהֶם ׃ כִּי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא
הָאֲגָגִי צֹרֵר כָּל הַיְהוּדִים חָשַׁב עַל צוּר
הַיְהוּדִים לְאַבְּדָם וְהִפִּיל פּוּר הוּא גָּבַל
הַהֻמָּם וּלְאַבְּדָם ׃ וּבְבֹאָה נִגַּל נוּא
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב כָּנָה שׁוּב
מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁב עַל חָשַׁב רוֹעַ
הַיְהוּדִים עַל רֹאשׁוֹ וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֵת תָּלָה
בָּנָיו עַל הָעֵץ עַל כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים
הָאֵלֶּה פוּרִים עַל שֵׁם הַפּוּר עַל כֵּן
עַל כָּל דִּבְרֵי הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמָה
רָאוּ עַל כָּכָה וּמָה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם׃ רָאָה נָגַע
קִיְּמוּ וְקִבֵּל הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל קוּם
זַרְעָם וְעַל כָּל הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא לָוָה
יַעֲבֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים עָבַר
הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל שָׁנָה עֲשָׂה שָׁנָה
וְשָׁנָה ׃ וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים זָכַר
וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה עָשָׂה שְׁפָחָה
וּמְשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר עִיר
וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ יוֹם
הַיְהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם׃ סוֹף
וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַּת אֲבִיחַיִל כָּתַב
וּמָרְדְּכַי הַיְהוּדִי אֶת כָּל תֹּקֶף לְקַיֵּם
אֶת אִגֶּרֶת הַפּוּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית׃ שָׁנָה
וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל הַיְהוּדִים אֶל שָׁלַח
שֵׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינָה מַלְכוּת
אַחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת לְקַיֵּם שָׁלֵם

ut ooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooo
quartādecimā & quin-
tamdecimam ooooooooo
die mensis adar p festis
susciperent: & reuertēte
semp anno solēni celebra
rēt honore: qa in ipis die
bus sep vlti sunt iudei de
inimicis suis: ooooooooo
& luctus atq; tristicia in
hilaritatē gaudiūq; cōuer
si sunt: essentq; dies isti
epularum atq; letitie:
& mitterent sibi inuicē
ciborum partes: & ooo
paupib? munuscula lar
girētur. Susceperūtq; iu
dei in solēnem ritū cūcta
q̄ eo tpe facere ceperāt:
& q̄ mardocheus lris fa
cieda madauerat. Amā
eni filio amadathi stirpis
agag hostis & aduersari?
iudeoq; cogitauit cōtra
eos malū: vt occideret
illos atq; deleret: & misit
phur qd nra lingua verti
tur in sortē: & postea in
gressa est hester ad regē:
obsecrās vt conatus eius
lris regis irriti fierent: &
malū qd contra iudeos
cogitauerat: reuertere-
tur in caput ei?. Deniq;
& ipm & filios ei? affi-
xerūt cruci atq; exillo tpe
dies isti appellati sunt
phurim.i. sortū: eo q;
phur.i. sors in vrnā missa
fuerit. Et cuncta q̄ gesta
sunt eple.i. libri hui? vo
lumine cōtinētur: queq;
sustinuerit: & q̄ deinceps
imutata sunt: susceperūt
iudei sup se & semē suū
& sup cūctos q religioni
eorū voluerūt copulari:
vt nulli liceat: duos hos
dies absq; solēnitate trā
sigere q̄s scriptura testa-
tur: & cetera expetūt tpa
annis sibi ingiter succe-
dentib?. Isti sunt dies q̄s
nulla vnq; delebit obli-
uio: & p singulas gnatio
nes cūcte in toto orbe p
uintie celebrabūt: nec ē
vlla ciuitas in q̄ dies phu
rim.i. sortū nō obseruē
tur aq iudeis: & ab eorū
pgenie q̄ his cerimoniis
obligata ē. Scripserūtq;
hester regina filia abia-
hil & mardoche iude?
etiā scdam epl̄am: vt oi
studio dies ista solēnis fa-
ciretur in posterū. Et mi
serūt ad oēs iudeos q̄ in
cētū vigiti septē puīcis
regis assueri versabātur:
vt haberēt pacē & susci-
perēt veritatē obsnātes

vt στήσειαν τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθάς, ἄγειν τὰ
quartadecimā & quintade
τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαιδε
cimā adar. in eīs his diebus
κάτην τοῦ ἀδάρ. ἐν αἷς ταύταις ταῖς ἡμέραις
q̄euerūt iudei ab inimicis su
ἀπεστράφησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐ-
is. & mēsez in quo pueri ē eis q̄erat
τῶν. καὶ γὰρ μὴν ἐν ᾧ ἐσκάφη αὐτοῖς ὃς ἦν
adar a luctu in gaudiū: & a tristi-
ἀδὰρ ἀπὸ πένθους εἰς χαράν, καὶ ἀπὸ ὀδύ-
tia in bonā diē: agerēt totū in bonos
νης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον εἰς ἀγαθὰς
dies nuptiap & letitie: mittētes
ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλον
ptes amicis & pauperib?.
τες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς.
& susceperūt iudei sicut scripsit
καὶ προσεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι καθὼς ἔγραψεν
eis mardoche?. q̄liter amā amadathu
αὐτοῖς ὁ μαρδοχαῖος. πῶς ἀμὰν ἀμαδαθοῦ
macedo bellabat ptra eos: sicut posuit
ὁ μακεδὼν ἐπολέμει αὐτούς, καθὼς ἔθετο
sententiā & sortē vt deleret eos: &
ψήφισμα καὶ κλῆρον ἀφανίσαι αὐτούς, καὶ
quomō itroiuit ad regē dicēs vt suspē
ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμά
deret mardocheū. q̄cūq; aūt conat? est
σαι τὸν μαρδοχαῖον. ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν
inducere ptra iudeos mala: sup ipm
ἐπάξαι ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους κακά, ἐπ' αὐτὸν
facta sūt. & suspēsus ē ipe & filij sui.
ἐγένοντο. καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐ
ppt hoc appellati sunt dies illi
τοῦ. διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖ-
phurī ppt sortes. q; lin-
νας φουρίμ διὰ τοὺς κλήρους. ὅτι τῇ διαλέ-
gua eor vocant phuri: ppt ver
κτῳ αὐτῶν καλοῦνται φουρίμ, διὰ τοὺς λό
ba epistole hui?. & q̄cūq; passi
γους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. καὶ ὅσα πεπόν
sunt ppt eā: & q̄cūq; eis facta sūt &
θασιν διὰ ταύτην, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο καὶ
statuit. & susceperūt iudei sup se
ἔστησε. καὶ προσεδέχοντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυ
& sup semē suū: & sup
τοὺς καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς
appositos sup eos: neq; qdē alie
προτεθειμένοις ἐπ' αὐτῶν, οὐδὲ μὴν ἄλλως
vtent. at dies hi ducent
χρήσονται. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται ἀχθήσονται
in oē tēpus: & memoria-
εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυ-
le eor nō deficiet vsq; ad gnationes. & scri
νον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλείψῃ ἕως γενεῶν. καὶ ἔγρα-
psit esther regina filia abichail: et
ψεν ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ ἀβιχαίλ, καὶ
mardoche? iude?: quāta fecerūt:
μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό,
et firmamentū epistole phuri.
τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν φουρίμ. ooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

τ mardochey τ esther regina statue
καὶ μαρδοχαῖος καὶ ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστη-
rūt sibi fm se. τ tūc statuētes
σαν ἑαυτοῖς καὶ ἑαυτῶν · καὶ τότε στήσαντες
fm ieiunīū eox τ pīlīū ipo-
κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν καὶ τὴν βουλὴν αὐ-
rū: τ esther xbo statuit in eternū:
τῶν, καὶ ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα,
τ scriptū ē in memoriāli.
καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον. Ca.10.

A Scripsit aūt rex ad re-
Ἐγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν βασι-
gnū et terre τ maris: τ
λείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν
vim suā τ fortitudinē diuitias
ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν πλοῦτόν
q̄s τ gliam regni sui: ecce
τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἰδοὺ
scripta sunt in libro ꝑsaꝝ τ medoꝝ
γέγραπται ἐν βιβλίῳ περσῶν καὶ μήδων
in memoriā. et mardochey secundꝰ
εἰς μνημόσυνον · ὁ, τε μαρδοχαῖος διεδέχε
erat a rege artarerre. τ magnꝰ erat
το γὰρ βασιλέα ἀρταξέρξην · καὶ μέγας ἦν
in regno τ honoratꝰ a
ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν
iudeis: τ amatꝰ narrauit
ἰουδαίων, καὶ φιλούμενος διηγεῖτο τὴν
educationē omni gēti suę.
ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῶν. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

B τ dixit mardocheꝰ: a deo facta
καὶ εἶπε μαρδοχαῖος, παρὰ τοῦ θεοῦ γεγό-
sūt ista. recordatꝰ sū enī de sōnio:
τα ταῦτα · ἐμνήσθη γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου,
qđ viderā de ꝭbis his. neqꝫ eīn
ὃ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων · οὐδὲ γὰρ
ꝑtertuit ab eis ꝭbū. paruꝰ fons
παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος · ἦ μικρὰ πηγὴ
factꝰ est fluuiꝰ: τ erat lux τ sol τ
ἐγένετο ποταμός, καὶ ἦν φῶς καὶ ἥλιος καὶ
aqua multa. esther est fluuiꝰ: q̄ du-
ὕδωρ πολύ · ἐσθὴρ ἐστιν ὁ ποταμός, ὃν ἐγά
xit rex τ fecit reginā:
μησεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐποίησε βασίλισσαν.
at duo dracones ego sū τ amā. at
οἱ δὲ δύο δράκοντες ἐγώ εἰμι καὶ ἀμάν · τὰ
gētes q̄ cōuenerāt vt pderēt no
δὲ ἔθνη τὰ ἐπισυναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ὄνο
mē iudeoꝝ. at gens mea hic
μα τῶν ἰουδαίων · τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν οὗτός
est israel q̄ clamauerūt ad deū
ἐστιν ὁ ἰσραὴλ οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν
τ saluati sunt: τ saluauit dñs ꝑplm
καὶ σωθέντες, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν
suū: τ liberauit dñs nos ab oībus
αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων
malis istis: τ fecit deꝰ
τῶν κακῶν τούτων, καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ
signa τ portēta magna q̄ nō facta
σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἃ οὐ γέγο
fuerāt iter gentes. ꝓpt hoc fecit sortes
νει ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους
duas: vnā ꝓplo dei: τ vnā cūctis
δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς
gentib⁹. τ venerūt due sortes iste in hora
ἔθνεσι · καὶ ἦλθον οἱ δύο κλῆροι οὗτοι εἰς ὥραν
τ tpus τ die iudicij cora
καὶ καιρὸν καὶ ἡμέραν κρίσεως ἐνώπιον τοῦ
deo in oīb⁹ gētib⁹. τ recordatꝰ ē deꝰ
θεοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι · καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς
populi sui: τ iustificauit here
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κλη-

ᵈdiesᵇsortiū:&ᵏsuo tēpo-
re cum gaudio celebrarēt
ˡsicutᵐconstituerāt⁰marᵖ-
docheus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ& hester.ᵃ Et illi obseruā
da ᵉsuscepᵘntᵘa ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳseᵛ & aˢ semine suoᵇieiu-
nia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜatq; clamores & ᵇsortiū
dies; & omnia que ꝯꝯꝯꝯ
ˡlibri huius q vocaturᶜhe
ster historia cōtinentur.
Ex veroᶜassue- 10.
rus omnem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉterrāᵖ& cūctas maris⁰ in
sulas ᵉ fecitᶜ tributarias:
ᵐcuiᵍfortitudoⁿ& īperiū:
ᵒ& dignitas atqᵖ sublimi
tasʳqua⁸ exaltauitᵍ mar-
docheum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳscriptaˢsuntˢ inᵃlibris ꝯ
ᶜmedorūˡatq; ꝑsarum:&
ᵍquōᵖmardocheᵛiudaici
generisᵏsecundusˡa rege
ᵐassuero fuerit:ⁿ& magnᵍ
ᵒapud iudeos:ᵖ& accepta
bilisᵍplebiʳ fratrū suoꝝ:
⁸querēsᵗ bonaᵘppᵒ suo:
ˣ& loqns eaq̄ adʸpacē⁸se-
minis sui pertinerent.

Que hētur ī hebreo plena fide exp̄s-
si.hec aūt q̄ sequūtur scripta reperi in
editione vulgata q̄ grecorū lingua &
lr̄is cōtinētur:& interim post finē lib̄ri
hoc capl̄m ferebatur: qđ iuxta cōsue-
tudinē nr̄az obelo.i.veru p̄notauim⁹.
Dixitq; mardocheus. Adeo facta sunt
ista. Recordatus sum sōnii qđ viderā.
hec ea dē significātis:nec eoꝝ qcq̄ ir-
ritū fuit. Paruulus fons q creuit in flu-
uiū & in lucē solēq; cōuersus est: &
aq̄s plīmas redūdauit hester ē.quā rex
accepit vxorē & voluit esse reginam.
Duo aūt dracones: ego sum & aman.
Gentes q̄ cōuenerāt: hi sunt q conati
sunt delere nomē iudeorū. Gens aūt
mea isrl̄ est: q̄ clamauit ad dñm:& sal-
uū fecit ꝑplm suū. liberauitq; nos ab
oībus malis:& fecit signa atq; portēta
inter gentes:& duas sortes esse p̄cepit
vnā ꝑplī dei: & alterā cunctaꝝ gentū.
Venitq; vtriq; sors in statutū ex illo
ia tpe corā deo vniuersis gentib⁹:& re
cordat⁹ est dñs ꝑplī sui:ac misert⁹ he-
reditatis sue. Et obſuabūtut dies isti
in mense adar quartadecima & quin-
ta decima die eiusdē mēsis cum omni
studio & gaudio in vnū cetum populi
cōgregati in cunctas deinceps gene-
rationes populi israel. 11.

In anno q̄rto regnātibus ptolomeo
& cleopatra: attulerūt dosithe⁹
qui se sacerdotē & leuitici gn̄is ferebat
& ptolomeus filius eius hanc epistolā
phurim: quā dixerūt interp̄tatam esse
lysimacū ptolomei filiū in hierusalē.
Hoc quoq; principiū erat in editione
vulgata qđ nec in hebreo: nec apud vllum fertur interpretū. Anno secundo re-
gnante artaxerxe maximo prima die mensis nisan vidit somnium mardocheus
filius iaheri:filii semei filii cis de tribu beniamin:homo iudeus qui habitabat in
vrbe susis vir magnus & inter primos aule regie. Erat autem de eo numero

ditatē suā: τ erūt eis δι-
ρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέ-
ες ἵστι in mēse adar q̄rtadecima
ραι αὗται ἐν μηνὶ ἀδὰρ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
eiusdē mēsis: cū cetu τ gaudio
τ αὐτοῦ μηνός, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς
τ letitia incōspectu dei fm gnationē
καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κατὰ γενεὰν
in eternū in ꝑplo suo.
εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ca.11.

In anno q̄rto regnāte pto-
Ἔτους τετάρτου βασιλεύοντος πτο-
lemeo τ cleopatra: attulit dosithe⁹
λεμαίου καὶ κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος
q̄ dicebat esse sacerdos τ leuites τ ptolemeꝰ
ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ λευίτης καὶ πτολεμαῖ
filiꝰ eiꝰ ꝑpositā epistolā
ος ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὴν προκειμένην ἐπιστολὴν τῶν
phuri: quā dixerūt esse τ interpretasse li
φουρίμ, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ ἑρμηνευκέναι λι
simachū ptolomei q̄ in hierusalē.
σίμαχον πτολεμαίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.
ano secūdo regnante artaxer-
ἔτους δευτέρου βασιλεύοντος ἀρταξέρ-
xe magno vna nisan somni
ξου τοῦ μεγάλου τῇ μιᾷ τοῦ νισὰν ἐνύπνι-
um vidit mardocheꝰ filiꝰ iari filij se-
ον εἶδε μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰάρου τοῦ σε
mei filij cisei ex tribu beniamī: ho
μεῖ τοῦ κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ἄνθρω
mo iudeus habitās in susis ciuitate:
πος ἰουδαῖος οἰκῶν ἐν σούσοις τῇ πόλει,
homo magnꝰ: minister existēs in au
ἄνθρωπος μέγας, θεραπευτὴς ὢν ἐν τῇ αὐ
la regis. erat aūt ex
λῇ τοῦ βασιλέως · ἦν δὲ ἐκ τῆς ꝯꝯꝯꝯꝯ

Universidad de Deusto
Biblioteca

captiuitate quā captiuauit nabuchodo=
ἀιχμαλωσίας ἧς ἠχμαλώτευσε ναβουχοδο
nosor rex babylonis de hierusalē
νόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐξ ἱερουσαλὴμ
cū iechonia rege iudee. τ hoc
μετὰ ἰεχονίου βασιλέως τῆς ἰουδαίας. καὶ τ
ei⁹ somniū. τ ecce vox tumult⁹
το αὐτ ὸ ἐνύπνιον. καὶ ἰδοὺ φωνὴ θορύβου
tonitrua τ terremot⁹ τ cōturbatio sup
βρονται καὶ σεισμὸς καὶ ταραχος επὶ τῆς
terrā: τ ecce duo dracones magni para
γῆς, καὶ ἰδοὺ δύο δρακοντες μεγαλοι ἕτοι=
ti pcesserāt vtriq; pliari. τ facta
μοι προῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν: καὶ ἐγένε
est eox vox magnā: τ voce eox
το αὐτῶν φωνὴ μεγάλη, καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡ
pata est oīs gens ad plīā: vt expu=
τοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολε=
gnarēt iustoꝝ gentē. τ ecce dies tenebraꝝ
μῆσαι δικαίων ἔθνος. καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους
τ caliginis: tribulatio τ angustia: afflictio τ
καὶ γνόφου, θλῖψις καὶ συνοχωρία, κάκωσις καὶ
turbatio magna sup terrā. τ ꝺturbata ē
ταραχος μέγας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐταράχθη
oīs gēs iusta timētes suamala:
πᾶν ἔθνος δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακά,
τ ꝓparati sunt perire: τ clamauerūt
καὶ ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι, καὶ ἐβόησαν
ad deū. ab aūt clamore eox: factū ē
πρὸς τὸν θεόν. ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν, ἐγένετο
sicut a paruo fonte fluui⁹ magn⁹:
ὡσανεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας,
aqua multa. τ lux τ sol ort⁹ est: τ
ὕδωρ πολύ. καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ
humiles exaltati sūt τ deuorauerūt in
οἱ ταπεινοὶ ὑψώθησαν καὶ κατέφαγον τοὺς ἐν
clytos. τ cū surrexisset mardoche⁹ q̄ vidit
ὀξους. καὶ διεγερθεὶς μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς
somniū hoc: τ q̄d de⁹ deliberat
τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ θεὸς βουλεύεται
facere: habuit insomniā hoc in corde:
ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ,
τ in omni ꝛbo voluit cognoscere hoc
καὶ ἐν παντὶ λόγῳ ἠθέλησεν ἐπιγνῶναι αὐ=
vsq; ad noctem.
τὸ ἕως τῆς νυκτός. Ca.12.

ET ꝺcuit mardoche⁹ in aula
Καὶ κοιμᾶται μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ
cū gabatha τ tharra duob⁹ eunuchis
μετὰ γαβαθὰ καὶ θάρρα τῶν δύο εὐνούχων τ
regis custodientib⁹ aulā. au
βασιλέως τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλήν. ἤ=
diuitq; eox cogitatiōes: τ cu
κουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς, καὶ τὰς με
ras eox scrutat⁹ est: τ ꝺidicit q̄ pa=
ρίμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε, καὶ ἔμαθεν ὅτι ἕτοι
rāt man⁹ iniscere artaxerxi
μάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν ἀρταξέρξῃ τῷ
regi: τ ꝺmōstrauit regi ꝺe eis.
βασιλεῖ, καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐ
τ q̄sluit rex duos eunu
τῶν. καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνού
chos suos: τ cōfitentes appēsi sunt.
χους αὐτ, καὶ ὁμολογήσαντες ἀπηγχθησαν.
τ scripsit rex mmones hos
καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους
in cōmentariis. τ mardoche⁹ scripsit ꝺe
εἰς μνημόσυνον. καὶ μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ
ꝛbis. τ ꝓcepit rex mardo
τῶν λόγων. καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς μαρδο
chēū deseruire in aula: τ ꝺedit ei
χαίου θεραπεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ

captiuorum quos transtulerat nabu=
chodonosor rex babylonis de hieru=
salem cū iechonia rege iuda: & hoc ei⁹
somnium fuit. Apperuerūt voces &
tumultus tonitrua & terremot⁹ & cō=
turbatio sup terrā: & ecce duo draco=
nes magni paratiq; cōtra se in prelīū.
Ad quorū clamorem cuncte cōcitate
sunt nationes: vt pugnarēt cōtra gen
tē iustorū. Fuitq; dies illa tenebrarū &
discriminis tribulationis & angustie:
& ingēs formido sup terrā. Conturba
taq; ē gens iustoꝝ timentiū mala sua:
et prepata ad mortē. Clamauerūtq; ad
deū: & illis vociferātibus fons paruus
creuit in fluuiū maximū: & in aq̄s plu
rimas redūdauit. Lux & sol ortus est:
& hūiles exaltati sunt: & deuorauerūt
īclytos. Quod cū vidisset mardoche⁹
& surrexisset de stratu: cogitabat quid
deus facere vellet: & fixū hē bat in aīo:
scire cupiēs q̄d significaret sōniū. 12.

MOrabatur autē eo tēpore in aula
regis cum bagatha & thara eunu
chis regis: qui ianitores erant palatii.
Cūq; intellexisset cogitationes eorū
& curas diligēti⁹ puidisset: didicit q̄ co
narētur in regē artaxerxē manus mit=
tere: & nunciauit sup eo regi. Qui de
vtroq; habita q̄stione: confessos iussit
duci ad mortē. Rex aūt q̄ gestū erat
scripsit in cōmentariis. Sed & mar
docheus rei memoriā litteris tradidit.
Precepitq; ei rex vt in aula palatii mo
raretur: datis ei pro delatione muneri
bus. Aman vero filius amadathi buge
us erat glorioſissimus corā rege & vo
luit nocere mardocheo & populo ei⁹
pro duobus eunuchis regis qui fuerāt
interfecti. Hucusq; proemiū. Que se=
quūtur in eo loco posita erant vbi scri
ptum est in volumine. Et diripuerunt
bona vel substantias corū. Que in so
la vulgata editione reperimus. Epistо
le autem hoc exemplar fuit. 13.

REx maxim⁹ artaxerxes ab india vsq;
ethiopiā cētū vigīti septē puin
tiarū pricipib⁹ & ducib⁹ q eius iperio
subiecti sunt salutē. Cū plīmis gētib⁹
īperarē: & vniuersum orbē mee ditiōi
subiugasse; voluī neq; abuti potētie
magnitudine: sed clemētia & lenitate
gubernare subiectos: vt absq; vllo ter
rore vitā silētio transigētes: optata cū
ctis mortalib⁹ pace fruerētur. Querē
te aūt me a cōsiliariis meis quō posset
hoc īpleri: vnus q sapīa & fide ceteros
pcellebat. & erat post regē scds aman
noīe indicauit mihi in toto orbe terra
rū pplm esse dispsuꝫ: q nouis vteretur
legib⁹: & cōtra oīm gētiū cōsuetudinē
facies regū iussa cōtēneret: & vniuersa
rū cōcordiā nationū sua dissensione
violaret. Quod cū didicissem⁹ videtes
vnā gentē rebellē aduersus oē hoīm
genus puersis vti legib⁹: nēisq; iussio
nib⁹ cōtraire: & turbare subiectaꝝ no
bis puinciarū pacē atq; cōcordiā: iussi
mus vt q̄scunq; amā q oībus puintiis
prepositꝰ est: & secūdus a rege: & quē
patris loco colimus monstrauerit: cū
cōiugib⁹ ac liberis deleātur ab inimicis

ὀνα ppī hoc. τ erat amā amadathu C
δόματα περὶ τούτου. καὶ ἦν ἀμὰν ἀμαδαθοῦ
bugeus inclyt⁹ cozā rege: τ q̄si
βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τ βασιλέως, καὶ ἐβού
uit affligere mardocheū τ
τησε κακοποιῆσαι τὸν μαρδοχαῖον καὶ τὸν
pplm ei⁹ ꝓpt duos eunuchos re
λαὸν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν δύο εὐνούχων τ βασι=
gis. at epistole est exēplar hoc.
λέως. τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστι τὸ ἀντίγραφον τόδε.

REx magn⁹ artaxerres his q̄ ab Ca.13
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ D
india vsq; ad ethiopiā centū viginti
τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ἑκατὸν εἰκοσι=
septē puinciar⁹ pncipes τ locor⁹ psides ordina
τὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπαρχαις ὑποτε
ti sunt: hec scribit. cū multis īperassem
ταγμένοις, τάδε γράφει. πολλῶν ἐπάρξας
gētib⁹ τ̄ vniuersi vnarer orbis terre:
ἐθνῶν καὶ πάσης ἐπικρατήσας οἰκουμένης, ἐ=
volui nō temeritate potētie eleua=
βουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρό=
r⁹: miti⁹ aūt τ cū q̄cte sēp A
μενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ ἡμιότητος ἀεὶ ē.2.d.
gubernās subiectos trāquil τ.6.a.
λεξάγων τοὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἀκυμάν=
los semp stanere vita: et re
τους διαπαντὸς καταστῆσαι βίου, τήν τε βα
gnū quietū τ pulū vsq; ad fines B
σιλείαν ἤρεμον καὶ πορευτὴν μέχρι περάν
pbens: renouare q̄ desi
των παρεξόμενος, ἀναιτιώσασθαί τε τὴν πο
deratā cīctis hoīb⁹ pacē. que C
θουμένην τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. πυ
rente aūt me a cōsiliariis quoꝝ duce= ē.2.d.
θομένου δέ μου τῶν συμβούλων ὧν ἡγε
rer hoc ad finē: q̄ sapiētia apud
σεν τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνη παρ'ἡ= D
nos pcedebat: τ in benevolētia imutabi
μῖν διαπρέψας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλά
li τ firma fide approbat⁹ est: τ
κτῳ καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ
secūdo regis dono pcede=
δευτέρου τῶν βασιλείων γέρας ἀπενεγκεσ=
bat amā: indicauit nobis in omnib⁹
θαι ἔμελλεν, ἀπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς
per orbē terre tribub⁹ cōmixtū esse ini A
κατὰ τὴν οἰκουμένην φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυ ē.1.a
micū pplm quēdā: legib⁹ cōtrariū ad
σμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς
oēm gentē: et regū ptermit
πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων παραπέμ
tentes assidue edicta: vt nō
ποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ
deducat qui a nobis dirigit
κατατείνεσθαι τὴν ὑφ'ἡμῶν κατευθυνομένην
sine defectu pncipat⁹. cū didicissem⁹ ergo q̄ hec
ἀμέμπτως συναρχίαν. διειληφότες ὅτι ὡς τὸ
gens sola in rebellione
δὲ τὸ ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ
omni semp homini posita sit: vi
παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγω
tā legū peregrinā pmutās τ visse B
γὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάττον καὶ δυ
tes nris reb⁹: pessima q̄
σοῦν τοῖς ἡμετέροις πράγμασι, τὰ χείριστα τε
cōsumās mala: τ vt nō regnū
συντελοῦν κακά, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλεί
cōstantiā cōsequeret. pcepim⁹ igit
αν εὐσταθείας τυγχάνειν. προστετάχαμεν ὑμῖν
eos q̄ significant vobis ī scriptis
τοὺς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις

ab amā ꝓpoſito in reb⁹ ἐπὶ Ἀμὰν τὸ τεταγμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων
& ſecūdo a nobis oēs cū mulieribꝫ & καὶ δεύτερον πρὸς ἡμῶν πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ
filijs pdi radicit⁹ inimicoꝝ τέκνοις ἀπολέσθαι ὀλορρίζους τῶν ἐχθρῶν ταῖς
gladijs ſine omni mia & parcitate: μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ
ꝛtādecima dūdecimi mēſis adar τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ
ꝓſentis anni. vt q olim & nūc ini τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυ
mici in die vna violēter in iſernū de σμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς ᾅδου κα
ſcendētes: in poſterum tps q̄etas τελθόντες, εἰς τὸ μετέπειτα χρόνον εὐσαθῆ
& trāquillas ꝓbeant nobis pfecte καὶ ἀταράχα παρέχωσιν ἡμῖν διατέλους
res. & ꝺepcat⁹ ē dñm: memor τὰ πράγματα. καὶ ἐδεήθη κυρίου, μνημονεύων
oīum opum dñi. & dixit: dñe do πάντα τὰ ἔργα κυρίου. καὶ εἶπε, κύριε κύ
mie rex oīpotens: q⁹ in ptāte ριε βασιλεὺς παντοκράτωρ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
tua cūcta ſunt: & nō eſt q̄ reſiſtat tibi σου πάντα ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι
cum voluerīs tu ſaluare iſrael. q⁹ tu ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν Ἰσραήλ. ὅτι σὺ
feciſti celum & terrā: & oīe ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν
mirabile in ſub celo: & dñs es θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν, καὶ κύριος εἶ
ommū: & nō eſt q̄ reſiſtat tibi πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ
dño: tu omnia noſti: tu ſcis dñe: κυρίῳ, σὺ πάντα γινώσκεις, σὺ οἶδας κύριε,
q⁹ nō in cōtumelia neq⁹ i ſuꝑbia neq⁹ ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει οὐδὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ οὐδὲ
in glie cupiditate feci hoc vt nō adora ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο τὸ μὴ προσκυ
rē ſuꝑbū amā: q⁹ cōplacebā νεῖν τὸν ὑπερήφανον Ἀμάν, ὅτι εὐδόκουν
deoſculari veſtigia pedum eius ad ſa φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σω
lutē iſrael: ſed feci hoc: vt nō τηρίαν Ἰσραήλ, ἀλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ
ponerē glām hois ſuper gloriam dei: θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης θεοῦ,
& nō adorabo quēq̄ ꝑter te dñe: καὶ οὐ προσκυνήσω οὐδένα πλὴν σοῦ κύριε,
& nō factā hoc in ſuꝑbia. & nūc καὶ οὐ ποιήσω αὐτὸ ἐν ὑπερηφανίᾳ. καὶ νῦν
dñe deus rex: parce populo κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεύς, φείσαι τοῦ λαοῦ
tuo: q⁹ reſpiciunt nos in ꝑditio σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθο
nē: & deſideraueſt ꝑdere eā q̄ a ράν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ
ꝓncipio hereditatē tuā. ne deſpicias ἀρχῆς κληρονομίαν σου. μὴ ὑπερίδῃς τὴν
ꝑtem tuā: quā tibi redemiſti de terra μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς
egypti: exaudi deꝑcationē meā & αἰγύπτου, ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου καὶ
ꝓpici⁹ eſto ſorti tue: & cōuerte lu ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψαν τὸ πέν
ctū nr̄m in gaudium: vt viuētes laude θος ἡμῶν εἰς εὐωχίαν, ἵνα ζῶντες ὑμνήσω
mꝰ tuū nomē dñe: & ne perdas μέν σου τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς
os laudantiū te dñe: & ois iſrael στόμα αἰνούντων σε κύριε, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ

ſuis. Nulluſq⁹ eorū miſereatur q̄rtadecima die duodecimi menſis adar anni ꝓſentis vt nepharii hoies vno die ad inferos deſcendētes: reddāt ipiſ nr̄o pacē quā turbauerāt. Hucuſq⁹ exemplar epſe. Que ſequūtur poſt eū locū ſcripta reperi: vbi legitur. Pergenſq⁹ mardocheus fecit oīa q̄ ei mādauerat heſter. Nec tū habetur in hebraico: & apud nullū penitus ferūtur inter ꝓtū. Mardoche⁹ aūt deꝑcatus eſt dñm: memor operū eius: & dixit. Dñe dñe rex oꝑs: in ditione em̄ tua cūcta ſunt poſita: & nō eſt qui poſſit tue reſiſtere volūtati: ſi decreueris ſaluare iſrael. Tu feciſti celū & terrā: & quicqd celi ambitu cōtinetur. dñs oīm es: nec ē q reſiſtat maieſtati tue. Cuncta noſti & ſcis: qa nō pro ſuꝑbia & cōtumelia: & aliq̄ glorie cupiditate feceri hoc: vt nō adorarē aman ſuꝑbiſſimū: libēter ei pro ſalute iſrael: ēt veſtigia pedū ei⁹ de oſculari parat⁹ eſſē. ſed timui ne honorē dei mei trāſferrē ad hoiez: & ne quē q̄ adorarē: excepto deo meo. Et nunc dñe rex de⁹ abraā miſere ꝑpli tui: quia volūt nos inimici nr̄i ꝑdere: & heredi tatē tuā delere Ne deſpicias partē tuā quā redemiſti de egypto. Exaudi deꝑcationē meā: & ꝓpitius eſto ſorti & funiculo tuo: & cōuerte luctum nr̄m in gaudiū. vt viuētes laudem⁹ nomē tuū. dñe: & ne claudas ora te canentiū. Oīs quoq⁹ iſrael pari mente & obſecratione clamauit ad dominū: eo q⁹ eis certa mors imenderet. 14.

Heſter q̄q⁹ regina cōfugit ad dñm paucis piculū qd imminebat. Cūq⁹ depoſuiſſet veſtes regias: fletib⁹ & luctui apta indumēta ſuſcepit: & pro vnguentis variis cinere & ſtercore ꝛiplēſuit caput: & corpus ſuū humiliauit ieiunijs: oīaq⁹ loca in q⁹bus antea letari conſueuerat: criniū laceratione cōpleuit. Et deprecabatur dñm deū iſrael: dicēs. Dñe mi q rex nr̄ es ſolus: adiuua me ſolitariā: & qa preter te nullus eſt auxiliator alius. Periculū meū in manib⁹ meis eſt. Audiui a patre meo q⁹ tu dñe tuliſſes iſrael de cūctis gentib⁹: & patres nr̄os ex oībus retro maioribus ſuis: vt poſſideres hereditatē ſempiternā: feciſtiq⁹ eis ſicut locutus es. Peccauim⁹ in cōſpectu tuo: & idcirco tradidiſti nos in manus inimicorū nr̄orū Coluim⁹ em̄ deos eoꝝ. Iuſtus es dñe. Et nunc non eis ſufficit q⁹ duriſſima nos opprimūt ſeruitute: ſed robur manuū ſuarū idolorū potētie deputātes: volunt tua mutare promiſſa: & delere hereditatē tuam: & claudere ora laudātiuz te: atq⁹ extinguere gloriā templi et altaris tui: vt aperiant ora gentū & laudent idolorū fortitudinē: & predicent carnalē regē in ſempiternū. Ne tradas dñe ſceptrū tuū his qui nō ſunt ne rideant ad ruinam noſtram: ſed cōuertere conſilium eorum ſuper eos: & eū qui in nos cepit ſeuire diſperde.

clamauerūt ex fortitudie ſua: q̄m mors eo ἐκέκραξαν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι θάνατος αὐ
rū in oculis eor̄. τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. Ca.14.

Et eſther regina cōfugit Καὶ ἐδεήθη ἡ βασίλισσα κατέφυ
ad dñm: in agone mortis cōpre ἐπὶ τὸν κύριον, ἐν ἀγῶνι θανάτου κατε
henſa. & deponēs veſtes glo λημμένη. καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δό
rie ſue: induta eſt indumētis anguſtie ξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας
& luctus. & pro ſuperbis vn καὶ πένθους. καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφανῶν ἡ
guētis: cinere & ſtercore impleuit δυσμάτων, σποδοῦ καὶ κοπρίων ἐνέπλησε
caput ſuū: & corp⁹ ſuum τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς
humiliauit valde. & omnē locū ἐταπείνωσε σφόδρα. καὶ πάντα τόπον
exultationis ſue impleuit laceratis cri ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε ῥιπτῶν τρι
nib⁹ ſuis. & deꝑcabat dñm deū iſrael χῶν αὐτῆς. καὶ ἐδεῖτο κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ
& dixit: dñe mi rex nr̄ tu καὶ εἶπε, κύριέ μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ
es ſolus: adiuua me ſolitariā & nō habē εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχού
tē adiutorē niſi te: q̄m piculum meū in ma σῃ βοηθὸν εἰμὴ σέ, ὅτι κίνδυνος μου ἐν χει
nu mea. ego audiui a nutritate mea i tribu ρί μου. ἐγὼ ἤκουον ἐκ φωνῆς μου ἐν φυλῇ
famille me: q⁹ tu dñe tuliſti πατριᾶς μου, ὅτι σὺ κύριε ἔλαβες τὸν
iſrael de oībus gentib⁹: & pa Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πα
tres nr̄os de oībus maioribꝫ ſuis τέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν
in hereditatē ſempiternā: & feciſti e εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐ
is q̄ locutus es: & nūc peccauim⁹ i cō τοῖς ὅσα ἐλάλησας, καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώ
ſpectu tuo: & tradidiſti nos in ma πιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus inimicis nr̄is: eoꝝ glorificauim⁹ ρας τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν
deos eoꝝ: iuſtus es dñe. & nūc τοὺς θεοὺς αὐτῶν, δίκαιος εἶ κύριε. καὶ νῦν
non eis ſufficit in amaritudie ſeruitutis οὐχ ἱκανώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας
nr̄e: ſed poſuiſti manus eoꝝ ſup ἡμῶν, ἀλλ' ἔθηκας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ
manus idoloꝝ ſuoꝝ: vt extolleret τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξαίρειν
dextimiatiōez oris tui & delerent heredi ὁρισμὸν στόματός σου καὶ ἀφανίσαι κλῆρο
tatem tuā: & obturarēt os laudātiuz τατεμ τυᾶ: & obturarēt os laudātiuz
nomiaꝝ ſou, καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων
te: & extingueret gliaz dom⁹ tue & al σε, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ θυσι
taris tui: & aperirēt os gētiū ad vir αστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρε
tutes ſultoꝝ: & magnificaretur rex τὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα
carnalis in ſēpiternū. ne tradas dñe σαρκικὸν εἰς αἰῶνα. μὴ παραδῷς κύριε τὸ
ſceptrū tuum his q̄ nō ſunt: & ne deri σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι, καὶ μὴ κατα
deant in caſu nr̄o: ſed γελάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ
cōuerte cōſiliū eoꝝ ſup eos. στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς. τὸν

at q̄ incepit sup nos disperde.
δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς παράδειγμάτισον.
memēto dñe notus te fac in tpe tribulatio
μνήσθητι κύριε γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψε
nis nr̄e: ⁊ da mihi fiduciā rex
ως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν
gētiū ⁊ ois pncipat⁹ dñator: tribue
ἐθνῶν καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν, δός
fmonē cōpositū in ore meo in cōspectu
λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον
leonis: ⁊ transfer cor il
τοῦ λέοντος, καὶ μεταθες τὴν καρδίαν αὐ
lius in odiū oppugnātis nos in
τοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς εἰς
pditionē eius ⁊ cor q̄ cōsentiunt
συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμονοούντων
ei. nos āt libera in manu tua: ⁊ adiu
αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοή
ua me solitariā: ⁊ nō hñtē alium
θησόν μοι τὴν μόνην, καὶ μὴ ἐχούσης ἕτερον
adiutorē nisi te. dñe oīm sciam
βοηθὸν εἰμὴ σέ. κύριε πάντων γνῶσιν
hēs: ⁊ nosti q̄ oderim gliam ini
ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνό
quor: ⁊ detester cubile incircūcisō
μων, καὶ βδελύσομαι κοίτην ἀπεριτμή
rū ⁊ oīnis alienigene. tu scis
των καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. σὺ οἶδας τὴν
necessitatē meā: q̄ abominer signum
ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσομαι τὸ σημεῖον
superbie mee q̄ est sup ca
τῆς ὑπερηφανίας μου ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κεφα
put meū in diebus ostentatōis mee: de
λῆς μου ἐν ἡμέραις ἐπιφασίας μου, δέ
test̄er illud q̄si pānū menstruorum: ⁊
λύσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ
nō ponē illud in diebus silentij mei: ⁊
οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου, καὶ
nō comederit ancilla tua in mensa aman:
οὐκ ἔφαγεν ἡ δούλη σου τράπεζαν ἀμάν,
⁊ nō magnificaueri cōuiuiis regis:
καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως,
neq̄ biberi vinū libaminū: ⁊ non le
οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν, καὶ οὐκ ἔυφ
tata sit ancilla tua ⌊a die translatio
ράνθη ἡ δούλη σου ἀφ' ἡμέρας μεταβο
nis mee vsq̄ nunc. verū in te
λῆς μου μέχρι νυνῦν. πλὴν ἐπὶ σοὶ
dñe deus abraam de⁹ fortis sup om
κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ ὁ θεὸς ἰσχύων ἐπὶ πάν
nes: exaudi vocē deperantiū:
τας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων,
⁊ libera nos de manu malignā
καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευο
tium: ⁊ libera me a timore meo.
μένων, καὶ ῥῦσαί με ἐκ τοῦ φόβου μου. C.15.

ET factū ē in die tertia vt
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς
cessauit orans: deposuit
ἐπαύσατο προσευχομένη, ἐξεδύσατο τὰ
uestimēta luctus ⁊ induta ē glo
ἱμάτια τοῦ πένθους καὶ περιεβάλετο δό
ria sua. ⁊ facta splendens: cū in
ξαν αὐτῆς. καὶ γενηθεῖσα ἐπιφανής, ἐπικα
uocasset omnium spectatorē ⁊ saluato
λεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην καὶ σωτῆ
rē: assumpsit duas famulas. ⁊ q̄dem
ρα, παρέλαβε τὰς δύο ἄβρας καὶ τῇ μὲν
sup vnā initebat: q̄si delicata: at alte
μιᾶ ἐπηρείδετο, ὡς τρυφερευομένη, ἡδὲ ἑτέ
ra seq̄batur leuans indumēti
ρα ἐπακολουθεῖ κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν

Memento dñe & oñde te nobis in tpe
tribulatiōis nr̄e: & da mihi fiduciā dñe
rex deorum & vniuerse ptātis: tribue
fmonē cōpositū in ore meo in cōspe
ctu leonis: & trāsfer cor illi⁹ in odiū ho
stis nr̄i: vt & ipse pereat: & ceteri qui ei
cōsentiūt. Nos aūt libera in māu tua:
& adiuua me nullū aliud auxiliū habē
tē: nisi te dñe q̄ habes oīm scientiā: &
nosti qa oderim gloriā iniq̄rū: & dete
ster cubile incircūcisorū & oīs alieni
gene. Tu scis necessitatē meā q̄ abo
miner signū sup̄bie & glorie mee q̄d
est sup caput meū in die⁹ oīntationis
mee: & detester illud q̄si pānū mēstrua
te: & nō portē in die⁹ silentii mei: & q̄
nō comederit in mensa amā: nec mihi
placuerit cōuiuiū regis: & nō biberim
vinū libaminū: & nūq̄ letata sit ancil
la tua ex q̄ huc trāslata sum vsq̄ in pre
sentē diē: nisi in te dñe de⁹ abraā. Deus
fortis sup oēs: exaudi vocē eor q̄ nullā
aliā spem hñt: & libera nos de manu
iniq̄rū: & erue me a timore meo. Hec
q̄q̄ addita repi in editiōe vulgata. 15.

ET mādauit ei haud dubiū qn he
ster mardoche⁹ vt ingrederetur
ad regē: & rogaret p pplo suo & p pria
sua. Memorare inqt dierū humilitatis
tue: quō nutrita sis in manu mea: qa
aman scds a rege locut⁹ est cōtra nos
in mortē: & tu inuoca dñm & loq̄re re
gi p nobis: & libera nos de morte. Nec
non & ista q̄ subdita sunt: in editione
vulgata reperi. Die aūt tertio deposuit
vestimēta ornat⁹ sui: & circūdata ē glo
ria sua. Cūq̄ regio fulgeret habitu: &
inuocasset oīm rectorem & saluatorē
deū: assūpsit duas famulas: & sup vnā
q̄dē initebatur q̄si pre delitiis & nimia
teneritudine corpus suū ferre nō susti
nēs: altera aūt famula q̄ seq̄batur dñas
defluētia in humū indumēta sustētās.
Ipsa aūt roseo colore vultū perfusa: &
gratis ac nitentib⁹ oculis tristē celabat
animū & nimio timore contractū. In
gressa igitur cūcta p ordinē ostia: stetit
contra regē vbi residebat sup solliū re
gni sui: indutus vestib⁹ regiis auroq̄
fulgēs & p̄ciosis lapidib⁹. Eratq̄ terri
bilis aspectu. Cūq̄ eleuasset faciem &
ardentib⁹ oculis furorē pectoris indi
casset: regina corruit: & in pallorē co
lore mutato: lassum sup ancillulā recli
nauit caput. Cōuertitq̄ de⁹ spm̄ regis
in māsuetudinē: & festinus ac metuēs
exiliuit de solio: & sustentās eā vlnis su
is donec rediret ad se his verbis blādie
batur. Quid habes hester. Ego sum fr
tu⁹: noli metuere. Nō morieris: nō em̄
pro te sed p oībus hec lex cōstituta ē.
Accede igitur & tange sceptrū. Cumq̄
illa reticeret: tulit aureā virgā: & posuit
sup collū eius: & oscūlatus est eā: & ait.
Cur mihi nō loq̄ris? Que rn̄dit. Vidi
te dñe q̄si āgelū dei: & cōturbatū ē cor
meū pre timore glie tue. Valde ei mi
rabilis es dñe: & facies tua plena ē grā
rū. Cūq̄ loq̄retur: rursus corruit & pe
ne exanimata est. Rex aūt turbabatur:
& oēs ministri ei⁹ cōsolabātur eā. 16.

ET magnus artaxerxes ab india

eius. ⁊ ipa rubefacta vigore pulchritudis
αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους
sue: ⁊ vultus eius hilaris q̄si
ἀυτῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν ὡς
amabilis: at cor eius arctatū
προσφιλές, ἠδὲ καρδία αὐτῆς ἀπεσενωμένη
pre timore. ⁊ ingressa oīes
ἀπὸ τοῦ φόβου. καὶ εἰσελθοῦσα πάσας
portas: stetit coram rege.
τὰς θύρας, κατέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
⁊ ipe sedebat sup solio
ως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς
regni sui. ⁊ omnem stolā
βασιλείας αὐτοῦ. καὶ πᾶσαν στολὴν τῆς
splendoris sui indu⁹ erat: totus in
ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδεδύκει, ὅλος δὲ
auro ⁊ lapidib⁹ p̄ciosis: ⁊ erat ter
χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φο
ribilis nimis. ⁊ eleuās faciem fu
βερὸς σφόδρα. καὶ ἄρας τὸ πρόσωπον αὐ
am incensam glia: in acie furoris cōspe
τοῦ πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλε
xit. ⁊ corruit regina ⁊ muta
ψε. καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα καὶ μετέβα
uit colorē suum in dissolutione: ⁊ recli
λε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ κατε
nauit se sup caput ancille pre
κυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἄβρας τῆς προ
cedentis. ⁊ conuertit deus spirі
πορευομένης. καὶ μετέβαλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦ
tū regis in māsuetudinē. ⁊ festi
μα τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα. καὶ ἀγω
nans exiliuit de solio: ⁊
νιάσας, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ
assumpsit eam in vlnis suis
ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ
donec rediret: ⁊ cōsolabatur eas
μέχρις οὗ κατέστη, καὶ παρεκάλει αὐτὴν
verbis pacificis. ⁊ dixit ei: quid est
λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστίν
esther? ego frater tuus: cōfide nō
ἐσθήρ; ἐγώ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει οὐ μὴ
morieris: qñ cōmune p̄ceptum nr̄m
ἀποθάνῃς, ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν
est: accede. ⁊ tollens auream vir
ἐστι, πρόσελθε. καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβ
gam: iposuit sup collum eius. ⁊
δον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς. καὶ
ūplexat⁹ ē eam ⁊ dixit: loq̄re mihi.
περιασάμενο αὐτὴν καὶ εἶπεν, λάλησόν μοι.
⁊ dixit ei: vidi te dñe q̄si an
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἶδόν σε κύριε ὡς ἄγ
gelum dei: ⁊ turbatū est cor meū
γελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου
pre timore glorie tue: qñ
ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς δόξης σου, ὅτι
mirabilis es dñe: ⁊ facies tua
θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
gratum plena. cū aūt loqueretur
χαρίτων μεστόν. ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι
ipa: corruit pre dissolutiōe sua:
αὐτήν, ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς,
⁊ rex turbabatur ⁊ om
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο καὶ πᾶ
nis famula⁹ eius consolabatur
σα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει
eam.
αὐτήν. Ca. 16.

ET magn⁹ artaxerxes his
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς
q̄ ab india vsq̄ ad ethiopiam
ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας

centū viginti septē satrapis regionū
ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατραπείαις χωρῶν
pncipes sūt ꝛ his q̄ nr̄a sapiūt:
ἄρχουσι καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι,
valere. multi plurima eor̄ q̄ be
χαίρειν. πολλοὶ τῇ πλείστῃ τῶν εὐερ
nefaciūt bonitate frequēti⁹ hono
γετούντων χρηστότητι πυκνότερον τιμω
rati: magis superbierūt ꝛ nō solū
μένοι, μεῖζον ἐφρόνησαν καὶ οὐ μόνον τοὺς
subiectos nobis querūt affligere
ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοποιεῖ
re: et vbertatē nō potētes ferre: ꝛ
σθαι, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ
in suos benefactores conant̄ machi
τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχα
nari: ꝛ gratitudinē nō solū ab
νᾶσθαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν
hominib⁹ auferentes: sed ꝛ
ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς
experientia bonor̄ elationib⁹ eleuati:
τῶν ἀγαθῶν κόμποις ἐπαρθέντες,
ei⁹ q̄ oīa cernit semp dei
τοῦ τὰ πάντα καθορῶντος ἀεὶ θεοῦ τὴν
odiosā arbitrant̄ fugere posse
μισοπόνηρον ὑπολαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι
sniam. sepe aūt ꝛ multos ex his q̄ in po
δίκην. πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν ἐξ
testatib⁹ cōstituti sunt q̄ crediti sunt guber
ουσίαις τεταγμένων τῶν πιστευθέντων χει
nare amicor̄ res solatiū pti
ρίζειν φίλων τὰ πράγματα παραμυθίαμε
cipes sanguine inocētū cōstituēs: in
τόχους αἱμάτων ἀθώων καταστήσασα, πε
duit calamitatib⁹ inedicabilib⁹: prauī
ριέβαλε συμφοραῖς ἀνηκέστοις, τῷ τῆς κακοη
tatis mēdatio fraude decipien
θείας ψεύδει παραλογισμῷ παραλογισα
tiū: cor̄ q̄ dñantur simplicē be
μένων, τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐ
neuolētiā. ꝓsiderare aūt licet nō tm̄
γνωμοσύνην. σκοπεῖν δὲ ἔξεστιν οὐ τοσοῦτον
ex veterib⁹ vt tradidim⁹ histo
ἐκ τῶν παλαιοτέρων ὡς παρεδώκαμεν ἱσο
riis: q̄ sūt prope vos queren
ριῶν, ὅσαι εἰσὶ παρὰ πολλὰς ὑμᾶς ἐκζητοῦν
tes inique cōsummata: cor̄ q̄ in
τες ἀνοσίως συντετελεσμένα, τῇ τῶν ἀνα
digne dominant̄ peste: ꝛ ut tēde
ξίως δυναστευόντων λοιμότητι, καὶ προσέ
re ad ea q̄ post hec: ita vt re
χειν εἰς τὰ μετὰ ταῦτα, ὥστε τὴν βασι
gnū sine turbatione oīb⁹ hoīb⁹ cū
λείαν ἀταράχως τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ'
pace p̄beam⁹: vtentes q̄s mutatio
εἰρήνης παρεξόμεθα, χρώμενοί τε μεταβο
nib⁹: ea aūt q̄ad ꝓspectū veniūt discer
λαῖς, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐρχόμενα διακρί
nētes semp cū mansueta obuiatione.
νοντες ἀεὶ μετ' ἐπιεικεστέρας ἀπαντήσε
vt.n. amā amadathu macedo:
ως. ὡς γὰρ ἀμὰν ἀμαδάθου μακεδών, ταῖς
xitatib⁹ alien⁹ de psar̄ sangui
ἀληθείαις ἀλλότριος τοῦ τῶν περσῶν αἵμα
ne: ꝛ multū distans a nr̄a beni
τος, καὶ πολὺ διεγνωκὼς τῆς ἡμετέρας χρη
gnitate: ꝛ hospitat⁹ a nobis: ꝓsecut⁹ ἐᾷ habe
στότητος, καὶ ξενωθεὶς ἡμῖν, ἐτύχεν ὢν ἔχο
m⁹ ad oēm gentē humanitatē in tan
μεν πρὸς πᾶν ἔθνος φιλανθρωπίαν ἐπιτο
tū: vt vocarē nr̄ pater
σοῦτον, ὥστε ἀγορεύεσθαι ἡμῶν πατέρα

vsq̄ ethiopiam centū viginti septem
prouinciarū ducibus ac principibus
qui nr̄e iussioni obedīūt salutē dicit.
Multi bonitate principū & honore q
in eos collatus est: abusi sunt in super
bia: & nō solū subiectos regibus nitun
tur opprimere: sed datā sibi gloriā nō
ferentes: in ipsos qui dederūt molium
tur insidias. Nec cōtenti sunt grās nō
agere bñficiis: & humanitatis in se iu
ra violare: sed dei quoq̄ cūcta cernen
tis arbitrātur se posse fugere sentētiā.
Et intantū vesanie pruperunt vt eos
qui credita sibi officia diligēter obser
uant: & cuncta agunt vt oīum laude
digni sint mendaciorū cuniculis conē
tur subuertere: dum aures principū
simplices ex sua natura alios estimātes
calida fraude decipiūt. Que res & ex
veteribus ꝓbatur historiis: & ex his q̄
gerūtur quotidie: quō malis quorun
dam suggestionib⁹ regū studia depra
uentur. Vnde pudendū est paci oīm
prouinciarū. Nec putare debetis si diuer
sa iubeamus ex animi nr̄i venire leui
tate: sed p̄ q̄litate & necessitate tēpo
rum vt rei publice possit vtilitas ferre
sententiā. Et vt manifesti⁹ q̄d dicimus
intelligatis Aman filius amadathi &
aio & gente macedo alienus q̄ a psarū
sanguine & pietatē nr̄am sua crudeli
tate cōmaculās: pegrin⁹ a nobis susce
ptus est: & tantā in se exptus humani
tatē vt pater nr̄ vocaretur: & adorare
tur ab oībus post regē sc̄s. q in tantū
arrogātie tumorem sublatus est vt re
gno priuare nos niteretur & spiritu.
Nam mardocheū cuius fide & benefi
cio viuimus: & cōsortem regni nostri
heste r: cum oīi gente sua: nouis qui
busdā atq̄ inauditis machinis expeti
ut in mortem: hoc cogitans vt illis in
terfertis insidiaretur nostre solitudini:
& regnū persarū transferret in mace
donas. Nos aūt a pessimo mortalium
Iudeos necī destinatos: in nulla penit⁹
culpa reperimus: sed econtrario iustis
vtētes legibus & filios altissimi & ma
ximi semp q̄ viuentis dei cuius benefi
cio & patribus nr̄is & uobis regnum
est traditum & vsq̄ hodie custoditur.
Vnde eas litteras quas sub noīe nr̄o
ille direxerat scatis esse irritas. Pro
quo scelere ante portas hui⁹ vrbis. i.
susis & ipse qui machinatus est: & oīs
cognatio eius pendet in patibulis:
non nobis: sed deo reddente ei q̄d me
ruit. Hoc aūt edictum q̄d nunc mitti
mus: in cunctis vrbibus proponatur:
vt liceat Iudeis vti legibus suis. Qui
bus debetis esse āminiculo: vt eos qui
se ad necem eorum parauerāt: possint
interficere tertiadecima die mēsis duo
decimi qui vocatur adar. Hanc enim
diem deus oīpotens meroris & luctus
eis vertit in gaudiū. Vnde & vos inter
ceteros festos dies hanc habetote diē
& celebrate eam cum omni leticia.

ꝯ ꝯ ꝯ

vris feſtiuitatib⁹ inſignē diē cū omnibus ἐορταῖς ἐπίσημον ἡμέραν μετὰ πάνι letitia ducite. ut et nūc τ σης εὐωχίας ἄγετε· ὅπως καὶ νῦν καὶ post hec ſal⁹ nobis τ be μετὰ ταῦτα σωτηρία ἡμῖν καὶ τοῖς εὐ nenolis pſis: his χο q̄ nobis inſidiant: νοοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβουλεύου memoziale pditionis. ois aūt σι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας· πᾶσα δὲ vt & in poſterum cognoſcantur: omnes qui fideliter perſis obediunt dignā pro fide recipere mercedem. qui autē inſidiantur regno eorum: perire pro ſcelere. Omnis autem prouintia & ciuitas que noluerit ſolemnitatis huius eſſe particeps: gladio & igne pereat: & ſic deleatur vt non ſolum hominibus: ſed etiā inuia beſtiis ſit in ſempiternū pro exēplo contēptus & inobedictie.

Explicit liber Heſter.

ciuitas vel regio omnino q̄ iuxta hec πόλις ἢ χώρα τοσύνολον ἥτις κατὰ ταῦτ nō fecerit: lācea τ igni cōſume τα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ καταναι tur cū ira. τ nō ſolū hoibus λωθήσεται μετ' ὀργῆς· καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις inuia: ſed τ beſtiis τ volatilib⁹ in ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ πετεινοῖς εἰς τὸν omne tp̄s inimiciſſimaq̄ conſtituetur. ἅπαντα χρόνον ἔχθιστός τε καταστήσεται.

Jncipit p;ologus p;imus in Job ſcōm trāſlationē.lxx.

OGo; per ſinglos ſcripturæ diuinæ libros: aduerſariorū reſpōdere maledictis: qui interpretationē meā repræhenſionem ſeptuaginta interpretū criminantur quaſi nō & apud græcos aquila ſymmachus & theodotion: vel verbum e verbo: vel ſenſu; e ſenſu: vel ex vtroq̄ cōmixtum & mediæ tēperatū genus trāſlationis expreſſerint: & omnia veteris inſtrumenti volumina origenes obelis aſtericiſq̄ diſtinxerit: quos vel additos vel de theodotione ſumptos traſlationi antiquæ inſeruit: ꝓbans defuiſſe quod additum eſt. Diſcant igitur obtrectatores mei recipere in toto qđ in partibus ſuſceperūt aut interp̄tationē meā cum aſtericis ſuis radere. Neq; em̄ fieri poteſt vt quos plura intermiſiſſe ſuſceperint: nō eoſdem etiam in quibuſdam erraſſe fateātur præcipue ī iob, cui ſi ea quæ ſub aſtericis addita ſunt ſubtraxeris: pars maxima detruncabitur. Et hoc dūtaxat apud græcos. Cæterum apud latinos ante eā tranſlationē quā ſub aſtericis & obelis nuper edidimus; ſeptingenti ferme aut octingenti verſus deſunt: vt decurtatus & lacceratus corroſuſq̄ liber: fœditatē ſui publice legentibus præbeat. Hæc autē; tranſlatio nullū de veteriб⁹ ſequitur interpretē: ſed ex ipſo hebraico arabicoq̄ ſermone. & interdum ſyro: nunc verba: nunc ſenſus: nunc ſimul vtrūq̄ reſonabit. Obliquꝰ em̄ ēt apud hebræos totus liber fertur & lubricꝰ: & qđ græci rhetores vocant ſchematiſmenos: dum qui aliud loquitur: aliud agit. Vt ſi velis anguillam vel murenulam ſtrictis tenere manibus quanto fortius preſſeris: tanto citius elabitur. Memini me ob intelligentiā huius voluminis lydeum quendā p̄ceptorē qui apud hebræos primus haberi putabatur: nō paruis redemiſſe nūmis: cuius doctrina an aliquid ꝓfecerim: neſcio. Hoc vnū ſcio nō potuiſſe me interpretari: niſi qđ ante intellexerā. A principio itaq̄ voluminis uſq̄ ad uerba iob apud hebræos proſa oro eſt. Porro a uerbis iob in quibus ait: pereat dies in qua natus ſum & nox in qua dictū eſt cōceptus eſt homo: uſq̄ ad eū locū ubi ante finē uoluminis ſcriptū eſt: idcirco ipe me rep̄hendo & ago penitentiā in fauilla & cinere: hexametri uerſus ſunt: dactylo ſpondeoq̄ currentes. & ꝓpter linguæ idioma crebro recipientes & alios pedes: nō earūdē ſyllabarū: ſed eorūdē temporū. Interdu; quoq̄ rhythmus ipſe dulcis & tinnulus fertur numeris pedu; ſolutis: qđ metrici magis q̄ ſimplex lector intelligūt. A ſupradicto aūt uerſu uſq̄ ad finem libri: paruū cōma quod remanet proſa oratione cōtexitur. Quod ſi cui uidetur incredulum: metra ſc; eē apd hebræos: & in morē noſtri flacci græciq̄ pindari & alcei & ſapho: uel pſalterium uel lamentationes hieremiæ: uel omnia ferme ſcripturarū; cantica cōprædendi: legat philonē: ioſephū: origenē: ceſarienſem euſebiū: & eorū teſtimonio me uerū dicere cōprobabit. Audiāt quapropter canes mei: idcirco me in hoc uolumine laboraſſe: nō utiterpretationem antiquā repræhenderē: ſed ut ea quæ in illa aut obſcura ſunt: aut omiſſa: aut certe ſcriptorum uitio deprauata: manifeſtiora noſtra interp̄tatione fierent: qui & hebræum ſermonem ex parte didicimus: & in latino pene ab ipſis cunabulis inter grāmaticos & rhetores & philoſophos detriti ſumus. Qđ ſi apud græcos poſt ſeptuaginta editionē iam chriſti euangelio coruſcante iudeus aquila & ſymmachus ac theodotion iudaizantes heretici ſunt recepti: qui multa myſteria ſaluatoris ſubdola interpretatione celarunt: & tamen in exapleis habentur apud eccleſias & explanantur ab eccleſiaſticis uiris: quanto magis ego chriſtianus & de parentibus chriſtianis natus: & uexillum crucis in mea fronte portans: cuius ſtudium fuit omiſſa repetere: deprauata corrigere: & ſacramenta eccleſiæ puro & fideli aperire ſermone: uel a faſtidioſis uel a malignis lectoribus nō debeo reprobari. Habeāt q uolūt ueteres libros uel in mēbranis purpureis auro argentoq̄ deſcriptos: uel uncialibus (ut uulgo aiunt) litteris onera magis exarata q̄ codices: dūmodo mihi meiſq̄ ꝑmittant pauperes habere ſcedulas: & non tam pulchros codices q̄ emendatos. Vtraq̄ autem editio: & ſeptuaginta iuxta græcos: & mea iuxta hebræos in latinum meo labore tranſlata eſt. Eligat unuſquiſq̄ qđ uult: & ſtudioſum me magis q̄ maliuolum probet.

Explicit primus prologus in librū Iob.

Jncipit ſecundus p;ologus

in Iob ſecundū hebraicum.

JFicellam iunco texerē: aut palmarū folia cōplicarem ut in ſudore uultus mei comederem panem & uentris opus ſollicita mente pertractarē: nullus morderet nemo reprehenderet. Nūc aūt quia iuxta ſententiam ſaluatoris uolo operari cibum qui non perit: & antiquam diuinorum uoluminum uiam ſentibus uirgultiſq̄ purgare: error mihi geminus infigitur: corrector uitiorum falſarius uocor: & errores non auferre: ſed ſerere. Tanta eſt enim uetuſtatis conſuetudo: ut etiam confeſſa plæriſq̄ uitia placeant: dum magis pulchros habere uolunt codices q̄ emendatos. Quapropter o fratres dilectiſſimi: unicum nobilitatis & humilitatis exemplar: pro flabello calathis ſportelliſq̄ munuſculis monachorum ſpiritalia hæc & manſura dona ſuſcipite: ac beatum iob qui adhuc apud latinos iace

bat in stercore: & uermibus scatebat errorū: integrū imaculatūq; gaudete. Quomodo enim post probationē atq; uictoriam duplicia sunt ei uniuersa reddita: ita ego in lingua nostra (ut audacter loquar) feci eū habere quæ amiserat. Igitur & uos & unūquēq; lectorem solita prefatiōe cōmoneo & in principiis librorum eadē semp annectens rogo: ut ubicunq; semper p̄cedentes uirgulas uideritis: scias eas quæ subiecta sunt in hebraicis uoluminibus non haberi. Porro ubi stellæ imago præfulserit: ex hebræo in sermone nostro addita sunt. Necnon & illa quæ haberi uidebantur & ita corrupta erant ut sensum legentibus tollerēt orantibus uobis magno labore correxi: magis utile quid exodio meo ecclesiis christi uenturum ratus: q̄ ex aliorum negocio.

Explicit prologus secūdus in librū Iob.

Incipit argumentum in librū Iob.

IN terra quidē habitasse Iob utissidi in finibus idumeæ & arabiæ fertur: & erat ei ante nomē iobab. Et accepit uxorem arabissam: & genuit filiū quē uocauit ennon. Erat aūt ipse filius quidem zareth de esau filiis filius: de matre uero Bosra: ita ut sit quintus ab abraam. Et hi sunt reges qui regnauerunt in edom: in qua & ipse regnauit. Sed primus in ea regnauit balach filius beor & nomen ciusdem ciuitatis dennaba. Post hunc aūtem barich. Post eum iobab qui uocatur Iob. Post iob autem husſan: qui erat dux ex theman orum regiōe. Et post illum regnauit adar filius bedath: qui excidit madiam in campo moab: & nomen ciuitatis eius auith.

Explicit argumentum.

Trās.gre.lxx.cū iter.lati.

IOB.

IΩB. Ca.1.

Homo ḋđā fuit i terra vs iob nomē
Ἄνθρωπός τις ἦν ἐν γῇ Οὐς Ἰὼβ ὄνομα
ei: ꝛ erat homo ille verax imacu
αὐτῷ, καὶ ἦν ὁ ἄνθρ ἐκεῖνος ἀληθινὸς ἄμω
lat⁹ vir simplex ꝛ rect⁹ ꝛ timēs
μος ἀνὴρ ἄπλους καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμε
deū: abstinēs ab omni mala re.
νος τὸν θεόν, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγμα
fuerūt aūt ei filij septē: ꝛ filie tres. ꝛ
τος. ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτά, καὶ θυγατέρες τρεῖς. καὶ
fuerūt pecora eius oues septē mille: camelor⁹ tria
ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα ἑπτακισχίλια, κάμηλοι τρι
milia: iuga bou⁹ quingēta: ꝛ asine femine q̄
σχίλιαι, ζεύγη βοῶν πεντακόσια, καὶ ὄνοι θήλειαι νομά
scebant q̄ngente: ꝛ famulat⁹ multꝰ nimis: ꝛ
δες πεντακόσιαι, καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα, καὶ
opera magna crāt ei in terra: ꝛ erat homo ille ma
ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἦν ἄνθρ ἐκεῖνος μέ
gn⁹ eorūḋa solis oriu. cōuenientes aūt filij ei⁹
γας τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν· συμπορευόμενοι δὲ οἱ υἱοὶ αὐ
gd inuicē faciebāt q̄uiuiū vnusq̄sq; sua die
τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐποίουν πότον ἕκαστος τὴν ἑαυτ ἡμέραν
assumentes simul ꝛ tres sorores su
συμπαραλαμβάνοντες ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐ
as: vt comederēt ꝛ biberēt cū eis. ꝛ cū cōsūmati
τῶν, ἐδίειν καὶ πίνειν μετ' αὐτῶν· καὶ ὡς ἂν συνετελέσθη
essent dies q̄uiuij: mittebat iob ꝛ purificabat
σαν αἱ ἡμέραι τοῦ πότου, ἀπέστελλεν Ἰὼβ καὶ ἐκαθάριζεν
eos ꝙsurgens diluculo: ꝛ offerēs pro eis sacrificia
αὐτ ἀνιστάμενος τοπρωΐ, καὶ προσφέρων περὶ αὐτῶν θυσίας
secūm numer⁹ eor⁹. dicebat.n.iob: nequādo pcāuerit
κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. ἔλεγε γὰρ Ἰώβ, μήποτε ἥμαρτον
ꝛ bñdixerint deū in corde suo filij mei. sic
καὶ εὐλόγησαν θεὸν ἐν καρδίας αὐτῶν οἱ υἱοί μου. οὕτως
igit faciebat iob cūctis diebꝰ eor⁹. ꝛ fuit sicut di
οὖν ἐποίει Ἰὼβ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέ
es hec: ꝛ ecce venerūt filij dei vt assisterēt coꝝ
ρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ υἱοὶ τ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τ
dño: ꝛ diabol⁹ venit in medio eor⁹. ꝛ dixit dñs diabo
κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθε ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ κς τῷ διαβό
lo: vnde venis? ꝛ respōdēs diabol⁹ dño dixit:
λῳ, πόθεν παραγέγονας; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κῷ εἶπεν,
postq̄ circuiui terrā ꝛ deābulaui.
περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι. καὶ
dixit ei dñs: ꝙsideraſti igit mēte tua ꝙra
εἶπεν αὐτῷ ὁ κς, προσέσχες οὖν τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τ θεράποντός
meū iob: q̄m nō est ei similis er his q̄ sūt i terra: homo
μου Ἰώβ; ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅμοιος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος
sine defectu vir simplex ꝛ rectus ꝛ timēs deū cōti
ἄμεμπτος ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν ἀπεχό
nēs ab omni mala re: respōdit aūt diabol⁹
μενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος; ἀπεκρίθη δὲ ὁ διάβολος

Infra. 1.a. Infra. 42.b.

Trāsla.B.Vie. Tex.heb. Iob.i. Pītiua.heb.

Incipit liber Iob. Ca. 1.

VIr[b] erat[c] in terra[a] hus
nomine[c] iob. ꝏꝏꝏ
[g]Et erat[b] vir[i] ille[k] simplex
[l]& rectus[m] ac timens ꝏ
[n]deū: [o]& recedēs[p] a malo.
[q]Natiq̄ sunt[r] ei [s]septem
[t]filii: [u]& tres[x] filie. [r] Et fuit
[s]possessio eius ꝏꝏꝏꝏꝏ
[a]septem[b] milia[c] ouium: [p]&
tria[c] milia ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]camelorum: [g]quingenta
quoq̄ [l]iuga[k] boum: ꝏ
[l]& quingente[m] asine: [n]ac
familia[o] multa[p] nimis. ꝏ
[q]Eratq̄ [r] vir [n]ille magnus
[n]inter omnes ꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]orientales. [s]Et ibant[a] filii
ei⁹: [b]& faciebāt[c] cōuiuia p
[b]domos: [c]vnusq̄sq; in die
suo. [g]Et mittētes[b] vocabāt
[t]tres[x] sorores suas [l]vt comederent[m] & biberēt[n] cū
eis. [r]Cūq̄ [q]in orbē transisſent[r] dies[n] cōuiuii: [r]mittebat ad eos[n] iob: [r]& sctifica
bat illos: [r]cōsurgēsq̄ [s]diluculo[b] offerebat[c] holocausta p singl⁹os. [g]Dicebat[r] ei.
[l]Ne forte[n] peccauerint[l] filii mei[m] & bñdixerint[n] deo
[o]in cordibus suis. [p] Sic[q] faciebat[r] iob[n] cunctis[r] diebꝰ.
Quadam autem[x] die [r]cū
veniſſent[s] filii[a] dei ꝏꝏꝏꝏ
[b]vt assisterent[c] corā[b] dño
[c]affuit[b] inter eos[c] etiā[g] sathan. [l]Cui [l]dixit[k] domin⁹.
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[n]Vnde[o] venis? [q] Qui [p]respondens ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[r]ait. [n]Circuiui[x] terram: [r]&
perambulaui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[s]ea. [a]Dixitq̄ [b]dñs[c] ad eū.
[c]Nunquid consideraſti
[b]seruum meū [l]iob[k] q[l] non
sit[l] ei similis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[m]in terra: [n]homo [o]simplex[p] & rectus[q] ac timens
[r]deū[s] & recedēs[r] a malo.
[r]Cui[n] respondens [r]sathan;

	אִישׁ[o] הָיָה[c] בְּאֶרֶץ[a] עוּץ[o] אִיּוֹב[r] שְׁמוֹ	
תָּמִם[k]	וְהָיָה[b] הָאִישׁ[b] הַהוּא[k] תָּם[l] וְיָשָׁר[m] וְיָרֵא	
סוּר[p] רוּעַ	אֱלֹהִים[n] וְסָר[p] מֵרָע[q] וַיִּוָּלְדוּ[r] לוֹ[s] שִׁבְעָה	
יֶלֶד[t] הָיָה	בָנִים[u] וְשָׁלוֹשׁ[x] בָּנוֹת[r]׃ וַיְהִי[r] מִקְנֵהוּ	
מָאָה	שִׁבְעַת[a] אַלְפֵי[c] צֹאן[r] וּשְׁלֹשֶׁת[s] אַלְפֵי	
מָאָה	גְמַלִּים[g] וַחֲמֵשׁ[l] מֵאוֹת[k] צֶמֶד[l] בָּקָר[m] וַחֲמֵשׁ	
רָבַב	מֵאוֹת[m] אֲתֹנוֹת[n] וַעֲבֻדָּה[o] רַבָּה[p] מְאֹד	
גָּדַל	וַיְהִי[q] הָאִישׁ[r] הַהוּא[s] גָּדוֹל[t] מִכֹּל[r] בְּנֵי	
עָשָׂה	קֶדֶם[r]׃ וְהָלְכוּ[r] בָנָיו[r] וְעָשׂוּ[s] מִשְׁתֶּה[o] בֵּית	
	אִישׁ[s] יוֹמוֹ[r] וְשָׁלְחוּ[b] וְקָרְאוּ[c] לִשְׁלֹשֶׁת	
אח[m] שָׁתָה	אַחְיוֹתֵיהֶם[k] לֶאֱכֹל[l] וְלִשְׁתּוֹת[m] עִמָּהֶם׃	
נקף יום	וַיְהִי[r] כִּי[p] הִקִּיפוּ[r] יְמֵי[r] הַמִּשְׁתֶּה[r] וַיִּשְׁלַח	
שָׁלַח קָדַשׁ	אִיּוֹב[u] וַיְקַדְּשֵׁם[r] וְהִשְׁכִּים[r] בַּבֹּקֶר	
עָשָׂה עֹלָה	וְהֶעֱלָה[r] עֹלוֹת[r] מִסְפַּר[r] כֻּלָּם[r] כִּי[s] אָמַר	
סָפַר	אִיּוֹב[a] אוּלַי[k] חָטְאוּ[l] בָנַי[m] וּבֵרְכוּ[n] אֱלֹהִים	
	בִּלְבָבָם[p] כָּכָה[q] יַעֲשֶׂה[r] אִיּוֹב[r] כָּל[r] הַיָּמִים׃	
בוא	וַיְהִי[r] הַיּוֹם[r] וַיָּבֹאוּ[r] בְּנֵי[r] הָאֱלֹהִים	
נצב	לְהִתְיַצֵּב[p] עַל[r] יְהוָה[r] וַיָּבֹא[u] גַּם[s] הַשָּׂטָן	
	בְּתוֹכָם׃ וַיֹּאמֶר[r] יְהוָה[r] אֶל[m] הַשָּׂטָן	
בוא עָנָה	מֵאַיִן[o] תָּבֹא[r] וַיַּעַן[p] הַשָּׂטָן[r] אֶת[r] יְהוָה	
אָמַר הָלַךְ	וַיֹּאמַר[r] מְשׁוֹט[r] בָּאָרֶץ[r] וּמֵהִתְהַלֵּךְ	
שׂום	בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר[r] יְהוָה[r] אֶל[r] הַשָּׂטָן[r] הֲשַׂמְתָּ	
כְּמוֹ	לִבְּךָ[s] עַל[s] עַבְדִּי[r] אִיּוֹב[r] כִּי[r] אֵין[r] כָּמֹהוּ	
	בָּאָרֶץ[m] אִישׁ[o] תָּם[p] וְיָשָׁר[q] יְרֵא	
	אֱלֹהִים[s] וְסָר[r] מֵרָע[r]׃ וַיַּעַן[r] הַשָּׂטָן[r] אֶת[r]	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb. Job.i. | Trāsla.B.Vie. | Trāsl.Gre.lxx..cū iter.latina.

יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר֙ הַֽשָּׂטָ֔ן יֵרֵ֖א אִיּ֑וֹב
ʼaitᵇNūquid fruſtraᵃiob ᶜtimet ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜdeum?ᶠNonneᵍtuʰvallaſtiˡeumᵏac ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˡdomū eiusᵐvniuerſamqꝫ ᵒſubſtantiāᵖeiusᵠp circuitū?ʳOperiᵇˢmanuū eiꝰ ᵗbñdixiſti:ᵘ& poſſeſſio eiꝰ ˣcreuitʸin terra?ᶻSedᵃextē de paululūᶜmanū tuā:ᵇ& tangeᶜcunctaᶠ quᵉpoſſidet:ᵍniſiʰinᶦfaciem ꝯꝯꝯꝯ ᵐbñdixerit tibi.ⁿDixit ergoᵒdñsᵖadᵠſathan.ʳEcce ˢvniuerſaᶠqᵘ habetᵏin manu tua ſunt:ˡtm̄ ᵗin cū ᵘnec ᵇextēdasᶜ manum tuam. ᵇEgreſſuſqꝫ eſtᶜſathāᵈaᵉfacieᵇ dñi.ᶠCum autē quadam ᵍdieʰfiliiᵐ& filie eius ⁿcomederentᵒ& biberent ᵖvinūᵠin domoʳfratris ſui ˢprimogeniti :ᵗnuncius ᵘvenitᵛadʷiob qui diceret. ˣBouesʸarabantᶻ& aſine ᵃpaſcebantur ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇiuxtaᶜeos:ᵈ& irruerūtᵉſa beiʰ tuleruntqꝫ omniaᶦ& ᵐpueros" percuſſerunt ᵖgladio:ᵠ& cuaſi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʳegoˢ ſolusᵗ vt nunciarem ᵘtibi.Cunqꝫ ᵛadhucʷ illeˣ loqueturʸ venitᶻ alterᵃ: ᵇ& dixit.ᶜIgnisᵈdei ꝯꝯꝯꝯ ᵉcecidit ᶠe celo :ᵍ& tactas ʰoues ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ⁱpueroſqꝫ" conſumpſit: ᵏ& effugi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ˡegoᵐ ſolusⁿ vt nūciarem ᵒtibi.Sed &ᵖadhucᵠilloʳ loquēte:ˢvenitᵗaliᵘ:ᵛ& dixit. ʷChaldeiˣ fecerunt ʸtres ᶻturmas :ᵃ& inuaſerunt ᵇcamelos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜ& tulerūt eos : necnō ᵈ& ᵉpueros ᶠpcuſſerᵗ ᵍ gladio ʰ& ⁱegoʲ fugiᵏ ſolusˡ vt nū ciarem" tibi. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵐAdhucⁿ loqbaturᵒ illeᵖ:ᵠ& eccerʳaliˢᵗ itrauitᵘ:ᵛ& dixit. ʷFiliis tuisˣ & filiabᵘʸ veſcē tibusᶻ& bibētibᵘᵃ vinūᵇ in domoᶜ frīs ſuiᵈ primogeniti:ᵉ repēte" ventusᶠ vehemēsᵍ irruitʰa regioneⁱ deſerti:ʲ& concuſſitᵏqttuor ˡangulosᵐ domⁿ: queᵒ corruens oppreſſitᵖ liberos tuos ᵠ& mortui ſunt:ʳ& effugi ˢegoᵗ ſolus ꝯꝯꝯ ᵘvt nunciarem ᵛtibi.Tunc ʷſurrexitˣ iob: ʸ& ſcidit ꝯ ᶻveſtimēta ſua :ᵃ& tonſo ᵇcapiteᶜ corruens ꝯꝯꝯꝯ ᵈin terram :ᵉ adorauitᶠ& dixit.ᵍNudus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʰegreſſus ſūⁱ de vteroʲ matris mee:ᵏ& nudusˡ reuertarᵐ illuc.ⁿ Dñsᵒ dedit :ᵖ dominᵠ abſtulitʳ ſitˢ nomen ᵗdominiᵘ benedictū.ᵛ In oibusʷ hisˣ nonʸ peccauit

ד יהוה ויאמר השטן ירא איוב
τ dixit cozā dño: nūqd fruſtra iob timet
καὶ εἶπεν γ ναητι τ κυρίου, μὴ δ ωρεὰν ἰὼβ φοβεῖται τὸν
deū: nōne tu circūuallaſti exteriora ei⁹ τ interiora eo
θεόν ; οὐχὶ σὺ περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτ καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκί
mꝰ ei⁹: τ oium q̄ ſunt et in circuitu oꝝ
ας αὐτ , καὶ πάντων τῶν ὄντων αὐτῷ κύκλῳ τὰ ἔργα τῶν
manuū ei⁹ bñdixiſti: τ pecora ei⁹ multa feci
χειρῶν αὐτ ηὐλόγησας ; καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλά ἐστι
ſti in terra: ſed mitte manū tuā: τ
σας ἐπὶ τῆς γῆς ; ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου , καὶ
tāge oꝛa q̄ habet niſi in facie tuā bñdixerit
ἅπαντα ὅσα ἔχει εἰ μὴ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει
tibi, tūc dixit dñs diabolo: ecce oꝛa q̄cūqꝫ ſūt
σε . τότε εἶπεν κ̄ς τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐστὶν
ei: do in manu tua: ſed cū ne tetigeris.τ e
αὐτῷ , δίδωμι ἐν τῇ χειρί σου, ἀλλὰ αὐτ μὴ ἅψῃ. καὶ ἐξ
greſſ⁹ē diabol⁹ a dño. τ fuit ſicut dies hec:
ἦλθεν ὁ διάβολος παρὰ τ κυ . καὶ ἦν ὡς ἡμέρα αὕτη,
filiꝭ iob τ filie ei⁹ bibebāt vinū in domo
οἱ υἱοὶ ἰὼβ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἔπινον οἶνον ἐν τῇ οἰκίᾳ
fratris ſui ſenioꝛis: τ ecce nunci⁹ ve
τ ἀδελφοῦ αὐτῶν τ πρεσβυτέρου , καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλ
nit ad iob τ dixit ei: iuga boū arabāt:
θε πρὸς ἰὼβ καὶ εἶπεν αὐτῷ , τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἠροτρία ,
τ femine aſine paſcebanꝫ adherentes eis τ irruit
καὶ αἱ θήλειαι ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμεναι αὐτῶν καὶ ἐπέπεσεν
ſaba τ captiuas duxerūt eas: τ pueros inter
σαβὰ καὶ ᾐχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τ παῖδας ἀπέ
fecerūt in gladiꝭ: ſaluatus ā te go ſol⁹ veni vt nun
κτειναν ἐν μαχαίραις, σωθεὶς δ ἐγὼ μόνος ἦλθον τ ἀπαγ
ciarē tibi. adhuc hoc loquēte: venit ali⁹ τ dixit
γεῖλαί σοι. ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος καὶ εἶπε πρὸς ἰὼβ,
chaldei ipoſuerūt tres turmas τ circuierūt
οἱ χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχὰς καὶ ἐκύκλωσαν τὰς
camelos τ captiuas tulerūt eas: τ pueros
καμήλους καὶ ᾐχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας
interfecerūt in gladiꝭ: euaſi ā te go ſol⁹ τ veni vt
ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις, ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τ
nunciarē tibi. adhuc hoc loquente: ali⁹ nunci⁹
ἀπαγγεῖλαί σοι. ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἄλλος ἄγγελος
venit dicēs iob: filiꝭ tuis τ filiab⁹
ἔρχεται λέγων τῷ ἰὼβ , τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων
veſcentib⁹ τ bibentib⁹ apud ffrem ſuū ſenio
ἐσθιόντων καὶ πινόντων παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρε
rē: repēte ventus mag⁹ irruit ex vſerto τ
σβυτέρῳ, ἐξαίφνης ἄνεμος μέγας ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ
tetigit quattuoꝛ angulos dom⁹: τ corruit dom⁹
ἥψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία
sup filios tuos τ mortui ſunt: euaſi ā te go ſo
ἐπὶ τὰ παιδία σου καὶ ἐτελεύτησαν , ἐσώθην δὲ ἐγὼ μό
lus τ veni vt nunciarē tibi. ſic ſurgēs iob ſcidit
νος καὶ ἦλθον τ ἀπαγγεῖλαί σοι. οὕτως ἀναστὰς ἰὼβ διέῤῥη
veſtimēta ſua: τ totōdit comā capitis
ξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ , καὶ ἐκείρατο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς
ſui: τ cadēs humi adorauit τ dixit: ipe nu
αὐτ , καὶ πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησε καὶ εἶπεν, αὐτὸς γυμ
d⁹ egreſſ⁹ſū de vtero matris mee: nud⁹ τ reuertar
νὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μ̄ρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι
illuc. dñs dedit dñs abſtulit: ſicut dño placuit ſic
ἐκεῖ . ὁ κ̄ς ἔδωκεν ὁ κ̄ς ἀφείλετο, ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν οὕτω
τ factū eſt: ſit nomē dñi benedictū. in his
τω καὶ ἐγένετο , εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον . ἐν τούτοις
oib⁹ q̄ acciderūt ei nihil peccauit
τοῖς πᾶσιν τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἥμαρτεν ꝯꝯ

Iob labijs cozā dño: t nō de-
ἸΩΒ τοῖς χείλεσιν ἐναντι τοῦ κυρίου, καὶ οὐκ ἔδω-
dit stultitiā deo.
κεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ. Ca.2.

Rūrsū aūt sicut dies hec t venerūt filij dei
Ἐφύτο δὲ ὡς ἡμέρα αὕτη καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ
vt astarēt cozā dño: t diabol⁹ venit in
παραστῆναι ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν
medio eox vt astaret coā dño. t dixit
μέσῳ αὐτῶν παραστῆναι ἐναντι τοῦ κυρίου· καὶ εἶπεν ὁ
dño diabolo: vnde tu venis? tūc dixit dia
κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν σὺ ἔρχῃ; τότε εἶπεν ὁ διά-
bol⁹ cōā dño: postq̄ discurri eā q̄ sub celo t
βολος ἐναντίον τοῦ κυρίου, διαπορευθεὶς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν καὶ
circuiui vniuersā adsū. dixit aūt do
ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν πάρειμι. εἶπε δὲ ὁ κύ-
mi⁹ ad diabolū: p̄sideraſti igit̄ seruū meū
ριος πρὸς τὸν διάβολον, προσέχες οὖν τῷ θεράποντί μου
iob: q̄ nō est sc̄m eū ex his q̄ in terra: homo
Ἰὼβ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ᾽ αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος
innocēs: verax: sine defectu: pi⁹: abstinēs ab
ἄκακος, ἀληθινός, ἄμεμπτος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ
omni malo: adhuc q̄ adheret innocentie tu aūt dixisti:
παντὸς κακοῦ, ἔτι τε ἔχεται ἀκακίας· σὺ δὲ εἶπας, τὰ
substantiā ei⁹ frustra pdere. suscipiēs aūt
ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενῆς ἀπολέσαι· ὑπολαβὼν δὲ ὁ
diabol⁹ dixit dño: pellē pro pelle: t oia
διάβολος εἶπε τῷ κυρίῳ, δέρμα ὑπὲρ δέρματος, καὶ πάν-
q̄cūq̄ sunt homini pro aīa sua dabit:
τα ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δώσει,
ꝺn̄imo aūtē mitte manū tuā t tāge ossa
δυμὴν δὲ ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἅψαι τῶν ὀστῶν
ei⁹ t carnes ei⁹: sinō in faciē tibi be-
αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, εἰμὴ εἰς πρόσωπόν σε εὐλο
nedicet dixit aūt dñs diabolo: ecce trado
γήσει. εἶπε δὲ ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ παραδίδωμί
tibi eū: tm̄ aīam illi⁹ seruā. t egressꝰ ē
σοι αὐτόν, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φύλαξον· καὶ ἐξῆλθεν
diabol⁹ a dño: t pcussit iob vlcere ma
ὁ διάβολος ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ ἔπαισε τὸν Ἰὼβ ἕλκει πο
lo a pedib⁹ vsq̄ ad caput. a accepit sibi te-
νηρῷ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς· καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὄστρα-
stā: vt sanie raderet: t ipe sedebat int⁹ in cinere.
κον, ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῇ κοπρίᾳ·
t dixit ei vxor sua: vsq̄ quo tolerabis? sed
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μέχρι τίνος καρτερήσεις; ἀλλὰ
dic q̄dā verbū contra deū t morere. ille aūt inspicies eā
εἰπόν τι ῥῆμα πρὸς θεὸν καὶ τελεύτα· ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐ-
dixit: vtqd tanq̄ vna stultaꝝ mulieꝝ locuta
τῇ εἶπεν, ἵνα τί ὡσεὶ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλη-
es? si bona suscepimꝰ de manu dñi: mala nō
σας; εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐκδεξάμεθα ἐκ χειρὸς κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ
sustinebimꝰ? in his oibꝰ q̄ acciderūt ei ni
ὑποίσομεν; ἐν τούτοις πᾶσιν οἷς συμβεβήκασιν αὐτῷ οὐ
hil peccauit iob labijs suis cozā deo. cū audis
δὲν ἥμαρτεν Ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. ἀκούσαν-
sent aūt tres amici ei⁹ mala oia q̄ supuenissēt
τες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα τὰ ἐπελθόντα
ei: venerūt vnusq̄sq̄ de ꝓpria regione ad cōso
αὐτῷ, πᾶς ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας τ πρακα
landū eū: cliphaz themanoꝝ rex: baldad
λέσαι αὐτόν, ἐλιφὰζ ὁ θαιμανῶν βασιλεύς, Βαλδὰδ ὁ
saucheoꝝ tyrann⁹: sophar mineoꝝ rex. t ve-
σαυχαίων τύραννος, σωφὰρ ὁ μιναίων βασιλεύς· καὶ πα
nerūt ad eū vnanimit vt cōsolarent̄ t visi
ρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν τ παρακαλέσαι καὶ ἐπι
tarēt eū. cū vidissēt aūt eū ꝓcul nō cognoue
σκέψασθαι αὐτόν. ἰδόντες δὲ αὐτὸν πόρρωθεν οὐκ ἐπέγνω
rūt. t exclamātes voce magna plozauerūt scidētes vnus
σαν· καὶ βοήσαντες φωνῇ μεγάλῃ ἔκλαυσαν ῥήξαντες ἕ
quisq̄ suā vestē: t spargentes terrā
καστος τὴν ἑαυτοῦ στολήν, καὶ κατασπασάμενοι γῆν ⟨⟨⟨

rIob neqꝫ stultū quidc̄o
tra deū locutus est. 2.
HActū est aūt cū qua-
dāb die venissentb filii
c dei: & starēt corā dño:
yenissetk quoqꝫ satham
minter eos: & staret in cō
spectu eius: qyt diceret
rdñs ad satham. Vnde
rvenis? Qui respondens
dait. Circuiui terram:
⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
& perābulaui eam. Et
dixitk dominus ad ⟨⟨⟨⟨⟨
msatham. Nunquid cōsi-
deraſti seruum meū iob
q̄ nō sit ei similis in ter
ra vir simplex & rectꝰ ac
timens deum & rece-
dens a malo & adhuc ⟨⟨
retinēs innocentiā. Tu aūt
cōmouisti me aduersus
eū vt affligerē eū frustra.
Cui rīdens sathan ait.
Pellem pro pelle & cūc-
ta que habet homo ⟨⟨⟨
dabit pro anima sua:
alioquin mitte ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
manū tuā: & tange os
eius & carnē: & tūc vide
biq̄ in faciē benedicat
tibi: dixit ergo domin⁹
ad sathan. Ecce in ma-
nu tua est: veruntamen
animam illius serua.
Egressus igitur sathā a
facie domini: percussit
iob vlcere pessimo ⟨⟨⟨
a planta pedis vsq̄ ad
verticē eius. Quite scita sa
niem radebat: sedens in
sterquilinio. ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
Dixat autē illi vxor sua.
Adhuc tu ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
pmanes in simplicitate
tua? Bñdic deo & more
re. Qui ait ad illā. Qua
si vna de stultis mulieri⁹
locuta es. Si bona suscepimus de manu ⟨⟨⟨⟨⟨
dei: mala quare non sustineamus? ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
In oībus his nō peccaut iob labiis suis. Igitur
audientes tres amici
iob ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
omne malum quod ac-
cidisset ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
ei: venerunt singuli de
loco suo: eliphaz ⟨⟨⟨⟨⟨
themanites & baldath
suites: & sophar ⟨⟨⟨⟨⟨⟨
naamathites. Cōdixerāt
enī vt pariter venientes
visitaret eum & cōsola
rentur. Cunqꝫ eleuassent
procul oculos suos: nō
cognouerunt eum. ⟨⟨⟨
Et exclamantes ploraue
runt: sciſſisqꝫ ⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨⟨
vestibus sparserunt pul
uerem super caput suū

Cap.ij.

אִיּוֹב וְלֹא נָתַן תִּפְלָה לֵאלֹהִים׃
וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה וַיָּבוֹא גַּם הַשָּׂטָן
בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן אַי מִזֶּה תָּבֹא וַיַּעַן
הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמַר מִשּׁוֹט בָּאָרֶץ
וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב
כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָּאָרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר
יְרֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע וְעוֹדֶנּוּ
מַחֲזִיק בְּתֻמָּתוֹ וַתְּסִיתֵנִי בּוֹ לְבַלְּעוֹ
חִנָּם׃ וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה וַיֹּאמַר
עוֹר בְּעַד עוֹר וְכֹל אֲשֶׁר לָאִישׁ
יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ׃ אוּלָם שְׁלַח נָא
יָדְךָ וְנַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ אִם
לֹא אֶל פָּנֶיךָ יְבָרֶכֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל הַשָּׂטָן הִנּוֹ בְיָדֶךָ אַךְ אֶת
נַפְשׁוֹ שְׁמֹר׃ וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מֵאֵת
פְּנֵי יְהוָה וַיַּךְ אֶת אִיּוֹב בְּשְׁחִין רָע
מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ׃ וַיִּקַּח לוֹ חֶרֶשׁ
לְהִתְגָּרֵד בּוֹ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ
הָאֵפֶר׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עוֹדְךָ
מַחֲזִיק בְּתֻמָּתֶךָ בָּרֵךְ אֱלֹהִים וָמֻת׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבָלוֹת
תְּדַבֵּרִי גַּם אֶת הַטּוֹב נְקַבֵּל מֵאֵת
הָאֱלֹהִים וְאֶת הָרָע לֹא נְקַבֵּל
בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בִּשְׂפָתָיו׃
וַיִּשְׁמְעוּ שְׁלֹשֶׁת רֵעֵי אִיּוֹב
אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת הַבָּאָה
עָלָיו וַיָּבֹאוּ אִישׁ מִמְּקֹמוֹ אֱלִיפַז
הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי וְצוֹפַר
הַנַּעֲמָתִי וַיִּוָּעֲדוּ יַחְדָּו לָבוֹא
לָנוּד לוֹ וְלַנֲחֲמוֹ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת
עֵינֵיהֶם מֵרָחוֹק וְלֹא הִכִּירֻהוּ
וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וַיִּקְרְעוּ אִישׁ
מְעִלוֹ וַיִּזְרְקוּ עָפָר עַל רָאשֵׁיהֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb. Tex.he.Job.iij. Trásla.B.Vie. Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina:

Pitiua.heb.	Tex.he.Job.iij.	Trásla.B.Vie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina:
יום	יוֹם	in celum. [g] Et ſederunt [h] cum eo [i] in terra [k] ſeptem [l] diebus [m] & ſeptem [n] noctibus: [o] & nemo [p] loq̃batur [q] ei [r] verbū. [s] Videbant [s] enī [r] dolorem eſſe vehementem.	aſſederũt iuxta eũ ſeptẽ dies ⁊ ſeptẽ noctes: ⁊ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον, ἑώρων γὰρ τὴν plagã graue exiſtẽtẽ ⁊ magnã valde. πληγὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα.
ראה	רָאָה		
מאד:	מְאֹד׃		
Cap iiij.			Ca.3.
פה	פָּרַח	Post [t] hec [c] aperuit [o] [o] ſob [o] os ſuũ: [s] & maledixit [t] diei ſue [o][o][o][o][o][o][o] [m] & locutus eſt. [n] Pereat [o] dies [q] in qua [p] natus ſum: [o][o] [r] & nox in qua [o] dictũ eſt: [c] cõceptꝰ eſt [u] hõ. [x] Dies [r] illa [s] vertatur ī [a] tenebras. [b] Nõ [c] requirat eũ [o] de [c] deſup: [r] & non [s] illuſtretur [t] lumine. [x] Obſcurent eum [t] tenebre [m] & vmbra mortis: [o] occupet [p] eum [q] caligo & [r] iuoluatur [s] amaritudie. [u] Nocte [c] illam [x] tenebroſus turbo [r] poſſideat. [a] Nõ [b] cõputetur [c] in diebus [o] anni: [s] nec [c] numeretur in [r] menſibus. [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o] [m] Sit [k] nox [t] illa [u] ſolitaria: [o] nec [o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o][o] [q] laude digna. [s] Maledicãt [c] ei [r] qui maledicunt [u] diei: [x] qui pati ſunt [r] ſuſcitare [c] leuiathan. [a] Obtenebrẽtur [b] ſtelle [c] caligine eiꝰ. [o] Expectet [c] lucem [r] & nõ [b] videat: [s] nec [c] ortũ ſurgẽtis [x] aurore. [t] Quia [m] non [n] cõcluſit [o] oſtia [r] ventris q portauit me: [q] nec abſtulit [t] mala [a] ab oculis meis. [c] Quare [n] nõ [r] in vulua [t] mortuus ſum: [a] egreſſus [s] ex vtero nõ ſtatim [b] perii? [c] Quare [o] exceptus [c] genib? [r] cur [t] lactat? [a] vberib? [i] Nunc [c] eñ [m] dormiẽs [n] ſilerẽ: [o] & ſõno meo [q] requeſcerẽ [o] cum [c] regibus [u] & cõſulibus [x] terre: [r] qui edificãt [a] ſibi [i] ſolitudines: [b] aut [c] cum [o] principib? [r] qui poſſidẽt [c] aurũ: [s] & [a] replent [b] domos ſuas [t] argento. [x] Aut [t] ſicut abortiuũ [m] abſconditum [n] non [o] ſubſiſterẽ: vel [p] qui concepti [q] non [r] viderunt [a] lucem. [t] Ibi [u] impij [x] ceſſauerunt a [o][o][o][o][o] [t] tumultu: [r] & ibi [a] requieuerũt [a] feſſi [c] robore: & q̃n dam [c] vincti [o] pariter [r] ſine moleſtia. [g] Non [b] audierũt [r] vocem [x] exactoris. [t] Paruus [m] & magnus [n] ibi [o] ſunt [p] & ſeruus [q] liber [r] a domino ſuo. [o] Quare [n] miſero [t] data eſt [r] lux [x] & vita [r] his q in amaritudine [o][o][o][o][o][o] [a] anime ſunt? [b] Qui expectant [c] mortẽ [r] & nõ venit: [c] quaſi effodientes [r] theſaurũ: [g] gaudentq; vehementer [t] cum [m] inuenerint [n] ſepulchrum. [o][o][o][o][o][o][o]	aſſederũt iuxta eũ ſeptẽ dies ⁊ ſeptẽ noctes: ⁊ παρεκάθησαν αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας, καὶ nemo illoꝝ locutꝰ eſt ad eũ verbũ: videbãt enī ὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον, ἑώρων γὰρ τὴν plagã graue exiſtẽtẽ ⁊ magnã valde. πληγὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα.
עד	עָד		
יום	יוֹם		
אבד	אָבַד		
ילד	יָלַד		
הוא	הַהוּא		
היה	הָיָה		
חשך	חֹשֶׁךְ		
על	עָלָה		
נגה	נְגַהּ		
טוב	טוֹב		
היה	הָיָה		
לא	לֹא		
ראה	רָאָה		
רנן	רִנָּה		
גיל	גִּיל		
לח	לַח		
אסר	אָסַר		
גבר	גֶּבֶר		
עד	עַד		
לוה	לִוְיָתָן		
כוכב	כּוֹכְבֵי		
נשף	נִשְׁפָּהּ		
כסה	כְּסָהוּ		
ראה	רְאָה		
שחר	שַׁחַר		
נתק	נִתַּק		
עש	עָשׁ		
נוח	נוֹחַ		
ארץ	אֶרֶץ		
חרב	חָרְבוֹת		
למו	לָמוֹ׃		
שור	שָׂרִים		
בלא	בָּלְאוּ		
טמן	כְּמוֹ טָמוּן		
בית	בַּיִת		
טמן	טָמַנְתִּי		
עלל	עָלָל		
היה	הָיָה		
לא	לֹא		
ראה	רָאָה		
נוח	נָחַת		
עצר	עָצְרוּ		
יחד	יַחַד		
אסיר	אֲסִירִים		
שמע	שָׁמְעוּ		
קול	קוֹל		
נגש	נוֹגֵשׂ׃		
קטן	קָטֹן		
גדול	וְגָדוֹל		
שם	שָׁם		
הוא	הוּא		
עבד	עֶבֶד		
חפשי	חָפְשִׁי		
מאדניו	מֵאֲדֹנָיו׃		
יתן	יִתֵּן		
לעמל	לֶעָמֵל		
אור	אוֹר		
חיים	וְחַיִּים		
למרי	לְמָרֵי		
נפש	נָפֶשׁ׃		
חכה	הַמְחַכִּים		
למות	לַמָּוֶת		
ואינו	וְאֵינֶנּוּ		
חפר	כְּהַחְפְּרָם		
טמן	מִטְמוֹנִים׃		
שמח	הַשְּׂמֵחִים		
גיל	אֶלְ־גִּיל		
ישיש	יָשִׂישׂוּ		
כי	כִּי		
מצא	יִמְצְאוּ		
קבר	קָבֶר׃		
שוש	שׂוּשׂ		
מצא	מָצָא		

viro requies: cui⁹ via abſcōdita eſt: cōcluſit cīm
ἀνδρὶ ἀνάπαυσις, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, συνέκλεισε γὰρ ὁ
cōtra eū. ante cīm cibos meos ſuſpirīū venit mihi
θεὸς κατ' αὐτοῦ. πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμὸς ἥκει μοι
& fundent q̄ſi aque rugit⁹: timor cīm quē cogi
καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυχήματα, φόβος γὰρ ὃν ἐφρόν
tauī venit mihi. & quē timuerā occurrit mihi. neq; pacē
τισα ἦλθέ μοι, καὶ ὃν ἐδεδοίκειν συνήντησέ μοι. οὔτε εἰρήνευ
ego: neq; ſilui: neq; quieui: venit ātē mihi idignatio.
σα, οὔτε ἡσύχασα, οὔτε ἀνεπαυσάμην, ἦλθε δέ μοι ὀργή.

Cap.iiij. Respōdens aūt eliphaz themanites dicit: ſi cepe=
Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαμανίτης λέγει, εἰ λη=
rim⁹ loqui ad te: moleſte accipies: ſi ātē verbo⁹ tuo⁹
μᾶται λαλῆσαι πρός σέ, κοπιάσεις; ἰσχὺν δὲ ῥημάτων σου
q̄s feret: ſi cīm tu admoniſti multos & man⁹
τίς ὑποίσει; εἰ γὰρ σὺ ἐνουθέτησας πολλοὺς καὶ χεῖρας
debiles cōſolat⁹ es: languētes q̄s erexiſti ver
ἀδυνάτους παρεκάλεσας, ἀδυνατοῦντάς τε ἐξανέστησας ῥή=
bis: genib⁹ q̄s impotentib⁹ fiduciā cirēſpoſuiſti. nūc ātē
μασι, γόνασί τε ἀδυνατοῦσι θάρσος περιέθηκας. νυνὶ δὲ
venit ſup te dolor & tetigit te: tu aūt acceleraſti. nūqd
ἦλθέ σε πόνος καὶ ἥψατό σου, σὺ δὲ ἐταράχθης. μὴ τὸ
non timor tu⁹ eſt in ſtultitia & ſpes tua &
σὸν ἆρα φόβος σου ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἐλπίς σου καὶ
malitia vie tue: recordare igit: q̄s exīs mund⁹ pe
κακία τῆς ὁδοῦ σου; μνήσθητι δὴ τίς ὢν καθαρὸς ἀ=
riit: aut q̄n veraces radicit⁹ pericrūt: quēadmodū
πώλετο, ἢ πότε ἀληθινοὶ ὁλόῤῥιζοι ἀπώλοντο, καθὼς ἐγὼ πρὸ
& ego vidi arantes abſurda: q̄ſ ſeminauerūt
σῶν εἶδον τοὺς ἀροτριῶντας τὰ ἄτοπα, οἳ καὶ σπείραντες
ea: dolores metēt ſibi. a p̄cepto do
αὐτά, ὀδύνας θερίουσιν ἑαυτοῖς. ἀπὸ προσάγματος κυ
mini peribūt: ab aūt ſpū tre ei⁹ dele=
ρίου ἀπολοῦνται, ἀπὸ δὲ πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ ἀφανι
buńt. rugit⁹ leonis: vox aūt leene: ſuperbia
σθήσονται. φωνὴ λέοντος, φωνὴ δὲ λαίνης, γαυρίαμα
aūt draconū extincta ē. myrmicoleo perūt eo q̄ nō
δὲ δρακόντων ἐσβέσθη. μυρμηκολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ
haberet p̄dā catuli leonū defecerūt admuicē: ad me
ἔχειν θήραν. σκύμνοι λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους, πρός ἐμὲ
aūt ꝓiectū ē abſcōdite in furto. vtrū nō ſuſcipiet mea
δὲ ἐλαλήθη λαθραίως ἐν κλοπῇ. πότερον οὐ δέξεταί μου τὸ
auris indecētia ab eo: in horrore ab viſione mea no
οὖς ἐξαίσια παρ' αὐτοῦ; εἰ ἐκπλήξεται ἀπ' ὁράματός μου νυκτὸς
curna incidens timor ſup hoīes: horror aūt mihi oc=
φοβηθοῦ ἐπὶ πόνοις φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, φρίκη δέ μοι συ
currit & tremor & valde mea oſſa q̄uſſit:
νήντησε, καὶ τρόμος καὶ μεγάλως μου τὰ ὀστᾶ συνέσεισε,
& ſp̄ūs in facīē meā irruit: horruerūt aūt mei
καὶ πνεῦμα ἐπὶ προσώπου μου ἐπῆλθεν, ἐφρίξαν δέ μου
pili & carnes: ſurrexi & nō cognouī: vidi & nō erat
τρίχες καὶ σάρκες, ἀνέστην καὶ οὐκ ἐπέγνων, εἶδον καὶ οὐκ ἦν
forma ante oculos meos: ſed aurā & vocē audiui.
μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὔραν καὶ φωνὴν ἤκουον.
ddem: nūqd mūd⁹ erit mortalis coā dño: aut ab
μήτι γάρ, μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἐναντίον τοῦ κυρίου; ἢ ἀπὸ
opib⁹ ſuis ſculpabilis vir: ſi ↄtra pueros ſuos nō cre
τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνήρ; εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πι
dit: cōtra aūt angelos ſuos obliquū q̄d excogitauit, eos aūt
στεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. τοὺς δὲ
q̄ habitāt domos luteas ex q̄b⁹ & ipſi ex eodē
κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ
luto ſumus: pcuſſit eos tinee in modū: & a ma
πηλοῦ ἐσμέν, ἔπαισεν αὐτὰς σκώληξ τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐ
ne vſq; ad veſpā nō ap̄li⁹ ſūt: eo q̄ nō potuerūt ip̄i
θεν ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι ἦσαν, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰς
ſe adiuuare perierūt. abſtulit reliquū eo=
ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο. συνέκρυψε τὸ ὑπολείμμα αὐ=
rū in eis: perierūt eo q̄ nō habuerūt eis ſapiam.
τῶν ἐν αὐτοῖς, ἀπώλοντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοῖς σοφίαν, Ca.5.
Voca aūt ſi dſpiā te audiet: aut ſi aliquē ange lo⁹
Ἐπικάλεσαι δή, εἴ τίς σοι ὑπακούσεται, ἢ ἑνὶ τινα ἀγγέλων

1 Viro⁹ cui⁹ abſcondita eſt
2 via: & circundedit eum
3 deus tenebris. Antecp̄
4 comedo a ſuſpiro: ꝯꝯꝯꝯ
5 & quaſi inūdātes aque
6 ſic rugit⁹ me⁹: qa timor
7 quē timebā euenit mihi:
8 & qd verebar accidit.
9 Nonne diſſimulaui: nō
10 ne ſilui: nonne ꝯꝯꝯꝯꝯ
11 quieui: Et venit ſup me
12 indignatio. 4.
Respondēs āt eliphaz
13 themanites: dixit.
14 Si cepim⁹ loq; tibi forſitā
15 moleſte accipies. Sed cō
16 ceptū ſmonē tenere qs
17 poterit: Ecce docuiſti
18 multos: & man⁹ laſſas
19 roboraſti: vacillātes cō
20 firmauerūt ſmones tui:
21 & genua tremētia cōfor
22 taſti. Nūc aūt venit ſup
23 te plaga: & defeciſti: tetī=
24 gitte & conturbatus es.
25 Vbi ē timor tu⁹: fortitu
26 do tua: & pacīētia tua: &
27 pfectio viarū tuarū: Re=
28 cordare obſecro te: quis
29 vnq̄ innocēs piit: aut q̄n
30 recti deleti ſunt: Quin=
31 poti⁹ vidi eos q operātur
32 iniqtatē: & ſemināt dolo=
33 res: & metūt eos: flan
34 te deo periſſe & ſp̄ū ire
35 eius eſſe cōſumptos. Ru
36 git⁹ leonis & vox leene:
37 & dentes catulo⁹ leonū
38 cōtriti ſūt. Tigris periit
39 eo q̄ nō haberet predā
40 & catuli leonis diſſipati
ſunt. Porro ad me dictū
41 eſt verbū abſcōditum: &
42 q̄ſi furtiue ſuſcepit auris
43 mea venas ſuſurrii eius.
44 In horrore viſionis no
45 cturne q̄n ſolet ſopor
46 occupare hoīes: pauor
47 tenuit me & tremor &
48 oia oſſa mea pterrita ſūt.
49 Et cū ſp̄ūs me p̄ter trā=
50 ſiret: inhorruerunt pili
51 carnis mee. Stetit quidā
52 cui⁹ nō⁹ agnoſcebā vul
tum: imago corā oculis
53 meis: & vocē q̄ſi aure le=
54 nis audiui. Nūqd hō dei
55 cōparatiōe iuſtificabitur
56 aut factore ſuo purior
57 erit vir: Ecce q̄ ſuīūt ei
58 nō ſunt ſtabiles: & in an
gelis ſuis repit prauitatē.
Quāto magis hi q̄ hītāt
59 domos luteas: q̄ frenū
60 hūt ſūdamentū cōſumē
61 tur velut a tinea: de mā
62 ne vſq; ad veſpā ſuccidētur
63 & ga nullꝰ itelligit ſi etnū
64 pibūt. Qui aūt reliq̄ fue
65 rint auferētur de eis: mo
66 riētur & nō in ſapia. 5.
Voca ergo ſi ē q̄ tibi
67 rñdeat: & ad aliquē

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.be.Job.v. | Trāsla.B.Hie. | Trās.Gre.lxx.cū interp.latina:

מְקֹרְשִׁים תִּפְּנֶה׃ מִי לָאֱוִיל יַרְדֶּנּוּ כַּעַס פֶּנֶה אֱוִיל
וּפֹתֶה תָּמִית קִנְאָה׃ אֲנִי רָאִיתִי אֱוִיל יַרְדֶּנּוּ מוּת
מַשְׁרִישׁ וָאֶקֹב נָוֵהוּ פִּתְאֹם׃ יִרְחַקּוּ בָנָיו מִיֵּשַׁע וְיִדְכְּאוּ בַשַּׁעַר וְאֵין מַצִּיל
אֲשֶׁר קְצִירוֹ רָעֵב יֹאכֵל וְאֶל מִצְנִים יִקָּחֵהוּ וְשֹׁאֵף צְמִימִים חֵילָם׃ כִּי לֹא יֵצֵא מֵעָפָר אָוֶן וּמֵאֲדָמָה לֹא יִצְמַח עָמָל׃
כִּי אָדָם לְעָמָל יוּלָד וּבְנֵי רֶשֶׁף יַלְדוּ
אֲנִי אֶדְרֹשׁ אֶל אֱלֹהִים וְאֶל אֱלֹהִים אָשִׂים דִּבְרָתִי ׃
עֹשֶׂה גְדֹלוֹת וְאֵין חֵקֶר נִפְלָאוֹת וְאֵין מִסְפָּר׃
עַד אֵין מְסַפֵּר׃ הַנֹּתֵן מָטָר עַל פְּנֵי אָרֶץ וְשֹׁלֵחַ מַיִם עַל פְּנֵי חוּץ׃
לָשׂוּם שְׁפָלִים לְמָרוֹם וְקֹדְרִים רוּם׃
שׁבֵר מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמִים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה יְדֵיהֶם תּוּשִׁיָּה׃ לֹכֵד חֲכָמִים בְּעָרְמָם וַעֲצַת נִפְתָּלִים נִמְהָרָה׃ יוֹמָם יְפַגְּשׁוּ חֹשֶׁךְ וְכַלַּיְלָה יְמַשְׁשׁוּ בַצָּהֳרָיִם ׃ וַיֹּשַׁע מֵחָרֶב
מִפִּיהֶם וּמִיַּד חָזָק אֶבְיוֹן׃ וַתְּהִי לַדַּל תִּקְוָה וְעַוְלָתָה קָפְצָה פִּיהָ ׃ הִנֵּה
אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יוֹכִיחֶנּוּ אֱלוֹהַּ וּמוּסַר שַׁדַּי אַל תִּמְאָס ׃ כִּי הוּא יַכְאִיב וְיחַבֵּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה׃ בְּשֵׁשׁ
צָרוֹת יַצִּילֶךָּ וּבְשֶׁבַע לֹא יִגַּע בְּךָ רָע׃
בָּרָעָב פָּדְךָ מִמָּוֶת וּמִלְחָמָה מִיַּד חָרֶב׃ בְּשׁוֹט לָשׁוֹן תֶּחְבָּא וְלֹא
תִּירָא מְשֹׁד כִּי יָבוֹא׃ לְשׁוֹד וְלִכְפָּן תִּשְׂחָק וּמֵחַיַּת הָאָרֶץ אַל תִּירָא׃ כִּי
עִם אַבְנֵי הַשָּׂדֶה בְּרִיתֶךָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה תִּהְיֶה־לָּךְ׃ וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם
אָהֳלֶךָ וּפָקַדְתָּ נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא ׃ וְיָדַעְתָּ כִּי רַב זַרְעֶךָ וְצֶאֱצָאֶיךָ כְּעֵשֶׂב
הָאָרֶץ׃ תָּבוֹא בְּנֶלַח אֶלִי קֶבֶר כַּעֲלוֹת עֲרֵמָה׃
נְדִישׁ בְּעִתּוֹ תָּנֵה זֹאת חֲקַרְנוּהָ כֵּן הִוא שְׁמָעֶנָּה וְאַתָּה דַּע לָךְ׃

sctōrū cōuertere.' Vere stultū iterficit iracūdia: & paruulū occidit inuidia. Ego vidi stultum firma radice: & maledixi pulchritudini eius statim. Lōge fiēt filii eius a salute & cōterētur in porta: & nō erit qui eruat. cuius messem famelicus comedet & ipm rapiet armatus: & sitientes diuitias eius. Nihil in terra sine cā fit: & de humo nō egredietur dolor. Hō nascitur ad laborē: & auis ad volatū Quāobrē ego deprecabor deum: & deū ponā eloquiū meū: Qui facit magna & īscrutabilia: & mirabilia absq; nūero. Qui dat pluuiā sup faciē terre & irrigat aqs vniuersa. Qui ponit hūiles i sublime & merētes erigit sospitate Qui dissipat cogitatiōes malignorū ne possint iplere manū corū qđ cepant. Qui apprehēdit sapientes in astutia corū: & cōsiliū prauorū dissipat. Per dē īcurrēt tenebras: & quasi in nocte sic palpabūt in meridie. Porro saluū faciet egenū a gladio oris eorū: & de manu violenti pauperē. Et erit egeno spes: iniqtas aūt contrahet os suū. Beatus homo qui corripitur a deo. In crepatione ergo dñi ne reprobes: qa ipse vulnerat & medetur: percutit & manus eius sanabūt. In sex tribulationib liberabit te: & in septima nō tanget te malū. In fame eruet te de morte: & in bello de manu gladii. A flagello lingue absconderis: & non timebis calamitatē cū venerit. In vastitate & fame ridebis: & bestias terre non formidabis. Sed cū lapidib regionū pactum tuū: & bestie terre pacifice erunt tibi. Et scies qp pacem habeat tabernaculū tuū: & visitās speciē tuam non peccabis. Et scies qm̄ multiplex erit semen tuū: & progenies tua quasi herba terre. Ingredieris in abūdantia sepulchrū: sicut infertur aceruus tritici in tēpore suo. Ecce hoc vt inuestigauimus ita est: quod auditū mē te pertracta. 6.

sctōr videbis: et eni stultū interficit tracūdia: deceptū aūt inuidia. ego aūt vidi stultos radices iacentes & maledixi pulchritudini eox statim. lōge fiāt filij eox a salute & cōterent in porta minox: & nō erit q eruat. q enim illi messuerūt: famescēs comedet: ipt aūt ab armatis tollet & diripiet, & auferet. absorbeat eox fortitudo: nō eīt egredietur de terra labor: neq; de mōtib germinabit dolor. sed homo nascit labori: pulli aūt aq̃læ sublimia volāt. verūtiām aūt & ego deprecabor dñm: dñs est cui opabor: qui facit magna & inuestigabilia gloriosaq; & mirabilia q̃r nō est nūerus. quidat pluuiā sup terrā: qui mittit aquas sup eas q̃sub celo. q facit humiles in sublime: & qditos erigit. qui dissipat cōsilia callidox: & nō faciēt manus eox veritatē. qui occupant sapientes in prudētia: & consilium aūt pueroxum turbatum est. in meridie occurrent eis tenebre: et quasi in nocte palpēt q̃si in nocte. pereāt aūt in bello: impotēs aūt egrediat de manu potētis. sit aūt pauper spes: iniuste aūt os obturet. beatus aūt homo qui corripit a deo increpationē aūt dñi ne reprobes. increpationē aūt dñi potētis ne remuas. ipe enī voleze facit & rursus restituit: percussit & manus eius sanauerūt. septies de necessitatib te eruet: in aūt septima nō tāget te malū. in fame eruet te de morte: in bello aūt de manu ferri soluet te. a flagello lingue te abscōderis & timebis a malis venientib. iniustos & impios videbis: ab aūt bestijs feris nō timebis. bestie enī fere pacifice erūt tibi: postea scies q pacifica erit tua dom. & visitabis speciē tuā & nō peccabis: scies aūt q̃n multa semē tuū: at genimina tua ut herba terre. Ingredieris aūt i sepulchrū sicut triticū matur in tpore messis: aut sicut aceruus tritici q̃ cōportat. ecce hec sic inuestigauimus & ita est. audiuimus. tu aūt cognosce tibi: si q̃d feceris.

Cap.vj.

Εἰπὼν δὲ αὖτ iob dixit: vtinā ḋdē ḋſpiā appēdēs appēdc
ΥΠολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, εἰ γάρ τις ἐζύγα σησαί μου
ret mea irā: at dolores meos tolleret i ſtatera vnanimit.
τὴν ὀργήν, τὰς δὲ ὀδύνας μου ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυμαδόν.
e ꝫ arena marina grauior erit: in hoc
καὶ δὴ ἄμμου θαλάσσης βαρυτέρα ἔσαι, ἐπὶ τούτῳ
χba mea cōculcata ſunt. ſagitte eīꝰ oīpotētis
τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν. βέλη γὰρ τοῦ ἰκαγοῦ
in corpore meo ſunt: quaꝝ īdignatio ipaꝝ ebibit meū
ἐν τῷ σώματί μού ἐσιν, ὧν ὁ θυμὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ
ſanguinē: cū inceperi loq̄ pungūt me: q̄d cēꝰ nōne fru
αἷμα, ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν κεντοῦσί με, τί γάρ; μὴ βλα-
ſtru rudet aſinus agreſtis: ſed cibos q̄rens? ſi
στήσῃ κεκραξέτω ὄνος ἄγριος, ἀλλὴ τὰ σῖτα ζητῶν; εἰ
aūt r rūpet vocē bos in p̄ſepi habēs eſcā?
δὲ ῥήξει φωνὴν βοῦς ἐπὶ φάτνης ἔχων τὰ βρώματα;
ſi comedeꝰ panis ſine ſale? ſi aūt r eſt guſtꝰ in χbis
εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; εἰ δὲ καὶ ἔσι γεῦμα ἐν ῥήμα
vanie? nō porciſt eīꝰ mea ḋeſcere aīa. teto
σι κενοῖς; οὐ δύναται γάρ μου παύσασθαι ἡ ψυχή. βρώ-
rē eīꝰ video cibaria mea ſicut odorē leonis. vtinā eīꝰ
σεις δὲ τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴν λέοντος. εἴ γὰρ
det r veniat mea petitio: r ſpē meā det
δοίη καὶ ἔλθοι μου ἡ αἴτησις, καὶ τὴν ἐλπίδα μου δῴη ὁ
deus. cū inceperit deus vulnerer: in finē āt ne me
κύριος· ἀρξάμενος ὁ κύριος τρωσάτω, εἰς τέλος δὲ μή με
tollat. ſit aūt mea ciuitas ſepulchꝝ: in q̄ ſup muros
ἀπολέτω. ἔτι δέμου πόλις τάφος, ἐφ' ἧς ἐπὶ τειχέων
ſaltabā in ea nō abſtinebā. nō eīꝰ fefelli ver
ἥλατο μὴν ἐπ' αὐτῆς οὐ μὴ φείσωμαι. οὐ γὰρ ἐψευσάμην ῥή-
ba ſcā dei mei. que eīꝰ mea fortitudo: q̄ ſuſtinebo?
ματα ἅγια θεοῦ μου. τίς γάρ μου ἰσχύς, ὅτι ὑπομενῶ;
aut q̄ mea tp̄s: q̄ tollerat mea aīa? nūq̄d fortitudo la
ἢ τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεταί μου ἡ ψυχή; μὴ ἰσχὺς λί
pidū fortitudo mea? aut carnes mee ſūt enee? nūq̄d nō in
θων ἡ ἰσχύς μου; ἢ αἱ σάρκες μου ἐσὶ χάλκειαι; ἢ οὐκ ἐπ'
ipo q̄ſidit auxiliū aūt a me receſſit: ne-
αὐτῷ ἐπεποίθησιν; βοήθεια δὲ ἀπ' ἐμοῦ ἀπέση, ἀπεί
ganit me mia: ſpeculatio āt dīi deſpexit me. nō aſpexerūt
πατό μέ ἔλεος, ἐπισκοπὴ δὲ κυ ὑπερίδε με. οὐ προσεῖδόν
me ffes mei ſicut torrens deficiens: aut ſicut fiu
με ἐς ἔλφοί μου ὥσπερ χειμάρρους ἐκλείπων, ἢ ὥσπερ κυ
cꝰ p̄terierūt me. q̄ me verebanꝰ: nūc irruerūt
μα παραλλὸν με. οἵτινες με δὲ ἐνυλαβοῦντο, νυνὶ ἐπιπεσόν
in me ſicut nix aut gelu ꝯcretū. quēadmodū liq̄factū
τα μου ὥσπερ χιὼν ἢ κρύσταλλος πεπηγώς. καθὼς τακεὶς
caloꝛe exiſtente: nō cognitū eſt vbi erat: ſic r ego de
θέρμης γενομένης, οὐκ ἐπεγνώσθη ὅπου ἦν, οὕτως καὶ ἐγὼ κα
relict? ſuꝫ ab oībus. perij āt r exul fact? ſuꝫ.
τελείφθην ὑπὸ πάντων. ἀπωλόμην δὲ καὶ ἐξοικος ἐγενόμην.
videte vias themanoꝝ: ſemitas ſabeoꝝ q̄ deſpiciūt r
ἴδετε ὁδοὺς θαιμανῶν, ἀτραποὺς σαβῶν οἱ διορῶντες καὶ
ꝯfuſionē debebūt: q̄ in ciuitatibꝰ r peccūꝭ p̄fidc-
αἰσχύνην ὀφείλησουσιν, οἱ ἐπὶ πόλεσι καὶ χρήμασι πεποι
runt. cetex āt r vos veniſtis ad me īmiſerabiliꝰ. itaq̄ videt
θότες. ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητέ μοι ἀνελεημόνως. ὥστε ἰδόν
tes meū vulnus timete: q̄d eīꝰ? nūq̄d aliq̄d vos poſtulaui:
τες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήθητε, τί γάρ; μή τι ὑμᾶς ἤτησα,
aut a vobis fortitudīe egeo? vt ſaluetis me de īmīcis:
ἢ τῆς παρ' ὑμῶν ἰσχύος ἐπιδέομαι; ὥστε σῶσαί με ἐξ ἐχθρῶν,
aut de manu potentū liberetis me? docete me: ego āt ob
ἢ ἐκ χειρὸς δυνατῶν ῥύσασθαί με; διδάξατέ με, ἐγὼ δὲ κω
mutescā: ſi q̄d errauī dicite mihi. ſed vt videt ina
φεύσω, εἴ τι πεπλάνημαι φράσατέ μοι. ἀλλ' ὡς ἔοικε φαῦ
nis χacis χba: nō eīꝰ a vobis fortitudinē peto:
λα ἀληθινοῦ ῥήματα, οὐ γὰρ παρ' ὑμῶν ἰσχὺν αἰτοῦμαι,
neq̄ ſcrepatio vra χbis me ſedabit. neq̄ eīꝰ
οὐδὲ ὀλεγχος ὑμῶν ῥήμασί με παύσει. οὐ δὲ γὰρ
vſus ſmonē verbi ferā: niſi q̄ in pupillū
ὑμῶν φέγμα ῥήματος ἀλέξομαι, πλὴν ὅτι ἐπ' ὀρφανῷ
irruitis: inſultatis aūt in
ἐπιπίπτετε, ἐναλλεύετε δὲ ἐπὶ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Respondens autē iob dixit: Vtinam ∞∞∞
appenderētur pcta mea
qbus irā meruit: & calamitas quā patior in statera: q̄ſi arena maris hec
grauior appareret. Vñ & verba mea dolore ſunt
plena: qa ſagitte dñi in
me ſunt: qnarū indignatio ebibit ſpīritū meū: & terrores dei militāt contra me. Nūq̄d rugiet onager cuz habuerit herbā aut mugiet bos cū ātepſepe plenū ſteterit. Aut
poterit comedi inſulſū: q̄d nō eſt ſale cōditū? Aut
pōt aliqs guſtare: q̄d guſtatū affert mortē? Quę prius nolebat tāgere aīa
mea nūc p̄ anguſtia cibi
mei ſunt. Quis det vt
vēniat petitio mea & q̄d
expecto tribuat mihi deus: & q̄ cepit ipſe me cōterat: ſoluat manū ſuā:
& ſuccidat me: & hec mihi ſit cōſolatio vt affligēſ
me dolore nō pcat: nec
cōtradicā ſermonib? ſcti.
Quę eſt eni fortitudo
mea vt ſuſtinea: aut qs
finis mꝰ vt patiēter agā
Nec fortitudo lapidum
fortitudo mea: nec caro
mea enea eſt. Ecce nō ē
auxiliū mihi ī me: & neceſſarii q̄ſq̄ mei receſſerūt
a me. Qui tollit ab amico ſuo miaz: timorē dñi
derelinqt. frēs meī p̄terierunt me: ſicut torrēs q
raptiz trāſit in cōuallib?.
Qui timēt pruinā irruet
ſup eos nix. Tpe q̄ fuerint diſſipati pibūt: & vt
incaluerīt ſoluēt de loco ſuo. Inuolute ſunt ſemite greſſuū eorū: ābulabūt i vacuū & p̄bunt.
Cōſiderate ſemitas the
mā: itinera ſabbata & expectate pauliſp. Confuſi
ſunt: qa ſpauī. Venerūt
q̄ſq̄ vſq̄ ad me & pudore
coopti ſunt. Nūc veniſtis: & mō videtes plagā
meā timetis: Nūq̄d dixi.
afferte mihi: & de ſubſtātia vra donate mihi: vel
liberate me de manu hoſtis: & de mā robuſtoꝝ
eruite me? Docete me:
& ego tacebo: & ſi quid
forte ignoraui inſtruite
me. q̄re detraxiſtis ſermōib? veritatis: cū evobis nullꝰ ſit q̄ poſſit arguere me: Ad icrepandū tm
eloqa cōcinnatis: & inuentū verba pfertis. Super pupillum irruitis & ſubuertere nitimini ∞∞

עַנָּה	וַיַּעַן	Et respondens
אִיּוֹב	אִיּוֹב	iob
וַיֹּאמַר	וַיֹּאמַר	dixit
לוּ	לוּ	vtinam
שָׁקוֹל	שָׁקוֹל	appenderētur
יִשָּׁקֵל	יִשָּׁקֵל	pctā
כַּעְשִׂי	כַּעְשִׂי	mea
וְהַוָּתִי	וְהַוָּתִי	qbus irā meruit
בְּמֹאזְנַיִם	בְּמֹאזְנַיִם	& calamitas
יִשָּׂאוּ	יִשָּׂאוּ	quā patior
יַחַד	יַחַד	in statera
כִּי	כִּי	q̄ſi
עַתָּה	עַתָּה	arena
מֹחוֹל	מֹחוֹל	maris
יַמִּים	יַמִּים	hec
יִכְבָּד	יִכְבָּד	grauior appareret
עַל	עַל	Vñ &
כֵּן	כֵּן	verba
דְּבָרַי	דְּבָרַי	mea
לָעוּ	לָעוּ	dolore
כִּי	כִּי	ſunt
חִצֵּי	חִצֵּי	plena
שַׁדַּי	שַׁדַּי	qa
עִמָּדִי	עִמָּדִי	ſagitte
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	dñi
חֲמָתָם	חֲמָתָם	in
שֹׁתָה	שֹׁתָה	me
רוּחִי	רוּחִי	ſunt
בְּעוֹתֵי	בְּעוֹתֵי	qnarū indignatio
אֱלוֹהַּ	אֱלוֹהַּ	ebibit
יַעַרְכוּנִי	יַעַרְכוּנִי	ſpīritū meū
הֵיְנָהַק	הֵיְנָהַק	& terrores
פֶּרֶא	פֶּרֶא	dei
עֵלֶה	עֵלֶה	militāt
דֶּשֶׁא	דֶּשֶׁא	contra me
אִם	אִם	Nūq̄d
יִנְעָה	יִנְעָה	rugiet
שׁוֹר	שׁוֹר	onager
עַל	עַל	cuz habuerit
בְּלִילוֹ	בְּלִילוֹ	herbā
הֵיֵאָכֵל	הֵיֵאָכֵל	aut
תָּפֵל	תָּפֵל	mugiet
מְבֻלִּי	מְבֻלִּי	bos
מֶלַח	מֶלַח	cū ātē
אִם	אִם	p̄ſepe
יֶשׁ	יֶשׁ	plenū ſteterit
טַעַם	טַעַם	Aut
בְּרִיר	בְּרִיר	poterit
חַלְמוּת	חַלְמוּת	comedi
מַאֲנָה	מַאֲנָה	inſulſū
לִנְגֹּעַ	לִנְגֹּעַ	q̄d
נַפְשִׁי	נַפְשִׁי	nō eſt
הֵמָּה	הֵמָּה	ſale
כְּדֵוַי	כְּדֵוַי	cōditū
לַחְמִי	לַחְמִי	Aut
מִי	מִי	pōt
יִתֵּן	יִתֵּן	aliqs
תָּבוֹא	תָּבוֹא	guſtare
שְׁאֵלָתִי	שְׁאֵלָתִי	q̄d
וְתִקְוָתִי	וְתִקְוָתִי	guſtatū
יִתֵּן	יִתֵּן	affert
אֱלוֹהַּ	אֱלוֹהַּ	mortē
וְיֹאל	וְיֹאל	Quę
אֱלוֹהַּ	אֱלוֹהַּ	prius
וִידַכְּאֵנִי	וִידַכְּאֵנִי	nolebat
יַתֵּר	יַתֵּר	tāgere
יָדוֹ	יָדוֹ	aīa
וְיַבְצְעֵנִי	וְיַבְצְעֵנִי	mea
וְתִהְיֶה	וְתִהְיֶה	nūc
עוֹד	עוֹד	p̄
נֶחָמָתִי	נֶחָמָתִי	anguſtia
וְאַסְלְדָה	וְאַסְלְדָה	cibi
בְּחִילָה	בְּחִילָה	mei
לֹא	לֹא	ſunt
יַחְמוֹל	יַחְמוֹל	Quis
כִּי	כִּי	det
לֹא	לֹא	vt
כִחַדְתִּי	כִחַדְתִּי	vēiat
אִמְרֵי	אִמְרֵי	petitio
קָדוֹשׁ	קָדוֹשׁ	mea
מַה	מַה	&
כֹּחִי	כֹּחִי	q̄d
כִּי	כִּי	expecto
אֲיַחֵל	אֲיַחֵל	tribuat
וּמַה	וּמַה	mihi
קִצִּי	קִצִּי	deus
כִּי	כִּי	&
אַאֲרִיךְ	אַאֲרִיךְ	q̄
נַפְשִׁי	נַפְשִׁי	cepit
אִם	אִם	ipſe
כֹּחַ	כֹּחַ	me
אֲבָנִים	אֲבָנִים	cōterat
כֹּחִי	כֹּחִי	ſoluat
אִם	אִם	manū
בְּשָׂרִי	בְּשָׂרִי	ſuā
נְחוּשָׁה	נְחוּשָׁה	&
הַאִם	הַאִם	ſuccidat
אֵין	אֵין	me
עֶזְרָתִי	עֶזְרָתִי	&
בִּי	בִּי	hec
וְתֻשִׁיָּה	וְתֻשִׁיָּה	mihi
נִדְּחָה	נִדְּחָה	ſit
מִמֶּנִּי	מִמֶּנִּי	cōſolatio
לַמַּס	לַמַּס	vt
חֲסָד	חֲסָד	affligeſ
יִירָאַת	יִירָאַת	me
שַׁדַּי	שַׁדַּי	dolore
יַעֲזוֹב	יַעֲזוֹב	nō
אַחַי	אַחַי	pcat
בָּגְדוּ	בָּגְדוּ	nec
כְּמוֹ	כְּמוֹ	cōtradicā
נָחַל	נָחַל	ſimonib?
כַּאֲפִיק	כַּאֲפִיק	ſcti
נְחָלִים	נְחָלִים	Quę eſt eni
יַעֲבֹרוּ	יַעֲבֹרוּ	fortitudo
הַקֹּדְרִים	הַקֹּדְרִים	mea
מִנִּי	מִנִּי	vt
קָרַח	קָרַח	ſuſtinea
עֲלֵימוֹ	עֲלֵימוֹ	aut
יִתְעַלַּם	יִתְעַלַּם	qs
שֶׁלֶג	שֶׁלֶג	finis
וְעָלָמוֹ	וְעָלָמוֹ	mꝰ
בָּעֵת	בָּעֵת	vt
יִזָּרְבוּ	יִזָּרְבוּ	patiēter
נִצְמָתוּ	נִצְמָתוּ	agā
בְּחֹמּוֹ	בְּחֹמּוֹ	Nec
נִדְעֲכוּ	נִדְעֲכוּ	fortitudo
מִמְּקוֹמָם	מִמְּקוֹמָם	lapidum
יְלַכְּתוּ	יְלַכְּתוּ	fortitudo
אָרְחוֹת	אָרְחוֹת	mea
דַּרְכָּם	דַּרְכָּם	nec
יַעֲלוּ	יַעֲלוּ	caro
בַּתֹּהוּ	בַּתֹּהוּ	mea
וַיֹּאבֵדוּ	וַיֹּאבֵדוּ	enea eſt
הִבִּיטוּ	הִבִּיטוּ	Ecce
אָרְחוֹת	אָרְחוֹת	nō
תֵּימָא	תֵּימָא	ē
הֲלִיכוֹת	הֲלִיכוֹת	auxiliū
שְׁבָא	שְׁבָא	mihi
קִוּוּ	קִוּוּ	ī me
לָמוֹ	לָמוֹ	&
בֹּשׁוּ	בֹּשׁוּ	neceſſarii
כִּי	כִּי	q̄ſq̄
בָטָח	בָטָח	mei
בָּאוּ	בָּאוּ	receſſerūt
עָדֶיהָ	עָדֶיהָ	a me
וַיֶּחְפָּרוּ	וַיֶּחְפָּרוּ	Qui
כִּי	כִּי	tollit
עַתָּה	עַתָּה	ab
הֱיִיתֶם	הֱיִיתֶם	amico
לֹא	לֹא	ſuo
תִּרְאוּ	תִּרְאוּ	miaz
חַתַּת	חַתַּת	timorē
וַתִּירָאוּ	וַתִּירָאוּ	dñi
הֲכִי	הֲכִי	derelinqt
אָמַרְתִּי	אָמַרְתִּי	frēs
הָבוּ	הָבוּ	meī
לִי	לִי	p̄teriē
וּמִכֹּחֲכֶם	וּמִכֹּחֲכֶם	erunt
שַׁחֲדוּ	שַׁחֲדוּ	me
בַּעֲדִי	בַּעֲדִי	ſicut
וּמַלְּטוּנִי	וּמַלְּטוּנִי	torrēs
מִיַּד	מִיַּד	q
צָר	צָר	raptiz
וּמִיַּד	וּמִיַּד	trāſit
עָרִיצִים	עָרִיצִים	in
תִּפְדּוּנִי	תִּפְדּוּנִי	cōuallib?
הורוני	הורוני	Qui
וַאֲנִי	וַאֲנִי	timēt
אַחֲרִישׁ	אַחֲרִישׁ	pruinā
וּמָה	וּמָה	irruet
שָׁגִיתִי	שָׁגִיתִי	ſup
הָבִינוּ	הָבִינוּ	eos
לִי	לִי	nix
מָה	מָה	Tpe
נִּמְרְצוּ	נִּמְרְצוּ	q̄
אִמְרֵי	אִמְרֵי	fue
יֹשֶׁר	יֹשֶׁר	rint
וּמַה	וּמַה	diſſipati
יּוֹכִיחַ	יּוֹכִיחַ	pibūt
הוֹכֵחַ	הוֹכֵחַ	&
מִכֶּם	מִכֶּם	vt
הַלְהוֹכֵחַ	הַלְהוֹכֵחַ	incaluerīt
מִלִּים	מִלִּים	ſoluēt
תַּחְשְׁבוּ	תַּחְשְׁבוּ	de
וְלְרוּחַ	וְלְרוּחַ	loco
אֹמְרֵי	אֹמְרֵי	ſuo
נוֹאָשׁ	נוֹאָשׁ	Inuolute
אַף	אַף	ſunt
עַל	עַל	ſemite
יָתוֹם	יָתוֹם	greſſuū
תַּפִּילוּ	תַּפִּילוּ	eorū
וְתִכְרוּ	וְתִכְרוּ	ābulabūt
עַל	עַל	i
חֲבֵרְכֶם	חֲבֵרְכֶם	vacuū
		&
		p̄bunt
		Cōſiderate
		ſemitas
		thema
		ītinera
		ſabbata
		&
		expectate
		pauliſp
		Confuſi
		ſunt
		qa
		ſpaui
		Venerūt
		q̄ſq̄
		vſq̄
		ad
		me
		&
		pudore
		coopti
		ſunt
		Nūc
		veniſtis
		&
		mō
		videtes
		plagā
		meā
		timetis
		Nūq̄d
		dixi
		afferte
		mihi
		&
		de
		ſubſtātia
		vra
		donate
		mihi
		vel
		liberate
		me
		de
		manu
		hoſtis
		&
		de
		mā
		robuſtoꝝ
		eruite
		me
		Docete
		me
		&
		ego
		tacebo
		&
		ſi
		quid
		forte
		ignoraui
		inſtruite
		me
		q̄re
		detraxiſtis
		ſermōib?
		veritatis
		cū
		evobis
		nullꝰ
		ſit
		q̄
		poſſit
		arguere
		me
		Ad
		icrepandū
		tm
		eloqa
		cōcinnatis
		&
		inuentū
		verba
		pfertis
		Super
		pupillum
		irruitis
		&
		ſubuertere
		nitimini

Universidad de Deusto Biblioteca

רֵעֲכֶם וְעַתָּה הוֹאִילוּ פְּנוּ בִי וְעַל
פְּנֵיכֶם אִם אֲכַזֵּב׃ שֻׁבוּ נָא אַל תְּהִי
עַוְלָה וְשֻׁבוּ עוֹד צִדְקִי בָהּ׃ הָיֵשׁ
בִּלְשׁוֹנִי עַוְלָה אִם חִכִּי לֹא יָבִין
הָוּוֹת׃ הֲלֹא צָבָא לֶאֱנוֹשׁ
עַלֵּי אָרֶץ וְכִימֵי שָׂכִיר יָמָיו׃ כְּעֶבֶד
יִשְׁאַף צֵל וּכְשָׂכִיר יְקַוֶּה פָּעֳלוֹ׃ כֵּן
הַנְחַלְתִּי לִי יָרְחֵי שָׁוְא וְלֵילוֹת
עָמָל מִנּוּ לִי׃ אִם שָׁכַבְתִּי וְאָמַרְתִּי
מָתַי אָקוּם וּמִדַּת עֶרֶב וְשָׂבַעְתִּי
נְדֻדִים עֲדֵי נָשֶׁף׃ לָבַשׁ בְּשָׂרִי רִמָּה
וְגוּשׁ עָפָר עוֹרִי רָגַע וַיִּמָּאֵס׃ יָמַי
קָלוּ מִנִּי אֹרֶג וַיִּכְלוּ בְּאֶפֶס תִּקְוָה׃
זְכֹר כִּי רוּחַ חַיָּי לֹא תָשׁוּב עֵינִי
לִרְאוֹת טוֹב׃ לֹא תְשׁוּרֵנִי עֵין רֹאִי
עֵינֶיךָ בִּי וְאֵינֶנִּי׃ כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ
כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה׃ לֹא יָשׁוּב
עוֹד לְבֵיתוֹ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃
גַּם אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ פִּי אֲדַבְּרָה בְּצַר
רוּחִי אָשִׂיחָה בְּמַר נַפְשִׁי׃ הַיָּם אָנִי
אִם תַּנִּין כִּי תָשִׂים עָלַי מִשְׁמָר׃
כִּי אֲמַרְתִּי תְּנַחֲמֵנִי עַרְשִׂי יִשָּׂא
בְשִׂיחִי מִשְׁכָּבִי׃ וְחִתַּתַּנִי בַּחֲלֹמוֹת
וּמֵחֶזְיֹנוֹת תְּבַעֲתָנִי׃ וַתִּבְחַר מַחֲנַק
נַפְשִׁי מָוֶת מֵעַצְמוֹתָי׃ מָאַסְתִּי
לֹא לְעוֹלָם אֶחְיֶה חָדַל מִמֶּנִּי כִּי
הֶבֶל יָמָי׃ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תְגַדְּלֶנּוּ
וְכִי תָשִׁית אֵלָיו לִבֶּךָ׃ וַתִּפְקְדֶנּוּ
לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ׃ כַּמָּה
לֹא תִשְׁעֶה מִמֶּנִּי לֹא תַרְפֵּנִי עַד
בִּלְעִי רֻקִּי׃ חָטָאתִי מָה אֶפְעַל
לָךְ נֹצֵר הָאָדָם לָמָּה שַׂמְתָּנִי
לְמִפְגָּע לָךְ וָאֶהְיֶה עָלַי לְמַשָּׂא׃
וּמָה לֹא תִשָּׂא פִשְׁעִי וְתַעֲבִיר
אֶת עֲוֹנִי כִּי עַתָּה לֶעָפָר אֶשְׁכָּב
וְשִׁחַרְתָּנִי וְאֵינֶנִּי׃

יָאַל פָּנָה
פָּנָה כָּזַב
שׁוּב הָיָה
חֵיךְ
בִּין הָוָה
Cap.vij.
אָנַשׁ יוֹם
שָׂכַר
שָׁאַף קָוָה
נָחַל
מָנָה
קוּם נָדַד
רָמַם
מָאַס יוֹם
קָלַל כָּלָה
קָוָה חָיָה
שׁוּב רָאָה
שׁוּר רָאָה
יָרַד שָׁאַל
עָלָה שׁוּב
נָכַר קוּם
חָשַׂךְ פֶּה
צוּר שׁוּחַ
מָרַר תָּנִן
שׂוּם שָׁמַר
נָחַם נָשָׂא
שׁוּחַ שָׁכַב
חָזָה בָּעַת
בָּהַר חָנַק
עָלַם חָיָה
יוֹם אָנַשׁ
גָּדַל שׁוּת
פָּקַד בָּחַן
שָׁעָה רָפָה
רָקַק פָּעַל
שׂוּם
פָּגַע הָיָה
נָשָׂא נָשָׂא
עָבַר שָׁכַב

amicū vr̄m. Verūtñ qđ cepistis explete. Prebete aurē: videte an mētiar. Rñdete obsecro absq; contētione: & loq̄ntes id qđ iustū est iudicate. Et nō iuenietis ī lingua mea iniqtatē: nec in faucib9 meis stulticia p̄sonabit.

Militia ē vita hois 7. sup terrā & sicut dies mercenarii dies eius. Sicut seruus desiderat vmbrā: & sicut mercenarius p̄stolatur finē opis sui: sic & ego habui menses vacuos: & noctes laboriosas enumeraui mihi. Si dormiero dicā qñ cōsurgā: & rursum expectabo vespera: & replebor doloribus vsq; ad tenebras. Induta ē caro mea putredie: & sordib9 pulueris: cutis mea aruit & cōtracta est. Dies mei veloci trāsierūt q̄ a texēte tela succiditur: & cōsumpti sunt absq; vlla spe. Memēto qa vētus ē vita mea: & non reuertetur oculus me9 vt videat bōa: nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui in me: & nō subsistā. Sicut cōsumitur nubes & ptrāsit: sic q descēdit ad inferos nō ascendet: nec reuertetur vltra in domū suā: neq; cognoscet eū āpli9 loc9 ei9. Qua ppt & ego nō parcā ori meo: loq̄r in tribulatiōe spūs mei: cōfabulabor cū amaritudie aīe mee. Nūqd mare ego sū aut cet9 qa circū đdisti me carcere. Si dixero cōsolabitur me lectulus me9: & releuabor loq̄ns mecū ī stratu meo terrebi me p sōnia: & p visiōes horrore ꝯcuties. Quāobrē elegit suspendiū aīa mea & mortē ossa mea. Despaui. Nequaq̄ vltra iam viuā. Parce mihi: nihil enī sunt dies mei. Quid est hō qa magnificas eū aut qd apponis erga eū cor tuū. Visitas eum diluculo: & subito pbas illū. Vsq; quo nō pcis mihi: nec dimittis me vt glutiā saliuā meā. Peccaui. qd faciam tibi o custos hoīm? Quare me posuisti ꝯtrariū tibi & fact9 sū mihi metipsi grauis? Cur nō tollis pctm meū & q̄re nō aufers iniqtatē meā. Ecce nūc ī puluere dormiā: & si mane me quesieris nō subsistam. 8.

amicū vr̄m. nūc aūt inspiciēs in facies vr̄as nō mēφίλω ὑμῶν. νυνὶ δὲ εἰς βλέψας εἰς πρόσωπα ὑμῶν οὐ ψεύtiar: sedete iā & nō sit iniustū: & rursus iusομαι, καθίσατε δὴ καὶ μὴ εἴη ἄδικον, καὶ πάλιν τῶ δίσto cōuenite. nō .n. est in lingua mea iiustitia: aut καίω συνέρχεσθε. οὐ γάρ ἐστιν ἐν γλώσσῃ μου ἄδικον, ἢ οὐ nō gutt meū meditat intellectū?

χὶ ὁ λάρυγξ μου μελετᾶ σύνεσιν; Ca.7.

Nūqd nō loc9 tētationis est vita hois Πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου sup terrā: & sicut mercenarij diarij vita ei9: aut si ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ὥσπερ μισθίου αὐθημερινοῦ ἡ ζωὴ αὐτ; ἢ ὥσcut seruus timēs dñm suū: i q̄ p̄parauit vmbrā: περ θεράπων δεδοικὼς γὸν κν̄ αὐτ, καὶ τετευχὼς σκιᾶς; aut sicut mercenari9 expectās mercedē suā: sic & ego ἢ ὥσπερ μισθωτὸς ἀναμένων γὸν μισθὸν αὐτ; οὕτως καὶ ἐγὼ expectaui mēses vacuos: noctes aūt dolorū date mihi ὑπέμεινα μῆνας κενούς, νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομέναι μοί sunt. si dormieri: dico qñ dies? vt aūt surrexerī rur εἰσιν. ἐὰν κοιμηθῶ, λέγω πότε ἡ ἡμέρα; ὡς δ' ἂν ἀναστῶ πάsus: qñ vespera? plen9 aūt sum doloribus: a vespera λιν, πότε ἑσπέρα; πλήρης δὲ γίνομαι ὀδυνῶν, ἀφ' ἑσπέρας vsq; ad mane. miscet aūt meū corp9 in putredine vermiū: ἕως πρωΐ. φύρεται δέ μου γὸ σῶμα ἐν σαπρίᾳ σκωλήκων, liq̄facio āt glebas terre a sanie radēs. et vita mea est τήκω δὲ βώλακας γῆς ἀπὸ ἰχῶρος ξύων. ὁ δὲ βίος μου ἐστὶν leuior loquela: perijt āt in vana spe. memē ἐλαφρότερος λαλιᾶς, ἀπόλωλε δὲ ἐν κενῇ ἐλπίδι. μνήσθη to igit q2 vent9 mea vita: & nō āpli9 reuertet τι οὖν ὅτι πνεῦμά μου ἡ ζωή, καὶ οὐκ ἔτι ἐπανελεύσεται ὁ ocul9 me9 ad videndū bonū. nō circūspiciet ocul9 ὀφθαλμός μου ἰδεῖν ἀγαθόν. οὐ περιβλέψεται ὀφθαλμὸς videtis me: oculi tui in me: & nō āpli9 sū: si ὁρῶντός με, οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔτι εἰμί, ὥσcut nubes purgata de celo. si .n. homo descēderit περ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ' οὐρανοῦ. ἐὰν γὰρ ἄνος καταβῆ in infernū: nō āpli9 vnq̄ ascēdet: neq; cognoscet eū āpli9 εἰς ἅδην, οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἀναβῆ, οὐ δὲ μὴ ἐπιγνῶ αὐτὸν ἔτι ὁ loc9 su9: neque reuertet vltra in ppriā domū. verū τόπος αὐτ, οὐδ' οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ ἔτι εἰς γὸν ἴδιον οἶκον. ἀτὰρ igit nec ego parcā ori meo: loquar in neces οὖν οὐδὲ ἐγὼ φείσομαι τῷ στόματί μου, λαλήσω ἐν ἀνάγsitate existēs spūs mei: aperiā amaritudine aīe mee cōpres κη ὢν τ πνεύματός μου, ἀνοίξω πικρίᾳ ψυχῆς μου συνεsus. nūqd mare sum aut draco: q2 cōstituisti χόμενος. πότερον θάλασσά εἰμι ἢ δράκων, ὅτι κατέταξας in me custodiā? dixi q cōsolabit me lectul9 me9: ἐπ' ἐμὲ φυλακήν; εἶπα ὅτι παρακαλέσει με ἡ κλίνη μου, referā aūt ad meip̄m p̄uate sermonē stratui meo. exterres ἀνοίσω δὲ πρὸς ἐμαυτὸν ἰδίᾳ λόγον τῇ κοίτῃ μου. ἐκφοβεῖς me insomnijs: & in visionib9 me pterrefacis. libera με ἐνυπνίοις, καὶ ἐν ὁράμασί με καταπλήσεις. ἀπαλλάbis a spū meo aīam meā: ab aūt morte ξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχήν μου, ἀπὸ δὲ θανάτου ossa mea. nō .n. in seculū viuā vt patiēs sim. τὰ ὀστᾶ μου. οὐ γὰρ εἰς γὸν αἰῶνα ζήσομαι ἵνα μακροθυμήσω. recede a me: inanis .n. mea vita. qd .n. est homo q2 ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, κενὸς γάρ μου ὁ βίος. τί γάρ ἐστιν ἄνος ὅτι ἐμ ficasti eū? aut q2 apponis mentē ī eū? aut speculationē ἐ λυνας αὐτόν; ἢ ὅτι προσέχεις γὸν νοῦν εἰς αὐτόν; ἢ ἐπισκοπὴν αὐτ facies vsq; ad mane? & in requiē eū iudicabis: vsq; quo ποιήσῃ ἕως τοπρωΐ; καὶ εἰς ἀνάπαυσιν αὐγὸν κρινεῖς; ἕως τίνος sinis me neq; dimittis: vsq; quo deglutiā saliuā meā in dolore ἐᾶς με οὐδὲ προΐη με, ἕως ἂν καταπίω γὸν πτύελόν μου ἐν ὀδύν ego peccaui: qd possū tibi facere q scis mētē ho ἐγὼ ἥμαρτον, τί δύναμαί σοι πρᾶξαι ὁ ἐπιστάμενος γὸν νοῦν τῶν ἀ q̄re posuisti me ꝯtrariū tuū: sum āt in te on9? & διατί ἔθου με κατεντευκτήν σου, εἰμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον; καὶ nō fecisti iniqtatis mee obliuionē: & purificationē pecca τί οὐκ ἐποιήσω τῆς ἀνομίας μου λήθην, καὶ καθαρισμὸν τῆς ἁμαρτ mei? nūc aūt in terrā reuertar: mane surgēs āt nō āpli9 sū. ας μου; νυνὶ δὲ εἰς γῆν ἀπελεύσομαι, ὀρθρίζων δὲ οὐκ ἔτι εἰμί. Ca.8.

Respondēs aūt baldad sauchites dicit: vsq
Υπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, μέχρι
quo loqueris hec: spūs multiloqu? ozie
τίνος λαλήσεις ταῦτα, πνεῦμα πολυρημον τ σόματός
mlinūdd vbis iniurīā faciet iudicās: aut d̄ oia fecit tur
σου; μὴ ὁ κὺς ἀδικήσει κρίνων; ἢ ὁ τὰ πάντα ποιήσας τα=
bahit iusticiā? si filij tui pcāuerūt coz̄ eo: di=
ραξεῖ τὸ δίκαιον; ἐὰν οἱ υἱοί σου ἥμαρτον ἐναντίον αὐτ, ἀπέ=
miſit in manu iniqtatis eox. tu ātē diluculo surge ad vbīq oī
στειλεν ἐν χερὶ ἀνομίας αὐτῶν. σὺ δὲ ὄρθριζε πρὸς κν παντο
potentē deprecās. si mund? es τ verax: deprecationē
κράτορα δεόμενος· εἰ καθαρὸς εἶ καὶ ἀληθινός, δι᾽ εὐθείας ἐ=
exaudiet tuā: restituet aūt tibi habitaculū iusti
πακούσεταί σου, ἀποκαταστήσει δέ σοι δίαιταν δικαι
tie. erūt igit d̄dē p̄ma tua pauca: at nouissima tua
οσύνης· ἔσαι οὖν τὰ μὲν πρῶτά σου ὀλίγα, τὰ δὲ ἔσχατά σου
indicibilia. interroga eñ gnationē p̄mā: inuestiga aūt ēm
ἀμύητα· ἐπερώτησον γὰρ γενεὰν πρώτην, ἐξιχνίασον δὲ κα
gen? patrū. hesterni.n. sum?: τ nō scim?: vmbra
τὰ γένος πατέρων· χθιζοὶ γάρ ἐσμεν, καὶ οὐκ οἶδαμεν, σκιὰ
eñ nr̄a est vita sup terrā. nūdd nō hi te docebūt
γὰρ ἡμῶν ἐστιν ὁ βίος ἐπὶ τῆς γῆς. ἢ οὐχ οὗτοί σε διδάξουσι
τ renunciabūt τ ex corde educēt x̄ba? nūdd viret
καὶ ἀναγγελοῦσί σοι καὶ ἐκ καρδίας ἐξάξουσι ῥήματα; μὴ θάλλει
scirp? absq; aqua: aut ertget pratū sine po
πάπυρος ἄνευ ὕδατος; ἢ ὑφανθήσεται βούτομον ἄνευ πό
m adhuc exſis i radice τ nō metitū fuerit: anteq̄ bibat oīs
του ἔτι ὂν ἐπὶ ῥίζης καὶ οὐ μὴ θερισθῇ; πρὸ τ πιεῖν πᾶσα
herba nō arescet: sic igit erūt vitima
βοτάνη οὐχὶ ξηρανθήσεται; οὕτως τοίνυν ἔσαι τὰ ἔσχατα
oīum d̄obliuiscent tñi. spes eñ impij
πάντων τῶν ἐπιλανθανομένων τ κυ· ἐλπὶς γὰρ ἀσεβοῦς
pibit: habitabilis eñ ei? crit dom?. sicut tela aranei āt ei?
ἀπολεῖται, οἰκητὸς γὰρ αὐτ ἔσαι ὁ οἶκος. ὡς ἀράχνη δὲ αὐ=
eueniet tabnaculū. si fulciuerit domū suā nō
τ ἀποβήσεται ἡ σκηνή· ἐὰν ὑπερείσῃ τὴν οἰκίαν αὐτ ὁμοί
stabit: apprehēdente aūt ipo: nō pmanebit: humid? eñ
ως, πεδιδράξαιδίου δὲ αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑπομείνῃ, ὑγρὸς γάρ
est sub sole. τ de sterdlinio suo ram? ei? egre
ἐστιν ὑπὸ ἥλιον καὶ ἐκ σαπρίας αὐτοῦ ὁ ῥαδαμνος αὐτ ἐξε
diet: sup aceruū petrarū dormit. iaūt medio lili=
λεύσεται, ἐπὶ συναγωγὴν λίθων κοιμᾶται. ἐὰν δὲ μέσῳ χα=
eī vinet: si aūt absorbuerit: loc? mentiet eū.
λίκων ζήσεται, ἐὰν δὲ καταπίῃ, ὁ τόπος ψευσεται αὐτόν.
nō vidisti talia: qm̄ subuersio impij talis:
οὐχ ἑώρακας τοιαῦτα, ὅτι καταστροφὴ ἀσεβοῦς τοιαύτη,
ex āt terrā alīū germinabit: nā vīs nō pḳ
ἐκ δὲ γῆς ἄλλον ἀναβλαστήσει, ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ ἀπώσηται
ciet innocentē. oē āt donū impij nō accipiet:
ἄκακον. ὧν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέξεται,
veraciuſ āt os implebit risu: at labia co=
ἀληθινῶν δὲ στόμα ἐμπλησθήσεται γέλωτος, τὰ δὲ χείλη αὐ=
rus cōfessione. at inimici eox induent cōfu
τῶν ἐξομολογήσεως. οἱ δὲ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐνδύσονται αἰσχύ
sione: habitaculuſ āt impij nō erit.
νην, δίαιτα δὲ ἀσεβοῦς οὐκ ἔσαι. Ca. 9.

Respōdēs āt iob dicit: in veritate scio: q̄
Υπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, ἐπ᾽ ἀληθείας οἶδα, ὅτι
ita est. quomō eñ erit iust? mortalis apud dñm:
οὕτως ἐστί· πῶς γὰρ ἔσαι δίκαιος βροτὸς παρὰ κυρίῳ;
si eñ voluerit iudicari ei: nō audiet ei:
ἐὰν γὰρ βουληθῇ κριθῆναι αὐτῷ, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ,
nec ptradicat ad vnuz x̄buz ei? ex mille. sapiēs
ἵνα μὴ ἀντείπῃ πρὸς ἕνα λόγον αὐτοῦ ἐκ χιλίων. σοφὸς
eñ est mente: fortis q̄ τ magn?. d̄a dur? fa=
γάρ ἐστι διανοίᾳ, κραταιὸς τε καὶ μέγας. τίς σκληρὸς γε=
ct? coz̄ eo τ pacē habuit: q̄ inueterat mōtes
νόμενος ἐναντίον αὐτοῦ καὶ εἰρηνεύσει; ὁ παλαιῶν ὄρη
τ nō sciunt: τ q̄ subuertit eos furore: q̄ cutit
καὶ οὐκ οἶδασι, καὶ καταστρέφων αὐτὰ ὀργῇ, ὁ σείων
que sub celo a fundamētis:
τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν ἐκ θεμελίων, οοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְעַמּוּדֵיהָ יִתְפַּלָּצוּן הַאֹמֵר לֶחָרֵס וְלֹא עָשָׂד בָּלִין
יִזְרָח וְנֶעֱצַר כְּעַד יַחְתֹּם וְנָטָה
שָׁמַיִם לְבַדּוֹ וְדוֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי יָם
עָשָׂה עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה וְחַדְרֵי תֵימָן
עֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר
הֵן יַעֲבֹר עָלַי וְלֹא אֶרְאֶה וְיַחֲלֹף וְלֹא אָבִין לוֹ
הֵן יַחְתֹּף מִי יְשִׁיבֶנּוּ מִי יֹאמַר אֵלָיו מַה תִּפְעָל
אֱלוֹהַּ לֹא יָשִׁיב אַפּוֹ תַּחְתָּיו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רָהַב
אַף כִּי אָנֹכִי אֶעֱנֶנּוּ אֶבְחֲרָה דְבָרַי עִמּוֹ
אִם צָדַקְתִּי לֹא אֶעֱנֶה לְמִשְׁפְּטִי אֶתְחַנָּן
אִם קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי לֹא אַאֲמִין כִּי יַאֲזִין קוֹלִי
אֲשֶׁר בִּשְׂעָרָה יְשׁוּפֵנִי וְהִרְבָּה פִצְעַי חִנָּם
לֹא יִתְּנֵנִי הָשֵׁב רוּחִי כִּי יַשְׂבִּיעֵנִי
מָמְרֵרִים אִם לְכֹחַ אֵפְיָן הִנֵּה וְאִם
לְמִשְׁפָּט מִי יוֹעִידֵנִי אִם אֶצְדַּק פִּי
יַרְשִׁיעֵנִי תָּם אָנִי וַיַּעְקְּשֵׁנִי תָּם
אֲנִי לֹא אֵדַע נַפְשִׁי אֶמְאַס חַיָּי
אֲנִי לֹא אֵדַע נַפְשִׁי אֶמְאַס חַיָּי
אַחַת הִיא עַל כֵּן אָמַרְתִּי תָּם וְרָשָׁע
הוּא מְכַלֶּה אִם שׁוֹט יָמִית פִּתְאֹם
לְמַסַּת נְקִיִּם יִלְעָג אֵרֶף נְתָנָה בְּיַד
רָשָׁע פְּנֵי שׁוֹפְטָיו יְכַסֶּה אִם לֹא
אֵיפוֹא מִי הוּא וַיָּמֵי כַלּוּ מִנִּי רָץ
בָּרְחוּ לֹא רָאוּ טוֹבָה חָלְפוּ עִם אֳנִיּוֹת
אֵבֶה תְּמַשֵּׁר וַיָּטוּשׁ עֲלֵי אֹכֶל
אִם אֹמְרִי אָשִׂיחָה שִׂיחִי אֶעְזְבָה פָנַי
וְאַבְלִינָה יָגֹרְתִּי כָּל עַצְּבֹתָי יָדַעְתִּי
כִּי לֹא תְנַקֵּנִי אָנֹכִי אֶרְשָׁע לָמָּה
זֶה הֶבֶל אֵינָע אִם הִתְרַחַצְתִּי בְּמֵי
שֶׁלֶג וְזִכֹּתַי בְּבֹר כַּפָּי אָז בַּשַּׁחַת
תִּטְבְּלֵנִי וְתֶעֱבוּנִי שַׂלְמוֹתָי כִּי לֹא
אִישׁ כָּמוֹנִי אֶעֱנֶנּוּ נָבוֹא יַחְדָּו
בַּמִּשְׁפָּט לֹא יֶשׁ בֵּינֵינוּ מוֹכִיחַ
יָשֶׁת יָדוֹ עַל שְׁנֵינוּ יָסַר מֵעָלַי

et colūne eī cōcutiūtur.
Qui precipit soli: & nō oritur: & stellas claudit
q̄si sub signaculo. Qui extendit celos solus: & graditur sup fluctus maris.
Qui facit arcturū & ori ona & hyadas: & interiora austri. Qui facit magna & incōprehensibilia & mirabilia: q̄rū non est nūer. Si venerit ad me nō videbo eū: si abierit nō intelligā. Si repēte īterroget: qs rīdebit ei: Vel qs dicere pōt: cur ita facis: Deus cui ire nemo resistere pōt: & sub q̄ curuātur q portāt orbē.
Quātus ergo sum ego vt rīdeā ei: & loq̄r verbis meis cū eo: Qui etiā si habuero qppiā iustū nō rīdebo: sed meū iudicē deprecabor. Et cui inuocante me exaudierit: nō credo q audierit vocē meam. In turbine eī cōteret me & multiplicabit vulnera mea: etī sine causa. Non cōcedit reqescere spm meū: & īplet me amaritudinib. Si fortitudo q̄ritur: robustissimus est. Si eqtas iudicii: nēo audet p me testimoniū dicere. Si iustificare me voluero: os meū cōdēnabit me. Si inocentē oñdero prauū me cōprobabit. Etiā si simplex fuero: hoc ipsum ignorabit aīa mea & tedebit me vite mee. Vnū ē q̄d locutus sum: & inocentē & ipiū ipe cōsumit. Si flagellat occidat semel: & nō de penis innocentiā rideat. terra data ē i manū impii vultū iudicū eius opit. Q̄ si nō ille est qs ergo est! Dies mei velociores fuerūt cursore: fugerūt & nō viderūt bonū. Pertrāsierūt q̄si naues poma portātes sicut aqla volās ad escā. Cū dixero ne q̄q̄ ita loq̄r: cōmuto faciē meā: & dolore torq̄or
Verebar oīa opera mea sciēs q nō pceres delinquēti. Si aūt & sic ipi sū: q̄re frustra laboraui! si lotus fuero nq̄ aqs niuis: & fulserīt velut mūdissime manus mee: tūc sordibus intinges me & abominabūtur me vestimēta mea. Neq; ei vir o q̄ sicut nos mei ē rīdebo: nec q̄ mecū in iudicio ex eq̄ possit audiri. Nō ē q vtriusq; valeat arguere: & ponere

at colūne eī q̄tiunt. q dicit soli t nō oriē
ὁ μόνος συλλοι αὐτῆς σαλεύοντω. ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ καὶ οὐκ ἀνατείλει: sup aūt astra signaculū ponit. q extēdit
τέλλει, κατὰ δὲ ἄστρων κατασφραγίζει. ὁ ταμύσας τὸν celū soli t q deābulat sicut sup pauimentū sup mare
οὐρανὸν μόνος, καὶ περιπατῶν ὡς ἐπὶ ἐδάφους ἐπὶ θαλάσσης. q facit pliada t hesperū t arctū t
λάκκης. ὁ ποιῶν πλειάδα καὶ ἕσπερον καὶ ἄρκτουρον καὶ recessus austri: q facit magna t inīnuestigabilia gloriosa
ταμιεῖα νότου, ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα καὶ θαυμαστὰ τ mirabilia: quoꝝ nō est nūer. si trāsgrest fuerit me: nō
καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. ἐὰν ὑπερβῇ με, οὐ μὴ ἴδω: videā: t si pterierit me neq; sic noui. si discesserit:
δω, καὶ ἐὰν παρέλθῃ με οὐδ' ὡς ἔγνων. ἐὰν ἀπαλλάξῃ, q̄s reducet: aut q̄s dicet ei q̄d fecisti: de cui
τίς ἐπιστρέψει, ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; ὁ θεὸς οὐ inflexibilis ira: ab ipo aūt curuata sūt cete que sub
διαπόρως ἐστὶν ὀργή, ὑφ' αὐτὸν δὲ ἐκάμφθησαν κῆτη τὰ ὑπὸ celo. si aūt me audierit: discernit' vba mea.
οὐρανόν. ἐὰν δέ μου ὑπακούσηται, διακρίνει τὰ ῥήματά μου. si eīm iust fuero: nō exaudiet me: iuditiū ei
ἐὰν τε γὰρ δίκαιος ὦ, οὐκ εἰσακούσεταί μου, τὸ κρίματος ἀν deprecabor. si aūt vocauero t audierit: nō cre
τοῦ δεηθήσομαι. ἐὰν δὲ καλέσω καὶ ὑπακούσῃ, οὐ πι do q exaudiuit me: ne caligine me pterat: multas
στεύω ὅτι εἰσακήκοέ μου, μὴ γνόφῳ με ἐκτρίψῃ, πολλὰ aūt meas ptritiones fecit inuanū. nō sinit
δέ μου τὰ συντρίμματα πεποίηκε διακενῆ. οὐκ ἐᾷ eīm me respirare: repleuit aūt me amaritudine: qm
γάρ με ἀναπνεῦσαι, ἐνέπλησε δέ με πικρίας, ὅτι μὴ eīm fortitudine p̄stat. q̄s igit iuditio ei pstare audebit: si
γὰρ ἰσχύι κρατεῖ. τίς οὖν κρίματι αὐτοῦ ἀντιστήσεται; ἐὰν aūt eīm fuero iust os meū impiū erit: si aūt fuero irre
δὲ γὰρ ὦ δίκαιος τὸ στόμα μου ἀσεβήσει, ἐὰν δὲ ὦ ἄμεμ prehēsibil: prauꝰ euadā. si eīm impius fui nō no
πτος, σκολιὸς ἀποβήσομαι. εἴτε γὰρ ἠσέβησα οὐκ οἶ ui anime: nisi q ablata ē a me vita. q̄ppi vi
δα τῇ ψυχῇ, πλὴν ὅτι ἀφῄρηταί μου ἡ ζωή. διὸ εἶ ri: magnū t potentē psumit furor: q̄m mali in
πον, μίγαν καὶ δυνάσην ἀποβλύει ἡ ὀργή, ὅτι φαῦλοι ἐν morte indecēti: sed iusti vident. traditi
θανάτῳ ἐξαισίῳ, ἀλλὰ δίκαιοι καταγελῶνται. παρα sunt eīm in manꝰ impiī: vultꝰ iudicū eius
δέδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς, πρόσωπα κριτῶν ἀυ operit. si aūt nō tpe: q̄s est: at vita
τῆς συγκαλύπτει. εἰ δὲ μὴ αὐτός, τίς ἐστίν; ὁ δὲ βίος mea est velocior cursore. fugerūt: t nō
μου ἐστὶν ἐλαφρότερος δρομέως. ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ viderūt: si t est nauib vestigiū vie: aut aquile vo
εἶδοσαν, εἰ καὶ ἔστι ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ, ἢ ἀετοῦ πτε lātis q̄rentis escā. si eīm dixero: oblitꝰ
τάσι ζητοῦντος βοράν. ἐάν τε γὰρ εἴπω, ἐπιλήσο car loquens: cū inclinauero vultu gemā. quatio
μαι λαλῶν, συγκύψας τῷ προσώπῳ στενάξω. σείομαι oibꝰ mēbris: noui eīm q nō insontē me fines.
πᾶσι τοῖς μέλεσι, οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῷόν με ἐάσεις. postq aūt sum impius: ad q̄d frustra laboro:
ἐπεὶ δὲ εἰμὶ ἀσεβής, εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ; si eīm lauero niue: t mūdauero me
ἐὰν γὰρ ἀπολούσωμαι χιόνι, καὶ ἀποκαθάρωμαι χει manib puris: abūde in sorde me intinxisti: abomi
σὶ καθαρᾶις, ἱκανῶς ἐν ῥύπῳ με ἔβαψας, ἐβδελύ nata est aūt me vestis. nō eīm es homo sicut ego: cui
ται δὲ αὐτή με ἡ στολή. οὐ γὰρ ἔι ἄνθρωπος κατ' ἐμέ, ᾧ ptra iudicabo: vt eam vnanimit in iuditiū. si
ἀντικρινοῦμαι ἵνα ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν. εἴ q̄dē esset mediator noster t redargues t andies in
γε ἦν ὁ μεσίτης ἡμῶν καὶ ἐλέγχων καὶ διακούων ἀνα medio vtriusq;: auferat a me
μέσον ἀμφοτέρων, ἀπαλλαξάτω ἀπ' ἐμοῦ τὴν

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

at timor eĩ nõ me circũagat: τ
ἐμβρόν, ὃ δὲ φόβος αὐτοῦ μή με ϛροβείτω, κἀγὼ
nõ timebo: sed loquar. nõ eĩm sic
δὲ μὴν φοβηθῶ, ἀλλὰ λαλήσω. οὐ γὰρ οὕτως
essem sum.
συνετίσαμαι.

Ca. 10.

Elborão aia mea:gemẽs dimittã in me
A Κάμνων τῇ ψυχῇ μου, ϛένων ἐπαφήσω ἐπ' ἐμαυ
xba mea. loquar amaritudine aie prel=
τὸν τὰ ῥήματά μου. λαλήσω πικρίᾳ ψυχῆς συνεχό=
sus: τ dicã ad dñm: ne me impiũ esse doceas.
μενος, καὶ ἐρῶ πρὸς κύριον, μή με ἀσεβεῖν δίδασκε.
τ cur me ita iudicasti: nũqd bonũ tibi: si calũnia
καὶ διατί με οὕτως ἔκρινας; ἢ καλόν σοι, ἐὰν συκο=
tus fuero: qm̃ negasti opa manuũ tuaꝝ: ꝓsilio qũe
φαντήσω; ὅτι ἀπεῖπω ἔργα χειρῶν σου, βουλὴν δὲ
impiop̃ arrẽdisti. nũqd sicut mortalis videt vides: aut si
ἀσεβῶν προσέχες. ἢ ὥσπερ βροτὸς ὁρᾷ καιρούς; ἢ κα=
cut videt homo aspicies: nũqd vita tua humana est
θὼς ὁρᾷ ἄνθρωπος βλέψη; ἢ ὁ βίος σου ἀνθρώπινός ἐστιν
aut anni tui vite: qm̃ ꝙsiuisti iniqtates meas:
ἢ τὰ ἔτη σου ἀνδρός; ὅτι ἀνεζήτησας τὰς ἀνομίας μου,
τ peccata mea inuestigasti: nosti eĩm ꝙ nõ
καὶ τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας; οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ
impie egi. sed dș est ḋ ex manib̃ tuis eruit:
Deut. 32.d. ἀσέβησα. ἀλλὰ τίς ἐστιν ὃς ἐκ χειρῶν σου ἐξαιρούμενος;
manꝰ tue plasmauerũt me τ fecerũt me: post hec
Iob. 12.a. αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με, μετὰ ταῦ
trasmutãs me pcussisti. memẽto: ꝙ lutũ
τα μεταβαλών με ἔπαισας. μνήσθητι, ὅτι πηλόν
me plasmasti: in ãt terrã me rursus ꝙcertis. nõne
με ἔπλασας, εἰς δὲ γῆν με πάλιν ἀποστρέφεις. ἢ οὐχ
sicut lac me mulsisti: coagulasti ãt me sicut caseũ:
ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἐτύρωσας δέ με ὡσεὶ τυρῶ;
pelle τ carne me vestisti: ossib̃ ãt τ neruis con
δέρμα καὶ κρέας με ἐνέδυσας, ὀστέοις δὲ καὶ νευροῖς συ
sutisti. vitã aũt τ mĩam posuisti apud me: at ꝙside
νέρραψας. ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔθου παρ' ἐμοί, ἡ δὲ ἐπι=
ratio tua custodiuit meũ spũm. hec habẽs in
σκοπή σου ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα. ταῦτα ἔχων ἐν
scipo noui ꝙ ois potes: impoſ̃ est ãt tibi
σεαυτῷ οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι, ἀδυατεῖ δέ σοι
nihil. si eĩm pcãuero custodis me: ab aũt mi
οὐδέν. ἐάν τε γὰρ ἁμάρτω φυλάσσεις με, ἀπὸ δὲ ἀνο
ḋtate nõ innocentẽ me fecisti. si eĩm impi9 fuero:
μίας οὐκ ἀθῷόν με πεποίηκας. ἐάν τε γὰρ ἀσεβὴς ὦ,
vemhi. si ãt fuero tusti: nõ possum tollere caput:
οἴμοι. ἐὰν δὲ ὦ δίκαιος, οὐ δύναμαι ἆραι κεφαλήν,
plen9 eĩm ignominia sum: capio: eĩm sicut leo
πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰμί, ἀγρεύομαι γὰρ ὥσπερ λέων
in iugulatiõnẽ. rursus ãt trãsmutãs grauiꝰ me ꝓdis:
εἰς σφαγήν. πάλιν δὲ μεταβαλὼν θαυμαστῶς με ἐλέγχεις,
instaurãs in me examẽ meũ. ira aũt ma=
ἐπανακαινίζων ἐπ' ἐμὲ τὴν ἔτασίν μου. ὀργὴ δὲ μεγά=
gna in me vsus est induristi aũt in me tẽtationes.
Iob.9.b Diere. 10.d. λη μοι ἐχρήσω, ἐπάγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια.
ãre igiꝰ de vtero me eduxisti τ nõ mortuꝰ fũi:
ἵνατί δυσὶ ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθανον,
ocul9 aũt me nõ videret: τ sicut nõ extis fuissem:
ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ εἶδε, καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ἐγενόμην;
cur eĩm de vtero in tumulũ nõ trãslat9 fũi: nũqd
ἵνατί γὰρ ἐκ γαστρὸς εἰς μνῆμα οὐκ ἀπηλάγην; ἢ
nõ paucũ est tpꝰ vite mee: dimitte me re
οὐκ ὀλίγος ἐστὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου; ἔασόν με ἀ=
quiescere pauꝰ anteꝙ ego vadã vnde nõ
ναπαύσασθαι μικρὸν πρὸ τοῦ με περιυθῆναι ὅθεν οὐκ
reuertar: in terrã tenebrosã τ caliginosã: in terrã
ἀναστρέψω, εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφερὰν, εἰς γῆν
tenebraꝝ sẽpiternaꝝ: vbi nõ est lumẽ neq; videre vi=
σκότους ἀιωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος οὐδὲ ὁρᾶν ζω=
tã mortalium.
ὰν βροτῶν.

Ca. 11.

Trãsla.B.Vie.

manũ suã oinambob9.
qAuferatra mee virgã suã:
s& pauor eĩ9 nõ me ter=
reat. tLoqr:u& non me time
bo eũ. vNecb enĩz possum
metuens rñdere. 10.
TEdetb aiam meãc vite
mee:dimittãe aduer
sum mef eloquz meũ. gLo
qrh i amaritudie aie mee.
iDicãm do: nnoli omẽ cõdẽ
narc. pIndica mihi: qcur
me ita iudices. sNũquid
bonũ tibi videturu si calũnieris me& opprimas
meb opc manuũ tuaꝝ: d&
cõsiliũ ipiorũ adiuues:
rNũqd oculi carnei tibi
sunt: aut sicut videt hõ:
& tu videbis: tNũqd sicut
dies hois dies tui: & ani
tui sicut hũana sunt tpa:
vut qras iniqtatẽ meã& peccatũ meũ scruteris:
bEt scias qa nihil impiũ
feceriz: cũ sit nemo qui
de manu tua possit erue
re. mMan tue fecerũt me:
o& plasmauerũt meb totũ
qin circuitu: r& sic repẽte
rcapitas me. sMemento
qso qp sicut lutũ feceris
me: & i puluerẽb reduces
me. cNõne sicut lac mul
sisti me: r& sicut caseũ me
coagulasti: bPelle & carni
bus vestisti me: ossibm &
neruis cõpegisti me. oVi
tãr & miam tribuisti mi=
hi: s& visitatio tua custodi
uit spm̃ meũ. Licet hec
celes i corde tuo: tñ scio
qa vniuersoꝝ memineris.
cSi peccauiri & ad horas pe
pcisti mihi: curb ab iniqui
tate mea mundũ me esse
nõ pateris: Et si ipi fue
ro ve mihi est: p& si iustus
qnõ leuabo caput: ssatu
ratm afflictiõe t& miseria.
vEt ppter supbiã qsi leonã
bcapies me: creuersusqꝫ
mirabiliter me crucias.
rInstauras testes tuos cõ
tra me & multiplicas irã
tuã aduersũ me: & pene
militãt o ime. pQuare de
vulua educxisti me: qui
vtinã cõsumpt9 essem ne
ocul9 me videret. bFuisse
rqsi non essem de vtero
strãslat9 ad tumulũ. rNũ
quid nõ paucitas dierũ
meoꝝ finietur breui: kDi
mitte ergo me vt plangã
paululũ dolorẽ meũ ãte
qꝫ vadam & nõ reuertar
ad terrã tenebrosam & optãr mortis caligine: rter
rã miserie & tenebrarũ:
vbi vmbra mortis & nul
lus ordo: sed sempitern9
horror inhabitat. ii.

Tex.heb.Iob.x. ꝓ Pũtiua.heb.

אָיֹם בַּעַת שְׁבָטוֹ וְיאֹמָתוֹ אַל תְּבַשַּׁתְנִי אֲדַבְּרָה
דַּבֵּר יָרֵא וְלֹא אִירָאֶנּוּ כִּי כֵן לֹא אָנֹכִי
Cap.x.
עָזַב שׁוֹחַ עִמָּדִי נָקְטָה נַפְשִׁי
בְּחַיָּי אֶעֱזְבָה עָלַי שִׂיחִי אֲדַבְּרָה
מָרִר בְּמַר נַפְשִׁי אֹמַר אֶל אֱלוֹהַּ אַל
רָשַׁע יָדַע תַּרְשִׁיעֵנִי הוֹדִיעֵנִי עַל מָה תְּרִיבֵנִי
רוּב עָשַׁק הַטּוֹב לְךָ כִּי תַעֲשֹׁק כִּי תִמְאַס
מָאַס יָגַע יְגִיעַ כַּפֶּיךָ וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים
נָגַע הוֹפָעְתָּ וַהֲעֵינִי עָשֹׂר לָךְ אִם
רָאָה אֱנוֹשׁ כִּרְאוֹת אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה הֲכִימֵי
יוֹם שָׁנָה אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ אִם שְׁנוֹתֶיךָ כִּימֵי גָבֶר
נִקַּשׁ חָרַשׁ כִּי תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וְלִחַטָּאתִי תְחַרּוֹשׁ
יָדַע עַל דַּעְתְּךָ כִּי לֹא אַרְשִׁיעַ וְאֵין
נָצַל עָשָׂה יְדֶיךָ עִצְּבוּנִי וַיַּעֲשׂוּנִי
סָבַב בָּלַע יַחַד סָבִיב וַתְּבַלְּעֵנִי זְכָר נָא כִּי
שׂוּם חֹמֶר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עָפָר תְּשִׁיבֵנִי
נָתַךְ הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה
קָרַשׁ תַּקְרִישֵׁנִי עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי
סָכַךְ וּבְעֲצָמוֹת גִּידִים תְּשֻׂכְּכֵנִי חַיִּים
עָשָׂה וְחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה
רוּחִי וְאֵלֶּה צָפַנְתָּ בְּלִבָּבֶךָ יָדַעְתִּי
שָׁמַר כִּי תִשְׁמָר מֵחַטָּאתִי וְעֹנִי לֹא תְנַקֶּנִי
וֹמֵעוֹנִי לֹא תְנַקֶּנִי אִם רָשַׁעְתִּי
אַלְלַי לִי וְצָדַקְתִּי לֹא אֶשָּׂא רְאֵשִׁי
קָלַה שְׂבַע קָלוֹן וּרְאֵה עָנְיִי וְיִגְאֶה כַּשַּׁחַל
צוּד תְּצוּדֵנִי וַתָּשׁוּב תִּתְפַּלֵּא בִּי
שׁוּב פָּלָא תִּתְחַדֵּשׁ עֵדֶיךָ נֶגְדִּי וְתִרְבֶּה כַּעַשֶּׂךָ
חָדַשׁ עֵד עֵדַי וְחֶלִיפוֹת וְצָבָא עִמִּי
רָבָה חָלַף מֵרֶחֶם הֲצִאתָנִי אֶגְוַע וְעַיִן לֹא
רָאָה תִּרְאֵנִי כַּאֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי אֶהְיֶה
יָרַד יוֹם מִבֶּטֶן לַקֶּבֶר אוּבַל הֲלֹא מְעַט יָמַי
שׁוּת יַחְדַּל וְשִׁית מִמֶּנִּי וְאַבְלִינָה
מְעַט בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְלֹא אָשׁוּב
אֶל אֶרֶץ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֶרֶץ
עֵיף עַיָפָתָה כְּמוֹ אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא
סָדָרִים וְתִפְעַ כְּמוֹ אֹפֶל

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb.Lex.heb.Job.xi.xij. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx..cū iter.latina.

Cap.xi.

וַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃
הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה וְאִם אִישׁ
שְׂפָתַיִם יִצְדָּק׃ בַּדֶּיךָ מְתִים
יַחֲרִישׁוּ וַתִּלְעַג וְאֵין מַכְלִם׃
וַתֹּאמֶר זַךְ לִקְחִי וּבַר הָיִיתִי
בְעֵינֶיךָ׃ וְאוּלָם מִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר
וְיִפְתַּח שְׂפָתָיו עִמָּךְ׃ וְיַגֶּד לְךָ תַּעֲלֻמוֹת
חָכְמָה כִּי כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה וְדַע
כִּי יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֹנֶךָ׃ הַחֵקֶר
אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד תַּכְלִית שַׁדַּי
תִּמְצָא׃ גָּבְהֵי שָׁמַיִם מַה תִּפְעָל
עֲמֻקָּה מִשְּׁאוֹל מַה תֵּדָע׃ אֲרֻכָּה
מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וּרְחָבָה מִנִּי יָם׃ אִם
יַחֲלֹף וְיַסְגִּיר וְיַקְהִיל וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ׃
כִּי הוּא יָדַע מְתֵי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן
וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃ וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב
וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד׃ אִם אַתָּה
הֲכִינוֹת לִבֶּךָ וּפָרַשְׂתָּ אֵלָיו כַּפֶּךָ׃
אִם אָוֶן בְּיָדְךָ הַרְחִיקֵהוּ וְאַל תַּשְׁכֵּן
בְּאֹהָלֶיךָ עַוְלָה׃ כִּי אָז תִּשָּׂא פָנֶיךָ
מִמּוּם וְהָיִיתָ מֻצָּק וְלֹא תִירָא׃
כִּי אַתָּה עָמָל תִּשְׁכַּח כְּמַיִם עָבְרוּ
תִזְכֹּר׃ וּמִצָּהֳרַיִם יָקוּם חָלֶד תֶּעֱפָה
כַּבֹּקֶר תִּהְיֶה׃ וּבָטַחְתָּ כִּי יֵשׁ
תִּקְוָה וְחָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׁכָּב׃ וְרָבַצְתָּ
וְאֵין מַחֲרִיד וְחִלּוּ פָנֶיךָ רַבִּים׃
וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד
מִנְהֶם וְתִקְוָתָם מַפַּח נָפֶשׁ׃

Cap.xij.

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
אָמְנָם כִּי אַתֶּם עָם וְעִמָּכֶם תָּמוּת
חָכְמָה׃ גַּם לִי לֵבָב כְּמוֹכֶם לֹא
נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם וְאֶת מִי אֵין כְּמוֹ
אֵלֶּה׃ שְׂחֹק לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה קֹרֵא
לֶאֱלוֹהַּ וַיַּעֲנֵהוּ שְׂחוֹק צַדִּיק
תָּמִים׃ לַפִּיד בּוּז לְעַשְׁתּוֹת שַׁאֲנָן
נָכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל׃ יִשְׁלָיוּ אֹהָלִים

Respondēs āt sophar naamathites dixit. Nunqd qui multa loquitur non audiet: aut vir verbosus iustificabitur? Tibi soli tacebūt homines? & cū ceteros irriseris a nullo cōfutaberis. Dixisti eī. Pur? est sermo meus: & mūdus sum in cōspectu tuo. Atq; vtinā deus loqueretur tecum: & aperiret labia sua tibi vt ostēderet tibi secreta sapiētie & q multiplex esset lex ei?: & itelligeres q multo minora exigaris ab eo q̄ meretur iniqtas tua. Forsitan vestigia dei cōprehēdes? & vsq; ad pfectū oipotētē reperies? Excelsior celo ē: et qd facies? Profūdior inferno: & vnde cognosces? Longior terra mēsura eius: latior mari. Si subuertit oia vel in vnū coartauerit: qs cōtradicet ei? Ipse eni nouit hominū vanitatē & videns iniquitatē. nōne cōsiderat? vir vanus in supbiā erigitur: & tanq̄ pullum onagri se liberū natū putat. Tu aūt firmasti cor tuū: & expandisti ad eū manus tuas. Si iniqtatē q̄ est in manu tua abstuleris a te: & nō mānserit in tabernaculo tuo iniustitia: tunc leuare poteris faciē tuā absq; macula: & eris stabilis: & nō timebis. Miserie q̄q; obliuisceris: & q̄si aquarū q̄ pterierūt recordaberis: & q̄si meridianus fulgor cōsurget tibi ad vesperā. Et cū te cōsumptū putaueris orieris vt lucifer: & habebis fiduciā pposita tibi spe: & defossus securus dormies. Reqesces: & nō erit q te exterreat. Et depcabūtur faciē tuā plimi. Oculi āt ipiorū deficiēt: & effugiū peribit ab eis: & spes illoꝝ abominatio aīe. 12.

Rñdens āt iob: dixit. Ergo vos estis soli hoīes: & vobiscū morietur sapia? Et mihi ē cor sicut vobis: nec iferior vri sū. Quis eī hec q̄ nostis ignorat? Qui deridetur ab aīco suo sicut ego: inuocabit deū: & exaudiet eū. Deridetur em̄ iusti simplicitas: lāpas contēpta apud cogitatiōes diuitū pata ad tps statutū. Abundant tabernacula

Respōdens āt sophar mineus dicit: q multa Υπολαβὼν δὲ σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει, ὁ τὰ πολλὰ dicit τ reaudiet: aut τ verbosus putat iustus λέγων καὶ ἀντακούσεται, ἢ καὶ ὁ εὔλαλος οἴεται δίκαιος esse? benedictus genit a muliere q̄ breuis vite ē. ne mul εἶναι; εὐλογημένος γεννηγὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος. μὴ πο tus in verbis sis: nō enim est q respōdeat λὺς ἐν ῥήμασι γίνου, οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἀνταποκρινόμενος tibi. ne q̄dē dicas qm̄ purus sum opib: τ σοι. μὴ γὰρ λέγε ὅτι καθαρός εἰμι τοῖς ἔργοις, καὶ irreprehēsibilis corā eo. sed q̄mō vtiq; dñs lo ἄμεμπτος ἐναντίον αὐτοῦ. ἀλλὰ πῶς ἂν ὁ κύριος λα quat ad te τ apiat labia sua tecū? po λήσει πρὸς σὲ καὶ ἀνοίξει χείλη αὐτοῦ μετὰ σοῦ; ἐκ stea renūciabit tibi secreta sapie: q duplex τα ἀναγγελεῖ σοι ἀπόρρητα σοφίας, ὅτι διπλοῦς erit ad idq̄d scōmte: τ tūc scies: q digna tibi euo ἔσται τῷ κατὰ σέ, καὶ τότε γνώσῃ, ὅτι ἀξιά σοι ἀ nerūt a dño eoꝝ q̄ peccasti. nūq̄d vestigiū dñi in πέβη παρὰ κυρίου ὧν ἡμάρτηκας. ἢ ἴχνος κυρίου εὑ uenies: aut ad vltima venisti q̄ fecit oipo ρήσεις, ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου ἃ ἐποίησεν ὁ παν tens? excelsum celū. τ q̄d facies? pro τοκράτωρ; ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ τί ποιήσεις; βα fundiora āt his q̄ in inferno: q̄d nosti? aut lōgiora mē θύτερα δὲ τῶν ἐν ᾅδου, τί οἶδας; ἢ μακρότερα μέ sura terre: aut latitudie maris? si āt subuerterit τρου γῆς, ἢ εὔρους θαλάσσης; ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ oia: q̄s dicet ei q̄d fecisti? ipe em̄ no πάντα, τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; αὐτὸς γὰρ οἶ uit opa impioꝝ: vidēs āt indecētia nō dissimulabit: δεν ἔργα ἀνόμων, ἰδὼν δὲ ἄτοπα οὐ παρόψεται, homo aūt incassū animat Xbis. mortalis āt ge ἄνθρωπος δὲ ἄλλως θρασύνεται λόγοις. βροτὸς δὲ γεν nit de muliere: sicut asin solitari. si em̄ tu mundū posuisti νηγὸς γυναικός, ἴσα ὄνω ἐρημίτη. εἰ γὰρ σὺ καθαρὰν ἔθου cor tuū: expādis āt man ad eū. si τὴν καρδίαν σου, ὑπτιάζεις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτόν. εἰ iniquū q̄d est in manib tuis: pcul fac illud: ἄνομόν τί ἐστιν ἐν χερσί σου, πόρρω ποίησον αὐτό, iniustitia āt i habitaculo tuo nō habitet. sic em̄ spl ἀδικία δὲ ἐν διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω. οὕτως γὰρ ἀνα debit tua facies sicut aqua pura. λάμψει σου τὸ πρόσωπον ὥσπερ ὕδωρ καθαρόν. exues aūt sordē: τ nō timebis. τ la ἐκδύσῃ δὲ ῥύπον, καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ. καὶ τὸν κό boris obliuisceris tanq̄ vndā q̄ pterijt: τ nō time πον ἐπιλήσῃ ὥσπερ κῦμα παρελθόν, καὶ οὐ φοβη bis. at oro tua sicut lucifer: de aūt meridie θήσῃ. ἡ δὲ εὐχή σου ὥσπερ ἑωσφόρος, ἐκ δὲ μεσημβρί oriet tibi vita. cōfidēs q̄ eris: qm̄ est tibi ας ἀνατελεῖ σοι ζωή. πεποιθώς τε ἔσῃ, ὅτι ἐστί σοι spes: de aūt cogitatiōe τ cura apparebit ἐλπίς, ἐκ δὲ μερίμνης καὶ φροντίδος ἀναφανεῖται tibi pax: requiesces em̄ τ nō erit q̄ bellū moueat ite. σοι εἰρήνη, ἡσυχάσεις γὰρ καὶ οὐκ ἔσται ὁ πολεμῶν σε. trasmutati āt multi te deprecabunt: sa μεταβαλλόμενοι δὲ πολλοί σου δεηθήσονται, σω lus aūt eos relinquet. nā spes eoꝝ pdi τηρία δὲ αὐτοὺς ἀπολείψει. ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἀπώ tio: oculi aūt impioꝝ tabescent. λεια, ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν τακήσονται. Ca.12.

Respōdens āt iob dicit: ergo vos estis hoi Υπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, εἶτα ὑμεῖς ἐστὲ ἄνθρω nes: aut vobiscū moriet sapia? et mihi q̄dē cor ποι, ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσει σοφία; κἀμοὶ μὲν καρ sicut vobis est: iust em̄ vir τ integer fact δία καθ' ὑμᾶς ἐστι, δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος ἐγε est in subsannatiōez. in tps em̄ statutū patus fuerat ca νήθη εἰς χλεύασμα. εἰς χρόνον γὰρ τακγὸν ἡτοίμαστο πε dere ab alio: domusq; ei destrui σεῖν ὑπὸ ἄλλου, οἴκους τε αὐτοῦ ἐκπορθεῖσθαι ooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ab iniquis. verũtũ nullꝰ cõfidat pra-
ὑπὸ ἀνόμων. ὑμὴν δὲ ἀλλὰ μηθεὶς πεποιθέτω ποτὲ
uꝰ exĩs inocẽtẽ futur: q̃ puocãt dñm.
ρος ὢν ἀθῷος ἔσεσθαι, ὅσοι παροργίζουσι τὸν κύριον.
q̃mõ nõ ꝛ secutatio eor erit: sed iterroga qua
πῶς δυχὶ καὶ ἔτασις αὐτῶν ἔσαι; ἀλλὰ ἐρώτησον τε
drupeda si tibi dicãt: aut volatilia celi: si tibi
τράποδα ἐάν σοι εἴπωσιν, ἢ πετεινὰ τ̃ οὐρανοῦ, ἐάν σοι
renunciẽt. narra aũt terre: si tibi dixerit: ꝛ
ἀναγγείλωσιν. ἐκδιήγησαι δὲ γῇ, ἐάν σοι φράσῃ, καὶ
exponẽt tibi pisces maris. q̃ nõ no-
ἐξηγήσονταί σοι οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης. τίς οὐκ ἔγ-
uit in oĩbꝰ his: q̃ manꝰ dñi fecit hec?
νω ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα;
si nõ in manu ciꝰ aĩa oĩum viuẽtiũ ꝛ
εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἡ ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων καὶ
spũs oĩs hois. auris q̃dem verba discer
πνεῦμα παντὸς ἀνθρώπου. οὖς μὲν γὰρ ῥήματα διακρί
nit: guttur aũt cibos gustat: in multo tẽpore sapia:
νει, λάρυγξ δὲ σῖτα γεύεται, ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία,
infra. 14.a. aũt multa vita sciẽtia. apud ipm sapia ꝛ po-
ἐν δὲ πολλῷ βίῳ ἐπιστήμη. παρ' αὐτῷ σοφία καὶ δύ
infra. 15.b. tẽtia: ipe ꝓsiliũ ꝛ intellectꝰ. si destruxerit: q̃
ναμις, αὐτῷ βουλὴ καὶ σύνεσις. ἐὰν καταβάλῃ, τίς
edificabit: si clauserit cõtra hoies: q̃ aperiet:
οἰκοδομήσει; ἐὰν κλείσῃ κατὰ ἀνθρώπων, τίς ἀνοίξει;
si ꝓhibuerit aquã siccabit terrã. si aũt immiserit p
ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ ξηρανεῖ τὴν γῆν. ἐὰν δὲ ἐπαφῇ ἀπω
Esai. 11.f. didit eã subuertẽs. apud ipm potẽtia ꝛ fortitudo: ipi
Apo. 3.b. ἐστὶν αὐτὴ κατασκάφας. παρ' αὐτῷ κράτος καὶ ἰσχύς, αὐ
sciẽtia ꝛ intellectꝰ: adducẽs ꝓsiliarios capti
τῷ ἐπιστήμη καὶ σύνεσις, διάγων βουλευτὰς ἀϊσχυ-
nos: iudices aũt terre stupidos fecit: collocãs reges
νους· κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε, καθιζάνων βασιλεῖς
sup thronos: ꝛ circũligauit zona lũbos eor. emit
ἐπὶ θρόνους, καὶ περιέδησε ζώνην ὀσφύας αὐτῶν. ἐξα
tens sacerdotes captiuos: potẽtes aũt terre sub
ποστέλλων ἱερεῖς αἰχμαλώτους, δυνάσας δὲ γῆς κατε
uertit: cõmutãs labia fideliũ: intellectũ aũt se
στρεψε, διαλλάσσων χείλη πιστῶν, σύνεσιν δὲ πρεσβυ
nũ nouit: effundẽs ignominiã sup ꝓncipes: humi
τέρων ἔγνω, ἐκχέων ἀτιμίας ἐπ' ἄρχοντας, ταπει-
les aũt sanauit: reuelãs ꝓfunda de tenebris.
νοὺς δὲ ἴασατο, ἀνακαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους.
edurit aũt in lucẽ vmbrã mortis: decipiẽs gẽtes ꝛ
ἐξήγαγε δὲ εἰς φῶς σκιὰν θανάτου, πλανῶν ἔθνη καὶ
ꝓciens eas. ꝓsternẽs gẽtes ꝛ reducẽs
ἀπολλύων αὐτά. καταστρωννύων ἔθνη καὶ καθοδηγῶν
eas: immutãs corda ꝓncipũ terre. decepit
αὐτά, διαλλάσσων καρδίας ἀρχόντων γῆς. ἐπλάνησε
aũt eos via quã nõ nouerãt: palpẽt tenebras ꝛ
δὲ αὐτοὺς ὁδῷ ἣν οὐκ ἤδεισαν, ψηλαφήσαισαν σκότος καὶ
nõ lucẽ: errent aũt sicut ebrius.
μὴ φῶς, πλανηθείησαν δὲ ὥσπερ ὁ μεθύων. Ca.13.

Ecce hec ꝓtẽplatꝰ ẽ meꝰ oculꝰ: ꝛ
Ἰδοὺ ταῦτα τεθεώρηκέ μου ὁ ὀφθαλμός, καὶ
audiuit auris mea. ꝛ noui q̃cũq; ꝛ vos scitis:
ἤκουσε τὸ οὖς μου. καὶ οἶδα ὅσα καὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε,
ꝛ nõ imprudẽtior sum vobis. verũtamẽ ego
κἀγὼ οὐκ ἀσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν. ὑμὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ
ad dñm loquar: arguã aũt coram eo si
πρὸς κύριον λαλήσω, ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν
voluerit. vos aũt estis medici iniusti ꝛ sanatores ma
βούληται· ὑμεῖς δὲ ἐστε ἰατροὶ ἄδικοι καὶ ἰαταὶ κα
lox oẽs. sit aũt vobis obmutescere ꝛ cuadet
κῶν πάντες. εἴη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι καὶ ἀπροβάτευ-
vobis in sapiam. audite increpationẽ oris
τοις ὑμῖν εἰς σοφίαν. ἀκούσατε ἔλεγχον στόματός
mei: iuditiũ aũt labioꝝ meoꝝ
μου, κρίσιν δὲ χειλέων μου

Trãsla.B.Vie.

ᵍpredonũ ʰ& audacterᵏ ꝓ uocantˡ deum :ᵐcumᵇ ipse
ᵃdederit oĩaᶜ in manus eo rum.ᵇ Nimirũᶜ interroga
ᵍiumẽta:ʰ& docebũt te:ˡ& volatiliaᵏ celiˡ& indicabũt
ᵐtibi.ᶜ Loquereᵖ terreᵍ & reſpõdebit tibi:ʳ& narraբ bũtᵏ piſces ˢmaris.ᵏ Quis
ʳignoratᶜq ᵃoĩa ᵇhecᶜ manus ᵈdñi ʳfecerit:ˡ In cuius manuᵏ anima ˡoĩsᵐ viuentis:ⁿ& ſpũsᵒ vniuerſeᵖ carnis ᵍhominis.ʳ Nõneᵉ auris ˢverbaᵘ diiudicatˢ& fauces ᵛcomedẽtisʷ ſaporem?
ᵇIn antiqs eſtˣ ſapiẽtia:ᵒ& in multoᶜ tpeʳ prudentia.
ᵍApud ipm eſtᵇ ſapiẽtiaˡ& fortitudo: & ᵏipſe habet ˡconſiliũᵐ& intelligentiã.
ⁿSiᵒ deſtruxeritᵖ nemo eſt quiᵍ edificet: ſiʳ incluſerit ˢhoiemᵘ nullus ẽ quiᵏ aperiat.ʳ Siᵛ cõtinuerit ʷaqs: oĩaᵇ ſiccabũtur :ᶜſi emiſerit eas:ᵒ ſubuertentᶜ terrã.
ʳApud ipm eſtᵍ fortitudo ʰ& ſapiẽtia.ˡ Ipſe nouit& ᵏdecipiẽtẽ :ˡ& eũ qui decipitur.ᵐ Adducitⁿ cõſiliarios inᵒ ſtultũ finẽ :ᵖ& iudices ᵍin ſtupore.ʳ Balteuz ˢregũˢ diſſoluit:ᵘ& precingit ᵛfuneʳ renes eorũ.ˢ Ducitᵃ ſacerdotesᵇ ĩglorios: ᶜ& optimatesᵈ ſupplãtat.
ᵉcõmutans ᶠ labium ᵍvera cium:ʰ& doctrinãˡ ſenum ᵏauferens.ˡ Effundítᵐ de ſpectionẽⁿ ſupᵒ prĩcipes: ᵖ& cosᵍq oppreſſi fuerãt ʳreleuãsˢ Quí reuelatᵗ pfũ daᵘ deᵛ tenebrís:ʷ& producit ˣ in lucemʸ vmbrã mortis.ᵇ Quí multiplicatᶜ gentesᵈ& perdit eas: &ᵉ ſubuerſas in ĩtegrũᵍ reſtituit.
ʰQuí ímmutatˡ corᵏ principũˡ populiᵐ terre:ⁿ& decipit eosᵒ vt fruſtra incedãt perᵖ inuíũ.ʳ Palpabũt quaſi inˢ tenebrís:ᵗ& nõ inᵘ luce:ˣ& errare eos facietʸ quaſi ebrios. 13.

Ecceᵇ omĩa hecᶜ vidit ᵈoculus meᵉ:& ᶠaudiuitᵍ auris mea:ʰ& ĩtellexi ⁱſingula.ˡ Scẽm ſciẽtiam veſtrã!& ᵐegoᵏ nouí:ⁿ nec ᵒinferiorᵖ vẽqʳ ſum. Sedˢ tũ ᵗad ᵘoĩpotẽtẽˣ loquar :ʸ& diſputare ᶻcũ ᵃdeoᵇ cupio:
priusᶜ vos oſtẽdens ᵈ fabricatores ᵉmendatíi: &ᶠ cultores ᵍ puerſorũ dogmatũ. Atqʰ ⁱvtinãˡ taceretís.
ᵏvt putaremini eſſeˡ ſapiẽtes.ᵐ Auditeⁿ ergoᵒ correctiones meas :ᵖ& iudiciũ ᵠlabiorum meorum

Tex.heb.Job.xiij.

רָנַן	לִשְׁדִּים׃ וּבַטָּהוֹת׃ לְמַרְנִיזֵי׃ אֵל׃
בּוּא אֲלָה	לַאֲשֶׁר הֵבִיא׃ אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ׃ וְאוּלָם׃
אֻלָּם יָרָה	שְׁאַל נָא בְהֵמוֹת׃ וְתוֹרֶךָּ׃ וְשׂוּחַ׃
נָגַד שׂוּחַ	הַשָּׁמַיִם וְיַגֶּד לָךְ׃ אוֹ שִׂיחַ לָאָרֶץ׃
סָפַר דָּגָה	וְתוֹרֶךָּ׃ וִיסַפְּרוּ לְךָ דְּגֵי הַיָּם׃ מִי׃
	לֹא יָדַע בְּכָל אֵלֶּה׃ כִּי יַד יְהוָה׃
עָשָׂה	עָשְׂתָה זֹאת׃ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל
חָיָה	חַי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ׃ הֲלֹא
בָּחַן	אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם׃
יָשַׁשׁ יוֹם	לוֹ׃ בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאֹרֶךְ יָמִים
בִּין נָגַר	תְּבוּנָה׃ עִמּוֹ חָכְמָה וּגְבוּרָה לוֹ
יָצַץ חָרַס	עֵצָה וְתְבוּנָה׃ הֵן יַהֲרוֹס וְלֹא יִבָּנֶה
נָגַר סָגַר	יִסְגֹּר עַל אִישׁ וְלֹא יִפָּתֵחַ׃ הֵן
פָּתַח עָצַר	יַעְצֹר בַּמַּיִם וְיִבָּשׁוּ וְיַשַּׁלְּחֵם
שָׁלַח הָפַךְ	וַיַּהַפְכוּ אֶרֶץ׃ עִמּוֹ עֹז וְתוּשִׁיָּה
גָּזַז יָשָׁה	לוֹ׃ שֹׁגֵג וּמַשְׁגֶּה׃ מוֹלִיךְ יוֹעֲצִים
שָׁגָה הָלַל	שׁוֹלֵל וְשֹׁפְטִים יְהוֹלֵל׃ מוֹסֵר
יָצַץ הָלַל	יִסַּר אָסַר׃ מְלָכִים פִּתֵּחַ וַיְאַסֵּר אֲזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם׃
אָזַר	מוֹלִיךְ כֹּהֲנִים שׁוֹלֵל וְאֵיתָנִים
שָׁלַל	יְסַלֵּף׃ מֵסִיר שָׂפָה לַנֶּאֱמָנִים
סָלַף סוּר	יִקָּח׃ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל
אָמַן לָקַח	נְדִיבִים וּמִזְיַח אַפִּיקִים רָפָּה׃
נָדַב מֶזַח	מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת מִנֵּי חֹשֶׁךְ וַיּוֹצֵא
אָפַק גָּלָה	לָאוֹר צַלְמָוֶת׃ מַשְׁגִּיא לַגּוֹיִם וַיְאַבְּדֵם
שָׁגָא	שְׁטַח לַגּוֹיִם וַיַּנְחֵם׃ מֵסִיר לֵב
אָבַד	רָאשֵׁי עַם הָאָרֶץ וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ
נָחַם סוּר	לֹא דָרֶךְ יְמַשְּׁשׁוּ חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר
תָּעָה תָּהָה	וַיַּתְעֵם כַּשִּׁכּוֹר׃
מָשַׁשׁ	
שָׁכַר	

Cap. xiij.

רָאָה בִּין	הֵן כֹּל רָאָתָה עֵינִי שָׁמְעָה אָזְנִי
יָדַע	וַתָּבֶן לָהּ׃ כְּדַעְתְּכֶם יְדַעְתִּי גַּם אָנִי
אֻלָּם	לֹא נֹפֵל אֲנִכִי מִכֶּם׃ אוּלָם אֲנִי
דִּבֵּר יָכַח	אֶל שַׁדַּי אֲדַבֵּר וְהוֹכֵחַ אֶל אֵל
חָפֵץ	אֶחְפָּץ׃ וְאוּלָם אַתֶּם טֹפְלֵי שֶׁקֶר
אָלַל נָתַן	רֹפְאֵי אֱלִיל כֻּלְּכֶם׃ מִי יִתֵּן הַחֲרֵשׁ
חָרַשׁ הָיָה	תַּחֲרִישׁוּן וְתִהְיֶה לָכֶם לְחָכְמָה׃
רוּב שָׂפָה	שִׁמְעוּ נָא תוֹכַחְתִּי וְרִבוֹת שְׂפָתַי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Job.xiiij.

הַקְשִׁיבוּ׃ שֵׁמַע׃ הַלְאֵל׃ תְּדַבְּרוּ׃ עַוְלָה׃ קָשַׁב
וְלוֹ׃ תְּדַבְּרוּ׃ רְמִיָּה׃ הַפָּנָיו׃ תִּשָּׂאוּן׃ רָמָה׃ פָּנֶה
אִם׃ לָאֵל׃ תְּרִיבוּן׃ הֲטוֹב׃ כִּי׃ יַחְקֹר׃ נָשָׂא
אִתְּכֶם׃ אִם׃ פָּנֶיהָ׃ תִּשָּׂאוּן׃ תִּתְהַלֵּלוּ׃ רוּב׃ חָבֵר
בּוֹ׃ הֲטוֹב׃ יוּכַיחַ׃ אֶתְכֶם׃ אִם׃ בַּסֵּתֶר׃ אָנָשׁ
פָּנִים׃ תִּשָּׂאוּן׃ הֲלֹא׃ שְׁאֵתוֹ׃ תִּבָּעֵת׃ נָשָׂא
אֶתְכֶם׃ וּפַחְדּוֹ׃ יִפֹּל׃ עֲלֵיכֶם׃ זִכְרֹנֵיכֶם׃ נָבָל
מְשָׁלֵי׃ אֵפֶר׃ לְגַבֵּי׃ חֹמֶר׃ גַּבֵּיכֶם׃ גֵּב
הַחֲרִישׁוּ׃ מִמֶּנִּי׃ וַאֲדַבְּרָה׃ אֲנִי׃ וְיַעֲבֹר׃ חָרַשׁ
עָלַי׃ מָה׃ עַל׃ מָה׃ אֶשָּׂא׃ בְשָׂרִי׃ בְּשִׁנָּי׃ נָשָׂא
וְנַפְשִׁי׃ אָשִׂים׃ בְּכַפִּי׃ הֵן׃ יִקְטְלֵנִי׃ שׂוּם
לוֹ׃ אֲיַחֵל׃ אַךְ׃ דְּרָכַי׃ אֶל׃ פָּנָיו׃ יַחַל׃ פָּנָה
אוֹלַיחַ׃ גַּם׃ הוּא׃ לִי׃ לִישׁוּעָה׃ כִּי׃ בַּח׃ יָשַׁע
לֹא׃ לְפָנָיו׃ חָנֵף׃ יָבֹא׃ שִׁמְעוּ׃ שָׁמוֹעַ׃ בּוֹא
מִלָּתִי׃ וְאַחֲוָתִי׃ בְּאָזְנֵיכֶם׃ הִנֵּה׃ מָלַל׃ חָוָה
נָא׃ עָרַכְתִּי׃ מִשְׁפָּט׃ יָדַעְתִּי׃ כִּי׃ שָׁפַט
אֲנִי׃ אֶצְדָּקוּ׃ מִי׃ הוּא׃ יָרִיב׃ עִמָּדִי׃ צָדַק
כִּי׃ עַתָּה׃ אַחֲרִישׁ׃ וְאִגְוָע׃ אַךְ׃ שַׁתַּיִם׃ גָּוַע
אַל׃ תַּעַשׂ׃ עִמָּדִי׃ אָז׃ מִפָּנֶיךָ׃ לֹא׃ עָשָׂה
אַסְתִּר׃ כַּפְּךָ׃ מֵעָלַי׃ הַרְחֵק׃ וְאֵימָתְךָ׃ סָתַר
אֲקָרֵא׃ וְאַתָּה׃ תַּעֲנֶה׃ אֵלַי׃ תְּדַבֵּר׃ וְאָשִׁיבָה׃ עָנָה
כַּמָּה׃ לִי׃ עֲוֹנוֹת׃ וְחַטָּאוֹת׃ פִּשְׁעִי׃ וְחַטָּאתִי׃ הוֹדִיעֵנִי׃ חָטָא
לָמָּה׃ פָנֶיךָ׃ תַסְתִּיר׃ וְתַחְשְׁבֵנִי׃ לְאוֹיֵב׃ חָשַׁב
לְלֵוֹ׃ הֶעָלֶה׃ נִדָּף׃ תַּעֲרֹץ׃ וְאֵת׃ קַשׁ׃ יָבֵשׁ׃ תִּרְדֹּף׃ כִּי׃ תִכְתֹּב׃ אֶבְרָה׃ עָפָר
רַדְפִי׃ כְתֹב׃ עָלַי׃ מְרֹרוֹת׃ וְהוֹרִישֵׁנִי׃ עֲוֹנוֹת׃ נְעוּרָי׃ יָרַשׁ
וְתָשֶׂם׃ בַּסַּד׃ רַגְלַי׃ וְתִשְׁמוֹר׃ כָּל׃ נָתִיב׃ שׁוּם
אָרְחוֹתַי׃ עַל׃ שָׁרְשֵׁי׃ רַגְלַי׃ תְּתַחְקֶה׃ חָקָה
וְהוּא׃ כְּרָקָב׃ יִבְלֶה׃ כְּבֶגֶד׃ אֲכָלוֹ׃ עָשׁ׃ בָּלָה
אָדָם׃ יְלוּד׃ אִשָּׁה׃ Cap.xiiij.
קְצַר׃ יָמִים׃ וּשְׂבַע׃ רֹגֶז׃ כְּצִיץ׃ יָצָא׃ יָלַד׃ אִישׁ
וַיִּמָּל׃ וַיִּבְרַח׃ כַּצֵּל׃ וְלֹא׃ יַעֲמוֹד׃ אַף׃ יוֹם
אַף׃ עַל׃ זֶה׃ פָּקַחְתָּ׃ עֵינֶיךָ׃ וְאֹתִי׃ תָּבִיא׃ נָמַל׃ בָּרַח
מִי׃ יִתֵּן׃ טָהוֹר׃ מִטָּמֵא׃ לֹא׃ אֶחָד׃ אִם׃ חֲרָצִים׃ יָמָיו׃ מִסְפַּר׃ עָמַד׃ בּוּא
כִּי׃ עַתָּה׃ אַחֲרִישׁ׃ וְאָנוּעָה׃ אַךְ׃ שַׁתַּיִם׃ אַל׃ תַּעַשׂ׃ עִמָּדִי׃ אָז׃ מִפָּנֶיךָ׃ לֹא׃ עָשָׂה
בְּמִשְׁפָּט׃ עִמָּךְ׃ מִי׃ יִתֵּן׃ טָהוֹר׃ מִטָּמֵא׃ לֹא׃ אֶחָד׃ אִם׃ חֲרָצִים׃ יָמָיו׃ מִסְפַּר׃ שָׁפַט׃ נָתַן׃ טָהַר׃ יוֹם׃ חָסַר׃

Trãsla.B.Vie.

attendite.' Nũquid deus indiget vestro mẽdatio: vt illo loq̃mini dolos: Nunqd facie ei accipitis & deo iudicare nitimini? Aut placebit ei quẽ celare nihil pōt: aut decipietur vt hō vĩs fraudulentiis? Ipse vos arguet: quoniam in abscondito facie ei accipitis. Statim vt se ꝓmouerit turbabit vos: & terror ei irruet super vos. Memoria vra cōparabitur cineri: & redigẽtur in lutũ ceruices vestre. Tacete paulisper: vt loquar quodcunq̃ mihi mens suggesserit: aĩam meã lacero carnes meas dẽtib⁹ meis: & aĩam meã porto in manib⁹ meis? Etiam si occiderit me in ipso sperabo. Verumtñ vias meas in cõspectu ei arguã: & ipse erit salua tor me. Nõ eni veni et in cõspectu ei oĩs hypocrita. Audite ꝓmonẽ meũ: & enigmata ꝓcipite auribꝰ vĩs. Si fuero iudicat: scio q̃ iust⁹ inuenia r. Quis ẽ q̃ iudicetur mecum? Veniat. Quare tacens cõsumor? Duo tantum ne facias mihi & tunc a facie tua non abscondar. Manũ tuã longe fac a me & formido tua non me terreat. voca me & ego rñdebo tibi: aut certe loq̃r: & tu rñde mihi. Quãtas hẽo iniq̃tates & pcã: scelera mea & delicta mea oñde mihi. Cur facie tuã abscondis & arbitraris me ĩimicũ tuũ? Cõtra folũ qđ vento rapitur oñdis potentiã tuã: & stipulam siccã perseq̃ris. Scribis eni cõtra me amaritudines: & cõsumere me vis pctis adolescentie mee. Posuisti in neruo pedẽ meũ: & obseruasti oẽs semitas meas: & vestigia pedũ meoꝝ cõsiderasti. Qui q̃si putredo cõsumẽdus sũ & q̃si vestimẽtũ qđ comeditur a tinea. 14 Homo nat⁹ de mulie re: breui viuẽs tpe repletur multis miser⁹. Qui q̃si flos egreditur & cõteritur: & fugit velut vmbra: & nunq̃ĩ eodez statu ꝑmanet. Et dignũ duci sup huiusce modi apire oculos tuos: & adducere eũ tecũ in iudiciũ? Quis pōt facere mũdũ de imũdo cõceptũ se-

Trãſ.Gre.lxx..cũ iter.latina.

attẽdite. nũqd nõ cozã dño loquimini: προσέχετε· πότερον οὐ κατέναντι κυρίου λαλεῖτε, cozã aũt eo dicitis dolũ? nũqd verebimini: ἔναντι δὲ αὐτοῦ φείγεσθε δόλου; ἢ ὑποστελεῖσθε, vos aũt ipi iudices estis. bonũ si iuestigauerit meĩs δὲ αὐτοὶ κριταὶ γίνεσθε· καλόν γε ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς: si eñ oĩa faciẽtes addetis ei: μᾶς, εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προσεθήσεσθε αὐτῷ, nihilo min⁹ redarguet vos. si aũt τ latẽter vult⁹ οὐδέν τι ἧσσον ἐλέγξει ὑμᾶς. εἰ δὲ καὶ κρυφῇ πρόσωπα mirabimini: nũqd nõ reuelutio ei⁹ versabit vos? θαυμάσετε, πότερον οὐχ ἵνα αὐτοῦ φοβῆσθε ὑμᾶς; timor aũt ab eo irruet in vos: recedet φόβος δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπιπεσεῖται ὑμῖν, ἀποβήσεται aũt a vobis elatio tanq̃ cinis: at corp⁹ luteũ: δὲ ὑμῶν τὸ ἀγαυρίαμα ἶσον σποδῷ, τὸ δὲ σῶμα πλινθον, obmutescite vt loquar τ quiescã a furore: acci κωφεύσατε ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμοῦ, ἀπα piens carnes meas dentib⁹: aĩam aũt meã po λαβὼν τὰς σάρκας μου τοῖς ὀδοῦσι, ψυχὴν δέ μου εἰ nã in manu mea. si me ceperit potẽs q̃m τ σω ἐν χειρί μου. ἐάν με χειρώσηται ὁ δυνάστης ἐπεὶ καὶ ꝓnceps ẽ: ꝓfecto loquar τ redarguã cozã ipo: τ ἄρχεται, ἢ μὴν λαλήσω καὶ ἐλέγξω ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ hoc mihi euadet in salutẽ: nõ eñ cozã τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν, οὐ γὰρ ἐναντίον eo dol⁹ ingredict. audite audite ver αὐτοῦ δόλος εἰσελεύσεται· ἀκούσατε ἀκούσατε τὰ ῥή ba mea: renũciabo eñ vobis audiẽtib⁹. ecce ego ματά μου, ἀναγγελῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων. ἰδοὺ ἐγὼ ppe sũ iuditio meo: noui ego ꝙ iust⁹ ap ἐγγύς εἰμι τοῦ κρίματός μου, οἶδα ἐγὼ ὅτι δίκαιος ἀπα parebo. qđ eñ est q̃ iudicabit mihi: q̃m nũc ob φανοῦμαι· τίς γάρ ἐστιν ὁ κριθησόμενός μοι, ὅτι νῦν κω mutescã τ deficiã? duob⁹ aũt me vteris: tũc a φεύσω καὶ ἐκλείψω; δυεῖν δέ μοι χρήσῃ, τότε ἀπὸ ꝙ facie tua nõ abscõdar. manũ a me abstine: Isa 14.
προσώπου σου οὐκρυβήσομαι· τὴν χεῖρα ἀπ' ἐμοῦ ἀπέχου, τ timor tu⁹ ne me terreat. postea vocabis: καὶ ὁ φόβος σου μή με καταπλησσέτω· εἶτα καλέσεις, ego aũt tibi obediã: aut loqueris: ego aũt tibi ὑπακούσομαι, ἢ λαλήσεις, ἐγὼ δέ σοι ἀπο bo respõsum. quot sunt peccata τ ini σω ἀνταπόκρισιν· πόσαι εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι καὶ αἱ ἀνο quitates mee: doce me q̃ sũt: cur a me abscõderis: μίαι μου, δίδαξόν με τίνες εἰσί; διατί ἀπ' ἐμοῦ κρύπτῃ; putasti aũt me cõtrariũ tibi: aut tãq̃ folĩũ q̃d monet ἤγησαι δέ με ὑπεναντίον σοι, ἢ ὡς φύλλον κινούμενον a vẽto vereberis: aut sicut feno qđ ferẽ a spi ὑπὸ ἀνέμου ἐλαβηθήσῃ, ἢ ὡς χόρτῳ φερομένῳ ὑπὸ πνεύ ritu ꝓtraposit⁹ es mihi: q̃m scripsisti ꝓtra me ma ματος ἀντίκεισαί μοι, ὅτι κατέγραψας κατ' ἐμοῦ κα la. circũposuisti aũt mihi iuuẽtut⁹ pctã: posuisti aũt mei καί· περιέθηκας δέ μοι νεότητος ἁμαρτίας, ἔθου δέ μου pedẽ in ꝑpedimẽto: obseruasti aũt mea oĩa opa: τοὺ πόδα ἐν κωλύματι, ἐφύλαξας δέ μου πάντα τὰ ἔργα, in aũt radices pedũ meoꝝ ventisti: qđ veterascit sicut vter: εἰς δὲ ῥίζας ποδῶν μου ἀφίκου, ὁ παλαιοῦται ἴσα ἀσκῷ, aut sicut vestimẽtũ q̃ comedit a tinea.
ἢ ὥσπερ ἱμάτιον σκωλόβρωτον. Ca.14.

Ortalis eñ nat⁹ de muliere breuis vite τ replet⁹ Βροτὸς γὰρ γυναικὸς ὀλιγόβιος καὶ πλήρης ira: aut sicut flos q̃ floruit decidit: aufugit aũt velut ὀργῆς, ἢ ὥσπερ ἄνθος ἀνθήσαν ἐξέπεσεν, ἀπέδρα δὲ ὥσπερ vmbra τ nõ stetit: nõ τ hui⁹ rõnẽ fecisti: τ σκιὰ καὶ οὐ μὴ στῇ, οὐχὶ καὶ τοῦτον λόγον ἐποίησω, καὶ hũc fecisti ingredi cozã te in iuditio. qđ τοῦτον ἐποίησας εἰσελθεῖν ἐνώπιόν σου ἐν κρίματι· τίς eñ mũd⁹ erit a sozde? sed null⁹: si τ vn⁹ γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ ῥύπου; ἀλλ' οὐδείς, ἐὰν καὶ μίᾳ dies vita ei⁹ in terra. nũerabiles aũt ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀριθμητοὶ δὲ οοοοοοοοο

Universidad de Deusto Biblioteca

mēses ei⁹ apud te. in tēpus posuisti ⁊ nō trāsgrediat:
μῆνες αὐτοῦ παρὰ σοί· εἰς χρόνον ἔθου καὶ οὐ μὴ ὑπερβῇ,
recede ab eo vt q̄escat: ⁊ letificabit vitā si-
B ἀπόστα ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ εὐδοκήσει τὸν βίον ὥσ
cut mercenari⁹. est eñ arbori spes: si eñ p̄cisa fuerit:
περ ὁ μισθωτός· ἔστι γὰρ δένδρῳ ἐλπίς, ἐὰν γὰρ κοπῇ,
adhuc pullulabit: ⁊ rami⁹ ei⁹ nō deficiet. si
ἔτι ἐπανθήσει, καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλείπῃ· ἐὰν
eñ senuerit: in terra radix ei⁹: in āt petra mortua
γὰρ γηράσῃ, ἐν γῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἐν δὲ πέτρα τελευτή
fuerit: trūcus ei⁹ ab odore aque germinabit. fa
σῃ, τὸ στέλεγχος αὐτοῦ ἀπὸ ὀσμῆς ὕδατος ἀνθήσει· ποι
ciet aūt messē sicut noua plāta: vir āt cū mortu⁹ fuerit abi
ήσει δὲ θερισμὸν ὥσπερ νεόφυτον, ἀνὴρ δὲ τελευτήσας ὤ
uit: postq̄ cecidit āt mortalis nō āpli⁹ est. tp̄ore eñ rare
χετο, πεσὼν δὲ βροτὸς οὐκ ἔτι ἐστί· χρόνῳ γὰρ σπανί
scit mare: fluui⁹ āt desolatus aruit: homo
ζεται θάλασσα, ποταμὸς δὲ ἐρημωθεὶς ἐξηράνθη, ἄνθρωπος
āt postq̄ dormierit nō resurget: q̄usq; celū nō ꝯsutū sit ⁊
C δὲ κοιμηθεὶς οὐ μὴ ἀναστῇ, ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῇ καὶ
nō excitabunt̄ de somno suo. vtinā eñ in iferno
οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν· εἴ γὰρ ὄφελον ἐν ἅδῃ
me fuasses: abscōdisses āt me donec cessasset tu⁹ fu-
μ' ἐφύλαξας, ἔκρυψας δέ με ἕως ἂν παύσηταί σου ἡ ὀρ-
ror: ⁊ ꝯstituas mihi tēp⁹ in quo memoriā mei facias. si eñ
γή, καὶ τάξῃ μοι χρόνον ἐν ᾧ μνείαν μου ποιήσῃ· ἐὰν γὰρ
mortu⁹ fuerit homo viuet postq̄ ꝯsumauerit dies
ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ζήσεται συντελέσας τὰς ἡμέρας τοῦ
vite sue. expectabo q̄usq; rursus fiā. postea vocabis:
βίου αὐτοῦ· ὑπομενῶ ἕως πάλιν γένωμαι· εἶτα καλέσεις,
ego aūt tibi obediā: at opa manuū tuaꝝ ne
ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, τὰ δὲ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ
repellas. nūerasti aūt mea studia: ⁊ nō
D ἀποποιοῦ· ἠρίθμησας δέ μου τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ οὐ
p̄teriit te aliq̄d peccatoꝝ meoꝝ. signasti āt
Ia.15.c. Infra. 39.c. μὴ παρέλθῃ σε οὐδὲν τῶν ἁμαρτιῶν μου· ἐσφράγισας δέ
meas iniq̄tates in marsuppio: adnotasti aūt siq̄d inuit⁹
μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, ἐπεσημήνω δὲ εἴ τι ἄκων
trasgress⁹ sū. ⁊ verūtñ mōs cadēs decidet: ⁊ petra
παρέβην· καὶ πλὴν ὄρος πίπτον διαπεσεῖται, καὶ πέτρα
senescet de loco suo. lapides cauauerūt aque
παλαιωθήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς· λίθους ἐλέαναν ὕδα-
⁊ demerserūt aque supina cumuli terre.
τα, καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώματος τῆς γῆς·
⁊ expectationē hoīs p̄didisti. expulisti eū in finē
καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας· ὤσας αὐτὸν εἰς τέλος
⁊ abiuit. imposuisti ei faciē ⁊ emisisti.
καὶ ὤχετο· ἐπέστησας αὐτῷ τὸ πρόσωπον καὶ ἐξαπέστειλας·
multis āt existētibus filijs ei⁹: nō nouit: si q̄
πολλῶν δὲ γενομένων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐκ οἶδεν, ἐάν τε
pauci fuerint: nō scit. sed carnes ei⁹ do
ὀλίγοι γένωνται, οὐκ ἐπίσταται· ἀλλ' ἢ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἤλ
luerūt: at aīa ei⁹ plorauit:
γησαν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπένθησεν, Ca.15.
A Respōdēs āt eliphaz themanites dicit: nun-
Υπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει, πότε-
q̄d sapiēs respōsum dabit intellect⁹ spūs: ⁊
ρον σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει συνέσεως πνεύματος, καὶ
impleuit laborē vētris: arguēs in verbis q̄b⁹ nō oportet.
ἐνέπλησε πόνον γαστρός, ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ
in s̄monib⁹ q̄b⁹ nulla vtilitas: nō ⁊ tu expulisti timorē:
ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος, οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον,
cōsumasti āt verba talia corā dño:
συνετελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἐναντίον τοῦ κυρίου;
reus es verbis oris tui: nō discreuisti verba potē
ἔνοχος εἶ ῥήμασι στόματός σου, οὐ διέκρινας ῥήματα δυνα
tū: redarguat te tuū os: ⁊ nō ego: at labia
στῶν; ἐλέγξαι σε τὸ σὸν στόμα, καὶ μὴ ἐγώ, τὰ δὲ χείλη
tua testimoniū dēt ꝯtra te: q̄d eñ nūq̄d p̄mus homi-
σου καταμαρτυρήσαισάν σου, τί γὰρ μὴ πρῶτος ἀνθρώ
nū natus es: aut āte colles
πων ἐγεννήθης; ἢ πρὸ θινῶν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

mine? Nōne tu q⁹ sol⁹ es?
breues dies hoīs sunt:
nūerus mēsiū eius apud
te ē. Cōstituisti termīos
eius: q⁹ p̄teriri nō poterit.
Recede paululū ab eo:
vt q̄escat donec optata
veniāt: & sicut mercena-
rii dies eius. Lignuz hēt
spē: si p̄cisū fuerit: rur
sum virescit: & rami eius
pullulant. Si senuerit in
terra radix ei⁹: & in pul-
uere emortuus fuerit trū
cus illi⁹: ad odorē aq̄ ger
minabit: & faciet comā
q̄si cū primū plātatū est.
Hō vero cū mortu⁹ fue
rit: & nudatus atq; cōsū
ptus: vbi q̄so ē? Quō si re
cedāt aq̄ de mari: & flu-
ui⁹ vacuefactus arescat:
sic hō cū dormierit nō
resurget. Donec attera
tur celū non euigilabit:
nec cōsurget de somno
suo. Quis mihi hoc tri-
buat vt in iferno ꝓtegas
me: & abscondas me do
nec ꝑtrāseat furor tu⁹: &
cōstituas mihi tp̄s in q⁹
recorderis mei. Putasne
mortu⁹ hō rursū viuet?
Cūctis dieb⁹ q̄bus nūc
milito expecto dōec ve
niat imutatio mea. Vo-
cabis me: & ego rñdebo
tibi: operi manuū tuarū
porriges dexterā. Tu q̄dē
gressus meos dinume-
rasti: sed pce pctis meis.
Signasti q̄si i sacculo de-
licta mea: sed curasti ini
q̄tatē meā. Mons cadēs
defluit: & saxū transfer
tur de loco suo. Lapides
excauāt aq̄: & alluuione
paulatiz tra cōsumitur:
& hoēs ergo silr q̄ pdes?
Roborasti eū paululū vt
in ꝑpetuū trāsiret: imu
tabis faciē ei⁹ & emittes
eū. siue nobiles fuerit filii
eius siue ignobiles: non
itelliget. Attñ caro eius
dū viuet dolebit: & aīa
illi⁹ sr̄ semetip̄o lugebit.
Rñdet āt eliphaz 15.
themanites: dixit.
Nūq̄d sapiēs rñdebit q̄si
in vētū loq̄ns: & iplebit
ardore stomachū suuz?
Arguis verbis eū q⁹ nō
est eq̄lis tibi & loq̄ris q̄d
tibi nō expedit. Quātū
in te ē euacuasti timorē:
& abstulisti preces corā
deo. Docuit eni iniq̄tas
tua os tuū: & imitaris lī-
guā blasphemātiū. Con
dēnabit te os tuū: & nō
ego & labia tua rñdebūt
tibi. Nūq̄d prim⁹ hō tu
nat⁹ es: & añ oēs colles

עָשָׂה חֲדָשָׁיו אִתָּךְ חֻקָּו עָשִׂית וְלֹא
עָבַר חָדַל יַעֲבֹר׃ שְׁעֵה מֵעָלָיו וְיֶחְדָּל עַד
רָצָה שָׂכַר יִרְצֶה כְּשָׂכִיר יוֹמוֹ׃ כִּי יֵשׁ לָעֵץ
קָוָה כָּרַת תִּקְוָה אִם יִכָּרֵת וְעוֹד יַחֲלִיף וְיֹנַקְתּוֹ
חָלַף זָקַן לֹא תֶחְדָּל׃ אִם יַזְקִין בָּאָרֶץ שָׁרְשׁוֹ
מוּת פָּרַח וּבֶעָפָר יָמוּת גִּזְעוֹ׃ מֵרֵיחַ מַיִם יַפְרִחַ
קָצַר וְעָשָׂה קָצִיר כְּמוֹ נָטַע׃ וְגֶבֶר יָמוּת
חָלַשׁ נָוַע וַיֶּחֱלָשׁ וַיִּגְוַע אָדָם וְאָיוֹ׃ אָזְלוּ
אֵי חָרַב מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃
קוּם וְאִישׁ שָׁכַב וְלֹא יָקוּם עַד בִּלְתִּי
קוּץ עוּר שָׁמַיִם לֹא יָקִיצוּ וְלֹא יֵעֹרוּ מִשְׁנָתָם׃
יָשַׁן נָתַן מִי יִתֵּן בִּשְׁאוֹל תַּצְפִּנֵנִי תַּסְתִּירֵנִי
שָׁאַל צָפַן עַד שׁוּב אַפֶּךָ תָּשִׁית לִי חֹק
סָתַר שׁוּת וְתִזְכְּרֵנִי׃ אִם יָמוּת גֶּבֶר הַיִּחְיֶה כָּל
זָכַר חָיָה יְמֵי צְבָאִי אֲיַחֵל עַד בּוֹא חֲלִיפָתִי׃
יוֹם יָחַל תִּקְרָא וְאָנֹכִי אֶעֱנֶךָ לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
חָלַף קָרָא תִּכְסֹף׃ כִּי עַתָּה צְעָדַי תִּסְפּוֹר לֹא
עָנָה עָשָׂה כָּסַף סָפַר תִּשְׁמֹר עַל חַטָּאתִי׃ חָתֻם בִּצְרוֹר
שָׁמַר צָרַר פִּשְׁעִי וַתִּטְפֹּל עַל עֲוֹנִי׃ וְאוּלָם
טָפַל אָלַם הַר נוֹפֵל יִבּוֹל וְצוּר יֶעְתַּק מִמְּקוֹמוֹ׃
נָבַל עָתַק קוּם שָׁטַף אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם תִּשְׁטֹף
סָפַח קָוָה סְפִיחֶיהָ עֲפַר אָרֶץ וְתִקְוַת
אָנַשׁ אָבַד אֱנוֹשׁ הֶאֱבָדְתָּ׃ תִּתְקְפֵהוּ לָנֶצַח
תָּקַף הָלַךְ וַיַּהֲלֹךְ מְשַׁנֶּה פָנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ׃
שָׁנָה פָּנָה יִכְבְּדוּ בָנָיו וְלֹא יֵדָע וְיִצְעֲרוּ
שָׁלַח כָּבַד וְלֹא יָבִין לָמוֹ׃ אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו
צָעַר בִּין יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל׃
כָּאַב אָבַל וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי Cap.xv.
עָנָה אָמַר וַיֹּאמַר׃ הֶחָכָם יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ וִימַלֵּא
יָדַע מָלֵא קָדִים בִּטְנוֹ׃ הוֹכֵחַ בְּדָבָר לֹא
קָדַם יָכַח יִסְכּוֹן וּמִלִּים לֹא יוֹעִיל בָּם׃ אַף
סָכַן מָלַל אַתָּה תָּפֵר יִרְאָה וְתִגְרַע שִׂיחָה
יָעַל פּוּר לִפְנֵי אֵל׃ כִּי יְאַלֵּף עֲוֹנְךָ פִּיךָ
גָּרַע שׂוּחַ וְתִבְחַר לְשׁוֹן עֲרוּמִים׃ יַרְשִׁיעֲךָ
פָּנָה אָלֶף פִּיךָ וְלֹא אָנִי וּשְׂפָתֶיךָ יַעֲנוּ בָךְ׃
פֶּה בָּחַר עָרַם רָשַׁע הֲרִאשׁוֹן אָדָם תִּוָּלֵד וְלִפְנֵי גְבָעוֹת
שָׂפָה רֹאשׁ יָלַד

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pătiua.heb. Tex.he.Job.xv. Trăsla.B.Vie.Trăs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

חוֹלָלָתָֽו׃ הֲבַסּוֹד אֱלוֹהַּ תִּשְׁמָע וְאֶלָּא
וְתִגְרַע אֵלֶיךָ חָכְמָה׃ מַה יָּדַעְתָּ וְלֹא
נֵדַע תָּבִין וְלֹא עִמָּנוּ הוּא׃ גַּם שֵׂב
גַּם יָשִׁישׁ בָּנוּ כַּבִּיר מֵאָבִיךָ יָמִים׃
הַמְעַט מִמְּךָ תַּנְחֻמוֹת אֵל וְדָבָר
לָאַט עִמָּךְ׃ מַה יְקָחֲךָ לִבֶּךָ וּמַה
יִרְזְמוּן עֵינֶיךָ׃ כִּי תָשִׁיב אֶל אֵל רוּחֶךָ
רוּחֵךְ וְהוֹצֵאתָ מִפִּיךָ מִלִּין׃ מַה
אֱנוֹשׁ כִּי יִזְכֶּה וְכִי יִצְדַּק יְלוּד אִשָּׁה׃
הֵן בְּקְדֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין וְשָׁמַיִם לֹא
זַכּוּ בְעֵינָיו׃ אַף כִּי נִתְעָב וְנֶאֱלָח
אִישׁ שֹׁתֶה כַּמַּיִם עַוְלָה׃ אֲחַוְךָ שְׁמַע
לִי וְזֶה חָזִיתִי וַאֲסַפְּרָה׃ אֲשֶׁר
חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כִחֲדוּ מֵאֲבוֹתָם׃
לָהֶם לְבַדָּם נִתְּנָה הָאָרֶץ וְלֹא
עָבַר זָר בְּתוֹכָם׃ כָּל יְמֵי רָשָׁע הוּא
מִתְחוֹלֵל וּמִסְפַּר שָׁנִים נִצְפְּנוּ
לְעָרִיץ׃ קוֹל פְּחָדִים בְּאָזְנָיו בַּשָּׁלוֹם
שׁוֹדֵד יְבוֹאֶנּוּ׃ לֹא יַאֲמִין שׁוּב מִנִּי
חֹשֶׁךְ וְצָפוּי הוּא אֵלָי חָרֶב׃ נֹדֵד
הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה יָדַע כִּי נָכוֹן בְּיָדוֹ
יוֹם חֹשֶׁךְ יְבַעֲתֻהוּ צַר וּמְצוּקָה
תִּתְקְפֵהוּ כְּמֶלֶךְ עָתִיד לַכִּידוֹר׃ כִּי
נָטָה אֵל אֵלָיו וְאֵל שַׁדַּי יִתְגַּבָּר׃
יָרוּץ אֵלָיו בְּצַוָּאר בְּגַבֵּי גַּבִּי
מְנָנָיו׃ כִּי כִסָּה פָּנָיו בְּחֶלְבּוֹ וַיַּעַשׂ
פִּימָה עֲלֵי כֶסֶל וַיִּשְׁכֹּן עָרִים
נִכְחָדוֹת בָּתִּים לֹא יֵשְׁבוּ לָמוֹ אֲשֶׁר
רִתְעָתְדוּ לְגָלִים׃ לֹא יֵעָשֵׁר וְלֹא
יָקוּם חֵילוֹ וְלֹא יִטֶּה לָאָרֶץ מִנְלָם׃
לֹא יָסוּר מִנִּי חֹשֶׁךְ יְנַקְּתוּ תְיַבֵּשׁ
שַׁלְהֶבֶת וְיָסוּר בְּרוּחַ פִּיו אֶל
יַאֲמֵן שָׁוְא תֵּרָיֶה
תְּמוּרָתוֹ׃ בְּלֹא יוֹמוֹ תְּמֻלָּא
וְכַפָּתוֹ לֹא רַעֲנָנָה׃ יַחְמֹס כַּגֶּפֶן
בִּסְרוֹ וְיַשֵּׁל כַּזַּיִת נִצָּתוֹ׃

formatꝰ? Nunqd cõsiliũ deiᵖ audiſti: & inferiorᵏ te eritᶜ eiusᵍ sapiẽtia? Quid nostiᵗ qdᵘ ignoremus: qd intelligisᵖ qdⁿ nesciam? Et senesᵉ & antiqui sunt inᵐ nobisᵏ multo vetuſtiores q̃ patres tui. Nunqd grãde est vtᶜ cõſoletur te deus? sed verba tuaᶠ prᵃua hoc ꝓhibẽt. Quid teᵗ eleuat cor tuũ: & quasi magna cogitãs: attoni tos habesⁿ oculos? Quidᵖ tumetᵍ cõtra deũᵉ ſpũs tuꝰ vt ꝓferasᵘ de ore tuo huiuſcemodi sermones? Quid estˢ hõᵉ vtᵇ imaculatus sit: & vtᵇ iuſtꝰ appeat natusᶜ de muliere? Eccᵉ iterᵇ ſctõs eiᵍ nemoᵏ immutabilis: & celiᵐ nõⁿ ſũt mũdiᵒ in cõſpectu eiᵍ: quãtomagisᶠ aboĩabilis & inutilisᵗ hõ: qᵘ bibitᵏ q̃ſi aquãʳ iniqtatẽ. Oſtẽdã tibiᵃ audiᵇ me: cqdᵈ vidiᶜ narrabo tibi. Sapiẽtesᵍ cõfitẽtur: & nõᵏ abſcondũtᵗ pres suos. Quibᵖ ſolisᵒ data est terra: & nõᵍ trãſiuitᵉ alienusᶠ p eos. Cũctisᵏ diebᵍ ſuisᶠ ipius ſupbit: & numerusᶜ annorᵏ icertus est tyrãnidis eiᵍ. Sonitᵍ ter roris ſempᵏ in auribᵍ illiᵍ: & cũ pax sit: ille ſempᵏ iſidias ſuſpicatur. Nõ ᵐcreditᵠ reuerti poſſitᵏ deᵍ tenebris: circunſpectansᶠ vndiqᵘ gladium. Cumᵉ seᶠ mouerit ad q̃rendũ panẽ: nouitᶜ qᵖ patus sitᶜ in manu eiᵍ tenebraʀ dies. Terrebit euᵍ tribulatio: & ãguſtiaᵗ vallabit eũᵐ ſicᵏ regẽᵘ q prepatur ad ꝓliũ. Tetẽditᵖ eiᶠ aduerſusᵉ deũ manũ ſuã & cõtraᵏ oĩpotentẽ roborat eiᵉ. Cucurritᵃ aduerſus eum erecto collo: & pinguiᵇ ceruiceᶜ armatꝰ est. Oᵍ puitᵇ faciẽ eiusᶜ craſſitudo: & de lateribᵇ eiᵍ aruinaᵏ depẽdet. Habitaut in ciuitatibᵍ desolatis: & in domibus desertusᵉ que in cumulosᶠ iunt redacte. Nonᵇ ditabitur nec pſeuerabitᶜ ſubſtantia eius: nec mittetᵇ in terra radicẽ ſuã. Non recedetᵐ de tenebris: ramos eiᵍ arefaciet flãma: & auferetur ſpũ oris eiᵍ. Nõ credetᵗ fruſtra erroreᵃ deceptᵖ: q aliqᵇ pcio redimẽdᵍ sit. Añq̃ dies eiusᵉ ipleatur pibit: & manus eiᵍ areſcet. Ledetur q̃ſi vinea in primo flore botrus eius: & quaſi oliuaᵒ pũciens florem ſuũ.

inductᵛ es? ordinẽ vſq audiſti: in ãt te venit

ἐπάγης; σύνταγμα κυρίου ἀκήκοας, εἰς δέ σε ἀφίκετο

sapia? qd .n. nosti: qõ nõ nouimᵍ? aut qd itelligẽs: qõ

σοφία; τί γὰρ οἶδας, ὃ οὐκ οἶδαμεν; ἢ τί συνιεῖς, ὃ οὐ

nõ τ nos? et senex et antiquᵘ in no

χὶ κὰμ ἡμεῖς; καί γε πρεσβύτης καί γε παλαιὸς ἐν ἡ

bis: grauior patre tuo dieb. pauca ῥ̃ρα

μῖν, βαρύτερος τοῦ πατέρος σου ἡμέρας. ὀλίγα ὧν ἡ

casti verberatᵛ es: valde ſupra modũ lo

μάστηκας μεμαστίγωσαι, μεγάλως ὑπερβαλλόντως λε

cutᵛ es. qd ausuꝫ est cor tuũ: aut qd tulerũt

λάληκας. τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου; ἢ τί ἐπήνεγκαν οἱ

oculi tui: qñ irã rupiſti corã dño.

ὀφθαλμοί σου; ὅτι θυμὸν ἔρρηξας ἐναντίον τοῦ κυρίου.

ptuliſti aũt ex ore verba talia. qs .n. exhis

ἐξήγαγες δὲ ἐκ στόματος ῥήματα τοιαῦτα. τίς γὰρ ὢν

homo: qñ erit irreprehẽſibilis? aut vt futurᵍ iuſtꝰ na

βροτός, ὅτι ἔσαι ἄμεμπτος; ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γυνὴ

tus de muliere: ſi in ſctis nõ credit: celũ ãt nõ

ὡς γυναικός; εἰ κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, δυραγὸς δὲ οὐ

mundũ corã eo. ſine ãt abominatᵛ et impu

καθαρὸς ἐναντίον αὐτοῦ. ἔα δὲ βδελυγμὸς καὶ ἀκά

rus vir bibẽs iniuſtitiã q̃ſi pottionẽ. renũciabo ãt

θαρτος ἀνὴρ πίνων ἀδικίας ἴσα ποτῶ. ἀναγγελῶ δέ

tibi: audi me: q̃ vtiqꝫ vidi renũciabo tibi: q̃ ſapiẽtes

σοι, ἄκουέ μου, ἃ δὲ ἑώρακα ἀναγγελῶ σοι, ἃ σοφοὶ

dicẽt: et nõ abſcõderũt patres eorꝫ. ipis ãt ſo

ἐροῦσι, καὶ οὐκ ἔκρυψαν πατέρες αὐτῶν. αὐτοῖς δὲ μό

lis data ẽ terra: et nõ venit alienus in eos. oĩs

νοις ἐδόθη ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦλθεν ἀλλογενὴς ἐπ' αὐτούς. πᾶς

vita impij in cura: ãni ãt nũerabiles vari po

ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι, ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα οὐ

tẽti. at timoꝛ ipi?: in auribᵍ ſuis cũ vitᵛ fuerit iã ipacesgere:

νάσῃ. ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ, ἐν ὠσὶν αὐτοῦ ὅταν δοκῇ ἢ δὲ εἰρηνεύειν,

veniet eiᵍ ſubuerſio. nõ credat auerſũ eſſe

ἥξει αὐτοῦ ἡ καταστροφή. μὴ πιστευέτω ἀποστραφῆναι

a tenebris: deſtinatᵛ ẽ eñ iã in manᵍ ferri: or

ἀπὸ σκότους. ἐντέταλται γὰρ ἥδη εἰς χεῖρας σιδήρου, κα

dinatᵛ est ãt in cibos vulturibᵍ. nouit ãri ſe ꝙ ma

τατέτακται δὲ εἰς σῖτα γυπίν. οἶδε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὅτι με

net in ruinã. dies ãt tenebroſa ipm verſabit: neceſſi

νεῖ εἰς πῶμα. ἡμέρα δὲ σκοτεινὴ αὐτὸν τροβήσει, ἀπάγε

tas ãt τ tribulatio ipm ꝓprehẽdet: ſicut vnꝛ pre

κα δὲ καὶ θλῖψις αὐτὸν καθέξει, ὥσπερ στρατηγὸς πρω

fectᵍ cadẽs: qñ ſuſtulit manᵍ corã dño. cõtra

τοστάτης πίπτων, ὅτι ἦρε χεῖρας ἐναντίον κυρίου. ἐναν

ãt oipotentẽ ceruicẽ iduraui. cucurrit ãt cõ

τι δὲ παντοκράτορος ἐτραχηλίασεν. ἔδραμε δὲ ἐπαυ

tra eũ in iniuria in craſſitudie tergi ſcuti eiᵍ: qñ

τίον αὐτοῦ ὕβρει ἐν παχεῖ νώτου ἀσπίδος αὐτοῦ, ὅτι

abſcõdit vultũ ſuũ in adipe ſuo. et fe

ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν σίατι αὐτοῦ. καὶ ἐποί

cit femozale in cruribᵍ. habitet ãt ciuitates de

ησε πλησίασμον ἐπὶ τῶν μηρίων. αὐλισθεὶη δὲ πόλεις ἠρ

ſertas: ingredieꝫ ãt domos inhabitatas. q̃ ãt illi ꝓparaue

μους, εἰσέλθοι δὲ οἴκους ἀοικήτους. ἃ δὲ ἐκεῖνοι ἡτοίμα

rũt: alij auferẽt. neque ditek: neq̃ ma

σαν ἄλλοι ἀποίσονται. οὔτε μὴ πλουτισθῇ, οὔτε μὴ μεί

neãt eiᵍ facultates. nõ mittat in terra vmbrã: ne

νη αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα. οὐ μὴ βάλῃ ἐπὶ γῆς σκιάν; οὐ

que fugiat tenebras: germẽ eiᵍ tabefaciat vẽ

δὲ μὴ ἐκφύγῃ τὸ σκότος, τὸν βλαστὸν αὐτοῦ μαρᾶναι ἄνε

tus: decidat ãt eiᵍ flos: nõ credat ꝙ gme

μος, ἐκπέσοι δὲ αὐτοῦ τὸ ἄνθος, μὴ πιστευέτω ὅτι ὑπο

nebit: inania .n. euadẽt ei. icisio eiᵍ ãte

μενεῖ, κενὰ γὰρ ἀποβήσεται αὐτῷ. ἡ τομὴ αὐτοῦ πρὸ

tẽpᵒ cozrũpet: et ramᵍ eiᵍ nõ flores

ὥρας φθαρήσεται, καὶ ὀρόδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐυθαλέ

at: comedaꝫ ãt tanq̃ acrelta ante tẽpᵒ: decidat ãt

σῃ, προωγηθεὶη δὲ ὥσπερ ὄμφαξ πρὸ ὥρας, ἐκπέσοι δὲ

sicut flos oliue.

ὡς ἄνθος ἐλαίας.

testimoniũ eſt impij moꝛs. ignis aũt cõburet domos
μαρτύριον παρ ἀσεβοῦς θάνατος · πῦρ δὲ καύσει οἴκους
mũera accipiẽtiũ. i vẽtre ãt capiet dolores: eueniẽt aũt
ὠφροδικτῶν · ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ
ei vana: at vent ei⁹ feret dolũ.
αὐτῷ κενά, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑποίσει ὀλον. Ca.16.
Eſpõdens aũt iob dixit: audiui talia mul-
ΑΥποκριθεὶς δὲ Ἰὼβ λέγει, ἀκήκοα τοιαῦτα πολ-
ta: cõſolatores maloꝝ oẽs. q̃d eſt nũq̃d ordo eſt
λά, παράκλητορες κακῶν πάντες · τί γὰρ μὴ τάξις ἐστὶ
bis venti: aut q̃d moleſtũ erit tibi q̃n reſpõ
ῥήμασι πνεύματος, ἢ τί παρενοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρί
deo: et ego ſm vos loquar. vtinã ſupponeret aia vra
νομαι; κἀγὼ κατὰ ὑμᾶς λαλήσω · εἰ ὑπέκειτο γὲ ἡ ψυχὴ ὑμῶν
pro mea: poſtea iſultabo vobis ꝛbis. ꝛ mouiſſẽ
ἀντὶ τῆς ἐμῆς, εἶτ' ἐπαλοῦμαι ὑμῖν ῥήμασι · καὶ ἐκίνησα
vtiaꝝ ſup vos cũ plãctu caput meũ. ſi tãt fortitudo i
ἂν ἐφ' ὑμῶν σὺν πένθει τὴν κεφαλήν μου · εἰ δὲ ἰσχὺς ἐν
ore meo: motui aũt labioꝝ nõ parcã. ſi
τῷ στόματί μου, κίνησιν δὲ χειλέων οὐ φείσομαι · ἐὰν
eñ loquar nõ dolebo vulnus. ſi aũt ꝛ tacuero
παρὰ λαλήσω οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα. ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω
q̃d min⁹ vulnerabor: nũcãt laceratũ me fecit
τί ἔλαττον τρωθήσομαι; νῦν δὲ κατάκοπόν με πεποίηκε
fatuũ putridũ: ꝛ adheſit mihi: in teſtimoniũ fa-
μωρὸν σεσηπότα, καὶ ἐπελάβετό μου, εἰς μαρτύριον ἐμοὶ
ct⁹ ſum: ꝛ ſurrexit⁊ me mẽdacũ meũ: ſm faciẽ
γέγονεν, καὶ ἀνέστη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδός μου, κατὰ πρόσωπόν
meã reſpõdit. ira vſus delecit me: fre
μου ἀπεκρίθη · ὀργῇ χρησάμενος κατέβαλέ με, ἐτρα-
muit in me dentib⁹: ſagitte piratarꝝ ei⁹
γμευσεν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας, βέλη πειρατῶν αὐτοῦ
in me inciderũt. telis oculoꝝ iſultauit. acuto
ἐπ' ἐμοὶ ἐπέπτωσαν · ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνήλατο. ὀξεῖ
pcuſſit me in genib⁹. vnanimit aũt occurrerũt
πάσει με ἐπὶ τὰ γόνατα. ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον
in me. tradidit eñ me dñs in manꝰ iniu-
ἐπ' ἐμοί. παρέδωκε γάρ με ὁ κύριος εἰς χεῖρας ἀδί-
ſtoꝝ in ãt impijs ꝓiecit me. pacificũ diſper-
κων ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν ἔρριψέ με. εἰρηνεύοντα διεσχέ-
ſit me. accipiẽs me capillis cuuiſit: cõſtituit me
θασί με. λαβὼν με τῆς κόμης διέτιλε, κατέσησέ με
tanq̃ ſignũ: circũdederũt me lãceis pcuciẽtes
ὥσπερ σκοπόν. ἐκύκλωσάν με λόγχαις βάλλοντες
in renes meos: nõ ꝓcentes effuderũt in terrã
εἰς νεφρούς μου, οὐ φειδόμενοι ἐξέχεαν εἰς γῆν τὴν
dilẽ meã. iniecerũt mihi ruinã ſup ruinã: cu
χολήν μου. κατέβαλόν μοι τραῦμα ἐπὶ τραύματι, ἐπ-
currerũt ad me potẽtes. ſaccũ cõſuerũt ſup cu-
δραμον πρὸς ἐμὲ δυνάμενοι. σάκκον ἔρραψαν ἐπὶ δύ-
tẽ meã. at robur meũ in terra extinctũ ẽ. vẽter me⁹
ναμιν μου, τὸ δὲ δένος μου ἐν γῇ ἐσβέσθη. ἡ γαστήρ μου
cõbuſt⁹ eſt a fletu: in ãt palpebris meis
συγκέκαυται ἀπὸ κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ βλεφάροις μου
vmbra moꝛtis. iniuſtũ ãt nihil fuit in manib⁹ meis: ora
σκιὰ θανάτου. ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσί μου, εὐ-
tio ãt mea mũda. terra ne operiat in ſanguine
χὴ δέ μου καθαρά. γῆ μὴ ἐπικαλύψαι ἐφ' αἵματι τῆς
carnis mee: neque ſit loc⁹ clamoꝛi meo. ꝛ nũc
σαρκός μου, μὴ δὲ ἔστω τόπος τῇ κραυγῇ μου. καὶ νῦν
ecce in celis teſtis me⁹: at cõſci⁹ mei in excelſis:
ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ μάρτυς μου, ὁδὲ συνίσωρ μου ἐν ὑψίστοις ·
veniat mea oꝛatio ad dñm: cozã ãt eo
ἀφίκοιτό μου ἡ δέησις πρὸς κύριον, ἔναντι δὲ αὐτοῦ
ſtillet me⁹ ocul⁹. ſit ãt redargutio viro cozã
στάξει μου ὁ ὀφθαλμός · ἔστω δὲ ἔλεγχος ἀνδρὶ ἑαυτῷ
dño: ꝛ filio hois ꝓximo ſuo.
τῷ κυρίου, καὶ υἱῷ ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ ·
ãni ãt nũcrabiles venerũt: via ãt pgnã nõ reuer
ἔτη δὲ ἀριθμητὰ ἥξασιν, ὁδῷ δὲ ἣ οὐκ ἐπανάσρα-
tar ambulo.
φήσομαι. πορεύομαι. Ca.17.

⁹Cõgregatio⁹ ei⁹ ꝓhypocri
te⁹ ſterilis: ⁹& ignis⁹ deuo-
rabit⁹ tabernacla eoꝝ qui
munera libẽter accipiũt.
ᵇConcepit⁶ dolorẽ: ᵇ& pe
perit⁶ iniqtatẽ: ᶠ& vterus
eius⁹ p̃parat⁵ dolos. 16.
Rñdens aũt ᵇiob: ᶠdixit.
ᵍAudiui⁶ freq̃nter⁶ ta
lia: ⁹ cõſolatores ᵇ oneroſi
ᶠoẽs vos eſtis. ᵏNunq̃d hẽ
bũt⁵ finẽ⁶ verba⁷⁷ ventoſa?
⁷⁷aut⁹ aliq̃d⁵ tibi moleſtũ ẽ
q̃ſi ᶠloq̃ris? ⁵Poterã⁸ &⁶ ego
⁷⁷ſi⁸ia vẽri ⁸ loq. Atq; ᶠ vtinã
ᵉeſſet ⁸ aia vra ᵇ p⁶ aia mea:
ᵍcõſolarer & ego⁶ vos ᶠ ſer
mõib⁹: ⁹& mouerẽ ⁵ caput
meũ ᵇ ſup vos. ᶫ Roborarẽ
vos⁷⁷ ore meo: ᵍ& mouerẽ
ᵉlabia mea q̃ſi ᵍparcẽs vo
bis. Sed q̃d agã? ᶠSi ⁹ locut⁹
fuero: ᶠnõ⁷⁷ queſcit⁶ dolor
meꝰ: ᶠ& ſi tacuero ᵒnõ ᵖre-
cedet⁸ a me. ᵖNũc ᶜaũt ᶜop
ꝑſſit me dolor meus: &ᶠ in
nihilũ redacti ſũt⁹ oẽs ᵇar
tus mei. ᶠRuge mee ᵏ teſtio
niũ dicũt ᶠcõtra me: ᵐ& ſu
ſcitatur ᵒ falſiloquꝰ ᵖ aduer
ſus faciẽ meã ᵍ cõtradicẽs
mihi. ᵉ Collegit⁶ furorem
ſuũ in me: ᶠ& cõminãs mi
hi⁷⁷ ifremuit⁶ cõtra me⁶ dẽ-
tibus ſuis. ᵍHoſtis me⁹ ter
ribilib⁹ ᵇ oculis ᶜ me⁹ ituitus
eſt. ᵖApuerũt⁶ ſup me⁶ ora
ſua: &⁹ exprobrãtes ᵇ pcuſ
ſerũt⁶ maxillã meã: ᵐ ſaciati
ſũt penis meis: ⁷⁷ Cõcluſit
me⁹ deus ᵖ apd⁹ iniquũ: ᶠ&
ᵉmanib⁹ ᵇ ipioꝝ ⁷⁷ me tradi
dit. ᵛ Ego ille q̃dã ᵏ opulẽ
tus repete⁶ cõtritus ſum:
⁹tenuit ᵇ ceruicẽ meã: ᶜ ꝑfre
git me: ᵖ& poſuit me⁶ ſibi
q̃ſi ᶠin ſignũ. ᵍCircũdedit
ᵇme⁶ lãceis ſuis: ᵏ cõuulne
rauit⁶ lũbos meos. ᵐNon
⁷⁷pepcit: &ᵖ effudit ᵖ in ẽra
ᵍviſcera mea. ᶠ Conſcidit
me⁶ vulnere⁶ ſup⁶ vulnus:
ᶠirruit⁵ in me⁸ q̃ſi gigas.
ᵇSaccũ ᶜ cõſui ᵖ ſup⁶ cutem
meã: ᶠ& opui⁸ cinere ᵇ car-
nẽ meã. ᶠFacies mea ᵏ intu
muit⁶ a⁷⁷ fletu: ⁷⁷ &ᵒ palpe
bre mee ᶜ caligaueẽt. Hec
paſſus ſuꝫ ab ſq; ⁹ iniqtate
⁵manꝰ mee: ⁷⁷ cũ hẽrẽ⁶ mũ
das ad deũ ⁷⁷ ꝑces. ᶠ Terra
ᶠne⁹ opias ᵇ ſanguinẽ meũ
ᶜneq; ⁹ iueniat in te⁶ locũ la
tẽdi ᶠ clamor me⁹. ᶫ Ecce⁸ ei
ᵏin celo⁵ teſtis me⁹: ᵐ& cõ
ſcius me⁹ ⁷⁷ i excelſis. ᵒ Ver
boſi ᵖ amici mei: ᵍ ad⁶ deũ
⁹ ſtillat⁶ oculꝰ meus. ᵛ Atq;
vtinã ſic⁸ iudicaretur ᵏ vir
ᶠcuꝫ deo: ⁹ quõ iudicatur
⁸filiꝰ ᵇ hoꝭ ᶜ cũ collega ſuo.
Ecce⁹ ei⁶ breues ᶜ anni⁸ trã-
ſeunt: ᵇ& ſemitã ꝑ quã⁶ nõ
ᵏreuertar⁶ ambulo. 17.

Tex.he.Job.xvi.

ᵍעֵד ᵇכִּי ᶜעֲדַת ᵈחֶנֶף ᵉנִּלְמוּד ᶠוְאֵשׁ ᵍאָכְלָה
אָהֳלֵי ᵍשֹׁחַד: ᵍהָרָה ᵍעָמָל ᵍוְיָלַד ᵍאָוֶן
ᵍבֶּן ᵇרָמָה ᶠוּבִטְנָם ᵍתָּכִין ᵇמִרְמָה:
Cap.xvi. ᵍוַיַּעַן ᵇאִיּוֹב ᶜוַיֹּאמַר: ᵈשָׁמַעְתִּי ᵉכָאֵלֶּה
ᵍעֲנַת ᵇאָמַר ᶜרַבּוֹת ᵈמְנַחֲמֵי ᵉעָמָל ᶠכֻּלְּכֶם: ᵍהֵקֵץ
ᵍרַבַּב ᵇנָּחַם ᶜלְדִבְרֵי ᵈרוּחַ ᵉאוֹ ᶠמַה ᵍיַּמְרִיצֵךְ ᵇכִּי
ᵍתַּעֲנֶה: ᵍגַּם ᵇאָנֹכִי ᶜכָּמוֹכֶם ᵈאֲדַבֵּרָה ᵉלוּ
ᵍחֲבֵר ᵇיֵשׁ ᶜנַפְשְׁכֶם ᵈתַּחַת ᵉנַפְשִׁי ᶠאַחְבִּירָה
ᵍמָלַל ᵍנוּעַ ᵇעֲלֵיכֶם ᶜבְּמִלִּים ᵈוְאָנִיעָה ᵉעֲלֵיכֶם
ᵍאֶמְיַן ᵇפִּי ᶜבְּמוֹ ᵈרָאשִׁי: ᵉאֲאַמְּצֶכֶם ᶠבְּמוֹ ᵍפִי
ᵍנוּד ᵇשְׂפָתַי ᶜיֵחָשֵׂךְ: ᵈאִם ᵉאֲדַבֵּרָה ᶠלֹא
ᵍחָשַׂךְ ᵇחָל ᶜכְּאֵבִי ᵈוְאֶחְדָּלָה ᵉמָּה ᶠמִנִּי
ᵍיָהֲלֹךְ: ᵇאַךְ ᶜעַתָּה ᵈהֶלְאָנִי ᵉהַשְׁמוֹתָ
ᵍשָׁמַם ᵇעֵדָי ᶜכָּל ᵈעֲדָתִי: ᵉוַתְּקַמְּטֵנִי ᶠלְעֵד ᵍהָיָה
ᵍקָמַט ᵇעָדַי ᶜבִּי ᵈכַחֲשִׁי ᵉבְּפָנַי ᶠיַעֲנֶה: ᵍאַפּוֹ
ᵍקוּם ᵇפָּנַי ᶜטָרַף ᵈוַיִּשְׂטְמֵנִי ᵉחָרַק ᶠעָלַי ᵍבְּשִׁנָּיו
ᵍשָׁטַם ᵇשׁוֹ ᶜצָרַי ᵈיְלַטֵּשׁ ᵉעֵינָיו ᶠלִי: ᵍפָּעֲרוּ ᵇעָלַי
ᵍפֶּה ᵇנָבָה ᶜבְּפִיהֶם ᵈבְּחֶרְפָּה ᵉהִכּוּ ᶠלְחָיִי ᵍיַחַד ᵇעָלַי
ᵍלַחַם ᵇמָלְאוּ: ᶜיַסְגִּירֵנִי ᵈאֵל ᵉאֶל ᶠעִוֶּל
ᵍסָגַר ᵇעָלַי ᶜוְעַל ᵈיְדֵי ᵉרְשָׁעִים ᶠיַטֵּנִי: ᵍשַׁלְוָ הָיִיתִי
ᵍשָׁלַה ᵇהָיָה ᶜוַיְפַרְפְּרֵנִי ᵈוַאֲחֹז ᵉבְּעָרְפִּי ᶠוַיְפַצְפְּצֵנִי
ᵍפּוּר ᵇעָיַן ᶜוַיְקִימֵנִי ᵈלוֹ ᵉלְמַטָּרָה: ᶠיָסֹבּוּ ᵍעָלַי ᵇרַבָּיו
ᵍסָבַב ᵇרָבָה ᶜיְפַלַּח ᵈכְּלָיוֹתַי ᵉוְלֹא ᶠיַחְמֹל ᵍיִשְׁפֹּךְ
ᵍפָּלַח ᵇכְּלָה ᶜלָאָרֶץ ᵈמְרֹרָתִי: ᵉיִפְרְצֵנִי ᶠפֶּרֶץ ᵍעַל
ᵍחָמַל ᵇשָׁפָךְ ᶜפָּנַי ᵈפֶּרֶץ ᵉיֶרֶץ ᶠעָלַי ᵍכְּגִבּוֹר: ᵇשָׂק
ᵍפָּנָה ᵇרָץ ᶜתָּפַרְתִּי ᵈעָלַי ᵉנִלְדִּי ᶠוְעוֹלַלְתִּי ᵍבֶּעָפָר
ᵍרוּץ ᵇעָר ᶜקַרְנִי: ᵈפָּנַי ᵉחָמְרְמָרָה ᶠמִנִּי ᵍבֶּכִי ᵇוְעַל
ᵍעָלַל ᵇבָּה ᶜעַפְעַפַּי ᵈצַלְמָוֶת: ᵉעַל ᶠלֹא ᵍחָמָס ᵇבְּכַפָּי
ᵍכָּלַל ᵇכְּסָה ᶜוּתְפִלָּתִי ᵈזַכָּה: ᵉאֶרֶץ ᶠאַל ᵍתְּכַסִּי ᵇדָמִי
ᵍהָגָה ᵇקוּם ᶜוְאַל ᵈיְהִי ᵉמָקוֹם ᶠלְזַעֲקָתִי: ᵍגַּם
ᵍעוּד ᵇרוּם ᶜעַתָּה ᵈהִנֵּה ᵉבַשָּׁמַיִם ᶠעֵדִי ᵍוְשַׂהֲדִי
ᵍלוּץ ᵇרָעַי ᶜבַּמְרוֹמִים: ᵈמְלִיצַי ᵉרֵעָי ᶠאֶל
ᵍיָכַח ᵇאֱלוֹהַּ ᶜדִּלְפָה ᵈעֵינִי: ᵉוְיוֹכַח ᶠלְגֶבֶר
ᵍעִם ᵇאֱלוֹהַּ ᶜוּבֶן ᵈאָדָם ᵉלְרֵעֵהוּ:
ᵍשָׁנָה ᵇסָפַר ᶜכִּי ᵈשְׁנוֹת ᵉמִסָּפָר ᶠיֵאָתָיוּן ᵍוְאֹרַח
ᵍאָתָה ᵇשׁוּב ᶜלֹא ᵈאָשׁוּב ᵉאֶהֱלֹךְ:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Job.xvij.xviij.Trãsla.B.Vie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina:

Cap.xvij.

רוּחִי חַבָּלָה יָמַי נִזְעָכוּ קְבָרִים לִי׃
יוֹם זָעַף
אִם לֹא הֲתֻלִים עִמָּדִי וּבְהַמְרוֹתָם
תָּלַן
תָּלִין עֵינִי שִׁיחָמָה נָא עָרְבֵנִי עִמָּךְ
לוֹן שׂוּם
מִי הוּא יִתְקַע לִי יָדִי וְכִי לְבָם
תָּקַע
צָפַנְתָּ מִשָּׂכֶל עַל כֵּן לֹא תָרוֹמֵם׃
רוּם
לְחֶלֶק יַגִּיד רֵעִים וְעֵינֵי בָנָיו
נָגַד רָעָה
תְּכֻלֶּינָה וְהִצִּיגֻנִי לְמָשָׁל עַמִּים
כָּלָה צָגַג
וְתֹפֶת לְפָנַים אֶהְיֶה׃ וַתֹּהַ מִכַּעַשׂ
פָּנָה הָיָה
עֵינִי וַיִּצְרֵי כַּצֵּל כֻּלָּם׃ יִשֹּׁמּוּ
צָרָה כָּעַס
יְשָׁרִים עַל זֹאת וְנָקִי עַל חָנֵף
שָׁמַם נָקָה
יִתְעוֹרָר׃ וְיֹאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ וְטָהֹר
עוֹר אָחַז
יָדַיִם יִסִיף אֹמֶץ׃ וְאוּלָם כֻּלָּם תָּשֻׁבוּ
צָדַק יָסַף
וּבֹאוּ נָא וְלֹא אֶמְצָא בָכֶם חָכָם׃
בּוֹא מָצָא
יָמַי עָבְרוּ זִמּוֹתַי נִתְקוּ מוֹרָשֵׁי
יוֹם זָמַם
לְבָבִי׃ לַיְלָה לְיוֹם יָשִׂימוּ אוֹר
יָרֵשׁ
קָרוֹב מִפָּנַי חָשֶׁךְ׃ אִם אֲקַוֶּה שְׁאוֹל
קָרַב פָּנָה
בֵּיתִי בַּחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃ לַשַּׁחַת
קָנָה שָׁצַע
קָרָאתִי אָבִי אָתָּה אִמִּי וַאֲחֹתִי
יָצַע
לִרְמָּה׃ וְאַיֵּה אֵפוֹ תִקְוָתִי וְתִקְוָתִי
רִמָּם אֵיפָה
מִי יְשׁוּרֶנָּה׃ בַּדֵּי שְׁאוֹל תֵּרָדְנָה
שׁוּר בָּדַד
אִם יַחַד עַל עָפָר נָחַת׃
יָרַד

Cap.xviij

וַיַּעַן בִּלְדָּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר׃ עַד אָנָה
עָנָה אָמַר
תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין תָּבִינוּ וְאַחַר
שׂוּם מָלַל
נְדַבֵּרוּ׃ מַדּוּעַ נֶחְשַׁבְנוּ כַּבְהֵמָה
בִּין דִּבֵּר
נִטְמֵינוּ בְּעֵינֵיכֶם׃ טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ
חָשַׁב טָמָה עָזַב
הַלְמַעַנְךָ תֵּעָזֵב אֶרֶץ וְיֵעְתַּק צוּר
טָמָה עָזַב
מִמְּקוֹמוֹ׃ גַּם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ
עָתַק קוּם
וְלֹא יִגַּהּ שְׁבִיב אִשּׁוֹ׃ אוֹר חָשַׁךְ
דָּעַךְ נָגַהּ
בְּאָהֳלוֹ וְנֵרוֹ עָלָיו יִדְעָךְ׃ יֵצְרוּ צַעֲדֵי
נוּר צוּר
אוֹנוֹ׃ וְתַשְׁלִיכֵהוּ עֲצָתוֹ׃ כִּי שֻׁלַּח
שָׁלַךְ יָצַע
בְּרֶשֶׁת בַּרְגְּלָיו וְעַל שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃
הָלַךְ
יֹאחֵז בְּעָקֵב פַּח יַחֲזֵק עָלָיו צַמִּים׃
אָחַז פּוּחַ חָזַק צָמַם
טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ וּמַלְכֻּדְתּוֹ עָלָיו
טָמַן חָבַל
סָבִיב׃ סְבִיבוֹ בְּעָתֻהוּ בַּלָּהוֹת יְהָפְּיֻצֵהוּ
נָתַב סָבַב
לְרַגְלָיו׃ יְהִי רָעֵב אֹנוֹ וְאֵיד נָכוֹן
פּוּץ הָיָה
לְצַלְעוֹ׃ יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל בַּדָּיו
אָכַל בַּד

SPirit me? attenuabi
tur: dies mei breuia
būtur: & solū mihi supest
sepulchrū. Nō peccaui:
& in amaritudine mo
ratur ocls me? Líbera
me & pone me iuxta te
& cuí? vis manꝰ pugnet
cōtra me. Cor eox lōge
feciſti a diſciplina: ppte
rea nō exaltabūtur. Pre
dam pollicetur ſociis: &
oculi filiorū ei? deficiēt.
Poſuit me q̃ſi in puer
biū vulgi: & exēplū ſuꝫ
corā eis. Caligauit ad in
dignationē ocul? meus &
mẽbra mea q̃ſi in nihilū
redacta ſunt. Stupebunt
iuſti ſup hoc: & inocēs
cōtra hypocritā ſuſcita
bitur. Et tenebit iuſtus
viā ſuā: & mūdis manꝰ
bus addet fortitudinē.
Igitur oēs vos cōuerti
mini & veníte: & nō inue
niã in vobis vllū ſapiētē.
Dies mei tranſierūt: co
gitationes mee diſſipate
ſunt: torq̃ntes cor meū.
Nocte verterūt in diē: &
rurſū poſt tenebras ſpe
ro lucē. Si ſuſtinuero:
infern? dom? mea eſt: &
in tenebris ſtraui lectu
lū meū. Putredini dixi:
pr̃ me es: mr̃ mea & ſo
ror mea vermi?. Vbi ē
ergo nūc pſtolatio mea:
& patiaꝫ meã qs? conſiderat
In pfūdiſſimū iferni? de
ſcēdēt oĩa mea. Putas ne
ſaltē ibi erit reqes mihi.

Rīdes ãt baldath 18.
ſuites: dixit. Vſq
ad quē finē verba iacta
bitis. Intelligite priꝰ: &
ſic loq̃mur. Quare re
putati ſum? vt iumenta:
& ſorduim? corā vobis?
Quid pdis aĩam tuã in
furore tuo? Nūqd ppter
te derelinq̃tur terra: &
trãſferētur rupes de loco
ſuo? Nōne lux ipíi extin
guetur: nec ſplēdebit flã
ma ignis ei?. Lux obte
nebreſcet in tabernaculo
illi?: & lucerna q̃ ſup eū ē
extiguetur. Arctabūtur
greſſus virtutis eius: &
pcipitabit eū cōſiliū ſuū.
Immíſit ei in rete pe
des ſuos: & in maculis
ei? ambulat. Tenebítur
plāta illi? laq̃o: & exarde
ſcet cōtra eum ſitis. Ab
ſcōdita ē in terra pedica
ei? & decipula illius ſup
ſemitã. Vndiq; trebūt
eū formídines: & iuoluēt
pedes eius. Attenuetur
fame robur eius & inedía iuuabit coſtas illíus. Deuo
ret puchritudinē cutis eius: & cōſumat brachía illíus

Ποθεινός μου ὁ πνεῦμα ἐκλείπει, ἐπὶ ἐμοὶ τὰφος, καὶ μνημεῖα ἐμοί εἰσιν, καὶ ἐν παραπικρασμοῖς ἡ κοίτη μου. Ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ ἐναντιούμενός μοι χειρί; Ἐὰν γὰρ ἐπιστρέψῃς καὶ παρακαλέσῃς με, ἐγὼ ἀντιλήμψομαί σου. Τοῖς γνώμης ἀπέστησας τὴν καρδίαν αὐτῶν, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς. Μερὶς παραδοθήσεται ἀλαζόσι. Ὀφθαλμοὶ δὲ μου ἐφ' υἱοῖς ἑτέροις ἀσεβέσι. Ἔστησαν με εἰς παραβολὴν τοῖς λαοῖς, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἤμην ὡσεὶ τύμπανον. Ἐσκοτώθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου, καὶ ὡσεὶ σκιὰ πάντα τὰ μέλη μου. Ἐπὶ τούτοις ἐξίστανται οἱ εὐθεῖς, καὶ ὁ ἀθῷος ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἐξεγερθήσεται. Καὶ ἀντιλήμψεται ὁ δίκαιος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος. Οὐ μὴν δὲ ἐπιστραφήσεσθε καὶ εὑρεθήσεται ἐν ὑμῖν ἀληθές. Αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ, ἐράγη δὲ ἀρθρα τῆς καρδίας μου. Νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα, φῶς ἐγγὺς ἀπὸ προσώπου σκότους. Ἐὰν γὰρ ὑπομείνω, ᾅδης μου οἶκος, ἐν δὲ γνόφῳ ἔστρωταί μου κράμβη. Βάραθρον ἐπεκάλεσα πατέρα μου εἶναι, μητέρα δέ μου εἶναι καὶ σηπεδόνα. Πεπόνθασιν ἐμὲ ὀργὴ οἱ ὀφθαλμοί μου, ἀπεστολίσκημαι μὲν ἀπὸ οἴκων. Ἔστησαν γάλως ὑπὸ πάντων. Θαῦμα ἔχειν ἀληθινοὺς ἐπὶ τούτοις, ἵνα δὲ ἐπὶ πάντων ἐξεγερθήσεται. Καὶ ἀντιλήμψεται δίκαιος δὲ ἐπὶ παραγόμῳ ἐπανασταίη. Χοὴ δὲ πιστὸς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν, καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος. Οὐ μὴν δὲ οὐκ εὑρεθήσεται ἐν ὑμῖν δίκαιος. Καὶ ἐγὼ εὑρίσκω ἐν ἐμοὶ

pulchra mors. scindat ātē de tabnaculo eī sanitas: τὸ ὡραῖα θάνατος. ἐκραγεὶη δὲ ἐκ σκαίτης αὐτοῦ ἴασις, meat ātē necessitas accusatiōe regia. habitabit in χοὶη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτία βασιλικῆ. κατασκηώσει ἐν τῇ habitaculo eī i nocte eī: dispergent decē σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυχτὶ αὐτοῦ, καταπαρήσονται τὰ ἐυπρέ ria eī in sulfure. deorsū radices eī siccabunt: πῆ αὐτοῦ ἐν θείῳ. ὑποκατώθεν αἱ ῥίζαι αὐτῆ ξηρανθήσονται, ⁊ sursū cozruet messis eī. memoria καὶ ἐπάνωθεν ἐπιπεσεῖται θερισμὸς αὐτ. τὸ μνημόσυνον eī pereat de terra: ⁊ erit nomē ei in fa= αὐτοῦ ἀπώλοιτο ἐκ γῆς, καὶ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρό= cie extraneo. expellat eū de luce in tenebras: ⁊ σωποι ἐξωτέρω. ἀπώσεται αὐτὸν ἐκ φωτὸς εἰς σκότος, καὶ ab ozbe terrarū trāstulerūt eū. nō erit nor eco τῆς οἰκουμένης μετώκισαν αὐτόν. οὐκ ἔσται ἐπιγνωστὸς in pplo eius: neq; saluat in subcelesti dom eī. ἐν λαῷ αὐτ, οὐδὲ σεσωσμένος ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ οἶκος αὐτ. sed in reb eī viuēt alij: sup eū gemuerūt vltimi: ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτ ἡσονται ἕτεροι, ἐπ' αὐτῷ ἐστέναξαν ἔσχατοι, primos ātē tenuit stupor. hę sunt dom iniustor: hic ātē πρώτους δὲ ἔσχε θαῦμα. οὗτοι εἰσὶν οἶκοι ἀδίκων, οὗτος δὲ locus ignorantiū dñm.

ὁ τόπος τῶν μὴ εἰδότων τὸν κύριον. Ca.19.

REspōdens iob dicit: vsq; quo afflictā facie ΥΠολαβὼν ἰὼβ λέγει, ἕως τίνος ἔγκοπον ποιήσε= tis aiam meā: ⁊ occidetis me ſmonib cognoscite solū τε τὴν ψυχήν μου, καὶ καθαιρεῖτέ με λόγοις; γινῶτε μόνον q dñs fecit me sic: loqmini ptra me: nō re ὅτι ὁ κύριος ἐποίησέ με οὕτως, κατελαλεῖτέ μου, οὐκ αι= uerētes me incūbitis mihi: nēpe iā in xitate ego erra= χυόμενοί με ἐπικεισθέ μοι, καὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας ἐγὼ ἐπλα ui: apud me āt habitat error. locutū esse xbū q nō νην, παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλίζεται πλάνος. λαλῆσαι ῥῆμα ὁ οὐκ oportebat: at verba mea errāt ⁊ nō in tpore. sine ἔδει, τὰ δὲ ῥήματά μου πλαγιάζει καὶ οὐκ ἐπὶ καιροῦ. ἐα ātē q̄n i me magnificamini: insultatis āt mihi opprobrio. cogno δ' ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλύνεσθε, ἐπαλλεσθε δὲ μοι ὀνείδει. γνῶ Vbec. 1.6. scite igit q̄ dñs est q̄ turbauit: munitionē āt eī in me eral τι δὴν ὅτι ὁ κς ἐστιν ὁ ταράξας, ὀχύρωμα δὲ αὐτ ἐπ' ἐμὲ ὕ= tauit. ecce rideo opprobrio: ⁊ nō loquar: clamabo: ⁊ A B φωσιν. ἰδοὺ γελῶ ὀνείδει, καὶ οὐ λαλήσω, πεκράξομαι, καὶ neq; iudiciū icircuitu circūedificat sū: ⁊ nō trāsibo: οὐδ' ἀμοῦ κρῖμα κύκλῳ πεῤῥιωκοδόμηται, καὶ οὐ μὴ διαβῶ, in facie mea tenebras posuit. at gloziā meā a me ἐπὶ προσώπου μου σκότος ἔθετο. τὴν δὲ δόξαν μου ἀπ'ἐ= exuit: abstulit ātē coronā de capite meo. dilania uit ātē me icircuitu ⁊ abiui: excidit āt sicut arboze σι δέ με κύκλῳ καὶ ᾠχόμην, ἐξέκοψε δὲ ὥσπερ δένδρον spē meā. grauit āt mihi ira vsus est: reputauit τὴν ἐλπίδα μου. δὲ ὡς μοι ὀργὴν ἔχρήσατο, ἡγήσατο āt me sicut inimicū. simul ātē venerūt tēpta= δέ με ὥσπερ ἐχθρόν. ὁμοθυμαδὸν δὲ αὐτ ἦλθον τὰ πει ra tiones in me: vijs meis circūdederūt me in sidiatores. τήρια ἐπ' ἐμοί, τοῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσαν με ἐγκάθετοι. a me āt fratres mei recesserūt: cognouerūt alienos pl q̄ me. ami ἀπ'ἐμοῦ δὲ ἀδελφοί μου ἀπέστησαν, ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἢ ἐμέ. fi d āt mei imisericordes facti sunt: neq; adiūxerūt me. pri λοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγόνασιν, οὐ δὲ προσεποιήσαντό με οἱ ἐγ= mi mei. ⁊ q̄ nouerūt meū nomē obliti sunt mei. vici= γύτατοί μου. καὶ οἱ εἰδότες μου τὸ ὄνομα ἐπελάθοντό μου. γείτο ni dom: ancille q̄s mee: alien fui coz̄ eis. ser τες οἰκίας, θεράπαιναί τέ μου, ἀλλογενὴς ἤμην ἐναντίον αὐτῶν. θερά= uū meū vocaui: ⁊ nō obediuit. os āt meū deprecabāt: ⁊ πων τά μου ἐκάλεσα, καὶ οὐχ ὑπήκουσε. στόμα δέ μου ἐδέετο, καὶ supplicabā vxori mee: aduocabā āt adulās filios ἱκέτευον τὴν γυναῖκά μου, προσεκαλούμην δὲ κολακεύων υἱοὺς concubinarū meaꝝ. ipi āt in seculū me auersati sunt: q̄n παλλακίδων μου. οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεστοιήσαντο, ὅταν reiurgo: ptra me loquunt. abominati sunt āt me ἀναστῶ, κατ'ἐμοῦ λαλοῦσιν. ἐβδελύξαντο δέ με ∞∞∞∞∞

primogenita mors. Auel latur de tabernaculo suo fiducia ei: & calcet sup eū q̄si rex iterit? Habi= tēt in tabernaculo illi? so cii ei? q nō est: aspgatur in tabernaculo eius sul fur. Deorsuz radices ei? siccētur: sursum āt atte ratur messis ei? Memo= ria illi? peat de terra: & nō celebretur nomē eius in plateis. Expellet eū de luce in tenebras: & de vrbe trāsferet eū. Nō erit semē eius neq; pgenies in pplo suo: nec vlle relique in regionib? eius. In die ei? stupebūt no uissimi: & primos iuadet horror. Hec sūt ergo ta bernacula iniqui: & iste locus eius qui ignorat deum. 19.

REspondēs āt iob: dixit. Vsq; quo affligi tis aiam meā: & atteritis me sermonib? En decies cōfūditis me: & nō eru bescitis opprimētes me. Nempe & si ignorau: mecum erit ignorantia mea at vos cōtra me eri gimini: & arguitis me opprobriis meis. Saltem nūc itelligite qa de? nō eq̄ iudicio afflixerit me: & flagellis suis me cixe rit. Ecce clamabo vim patiēs: & nemo audiet. Vociferabor: & nō ē qui iudicet. Semitā meā circūsepsit & trāsire nō pos sum: & in calle meo tenebras posuit. Spoliauit me gl̄ia mea: & abstulit coronā de capite meo. Destruxit me vndiq; & pereo: & q̄si euulse arbo ri abstulit spē meā Irat? est cōtra me furor ei?: & sic me habuit q̄si hostem suū. Simul venerūt latro nes ei?: & fecerūt sibi vīa per me: & obsederūt in gyro tabernaculū meū. Frēs meos longe fecit a me & noti mei q̄si alieni recesserūt a me. Dereli q̄rūt me pping mei: & q me nouerāt obliti sūt mei ancille mee sīc alienū hūert me: & q̄si pegrin fui in oc̄lis eorū. Seruū meū vocaui & nō rndit: ore pprio deprecabar illū. Halitū meum exhorruit vxor mea & orabā filios vteri mei. Stulti q̄q; despicie bāt me: & cū ab eis recef sissem detrahebāt mihi. Abominati sunt me

בְּכוֹר מָוֶת: יִנְתֵּק יְמֵאָהֳלוֹ מִבְטָחוֹ
בָּטַח צֶעַד: וְתַצְעִידֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת: תִּשְׁכֹּן
שָׁכַן בָּל אֵבֶן הָלוֹ: מִבְּלִילוֹ יִזָּרֶה עַל נָוֵהוּ
זָרָה נְפָרִית: מִתַּחַת שָׁרָשָׁיו יִבָּשׁוּ
עָלָה נָמַל יִמַּעַל קְצִירוֹ: זִכְרוֹ אָבַד
קָצַר בָּנָה מִנִּי אֶרֶץ וְלֹא שֵׁם לוֹ עַל פְּנֵי חוּץ
הֲדָף יֶהְדְּפֵהוּ מֵאוֹר אֶל חֹשֶׁךְ וּמִתֵּבֵל
נָדַד יְנִדֶּהוּ: לֹא נִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ
שָׁרַד נוּר וְאֵין שָׂרִיד מִמְּנוֹרָיו: עַל יוֹמוֹ
שָׁמֵם נָשַׁמּוּ אַחֲרֹנִים וְקַדְמֹנִים אָחֲזוּ
שָׁעַר: אַךְ אֵלֶּה מִשְׁכְּנוֹת עָוֶל וְזֶה
שָׁכַן מְקוֹם לֹא יָדַע אֵל:

Cap. xix.

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר: עַד
עָנָה אָמַר אָנָה תּוֹגִיעוּן נַפְשִׁי וּתְדַכְּאוּנַנִי בְּמִלִּים:
יָגָה דָּכָא זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים תַּכְלִימוּנִי לֹא
בּוּשׁ הָבַר תֵּבֹשׁוּ תַּהְכְּרוּ לִי: וְאַף אָמְנָם
שָׁגָה לוּן שָׁגִיתִי אִתִּי תָּלִין מְשׁוֹנָתִי: אִם
שָׁגַג גָּדַל אָמְנָם עָלַי תַּגְדִּילוּ וְתוֹכִיחוּ עָלַי
יָכַח יָדַע חָרְפָּתִי: דְּעוּ אֲפוֹ כִּי אֱלוֹהַּ עִוָּתָנִי
אִוָּה סוּר פָּתַח סָבִיב וָאֵלֵךְ וַיִּסַּע כָּעֵץ תִּקְוָתִי:
סָבַב יָלַךְ נָסַע אַפּוֹ וַיִּחַר עָלַי וַיַּחְשְׁבֵנִי לוֹ כְּצָרָיו:
חָרָה חָשַׁב יַחַד גְּדוּדָיו וַיָּסֹלּוּ עָלַי
צוּר בּוּא דַּרְכָּם וַיַּחֲנוּ סָבִיב לְאָהֳלִי: אַחַי
סָלַל חָנָה מֵעָלַי הִרְחִיק וְיִדְעַי אַךְ זָרוּ מִמֶּנִּי:
רָתַק זָרָה חָדְלוּ קְרוֹבָי וְיִדְעַי שְׁכֵחוּנִי:
גּוּר נָרֵי בֵיתִי וְאַמְהֹתַי לְזָר תַּחְשְׁבֵנִי
חָנָה נָכְרִי הָיִיתִי בְּעֵינֵיהֶם: לְעַבְדִּי
עָנָה לֹא אֶתֵּן וְלֹא יַעֲנֶה בְּפִי אֶתְחַנַּן
חָנַן אִישׁ לְוֹ רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי וְחַנֹּתִי
חָנַן עָנָל לְבָנֵי בִטְנִי: גַּם עֲוִילִים מָאֲסוּ בִי
קוּם דִּבֶּר אֲקוּמָה וַיְדַבְּרוּ בִי: תִּעֲבוּנִי כָּל

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּתֵּי סוֹדִי וְזֵה אָהַבְתִּי נֶהְפְּכוּ בִי׃ כָּתָה הָבֵן
בְּעוֹרִי וּבְבָשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי
וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי׃ חָנֵנִי חָנֵנִי מָלַט
אַתֶּם רֵעַי כִּי יַד אֱלוֹהַּ נָגְעָה כָּעָה
בִּי לָמָּה תִרְדְּפוּנִי כְמוֹ אֵל וּמִבְּשָׂרִי רָדַף
לֹא תִשְׂבָּעוּ׃ מִי יִתֵּן אֹפִי וְיָכָתְבוּן שֻׂעַטְנָתָן
מִלִּי מִי יִתֵּן בַּסֵּפֶר וְיֵחָקוּ׃ בְּעֵט אִיפָה כָּתַב
בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת לָעַד בַּצּוּר יֵחָצְבוּן׃ מַלַּל חָצַב
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חַי וְאַחֲרוֹן
עַל עָפָר יָקוּם׃ וְאַחַר עוֹרִי נִקְפוּ קוּם
וְזֹאת מִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ׃ אֲשֶׁר חָזָה אָלָה
אֲנִי אֶחֱזֶה לִי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא זָר רָאָה
כָּלוּ כִלְיָתַי בְּחֵקִי׃ כִּי תֹאמְרוּ כָּלָה כָּלָה
מַה נִּרְדָּף לּוֹ וְשֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא חִיק אָמַר
בְּיוּ מִפְּנֵי לָכֶם חֶרֶב כִּי חֵמָה רַדַף עָצָא
עֲוֹנֹת חָרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדִּין׃ כָּעָה
Cap.xx. וַיַּעַן צוֹפַר הַנַּעֲמָתִי
עָנָה
וַיֹּאמַר׃ לָכֵן שְׂעַפַּי יְשִׁיבוּנִי אָמַר שׁוּב
וּבַעֲבוּר חוּשִׁי בִי׃ מוּסַר כְּלִמָּתִי עָבַר יָסַר
אֻשְׁמַע וְרוּחַ מִבִּינָתִי יַעֲנֵנִי׃ שָׁמַע
הֲזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי עַד מִנִּי שִׂים שׁוּם
אָדָם עֲלֵי אָרֶץ כִּי רִנַּת רְשָׁעִים
קֶרוֹב וְשִׂמְחַת חָנֵף עֲדֵי רָגַע׃ קָרַב
אִם יַעֲלֶה לַשָּׁמַיִם שְׂאֵתוֹ וְרֹאשׁוֹ עָלָה עָשָׂא
לָעַד כְּגֵלְלוֹ יֹאבֵדוּ רֹאָיו יֹאמְרוּ אַיּוֹ׃ נָעַץ אָבַד רָאָה אָמַר
כַּחֲלוֹם יָעוּף וְלֹא יִמְצָאֻהוּ וְיִדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה׃ אִי חָלַם
עַיִן שְׁזָפַתּוּ וְלֹא תוֹסִיף וְלֹא עוֹד עוּף מָצָא
תְּשׁוּרֶנּוּ מְקוֹמוֹ בָּנָיו יִרְצוּ דַלִּים יָצַף שׁוּר
וְיָדָיו תָּשֻׁבְנָה אוֹנוֹ׃ עַצְמוֹתָיו כּוּם רָצָה
מָלְאוּ עֲלוּמוֹ וְעִמּוֹ עַל עָפָר שׁוּב עָלַם
תִּשְׁכַּב׃ אִם תַּמְתִּיק בְּפִיו רָעָה שָׂכַב טָמַק
יַכְחִידֶנָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ׃ יַחְמֹל עָלֶיהָ פֶּה רוּעַ
וְלֹא יַעַזְבֶנָּה וְיִמְנָעֶנָּה בְּתוֹךְ חִכּוֹ׃ כָּחַד חָמַל
לַחְמוֹ בְּמֵעָיו נֶהְפָּךְ מְרוֹרַת פְּתָנִים עָזַב חֵךְ מֵעָה
בָּקְרְבּוֹ׃ חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ יָרַשׁ הָבַר
קוּא

quōdā consiliarij mei: & quē maxime diligebam auersat⁹ē me. Pelli mee cōsumptis carnib⁹ adhesit os meū: & ārelicta sūt tm̃modo labia circa dentes meos. Miserimini mei miserimini mei saltē vos amici mei: qa manus dei tetigit me. q̃re pseqmini me sicut deus & carnib⁹ meis saturamini? Quis mihi tribuat vt scribātur sm̃ōes mei? Quis mihi det vt exarētur in libro stilo ferreo & plūbi lamina vel certe sculpātur in silice. Scio ei q̃ redēptor meus viuit: & i nouissimo die de terra surrecturus sum. Et rursum circūdabor pelle mea: & i carne mea videbo deū. Quem visurus sū ego ipse & oculi mei cōspecturi sunt: & nō alius. Reposita est hec spes mea in sinu meo. Quare ergo nūc dicitis: pseqmur eū: & radicē verbi inueniam? cōtra eum? Fugite ergo a facie gladii: q̃m vltor iniquitatū gladius est: & scitote esse iudicium. 20.

Respōdens āt sophar naamathites dixit. Idcirco cogitatiōes mee varie succedunt sibi: & mens in diuersa rapitur. Doctrinā q̃m me arguis audiā: & spūs intelligentie mee rñdebit mihi. Hoc scio a principio ex q̃ posit⁹ ē homo sup terrā: q̃ la? ipiorū breuis sit & gaudium hypocrite ad instar pūcti. Si ascēderit vsq; ad celū superbia eius: & caput eius nubes tetigerit q̃si sterq̃linū in fine perdetur & q̃ cū viderāt: dicēt: vbi est? Velut sōniū auolans nō inuenietur: transiet sicut visio nocturna. Oculus qui eum viderat nō videbit: neq; vltra intuebitur eū locus suus. Filii eius atterētur egestate: & manus illius reddet ei dolorē suū. Ossa eius iplebūtur vitijs adolescētie eius: & cū eo in pulueredormiēt. Cū ei dulce fuerit in ore eius malū: absconditillud sub lingua sua. Parcet illi & nō derelinq̃t illud: & celabit in gutture suo. Panis eius in vtero illius vertetur i fel aspidū intrīsec?. Diuitias quas deuorauit euomet: & de vētre illius

q̃ cognouerūt me: q̃s aūt amauerā insurrexerūt mihi. in pelle mea putruerūt carnes mee: at ossa mea in dētibus meis adhesērunt. miserimini mei miserimini mei o amici: manus dei tetigit me. ἐμῶν ἐκολλήθη. ἐλεήσατέ με ἐλεήσατέ με ὦ φίλοι, χεὶρ γὰρ θεοῦ ἥψατο μου. ἵνα τί διώκετέ με ὥσπερ καὶ ὁ κύριος ἀρκεσθῆτε καὶ τῇ σαρκί μου οὐκ ἐμπίμπλασθε. τίς γὰρ ἂν δοίη γραφῆναι τὰ ῥήματά μου, τεθῆναι δὲ αὐτὰ εἰς βιβλίον εἰς γραφεῖον ἢ μολίβδῳ, ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι. ἐν γραφείῳ σιδηρῷ καὶ μολίβδῳ, ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι. οἶδα ἐγὼ ὅτι ἀένναός ἐστιν ὁ ἐκλύων με μέλλων, ἐπὶ γῆς ἀναστῆσαι τὸ δέρμα μου τὸ ἀνατλοῦν ταῦτα. παρὰ θεοῦ ταῦτά μοι συντετέλεσται, ἃ ἐγὼ ἐμαυτῷ συνεπίστευσα: ἃ ὀφθαλμός μου ἑώρακε, καὶ οὐκ ἄλλος, πάντα ἀπόκειταί μοι συντετέλεσται ἐν κόλπῳ. εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε, τί ἐροῦμεν? ὑπόστασιν εὑρήσομεν ἐν αὐτῷ; cauete vos a tegmine: furor ἐυλαβεῖσθε ὑμεῖς ἀπὸ ἐπισκαλύμματος, θυμὸς γὰρ ἐπὶ ἀνόμους ἐπελεύσεται, καὶ τότε γνώσονται, vbi est eorū materia. ποῦ ἐστιν αὐτῶν ἡ ὕλη. Ca.20.

Respondens aūt sophar mineus dixit: non sic ὑπολαβὼν δὲ σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει, οὐχ οὕτως putauā contradicere te hec: & nō intelligitis me ὑπελάμβανον ἀντερεῖν σε ταῦτα, καὶ οὐχὶ συνίετε μᾶλλον: q̃ ego. disciplinā cōfusionis mee audiā: & spiritus ἐγώ. παιδείαν ἐντροπῆς μου ἀκούσομαι, καὶ πνεῦμα ex itelligētia respōdet mihi: nōne hec nosti a μα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεταί μοι, μὴ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ principio: ex q̃ posit⁹ ē homo sup terrā: gaudiū eius τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; εὐφροσύνη γὰρ impiox ruina indecēs: letitia aūt iniquox ἀσεβῶν πῶμα ἐξαίσιον, χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπώλεια. si ascēderit cēlū eius vona: et sacrificiū eius nubes λεια. ἐὰν ἀναβῇ εἰς οὐρανὸν αὐτῆς τὰ δῶρα, ἡ δὲ θυσία αὐτῆς νεφῶν attigerit. q̃n eius videat ū firmatū ē: tūc i fine peribit. ἅψηται. ὅταν γὰρ δοκιμασθῇ ἐξηρίχθαι, τότε εἰς τέλος ἀπολεῖται. at q̃ cognouerāt eū dicēt vbi ē: sicut insomniū q̃s ἀλλ' οἱ δὲ εἰδότες αὐτὸν ἐροῦσι ποῦ ἐστιν; ὥσπερ ἐνύπνιον ἐν auolauit nō inuenietur: volauit āt sicut visio nocturna. φυγαδεῖ δὲ οὐ μὴ εὑρεθῇ, ἐπτη δὲ ὥσπερ φάσμα νυκτερινόν. oculus aspexit: & nō addet: & nō amplius ὀφθαλμὸς παρέβλεψε, καὶ οὐ προσθήσει, καὶ οὐκ ἔτι aduertet cū loc⁹ suus: filios eius προσνοήσει αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ. τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ pdant minores: manus eius vrāt ἐλεήσασαν πένητες, αἱ χεῖρες αὐτοῦ πυρσεύσασαν δὲ dolores. ossa eius repleta sunt adolescētia eius: & δύνας. ὀστᾶ αὐτοῦ ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ, καὶ cū eo in tumulo terre dormiēt si dulcis fuerit i μετ' αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμηθήσεται ἐὰν γλυκανθῇ ἐν ore eius malitia: absconde tā sub lingua στόματι αὐτοῦ κακία, κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν sua. nō pcet ei: & nō derelinquet eā. & αὐτοῦ. οὐ φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτήν. καὶ pgregabit eā in medio gutturis sui. & nō συναχθεῖ αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ. καὶ οὐκ poterit adiuuare eū. fel aspidis in vtero eius: μὴ δυνηθῇ βοηθῆσαι αὐτῷ. χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ. diuitie iniuste pgregate euomēt de domo eius πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθήσεται ἐξ οἰκίας αὐτοῦ

extrahat cū angelꝰ. furozē ät draconū fugat: ἐξελκύσαι αὐτὸν ἄγγελος· θυμὸν δὲ δράκοντων θλάσσειν, occidat ät eū lingua serpētis.nō videat mulsionē pastoꝝ: μὴ ἴδοι δὲ αὐτὸν γλῶσσα ὄφεως· μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων, neq; pascua mellis ꝛ butyri. in vana ꝛ ima mi dē nomàs μέλιτος καὶ βουτύρου· εἰς κενὰ καὶ μά= nia laborauit. diuitias de q̄b⁹ nō gustabit. sicut caro lua ἐκοπίασε· πλοῦτον ἐξ οὗ οὐ γεύσεται· ὥσπερ σὰρξ neruosa q̄ nō mādit:q̄ nō bibit. multoꝝ eū impotentū φθὲς ἀμάσητος, ἀκατάποτος· πολλῶν γὰρ ἀδυνάτων domos fregit. tabnaculū ät rapuit: ꝛ nō extruxit. οἴκους ἔθλασε· δίαιταν δὲ ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔκτισεν· nō est eius salꝰ facultatibꝰ: in deside= οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσιν, ἐν ἐπιθυ= rio suo nō saluabit. nō sunt reliquie μίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται· οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς cibis eiꝰ: ꝓpḗhoc nō florebūt eius bo βρώμασιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀ= na. cū aūt videat iā saturaꝰ esse arctabit: γαθά· ὅταν δὲ δοκῇ ἤδη πεπληρῶσθαι βλιβήσεται, ois ät necessitas sup eū venier. si q̄mō imple= πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελεύσεται· ἵνπως πλη= uerit ventrē suū: immittat in eū furozē σθῇ γαστέρα αὐτοῦ, ἐπαποστείλαι ἐπ' αὐτὸν θυμὸν ire: lauet in eū dolores: ꝛ nō saluet de ma ὀργῆς, νίψαι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας, καὶ οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χει nu ferri: vulneret eū arcus eneus. ꝓtereat ρὸς σιδήρου, τρῶσαι αὐτὸν τόξον χάλκεον· διέλθοι ät per os eius sagitta: fulgeat ät in tabnaculi eiꝰ. δὲ διὰ στόματος αὐτοῦ βέλος, ἄστρα δὲ ἐν διαίτῃς αὐ deambulēt in eo timores: oēs ät tene τοῦ· πεδήσαισαν ἐπ' αὐτῷ φόβοι, πᾶν δὲ σκό= bre ei ꝓmanēt. deuozet ät eū ignis q̄ nō in τος αὐτῷ ὑπομείνῃ· κατέδεται δὲ αὐτὸν πῦρ ἄκαυ cēdit: rexet aūt eius aduena domū: reue= στον, κακώσαι δὲ αὐτοῦ ἐπήλυτος τὸν οἶκον, ἀνακαλύ= let aūt eius celū iniqtates: terra ät insur= ψαι δὲ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας, γῆ δὲ ἐπανα= gat ei· inūdet domū eius ꝓditio in fi= στῇ αὐτῷ· ἐκκλύσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπώλεια εἰς τέ= nē: dies ire supueniat ei. hec pars hois λος, ἡμέρα ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ· αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου impij a dño: ꝛ possessio eoꝝ q̄ sunt ei ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου, καὶ κλῆμα ὑπαρχόντων αὐτῷ a speculatore. παρὰ τοῦ ἐπισκόπου. Ca. 21.

Espōdens ät iob dicit: audite audite meos

A ΥΠολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, ἀκούσατε ἀκοὴ σατέ μου sermones:ꝛ sit mihi a vobis hec cōsolatio. Mat. 5.a. τῶν λόγων, ἵνα ἦ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις· sustinete me:ego ät loquar: postea nō deridebitis me. ἀνέχεσθέ μου, ἐγὼ δὲ λαλήσω, εἶτ' οὐ καταγελάσετέ μου· dd est:nūdd hois mea redargutio:aut cur nō iraſ τί γὰρ μὴ ἀνθρώπου μου ἡ ἔλεγξις; ἢ διατί οὐ θυμωθήσο car: cū inspexeritis in me stupozē hēte: manū ponētes μαι; εἰσβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαῦμα ἔχετε, χεῖρα θέντες in marilla. si aūt eiā recordat⁹ fuero:studui: habēt aūt ἐπὶ σιαγόνι· ἐὰν δὲ μνησθῶ, ἐσπούδακα, ἔχουσι δὲ meas carnes dolores. quare impij viuūt: senes facti μου τὰς σάρκας ὀδύναι· διατί ἀσεβεῖς ζῶσι, πεπαλαί Diere. 11.a. Abacuch. 1.d. sunt ät ꝛ in diuitijs: semē eoꝝ ꝛm aiam: ωνται δὲ καὶ ἐν πλούτῳ; ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχήν, τὰ at filij eoꝝ in oculis. dom⁹ eoꝝ recte sūt: δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς· οἱ οἶκοι αὐτῶν εὐθυνοῦσι, timoz aūt neq̄ꝑ: flagellū ät a dño nō est in φόβος δὲ οὐδαμοῦ, μάστιξ δὲ παρὰ κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ' B eis. bos eoꝝ nō fecit abortiuū: saluata ē ät eoꝝ αὐτοῖς· ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμοτόκησεν, διεσώθη δὲ αὐτῶν in vētre habēs ꝛ nō offendit. manēt ät sicut ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφηλεν· μένουσι δὲ ὥσπερ oues ꝓpetue: at pueri eoꝝ πρόβατα αἰώνια, τὰ δὲ παιδία αὐτῶν χορεύουσι

extrahet eas⁶ deus.ᵖ Ca= put ᵗ aspidum ᵏ suget: & ˡ occidet eum ᵐ lingua ⁿ ví= pere.ᵒ Non ᵖ videat ꝏꝏꝏ ᵍ riuulos ʳ fluminis ˢ torrē= tis ᵗ mellis ᵘ & butyri. ꝏꝏꝏ ˣ Luet q̄ ʸ fecit oia ᶻ nec tñ ᵃ cōsumetur.ᵇ Iuxta multi tudinē ᶜ adinuctionū suaꝝ sic ᵈ & ᵉ sustinebit :ᶠ qm̄ ᵍ cō= fringēs ʰ nudauit ⁱ paupes: ᵏ domū ˡ rapuit ᵐ & nō ⁿ edi ficauit eā: ᵖ nec est ᵠ satiatus ʳ vēter ei⁹. Et ˢ cū habuerit q̄ cōcupierat: ᵗ possidere ᵘ nō ᵛ poterit. ʷ Non ˣ remā= sit ʸ de cibo ei⁹: & ᶻ ꝓpterea ᵃ nihil ᵇ permanebit de ᶜ bo nis ei⁹. ᵈ Cū satiat⁹ fuerit ᵉ arctabitur: estuabit ᶠ : & ᵍ ois ʰ dolor ⁱ irruet sup eū. ᵏ Vtinā ˡ ipleatur ᵐ vēter ei⁹: vt ⁿ emittat ᵒ in eū ᵖ irā ᵠ furo ris sui :ʳ & pluat ˢ sup illum ᵗ bellū suū. ᵘ Fugiet ᵛ arma ʷ ferrea: & ˣ irruet in ʸ arcū ᶻ ereū : gladi⁹ ᵃ deductus ᵇ & egredies ᶜ de vagina sua ᵈ & fulgurās ᵉ in amaritudine sua. ᶠ Vadēt & veniēt ᵍ sup eu ʰ horribiles: ⁱ oēs ʲ tene bre ᵏ abscōdite sunt ˡ in oc= cultis eius . ᵐ Deuorabit eū ⁿ ignis q̄ ᵒ nō ꝑ succēditur: ᵖ affligetur ᵠ relictus ʳ in ta= bernaculo suo.ˢ Reuela= būt ᵗ celi ᵘ iniqtatē ei⁹ ᵛ & ter ra ʷ cōsurget ˣ aduersus eū. ʸ Apertū erit ᶻ germē ᵃ do= mus illi⁹ ᵇ detrahetur ᶜ i die ᵈ furoris dei. ᵉ Hec est ᶠ ps ᵍ hois ʰ ipii ⁱ a deo ʲ & heredi tas ᵏ verboꝝ ei⁹ ˡ a deo. 21.

Rūdens aūt iob: ᵃ dixit.

B ᵇ Audite quesо ᶜ ser= mones meos: ᵈ & agite oo ᵉ penitentiam . ᶠ Sustinete me ᵍ vt ego ooooooooooo ʰ loquar: ⁱ & post ʲ mea si videbitur ᵏ verba ˡ ridete. ᵐ Nunqd ⁿ cōtra hoiem ᵒ di sputatio mea ē ᵖ vt merito ᵠ nō ʳ debeā cōtristari? ˢ At= tendite ᵗ me ᵘ & obstupesci te: ᵛ & superponite ʷ digitū ˣ ori vestro. ʸ Et ego quan do ᶻ recordatus fuero ᵃ ꝓ timesco :ᵇ & cōcutit ᶜ carnē meā ᵈ tremor. ᵉ Quare er= go ᶠ impii ᵍ viuunt ʰ subleuati sunt ⁱ cōfortatiq̄ ʲ diuitiis: ᵏ Semē eoꝝ ˡ pmanet ᵐ corā eis: ꝓpinquorū turba ⁿ & nepotū ᵒ in cōspectu eoꝝ. ᵖ Domus eoꝝ secure sunt & ᵠ pacate: ʳ & nō est ˢ virga ᵗ dei ᵘ super illos. ᵛ Bos eo= rum ʷ concepit ˣ & non ʸ abortiuit: ᶻ vacca ᵃ peperit ᵇ & nō ᶜ ē priuata fetu suo. ᵈ Egrediūtur ᵉ quasi greges ᶠ puuli eorū: ᵍ & ifātes eoꝝ

Cap. xxi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יִרְקְדוּן׃ יִשְׂאוּ בְתֹף וְכִנּוֹר וְיִשְׂמְחוּ לְקוֹל עוּגָב׃ יְכַלּוּ בַטּוֹב יְמֵיהֶם וּבְרֶגַע שְׁאוֹל יֵרֵדוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ׃ מַה שַׁדַּי כִּי נַעַבְדֶנּוּ וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע בּוֹ׃ הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי׃ כַּמָּה נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ וְיָבֹא עֲלֵימוֹ אֵידָם חֲבָלִים יְחַלֵּק בְּאַפּוֹ׃ יִהְיוּ כְּתֶבֶן לִפְנֵי רוּחַ וְכַמֹּץ גְּנָבַתּוּ סוּפָה׃ אֱלוֹהַּ יִצְפֹּן לִבָנָיו אוֹנוֹ יְשַׁלֵּם אֵלָיו וְיֵדַע׃ יִרְאוּ עֵינָיו כִּידוֹ וּמֵחֲמַת שַׁדַּי יִשְׁתֶּה׃ כִּי מַה חֶפְצוֹ בְּבֵיתוֹ אַחֲרָיו וּמִסְפַּר חֳדָשָׁיו חָצָוּ הֲלֵאֵל יְלַמֵּד דָּעַת וְהוּא רָמִים יִשְׁפּוֹט׃ זֶה יָמוּת בְּעָצֶם תְּמִימוֹ כֻּלּוֹ שַׁלְאֲנַן וְשָׁלֵו׃ עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב וּמֹחַ עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה׃ וְזֶה יָמוּת בְּנֶפֶשׁ מָרָה וְלֹא אָכַל בְּטוּבָה׃ יַחַד עַל עָפָר יִשְׁכָּבוּ וְרִמָּה תְכַסֶּה עֲלֵיהֶם׃ הֵן יָדַעְתִּי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וּמִזְמוֹת עָלַי תַּחְמֹסוּ׃ כִּי תֹאמְרוּ אַיֵּה בֵית נָדִיב וְאֵיֵה אֹהֶל מִשְׁכְּנוֹת רְשָׁעִים׃ הֲלֹא שְׁאֵלְתֶּם עוֹבְרֵי דָּרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ׃ כִּי לְיוֹם אֵיד יֵחָשֵׂךְ רָע לְיוֹם חֲשׂוּפֵי רוֹעַ עֲרֻרוֹת יוּבָלוּ מִי יָגִיד עַל פָּנָיו וּמִי יְשַׁלֶּם לוֹ דַּרְכּוֹ וְהוּא עָשָׂה מִי יְשַׁלֶּם לוֹ׃ וְהוּא לְקִבְרוֹת יוּבָל וְעַל גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד׃ מָתְקוּ לוֹ רִגְבֵי נַחַל וְאַחֲרָיו כָּל אָדָם יִמְשׁוֹךְ וְלִפָּנָיו אֵין מִסְפָּר׃ וְאֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הֶבֶל וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם נִשְׁאַר מָעַל׃

Cap.xxij.

וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וַיֹּאמַר׃ הֲלָאֵל

exultant lusibus. Tenēt tympanu & citharam: & gaudent ad ſonitū organi. Ducunt in bonis dies ſuos: & in pūcto ad infernū deſcendūt. Qui dixerunt deo: recede a nobis: & ſcientiam viarum tuarū nolumus. Quis eſt omnipotens vt ſeruiam? ei? Et qd nobis pdeſt: ſi orauerimus illū? Verūtn qa nō ſunt in manu eorū bona ſua: cōſiliū impiorū longe ſit a me. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur: & ſupueniet eis inūdatio: & dolores diuidet furoris ſui. Erunt ſicut palee añ facie venti: & ſicut fa uilla quā turbo diſpgit. De? fuabit filiis illi? dolorē pīs: & cū reddiderit tunc ſciet. Videbūt ocu li eius interfectionē ſuā: & de furore oīpotentis bibet. Quid enī ad eum pertinet de domo ſua poſt ſe? et ſi numerus menſiū eius dimidietur. Nunqd deū docebit quiſ piam: qui excelſos iudi cat? Iſte moritur robuſtus & ſanus diues & felix: viſcera ei? plena ſūt adi pe: & medullis oſſa illius irrigātur. Alio vero mo ritur in amaritudine aie ſue abſq; vllis opibus: & tamen ſimul in puluere dormiēt: & vermes operient eos. Certe noui cogitationes veſtras & ſententias contra me iniquas. Dicitis enim. Vbi eſt domus principis? & vbi tabernacula impiorū? Interrogate quenlibet de viatoribus: & hec eadem illū intelligere cognoſcetis. Quia in diem perditiōis ſeruatur malus & ad diem furoris ducetur. Quis arguet coram eo viam eius? & que fecit quis reddet illi? Ipſe ad ſepulchra ducetur: & i cōgerie mortuorum vigilabit. Dulcis fuit glareis cocyti: & poſt ſe omnē hominē trahet: & ante ſe inumerabiles. Quō igitur conſolamini me? fruſtra cū rñſio vīa repugnare oſtenſa ſit veritati? 22. Respondens autē eliphaz themanites: dixit. Nunquid deo

ἰλλιδῦτ. ſumētes pſalteriū τ citharā: τ gau προσαίζουσιν. ἀναλαβόντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν, καὶ ἐν dent voce pſalmi. ꝓſumauerūt āt in bonis φραίνονται φωνῇ ψαλμοῦ. συνετέλεσαν δὲ ἐν ἀγαθοῖς τὸν vitā ſuā: in āt requie iferni dormierūt. dixit āt βίον αὐτῶν, ἐν δὲ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν. λέγει δὲ dño: recede a me: vias tuas ſcire nō volo: κυρίῳ, ἀπόςα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι. dd oipotēs: qñ ſeruiem? ei? τ que vtilitas: qñ τί ἱκανός, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; καὶ τίς ὠφέλεια, ὅτι obuiabim? ei? in manib? eī nō fuerūt ei bo ἀπαντήσομεν αὐτῷ; ἐν χερσὶ γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ ἀγα na: opa āt impioꝝ nō aſpicit. verūtn τ θά, ἔργα δὲ ἀσεβῶν οὐκ ἐφορᾷ. ἐν μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ impioꝝ lucerna extinguet: ſuperueniet āt eis ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται, ἐπελεύσεται δὲ αὐτοῖς ἡ ſubuerſio: dolores āt eos habebūt a furoꝛc. erūt καταφροφή, ὠδῖνες δὲ αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπὸ ὀργῆς. ἔσον Ps.34.c. aūt ſicut palee ante ventū: aut ſicut puluis quē ab ται δὲ ὥσπερ ἄχυρα πρὸ ἀνέμου, ἢ ὥσπερ κονιορτὸς ὃν ὑ= ſtulit turbo. deficiāt filios facultates ei?: φείλετο λαίλαψ. ἐκλείποι υἱοὺς ὑπάρχοντα αὐτοῦ, retribuet ad eū τ cognoſcet. videāt ocu= ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ γνώσεται. ἴδοισαν οἱ ὀφθαλ li ei? ſuā iterfectionē: ab āt dño nō ſalue= μοὶ αὐτοῦ τὴν αὐτοῦ σφαγήν, ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ σῶσα= tur: qñ volūtas ei? in domo ei? cū eo: τ θεῖν, ὅτι γὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ nūeri menſiū ei? diuiſi ſunt. nunqd nō dño ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν. πότερον οὐχ ὁ κύριός eſt qui docet itellectū τ ſciētiā: ipe āt ſapiētes ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην, αὐτὸς δὲ σοφοὺς diſcernet: iſte āt morietꝝ in potētia ſuiuntie διακρινεῖ; οὗτος δὲ ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀφροσύνης ſue: tor? aūt beneaffect? τ abundās. at viſcera e= αὐτοῦ, ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν. τὰ δὲ ἔγκατα αὐ ti? plena adipe: medulla āt ei? efluet. alī āt mo τοῦ πλήρη στέατος, μυελὸς δὲ αὐτοῦ διαχεῖται. ὁ δὲ τε rtē ab amaritudine aie ſue: cū nō comederit dppiā bo λευτᾷ ὑπὸ πικρίας ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ φαγὼν οὐδὲν ἀγα nū. ſimul āt in terra dormiūt: putredo āt eos θόν. ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται, σαπρία δὲ αὐ= operuit. itaq; noui vos: qñ audacia incūbitis τοὺς ἐκάλυψεν. ὥστε οἶδα ὑμᾶς, ὅτι τόλμα ἐπίκειταί mihi. qñ dicctis: vbi eſt dom? ꝑncipis τ vbi eſt μοι. ὅτι ἐρεῖτε, ποῦ ἐστὶν οἶκος ἄρχοντος καὶ ποῦ ἐστὶν tegmē tabernaculoꝝ impioꝝ? interrogate ꝑtereun κ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν; ἐρωτήσατε παρα= tes vīā: τ ſigna eoꝝ nō alienabi πορευομένους ὁδόν, καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώ tis. qñ in dīē ꝑditionis ſublenaꝝ malꝝ: in= σετε. ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κουφίζεται ὁ ποιμήν, εἰς dīē furoꝛis ei? ducēt. ꝙs renūciabit in ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσεται. τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ faciē ei? vīā ei?: τ ipe fecit. πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; καὶ. αὐτὸς ἐποίησε. ꝙs retribuet ei: τ ipe ad ſepulchra duc? τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ, καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπή= eſt: τ in acerno vigilauit. dulces fuerūt ei νεχθη, καὶ ἐπὶ σωρῷ ἠγρύπνησεν. ἐγλυκάνθησαν αὐ= ſilices toꝛrētis: τ poſt eū oīs ho τῷ χάλικες χειμάρρου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνερ mo abibit: τ ante illū inumerabiles. ḋmō πος ἀπελεύσεται, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι. πῶς aūt mihi adiũcietis inania? at me quieſce δὲ μοι παραβαλεῖτε κενά; τὸ δ' ἐμὲ καταπαύσα re a vobis nihil. σαι ἀφ' ὑμῶν οὐδέν. Ca.22.

Respōdens aūt eliphaz themanites dixit: Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει, nunqd nō dño πότερον οὐχὶ ὁ κύριος

Universidad de Deusto
Biblioteca

est: docẽs intellectũ ꝛ scientiã: q̃d em̃ cure est
ἐστιν, ὁδηγῶν σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; τί γὰρ μέλει
vnos: si tu fuisti opib⁹ irrephẽsibilis: nũq̃d vti
τῷ κυρίῳ, ἐὰν σὺ ἦσθα τοῖς ἔργοις ἄμεμπτος, ἢ ὠφε=
litas dñi simplicẽ facies viã tuã. aut rõnẽ tui fa
λεῖα ὅτι ἀπλώσεις τὴν ὁδόν σου. ἢ λόγοι σου ποιοῦ=
cies redarguẽte te: ꝛ simul veniet tecũ in iudiciũ:
μενος ἐλέγξει σε, καὶ συνεισελεύσεταί σοι εἰς κρίσιν;
nunq̃d nõ malitia tua est multa: inumerabilia ãt
πότερον οὐχ ἡ κακία σου ἐστὶ πολλή, ἀναρίθμητοι δὲ
tua sunt peccata: pignerabas ãt a fratrib⁹
σου εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι; ἐνεχυρίαζες δὲ τοὺς ἀδελφούς
tuis frustra: vestimentũ aũt nudo⁹ abstuliſti: neq⁹ aqua
σου διακενῶς, ἀμφίασιν δὲ γυμνῶν ἀφείλου, οὐδὲ ὕδωρ
B ſtiẽtes potasti: sed esurientiũ subtraxisti fru
διψῶντας ἐπότισας, ἀλλὰ πεινῶντων ἐξέρησας φω=
ſtũ panis. mirat⁹ es ãt q̃rũdã vult⁹: habitare fecisti ãt pau
μόν. ἐθαύμασας δὲ τινῶν πρόσωπα, ὤκισας δὲ πλω=
peres in terra. viduas aũt dimisisti vanas: pupil=
χοὺς ἐπὶ γῆς. χήρας δὲ ἐξαπέστειλας κενάς, ὀρφα=
los ãt afflixisti. igit circũdauerũt te la=
νοὺς δὲ ἐκάκωσας. τοιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγί=
quei: ꝛ vrsit te bellũ idecẽs. lumẽ
δες, καὶ ἐταράσσε σε πόλεμος ἐξαίσιος. τὸ φῶς
tibi tenebre euasit: dormientẽ ãt aqua te ope=
σοι σκότος ἀπέβη, κοιμωμένῳ δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυ=
ruit. nũq̃d nõ excelsa habitãs aspicit: at iuria
ψε. μὴ οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; τοὺς δὲ ὕβρει
latos hũiliauit: ꝛ dixisti: q̃d nouit fortis. nũq̃d p
φερομένους ἐταπείνωσε; καὶ εἶπας, τί ἔγνω ὁ ἰσχυρός. ἢ κα
caliginẽ iudicabit: nubes latibulũ ei⁹ ꝛ nõ
τὰ τοῦ γνάφου κρινεῖ; νεφέλη ἀποκρυφὴ αὐτῷ καὶ οὐχ
videbit: ꝛ gyrũ celi pambulat. nũq̃d semitã
ὁρᾶται σκέπη, καὶ γύρον οὐρανοῦ διαπορεύεται. μὴ τρίβον
C eternã custodies: quã calcauerũt viri iniusti: q̃ cõpre
αἰώνιον φυλάξεις, ἣν ἐπάτησαν ἄνδρες ἄδικοι, οἳ συν=
hẽsi sunt imaturi. fluui⁹ fluẽs fundamẽta eor⁹.
λήφθησαν ἄωροι. ποταμὸς ἐπερρύη οἱ θεμέλιοι αὐτῶν.
dicẽtes dñs q̃d faciet nobis: aut q̃d inducet nobis
οἱ λέγοντες κύριος τί ποιήσει ἡμῖν; ἢ τί ἐπάξεται ἡμῖν
oipotens: q̃ aũt ipleuit domos eor⁹ bo
ὁ παντοκράτωρ; ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγα
nis ꝓsiliũ ãt ipio⁹ lõge abeo. vidẽtes tusti
8.11.b. θῶν βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόρρω αὐτοῦ. ἰδόντες δίκαιοι
riserũt: irrepzehẽsibilis ãt subsãnauit eos. nisi destru
ἐγέλασαν, ἀμέμπτος δὲ ἐμυκτήρισεν αὐτούς. εἰ μὴ ἠφά
ctaẽ subsistẽtia eor⁹ ꝛ reliq̃as eor⁹ de
νισαι ἡ ὑπόστασις αὐτῶν καὶ τὸ κατάλειμμα αὐτῶν κα=
uorat ignis. esto ãt dur⁹. si sustinueris: postea
Ps. 106. ταφάγεται πῦρ. γενοῦ δὲ σκληρός. ἐὰν ὑπομείνῃς, εἶτα
fruct⁹ tuus erit in bonis. suscipe de ore il=
ὁ καρπός σου ἔσται ἐν ἀγαθοῖς. ἔκλαβε ἐκ στόματος αὐ
li⁹ interp̃tationẽ: ꝛ recipe verba eius in cor
τοῦ ἐκγομίαν, καὶ ἀνάλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς καρ=
de tuo. si ãt reuers⁹ fueris ꝛ hũliaueris teipm
δίαν σου. ἐὰν δὲ ἐπιστραφῇς καὶ ταπεινώσῃς σεαυτὸν
cor⁹ dñi: lõge feceris a tabnaculo tuo
ἔναντι κυρίου, πόρρω ἐποίησας ἀπὸ σκηνῆς σου τὸ
iniq̃tatẽ. sedebis sup aggerẽ in petra: ꝛ vt petra
ἄδικον. καθίσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρας
torrẽtis ophir. erit igit tu⁹ oipotẽs aduersor
χειμάρρου ὠφείρ. ἔσται οὖν σου ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς
D ab inimicis: pun⁹ ãt reddet te sicut argẽ
ἀπὸ ἐχθρῶν, καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὥσπερ ἀργύρι=
tũ igne ꝓbatũ. postea cũ audacia loqueris coꝛã dño
ον πεπυρωμένον. εἶτα παῤῥησιασθήσῃ ἔναντι κυρίου
cũ reſperexeris in celũ hilarit⁹. cũ orazueris ãt tu
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἱλαρῶς. ἐυξαμένου δέ σου

ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc

ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc

ꝛcõparari potest ꝛhõ: etiã
ᵇcũ ꝛpfecte fuerit ꝛscientie:
ᵐQuid ꝓdest ⁿdeo° si ᵖiu=
stus fueris: ᵍaut quid ei oꝯ
ꝛcõfers ˢsi ᵗimaculata fue=
rit ᵘvia tua? ˣNunq̃d timẽs
ꝛarguet te: &ʸveniet ᵃtecũ
ᵇin iudiciũ? & ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜnon propter ᵇmaliciam
tuã ᶜplurimã & infinitas
ᵇiniq̃tates tuas? ᵉAbstuliſti
ꝛenim ᵏpign⁹ fratrũ tuoꝝ ˡsi
ne causa ⁿ& °nudos ᵖspolia
sti ᵠvestibus. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝛAquã ˢ lasso ᵍnon ᵗdedisti
ᵘ& esurienti ˣsubtraxisti
ꝛpanẽ. In fortitudine ᵃbra
chii tui possidebas ᶜterrã:
ᵇ& potentissimus ᶠobtine
bas ᵍeam. ʰViduas ꝯꝯꝯꝯ
ⁱdimisisti ᵏvacuas ˡ& lacer=
tos ᵐpupillorum ꝯꝯꝯꝯ
ⁿcõminuisti. ° Propterea
ᵠcircundatus es ʳ laqueis
ˢ& conturbat te ᵗformido
ᵘsubita. Et putabas te ʳ te
nebras ˢnõ ᵗvisurũ: ᵇ& ipe
tus ᶜ aquarũ inũdantiũ nõ
ᵇoppꝑssus iri. ᶜ An cogitas
ꝓ ᵈe ᵍ excelsior ʰ celo sit:
ᶠ& sup ᶠ stellarũ ᵏ verticem
ⁿsublimetur. ° Et dicis.
ᵖQuid enĩ ᵍnouit ʳde ˢ? Et
q̃si ᵗper ʳcaliginẽ ᵘiudicat.
ˣNubes ʳlatibulũ ᶠei ˢ: ⁿnec
nra ᵇconsiderat: ᶜ& circa
ᶜcardines ᵇceli ᶜpambulat.
ʳNunq̃d semitã ᵍseculorũ
ᵇcustodire cupis ᶠquã ˣcal=
cauerunt ᶠviri ᵐiniqui? ꝯ
ⁿqui ᵒsublati sunt ᵖante ᵍtẽ
pus suum: & ʳ fluuius ꝯ
ᵍsubuertit ᵗ fundamẽtum
eorũ. ᵘ Qui dicebãt ᵗdeo:
ʳrecede ᵃa nobis: ᵃ& q̃si ni
hil possit ᵇfacere ᶜopꝰ: esti
mabãt eũ: ᶜcũ ille ᶠipleſſet
ᵍdomos eorum ᵇ bonis.
Quorũ ᵗ sentẽtia ᵗ procul
sit ᵐa me. ᵛ Videbunt ꝯꝯ
ᵒiusti ʳ & letabuntur: ᵠ& in
nocens ʳ subsannabit ꝯꝯꝯ
ᵍeos. ᵘNõne ᵗsuccisa ẽ ʳ erec
tio eoꝝ ˢ & reliquias eoꝝ
ᵃdeuorauit ᵇignis ᶜ: ᶜ Acqe
sce ᵒigitur ᵉei: ᶠ& hẽto pacẽ
& ᵍper hec hẽbis ʰfructus
ᵗoptios. ᵏ Suscipe ᵐ ex ore
illius ⁿlegẽ: ° & pone ᵖ ꝓmo
nes eius ᵠ in corde tuo. ʳ Si
ˢ reuersus fueris ᵗ ad ᵘ oipo
tentẽ ᵛ edificaberis: & ʳ lõge
facies ˢ iniq̃tatẽ ᵃ a taberna
culo tuo. ᵇ Dabit ᶜ ꝓ terra
ᵗ silicem: ᵗ & pro silice ᵘ tor
rentes ᵛ aureos. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ Eritꝝ ᵘ oipotes ᵗ cõtra ho
stes tuos: ᵐ & argentũ ⁿ coa
cernabitur ° tibi. ᵠ Tũc ʳ su
per ˢ oipotentẽ ᵗ delitiis af
flues: ᵘ & eleuabis ˣ ad ʳ deũ
ʸ faciem tuam, ᵃ Rogabis

Tex.heb.Job.xxij.	Pritiua.heb.
סָבוֹן שָׂכָל	יִסְכֹּן גֶּבֶר כִּי יִסְכֹּן עֲלֵימוֹ מַשְׂכִּיל ;
צָדַק	הַחֶפֶץ לְשַׁדַּי כִּי תִצְדָּק וְאִם
תָּמַם	בָּצַע כִּי תַתֵּם דְּרָכֶיךָ ׃ הַמִּירָאֲתֶךָ
בּוֹא	יִכְחֲךָ יָבוֹא עִמְּךָ בַּמִּשְׁפָּט ;
שָׁפַט רֹעַ	הֲלֹא רָעָתֶךָ רַבָּה וְאֵין קֵץ
רַבַּב קָצַץ	לַעֲוֹנֹתֶיךָ כִּי תַחְבֹּל אַחֶיךָ חִנָּם
חָבַל	וּבִגְדֵי עֲרוּמִים תַּפְשִׁיט ; לֹא
שָׁקָה מָנַע	מַיִם עָיֵף תַּשְׁקֶה וּמֵרָעֵב תִּמְנַע
זְרַע	לֶחֶם ; וְאִישׁ זְרוֹעַ לוֹ הָאָרֶץ
נָשָׂא פָּנָה	וְנִשּׂוּא פָנִים יֵשֵׁב בָּהּ ; אַלְמָנוֹת
יָתֹם	שִׁלַּחְתָּ רֵיקָם וּזְרוֹעוֹת יְתוֹמִים
דָּכָא סָבַב	יְדֻכָּא ; עַל כֵּן סְבִיבֹתֶיךָ פָּחִים
פּוּחַ בָּהַל	וְיבָהֶלְךָ פַּחַד פִּתְאֹם ; אוֹ חֹשֶׁךְ
רָאָה כָּסָה	לֹא תִרְאֶה וְשִׁפְעַת מַיִם תְּכַסֶּךָ ;
	הֲלוֹא אֱלוֹהַּ גֹּבַהּ שָׁמַיִם וּרְאֵה
כּוֹכָב רוּם	רֹאשׁ כּוֹכָבִים כִּי רָמוּ וְאָמַרְתָּ
שָׁפַט	מַה יָּדַע אֵל הֲבַעַד עֲרָפֶל יִשְׁפּוֹט ;
	עָבִים סֵתֶר לוֹ וְלֹא יִרְאֶה וְחוּג
הָלַךְ עָלָם	שָׁמַיִם יִתְהַלָּךְ ; הֲאֹרַח עוֹלָם
שָׁמַר מָתָה	תִּשְׁמוֹר אֲשֶׁר דָּרְכוּ מְתֵי אָוֶן ;
	אֲשֶׁר קָמְטוּ בְלֹא עֵת נָהָר
יָסַד צָקַ	יוּצַק יְסוֹדָם ; הָאֹמְרִים לָאֵל
	סוּר מֶמֶּנּוּ וּמַה יִפְעַל שַׁדַּי
פָּעַל	לָמוֹ ; וְהוּא מִלֵּא בָתֵּיהֶם טוֹב
בַּיִת	עֲצַת רְשָׁעִים רַחֲקָה מֶּנִּי ; יִרְאוּ
יָשַׁן מוּן	צַדִּיקִים וְיִשְׂמָחוּ וְנָקִי יִלְעַג
נָקָה לָעַג	לָמוֹ ; אִם לֹא נִכְחַד קִימָנוּ וְיִתְרָם
כָּחַד קוּם	אָכְלָה אֵשׁ ; הַסִּכֹּן נָא עִמּוֹ וְשָׁלֵם
סָבַן בּוֹא	בָּהֶם תְּבוּאָתֶךָ טוֹבָה ; קַח נָא מִפִּי
לָקַח פֶּה	וְשִׂים אֲמָרָיו בְּלִבָּךְ ; אִם
יָרָה שׁוּם	תָּשׁוּב עַד שַׁדַּי תִּבָּנֶה תַּרְחִיק
רָחַק שׁוּת	עַוְלָה מֵאָהָלֶךָ ; וְשִׁית עַל עָפָר
אֹפִיר	בָּצֶר וְכִצּוּר נַחֲלֵי אוֹפִיר ;
צוּר חָזָה	וְהָיָה שַׁדַּי בְּצָרֶיךָ וְכֶסֶף תּוֹעָפוֹת
עָנַג נָשָׂא	לָךְ ; כִּי אָז עַל שַׁדַּי תִּתְעַנַּג
פָּנָה עָתַר	וְתִשָּׂא אֶל אֱלוֹהַּ פָּנֶיךָ ; תַּעְתִּיר

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֵלָיו וְיִשְׁמָעֲךָ וּנְדָרֶיךָ תְשַׁלֵּם׃
וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ
נֻגַּהּ תִּשְׁפָּל אֹמֵר
גְּוֵהַּ וְשַׁח עֵינַיִם וּיוֹשַׁע׃ יְמַלֵּט
אִי נָקִי וְנִמְלָט בְּבֹר כַּפֶּיךָ׃
Cap. xxiij
וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
גַּם הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי יָדִי כְּבֵדָה עַל
אַנְחָתִי׃ מִי יִתֵּן יָדַעְתִּי וְאֶמְצָאֵהוּ
אָבוֹא עַד תְּכוּנָתוֹ׃ אֶעֶרְכָה לְפָנָיו
אֲמַלְּאָה תּוֹכָחוֹת׃ אֵדְעָה
מִלִּים יַעֲנֵנִי וְאֵבִינָה מַה יֹּאמַר
לִי׃ הַבְרָב כֹּחַ יָרִיב עִמָּדִי לֹא
אַךְ הוּא יָשֶׂם בִּי׃ שָׁם יָשָׁר נוֹכַח
עִמּוֹ וַאֲפַלְטָה לָנֶצַח מִשְׁפָּטִי׃
הֵן קֶדֶם אֵלֵךְ וְאֵינֶנּוּ אָחוֹר
וְלֹא אֲבִין לוֹ׃ שְׂמֹאול בַּעֲשֹׂתוֹ
וְלֹא אֶחֱז יַעְטֹף יָמִין וְלֹא אֶרְאֶה׃
כִּי יָדַע דֶּרֶךְ עִמָּדִי בְּחָנַנִי כַּזָּהָב
אֵצֵא׃ בַּאֲשׁוּרוֹ אֲחָזָה רַגְלִי
דַּרְכּוֹ שָׁמַרְתִּי וְלֹא אָטוּ׃ מִצְוַת
שְׂפָתָיו וְלֹא אֶמִישׁ מֵחֻקִּי צָפַנְתִּי
אִמְרֵי פִיו׃ וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי
יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ׃ כִּי
יְשַׁלֵּים חֻקִּי וְכַהֲנָה רַבּוֹת עִמּוֹ׃
עַל כֵּן מִפָּנָיו אֶבָּהֵל אֶתְבּוֹנֵן
וְאֶפְחַד מִמֶּנּוּ׃ וְאֵל הֵרַךְ לִבִּי
וְשַׁדַּי הִבְהִילָנִי׃ כִּי לֹא נִצְמַתִּי
מִפָּנַי חֹשֶׁךְ וּמִפָּנַי כִּסָּה אֹפֶל׃
Ca.xxiiij.
מַדּוּעַ מִשַּׁדַּי לֹא
נִצְפְּנוּ עִתִּים וְיֹדְעָיו לֹא חָזוּ יָמָיו׃
גְּבוּלוֹת יַשִּׂיגוּ עֵדֶר נָזָלוּ וַיִּרְעוּ׃
חֲמוֹר יְתוֹמִים יְנָהֲגוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר
אַלְמָנָה׃ יַטּוּ אֶבְיוֹנִים מִדֶּרֶךְ
יַחַד חָבְאוּ עֲנִיֵּי אֶרֶץ׃ הֵן פְּרָאִים
בַּמִּדְבָּר יָצְאוּ בְּפָעֳלָם מְשַׁחֲרֵי
לָטֶרֶף עֲרָבָה לוֹ לֶחֶם לַנְּעָרִים׃

eum & exaudiet te: & vota tua reddes. ∞∞∞∞∞
Decernes rem & veniet tibi: & in viis tuis ∞∞∞∞
splendebit lumē. Qui enī hūiliat fuerit: erit in gl̄ia: & q̄ inclinauerit ocu los suos ipse saluabitur.
Saluabitur innocēs: sal uabitur autem mūdicia manuū suarum. 23.
Rīdens autē iob: ait.
Nunc q̄q̄ in amari tudine ē fmo me: & ma nus plage mee aggrauata est super gemitū meum.
Quis mihi tribuat vt cognoscā & iueniā illū: & veniā vsq̄ ad soliū eius:
Ponā corā eo iudiciū: & os meū replebo increpa tionib: vt icia verba que mihi rīdeat & intelligā qd loqtur mihi. Nolo multa fortitudie cōtēdat mecū: nec magnitudis sue mole me p̄mat. Pro ponat eqtatē cōtra me: & pueniet ad victoriā in diciū meū. Si ad orientē iero nō apparet: si ad oc cidentē nō itelligā eū. Si ad sinistrā: qd agā: Non apphendā eū. Si me ver tā ad dexterā: nō videbo illū. Ipse vero scit viam meā: & probauit me q̄si aurū qd p ignē trāsit. Ve stigia ei secut ē & pes me viā eius custodiui: & nō declinaui ex ea. A māda tis labiorū ei nō recessi: & in sinu meo abscon di verba oris ei. Ipse ei sol ē & nemo auertere pōt cogitationē eius: & aia ei qd̄cūq̄ voluit hoc fecit. Cunq̄ expleuerit i me volūtatē suā: & alia multa filia p̄sto sunt ei. Et idcirco a facie ei turbat suz: & cōsiderās eū ti more follicitor. De mol liuit cor meū: & ops cō turbauit me. Nō eni pe rii ppter imminētes te nebras: nec facie meam operuit caligo. 24.
Hb omnipotēte nō sunt absc̄dita tpa: qui nouerūt eū ignorāt dies illius. Alii termios trāstulerūt: diripuerūt greges & pauerūt eos. Asinū pupillorū abege rūt: & abstulerūt p pigno re bouē vidue. Subuerte rūt pauerū viā: & oppſ serūt pariter māsuetos fre. Alii q̄si onagri in defto egrediūtur ad opus suū: vigilantes q̄q̄ ad predam preparāt panē liberis.

ad eū exaudiet te: dabit āt tibi red πρὸς αὐτὸν εἰσακούσεταί σου, δώσει δέ σοι ἀπο dere vota. restituet āt tibi tabnaculū δοῦναι τὰς εὐχάς. ἀποκαταστήσει δέ σοι δίαυταν tustitie: in āt vijs tuis erit lux. qm̄ hūi δικαιοσύνης, ἐπὶ δὲ ὁδοῖς σου ἴσαι φέγγος. ὅτι ἐτα liauit semp̄: t dices superbiuit: t icli ταπείνωσεν ἑαυτόν, καὶ ἐρεῖς ὑπερηφανεύσατο, καὶ κύ natū oculis saluabit. saluabit inocētē: t φοντα τοῖς ὀφθαλμοῖς σώσει. ῥύσεται ἀθῷον, καὶ salu esto in mūdis manib tuis:
θλασώθητι ἐν καθαραῖς χερσί σου. Ca.23
Respōdens āt iob ait: t tū nouī q ex Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, καὶ δὴ οἶδα ὅτι ἐκ manu mea redargutio mea ē: t man ei grauis χειρός μου ἡ ἔλεγξίς μου ἐστί, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα facta est sup meū gemitū. ds igit nouerit: q inue γέγονεν ἐπ' ἐμῷ στεναγμῷ. τίς δ' ἄρα γνοίη, ὅτι εὑρο niā illū: t veniā in terminū dicā āt meū μι αὐτόν, καὶ ἔλθοιμι εἰς τέλος; ἕτοιμοι δὲ ἐμαυτοῦ iudiciū: at os meū replebo redargutionib. scīā āt κρῖμα, τὸ δὲ στόμα μου ἐμπλήσω ἐλέγχων. γνοίην δὲ sanitatē: q̄ mihi dicet: sentiā āt: q̄ mihi renūcia ἴαμα, ἃ μοι ἐρεῖ, αἰσθοίμην δέ, τίνα μοι ἀπαγγε bit. t si in multa fortitudie supueniet mihi: postea in λεῖ. καὶ εἰ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεταί μοι, εἶτα ἐν minis me vtet. veritas eī t redargutio ab ἀπειλῇ μοι χρήσεται. ἀλήθεια γὰρ καὶ ἔλεγχος παρ' eo: educat āt in finē meū iudiciū: in eī pri αὐτοῦ, ἐξάγοι δὲ εἰς τέλος μου τὸ κρῖμα, εἰς γὰρ πρῶ ma ambulabo. t nō āpli sum: q̄ āt in nouissimis: τα πορεύσομαι. καὶ οὐκέτι εἰμί, τὰ δὲ ἐπ' ἐσχάτοις, q̄d nouī sinistra fecit ipse nō restiti: circū τί οἶδα; ἀριστερὰ ποιήσαντος αὐτοῦ οὐκ ἀντέχον, πόθι facies vertera t nō videbo. nouit eī tā viā meā: βαλεῖ σκέλη καὶ οὐκ ὄψομαι. οἶδε γὰρ κἀγὼ ὁδόν μου, pbauit āt me sicut aur egrediar āt in pce σκέκρικε δ' ἐμὲ ὥσπερ τὸ χρυσίον; ἐξελεύσομαι δὲ ἐν ἐντάλ ptis ei: vias eī ei custodiui: t nō de μασιν αὐτοῦ, ὁδοὺς γὰρ αὐτοῦ ἐφύλαξα; καὶ οὐ μὴ ἐκ clino a pceptis ei: t nō ptereā: κλίνω ἀπὸ ἐντολμάτων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παρέλθω, in āt sinu meo abscōdi verba ei. si āt t ἐν δὲ κόλπῳ μου ἔκρυψα τὰ ῥήματα αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ ipe iudicauit sic: ds est resistēs ei: αὐτὸς ἔκρινεν οὕτως, τίς ἐστὶν ἀντιπίπτων αὐτῷ; ὃ nā ipe voluit t fecit: ppt hoc sup eū γὰρ αὐτὸς ἠθέλησε καὶ ἐποίησε, διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ studui. admonēs āt curā habui ei sup hoc: ἐσπούδακα. νουθετούμενος δὲ ἐφρόντισα αὐτοῦ ἐπὶ τού a facie ei celer ero: cōsiderabo τω, ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καταπονδασθῶ, κατανοήσω t pterrit ero ex eo. dns āt emolliuit cor meū: καὶ πτοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ. κύριος δὲ ἐμαλάκυνε τὴν καρδίαν μου. at oipotēs vrsit me. nō eī nouerā q̄d supue ὁ δὲ παντοκράτωρ ἐσπούδασέ με. οὐ γὰρ ἤδειν ὅτι ἐπιλεύ niēt mihi tenebre: āte faciē āt meā operuit caligo. σεται μοι σκότος, πρὸ προσώπου δέ μου ἐκάλυψε γνόφος.
Cur āt dns nō latuerūt hore: impū āt terminū Διατί δὲ κύριον οὐκ ἔλαθον ὧραι, ἀσεβεῖς δὲ ὅριον trāgressi sunt gregē cū pastore rapiētes. subiu ὑπερέβησαν ποίμνιον σὺν ποιμένι ἁρπάσαντες. ὑπο ζὺ gale āt pupillos abegerūt: t bouē vidue tulerūt γιον δὲ ὀρφανῶν ἀπήγαγον, καὶ βοῦν χήρας ἀνέχύρα ppignore. deiecerūt ipotētes de via tuſta: pari σαν. ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας, ὁμοθυμα ter abscōditi sūt māsueti terre. euaserūt āt sicut asini δὸν ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς. ἀπέβησαν δὲ ὥσπερ ὄνοι in agro: sup me egressi suā actionē. ἐν ἀγρῷ, ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξελθόντες τὴν ἑαυτῶν πρᾶξιν. vulcis fuit eoz panis in iuniores.
κόνιν αὐτῶν ἄρτος εἰς νεωτέρους. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Job.xxv.	Pũctũa.heb.
agrũ ãte tps: nõ suũ exũtes messuerũt impotẽtes ãt ἀγρὸν πρὸ ὥρας, οὐκ αὐτῶν ὄντα ἐθέρισαν. ἀδύνατοι δὲ vineas impiox absq; mercede τ absq; cibo opati sũt: nu ἀμισθὶ καὶ ἄσιτι εἰργάσαντο. γυ dos multos sopiuerũt sine vestib⁹: idumẽtũ ãt μνοὺς πολλοὺς ἐκοίμισαν ἄνευ ἱματίων, ἀμφίασιν δὲ aie eox abstulerũt. a guttis mõtiũ madefiũt ψυχῆς αὐτῶν ἀφείλοντο· ἀπὸ ψεκάδων ὀρέων ὑγραίνον ppẽ nõ habere sibi opimentũ: perrã ample ου, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοῖς σκέπην, πέτραν πόλιν rati sũt. rapuerũt pupillũ ab vbere: cũ q̃ cecidit βάλοντο· ἥρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ, ἐκπεπλωκότα ãt hũiliauerũt. nudos ãt sopierũt iniuste: esuriẽ δὲ ἐταπείνωσαν. γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως, πεῖ tiũ ãt frustũ panis abstulerũt. in tenebrosis intuste τῶν δὲ νῶν ψωμὸν ἀφείλοντο· ἐν σκοτεινοῖς ἀδίκως insidiati sũt: viã ãt iustã nõ nouerũt: q̃ ve ciuitate ἐνεδρευσαν, ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ ἔγνωσαν, οἱ ἐκ πόλεως τ domib⁹ pptijs ciecerũt. gia ãt pueox gemuit val καὶ οἴκων ἰδίων ἐξεβάλοντο· ψυχὴ δὲ νηπίων ἐστέναξε μέ de: ipe ãt cur hox speculationẽ nõ fecit: γα, αὐτὸς δὲ διατί τούτων ἐπισκοπὴν οὐ πεποίηται· sup terra exũtib⁹ illis τ nõ cognouerũt: viã ãt iusti ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν, ὁδὸν δὲ δικαι tie nõ nouerũt. neq; semitas ei⁹ ambulauerũt. οσύνης οὐκ ἔγνωσαν, οὐ δὲ ἀτραπους αὐτῆς ἐπορεύθησαν; cũcognouit ãt eox opa: tradidit eos in tene γνοὺς δὲ αὐτῶν τὰ ἔργα, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς σκό bras: τ nocte erit sicut fur. τ ocul⁹ adulteri τος, καὶ νυκτὸς ἔσαι ὡς κλέπτης· καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ obfuauit tenebras dicẽs: nõ ꝓsiderabit me ocul⁹: τ ἐφύλαξε σκότος λέγων, οὐ προνοήσει με ὀφθαλμός, καὶ optimentũ vult⁹ posuit. pfodit in tenebris domos: ἀποκρυβὴν προσώπου ἔθετο. διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας, interdiu sigillauerũt scipos: nõ cognouerũt lucẽ· qñ ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτούς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς. ὅτι simul eis in aurora vmbra mortis: qñ cogno ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τοπρωὶ σκιὰ θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ scet tumult⁹ vmbre mortis. leuis est sup fa σεται ταραχὰς σκιᾶς θανάτου. ἐλαφρός ἐστιν ἐπὶ προ cie aque: maledicta sit pars eox sup terrã: ap σωπον ὕδατος, κατηραθείη ἡ μερὶς αὐτῶν ἐπὶ γῆς, ἀπα pareãt ãt plãte eox in terra aride. vinã eñ φαγεῖν δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά. ἀγκαλίδα γὰρ pupillox rapuerũt: postea admemoziã ductũ ẽ eox pctũz sι ὀρφανῶν ἥρπασαν, εἶτ' ἀνεμνήσθη αὐτῶν ἡ ἁμαρτία. ὥσ cut ãt nebula rozis nõ apparẽs fact⁹ ẽ: reddant ãt ei περ δὲ ὁμίχλη δρόσου ἀφανὴς ἐγένετο, ἀποδοθεὶη δὲ αὐ q̃ fecit: cõterat ãt ois intust⁹ sicut lignũ ime τῷ ἃ ἔπραξεν, συντριβείη δὲ πᾶς ἄδικος ἴσα ξύλῳ ἀνια dicabile. sterili.n.nõ bene fecit: τ mulieris nõ mist⁹ του. στείρᾳ γὰρ οὐκ εὖ ἐποίησε, καὶ γύναιον οὐκ ἠλέη est: furore ãt subuertit impotẽtes: cũ steterit igit: σε, θυμῷ δὲ κατέσρεψεν ἀδυνάτους, ἀναστὰς τοιγαροῦν, non credat in suã vitã. debilitat⁹ ãt οὐ μὴ πιστεύσῃ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς. μαλακιθεὶς δὲ nõ sperat sanũ esse: sed cadet morbo. mul μὴ ἐλπιζέτω ὑγιαθῆναι, ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ. πολ tis eñ nocuit sublimitas ei⁹: marcuit ãt sicut Apo. λοὺς γὰρ ἐκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ, ἐμαράνθη δὲ ὥσπερ C.24 u.f. malua in ardore: aut sicut spica a calamo spõte μολόγη ἐν καύματι, ἢ ὥσπερ σάχυς ἀπὸ καλάμης αὐτόμα decidẽs. si ãt nõ: qs est q̃ dicit mẽdacia me di τος ἀποπτισῶ. εἰ δὲ μή, τίς ἐστὶν ὁ φάμενος ψευδῆ με λέ ere: τ ponet in nihil verba mea? γειν, καὶ θήσει εἰς οὐδὲν τὰ ῥήματά μου;	Ca. 25.	Agrũ nõ suũ demetũt: & vineã ei⁹ quẽ vi oppsse rãt videmiãt. Nudos dimittũt hoies indumenta tollẽtes: qbus nõ est opimentũ in frigore: qs imbres montiũ rigãt: & nõ habẽtes velamẽ ãplexantur lapides. Vim fecerũt depdantes pupillos: & vulgũ pauperẽ spoliauerũt. Nudis incedẽtibus absq; vestitu & esurientibus tulerũt spicas. Inter aceruos eorũ meridiati sunt: calcatis torcularibus sitiũt. De ciuitatibus fecerũt viros gemere: & aia vulnerator clamauit & deus inultũ abire nõ patitur. Ipsi fuerũt rebelles lumini: nescierũt vias ei: nec reuersi sunt persemitas eius. ∞∞∞∞ Mane primo consurgit homicida: iterficit egenũ & pauperẽ: p noctẽ vero erit q̃si fur. Oculs adulteri obseruat caligi nem dicens: non ∞∞∞∞ me videbit oculꝰ & operiet vultum suum. ∞∞∞∞ Perfodit in tenebris domos: sicut in die ∞∞∞∞∞∞ cõdixerant sibi: & ignorauerunt lucem. Si ∞∞∞ subito appuerit aurora: arbitrãtur vmbram mortis: & sic in tenebris q̃si in luce ambulant. Leuis est sup facie aque: maledicta sit pars eius in terra nec ambulet per viã vinearum. Ad nimium ∞∞ calorẽ transiet ab aquis niuiũ: & vsq; ad inferos peccatũ illi⁹. Obliuiscatur ei⁹ mia: ducedo illius vermis. Non sit in recordatiõe: sed cõteratur sicut lignũ infructuosum. Pauit eni sterilẽ & q̃ nõ parit: & vidue bene nõ fecit. Detraxit ∞∞∞∞∞∞ fortes in fortitudie sua: & cũ steterit non credet vite sue. Dedit ei de⁹ locum pnie: & ille abutitur eo in supbia: oculi aũt ei⁹ sunt in viis illi⁹. Eleuati sunt ad modicũ: & non subsistent: & hũliabũtur sicut oia & auferẽtur & sicut sũmitates spicarũ cõterẽtur. Qd̃ si nõ est ita qs me põt arguere esse mentitũ: & ponere ãte deũ verba mea?	25.	בָּל קָצִיר בַּשָּׂדֶה בְּלִילוֹ יִקְצֹורוּ וְכֶרֶם רָשָׁע יְלַקֹּשׁוּ: עָרוֹם יָלִינוּ מִבְּלִי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה: מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטָבוּ וּמִבְּלִי מַחְסֶה חִבְּקוּ צוּר: יִגְזְלוּ מְשַׁד יָתוֹם וְעַל עָנִי יַחְבֹּלוּ: עָרוֹם הָלְכוּ בְּלִי לְבוּשׁ וּרְעֵבִים חָבַל צִבֹּרִים: בֵּין שׁוּרֹתָם יַצְהִירוּ יָקְבִים דָּרְכוּ וַיִּצְמָאוּ: מֵעִיר מֵתִים יִנְאָקוּ וְנֶפֶשׁ חֲלָלִים תְּשַׁוֵּעַ וֵאלוֹהַּ לֹא יָשִׂים תִּפְלָה: הֵמָּה הָיוּ בְּמֹרְדֵי אוֹר לֹא הִכִּירוּ דְרָכָיו וְלֹא יָשָׁבוּ בְּנְתִיבֹתָיו: לָאוֹר יָקוּם רוֹצֵחַ יִקְטֹל עָנִי וְאֶבְיוֹן וּבַלַּיְלָה יְהִי כַּגַּנָּב: וְעֵין נֹאַף שָׁמְרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר לֹא תְשׁוּרֵנִי עַיִן וְסֵתֶר פָּנִים יָשִׂים: חָתַר בָּתִּים יוֹמָם חָתְמוּ לָמוֹ לֹא יָדְעוּ אוֹר: כִּי יַחְדָּו בֹּקֶר לָמוֹ צַלְמָוֶת כִּי יָכִיר בַּלְהוֹת צַלְמָוֶת: קַל הוּא עַל פְּנֵי מָיִם תִּקָּלֵל חֶלְקָתָם בַּאָרֶץ לֹא יִפְנֶה דֶּרֶךְ כְּרָמִים: צִיָּה וְחֹם גְּזַלוּ מֵימֵי שְׁאוֹל חָטָאוּ: יְשַׁכָּחֵהוּ רֶחֶם מָתֹק רִמָּה עוֹד לֹא יִזָּכֵר וַתִּשָּׁבֵר כָּעֵץ עַוְלָה: רֹעָה עֲקָרָה לֹא תֵלֵד וְאַלְמָנָה לֹא יֵיטִיב: וּמָשַׁךְ אַבִּירִים בְּכֹחוֹ יָקוּם וְלֹא יַאֲמִין בַּטָּחוֹן: יִתֶּן לוֹ לָבֶטַח וְיִשָּׁעַן וְעֵינֵיהוּ עַל דַּרְכֵיהֶם: רוֹמּוּ מְעַט וְאֵינֶנּוּ וְהָמְכוּ כַּכֹּל יִקָּפְצוּן וּכְרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת יִמָּלוּ: וְאִם לֹא אֵפוֹ מִי יַכְזִיבֵנִי וְיָשֵׂם לְאֶל מִלָּתִי:	Cap.xxv.	וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר: הַמְשָׁל וָפַחַד עִמּוֹ עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו: הֲיֵשׁ מִסְפָּר

A
B
C
D

לִנְדוֹדָיו וְעַל מִי לֹא יָקוּם אוֹרָהוּ׃ נֹדֵד
וּמַה יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִם אֵל וּמַה צַּדִּיק אֲשֶׁה׃
יִזְכֶּה יְלוּד אִשָּׁה הֵן עַד יָרֵחַ וְלֹא יַזְכּוּ כּוֹכָבִים בְּעֵינָיו׃ אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה וּבֶן אָדָם תּוֹלָעָה׃

Cap.xxvj

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
מָה עָזַרְתָּ לְלֹא כֹחַ הוֹשַׁעְתָּ זְרוֹעַ לֹא עֹז׃
מָה יָּעַצְתָּ לְלֹא חָכְמָה וְתוּשִׁיָּה לָרֹב הוֹדָעְתָּ׃
אֶת מִי הַגַּדְתָּ מִלִּין וְנִשְׁמַת מִי יָצְאָה מִמֶּךָּ׃
הָרְפָאִים יְחוֹלָלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשֹׁכְנֵיהֶם׃
עָרוֹם שְׁאוֹל נֶגְדּוֹ וְאֵין כְּסוּת לַאֲבַדּוֹן׃
נֹטֶה צָפוֹן עַל תֹּהוּ תֹּלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה׃
צוֹרֵר מַיִם בְּעָבָיו וְלֹא נִבְקַע עָנָן תַּחְתָּם׃
אֹחֵז פְּנֵי כִסֵּה פֵּרֵשׂ עָלָיו עֲנָנוֹ׃
חָק חוּג עַל פְּנֵי מַיִם עַד תַּכְלִית אוֹר
עַמּוּד שָׁמַיִם יְרֹפָפוּ וְיִתְמְהוּ מִגַּעֲרָתוֹ׃
בְּכֹחוֹ רָגַע הַיָּם וּבִתְבוּנָתוֹ מָחַץ רָהַב׃
בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה חֹלְלָה יָדוֹ נָחָשׁ בָּרִחַ׃
הֵן אֵלֶּה קְצוֹת דַּרְכּוֹ וּמַה שֵּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע בּוֹ וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן׃

Ca.xxvij.

וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר׃
חַי אֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי וְשַׁדַּי הֵמַר נַפְשִׁי׃
כִּי כָל עוֹד נְשָׁמָתִי בִּי וְרוּחַ אֱלוֹהַ בְּאַפִּי׃
אִם תְּדַבֵּרְנָה שְׂפָתַי עַוְלָה וְלשׁוֹנִי אִם יֶהְגֶּה רְמִיָּה׃
חָלִילָה לִי אִם אַצְדִּיק עַד אֶגְוָע לֹא אָסִיר תֻּמָּתִי מִמֶּנִּי׃
בְּצִדְקָתִי הֶחֱזַקְתִּי וְלֹא אַרְפֶּה לֹא יֶחֱרַף לְבָבִי מְיָמַי׃
יְהִי כְרָשָׁע אֹיְבִי וּמִתְקוֹמְמַי כְּעַוָּל׃

---

[a]militū illius:[c]Et sup[b] quē [g]non[f] surget[e] lumē illius:
[c]Nunqd[d] iustificari potest
[x]homo cōparat[y] deo: aut
[b]appere mūdus[c] natus de
[d]muliere:[c] Ecce[f] luna etiā
[g]non[b] splendet: [f]& stelle
[h]non[f] sunt munde ∞∞∞
[m]in cōspectu eius:[n] quāto
magis[p] hō[q] putredo:[r]& fi
lius[n] hois[s] vermis. 26.
Rñdens āt[b] iob:[c] dixit.
[c]Cui[e] adiutor es: nū
qd[f] ibecillis? Et[b] sustētas
[f]brachiū ei[q] q[n] nō est[f] for
tis:[m] Cui[n] dedisti cōsiliū?
forsitā illi q[o] nō habet[p] sa
pientiā?[q] & prudentiā tuā
[o]ostēdisti[f] plurimā.[n] Quē
[x]docere voluisti? nōne eū
qui fecit[f] spiramentum?
Ecce[b] gigantes[c] gemunt
[f]sub[g] aquis:[b] & qui habi
tant cum eis.[f] Nudus est
[x]infernus[f] coram illo:[m] &
nullū est[n] opimentū[o] pdi
tioni.[p] Qui extēdit[q] aqlo
nē[r] sup[o] vacuū: &[s] appendit
[n]terrā[s] sup[r] nihilū. Qui[s] li
gat[t] aqs[b] in nubibus suis:
[c]vt non[b] erumpant pari
ter[r] deorsum.[g] Qui tenet
[b]vultū[f] solii sui: &[x] expan
dit[f] sup illud[m] nebulā suā.
[n]Terminū[o] circūdedit[r] a
quis:[g] vsq; dū[f] finiātur[n] lux
[x]& tenebre.[f] Colūne[g] celi
[b]cōtremiscūt:[c] & pauent
[o]ad nutū eius.[c] In fortitu
dine illi[f] repēte[g] maria[r] cō
gregata sunt:[b] & prudētia
eius[f] pcussit[k] superbū.[l] Spi
ritus ei[n] ornaut[m] celos:
&[o] obstetricāte[p] manu ei?
educt[q] ē[q] coluber[r] tortuo
sus.[g] Ecce[f] hec ex[n]pte dicta
sunt[f] viarū eius:[r]& cū[f] vix
paruā stillā[a] fmonis[c] eius
[b]audierimus:[f] qs[g] poterit
[b]tonitruū[c] magnitudinis
illius[g] intueri? 27.
Addidit q[q]ꝫ[b] iob[c] assu
meus[o] pabolā suā:[c]&
dixit.[f] Viuit[g] de[?] q[n] abstu
lit[f] iudiciū meū[k] & op̄s q
[l]ad amaritudinē[z] adduxit
[m]aiam meā:[n] qa[f] donec su
pest[q] halitus[f] in me[o] & spūs
[c]dei[n] in naribus meis:[f] nō
[f]loquētur[s] labia mea[a] iniq̄
tatē:[b] nec lingua mea[o] me
ditabitur[c] mendaciū.[f] Ab
sit[g] a me[b] vt[f] iustos[k] vos eē
[l]iudicē.[l] Donec[m] deficiā:
[n]nō[o] recedā[q] ab[p] innocētia
mea.[r] Iustificationē meā
quā[s] cepi tenere:[f] nō[u] dese
ram.[x] Neq; enī[r] reprehen
dit me[s] cor meū[g] in omni
[g]vita mea.[b] sit[c] vt ipius[o] ini
mic? me?:[c]& aduersarius
meus[f] quasi iniquus ∞∞∞

---

[p]redonib?: sup quos āt nō veniet īsidiatio ab
Πειρατῶν, ἐπὶ τίνας δὲ οὐκ ἐπελεύσεται ἔτεδραπαρ
eo: quomō erit iust? homo cōp̄ā? aut qs
αὐτοῦ; πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς ἐναντι κυρίου; ἢ τίς
mūdauerit se nat? de muliere: si luna ordi
ἂν ἀποκαθαρίσαι ἑαυτὸν γεννητὸς γυναικός; εἰ σελήνη συν
nat: & nō illucet: stelle aūt nō mūde cōp̄ā
τάσει, καὶ οὐκ ἐπιφαύσκει, ἀστρα δὲ οὐ καθαρὰ ἐναντίον
eo. sine āt: homo putredo: & fili? hois vermis.
αὐτοῦ. ἔα δέ, ἄνὺς σαπρία, καὶ υἱὸς ἀνθρώπου σκώληξ. Ca.26.
Respōdens aūt iob dicit: cui apposit? es: aut cui
Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, τίνι προσκεισαι, ἢ τίνι
auxiliatur? es? nunqd nō cui multa fortitudo: & cui bra
μέλλεις βοηθεῖν; πότερον οὐχ ὧ πολλὴ ἰσχύς, καὶ ὧ βρα
chiū robustū est? cui dedisti cōsiliū? nōne cui ois
χίων κραταιός ἐστι; τίνι συμβεβούλευσαι; οὐχ ὧ πᾶσα
sapia: aut quē insequris? nōne cui maxima potētia? aut
σοφία; ἢ τίνι ἐπακολουθήσεις; οὐχ ὧ μεγίστη δύναμις; τί
renūciasti ꝛba? spūs aūt cui? est egressus ex
τι ἀνήγγειλας ῥήματα; πῶν δὲ τίνος ἐστὶν ἢ ἐξελθοῦσα ἐκ
te? nūqd gigātes mutrient: sub aqua
σοῦ; μὴ γίγαντες μαιωθήσονται, ὑποκάτωθεν ὕδατος
& vicinis ei? nud? iacer? cōp̄ā illo: & nō
καὶ τῶν γειτόνων αὐτοῦ; γυμνὸς ᾅδης ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
est circuit? pditioni. q extēdit boream in ni
οὐκ ἔστι περιβόλαιον τῇ ἀπωλείᾳ. ἐκτείνων βορέαν ἐπ' οὐ
hil: q appēdit terrā sup nihilū. q ligat aquā in nubi
δέν, κρεμάζων γῆν ἐπὶ μηδενός. δεσμεύων ὕδωρ ἐν νεφέ
bꝰ suis: & nō rupta ē nebula sub eo.
λαις αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐρράγη νέφος ὑποκάτω αὐτοῦ. ὁ
q tenet vultū soliꝰ: q expādit sup illud nebulā su
κρατῶν πρόσωπον θρόνου, ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν νέφος αὐ
am. pceptū circūdedit in facie aque: vsq;
τοῦ. πρόσαγμα ἐγύρωσεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος, μί
ad cōsūmationē lucis cū tenebris. colūne celi ex
χρι συντελείας φωτὸς μετὰ σκότους. στύλοι οὐρανοῦ ἐκ
pāsē sunt: & stupuerūt ab increpatione eiꝰ.
πεπάδησαν, καὶ ἐξέστησαν ἀπὸ τῆς ἐπιτιμήσεως αὐ
fortitudine sedauit mare: sciētia āt stra
τοῦ. ἰχυΐ κατέπαυσε τὴν θάλασσαν, ἐπιστήμῃ δὲ ἔτρω
uit cete. claustra āt celi timuerūt eū.
σε τὸ κῆτος. κλεῖθρα δὲ οὐρανοῦ δεδοίκασιν αὐτόν.
p̄cepto aūt eius interfecit draconē aposta
προσάγματι δὲ αὐτοῦ ἐθανάτωσε δράκοντα ἀποσά
tā. ecce he ptes vie eius: & sup hūorē p̄mo
την. ἰδοὺ ταῦτα μέρη ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἰκμάδα λό
nis audiemus in eo: vim āt tonitrus eius: qs
γου ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ, βρόντης δὲ βροντῆς αὐτοῦ, τίς
nouit qñ faciet?
οἶδεν ὁπότε ποιήσει; Ca.27.
Adhuc āt addēs iob dixit p̄mio: viuit dñs q̄
Ἔτι δὲ προσθεὶς Ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ, ζῇ κύριος ὃς
sic me iudicauit: & oipotēs q amarā fecit meā
οὕτω με κέκρικε, καὶ ὁ παντοκράτωρ ὁ πικράνας μου
aiam. si q̄dē adhuc halitu meo exīte: spūs āt
τὴν ψυχήν. εἰ μὲν ἔτι τῆς πνοῆς μου ἐνούσης, πνεῦμα δὲ
diuinus circūiexūs mihi i naribꝰ. nō loquētur labia mea
θεῖον τὸ περιὸν μοι ἐν ῥισί· μὴ λαλήσει τὰ χείλη μου
iniqua: neq; aia mea meditabit iniusta. ne mihi sit
ἄνομα, οὐδὲ ἡ ψυχή μου μελετήσει ἄδικα. μὴ μοι εἴη
iustos vos ostēdere: donec moriar: nō em̄ amo
δικαίους ὑμᾶς ἀποφῆναι, ἕως ἂν ἀποθάνω, οὐ γὰρ ἀφαί
uebo inocentiā meā. iustitie āt nō attendēs
λἀξω τὴν ἀκακίαν μου. δικαιοσύνη δὲ προσέχων οὐ
tradā: nō em̄ cōscidꝰ sū mihi q illicita fece
μὴ πρόωμαι, οὐ γὰρ σύνοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πρά
rim. veruntn̄ sint inimici mei. sicut subuer
ξας. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ εἴησαν οἱ ἐχθροί μου. ὡσπερ ἀκατα
sio impiox: & in me isurgētes: si
στροφὴ τῶν ἀσεβῶν, καὶ οἱ ἐπ' ἐμὲ ἐπαιρόμενοι, ὥσ
cut pditio iniquox.
περ ἡ ἀπώλεια τῶν παρανόμων. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

B τ que em̄ est spes impio: qm̄ cōtinet? cōfidēs
καὶ τίς γάρ ἐστιν ἐλπὶς ἀσεβεῖ, ὅτι ἐπέχει; πεποιθὼς
C in dn̄m nūqd salu⁹ erit: aut dep̄cationē ei⁹ exaudiet
ἐπὶ κύριον ἄρα σωθήσεται, ἢ τὴν δέησιν αὐτοῦ ἐσακούσε
D dn̄s? aut cū venerit ei necessitas nō habet aliq̄
ται κύριος; ἢ ἐπελθούσης αὐτῷ ἀνάγκης μὴ ἔχει τινὰ
s̄monis audaciā corā illo? aut sicut cū inuocauerit ip̄e
παρρησίαν ἐναντίον αὐτοῦ; ἢ ὡς ἐπικαλεσαιθίου αὐτοῦ
exaudiet eū? sed iā renūciabo vobis qd est
A C εἰσακούσεται αὐτοῦ; ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν
in manu dn̄i: q̄ sūt apud oīpotentē: nō mē
ἐν χειρὶ κυρίου, ἅ ἐστι παρὰ παντοκράτορι, οὐ ψεύσο
tiar. ecce iā oēs nostis: q̄ vana vanis inijci
μαι. ἰδοὺ δὴ πάντες οἴδατε, ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλ
tis. hec pars hoīs impij a dn̄o:
λετε. αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου,
possessio āt potentiū supueniet ab oīpotente
κτῆμα δὲ δυναστῶν ἐπελεύσεται παρὰ παντοκράτορος
sup eos. si āt multi fuerint filij ei⁹ in occisio
ἐπ' αὐτούς. ἐὰν δὲ πολλοὶ γένωνται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς σφα
B nē erūt: si āt viri euaserint mēdicabūt. at sup
γὴν ἔσονται, ἐὰν δὲ ἀνδρωθῶσι προσαιτήσουσιν. οἱ δὲ πε
stites ei⁹ morte morient: viduas āt eoꝝ
ριόντες αὐτοῦ θανάτῳ τελευτήσουσιν, χήρας δὲ αὐτῶν
nemo miserabit. si ꝯgregauerit, sicut terrā argentū: sicut
οὐδεὶς ἐλεήσει. ἐὰν συναγάγη ὥσπερ γῆν ἀργύριον, ἴσα
āt lutū p̄parauerit auꝝ. hec oīa iusti vē
C D δὲ πηλῶ ἑτοιμάσῃ χρυσίον. ταῦτα πάντα δίκαιοι πε
dicabūt: at pecunias ei⁹ veraces habe
ριποιήσονται, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀληθινοὶ καθέξου=
ps.48 būt: euasit āt dom⁹ ei⁹ sicut tinee τ sicut tela
σιν, ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὥσπερ σῆτες καὶ ὥσπερ ἀρά
aranee. diues dormiet τ nō addet: ocu
χνη. πλούσιος κοιμηθήσεται καὶ οὐ προσθήσει, ὀφθαλ=
los suos aperuit: τ nō est. occurrerūt ei sicut
μοὺς αὐτοῦ διήνοιξε, καὶ οὐκ ἔστι. συνήντησαν αὐτῷ ὥσπερ
aqua dolores: nocte āt abstulit eū caligo. tol=
ὕδωρ αἱ ὀδύναι, νυκτὶ δὲ ἀφείλετο αὐτὸν γνόφος. ἀνα
D let eū vētus vrēs τ abibit: τ vētila
λήψεται αὐτὸν καύσων καὶ ἀπελεύσεται, καὶ λικμή=
bit eū de loco suo. τ inijciet sup
σει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. καὶ ἐπιρρίψει ἐπ'
eū τ nō p̄cet: de manu ei⁹ fuga fugiet
αὐτὸν καὶ οὐ φείσεται, ἐκ χειρὸς αὐτοῦ φυγῇ φεύξεται
pulsabit sup eū man⁹ suas: τ exibilabit eū de
κροτήσει ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συριεῖ αὐτὸν ἐκ
loco suo.
τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ca.28.

A Est em̄ argēto loc⁹ vnde fit: loc⁹ āt
Ἔστι γὰρ ἀργυρίῳ τόπος ὅθεν γίνεται, τόπος δὲ
auro vnde cōflat̄ ferrū. q̄dē em̄ de terra fit:
χρυσίῳ ὅθεν διηθεῖται. σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται,
es āt sicut lapis incidit̄. ordinē posuit tenebris:
χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομεῖται. τάξιν ἔθετο σκότει,
τ oēz terminū ip̄e scrutat̄: lapis tenebre τ
καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται, λίθος σκοτία καὶ
vmbra mortis. incisio torrētis a calce: at q̄
σκιὰ θανάτου. διοκαπὴ χειμάρρου ἀπὸ κονίας, οἱ δὲ ἐπι
obliuiscētes vie iuste infirmati sūt ex mortalib⁹. terra ex
λανθανόμενοι ὁδὸν δικαίαν ἠσθένησαν ἐκ βροτῶν. γῆ ἐξ
ea exibit panis: subt⁹ eā versa ē sicut
αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, ὑπὸ κάτω αὐτῆς ἐστράφη ὡσεὶ
B ignis. loc⁹ sapphiri lapides ei⁹: τ tumul⁹ au
πῦρ. τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς, καὶ χῶμα χρυ
re⁹ ei⁹ semita. nō nouit eā volatile. τ nō in
σοῦν αὐτῆς τρίβος. οὐκ ἔγνω αὐτὴν πετεινόν. καὶ οὐ πα
tuit⁹ est eā ocul⁹ vulturj. nō calcauerūt eā
ρέβλεψεν αὐτὴν ὀφθαλμὸς γυπός. οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν
filij supboꝝ nō p̄trāsiuit sup eā leo. in ru=
υἱοὶ ἀλαζόνων, οὐ παρῆλθεν ἐπ' αὐτῆς λέων. ἐν ἀκροτό
B pe extēdit manū suā: subuertit āt a radicib⁹ mōtes.
μῳ ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ, κατέστρεψε δὲ ἐκ ῥιζῶν ὄρη.

Trāsla.B.Hie.

[b]Que ē[g] enī[i] spes[k] hypocri
te[l] si[m] auare rapiat: & [o]nō li
beret[p] de[q] aīam eius? [r] Nū
qd[t] deus[s] audiet [r] clamorē
eius[u] cū [x] venerit[y] sup eum
[z] āgustia? [a] Aut[b] poterit[b] in
[c] oīpotēte[b] delectari & [c] in=
uocare[f] deū[g] oī[h] tp̄e? [i] Doce
bo[k] vos[l] per manum[m] dei
[n] que[p] oīpotens[o] habeat:
[q] nec[r] abscondam. [s] Ecce
[t] vos[u] omnes[x] nostis: ∞
[y] & [z] quid[a] sine causa[b] vana
loquimini? [c] Hec est[d] pars
[e] hoīs[f] impii[g] apud[h] deū: [i] &
hereditas[k] violētorū quā
[l] ab oīpotēte[m] suscipient.
[n] Si [o] multiplicati fuerint
[p] filii eius: [q] in[r] gladio erūt:
[s] & nepotes eius[t] nō[u] satu
rabūtur[x] pane. [r] Qui reliq
fuerint ex eo: [a] sepeliētur
[z] in īteritu: [b] & vidue illius
[c] nō[d] plorabūt. [e] Si[f] cōpor
tauerit[g] q̄si terrā[h] argentū:
[i] & sicut lutū[k] prepauerit
[l] vestimēta: [m] p̄pabit qdē
[n] sed iustus[o] vestietur illis:
[p] & argentū[q] innocēs[r] di=
uidet. [s] Edificauit[t] sicut ti
nea[u] domū suam: [x] & sicut
[z] custos[y] fecit[x] vmbraculū.
[a] Diues cū[b] dormierit: [c] ni=
hil secū[d] auferet: [f] aperiet
[e] oculos suos: [g] & nihil īue
niet. [h] Apprehēdet eū[i] q̄si
aq̄[k] inopia: [l] nocte[m] oppri
met eū[n] tēpestas. [o] Tollet
eū[p] vētus vrēs[q] & auferet:
[r] & velut turbo rapiet eū
[s] de loco suo[t] Emittet[u] sup
eū[x] & nō[y] p̄cet: [z] de mān ei⁹
[a] fugiēs[b] fugiet. [c] Strīget[d] sr̄
eū[e] man⁹ suas: [f] & sibilabit
[g] sup illū ītuēs[h] locū ei⁹. 28

Habet[b] argentū[c] vena
rū suarū prīcipia: [d] &
[e] auro[d] locus ē in q̄[f] cōfla=
tur. [g] Ferrū[h] de t̄ra[i] tollitur
[k] & lapis solutus calore in
[m] es[l] vertitur. [n] Tp̄s[o] posuit
[p] tenebris: [q] & vniuersorū
[r] finē[s] ipse[t] cōsiderat. [u] La=
pidē q̄q̄ [x] caliginis[y] & vm
bre mortis[z] diuidit[a] torrēs
[b] a ppl'o[c] peregrināte: eos
[d] q̄s oblit⁹ est[f] pes[g] egētis
[h] hoīs & [i] inuios. [k] Terra[l] de
qua[m] oriebatur[n] panis:
[o] in loco suo ∞∞∞∞∞∞
[r] igni[p] subuersa est. [s] Loc⁹
[t] sapphiri[u] lapides eius:
[x] & glebe[z] illius[y] aurū. [a] Se=
mitam[b] ignorauit ∞∞∞
[d] auis: [e] nec [f] intuitus est
[g] oculus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[h] vulturis. [i] Non[k] calcaue=
runt eam[l] filii[m] institorū:
[n] nec[o] pertransiuit[p] per eā
[q] leena. [r] Ad silicem ∞∞∞
[s] extendit[t] manū suā: [u] sub
uertit[x] a radicibus[y] mōtes.

Tex.he.Job.xxviij.Prītiua.heb.

[g] כִּי [h] מַה תִּקְוַת [i] חָנֵף [j] כִּי [m] יִבְצָע [n] כִּי [o] יֵשֶׁל
[p] אֱלוֹהַּ [q] נַפְשׁוֹ: [r] הֲצָעֲקָתוֹ [s] יִשְׁמָע [t] אֵל
[u] כִּי [x] תָבוֹא [y] עָלָיו [z] צָרָה: [a] אִם [b] עַל [c] שַׁדַּי
[d] יִתְעַנָּג [e] יִקְרָא [f] אֱלוֹהַּ [g] בְּכָל [h] עֵת: [i] אוֹרֶה
[k] אֶתְכֶם [l] בְּיַד [m] אֵל [n] אֲשֶׁר [o] עִם [p] שַׁדַּי
[q] לֹא [r] אֲכַחֵד: [s] הֶן [t] אַתֶּם [u] כֻּלְּכֶם [x] חֲזִיתֶם
[y] וְלָמָּה [z] זֶה [a] הֶבֶל [b] תֶּהְבָּלוּ: [c] זֶה [d] חֵלֶק
[e] אָדָם [f] רָשָׁע [g] עִם [h] אֵל [i] וְנַחֲלַת [k] עָרִיצִים
[l] מִשַּׁדַּי [m] יִקָּחוּ: [n] אִם [o] יִרְבּוּ [p] בָנָיו
[q] לְמוֹ [r] חָרֶב [s] וְצֶאֱצָאָיו [t] לֹא [u] יִשְׂבְּעוּ
[x] לָחֶם: [y] שְׂרִידָו [z] בַּמָּוֶת [a] יִקָּבֵרוּ
[b] וְאַלְמְנֹתָיו [c] לֹא [d] תִבְכֶּינָה: [e] אִם [f] יִצְבֹּר
[g] כֶּעָפָר [h] כָּסֶף [i] וְכַחֹמֶר [k] יָכִין [l] מַלְבּוּשׁ:
[m] יָכִין [n] וְצַדִּיק [o] יִלְבָּשׁ [p] וְכֶסֶף [q] נָקִי [r] יַחֲלֹק:
[s] בָּנָה [t] כָעָשׁ [u] בֵּיתוֹ [x] וּכְסֻכָּה [y] עָשָׂה
[z] נֹצֵר: [a] עָשִׁיר [b] יִשְׁכָּב [c] וְלֹא [d] יֵאָסֵף
[e] עֵינָיו [f] פָּקַח [g] וְאֵינֶנּוּ: [h] תַּשִּׂיגֵהוּ [i] כַּמַּיִם
[k] בַּלָּהוֹת [l] לַיְלָה [m] גְּנָבַתּוּ [n] סוּפָה:
[o] יִשָּׂאֵהוּ [p] קָדִים [q] וְיֵלָךְ [r] וִישַׂעֲרֵהוּ
[s] מִמְּקֹמוֹ: [t] וְיַשְׁלֵךְ [u] עָלָיו [x] וְלֹא [y] יַחְמֹל
[z] מִיָּדוֹ [a] בָּרוֹחַ [b] יִבְרָח: [c] יִשְׂפֹּק [d] עֲלֵימוֹ
[e] כַּפֵּימוֹ [f] וְיִשְׁרֹק [g] עָלָיו [h] מִמְּקוֹמוֹ:

C. xxviij

[a] כִּי [b] יֵשׁ [c] לַכֶּסֶף [d] מוֹצָא
[e] וּמָקוֹם [f] לַזָּהָב [g] יָזֹקּוּ: [h] בַּרְזֶל [i] מֵעָפָר
[k] יֻקָּח [l] וְאֶבֶן [m] יָצוּק [n] נְחוּשָׁה: [o] קֵץ [p] שָׂם
[q] לַחֹשֶׁךְ [r] וּלְכָל [s] תַּכְלִית [t] הוּא [u] חֹקֵר
[x] אֶבֶן [y] אֹפֶל [z] וְצַלְמָוֶת: [a] פָּרַץ [b] נַחַל
[c] מֵעִם [d] גָּר [e] הַנִּשְׁכָּחִים [f] מִנִּי [g] רָגֶל
[h] דַּלּוּ [i] מֵאֱנוֹשׁ [k] נָעוּ: [l] אֶרֶץ [m] מִמֶּנָּה
[n] יֵצֵא [o] לָחֶם [p] וְתַחְתֶּיהָ [q] נֶהְפַּךְ [r] כְּמוֹ
[s] אֵשׁ: [t] מְקוֹם [u] סַפִּיר [x] אֲבָנֶיהָ
[y] וְעַפְרוֹת [z] זָהָב [a] לוֹ: [b] נָתִיב [c] לֹא
[d] יְדָעוֹ [e] עָיִט [f] וְלֹא [g] שֶׁזָּפַתּוּ [h] עֵין
[i] אַיָּה: [k] לֹא [l] הִדְרִיכוּהוּ [m] בְּנֵי [n] שָׁחַץ
[o] לֹא [p] עָדָה [q] עָלָיו [r] שָׁחַל: [s] בַּחַלָּמִישׁ
[t] שָׁלַח [u] יָדוֹ [x] הָפַךְ [y] מִשֹּׁרֶשׁ [z] הָרִים:

קָוָה בָּצַע
נָשַׁל שָׁמַע
בּוֹא צוּר
עָנַג קָרָא
יָרָה
כָּחַד חָזָה
הָבַל
עָרַץ
לָקַח רָבָה
יָצָא שָׂבַע
שָׂרַד קָבַר
בָּכָה צָבַר
כּוּן לָבַשׁ
צָדַק נָקָה
חָלַק סָכַךְ
עָשַׁר שָׁכַב
אָסַף נָשַׂג
נָשָׂא קָדַם
סָעַר קוּם
שָׁלַךְ חָמַל
בָּרַח שָׁפַק
יָצָא
זָקַק
לָקַח צוּק
נָחַשׁ שׁוּם
כָּלָה
גּוּר שָׁכַח
דָּלַל אָנַשׁ
נוּעַ
הָפַךְ
סָפַר
נָתַב
רָבַךְ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.Tex.he.Job.xxix. — Trāsla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina:

בְּצוּרוֹת יְאֹרִים בְּקֶעַ וְכָל יְקָר
רָאֲתָה עֵינוֹ: מִבְּכִי נְהָרוֹת חִבֵּשׁ
וְתַעֲלֻמָה יֹצִא אוֹר וְהַחֹשֶׁךְ מְאֹנִין עֲלֹם
תִּמָּצֵא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: לֹא
יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ
הַחַיִּים: תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי הִיא
וְיָם אָמַר אֵין עִמָּדִי לֹא יִתַּן סְגוֹר
תַּחְתָּיו וְלֹא יִשָּׁקֵל כֶּסֶף מְחִירוֹ:
לֹא תִסָּלֶה בְּכֶתֶם אוֹפִיר בְּשֹׁהַם
יָקָר וְסַפִּיר: לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב
וְזְכוּכִית וְתְמוּרָתָהּ כְּלִי פָּז:
רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֹא יִזָּכֵר וּמְשֹׁךְ
חָכְמָה מִפְנִינִים: לֹא יַעַרְכֶנָּה
פִּטְדַת כּוּשׁ בְּכֶתֶם טָהוֹר לֹא תְסֻלֶּה
וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תָּבוֹא וְאֵי זֶה
מְקוֹם בִּינָה: וְנֶעְלָמָה מֵעֵינֵי כָל
חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה: אֲבַדּוֹן
וָמָוֶת אָמְרוּ בְאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ
שִׁמְעָהּ: אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא
יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ: כִּי הוּא לִקְצוֹת
תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יַבִּיט
הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם
יְרֵאָה: לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ מִשְׁקָל
וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה: בַּעֲשׂוֹתוֹ לַמָּטָר
חֹק וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קֹלוֹת: אָז רָאָהּ
וַיְסַפְּרָהּ הֱכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ:
וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת אֲדֹנָי הִיא
חָכְמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָה:

Cap. xxix

וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת
מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר: מִי יִתֶּנֵנִי כְּיַרְחֵי
קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי: בְּהִלּוֹ
נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֵלֶךְ חֹשֶׁךְ:
כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי בִּימֵי חָרְפִּי בְּסוֹד
אֱלוֹהַּ עָלַי אָהֳלִי: בְּעוֹד שַׁדַּי
עִמָּדִי סְבִיבוֹתַי נְעָרָי: בִּרְחֹץ הֲלִיכַי
חֶמְאָה וְצוּר יָצוּק עִמָּדִי פַּלְגֵי
שָׁמֶן: בְּצֵאתִי שַׁעַר עָלַי קָרְתָּ

In petris riuos excidit: & omne pretiosum oculus eius. Profunda fluuiorū scrutat est: & abscondita produxit in lucē. Sapia vero vbi inuenitur? & quis est locus intelligentie? Nescit homo pretiū eius: nec inuenitur in terra suauiter viuentium. Abyssus dicit: non est in me: & mare loquitur nō est mecū. Nō dabitur aurū obrizum pro ea: nec appēdetur argentū in cōmutatiōe eius. Nō cōferetur tinctis indie coloribus: nec lapidi sardōico pretiosissimo vel saphiro. Nō adeqbitur ei aurū vel vitrū: nec cōmutabūtur pro ea vasa auri: excelsa & eminētia nō cōmemorabūtur cōparatione eius. Trahitur aūt sapia de occultis. Nō adeqbitur ei topazi de ethiopia: nec tincture mūdissime cōponētur. Vñ ergo sapia venit? & qs est locus intelligētie? Abscōdita est ab oculis oīm viuētiū volucres qq celi latet. Perditio & mors dixerūt: auribus nostris audiuimus famam eius. Deus intelligit viam eius: & ipse nouit locum illius. Ipse enim fines mundi intuetur: & oīa que sub celo sunt respicit. Qui fecit ventis pondus: & aquas appendit in mēsura. Qñ ponebat pluuiis legē: & viā pcellis sonātibus: tūc vidit illā & enarrauit: & preparauit & inuestigauit: & dixit homini. Ecce timor domini ipse est sapientia: & recedere a malo intelligentia. 29.

Ddidit quoq; iob assumens parabolā suam: & dixit. Quis mihi tribuat vt sim iuxta mēses pristinos: fm dies quibus deus custodiebat me. Qñ splendebat lucerna eius super caput meū: & ad lumē eius ābulabā tenebris. Sicut fui in diebus adolescētie mee: qñ secreto deus erat in tabernaculo meo. Qñ erat ops mecū: & in circuitu meo pueri mei. Qñ lauabā pedes meos butyro: & petra fundebat mihi riuos olei. Quādo pcedebā ad portā ciuitatis:

ripas ãt fluuios excidit: oē ãt pciosū vidit me? θίνας δὲ ποταμῶν ἔρρηξε, πᾶν δὲ τίμιον εἶδέ μου ὁ οculo. pfunda ãt fluuios reuelauit: ostēdit ãt ὀφθαλμός. βάθη δὲ ποταμῶν ἀνεκάλυψεν, ἔδειξεν δὲ suã potētiã in lucē. at sapia vnde inuēta est: qua αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρεθήσεται; ποῖ lis ãt loc? est scientie? nō nouit homo viã e- ος δὲ τόπος ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης; οὐκ οἶδε βροτὸς ὁδὸν αὐ ius: neque inuenietur hoīb?. abyssus dixit nō τῆς, οὐ δὲ μὴ εὑρεθῇ ἐν ἀνθρώποις. ἄβυσσος εἶπεν οὐκ est in me: & mare dixit nō est mecū. nō ἔστιν ἐν ἐμοί, καὶ θάλασσα εἶπεν οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. οὐ dabit pclusum aur? pro ea: & nō appēdet argē- δώσει συγκλεισμὸν ἀντ' αὐτῆς, καὶ οὐ σταθήσεται ἀργύ- tū cōmutatio ei?. & nō cōportabit au- ριον ἀνταλλαγμα αὐτῆς· καὶ οὐ συμβασαχθήσεται χρυ ro ophir in onyche pciosō & sapphiro. nō adequa- σίῳ ὠφεὶρ ἐν ὀνυχι τιμίῳ καὶ σαπφείρῳ· οὐκ ἰσωθήσε bit ei aurū & vitrū. & cmutatio e- ται αὐτῇ χρυσίον καὶ ὕαλος· καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐ tus supellectilia aurea excelsa & sublimia nō cmemora- τῆς σκεύη χρυσᾶ· μετέωρα καὶ γαβεῖς οὐ μνησθήσε- buntur: & trahe sapiam sup intima. nō ade- ται, καὶ ἕλκυσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα· οὐκ ἰσω quabit ei topazius ethiopie: auro puro nō θήσεται αὐτῇ τοπάζιον αἰθιοπίας, χρυσίῳ καθαρῷ οὐ cōportabitur. at sapia vnde inuēta ē: q̄is ãt συμβασαχθήσεται· ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρεθήσεται; ποῖος δὲ locus est intellect?: latuit oēm hoiem: τόπος ἐστὶ τῆς συνέσεως, λέληθε πάντα ἄνθρωπον, & a volatilib? celi abscōdita ē. pditio & καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐκρύβη. ἡ ἀπώλεια καὶ mors dixerūt: auditum? ei? fama. dñs ὁ θάνατος εἶπαν, ἀκηκόαμεν αὐτῆς τὸ κλέος. ὁ κύριος bñ cōstituit ei? viã: ipe ãt nouit locū ἐξ συνέσησεν αὐτῆς τὴν ὁδόν, αὐτὸς δὲ οἶδε τὸν τόπον ei?. ipe em q̄ subcelum totā intuet: vides αὐτῆς· αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπ' οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ, εἰδὼς q̄ in terra: oia qs q̄ fecit: ventos pōdus: τὰ ἐν τῇ γῇ, πάντα τε ἃ ἐποίησεν, ἀνέμων σταθμόν, aque qs mēsuras qñ fecit. hic vides nūe ὕδατός τε μέτρα ὅτε ἐποίησεν· οὗτος εἶδεν καὶ rauit: & viã in cōcussione vocis. tūc vidit ἐμέτρησε, καὶ ὁδὸν ἐν τινάγματι φωνῆς· τότε εἶδεν illã: enarrauit eã: cū pparasset inuestigauit. di- αὐτὴν, ἐξηγήσατο αὐτήν, ἑτοιμάσας ἐξιχνίασεν· εἶ- xit ãt hoī: ecce pietas est sapia: at ab πε δὲ ἀνθρώπῳ, ἰδοὺ ἡ θεοσέβεια ἐστὶ σοφία, τὸ δὲ ἀ stinere a malis est scientia. πέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη.

Ca.29.

Dhucãt addēs iob dixit pemio: qđ

ΗΕτι δὲ προσθεὶς Ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ, τίς me ponat iuxta mēses ante diem: dñs me de ἂν μεθείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁθεὸς custodiuit: vt qñ splēdebat lucerna ei? sup ca ἐφύλαξεν; ὡς ὅτε ἔλυγεν ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφα put meū: qñ lūine ei? ambulabā in tene λῆς μου, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκό- bris. qñ fui in dieb? iuuētutis mee: qñ dñs τει· ὅτε ἦμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου, ὅτε ὁ κύριος speculationē faciebat dom? mee. qñ fui di- ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου· ὅτε ἦμην ὑλώ- ues valde: incircuitu ãt mei pueri mei. qñ fluebāt δης λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδές μου· ὅτε ἐχέον mee vie butyro: at mōtes mei fluebāt lac τό μου αἱ ὁδοὶ βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γά te qñ exibā diluculo in ciuitatē: λακτι· ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in ãt plateis ponebaꝫ mea cathedra.vidẽtes me tuue
ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος. ἰδόντες με νεανί
nes abscõdi sunt: senes ãt oẽs steterũt.adulti ãt
σχοι ἐκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ πάντες ἔστησαν. ἀδροὶ δὲ
cessauerũt loquẽtes: digitũ iponẽtes sup os.
ἐπαύσαντο λαλοῦντες, δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόμα
at q̃ audierũt beatũ dixerũt me: ꝛ lingua eoꝝ
τι. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισάν με, καὶ γλῶσσα αὐτῶν
gutturi suo adhesit. qñ auris audiuit ꝛ beatũ di
τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη. ὅτι ὡτίον ἤκουσε καὶ ἐμάκα
xit me: ocul⁹ ãt vidẽs me declinauit.liberaui cñ pau
ρισέ με, ὀφθαλμὸς δὲ ἰδών με ἐξέκλινε. διέσωσα γὰρ πτῶ
pem de manu potẽtis: ꝛ pupillo:cui nõ erat adiutor auxi
χον ἐκ χειρὸς δυνάστου, καὶ ὀρφανῷ, ᾧ οὐκ ἦν βοηθὸς ἐβοή
liat⁹ sũ.benedictio peuntis sup me veniat: os ãt
θησα. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἐπέλθοι, στόμα δὲ
vidue mihi bñdixit. iustitiã indut⁹ suꝫ: vestit⁹ sũ
χήρας με εὐλόγησε. δικαιοσύνην ἐνεδεδύκειν, ἠμφιεσά
ãt iudiciũ sicut diploidẽ. ocul⁹ fui cecoꝝ:
μην δὲ κρῖμα ὅσα διπλοΐδι. ὀφθαλμὸς ἤμην τυφλῶν,
pes ãt claudoꝝ:ego fui pater impotentũ: causã ãt quã
πούς δὲ χωλῶν, ἐγὼ ἤμην πατὴρ ἀδυνάτων, δίκην δὲ ἣν
nõ sciebã inuestigaui. cõtriui ãt molas iniquoꝝ: de ãt
οὐκ ᾔδειν ἐξιχνίασα. συνέτριψα δὲ μύλας ἀδίκων, ἐκ δὲ
medijs dentib⁹ eoꝝ predã eruli. dixi
μέσων τῶν ὀδόντων αὐτῶν ἅρπαγμα ἐξέσπασα. εἶπα
ãt etas mea senescet sicut trũcus palme: multũ
δὲ ἡ ἡλικία μου γηράσει ὥσπερ στέλεχος φοίνικος, πολὺν
tẽpus viuã. radix mea apta est in aqua: ꝛ ros
χρόνον βιώσω. ῥίζα μου διήνοικται ἐπὶ ὕδατος, καὶ δρο
morabit in messione mea.glia mea noua me
σος ἀυλισθήσεται ἐν τῷ θερισμῷ μου. δόξα μου καινὴ μετ'
cũ: ꝛ arc⁹ me⁹ in manu ei⁹ ãbulabit. q̃ me
ἐμοῦ, καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρί αὐτοῦ πορεύσεται. ἐμοῦ
audierũt attẽdebãt: tacuerũt ãt in meo cõsilio.
ἀκούσαντες προσέχον, ἐσιώπησαν δὲ ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλῇ
sup ãt meũ verbũ nõ addiderũt: leti ãt e
ἐπὶ δὲ τῷ ἐμῷ ῥήματι οὐ προσέθεντο, περιχαρεῖς δὲ ἐγί
rãt q̃s illis loquebar. sicut terra sitiẽs fusci
νοντό σφισταν αὐτοῖς ἐλάλουν. ὥσπερ γῆ διψῶσα προσδε
piẽs imbrẽ: sic ill⁹ meũ ꝼmonẽ. si ri se
χομένη ὑετόν, οὕτως οὗτοι τὴν ἐμὴν λαλιάν. ἐὰν γε
rã ad eos nõ crediderãt: ꝛ lux vul
λάσω πρὸς αὐτοὺς οὐ μὴ πιστεύσωσι, καὶ φῶς τοῦ πρό
tus mei nõ cadebat. elegi viã eoꝝ:
σώπου μου οὐκ ἀπέπιπτεν. ἐξελεξάμην ὁδὸν αὐτῶν,
ꝛ sedi imperãs: ꝛ in tabnaculo erã sicut rex in
καὶ ἐκάθισα ἄρχων, καὶ κατεσκήνουν ὡσεὶ βασιλεὺς ἐν
satellitib⁹. quẽadmodũ passionib⁹ affectos ꝓsolabar.
μονοζώνοις. ἐν τρόπῳ παθητοὺς παρεκάλουν. Ca.30.

Nunc ãt deriserũt me minimi: nũc hoztanꝫ
Νυνὶ δὲ κατεγέλασάν μου ἐλάχιστοι, νῦν τουθετοῦσί
me in pte. quoꝝ ptẽnebã patres eoꝝ: quos nõ pu
με ἐν μέρει. ὧν ἐξουδένουν πατέρας αὐτῶν, οὓς οὐχ ἡγη
tant esse dignos canib⁹ meoꝝ gregũ. et fortitudo
σάμην εἶναι ἀξίους κυτῶν τῶν ἐμῶν νομάδων. καί γε ἰσχὺς
manuũ tpoꝝ ad q̃d mihi:sup tpos perijt ꝓsumatio:
χειρῶν αὐτῶν ἵνατί μοι; ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλετο συντέλεια,
in egestate ꝛ fame sterilis: fugiẽtes inaq̃sam heri pssu
ἐν εἰδεία καὶ λιμῷ ἄγονος, οἱ φεύγοντες ἄυδρον ἐχθὲς συρο
rã ꝛ miserib⁹. frãgentes auronẽ in so
χὴ καὶ ταλαιπωρίαν. οἱ πολικλῶντες ἄλιμα ἐπὶ ἡ=
nãte: qui auro erãt eoꝝ cibaria.ihonozati ãt
χοῦντι, οἵτινες ἄλιμα ἦν αὐτῶν τὰ σῖτα. ἄτιμοι δὲ
ꝛ viles habiti indigẽtes ois boni: ꝛ q̃ radices
καὶ πεφυλισμένοι ἐνδεεῖς παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ οἱ ῥίζας
lignoꝝ mãdebãt pre fame magna insurrexerũt
ξύλων ἐμασῶντο ὑπὸ λιμοῦ μεγάλου ἐπανέστησαν
mihi fures. quoꝝ dom⁹ eoꝝ erãt fodamina petraꝝ
μοι κλέπται. ὧν οἱ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρῶγλαι πετρῶν

Trásla.B.Vie.

&⁷ in platea⁷ pabãt⁸ cathedrã
mihi.ᵇ Videbãt me⁶ iuue=
nes⁹ & abscondebãtur:⁶ &
senes⁷ assurgẽtes⁸ stabant.
ᵇ Principes⁷ cessabãt⁸ loq:
¹ & digitum⁽ᵐ⁾ supponebãt
ⁿ ori suo.° Vocem suã ᵍ co
hibebant⁸ duces: ∞∞∞
ʳ & lingua eorũ ᵉ gutturi
suo⁶ adherebat.ˣ Auris⁷ au
diẽs⁹ btificabat me⁸ & ocl's
ᵇ videṡ⁶ testioniũ reddebat
mihi:eo⁹ q⁶ liberasse⁷ pau
perẽ⁶ vociferantẽ⁹ & pupil
lum⁴ cui⁴ nõ esset⁸ adiutor.
ᵐ Bñdictio⁽ⁿ⁾ piturі° sup me
ᵖ veniebat :ᵍ & cor⁷ vidue
ᵉ cõsolatus sũ.⁷ Iustitia⁽ⁿ⁾ in
dutus sum :ˣ & vestiu me
ʳ sicut vestimẽto⁹ & diade=
mate⁸ iudicio meo.ᵇ Ocu
lus⁶ fui⁹ ceco:⁶ & pes ∞∞∞
ʳ claudo.ᵇ Pater⁷ eram⁸ pau
perum : ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁷ & causam quã⁽ᵐ⁾ nesciebã
diligẽtissime ° iuestigabã.
ᵖ Conterebã⁹ molas⁷ iniq:
ᵉ & de dẽtib⁹ illi⁹ auferebã
⁽ⁿ⁾ predã.ˣ Dicebãꝫ⁷ in 'ni=
dulo meo⁸ moriar⁸ & sicut
palma⁶ ml'tiplicabo⁹ dies.
⁶ Radix mea⁷ apta ẽ⁸ secus
ᵇ aq̃s:⁷ & ros⁸ morabitur⁷ i
messiõe mea .⁽ᵐ⁾ Glia mea
semp⁽ⁿ⁾ inouabitur:ᵖ & ar=
cus me⁹ ᵍ in manu mea⁷ in=
staurabitur. Qui⁸ me⁷ au=
diebãt:⁽ⁿ⁾ expectabãt sentẽ
tiã:ˣ & intenti tacebãt⁷ ad
⁹ cõsiliũ meũ.ᵇ Verbis me
is⁹ addere⁶ nihil audebãt:
⁶ & sup illos⁷ stillabat⁸ elo=
quiũ meũ.ᵇ Expectabant
⁸ me⁷ sic pluuiã :¹ & os suũ
⁽ᵐ⁾ apiebãt q̃si⁽ⁿ⁾ ad ibrẽ sero
tinũ. Si qñ° ridebã⁹ ad eos
ᵍ nõ⁷ credebãt⁸ & lux⁶ vult⁹
mei⁽ⁿ⁾ nõ⁶ cadebat ī tra.⁷ Si
voluisse⁹ ire ad eos:⁸ sede=
bã⁹ ṗm⁹.⁶ Cũq̃ sederẽ⁹ q̃si
rex circũstãte⁶ exercitu: e
rãtiũ⁸ merẽtiũ⁹ cõsolator.

Nũc ãt⁹ deridẽt⁶ me 30.
° iuniores⁷ tpe:¹ quoꝝ
ᵇ nõ dignabar⁷ pres⁸ pone
re¹ cũ⁽ᵐ⁾ canib⁹ ⁽ⁿ⁾ gregis mei
ᵍ Quorũ ᵖ virtus⁹ manuũ
⁸ mihi erat⁷ pro nihilo : &
ˣ vita ipsa putabãtur indi=
gni.⁷ Egestate⁷ & fame⁸ ste
riles:⁹ q rodebãt in⁶ solitu
die⁹ squallẽte⁶ calamitate
⁶ & mi⁸ia. Et⁸ mãdebãt⁹ her
bas & ᵏ arboꝝ¹ cortices:¹ &
radix⁽ᵐ⁾ iuniporũ erat⁽ⁿ⁾ cib⁹
corũ. Qui° de⁶ cõuallibus
ista⁹ rapiẽtes: cũ singla re
pissent:⁷ ad ea cũ⁹ clamo=
re currebãt.⁶ In desṭis⁸ ha
bitabãt⁹ torrẽtiũ. & in⁷ ca=
uernis⁸ tre⁹ vel sup glareã.
Qui⁹ inter huiuscemodi
⁹ letabantur: & esse⁶ sub ∞

Ter.be.Job.xxx.Pritiua.heb.

כון יָשַׁב ׀ בַּרְחוֹב אֶכִין מוֹשָׁבִי׃ רָאוּנִי נְעָרִים
רָאָה חָבָא וְנֶחְבָּאוּ ׀ וִישִׁישִׁים קָמוּ עָמָדוּ׃
יָשַׁשׁ קוּם שָׂרִים עָצְרוּ ׀ בְּמִלִּים וְכַף יָשִׂימוּ
שׂוּר מָלַל פֶּה שָׂמוּ לְפִיהֶם ׀ קוֹל נְגִידִים נֶחְבָּאוּ
נָגַד לָשׁוֹן וּלְשׁוֹנָם לְחִכָּם דָּבֵקָה׃ כִּי אֹזֶן שָׁמְעָה
חיה אָשַׁר וַתְּאַשְּׁרֵנִי ׀ וְעַיִן רָאָתָה וַתְּעִידֵנִי׃
רָאָה רָצַד כִּי אֲמַלֵּט עָנִי מְשׁוּעַ ׀ וְיָתוֹם וְלֹא
מָלַט עָנָה עֹזֵר לוֹ׃ בִּרְכַּת אֹבֵד עָלַי תָּבוֹא
שׂוּעַ יָתֹם וְלֵב אַלְמָנָה אַרְנִן׃ צֶדֶק לָבַשְׁתִּי
בּוּא רָנַן וַיְלַבְּשֵׁנִי ׀ כְּמְעִיל וְצָנִיף מִשְׁפָּטִי׃
לָבַשׁ מָעַל עֵינַיִם הָיִיתִי לָעִוֵּר וְרַגְלַיִם
צָנִף שָׁפַט לַפִּסֵּחַ אָנִי׃ אָב אֶבְיוֹנִים לָאֲבִיונִים
הָיָה אָבָה אָרוּר לֹא יָדַעְתִּי אֶחְקְרֵהוּ׃ וַאֲשַׁבְּרָה
רוֹן חָקַר מִתַּלְעוֹת עַוָּל וּמִשִּׁנָּיו אַשְׁלִיךְ טָרֶף׃
שֶׁן שָׁלַךְ וָאֹמַר עִם קִנִּי אֶגְוָע וְכַחוֹל אַרְבֶּה
קֵן גְּוַע רָבָה יָמִים׃ שָׁרְשִׁי פָּתוּחַ אֶלֵי מָיִם
יָם פָּתַח וְטַל יָלִין בְּקִצִּירִי כְּבוֹדִי חָדָשׁ עִמָּדִי
לוּן קָצַר וְקַשְׁתִּי בְיָדִי תַּחֲלִיף׃ לִי שָׁמְעוּ
חָלַף וַיְחַלּוּ וְיִדְמוּ לְמוֹ עֲצָתִי׃ אַחֲרֵי
הוּם יָעַץ דְּבָרִי לֹא יִשְׁנוּ וְעָלֵימוֹ תִּטֹּף מִלָּתִי׃
שָׁנָה נָטַף וַיְחַלּוּ כַמַּטָּר לוֹ וּפִיהֶם פָּעֲרוּ
מָלַל פֶּה לְמַלְקוֹשׁ׃ אֶשְׁחַק אֲלֵיהֶם לֹא
אָמַן נָפַע יַאֲמִינוּ וְאוֹר פָּנַי לֹא יַפִּילוּן׃ אָרְחָם
נָפַל בָּחַר דַּרְכָּם וְאֵשֵׁב רֹאשׁ וְאֶשְׁכֹּן כְּמֶלֶךְ
יָשַׁב שָׁכַן כַּגְּדוּד כַּאֲשֶׁר אֲבֵלִים יְנַחֵם׃
נָדַד נָחַם וְעַתָּה שָׂחֲקוּ עָלַי
Cap. xxx.
צָעַר יוֹם צְעִירִים מְמֵנִי לְיָמִים אֲשֶׁר
שׁוּת מָאַסְתִּי אֲבָתָם לָשִׁית עִם כַּלְבֵי
כָּחַשׁ צָאנִי׃ גַּם כֹּחַ יְדֵיהֶם לָמָּה לִי
עָלִימוֹ אָבַד כֶּלַח׃ בְּחָסֶר וּבַכָּפֶן
גָּלְמוּד הָעֹרְקִים צִיָּה אֶמֶשׁ
שׁוֹאָה וּמְשֹׁאָה׃ הַקֹּטְפִים מַלּוּחַ
עָלֵי שִׂיחַ וְשֹׁרֶשׁ רְתָמִים לַחְמָם׃
מִן גֵּו יְנוֹרְשׁוּ יָרִיעוּ עֲלֵימוֹ כַּגַּנָּב׃
בַּעֲרוּץ נְחָלִים לִשְׁכֹּן חֹרֵי עָפָר
עָרַץ חָרַר וּבְגֵיו נֶהָקוּ תַּחַת
בִּיו נָהַק וְכִפִּים׃ בֵּין שִׂיחִים יְנַהָּקוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

חָרוּל יִסַּפָּחוּ׃ בְּנֵי נָבָל גַּם בְּנֵי חֹרֶל סָפָּחוּ׃
בְּלִי שֵׁם נִכְאוּ מִן הָאָרֶץ׃ וְעַתָּה נְגִינָתָם הָיִיתִי וָאֱהִי לָהֶם לְמָלָה׃
תִּעֲבוּנִי רָחֲקוּ מִנִּי וּמִפָּנַי לֹא חָשְׂכוּ רֹק׃ כִּי יִתְרִי וּפִתַּח וַיְעַנֵּנִי וְרֶסֶן מִפָּנַי שִׁלֵּחוּ׃
עַל יָמִין פִּרְחָח יָקוּמוּ רַגְלַי שִׁלֵּחוּ וַיְסֹלּוּ עָלַי אָרְחוֹת אֵידָם׃
נָתְסוּ נְתִיבָתִי לְהַוָּתִי יֹעִילוּ לֹא עֹזֵר לָמוֹ׃ כְּפֶרֶץ רָחָב יָבֹאוּ תַּחַת שׁוֹאָה הִתְגַּלְגָּלוּ׃
בַּלָּהוֹת עָלַי תִּרְדֹּף כָּרוּחַ הֲדָבָה עָבְרָה יְשׁוּעָתִי׃ וְעַתָּה עָלַי תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשִׁי יָמֵי עֹנִי לַיְלָה עָצְמַי נִקַּר מֵעָלָי׃
לֹא יִשְׁכָּבוּן׃ בְּרָב כֹּחַ יִתְחַפָּשׂ לְבוּשִׁי כְּפִי כְּתֹנְתִּי יַאַזְרֵנִי׃
הִרְנִי לַחֹמֶר וָאֶתְמַשֵּׁל כָּעָפָר וָאֹפֶר׃ אֲשַׁוַּע אֵלֶיךָ וְלֹא תַעֲנֵנִי עָמַדְתִּי וַתִּתְבֹּנֶן בִּי׃
תֵּהָפֵךְ לְאַכְזָר לִי בְּעֹצֶם יָדֶךָ תִּשְׂטְמֵנִי׃ תִּשָּׂאֵנִי אֶל רוּחַ תַּרְכִּיבֵנִי וְתִמֹגְגֵנִי תֻּשִׁיָּה׃
כִּי יָדַעְתִּי מָוֶת תְּשִׁיבֵנִי וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חָי׃ אַךְ לֹא בְעִי יִשְׁלַח יָד אִם בְּפִידוֹ לְהֶן שׁוּעַ אִם שַׁלַּח׃
לֹא בָכֵיתִי לְקֹשֶׁה יוֹם עָגְמָה נַפְשִׁי לָאֶבְיוֹן׃ כִּי טוֹב קִוִּיתִי וַיָּבֹא רָע וְאַיִחָלָה לְאוֹר וַיָּבֹא אֹפֶל׃
מֵעַי רֻתְּחוּ וְלֹא דָמּוּ קִדְּמוּנִי יְמֵי עֹנִי׃ קֹדֵר הִלַּכְתִּי בְלֹא חַמָּה קַמְתִּי בַקָּהָל אֲשַׁוַּע׃
אָח הָיִיתִי לְתַנִּים וְרֵעַ לִבְנוֹת יַעֲנָה׃ עוֹרִי שָׁחַר מֵעָלָי וְעַצְמִי חָרָה מִנִּי חֹרֶב׃
וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים׃

Cap. xxxi

בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינָי וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל בְּתוּלָה׃

'sentibus delitias g computabant. b Filii i stultorū k & m ignobiliū & n in o terra permit p nō parētes. r Nunc in s eorū cāticū versus t sū: u & fact v sum w eis x in y puerbiū. z Abominātur me & a longe fugiunt b a me: c & facie meā d cōspuere e non f verē tur. b Pharetrā g ei suā i apuit k & afflixit me l & frenū posuit in os meū. o Ad p dexteram q orientis calamitatis mee ilico r surrexerūt: o pedes meos s subuerterunt: u oppresserūt q si fluctib v semitis suis. a Dissipaueŕt b itinera mea: c isidiati sunt mihi & d pualuerūt: & e nō fuit f qui ferret auxilium. b Quasi rupto muro & i aperta ianua k irruerūt sup me: & l ad meas m miserias n deuoluti sunt. o Redact p sū in q mihilū. r Abstulit s q si vēt t desiderū meum u & velut nubes x ptrāsiit y salus mea. z Nūc aūt a in me metipso b marcescit c aia mea & d possidēt me e dies f afflictionis. g Nocte b os meū i pforatur doloribus: k & q me comedunt m non n dormiūt. o In multitudine eo x q cōsumitur r vestimentū meū: s q si capitio t tunice u succixerūt me. x Cōpatus sū y luto: z & assimilat a sū b fauille b & cineri. c Clamo b ad te c & nō f exaudies me: g sto b & respicis i me. k Mutat a es m mihi l in crudelē & n iduritia o manus tue p aduersaris mihi. q Eleuasti me: & q si r sī s vētū t ponēs u eli sisti me x valide. z Scio a qa b morti b trades me: c vbi d cōstituta e ē dom f oi g viuēti. g Verūtri h nō ad i cōsumptionē eorū k emittis l manū tuā: & m si n corruerint ipse p saluabis. e Flebā quōdā r sup eo q afflictus erat: & s cōpatiebatur t aia mea u paupi. c Expectabā b bona a & veneŕt mihi c mala: f pstola bar g lucē b & eruperūt i tenebre. k Interiora mea l efferbuerūt m absq; vlla n requ e: o puenerūt me p dies q afflictiōis. r Merens s icedebā t sine u furore: x cō surgēs: y i turba z clamabā. a Fr b fui c draconū: d & soci e struthionū g Cutis mea h de nigrata ē i sup me: k & ossa mea l aruerūt m p n caumate. Versa o ē p in luctū q cithara mea: r & organū meū s in vocē t flentium. 31. Epigi a fedus c cū oculis meis: d vt ne c cogitarem quidē r de g virgine.

in medio būsonātiū clamabūt. q sub sarmētis agrestib o ei uebāt. stultor p filiū r ignobiliū nomē r gīa extin ctū a terra: nūc āt citthara ego sū cor: r me σμιθίοι ἀπὸ γῆς, νυνὶ δὲ κιθάρα ἐγώ ἐιμι αὐτῶν, καὶ ἐμὲ puerbiū habēt. abominati sūt āt me recedētes lō θρύλημα ἔχουσιν. ἐβδελύξαντο δέ με ἀπὸσάντες μα ge: ab āt facie mea nō abstinuerūt sputum. κράν, ἀπὸ δὲ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον. cū apuisset eū pharetrā suā afflixit me: r frenū ἀνοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέ με, καὶ χαλινὸν faciei mee emisit. ad dextrā germi τοῦ προσώπου μου ἐξαπέστειλεν. ἐπὶ δεξιῶν βλα nis insurrexerūt: pedes ei extēdit: r viā fe σοῦ ἐπαγέσησαν, πόδας αὐτοῦ ἐξέτεινεν, καὶ ὡδοποί cit in me semitas pditionis cor. attritesūt ησεν ἐπ' ἐμὲ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν. ἐξετρίβησαν semite mee: exuit eū meā stolā: sagittis su τρίβοι μου, ἐξέδυσε γάρ μου τὴν στολήν, βέλεσιν αὐ is iaculat q est me. vsus est āt me vt vult: in τοῦ κατηκόντισέ με. κέχρηται δέ μου ὡς βούλεται, ἐν dolozib p cōpact q sus. reuertunt āt mei dolores: abi ὀδύναις πέφυρμαι. ἐπιστρέφονται δέ μου αἱ ὀδύναι, ὥσ it mea spes q̄si vēt r: r sicut nebula χετό μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα, καὶ ὥσπερ νέφος ἡ salus mea. r nūc in me effundet aīa mea: σωτηρία μου. καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου, habēt āt me dies dolorū. nocte āt ossa mea cō ἔχουσι δέ με ἡμέραι ὀδυνῶν. νυκτὶ δὲ τὰ ὀστᾶ μου συγ bulta sunt: at nerui mei dissoluti sūt. in multa fortitudie κέκαυται, τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέλυται. ἐν πολλῇ ἰσχύϊ apprehēdit mea vestimētū: sicut circūdorale ἐπελάβετό μου τῆς στολῆς, ὥσπερ τὸ περιζόμιον τοῦ tunice mee circūdederūt me: reputasti āt me sicut lutū: in χιτῶνός μου περιέσχον με, ἤγησαι δέ με ὅσα πηλῶ, ἐν terra r cinere mea pars. clamaui āt ad te r nō γῇ καὶ σποδῷ μου ἡ μερίς. κέκραγα δὲ πρός σε καὶ οὐκ audis me: steterūt r p̄sideraueŕt me. insultasti āt mihi ἀκούεις μου, ἔστησαν καὶ κατενόησάν με. ἐπέβης δέ μοι crudelit: manu potēti me x beraſti ordinasti āt ἀνελεημόνως, χειρὶ κραταιᾷ με ἐμαστίγωσας ἔταξας δέ mihi i dolozib p: r eiecisti me a salute: nos μοι ἐν ὀδύναις, καὶ ἀπέρριψάς με ἀπὸ σωτηρίας. δι ui l ēm q moze me cōterret: dom p ēm omni mor δι' ἃ γὰρ ὅτι θάνατός με ἐκτρίψει, οἰκία γὰρ παντὶ ἀν tali terra. vtinā. n. possem meipm cape τῷ γῇ. εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἐμαυτὸν διαχειρίσα re: aut deprecat r saltē alīū: r faciet mihi hoc. ego σαι, ἢ δηπείς γε ἑτέρου, καὶ ποιήσει μοι τοῦτο. ἐγὼ āt sup oī impotēte fleui: gemui āt vidēs ho δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἔκλαυσα, ἐστέναξα δὲ ἰδὼν ἄν minē in necessitatib p. ego expectās bona: ecce occurre δρα ἐν ἀνάγκαις. ἐγὼ ἐπέχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήντη rūt mihi magis dies malor. venter me efferbuit r σάν μοι μᾶλλον ἡμέραι κακῶν. ἡ κοιλία μου ἐξέζεσε καὶ nō tacebit: pūenerūt me dies paupertatis. ge οὐ σιωπήσεται, πρεοέφθασάν με ἡμέραι πτωχείας. ἐγὼ mēs ambulo sine furore steti āt in pgregatiōe νων πορεύομαι ἄνευ θυμοῦ, ἔστηκα δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ κε clamās. frater fui sirenū: amic q aūt struthio κραγώς. ἀδελφὸς γέγονα σειρήνων. ἑταῖρος δὲ στρου nū. cutis mea obtenebrata ē valde: at ossa mea θῶν. ὁ δέρμα μου ἐσκότωται μεγάλως, τὰ δὲ ὀστᾶ μου pre ardore. cuasit in luctū mea citthara: at ἀπὸ καύματος. ἀπέβη εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα, ὁ δὲ psalmus me o in fletū mihi. ψαλμός μου εἰς κλαυθμὸν ἐμοί. Cap. xxi

Pedus posui oculis meis: r nō Διαθήκην ἐδέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ οὐ intelligā sup virginem.
συνήσω ἐπὶ παρθένῳ. ∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

τ dā diuisit deus desup: τ hereditas sufficiēti ex
καὶ τί ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἀπάνωθεν, καὶ κληρονομία ἱκανοῦ ἐξ
altissimis: ve pditio iniquo τ abalienatio
ὑψίστων; οὐαὶ ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ καὶ ἀποστροφὴ
Pro. 1.d. Infra. 34.c. facietibus iniquitatē. nōne ipe videbit viā meā: τ
τοῖς ποιοῦσιν ἀνομίαν. οὐχὶ αὐτὸς ὄψεται ὁδούς μου, καὶ
oēs gressus meos enūerabit: si āt fui ambu
πάντα τὰ διαβήματά μου ἐξαριθμήσεται; εἰ δὲ μήν πεπο
lāo cū scurris: si āt τ festinauit. pes
φενδώκος μετὰ γελοιαστῶν, εἰ δὲ καὶ ἔσπουδακεν ὁ πούς
meus in dolū. appēsus sū. n. in statera iusta: sciuit āt deo
μου εἰς δόλον· ἔσταμαι γὰρ ἐν ζυγῷ δικαίῳ, εἴδετε δὲ ὁ κύ
min: in iustitiā meā. si declinauit pes meus de via
ριος τὴν ἀδικίαν μου. εἰ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου ἐκ τῆς ὁδοῦ
si āt τ oculū secutū est cor meū: si āt τ
εἰ δὲ καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπηκολούθησεν ἡ καρδία μου, εἰ δὲ κὰν
manib⁹ meis tetigi dona. serā igit τ alij co
ταῖς χερσί μου ἥψαμην δώρων. σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φά
medāt: erradicat⁹ aūt sim sup terrā. si aūt secutū est
γοισαν, ἄρριζος δὲ φυοίμην ἐπὶ γῆς. εἰ δὲ ἐξηκολούθησεν ἡ
B cor meū mulierē viri alteri⁹: si τ insidiator
καρδία μου γυναικὶ ἀνδρὸς ἑτέρου, εἰ καὶ ἐγκάθετος
fui ad ostia eius. placeat igit τ vxor mea
ἐγενόμην ἐπὶ θύρας αὐτῆς. ἀρέσαι ἄρα καὶ ἡ γυνή μου
alij: at pauli mei hūilient. furor eī tre
ἑτέρῳ, τὰ δὲ ἐναντία μου ταπεινωσείν. θυμὸς γὰρ ὀργῆς
irretētibilis: ptaminare viri vxorē. ignis eī est
ἀκατάσχετος, ὁ μιᾶναι ἀνδρὸς γυναῖκα· πῦρ γάρ ἐστι
cōburens in oibus mēbris. cui vtiq; supueherit a ra
καιόμενον ἐπὶ πάντων τῶν μελῶν, οὐδ' ἂν ἐπέλθοι ἐκ ῥι
C dicib⁹ pdidit. si aūt τ vile habui iudiciū serui
ζῶν ἀπώλεσεν, εἰ δὲ καὶ ἐφαύλισα κρῖμα θεράποντός
Luce. 16.a. mei aut ancille: disceptantib⁹ illis aduersū me. qd eī fa
μου ἢ θεραπαίνης, κρινομένων αὐτῶν πρός με· τί γὰρ ποι
ciā cū ingsitionē mei faciet dns: si āt τ specu
λήσω ἐὰν ἐτάσῃ μου ποιήσεται ὁ κύριος, ἐὰν δὲ καὶ ἐπι
latione: qđ respōsuꝰ faciā: nunqd nō vt
σκοπήν, τίνα ἀποκρίσιν ποιήσομαι; πότερον οὐχ ὡς
τ ego fact⁹ sū in vtero: τ illi facti sunt. ipotē
καὶ ἐγὼ ἐγενόμην ἐν γαστρί, καὶ ἐκεῖνοι γεγόνασιν· ἀδύνα
tes āt vsu quēq; habuerūt nō frustrati sūt: vidue āt
τοι δὲ χρείαν ἦν ποτε ἔιχον οὐκ ἀπέτυχον, χήρας δὲ
oculū nō tabefeci: si āt τ bucellā meā comedi
μὴ ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα, εἰ δὲ καὶ μὴν ψωμόν μου ἔφαγον
sol⁹: τ nō pupillū ptcipē feci ex ea. qm̄ ab adole
μόνος, καὶ οὐχὶ ὀρφανῷ μετέδωκα ἐξ αὐτοῦ· ὅτι ἐκ νεότη
D scētia mea enutriui vt pat: τ de vtero matris vedu
τός μου ἐξέτρεφον ὡς πατήρ, καὶ ἐκ γαστρὸς μητρὸς ὡδή
C ri. si āt τ desperi nudū pcūtē: τ nō
γησα. εἰ δὲ καὶ ὑπερεῖδον γυμνὸν ἀπολλύμενον, καὶ οὐκ
vestiui: impotētes āt si nō bñdixerūt mihi: ab āt tōsura
ἀμφίεσα, ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ ἠυλόγησάν με, ἀπὸ δὲ κουρᾶς
agnoꝝ meoꝝ calefacti sūt hūeri eoꝝ: si leuaui pupillo
ἀμνῶν μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὦμοι αὐτῶν, εἰ ἐπῆρα ὀρφανῷ
manū cōfidēs qm̄ multa mihi auxiliatio adest. rece
χεῖρα, πεποιθὼς ὅτι πολλή μοι βοήθεια περίεστιν. ἀπο
dat igit hūer⁹ me⁹ a iunctura: at brachiū meū
σαίη ἄρα ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς κλειδός, ὁ δὲ βραχίων μου
a cubito meo ꝑfringat: timor eī dīi cō
ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνός μου συντριβείη· φόβος γὰρ κυρίου συ
tinuit me τ a captione ei⁹ nō ferā. si
νέχε με καὶ ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐκ ὑποίσω· εἰ
ordinaui aut fortitudinē meā: si āt τ lapide ptioso fidu
ἔταξα χρυσίον ἰσχύν μου, εἰ δὲ καὶ λίθῳ πολυτελεῖ ἐπε
tiā habui: si āt τ letat⁹ sum multis diuitijs mihi eri
ποίησα, εἰ δὲ καὶ ἠυφράνθην πολλοῦ πλούτου μοι γε
nientib⁹: si āt τ in innūerabilib⁹ posui manū meā.
νομένου, εἰ δὲ καὶ ἐπ' ἀναριθμήτοις ἔθεμην χεῖρά μου·
aut nō video qđē solē lucentē deficientē:
ἢ οὐχ ὁρῶ μὲν ἥλιον ὅταν ἐπιφαύσκοντα ἐκλείποντα,
lunā aūt deficientē. nō eī in eis est:
σελήνην δὲ φθείρουσαν. οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς ἐστι, ꝏꝏ

Trāsla.B.Vie.

[b]Quā enī [i]partē hēret in
me[k] de[l]? desup: [m]& heredi
tatē [n]opṡ [o]de excelsis? [p]Nū
qd nō [q] perditio ē [r]iniquo
[s]& alienatio [t]operātibus
[u]iniustitiā? [v]Nōne [w]ipse [x]cō
siderat [a]vias meas: [b]& cū
ctos [c]gressus meos [d]dinu
merat? [e]Si [f]ābulaui [g]in [h]va
nitate [i]& festinauit [k] i dolo
[m]pes me? [n]appendat me
[o]in statera [p] iusta: [q]& sciat
[r]de [s]? simplicitatē meā. [t]Si
[x]declinauit [y]gressus meus
[z]de [a]via: [b]& si [c]secutus est
[c]oculus me? [c]cor meum:
[f]& si in manibus meis [g]ad
hesit [h]macula: [i]seram ꝏ
[k]& alius [l]comedat: [m]& p
genies mea [n] erradiçetur.
[o]Si [p] decepta est [q]cor meū
[r]super [s] muliere: [t]& si ad
[u]ostiū [v]amici mei [w]insidiat
sum: [x]scortū [y]alterius [z]sit
[a]vxor mea: [b]& super illam
[c]incuruentur [c] alii. [d] Hoc
[f]enim [g] nefas est [h]& [k] iní
quitas [l] maxima: ꝏꝏ
[m]ignis [n]vsq; ad [o] perditio
nem [p]deuorans ꝏꝏꝏ
[q]& oīa [r] erradicās [s] genimi
na. [t]Si [u]contempsi subire
[x]iudiciū cū [y]seruo meo [z]&
ancilla mea: [a]cū discepta
ret [b]aduersū me. [c] Quid eī
[d]faciā [e]cū [f]surrexerit ad iu
dicā dū [g]de? [h]& cū [i]qsierit:
[k]qd [l]rñdebo illi? [m]Nūquid
nō [n]in vtero [o]fecit me [p]q &
illū [q]opatus ē: [r]& formauit
me [s]in vulua [t]vnus? [u]Si [x]ne
gauī [y]qd volebā [z]paupib⁹
[a]& oculos [b]vidue [c]expecta
re feci. [d]Si comedi [e]bucellā
meā [f]sol?: [g]& nō [h]comedit
[i]pupillus [k]ex ea: [l]qa [m]ab in
fantia mea [n] creuit mecū
[o]misatio: [p]& de vtero [q] ma
tris mee [r]egressa ē mecū.
[s]Si [t]despexi [u]p̄tereuntē [x]eo
q nō habuerit [y]idumentū:
[z]& absq; [a]ꝺpimento [b] pau
perē. [c]Si [d]nō [e] bñdixerunt
mihi [f]latera eius: [g]& de vel
leribꝰ [h]oniū mearū [i]calefa
ctus ē. [k]Si [l] leuaui [m]supꝰ pu
pillū [n]manū meā: ēt [o]cū [p]vi
derē [q]me [r]in porta [s]supio
rē: [t]hūerus me? [u]a iūctura
sua [x]cadat: [y]& brachiū me
um [z]cū suis ossib⁹ [a]cōfrin
gatur. Semp [b]eī q̄si tume
tes [c]sup me fluctus [d]timui
[e]deū: [f]& pōdus eiꝰ [g] ferre
[h]nō [i]potui. [k]Si [l] putaui [m]au
rū [n]robur meū [o]& obrizo
[p]dixi [q]fiducia mea. [r]Si [s]leta
tus sum super [t]multis ꝏ
[u]diuitiis meis: [x]& qa [y]pluri
ma [z]repit [a]manꝰ mea. [b] Si
[c]vidi [d]solem [e]cū [f] fulgeret:
[g]& lunā [h]incedentē [i] clare:

Ter.he.Job.xxxi.Pūtiua.heb.

[g]עֲלֵה	[h]וּמָה [i]חֵלֶק [k]אֱלוֹהַּ [l]מִמָּעַל [m] וְנַחֲלַת
[n]רוּם	[o]שַׁדַּי [p]מִמְּרוֹמִים: [q]הֲלֹא [r]אֵיד [s]לְעַוָּל
[t]רָאָה	[u]וְנֵכָר [x]לְפֹעֲלֵי [y]אָוֶן: [z]הֲלֹא [a]הוּא [b]יִרְאֶה
[c]סֻפַּר	[d]דְּרָכָי [e]וְכָל [f]צְעָדַי [g]יִסְפּוֹר: [h]אִם [i]הָלַכְתִּי
[k]חוּשׁ [l]רָמָה	[m]עִם [n]שָׁוְא [o] וַתַּחַשׁ [p]עַל [q]מִרְמָה [r]רַגְלִי:
[s]שָׁקַל [t]אֵזֶן	[u]יִשְׁקְלֵנִי [x] בְּמֹאזְנֵי [y] צֶדֶק [z] וְיֵדַע
[a]תֻּמָּם [b]נָמַהּ	[c]אֱלוֹהַּ [d] תֻּמָּתִי: [e]אִם [f] תָּטָה [g] אַשֻּׁרִי
[h]מְן	[i]מִנִּי [k] הַדָּרֶךְ [l] וְאַחַר [m] עֵינַי [n] הָלַךְ
[o]מאם [p]זָרַע	[q]לִבִּי [r]וּבְכַפַּי [s] דָּבַק [t]מאום: [u]אֶזְרְעָה
[x]אָכַל [y]יצא	[z]וְאַחֵר [a]יֹאכַל [b]וְצֶאֱצָאַי [c]יְשֹׁרָשׁוּ:
[d]שָׁרַשׁ [e]בָּתָה	[f]אִם [g]נִפְתָּה [h]לִבִּי [i]עַל [k]אִשָּׁה [l]וְעַל
[m]אִישׁ [n]רָעָה	[o]פֶּתַח [p]רֵעִי [q] אָרָבְתִּי: [r]תִּטְחַן [s]לְאַחֵר
[t]טָחַן	[u]אִשְׁתִּי [x]וְעָלֶיהָ [y]יִכְרְעוּן [z]אֲחֵרִין:
[a]כָּרַע	[b]כִּי [c]הִוא [d]זִמָּה [e]וְהִוא [f]עָוֹן [g]פְּלִילִים:
[h]תָּמַם [i]כָּלַל	[k]כִּי [l] אֵשׁ [m]הִיא [n]עַד [o]אֲבַדּוֹן [p]תֹּאכֵל
[q]בּוא [r]מָאַס	[s]וּבְכָל [t]תְּבוּאָתִי [u]תְּשָׁרֵשׁ: [x]אִם [y]אֶמְאַס
[z]שָׁפַט [a]אָמָה	[b]מִשְׁפַּט [c]עַבְדִּי [d]וַאֲמָתִי [e] בְּרִבָם [f]עִמָּדִי:
[g]רוּב [h]עָשָׂה	[i]וּמָה [k]אֶעֱשֶׂה [l]כִּי [m]יָקוּם [n] אֵל [o] וְכִי
[p]קום [q]פָּקַד	[r]יִפְקֹד [s]מָה [t]אֲשִׁיבֶנּוּ: [u] הֲלֹא [x]בַּבֶּטֶן
[y]שׁוּב	[z]עָשַׂנִי [a]עֹשֵׂהוּ [b] וַיְכֻנֵנוּ [c]בָּרֶחֶם [d]אֶחָד:
[e]עָשָׂה [f]כּוֹן	[g]אִם [h]אֶמְנַע [i]מַחְפֵּץ [k]דַּלִּים [l]וְעֵינֵי [m]אַלְמָנָה
[n]כָּלָה	[o]אֲכַלֶּה: [p] וְאֹכַל [q]פִּתִּי [r]לְבַדִּי [s] וְלֹא
[t]בָּרַד [u]יָתוֹם	[x]אָכַל [y]יָתוֹם [z]מִמֶּנָּה: [a]כִּי [b]מִנְּעוּרַי [c]גְּדָלַנִי
[d]נָעַר [e]נָהָה	[f]כְּאָב [g] וּמִבֶּטֶן [h]אִמִּי [i]אֲנָחֶנָּה: [k]אִם
[l]רָאָה [m]אָבַד	[n]אֶרְאֶה [o]אוֹבֵד [p]מִבְּלִי [q]לְבוּשׁ [r] וְאֵין
[s]בָּלִיָּשׁ	[t]כְּסוּת [u]לָאֶבְיוֹן: [x]אִם [y]לֹא [z]בֵּרְכוּנִי
[a]כָּסָה [b]אָבָה	[c]חֲלָצָיו [d] וּמִגֵּז [e]כְּבָשַׂי [f] יִתְחַמָּם: [g]אִם
[h]חָמַם	[i]הֲנִיפוֹתִי [k] עַל [l] יָתוֹם [m] יָדִי [n] כִּי
[o]נוף	[p]אֶרְאֶה [q]בַּשַּׁעַר [r] עֶזְרָתִי: [s] כְּתֵפִי
[t]נָפַל [u]זָרַע	[x]מִשִּׁכְמָה [y]תִּפּוֹל [z] וְאָזְרְעִי [a]מִקָּנָה
[b]שָׁבַר	[c]תִּשָּׁבֵר: [d]כִּי [e]פַחַד [f]אֵלַי [g]אֵיד [h]אֵל
[i]נָשָׂא [k]יָכֹל	[l]וּמִשְּׂאֵתוֹ [m]לֹא [n]אוּכָל: [o]אִם [p]שַׂמְתִּי
[q]שׂוּם	[r]זָהָב [s]כִּסְלִי [t] וְלַכֶּתֶם [u] אָמַרְתִּי
[x]בָּטַח	[y]מִבְטָחִי: [z]אִם [a]אֶשְׂמַח [b] כִּי [c] רַב
[d]בָּצַר	[e]חֵילִי [f] וְכִי [g]כַבִּיר [h]מָצְאָה [i]יָדִי: [k]אִם
[l]הָלַךְ	[m]אֶרְאֶה [n]אוֹר [o]כִּי [p]יָהֵל [q]וְיָרֵחַ [r]יָקָר [s]הוֹלֵךְ:

Universidad de Deusto
Biblioteca

וַיִּפְתַּ֣ח בַּסַּתָּ֣ר לִבִּ֑י וַתִּשֹּׁ֖ק יָדִ֣י
לְפִ֥י׃ אַ֤ם הוּא֙ עָוֹ֣ן פְּלִילִ֔י כִּי֙ מִחַ֣שְׁתִּי
לָאֵ֖ל מִמָּ֑עַל אִם־אֶשְׁמַ֖ח בְּפִיד
שֶׁנַּ֣א אִ֔וֹר וְהִתְעָרְרָ֥תִי כִּי־מָצָ֖אוֹ
רָ֑עַ וְלֹא־נָתַ֣תִּי לַחֲטֹ֔א חִכִּ֖י לִשְׁאֹלָ֥ה
בְּאָלָ֑ה נַפְשׁ֗וֹ וְאִם־לֹ֥א אָמְר֖וּ
מְתֵ֣י אָהֳלִ֑י מִי־יִתֵּ֖ן מִבְּשָׂר֥וֹ לֹ֖א
נִשְׂבָּֽעְנוּ׃ בַּחוּץ֮ לֹ֤א יָלִ֪ין גֵּ֫ר דַּלְתַ֥י
לְאֹרַ֥ח אֶפְתָּ֑ח אִם־כִּסִּ֖יתִי כְּאָדָ֣ם
פִּשָׁעַ֑י לִטְמֹ֥ן בְּחִבִּ֖י עֲוֹנִ֣י׃ כִּי
אֶעָרוֹץ֮ הָמוֹן־רַ֪בִּ֫ים וּבוּז֥ מִשְׁפָּח֑וֹת
יְחִיתֵ֑נִי וָאֶדֹם֮ לֹא־אֵצֵ֪א פֶּ֫תַח׃
מִי־יִתֶּן־לִ֥י שֹׁמֵ֑עַ לִ֤י חֶ֥ן תָּ֖וִי שַׁדַּ֣י
יַעֲנֵ֑נִי וְסֵ֥פֶר כָּתַ֖ב אִ֣ישׁ רִיבִֽי׃
אִם־לֹ֣א עַ֭ל שִׁכְמִ֣י אֶשָּׂאֶ֑נּוּ
אֲעַנְדֶ֥נּוּ עֲטָר֖וֹת לִֽי׃ מִסְפַּ֣ר צְעָדַ֣י
אַגִּידֶ֑נּוּ כְּמוֹ־נָגִ֥יד אַקְרֵבֶ֖נּוּ׃
אִם־עָלַ֣י אַדָּמָ֣תִי תִזְעָ֑ק וְיַחַ֖ד
תְּלָמֶ֣יהָ יִבְכָּיֽוּן׃ אִם־כֹּ֭חַ אָכַ֣לְתִּי
בְלִי־כָ֑סֶף וְנֶ֥פֶשׁ בְּעָלֶ֖יהָ הִכְאָֽבְתִּי׃
תַּ֤חַת חִטָּה֙ יֵצֵ֣א חוֹחַ֔ וְתַ֖חַת שְׂעֹרָ֑ה
בָּאְשָׁ֗ה תַּ֣מּוּ דִבְרֵ֥י אִיּֽוֹב׃

וַיִּשְׁבְּת֣וּ שְׁלֹשֶׁת֮ הָאֲנָשִׁ֪ים הָ֫אֵ֥לֶּה מֵֽעֲנ֥וֹת אֶת־אִיּ֑וֹב
כִּי־הוּא֥ צַדִּ֖יק בְּעֵינָֽיו׃ וַיִּֽחַר־
אַ֭ף אֱלִיה֣וּא בֶּן־בַּרַכְאֵ֣ל הַבּ֑וּזִי
מִמִּשְׁפַּ֥חַת רָ֝֗ם בְּאִיּ֥וֹב חָרָ֥ה אַפּ֑וֹ
עַל־צַדְּק֥וֹ נַפְשׁ֗וֹ מֵאֱלֹהִֽים׃
וּבִשְׁלֹשֶׁ֣ת רֵעָ֣יו חָרָ֣ה אַפּ֑וֹ עַל־
אֲשֶׁ֤ר לֹא־מָ֖צְאוּ מַעֲנֶ֣ה וַיַּרְשִׁ֣יעוּ
אֶת־אִיּֽוֹב׃ וֶאֱלִיה֣וּא חִכָּ֣ה אֶת־אִיּ֑וֹב
בִּדְבָרִ֥ים כִּי־זְקֵנִ֖ים הֵ֣מָּה מִמֶּֽנּוּ
לְיָמִֽים׃ וַיַּ֗רְא אֱלִיה֫וּא כִּי־אֵ֣ין
מַעֲנֶ֣ה בְּפִ֣י שְׁלֹשֶׁת֮ הָאֲנָשִׁים֒
וַיִּֽחַר־אַ֣ף אֱלִיה֣וּא בֶּן־
בַּרַכְאֵ֣ל הַבּ֑וּזִי וַיֹּ֥אמַר צָעִ֥יר אֲנִי־

Cap.xxxij

וְאַתֶּ֣ם יְשִׁישִׁ֣ים עַל־כֵּ֭ן יָרֵ֣אתִי
וָאִמְנָ֣ע מֵחַוֺּ֣ת דֵּעִ֑י אָמַ֥רְתִּי יָ֝מִ֗ים
יְדַבֵּ֥ר וְרֹ֣ב שָׁנִ֣ים יוֹדִ֣יעוּ חָכְמָֽה׃
אָכֵ֗ן רוּחַ֮ הִ֤יא בֶּאֱנ֫וֹשׁ וְנִשְׁמַ֣ת שַׁ֭דַּי
תְּבִינֵֽם׃ לֹא־רַבִּ֥ים יֶחְכָּ֑מוּ וְלֹ֖א זְקֵנִ֣ים
יָבִ֣ינוּ מִשְׁפָּֽט׃ לָכֵ֤ן אָ֭מַרְתִּי שִׁמְעָ֣ה
לִ֑י אַחֲוֶ֖ה דֵּעִ֣י גַּם־אָֽנִי׃ הִנֵּ֤ה
חִכִּ֪יתִי לְמִלֶּ֫יכֶ֥ם אַאֲזִ֣ין לְתַבֻּנֹתֵיכֶ֑ם
עַד־תִּ֝בְחֹ֗נוּן מָ֣ה תָּמֻֽרוּ׃ וְאֵלֶ֥יכֶם
אֲשַׁ֑עֲרָה הִנֵּ֥ה אֵ֝֗ין לְאִיּ֥וֹב מוֹכִ֑יחַ
אֲ֝שֶׁ֗ר מִכֶּ֥ם לְאִמְרָֽיו׃ פֶּן־תֹּאמְר֗וּ
מָ֭צָאנוּ חָכְמָ֑ה אֵ֥ל יִדְּפֶ֖נּוּ לֹא־אִֽישׁ׃
וְלֹא־עָרַ֣ךְ אֵ֭לַי מִלִּ֑ין וּבְאִמְרֵיכֶ֖ם
לֹ֣א אֲשִׁיבֶֽנּוּ׃ חַ֭תּוּ לֹא־הֶעְתִּ֣יקוּ
מִלִּ֑ים מֵ֝֗עוֹדָם נָעְתָ֥ה מֵהֶֽם׃
הֲ֭חִכִּיתִי כִּ֣י לֹא־דִבְּר֑וּ כִּ֥י עָ֝מְד֗וּ
לֹא־עוֹד֥ תָּֽשְׁבוּ מִלִּֽים׃ אַ֭ף אֲנִ֣י
אֶחֱלֶ֑ק חֶלְקִ֥י אֲ֝נִ֗י אֹמָֽר׃ כִּ֤י
מָלֵ֪תִי מִלִּ֫ים אָנֹ֥כִי בִּ֑י תְּ֝לָחֲצֵ֗נִי
רוּחַ֥ בִּטְנִֽי׃ הִנֵּ֤ה בִ֭טְנִי כְּיַ֣יִן
לֹא־פָתוּחַ֑ כְּ֝א֗וֹבוֹת חֲדָשִׁ֥ים יִבָּקֵֽעַ׃
אֲדַבְּרָ֣ה וְ֭יִרְוַח לִ֑י אֶפְתַּ֥ח שְׂ֝פָתַ֗י
וְאֶעֱנֶֽה׃ אַל־נָ֭א אֶשָּׂ֣א פְנֵי־אִ֑ישׁ
וְאֶל־אֵ֥ל לֹ֝֗א אַכְנֶ֥ה אָדָֽם׃ כִּ֤י
לֹ֣א יָדַ֣עְתִּי אַכְנֶ֑ה כִּ֖מְעָ֣ט יִשָּׂאֵֽנִי
עֹשִֽׂי׃

אַךְ־שִׁמְעָ֣ה נָ֭א אִיּ֣וֹב מִלָּתִ֑י וְ֝כָל־
דְּבָרַ֗י הַאֲזִֽינָה׃ הִנֵּ֤ה נָא֙ פָּתַ֣חְתִּי
פִ֔י דִּבְּרָ֥ה לְשׁוֹנִ֖י בְּחִכִּֽי׃
יְשָׁרִ֣ים אֲמָרַ֣י לִבִּ֑י וְדַ֥עַת שְׂ֝פָתַ֗י
בָּרוּ־יֹדֵֽעוּ׃ רוּחַ֣ אֵ֭ל עָשָׂ֑תְנִי וְנִשְׁמַ֖ת
שַׁדַּ֣י תְּחַיֵּֽנִי׃ אִם־יָכֹ֣לְתָּ הָ֭שִׁיבָה
עָרְכָ֣ה לְפָנַ֑י הִ֝תְיַצָּ֗ב׃ הִנֵּ֤ה אֲנִ֣י
כְפִֽיךָ־אֵ֑ל מִ֝חֹמֶ֗ר אֲנִ֣י קָרַֽצְתִּי׃
הִנֵּ֤ה אֵ֣ימָתִ֣י לֹא־תְבַעֶ֑תְךָ וְ֝אֻלִּ֗י
כָּבְדִ֣י לֹא־יִכָּבֵֽד׃ אַ֤ךְ דִּ֭בַּרְתָּ בְּאָזְנָ֑י
וְק֖וֹל מִלִּ֣ין אֶשְׁמָֽע׃ זַכּ֣וֹתִי אָ֭נִי
בְּלִי־פָ֑שַׁע חַ֖ף וְלֹא־עָ֣וֹן לִֽי׃
תְּ֭עֹנוֹת עָלַ֣י מָצָ֑א יַחְשְׁבֵ֖נִי לוֹ֣
לְאוֹיֵֽב׃ יָשִׂ֣ם בַּסַּ֣ד רַגְלָ֑י יִ֝שְׁמֹ֗ר כָּל־
אָרְחֹתָֽי׃ הִנֵּ֤ה זֹ֭את לֹא־צָדַ֣קְתָּ
אֶעֱנֶ֑ךָּ כִּ֖י גָּד֣וֹל אֱלֹ֣הַּ מֵאֱנֽוֹשׁ׃
לָמָּ֣ה אֵלָ֣יו רִ֑בְתָּ כִּ֤י כָל־דְּ֝בָרָ֗יו לֹ֣א
יַעֲנֶֽה׃ כִּ֤י בְ֭אַחַת יְדַבֵּ֣ר אֵ֑ל וּ֝בִשְׁנִ֗ית
לֹא־יִשְׁנֶֽה׃ בַּחֲלוֹם֮ חֶזְיוֹן־לָ֪יְלָה֫
בִּנְפֹ֣ל תַּרְדֵּמָ֣ה עַל־אֲנָשִׁ֑ים בִּ֝תְנוּמ֗וֹת
עַל־מִשְׁכָּֽב׃ אָ֤ז יִגְלֶה־אֹ֨זֶן֙ אֲנָשִׁ֔ים
וּבְמוּסָרָ֖ם יַחְתֹּֽם׃ לְהָשִׁ֣יב אָדָ֣ם
מֵֽעֲשֵׂ֑הוּ וּגְבֶ֖ר מִגֵּ֣ו יְכַסֶּֽה׃
יַחְשֹׂ֣ךְ נַ֭פְשׁוֹ מִשָּׁ֑חַת וְחַיָּת֖וֹ מֵעֲב֣וֹר
בְּשָׁלַ֣ח׃ יִסּ֣וֹר גַּם־מַכְאֹ֣ב עַל־מִשְׁכָּב֑וֹ
וְרִ֖ב עֲצָמָ֣יו אֵיתָֽן׃ וַתְּעַ֣ב לַ֭חְמוֹ
חַיִּ֑ים וְנַפְשׁ֖וֹ מַטְעַמֵּ֣י תַאֲוָֽה׃
כָּל־בְּשָׂר֥וֹ כָלָ֑ה וְ֝עַצְמ֗וֹת לֹ֣א
רֻאּ֑וּ וַתִּגַּ֖שְׁנָה עַצְמוֹתָ֣יו לֹ֣א רֻאּֽוּ׃
וַתִּקְרַ֣ב לַשַּׁ֣חַת נַפְשׁ֑וֹ וְ֝חַיָּת֗וֹ
לַמְמִתִֽים׃ אִם־יֵ֤שׁ עָלָ֨יו֙ מַלְאָ֣ךְ
לִ֔יץ אֶחָ֥ד מִנִּ֖י אָ֑לֶף לְהַגִּ֣יד
לְאָדָ֣ם יָשְׁרֽוֹ׃ וַיְחָנֵ֥נוֹ וַיֹּ֗אמֶר פְּדֵ֣הוּ
מֵרֶ֣דֶת שָׁ֑חַת מָ֝צָ֗אתִי כֹּֽפֶר׃
רָטְפ֣וּ בְשָׂר֣וֹ מִנֹּ֑עַר יָ֝שׁ֗וּב לִימֵ֥י
עֲלוּמָֽיו׃ יֶעְתַּ֣ר אֶל־אֱל֣וֹהַּ וַיִּרְצֵ֑הוּ
וַיַּ֥רְא פָּנָ֖יו בִּתְרוּעָ֑ה וַיָּ֖שֶׁב לֶאֱנ֣וֹשׁ
צִדְקָתֽוֹ׃ יָשֹׁ֣ר עַל־אֲנָשִׁ֣ים וְאָמַ֗ר חָטָ֤אתִי
וְֽהַיָּשָׁר֙ עִוִּ֣יתִי וְלֹא־שָׁ֣וָה לִֽי׃
פָּדָ֣ה נַפְשִׁ֣י מֵעֲב֣וֹר בְּשָׁלַ֑ח וְ֝חַיָּתִ֗י
בָּא֥וֹר תִּרְאֶֽה׃ הִנֵּ֤ה כָל־אֵ֨לֶּה֙ יִפְעַ֣ל
אֵ֔ל פְּעָמִ֥ים שָׁל֖וֹשׁ עִם־גָּֽבֶר׃
לְהָשִׁ֣יב נַפְשׁ֣וֹ מִשָּׁ֑חַת לְ֝הָאִ֗יר בְּא֣וֹר
הַחַיִּֽים׃ הַקְשֵׁ֣ב אֵלַ֣י אִיּ֣וֹב שִׁמְעֵ֑נִי
הַ֝חֲרֵ֗שׁ וַאֲנִ֥י אֲדַבֵּֽרָה׃ אִם־אֵ֥ין
אֲמָרִ֗ים הַ֭שִׁיבֵנִי דַּבֵּ֣ר כִּֽי־צָדַ֑קְתִּי
אִם־אַ֥תָּה אַל־תַּ֝עֲנֵ֗נִי חָפַ֥צְתִּי צְדָֽקְךָ׃
וְאִם־אַ֥יִן אַתָּ֗ה הַ֭שְׁמִיעֵנִי חָכְמָֽה׃

"et letatū ē" in abscōdito
°cor meū: P & oſculatus sū
qmanū meā ore meo: q te
"iniqtas maxia: r & negatio cōtra deū balti ſſimū.
cSi gauiſus sum ad ruinā
eius qui me oderat: s & ex
ultaui qui inueniſſet eum
malū. t Nō ei" ddi" ad pec
candū guttur meū: P vt ex
peterē qmaledicens aiam
eius. Si non "dixerunt
viri tabernaculi mei: qs
sdet de carnibus eius vt
°saturemur: c Foris non
mãsit peregrinus: t oſtiū
meū viatori patuit. " Si
"abscondi ° quaſi homo
Ppctm meū: & qcelaui in ſi
nu meo iniqtatē meā. Si
"expaui ad multitudinē
rnimiā: & deſpectio pro
pinquorū terruit me: c &
non magis tacui: b nec egreſſus sum oſtiū. s Quis
mihi tribuat auditorē:
"vt" deſideriū meū audiat° omps: q & librū ſcribat
ipse q iudicat: "vt in hu
mero meo portē illum &
circundē illū q ſi coronā
mihi. Per ſingl os grad
meos pronunciabo illū:
& q ſi principi offerā eū.
t Si "aduerſum me" terra
mea clamat: P & cum ipſa
qſulci ei deflent. s Si fructus eius "comedi ∞∞∞∞
xabsq pecunia: & animā
°agricolarū eius afflixi:
c p frumēto coriatur mihi tribulus s & p hordeo
tſpina. k Finita sunt verba
"iob. 32.

OMiſerunt autē tres
viri isti reſpondere
siob: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
beo q iustus ſibi videretur. " Et iratus ∞∞∞∞∞∞∞
"indignatus est heliu filius barachel buzites ∞∞
°de cognatiōe ram. x Iratus est aūt "aduerſus iob:
zeo q iustum se esse diceret coram deo. ∞∞∞∞∞∞
bPorro aduerſū amicos
eius indignatus est: beo q
"nō inueniſſent "rſiōne
rōnabilē: "ſed tantūmodo
°condēnaſſent iob. Igitur heliu expectauit iob
"loquentem: xeo q ſenio
res essent qui loqbantur.
cCum autem vidiſſet q
∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
tres reſpondere non potuiſſent: : ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
tiratus est vehementer.
"Reſpondēsq heliu filio
qbarachel buzites: dixit.
cIunior" sum ∞∞∞∞∞∞∞

τ ſi deceptū ē" latenꝫ cor meū: ſi aũt τ manū meā
κὰι ἐπεφάτησέν λάθρα ἡ καρδία μου, εἰ δὲ κὰι χεῖρά μου
imponēs in ore meo oſculat ſū. τ hoc mihi igit
ἐπῆκεις ἐπὶ σώματί μου ἐφίλησα. κὰι τοῦτό μοι ἄρα
iniquitas maxima cōputet: qñ mentit ſū corā do
ἀνομία ἡ μεγίστη λογισθείη, ὅτι ἐψευσάμην ἑναντι κυ
mino altiſſimo. ſi aũt τ gaudēs faci ſū ruina
ρίου τοῦ ὑψίστου. εἰ δὲ κὰι ἐπιχαρὴς ἐγενόμην πτώματι
inimicoꝝ meoꝝ. τ dixit cor meū ieuge: audiat igit
ἐχθρῶν μου. κὰι εἶπεν ἡ καρδία μου ἔυγε, ἀκούσαι ἄρα
auris mea maledictionē meā. diuulger aũt igit a popu
τὸ οὖς μου τὴν κατάραν μου. θρυληθείην δὲ ἄρα ὑπὸ λα
lo meo male affect: ſi aũt τ ſepe dixerūt ancil
οῦ μου κακούμενος, εἰ δὲ κὰι πολλάκις εἶπαν οἱ θερά
le mee: qs daret nobis de carnib ei ſatura
παιναί μου, τίς ἂν δῴη ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐμπλη
ri: valde me vtili exñte: foris aũt nō mansit pe
σθῆναι; λίαν μου χρησοῦ ὄντος, ἔξω δὲ οὐκ ηὐλίζετο ξέ
grin. at hoſtiū meū omni ventēti patuit. ſi aũt τ ci
νος, ἡ δὲ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι ἠνέωκτο. εἰ δὲ κὰι ἀκ
peccaueri inuite abſcōdi pctūm meū: nō em
μαρτὼν ἀκουσίως ἔκρυψα τὴν ἁμαρτίαν μου, οὐ γὰρ
auerti multitudinē turbe: vt nō eloquerer co
ἐπτόησα πολυοχλίαν πλήθους, τοῦ μὴ ἐξαγορεῦσαι ἐνώ
rā eis. ſi aũt τ egreſſ impotentē exire ho
πιον αὐτῶν. εἰ δὲ κὰι ἔιασα ἀδύνατον ἐξελθεῖν τὴν θύ
ſtiū meū ſinu vacuo. qs det audiētē me. manū aũt
ραν μου κάτω κενῶ. τίς δῴη ἀκούοντά μου. χεῖρα δὲ
dñt ſi nō timuerā? ſyngraphū aũt qd habui cōtra
κυρίου εἰ μὴ ἐδεδοίκειν; συγγραφὴν δὲ ἣν εἶχον κατὰ
ēgnpiā in hūmeris circūponens corona legebā. τ
τινος ἐπῶμοις ἂν περιθέμενος σέφανον ἀναγίνωσκον. κὰι
ſi nō ſcindēs illud reddidi: nihil accipiēs a deb
εἰ μὴ ῥήξας αὐτὴν ἀπέδωκα, οὐδὲν λαβὼν παρὰ χρεω
tore. ſi in me aliqñ terra gemuit: ſi aũt τ
φειλέτου. εἰ ἐπ' ἐμοὶ ποτὲ ἡ γῆ ἐστέναξεν, εἰ δὲ κὰι οἱ
ſulci ei fleuerūt vna. ſi aũt τ forti
αὔλακες αὐτῆς ἔκλαυσαν ὁμοθυμαδόν. εἰ δὲ κὰι τὴν ἰσ
tudinē ei comedi ſol ſine ptio: ſi aũt τ aiaz do
χὴν αὐτῆς ἔφαγον μόνος ἄνευ τιμῆς, εἰ δὲ κὰι ψυχὴν κυ
mini terre apḥētēs afflixi: pro tritico igit egrediaꝫ
ρίου τῆς γῆς ἐκλαβὼν ἐλυώπησα, ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθοι
mihi vrtica: pro aũt ordeo ſpina. τ ceſſauit
μοι κνίδη, ἀντὶ δὲ κριθῆς βάτος. κὰι ἐπαύσατο
iob a verbis.
ἰὼβ ῥήμασιν. Ca.32.

ACcuerũt aūt τ tres amici ei aplī pīra-
Ησύχασαν δὲ κὰι οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἔτι αὐτῷ A
dicere iob: erat em̄ iob iust cozā eis. irat est aūt
πεῖν ἰὼβ, ἦν γὰρ ἰὼβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν. ὠργίσθη δὲ
eliu fili barachiel buzites de cognatione arā:
ἐλιοὺ ὁ τοῦ βαραχιὴλ ὁ βουζίτης ἐκ τῆς συγγενείας ἀράμ,
austitidis regionis. irat est aūt aduerſū iob valde: eo
τῆς αὐσιτίδος χώρας. ὠργίσθη δὲ τῷ ἰὼβ σφόδρα, διό
q ostēdit se iuſtū cozā dño. τ pro
τι ἀπεφήνεν ἑαυτὸν δίκαιον ἐναντίον τοῦ κυρίου. κὰι κατὰ
tres aūt amicos irat est valde: qm̄ nō pote
τῶν τριῶν δὲ φίλων ὠργίσθη σφόδρα. ὅτι οὐκ ἠδυνάσθη
rūt respōdere pīraria iob: τ posuerūt ip̄m esse
σαν ἀποκριθῆναι ἀντίθετα ἰὼβ, κὰι ἔδοξεν αὐτὸν εἶναι
impiū. eliu aūt expectauit dare respōsionē iob. qm̄
ἀσεβῆ. ἐλιοὺ δὲ ὑπέμενε δοῦναι ἀπόκρισιν ἰὼβ. ὅτι
seniores eo sunt dieb. τ vidit eliu
πρεσβύτεροι αὐτοῦ εἰσὶν ἡμέραις. κὰι ἔιδεν ἐλιοὺ B
q nō est respōsū in ore triū viroꝝ:
ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν στόματι τῶν τριῶν ἀνδρῶν,
τ iratꝰ est furoꝝ ei. respōdens aūt eliu fili
κὰι ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ. ὑπολαβὼν δὲ ἐλιοὺ ὁ τοῦ
barachiel buzites dixit: iunioꝝ qdē sum
βαραχιὴλ ὁ βουζίτης εἶπεν, νεώτερος μέν εἰμι ∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

tpe: vos āt estis seniores. iccirco tacui
τῷ χρόνῳ, ὑμεῖς δὲ ἐστε πρεσβύτεροι. διὸ ἡσύχασα
timēs vobis renūciare meā scientiā.
φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἐμαυτοῦ ἐπιστήμην.
3.13.4. viri āt nō tpe est loquēs: in multis aūtānis
ἔτη δὲ οὐχ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἐν πολλοῖς δὲ ἔτε
nō nouerūt sapiam: sed spūs est in hoīb⁹
σιν οὐκ οἴδασι σοφίαν, ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς·
C ispiratio aūt oipotēns q̄ docet. nō lōge=
πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσα· οὐχ οἱ πολυ=
ni sunt saptētes: neq; snes norūt iudiciū. ideo
χρόνιοί εἰσι σοφοί, οὐδ' οἱ γέροντες οἴδασι κρίμα· διὸ
dixi: audite me t nūciabo vobis q̄ noui. auribꝰ
εἶπα, ἀκούσατέ μου καὶ ἀναγγελῶ ὑμῖν ἃ οἶδα· ἐνωτί
pcipite mea verba: dicā eīs vobis audiētibꝰ vsq;
ζεσθέ μου τὰ ῥήματα, ἕως παρ' ὑμῶν ἀκουόντων ἄχρι
quo scrutemini sꝫmones. t vsq; ad vos intelligā: t ec=
οὗ ἐτάσητε λόγους. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω, καὶ ἰδοὺ
ce nō fuit tpī iob redarguēs: respōdens eiꝰ
οὐκ ἦν τῷ Ἰὼβ ἐλέγχων, ἀνταποκρινόμενος αὐτοῦ
verba ex vobis. ne dicatis inuenimꝰ sapiam do=
ῥήματα ἐξ ὑμῶν· ἵνα μὴ εἴπητε εὕρομεν σοφίαν κυ=
mino addētes: hoi āt cōmissistis loqui
ρίῳ πρὸς ἄνθρωπον δὲ ἐπετρέψατε λαλῆσαι
talia verba. timuerūt nō respōderunt āpliꝰ:
τοιαῦτα ῥήματα. ἐπτοήθησαν οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι,
D antiqs fecerūt ex tpis sꝫmones. expectaui: nō eīs locu
ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους· ὑπέμεινα, οὐ παρ' ἐλά=
tisti: qīs steterūt: nō respōderūt. respōdens
λησαν, ὅτι ἔσησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν· ὑπολαβὼν
āt eliu dicit: rursꝰ loquar. plenus eīs sum ver
δὲ ἐλιοὺ λέγει, πάλιν λαλήσω· πλήρης γάρ εἰμι ῥή=
bis: pdit eīs me spūs vteri: at vē
μάτων, ὀλέκει γάρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρός· ἢ δὲ γα
ter meꝰ sicut vter musti feruēs ligatꝰ: t si
στήρ μου ὥσπερ ἀσκὸς γλεύκους ζέων δεδεμένος, καὶ ὡσ
cut follis fabri ferrarij ruptus. loquar vt requie=
περ φυσητὴρ χαλκέως ἐρρηγώς· λαλήσω ἵνα ἀναπαύ
scā cū aperi labia: holeꝫ eīs nō vere
σωμαι ἀνοίξας τὰ χείλη, ἄνθρωπον γὰρ οὐ μὴ ἀίσχυ
bor. dnetiā neq; mortalē nō reuereboꝫ: nō eīs scio
θῶ· ἀλλὰ μὴ οὐ δὲ βροτὸν οὐ μὴ ἐντραπῶ, οὐ γὰρ ἐπί
mirari psonās: si āt nō: t me tince
ραμαι θαυμάσαι πρόσωπον, εἰ δὲ μή, καὶ ἐμὲ σῆτες
comedāt.
κατέδονται.

Ca.33.

A Eruntū audi iob verba mea:
Πλὴν οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἄκουσον Ἰὼβ τὰ ῥήματά μου,
t sꝫmonē auribꝰ pcipe meū. ecce eīs aperui os meū:
καὶ λαλιὰν ἐνωτίζου μου. ἰδοὺ γὰρ ἤνοιξα τὸ στόμα μου,
e locuta est ligua mea: mundū meū cor ver
καὶ ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά μου, καθαρὰ μου ἡ καρδία ῥή
bis: itellectus āt labioꝝ meoꝝ mūda cogitabit. spiri
ματι, σύνεσις δὲ χειλέων μου καθαρὰ νοήσει. πνεῦ=
tus diuinꝰ q̄ fecit me: spiraculū āt oipotētis est
μα θεῖον τὸ ποιῆσάν με, πνοὴ δὲ παντοκράτορός ἐστιν
voces me. si potueris: da mihi respōsuꝫ:
ἡ διδάσκουσά με· ἐὰν δύνῃ, δός μοι ἀπόκρισιν,
ad hec expecta: sta ante me: et ego ante te.
πρὸς ταῦτα ὑπόμεινον, στῆθι κατ' ἐμέ, κἀγὼ κατὰ σέ.
de luto pfectus es tu sicut t ego: de co
ἐκ πηλοῦ διῃρτισαι σὺ ὡς καὶ ἐγώ, ἐκ τοῦ αὐ=
B dē pfecti sumus. nō timoꝫ mei te stupefaciet.
τοῦ διῃρτίσμεθα. οὐχ ὁ φόβος μου σε ἐκθαμβήσει,
neq; manus mea grauis erit in te: sed dixisti
οὐδὲ ἡ χείρ μου βαρεῖα ἔσαι ἐπὶ σοί, πλὴν εἶπας

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

B

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

ꝫtempore: rvos autem sanctiquiores. a Idcirco ∞∞∞
c demisso capite b verit⁹ sū
g vobis c indicare r meā sen=
tentiā. b Sperabā ei q̄ etas
plixior k loq̄retur: l & m an=
norū multitudo n doceret
o sapiētiam. p Sed vt video
q spūs r est s in hoibus: t & in
spiratio u oipotētis x dat in=
telligētiā. r Non s sunt t lon
geui s sapiētes: b nec senes
c intelligunt b iudicium.
c Ideo r dicam g audite ∞∞∞
h me: t ostēdam vobis l etiā
m ego k meam sapientiam.
e Expectaui n enim p sermo
nes vestros: q audiui ∞∞∞
s prudentiā vr̄am. r Donec
u discceptaremini x ꝫmoni=
bus vr̄is: t & donec putabā
vos aliqd dicere: c cōsidera
bā. a Sed vt video b nō est q
possit arguere c iob: & c rn̄
dere g ex vobis r ꝫmonibus
eius. b Ne forte l dicatis: h in
uenim⁹ l sapiam: m de n pie
cit eū o nō p hō. q Nihil l locu
tus est o mihi: a & ego r non
u ꝫm ꝫmōes vr̄os r rn̄debo
illi. 3 Extimuerūt: a nec b rn̄
derūt c vltra: p abstulerūt q̄q;
c a sc r eloquia. b Q̄n īgi=
tur g expectaui: & l nō k sunt
locuti: m steterūt: n nec o rn̄
derunt k vltra: q rn̄debo r &
s ego r ptē meā: & u ostendā
x scictiā meā. b Plen⁹ suꝫ s ei
c sermonibus: & o coarctat
me c spūs r vteri mei. g En
b venter me⁹ quasi mustū
h absq; l spiraculo qd m lagū
culas n nouas o dirūpit. p Lo
quar q & respirabo paulu
lum: p aperiam r labia mea
u & respondebo. r Non ∞
3 accipiam a personā b viri:
c & deum b homini n non ∞
c equabo. 3 Nescio r enī quā
diu l subsistā: & k si post h mo
dicum l tollat me m factor
meus. 33.

H Vdi a igitur b iob c elo=
quia mea: r & omnes
g sermones meos b ausculta.
l Ecce l aperui ∞∞∞∞∞
m os meū: n loqutur o lingua
mea p i faucib⁹ meis. q Sim
plici r corde meo a ꝫmones
mei: t & sciam u labia mea
x puram loquētur. g Spūs
b dei c fecit me: b & spiraculū
c oipotētis r viuificauit me.
g Si b potes r respōde mihi &
l aduersus facie meā m con=
siste. n Ecce & o me ∞∞∞∞∞
p sicut & te fecit q de⁹: & r de
eodem r luto u ego t q̄q; g for
mat⁹ sum. x Verūtn r mira
culū meū a nō b te terreat:
c & eloquētia mea r non r sit
b tibi r grauis. b Dixisti u ergo

ויש ישׁ
ימים יָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן
ירא חָוָה זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחֹות דֵּעִי אֶתְכֶם׃
ידע דִּבֵּר אֲמַרְתִּי יָמִים יְדַבֵּרוּ וְרֹב שָׁנִים
שנה תֹּדִיעוּ חָכְמָה׃ אֲכֵן רוּחַ הִיא
אנש בֶּן וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם׃
רבב חָכָם לֹא רַבִּים יֶחְכָּמוּ וְזִקֵנִים יָבִינוּ
שפט מִשְׁפָּט׃ לָכֵן אָמַרְתִּי שִׁמְעָה
ידע לִי אֲחַוֶּה דֵּעִי אַף אָנִי׃ הֵן
חול אֶחֱלְתִּי לְדִבְרֵיכֶם אֶזֶן עַד
בין תְּבוּנֹתֵיכֶם עַד תַּחְקְרוּן מִלִּין׃
מלל וְעֲדֵיכֶם אֶתְבּוֹנָן וְהִנֵּה אֵין לְאִיּוֹב
יכח מוֹכִיחַ עֹנֶה אֲמָרָיו מִכֶּם׃ פֶּן
תאמרו תֹּאמְרוּ מָצָאנוּ חָכְמָה אֵל יִדְּפֶנּוּ
לא לֹא אִישׁ׃ וְלֹא עָרַךְ אֵלַי מִלִּין
שוב וְאַתֶּם לֹא אֶשְׁיבֶנּוּ׃ לֹא חַתּוּ
ענה עָנוּ עוֹד הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּין׃
והלך וְהוֹחַלְתִּי כִּי לֹא יְדַבֵּרוּ כִּי עָמְדוּ
לא לֹא עָנוּ עוֹד הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּין׃
חלל וְהוֹחַלְתִּי כִּי לֹא יְדַבֵּרוּ כִּי עָמְדוּ
לא לֹא עָנוּ עוֹד הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּין׃
חלל וְהוֹחַלְתִּי כִּי לֹא יְדַבֵּרוּ כִּי עָמְדוּ
אחה דֵּעִי אַף אָנִי׃ כִּי מָלֵתִי
צוק מִלִּין הֲצִיקַתְנִי רוּחַ בִּטְנִי׃ הִנֵּה
בטן בִּטְנִי כְּיַיִן לֹא יִפָּתֵחַ נְאֻבוֹת
פתח חֲדָשִׁים יִבָּקַע׃ אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח
בקע רֶוַח לִי אֶפְתַּח שְׂפָתַי וְאֶעֱנֶה׃ אַל נָא
פתח שפה אֶשָּׂא פְנֵי אִישׁ וְאֶל אָדָם לֹא
נשא פנה אֲכַנֶּה׃ כִּי לֹא יָדַעְתִּי אֲכַנֶּה כִּמְעַט
כנה יִשָּׂאֵנִי עֹשֵׂנִי׃
עשה
Ca.xxxiij וְאוּלָם שִׁמְעָ נָא אִיּוֹב אֶת מִלַּי וְכָל
דבר דְּבָרַי הַאֲזִינָה׃ הִנֵּה נָא פָּתַחְתִּי
פה פִּי דִּבֶּרָה לְשׁוֹנִי בְּחִכִּי׃ יָשֶׁר
חיך יְרַע לִבִּי אֲמָרַי וְדַעַת שְׂפָתַי בָּרוּר
שפה בָּרַר מִלֵּלוּ׃ רוּחַ אֵל עָשָׂתְנִי וְנִשְׁמַת
חיה שַׁדַּי תְּחַיֵּנִי׃ אִם תּוּכַל הֲשִׁיבֵנִי
שוב עֲרָכָה לְפָנַי הִתְיַצָּבָה׃ הֵן אֲנִי
כְּפִיךָ לָאֵל מֵחֹמֶר קֳרַצְתִּי גַּם
אים אֲנִי׃ הִנֵּה אֵמָתִי לֹא תְבַעֶתֶךָ
כבד וְאַכְפִּי עָלֶיךָ לֹא יִכְבָּד׃ אַךְ אָמַרְתָּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

בְּאָזְנָי׃ וְקוֹל מִלִּין אֶשְׁמָע׃ זֶךְ	in auríbus meis:ʰ& vocē verborū tuorū audiui.	in auríbꝰ meis.vocē ☧boꝝ tuoꝝ audíui. qm̄ dícis mē
אֲנִי בְלִי פָּשַׁע חָף אָנֹכִי וְלֹא	Mūdus sū ego & absq; delictoꝛ imaculatꝰ:ꝛ& nō	ἐν ὠσὶν μου. φωνὴν ῥημάτων σου ἀκήκοα. ὅτι λέγεις κα=
עָוֹן לִי׃ הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא	estᵘ iniqtasˣ in me.ꝛQuia qr̄elasᵃ in meᵇ repit: ideo	θαρός εἰμι ἀνὲυ ἁμαρτιῶν, ἀμεμπτός γάρ εἰμι, οὐ μὴν ἀνό=
יַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לוֹ׃ יָשִׂם בַּסַּד	arbítratus estᶜ me inimi= cū sibi.ꝛ Posuitᵈ in neruo pedes meos :ꝛcustodiuit	τατέ φεϲι:accusationē ἀτ ϱtra me ἰnuenit.arbitratᵛ ē ἀt me sicut μισα, μέμφιν δὲ κατ' ἐμοῦ ἔυρεν. ἤγκλισέ δέ με ὡσπερ
רַגְלָי יִשְׁמֹר כָּל אָרְחֹתָי׃ הֵן זֹאת	pedes meos :ꝛcustodiuit ᵏoēs ꝛsemitas meas.ˡ Hoc	aduersariū. posuit ātꝫ in ligno meū pedē: custodiuit ātꝫ
לֹא צָדַקְתָּ אֶעֱנֶךָּ כִּי יִרְבֶּה אֱלוֹהַּ	estᵐ ergo in quoⁿ nōᵖ es iu stificatᵠ. Rn̄debo tibi :ꝛqa maior sitꝛ deᵛ hoie.ꝛ Ad=	ὑπεναντίον. ἔθετο δὲ ἐν ξύλῳ μου τὸν πόδα, ἐφύλαξε δὲ
מֵאֱנוֹשׁ׃ מַדּוּעַ אֵלָיו רִיבוֹתָ כִּי	uersus eumꝫ cōtendis :ᵠq nonʳ adᵇ omn̄iaᶜ verba re=	vias meas oēs. q̄mō ergo dicis iustꝰ sū: ꝛ
כָל דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה׃ כִּי בְאַחַת	sponderit tibi.ᵇ Semel oo ꝛloquitur ᵇdeus:ꝛ& secun=	τὰς ὁδούς μου πάσας. πῶς γὰρ λέγεις δίκαιός εἰμι, καὶ
יְדַבֵּר אֵל וּבִשְׁתַּיִם לֹא יְשׁוּרֶנָּה׃	do idipsum ᵐnon ⁿrepetit.	nō exaudiuit me: eternꝰ ergo est suplor hoibꝰ. di
בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה	ºPer sōmū inᵖ vísioneᵍ no cturna :ꝛqn̄ irruitᵉ sopor	ὐκ ἐπακήκοέ μου; αἰώνιος γάρ ἐϲιν ὁ ἐπαίρω βροτῶν. λέ=
עַל אֲנָשִׁים בְּתְנוּמוֹת עַלי	ꝛsuperⁿ homines:&ˣ dor= miunt ꝛin oooooooooooo	γεις ἀτ cur iustitie mee nō exaudiuit oē ver
מִשְׁכָּב׃ אָז יְגַלֶּה אֹזֶן אֲנָשִׁים	ꝛlectulo.ᵃ Tuncᵇ aperitᶜ au resᵒ virorum: oooooooo	γεις δὲ διατί τῆς δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοε πᾶν ῥῆ
וּבְמוֹסָרָם יַחְתֹּם׃ לְהָסִיר אָדָם	ꝛ& erudiens eos ꝛinstruit	μα; ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ
מַעֲשֵׂהוּ וְגֵוֶה מִגֶּבֶר יְכַסֶּה׃ יַחְשֹׂךְ	disciplina:ᵍ vt auertat ᵇho mineᵗ ab his q̄ fecit:ᵇ&ᵐ li= beretꝛ eū deᵏ ſupbia"eruēs	ἰσομνίῳ aut ἰ meditatiōe nocturna:aut sicut cū tncidat gra=
נַפְשׁוֹ מִבִּי שַׁחַת וְחַיָּתוֹ מַעֲבַר	ºaīam eius ᵖaᵍcorruptiōe ꝛ& vitā illiusᵍ vt nō trāſcat	ἐνύπνιον ἢέν μελέτῃ νυχτερινῇ, ἢ ὡς ὅταν ἐπιπίπτῃ δει=
בַּשַּׁלַח׃ וְהוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ	ꝛin gladiū.ᵘ Increpat q̄q; ꝛper dolorem ꝛin ꝛlectulo:	uis timoꝛ supꝛ hoies. in dormitationibꝰ in cubili: tūc
וְרוֹב עֲצָמָיו אֵתָן׃ וְזָהֲמַתּוּ חַיָּתוֹ	ꝛ& oīaᵇ ossa eiꝰᶜ marcesce re facit.ᵈ Aboīabilis ei fit	νὸς φόβος ἐπ' ἀνθρώπους. ἐπὶ πυϱαγμάτων ἐπὶ κοίτης, τότε
לֶחֶם נַפְשׁוֹ מַאֲכַל תַּאֲוָה׃ יִכְלוּ	ꝛinᵉ vita ſuaᵉ panisᵍ& aīe illiꝰ ᵇcibus anteᵗ desiderabilis.	reuelat mentē hoim in specieb⁹ timoris talib⁹
בָשָׂרוֹ מֵרְאִי וְשִׁפּוּ עַצְמֹתָיו לֹא	ᵏTabescet ꝛ caro eius:ⁿ & ºossa q̄ tecta fuerātⁿ nuda= būtur.ꝛ Appropinquabit	ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων ἐν ἕιδεσι φόβου τοιούτοις
רָאוּ זָרוּ לַשַּׁחַת נַפְשׁוֹ וְחַיָּתוֹ	ᵖcorruptioniᵍ aīa eius :ᵘ& vita illiusᵏ mortiferis.ꝛ Si	illis exterruit. auertat hoiez de iniustitia:
לַמְמִתִים׃ אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ	ꝛfuerit ᵃ pro eo ᵇ angelus ꝛloquēsᵒ vnusᶜ deꝛ milib⁹:	αὐτοῖς ἐξεφόβησεν. ἀπορρέψαι ἄνθρωποι ἐξ ἀδικίας, τὸ
מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לְאָדָם	ᵍ vt annunciet ᵇ homínis ꝛequitatē :ᵏ mi ſebitur ei?: ꝛ& dicet.ᵐ Libera eumⁿ vt	at coꝛp⁹ eiꝰ a ruina liberauit. pepercit ātꝫ δὲ σῶμα αὐτῆ ἀπὸ πτώματος ἐῤῥύσατο. ἐφείσατο δὲ
יִשְׁרוֹ׃ וַיְחֻנֶּנּוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵהוּ	nō deſcēdat inᶜ corruptio nē:ᵖ inueni in quo eiᵍ pro pitier.ꝛ Cōſumpta ē ᵉcaro	aie eiꝰ a morte: ꝛ nō cadere ipm in
מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹפֶר׃ רָטְפַשׁ	eius ꝛa ſuppliciis:ⁿ reuerta turꝛ ad dies ꝛ adoleſcentie	τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου, καὶ μὴ πεσεῖν αὐτὸν ἐν
בָּשָׂרוֹ מִנֹּעַר יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו׃	ſue.ꝛ Dēpcabitur ᵇ deūᶜ & placabilis ei eꝛit:ᵒ& vide=	bello. rursus ātꝫ ἰcrepauit illū in mollicie in cubili:
יֶעְתַּר אֶל אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ וַיַּרְא פָּנָיו	bitᶜ faciē eiusᶠ in iubilo:ᵍ& reddetᵇ hoiꝫ iuſticiā ſuam.	πολέμω. πάλιν δὲ ἤλεγξεν αὐτὸν ἐν μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης,
בִּתְרוּעָה וַיָּשֶׁב לָאָנוֹשׁ צִדְקָתוֹ׃	ʰRespiciet ᵐ hoíes :ⁿ& dí= cet.ᵒ Peccauiᵖ & vereᵠ deli quí:ꝛ& vtᵉ eram dignᵖ ꝛnō	ꝛ multitudinē oſſiū eiᵖ ſbilitauit.oē ātꝫ comeſtibile frumēti nō
יָשַׁר עַל אֲנָשִׁים וַיֹּאמֶר חָטָאתִי	recepí.ᵘ Liberautᶜ animā ſuāᶠ ne pgeretᵗ in interitū:	καὶ πλῆθος ὀσῶν αὐτοῦ ἐνάρκησε. πᾶν δὲ βρωτὸν σίτου οὐ
וְיָשָׁר הָעִוִּיתִי וְלֹא שָׁוָה לִי׃ פָּדָה	ᵍsed viuesᵇ lucemᶜ videret. ºEcceᶠ hecᶜ oiaᵍ operatur ᵇdeusᵏ tribusᶦ viciſsᵏ per	possit accipere: ꝛ aia eiᵖ cibū deſi
נַפְשׁוֹ מֵעֲבֹר בַּשַּׁלַח וְחַיָּתוֹ בָּאוֹר	ᵐſingulos:ⁿ vt reuocet oo ºanímas eorumᵖ aᵠcorru ptioneᶜ & illuminetᵉ luce	derabit. ἁυσῃ putreſcāt eiᵖ carnes: ꝛ oſtēdat
תִּרְאֶה׃ הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל	ᶠviuēntium.ᵘ Attendeᵏ iob & ᵏaudiᶦ me: oooooooooo	θυμήσει ἕως ἂν σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ σάρκες, καὶ ἀποδείξῃ τὰ
פְּעָמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר׃ לְהָשִׁיב	ᵉtaceᵇ dum egoᶜ loquor. ᵖSi autēᶜ habes qd loq̄ris: ᵍrespondemihi.ʰ Loque	ὀσᾶ αὐτοῦ κενά. ἤγγισε δὲ εἰς θάνατον αὐτοῦ ἡ ψυχή, ἡδὲ
נַפְשׁוֹ מִבִּי שַׁחַת לֵאוֹר בְּאוֹר	ꝛvolo ꝛenim oooooooo	vita eiꝰ in iferno.ſi fuerit mille angeli mortiferi:
הַחַיִּים׃ הַקְשֵׁב אִיּוֹב שְׁמַע לִי		ζωὴ αὐτοῦ ἐν ἅδῃ. ἐὰν ὦσι χίλιοι ἄγγελοι θανατηφόροι,
הַחֲרֵשׁ וַאֲנִכִי אֲדַבֵּר׃ אִם יֵשׁ		ὀὐ coꝛ nō vulnerabit eū. ſi cogitauerit coꝛde reuer=
מִלִּין הֲשִׁיבֵנִי דַּבֵּר כִּי חָפַצְתִּי		ἐις αὐτῶν οὐ μὴ τρώσει αὐτόν. ἐὰν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιϲρα
		ti ad dñm: renūciet ātꝫ hoi ſuā accuſationē
		φῆναι πρὸς κύριον, ἀναγγείλῃ δὲ ἀνθρώπῳ τὴν ἑαυτῆ μέμψιν
		at iniqtatē eiᵖ oſtdat:reſiſtet vt nō cadat ipe in
		τὴν δὲ ἀνομίαν αὐτῆ δείξῃ, ἀνθέξεται τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτὸν εἰς
		moꝛtē. reiuueneſcere faciet ātꝫ eiᵖ coꝛpᵖ: ſicut vnctionē in pa=
		θάνατον. ἀναγεώσει δὲ αὐτῆ τὸ σῶμα, ὥσπερ ἀλοιφὴν ἐπὶ τα
		rietē: at oſſa eiᵖ implebit medulla.mollificabit eiᵖ
		χου, τὰ δὲ ὀσᾶ αὐτῆ ἐμπλήσει μυελοῦ. ἀπαλυνεῖ αὐτῆ τὰς
		carnes ſicut puuli: reſtituet ātꝫ eū virū fa=
		σάρκας ὡσπερ νηπίου, ἀποκατασήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέν
		tū in hoibꝰ. depcatᵖ ātꝫ dñz ꝛ accepta ei
		τα ἐν ἀνθρώποις. εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον καὶ δεκτὰ αὐτῶ
		erūt: ingrediet ātꝫ vultu puro cū enarratione.ſed
		ἔσαι, εἰσελεύσεται δὲ πρόσωπα καθαρῶ σὺν ἐξηγορία. ἀποδώ
		det ātꝫ hoibꝰ iuſtitiā: poſtea tñc accuſabit ho
		σει δὲ ἀνθρώποις δικαιοσύνην, εἶτα τότε ἀποκρίνεται αὐ
		mo ipe ſcipm dices: q̄liꝰ ficiebā: ꝛ nō digna ſeru
		θρωπος ἀυτὸς ἑαυτῶ λέγων, οἷα συνετέλουν, καὶ οὐκ ἄξια ἠ
		tatꝰ ē me q̄ peccauī: libera aīam meā ne pgat in inte
		ταϲέ με ὧν ἠμαρτον, σῶσον ψυχήν μου ἵ μὴ ἐλθεῖν εἰς δια
		ritū: ꝛ vita mea lucē videbit. ecce hec oia opa
		φθοράν, καὶ ἡ ζωή μου φῶς ὄψεται. ἰδοὺ ταῦτα πάντα ἐρ=
		tur fortis vias tres cū viro. ſed liberauit
		γάζεται ὁ ἰσχυρὸς ὁδοὺς τρεῖς μετὰ ἀνδρός. ἀλλ' ἐῤῥύσατο τὴν
		aīam meā de moꝛte: vt vita mea in luce laudet eū.
		ψυχήν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ ζωή μου ἐν φωτὶ αἰνῆ αὐτόν.
		auribꝰ pcipe iob ꝛ audi me. obmuteſce: ꝛ ego ſū lo
		ἐνωτίζου ἰὼβ καὶ ἄκουέ μου. κώφευσον, καὶ ἐγώ εἰμι λαλή
		qꝛar.ſi eſt tibi ꝛmo reſpōde mihi: loquere: volo eñ
		σω. εἰ ἔϲι σοι λόγος ἀποκρίνῃτί μοι, λάλησον, θέλω γὰρ

Universidad de Deusto
Biblioteca

iustũ esse te. si ãt nõ: tu audi me: obmutesce: τ διδάξω σε σοφίαν.

Ca.34.

A Ελ δὲ ὠλαβὼν εἶπεν λέγει, ἀκούσατέ μου σοφοί, eruditi auribꝰ pcipite bonũ. qm̃ auris ſmones pro ἐπισάμενοι ἐνωτίζεσθε τὸ καλόν. ὅτι οὖς λόγους δοκιμᾶ bat: τ guttur guſtat eſcã. iudiciũ elegimꝰ ipis: ζει, καὶ λάρυγξ γεύεται βρῶσιν. κρίσιν ἑλόμεθα ἑαυ cognoſcamꝰ in medio ipoꝝ: qõ bonũ qm̃ dixit τοῖς, γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν, ὅτι καλὸν ὅτι εἴρηκεν Iob iuſtꝰ ſum. dñs amouit meũ iudiciũ. mẽ ἰὼβ δίκαιός εἰμι. ὁ κύριος ἀπήλλαξέ μου τὸ κρῖμα. ἐ tit̃ eſt ãt iudicio meo: violẽta ſagitta mea ſine ψεύσατο δὲ τῷ κρίματί μου, βίαιον τὸ βέλος μου ἄνευ iniuſtitia. ꝗs vir vt Iob. bibẽs ſubſannationẽ ſicut ἀδικίας. τίς ἀνὴρ ὥσπερ ἰὼβ, πίνων μυκτηρισμὸν ὥσπερ aquã. ꝗ nõ peccauit neq; impiꝰ fuit: neq; oino comũica ὕδωρ. οὐχ ἁμαρτὼν οὐ δὲ ἀσεβήσας, οὐδ᾽ ὅλως κοινωνή uit cũ factiẽtibꝰ iniqua vt ambularet cũ σας μετὰ ποιούντων τὰ ἄνομα τοῦ πορευθῆναι μετὰ impiis. nõ eñ dicas qm̃ nõ erit ſpeculatio viri: ἀσεβῶν. μὴ γὰρ εἴπῃς ὅτι οὐκ ἔσαι ἐπισκοπὴ ἀνδρός, τ ſpeculatio ipi a dño ideo prudẽtes corde καὶ ἐπισκοπὴ αὐτῷ παρὰ κυρίου. διὸ συνετοὶ καρδίας audite me: ne mihi ſit coraꝫ dño impiũ eſſe: τ B ἀκούσατέ μου, μή μοι εἴη ἔναντι κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ coraꝫ oipotente turbaſſe iuſtitiã. ſed red ἔναντι παντοκράτορος παράξαι τὸ δίκαιον. ἀλλὰ ἄπο dat hoi ſm qõ facit vnuſq; coꝝ: τ in ſemita διδοῖ ἀνθρώπῳ καθὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν, καὶ ἐν τρίβῳ viri inueniet eũ. putas ãt dñs abſurda factuꝝ: ἀνδρὸς εὑρήσει αὐτόν. οἴει δὲ τὸν κύριον ἄτοπα ποιήσειν, aut ops ꝓturbabit iudiciũ q̃ fecit terrã: ἢ ὁ παντοκράτωρ παράξει κρίσιν ὃς ἐποίησε τὴν γῆν, ꝗs ãt eſt factẽs ſubceleſtẽ τ q̃ inſũt oĩa. τίς δέ ἐστιν ὁ ποιῶν τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν καὶ τὰ ἐνόντα πάν ſi eñ voluerit cõtinere τ ſpũm apud eũ τα. εἰ γὰρ βούλοιτο συχεῖν καὶ τὸ πνεῦμα παρ᾽ αὐτῷ detinere: finitẽ oĩs caro ſimul. oĩs καταχεῖν, τελευτήσει πᾶσα σὰρξ ὁμοθυμαδόν. πᾶς eñ homo in terrã redibit vnde τ formatꝰ eſt. ſi ãt nõ γὰρ βροτὸς εἰς γῆν ἀπελεύσεται ὅθεν καὶ ἐπλάσθη. εἰ δὲ μὴ admonitꝰ es: audi hec: auribꝰ pcipe vocẽ verboꝝ. vide tu συνθετῆ, ἄκουε ταῦτα, ἐνωτίζου φωνὴν ῥημάτων. ἴδε σὺ facientẽ iniqua: τ pdentẽ malos: τὸν ποιοῦντα ἄνομα, καὶ τὸν ὀλλύοντα τοὺς πονηρούς, exñtẽ eternũ iuſtũ impiũ facis: dicẽs regi iniquus ὄντα αἰώνιον δίκαιον ἀσεβεῖς; λέγων βασιλεῖ παράνο es: impiſſim̃ pncipib̃. ꝗ nõ veritꝰ eſt per μους, ἀσεβέστατος τοῖς ἄρχουσιν. ὃς οὐκ ἐπηχύνθη πρό ſonã honorabilis: neq; nouit honorẽ ponere adultis: mira σωπον ἐντίμου, ἐν δὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι ἀδροῖς, θαυμα ri pſonas coꝝ: vana ãt ipis cuenitẽt ᾗναι πρόσωπα αὐτῶν, κενὰ δὲ αὐτοῖς ἀποβήσε clamaſſe τ oraſſe vix: vſus eſt C ται, τὸ κεκραγέναι καὶ δεῖσθαι ἀνδρός, ἐχρήσατο eñ inique. excluſis impotentib̃: ipe eñ γὰρ παρανόμως, ἐκκλεισμένων ἀδυνάτων, αὐτὸς γὰρ cõſpectoꝝ eſt opeꝝ hoium: latuit ãt illũ nihil coꝝq̃ ἐρατής ἐστιν ἔργων ἀνθρώπων, λέληθε δὲ αὐτὸν οὐδὲν ὧν facitũt. neq; eſt locꝰ vt abſcõdanẽ πράσσουσιν. οὐ δέ ἐστι τόπος τοῦ κρυβῆναι τοὺς facientes iniqua: qm̃ nõ in vix ponet adhuc. ποιοῦντας τὰ ἄνομα, ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἀνδρα θήσει ἔτι nã dñs ὁ γὰρ κύριος

D

'te apparere iuſtũ. Quod mſi nõ habes: paudiq me: rtaceᵃ & docebo te ſapiẽtiam. 34.

Ronũcians itaqꝫ ᵇheliu etiã hec locutꝰ eſt. ᵇAudite ſapientes verba mea: ᵍ& eruditi auſcultate me. ʲAuris ᵏenim ᵐverba ⁿ pbat: ᵒ& guttur ᵍeſcas ʳguſtu diſiudicat. Iudiciũ ᵉeligamus ſnobis: & ʳiter nos videamus ſqd ſitᵗ melius: ᵃquia ᵇ dixit ∞∞∞∞∞∞ ᶜiobᵇ iuſtus ſum: ᶜ & deus ʳſubuertit ᵍ iudiciũ meũ. ᵇIn ᵗ iudicãdo enĩ me ᵏ mẽ daciũ eſt: ˡviolẽta ᵐ ſagitta mea ⁿ abſqꝫ vllo ᵒ peccato. ᵖQuis eſt ᵍvirʳ vt eſt iob q ˢbibit ᵗ ſubſannationem ⁿquaſi aquãˣ quiʸ graditur ᶻcum ᵃoperãtibus ᵇ iniquitatẽ: ᶜ& ambulat ᵇcũ viris ʳimpiis. ᵏDixit ᵍ enĩ. ˡ Non ᵏplacebit ˡvir deo: etiam ᵐſi cucurrerit ⁿ cum ᵒeo. ᵖIdeo ᵍ viri ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳcordati ᵍ audite ſme. ⁿAbſit ᵏa deo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳimpietas: ˢ& ab oipotente ᵃ iniqtas. ᶜ Opus ᵇ enim ᵒhominis ᶜ reddet ᵉ ei: ᵍ & iuxta vias ᵇ ſingulorum ˡreſtituet eis. ˡVere ᵏenim ᵐdeus ⁿ non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒcondẽnabit fruſtra: ᵍnec ᵖoipotẽs ˢ ſubuertet ᵍ iudiciũ. ˡQuĩ ⁿcõſtituit alium ˣſup ʳ trã: ˢaut quĩ ᵍ poſuit ſup ᵇ orbẽ quĩ fabricatꝰ ẽ: ᵒSi ᶜ direxerit ᵈ ad eum ᵍ cor ſuũ: ᵇ ſpm̃ illiʸ & flatũ ᵏ ad ſe ˡtrahet: ᵐ deficiet ⁿ oĩs ᵒ caro ᵖ ſimul: ᵍ& hõ ʳin ˢ cinerẽ ʳreuertetur. ⁿSi hẽs ergo ˣintellectũ: ʳaudi qd dicitur: & ᵍ auſculta ᵇ vocem ∞ ᶜeloquii mei. ᵖ Numqd ᶜ q non amat ᵗ iudiciũ ᵍ ſanari põt: ᵇEt quõ tu eũ qˡ iuſtꝰ eſt in ᵏ tm̃ ˡ cõdẽnas: ᵐQui dicit ⁿ regi ᵒ apoſtata: qui vocat ʳ duces ˢ impios. ∞ ᵍQui ʳnon ⁿ accipit ʳ perſonas ˢ principum: ˢ nec ᵍcognouit ᵇ tyrannũ cũ diſceptaret ᶜ cõtra ᵖ pauperẽ ʳOpus ᶜ eiᵍ manuũ eiᵖ ſunt ᵇ vniuerſi. ˡ Subitoʰ moriẽtur: ˡ& in ˡ media ᵐ nocte ⁿ turba bũtur ᵒ ppliᵖ & ptrã ſibũt: ᵍ & auferẽt ʳ violẽtũ ᵍ abſqꝫ ˢ manu. ˣOculiᵘ eñ ˣ eiusʳ ſupˢ vias ᵗ hoium: ᵇ & oẽsᶜ greſſus eorũ ᵇ cõſideˢrat. ᶜ Nõ ſunt ʳ tenebreˢ & nõ eſt ᵖ vmbra mortis: ˡvt abſcõdãturʰ ibi ˡ q opãtur ᵐ iniqtatẽ. Neqꝫ ᵉñ ʳ vltra ᵒ in ᵖ hominis poteſtate ˡ ẽ: ᵍ vt veniat ʳ ad ᵘ deum ∞∞∞

Tex.heb.Job.xxxiiij. Pritiua.heb.

צַדֵּקְתִּי׃ ׀ אִם־אַיִן אַתָּה שַׁמַּע־לִי
הַחֲרֵשׁ וַאֲאַלֶּפְךָ חָכְמָה׃

Ca xxxiiij

וַיַּעַן אֱלִיהוּא בֶן־בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי וַיֹּאמַר׃
שִׁמְעוּ חֲכָמִים מִלָּי וְיֹדְעִים הַאֲזִינוּ
לִי׃ כִּי אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ
יִטְעַם לֶאֱכֹל׃ מִשְׁפָּט נִבְחֲרָה לָּנוּ
נֵדְעָה בֵינֵינוּ מַה טּוֹב׃ כִּי אָמַר
אִיּוֹב צָדַקְתִּי וְאֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי׃
עַל מִשְׁפָּטִי אֲכַזֵּב אָנוּשׁ חִצִּי
בְלִי פֶּשַׁע׃ מִי גֶבֶר כְּאִיּוֹב
יִשְׁתֶּה לַעַג מַיִם׃ וְאָרַח לְחַבְרָה
עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן וְלִלֶּכֶת עִם אַנְשֵׁי
רֶשַׁע׃ כִּי אָמַר לֹא יִסְכָּן גָּבֶר
בְּרֵצֹתוֹ עִם אֱלֹהִים׃ לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חַלִּלָה לְאֵל
מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל׃ כִּי פֹעַל
אָדָם יְשַׁלֶּם לוֹ וְכְאֹרַח אִישׁ
יַמְצִאֶנּוּ׃ אַךְ אָמְנָם אֵל לֹא
יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא יְעַוֵּת מִשְׁפָּט׃
מִי־פָקַד עָלָיו אָרְצָה וּמִי שָׂם תֵּבֵל
כֻּלָּהּ׃ אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסֹף׃ יִגְוַע כָּל בָּשָׂר
יַחַד וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב׃ וְאִם
בִּינָה שִׁמְעָה זֹאת הַאֲזִינָה לְקוֹל
מִלָּי׃ הַאַף שׂוֹנֵא מִשְׁפָּט יַחֲבֹשׁ
וְאַדִּיק כַּבִּיר תַּרְשִׁיעַ׃ הַאֹמֶר
לְמֶלֶךְ בְּלִיָּעַל רָשָׁע אֶל נְדִיבִים׃
אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא פְנֵי שָׂרִים וְלֹא
נִכַּר שׁוּעַ לִפְנֵי דַל כִּי מַעֲשֵׂה
יָדָיו כֻּלָּם׃ רֶגַע יָמוּתוּ וַחֲצוֹת
לַיְלָה יִגְעֲשׁוּ עָם וְיַעֲבֹרוּ וְיָסִירוּ
אַבִּיר לֹא בְיָד׃ כִּי עֵינָיו עַל דַּרְכֵי
אִישׁ וְכָל צְעָדָיו יִרְאֶה׃ אֵין
חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת לְהִסָּתֵר
שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ כִּי לֹא עַל
אִישׁ יָשִׂים עוֹד לַהֲלֹךְ אֶל־אֵל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prīma.heb.Ter.heb.Job.xxxv.

א בַּמִּשְׁפָּט׃ רָרַע כַּבִּירִים לֹא חֵקֶר וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים תַּחְתָּם׃ לָכֵן
ב יָכִיר מַעֲבָדֵיהֶם וְהָפַךְ לַיְלָה וְנִדְכָּאוּ׃ תַּחַת רְשָׁעִים סְפָקָם
ג בִּמְקוֹם רֹאִים׃ אֲשֶׁר עַל בֵּן סָרוּ מֵאַחֲרָיו וְכָל דְּרָכָיו לֹא
ד הִשְׂכִּילוּ׃ לְהָבִיא עָלָיו צַעֲקַת דָּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים יִשְׁמָע׃
ה וְהוּא יַשְׁקֵט וּמִי יַרְשִׁיעַ וַיַּסְתֵּר פָּנִים וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ וְעַל גּוֹי וְעַל אָדָם
ו יַחַד׃ מִמְלֹךְ אָדָם חָנֵף מִמֹּקְשֵׁי עָם׃ כִּי אֶל אֵל הֵאָמֵר נָשָׂאתִי
ז לֹא אֶחְבֹּל׃ בִּלְעָדַי אֶחֱזֶה אַתָּה הוֹרֵנִי אִם אָוֶן פָּעַלְתִּי לֹא
ח אֹסִיף׃ הֶמִן עִמְּךָ יְשֻׁלְּמֶנָּה כִּי מָאַסְתָּ כִּי אַתָּה תִבְחַר וְלֹא
ט אָנִי וּמָה יָדַעְתָּ דַּבֵּר׃ אֲנָשִׁים יֹאמְרוּ לִי וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ לִי׃
י אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׂכֵּיל׃ אָבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב עַד
יא נֶצַח עַל תְּשֻׁבֹת בְּאַנְשֵׁי אָוֶן׃ כִּי יֹסִיף עַל חַטָּאתוֹ בֵּינֵנוּ יִשְׁפּוֹק
יב וְיַרְבֶּה אֲמָרָיו אֱלוֹהַּ׃

Ca.xxxv.

א וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃ הַזֹּאת חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ
ב צִדְקִי מֵאֵל׃ כִּי תֹאמַר מַה יִּסָּן לָךְ מֶה אוֹעִיל מֵחַטָּאתִי׃
ג אֲנִי אֲשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת רֵעֶיךָ עִמָּךְ׃ הַבֵּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר
ד שְׁחָקִים גְּבֹהוּ מִמֶּךָּ׃ אִם חָטָאתָ מָה תִּפְעַל בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ
ה מָה תַּעֲשֶׂה לּוֹ׃ אִם צָדַקְתָּ מָה מִּידְךָ יִקָּח׃ לְאִישׁ כָּמוֹךָ
ו רִשְׁעֶךָ וְלִבֶּן אָדָם צִדְקָתֶךָ׃ מֵרֹב עֲשֻׁקִים יְזַעֲקוּ יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ
ז רַבִּים׃

Trāsla.B.Vie.Trās.Gre.lxx..cū iter.latina.

[a]in iudicium.[r] Conteret [s]multos[a]&innūerabiles: [c]& stare faciet [b]alios[c]pro eis. ∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ nō dixit: vbi est deus q̄ fecit me: ordi-
C κὰι οὐκ ἔιπε, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς ὁ ποιήσας με, ὁ καταστά
nās custodias nocturnas. diuidens me a q̄drupedi-
σων φυλακὰς νυκτερινάς. ὁ διορίζων με ἀπὸ τετραπό-
bus terre: ab āt volucrib⁹ celi. illic clamabūt τ
δων γῆς, ἀπὸ δὲ πετεινῶν οὐρανοῦ. ἐκεῖ κεκράξονται κὰι
nō exaudiet: τ ab iniuria malox. indeccētia eīs
οὐ μὴ ἐισακούσῃ, κὰι ἀπὸ ὕβρεως πονηρῶν. ἄτοπα γὰρ
videre nō vult dñs] ipe eīs opa
D D ἰδεῖν οὐ βούλεται ὁ κύριος, ἀυχὸς γὰρ ὁ παντοκράτωρ
cōspector est pficientiū iniqua: τ salua
ὁρατὴς ἐστι τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα, κὰι σώ-
bit me. iudicare āt cōtrā eo: si potes laudare
σει με. κρίθητι δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ἐι δύνασαι αἰνέσαι
eū ot est. τ nūc qīs nō est q̄ cōsideret irā
αὐχὸν ὡς ἐστι. κὰι νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισκεπτόμενος ὀργὴν
ei⁹: τ nō nouit in delicto valde. τ iob fru
αὐτοῦ, κὰι οὐκ ἔγνω παραπτώματι σφόδρα. κὰι ἰὼβ μα
stra aperit os suū: in ignorātia x̄ba pōderat.
ταίως ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτ, ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει.
A Ddens āt eliu adhuc ait: expecta me paulū āpli⁹.
Προσδεῖς δὲ ἐλιοὺ ἔτι λέγει, μεῖνόν με μικρὸν ἔτι·
vt doceā te: adhuc.n.in me est ſmo: repetēs scie
ἵνα διδάξω σε, ἔτι γὰρ ἐν ἐμοί ἐστι λέξις, ἀναλαβὼν τὴν ἐπι
tiā meā longā: operib⁹ āt meis iusta dicā in verita
ρήμην μου μακράν, ἔργοις δέ μου δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθεί
te: τ nō iniusta verba intuste intelligēs. cognosce āt
ας, κὰι οὐκ ἄδικα ῥήματα ἀδίκως συνιεῖς. γίνωσκε δὲ
qīs dñs nō repellet innocentē. potēs
ὅτι ὁ κύριος οὐ μὴ ἀποστοιήσηται τὸν ἄκακον. δυνατὸς
fortitudīe cor impiox nō viuificabit: τ pecunias mēdi
ἰσχύι καρδίαν ἀσεβῶν οὐ μὴ ζωοποιήσῃ, κὰι χρήματα πέ-
cox dabit: nō auferet a iusto oculos suos: τ
κων δώσει. οὐκ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, κὰι
cū regib⁹ in solio collocabit eos in victoriā τ exalta
μετὰ βασιλέων εἰς θρόνον καθιεῖ αὐτοὺς εἰς νίκος κὰι ὑψω-
bunt. τ victi in manicis cōprehēdent
θήσονται. κὰι οἱ πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συχεθήσονται
in func pauptatī. τ renūciabit eis opa cox
ται ἐν χοινίῳ πενίας. κὰι ἀναγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶν
τ delicta cox: qīs fortes erūt. sed
κὰι τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ὅτι ἰσχύσουσιν. ἀλλὰ τοῦ
B iustū exaudiet: τ dixit qīs reuertent ex
δικαίου ἐισακούσεται, κὰι εἶπεν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐξ
iniq̄tate. si audierint τ fuerint: pplebūt
ἀδικίας. ἐὰν ἀκούσωσι κὰι δουλεύσωσι, συντελέσουσι
dies suos in bonis: τ ānos suos in gau-
τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, κὰι τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν εὐπρε
dīo. impios āt nō saluat ppt nō velle
πείας. ἀσεβεῖς δὲ οὐ διασώζει παρὰ τοῦ μὴ βούλεσθαι
ipos scire dūm: τ qīs admoniti inaudietes
αὐτοὺς εἰδέναι τὸν κύριον, κὰι διότι νουθετούμενοι ἀνήκοοι
fuerūt. τ hypocrite cor de ordinabūt furorē: nō clama-
ἔσαν. κὰι ὑποκριταὶ καρδία τάξουσι θυμόν, οὐ βοήσον-
būt qīs ligauit eos. mortaⁱ igit in iuuētute ani
ται ὅτι ἔδησεν αὐτούς. ἀποθανοῦνται τοίνυν ἐν νεότητι ἡ ψυ
ma eox: at vita eox vulnerata ab angelis.
χὴ αὐτῶν, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων.
C eo q̄ cōprefferūt debilē τ impotentē: iudiciū āt māsuetox ex
ἀνδῶν ἐβλαψαν ἀδίκως καὶ ἀδυνάτοι, κρῖμα δὲ πραέων ἐκ-
ponet. τ ptereā qīs decepit ex ore inimici: im-
θήσει. κὰι πρὸς ἐπεὶ κατατήσει ἐκ στόματος ἐχθροῦ, ἄ-
mēsa ῥfusio sub ea: τ descēdit mē
βυσσος καταχυσις ὑποκάτω αὐτῆς, κὰι κατέβη τρά
sa tua plena pinguedine. nō deficiet āt a iu
πεζά σου πλήρης πιότητος. οὐχ ὑστερήσει δὲ ἀπὸ δι
stis iudiciū: furor āt in impios erit: ppt ipietatē
καίων κρῖμα, θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς ἔσαι, διὰ ἀσεβείας
donox: q̄ suscēperūt in iniustitijs: ne te declinet volūtaria
δώρων, ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίαις, μή σε ἐκκλινάτω ἐκὼν
mēs: dēpcatiōis in necessitate exītiū ipotentū τ oēs
δεῶς διὰ στενώσεως ἐν ἀνάγκη ὄντων ἀδυνάτων, κὰι πάντας

Trāsla.B.Vie.

FEt nō[q] dixit[r] vbi est[a] deus
[r]qui fecit me:[u] qui dedit
[x]carmina[r] in nocte.[s] Qui
docet nos[a] super iumenta
[b]terre:[c] & super volucres
[b]celi[c] erudit nos.[r] Ibi cōo
[g]clamabūt[b] & nō[i] exaudiet
[k] ppter[l] supbiā[m] malorū.
[p]Nō[n] ergo[o] frustra[q] audiet
[r]de⁹:[s] & ops causas singu
lorū[n] intuebitur.[x] Etiā[r] cū
[s]dixeris[a] non[b] cōsiderat:
[c]iudicare[b] coram illo[c] &
expecta[r]eum.[g] Nunc[b] enī
[i]non[k] infert[l] furorem suū:
[m]nec [n] vlciscitur [o] scelus
[p]valde. Ergo[q] iob[r] frustra
[s]aperit[r] os suum: &[u] absq̄
[x]scientia[r] verba[a] multipli-
cat. 36.
HDdens quoq̄[b] helyu:
hec[c] locutus est. cōo
[d]Sustine[c] me[r] paululū:[g] &
indicabo tibi.[r] Adhuc[b] enī
habeo q̄d[k] [p] deo[l] loquar.
[m]Repetā[n] sciam meā[a] a prī
cipio:[r] & opatorē meū[q] p
babo[r] iustū.[t] Vere[e] eī [u] absq̄
[x]mēdacio[r] [f]mones mei:
& [y]pfecta[a] scia [p]babitur[u] ti
bi.[o] De⁹[c] potētes[r] nō[g] abii
cit: cū & ipe sit[b] potēs. Sed
[i]nō[m] saluat[u] ipios:[o] & iudi
cium[f] paupibus[q] tribuit.
[r]Nō[o] auferet[t] a iusto[u] ocu
los suos:[x] &[r] reges cōoco
[y]in solio[o] collocat[b] in per-
petuum: [c] & illi[c] erigūtur,
[d]Et si fuerint[r] in catenis:
& [g]vinciantur cōoco
[b]funibus[i] paupertatis:[k] in
dicabit[l] eis[m] opera eorum
[n] & scelera eorū [o] qa[p] violē
tī fuerūt.[q] Reuelabit q̄q̄
[r]aurē eorū [s] vt corripiat:
[t] & loq̄tur[u] vt[x] reuertantur
[r]ab iniq̄tate.[y] Si[a] audierint
[b] & obseruauerint:[c] cōple
būt[d] dies suos[e] in bono:[f] &
annos suos[g] in gloria.[h] Si
aūt[i] nō[k] audierint:[m] transi
būt[l] p gladiū:[n] & cōsumē
tur[o] in stultīcia.[q] Simulato
res & callidi[s] puocāt[t] īrā
dei:[u] neq̄[x] clamabunt[r] cū
[y]vincti fuerit.[a] Morietur
[b]in tēpestate[c] aia eorū:[d] &
vita eorū[e] iter effemīatos.
[f]Eripiet[b] de angustīa sua
[g]paupē:[i] & reuelabit[k] in tri
bulatiōe[l] aurē ei⁹.[m] Igitur
[n]saluabit te[o] de ore[p] angu
sto[q] latissime &[r] non hīte
[s]fūdamētū[t] subter se:[u] req
es aūt[x] mēse tue erit[r] plena
[y]pinguedīe.[a] Causa tua q̄si
[b]ipii iudicata ē:[c] cām[e] iudi
cīūq̄ recipies.[i] Nō[k] te[g] er
go[k] supet[b] ira[l] vt aliquē[l] op
pmas:[m] nec m[k]titudo[n] do
norū[p] iclinet te.[q] Depone
[r]magnitudinē tuam[a] absq̄
[t] tribulatione:[u] & oēs

Tex.heb.Job.xxxvj.Prīma.heb.

עָשָׂה ᵖוְלֹא אָמַר אַיֵּה ᵒאֱלוֹהַ עֹשָׂי ᵐנֹתֵן
אֱלוֹף זְמִרוֹת ᶠבַּלָּיְלָה: ᵉמַלְּפֵנוּ ᵈמִבַּהֲמוֹת
חֻכָּם ᵇאֶרֶץ ᶜוּמֵעוֹף ᵇהַשָּׁמַיִם ᵉיְחַכְּמֵנוּ: ᶠשָׁם
עָצַק ᵏגָּאָה ᵐיִצְעֲקוּ ᵒוְלֹא ᵖיַעֲנֶה ᵏמִפְּנֵי ᶠגְּאוֹן ᵐרָעִים:
גָּאָה ᵐרוֹעַ ᵍאַךְ ᵒשָׁוְא ᵖלֹא ᵒיִשְׁמַע ᵍאֵל ᵉוְשַׁדַּי ᶠלֹא
שָׁמַע ᵍשׁוּר ᵉיְשׁוּרֶנָּה: ᵍאַף ᶠכִּי ᵉתֹאמַר ᵈלֹא ᵇתְשׁוּרֶנּוּ
דִּין ᶜחוֹל ᵇלְפָנָיו ᵉוְתָחוֹלֶל ᶠלוֹ: ᵍוְעַתָּה ᵇכִּי
פּוּשׁ ᶠאַיִן ᵉבֶּקֶד ᶠאַפּוֹ ᵐוְלֹא ᵉיָדַע ᵇבַּפַּשׁ
פָּצָה ᵍמְאֹד: ᵖוְאִיּוֹב ᶠהֶבֶל ᵉיְפַצֶּה ᶠפִּיהוּ
יָדַע ᵍמַלִּין ᵉבְּבִלְתִּי ᶠדַעַת ᵉמִלִּין ᵇיְכַבֵּר:
כָּבַר ᵉוַיֹּסֶף ᵈאֱלִיהוּא ᶜוַיֹּאמַר:
C.xxxvj. ᵇכַּתֵּר ᶠלִי ᶠזְעִיר ᵍוַאֲחַוֶּךָּ ᵇכִּי ᶠעוֹד ᵉלֶאֱלוֹהַ
אָמַר ᵍמִלִּים: ᵐאֶשָּׂא ᵉדֵעִי ᵒלְמֵרָחוֹק ᵖוְלְפֹעֲלִי
זְעֵר ᵍחָנָה ᵐנָשָׂא ᵉיָדַע ᵖאֶתֵּן ᶜצֶדֶק: ᵇכִּי ᵉאֱמֶנֶת ᵐלֹא ᵉשָׂקֵר ᶠמְלֵי
רָחַק ᵍנָתַן ᶠתְּמִים ᵇדֵעוֹת ᵇעִמָּךְ: ᶜהֵן ᵉאֵל ᶜכַּבִּיר
מָלַל ᶠתָּמֵס ᵇוְלֹא ᵉיְמָאֵס ᵍכַּבִּיר ᶜכֹּחַ ᶠלֵבָב: ᵐלֹא ᵉיְחַיֶּה
מָאַס ᶜכּוֹחַ ᵐחָיָה ᵉשָׁפֵט ᵍרָשָׁע ᵉוּמִשְׁפַּט ᵖעֲנִיִּים ᵍיִתֵּן: ᶠלֹא
עָנָה ᵍנָבַר ᵉיִגְרַע ᶠמִצַּדִּיק ᵐעֵינָיו ᶠוְאֶת ᵉמְלָכִים
צָדַק ᵍלַנֶּצַח ᵉוַיֹּשִׁיבֵם ᵇלָנֶצַח ᶜוַיִּגְבָּהוּ:
יָשַׁב ᵍגָּבַהּ ᵉאָסוּרִים ᶠבַּזִּקִים ᵉיִלָּכְדוּן
אָסַר ᶠזָקַק ᵇבְּחַבְלֵי ᶠעֹנִי: ᶠוַיַּגֶּד ᶠלָהֶם ᵐפָּעָלָם
לָבַד ᵍעָנָה ᵖנָגַד ᵍנָבֶר ᵏוּפְשׁוּעֵיהֶם ᵒכִּי ᵖיִתְגַּבָּרוּ: ᵍוַיְגַל ᶠאָזְנָם
נָגַד ᵍגָּבַר ᵒלַמּוּסָר ᶠוַיֹּאמֶר ᵐכִּי ᵏיָשׁוּבוּן ᶠמֵאָוֶן:
גָּלָה ᵍיָסַר ᵉאִם ᵒיִשְׁמְעוּ ᵇוְיַעֲבֹדוּ ᶜיְכַלּוּ ᵒיְמֵיהֶם
אָמַר ᶜשׁוּב ᵇבַּטּוֹב ᶠוּשְׁנֵיהֶם ᵍבַּנְּעִימִים: ᵇוְאִם ᶠלֹא
שָׁמַע ᵇעָבַד ᵏיִשְׁמְעוּ ᵇבְּשֶׁלַח ᵐיַעַבְרוּ ᵉוְיִגְוָעוּ ᵒבְּבִלְי
כָּלָה ᵒיוֹם ᵍדָּעַת: ᵇוְחַנְפֵי ᶠלֵב ᵉיָשִׂימוּ ᶜאַף ᵐלֹא
שָׁנָה ᵍנָעַם ᵏיְשַׁוְּעוּ ᵇכִּי ᵉאָסָרם: ᵇתָּמֹת ᵇבַּנַּעַר ᶜנַפְשָׁם
עָבַר ᵐנָגַע ᵒוְחַיָּתָם ᵇבַּקְּדֵשִׁים: ᶠיַחֲלֵץ ᵍעָנִי ᵇבְּעָנְיוֹ
בָּלַע ᵖיָדַע ᵍוַיְגַל ᶠבַּלַּחַץ ᶠאָזְנָם: ᵐוְאַף ᵉהֲסִיתְךָ
שׁוּם ᶜשׁוֹעַ ᵒמִפִּי ᶜצָר ᵍרַחַב ᶠלֹא ᵐמוּצַק ᶠתַּחְתֶּיהָ
מוּת ᵒחָיָה ᵍוְנַחַת ᶜשֻׁלְחָנְךָ ᵐמָלֵא ᶠדָּשֶׁן: ᵉדִּין
חָלַץ ᵍעָנָה ᵉרָשָׁע ᶜמָלֵאתָ ᵒדִּין ᶠוּמִשְׁפָּט
סִית ᵒפֶּה ᵇיִתְמֹכוּ: ᶜכִּי ᵖחֵמָה ᵉפֶּן ᵒיְסִיתְךָ
צוּר ᶜצוֹק ᵇבְּשֹׁפֶק ᵐוְרֹב ᵒכֹּפֶר ᵖאַל ᵉיַטֶּךָּ:
דּוֹן ᵍתָּמֹךְ ᵖהֲיַעַרְךָ ᵉשׁוּעֲךָ ᶠלֹא ᵇבָצָר ᵐוְכֹל
שָׁפַט ᵍעָטָה ᵖעָרֵב
תָּמַךְ

Universidad de Deusto
Biblioteca

מַאֲמַצֵּי כֹחַ׃ אַל תְּשַׁאֵף הַלַּיְלָה
לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם׃ הִשָּׁמֶר
אַל תֵּפֶן אֶל אָוֶן כִּי עַל זֶה בָּחַרְתָּ
מֵעֹנִי׃ הֶן אֵל יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי
כָמֹהוּ מוֹרֶה׃ מִי פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ
וּמִי אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה׃ זְכֹר כִּי
תַשְׂגִּיא פָּעֳלוֹ אֲשֶׁר שֹׁרְרוּ
אֲנָשִׁים׃ כָּל אָדָם חָזוּ בּוֹ אֱנוֹשׁ
יַבִּיט מֵרָחוֹק׃ הֶן אֵל שַׂגִּיא וְלֹא
נֵדַע מִסְפַּר שָׁנָיו וְלֹא חֵקֶר כִּי
יִנָּתַע נִטְפֵי מַיִם יָזְקוּ מָטָר לְאֵדוֹ׃
אֲשֶׁר יִזְלוּ שְׁחָקִים יִרְעֲפוּ עֲלֵי
אָדָם רָב׃ אַף יָבִין מִפְרְשֵׂי
עָב תְּשֻׁאוֹת סֻכָּתוֹ׃ הֵן פָּרַשׂ עָלָיו
אוֹרוֹ וְשֹׁרְשֵׁי הַיָּם כִּסָּה׃ כִּי בָם
יָדִין עַמִּים יִתֵּן אֹכֶל לְמַכְבִּיר׃ עַל
כַּפַּיִם כִּסָּה אוֹר וַיְצַו עָלֶיהָ בְּמַפְגִּיעַ׃
יַגֵּד עָלָיו רֵעֵהוּ מִקְנֶה אַף עַל עוֹלֶה׃
אַף לְזֹאת יֶחֱרַד
לִבִּי וְיִתַּר מִמְּקוֹמוֹ׃ שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ
בְּרַגְזָ קוֹלוֹ וְהֶגֶה מִפִּיו יֵצֵא׃
תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יְשָׁרֵהוּ וְאוֹרוֹ
עַל כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ אַחֲרָיו יִשְׁאַג
קוֹל יַרְעֵם בְּקוֹל גְּאוֹנוֹ וְלֹא
יְעַקְּבֵם כִּי יִשָּׁמַע קוֹלוֹ׃ יַרְעֵם אֵל
בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת עֹשֶׂה גְּדֹלוֹת
וְלֹא נֵדָע׃ כִּי לַשֶּׁלֶג אֱמַר הָיֵא
אֶרֶץ וְגֶשֶׁם מָטָר וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת
עֻזּוֹ׃ בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לְדַעַת
כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ׃ וְתַבְא חַיָּה
בְּמוֹ אָרֶב וּבְמְעֹנֹתֶיהָ תִּשְׁכֹּן׃
מִן הַחֶדֶר תָּבוֹא סוּפָה וּמִמְּזָרִים
קָרָה׃ מִנִּשְׁמַת אֵל יִתֵּן קֶרַח
וְרַחַב מַיִם בְּמוֹצָק׃ אַף בְּרִי
יַטְרִיחַ עָב יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ׃
וְהוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבֻּלוֹתָו

C.xxxvij.

robustos fortitudine.
Ne protrahas noctem:
vt ascendant populi
pro eis. Caue ∞∞∞∞∞∞
ne declines ad iniqtatē:
hanc enim cepisti sequi
post miseriā. Ecce deus
excelsus in fortitudie sua:
& nullus ei similis in legis-
latoribus. Quis poterit
scrutari vias eius: aut qs
audet ei dicere: opat es
iniquitatē: Memēto q
ignores opus ei: de q
cecinerūt viri. Oēs ho
mines vidēt eū: vnusqs
intuetur pcul. Ecce
deus magn vincēs scīē-
tiā nr̄am: numerus ānō
rū ei inestimabilis. Qui
aufert stillas pluuie: &
effundit ibres ad instar
gurgitū: qui de nubib
fluūt q pretexūt cūcta
desup. Si voluerit extē-
dere nubes quasi tento-
rium suum: & fulgurare
lumine suo desup: cardi
nes qs maris operiet.
Per hec eīm iudicat po
pulos: & dat escas multis
mortalib. In manibus
abscōdit lucē: & pcipit
ei vt rursus aducīat. An
nunciat de ea amico suo
q possessio eius sit: & ad
eam possit ascēdere. 37.
Vper hoc expauit
cor meū: & emotū
est de loco suo. Audiet
auditionē in terrore vo
cis ei & sonū de ore illi
pcedentē. Subter oēs
celos ipse cōsiderat: &
lumen illi sup terminos
terre. Post eum rugiet
sonitus: tonabit voce
magnitudinis sue: & nō
īuestigabitur cū audita
fuerit vox eius. Tonabit
deus in voce sua mira-
biliter: qui facit magna
& īscrutabilia. Qui pre
cipit niui vt descendat in
terram: & hiemis pluu-
iis & imbri ∞∞∞∞∞∞
fortitudinis sue. Qui in
manu oim hoim signat:
vt nouerint singuli opa
sua. Ingredietur bestia
latibulum suū: & in an-
tro suo morabitur. ∞∞∞
Ab interioribus egredie
tur tēpestas: & ab arctu-
ro frigus. Flante deo cō
crescit gelu: & rursum la
tissime fundūtur aque.
Frumētū desiderat nu
bes: & nubes spargunt
lumē suū. Que lustrant
cūcta circuitū: quocūq;
cas volūtas gubernantis

robustos fortitudine: ne protrahas noctē vt ascē-
τοὺς κραταιοῦντας ἰσχύν, μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα τοῦ ἀνα-
dant alij pro eis: sed caue ne facias inde-
βῆναι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν, ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πράξῃς ἄτο
cēcia: ab his eīm liberat es a pauptate. ecce
πα, ἀπὸ τούτων γὰρ ἐξείλου ἀπὸ πλωχείας. ἰδοὺ ὁ
fortis cōfirmabit in fortitudie sua: qs eīm est sīm eī
ἰσχυρὸς κραταιώσει ἐν ἰσχύϊ αὐτου, τίς γάρ ἐστι κατ' αὐ-
potēs: qs ūt est scrutās ei opa: aut qs qđ
τὸν δυνάσης; τίς δέ ἐστιν ὁ ἐτάζων αὐτοῦ τὰ ἔργα; ἢ τίς ὁ
dixisti fecit iniusta: memēto q magna opa e-
εἶπας ἔπραξεν ἄδικα; μνήσθητι ὅτι μεγάλα τὰ ἔργα αὐ
ius sūt: qs dīnati sūt viri. ois homo nouit in eo:
τοῦ ἐστιν, ὧν ἤρξαν ἄνδρες. πᾶς ἄνθρωπος εἶδεν ἐν αὐ-
qcūq; vulnerati sunt mortales. ecce fortis mul
τῷ, ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί. ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πο-
to: & nō cognoscem nūerus annoꝝ eius & infini
λὺς καὶ οὐ γνωσόμεθα, ἀριθμὸς ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπείρα-
tus. nūerabiles ūt ei stille pluuie: & infundent
τος. ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ, καὶ ἐπισχυθήσον-
pluuia i nubē. fluēt antiqtates: inūbrauerūt ūt
ται ὑετῷ εἰς νεφέλην. ῥυήσονται παλαιώματα, ἐσκίασε δὲ
nubila in indicibilib tonitruis. & si ꝓposuerit extēsiones nu
νέφη ἐπὶ ἀμυθήτων βροντῶν. καὶ ἐὰν συνῇ ἐπεκτάσεις νε
bis: eqlitatē tabnaculi sui. ecce extēdit sup illud
φέλης, ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐκτείνει ἐπ' αὐτὴν
nubē suā: & fundamēta maris abscōdit: in eīm eis
νεφέλην αὐτοῦ, καὶ ῥιζώματα τῆς θαλάσσης ἐκάλυψεν· ἐν γὰρ αὐτοῖς
iudicabit pplos: dabit escā forti. in manib abscō
κρινεῖ λαούς, δώσει τροφὴν τῷ ἰσχύοντι. ἐπὶ χειρῶν ἐκά-
dit lumē: & ꝑcepit de ea in occurrēti. renū
λυψε φῶς, καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι. ἀναγ-
ciabit de eo amico ei possessio & de iniustitia.
γελεῖ περὶ αὐτ φίλου αὐτ κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας. C.37
Ex ꝑpe hāc turbatū est cor meū: & demu
Καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου, καὶ ἀπῆρ
xit de loco suo. audi auditionē ira furoris dñi:
ρύη ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ κυρίου,
& meditatio de ore ei egrediet. sub to
καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξελεύσεται. ὑποκάτω πα-
to celo ꝑncipat ei: & lumē illi sup a-
ντὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πέ-
las terre. post eū clamabit voce: tonabit
ρατα τῆς γῆς. ὀπίσω αὐτοῦ βοήσεται φωνῇ, βροντήσει
in voce iniurie sue: & nō cōmutabit eos: qm
ἐν φωνῇ ὕβρεως αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτούς, ὅτι
audiet vocē ei. tonabit fortis in voce sua
ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ. βροντήσει ὁ ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ αὐ-
mirabili: horā posuit bestijs. norūt ūt cubilis oz
τοῦ θαυμασίᾳ, ὥραν ἔθετο κτήνεσιν· οἶδασι δὲ κοίτης τά
dinē. in his oīb nō exsurgit tua sentētia: neqꝫ mu
ξιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἐξίσταταί σου ἡ διάνοια, οὐ δὲ ἀλ
tabit tuū coz a corpore. fecit eīm ma-
λάσσεταί σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος. ἐποίησε γὰρ μεγά
gna q̄ nō nouim: dispoēs ntui. esto sup terrā: &
λα ἃ οὐκ ἤδειμεν, συντάσων χιόνι. γίνου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
tēpestas pluuiaꝝ potētie sue. in manu ois homi
χειμὼν ὑετῶν δυναστείας αὐτοῦ. ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώ-
nis subsignat: vt sciat ois homo suā
που κατασφραγίζει, ἵνα γνῷ πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἑαυτοῦ
infirmitatē. ingresse sūt ūt fere sub tectū: deuerūt ūt
ἀσθένειαν. εἰσῆλθε δὲ θηρία ὑπὸ σκέπην, ἐσύχασαν δὲ
in cubili. de penetralib ueniūt dolores. ab
ἐπὶ κοίτης. ἐκ ταμιείων ἐπέρχονται ὀδύναι. ἀπὸ
ūt ꝓmontorijs frig: & a vēto forti dabit
δὲ ἀκρωτηρίων ψύχος, καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει
glacie. gubernat ūt aquā sicut voluerit. & ele
πάγος. διακίζει δὲ τὸ ὕδωρ ὡς ἐὰν βουληθῇ. καὶ ἐκλε-
ctū formar nubes. disperget nubilū lumē ei:
κτὸν καταπλάσει νεφέλη. διασκορπιεῖ νέφος φῶς αὐ-
& ꝑe circuitu ei puertit in gubernaculis
τοῦ, καὶ αὐτὸς κυκλώματα διασῴζει ἐν βεβουλαίῳ ∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Wie. Tex.heb.Job.xxxviij.Pritiua.heb.

in opa eoꝝ: oia q̄cūqꝫ vtiqꝫ p̄ceperit eis: εἰς ἔργα αὐτῶν, πάντα ὅσα ἂν ἐντείληται αὐτοῖς, hec coordinata sūt ab eo sup tram. siue in ταῦτα συντέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐὰν εἰς disciplinā siue in trā eius: siue in mīaz iuene παιδείαν ἐάν τε εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ἐὰν εἰς ἔλεος εὑρη rit eum. aurib⁹ p̄cipe hec iob: sta: admonere poten σὴ αὐτόν· ἐνωτίζου ταῦτα Ἰὼβ, στῆθι, γουνέτου δύνα= tiam dñi. nouim⁹ q̄m dñs posuit opera ei⁹. μὴ κυρίου· οἴδαμεν ὅτι κύριος ἔθετο τὰ ἔργα αὐτοῦ· lumē q̄ fecit e tenebris. scit ūt discretionē nubiloꝝ φῶς ποιήσας ἐκ σκότους· ἐπίσταται δὲ διάκρισιν νεφῶν, magne ūt ruine maloꝝ. tua ūt vestis calida: ἐξαίσια δὲ θώματα ποιηῶν· σοῦ δὲ ἡ στολὴ θερμή, quiescit ūt sup terrā a noto. firmabit cū ἡσυχάζει δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ νότου· στερεώσει με eo in antiquitates: fortes et inspectioēs ifusio τ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα, ἰσχυραὶ ὡς ὁράσεις ἐπιχύ= nis. cur voce me: q̄d dicem⁹ ei: τ cessa σεως· διατί δίδαξόν με, τί ἐροῦμεν αὐτῷ; καὶ παυ bimus multa dicentes. nūq̄d liber aut scriba σόμεθα πολλὰ λέγοντες· μὴ βίβλος ἢ γραμματεὺς mihi adfuit: vt hoiem cū steteri silere faciaz. μοι παρέσηκεν, ἵνα ἄνθρωπον ἑσηκὼς κατασιωπήσω· oibus ūt nō visibile lumē: lucidum est in πᾶσι δὲ ἰσχὺς ὁρᾶσθαι τὸ φῶς, τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς antiquitatibus: sicut ab eo in nebulis. eb παλαιώμασιν, ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφῶν· ἀστὴ adione nubes splendentes: in his magna glo βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα, ἐπὶ τούτοις μεγαλη ἡ δό ria τ honor ab oipotente: τ non inueni= ξα καὶ τιμὴ παρὰ παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὑρίσκο= m⁹ alium simile fortitudini ei⁹. q̄ tusta iudicat μὲν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, ὃ τὰ δίκαια κρίνων nō putas exaudire eum: ideo timebunt eum ho οὐκ οἴει εἰσακούειν αὐτόν; διὸ φοβηθήσονται αὐτὸν οἱ ἄν mines: timebunt ūt eū. τ sapiētes corde. θρωποι, φοβηθήσονται δὲ αὐτὸν καὶ σοφοὶ καρδίᾳ. Ca.38

Postq̄ ūt cessauit eliu a simone dixit Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι ἐλιοῦ τῆς λέξεως εἶπεν ὁ dñs iob p turbinem τ nubem. q̄s iste κύριος τῷ Ἰὼβ διὰ λαίλαπος καὶ νεφέλης· τίς οὗτος ὁ Infra. 40.a. abscōdens cōsiliū. cōtinens ūt verba in corde: me κρύπτων βουλήν, συνέχων δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ, ἐμὲ ūt putat abscōdere: cinge sicut uir lūbū tuū: iter δὲ οἴεται κρύπτειν; ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρω rogabo ūt te: tu aūt mihi respōde. vbi eras in fun= τήσω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι· ποῦ ἦς ἐν τῷ θε= dando me tram: nuncia ūt mihi si scis itelle μελιοῦν με τὴν γῆν; ἀπάγγελον δέ μοι εἰ ἐπίσῃ σύνε= ctū: q̄s posuit mēsuras ei⁹ si nosti: aut q̄s q̄ indu σιν; τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς εἰ οἶδας; ἢ τίς ὁ ἔπα= xit funem sup eā: sup quo annuli eius cō= γαγὼν σαφτίον ἐπ' αὐτῆς; ἐπὶ τίνος οἱ κρίκοι αὐτῆς πε firi sūt: q̄s ūt est q̄ misit lapidē angularē in ea: πήγασι; τίς δέ ἐστιν ὁ βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆς, q̄n facta sunt astra laudauerūt me voce magna omnes ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες angeli mei. cōclusi ūt mare portis: q̄n fluctus ἄγγελοί μου· ἔφραξα δὲ θάλασσαν πύλαις, ὅτε ἐμαί= bat. de ventre matris sue p̄cedens. posui μασσεν ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκ πορευομένη· ἐθέμην ūt ei nebulā vestimētū: caligine ūt eam q̄si pānis suol δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν, ὁμίχλη δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνω ui. posui ūt ei ēmios circūpōnēs claustra τ portas. di σα· ἐθέμην δὲ αὐτῇ ὅρια περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας· εἶ xi aūt ei vsq̄ huc venies: τ non trāsgredieris: πα δὲ αὐτῇ μέχρι τούτου ἐλεύσῃ, καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ, sed in teipsa conterentur tibi fluctus. B ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσονταί σοι τὰ κύματα.

duxerit[m] ad[r] omne[r] quod [s]precepit illis[a] super ∞∞ [b]faciem[c] orbis[b] terrarum: [c]siue in vna[r] tribu ∞∞∞ [g]siue[b] in terra sua: [l]siue[k] in q̄cunqꝫ loco[k] mīe sue eas iusserit [l] iueniri. [m] Auscul ta[n] hec[o] iob: [p]sta[q] & cōside ra[r] nurabilia[a] dei. [t] Nunqd scis[u] quando precepit ∞ [x]deus pluuiis: [y]vt ostende rent[a] lucem[b] nubiū eius? [c]Nunquid nosti[c] semitas [f]nubium[g] magnas & ∞ [b]pfectas [l]scientias? Nōne [l]vestimēta tua[m] calida sūt: [n]cum perflata fuerit[o] ter ra[p] austro? Tu forsitan ∞ [r]cum eo[q] fabricatus es[s] ce los? qui[r] solidissimi[u] q̄si ere [f]fusi sunt. [r] O stēde nobis [y]qd[a] dicam[b]? illi: nos qppe inuoluimur [f] tenebris.

[g]Quis narrabit[b] ei[b] que [l]loquor? etiam[k] si[l] locutus fuerit[m] hō: [o]deuorabitur: [p]ac nunc[q] non[r] vident[u] lu= cem. Subito[r] aer cogetur [x]in nubes: [y]& ventus[z] trā= siens [a]fugabit eas. ∞∞∞ [b]Ab aquilone[c] aurum[b] ve nit: &[c] a[r] deo[g] formidolosa [b]laudatio. [l] Digne cū inue nire[k] nō possumus. [m] Ma= gnus[n] fortitudine[o] & iudi cio[p] & [q]iustitia: &[s] enarra= ri[t] nō potest. [r] Ideo[u] time= bunt eū[v] viri: &[x] non[y] aude būt contēplari[a] oēs q sibi vidētur esse[b] sapiētes. 38.

Respondens autē[b] do minus ∞∞∞∞∞∞∞ [o]iob[c] de[r] turbine: [g]dixit. [b]Quis est[l] iste ∞∞∞∞∞∞ [k]inuoluens[l] sentētias[m] ser monibus[n] imperitis? ∞ [p]Accinge[r] sicut vir[s] lum= bos tuos: [t]iterrogabo te: &[u] rnde mihi. [x] Vbi[r] eras [y]q̄ ponebā fundamenta [a]terre? [b]Indica mihi[c] si[o] ha bes[c] intelligentiam. ∞∞ [r]Quis[g] posuit[b] mensuras eius[l] si[k] nosti: [l] vel[m] quis [n]tetendit[o] sup eam[p] linea? [q]Super[r] quo[s] bases illius [r]solidate sunt: [u] Aut[r] qs[r] de misit[y] lapidē[a] āgulare ei? [b]cum me[b] laudarēt[c] simul [o]astra[c] matutina: [r]& iu= bilarent[g] omnes[b] filii [l]dei. Quis[k] conclusit[l] ostiis ∞ [m]mare: [n]q̄ erūpebat q̄si [o]de vulua[p] p̄cedens: [q] cū ponerē[r] nubē[s] vestimentū eius: [r]& caligine[u] illud q̄si pānis infantie obuoluerē. [x]Circūdedi[r] illud [y] termīs meis: [a]& posui [b] vectem[c] & ostia[o] & dixi. [r] Vsq̄[y] huc[a] ve nies[b] & nō[l] p̄cedes ampli?: [k]& hic[l] cōfringes [m]tumen tes[n] fluctus tuos. ∞∞∞

אָוָה		לְפֶעֳלָם׃	כֹּל אֲשֶׁר יְצַוֶּם עַל
פָּנָה		פְּנֵי תֵבֵל אַרְצָה׃	אִם לְשֵׁבֶט
מָצָא		אִם לְאַרְצוֹ אִם לְחֶסֶד יִמְצְאֵהוּ׃	
אֹזֶן בִּין		הַאֲזִינָה זֹאת אִיּוֹב עֲמֹד וְהִתְבּוֹנֵן	
פָּלָא יָדַע		נִפְלָאוֹת אֵל׃ הֲתֵדַע בְּשׂוּם	
יָפַע		אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם וְהִפְיַע אוֹר עֲנָנוֹ׃	
פָּלַשׂ פָּלָא		הֲתֵדַע עַל מִפְלְשֵׁי עָב מִפְלָאוֹת	
תָּמַם יָדַע		תְּמִים דֵּעִים׃ אֲשֶׁר בְּגָדֶיךָ חַמִּים	
חָמַם שָׁכַב		בְּהַשְׁקֹט אֶרֶץ מִדָּרוֹם׃ תַּרְקִיעַ	
רָקַם רָקַע		עִמּוֹ לְשֻׁחָקִים חָזָקִים מוּצָק׃	
רָאָה		הוֹדִיעֵנוּ מָה נֹּאמַר לוֹ	לֹא
יָדַע אָמַר		נַעֲרֹךְ מִפָּנָי חֹשֶׁךְ׃ הֲיְסֻפַּר לוֹ כִּי	
עָרַךְ סָפַר		אֲדַבֵּר אִם אָמַר אִישׁ כִּי יְבֻלַּע׃	
דִּבֵּר בָּלַע		וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא	
בָּהַר		בַּשְּׁחָקִים רוּחַ עָבְרָה וַתְּטַהֲרֵם׃	
טָהַר		מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה עַל אֱלוֹהַּ נוֹרָא	
צָפַן אָתָה		הוֹד׃ שַׁדַּי לֹא מְצָאנֻהוּ שַׂגִּיא כֹחַ	
יָרֵא שָׂגָא		וּמִשְׁפָּט וְרֹב צְדָקָה לֹא יְעַנֶּה׃	
שָׂפַט		לָכֵן יְרֵאָהוּ אֲנָשִׁים לֹא יִרְאֶה	
רָאָה		כָּל חַכְמֵי לֵב׃	

C.xxxviij

עָנָה אָמַר		וַיַּעַן יְהוָה אֶת	
חָשַׁךְ יָעַץ		אִיּוֹב מִנַּהֲסַעֲרָה וַיֹּאמַר׃ מִי זֶה	
מָלַל בָּלַל		מַחְשִׁיךְ עֵצָה בְּמִלִּין בְּלִי דָעַת׃	
יָדַע שָׁאַל		אֱזָר נָא כְגֶבֶר חָלָצֶיךָ וְאֶשְׁאָלְךָ	
הָיָה		וְהוֹדִיעֵנִי׃ אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדִי	
בִּינָה בָּנַד		אָרֶץ הַגֶּד אִם יָדַעְתָּ בִינָה׃	
שׂוּם שָׁדַד		מִי שָׂם מְמַדֶּיהָ כִּי תֵדָע אוֹ מִי	
		נָטָה עָלֶיהָ קָו׃ עַל מָה אֲדָנֶיהָ	
טָבַע יָסַד		הָטְבָּעוּ אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן פִּנָּתָהּ׃	
רָנַן כּוֹכָב		בָּרֳנָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ	
רוּעַ שָׁבַח		כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים׃ וַיָּסֶךְ בְּדַלְתַּיִם	
גּוּחַ		יָם בְּגִיחוֹ מֶרֶחֶם יֵצֵא׃ בְּשׂוּמִי	
		עָנָן לְבֻשׁוֹ וַעֲרָפֶל חֲתֻלָּתוֹ׃	
שָׁבַר שׂוּם		וָאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֻקִּי וָאָשִׂים בְּרִיחַ	
בָּרַח בּוֹא		וְדַלְתָיִם׃ וָאֹמַר עַד פֹּה תָּבוֹא וְלֹא	
יָסַף שׁוּת		תֹסִיף וּפֹא יְשִׁית גְּאוֹן גַּלֶּיךָ׃	
נָאָה נָבַל			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritma.heb.Tex.he.Job.xxxviij.

°חַמְמֵיךָ ᵖצוּיתָ ᵍבֹּקֶר ʳיְדַעְתָּ ˢהַשַּׁחַר	°יום ᵖצוה
ᵗמְקוֹמוֹ: ᵘלֶאֱחֹז ᵛבְּכַנְפוֹת ʷהָאָרֶץ	ᵗקום
ˣוְינֹעֲרוּ ʸרְשָׁעִים ᶻמִמֶּנָּה ᵃתִּתְרַפֵּךְ ᵇנֵּעֶר ᶜהֲפַךְ	ᵇנער ᶜהפך
ᵈכְּחֹמֶר ᵉחוֹתָם ᶠוְיִתְיַצְּבוּ ᵍכְּמוֹ ʰלְבוּשׁ:	ᵈחתם ᵉיצב
ⁱוְיִמָּנַע ᵏמֵרְשָׁעִים ˡאוֹרָם ᵐוּזְרוֹעַ	ʰלבש ⁱמנע
ⁿרָמָה °תִּשָּׁבֵר: ᵖהֲבָאתָ ᵍעַד ʳנִבְכֵי	ᵏזרע ˡשבר
ˢיָם ᵗוּבְחֵקֶר ᵘתְּהוֹם ᵛהִתְהַלָּכְתָּ:	ᵐבוא ⁿבכה
ʷהֲנִגְלוּ ˣלְךָ ʸשַׁעֲרֵי ᶻמָוֶת ᵃוְשַׁעֲרֵי	°הום ᵖהלך
ᵇצַלְמָוֶת ᶜתִּרְאֶה: ᵈהִתְבֹּנַנְתָּ ᵉעַד ᶠרְחַבֵּי	ᵍגלה
ᵍאֶרֶץ ʰהַגֶּד ⁱאִם ᵏיָדַעְתָּ ˡכֻלָּהּ:	ʳראה ˢבין
ᵐאֵי ᶻזֶה ᵃהַדֶּרֶךְ ᵇיִשְׁכָּן ᶜאוֹר ᵈוְחֹשֶׁךְ	ᵗנגד
ⁿאֵי ᶻזֶה ᵉמְקוֹמוֹ: ᶠכִּי ᵍתִקָּחֶנּוּ ʰאֶל	ᵘשכן ᵛלחשך
ᵒגְּבֻלוֹ ᵖוְכִי ᶠתָבִין ʳנְתִיבוֹת ˢבֵּיתוֹ:	ʷגבל ˣבין ʸנתב
ᵗיָדַעְתָּ ᵘכִּי ᵛאָז ʷתִּוָּלֵד ᵏוּמִסְפַּר ˣיָמֶיךָ	ᶻלד ᵏספר
ʸרַבִּים: ᶻהֲבָאתָ ᵃאֶל ᵇאֲצָרוֹת	°יום ᶻרבב
ᶜשֶׁלֶג ᵈוְאוֹצְרוֹת ᵉבָּרָד ᶠתִּרְאֶה: ᵍאֲשֶׁר	ᵃראה
ʰחָשַׂכְתִּי ⁱלְעֵת ᵏצָר ˡלְיוֹם ᵐקְרָב	ᵇצור
ⁿוּמִלְחָמָה: ᵒאֵי ᶻזֶה ᵃהַדֶּרֶךְ ᵖיֵחָלֵק ᵍאוֹר	ᶜלחם ᵈחלק
ʳיָפִיץ ᵏקָדִים ˢעָלֵי ᵗאָרֶץ: ᵘמִי ᵛפִלַּג	ᵉפוץ ᵏקדם
ʷלִשְׁטֶף ˣתְּעָלָה ʸוְדֶרֶךְ ᶻלַחֲזִיז	ᵍחזז ʷעלה
ᵃקֹלוֹת: ᵇלְהַמְטִיר ᶜעַל ᵈאֶרֶץ ᵉלֹא	ᵉקול ᵃמטר
ᶠאִישׁ ᵍמִדְבָּר ʰלֹא ⁱאָדָם ᵏבּוֹ: ˡלְהַשְׂבִּיעַ	ᵍדבר ᶠשבע
ᵐשְׁאָה ⁿוּמְשׁוֹאָה ᵒוּלְהַצְמִיחַ ᵖמֹצָא	ᵐעשאה ⁿצמח
ᵠדֶּשֶׁא: ʳהֵיֵשׁ ˢלַמָּטָר ᵗאָב ᵘאוֹ ᵛמִי ʷהוֹלִיד	ᵖיצא ʳילד
ˣאֶגְלֵי ʸטָל: ᶻמִבֶּטֶן ᵃמִי ᵇיָצָא ᶜכְּפֹרָה	
ᵈשָׁמַיִם ᵉמִי ᶠיְלָדוֹ: ᵍכָּאֶבֶן ʰמַיִם	
ⁱיִתְחַבָּאוּ ᵏוּפְנֵי ˡתְהוֹם ᵐיִתְלַכָּדוּ:	ʰחבא ⁱפנה
ⁿהַתְקֹשֵׁר ᵒמַעֲדַנּוֹת ᵖכִּימָה ᵍאֹו	ˡתהום ᵐלכד
ʳמֹשְׁכוֹת ˢכְּסִיל: ᵗתְּפַתַּח: ᵘחַרְוִיאָיא	ᵒקשר ᵍעדן
ᵛמַזָּרוֹת ʷבְּעִתּוֹ ˣוְעַיִשׁ ʸעַל ᶻבְּנֶיהָ	ᵖכסל ᵍפתח
ᵃתַּנְחֵם: ᵇהֲיָדַעְתָּ ᶜחֻקּוֹת ᵈשָׁמַיִם ᵉאִם	ʳעיש ˢעוש
ᶠתָּשִׂים ᵍמִשְׁטָרוֹ ʰבָּאָרֶץ: ⁱהֲתָרִים	ᵗנחם ᵘחמק
ᵐלַעַב ᵏקוֹלֶךָ ˡוְשִׁפְעַת ᵐמַיִם ᵒתְּכַסֶּךָּ:	ᵛשום ʷשטר
ᵖהַתְשַׁלַּח ᵍבְּרָקִים ʳוְיֵלְכוּ ˢוְיֹאמְרוּ	ˣרום ʸכסה
ᵗלָךְ ᵘהִנֵּנוּ: ᵛמִי ʷשָׂת ˣבַּטְּחוֹת ʸחֻכְמָה	ᶻשלח ᵃאמר
ᶻאוֹ ᵃמִי ᵇנָתַן ᶜלַשֶּׂכְוִי ᵈבִינָה:	ᵇטוח ᶜשות
	ᵈשכוי

Trãsla.B.Vie.

°Nunqd post ortũ tuũ ᵖp cepisti ᵍdiluculo & oñdisti ʳaurore ˢlocum suũ: ᵗ& te nuisti cõcutiens ᵘextrema ᵛterre: ʷ excussisti ˣimpios ʸex ea: ᶻRestituetur ◌ °vt lutum ᵃ signaculũ: ᵇ& stabit ᶜsicut ᵈvestimẽtum. ᵉAuferetur ᶠab impiis ᵍlux sua: ʰ& brachium ◌ ⁱexcelsum °confringetur. ᵖNunqd ingressus es ʳprofundũ ˢmaris: ᵗ& in nouissimis ᵘabyssi ᵛdeambulasti? ʷNunquid aperte sunt ˣtibi ʸporte ᶻmortis: ᵃ& ostia °tenebrosa ᵃvidisti? ᵇNunqd cõsiderasti ᶜlatitudinẽ ᵈterre? ᵉIndica mihi si ᶠnosti ᵍomnia. ◌ In °qua ᵍvia ʰlux ᵉhabitet ᵇ& tenebrarum ◌ ⁱquis ᵛlocus sit: ᵏvt ducas vnumquodq; ˡad ◌ ᵐterminos suos: ᵒ& intelligas ᵖsemitas ᵍdomus eius. ʳSciebas ˢtunc ᵗq natiuitas esses: ᵘ& nũerũ ᵛdierũ tuorũ noueras. ʷNunqd ingressus es ˣthesauros ʸniuis: ᶻaut thesauros ᵃgrãdinis ᵇaspexisti? ᶜque ◌ ᵈpreparauí ᵉin tẽpus ᶠhostis: ᵍin diem °pugne ◌ ʰ& belli. Per ⁱquam ᵏviam ˡspargitur ᵐlux: ◌ ⁿdiuiditur ᵒestus ᵖsup terrã? ᵠQuis ʳdedit vehemẽtissimo ˢimbri ᵗcursum: ᵘ& viam ◌ ᵛsonantis ʷtonitrui: ˣvt plueret ʸsup terrã ᶻabsq; ᵃhoie in ᵇdeserto vbi ᶜnullo mortaliũ cõmoratur: ᵈvt impleret ᵉinuiam ᶠ& desolatam: ᵍ& produceret ◌ ʰherbas virẽtes. ⁱQuis ẽ ᵏpluuie ˡpr: ᵐvel ⁿqs ᵒgenuit ᵖstillas ʳroris? ˢDe ᵗcuius ᵘvtero ᵛegressa est ʷglacies: ˣ& gelu de ʸcelo ᶻqs genuit? ᵃIn similitudine lapidis ᵇaque durantur: ᶜ& superficies ᵈabyssi ᵉcõstringitur. ᶠNunqd cõiungere vales ᵍbis micantes ʰstellas ⁱplias: ᵏaut gyrum ˡarcturi ᵐpoteris dissipare? ⁿNũqd ducis ᵒluciferum ᵖin tpe suo? ᵠ& vesperũ ʳsup fines terre consurgere facis? ˢNũqd nosti ᵗordinẽ celi: ᵘ& pones ᵛrationẽ ei? ʷin terra? ˣ Nunquid eleuabis ʸi nebula ᶻvocem tuã? ᵃ& ipet ᵇaquarũ ᶜopiet te. ᵈNũqd mittes ᵉfulgura ᶠ& ibũt: ᵍ& reuertẽtia ʰdicẽt ⁱtibi adsum?! ʲQuis ᵏposuit ˡin visceribus hois ᵐsapientiam: ⁿvel ᵒquis ᵖdedit ᵠgallo ʳintelligentiam: ◌

Trãſ.Gre.xx.cũ interp.latina.

aut in te ordinauí lucem matutinã: lucifer aũt sci ἢ ἐπὶ σοῦ συνετέταχα φέγγος πρωινόν, ἑωσφόρος δὲ ἔ uit ſunm ordinẽ? apphendere alas tre: ᵃ ercu δε τὴν ἑαυτοῦ τάξιν; ἐπιλαβέσθαι πτερύγων γῆς, ἐκπί tere impios ex ea. ᵗ tu accipiẽs tre lutũ: forma- νάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς· καὶ σὺ λαβὼν γῆν πηλόν, ἔπλα sti aial: ᵗ loq potẽs ipm posuisti sup trã. abiluisti aũ σας ζῶον, καὶ λαλητὸν αὐτὸν ἔθου ἐπὶ γῆς· ἀφεῖλες δὲ ab impijs lumẽ: brachiũ aũt supbox con ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέ fregisti. veniſti in trã maris: in aũt vestigijs abyſ- τριψας· ἦλθες ἐπὶ γῆν θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσ si deambulasti? apiũtur aũt tibi tioze ianue mor σου περιεπάτησας; ἀνοίγονταί σοι φόβῳ πύλαι θα tis. tantozes aũt inferni videntes te stupuerũt: admo τάτου· πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔπηξαν; τηλου nito? fuisti aũt latitudinẽ subcelestis? nuncia ergo mihi quã θέτησαι δὲ τὸ ἔυρος τῆς ὑπ᾽οὐρανόν, ἀνάγγειλον δή μοι πό ta est? q̃li aũt tra habitat lux: tenebraꝝ aũt σή τίς ἐστι; ποία δὲ γῆ αὐλίζεται τὸ φῶς, σκότους δὲ q̃lis locus? si duxeris me in fmios eaꝝ: si aũt ποῖος ὁ τόπος; εἰ ἀγάγοις με εἰς ὅρια αὐτῶν, εἰ δὲ ᵗ scis semitas eoꝝ? noui igit q̃m tunc na καὶ ἐπίσασαι τρίβους αὐτῶν; ᾔδα ἄρα ὅτι τότε γενή tus es: nũerus aũt ānoꝝ tuoꝝ mltus. veniſti aũt in the νησαι, ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολύς· ἦλθες δὲ ἐπὶ θη sauros niuis: thesauros aũt grãdinis vidisti? reposi σαυροὺς χιόνος, θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἑώρακας; ἀπό tũ est aũt tibi in hozã iimicoꝝ in diem belli ᵗ κειταί σοι δὲ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ pugne. vnde aũt egreditur pzuina: aut dispgit μάχης· πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη, ἢ διασκεδάννυται auster in subcelestem? ds aũt ꝓparauit pluuie ipe νότος εἰς τὴν ὑπ᾽οὐρανόν; τίς δὲ ἡτοίμασεν ὑετῶ λά tuose fluxũ: viam aũt tumultui? vt plueret sup trã vbi βρω ῥύσιν, ὁδὸν δὲ κυδοιμῶ; τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν ἧ non vir: desertũ vbi nõ est homo in ea. δυκ ἀνήρ, ἔρημον ὃ οὐχ ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν αὐτῇ· vt saturaret inuiam ᵗ ihitabilem: ᵗ vt ꝓduce- τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, καὶ τοῦ ἐκβλα ret exitũ herbe virẽtis. ds est pluuie pater? ds aũt σῆσαι ἔξοδον χλόης· τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; τίς δὲ est q̃ genuit guttas roris? ex vẽtre autẽ cuius ἐστὶν ὁ τετοκὼς βόλους δρόσου; ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος egreditur gelu: glaciem aũt in celo ds ἐκπορεύεται ὁ κρύσταλλος; πάχνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς peperit? q̃ descẽdit sicut aqua fluẽs: vultũ τέτοκεν; ἢ καταβαίνει ὥσπερ ὕδωρ ῥέον, πρόσωπον aũt abyssi ds tabefecit? ꝓposuisti aũt vinculũ plia- δὲ ἀβύσσου τίς ἔτηξε; συπήκας δὲ δεσμὸν πλειά- des ᵗ septũ orionis aperuisti? aut aperies ma- δος καὶ φραγμὸν ὠρίωνος ἤνοιξας; ἢ διανοίξεις μα- zuroh in tpe suo: ᵗ vesperꝝ cũ coma su ζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἕσπερον ἐπὶ κόμης αὐ- a duces eum? scis aũt versiones celi: aut q̃ τοῦ ἄξεις αὐτόν; ἐπίσασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, ἢ τὰ sub celũ simul facta? vocabis aũt ne- ὑπ᾽οὐρανὸν ὁμοθυμαδὸν γινόμενα; καλέσεις δὲ νε- bulã voce: ᵗ tremore aque ipetuose obediet φος φωνῇ, καὶ τρόμῳ ὕδατος λάβρου ὑπακούσεταί tibi? mittes aũt fulmina ᵗ ibunt: dicẽt σοι; ἀποστελεῖς δὲ κεραυτοὺς καὶ πορεύσονται, ἐροῦ aũt tibi: ds est? ds aũt dedit mulieribꝰ textu σι δέ σοι, τί ἐστί; τίς δὲ ἔδωκεν γυναιξὶν ὑφάσμα re sapiam: aut variegatiuã scientiam? ds aũt τος σοφίαν, ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστήμην; τίς δὲ ◌

◌◌◌

Universidad de Deusto
Biblioteca

q nũerat nebulas sapia: celũ ãt in trã declinauit fu
ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφία, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε κέ-
sum ẽ ãt sicut i trã puluis: cõglutinaut ãt ipm sicut
χυλῷ δὲ ὥσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ
lapide cubũ? capies ãt leonib⁹ cibum: aias ãt dra-
λίθῳ κύβον; θηρεύσεις δὲ λέουσι βοράν, ψυχὰς δὲ δρα
conum implebis? timuerũt .n. in cubilib⁹ suis.
κόντων ἐμπλήσεις; δ ἐδοίκασι γὰρ ἐν κοίταις αὐτῶν,
sedent ãt in syluis insidiantes? q̃s ãt ꝓparauit
κάθηνται δὲ ἐν ὕλαις ἐνεδρεύοντες; τίς δὲ ἡτοίμασε
p.146 coruo escam: pulli .n. eox ad dñm clama-
κόρακι βοράν, νεοσσοὶ γὰρ αὐτῶν πρὸς κύριον κεκρά-
uerũt. vagantes cibos querentes?
γασι· πλανώμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες; Ca.39.

A SEi noisti tps partus capre siluestris ī petra?
Εἰ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας;
obseruasti ãt dolores pr⁹ceruax? nũerasti ãt mẽses ea
ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων; ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐ
rũ plenos partus? dolores aũt cax soluisti? cnu
τῶν πλήρεις τοκετοῦ; ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας; ἐξέ
triuisti ãt cax fetus extra tiorem: dolores ãt
θρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἔξω φόβου, ὠδῖνας δὲ
cax emittes? abrumpent filij cax:
αὐτῶν ἐξαποστελεῖς; ἀποῤῥήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν,
implebuntur in genimine: egredientur ꝛ non
πλησθήσονται ἐν γεννήματι, ἐξελεύσονται καὶ οὐ μὴ
reflectent ipis. q̃s aũt est q̃ dimisit asinũ agrestẽ
ἀνακάμψωσιν αὐτοῖς· τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον
liberum: vincula aũt eius q̃s soluit? posui ãt
ἐλεύθερον, δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν; ἔθεμην δὲ

hitaculũ eius desertũ: ꝛ tabernacula e-
τὴν διαιταν αὐτοῦ ἔρημον, καὶ τὰ σκηνώματα αὐ-
ius terrã salsam. derides tumultum ciuitatis:
τοῦ ἀλμυρίδα. καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως,
accusationẽ ãt exactoris nõ audiens. considerabit mõtes
μέμψιν δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων. κατασκέψεται ὄρη
pascũ suum? ꝛ posit omne viride querit.
νομὴν αὐτοῦ; καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ·

B volet aũt tibi vnicorni⁹ seruire: aut dormire
βουλήσεται δέ σοι μονόκερος δουλεῦσαι, ἢ κοιμηθήσεται
in ꝑsepi tuo? ligabis ãt in lorio iugũ eius:
ἐπὶ φάτνης σου; δήσεις δὲ ἐν ἱμάσι ζυγὸν αὐτοῦ,
aut trahet tuos sulcos in agro? fiduciã habuisti
ἢ ἑλκύσει σου ἄυλακας ἐν πεδίῳ; πέποιθάς τε
ãt in illo: q̃m mlta fortitudo ei⁹: derelinques
δὲ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἰσχὺς αὐτοῦ, ἐπαφήσεις
ãt ei opa tua? credes ãt q̃ reddet
δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου; πιστεύσεις δὲ ὅτι ἀποδώ-
tibi semen: inducet ãt tibi aream?
σει σοι γόνον σπόρου, εἰσοίσει δέ σοι τὴν ἅλωα;
ala cox q̃ delectãt gloriosa: si cõpẽderit iconia
πέρυξ τερποιθίων νεελάστα, ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα
ꝛ accipiter: q̃m relinq̃t in trã oua sua: ꝛ
καὶ νέασας ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ ὠὰ αὐτῆς, καὶ
in puluerẽ calefaciet. ꝛ oblita est q̃m pes spar
ἐπὶ χοῦν θάλψει· καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς σκορπι-
get: ꝛ bestie agri conculcabunt. indurauit
εῖ, καὶ θηρία ἀγροῦ καταπατήσει. ἀπεσκλήρυνε τὰ
filios suos vt nõ sc. in vanũ laborauit sine
τέκνα αὐτῆς ὡσεὶ μὴ ἑαυτήν· εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ
timore. q̃m tacuit ei de⁹ sapiam: ꝛ
φόβου· ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν, καὶ
non diuisit ei in intellectu. scõm tps i altitudie
οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει· κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει
extollet: deridet equum ꝛ ascẽsorem
ὑψώσει, καταγελάσεται ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου
C eius. aut tu circũposuisti equo potẽtiam: induisti
αὐτοῦ· ἢ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν, ἐνέδυσας
aũt collũ eius timore? circũposuisti ãt ei
δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φίβον; πολιέθηκας δὲ αὐτῷ

'Quis[k] enarrabit[l] celorũ
[m] ratione: [n]& concentum
[o] celi[p] quis[q] dormire faciet?
[r] Q̃n fundabatur[s] puluis
[t] in terra[u] & glebe[x] cõpin-
gebantur. [r] Nunqd capies
[y] leene[a] predam: [b]& animã
[c] catulorũ eius[d] implebis?
[e] quando[f] cubant[g] in an-
tris: [h]& in specubus ∞∞∞
[i] insidiantur. [m] Quis[n] pre
parat[n] coruo[o] escam suã?
[p] quando[q] pulli eius[r] cla-
mant[r] ad[s] deum[u] vagan-
tes eo[x]q̃ non habeant[r] ci
bos. 39.

DVnquid[a] nosti[b] tem-
pus[c] partus ∞∞∞∞
[d] ibicũ in[e] petris? vel[f] par-
turientes[g] ceruas ∞∞∞
[h] obseruasti?[i] Dinumerasti
[k] menses[l] cõceptus earũ?
[m]& scisti[n] tempus[o] partus
earum? [p] Incuruãtur ad
[q] fetum &[r] parunt: [s]& ru
gitus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t] emittũt. [u] Separãtur[x] filii
earum: [y]& pergunt ∞∞∞
[a] ad pastum: [b] egrediũtur
[c]& nõ[d] reuertẽtur[e] ad eas.
[f] Quis[g] dimisit[g] onagrum
[h] liberũ: [i]& vincula eius[l] q̃s
[m] soluit? [n] Cui[o] dedi in[p] soli
tudine ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q] domũ: [r]& tabernacula
eius in terra[s] salsuginis.
[t] Contẽnt [u] multitudinẽ
[x] ciuitatis: [y] clamorem exa
ctoris[a] nõ[b] audit. [c] Circun
spicit[d] mõtes[e] pascue sue:
[f]& [b] virẽtia[g] queq; [i] perqrit.
[k] Nũqd volet[l] rhinoceros
[m] seruire tibi: [n] aut[o] mora-
bitur[p] ad[q] ꝑsepe tuũ? [r] Nũ
qd allígabis[s] rhinocerota
[t] ad arandũ[u] loro tuo? [x] aut
[y] confringet glebas[z] valliũ
[a] post te? [b] Nunqd fiducia
habebis[c] in[e] magna[f] forti-
tudĩe ei?: [g]& derelinq̃s[h] ei
[i] labores tuos? [k] Nũqd cre
des[l] illi[m] q̃m[n] semẽte[o] red
dat tibi? [p]& areã tuã[q] cõgre
get? [r] Pẽna[s] struthiõis[t] filis
est[r] pẽnis[v] herodii[x]& acci-
pitris. [a] Quãdo[b] derelinqt
[c] oua sua[d] in terra: tu forsi
tan[e] in[f] puluere[g] calefacies
ea? [h] Obliuiscitur [i]q[k] pes
[l] conculcet ea: [m] aut bestia
[n] agri[o] cõterat. [p] Duratur
[q] ad[r] filios suos[s] q̃si nõ sint
[t] sui: [u] frustra [x] laborauit
[y] nullo[z] timore cogente.
[a] Priuauit[b] ei cã[c] de?[d] sapiẽ-
tia[e] nec[f] dedit[g] illi[h] intelligẽ
tiã. [i] Cũ tps fuerit[k] in altũ
alas[l] erigit: [m] deridet[n] equũ
[o]& ascensorẽ ei?. [p] Nunqd
p̃bebis[q] eq[r] fortitudinẽ:
[s] aut circũdabis[t] collo ei?
[u] hinitũ: [x] nũqd suscitabi eũ

Ca.xxxix

[a] הֲיָדַעְתָּ [b] עֵת [c] לֶדֶת
[c] יַעֲלֵי [d] סָלַע [e] חֹלֵל [f] אַיָּלוֹת
[g] תִּשְׁמֹר [h] תִּסְפֹּר [i] יַרְחֵים [k] תְּמַלֶּאנָה
[l] וְיָדַעְתָּ [m] עֵת [n] לִדְתָּנָה [o] תִּכְרַעְנָה
[p] יַלְדֵיהֶן [q] תְּפַלַּחְנָה [r] חֲבָלֵיהֶם
[s] תְּשַׁלַּחְנָה [t] בְּנֵיהֶם [u] יִרְבּוּ
[x] בַּבָּר [y] יָצְאוּ [z] וְלֹא [a] שָׁבוּ [b] לָמוֹ
[c] מִי [d] שִׁלַּח [e] פֶּרֶא [f] חָפְשִׁי [g] וּמוֹסְרוֹת
[h] עָרַד [i] מִי [k] פִתֵּחַ [l] אֲשֶׁר [m] שַׂמְתִּי [n] עֲרָבָה
[o] בֵּיתוֹ [p] וּמִשְׁכְּנֹתָיו [q] מְלֵחָה [r] יִשְׂחַק
[s] לַהֲמוֹן [t] קִרְיָה [u] תְּשֻׁאוֹת [x] נֹגֵשׂ [y] לֹא
[z] יִשְׁמָע [a] יִתּוּר [b] הָרִים [c] מִרְעֵהוּ [d] וְאַחַר
[e] כָּל [f] יָרוֹק [g] יִדְרוֹשׁ [h] הַאֲבָה [i] רִים [k] עֲבֹדֶךָ
[l] הַתֹּאבֶה [m] רִים [n] עֲבֹתוֹ [o] אִם [p] יַלִּין [q] עַל [r] אֲבוּסֶךָ
[s] הַתִּקְשָׁר [t] רִים [u] בְּתֶלֶם [x] עֲבֹתוֹ [y] אִם [z] יְשַׁדֵּד [a] עֲמָקִים
[b] אַחֲרֶיךָ [c] הַתִּבְטַח [d] בּוֹ [e] כִּי [f] רַב [g] כֹּחוֹ
[h] וְתַעֲזֹב [i] אֵלָיו [k] יְגִיעֶךָ [l] הַתַּאֲמִין
[m] וְגָרְנְךָ [n] יְכַנֵּס [o] יְאַסְפֵנוּ
[p] כְּנַף [q] רְנָנִים [r] נֶעֱלָסָה [s] אִם [t] אֶבְרָה
[u] חֲסִידָה [x] וְנֹצָה [y] כִּי [z] תַעֲזֹב [a] לָאָרֶץ
[b] בֶּעָפָר [c] וְעַל [d] עָפָר [e] תְּחַמֵּם [f] וַתִּשְׁכַּח [g] כִּי
[h] רֶגֶל [i] תִּזּוֹרָהּ [k] וְחַיַּת [l] הַשָּׂדֶה [m] תְּדוֹשֶׁהָ
[n] הִקְשִׁיחַ [o] בָּנֶיהָ [p] לְלֹא [q] לָהּ [r] לְרִיק
[s] יְגִיעָהּ [t] בְּלִי [u] פָּחַד [x] כִּי [y] הִשָּׁהּ [z] אֱלוֹהַּ
[a] חָכְמָה [b] וְלֹא [c] חָלַק [d] לָהּ [e] בַּבִּינָה [f] כָּעֵת
[g] בַּמָּרוֹם [h] תַּמְרִיא [i] תִּשְׂחַק [k] לַסּוּס
[l] וְלֹרְכְבוֹ [m] הֲתִתֵּן [n] לַסּוּס [o] גְּבוּרָה
[p] הֲתַלְבִּישׁ [q] צַוָּארוֹ [r] רַעְמָה [s] הֲתַרְעִישֶׁנּוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtíua.heb. Tex.be.Job.xl. Trãsla.B.Wie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ˣqñ locuſtas ?ʸGloria ᶻnaſ-
riũ ei? ᵃterror: rerrã vngu
laᵇfodit.ᵇ Exultat ᶜ auda-
cter: ᵈin occurſum ᶠpergit
ᵍarmatis. ʰContemnit ⁱpa
uorem :ᵏ nec ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡcedit ᵐgladio. ⁿSuper ipſ-
ſum ᵒ ſonabit ᵖ pharetra :
ᵠvibrabit ʳhaſta ˢ & clypeꝰ.
ᵗFeruẽs ᵘ & fremẽs ᵛ ſorbet
ʷterram: ˣnec ʸreputat ᶻ tu
beᵃ ſonare clangorem.
ᵇVbi audierit ᶜbuccinã: ᵈdi
cit ᵉvah: ᶠpcul ᵍodoratur
ʰbellũ ⁱexhortatiõe ʲ du
cum ᵏ & vlulatũ exercitus.
ˡNũqd p ſapiẽtiã tuã ᵐplu-
meſcit ⁿ accipiter ᵒexpan-
dens ᵖalas ſuas ᵍad auſtrũ?
ʳNunqd ˢad ᵗ p̃ceptũ tuũ
ᵘeleuabitur ᵛaquila ʷ & ī ar
duis ˣponet ʸnidũ ſuũ ? In
ᶻpetris ᵃmanet: ᵇiᵒ p̃ruptus
ᶜſilicib? ᵈcõmoratur ᵉatq;
in iacceſſis rupib? ᶠ. ᵍInde
ʰcõtẽplatur ⁱeſcã: & ʲ de lõ
ge ᵏoculi eius ˡ pſpiciunt.
ᵐPulli ei? ⁿlãbũt ᵒſanguinẽ:
ᵖ & vbicũq; ᵍcadauer fuerit
ſtatim ʳadeſt. ˢ Et adiecit
ᵗdñs: ᵘ & locut? eſt ᵛad ʷiob.
ˣNunqd ʸ q cõtendit ᶻcũ
ᵃdeo tam facile ᵇcõqeſcit?
Vtiq; ᶜqui arguit ᵈeũ: ᵉde
bet rñdere ei. ᶠ Rñdens ãt
ᵍiob ʰdño: ⁱdixit. Quᵏ le-
uiter locut? ſum : ˡ rñdere
ᵐqd poſſum? ⁿManũ meã
ᵒponã ᵖſupᵠos meũ. ʳ Vnũ
ˢlocut? ſum : ᵗqd vtinã ᵘ nõ
ᵛdixiſſem: ʷ & alterũ qbus
vltraˣ nõ ʸaddam. 40.
ᶻEſpondẽs aũt ᵃ dñs ᵇ domi
nus ᶜiob ᵈ de ᵉturbine:
ᶠdixit. ᵍ Accinge ʰ ſicut vir
ⁱlumbos tuos: ∞∞∞∞∞∞
ʲinterrogabo te ᵏ & indica
mihi. ˡ Nũqd ᵐirritũ facies
ⁿudiciũ meũ: & ᵒ condem
nabis me ᵖ vt ᵍ iuſtificeris?
ʳEt ſi habes ˢbrachiũ ᵗ ſi-
cut deus ᵘ & voce ᵛ ſimili ∞
ʷtonas: ˣcircũda tibi ʸdeco
rẽ ᶻ & ī ſublime erigere: ᵃ &
eſto gl'ioſus : ᵇ & ſpecioſis
ᶜiduere veſtib?. ᵈ Diſperge
ᵉſupbos in ᶠ furore tuo: &
cõfunde eos: ᵍ & reſpiciẽs
ʰoẽm ⁱarrogantẽ ʲ hũilia.
ᵏReſpice ˡcũctos ᵐſupbos:
& ⁿ cõfunde eos: ᵒ & cõtere
ᵖipios ᵍin loco ſuo. ʳ Abſcõ
de eos ˢin puluere ᵗ ſimul:
& ᵘfacies eoꝝ ᵛdemerge ʷin
foueã: ˣ & ʸ ego ᶻ cõfitebor
ᵃq ᵇ ſaluare ᶜ te poſſit ᵈ dex
tera tua. ᵉecce ᶠbehemoth
ᵍquẽ ʰfeci ⁱtecũ : ʲ fenũ ᵏ q̃ſi
bos ˡcomedet. ᵐFortitudo
eiˀ ⁿin lũbis eiˀ: ᵒ & virtus
illiˀ ᵖin vmbilico ᵍvẽtris eiˀ
ʳStringit ˢcaudã ſuã ᵗquaſi

armaturã glia ãt pectoꝝ eiˀ audacia? effodiẽs
παγοπλίαν δόξα δὲ σήθεων αὐτοῦ τύλμη; ἀνερεύσων
in pede ſupbit: egredit ãt in campũ in foztitudie: oc
ἐν ποδὶ γαυρίᾳ, ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχύϊ, συ
currẽs iaculo. veridet: τ nõ auertet a fer-
ναυτῶν βέλει· καταγελᾷ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἀπὸ σι-
ro. in eo eñ gloriat arcus τ gladiꝰ: τ ira
δήρου. ἐπ' αὐτῷ ἰαρ γαυρίᾳ τόξον καὶ μάχαιρα, καὶ ἐργῇ
deſolabit terrã: nõ crediderit q̃ſq; ſignũ det tuba.
ἀφανιεῖ τὴν γῆν, οὐ μὴ πιστεύσῃ ἕως ἂν σημάνῃ σάλπιγξ.
tuba ãt ſignificãte dicit euge: alõge ãt olfa
σάλπιγγος δὲ σημαινούσης λέγει εὖγε, πόρρωθεν δὲ ὀσφραί
cit bellũ cũ ſaltu τ clamoze: ex ãt tua ſcie
νεται πολέμου σὺν ἅλματι καὶ κραυγῇ· ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐπι-
tia ſtetit accipit: expãdẽs alas ĩmmotus
στήμης ἔστηκεν ἱέραξ, ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας ἀκίνητος
aſpiciẽs q̃ ad auſtrũ: in ãt tuo p̃cepto exalta
καθορᾷ τὰ πρὸς νότον; ἐπὶ δὲ τῷ σῷ προστάγματι ὑψοῦ
tur aqla: vulẽ ãt in nidis ſuis ſedens habitat:
ται ἀετός, γυψ δὲ ἐπὶ νοσσιᾶς αὐτοῦ καθεδεῖς αὐλίζεται;
in eminẽtia petre τ abſcõdito: illic exĩs q̃rit ci-
ἐπ' ἐξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ, ἐκεῖσε ὧν ζητεῖ τὰ σῖ
bos: de lõge oculi eiˀ ſpeculant. pulli ãt
τα, πόρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσι· νεοσσοὶ δὲ
eius pollũtũt in ſanguĩe: vbicũq; ãt fuerit moztui ſta-
αὐτοῦ φύρονται ἐν αἵματι, οὗ δ' ἂν ὦσι τεθνεῶτες παρ-
tim inueniunt. τ reſpõdit dñs iob τ
ραχρῆμα εὑρίσκονται· καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ Ἰὼβ καὶ
dixit: nũqd iudiciũ cũ idoneo iudicas: arguẽs deũ reſpõ
εἶπεν, μὴ κρίσιν μετὰ ἰκαφοῦ κρίνεις, ἐλέγχων θεὸν ἀποκρι-
debit ei: reſpõdẽs ãt iob ait dño: q̃d adhuc
θήσεται αὐτῷ, ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει τῷ κυρίῳ, τί ἔτι
ego iudico: admonit? τ redarguẽs dñm audiẽs hec
ἐγὼ κρίνομαι νουθετούμενος καὶ ἐλέγχων κύριον ἀκούων τοι
nihil exĩs: ego ãt quã reſpõſionẽ dederi ad hec:
αῦτα οὐθὲν ὤν; ἐγὼ δὲ τίνα ἀπόκρισιν δῶ πρὸς ταῦ
manũ ponã in oze meo. ſemel locut? ſu3: Gꝫ.9.c.
τα, χεῖρα θήσω ἐπὶ στόματι μου· ἅπαξ λελάληκα,
in ãt ſecũdo nõ addam.
ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. Ca,40.
ᵃMpliˀ ãt reſpõdens dñs dixit iob de ne A
ΕΤι δὲ ὑπολαβὼν ὁ κύριος εἶπεν τῷ Ἰὼβ ἐκ τοῦ πε Gꝫ.33.a.
bula: minime: ſed accinge ſicut vir lumbũ tuũ: interro
φους, μή, ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρωτή
gabo ãt te: tu ãt mihi reſpõde. nũqd repelles meũ iudiciũ?
σω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. ἦ ἀθετήσεις μου τὸ κρίμα;
putas ãt me alit tibi reſpõdiſſe ? aut vt appareas
ὄιει δέ με ἄλλως σοὶ κεχρηματικέναι; ἢ ἵνα ἀναφανῇς δί
iuſtꝰ? nũqd brachiũ tibi eſt cõtra dñm? aut voce ſecũ
καιος; ἢ βραχίων σοί ἐστι κατὰ τοῦ κυρίου; ἢ φωνῇ κα
dũ cũ tonas? reſume ãt altitudinẽ τ potentiã: glo-
τ' αὐτὸν βροντᾷς; ἀνάλαβε δὲ ὕψος καὶ δύναμιν, δό-
riã ãt τ honorẽ induere· mitte ãt angelos ira
ξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίασαι· ἀπόστειλον δὲ ἀγγέλους ὀρ
oẽs ãt ꝓtumeliosũ humilia. ſuperbũ ãt extin
γῆ, πάντα δὲ ὑβριστὴν ταπείνωσον· ὑπερήφανον δὲ σβέ B
gue: putrefac ãt impios ſtatim. abſcõde ãt in
σον, σῆψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα· κρύψον δὲ εἰς
terrã ſimul extra: at facies eoꝝ ignomi
γῆν ὁμοθυμαδόν ἔξω· τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμί-
nia imple. et ego cõfitebor vtiq; q̃ po-
ας ἔμπλησον· καί γε ἐγὼ ὁμολογήσω ἄρα, ὅτι δύ-
teſt dextera tua ſaluare. ſed eñ ecce beſtias a-
ναται ἡ δεξιά σου σῶσαι· ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία πα
pud te: fenũ ſicut boues comedit. ecce ãt foztitudo e-
ρὰ σοί, χόρτον ἴσα βουσὶν ἐσθίει ἰδοὺ δὴ ἡ ἰσχὺς αὐ
ius in lũbo: at potẽtia eius in vmbilico vẽ-
τοῦ ἐπ' ὀσφύϊ, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ γα-
tris erexit caudã vt
στρὸς ἔστησεν οὐρὰν ὡς

cupressum: at nerui eiꝰ cõplicati sunt. latera ἀυτοῦ πλευραὶ χάλκειαι, ἡ δὲ ῥᾶχις ἀυτοῦ σίδηρῦ fusile. hoc est principiũ fictionis ois factũ vt eluderet ab angelis eiꝰ. accendens ātad montẽ pruptũ fecit gaudiũ q̄drupedi bꝰ in tartaro. sub oigenas arbozes dozmit: iurta papyꝝ τ calamũ τ sylua. obũbrāt āt ei arbozes cũ ramis τ rami plāteiam. si fuerit inũdatio: nõ sensering. cõfidit qñ offender iozdanis in os eiꝰ. in oculo eiꝰ accipiet eũ: intozmus pforabit narẽ. ouces aũt draconẽ in hamo? circũpones āt circulũ nasũ eiꝰ? aut ligabis annulũ in nare? armilla aũt terebrabis labiũ eiꝰ? loquet āt tibi deprecationes supplicationis mollif: ponet āt tecũ pactũ? accipies āt cũ seruũ sẽpiternũ: illudes āt in cũ sicut auẽ? aut ligabis eũ tanꝙ passerẽ pueroꝰ? pascunt aũt in eo gẽtes? diuidũt eũ phenicũ? accipies āt cũ seruũ sẽpiternũ: illudes āt in cũ sicut auẽ? aut ligabis eũ tanꝙ passerẽ pueroꝰ? pascunt aũt in eo gẽtes? diuidũt eũ phenicũ? negociatores? Nunquid implebis sagenas pelle eiꝰ? & gurgustiũ pisciũ capite illiꝰ? Pones sup eũ manũ tuã. Memẽto belli. Nec vltra addas loq. Ecce spes eius frustrabitur eius: & videntibus cunctis precipitabitur.

cedrũ: nerui testiculorũ eiꝰ pplexi sunt. Ossa eiꝰ velut fistule eris: carnes eius velut tilago illiꝰ q̄si lamine ferree. Ipse cẽ principiũ viarũ dei: qui fecit eũ applicabit gladiũ eiꝰ. Huic mõtes herbas ferũt: omnes bestie agri ludent ibi. Sub vmbra dormit in secreto calami in locis humẽtibus. Protegũt vmbre vmbrã eius: circũdabũt eũ salices torrẽtis. Ecce absorbebit fluuiũ & nõ mirabitur: & hẽt fiduciã q̄ fluat iordanis in os eius. In oculis eiꝰ q̄si hamo capiet eũ: in fudibꝰ pforabit nares eiꝰ. An extra here poteris leuiathã? hamo: & funẽ ligabis liguã eiꝰ? Nũqd pones circulũ in naribꝰ eiꝰ: aut armilla pforabis maxillã eius? Nunqd multiplicabit ad tẽ pces: aut loqtur tibi mollia? Nunqd feriet tecũ pactũ: & accipies eum seruũ sempiternũ? Nũ qd illudes ei q̄si auí: aut ligabis eum ancillis tuis? Concident eum amici: diuident illũ negociatores? Nunquid implebis sagenas pelle eiꝰ? & gurgustiũ piscũ capite illiꝰ? Pones sup eũ manũ tuã. Memẽto belli. Nec vltra addas loq. Ecce spes eius frustrabitur eius: & videntibus cunctis precipitabitur.

41. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας; οὐ δὲ δέειμυσὶ qñ ꝓparatũ est mihi? ds cñ est mihi resistẽs? aut ποίκας ὅτι ἡτοίμασαί μοι; τίς γὰρ ἐστὶν ὃς ἐμοὶ ἀντίσας; ἢ ds resistet mihi τ sustinebit? si ois sub τίς ἀντισήσεταί μοι καὶ ὑπομενεῖ; εἰ πᾶσα ἡ ὑπ' οὐ celestis mea est: nõ tacebo ꝓpter eũ: τ fmõibꝰ ῥαγὸν ἐμή ἐστιν, οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτόν, καὶ λόγοις potentie mirabit eũ: ei. ds revelabit fac-δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ἴσον αὐτῷ. τίς ἀπεκάλυψε πρόσωem indumenti eius: in āt rugã pectoris eius ds vtiq; igrepoi ἐνδύσεως αὐτ; εἰς δὲ πύξιν θώρακος αὐτ τίς ἂν εἰσέλdiat: portas vultus eiꝰ ds aperiet: i circulo dentiũ eθοι; πύλας πρόσωπου αὐτ τίς ἀνοίξει; κύκλωδόντων αὐtꝰ timor. interiora eiꝰ scuta enea: cõiunctio āt τ φόβος, τὰ ἔγκατα αὐτ ἀσπίδες χαλκαῖ, συνδισμος δὲ eiꝰ sicut smiritis lapis. vnꝰ vni agglutinãt. spũs āt αὐτ ὡσπερ σμιρίτης λίθος. εἷς τ ἑνὸς κολλᾶται, πνεῦμα δὲ non igrediat cũ. sicut vir fratri suo agglutinabũ οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν. ὡς ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτ προσκολληθήtur: conueniũt. τ nõ auellentur i sternuta σονται; συνέρχονται, καὶ οὐ μὴ ἀποσπασθῶσιν. ἐν πταptiõe eius splendet lumen: at oculi eius μῶ αὐτοῦ ἐπιφαύσκει φέγγος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ spẽs lucifert. de ore eius ꝓcedunt lampades λιδος ἑωσφόρου. ἐκ στόματος αὐτ ἐκπορεύονται λαμπάδες

Ca.41.

A Quis in dictis mirat? ꝙs? neq; timuit qñ ꝓparatũ est mihi? ds cñ est mihi resistẽs? aut quis resistet mihi τ sustinebit? si quis sub celestis mea est: nõ tacebo ꝓpter eũ: τ fmõibꝰ potentie mirabit eũ: ei. ds revelabit faciem indumenti eius? in ãt rugã pectoris eius ds vtiq; ingredietur? portas vultus eiꝰ ds aperiet? i circulo dentiũ eius? timor. interiora eiꝰ scuta enea: cõiunctio ãt spũs lucifert. de ore eius ꝓcedunt lampades

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Job.xlij. | Trāsla.B.Hie. | Trāsl.Gre.lxx..cū iter.latina.

יהללכו כידודי אש יתמלטו׃ נדד מלט
procedunt sicut tede ignis accense: ∞∞∞∞∞∞
de naribus eius pcedit fum?: sicut olle succēse atq; feruentis. Halitus eius prunas ardere facit:
& flāma de ore ei? egreditur. In collo eius ∞∞∞
morabitur fortitudo: & facie ei? precedit egestas. Mēbra carniū eius coherētia sibi Mittet cōtra eū fulmina: & ad locū aliū nō ferētur. Cor ei? indurabitur tanq; lapis: & stringetur q̄si malleatoris incus. Cū sublatus fuerit: timebūt angeli: & territi purgabuntur. Cū apphenderit eū gladius: subsistere nō poterit: neq; hasta neq; thorax. Reputabit ei q̄si paleas ferrū: & quasi lignū putridū es. Nō fugabit eū vir sagittarū: in stipulā versi sūt ei lapides fūde. Quasi stipulā estimabit malleū: & deridebit vibrante hastā. Sub ipo erunt radii solis: & sternet sibi aurum quasi ∞ lutum. Feruescere faciet q̄si ollā pfundū maris: & ponet q̄si cū vnguēta bullitū. Post eu? lucebit semita: estimabit abyssum quasi senescentem. Non est sup terra pote stas q̄ cōparetur ei: q factus est vt nullū timeret. Omne sublime videt: ipse est rex sup vniuersos filios superbie. 42.

מנחיריו יצא עשן כדוד נפוח׃ נחר נפח
זאגמן נפשו נחלים תלהט׃ להם
ולהב ממפיו יצא׃ בצואארו יגור
ילין עז ולפניו תדוץ דאבה׃ לון עזז
מפלי בשרו דבקו עליו יצוק בפנה דוץ
בל ימוט׃ לבו יצוק כמו אבן׃ נבל יצק
ויצוק כפלח תחתית׃ משתו
יגורו אילים משברים יתחטאו׃ גור חטא
משיגהו חרב בלי תקום חנית׃ נשג קום
מסע ושריה יחשב לתבן בדיל חנה נסע
לעץ רקבון נחושה׃ לא יבריחנו שרה חשב
בן קשת לקש נהפכו לו אבני׃ בן הפך
קלע כקש נחשבו תותח׃ תתח
וישחק לרעש כידון׃ תחתיו שחק
חדודי חרש ירפד חרוץ עלי׃ רפד
טיט ירתיחי כסיר מצולה ים׃ רתח צול
ישים כמרקחה׃ אחריו יאיר שום רקח
נתיב יחשב תהום לשיבה׃ אור נתב
אין על עפר משלו העשו לבלי׃ תהם שוב
חת את כל נבה יראה יהוא מלך׃ עשה חתת
על כל בני שחץ׃ רעה

Cap. xlij.

ויען איוב את יהוה׃ ענה
ויאמר ידעתי כי כל תוכל אמר יכל
ולא יבצר ממך מזמה׃ מי זה חשם בצר מן זמם
מעלים עצה בלי דעת לכן׃ עלם יען
הנדתי ולא אבין נפלאות ממני׃ ידע נגד
ולא אדע שמע נא ואנכי׃ בין פלא
אדבר אשאלך והודיעני׃ דבר שאל
לשמע אזן שמעתיך ועתה
עיני ראתך׃ על כן אמאס ראה מאס
ונחמתי על עפר ואפר׃ היה היה
ויהי אחר דבר יהוה את הדברים
האלה אל איוב ויאמר יהוה
אל אליפז התימני חרה אפי
בך ובשני רעיך כי לא דברתם שנה רעה

procedunt sicut tede ignis accense: ∞∞∞∞∞∞
de naribus eius pcedit fum?: sicut olle succēse atq; feruentis. Halitus eius prunas ardere facit:
& flāma de ore ei? egreditur. In collo eius ∞∞∞
morabitur fortitudo: & facie ei? precedit egestas. Mēbra carniū eius coherētia sibi Mittet cōtra eū fulmina: & ad locū aliū nō ferētur. Cor ei? indurabitur tanq; lapis: & stringetur q̄si malleatoris incus. Cū sublatus fuerit: timebūt angeli: & territi purgabuntur. Cū apphenderit eū gladius: subsistere nō poterit: neq; hasta neq; thorax. Reputabit ei q̄si paleas ferrū: & quasi lignū putridū es. Nō fugabit eū vir sagittarū: in stipulā versi sūt ei lapides fūde. Quasi stipulā estimabit malleū: & deridebit vibrante hastā. Sub ipo erunt radii solis: & sternet sibi aurum quasi ∞ lutum. Feruescere faciet q̄si ollā pfundū maris: & ponet q̄si cū vnguēta bullitū. Post eu? lucebit semita: estimabit abyssum quasi senescentem. Non est sup terra potestas q̄ cōparetur ei: q factus est vt nullū timeret. Omne sublime videt: ipse est rex sup vniuersos filios superbie. 42.

Espondens autē iob domino: ∞∞∞∞∞∞
dixit. Scio quia omnia potes: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& nulla tegitur cogitatio. Quis est iste ∞∞∞∞
qui celat cōsiliū absq; scientia? Ideo insipiēter locut? sum: & que vltra modū excedūt scientiam meam. Audi & ego ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
loquar: interrogabo te & respondemihi. ∞∞∞∞
Auditu auris audiui te: nunc autem ∞∞∞∞∞∞∞∞
oculus meus videt te. Idcirco ipse me reprehēdo: & ago penitētiam in fauilla & cinere. ∞∞∞∞
Postq; autem locutus est dominus verba ∞∞∞
hec ad iob: dixit ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ad eliphaz themanitē. Iratus est furor meus in te & in duos amicos tuos: qm̄ nō estis locuti

accense: τ iaciuntur craticule ignis: de naribus eius procedit fumus camini accensi igne
ρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ
carbonū. aia eius carbones: flāma āt de ore
ἀνθράκων· ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἄνθρακες, φλὸξ δὲ ἐκ στόμα
eius procedit. in āt collo eius habitos αὐτοῦ ἐκπορεύεται· ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ αὐλίζε=
tat potētia: ante eum currit perditio. car
ται δύναμις, ἔμπροσθεν αὐτοῦ τρέχει ἀπώλεια· σάρ
nes āt corporis eius coherētes sūt: effundit in e=
κες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται, καταχέει ἐπ' αὐ=
um nō ꝓmouebit. cor eius iduratū est vt
τὸν οὐ σαλευθήσεται· ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν ὡσεὶ
lapis: stetit aūt sicut incus ipulsata. cū vēr fuerit āt
λίθος, ἔστηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνήλατος· σφαίντος δὲ
ipe tior bestijs q̄drupedib in ira saltātib.
αὐτοῦ φόβος θηρίοις τετράποσιν ἐπὶ γῆς ἀλλομένοις.
si occurrerint ei lancee: non timebunt
ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχαι, οὐθὲν οὐ μὴ πτοήσωσι
hastā subiatam τ thoracē. reputauit q̄dē. n. ferrū pale
δόρυ ἐπηρμένον καὶ θώρακα· ἡγήται μὲν γὰρ σίδηρον ἄχυ
as: es āt vt lignū putridū. reputauit apium
ρα, χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον σαθρόν· ἡγήται πετρόβο=
q̄dē fensū: non vulnerabit eū arcus eneus.
λον μὲν χόρτον, οὐ μὴ τρώσει αὐτὸν τόξον χάλκειον·
vt calamū reputati sūt mallei: veridet āt cōcussio
ὡς καλάμη ἐλογίσθησαν σφῦραι, καταγελᾷ δὲ σεισ=
nē igniferam. lectus eius obeliſci acuti: omne
μοῦ πυρφόρου· ἡ στρωμνὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ὀξεῖς, πᾶς
āt aurum maris in illum sicut lutum. indicibilis
δὲ χρυσὸς θαλάσσης ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ πηλός· ἀμύθητος
feruere facit abyssū tāq; officia ferrarū. reputauit āt ma
ἀναζεῖ τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκεῖον· ἡγήται δὲ τὴν θά
re tanq; spōgiam: at tartarum a=
λασσαν ὥσπερ ἐξάλειπτρον, τὸν δὲ τάρταρον τῆς ἀ=
byssi sicut captiuum: estimauit abyssum
βύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐλογίσατο ἄβυσσον
in vēabulatiōem. nō est q̄dq; in terra simile il=
εἰς περίπατον· οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐ
li factum: vt illudatur ab angelis
τῷ πεποιημένον, ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
meis. oīne sublime vidit: ipe āt rex oīum q̄
μου· πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς πάντων τῶν
in aquis.
ἐν τοῖς ὕδασιν. Ca.42.

Espondens aūt iob dño ait: noui q̄
Υπολαβὼν δὲ Ἰὼβ τῷ κυρίῳ λέγει, ἔιδα ὅτι
omnia potes: ipossibile ē āt tibi nihil. q̄s .n. est
πάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν· τίς γάρ ἐστιν
q̄ celat a te cōsiliū? parcens āt verbis: τ te
ὁ κρύπτων σε βουλήν; φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καί σε
putat abscondere. q̄s āt renūciabit mihi q̄ nō nouerā: ma
οἴεται κρύπτειν· τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ ἤδειν; με
gna τ mirabilia q̄ nō noram: audi āt me
γάλα καὶ θαυμαστὰ ἃ οὐκ ἐπισάμην; ἄκουσον δέ μου
dñe: vt ego loquar. iterrogabo āt te: tu āt
κύριε, ἵνα κἀγὼ λαλήσω· ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ
me doce: auditionē q̄dē auris audiui tue pri=
με δίδαξον· ἀκοὴ μὲν ὠτὸς ἤκουόν σου τοπρότε=
us: nūc āt oculus me videt te. iccirco vilipen
ρον, νῦν δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε· διὸ ἐφαύλι
di meipm τ liq̄fact sū: reputaui āt meipm terrā τ
σα ἐμαυτὸν καὶ ἐτάκην, ἡγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ
cinerem. factū ē āt postq̄ locutus ē dñs om
σποδόν· ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ λαλῆσαι τὸν κύριον πάν=
nia verba hec iob: dixit dñs eli=
τα τὰ ῥήματα ταῦτα τῷ Ἰώβ, εἶπεν ὁ κύριος ἐλι
phaz themanite: peccasti tu τ duo amici
φὰζ τῷ θαιμανίτῃ; ἥμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι
tui: nō .n. locuti estis
σου, οὐ γὰρ ἐλαλήσατε

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

coram me verum nullũ: sicut seruus me⁹ iob.
ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν, ὥσπερ ὁ θεράπων μου Ἰὼβ.
nũc ãt accipite septẽ vitulos ⁊ septẽ arietes. ⁊ i=
νῦν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόχους καὶ ἑπτὰ κριούς, καὶ πο=
te ad seruum meũ iob: ⁊ facie⁹
ρεύθητε πρὸς τὸν θεράποντά μου Ἰώβ, καὶ ποιήσει
libationem ꝓ vob.3: qm̃ si nõ faciem eius ac=
κάρπωσιν περὶ ὑμῶν, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λή
cipiam: si nõ .n. ꝓpt cũ ꝓdidisse vtiq; vos. nõ .n.
φομαι, εἰ μὴ ἴσως δι' ὑμᾶς ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς. οὐ γὰρ
locuti estis verũ cõtra seruum meũ iob: a=
ἐλαλήσατε ἀληθὲς κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰώβ. ἐπο
bijt ſãt eliphaz themanites: ⁊ baldad ſauchites
ρεύθη δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης, καὶ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης,
⁊ ſophar meneus: ⁊ fecerunt ſicut ꝓcepit e=
καὶ σωφὰρ ὁ μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐ
is dñs: ⁊ ſoluit peccatũ eis ꝓpt iob.
τοῖς ὁ κύριος, καὶ ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Ἰώβ.
at dñs auxit iob: cũ oraſſet ãt ꝑe ⁊ pro
ὁ δὲ κύριος ηὔξησε τὸν Ἰώβ, ἐὐξαιδήου δὲ αὐτῶ καὶ περὶ
amicis ſuis: dimiſit illis peccatũ. de=
τῶν φίλων αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. ἔδω
dit ãt dñs dupla q̃cũq; erãt ꝓtius iob in dupli=
κε δὲ ὁ κύριος διπλᾶ ὅσα ἦν ἔμπροσθεν Ἰὼβ εἰς διπλα
cationẽ. audierũt ãt omnes fratres eius ⁊
σιασμόν. ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
ſorores eius oĩa q̃ acciderũt ei:
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῶ,
⁊ venerũt ad eũ. ⁊ omnes q̃cũq; viderãt e=
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ πάντες ὅσοι κατεῖσαν αὐ=
um a ꝓtimo. cũ cõederẽtur ãt ⁊ bibiſſent apũ eũ
τὸν ἐκ πρώτου. φαγόντες δὲ καὶ πιόντες παρ' αὐτῶ
cõſolati ſũt eũ: ⁊ mirati ſunt in oĩbus q̃
παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
induxit in eũ dñs. ⁊ dedit ei vnuſ
ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτῶ ὁ κύριος. καὶ ἔδωκεν αὐτῶ ἕκα=
dſq; agnã vnã ⁊ q̃drãtrachmũ aureum ſie ſigno.
στος ἀμνάδα μίαν καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον.
at dñs bñdixit nouiſſis iob magiſq; ꝓtioribꝰ:
ὁ δὲ κύριος ηὐλόγησε τὰ ἔσχατα Ἰὼβ ἢ τὰ ἔμπροσθεν,
fuerãt pecora eius oues decẽ ⁊ q̃ttuor mil=
ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα μύρια τετρακισχί=
le: cameli ſexmille: iuga boum mille: aſine femie
λια, κάμηλοι ἑξακισχίλιαι, ζεύγη βοῶν χίλια, ὄνοι θήλειαι
paſcẽtes mille. naſcunt ãt ei filij ſeptẽ ⁊ filie
τομάδες χίλιαι. γεννῶνται δὲ αὐτῶ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες
tres: ⁊ vocauit q̃dã ꝓiam diem: at ſecũ
τρεῖς, καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν, τὴν δὲ δευτέ
dã caſſiam: at tertiã amalthee cornu: ⁊
ραν κασσίαν, τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθαίας κέρας. καὶ
non inuẽte ſũt ſcõm filias iob meliores
οὐχ ἐυρέθησαν κατὰ τὰς θυγατέρας Ἰὼβ βελτίους
eis in ſub celeſti. dedit aũt eis pater
αὐτῶν ἐν τῶ ὑπ' οὐρανοῦ. ἔδωκε δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ
hereditatẽ int fratres. vixit aũt iob poſt
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. ἔζησε δὲ Ἰὼβ μετὰ
plagam ãnos centũ q̃draginta. ⁊ vidit iob
τὴν πληγὴν ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα. καὶ εἶδεν Ἰὼβ
filios ſuos ⁊ filios filioꝝ ſuoꝝ:
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ,
quartã gnationẽ. ⁊ mortuus eſt iob ſenioꝛ
τετάρτην γενεάν. καὶ ἐτελεύτησεν Ἰὼβ πρεσβύτε=
⁊ plenus dieꝝ.
ρος καὶ πλήρης ἡμερῶν.

Explicit liber Job.

Trãsla.B.Vic.

⁵coram me[a] rectum[b] sicut seruus meus[c] iob. ∞∞∞∞
[c] Sumite[b] ergo[f] vobis[g] septem[h] tauros[i] & septem
[g] arietes:[i] & ite[m] ad[n] seruũ meum[o] iob: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[p] & offerte[q] holocaustum [r] pro vobis.[e] Iob autem
[r] seruus meus[u] orabit[t] pro vobis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a] faciem eius[b] suſcipiam:
[c] vt non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] vobis iputetur[f] ſtultitia.
[b] Neq; enim[i] locuti estis
[k] corã me[l] rectũ[m] sicut ſer
uus meus[n] iob.[o] Abierunt
ergo[p] eliphaz[q] themani=
tes[r] & baldath[s] ſuites &
[t] ſophar[u] naamathites:[x] &
fecerunt[r] ſicut[t] locutus fue
rat[b] dominus[a] ad eos.[c] Et
ſuſcepit[b] dominus ∞∞∞
[f] faciem[g] iob.[b] Dñs quoq;
[i] cõuerſus eſt[k] ad[l] penitẽtiã
[m] iob:[n] cum oraret ille[o] ꝓ
[p] amicis ſuis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q] Et addidit[r] dominus[s] oĩa
[u] quecunq; fuerant[x] iob
[r] duplicia.[y] Venerunt aũt
[a] ad eũ[b] oẽs[c] fratres ſui:[o] &
vniuerſe[c] sorores ſue[f]: &
cuncti[g] q nouerãt cũ[h] pri:
[i] & comederũt[k] cũ eo[l] pa=
nẽ[m] in domo ei.[n] Et mo=
uerũt[c] ſup eũ caput[n] & cõ
ſolati ſunt[q] eum[r] ſup[s] omi
[t] malo[u] qđ [x] intulerat[r] dñs
[y] ſup eum:[z] & dederũt[b] ei
[c] vnuſquiſq; ouẽ[e] vnã[f] &
[g] inaurem[h] auream[i] vnã.
[k] Dominus autem benedi
xit[n] nouiſſimis[o] iob ∞∞∞
[r] magis q̃ principio eius.
[q] Et facta ſunt[r] ei[s] q̃ttuor=
decim[u] milia[x] ouium:[y] &
ſex[z] milia[a] camelorum: ∞
[b] & mille[c] iuga[b] boum:[c] &
mille[r] aſine: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[g] & fuerunt[b] ei[r] ſeptem[k] fi=
lii:[l] & tres ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m] filie.[n] Et vocauit[o] nomẽ
[p] vnus[r] diem: ∞∞∞∞∞∞∞
[s] & nomen[r] ſecũde[u] caſſia:
[x] & nomen ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] tertie[c] cornu[a] ſtibii.[b] Non
[c] ſunt autem[c] inuente ∞∞
[b] mulieres[c] ſpecioſe[r] ſicut
filie[s] iob[b] in vniuerſa[t] fra.
[k] Deditq;[l] eis[m] pater ſuus
[n] hereditatem[o] inter ∞∞∞
[p] fratres earum.[q] Vixit au
tẽ[r] iob[s] poſt flagella[t] hec
[u] centũ[x] quadraginta[r] annis:[y] & vidit ∞∞∞∞∞∞∞
[b] filios ſuos:[c] & [d] filios[e] filio
rum ſuorũ vſq; ad[f] quartã
[g] generationẽ:[h] & mortuꝰ
eſt[k] ſenex[l] & plenꝰ[m] dierũ.

Explicit liber Iob.

Tex.heb.Job.xlij.Pũtiua.heb.

כוֹן [a] אֱלַי [a] נְכוֹנָה [b] כְּעַבְדִּי [c] אִיּוֹב׃ [d] וְעַתָּה
לָקַח [e] קְחוּ [f] לָכֶם [g] שִׁבְעָה [h] פָּרִים [i] וְשִׁבְעָה
הָלַךְ [k] אֶיׇלִים [l] וְלֵכוּ [m] אֶל [n] עַבְדִּי [o] אִיּוֹב
עָלָה [p] וְהַעֲלִיתֶם [q] עוֹלָה [r] בַּעַדְכֶם [s] וְאִיּוֹב
פָּלַל [t] עַבְדִּי [u] יִתְפַּלֵּל [v] עֲלֵיכֶם [w] כִּי [x] אִם
נָשָׂא [y] פָּנָיו [z] אֶשָּׂא [a] לְבִלְתִּי [b] עֲשׂוֹת
עָשָׂה [c] עִמָּכֶם [d] נְבָלָה [e] כִּי [f] לֹא [g] דִבַּרְתֶּם
[h] אֵלַי [i] נְכוֹנָה [j] כְּעַבְדִּי [k] אִיּוֹב׃ [l] וַיֵּלְכוּ
[m] אֱלִיפַז [n] הַתֵּימָנִי [o] וּבִלְדַּד [p] הַשּׁוּחִי
[q] צוֹפַר [r] הַנַּעֲמָתִי [s] וַיַּעֲשׂוּ [t] כַּאֲשֶׁר [u] דִּבֶּר
[v] אֲלֵיהֶם [w] יְהוָה [x] וַיִּשָּׂא [y] יְהוָה [z] אֶת
שׁוּב [a] פְּנֵי [b] אִיּוֹב׃ [c] וַיהוָה [d] שָׁב [e] אֶת [f] שְׁבוּת
[g] אִיּוֹב [h] בְּהִתְפַּלְלוֹ [i] נְעַר [j] רֵעֵהוּ
[k] וַיֹּסֶף [l] יְהוָה [m] אֶת [n] כָּל [o] אֲשֶׁר [p] לְאִיּוֹב
[q] לְמִשְׁנֶה׃ [r] וַיָּבֹאוּ [s] אֵלָיו [t] כָּל [u] אֶחָיו
[v] וְכָל [w] אַחְיוֹתָיו [x] וְכָל [y] יְדָעָיו [z] לְפָנִים
אָכַל [a] וַיֹּאכְלוּ [b] עִמּוֹ [c] לֶחֶם [d] בְּבֵיתוֹ [e] וַיָּנֻדוּ
נָחַם [f] לוֹ [g] וַיְנַחֲמוּ [h] אֹתוֹ [i] עַל [j] כָּל [k] הָרָעָה [l] אֲשֶׁר
[m] הֵבִיא [n] יְהוָה [o] עָלָיו [p] נִיתְנוּ [q] לוֹ [r] אִישׁ
נָתַן [s] קְשִׂיטָה [t] אֶחָת [u] וְאִישׁ [v] נֶזֶם [w] זָהָב [x] אֶחָד׃
[y] וַיהוָה [z] בֵּרַךְ [a] אֶת [b] אַחֲרִית [c] אִיּוֹב
הָיָה [d] מֵרֵאשִׁתוֹ [e] וַיְהִי [f] לוֹ [g] אַרְבָּעָה [h] עָשָׂר
עָשָׂה [i] אֶלֶף [j] צֹאן [k] וְשֵׁשֶׁת [l] אֲלָפִים [m] גְּמַלִּים
[n] וְאֶלֶף [o] צֶמֶד [p] בָּקָר [q] וְאֶלֶף [r] אֲתֹנוֹת׃
[s] וַיְהִי [t] לוֹ [u] שִׁבְעָה [v] בָנִים [w] וְשָׁלוֹשׁ
[x] בָּנוֹת׃ [y] וַיִּקְרָא [z] שֵׁם [a] הָאַחַת [b] יְמִימָה
[c] וְשֵׁם [d] הַשֵּׁנִית [e] קְצִיעָה [f] וְשֵׁם
[g] הַשְּׁלִישִׁית [h] קֶרֶן [i] הַפּוּךְ׃ [j] וְלֹא [k] נִמְצְאָה
[l] נָשִׁים [m] יָפוֹת [n] כִּבְנוֹת [o] אִיּוֹב [p] בְּכָל [q] הָאָרֶץ
[r] וַיִּתֵּן [s] לָהֶם [t] אֲבִיהֶם [u] נַחֲלָה [v] בְּתוֹךְ
נָתַן [w] אֲחֵיהֶם׃ [x] וַיְחִי [y] אִיּוֹב [z] אַחֲרֵי [a] זֹאת
חָיָה [b] מֵאָה [c] וְאַרְבָּעִים [d] שָׁנָה [e] וַיִּרְא
רָאָה [f] אֶת [g] בָּנָיו [h] וְאֶת [i] בְּנֵי [j] בָנָיו [k] אַרְבָּעָה
דּוֹר׃ [l] וַיָּמָת [m] אִיּוֹב [n] זָקֵן [o] וְשָׂבֵעַ [p] יָמִים׃
מוּת [q] דְּרוֹת׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prologus.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in psalterium.lxx.

SALTERIVM ROMAE dudum positus emendaram: & iuxta septuaginta interpretes (licet cursim) magna tamen ex parte correxeram. Quod quia rursum videtis o paula & eustochium scriptorum vitio deprauatum: plusq; antiquum errorem q̄ nouam emendationem valere: me cogitis vt veluti quodam nouali scissum iam aruum exerceam: & obliquis sulcis renascētes spinas erradicem: æquū esse dicentes: vt quod crebro male pullulat crebrius succidatur. Vnde consueta prefatione commoneo tam vos quibus forte labor iste desudat: q̄ eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint: vt que diligenter emendaui: cū cura & diligentia transcribantur. Notet sibi vnusquisq; vel iacentem lineam: vel radiantia signa. i. obelos vel astriscos: & vbicūq; viderit virgulam p̄cedentem: ab ea vsq; ad duo puncta que impressimus: sciat in septuaginta trāslatoribus plus haberi: ubi autem perspexerit stelle similitudinem: de hebreis uoluminibus additum nouerit eque usq; ad duo puncta iuxta theodotionis dumtaxat editionem: qui simplicitate sermonis a septuagīta interp̄tibus non discordat. Hec ergo & uobis & studioso cuiq; feciſſe me sciens: non ambigo multos fore qui uel inuidia uel supercilio malint contemnere uideri p̄clara q̄ discere: & de turbulento magis riuo q̄ de purissimo fonte potare.

Explicit plogus beati Hieronymi.

Incipit plogus B. Hieronymi p̄sbyteri in psalterium quod transtulit in latinū iuxta Hebraicam ueritatem.

VSEBIVS HIERonymus Sophronio suo salutē dicit. Scio quosdam putare psalterium in quinq; libros esse diuisum: ut ubicunq; apud septuaginta interp̄tes scriptū est, γένοιτο γένοιτο. i. fiat fiat: finis librorum sit: p quo in hebreo legitur Amen amen. Nos autem Hebreorum auctoritatem sequuti: & maxime apostolorum qui semper in nouo testamento psalmorum librum nominat: unum uolumen asserimus. Psalmos quoq; omnes eorum testamur auctorum qui ponuntur in titulis: Dauid scilicet & Asaph: idithun: filiorum chore: heman ezraite: moysi: & Salomonis: & reliquorum quos esdras uno uolumine comprehendit. Si enim amen. i. fideliter p quo Aquila transtulit πιστωθήτω: in fine tātum librorum ponitur: & nō interdū aut in exordio aut in calce sermonis siue sententie: nunq̄ saluator in euāgelio loq̄retur: amen amen dico uobis: nec pauli epistole in medio illud opere continerent. Moyses quoq; & Hieremias & ceteri in hunc modū multos haberent libros: qui in medio uoluminibus suis amen frequenter inserunt. Sed & numerus. xxii. hebraicorum librorum & mysterium eiusdem numeri commutabitur. Nam & titulus ipse hebraicus sefer tehilim: quod interp̄tatur uolumen hymnorum Apostolice auctoritati congruens: non plures libros sed unum uolumen ostendit. Quia igitur cum hebreo nuper disputans: quedam p dño saluatore de psalmis testimonia protulisti: uolensq; ille te illudere p sermones pene singulos asserebat non ita haberi in hebreo ut tu de. lxx. interp̄tibus opponebas: studiosissime postulasti ut post aquilam symmachum & theodotionem nouam editionem latino sermone transferrem. Aiebas enim te magis interp̄tum uarietate turbari: & amore quo laberis: uel translatione uel iudicio meo esse contentum: unde impulsus a te: cui & que possum debeo: & que non possum: rursum me obtrectatorum latratibus tradidi: maluiq; te uires potius meas q̄ uoluntatem in amicitia querere. Certe confidenter dicam & multos huius operis testes citabo: me nihil dumtaxat scientem de hebraica ueritate mutasse. Sicubi ergo editio mea a ueteribus discrepauerit: interroga quemlibet hebreorum: & liquido puidebis me ab emulis frustra lacerari: qui malunt contemnere uideri p̄clara q̄ discere puerissimi homines. Nam cum semp nouas expetāt uoluptates: & gule eorum uicina maria non sufficiant: cur in solo studio scripturarum ueteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico quo p̄cessores meos mordeam: aut quicq̄ de his arbitrer detrahendum quorum translationem diligentissime emendatam olim lingue mee hominibus dederim: sed quod aliud sit in ecclesiis christo credentium psalmos legere: aliud iudeis calumniātibus p singula uerba respōdere. Quod opusculum meum si in grecum ut polliceris transtuleris: & impitie mee doctissimos quosq; testes facere uolueris: dicā tibi illud Horatianū in syluā ne ligna feras: nisi q̄ hoc habebo solamen: si in labore communi intelligam mihi uel laudem uel uituperationem tecum esse cōmunem. Valere te cupio in dño Iesu: & meminisse mei.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

PSALTERIVM.
ΥΑΛΤΗΡΙΟΝ.

Psalm⁹ dauid: sine titulo apud hebreos. 1.
Ψαλμὸς τῶ δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. α'.
Beatus vir q̄ nō abijt in cōsilio ipioꝝ:
μ Ακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν,
et in via pctōꝝ nō stetit: ⁊ in cathedra
καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρα
pestilētie nō sedit. Sed in lege dñi volū
λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλη
tas eius: ⁊ in lege ei⁹ meditabit die ac nocte.
μα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός.
Hiere. 17.b. Et erit tanq̄ lignū qd plātatū est secus decursus
Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους
aquaꝝ. qd fructū suū dabit in tpe suo:
τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ,
Et foliū eius nō defluet: ⁊ oīa q̄cunq̄
Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν
faciet: ꝓsperabūtur. Non sic ipij nō sic
ποιῇ, κατευοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕ-
sed tanq̄ puluis quē ꝓijcit vētus a facie
τως, ἀλλ' ἢ ὡσεὶ χνοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου
terre. Ideo nō resurgēt ipij in iuditio:
τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει,
neq̄ pctōres in cōsilio iustoꝝ. Qm̄ nouit dñs viā iu
οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων. Οτι γινώσκει κ̄ς̄ ὁδὸν δι
stoꝝ: ⁊ iter ipioꝝ peribit. Psalmus dauid. 2.
καίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται. Ψαλμὸς τῶ δαδ'. β'.
Actuū 4.c. Quare fremuerūt gētes ⁊ ppl̄i: meditati sūt inania?
Ινατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοί, ἐμελέτησαν κενά;
Astiterūt reges terre: ⁊ p̄ncipes cōuene-
Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη
rūt in vnū: aduersus dñm ⁊ aduersus xp̄m
σαν ἐπιτοαυτό, κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ
eius. Dirūpamus vincula eoꝝ: ⁊ ꝓijciamus
αὐτοῦ. Διαῤῥήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀπορρίψω
a nobis iugū ipsoꝝ. Qui habitat in celis irride-
μεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ο κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελά
bit eos: ⁊ dñs subsānabit eos. Tūc lo
σεται αὐτούς, καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λα
q̄tur ad eos in ira sua: ⁊ in furore suo cō
λήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ τα
turbabit eos. Ego āt cōstitut⁹ suꝫ rex ab eo sup
ράξει αὐτούς. Εγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ
Heb. 1.b. Actu. 13.c. Apo. 2 g.c.19 c. siō montē sanctū ei⁹: p̄dicās p̄ceptū dñi. Dñs
σιὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κῡ. Κύριος
dixit ad me: fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Po
εἶπε πρός με, υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Αἴ-
stula a me: et dabo tibi gētes hereditatē tuā: ⁊
τησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ
possessionē tuā terminos terre. Reges eos in
τὴν κατάχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν
virga ferrea: tanq̄ vasa figuli cōfringes eos. Et
ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεύη κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. Καὶ
nūc reges itelligite: erudimini oēs q̄ iudicatis
νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν
terrā. Seruite dño in timore: ⁊ exultate ei
γῆν. Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ
in tremore. App̄hēdite disciplinā: nequādo irascat dñs: ⁊ pe-
ἐν τρόμῳ. Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κ̄ς̄, καὶ ἀπο
reatis de via iusta. Cum exarserit in breui ira e-
λεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Οταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐ-
ius: beati oēs q̄ cōfidūt in eo.
τοῦ, μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.
Psalmus dauid: cū fugeret a fa
Ψαλμὸς τῶ δαυίδ, ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προ
cie absalom filij sui. 3.
σώπου ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ'.
Domine q̄d multiplicati sūt q̄ tribulāt me? multi
Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ
insurgūt aduersū me: multi dicūt aie mee: nō
ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ
est salus ipsi in deo eius. dp̄.
ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Διάψαλμα.

Incipit liber psalmorum. 1.
Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum: & in via peccatorum non stetit: & in cathedra derisorū non sedit. Sed in lege domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanq̄ lignum transplātatum iuxta riuos aq̄rum: quod fructū suū dabit in tpe suo: & folium eius non defluet: & omne quod fecerit prosperabitur. Nō sic impii: sed tanquā puluis quem proiicit ventus. Propterea non resurgent impii in iudicio: neq̄ peccatores in cōgregatione iustorum. Quoniam noscit dñs viam iustorum: & iter ipiorum peribit. 2.
Quare congregauerunt gentes: & tribus meditabuntur inania. Consurgent reges terre: & principes tractabūt piter: aduersus dñm & aduersus xp̄m eius. Dirumpamus vincula eorum: & proiiciamus a nobis laqueos eorum. Habitans in celis irridebit: dominus subsannabit eos. Tūc loquetur ad eos in ira sua: & i furor suo cōturbabit eos. Ego autem ordinaui regē meum: super sion mōtē sctm̄ meū. Annunciabo dei preceptū: dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me: & dabo gentes hereditatem tuam: & possessionem tuam terminos terre. Franges eos in virga ferrea: vt vas figuli conteres eos. Et nunc reges intelligite: erudimini iudices tre. Seruite dño in timore: & exultate i tremore. Adorate pure: ne forte irascatur & pereatis de via: cum exarserit post paululū furor eius: bti oēs q spant i eū.
Psalm⁹ dd cū fugeret a facie absalō filii sui. 3.
Domine q̄re multiplicati sunt hostes mei: multi cōsurgūt aduersum me. Multi dicunt anime mee: nō est salus huic in deo. Sp.

אשרי האיש אשר לא הלך
בעצת רשעים ובדרך חטאים לא
עמד ובמושב לצים לא ישב:
כי אם בתורת יהוה חפצו
ובתורתו יהגה יומם ולילה: והיה
כעץ שתול על פלגי מים אשר
פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול
וכל אשר יעשה יצליח: לא כן
הרשעים כי אם כמץ אשר
תדפנו רוח: על כן לא יקמו
רשעים במשפט וחטאים בעדת
צדיקים: כי יודע יהוה דרך
צדיקים ודרך רשעים תאבד:
ii. למה רגשו גוים ולאמים
יהגו ריק: יתיצבו מלכי
ארץ ורוזנים נוסדו יחד על יהוה
ועל משיחו: נתקה את
מסרותימו ונשליכה ממנו
עבתימו: יושב בשמים ישחק
אדני ילעג למו: אז ידבר אלימו
באפו ובחרונו יבהלמו: ואני
נסכתי מלכי על ציון הר קדשי:
אספרה אל חק יהוה אמר אלי
בני אתה אני היום ילדתיך:
שאל ממני ואתנה גוים נחלתך
ואחזתך אפסי ארץ: תרעם
בשבט ברזל ככלי יוצר תנפצם:
ועתה מלכים השכילו הוסרו
שפטי ארץ: עבדו את יהוה
ביראה וגילו ברעדה: נשקו בר
פן יאנף ותאבדו דרך כי יבער
כמעט אפו אשרי כל חוסי בו: iii
מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום
בנו: יהוה מה רבו צרי רבים
קמים עלי: רבים אמרים לנפשי
אין ישועתה לו באלהים סלה:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pagnina. Hebr. Text. Hebr. ps. iiii. v. | Trasla. B. Hiero. | Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

וְאַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי׃ קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃ אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה יִסְמְכֵנִי׃ לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃ קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃ לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃

לַמְנַצֵּחַ .iiii. בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃ בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי׃ בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי לִכְלִמָּה תְּאֹהֲבוּן רִיק תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה׃ וּדְעוּ כִּי הִפְלָה יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה יִשְׁמַע בְּקָרְאִי אֵלָיו׃ רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׃ זִבְחוּ זִבְחֵי צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל יְהוָה׃ רַבִּים אֹמְרִים מִי יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה׃ נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם רָבּוּ׃ בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי אַתָּה יְהוָה לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי׃

לַמְנַצֵּחַ .v. הַנְחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃ אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה בִּינָה הֲגִיגִי׃ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃ יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה׃ כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגָרְךָ רָע׃ לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ תְּאַבֵּד דֹּבְרֵי כָזָב אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה יְתָעֵב יְהוָה׃ וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל

[r]Tu ãt [s]dñe [a]clypeus [b]circa me: [c]glia mea [d]& exaltãs [c]caput meum. [f]Voce mea [g]ad [h]dñm [i]clamabo: [k]& exaudiet me [l]de monte [m]sctõ suo. [n]Sp. [o] Ego [p]dormiui [q] & soporatus sũ: [r]euigilaui [q]quia [t]dñs [u]sustẽtabit me. [x]Non [y]timebo [a]milia [a]ppli: [b]q̃ [c]circũdederũt [c]me. [f]Exurge [g]dñe [h]saluum me fac [i]deus meus: [k]quia [l]percussisti [m]oĩm [o]inimicorũ meorũ [p]maxillã: [q]dẽtes [r]impiorũ [s]cõfregisti. [t]Dño [u]sal?: [x]super [y] populum tuum [z]bñdictio tua. [a] Semper.

[a]Victori [b]in canticis [c]ps [d]dauid. 4.

[e]Nuocante me [f]exaudi me [g]deus [h] iustície mee: [i]tribulatiõe [k]dilatasti [l]mihi: [m] miserere mei [n]& exaudi [o] oronẽ meã. [p]Filii [q]viri [r]vsq; quo [t]incliti mei [u]ignominiose [x]diligitis [y]vanitatẽ: [z]q̃rentes [a]mẽdaciũ. [b]Semp. [c]Et cognoscite [d] qm̃ [e] mirabilẽ reddidit [f]dñs [g]sctm̃ [h]suũ: [i]dñs [k]exaudiet [l]cũ clamauero [m]ad eũ. [n]Irascimini [o]& nolite [p]peccare: [q]loqmini [r]i cordibus vr̃is [s]super [t]cubília vr̃a: [u] & tacete. [x]Sp. [y]Sacrificate [z]sacrificium [a]iustície: [b]& cõfidite [c]i [d]dñο. [e]Multi [f]dicũt [g] quis [h]oñdet nobis [i]bonũ: [k]leua [l]sup nos [m]lumẽ [n]vultꝰ tui [o]dñe. [p] Dedisti [q]leticiã [r]i corde meo [s]in tpe [t]frumẽtũ eoꝝ [u]& vinũ eorũ [x]multiplicata sũt. [y]In pace [z]sil [a] requescã [b] & dormiã: [c]quia [d]tu [e]dñe [f]spaĩr [g]securũ [h]habitare fecisti me.

[a]Victori [b]pro [c]hereditatibus [d]ps [e]dauid. 5.

[f]Erba mea [g] exaudi [h]dñe: [i]itellige [k]rugitũ meũ. [l]Aduerte [m]ad vocẽ [n]clamoris mei [o]rex meus [p]& deꝰ meus: [q]quia [r]te [s]deprecor. [t]Dñe [u]mane [x]audies [y]vocẽ meã: [z]mane [a]p parabor [b]ad te [c]& cõtẽplabor. [d]Qm̃ [e]nõ [f]deus [g]volẽs [h]iniquitatẽ tu: [k]nec [l]hĩ tabit iuxta te [m]malignus [n]Nõ [o]stabũt [p]iniqui [q]i cõspectu [r]ocl'oꝝ tuorũ: [s]odisti [t]oẽs [u]qui operantur [x]iniquitatẽ. [y]Perdes [z]loqntes [a]mẽdaciũ: [b]virũ [c] sanguinũ [d]& dolosũ [e]abominabit [f]dñs. [g]Ego ãt [h] in [i]multitudie [l]mie tue [k] introibo in [l]domũ tuã: [m] adorabo [n]ad [o]tẽplũ [p]sctm̃ tuũ [q]in tione tuo. [r] Dñe [s]deduc me

Tu ãt dñe susceptor me[q] es: gloria mea [r] exaltãs caput meũ. Voce mea ad dñm clamaui: [r] exaudiuit me de mõte sctõ suo. Ego ãt dormiui [r] soporatus sum. exurrexi: [s] quia dñs suscipiet me. Nõ timebo milia populi: circũdantia me: exurge dñe saluũ me fac deus meus. Quia tu percussisti oẽs aduersantes mihi sine causa: dentes pctõrum cõtriuisti. dñi est salus: [r] super populum tuum bñdictio tua.

In finẽ in hymnis psalmus dauid. 4.

Quãm inuocarẽ ego exaudiuit me deus iustície mee: in tribulatõe dilatasti mihi. miserere mei: [r] exaudi orationẽ meã. Filij hoĩm vsquequo graui corde. vtqd diligitis vanitatẽ: et q̃ritis mẽdatiũ? Et scitote qm̃ mirificauit dñs sanctũ suũ: dñs exaudiet me cũ clamauero ego ad eũ. Irascimini et nolite peccare: q̃ dicitis in cordibus vr̃is: in cubilibus vr̃is cõpũgimini. Sacrificate sacrificiũ iustície et sperate in dño. multi dicũt: q̃s oñdet nobis bona? Signatũ est sup nos lumẽ vultus tui dñe: dedisti leticiã in corde meo. A fructu frumẽti: vini: [r] olei sui multiplicati sũt. In pace in idipsum dormiã [r] requescã. Quãm tu dñe singulariter in spe cõstituisti me.

Pro ea q̃ hereditatẽ cõsequitur psalmus dauid. 5.

Verba mea auribus pcipe dñe: intellige clamorẽ mei: intẽde voci oronis mee rex meus [r] deus meus. Quãm ad te orabo dñe: mane exaudies vocẽ meã. Mane astabo tibi [r] videbis me: qm̃ nõ deus volẽs iniquitatẽ tu es. Nõ hĩtabit iuxta te malignus: neq; pmanebũt iusti ante oculos tuos. Odisti oẽs qui operãtur iniquitatẽ: pdes oẽs q̃ loquũtur mẽdatiũ. Virũ sanguinũ [r] dolosum abominabit dñs. ego ãt in multitudie mie tue introibo in domũ tuã: adorabo ad tẽplum

Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι κύριε, σύνες τῆς κραυγῆς μου: πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι κύριε, τὸ πρωῒ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου. Τὸ πρωῒ παραστήσομαί σοι καὶ ἐποψῇ με, ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ. Οὐ παροικήσει σοι πονηρευόμενος, οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου, εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου: προσκυνήσω πρὸς ναὸν

Universidad de Deusto
Biblioteca

ictñ tuū in timore tuo. Dñe deduc me in iustícia
ἁγίον σου ἐν φόβῳ σου. Κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ
tua: ppter inimicos meos dirige ī ꝓspectu tuo viā
σου, ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου κατεύθυνον ἐνώπιον σου τὴν ὁδόν
meā. Quñ nō est in ore eoꝝ veritas: coꝝ
μου. Οτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία
ro.5.b eoꝝ vanū. Sepulchrū patēs guttur eoꝝ: lin-
αὐτῶν ματαία. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώ
guis suis dolosē agebāt: iudica illos deus. Decidāt
σσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, κρῖνον αὐτοὺς ὁ θς. Ἀποπεσάτωσαν
a cogitatiōibus suis: secūdū multitudinē ipietatū
ἀπὸ τῶν διαβουλίων αὐτῶν, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν
eoꝝ expelle eos: qñ irritauerūt te dñe. Et letен-
αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρεπίκραναν σε κύ. Καὶ εὐφραν
tur oēs qui spant in te: in eternū exultabūt
θείησαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ, εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσον
t habitabis in eis. Et gloriabūtur in te q̄
ται καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς. Καὶ καυχήσονται ἐν σοὶ οἱ
diligūt nomē tuū: qñ tu benedices iusto dñe:
ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι σὺ εὐλογήσεις δίκαιον κύριε,
Et scuto bone uolūtatis coronasti nos.
Ως ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

In finē in hymnis ꝓ̄o octaua psalmus δδ.6.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ Δαυ.ς.
Infra. 17. OOmine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corri
Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παι
pias me. Miserere mei dñe: qñ infirmꝰ sum. sana me oꝝ
δεύσῃς με. Ελέησόν με κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι· ἴασαί με κύ
mine: qñ cōturbata sūt ossa mea. Et aīa mea turbata ē
ριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου· Καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη
valde: t tu dñe vsquequo? cōuertere dñe: eripe
σφόδρα, καὶ σὺ κύριε ἕως πότε; ἐπίστρεψον κύ, ῥῦσαι τὴν
aīaz meā. Saluū me fac ꝓp miaz tuā: qñ nō est in
Ephe. 4.f. ψυχήν μου. Σῶσόν με ἕνεκεν τῶν ἐλαίους σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
morte q̄ memor sit tui: i iferno aūt q̄s cōfitebit
τῷ θανάτῳ ὁ μιμνησκόμενός σου, ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσε
tibi: Laborauī in gemitu meo: lauabo p singulas
ται σοι, Ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ' ἑκάστην
noctes lectū meū: i lachrimis meis stratū meū riga
νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τὴν στρωμνήν μου βρέ
bo. turbatus ē a furore oculus meus: ineteraui inī
χω. Ετάραχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός μου, ἐπαλαιώθην ἐν
oēs inimicos meos. Discedite a me oēs q̄ opa-
Math. 7.b.t 25.d. Luce. 13.f. πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. Ἀποστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζό
mini iniq̄tatē: qñ exaudiuit dñs vocē fletus
μενοι τὴν ἀνομίαν, ὅτι εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυ
mei. Exaudiuit dñs deprecatiōez meā: dñs oronē
θμοῦ μου. Ηκουσε κύριος τῆς δεήσεώς μου, κύριος τὴν προσευ
meā suscepit. Erubescant t cōturbētur
χήν μου προσεδέξατο. Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν
oēs inimici mei: cōuertātur t erubescāt
πάντες οἱ ἐχθροί μου, ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθεί
valde velociter.
σαν σφόδρα θαττάχους.

psalmus δδ: quē cātauit dño ꝓ̄o χβis
Ψαλμὸς τῷ Δαυ, ὃν ᾖσε τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων
chusi filij ieminī. 7.
χουσὶ υἱοῦ ἰεμενί. ζ.

OOmine deus meus in te spaui: saluū fac me ex oībus
Κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, σῶσόν με ἐκ πάντων
persequētibus me: t libera me. Nequādo rapiat vt leo
τῶν διωκόντων με, καὶ ῥῦσαί με· Μήποτε ἁρπάσῃ ὡς λέ
aīam meā: dū nō est qui redimat neq; q̄ saluū faciat.
αιν τὴν ψυχήν μου, μὴ ὄντος λυτροῦμένου μηδὲ σώζοντος.
Dñe deꝰ meus si feci istud: si est iniq̄tas in manī
Κύριε ὁ θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερ
bꝰ meis: Si reddidī retribuētibus mihi mala:
σί μου, Εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά,
decidā merito ab inimicis meis inanis. pseq̄tur merito
ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. Καταδιώξαι ἄρα
inimicus aīaz meā t cōprehendat: t cōculcet
ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ καταλάβοι, καὶ καταπατήσαι

[a]in iustícia tua[pp] [b]īsidia
tores meos: [c]dirige[d] aī
facie meā[e] viā tuā. [f]Nō ē
[g]eī [h]in ore eorū [i]rectū: [k]ī
teriora eorū [l]insidie: [m]se
pulchrū [n]patens [o] guttur
eorū: [p]linguā suā [q]lenifi
cant. [r]Cōdēna eos [s]deus
[t]excidāt [u]a consiliis suis:
[v]iuxta multitudinē [w]sce
lerū eorū [x] expelle eos:
[y]quoniā [z]puocauerūt [a]te
[b]Et letētur [c]oēs [d]qui spe
rāt [e]in te: [f]in ppetuū [g]lau
dabunt: [h]& ꝓtege [i]eos:
[k]& letabūtur [l]ī te [m]qui dí
ligūt [n]nomē tuū. [o]Quo
niā [p]tu [q]benedices [r]iusto:
[s]dñe [t]vt scuto [u]placabili
tatis [v]coronabis eū.
[a]Victori [b]in psalmis [c]sup
[d]octauā [e]psalm [f] dd. 6.
OOmine [b]ne [i]in furo
re tuo [k]arguas me:
[l]neq; [m]in ira tua [n]corripi
as me. [o]Miserē mei [p]dñe
[q]quoniā [r]ifirmus [s]sū: [t]sa
na me [u]dñe [v]quoniā [w]con
turbata sunt [x] ossa mea.
[a]Et aīa mea [b]turbata est
[c]valde: [d]& tu [e]dñe [f]vsque
quo? [b]Cōuertere [i]dñe [k]e
rue [l]aīam meam: [m]salua
me [n]pp [o]miam tuā. [p]Quo
niā [q]nō [r]in morte [s]recor
datio tuí: [t]i iferno [u] quis
[x]cōfitebitur [y]tibi? [z]Labo
raui [a]in gemitu meo: [b]na
tare faciā [c]tota [d]nocte [e]lec
tū meū: [f]lachrimis me
is [g]stratū meū [h] rigabo.
[i]Caligauit [k]pre amaritu
dine [l]oculus meus: [m]con
sumptus sum [n]ab vniuer
sis [o]hostibus meis. [p]Rece
dite [q]a me [r]oēs [s]qui opa
mī [t]iniquitatē: [u]quia [x]au
diuit [y]dñs [z]vocem [a] fletus
mei. [b]Audiuit [c]dñs [d]dep
cationē meā: [e]dñs [f] oro
nē meā [g]suscipiet. [h]Cōfū
dātur [i]& cōturbētur [k]ve
hementer [l]oēs [m]inimici
mei: [n]reuertantur & [o]cō
fundantur [p]subito.
Pro[a] ignoratiōe[b] dā: [c]q
[d]cecinit [e] dño [f]sup [g]verba
[h]ethiopis [i]filii [k]ieīni. 7.
OOmie [m]de [o] me [p] [n]in
te [o]spaui: [p]ſalua me
[q]ab oībus [r] pſequētibus
me [s] & libera me. [t]Ne for
te [u]rapiat [x]vt leo [y]animā
meā: [z]laceret [a]& nō sit [b]q
eripiat. [c]Dñe [d]deus meus
[e]sī [f]feci [g]istud: [h]si [i]ē [k]iniqui
tas [l]in māibus [m]meis: [n]Si
[o]reddidi [p] retribuētibus
mihi [q] mala: [r] & dimisi
[s]hostes meos [t]vacuos. [u]p
seq̄tur [x]limic [y]aīam meā
[z]& apphēdat: [a]& cōculcet

Universidad de Deusto
Biblioteca

לָאָרֶץ חַיָּי וּכְבוֹדִי לְעַפֵּר יַשְׁכֵּן חֵיָה שַׁכֵּן
סֶּלָה׃ קוּמָה יְהוָה בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא נָשָׂא
בְּעַבְרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה אֵלַי עוֹרָה
מִשְׁפָּט צִוִּיתָ וַעֲדַת לְאֻמִּים יָשָׁפַט נוֹה
תְּסוֹבְבֶךָּ וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם שׁוּבָה עַד סָבַב
יְהוָה יָדִין עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה רוּם דון
כְּצִדְקִי וְכְתֻמִּי עָלָי יְגָמָר נָא רַע תֻּמַּם גָּמַר
רְשָׁעִים וְתָכוֹן צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת רוֹעַ כּוּן
מָגִנִּי עַל צָדַק כָּלָה
וְכִלְיוֹת אֱלֹהִים צַדִּיק אֱלֹהִים עַל
אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי לֵבָב אֱלֹהִים יָשַׁע
שׁוֹפֵט צַדִּיק וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם שָׁפַט
אִם לֹא יָשׁוּב חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ שׁוּב לָטַשׁ
כּוֹנַן כּוּן כַּשְׁתּוֹ דָרַךְ וַיְכֹנְנֵהוּ וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי
כָּלָה כָּעַל מָוֶת תָּצָיו לְדֹלְקִים יִפְעָל תָּכֵה יָרֵחַ
חָבַל אָוֶן וְהָרָה עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר בּוֹר
חָפַר נָפַל כָּרָה וַיְחַפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעָל
יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ וְעַל קָדְקָדוֹ שׁוּב קָדַד
חָמָסוֹ יֵרֵד אוֹדֶה יְהוָה כְּצִדְקוֹ יָרֵד
וַאֲזַמְּרָה שֵׁם יְהוָה עֶלְיוֹן׃ viii.
לַמְנַצֵּחַ עַל גִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד׃ נָצַח גַּת
יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל זַמֵּר אֲדֹנִי
אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הָאָרֶץ נָתַן
הַשָּׁמָיִם׃ מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יָסַדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃ כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים כּוֹנָנְתָּה׃ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃ וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ׃ תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו׃ צֹאן וָבָקָר וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי׃ צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים׃ יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ׃ ix.
לַמְנַצֵּחַ עַל מוּת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃ נָצַח זַמֵּר

"i terra b vitã meã: c & glo
riã meã d i puluerem e col
locet. f Sẽp. g Surge h dñe
i in furore tuo: k eleuare
l indignãs super m hostes
meos: n & consurge o ad
me p iudicio quod q mãda
sti. r Et congregatio s tri
buum t circũdet te: u & p
hac x in altum r reuertere.
y Domin z iudicabit b po=
pulos: c iudica me d domi
ne e scd̃m iustitiã meã: f &
scd̃m simplicitatẽ meã q
est g in me. h Consumetur
i nũc k malũ l iniquorum:
m & cõfirmetur n iust o: p
bator p cordis q & renum
r deus s iust o. t Clype o me
us u in x deo: r qui saluat y rec
tos a corde. b De c iudex
d iustus: e & fortis f cõmi=
nãs g tota h die. k Nõ i cõuer
tenti m gladiũ suũ n acuet
o arcũ suũ p tetẽdit q & pa
rauit illũ. r Et in ipso s pre
parauit t vasa u mortis: x sa
gittas suas r ad cõburẽdũ
o opatus ẽ. a Ecce b pturit
c iniquatẽ d & cõcepit e do
lorẽ: f & pepit g mẽdaciũ.
h Lacũ i apuit k & effodit
eũ: l & icidit m in interitũ
quẽ n opat o ẽ. o Reuerte=
tur p dolor suus q i caput e=
ius: r & sup s vertice eius
t iniqtas sua u descendet.
x Confitebor r dño s scd̃m
iustitiam ei o: a & cãtabo
b noĩ c dñi d altissimi.
a Victori b pro c torcularí=
bus d psalmus e dauid. 8.
O Omine f dñator nr̃
g q̃ i grãde ẽ k nomen
tuũ l i vniuersa m terra: n q
o posuisti p gloriã tuã q sup
r celos. s Ex ore t ifantium
u & lactentiũ x pfecisti r lau
dẽ y pp a aduersarios tuos
b vt qescat c inimic d & vl=
tor. e Qm̃ videbo f celos
tuos g opa h digitorũ tuo=
rũ: i lunã l & stellas m q n fũ
dasti. o Quid est p hõ q qm̃
r recordaris eius: s vel fili=
us t hominis u quoniã x vi=
sitas eũ: r Et minuisti eũ
y paulomin a deo: b glo
ria c & decore d coronasti
eũ. e Dedisti ei ptãtẽ f sup
opa g manuũ tuarũ: h cun
cta i posuisti k sub l pedib
eius. m Oues n & armenta
o oĩa: p isup & q aĩalia r agri.
s Aues t celi u & pisces x ma
ris: r qui transeunt ∞∞∞
y semitas a ponti. b Domĩe
c dominator noster d quã
e grande est f nomẽ tuũ g i
vniuersa h terra.
a Victori b super c mortem
d filii e psalmus f dauid. 9.

in tra vitã meã: τ gloziã meã in pluuerẽ collo=
εἰς γῆν τὴν ζωήν μου, καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκη=
cet. exurge dñe in ira tua: exaltare in finibus
νώσαι. Ἀνάστηθι κύριε ἐν ὀργῇ σου, ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρα=
inimicoꝝ tuoꝝ. Et exurge dñe deus meus in pce
σι τῶν ἐχθρῶν σου. Καὶ ἐξεγέρθητι κύριε ὁ θεός μου ἐν προ=
pto qđ mãdasti: τ synagoga pplox circũdabit te.
στάγματι ᾧ ἐνετείλω, καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε.
Et pp hanc in altũ regredere: dñs iudicabit pplos.
Καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον, κύριος κρινεῖ λαούς.
Judica me dñe fm iustitiã meã: τ fm
Κρῖνόν μοι κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν
inocẽtiã meã sup me. Cõsumetur tã neqtia pcoꝝ:
ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. Συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτω
τ diriges iustũ: scrutãs corda τ renes
λῶν, καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον, ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς
deus iuste. adiutoziũ meũ a deo qsal=
ὁ θεὸς δίκαιος. Ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ σώζον=
uos facit rectos corde. Deus iudex iustus τ fo:
τος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυ
tis τ patiẽs: τ nũqd irascit p singulos
ρὸς καὶ μακρόθυμος, καὶ μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἑκάστην
dies: Nisi cõuersi fueritis: gladiũ suũ vibra
ἡμέραν; Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ γλά=
bit: arcũ suũ tetẽdit: τ pauit illũ.
βωσει, τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε, καὶ ἡτοίμασεν αὐτό.
Et in eo pauit vasa mortis: sagittas suas
Καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη θανάτου, τὰ βέλη αὐτοῦ
ardẽtibus effecit. Ecce pturit iniustitiã:
τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο. Ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν, Job.xv.
cõcepit dolorẽ τ pepit iniqtatẽ. Lacũ apuit τ effo=
συνέλαβε πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. Λάκκον ὤρυξε, καὶ ἀνέ=
dit eũ: τ incidet in foueã quã fecit.
σκαψεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο.
Cõuertetur dolor eius in caput eius: τ in vti
Ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ κο=
cẽ ipius iniquitas eius descẽdet. Cõfitebor Infra
ρυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται. Ἐξομολογήσο 17.
dño fm iustitiã eius: τ psallã
μαι τῷ κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ψαλῶ
nomini dñi altissimi.
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.
in finẽ pro torcularibus psalmꝰ dd̃. 8.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ δαυ. η.
O dñe dñs nr̃ q̃ admirabile nomẽ tuũ in vniuersa tra.
Κύ ὁ κς ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
Qm̃ eleuata ẽ magnificẽtia tua sup celos. Ex Matth.
Ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. Ἐκ 21.b.
ore infantiũ τ lactẽtiũ pfecisti laudẽ: ꝓpt
στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον, Ἕνεκα τῶν
inimicos tuos vt destruas inimicũ τ vltorẽ. Qm̃ videbo
ἐχθρῶν σου τοῦ καταλύσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν. Ὅτι ὄψομαι
celos: opa digitoꝝ tuoꝝ: lunã τ stellas: q̃
τὸν οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ
tu fundasti. Quid est hõ: qđ memores eius: aut Heb.
σὺ ἐθεμελίωσας. Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ; ἢ 2.b.
filius hois: qm̃ visitas eũ: Minuisti eũ pau
υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βρα
lominus ab angelis: glia τ honoze coronasti eũ: τ
χύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ
cõstituisti eũ sup opa manuũ tuaꝝ. Oĩa subie
κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέ
cisti sub pedibus eius: oues τ boues vniuer
ταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα καὶ βόας ἁπά=
sas: insup τ pecora cãpi. Volucres celi:
σας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
τ pisces maris: q̃pambulant semitas ma=
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τὰ διαπορευόμενα τρίβους θα=
ris. Dñe dñs nr̃ q̃ admirabile nomẽ tuũ in vniuersa tra.
λασσῶν. Κύ ὁ κς ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
in finẽ pro occultis filij psalmus dd̃. 9.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ δαυ. θ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Infra. 110. t 137.

Ομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλη καρδίᾳ μου, διηγήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. Εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιάσομαί ἐν σοί, ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου ὑψίστε. Ἐν τῷ ἀποστρέφεσθαι τοὺς ἐχθρούς μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου. Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου, ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων τὴν δικαιοσύνην. Ἐπετίμησας ἔθνεσι καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής, τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Οἱ ἐχθροὶ ἐξέλιπον ἀνομφαίαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις κατεῖλες. Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἤχου, καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει. Ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι, βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψεσι. Καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σὲ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε. Ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν Σιών, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. Ὅτι ὁ ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη, οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων. Ἐλέησόν με κύριε: ἰδέ τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου. Ὁ ὑψῶν με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου, ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών. Ἐξultabimus in salutari tuo: infixe sunt gentes in interitu quē fecerūt. In laqueo isto quē abscōderūt: deprehensus ē pes eorum. Cognoscitur dñs iudicia faciens: in operibus manuū suarū cōprehensus ē peccator. Cōuertātur peccatores in infernū: πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ. Ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἔσται ἡ ἐπιλησμονὴ τοῦ πένητος, ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων οὐ μὴ ἀπολεῖται εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος, κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου. Κατάστησον κύριε νομοθέτην ἐπ' αὐτούς, γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν. Ἱνατί κύριε ἀφέστηκας μακρόθεν ὑπερορᾷς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει; Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμπυρίζεται πτωχός, συλλαμβάνονται ἐν βουλαῖς αἷς διαλογίζονται. Ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς

Infra. 10. t 12.

Matth. 12. b.

Job. 15 d.

Infra

8.

Heb. 2. b.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et exultabo in te: psallā nomini tuo altissime. In cōuertendo inimicū meū retrorsum: infirmabūtur et peribūt a facie tua. Quīm fecisti iudiciū meū et causā meā: sedisti sup thronū q̄ iudicas iustitiā. Increpasti gētes et periit impius: nomen eorū delesti in eternū: et in seculū seculi. Inimici defecerūt framee in fine: et ciuitates destruxisti. Periit memoria eius cū sonitu: et dñs in eternū pmanet. Parauit in iuditio thronū suū: et ipe iudicabit orbē terre in eqtate: iudicabit populos in iustitia. et factus ē dñs refugiū paupi: adiutor in oportunitatib⁹ i tribulatiōe. Et sperent in te q̄ cognoscūt nomē tuū: quīm nō dereliquisti querētes te dñe. Psallite dño qui hitat in sion: annūciate inter gētes studia eius. Quīm requirēs sāguinē eor recordat⁹ ē: oblitus ē clamoris pauperū. Miserere mei dne: vide humilitatē meā de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis: vt annūciē omnes laudatiōes tuas i portis filie sion. Exultabimus in salutari tuo: infixe sunt gētes in interitu quē fecerūt: in rete isto qđ abscōderūt captꝰ ē pes eorū. Agnit⁹ est dñs iudiciū faciēs in ope manuū suarum corruit⁹ impius. Meditatio sp. Cōuertātur impii in infernū: oēs gentes q̄ oblite sunt dei. Quonia nō in eternū oblitio erit paup: expectatio pauperū nō peribit in ppetuū. Surge dñe nō cōfortetur hō: iudicētur gētes in cōspectu tuo. Cōstitue dñe legislatorē sup eos: sciāt gētes qm̄ homines sūt. Ut qđ dne recessisti longe despicis in oportunitatib⁹ i tribulatiōib⁹. Dū superbit impius incēditur paup: cōprehēditur in cōsiliis q̄b⁹ cogitāt. Quīm laudat peccator in

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. In cōuertendo inimicum meum retrorsum: infirmabūtur et peribūt a facie tua. Fecisti iudiciū meū et cām meā: sedisti super solium iudex iusticie. Increpasti gētes perijt impius: nomen eorum delesti in sēpiternū & iugiter. Inimici cōplete sūt solitudines in finē: & ciuitates subuertisti: periit memoria eorū cū ipsis. Dñs ātin sēpiternū sedebit: stabiliuit ad iudicandū solium suū. Et ipse iudicat orbem in iustitia: iudicat populos in equitatibus. Et erit dominus eleuatio oppōsio: eleuatio opportuna in angustia. Et cōfidēt in te q̄ nouerūt nomē tuum: quoniā nō dereliquisti q̄rētes te dñe. Cantate dño habitatori siō: pānūciate in populis cogitatiōes eius. Quoniā querēs sanguinē eorū recordatus est: nō ē oblitus clamoris paupe rū. Miserere mei dñe: vide afflictionē meam ex inimicis meis: exaltās me de portis mortis. Vt narrē oēs laudes tuas in portis filie sion: exultabo in salutari tuo. Demerse sunt gētes in interitu quē fecerūt: in rete isto qđ abscōderūt capt⁹ ē pes eorū. Agnit⁹ est dñs iudiciū faciēs in ope manuū suarum corruit impius. Meditatio sp. Cōuertātur impii in infernū: oēs gentes obliuiscūtur deū. Quonia nō in finē erit paup: expectatio pauperū nō peribit in ppetuū. Surge dñe nō cōfortetur hō: iudicētur gētes in cōspectu tuo. Cōstitue dñe legislatorē super eos: sciant gentes quoniam homines sunt. Ut quid dne recessisti longe despicis in oportunitatib⁹ i tribulatiōib⁹. Dū superbit impius incēditur paup: cōprehēditur in cōsiliis q̄b⁹ cogitāt. Quīm laudat peccator in

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. Letabor et exultabo in te: psallam nomini tuo altissime. In cōuertendo inimicum meum retrorsum: infirmabūtur et peribūt a facie tua. Fecisti iudiciū meū et cām meā: sedisti super solium iudex iusticie. Increpasti gētes perijt impius: nomen eorum delesti in sēpiternū & iugiter. Inimici cōplete sūt solitudines in finē: & ciuitates subuertisti: periit memoria eorū cū ipsis. Dñs ātin sēpiternū sedebit: stabiliuit ad iudicandū solium suū. Et ipse iudicat orbem in iustitia: iudicat populos in equitatibus. Et erit dominus eleuatio oppōsio: eleuatio opportuna in angustia. Et cōfidēt in te q̄ nouerūt nomē tuum: quoniā nō dereliquisti q̄rētes te dñe. Cantate dño habitatori siō: pānūciate in populis cogitatiōes eius. Quoniā querēs sanguinē eorū recordatus est: nō ē oblitus clamoris paupe rū. Miserere mei dñe: vide afflictionē meam ex inimicis meis: exaltās me de portis mortis. Vt narrē oēs laudes tuas in portis filie sion: exultabo in salutari tuo. Demerse sunt gētes in interitu quē fecerūt: in rete isto qđ abscōderūt capt⁹ ē pes eorū. Agnit est dñs iudiciū faciēs in ope manuū suarum corruit impius. Meditatio sp. Cōuertātur impii in infernū: oēs gentes obliuiscūtur deū. Quonia nō in eternū oblitio erit paup: expectatio pauperū nō peribit in ppetuū. Surge dñe nō cōfortetur hō: iudicētur gētes in cōspectu tuo. Cōstitue dñe legislatorē super eos: sciant gentes quoniam homines sunt. Semp. ps. 10.

Vare domine stas a longe: despicis in tpibus angustie. In superbia impii ardet paup: capiantur in sceleribus q̄ cogitauerūt. Quia laudauit ipi desideriū

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר שִׁיר׃ אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ אֶשְׂמְחָה וְאֶעֶלְצָה בָּךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃ בְּשׁוּב אוֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ וְיֹאבְדוּ מִפָּנֶיךָ׃ כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃ גָּעַרְתָּ גּוֹיִם אִבַּדְתָּ רָשָׁע שְׁמָם מָחִיתָ לְעוֹלָם וָעֶד׃ הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת לָנֶצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ אָבַד זִכְרָם הֵמָּה׃ וַיהוָה לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ׃ וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים׃ וַיְהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְהוָה׃ זַמְּרוּ לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃ כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנִיִּים׃ חָנֵּנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי מִשֹּׂנְאָי מְרוֹמְמִי מִשַּׁעֲרֵי מָוֶת׃ לְמַעַן אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת צִיּוֹן אָגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃ טָבְעוּ גּוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ נִלְכְּדָה רַגְלָם׃ נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט עֲשֵׂה בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע הִגָּיוֹן סֶלָה׃ יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה כָּל גּוֹיִם שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים׃ כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת עֲנִיִּים תֹּאבַד לָעַד׃ קוּמָה יְהוָה אַל יָעֹז אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ גוֹיִם עַל פָּנֶיךָ׃ שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יֵדְעוּ גּוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה׃ לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ בְּגַאֲוַת רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בְמִזְמוֹת זוּ חָשָׁבוּ׃ כִּי הֻלַּל רָשָׁע עַל תַּאֲוַת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtua.he.	Tex.heb.	ps.xi.	Trāsla.B.Hie.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
נַפְשׁוֹ׃ וּבֹצֵעַ׃ בֵּרַךְ׃ נִאֵץ׃ יְהוָה׃			[x]aīe sue:[r]& auar?[s]applaudens sibi [a]blasphemauit [b]dñm.[c] Impius[b] scdm altitudinē[c] furoris sui[r] non [6]requret:[b] nec[t] deus in[h] oībus[t] cogitatiōibus eius. [m] Parturiūt[n] vie eius[o] in omni[p] tpe:[q] lōge sunt[r] iu dicia tua[a] a facie ei?:[r] oēs [u] inimicos suos[x] despicit. [y] Loquitur[a] in corde suo [b] nō[c] mouebor: [d] in gnatiōe[c] & gnatiōe ero[d] sine [h] malo. [t] Maledictiōe[k] os eius[t] plenū est[m] & dolis [n] & auaricia:[c] sub[p] lingua ei?[q] dolor[r] & iniqtas. [s] Sedet[t] in insidiās iuxta [u] vestibula[x] in abscōditis vt[t] in terficiat[t] inocētē: [a] oculi eius[b] robustos tuos[c] circūspiciūt. [b] Insidiatur[c] ī abscōdito[r] q̄si leo[6] in cubili suo:[b] insidiatur[r] vt rapiat[k] pauperem: [t] rapiet [m] pauperē[n] cū attraxerit eū[o] ad rete suū. Et[n] cōfractū[q] subiiciet eū[r] & irruet [o] viribus suis[t] valēter. [u] Dixit[t] in corde suo[r] oblitus est[t] deus: [a] abscōdit[b] faciē suā:[c] nō[o] respiciet[c] in ppetuū. [r] Surge[a] dñe[b] deus[t] leua[k] manū tuā:[t] noli[m] oblīuiscī[n] pauperū. [o] Quare [q] blasphemat[r] ipius[a] deū: [t] dicēs[u] ī corde suo q[x] nō [r] requiras. [y] Vides[a] q[b] tu [c] laborē[b] & furorē[c] respicis[r] vt detur[6] in māu tua: [b] tibi[t] derelinquūtur[k] fortes tui[t] pupillo[m] tu[n] es[o] adiutor. [p] Contere[q] brachiū [r] impii[o] & maligni: [r] q̄res [u] impietatem eius & [t] nō [r] inuenies. [y] Domin?[a] rex [b] seculi[c] & eternitatis:[b] perierunt[c] gentes [r] de terra ei?. [a] Desideriū[b] pauperū [t] audisti[k] dñe: [t] preparasti [m] cor eorum: [n] audiat[o] auris tua. [r] Vt iudices ∞∞ [q] pupillū[r] & opp̄ssum: & [c] nequaq̄s[u] vltra [x] sup biat [r] homo[t] de[a] terra.	δεσιδερίῳς αἰε sue: τ ἰniquꝰ bñdicit. Exacerbauit dñm peccatoꝛ: scōm multitudinē ire sue nō q̄ret. Nō est deꝰ in cōspectu eiꝰ: inquinate sūt vie illiꝰ in omni tēpoꝛe. Auferūtur iudicia tua a facie eius: oim inimicoꝝ suoꝝ dominabit. Dixit in corde suo: nō mouebor a gñatiōe in gñatiōes sine malo. Cuiꝰ maledictiōe os eiꝰ plenū e τ amaritudine τ dolo: sub lingua eiꝰ laboꝛ τ doloꝛ. Sedet in insidijs cū diuitib⁹ in occultis: vt iterficiat inocentē. Oculi eiꝰ in pauperē respiciūt: insidiat in abscondito q̄si leo in spelunca sua. Insidiatur vt rapiat pauperē: rapere pauperē dū attrahit eum. In laqueo suo humiliabit eū: iclinabit se τ cadet cū ipe in potestate sua pauperū. Dixit.n. in corde suo: oblīuiscet deꝰ: avertit faciē suā: ne videat in finē. Exurge dñe deꝰ meꝰ: craltet manꝰ tua: ne obliuiscaris pauperū tuoꝝ in finē. Propt̄ qd irritauit impiꝰ deū: dixit.n. in corde suo: nō requiret. Vides q̄n tu laborē τ doloꝛē cōsideras. vt tradas eū in manꝰ tuas. Tibi derelictꝰ est pauper: orphano tu fuisti adiutoꝛ. Cōtere brachiū peccatoris τ maligni: q̄ret peccatū illiꝰ τ nō inuenietur. Dñs rex in eternū τ in scīm seculi: pibitis gētes de tra illiꝰ. Desideriū pauperū exaudisti dñe: p̄patiōi coꝛdis coꝝ audiet auris tua: Judicare pupillo τ humili: vt nō apponat vltra magnificare se hō sup tꝛā.	Infra. 10.
נַפְשׁוֹ׃ וּבֹצֵעַ׃ בֵּרַךְ׃ נִאֵץ׃ יְהוָה׃	בָּרַךְ			
רָשַׁע׃ כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל׃ יִדְרֹשׁ׃ אֵין	אַיִן			
אֱלֹהִים׃ כָּל׃ מְזִמֹּתָיו׃ יָחִילוּ׃	חוּל			
דְּרָכָיו׃ בְּכָל׃ עֵת׃ מָרוֹם׃ מִשְׁפָּטֶיךָ	רוּם			
מְמֻנָּדוֹ׃ כָּל׃ צוֹרְרָיו׃ יָפִיחַ׃ בָּהֶם׃	פּוּחַ			
בְּלִבּוֹ׃ בַּל׃ אֶמּוֹט׃ לְדֹר׃ וָדֹר׃ אֲשֶׁר	מוֹט			
לֹא׃ בָרַע׃ אָלָה׃ בְּפִיהוּ׃ מָלֵא׃ וּמִרְמוֹת	רוּעַ	פֶּה		
וְתַךְ׃ תַּחַת׃ לְשׁוֹנוֹ׃ עָמָל׃ וָאָוֶן׃	רָמָה	לָשׁוֹן		
יֵשֶׁב׃ בְּמַאְרַב׃ חֲצֵרִים׃ בַּמִּסְתָּרִים	אָרַב	סָתַר		
יַהֲרֹג׃ נָקִי׃ עֵינָיו׃ לְחֵלָכָה׃ יִצְפֹּנוּ׃	הָרַג	נָקָה		
יֶאֱרֹב׃ בַּמִּסְתָּר׃ כְּאַרְיֵה׃ בְּסֻכּוֹ׃ יֶאֱרֹב	צָפַן	אָרַב		
לַחְטֹף׃ עָנִי׃ יַחְטֹף׃ עָנִי׃ בְּמָשְׁכוֹ	סָבַךְ	חָטַף		
בְּרִשְׁתּוֹ׃ יְדַכֶּה׃ יָשַׁח׃ וְנָפַל׃	עָנָה	דָּכָה		
בָּעֲצוּמָיו׃ חֹלָלִים׃ אָמַר׃ בְּלִבּוֹ׃	שָׁחַח	עָצַם		
שָׁכַח׃ אֵל׃ הִסְתִּיר׃ פָּנָיו׃ בַּל׃ רָאָה	סָתַר	בָּנָה		
לָנֶצַח׃ קוּמָה׃ יְהוָה׃ אֵל׃ נְשָׂא׃ יָדֶךָ׃				
אַל׃ תִּשְׁכַּח׃ עֲנָוִים׃ עַל׃ מָה׃ נִאֵץ	שָׁכַח	עָנָה		
רָשַׁע׃ אֱלֹהִים׃ אָמַר׃ בְּלִבּוֹ׃ לֹא	דָּרַשׁ	רָצָה		
תִדְרֹשׁ׃ רָאִיתָה׃ כִּי׃ אַתָּה׃ עָמָל׃ וָכַעַס	נָבַט	נָתַן		
תַּבִּיט׃ לָתֵת׃ בְּיָדֶךָ׃ עָלֶיךָ׃ יַעֲזֹב	עָזַב	יָתוֹם		
חֹלָלָה׃ יָתוֹם׃ אַתָּה׃ הָיִיתָה׃ עוֹזֵר׃	הָיָה	עָזַר		
שְׁבוֹר׃ זְרוֹעַ׃ רָשָׁע׃ וָרָע׃ תִּדְרוֹשׁ	דָּרַשׁ	זָרַע		
רִשְׁעוֹ׃ בַּל׃ תִּמְצָא׃ יְהוָה׃ מֶלֶךְ	דָּרַשׁ	רוּעַ		
עוֹלָם׃ וָעֶד׃ אָבְדוּ׃ גוֹיִם׃ מֵאַרְצוֹ׃	עָלַם	אָבַד		
תַּאֲוַת׃ עֲנָוִים׃ שָׁמַעְתָּ׃ יְהוָה׃ תָּכִין	אָוָה	עָנָה		
לִבָּם׃ תַּקְשִׁיב׃ אָזְנֶךָ׃ לִשְׁפֹּט	קָשַׁב	כּוּן		
יָתוֹם׃ וְדַךְ׃ בַּל׃ יוֹסִיף׃ עוֹד׃ לַעֲרֹץ	דּוּחַ	יָסַף		
אֱנוֹשׁ׃ מִן׃ הָאָרֶץ׃ לַמְנַצֵּחַ׃ לְדָוִד׃ יא.	אֱנוֹשׁ	נָצַח		
בַּיהוָה׃ חָסִיתִי׃ אֵיךְ׃ תֹּאמְרוּ	חָסָה	אָמַר		
לְנַפְשִׁי׃ נוּדִי׃ הַרְכֶם׃ צִפּוֹר׃ הָרִי	הָרַר	צָפַר		
הָרָשָׁעִים׃ יִדְרְכוּן׃ קֶשֶׁת׃ כּוֹנְנוּ	דָּרַךְ			
חֵצָם׃ עַל׃ יֶתֶר׃ לִירוֹת׃ בְּמוֹ׃ אֹפֶל	חָצַץ	יָרָה		
לְיִשְׁרֵי׃ לֵב׃ כִּי׃ הַשָּׁתוֹת׃ יֶהֱרָסוּן	שׁוּת	הָרַס		
צַדִּיק׃ מַה׃ פָּעָל׃ יְהוָה׃ הֵיכַל	צָדַק	הֵכַל		
קָדְשׁוֹ׃ יְהוָה׃ בַּשָּׁמַיִם׃ כִּסְאוֹ׃ עֵינָיו				
יֶחֱזוּ׃ עַפְעַפָּיו׃ יִבְחָנוּ׃ בְּנֵי׃ אָדָם׃	חָזָה	בָּחַן		

δεσιδερίῳς αἰε sue: τ iniquꝰ bñdicit. Exacerbauit dñm peccatoꝛ: scōm multitudinē ire sue nō q̄ret. Nō est deꝰ in cōspectu eiꝰ: inquinate sūt vie illiꝰ in omni tēpoꝛe. Auferūtur iudicia tua a facie eius: oim inimicoꝝ suoꝝ dominabit. Dixit in corde suo: nō mouebor a gñatiōe in gñatiōes sine malo. Cuiꝰ maledictiōe os eiꝰ plenū e τ amaritudine τ dolo: sub lingua eiꝰ laboꝛ τ doloꝛ. Sedet in insidijs cū diuitib⁹ in occultis: vt iterficiat inocentē. Oculi eiꝰ in pauperē respiciūt: insidiat in abscondito q̄si leo in spelunca sua. Insidiatur vt rapiat pauperē: rapere pauperē dū attrahit eum. In laqueo suo humiliabit eū: iclinabit se τ cadet cū ipe in potestate sua pauperū. Dixit.n. in corde suo: oblīuiscet deꝰ: avertit faciē suā: ne videat in finē. Exurge dñe deꝰ meꝰ: craltet manꝰ tua: ne obliuiscaris pauperū tuoꝝ in finē. Propt̄ qd irritauit impiꝰ deū: dixit.n. in corde suo: nō requiret. Vides q̄n tu laborē τ doloꝛē cōsideras. vt tradas eū in manꝰ tuas. Tibi derelictꝰ est pauperē: orphano tu fuisti adiutoꝛ. Cōtere brachiū peccatoris τ maligni: q̄ret peccatū illiꝰ τ nō inuenietur. Dñs rex in eternū τ in scīm seculi: pibitis gētes de tra illiꝰ. Desideriū pauperū exaudisti dñe: p̄patiōi coꝛdis coꝝ audiet auris tua: Judicare pupillo τ humili: vt nō apponat vltra magnificare se hō sup tꝛā.

Ἔτι τοῦ μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

In finē psalmꝰ dauid. 10.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαδ'. ι'.

IN dño cōfido: quō dicitis aīe mee: transmigra in mōtē sicut passer? Qm̄ ecce peccatoꝛes intendeūt arcū: paraueūt sagittas in pharetra: vt sagittēt in obscuro rectos coꝛde. Qm̄ q̄ tu pfecisti: ipi destruxerūt. iustꝰ aūt q̄d fecit? Dñs in tēplo scīō suo: dñs in celo sedes eiꝰ. Oculi eius in pauperē respiciūt: palpebre eius interrogāt filios hominū.

Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα, πῶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου, μετάβα εἰς τὸ ὄρος ὡς στρουθίον; Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον, ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν, τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὅτι ἃ σὺ κατήρτισαι, τίς ἐποίησε; Κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, κύριος ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἐπιβλέπουσι, τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

Abac. 2.d. 8.9.

Dñs interrogat iustū ꝛ impiū. q̄ ām diligit
Κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ. ὁ δὲ ἀγαπῶν τὴν
iniquitatē: odit suā aiaz. Pluet sup peccato=
ἀδικίαν, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτω=
res laqueos: ignis ꝛ sulphur ꝛ spūs procellaꝝ pars
λοὺς παγίδας, πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα καταιγίδος μερὶς
calicis eoꝝ. Quīa iustus dñs ꝛ iusticias dile
τοῦ ποτηρίου αὐτῶν. Ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγά
xit: equitatē vidit vultꝰ eius.
πησεν, εὐθύτητας εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

In finē ꝓ octaua psalmus dauid. ii.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ια.

SAluū me fac dñe: qñ defecit sctus: qñ diminute sūt
Σῶσόν με κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὠλιγώθησαν
veritates a filijs hoim. Vana locutus ē
αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. Μάταια ἐλάλησεν
vnusquisq; ad primū suū: labia dolosa in corde: ꝛ
ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ
in corde locutus ē mala. Disperdat dñs vniuersa
ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά. Ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ
labia dolosa: linguā magniloquā. Qui direxť
χείλη τὰ δόλια, γλῶσσαν μεγαλορῥήμονα. Τοὺς εἰπόντας
linguā nr̄az magnificabim⁹: labia nra a nobis
τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν, τὰ χείλη ἡμῶν παρ᾽ ἡμῖν
sūt. ds nr dñs est: Propter miseriā ino=
ἐσι, τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν; Ἕνεκεν τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτω
pū ꝛ gemitū pauper: nūc exurgam dicit
χῶν καὶ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων, νῦν ἀναστήσομαι λέγει
dñs. Ponā in salutari: fiducialiter agā in eo.
κύριος. Θήσομαι ἐν σωτηρίῳ, παῤῥησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Τὰ
Eloquia dñi eloquia casta: argentū igne examinatū: pbatū
λόγια κυρίου λόγια ἁγνά, ἀργύριον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῆ
re: purgatū septuplū. Tu dñe seruabis nos
γῆ, κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως. Σὺ κύριε φυλάξεις ἡμᾶς
ꝛ custodies nos a gñatiōe hac: ꝛ in
καὶ διατηρήσεις ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς τὸν
eternū. Incircuitu impii ambulant: scōm altitudinē tuā
αἰῶνα. Κύκλῳ οἱ ἀσεβεῖς πορεύσονται, κατὰ τὸ ὕψος σου
multiplicasti filios hoim.
ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

In finē psalmꝰ dauid. 12.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιβ.

VSquequo dñe obliuiscēris me in finē: vsquequo
Ἕως πότε κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος, ἕως πότε
auertis faciē tuā a me? Quā diu po=
ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ᾽ ἐμοῦ; Ἕως τίνος θήσο=
nā cōsilia in aīa mea: dolorē in corde meo p diē ꝛ
μαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου, δύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας καὶ
noctē? Usquequo exaltabit inimicꝰ meus sup me? respi
νυκτός; Ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ᾽ ἐμέ; ἐπί=
ce exaudi me dñe deꝰ meꝰ. Illumina ocu
βλεψον εἰσάκουσόν μου κύριε ὁ θεός μου. Φώτισον τοὺς ὀφ
los meos: ne vnq̄ obdormiā in morte: neq̄ dicat
θαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον, μήποτε εἴπωσι
inimicꝰ meꝰ: prevalui aduersus eū. Qui tribulāt me exul=
ὁ ἐχθρός μου, ἴσχυσα πρὸς αὐτόν. Οἱ θλίβοντές με ἀγαλ
tabūt si motꝰ fuero: ego āt in mīa tua speraui.
λιάσονται ἐὰν σαλευθῶ, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα.
5.7. Exultabit coꝛ meū in salutari tuo: cātabo
Ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, ᾄσω
dño q̄ bona tribuit mihi: ꝛ psallā nomini do
τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυ
mini altissimi.
ρίου τοῦ ὑψίστου.

In finē psalmus dauid. 13.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιγ.

DIxit insipiēs in coꝛde suo: nō est deꝰ. Coꝛru=
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός. Διεφ
pti sūt ꝛ abominabiles facti sūt in studijs: nō ē
θάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν, οὐκ ἔστι
q̄ faciat bonū. Dñs de celo
ποιῶν χρηστότητα. Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

"Dñs ˣiustū ʸprobat: ᶻīpi=
um autē ᵃ & diligentem
ᵇiniquitatem ᶜodit ᵈ ani=
ma eius. ᵉPluet ᶠsuper ꝏ
ᵍpeccatores ʰlaqueos: ⁱí=
gnis ᵏ& sulphur ˡ& spūs
ᵐtēpestatū ⁿpars ᵒcalicis
eorum. ᵖQuoniā ᵠiustus
ʳdñs ˢ iusticias ᵗ dilexit:
ᵘrectum ˣvidebūt ʸ facies
eius. ᵃ Victoriᵇsuper
ᶜoctauāᵈ p̄sᵉdauid. 12.

SAluaᵍdomineʰquo=
niamⁱdefecit ᵏsctūs:
ˡquoniā ᵐimminuti sūt
ⁿfidelesᵒa filiisᵖhominū.
ᑫFrustraʳloquuntur ˢ v=
nusquisq; ᵗ proxio suo:
ˣlabiumʸ subdolum ᶻin
cordeᵃ& corde ᵇ locuti
sunt. ᶜ Disperdat ᵈdomi=
nusᵉomniaᶠlabia ꝏꝏꝏ
ᵍdolosa: ʰ linguam ⁱma=
gniloquam. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡQuiᵐdixerunt ⁿlinguā
nostram ᵒ roboremus:
ᵖlabia nr̄a ᑫnobiscū sūt:
ʳquisˢnr̄ᵗdñs est? ᵘ Pro=
pter vastitatē ˣinopū &
ʸgemitū ᶻpauperū: ᵃ nūc
ᵇconsurgamᶜdicitᵈdomi
nus: ᵉponamᶠin salutari
ᵍauxiliūʰeorū. ⁱEloquia
ᵏdomini ˡeloquia ꝏꝏꝏ
ᵐmunda:ⁿ argetū ᵒigne
probatū ᵖseparatum ᑫa
terraʳcolatū ˢ septuplū.
ᵗ Tuᵘdñeᵛcustodies ea:
ʷ seruabis nosˣaᵞgñatōe
ᶻhacᵃin eternum. ᵇIn cir
cuitu ᶜ impiiᵈambulant:
ᵉcū exaltati fuerit ᶠvilissī
miˢfiliorum ʰhominum.

ᵃVictoriᵇpsalmꝰᶜ da=
uid. 13.

VSqᵩquoʳdñeᵍobliui
sceris meiʰpenitus:
ⁱvsqᵩquoˡabscondesⁿfa=
ciem tuamᵒa me: ꝏꝏꝏ
ᵖVsqᵩquoʳponāˢ cōsilia
ᵗin anima mea: ᵘ dolorē
ˣin corde meo perʸdiē:
ᶻvsqᵩquoᵇexaltabitur ᶜi=
nimicus meusᵈsup me:
ᵉCōuertereᶠ exaudi me
ᵍdñeʰdeus meus: ⁱillumi
naᵏoculos meos: ˡne vn=
q̄ᵐobdormiā īⁿ morte.
ᵒNequādoᵖdicatᑫinimi=
cus meusʳpualui aduer=
sus eum: ˢhostes meiᵗex
ultabuntᵘcūᵛmotus fue
ro. ʷEgo āt ˣin mīa tua ʸcō
fisus: ᶻexultabit ᵃcor me
umᵇin salutari tuo: ᶜcāta
boᵈdñoᵉquiᶠmeruitᵍ sup
me. ʰVictoriⁱdd. 14.

DIxitᵇstultusᶜin corde
suoᵈnō ēᵉdeus: ᶠcor
ruptī sunt & ᵍaboīabiles
fctī sunt ʰstudioſe: ⁱ nō ē
ᵏquī faciatˡbonū. ᵐ Dñs

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pagnin. Pagninus. Tex.heb.ps.xv.xvi. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים: הַכֹּל סָר יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד: הֲלֹא יָדְעוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם יְהוָה לֹא קָרָאוּ: שָׁם פָּחֲדוּ פָּחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק: עֲצַת עָנִי תָּבִישׁוּ כִּי יְהוָה מַחְסֵהוּ: מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: .xv. מִזְמוֹר לְדָוִד

יְהוָה מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ: הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ: לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קְרֹבוֹ: נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמֵר: כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם: .xvi. מִכְתָּם לְדָוִד

שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָּךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַל עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהֲרוּ בַּל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבַל אֶשָּׂא שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי: יְהוָה מְנַת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בַּנְּעִימִים אַף נַחֲלַת שָׁפְרָה עָלָי: אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא

[r]de celo [q]pspexit [r]sup [s]filios [t]hoim: [u]vt videret [x]si ē [r]intelligēs [y]requirēs [b]deum. [c]Omnes [b]recesserūt [c]simul [l]cōglutinati sunt: [s]nō est [b]qui faciat [l]bonū: [b]nō ē [l]vsq; ad [m]vnū. [n]Nō ne [o]cognoscēt [p]oēs [q] qui opantur [r]iniqtatē: [s] qui deuorāt [t]populū meū [u]vt cibū [x]panis: [y]dn̄m nō [a]in uocauerunt. [b]Ibi [c]timebūt [d]formidine: [e]qm̄ [f]deus [g]ī gn̄atiōe [b]iusta ē. [i]Cōsiliū [k]paupis [l] cōfudistis: [m]qm̄ [n]dn̄s [o]spes eius est. [p]Quis [q]dabit [r]de siō [s]salutem [t]isrl? [u]qn̄ reduxerit [x]dn̄s [y]captiuitatem [z]ppli sui: [a]exultabit [b]iacob: [c]letabitur [d]israel.

[a]Psalmus [b]dauid. 15.

[c]Omine [b]qs [c]pegrinabitur [r]in tetorio tuo: [s]qs [b]hītabit [i]in mōte [k]sctō tuo? [l]Qui ingredi[m]tur [m]sine macula [n]& opa[o]tur [o]iusticiā: [p] & loquitur [q]veritatē [r]in corde suo. [s]Nō [t]est facilis [u]in [x]lingua sua: [y]nec [z]fecit [a]amico suo [b]malū: [c]& op[b]briū [d]non [e]sustinuit [f]super [g]propin quo suo. [h]Despicitur [i] o culis ei? [k]iprobus: [m]timētes [l]āt [n]dn̄m [o]glificat: [r]iurat [q]vt se affligat [r] & non [s]mutat. [t]Pecuniā suā [u]nō [x]dedit [r]ad vsurā: [y]& mūera [a]aduersum [b]inoxiū [c]nō [d]accepit: [e]qui facit [f]hec [g]nō [b]cōmouebitur [i]in ētnū

[a]Humilis & simplicis [b]dauid. 16.

[c]Vstodi me [d] deus: [e]qm̄ [f]spauī [g]te. [b]Dices [i]dn̄o [k]dn̄s me? es [l]tu: [m]bn̄ mihi [n]nō est [o]sine te. [p]Sanctis [q]qui [r]in terra [s]sūt [t]& magnificis: [u]oīs [x]volūtas mea [r]i eis. [y]Multiplicabūtur [a]idola eorū [b]post tergū [c]sequētiū: [d]nō [e]liba bo [f]libamīa eorū [g]de sanguine: [b]neq; [i]assumā [l]nomina eorū [m]in [n]labiis meis. [o]Dn̄s [p]pars [q]hereditatis mee [r]& calicis mei: [s]tu [t]possessor [u] sortis mee. [x]Linee [y]ceciderūt [z]mihi [a]ī pulcherrimis: [b]& [c]hereditas [d]speciosissima [e]mea ē. [f]Benedicā [b]dn̄m [i] qui [k]dedit mihi cōsiliū: [l]insup & [m]noctibus [n] erudierunt me [o]renes mei. [p]Proposui [q]dn̄m [r]i cōspectu meo [s]sp: [t]quia [u]a dextris meis ē [x]ne [y]cōmouear. [z]Propt̄ea [a]letatū ē [b]cor meū [c] & exultauit [d] gl̄ia mea: [e]& [f]caro mea [g]hitabit [b]cōfidē

[p]sp̄exit sup filios hominū: vt videat si ē intel
δἐκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔ
ligēs: aut requirēs deū. Oēs declinauerūt simul iutiles facti sūt:
ὢν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν,
nō est [q] faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. Nōne cogno ro.3.b
οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. Οὐχὶ γνώσον
scēt oēs [q] opant iniqtatē: [q] deuorāt plebē
ται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, οἱ ἐσθίοντες τὸν λαόν
meā in escā panis. Dominū nō inuocauerūt: illic
μου ἐν βρώσει ἄρτου. Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ἐκεῖ
trepidauerūt timore: vbi nō erat timor. Qm̄ dn̄s i gn̄atiōe
ἐδειλίασαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος. Ὅτι κύριος ἐν γενεᾷ
iusto: cōsiliū inopis cōfudistis: at dn̄s spes ei?
δικαίων, βουλὴν πτωχοῦ κατῃσχύνατε, ὁ δὲ κύριος ἐλπὶς αὐ
est. Quis dabit ex sion salutare israel: cū
τοῦ ἐστι. Τίς δώσει ἐκ σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ ἰσραήλ; ἐν τῷ
auerterit dn̄s captiuitatē plebis sue: ex
ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀ
ultabit iacob [t] letabitur israel.
γαλλιάσεται ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραήλ.

In finē psalm? dauid. 14
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ιδ.

[o]Omine [qs] habitabit in tabernaculo tuo: aut [qs]
Κύριε τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου, ἢ τίς
requiescet in mōte scto tuo? Qui ingredit? sine macula: [t]
κατασκηνώσει ἐν ὄρει ἁγίῳ σου; Πορευόμενος ἄμωμος, καὶ
operatur iustitiā. Qui loqtur veritatē i corde suo:
ἐργαζόμενος δικαιοσύνην. Λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,
[q] nō egit dolū in lingua sua: Hec fecit pri
ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ, Καὶ οὐκ ἐποίησε τῷ πλη
mo suo malū: [t] opprobriū nō accepit aduersus pri
σίον αὐτοῦ κακόν, καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοὺς ἐγγί
mos suos. Ad nihilū deducť ē i cōspectu ei? malign?:
σα αὐτοῦ. Ἐξουδενωμένος ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος, τοὺς
timētes aūt dn̄m glificat. Qui iurat proximo suo
δὲ φοβουμένους τὸν κύριον δοξάζει. Ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐ
[t] nō decipit: [q] pecuniā suā nō dedit ad vsurā:
τοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν, τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ,
[t] munera sup inocētes nō accepit. Qui facit hec: nō mouebi
καὶ δῶρα ἐπ' ἀθῴοις οὐκ ἔλαβεν. Ὁ ποιῶν ταῦτα, οὐ σαλευ
tur in eternū. Tituli inscriptio ipi dauid. ις.
θήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Στηλογραφία τῷ δαυίδ. ιϛ.

[c]Onserua me dn̄e: qm̄ in te spaui. dixi dn̄o:
Φύλαξόν με κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. εἶπα τῷ κυρίῳ,
dn̄s me? es tu: qm̄ bonor? meor? nō eges. Sā
κύριός μου εἶ σύ, ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρείαν ἔχεις. Τοῖς ἁ
ctis [q] in fra ei? mirificauit dn̄s oēs vo
γίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάσωσεν ὁ κύριος πάντα τὰ θε
luntates suas in eis. multiplicate sūt infirmitates eor?:
λήματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. Ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν,
postea acceleraueruūt. Nō cōgregabo cōuēticula
μεταταῦτα ἐτάχυναν. Οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς
eor? de sanguinib? [q]: nec memor ero nominū eor? p
αὐτῶν ἐξ αἱμάτων, οὐδ' ἐν μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ
labia mea. Dn̄s pars hereditatis mee [t] calicis
χειλέων μου. Κύριος μερὶς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτη
cis mei: tu es [q] restitues hereditatē meā mihi. Fu
ρίου μου, σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί. Σχοι
nes ceciderūt mihi in preclaris meis: [t] .n. hereditas
νία ἔπεσέ μοι ἐν τοῖς κρατίστοις μου, καὶ γὰρ ἡ κληρονομία
mea preclara mihi est. Bn̄dicā dn̄m [q] tribuit i
μου κρατίστη μοι ἐστίν. Εὐλογήσω τὸν κύριον τὸν συνετί
tellectū mihi: insup [t] vsq; ad noctē increpuerūt me re
σαντά με, ἔτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευσάν με οἱ νε
nes mei. Prouidebā dn̄m in cōspectu meo semp:
φροί μου. Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντός,
qm̄ a dextris meis est: ne cōmouear. Propt̄ hoc letatū
ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. Διὰ τοῦτο ηὐφράν
est cor meū: [t] exultauit lingua mea: insup Actus
θη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ 2.d.
[t] caro mea requiescet in spe. Qm̄ nō
καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. Ὅτι οὐκ

derelinques aiam meā in iferno: neq; dabis ſanctū tuū videre corruptiōē. Notas feciſti mihi vias vite: adiplebis me leticia cū vultu tuo: delectatiōes in dextera tua vſq; in finē.

Actus 13.ē. ro. 3.b

ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πλήρωσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου, τερπνότης ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.

Oratio dauid. 16.

Προσευχὴ τῷ Δαυίδ. 15'.

Exaudi dñe iuſtitiā meā: itende deprecatiōē meā. Auribꝰ pcipe oſonē meā nō in labijs doloſis. Ex vultu tuo iudiciū meū pdeat: oculi mei videāt equitatē. Probaſti cor meū: vi ſitaſti nocte: igne examinaſti me et nō ē inuēta in me iniquitas. Vt nō loquat os meū opa hominū: ppt verba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras. pfice greſſꝰ meos in ſemitis tuis: vt nō moueātur veſtigia mea. Ego clamaui: qm exaudiſti me deꝰ: inclina aurē tuā mihi: et exaudi ẏba mea. Mirifica miſas tuas qui ſaluos facis ſperātes in te. Ab reſiſtentibꝰ dextere tue: cuſtodi me dñe vt pupillā oculi. Sub vmbra ala tuaꝝ pteges me: a facie impioꝝ qui afflixerūt me. Inimici mei aiaz meā circūdederūt: adipē ſuū cōcluſerūt: os eoꝝ locutū ē ſuper biam. Proijcientes me nūc circundederūt me: oculos ſuos ſtatuerūt declinare in trā. Suſceperūt me ſicut leo paratꝰ ad predā: et ſicut catulꝰ leonis habitās in abditis. Exurge dñe pueni cos: et ſupplanta eos: eripe aiam meā ab impio: framea tua ab inimicis manu tue. Dñe a paucis de tra diuide eos in vita eoꝝ et de abſconditis tuis adimpletꝰ ē venter eoꝝ. Saturati ſūt filijs: et dimiſerūt reliquias paruulis ſuis: Ego āt in iuſtitia apparebo cōſpectui tuo. Satiabor cū apparuerit mihi gloria tua.

Ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσάν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλίναι ἐν τῇ γῇ. Ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν, καὶ ὡσεὶ σκύμνος οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις. Ἀνάστηθι κύριε προφθασον αὐτούς, καὶ ὕπτιασον αὐτούς, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς, ῥομφαίαν σου ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου. Κύριε ἀπὸ ὀλίγων de tra diuide eos in vita eoꝝ et de abſconditis tuis adimpletꝰ ē venter eoꝝ. Saturati ſūt filijs: et dimiſerūt reliquias paruulis ſuis: Ego āt in iuſtitia apparebo cōſpectui tuo. Satiabor cū apparuerit mihi gloria tua.

In finē puero dñi dauid: q locutꝰ ē dño verba cātici huiꝰ: in die qua eripuit eū dñs de manu oim inimicoꝝ ſui et de manu saul: et dixit. 17.

Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυίδ, ὃς ἐλάλησε τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐρρύσατο αὐτὸν ὁ κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς σαούλ, καὶ εἶπεν. 17.

ter. Nonꝰ enimꝰ derelinqsᵐ aiam meāⁿ in iferno: ᵒnecᵖ dabis qſctūm tuum ʳvidereˢ corruptionem. ᵗNotas feciſti mihi ᵘſemitam ˣvite: ʸplēitudinē ᶻleticia rūᵃᵃⁿᵇ vultū tuū: ᶜdecoresᵈ i dextera tua ᵉetnos.

ᵃOratioᵇ dauid. 17. Vdiᵈ dñeᶜ iuſticiā: ᶠintēdeᵍ depcationem meā: ʰauribus pcipeⁱ oſonē meāᵏ ˡabſqᵗ labiisᵐ mē dacibus. ⁿ De vultu tuo ᵒiudiciū meūᵖ pdeat: ᵠoculi tui ʳvideāt ˢ eqtates. ᵗProbaſtiᵘ cor meū ʳviſitaſtiˡ nocte: ˢconflaſti me &ᵃnonᵇ inueniſtiᶜ cogitationes meas ᵈnon ᵉtranſire ᶠos meum. ᵍIn opere ʰhominumⁱ propter verbum ᵏ labiorum tuorū: ˡegoᵐ obſeruauiⁿ ᵒvias ᵖ latronis. ᵖSuſtētaᵠ greſſus meos ʳin callibus tuis: & ᵃnonᵗ labentur ᵘ veſtigia mea. ˣ Egoʳ inuocaui te ˢquiaᵃ exaudies meᵇ deᵒ: ᶜinclinaᵈ aurē tuāᵉ mihi: ᶠaudiᵍ eloquiū meū. ʰMirabilē facⁱmiam tuāᵏ ſalvatorˡ ſperantiū: ᵐa reſiſtentibus ⁿdextere tue: ᵒCuſtodi meᵖ q̄ſi pupillā ᵠfiliāʳ oculi: ˢin vmbraᵗ alarum tuarum ᵘprotege me. ˣA facieʳ impiorum ˢvaſtantium me: ᵇinimici meiᶜ aiam meā ᵈcircūdederūt. ᵉAdipe ſuoᶠ cōcluſerunt: ᵍ ore ʰ locuti ſuntᵏ ſuperbe. ˡIncedentes aduerſum me ᵐnunc ⁿcircūdederūt me: ᵒoculos ſuos ᵖpoſuerūtᵠ declinareʳ i terrā. ˢSiˡitudo eius ᵗq̄ſi leōis ᵘdeſiderātis ˣpdā: ʸ& q̄ſi catuli leonis ᶻſedentis ᵃin abſconditis. ᵇSurgeᶜ dñeᵈ pueniᵉ faciē eiusᶠ in curua eū: ᵍſalua ʰanimā meāⁱ ab impio qui eſtᵏ gladius tuus. ˡA virisᵐ manus tueⁿ dñeᵒ q mortui ſuntᵖ in ꝑfūdo: ᵠ quorū psʳ in vita: ˢ& ᵘ quorū deᵛ abſconditis tuis ʷ repleſtiˣ vētrē: quiʸ ſaturabūturᶻ filiisᵃ & dimittent ᵇreliquias ſuas ᶜparuulis eorū. ᵈEgoᵉ i iuſticiaᶠ videboʳ faciē tuā: ᵍ ſiplebor ʰcū vigilauero ⁱ ſiˡitudine tua. ᵃVictoriᵇ ſeruo ᶜdñiᵈ dauid: ᵉquiᶠ locutus eſtᵍ dño ʰ verba ⁱ cāticiˡ huius ᵐin die qua ⁿliberauit ᵖeum ᵒ dominus ᵠ de manuʳ omnium ˢ inimicorū ſuorumᵗ & de manu ᵘ saul: ˣ& dixit. 18.

ᵒעֶזֶב ᵐנַפְשִׁי ᵏלִשְׁאוֹל ᵖלֹא ᵍתִתֵּן
ᵍחֲסִידְךָ ᵖלִרְאוֹת שָׁחַת׃ ᵉתּוֹדִיעֵנִי
ᵍאֹרַח חַיִּים ᵍשִׂבְעַ שְׂמָחוֹת ᵉאֶת פָּנֶיךָ
ᵍנְעִימוֹת ᵉבִּימִינְךָ ᵉנֶצַח׃ .xvii.
ᵉתְּפִלָּה ᵉלְדָוִד ᵉשִׁמְעָה ᵉיְהוָה
ᵉצֶדֶק ᵉהַקְשִׁיבָה ᵉרִנָּתִי ᵉהַאֲזִינָה
ᵉאָזְנַי ᵉתְּפִלָּתִי ᵉבְּלֹא ᵉשְׂפָתַי ᵉמִרְמָה׃
ᵉמִלְּפָנֶיךָ ᵉמִשְׁפָּטִי ᵉיֵצֵא ᵉעֵינֶיךָ
ᵉתֶּחֱזֶינָה ᵉמֵישָׁרִים׃ ᵉבָּחַנְתָּ ᵉלִבִּי
ᵉפָּקַדְתָּ ᵉלַיְלָה ᵉצְרַפְתָּנִי ᵉבַּל ᵉתִּמְצָא
ᵉזַמֹּתִי ᵉבַּל ᵉיַעֲבָר ᵉפִּי׃ ᵉלְפָעֳלוֹת
ᵉאָדָם ᵉבִּדְבַר ᵉשְׂפָתֶיךָ ᵉאֲנִי ᵉשָׁמַרְתִּי
ᵉאָרְחוֹת ᵉפָּרִיץ׃ ᵉתָּמֹךְ ᵉאֲשֻׁרַי
ᵉבְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ ᵉבַּל ᵉנָמוֹטוּ ᵉפְּעָמָי׃ ᵉאֲנִי
ᵉקְרָאתִיךָ ᵉכִּי ᵉתַעֲנֵנִי ᵉאֵל ᵉהַט ᵉאָזְנְךָ
ᵉלִי ᵉשְׁמַע ᵉאִמְרָתִי׃ ᵉהַפְלֵה ᵉחַסְדֶּיךָ
ᵉמוֹשִׁיעַ ᵉחוֹסִים ᵉמִמִּתְקוֹמְמִים
ᵉיְמִינֶךָ׃ ᵉשָׁמְרֵנִי ᵉכְּאִישׁוֹן ᵉבַּת
ᵉעַיִן ᵉבְּצֵל ᵉכְּנָפֶיךָ ᵉתַּסְתִּירֵנִי׃ ᵉמִפְּנֵי
ᵉרְשָׁעִים ᵉזוּ ᵉשֹׁדְדוּנִי ᵉאֹיְבַי ᵉבְּנֶפֶשׁ
ᵉיַקִּיפוּ ᵉעָלָי׃ ᵉחֶלְבָּמוֹ ᵉסָגָרוּ ᵉפִּימוֹ
ᵉפֶּה ᵉנָאַה ᵉדִּבְּרוּ ᵉבְּגַאֲוָת׃ ᵉאֲשֻׁרֵינוּ ᵉעַתָּה
ᵉאֲשׁוּרַי ᵉסְבָבוּנוּ ᵉעֵינֵיהֶם ᵉיָשִׁיתוּ ᵉלִנְטוֹת
ᵉבָּאָרֶץ׃ ᵉדְּמְיוֹנוֹ ᵉכְּאַרְיֵה ᵉיִכְסוֹף
ᵉלִטְרֹף ᵉוְכִכְפִיר ᵉיוֹשֵׁב ᵉבְּמִסְתָּרִים׃
ᵉקוּמָה ᵉיְהוָה ᵉקַדְּמָה ᵉפָּנָיו ᵉהַכְרִיעֵהוּ
ᵉפַּלְטָה ᵉנַפְשִׁי ᵉמֵרָשָׁע ᵉחַרְבֶּךָ׃
ᵉמִמְתִים ᵉיָדְךָ ᵉיְהוָה ᵉמִמְתִים ᵉמֵחֶלֶד
ᵉחֶלְקָם ᵉבַּחַיִּים ᵉוּצְפִינְךָ ᵉתְּמַלֵּא ᵉבִטְנָם
ᵉיִשְׂבְּעוּ ᵉבָנִים ᵉוְהִנִּיחוּ ᵉיִתְרָם
ᵉלְעֹלְלֵיהֶם׃ ᵉאֲנִי ᵉבְצֶדֶק ᵉאֶחֱזֶה
ᵉפָּנֶיךָ ᵉאֶשְׂבְּעָה ᵉבְהָקִיץ ᵉתְּמוּנָתֶךָ׃

.xviii. ᵉלַמְנַצֵּחַ ᵉלְעֶבֶד ᵉיְהוָה ᵉלְדָוִד
ᵉאֲשֶׁר ᵉדִּבֶּר ᵉלַיהוָה ᵉאֶת ᵉדִּבְרֵי ᵉהַשִּׁירָה
ᵉהַזֹּאת ᵉבְּיוֹם ᵉהִצִּיל ᵉיְהוָה ᵉאוֹתוֹ ᵉמַכַּף
ᵉכָּל ᵉאֹיְבָיו ᵉוּמִיַּד ᵉשָׁאוּל ᵉוַיֹּאמַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtíua.he. Tex.heb. p̄s.xviij.

אֶרְחָמְךָ יְהוָה חִזְקִי׃ יְהוָה רַחֲם
סַלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי אֵלִי צוּר בֶּלַט
צוּרִי אֶחֱסֶה בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי
מִשְׂגַּבִּי׃ מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן חָסַת
אֵיבַי אִוָּשֵׁעַ׃ אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת מָרַי יָשַׁע
וְנַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני׃ חֶבְלֵי בָל בָּעַת
שְׁאוֹל סַבָּנוּנִי קִדְּמוּנִי מֹקְשֵׁי שָׁאַל יָקַשׁ
מָוֶת׃ בַּצָּר לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל צוּר קָרָא
אֱלֹהַי אַשְׁוַע יִשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי שׁוּעַ שָׁמַע
וְשַׁוְעָתִי לְפָנָיו תָּבֹא בְּאָזְנָיו׃ הֵיכָל בָּנָה
וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי גָּעַשׁ רָעַשׁ
הָרִים יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי חָרָה יָסַד רָגַז
לוֹ׃ עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו פֶּה
תֹּאכֶל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט אָכַל יָקַד
שָׁמַיִם וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃ נָטָה
וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּדֶא עַל רָכַב כָּרַב
עוֹף רָאָה
רוּחַ׃ יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ שִׁית סָבַב
סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ חֶשְׁכַת מַיִם עָבֵי סֹכָּה
שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ עָבָיו עָבְרוּ
בָּרָד וְגַחֲלֵי אֵשׁ׃ וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם רָעַם
יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קֹלוֹ בָּרָד וְגַחֲלֵי עֶלָה עָנָן
אֵשׁ׃ וַיְשַׁלַּח חִצָּיו וַיְפִיצֵם קול שָׁלַח
וּבְרָקִים רָב וַיְהֻמֵּם׃ וַיֵּרָאוּ אֲפִיקֵי פּוּץ הָמָם
מַיִם וַיִּגָּלוּ מוֹסְדוֹת תֵּבֵל מִגַּעֲרָתְךָ נֶצַח רָאָה אָפַק
יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפֶּךָ׃ יִשְׁלַח נְשָׁמָה שָׁלַח
מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רוּם לָקַח
רַבִּים׃ יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז מָשָׁה רָבַב
וּמִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ נָצַל עָזַז
יְקַדְּמוּנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה כָּדַם הָיָה
לְמִשְׁעָן לִי׃ וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב שָׁעַן יָצָא
יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי׃ יִגְמְלֵנִי יְהוָה רָחַב חָלַץ
כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי׃ גָּמַל
כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי בָּרַר שׁוּב
מֵאֱלֹהָי׃ כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי חָקַק סוּר
וְחֻקָּתָיו לֹא אָסִיר מֶנִּי׃ וָאֱהִי הָיָה

Trāsla.B.Hie.

OIligā te dñe fortítudo mea. Domíe petra mea & robur meum & saluator meus: deus meus fortís meus & spabo i eū: scutū meū & cornu salutís mee susceptor meus. Laudatū iuocabo dñm: & ab ínimícis meis salu ero. Circūdederūt me fūes mortís: & torrētes íniquitatis terruerunt me. Funes ín ferní circūderūt me: puenerūt me laqi mortis. In tribulatiõe mea iuocabo dñm: & ad deū meum clamabo: & exaudiet de tẽplo suo vocẽ meā: & clamor meus añ faciẽ eius vẽiet in aures eius. Cõmota ē & cõtremuit terra: & fundamẽta mõtium cõcussa sunt & cõquassata sunt: qm ratus est. Ascendit fumus in furore eius: & ignis ex ore eius deuorās: carbones incẽsi fūt ab eo. Inclinauit celos & descẽdit: & caligo sub pedibus eius. Et ascendit sup cherubin & volauit: & trãsu olauit sup pennas venti. Posuit tenebras latibulū suū: in circuitu eius tabernaculū eius: tenebrosa aqa in nubíbus etheris. Pre fulgore in cõspectu eius nubes trãsierūt: grãdo & carbões ígnis. Et intonuit de celo dñs: & altissimus dedit vocem suã grãdinẽ & carbones ígnis. Et mísit sagittas suas & dissipauit eos: & fulgura multiplicauit & cõsupsit eos. Et apparuerūt effusiões aqrum: & reuelata sunt fũdamẽta orbis: ab ícrepatõe tua dñe ab ísplratiõe spūs furoris tui. Mísit de alto accepit me: extraxit me de aquís multis. Liberauit me de ínimícis meis potẽtíssimis: & dis qui oderūt me: qm robustiores me erant. Preuenerūt me in die afflictiõis mee: & fctus ẽ dñs firmamẽtū meū. Et eduxit me in latitudínem: liberauit me quia placuit ei. Retribuit mihi dñs scdm iustíciã mea manuū mearū reddidit mihí. Quía custodiui vias dñi: & nõ egí ím-

Trās.Gre.lxx.cũ interp.latina.

OIligam te dñe fortitudo mea: dñs firmamẽtũ meũ: τ Ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχύς μου, κύριος στερέωμά μου, καὶ refugiũ meũ τ liberator me. Deꝰ meꝰ aditor me: τ spe καταφυγή μου καὶ ῥύσης μου. Ὁ θεός μου βοηθός μου, καὶ ἐλ- rabo in eũ. Protector meꝰ τ cornu salutis mee: πιῶ ἐπ᾽ αὐτόν. Ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου, τ suscẽptor meꝰ. Laudãs inuocabo dñm: τ ab καὶ ἀντιλήπτωρ μου. Αἰνῶν ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ ἐκ inimícis meis saluꝰ ero. Circũdederũt me dolores mortis: τ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. Περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου, καὶ torrẽtes iniqtatis cõturbauerũt me. Dolores ínferni circũde- χείμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με. Ὠδῖνες ᾅδου περιεκύ- derũt me: Preoccupauerũt me laq mortis. Et in κλωσάν με, Προέφθασάν με παγίδες θανάτου. Καὶ ἐν τῇ tribulatiõe mea inuocaui dñm: τ ad deũ meũ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου clamaui. Exaudiuit de tẽplo scko suo vocẽ meã: τ clamor ἐκέκραξα. Ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυ meꝰ in cõspectu eiꝰ introibit in aures eiꝰ. Et cõ γή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ. Καὶ ἐσα mota ē τ cõtremuit tra: τ fundamẽta mõtiũ cõ- λεύθη καὶ ἐντρόμος ἐγενήθη ἡ γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐτα turbata sũt τ cõmota sũt: qm iratꝰ ẽ eis deꝰ. Ascendit ράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός. Ἀνέβη fumus in ira eiꝰ: τ ignis a facie eiꝰ exarde καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καταφλε scet: carbones succẽsi sũt ab eo. Et iclinauit celos τ γήσεται, ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἔκλινεν οὐνοὺς καὶ descẽdit: τ caligo sub pedibus eiꝰ. Et ascẽdit sup κατέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ ἐπέβη ἐπὶ cherubin τ volauit: volauit sup pẽnas ventoꝝ. Et χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. Καὶ posuit tenebras latibulũ suũ icircuitu eius tabernaculũ eius: te ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ, σκο nebrosa aqua in nubibus aeris. Pre fulgore icõ τεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων. Ἀπὸ τῆς τηλαυγήσεως ἐνώ spectu eius nubes trãsierũt: grãdo τ carbones ignis. πιον αὐτοῦ ἀι νεφέλαι διῆλθον, χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. Et intonuit de celo dñs: τ altissimus dedit vo Καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φω cẽ suã. Misit sagittas τ dissipauit eos: Et νὴν αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς, Καὶ fulgura multiplicauit: τ cõturbauit eos. Et apparuerũt ἀστραπὰς ἐπλήθυνε, καὶ συνετάραξεν αὐτούς. Καὶ ὤφθησαν fontes aquaꝝ: τ reuelata sũt fundamẽta orbis αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀνεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμέ tre. Ab increpatiõe tua dñe: ab inspiratiõe spiri νης. Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου κύριε, ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύ tus ire tue. Misit de sumo τ accepit me: assũ ματος ὀργῆς σου. Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, προ psit me de aqs multis. Eripiet me de inimicis σελάβετό με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. Ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν meis fortissimis: τ ab ijs q oderũt me: qm cõfortati sũt sup μου δυνατῶν, καὶ ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐστερεώθησαν ὑπὲρ me. Preuenerũt me in die afflictiõis mee: τ factus ē do ἐμέ. Προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου, καὶ ἐγένετο κύ minus protectio mea. Et eduxit me in latitudinẽ: saluũ ριος ἀντιλήμπτωρ μου. Καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, ῥύ- faciet me: qm voluit me. Et retribuet mihi dñs se- σεταί με, ὅτι ἠθέλησέ με. Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κα cũdũ iustitiã meã: τ ẽm puritatẽ ma- τὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χει nuũ mearꝝ retribuet mihi. Quia custodiui vias do ρῶν μου ἀνταποδώσει μοι. Ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυ mini. τ nõ ipie gessi a deo meo. Oĩa ρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. Ὅτι πάν- iudicia eius in cõspectu meo: τ iustitias τα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ δικαιώμα- eius nõ repuli a me. Et ero τα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ᾽ ἐμοῦ. Καὶ ἔσομαι

imaculat⁹ cum eo. τ obſeruabo me ab iniquitate mea.
ἄμωμος μετ' αὐτοῦ, καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.
Et retribuet mihi dñs ſcōm iuſticiā meā:
Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου,
τ ſcōm puritatē manuū meaꝝ: in cōſpectu
καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου, ἐνώπιον τῶν
:.Re. 11. oculoꝝ eī⁹. Cum ſctō ſctus eris: τ cum vi-
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Μετὰ ὁσίου ὅσιος ἔσῃ, καὶ μετὰ ἀν-
ro inocēte inocēs eris: Et cū electo electꝰ eris:
δρὸς ἀθώου ἀθῶος ἔσῃ, Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ,
τ cū puerſo puerteris. Qm̄ tu pplm̄ humi
καὶ μετὰ σκρεβλοῦ διαστρέψεις. Οτι σὺ λαὸν ταπει-
les ſaluū factes: τ oculos ſuppoꝝ humiliabis.
νὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων ταπεινώσεις.
Qm̄ tu illuminabis lucernā meā dñe deꝰ meꝰ: illuminabis
Οτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου κύριε ὁ θεός μου, φωτιεῖς
tenebras meas. Qm̄ in te eripiar a tentatio-
τὸ σκότος μου. Οτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατη-
ne: τ in deo meo trāſgrediar murū. Deus
ρίου, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος. Ο θεός
meꝰ ipoluta via eius: eloquia dñi igne exami-
μου ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, τὰ λόγια κυρίου πεπυρωμέ-
nata: ptector eſt oim ſperantiū in ſe.
να, ὑπερασπιστής ἐστι πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπ' αὐτόν.
Qm̄ qs deꝰ pter dñm: aut qs deꝰ pter deū
Οτι τίς θεὸς πάρεξ τοῦ κυρίου, ἢ τίς θεὸς πλὴν τ θεοῦ
nſm? Deꝰ qui precinxit me ꝟtute: τ poſuit ima
ἡμῶν; Ο θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν, καὶ ἔθετο ἄμω
Infra culatā viā meā. Qui pfecit pedes meos tāq̄
141. μον τὴν ὁδὸν μου. Καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου ὡσεὶ
cerui: τ ſup excelſa ſtatuēs me. Qui docet manꝰ
ἐλάφου, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἱστῶν με. Διδάσκων χεῖράς
meas ad prelīū: τ poſuiſti arcū ereū brachia
μου εἰς πόλεμον, καὶ ἔθου τόξον χαλκοῦν τοὺς βραχίο-
mea. Et dediſti mihi ptectiōez ſalutis: τ
νάς μου. Καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας, καὶ
dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplina tua cozre-
ἡ δεξιά σου ἀντελάβετό μου. Καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρ-
xit me in finē: τ diſciplina tua ipa me docebit.
θωσέ με εἰς τέλος, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτή με διδάξει.
Dilataſti greſſus meos ſubtus me: τ
Επλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ
nō ſūt infirmata veſtigia mea. Perſequar inimicos meos
οὐκ ἠσθένησε τὰ ἴχνη μου. Καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου
τ cōprehendā illos: τ nō cōuertar donec
καὶ καταλήψομαι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι ἕως ἂν
deficiant. Cōfringā illos nec poterūt ſta
ἐκλείπωσιν. Ἐκθλίψω αὐτοὺς καὶ οὐμὴ δύνωνται σ̄τ-
re: cadent ſubtꝰ pedes meos. Et pcinxi
ναι, πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Καὶ περιέζω-
ſti me ꝟtute ad bellum: ſupplantaſti oēs
σάς με δύναμιν εἰς πόλεμον, συνεπόδισας πάντας
inſurgentes in me ſubtus me. Et
τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμὲ ὑποκάτω μου. Καὶ τοὺς
inimicos meos dediſti mihi dorſum: τ odientes me
ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον, καὶ τοὺς μισοῦντάς με
diſpdidiſti. Clamauerūt nec erat q̄ ſaluos faceret ad dñz:
ἐξωλόθρευσας. Ἐκέκραξαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων πρὸς κύριον,
τ nō exaudiuit eos. Et cōminuā eos vt puluerē
καὶ οὐκ εἰσήκουεν αὐτῶν. Καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν
aſi faciē venti: vt lutū plateaꝝ delebo e-
κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐ-
os. Eripies me de cōtradictiōe populi: cōſtitues me in
τούς. Ρύσαι με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ, κατασήσεις με εἰς
caput gentiū. Ppls quē nō cognoui: ſeruiuit mihi:
κεφαλὴν ἐθνῶν. Λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέ μοι,
in auditu auris obediuit mihi. filij alieni menti
εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μου. Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψευ-
ti ſūt mihi: filij alieni inueterati ſūt. τ claudi
σαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν. καὶ ἐχω-
cauerūt a ſemitis ſuis.
λαγαγ ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν.

pie⁹ a deo meo. ᵃ Oia⁵ enī⁵ iu
dicia eius⁵ in cōſpectu meo:
ᵇ & p̄cepta eiꝰ ᶜ nō⁵ amoui⁶ a
me. ᵇ Et fui⁵ immaculat⁹ ᵏ cū
eo: ˡ & cuſtodiui me ᵐ ab iní-
qtate mea. ⁿ Et reſtituit ᵖ mi
hiᵒ dñs ᵍ ſcdm iuſticiā meā:
& ʳ ſcdm ˢ manuū mearum
ʳ mūdiciāᵗ in cōſpectu ᵘ ocꝛo
rū eius. ˣ Cū ʳ ſctoˢ ſctus eris:
& ᵃ cū ᵛ viro ᶜ inocēte ᵉ innocē
ter ages. Et ᶜ cū ᶠ electo ᵍ ele-
ctus eris: ʰ & cū ⁱ puerſo ᵏ per
uerteris. ˡ Qm̄ ᵐ pplm̄ ᵒ pau-
perē ᵖ ſaluabis: ᵍ & ocꝛos ʳ ex-
celſos ˢ hūilia bis. ᵗ Quia ᵘ tu
ˣ illumias ʸ lucernā meā: ᶻ dñe
ᵃ deus meus ᵇ illumina bis ᶜ te
nebras meas. ᶜ In te ᵉ eī ᶠ cur
rā ᵍ accictus: ʰ & in deo meo
ⁱ trāſiliā ᵏ murū. ˡ Deus ᵐ ima-
culata ⁿ via eius: ᵒ eloquium
ᵖ dñi ᵍ igne examinatū: ʳ ſcu-
tū ˢ eſt ᵗ omnium ᵘ ſperantiū
ˣ in ſe. ʸ Quis eſt ᵃ deus ᵇ pre-
ter ᶜ dominum ᵈ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉ & qs ᶜ fortis ᶠ pter ᵍ deū no-
ſtrum? ʰ Deus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁱ q accingit me ᵏ fortitudine
ˡ & poſuit ᵐ immaculatam
ⁿ viam meam. ᵒ Coequans
ᵖ pedes meos ᵍ ceruis: ꝏꝏꝏ
ʳ & ſuper ˢ excelſa mea ᵗ ſtatu
ens me. ᵘ Docens ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ manus meas ʳ ad prelīū: ˢ &
componens quaſi ᵗ arcum
ᵇ ereum ᶜ brachia mea. ᵇ De-
diſti ᶜ mihi ᵈ clypeum ꝏꝏꝏ
ᵍ ſalutis tue: ʰ & dextera tua
ⁱ cōforta bit me: ᵏ & manſue
tudo tua ˡ multiplica bit me.
ᵐ Dilata bis ⁿ greſſus meos
ᵒ ſubter me: ᵖ & nō ᵍ deficiēt
ʳ talí mei. ˢ Perſequar ᵗ inimí
cos meos ᵘ & apprehēdam
eos: ˣ & non ʳ reuertar ˢ dōec
ᵃ conſumam eos. ᵇ Cedā eos
ᶜ & non ᵈ poterunt ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉ ſurgere: ᶠ cadent ᵍ ſub ʰ pedí
bus meis. ⁱ Accinxiſti me
ᵏ fortitudine ˡ ad prelīū: ᵐ in
curuaſti ⁿ reſiſtentes mihi
ᵒ ſub me. ᵖ Et inimicorum
meorū ᵍ dediſti ʳ mihi ˢ dor-
ſum: ᵗ & odiētes me ᵘ diſper-
didiſti. ˣ Clamabunt ꝏꝏꝏꝏ
ʸ & non erit ᶻ qui ſaluet: ᵃ ad
ᵇ dominum ᶜ & non ꝏꝏꝏꝏ
ᵈ exaudiet eos. ᵉ Et delebo e
os ᶠ vt puluerem ᵍ ante ꝏꝏꝏ
ʰ faciem ⁱ venti: ᵏ vt lutū ˡ pla-
tearum ᵐ proſiciam eos. ꝏ
ⁿ Saluabis me ᵒ a contradí-
ctionibus ᵖ ppli: ᵍ pones me
ʳ in caput ˢ gentium: ᵗ popu-
lus quem ᵘ ignoraui ꝏꝏꝏꝏ
ʳ ſeruiet mihi. ˢ Auditiõe ᵃ au
ris ᵇ obediet ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜ mihi: ᵈ filiiᶜ alieni ᶠ mentiti
ſunt ᵍ mihi. ʰ Filii ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁱ alieni ᵏ defluent: ˡ & contra-
hentur ᵐ in anguſtiis ſuis.

תָּמִים	שָׁמַר	תָּמִים עִמּוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר מֵעֲוֹנִי׃
וַיָּשֶׁב	שׁוּב	וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקִי כְּבֹר
יָדַי	חֶסֶד	יָדַי לְנֶגֶד עֵינָיו עִם חַסִיד
תִּתְחַסָּד		תִּתְחַסָּד עִם גְּבַר תָּמִים תִּתַּמָּם׃
עִם	בָּרָה	עִם נָבָר תִּתָּבָרָ וְעִם עִקֵּשׁ
תִּתְפַּתָּל	פָּתַל	תִּתְפַּתָּל׃ כִּי אַתָּה עַם עָנִי
תּוֹשִׁיעַ	יֶשַׁע	תּוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תַּשְׁפִּיל׃
כִּי אַתָּה	אוֹר	כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי יְהוָה אֱלֹהַי
יַגִּיהַּ	נֵגַהּ	יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְךָ אָרוּץ
גְּדוּד	רוּץ	גְּדוּד וּבֵאלֹהַי אֲדַלֶּג שׁוּר׃
תָּמִים	דָּלַג	הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה
צְרוּפָה	צָרַף	צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים
בּוֹ		בּוֹ׃ כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה
וּמִי צוּר	זוּר	וּמִי צוּר אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל
הַמְאַזְּרֵנִי	אָזַר	הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל וַיִּתֵּן תָּמִים
דַּרְכִּי		דַּרְכִּי׃ מְשַׁוֶּה רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת
וְעַל	עָמַד	וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד
יָדַי	לָמַד	יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחֲתָה קֶשֶׁת
נְחוּשָׁה	חָתַת	נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן לִי מָגֵן
יִשְׁעֶךָ	זָרַע	יִשְׁעֶךָ וִימִינְךָ תִּסְעָדֵנִי וְעַנְוָתְךָ
תַּרְחִיב	יָמִין	תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתָּי׃
וְלֹא	סָעַד	וְלֹא אָשׁוּב עַד
כַּלּוֹתָם	כָּלָה	כַּלּוֹתָם׃ אֶמְחָצֵם וְלֹא יְכָלוּ
קוּם	נָפַל	קוּם יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃ וַתְּאַזְּרֵנִי
חַיִל	חַיִל	חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי
תַּחְתָּי	קוּם	תַּחְתָּי׃ וְאֹיְבַי נָתַתָּה לִי עֹרֶף
וּמְשַׂנְאַי	שָׂנֵא	וּמְשַׂנְאַי אַצְמִיתֵם׃ יִשְׁעוּ
וְאֵין	שׁוּעַ	וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל יְהוָה וְלֹא
עָנָם	עָנָה	עָנָם׃ וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר עַל
פְּנֵי רוּחַ	פָּנָה	פְּנֵי רוּחַ כְּטִיט חוּצוֹת אֲרִיקֵם׃
תְּפַלְּטֵנִי	רִיק	תְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי
לְרֹאשׁ גּוֹיִם	רוֹב	לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא יָדַעְתִּי
יַעַבְדוּנִי	עָבַד	יַעַבְדוּנִי לְשֹׁמַע אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ
לִי	נָכַר	לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ לִי׃ בְּנֵי
נֵכָר	נָבַל	נֵכָר יִבֹּלוּ וְיַחְרְגוּ מִמִּסְגְּרֹתָם׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pxtiua.he. Tex.heb. ps.xix. | Trāsla.B.Hie. | Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

חַי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוֹם אֱלוֹהֵי יִשְׁעִי׃ הָאֵל הַנּוֹתֵן נְקָמוֹת לִי וַיַּדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי׃ מְפַלְטִי מֵאוֹיְבָי אַף מִן קָמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חָמָס תַּצִּילֵנִי׃ עַל כֵּן אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה׃ מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם׃

.xix.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ׃ יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת׃ אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם׃ בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם׃ וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח׃ מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפֹתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃ תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי׃ פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם׃ יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו׃ הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים׃ גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב׃ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃ גַּם מִזֵּדִים חֲשׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

n Viuit d dñs p & benedictus q deus meus: r & exaltetur s deus f salutis mee. u Deus x qui das ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ r vindictas s mihi: a & subdi disti b populos c sub me. ∞∞ v Qui seruas me c ab inimi cis meis: f & a b resistētibus mihi i eleuas me: k a viro l ini quo m libera me. ∞∞∞∞∞∞∞∞ n Propterea p cōfitebor tibi q in gētibus r dñe: a & nomi ni tuo c cantabo. u Magnifi canti r salutes s regis sui: ∞∞ s & faciēti a misericordiam b christo suo c dauid: ∞∞∞ v & semini eius c vsq; in f se culū.

a Victori b psalmus c dauid. 19.

Eli c enarrant f gloriā g dei: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ h & opus i manuū eius k an nunciat l firmamentum. m Dies n diei o eructat p ver bum: q & nox ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ r nocti o indicat r scientiam. u Non est s sermo ∞∞∞∞∞∞∞∞ r & non sunt s verba: quí bus a nō b audiatur c vox eo rum. o In omnem c terram f exiuit g sonus eorū: h & i fi nes s orbis k verba eorum: l soli m posuit n tabernaculū o in eis. p Et ipse q quasi spō sus r procedēs a de thalamo suo: s exultabit n vt fortis x ad currendā viā. s A sum mitate a celi b egressus eius: c & cursus eius o vsq; ad ∞∞ c summitatē illius: f nec est g qui se abscōdat h a calore eius. l Lex k dñi l immacula ta m conuertens n animas: o testimoniū p dñi q fidele r sa pientiam prestans a paruu lis. c Precepta u domini r rec ta s letificantia k cor: ∞∞∞ a mandatum b domini c luci dum d illuminans e oculos. f Timor g domini h mundus i perseuerans k in secula: ∞ l iudicia m domini n vera o iu stificata p in semetipsa. ∞∞ q Desiderabilia r super aurum s & obrizum p̄ciosum t multū: u & dulciora r super mel f & fauum s redundātē. a Vnde b seruus tuus c docce bit ea: f in custodiendis eis f fructus g multus. h Errores i quis k intelliget: ∞∞∞∞∞∞ l ab occultis meis m munda me. o A superbis n quoq; ∞∞ p libera q seruū tuū: si r non a fuerit dñati b mei c tūc i ma culatus ero: f & emūdabor g a delicto h maxio. b Sit c pla cētes d sermones e oris mei: f & meditatio g cordis mei h in cōspectu tuo: l dñs k for tis me d & redēptor meus.

Viuit dñs & benedictus deus meus: & exaltetur deus salutis mee. Deus qui das vindictas mihi: & subdi pplos sub me: liberator meus de inimicis meis iracūdis. Ab insurgentibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me. Propterea cōfitebor tibi in nationib⁹ dñe: & nomini tuo psalmū dicā. Magnificās salutes regis: & faciēs miaz christo suo dauid: & semini eius vsq; in seculū. In finē psalm⁹ dauid. 18.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιη.

Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, ποίησιν δὲ χει ρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύ γεται ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. Οὐκ εἰσὶ λοῳλε neq; sermones: quoꝝ nō audiātur voces eoꝝ. λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν. In oēm trā exiuit sonus eoꝝ: & in Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς fines orbis terre verba eoꝝ. In τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐν τῷ sole posuit tabernaculū suū: & ipe tanq; spon ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς νυμφί sus pcedēs de thalamo suo. Exultabit ος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ. Ἀγαλλιάσεται vt gigas adcurrēdā viā: a sūmo celo egres ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν, ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξο sio eius. Et occursus eius vsq; ad sūmū δος αὐτοῦ. Καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου celi: nec est q̄ se abscondat a calo τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θέρ re eius. Lex dñi imaculata cōuertēs ani mas: testimoniū dñi fidele sapiētiā p̄stās puulis. Ju sticie dñi recte letificantes cor: p̄ceptū dñi lucidū illuminās oculos. Timor dñi sctūs pmanēs in seculū seculi. iudicia dñi vera: iustificata in semetipa. Desiderabilia super aurū & lapidē p̄ciosū multū: & dulciora super mel & fauum. Etenim seruꝰ tuꝰ custodit eos: in custodiēdis illis retributio multa. Delicta q̄s intelliget: ab occultis meis mū da me: & ab alienis parce seruo tuo. Si mei nō fuerint dominati: tunc imaculatus ero: & mundabor a delicto maximo. Et erūt vt cōplaceāt eloq̄a oris mei: & meditatio cordis mei in cōspectu tuo semp. Dñe adiutor meus & redēptor meus.

Κύριε βοηθός μου καὶ λυτρωτής μου.

In finē psalmus dauid. 19.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ιθ'.

Exaudiat te dñs in die tribulatiōis: pte
Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὑπερασπί
gat te nomē dei iacob. Mittat tibi auxi
σαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. Ἐξαποστείλαι σοι βοήθει
liū de scto: t de siō tueatur te. Memor sit
αν ἐξ ἁγίου, καὶ ἐκ σιὼν ἀντιλάβοιτό σου. Μνησθείη πάσης
sacrificij tui: t holocaustū tuū pigue fiat. Tribuat tibi do
θυσίας σου, καὶ τὸ ὁλοκάυτωμά σου πιαίνοι. Δώη σοι κύ
minus fm cor tuū: t oīe cōsiliū tuū im
ριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πλη
pleat. Letabimur in salutari tuo: t in noīe
ρώσαι. Ἀγαλλιασώμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, καὶ ἐν ὀνόμα
dñi dei nr̄i magnificabimur. Impleat dñs om
τι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. Πληρώσαι κς̄ πάν
nes petitiones tuas: nūc cognoui qm̄ saluū fecit dñs christū
τα τὰ αἰτήματά σου, νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύριος τὸν χριστὸν
suū. Exaudiet illū de celo scō suo: in po
αὐτοῦ. Ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ, ἐν δυ
tentatibus salus dextere eius. Hi in curribus
νασείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. Οὗτοι ἐν ἅρμασι
t hi in equis: nos aūt in noīe dñi dei nr̄i inuo
καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυ θεοῦ ἡμῶν ἐπι
cabimus. Ipi obligati sunt t ceciderūt: nos
καλεσόμεθα. Αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς
aūt surreximꝰ t erecti sumꝰ. Dñe saluū fac regē t ex
δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν. Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐ
audi nos: in qua die inuocauerimꝰ te.
πάκουσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

Psalmus dauid. 20.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κ'.

O Dñe in virtute tua letabitur rex:
Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς,
t sup salutare tuū exultabit vehemēter. Deside
καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. Τὴν ἐπιθυ
riū cordis eius tribuisti ei: t voluntate
μίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν
labioꝝ eius nō fraudasti eū. Qm̄ puenisti eū
χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Ὅτι προέφθασας αὐτὸν
in bñdictiōibus dulcedinis: posuisti in capite eius co
ἐνευλογίαις χρηστότητος, ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέ
ronā de lapide p̄cioso. Vitā petiit a te: t tribuisti ei
φανον ἐκ λίθου τιμίου. Ζωὴν ἠτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ
lōgitudinē dierū in seculū seculi. Magna est gla e
μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μεγάλη ἡ δόξα αὐ
tus in salutari tuo: glriaꝫ t magnū decorē im
τοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπι
pones sup eū. Qm̄ dabis ei bñdictiōeꝫ in seculū seculi:
θήσεις ἐπ' αὐτόν. Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
letificabis eū in gaudio cū vultu tuo. Qm̄
εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ὅτι ὁ
rex sperat in dño: t in mia altis
βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψί
simi nō cōmouebit. Inueniat manus tua, oīb inimi
στου οὐ μὴ σαλευθῇ. Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχ
cis tuis: dextera tua inueniat oēs q oderūt te.
θροῖς σου, ἡ δεξιά σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
Qm̄ pones eos vt clibanū ignis in tpe
Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ
vultus tui: dñs in tra sua cōturbabit e
προσώπου σου, κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐ
os: t deuorabit eos ignis. Fructum eo
τούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ. Τὸν καρπὸν αὐ
rū de terra perdes: t semē eoꝝ a
τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολεῖς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ
filijs hoiuꝫ. Qm̄ declinauerūt in te mala: cogitauerūt cō
υἱῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐξέκλιναν εἰς σὲ κακά, ἐβελογίσαντο βου
silia q nō potuerūt stabilire. Qm̄ pones eos dorsuꝫ
λὰς ἃς οὐ μὴ δύνωνται στῆναι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον

Victori p̄s cdd. 20.
Exaudiat te dñs in die tribulatiōis: p
tegat te nomen dei iacob. Mittat auxiliū ti
bi de sancto: & de sion tueatur te. Memor sit
omnis sacrificii tui: & holocaustū tuū pingue
fiat. Sp. Det tibi secun
dum cor tuum: & oīe
cōsiliū tuū ipleat. Lau
dabimur in salutari tuo:
& in noīe dei nr̄i ducemus choros: ipleat dominus oēs petitiones tuas. Nūc scio qm̄ salua
uit dñs xp̄m suum: ex
audiet eum de celis sanctuarii sui: in fortitudinibus salus dextere sue. Hi in curribus
& his in equis: & nos in nomine domini cccccc
dei nostri recordabimur. Ipsi incuruati sūt
& ceciderūt: nos vero surrexim⁹ & erecti sumus. Dñe salua: rex ex audi nos in die inuocationis nostre.

Victori p̄s cdd. 21.
O Domine in fortitudine tua letabitur
rex: & sup salutari tuo exultabit vehementer. Desideriū cordis eius dedisti ei: & voluntate labiorū eius nō fraudasti eum. Sp. Qm̄ puenisti eū in bñdictionibus bonitatis: ponesc in capite eius coronā de ob rizo. Vitam petiit a te dedisti ei longitudinem dierū in seculū & in eternū. Magna gloria eius in salutari tuo: gloriā & decorē pones sup eū. Pones ei eū in bñdictionē sempiternā: exhilarabis eum leticia cū vultu tuo. Quoniam rex confidet in domino: & in misericordia excelsi non decipietur. Inueniet manus tua omnes inimicos tuos: dextera tua inueniet omnes qui te. Pones eos vt clibanum ignis in tempore cccccc vultus tui: dñs in furore suo precipitabit eos: & deuorabit eos ignis. Fructum eorū de terra perdes: & semē eorū de filiis hoim. Qm̄ declinauerunt sup te malū: cogitauerūt scelus qđ non potuerunt. Qm̄ pones eos humerum:

נְצַח זָמַר		xx.	לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
עָנָה צוּר			יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם
שָׂגַב שָׁלַח			אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ
סָעַד זָכַר			וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ׃ יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ
עָלָה דָּשֵׁן			וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶּלָה׃ יִתֶּן לְךָ
נָתַן נָעַץ			כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא׃ נְרַנְּנָה
מָלֵא רָנַן			בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל
מָלֵא דָּגַל			יְמַלֵּא יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ׃
יָשַׁע			עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה
מָשַׁח עָנָה			מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ
יָמִן			בִּגְבוּרוֹת יֶשַׁע יְמִינוֹ׃ אֵלֶּה בָּרֶכֶב
			וְאֵלֶּה בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה
זָכַר			אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר׃ הֵמָּה כָּרְעוּ
קוּם עָדַד			וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד׃
			יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם
נָצַח זָמַר		xxi.	קָרְאֵנוּ׃ לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר
עָזַז שָׂמַח			לְדָוִד׃ יְהוָה בְּעָזְּךָ יִשְׂמַח
יָשַׁע גּוֹל			מֶלֶךְ וּבִישׁוּעָתְךָ מַה יָּגִיל מְאֹד׃
אָוָה נָתַן			תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לּוֹ וַאֲרֶשֶׁת
שָׂפָה			שְׂפָתָיו בַּל מָנַעְתָּ סֶּלָה׃ כִּי
קָדַם שִׁית			תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת טוֹב תָּשִׁית
חָדָה			לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז׃ חַיִּים שָׁאַל
נָתַן יוֹם			מִמְּךָ נָתַתָּה לּוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם
עָלַם גָּדַל			וָעֶד׃ גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד
כָּבַד שָׁוָה			וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו׃ כִּי תְשִׁיתֵהוּ
שִׁית			בְרָכוֹת לָעַד תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה
חָדָה			אֶת פָּנֶיךָ׃ כִּי הַמֶּלֶךְ בֹּטֵחַ
בָּטַח			בַּיהוָה וּבְחֶסֶד עֶלְיוֹן בַּל
מוֹט מָצָא			יִמּוֹט׃ תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל
יָמִן			אוֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא שׂנְאֶיךָ׃
שִׁית תָּנּוּר			תְּשִׁיתֵמוֹ כְּתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת
פָּנָה בָּלַע			פָּנֶיךָ יְהוָה בְּאַפּוֹ יְבַלְּעֵם
אָכַל בָּרָה			וְתֹאכְלֵם אֵשׁ׃ פִּרְיָמוֹ מֵאֶרֶץ
אָבַד			תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם׃
נָטָה רוֹעַ			כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מְזִמָּה
יָכַל			בַּל יוּכָלוּ׃ כִּי תְשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם

b

Universidad de Deusto Biblioteca

צְבִיָּתָךְ׃ תְּכוֹנֵן׃ עַל׃ פְּנֵיהֶם׃ ׃ יֶתֶר׃ כִּנּוֹן

רוֹמַהּ׃ יְהוָה׃ בְּעֻזֶּךָ׃ נָשִׁירָה׃ וּנְזַמְּרָה׃ פָּנָה׃ רָמֶס

גְּבוּרָתֶךָ׃ ׃ לַמְנַצֵּחַ׃ עַל׃ xxii. עָזֵז׃ שׁוּר׃

אַיֶּלֶת׃ הַשַּׁחַר׃ מִזְמוֹר׃ לְדָוִד׃ זֶבַר׃ נְבַר׃

אֵלִי׃ אֵלִי׃ לָמָה׃ עֲזַבְתָּנִי׃ רָחוֹק׃ נָצַח׃ רָחַק׃

מִישׁוּעָתִי׃ דִּבְרֵי׃ שַׁאֲגָתִי׃ אֱלֹהַי׃ יָשַׁע׃

אֶקְרָא׃ יוֹמָם׃ וְלֹא׃ תַעֲנֶה׃ וְלַיְלָה׃ קְרָא׃ עָנָה׃

וְלֹא׃ דוּמִיָּה׃ לִי׃ וְאַתָּה׃ קָדוֹשׁ׃ יוֹשֵׁב׃ קָדַשׁ׃ יָשַׁב׃

תְּהִלּוֹת׃ יִשְׂרָאֵל׃ בָּךְ׃ בָּטְחוּ׃ אֲבוֹתֵינוּ׃ הלל׃

בָּטְחוּ׃ וַתְּפַלְּטֵמוֹ׃ אֵלֶיךָ׃ זָעֲקוּ׃ פָּלַט׃

וְנִמְלָטוּ׃ בְךָ׃ בָּטְחוּ׃ וְלֹא׃ בוֹשׁוּ׃ מָלַט׃

וְאָנֹכִי׃ תוֹלַעַת׃ וְלֹא׃ אִישׁ׃ חֶרְפַּת׃ תֹּלַע׃

אָדָם׃ וּבְזוּי׃ עָם׃ כָּל׃ רֹאָי׃ יַלְעִיגוּ׃ בָּזָה׃ רָאָה׃

לִי׃ יַפְטִירוּ׃ בְשָׂפָה׃ יָנִיעוּ׃ רֹאשׁ׃ לָעַג׃ פָּטַר׃

גֹּל׃ אֶל׃ יְהוָה׃ יְפַלְּטֵהוּ׃ יַצִּילֵהוּ׃ כִּי׃ נָצַל׃

חָפֵץ׃ בּוֹ׃ ׃ כִּי׃ אַתָּה׃ גֹחִי׃ מְבַטְחִי׃ גוּחַ׃

מִבֶּטֶן׃ הוֹדִי׃ עַל׃ שְׁדֵי׃ אִמִּי׃ עָלֶיךָ׃ בָּטַח׃ שָׁד

הָשְׁלַכְתִּי׃ מֵרֶחֶם׃ מִבֶּטֶן׃ אִמִּי׃ אֵלִי׃ אָתָּה׃ רָחַק׃

צָרָה׃ קְרוֹבָה׃ כִּי׃ אֵין׃ עוֹזֵר׃ צוּר׃ קָרַב׃

סְבָבוּנִי׃ פָּרִים׃ רַבִּים׃ אַבִּירֵי׃ בָשָׁן׃ עֶזֶר׃ רָבַב׃

כָּתְרוּנִי׃ פָּצוּ׃ עָלַי׃ פִּיהֶם׃ אַרְיֵה׃ אָבַר׃ פָּצָה׃

טַרְף׃ וְשׁוֹאֵג׃ ׃ כַּמַּיִם׃ נִשְׁפַּכְתִּי׃ פֶּה׃ אָרָה׃

וְהִתְפָּרְדוּ׃ כָּל׃ עַצְמוֹתָי׃ הָיָה׃ לִבִּי׃ שָׁאַג׃ שָׁפַךְ׃

כַּדּוֹנָג׃ נָמַס׃ בְּתוֹךְ׃ מֵעָי׃ יָבֵשׁ׃ בָּרַד׃

כַּחֶרֶשׂ׃ כֹּחִי׃ וּלְשׁוֹנִי׃ מְדֻבָּק׃ מַלְקוֹחָי׃ מָסַס׃ מֵעָה

וְלַעֲפַר׃ מָוֶת׃ תִּשְׁפְּתֵנִי׃ ׃ כִּי׃ רָבַק׃ לָחַךְ

סְבָבוּנִי׃ כְּלָבִים׃ עֲדַת׃ ׃׃ שָׁפַת׃ עָדַת

מְרֵעִים׃ הִקִּיפוּנִי׃ כָּאֲרוֹ׃ יָדַי׃ וְרַגְלָי׃ אַסַּפֵּר׃ כָּל׃ ׃׃ רוֹעַ׃ קָפַף׃ כָּרָה׃ סָפַר׃

עַצְמוֹתָי׃ הֵמָּה׃ יַבִּיטוּ׃ יִרְאוּ׃ בִי׃ נָבַט׃ רָאָה׃

יְחַלְּקוּ׃ בְגָדַי׃ לָהֶם׃ וְעַל׃ לְבוּשִׁי׃ חָלַק׃ לָבַשׁ

יַבְּילוּ׃ נוֹרָל׃ ׃ וְאַתָּה׃ יְהוָה׃ אַל׃ נָפַל׃ גבל׃

תִּרְחַק׃ אֵילוּתִי׃ לְעֶזְרָתִי׃ חוּשָׁה׃ רָחַק׃

הַצִּילָה׃ מֵחֶרֶב׃ נַפְשִׁי׃ מִיַּד׃ כֶּלֶב׃ נָצַל׃

יְחִידָתִי׃ הוֹשִׁיעֵנִי׃ מִפִּי׃ אַרְיֵה׃ יָחַד׃ יָשַׁע׃

fues tuos firmabis cõtra facies eorum. ooooo

Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus & ps allemus fortitudines tuas.

Victori pcerua matutina ps dauid. zz.

Deus meus deus meus: ql̃re dereliquisti me: longe a salute mea verba rugitꝰ mei. Deus meus clamabo p diē & nō exaudies: & nocte nec est silētiū mihi.

Et tu habitator sancte laus israel. In te cōfisi sunt patres nostri: ooo confisi sunt & liberasti eos. Ad te clamauerūt & salui facti sunt: in te cōfisi sunt & nō fūt cōfusi. Ego āt sū vermis & nō homo: opprobrium hominū & abiectio plebis. Oēs videntes me subsannāt me: demittūt labiū mouēt caput. Cōfugit ad dñm saluet eū: liberet eum qm̃ vult eū. Tu autē ppugnator me ex vtero: fiducia mea ab vberibus matris mee. In te proiectus sum ex vulua: de ventre mīis mee deus meus es tu. Ne longe fias a me ꝯ qm̃ tribulatio proxima ē: quoniā nō est adiutor. Circūdederunt me vituli multi tauri basan vallauerūt me. Aperuerūt super me os suum: quasi leo rapiēs & rugiens. Sicut aq̃ effusus sū & sepata sunt ossa mea: factū ē cor meum tanq̃ cera liquefacta ī medio ventris mei. Aruit velut testa fortitudo mea: & lingua mea adhesit palato meo: & in puluerē mortis detraxisti me. Qm̃ circundederunt me canes: cōciliū pessimorum vallauit me: foderunt ooooooo manus meas ꝯ & pedes meos. Numerauī oīa ossa mea: ipsi respiciētes viderunt in me. ooo Diuiserunt vestimenta mea sibi: & sup vestimētū meū miserunt sortē. Tu autem dñe ne ooo longe fias: fortitudo mea in auxiliū meū festina. Erue a gladio animā meā: de manu canis solitariam meam. Salua me ex ore leōis

in relictis tuis pparabis vultū eo rū. Exaltare dñe in virtute tua: cātabimus & psallemus tuas.

Eἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ὠσθινῆς, ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κά-

Deus deus meus respice in me: quare dereliquisti me: lōge a salute mea ῥba delicti meoꝝ. Deus meus clamabo p die & nō exaudies: & nocte nec silētiū mihi. Tu aūt in sctō habitas laus israel. In te sperauerūt pres nri: sperauerūt & liberasti eos. Ad te clamauerūt & salui facti sūt: in te sperauerūt & nō sūt cōfusi. Ego aūt sum vermis & nō homo: opprobriū hoiuꝫ & abiectio plebis. Oēs videntes me deriserūt me: locuti sūt labijs: mouerūt caput. Sperauit in dño: eripiat eū: saluū faciat eū: qm̃ vult eū. Qm̃ tu es q̃ extraxisti me de vētre: spes mea ab vberibus matris mee: in te proiectus sū ex vtero. De vētre matris mee deus meus es tu: ne discesseris a me. Qm̃ tribulatio prima: qm̃ nō est q̃ adiuuet me. Circūdederūt me vituli multi: tauri pingues obsederūt me. Aperuerūt super me os suū: sicut leo rapiēs & rugiēs. Sicut aqua effusa sūt & dispsa sūt oīa ossa mea. Factū ē cor meū tāq̃ cera liquescēs in medio ventris mei. Aruit tāq̃ testa ῥtus mea: & lingua mea adhesit faucibus meis: & in puluerē mortis deduxisti me. Qm̃ circūdedeſt me canes multi: cōsiliū malignātiū obsederūt me. Foderūt manus meas & pedes meos: dinumerauerūt oīa ossa mea: ipi vo cōsideraueſt & inspexerūt me. Diuiserūt vestimēta mea sibi: & sup vestē meā miserūt sortē. Tu aūt dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defensionē meā cōspice. Erue a framea aiam meā: & de manu canis vnicā meā. Salua me ex ore leonis:

Ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἐξαλτάρε δñε ἐν ῥτute tua: cātabimus & psallemus τῶν. Ὑφώθητι κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου, ἄσωμεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυνασείας σου.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ὠσθινῆς, Ψαλμὸς δαυίδ. π.

Θεὸς ὁ θεός μου πρόσχες μοι, ἱνατί ἐγκατέλιπές με: lōge a salute mea ῥba delicti meoꝝ. Deus meus clamabo p die & nō exaudies: & nocte & nō ad insipiētiā mihi. Σὺ δὲ ἐν ἁγίῳ κατοικεῖς ὁ ἔπαινος τοῦ ἰσραήλ. Ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἤλπισαν καὶ ἐρρύσω αὐτούς. Ad te clamauerūt & salui facti sūt: in te sperauerūt & nō sunt cōfusi. Ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ. Πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με, ἐλάλησαν ἐν χείλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλήν. Ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν: saluū faciat eū: qm̃ vult eū. Qm̃ tu εἶ ὁ ἐκτράξας με ἐκ γαστρός, ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρός μου: in te proiectus sū ex vtero. De vētre matris mee deus meus es tu: ne discesseris a me. Qm̃ tribulatio prima: qm̃ nō est q̃ adiuuet me. Circūdederūt me vituli multi: tauri pingues obsederūt me. Ἤνοιξαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος. Sicut aqua effusa sūt & dispsa sūt oīa ossa mea. Factū ē cor meū tāq̃ cera liquescēs in medio mei. Ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ vētris mei. Aruit tāq̃ testa ῥtus mea: & lingua mea adhesit faucibus meis: & in puluerē mortis deduxisti me. Qm̃ circūdedeſt me canes multi: θανάτου κατήγαγές με. Ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί, cōsiliū malignātiū obsederūt me. Foderūt manus meas & pedes meos: dinumerauerūt oīa ossa mea: ipi vo cōsideraueſt & inspexerūt me. Diuiserūt vestimēta mea sibi: & sup vestē meā miserūt sortē. Tu aūt dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defensionē meā cōspice. Ἔρυσαι ἀπὸ ῥομφαίας aiam meā: & de manu canis vnicā meā. τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῆ μου. Salua me ex ore leonis: Σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος,

Math. 27.f. Mar. 15.c.

Math. 27.c.

Math. 27.c. Joan. 19.c.

Universidad de Deusto Biblioteca

τ a cornibus vnicorniū humilitatē meā. Par
καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου. Διηγή-
rabo nomē tuū frib⁹ meis: in medio ecclesie lau
Heb. 2.c. σομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμ
dabo te. Qui timetis dn̄z laudate eū: vniuersū
νήσω σε. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον αἰνέσατε αὐτόν, ἅπαν
semē iacob glorificate eū. Timeat iā eū
τὸ σπέρμα ἰακὼβ δοξάσατε αὐτόν. Φοβηθήτω δὴ ἀπ' αὐ-
om̄e semē israel. Qm̄ nō spreuit neq;
τοῦ ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ
despexit dep̄cationē paupis. Neq; auertit fa
προσώχθησε τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ. Οὐδὲ ἀπέστρεψε τὸ πρόσω
ciē suā a me: τ cū clamarē ad eū exau
πον αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτὸν εἰσή
diuit me. A te laus mea: in ecclesia magna
κουσέμου. Παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου, ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ
cōfitebor tibi: vota mea reddā in cōspectu
ἐξομολογήσομαί σοι, τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω ἐνώπιον τῶν
timētiū eū. edent pauges τ saturabū
φοβουμένων αὐτόν. Φάγονται πένητες καὶ ἐμπλησθήσον-
tur: τ laudabūt dn̄m q̄ req̄rūt eū. Viuēt cor
ται, καὶ αἰνέσουσι κν̄ οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν. Ζήσονται αἱ καρδί-
da eoꝝ in seculū seculi. Reminiscētur τ cōuertētur
αι αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται
ad dn̄m vniuersi fines tre. Et adora
πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ προσκυνήσου-
būt in cōspectu eius vniuerse familie gētiū. Qm̄
σιν ἐνώπιον αὐτοῦ πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Ὅτι τοῦ
dn̄i regnū: τ ip̄e dn̄atur gētiū. Māducauerūt
κυρίου ἡ βασιλεία, καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν. Εφαγον
τ adorauerūt oēs pīgues tre: in cōspectu eius
καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς, ἐνώπιον αὐτοῦ
cadent oēs q̄ descēdūt in tra3. Et ani-
προπεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς γῆν. Καὶ ἡ ψυ
ma mea illi viuit: τ semē meū seruiet ip̄i. Annū
χή μου αὐτῷ ζῇ, καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Αναγ
ciabit dn̄o gn̄atio vētura: τ annūciabūt
γελήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη, καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν
iustitiā eius pp̄lo q̄ nasceē: quē fecit dn̄s.
δικαιοσύνην αὐτοῦ λαῷ τῷ τεχθησομένῳ, ὃν ἐποίησεν ὁ κς̄.

Psalmus dauid. 22.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κβ.

Domin⁹ regit me: τ nihil mihi deerit. in loco
Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει. εἰς τόπον
pascue ibi me collocauit. Sup aq̄ refectiōis edu
χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέ
cauit me: aīaz meā cōuertit. Deduxit me sup se
θρεψέ με, τὴν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν. Ὁδήγησέ με ἐπὶ τρί-
mitas iustitie: pp nomē suū. Nā τ si ābulaue
βους δικαιοσύνης, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐὰν γὰρ καὶ πορευ
ro in medio vmbre mortis: nō timebo mala: qm̄ tu mecū es:
θῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ.
Virga tua τ baculus tuus: ip̄a me cōsolata sūt. Para
Ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὗταί με παρεκάλεσαν. Ἡτοί
sti in cōspectu meo mēsaz: aduersus eos q̄ tribulāt me. Im-
μασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν, ἐξεναντίας τῶν θλιβόντων με. Ἐλί-
pinguasti in oleo caput meū: τ calix tuus inebriās me
πανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου, καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με
quā p̄clarus. Et mīa tua subseq̄tur me oib⁹ diebus
ὡσεὶ κράτιστον. Καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας
vite mee: Et vt inhabitē in domo dn̄i ī lōgitudinē dieꝝ.
τῆς ζωῆς μου, Καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κῡ εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Psalmus dauid prima sabbatoꝝ. 23.
Ψαλμὸς τῷ δαδ' τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων. κγ.

Domini terra τ plenitudo eius: orbis traꝝ τ vniuersi
Τοῦ κῡ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ
qui habitāt in ea. Ip̄e sup maria fundauit eū: τ
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ
sup flumina prepauit eū. Quis ascēdet in mōtē dn̄i: aut
ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν. Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κῡ, ἢ
quis stabit in loco sctō eius? Innocēs manib⁹ τ mūdus corde: qui
τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; Ἀθῷος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ, ὃς

[r]& de cornibus[s] vnicorniū[a] exaudi me. [h]Narrabo[c] nomē tuū[d] frib⁹ meis: [e]ī medio[f] eccl̄ie[g] laudabo te. [h]Qui timetis [i]dominū[k] laudate eū: [l]oē[m] semē[n] iacob[o] gl̄ificate eū: [r]& metuat[q] eū[r] vniuersū [s]semē[t] isrl̄. [u]Qm̄[x] nō[r] despexit[s] neq;[a] contempsit [b]modestiā[c] pauperis: [d]& nō[c] abscondit[f] faciē suam [g]ab eo: [h]& cū clamauerit [i]ad eū[k] exaudiet. [l]Apud te[m] laus mea [n] in ecclesia [o]ml̄ta: [p]vota mea[q] reddā [r]ī cōspectu [s] timētiū eū. [t]Comedēt[u] mites [x] & saturabuntur: [r]laudabunt [s]dn̄m[a] q̄rētes eū: [b]viuet [c]cor eoꝝ [d] in sēpiternū. [e]Recordabūtur[f] & cōuertētur[g] ad[h] dn̄m[i] oēs[k] fines [l]terre: [m]& adorabūt[n] corā eo[o] vniuerse[p] cognationes[q] gētium. [r]Quia [s] dn̄i [t]regnū: [u]& dn̄atur[x] gētibus. [r]Comederunt[s] & adorauerūt[a] oēs[b] pingues [c]terre: [d]an̄ faciē eius[e] curuabūt genu[f] vniuersi[g] q descēdūt in[h] puluerē: [i]& aīa eius[k] ip̄i[l] viuit. [m]Semē [n]seruiet ei: [o] narrabitur [p]dn̄o[q] in gn̄atiōe. [r]Venient[s] & annunciabunt[t] iustitiam eius: [u] populo q [x]nascetur[r] quem[s] fecit.

[a]Psalmus [b]dauid. 23.

Domin⁹ [d]pastor meus[e] nihil mihi[f] deerit. [g]In loco[h] viridi [i]accubauit me: [k]sup[l] aquas [m]refectiōis[n] enutriuit me. [o] Animā meā[p] refecit: [q]deduxit me[r] sup semitas[s] iusticie[t] pp[u] nomen suū. [x]Sed & [r]si[s] ambulauero[a] in valle[b] vmbre mortis: [c]nō [d]timebo[e] malū[f] qm̄[g] tu[h] mecū es: [i]virga tua[k] & baculus tuus[l] ipsa[m] me cōsolabūtur. [n]Pones[o] corā me [p]mēsā[q] ex aduerso[r] hostium meorū: [s]ī pīguasti[t] in oleo[u] caput meū: [x] calix meus[r] inebrians. [s]Sed & [a]benignitas[b] & mīa[c] subseq̄ntur me[d] oīb⁹ [e] dieb⁹ [f]vite mee: [g]& hītabo[h] ī domo[i] dn̄i[k] ī lōgitudinē[l] dierum. [b]Psalmus[a] dd. 24.

Domino[d] tra[c] & plēitudo eius: [f]orbis[g] & hītatores[h] ei⁹. [i]Quia[k] ip̄e [l]sup[m] maria [n] fūdauit eū: [o]& sup[p] flumīa [q]stabiliuit illū. [r]Quis[s] ascēdet[t] ī mōtē[u] domini: [x]aut quis[r] stabit[s] in loco [a]sancto eius? [b]Innocens [c]manibus [d]& mundo[e] corde[f] qui

וּמִקַּרְנֵי רֵמִים עַנִיתָנִי׃ אַסַפְּרָה
שִׁמְךָ לְאֶחָי בְּתוֹךְ קָהָל אַהַלְלֶךָּ׃
יִרְאֵי יְהוָה הַלְלוּהוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב
כַּבְּדוּהוּ וְגוּרוּ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע
יִשְׂרָאֵל׃ כִּי לֹא בַזָּה וְלֹא שִׁקַּץ
עֲנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ
וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ׃ מֵאִתְּךָ
תְּהִלָּתִי בְּקָהָל רָב נְדָרַי אֲשַׁלֵּם
נֶגֶד יְרֵאָיו׃ יֹאכְלוּ עֲנָוִים וְיִשְׂבָּעוּ
יְהַלְלוּ יְהוָה דּוֹרְשָׁיו יְחִי לְבַבְכֶם
לָעַד׃ יִזְכְּרוּ וְיָשֻׁבוּ אֶל יְהוָה כָּל
אַפְסֵי אָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל
מִשְׁפְּחוֹת גּוֹיִם׃ כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה
וּמֹשֵׁל בַּגּוֹיִם׃ אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל
דִּשְׁנֵי אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי
עָפָר וְנַפְשׁוֹ לֹא חִיָּה׃ זֶרַע
יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר לַאדֹנָי לַדּוֹר׃
יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ צִדְקָתוֹ לְעָם נוֹלָד כִּי
עָשָׂה׃ xxiii. מִזְמוֹר לְדָוִד
יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר׃ בִּנְאוֹת
דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת
יְנַהֲלֵנִי׃ נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי
בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ׃ גַּם כִּי
אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע
כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ
הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי׃ תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן
נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי
כּוֹסִי רְוָיָה׃ אַךְ טוֹב וָחֶסֶד
יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית
יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים׃ xxiiii. לְדָוִד
מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ
וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי
הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת
יְכוֹנְנֶהָ׃ מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְהוָה
וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ׃
נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר

Universidad de Deusto Biblioteca

לא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא
נִשְׁבַּע לְמִרְמָה׃ יִשָּׂא בְרָכָה שָׁבַע רָמָה
מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃ נָשָׂא
זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב בִּקֵּשׁ פָּנָה
סֶלָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם נָשָׂא
וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ עָלַם בּוֹא
הַכָּבוֹד׃ מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה כָּבַד
עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה׃ עָזַז גָּבַר
שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ לָחַם
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃
מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה
צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה׃
xxv. לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה
נַפְשִׁי אֶשָּׂא׃ אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי בּוֹשׁ עָלַץ
אַל אֵבוֹשָׁה אַל יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי׃ אָרַב קָוָה
גַּם כָּל קֹוֶיךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ יֵבוֹשׁוּ בּוֹשׁ
הַבֹּגְדִים רֵיקָם׃ דְּרָכֶיךָ יְהוָה
הוֹדִיעֵנִי אֹרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי׃ יָדַע
הַדְרִיכֵנִי בַּאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי דָרַךְ
אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ קִוִּיתִי קָוָה
כָּל הַיּוֹם׃ זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה
וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ חַטֹּאת עָלַם
נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ נָעַר זָכַר
זְכָר לִי אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה׃
טוֹב וְיָשָׁר יְהוָה עַל כֵּן יוֹרֶה יָרָה
חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט עָנָה שָׁפַט
וִילַמֵּד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ׃ כָּל אָרְחוֹת לָמַד
יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ בְּרֹת
וְעֵדֹתָיו׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה וְסָלַחְתָּ עָוֹן
לַעֲוֹנִי כִּי רַב הוּא׃ מִי זֶה הָאִישׁ
יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר׃ בָּחַר
נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ לוּן יָרַשׁ
אָרֶץ׃ סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעָם׃ עֵינַי תָּמִיד אֶל יְהוָה יָדַע תָּמִד
כִּי הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי׃ פְּנֵה יָצָא
אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי׃ יָחַד עָנָה

[g]non[h]exaltauit[i]frustra[k]animam suam: [l]& non ∞ [m]iurauit[n]dolose.[o] Accipiet[p]benedictionem ∞ [q]a[r]domino:[s]& iusticiam [t]a deo[u]salutis sue. ∞∞∞ [x]Hec[y]gñatio[z]querentiū eum:[a]querentium[b]faciē tuā[c]iacob.[d]Semper. [e]Leuate[f]porte[g]capitavestra: [h]& eleuamini[i]ianue[k]sempiterne: [l]& ingredietur [m]rex[n]glorie.[o]Quis[p]iste [q]rex[r]glorie?[s] dominus [t]fortis[u]& potens[x]dominus[y]potens in[z] prelio. [a]Leuate[b]porte[c]capitavestra:[d]& erigite ∞∞∞∞∞ [e]ianue[f]sempiterne:[g]& ingredietur[h]rex[i]glorie. ∞ [k]Quis[l]ipe[m]iste[n]rex[o]glorie?[p]dominus ∞∞∞∞∞ [q]exercituū[r]ipe[s]rex[t]glorie.[u]Semper.

[a]Dauid. 25.

AD te[c]dñe[d]aīam meam[e]leuabo. [f]Deus meus[g]in te[h]confisus sū [i]non[k]erubescā:[l]neq;[m]letabūtur[n]inimici mei[o]mihi.[p]Etiā[q]vniuersi[r]q spāt in te[s]non[t]erubescēt:[u]erubescēt[x]q iniq̄ egerunt [y]frustra.[z]Vias tuas[a]dñe [b]ostēde mihi:& [c]semitas tuas[d]doce me. ∞∞∞∞∞ [e]Deduc me[f]in veritate tua[g]& doce me:[h]quia ∞ [i]tu[k]deus[l]salutis mee:[m]te [n]expectaui[o]tota[p]die[q]Recordar[r]misationū tuaꝝ [s]dñe[t]& mīaꝝ tuarū[u]qa [x]a sempiterno[y]sūt.[z]Peccatorū[a]adolescētie mee [b]& scelerū meorum [c]ne [d]memīeris:[e]scdm mīam tuā[f]recordare[g]mei[h]tu[i]ꝓpter[k]bonitatē tuā[l]dñe. [m]Bon9[n]& rect9[o]dñs:[p]ꝓpterea[r]docebit[s]pctōres [t]ī via.[u]Ducet[x]māsuetos [y]in iudicio:[z]& docebit [a]modestos[b]viā suā.[c]Oēs [d]semite[e]dñi[f]mīa[g]& veritas:[h]his q custodiūt[i]pactū eius[k]& testificatiōes eius.[l]Propter[m]nomē tuum[n]dñe[o]ꝓpiciare[p]iniqtati mee:[q]qm̄[r]grādis[s]ē. [t]Quis ē[u]iste[x]vir[y]timens [z]dominū?[a]quē docebit [b]ī via quā[c]elegerit.[d]Aīa eius[e]in bōis[f]cōmorabitur:[g]& semē eius[h]hereditabit[i]terrā.[k]Secretū[l]dñi [m]timētib9 eū:[n]& pactū suū[o]ondit eis.[p]Oculi mei [q]sp[r]ad[s]dñm:[t]qm̄[u]ipe[x]educet[y]de rete[z]pedes meos. [a]Respice [b]in me[c]& miserere mei:[d]quoniam [e]solus[f]& pauper sū[g]ego.

nō accepit in vano aīaꝫ suā: ꝛ nō iu
ὀυκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίω τὴν ψυχὴν ἀυτοῦ, καὶ ὀυκ ὤ- ō.14.
rauit in dolo ꝓximo suo. Hic accipiet
μοσεν ἐπὶ δόλω τῷ πλησίον ἀυτοῦ. Οὗτος λήψεται
bñdictionē a dño: ꝛ mīam a deo sa-
εὐλογίαν παρὰ κυρίου, καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σω
lutari suo. Hec gñratio q̄rētiū dñꝫ: q̄rē
τῆρος ἀυτοῦ. Αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων τὸν κύριον, ζητούν
tiū faciē dei iacob. Attollite portas
των τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ἰακώβ. Αρατε πύλας οἱ
pricipes vr̄as: ꝛ eleuamini porte eternales: ꝛ introi-
ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσε-
bit rex glorie. Quis est iste rex
λεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασι-
glorie? dñs fortis ꝛ potēs: dñs po
λεὺς τῆς δόξης; κύριος κραταιὸς καὶ δυνατός, κύριος δυ
tēs in prelio. Attollite portas pncipes vr̄as: ꝛ
ναγὸς ἐν πολέμω. Αρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ
eleuamini porte eternales: ꝛ introibit rex
ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς
glorie. Quis est iste rex glorie? dñs
δόξης. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; κύριος τῶν
virtutū ipe est rex glorie.
δυνάμεων ἀυτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

Psalmus dauid. 24.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κδ'.

AD te dñe leuaui aīaꝫ meā: deus meus in te
Πρὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου, ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ
cōfido: nō erubescā in eternū. Neq; irri
πέποιθα, μὴ καταιχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ δὲ καταγε-
deant me inimici mei: ꝛ .n. vniuersi q̄ sustinēt
λάτωσάν με οἱ ἐχθροί μου, καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές
te: nō cōfundētur. Cōfundātur iniq̄ agētes sup
σε, οὐ μὴ καταιχυνθῶσιν. Αἰχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες δια
uacue. Vias tuas dñe demōstra mihi: ꝛ semitas
κενῆς. Τὰς ὁδούς σου κύριε γνώρισόν μοι, καὶ τὰς τρίβους
tuas edoce me. Dirige me in ꝟitate tua: ꝛ
σου δίδαξόν με. Οδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, καὶ
doce me: q̄ tu es deus saluator meus: ꝛ te susti
δίδαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, καὶ σὲ ὑπέμει-
nui tota die. Reminiscere miserationū tuaꝝ dñe: ꝛ
να ὅλην τὴν ἡμέραν. Μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου κύριε, καὶ
misericordiaꝝ tuaꝝ: q̄ a seculo sūt. Delicta iuuē
τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν. Αμαρτίας νεό-
tutis mee ꝛ ignorātias meas ne memineris. Scdꝫ mīaꝫ tuā
τητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς. Κατὰ τὸ ἔλεός σου
memēto mei tu: ꝑꝑ bonitatē tuā dñe. Dul-
μνήσθητί μου σύ, ἕνεκεν τῆς χρηστότητός σου κύριε. Χρη-
cis ꝛ rectus dñs: ꝑꝑ hoc legē dabit delinquētib9 in
στὸς καὶ εὐθὺς ὁ κς, διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνοντας ἐν
via. Diriget māsuetos in iuditio: docebit mites vias
ὁδῷ. Οδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει, διδάξει πραεῖς ὁδοὺς
suas. Uniuerse vie dñi mīa ꝛ ꝟitas: req̄rētibus
αὐτ. Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυ' ἔλεος καὶ ἀλήθεια, τοῖς ἐκ ζητοῦσι
testamētū eius ꝛ testimōia eius: Propter nomē
τὴν διαθήκην αὐτ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτ, Ενεκεν τοῦ ὀνόματός
tuū dñe: ꝛ ꝓpitiare pctō meo: multū em̄ est. Quis ē
σου κε', καὶ ἱλάσθητι τῇ ἁμαρτίᾳ μου, πολλὴ γάρ ἐστι. Τίς ἐστιν
hō qui timet dñꝫ? legē statuet ei in via: q̄ ele
ἄνος ὁ φοβούμενος τὸν κν'; νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ἣ ἠρετίσα
git. Aīa eius in bonis: demorabitur: ꝛ semē e-
το, Η ψυχὴ αὐτ ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσεται, καὶ τὸ σπέρμα αὐ
ius hereditabit trā. Firmamētū dñs timētibus e-
τοῦ κληρονομήσει γῆν. Κραταίωμα κς' τῶν φοβουμένων αὐ-
um: ꝛ testamētū ipi9 manifestabit illis. Oculi mei
τόν, καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς. Οἱ ὀφθαλμοί μου
semp ad dñꝫ: qm̄ ipe euellet de la
διαπαντὸς πρὸς τὸν κύριον, ὅτι αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγί Infra.
queo pedes meos. Respice in me ꝛ miserere 85.
δος τοὺς πόδας μου. Επίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν
mei: q̄ vnicus ꝛ pauper suꝫ ego.
με, ὅτι μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ.

Tribulatiões cordis mei multiplicate sūt: de necessi
Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν, ἐκ τῶν ἀναγ
tatib⁹ meis erue me. Vide humilitatē meā & la
κῶν μου ἐξάγαγέ με. Ἰδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κό
borē meū: & dimitte vniuersa delicta mea. Respice
πον μου, καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. Ἰδε τοὺς
inimicos meos: qm̄ multiplicati sūt: & odio iniquo ode
ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν, καὶ μίσος ἄδικον ἐμίση
runt me. Custodi aiaz meā: & erue me: nō eru
σάν με. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, καὶ ῥῦσαί με, μὴ κα
bescā: qm̄ spaui in te. Innocētes & recti ad
ταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. Ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐ
hęserūt mihi: q: sustinui te dñe. Libera
κολλῶντό μοι, ὅτι ὑπέμεινά σε κύριε. Λύτρωσαι ὁ
deus israel ex oibus tribulatiōibus suis.
θεὸς τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

Psalmus dauid. 25.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κέ.

Tudica me dñe: qm̄ ego in innocētia mea ingressus
Κρῖνόν μοι κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύ
sum: & in dño sp̄as nō infirmabor. Pro
θην, καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω. Δοκί
ba me dñe & tēta me: ure renes
μασόν με κύριε καὶ πείρασόν με, πύρωσον τοὺς νεφρούς
meos & cor meū. Qm̄ mia tua ante
μου καὶ τὴν καρδίαν μου. Ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναν
oculos meos est: & cōplacui in veri
τι τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐστί, καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀλή
tate tua. Nō sedi cū cōcilio vanitatis:
θείᾳ σου. Οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος,
& cū iniqua gerētibus nō introibo. Odiui
καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω. Ἐμίσησα
ecclēsiā malignātiū: & cū ipiis nō
ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ
sedebo. Lauabo inter innocētes manus meas: & cir
καθίσω. Νίψομαι ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυ
cūdabo altare tuū dñe. Vt audiā vo
κλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε. Τοῦ ἀκοῦσαί με φω
cē laudis tue: & enarrē vniuersa mirabilia
νῆς αἰνέσεώς σου, καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά
tua. Dñe dilexi decorē domus tue: & locū
σου. Κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον
habitatiōis glorie tue. Ne pdas cū ipiis
σκηνώματος δόξης σου. Μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν
aiaz meā: & cū viris sāguinū vitā meā.
τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου.
Quoz i manib⁹ iniqtates: dextera eoz repleta ē muneribꝰ. ego
Ων ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι, ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. Ἐγὼ
aūt i innocētia mea ingressus sū: redime me dñe & miserē mei:
δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην, λύτρωσαί με κε̄ καὶ ἐλέησόν με.
pes meus stetit in directo: in ecclesiis bñdicā te dñe.
Ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, ἐν ἐκκλησίαις εὐλογήσω σε κε̄.

Psalmus dō: aū ꝙ linīretur. 26.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, πρὸ τοῦ χριδῆναι. κϛ.

Dominus illuminatio mea & salus mea: quē ti
Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβη
mebo: Dns ptector vite mee: a quo
θήσομαι; Κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος
trepidabo: Dū appropiāt sup me nocētes: vt e
δειλιάσω; Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας, τοῦ φα
dāt carnes meas. Qui tribulāt me & inimici mei:
γεῖν τὰς σάρκας μου. Οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου,
ipi infirmati sūt & ceciderūt. Si cōsistāt aduersū me
αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον. Ἐὰν παρατάξηται ἐπ' ἐμὲ
castra: nō timebit cor meū. Si exur
παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου. Ἐὰν ἐπανα
gat aduersū me pliū: in hoc ego spero. Vnā pe
στῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. Μίαν ἢτησά
tij a dño: hāc requrā: vt inhabitē in domo
μην παρὰ κυρίου, ταύτην ζητήσω, τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ
dñi oibus diebus vite me: Vt videā
κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, Τοῦ θεωρεῖν

צוד ר חב	צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי	bTribulatiões cordis mei kmultiplicate sunt: lde angustiis meis m educ me.
צוק מ יצא	הוֹצִיאֵנִי: רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי	nVide ohūilitatē meā pand la
ענה פ נשא	וְשָׂא לְכָל חַטֹּאתָי: רְאֵה אֹיְבַי	borē meū: qand porta r omnia spctā mea. t Vide u ini
רבה	כִּי רָבּוּ וְשִׂנְאַת חָמָס שְׂנֵאוּנִי:	micos meos xqm̄ rmlti plicati sunt: yand odio ainiquo
נצל	שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אַל	boderūt me. cCustodi ani mā meā cand libera me: rnō
בוש חסה	אֵבוֹשׁ כִּי חָסִיתִי בָךְ: תֹּם מ וְיֹשֶׁר	sconfundar bqm̄ lspaui k in te. lSimplicitas m & equitas
תמם נצר	יִצְּרוּנִי כִּי קִוִּיתִיךָ: פ פְּדֵה	nseruabunt me: oquia pexpectaui te. qRedime
קנה	אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו:	deus tisrael u ex omnibus xangustiis suis.
צור	לְדָוִד. שָׁפְטֵנִי יְהוָה xxvi.	aDauid. 26.
תמם	כִּי אֲנִי בְתֻמִּי הָלַכְתִּי וּבַיהוָה	TVdica me cdomine ooo
בטח	בָּטַחְתִּי לֹא אֶמְעָד: מ בְּחָנֵנִי יְהוָה	bquia cego dīn simplicitate mea aambulaui: e & in
נסה	וְנַסֵּנִי צָרְפָה כִלְיוֹתַי וְלִבִּי:	dño clcōfidēs knō ldeficiam.
כלה הלך	כִּי חַסְדְּךָ לְנֶגֶד עֵינָי וְהִתְהַלַּכְתִּי	mProba me domine ooo
מתה	בַּאֲמִתֶּךָ: לֹא יָשַׁבְתִּי עִם מְתֵי	o& tēta me: pconfla qrenes
עלם בוא	שָׁוְא וְעִם נַעֲלָמִים לֹא אָבוֹא:	meos r& cor meum. sQm̄ tmia tua u in cōspectu locu
רוע	שָׂנֵאתִי קְהַל מ מְרֵעִים וְעִם	lorū meorū: r & ābulabo
ישב רחץ	רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב: אֶרְחַץ	vin veritate tua. aNon bsedi
נקה סבב	בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ	ccum dviris oooooooooo
זבח ידה	יְהוָה: לַשְׁמֹעַ בְּקוֹל תּוֹדָה	evanitatis: f& cum gsuper
פלא	וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: יְהוָה	bis hnon lingrediar. ooooo
עון קום	אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מ מִשְׁכַּן	iOdiui keccliā m pessimo
שכן כבד	כְּבוֹדֶךָ: אַל תֹּאסֵף עִם חַטָּאִים	rum: n& cum ooooooooooo
אסף חיה	נַפְשִׁי וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיָּי:	oiniquis pnō qsedebo. rLa
ימן	אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם זִמָּה וִימִינָם	uabo ooooooooooooooooo
תמם ילך	מָלְאָה שֹׁחַד: וַאֲנִי בְתֻמִּי אֵלֵךְ	sin innocētia t manus me
פדה חנן	פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי: רַגְלִי עָמְדָה מ בְּמִישׁוֹר	as: u& circuibo v altare tuū
ברך	בְּמַקְהֲלִים אֲבָרֵךְ יְהוָה:	wdomine. aVt audiam bvo
לדד	לְדָוִד יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי	cem claudis: ooooooooooo
ירא עזז	אִירָא יְהוָה מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד:	d& enarrem comnia f mira
חיה בחר	בְּקָרֹב עָלַי מ מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי	bilia tua. gDomine ooooooo
צרר איב	צָרַי וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ:	hdilexi ihabitaculū k domꝰ
חנה ירא	אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי	tue: l& locū m tabernaculi
קום לחם	אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה m בְּזֹאת	nglorie tue. o Ne pauferas
אנה בטח	אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת	qcum rpeccatoribus ooooo
בקש	יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית	saiam meam: t& cum u vi
ישב יום	יְהוָה כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת	ris tsanguinum r vitā meā.
חזה		aIn quorum māibus bsce
		lus: c& dextera eorum ooo
		drepleta est emuneribus.
		fEgo autē g in simplicitate
		mea hgradiar: l redime me
		k& miserere mei. lPes me
		ustetit n in recto: o in ec
		clesiis pbn̄dicam qdn̄m.
		aDauid. 27.
		OOminus clux mea d&
		salus mea equē f time
		bo? g dn̄s h fortitudo i vite
		mee k quem l formidabo?
		mDū appropinq̄rent n sup
		me o maligni p vt comede
		rēt q carnē meam: a hostes
		mei r& inimici mei s ipi t ipe
		gerūt u& ceciderūt. a Si b ste
		terit c aduersum me d castra
		e non f timebit g cor meū: h si
		i surrexerit k cōtra me l bel
		lum m in hoc n ego o cōfidā.
		pVnā q petii r a dño s hāc t re
		quiram: vt u inhabitē w i do
		mo x domini y o mnib z die
		bus a vite mee: b vt videam

Universidad de Deusto
Biblioteca

Psalmus. xxviii. Tertius. 27.

Psalmus dauid. 27.

Ad te dñe clamabo: deus meus ne sileas a me: ne qñ taceas & assimilabor descendentibus in lacū. Exaudi dñe vocē deprecationis mee: dū oro ad te: dū extollo manus meas ad templū scūm tuū. Ne simul trahas me cū peccatoribus: & cū operantibus iniquitatē ne perdas me: Qui loquūtur pacē cū primo suo: mala aūt in cordibus eoꝝ. Da illis dñe secūdm opa eoꝝ & secūdm nequitiā adinuentionū ipoꝝ. Secūdm opa manuū eoꝝ tribue illis: redde retributionē eoꝝ ipsis. Quīa nō intellexerūt in opa dñi: & in opera manuū eius destrues illos: & nō edificabis eos. Benedictus dñs: quīa exaudiuit vocē deprecationis mee: Dñs adiutor meus & protector meus: in ipso speravit cor meum: & adiutus sū. Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea cōfitebor illi. Dominus fortitudo

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κζ.

Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, ὁ θεός μου μὴ παρασιωπήσης ἀπ' ἐμοῦ, μήποτε παρασιωπήσης καὶ ὁμοιωθήσομαι καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ, ἐν τῷ αἴρειν με χεῖράς μου πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Μὴ συνελκύσῃς με μετὰ ἁμαρτωλῶν, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσῃς με. Τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν, κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Δὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. Κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς, ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτοῖς. Ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυ, καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καθελεῖς αὐτούς, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς. Εὐλογητὸς κς, ὅτι εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου, Κς βοηθὸς μου καὶ ὑπερασπιστής μου, ἐπ' αὐτῷ ἠλπισεν ἡ καρδία μου καὶ ἐβοηθήθην. Καὶ ἀνεθαλεν ἡ σάρξ μου, καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. Κύριος κραταίωμα τοῦ

Dauid. 28.

Ad te domine clamabo: fortis meus ne obsurdescas mihi: ne forte tacente te mihi comparer his qui descendunt in lacum. Audi domine vocē deprecationis mee cū clamauero ad te: cum leuauero manus meas ad oraculum sanctum tuū. Ne trahas me cum impiis & cum operantibus iniquitatem: qui loquūtur pacem cū amicis suis & est malū in corde eorū. Da eis secūdm opus suum & secūdm malū adinuentionū suarū: iuxta opus manuū suarū da eis: redde retributionē suā illis. Quīa non intellexerunt opera domini & opus manuū eius: destruet eos & nō edificabit. Bñdictus dñs quīa exaudiuit vocē deprecationis mee. Dñs fortitudo mea & scutū meū: in ipso cōfisū est cor meum & habui adiutoriū: & gauisū est cor meū: & in cātico meo confitebor illi. Dominus fortitudo

plebis ſue: τ ꝓtector ſaluationū xp̄i λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὑπεραστιςὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριςοῦ ſui eſt. Saluū fac pp̄ſ tuū: τ bñdic here αὐτοῦ ἐςι. Σῶσον τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κλη ditati tue: τ rege eos: τ extolle illos ρονομίαν σου, καὶ ποίμανον αὐτούς, καὶ ὕψωσον αὐτοὺς vſq; in eternū.
ἕως τοῦ αἰῶνος.

Pſalmus ðð: In cōſumatiõe tabnaculi. 28.
Ψαλμὸς τῷ δ̄αδ̄, Ἐξοδίου σκηνῆς. κη̄.

Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietū. Afferte dño gloziā τ honorē: Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱ ους κριῶν. Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν, afferte dño gloziā nomini eius: ado ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, ꝓσκυ = rate dñm in atrio ſctō eius. Vox dñi ſup ντήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ. Φωνὴ κυρίου ἐπὶ aquas: deus maieſtatis intonuit dñs ſup aquas τῶν ὑδάτων, ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε κύριος ἐπὶ ὑδάτων multas. Vox dñi in ỽtute: vox dñi in magnifi ꝓλλῶν. Φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύϊ, φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρε = cētia. Vox dñi cōfrīgētis cedros: τ cōfringet πεία. Φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους, καὶ συντρίψει dñs cedros libani. Et cōminuet eas tãq; κύριος τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν vitulū libani: τ dilectus quēadmodū filꝰ vnicornīū. μόχον τὸν λίβανον, καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων. Vox dñi intercidētis flāmā ignis: vox dñi cōcu Φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός, φωνὴ κυρίου συσ tiētis deſertū: τ cōmouebit dñs deſertū cades. σείοντος ἔρημον, καὶ συσείσει κύριος τὴν ἔρημον κάδ̄ης. Vox dñi ꝓparātis ceruos: τ reuelabit Φωνὴ κυρίου καταρτιζομένη ἐλάφους, καὶ ἀποκαλύψει cōdēſa: τ in tẽplo eius oīs dicit gloziā. δρυμούς, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν. Dñs diluuiū inhabitare facit: τ ſedebit dñs Κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικιεῖ, καὶ καθεῖται κύριος rex in eternū. Dñs ỽtutē ꝓpło ſuo dabit. βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. Κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει, dñs bñdicet ꝓpło ſuo in pace.
κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

Pſalmus cāntici in dedicatiõe domus ðð. 29.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τ ἐγκαινισμοῦ τ οἴκου δ̄αδ̄. κθ̄.

Exaltabo te dñe: qñ ſuſcepiſti me: τ nō delectaſti Ὑψώσω σε κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με, καὶ οὐκ εὐφρανας inimicos meos ſup me: Dñe deus meus clamaui ad te: τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ᾽ ἐμέ. Κύριε ὁ θεός μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, τ ſanaſti me. Dñe eduxiſti ab inferno aiaz meā: ſal καὶ ἰάσω με. Κύριε ἀνήγαγες ἐξ ᾅδου τὴν ψυχήν μου, ἔσω uaſti me a deſcēdētibus in lacū. Pſallite σάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ψάλατε τῷ dño ſācti eius: τ cōfitemini memorie ſancti = κυρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιω = tatis eius. Qñ ira in indignatiõe eius: τ vita σύνης αὐτοῦ. Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ζωὴ in volũtate eius. Ad veſperū demorabitur ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. Τοὐπέρας αὐλισθήσεται fletus: τ ad matutinū letitia. Ego āt di κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωΐ ἀγαλλίασις. Ἐγὼ δὲ εἶ = pi in abũdātia mea: nō mouebor in eternū. πα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, οὐμὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα. Dñe in volũtate tua ꝓſtitiſti decori meo Κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέχου τῷ κάλλει μου ỽtutē. Auertiſti āt facie tuā: τ facti ὀύναμιν. Ἀποστρεφας δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγε = ſum cōturbatus. Ad te dñe clamabo: τ νήθην τεταραγμένος. Πρὸς σὲ κύριε κεκραξόμαι, καὶ ad deū meū depcabor. Que vtilitas in πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι. Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ ſanguine meo: dñ deſcēdo in corꝛuptionē: αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν;

mea: & robur ſalutariū christi ſui est. Salua populū tuū & bñdic hereditati tue: & paſce eos & ſubleua eos vſq; in eternum.

Pſalmus dauid. 29.

Afferte domino filii dei: afferte dño gloriam & imperium. Afferte domino gloriam nomini eius: adorate dominum in decore ſancto. Vox domini ſuper aquas deus gloriꝛ intonuit: dominus ſuper aq̄s multas. Vox domini in fortitudine: vox domini in decore. Vox domini confringentis cedros: & confringet dominus cedros libani. Et diſperget eas quaſi vitulus libani & ſarion: quaſi filius rhinocerotis Vox domini diuidens flammas ignis. Vox dñi parturire faciens deſertū: parturire faciens dominus deſertum cades. Vox domini obſtreticans ceruis & reuelans ſaltus: & in tẽplo eius oīs loq̄tur gloriam. Dominus diluuium inhabitat: & ſedebit dominus rex in eternū. Dñs fortitudinem populo ſuo dabit: dominus benedicet populo ſuo in pace.

Pſalmus cantici pro dedicatiõe domꝰ dd. 30.

Exaltabo te domine quoniam ſaluaſti me: & non delectaſti inimicos meos ſup me. Domine deus meus clamaui ad te: & ſanaſti me. Domine eduxiſti ex iferno animam meā: viuificaſti me ne deſcēderem in lacū. Cātate dño ſcti eius: & cōfitemi memorie ſctitatis eius. Qm̄ ad momētū ē ira eius: & vita in repropiciatiõe eius: ad veſperū cōmorabitur flet & in matutio laus. Ego āt dixi i abundātia mea nō mouebor in ſepiternū. Dñe in volūtate tua ſtatuiſti mōti meo fortitudinē: abſcōdiſti facie tuā & fctus ſū cōturbatus. Ad te dñe clamabo: & dñm deprecabor. Que vtilitas ē ſanguie meo dū deſcēdero in corruptionē?

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pſalma.he. Tex.heb.ps.xxxi.

[a]הַיְדֻךָ [b]עָפָר [c]הֲיגִיד [d]אַמִּתֶּךָ׃ יָדָה עָנָד
[e]שִׁמְעָ יְהוָה [f]וְחָנֵּנִי [g]יְהוָה [h]הֱיֵה
[i]עֹזֵר לִי׃ הָפַכְתָּ [m]מִסְפְּדִי [n]לְמָחוֹל עָזַר סָפַד
[o]לִי [p]פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי [q]וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה׃ חָלַל אָזַר
[r]לְמַעַן [s]יְזַמֶּרְךָ [t]כָּבוֹד [u]וְלֹא יִדֹּם זָמַר כָּבַד
[v]יְהוָה [w]אֱלֹהַי [x]לְעוֹלָם [y]אוֹדֶךָּ׃ דָּמַם עָלַם
[z]לַמְנַצֵּחַ [a]מִזְמוֹר [b]לְדָוִד׃ יָדָה נָצַח
[c]בְּךָ [d]יְהוָה [e]חָסִיתִי [f]אַל [g]אֵבוֹשָׁה זָמַר חָסָה
[h]בּוּשׁ
[i]לְעוֹלָם [k]בְּצִדְקָתְךָ [l]פַּלְּטֵנִי׃ [m]הַטֵּה נָסָה
[n]אֵלַי [o]אָזְנְךָ [p]מְהֵרָה [q]הַצִּילֵנִי [r]הֱיֵה נָצַל
[s]לִי [t]לְצוּר [u]מָעוֹז [v]לְבֵית [w]מְצוּדוֹת עָזַז צוּד
[x]לְהוֹשִׁיעֵנִי׃ [y]כִּי [z]סַלְעִי [a]וּמְצוּדָתִי יָשַׁע
[b]אָתָּה [c]וּלְמַעַן [d]שִׁמְךָ [e]תַּנְחֵנִי יָ נָחָה
[f]וְתְנַהֲלֵנִי׃ [g]תּוֹצִיאֵנִי [h]מֵרֶשֶׁת [i]זוּ טָמַן הָלַךְ יָצָא
[k]טָמְנוּ [l]לִי [m]כִּי [n]אַתָּה [o]מָעוּזִּי׃ [p]בְּיָדְךָ
[q]אַפְקִיד [r]רוּחִי [s]פָּדִיתָה [t]אוֹתִי פָּקַד פָּדָה
[u]יְהוָה [v]אֵל [w]אֱמֶת׃ [x]שָׂנֵאתָ [y]הַשֹּׁמְרִים שָׁמַר
[z]הַבְלֵי [a]שָׁוְא [b]וַאֲנִי [c]אֶל [d]יְהוָה
[e]בָּטָחְתִּי׃ [f]אָגִילָה [g]וְאֶשְׂמְחָה גִּיל שָׂמַח
[h]אֲשֶׁר [i]רָאִיתָ [k]אֶת [l]עָנְיִי רָאָה עָנָה
[m]יָדַעְתָּ [n]בְצָרוֹת [o]נַפְשִׁי׃ [p]וְלֹא צוּר
[q]הִסְגַּרְתָּנִי [r]בְּיַד [s]אוֹיֵב [t]הֶעֱמַדְתָּ סָגַר אָיַב
[u]בַּמֶּרְחָב [v]רַגְלָי׃ [w]חָנֵּנִי [x]יְהוָה [y]כִּי צוּר
[z]צַר [a]לִי [b]עָשְׁשָׁה [c]בְכַעַס [d]עֵינִי עָשַׁשׁ
[e]נַפְשִׁי [f]וּבִטְנִי׃ [g]כִּי [h]כָלוּ [i]בְיָגוֹן כָּלָה חָיָה
[k]חַיַּי [l]וּשְׁנוֹתַי [m]בַּאֲנָחָה [n]כָּשַׁל חָיָה שָׁנָה
[o]בַּעֲוֹנִי [p]כֹחִי [q]וַעֲצָמַי [r]עָשְׁשׁוּ׃ עָוֹן
[s]מִכָּל [t]צוֹרְרַי [u]הָיִיתִי [v]חֶרְפָּה [w]וְלִשְׁכֵנַי צוּר הָיָה
[x]מְאֹד [y]וּפַחַד [z]לִמְיֻדָּעָי [a]רֹאַי [b]בַּחוּץ יָדַע רָאָה
[c]נָדְדוּ [d]מִמֶּנִּי׃ [e]נִשְׁתַּכַּחְתִּי [f]כְּמֵת שָׁכַח מוּת
[g]כְּלֵב [h]הָיִיתִי [i]כְּלִי [k]אוֹבֵד׃ [l]כִּי כָּלָה אָבַד
[m]שָׁמַעְתִּי [n]דִּבַּת [o]רַבִּים [p]מָגוֹר [q]מִסָּבִיב גּוּר
[r]בְּהִוָּסְדָם [s]יַחַד [t]עָלַי [u]לָקַחַת [v]נַפְשִׁי סָגַן יָסַד
[w]זָמָמוּ׃ [x]וַאֲנִי [y]עָלֶיךָ [z]בָּטַחְתִּי [a]יְהוָה
[b]אָמַרְתִּי [c]אֱלֹהַי [d]אָתָּה׃ [e]בְּיָדֶךָ
[f]עִתֹּתָי [g]הַצִּילֵנִי [h]מִיַּד [i]אֹיְבַי [k]וְרֹדְפָי נָצַל

Trãſla.B.Vie.

[a]nũquid confitebitur tibi [b]puluis aut [c]ānũciabit [d]veritatẽ tuam? [e]Audi [f]dñe [g]& miſerer mei: [h]dñe [i]eſto [k]adiutorium [l]meum. [m]Cõuertiſti [n]plãctũ meũ [o]in chorum [p]mihi: [q]ſoluiſti [r]ſaccũ meũ [s]& accinxiſti me [t]letícia. [u]Vt laudet te [x]gloria [y]& non [z]taceat: [a] domine [b]deus meus [c]in ſempiternum [d]confitebor tibi.

[a]Victori [b]pſalmus [c]dauid. 31.

[a]IN te [b]dñe [c]ſperaui [d]nõ [e]confundar [f]in eternũ: [g]in iuſticia tua [h]ſalua me. [i]Inclina [k]ad me [l]aurẽ tuã [m]velociter [n]libera me: [o]eſto [p]mihi [q]in lapidem [r]fortiſſimum & [s]in domum [t]munitam [u]vt ſalues me. [v]Quia [w]petra mea [x]& mũitio mea [y]tu es: [z]& propter [a]nomen tuum [b]dux meus eris [c]& enutries me. [d]Educes me [e]de reti [f]quod [g]abſconderunt [h]mihi: [i]quia [k]tu [l]fortitudo mea es. [m]In mãu tua [n]commendo [o]ſpiritum meum: [p]redemiſti [q]me [r]domine [s]deus [t]veritatis. [u]Odiſti [x]cuſtodientes [y]vanitates [z]fruſtra: [a]ego autem [b]in [c]domino [d]confiſus ſum. [e]Exultabo [f]& letabor [g]in miſericordia tua: [h]quoniam [i]vidiſti [k]afflictionem meam: [l]cognouiſti [m]tribulationem [n]anime mee. [o]Et non [p]concluſiſti me [q]in manu [r]inimici: [s]ſtatuiſti [t]in latitudine [u]pedes meos. [v]Miſerere mei [w]domine [x]quoniam [y]tribulor: [z]caligauit [a]in furore [b]oculus meus [c]anima mea [d]& venter meus. [e]Quia [f]conſumpte ſunt [g]in merore [h]vite mee [i]& anni mei [k]in gemitu: [l]infirmata eſt [m]in iniquitate [n]virtus mea: [o]& ossa mea [p]contabuerunt. [q]Apud omnes [r]hoſtes meos [s]factus ſum [t]opprobrium [u]& vicinis meis [v]nimis [w]& timor [x]notis meis: [y]qui videbãt me [z]in plateis [a]fugiebant [b]a me. [c]Obliuioni tradit [d]ſum [e]quaſi mortuus [f]a corde: [g]factus ſũ [h]q̃ſi vas [i]perditũ. [k]Audiui [l]enim [m]opprobriũ [n]multorũ [o]congregationem [p]in circuitu: [q]cũ inirẽt cõſiliũ [r]aduerſũ me: [s]vt auferrẽt [t]aĩam meã [u]cogitauerunt. [v]Ego autẽ [w]in te ſperaui [x]domine: [y]dixi [z]deus meus es [a]tu. [b]In manu tua [c]tpa mea: [d]libera me [e]de manu [f]inimicorũ meorũ

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς; ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν
Nũquid cõfitebit tibi puluis? aut ānũciabit veritatẽ
σου; Ἤκουσε κύριος καὶ ἐλέησέ με, κύριος ἐγενήθη βοηθός
tuam? Audiuit dñs & miſertus eſt mei: dñs factus eſt adiutor
μου. Ἐστράφης τὸν κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, διέρρηξας
meus. Cõuertiſti plãctũ meũ in gaudiũ mihi: cõſcidiſti
σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην. Ὅπως
ſaccũ meũ: & circũdediſti me leticia. Vt
ᾄσῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ, κύριε ὁ θεός
cãtet tibi gl̃ia mea: & nõ cõpũgar: dñe deus
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.
meus in eternũ cõfitebor tibi.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. ἐκστάσεως. λ΄.
In finẽ pſalmus dauid. pro extaſi. 30.

ΕΠὶ σοὶ κύριε ἤλπισα μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα
IN te dñe ſperaui nõ cõfundar in eternũ: in
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με. Κλῖνον
iuſtitia tua libera me & eripe me. Inclina
πρός με τὸ οὖς σου, τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαί με. Γενοῦ
ad me aurẽ tuã: accelera vt eruas me. Eſto
μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν, καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ
mihi in deũ ptectorẽ: & in domũ refugij
σῶσαί με. Ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου
vt ſaluũ me facias. Q̃m fortitudo mea & refugiũ meũ
εἶ σύ, καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὁδηγήσεις με καὶ θρέψεις με. Ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης ἧς ἔκρυψάν
tries me. Educes me de laqueo hoc quẽ abſcõderũt
μοι, ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε, εἰς χεῖράς
mihi: q̃m tu es protector meus dñe in manus
σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Ἐλυτρώσω με κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. Ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας
tuas cõmẽdabo ſpũs meũ. Redemiſti me do
mine deus veritatis. Odiſti obſeruãtes
ματαιότητας διακενῆς. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα,
vanitates ſupuacue. Ego ãt in dño ſpaui:
ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. Ὅτι
exultabo & letabor in miſericordia tua. Q̃m
εἶδες τὴν ταπείνωσίν μου, ἔσωσας ἐκ τῶν ἀνάγκων
reſperiſti in humilitatẽ meã: ſaluaſti de neceſſitatibus aĩas meã. Et nõ cõcluſiſti me in manus
ἐχθρῶν, ἔστησας ἐν εὐρυχώρῳ τοὺς πόδας μου. Ἐλέησόν
inimicorũ: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos. Miſerere
με κύριε, ὅτι θλίβομαι. Ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός
mei dñe: q̃m tribulor. cõturbatus ẽ in ira oculus
μου κύριε, ἡ ψυχή μου καὶ ἡ γαστήρ μου. Ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ ἡ ζωή μου, καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς. Ἠσθένησεν
meus: aĩa mea & vẽter meus. Q̃m defecit in dolore vita mea: & ãni mei in gemitibus. Infirmata ẽ
ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν.
in pauptate virtus mea: & oſſa mea cõturbata ſũt.

Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος, καὶ
Sup oẽs inimicos meos factus ſũ opp̃briũ: & vicinis meis valde: & timor notis
τοῖς γείτοσί μου σφόδρα, καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς
meis. Q̃ui videbãt me foras fugerũt a me: obliuioni
μου. Οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ, ἐπελήσθην ὡς νεκρὸς ἀπὸ καρδίας. Ἐγενήθην ὡσεὶ σκεῦος
datus ſũ tãq̃ mortuus a corde. Factus ſũ tãq̃ vas
ἀπολωλός, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων
perditũ: q̃m audiui vituperationẽ multorũ cõmorãtiũ Hiere. 21.
κυκλόθεν. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ,
incircuitu. In eo dũ cõuentrẽt ſpl̃ ſimul aduerſũ me:
τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο. Ἐγὼ δὲ
accipere aĩaz meã cõſiliati ſũt. Ego ãt
ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα. εἶπα, σὺ εἶ ὁ θεός μου, ἐν ταῖς
in te dñe ſpaui. dixi: tu es deus meus: in
χερσί σου οἱ κλῆροί μου. Ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου,
manibus tuis ſortes mee. Eripe me de manu inimicoꝝ meoꝝ:

ro.

t ꝛa psequntibus me. Illustra facie
καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με. Ἐπίφαγον τὸ πρόσωπόν
tuā sup seruū tuū. saluū fac me in mia tua: do
σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου. σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου, κύ=
mine nō cōfundar qm̄ inuocaui te. Erubescāt
ριε μὴ καταισχυνθείην ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε. Αἰσχυνθείησαν
impij t deducātur in infernū. Muta fiāt
ἀσεβεῖς καὶ καταχθείησαν εἰς ᾅδου. Ἀλαλα γενηθήτω τὰ
labia dolosa: q̄ loquūtur aduersū iustū iniq̄tatē in
χείλη τὰ δόλια, τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν ἐν
supbia t cōtēptu. Quā magna multitudo
ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς
dulcedinis tue dñe: q̄ abscōdisti timētibus te.
χρηστότητός σου κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε.
Perfecisti eis q̄ sperāt in te: in ꝛspectu filioꝝ
Ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ, ἐναντίον τῶν υἱῶν
hoīuz. Abscōdes eos in abscōdito
τῶν ἀνθρώπων. Κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ
faciei tue a ꝛturbatiōe hoīuz. Protegeꝭ
προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων. Σκεπάσεις
eos in tabnaculo a cōtradictiōe linguaꝝ. Bñedictus domi
αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν. Εὐλογητὸς κύρι=
nus: qm̄ mirificauit miaz suā in ciuitate munita.
ος, ὅτι ἐθαυμάσωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.
Ego āt dixi in excessu mētis mee: ꝓiectus sū a fa
Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, ἀπερρίμμαι ἀπὸ προσώ=
cie oculoꝝ tuoꝝ. Propter hoc exaudisti vo
που τῶν ὀφθαλμῶν σου. Διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φω=
cē oronis mee dū clamarē ad te. Dili
νῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ. Αγα=
gite dñz oēs scti eius: qm̄ veritates
πήσατε τὸν κύριον πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, ὅτι ἀληθείας
requirit dñs: t retribuit abūdāter faciē=
ἐκζητεῖ κύριος, καὶ ἀνταποδίδωσι τοῖς περισσῶς ποιοῦ
tib⁹ supbiā. Viriliter agite t cōfortetur cor
σιν ὑπερηφανίαν. Ανδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία
vēm oēs q̄ spatis in dñio.
ὑμῶν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

ꝓsalmus dō intellectus. 31.
Ψαλμὸς τῷ Δαὸ συνέσεως. λά.

Beati quoꝝ remisse sūt iniq̄tates: t quoꝝ tecta
Μακάριοι ὧν ἀφείθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφ
sunt peccata. Beatus vir: cui nō iputabit dñs
θησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνήρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος
pctū: neq; est in ore eius dol⁹. Qm̄ ta
ἁμαρτίαν, οὗ δέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. Οτι ἐσί=
cui: inueteraueꝛ ossa mea: dū clamarē tota
γησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην
die. Qm̄ die ac nocte grauata ē sup me man⁹
τὴν ἡμέραν. Οτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χείρ
tua: cōuersus sū in erumnā: dū cōfingit mihi
σου, ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν, ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι ἄ=
spina. Delictū meū cognitū feci: t iniustitiā
κανθαν. Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν
meā nō abscōdi. Dixi cōfitebor aduersū me iniu
μου οὐκ ἐκάλυψα. Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνο
stitiā meā dño: t tu remisisti impietatē
μίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς
cordis mei. ꝓro hac orabit ad te oīs sā=
καρδίας μου. Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρός σε πᾶς ὅ=
ctus in tpe oportuno. Verūtā in diluuio aquaꝝ
σιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ. Πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων
multaꝝ ad eū nō approximabūt. Tu meū es refugiū a
πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. Σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ
tribulatiōe q̄ circūdedit me: exultatio mea e=
θλίψεως τῆς περιεχούσης με, ὁ ἀγαλλίαμά μου λύ=
rue me a circūdātib⁹ me. Intellectū tibi dabo
τρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με. Συνετιῶ σε
t instruā te in via hac qua gradieris: firmabo
καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ πορεύσῃ, ἐπιστηριῶ
sup te oculos meos. Nolite
ἐπὶ σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. Μὴ

ᵛ& ꝑsequētiū me. ʳOstē de ˢfacie tuā ᵗsup ᵘ seruū tuū: ˣsalua me ʸin miseri=cordia tua. ᶻDomine ᵃ ne ᵇconfundar ᶜquia ᵈinuo=cauī te: ᵉconfundantur ᶠimpiī ᵍtaceant ʰin infer no. ⁱMuta fiant ∞∞∞∞∞ ᵏlabia ˡmendacii: ᵐ q̄ lo=quuntur ⁿcontra ᵒiustum ᵖdura ᵠin supbia ʳ & des=pectōe. ˢQuā ᵗmlta ē ᵘbo nitas tua ˣquā ʸ abscōdi=sti ᶻtimentibus te: ᵃopat ᵇ es ᶜsperātibus ᵈin te ᵉ i cō=spectu ᶠfiliorū ᵍhominū. ʰAbscōdes eos ⁱin pro=tectiōe ᵏvultus tui ˡa du=ricia ᵐviri: ⁿ abscōdes eos ᵒin vmbra ᵖa cōtradictio ne ᵠlinguarū. ʳ Bñdictus ˢdñs ᵗqui ᵘ mirabile fecit ˣmīam suam ʸmihi ᶻin ci=uitate ᵃmunita. ᵇEgo ∞ ᶜdixi ᵈin stupore meo ᵉ p=iectus sum ᶠ a conspectu ᵍoculorū tuorū : ʰergo ne ⁱaudisti ᵏvocē ˡdepca=tiōis mee ᵐdū clamarem ⁿad te. ᵒ Diligite ᵖDñm ˣomnes ʳsancti eius: ˢfide les ᵗseruat ᵘdominus: ∞ ᵛ& retribuet his ʷqui ˣ sa=tis ʸoperantur ᶻsupbiam. ᵃCōfortamini ᵇ & robo=retur ᶜcor vrm: ᵈoēs ᵉqui expectatis ᶠdominum.

ᵇEruditio ᵃdauid. 32.

Beatus ᵇcui dimissa ē ᶜiniquitas: & ᵈabscō=ditū est ᵉpctm̄. ᶠBtus ᵍhō ʰcui ⁱnō ʲimputabit ᵏdñs ˡiniquitatem: ᵐnec est ⁿin ſpū eius ᵒdolus. ᵖQuoni am ᵠtacui ʳattrita sūt ˢossa mea ᵗin rugitu meo ᵘto ta ˣdie. ʸDie ᶻenim ᵃac no cte ᵇgrauatur ∞∞∞∞∞∞∞ ᶜsup me ᵈmanus tua: ᵉver satus sum ᶠi miseria mea ᵍcū exarserit ʰestas. ⁱ Sp. ʲPctm̄ meū ᵏ notū faciā tibi : ˡ& iniquitatē meā ᵐnō ⁿabscōdi: ᵒdixi ᵖcōfi=tebor ᵠscelus meū ʳ do=mino: ˢ& tu ᵗdimisisti ∞∞ ᵘiniquitatē ᵛpeccati mei. ʷSemper. ˣ Pro ∞∞∞∞∞∞ ʸhac ᶻorabit ᵃomnis ᵇ mi=sericors ᶜad te ∞∞∞∞∞∞∞ ᵈtempus ᵉinueniens: ᶠvt ᵍcum inundauerint ʰ aq̄ ⁱmulte ʲad illū ᵏnon ˡacce dant. ᵐTu es ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁿprotectio ᵒmea ᵖab hoste ᵠcustodies me: ʳlaus mea ˢsaluans ᵗcircūdabis me, ᵘSemper. ˣDocebo te ∞ ʸ& monstrabo tibi ᶻ viā per ᵃquam ᵇambules: ∞∞∞ ᶜcogitabo ᵈde te ᵉoculo meo. ᶠ Nolite ∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵇEruditio ᵃdauid. 32.

Beatus ᵇcui dimissa ē ᶜiniquitas: & ᵈabscō=ditū est ᵉpctm̄. ᶠBtus ᵍhō ʰcui ⁱnō ʲimputabit ᵏdñs ˡiniquitatem: ᵐnec est ⁿin ſpū eius ᵒdolus. ᵖQuoni am ᵠtacui ʳattrita sūt ˢossa mea ᵗin rugitu meo ᵘto ta ˣdie. ʸDie ᶻenim ᵃac no cte ᵇgrauatur ∞∞∞∞∞∞∞ ᶜsup me ᵈmanus tua: ᵉver satus sum ᶠi miseria mea ᵍcū exarserit ʰestas. ⁱ Sp. ʲPctm̄ meū ᵏ notū faciā tibi : ˡ& iniquitatē meā ᵐnō ⁿabscōdi: ᵒdixi ᵖcōfi=tebor ᵠscelus meū ʳ do=mino: ˢ& tu ᵗdimisisti ∞∞ ᵘiniquitatē ᵛpeccati mei. ʷSemper. ˣ Pro ∞∞∞∞∞∞ ʸhac ᶻorabit ᵃomnis ᵇ mi=sericors ᶜad te ∞∞∞∞∞∞∞ ᵈtempus ᵉinueniens: ᶠvt ᵍcum inundauerint ʰ aq̄ ⁱmulte ʲad illū ᵏnon ˡacce dant. ᵐTu es ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁿprotectio ᵒmea ᵖab hoste ᵠcustodies me: ʳlaus mea ˢsaluans ᵗcircūdabis me, ᵘSemper. ˣDocebo te ∞ ʸ& monstrabo tibi ᶻ viā per ᵃquam ᵇambules: ∞∞∞ ᶜcogitabo ᵈde te ᵉoculo meo. ᶠ Nolite ∞∞∞∞∞∞∞∞

ᵃאוֹד	וּמֵרִדָּפַי׃	ᵍהַאִירָה פָּנֶיךָ עַל־עַבְדֶּךָ
ᶜיֵשַׁע	הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ׃	ᶜיְהוָה אַל
ᵍפוש	אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבֹשׁוּ	
ᵐהֲמֹם	רְשָׁעִים יִדְמוּ לִשְׁאוֹל׃	תֵּאָלַמְנָה
ᵖשְׂפָתֵי	שֶׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק	
ᵃנְאָה	עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז׃	מָה רַב טוּבְךָ
ᶜאֲשֶׁר	צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ	
ᵍלַחְסִים	בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם׃	
ᵍתַּסְתִּירֵם	בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרְכְסֵי	
ᵍאִישׁ	תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב	
ᵍלְשֹׁנוֹת׃	בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא	
ᵍחַסְדּוֹ	לִי בְּעִיר מָצוֹר׃ וַאֲנִי	
ᵍאָמַרְתִּי	בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד	
עֵינֶיךָ	אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי	
בְּשַׁוְּעִי	אֵלֶיךָ׃ אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה	
כָּל	חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה	
וּמְשַׁלֵּם	עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גַאֲוָה׃	
חִזְקוּ	וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל	
לִדָוִד	מַשְׂכִּיל׃	xxxii.
אַשְׁרֵי	נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃	
אַשְׁרֵי	אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה	
לוֹ	עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃ כִּי	
הֶחֱרַשְׁתִּי	בָלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל	
הַיּוֹם׃	כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד	
עָלַי	יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי	
סֶלָה׃	אוֹדִיעֲךָ חַטָּאתִי	
וַעֲוֹנִי	לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי	
עַלִי	פְּשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ	
עֲוֹן	חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל־	
זֹאת	יִתְפַּלֵל כָּל חָסִיד	
לְעֵת	מְצוֹא רַק לְשֶׁטֶף מַיִם	
רַבִּים	אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃ אַתָּה	
סֵתֶר	לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי	
פַּלֵּט	תְסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ	
וְאוֹרְךָ	בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ	
אִיעֲצָה	עָלֶיךָ עֵינִי׃ אַל	

ᵃאוֹד	וּמֵרִדָּפַי׃	ᵍהַאִירָה פָּנֶיךָ עַל־עַבְדֶּךָ
ᶜיֵשַׁע	הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ׃	ᶜיְהוָה אַל
ᵍפוש	אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבֹשׁוּ	
ᵐהֲמֹם	רְשָׁעִים יִדְמוּ לִשְׁאוֹל׃	תֵּאָלַמְנָה
ᵖשְׂפָתֵי	שֶׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק	
ᵃנְאָה	עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז׃	מָה רַב טוּבְךָ
ᶜאֲשֶׁר	צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ	
ᵍלַחְסִים	בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם׃	
ᵍתַּסְתִּירֵם	בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרְכְסֵי	
ᵍאִישׁ	תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב	
ᵍלְשֹׁנוֹת׃	בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא	
ᵍחַסְדּוֹ	לִי בְּעִיר מָצוֹר׃ וַאֲנִי	
ᵍאָמַרְתִּי	בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד	
עֵינֶיךָ	אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי	
בְּשַׁוְּעִי	אֵלֶיךָ׃ אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה	
כָּל	חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה	
וּמְשַׁלֵּם	עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גַאֲוָה׃	
חִזְקוּ	וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל	
לִדָוִד	מַשְׂכִּיל׃	xxxii.
אַשְׁרֵי	נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃	
אַשְׁרֵי	אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה	
לוֹ	עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃ כִּי	
הֶחֱרַשְׁתִּי	בָלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל	
הַיּוֹם׃	כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד	
עָלַי	יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי	
סֶלָה׃	אוֹדִיעֲךָ חַטָּאתִי	
וַעֲוֹנִי	לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי	
עַלִי	פְּשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ	
עֲוֹן	חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל־	
זֹאת	יִתְפַּלֵל כָּל חָסִיד	
לְעֵת	מְצוֹא רַק לְשֶׁטֶף מַיִם	
רַבִּים	אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃ אַתָּה	
סֵתֶר	לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי	
פַּלֵּט	תְסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ	
וְאוֹרְךָ	בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ	
אִיעֲצָה	עָלֶיךָ עֵינִי׃ אַל	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he. Tex.heb.ps.xxxiii. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

יְתֹרִיו׃ נִכְסוֹס כְּפֶרֶד אֵין הַבִּין׃ הַיַּ֣נִּין
"בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לְבִלּוֹם בַּל קָרֹב
אֵלֶיךָ׃ רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע
וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ׃
שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים
וְהָרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃

xxxiii.

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים
נָאוָה תְהִלָּה׃ הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר
בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ׃ שִׁירוּ לוֹ
שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה׃
כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ
בֶּאֱמוּנָה׃ אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט
חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ׃ בִּדְבַר
יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל
צְבָאָם׃ כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן
בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת׃ יִירְאוּ מֵיְהוָה
כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי
תֵבֵל׃ כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא
צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃ יְהוָה הֵפִיר עֲצַת
גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃
עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת
לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר׃ אַשְׁרֵי הַגּוֹי
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר
לְנַחֲלָה לוֹ׃ מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה
רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם׃ מִמְּכוֹן
שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל
מַעֲשֵׂיהֶם׃ אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב
חַיִל גִּבּוֹר לֹא יְנֻצָּל בְּרָב כֹּחַ׃
שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ
לֹא יְמַלֵּט׃ הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל
יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ לְהַצִּיל
מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב׃
נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ
הוּא׃ כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם
קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃ יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה

fierí sicut equus & mulus quibus nō ẽ intellectus: in camo & freno maxillas eorũ cõstrige qui nõ accedũt ad te.
Multi dolores impii: cõfidẽtẽ aũt in dño misericordia circundabit.
Letamini in dño & exultate iusti: & laudate eum omnes recti corde.

xxxiii.

Audate iusti dominum: rectos decet laudatio. Cõfitemini dño in cithara: in psalterio decachordo cãtate ei. Cantate ei canticum nouum: diligenter psallite ei in iubilo.
Quia rectũ est verbum dñi: & omne opus eius in fide. Diligit iusticiam & iudicium: misericordia dñi plena est terra.
Verbo dñi celi firmati sunt: & spũ oris eius omnis ornatus eorũ. Cõgregans quasi in vtrẽ aquas maris: ponẽs in thesauris abyssos. Timeat dominũ omnis terra: ipsum formidẽt vniuersi habitatores orbis.
Quia ipse dixit & factus est: ipso precipiente stetit.
Dominus absoluit cõsilia gentiũ: irritas facit cogitationes populorum.
Consiliũ aũt dñi stabit in eternum: cogitationes cordis eius in gñatione & gñationẽ.
Btã gens cuius est dñs deus eius: populus quem elegit in hereditatẽ sibi.
De celo respexit dominus: vidit oẽs filios adam.
De firmissimo habitaculo suo respexit super oẽs q̃ habitant terã.
Qui finxit singillatim corda eorũ: q̃ intelligit omnia opera eorũ.
Non saluatur rex in multitudine exercitus: nec fortis liberabitur in multitudine virtutis.
Fallax equus ad salutẽ: & in multitudine roboris sui nõ saluabitur.
Ecce ocli dñi sup timẽtes eũ: & expectates mĩam eius.
Vt eruat de morte aias eorũ: & viuificet eos in fame.
Aia nr̃a expectauit dñm: auxilium nr̃m & clypeus nr̃ ẽ.
In ipo ei letabitur cor nr̃m: & in noie sctõ eius speramus.
Sit mia tua dñe

fieri sicut equus & mulus: q̃b nõ est intellect. In camo & freno maxillas eox cõstrige: q̃ nõ approximãt ad te. Multa flagella pctõris: sperãtẽ aũt in dño mia circũdabit. Letamini in dño & exultate iusti: & gloziamini oẽs recti corde.

Psalmus dauid: sine titulo apũ hebreos. xx.

Exultate iusti in dño: rectos decet collaudatio. Cõfitemini dño in citharam: in psalterio decachordo psallite illi. Cãtate ei cãticũ nouũ: bene psallite ei in vociferatiõe. Quia rectũ verbũ dñi: & omnia opa eius in fide. Diligit misericordiã & iuditiũ dñs: mia dñi plena est terra. Verbo dñi celi firmati sũt: & spũ oris eius omnis ornatus eorũ. Cõgregans sicut vtrẽ aquas maris: ponẽs in thesauris abyssos: Timeat dñm oĩs inhabitãtes orbẽ. Quia ipe dixit & facta sũt: ipe mãdauit & creata sũt. Dñs dissipat cõsilia gẽtiũ: reprobat aũt cogitationes pplox: & reprobat cõsilia pncipũ. Cõsiliũ aũt dñi in eternũ manet: cogitatiões cordis eius in gñatione & gñationẽ. Beata gẽs cuius est dominus deus eius: pplus quẽ elegit in hereditatẽ sibi. De celo respexit dñs: vidit oẽs filios hominũ. De pparato habitaculo suo respexit sup oẽs q̃ habitant terã. Qui finxit sigillatim corda eox: q̃ intelligit oia opa eox. Nõ saluat rex p multã virtutẽ: & gigas nõ saluabit in multitudine virtutis sue. Fallax equus ad salutẽ: & in abũdãtia aũt virtutis sue nõ saluabit. Ecce ocli dñi sup timẽtes eũ: sperãtes sup mĩaz eius: Vt eruat a morte aias eox: & alat eos in fame: Anima nr̃a sustinebit dominũ: qm̃ adiutor & protector nr̃ est. Quia in eo letabitur cor nr̃z: & in nomine scto eius speramus. Fiat

Infra 148. Judit. 16.

Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ, τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ, Ἄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινόν, καλῶς ψάλατε αὐτῷ ἐν ἀλαλαγμῷ. Ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ κυρίου, καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει. Ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν ὁ κύριος, τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ. Τῷ λόγῳ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. Συνάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης, τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους: Φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην. Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν. Κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων. Ἡ δὲ βουλὴ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει, λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ, λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυτῷ. Ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, εἶδε πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. Ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, Ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ, Ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομενεῖ τὸν κύριον: ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν. Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφραγήσεται ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν. Γένοιτο

dñe mia tua ſup nos: quēadmodū ſperauimus in te.
κύριε ὁ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.
Pſalmus dauid: qñ mutauit os ſuū
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
cora abimelech & eiecit eū & abiit. xxxiv.
ἐναντίον Ἀβιμέλεχ καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν. λγ'
Benedicā dñm in oñi tpe: ſemp
Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, διαπαντὸς ἡ
laus eius in ore meo. In dño laudabit
αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. Ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεθήσε
aīa mea: audiāt māſueti & letētur.
ται ἡ ψυχή μου, ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφραν θήτωσαν.
Magnificate dñm mecū: & exaltemus no
Μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοί, καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνο
mē eius in idipm. Exquiſiui dñm: & exaudi
μα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκου
uit me: & ex oīb⁹ tribulatiōib⁹ meis eripuit me. Ac
σέ μου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεών μου ἐῤῥύσατό με. Προ
cedite ad eū & illuminamini: & facies
σέλθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ πρόσωπα
ve nō cōfundētur. Iſte paup clama
ὑμῶν οὐμὴ καταισχυνθῇ. Οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκρα
uit: & dñs exaudiuit eū: & ex oīb⁹ tribu
ξε, καὶ ὁ κύριος ἐισήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλί
latiōibus eius ſaluauit eū. Caſtrametabit āgel⁹ domi
ψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν. Παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρί
ni i circuitu timētiū eū: & eripiet eos.
ου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς.
Guſtate & videte: qñ ſuauis dñs. beatus vir:
Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. μακάριος ἀνήρ,
qui ſperat in eo. Timete dñm oēs ſan
ctⁱ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Πλού
tes egueruīt & eſurierūt: inquirētes āt do
σιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύ
minū: nō minuent oñi bono. Venite fi
ριον, οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ. Δεῦτε τέκ
lij audite me: timorē dñi docebo vos. Quis ē ho
να ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. Τίς ἐστιν ἄνθρω
mo qui vult vitā diligēs dies videre bonos? Prohibe
πος ὁ θέλων ζωὴν ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; Παῦσον τὴν
linguā tuā a malo: & labia tua ne loquātur
γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι
dolū. Diuerte a malo: & fac bonū: inq
δόλον. Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτη
re pacē & pſequere eā. Oculi dñi ſup iu
σον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν. Ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαί
ſtos: & aures eius in preces eorū. Vultus āt dñi
ους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. Πρόσωπον δὲ κυρίου
ſup facientes mala: vt pdat de terra memoriā eo
ἐπὶ ποιοῦντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐ
rū. Clamauerūt iuſti: & dñs exaudiuit eos:
τῶν. Ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος ἐισήκουσεν αὐτῶν,
& ex oībus tribulatiōibus eorū liberauit eos.
καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐῤῥύσατο αὐτούς. Ἐγγὺς
dñs iis q tribulato ſūt corde: & humi
κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν, καὶ τοὺς ταπει
les ſpū ſaluabit. Multe tribulatiōes iuſtorū: &
νοὺς τῷ πνεύματι σώσει. Πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ
de oībus iis liberabit eos dñs. Cuſtodit dñs oſa
ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κς'. Φυλάσσει κς' πάντα
oſſa eorū: vnū ex iis nō cōteret: Mors pec
τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται. Θάνατος ἁμαρ
catorū peſſima: & q oderūt iuſtū delin
τωλῶν πονηρός, καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσου
quēt. Redimet dñs aīas ſeruorū ſuorū: & nō delin
σι. Λυτρώσεται κς' ψυχὰς δούλων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ πλημμελή
quēt oēs qui ſperāt in eo. Pſalmus dauid. xxxiv.
σουσι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, λδ'
Iudica dñe nocētes me: expugna
Δίκασον κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον τοὺς

Infra 148. Iudit. 16.

1. Pe. 3. b.

Infra. 36.

Heb. 4. b.

"ſuper nos: ˣſicut ʳexpectauimus ˢin te.
ᵃDauid: ᵇqñ mutauit ᵒ os ſuū ᶜcorā ᵈabimelech ᵍ& eiecit eum ᵇ& abiit. 34.
Benedicā ᵈdñm ᵐin oī ᵐtpe: ᵒſp ᵖlaus eius ᵍ in ore meo. ʳIn dño ᵃlaudabitur ʳanima mea: "audient ʳmites ʳ& letabuntur.
ˢMagnificate ᵃ dominū ᵇmecum: ᶜ& exaltabimus ᵒnomen eius ᶜ pariter. ᶠQueſiui ᵇdominum ᶠ& exaudiuit me: ᵏ & de omnibus ˡangustiis meis ᵐliberauit me. "Reſpicite ᵒad eum ᵖ& cōfluite: ᵍ& vultus veſtri ʳnon ᵒerubeſcent. ᵗHic "pauper ˣclamauit: ʳ& dominus ˢexaudiuit: ᵃ& de oībus ᵇtribulatiōibus eius ᶜſaluauit eū. ᵒ Circūdat ᵉangelus ᶠdomini ᵍ in gyro ᵇtimentes eum: ˡ& eruet eos. ᵏ Guſtate ˡ& videte ᵐqm ⁿbonus ᵒdñs: ᵖbtūs ᵍvir qui ʳſperat ˢin eo. ᶠTimete ˣdominum ʸ ſancti eius: ᶻquoniam ᵃnon eſt ᵇinopia ᶜtimētibus eum. ᵈ Leones ᶜindiguerunt ᶠ& eſurierunt: ᵍquerentibus āt ᵇdñm ⁱnon ᵏdeerit ˡoē ᵐbonū. "Venite ᵒ filii ᵖaudite ᵍme: ʳtimorē ᵉdñi ˢdocebo vos. " Quis eſt ˣvir ʳqui velit ᶻvitam: ᵃdiligens ᵇdies ᶜvidere ᵈ bonos? ᶜ Cuſtodi ˡlinguam tuam ᵍa malo: ᵇ & labia tua ⁱne loquantur ᵏdolū. ˡRecede ᵐa malo " & fac ᶜbonum: ᵖquere ᵍpacem ʳ& perſequere eam. ᵉ Oculi ᶜdomini " ad ˣiuſtos: ʳ& aures eius ˢad ᵃ clamores eorum. ᵇ Vultus autem ᶜdomini ᵈſuper facientes ᵉmala: ᶠvt pdat ᵍde terra ᵇmemoriā eorū. ˡClamauerūt ᵏ& dñs ˡ exaudiuit: ᵐ& ex oībus "tribulatiōibus eo ˣ ᶜliberauit eos. ᶠIuxta eſt ᵍdñs ʳcōtristis ˢ corde: ᵗ& " cōfractos ˣſpiritu ʳſaluabit. ᵗ Multe ᵃtribulationes ᵇ iuſti: ᶜ& ex oībus illis ᵈ liberabit eū ᶜ dñs. ᶠ Cuſtodit dñs ᵍoīa ʰossa eius: ˡvnū ᵏex eis ˡnō ᵐcōfrigetur. "Interficiet ᵉimpium ᵖmalitia: ᵍ& odientes ʳiuſtū ᵍculpabuntur. ᶠRedimet " dñs ˣaīas ʸ ſeruorum ſuorū: ᶻ& non ᵃpeccabunt ᵇ oēs ᶜſperantes ᵈin eo.
ᵃDauid. 35.
Vdica ᶜdñe ᶜaduerſarios meos: ᶠpugna

עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ xxxiiii.
לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְנָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃
אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃
תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי בַּיהוָה תִּשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃
גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃
דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃
נִבְּטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ׃
זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃
חֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃
טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי גֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ׃
יְראוּ אֶת יְהוָה קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃
כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל טוּב׃
לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם׃
מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים
נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה׃
סוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ׃
עֵינֵי יְהוָה אֶל צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְּעָתָם׃
פְּנֵי יְהוָה בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃
צָעֲקוּ וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם׃
קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃
רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהוָה׃
שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה׃
תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃
פֹּדֶה יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחֹסִים בּוֹ׃ xxxv.
לְדָוִד
רִיבָה יְהוָה אֶת יְרִיבָי לְחַם אֶת

"lerā ſuā a malo: & labia tua ne loquātur
dolū. "Diuerte a malo: & fac bonū: inq
re pacē & pſequere eā. Oculi dñi ſup iu
ſtos: & aures eius in preces eorū. Vultus āt dñi
ſup facientes mala: vt pdat de terra memoriā eo
rū. Clamauerūt iuſti: & dñs exaudiuit eos:
& ex oībus tribulatiōibus eorū liberauit eos.
Iuxta eſt dñs cōtristis corde: & " cōfractos
ſpiritu ſaluabit. Multe tribulationes iuſtorū: &
de oībus iis liberabit eos dñs. Cuſtodit dñs oſa
oſſa eius: vnū ex iis nō cōfrigetur. "Interficiet impium malitia:
& odientes iuſtū culpabuntur. Redimet " dñs
aīas ſeruorum ſuorū:
& non peccabunt oēs
ſperantes in eo.
Dauid. xxxv.
Vdica dñe aduerſarios meos: pugna

Universidad de Deusto Biblioteca

לחמי׃ החזק מגן וצנה וקומה
בעזרתי׃ והרק חנית וסגר
לקראת רדפי אמר לנפשי
ישועתך אני׃ יבשו ויכלמו
מבקשי נפשי יסגו אחור ויחפרו
חשבי רעתי׃ יהיו כמץ לפני
רוח ומלאך יהוה דחה׃ יהי
דרכם חשך וחלקלקות ומלאך יהוה
רדפם׃ כי חנם טמנו לי שחת
רשתם חנם חפרו לנפשי׃
תבואהו שואה לא ידע ורשתו
אשר טמן תלכדו בשואה יפל
בה׃ ונפשי תגיל ביהוה תשיש
בישועתו׃ כל עצמתי תאמרנה
יהוה מי כמוך מציל עני מחזק
ממנו ועני ואביון מגזלו׃ יקומון
עדי חמס אשר לא ידעתי
ישאלוני׃ ישלמוני רעה תחת
טובה שכול לנפשי׃ ואני
בחלותם לבושי שק עניתי בצום
נפשי ותפלתי על חיקי תשוב׃
כרע כאח לי התהלכתי כאבל
אם קודר שחותי׃ ובצלעי
שמחו ונאספו נאספו עלי נכים
ולא ידעתי קרעו ולא דמו׃
בחנפי לעגי מעוג חרק עלי
שנימו׃ אדני כמה תראה
השיבה נפשי משואיהם
מכפירים יחידתי׃ אודך בקהל
רב בעם עצום אהללך׃ אל
ישמחו לי איבי שקר שנאי חנם
יקרצו עין׃ כי לא שלום ידברו
ועל רגעי ארץ דברי מרמות
יחשבון׃ וירחיבו עלי פיהם
אמרו האח האח ראתה עינינו׃
ראיתה יהוה אל תחרש אדני

ᵍcōtra ᵇipugnantes me. ᶠApp̄hēde ᵏscutū ˡ & hastā: ᵐ& cōsurge ⁿin adiutoriū meū. ᵒEuagia ᵖ gladiū ᵍ& p̄occupa ʳ ex aduerso ˢ p̄sequentes me: ᵗdic ᵘanime mee ᵛsal⁹ tua ʷego sū. ˣCōfundātur ᵃ& reuereātur ᵇq querunt ᶜanimā meā: ᵈcōuertantur ᵉretrorsum: ᶠ& cōfundātur ᵍqui cogitant ʰ mihi mala. ⁱFiant ᵏsicut puluis ˡante faciē ᵐventi: ⁿ & angelus ᵒdñi ᵖimpellat. ᵍSit ʳvia eorū ˢtenebre ᵗ& lubricū: ᵘ& āgelus ˣdñi ʸp̄seq̄tur eos. ˣQuia ᵃ frustra ᵇabscōderūt ᶜmihi ᵈinsidias ᵉretis sui: ᶠsine cā ᵍfoderūt ʰaīe mee. ⁱVeniat ei ᵏcalamitas quā ˡignorat: ⁿ& rete suū ᵒ qd ᵖabscōdit ᵍcōp̄hendat eū: & ˢcadat ʳī laqueū. ᵘ Aīa āt mea ˣexultabit ʳī dño: ˢletabitur ᵃin salute sua. ᵇOia ᶜossa mea ᵈdicent ᵉdñe ᶠqs ᵍsimilis tui? ʰeruens ⁱinopem ᵏa validiore ˡeo ᵐ& pauperē ⁿ& mendicū ᵒa violento. ᵖ Surgētes ᵍtestes ʳiniqui: ˢque ᵗnesciebam ∞∞∞∞∞∞ ˣinterrogabāt me. ʳRed debant mihi ˢmala ᵃ pro ᵇbono: ᶜsterilitatem ᵈaīe mee. ᵉEgo autem ∞∞∞∞ ᶠcū īfirmarer ab eis ᵍ induebar ʰcilicio: ⁱhumiliabā ᵏin ieiunio ˡaīam meā ᵐ& oratio mea ⁿ in ᵒ sinū meum ᵖ conuertebatur. ᵍQuasi ad amicū ʳ q̄si ad frēm ˢmeū sic ᵗābulabā: ᵘq̄si lugēs ˣmr̄ ʳ tristis sic ˣīcuruabar. ᵃEt ī īfirmitate mea ᵇletabātur ᶜ& cōgregabātur: ᵈcollecti sūt ᵉaduersū me ᶠp̄cutientes ᵍ& nesciebā: ʰscīdētes ᵏ& nō ˡtacētes. ᵐIn simulatiōe ⁿverborū fictorum: ᵖfrēdebāt ᵍcōtra me ʳdētibus suis. ᵃ Dñe ᵗqñ ᵘaspicies: ˣcōuerte ʳaīam meam ˢa calamitatibus suis ᵃa leōibus ᵇsolitariā meā. ᶜCōfitebor tibi ᵈī eccl'ia ᵉgrādi: ʳī ppl'o ᵍforti ʰlaudabo te. ⁱNō ᵏletētur ˡsup me ᵐinimici mei ⁿmēdaces: ᵒodiētes me ᵖ frustra ᵍcōniuētes ʳocl'o. ᵗ Nō ᵘeī ᵘpacē ˣloquūtur: sed ʸī ʳrapina ᵃterre ᵇverba ᶜ fraudulēta ᵈcōcīnāt. ᵉEt dilatauerunt ʳsup me ᵍ os suum: ʰdixerunt ⁱvah ᵏvah ˡvidit ᵐoculus nr̄. ∞∞∞∞∞ ⁿ Vidisti ᵒ domine ᵖne ᵍtaceas: ʳdomine ∞∞∞∞∞

impugnātes me. Appp̄hēde arma ⁊ scutū: ⁊ exurge πολεμοῦντάς με. Επιλαβοῦ ὅπλου καὶ θυρεοῦ, καὶ ἀνάστηθι in adiutoriū meū. Effunde frameā: ⁊ cōclude ad εἰς τὴν βοήθειάν μου. Εκχεον ῥομφαίαν, καὶ σύγκλεισον ἐξεuersus eos q̄ p̄sequūtur me: dic aīe mee sa ναντίας τῶν καταδιωκόντων με, εἶπον τῇ ψυχῇ μου σωτηlus tua sū ego. Cōfundātur ⁊ reuereātur q̄ρία σου εἰμὶ ἐγώ. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζηrētes aīaʒ meā. Auertantur retrorsū: τοῦντες τὴν ψυχήν μου. Αποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω, ⁊ cōfundātur cogitātes mihi mala. Fi καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά. Γενηθήτωant tāq̄ puluis ante faciē vēti: ⁊ angelus dñi σαν ὡσεὶ χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, καὶ ἄγγελος κυρίου coartās eos. Fiat via eoꝝ tenebre ⁊ lu ἐκθλίβων αὐτούς. Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίbricū: ⁊ angelus dñi p̄seq̄ns eos. Qm̄ gra- σθημα, καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς. Οτι δωρεtis abscōderūt mihi interitū laquei sui: supuacue ex p̄brauerūt ἂν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν, μάτην ὠνείδισαν aīam meā. Veniat illi laque⁹: quē ignorat. ⁊ τὴν ψυχήν μου. Ελθέτω αὐτῷ παγίς, ἣν οὐ γινώσκει. καὶ ἡ captio q̄ abscōdit: apprehēdat eū. ⁊ in laqueū ca θήρα ἣν ἔκρυψε, συλλαβέτω αὐτόν. καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσεῖdat in idip̄uʒ. Anima āt mea exultabit in dño: deleται ἐν αὐτῇ. Η δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τερctabit̄ sup salutari suo. Omnia ossa mea dicēt: φθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ. Πάντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσι, dñe dñe quis similis tibi? Eripiēs inopē de manu for- κύριε κύριε τίς ὅμοιός σοι; Ρυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωtioꝝ eius: ⁊ egenū ⁊ paupē a diripiē τέρων αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόν- tib⁹ eū. Surgētes mihi testes iniqui que ignorabā των αὐτόν. Αναστάντες μοι μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον interrogabāt me. Retribuebāt mihi mala p̄ bonis: ⁊ ἠρώτων με. Ανταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ sterilitatē aīe mee. Ego āt cū ip̄i molesti essent ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου. Εγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοὺς παρενοχλεῖν mihi: induebar cilicio. Et humiliabā in ieiunio aīam μοι, ἐνεδυόμην σάκκον. Καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν meā: ⁊ or̄o mea in sinu meo cōuertet. μου, καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται. Quasi p̄ximo q̄si fr̄i nr̄o sic cōplacebā: q̄si lu- Ως πλησίον ὡς ἀδελφῷ ἡμετέρῳ οὕτως εὐηρέστουν, ὡς πενgēs ⁊ cōtristatus sic humiliabar. Et aduersū me θῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. Καὶ κατ' ἐμοῦ letati sunt ⁊ cōuenerūt: cōgregata sūt sup me flagella εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν, συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες ⁊ ignoraui. Dissipati sūt nec cōpuncti: tenta- καὶ οὐκ ἔγνων. Διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν, ἐπείρα- uerūt me subsānauerūt me subsānatiōe frēduerūt sup me σάν με ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμῷ, ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ dētibus suis. Dñe qñ respicies: restitue τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. Κε πότε ἐπόψῃ, ἀποκατάστησον τὴν aīam meā a malignitate eoꝝ: a leonibus ψυχήν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν, ἀπὸ λεόντων τὴν vnicā meā. Cōfitebor tibi in ecclesia ma μονογενῆ μου. Εξομολογήσομαί σοι ἐν ἐκκλησίᾳ πολgna: in ppl'o graui laudabo te. Nō sup̄gaudeāt mihi q̄ λῇ, ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε. Μὴ ἐπιχαρείησάν μοι οἱ aduersantur mihi inique: qui oderūt me gratis: ⁊ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως, οἱ μισοῦντες με δωρεάν, καὶ ānuūt oculis. Qm̄ mihi quidē pacifice loq̄bātur: διανεύοντες ὀφθαλμοῖς. Οτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, ⁊ in tracūdia dolos cogitabāt. Dilatauerūt sup me καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους διελογίζοντο. Επλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ os suū: dixerūt euge euge: viderūt oculi nr̄i. στόμα αὐτῶν, εἶπον εὖγε εὖγε, εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. Vidisti dñe ne sileas: dñe Εἶδες κύριε, μὴ παρασιωπήσῃς, κύριε

Infra. 59.⁊. 69.

1.Joh. 3.d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

ne discedas a me. Exurge dñe t intēde iudicio meo. μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ. Ἐξεγέρθητι καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου, deus meus t dñs meus in causā meā. Judica me dñe fm iu= δός μου καὶ ὁ κύριός μου εἰς τὴν δίκην μου. Κρῖνόν με κύριε κατὰ τὴν δι= stitiā tuā dñe de⁰ meus: t nō supgaudeāt mihi. τὴν δικαιοσύνην σου κύριε ὁ θεός μου, καὶ μὴ ἐπιχαρείησάν μοι. Μηδὲ εἴποι cāt in cordib⁹ suis: Euge euge aie nře: nec di σαν ἐν καρδίαις αὐτῶν, Εὖγε εὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν, μηδὲ εἴποι cāt deuorauimus eū. Erubescāt t reuereātur simul εν κατεπίομεν αὐτόν. Αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα qui gratulātur malis meis. Induantur confusiõe οἱ ἐπιχαίροντες τοῖς κακοῖς μου. Ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην t reuerētia q magna loquūtur sup me. Exul καὶ ἐντροπὴν οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ. Ἀγαλλιά= tent t letentur q volūt iustitiā meā. σθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου. Et dicant semp magnificēt dñs q volūt Καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύριος οἱ θέλοντες pacē serui eius. Et lingua mea meditabit τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ. Καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσει iustitiā tuā: tota die laudē tuā. τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

In finē seruo dñi dauid. 35.
Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυίδ. λέ.

Dixit iniustus vt delinquat in semetipo: nō est Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ, οὐκ ἔστι timor dei añ oculos eius. Quñ dolose egit ī φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Οτι ἐδολώσεν ἐ= cōspectu eius: vt inueniret iniqtatē suā t odiret. ναντίον αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι. Verba oris eius iniqtas t dolus: no Τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος, οὐκ ἠβουλή= luit intelligere vt bñ ageret. Iniqtatē meditatus est in cu θη συνιέναι τοῦ ἀγαθύνειν. Ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοί bili suo: astitit oi vie nō bone: malitiā āt nō o= της αὐτοῦ, πᾶσαν οὐκ ἐβδελύξατο κακίαν δὲ οὐ προ= diuit. Dñe in celo mīa tua: t ueritas σώχθισε. Κύριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου, καὶ ἡ ἀλήθειά tua vsq; ad nubes. Iustitia tua sīc mōtes dei: σου ἕως τῶν νεφελῶν. Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ, τὰ iudicia tua abyssus multa. Homines t iumēta sal= κρίματά σου ἄβυσσος πολλή. Ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώ= uabis dñe: quēadmodū multiplicasti miaz tuā deꝰ. Filij āt σεις κύριε, ὡς ἐπληθύνας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν holum in tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabūt. Inebria ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι. Μεθυσθή= bātur ab vbertate domꝰ tue: t torrēte volu σονται ἀπὸ πιότητος οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυ ptatis tue potabis eos. Quñ apud te fons vite: in φῆς σου ποτιεῖς αὐτούς. Οτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν lumine tuo videbimus lumē. Protende miam tuā τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς. Παράτεινον τὸ ἔλεός σου sciētibus te. t iustitiā tuā his q recto sūt τοῖς γινώσκουσί σε. καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ corde. Nō veniat mihi pes superbie: t manꝰ pec καρδίᾳ. Μὴ ἐλθέτω μοι ποῦς ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρ catoris nō moueat me. Ibi ceciderūt oēs q opā τωλοῦ μὴ σαλεύσαι με. Ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργα tur iniqtatē: expulsi sūt nec potuerūt stare. ζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐξωσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι. 1.Joh. 3.d.

Psalmus dauid. 36.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λϛ.

Noli emulari in malignātibꝰ: neq; zelaueris Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, μηδὲ ζήλου τοὺς faciētes iniqtatē. Quñ tāq; fenū velocit aret faciētes iniqtatē. Ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοί ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. Οτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηραν bili sui: astitit oi vie nō bone: malitiā āt nō o= cent: t quēadmodū olera herbaꝝ cito decidēt. Spe της αὐτοῦ, πᾶσαν οὐκ ἐβδελύξατο κακίαν δὲ οὐ προ= θήσονται, καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται. El diuit. Dñe in celo mīa tua: t ueritas pe ra in dño: t fac bonitatē: t inhabita σώχθισε. Κύριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου, καὶ ἡ ἀλήθειά tua vsq; ad nubes. Iustitia tua sīc mōtes dei: σου ἕως τῶν νεφελῶν. Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ, τὰ iudicia tua abyssus multa. Homines t iumēta sal= κρίματά σου ἄβυσσος πολλή. Ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώ= uabis dñe: quēadmodū multiplicasti miaz tuā deꝰ. Filij āt σεις κύριε, ὡς ἐπληθύνας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός. Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν holum in tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabūt. Inebria ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι. Μεθυσθή= bātur ab vbertate domꝰ tue: t torrēte volu σονται ἀπὸ πιότητος οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυ ptatis tue potabis eos. Quñ apud te fons vite: in φῆς σου ποτιεῖς αὐτούς. Οτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν lumine tuo videbimus lumē. Protende miam tuā τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς. Παράτεινον τὸ ἔλεός σου sciētibus te. t iustitiā tuā his q recto sūt τοῖς γινώσκουσί σε. καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ corde. Nō veniat mihi pes superbie: t manꝰ pec καρδίᾳ. Μὴ ἐλθέτω μοι ποῦς ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρ catoris nō moueat me. Ibi ceciderūt oēs q opā τωλοῦ μὴ σαλεύσαι με. Ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργα tur iniqtatē: expulsi sūt nec potuerūt stare. ζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐξωσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι.

Trāsla.B.Hie.

ne discedas a me. Exurge dñe t intende iudicio meo. Deus meus t dñs meus in causā meā. Judica me dñe fm iustitiā tuā dñe deus meus in eā. Ne insultent mihi. Ne dicant in corde suo vah aie nře: nec dicant deuorauimus eū. Erubescant t reuereantur simul qui gratulantur malis meis. Induantur confusione & verecūdia qui magnificātur super me. Gaudeāt & letētur qui volūt iustitiā meā: & dicāt sp magnificetur dominus qui vult pacem serui eius. Et lingua mea meditabitur iustitiā tuam: tota die laudē tuā.

In finē seruo dñi dauid. 35.

Dixit scelus impii in medio cordis eius: nō est timor dei ante oculos eius. Quñ dolose agit aduersū eū in oculis suis: vt inueniret iniqtatē eius ad odiendū. Verba oris eius iniquitas & dolus: cessauit cogitare bñfacere. Iniquitatē cogitat in cubili suo: stabit in via nō bona: malū nō abiicet. Domine in celo misericordia tua: fides tua vsq; ad nubes. Iustitia tua quasi montes dei: iudicia tua abyssus multa: homines & iumenta saluos facies domine. Quam preciosa est misericordia tua deus: & filii adam in vmbra alarum tuarum sperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tue: & torrēte delitiarū tuarū potabis eos. Quñ tecū est fōs vite: in lumine tuo videbimꝰ lumē. Attrahe miam tuā sciētibus te: & iustitiam tuam rectis corde. Non veniat mihi pes superbie: & manꝰ ipios non me cōmoueat. Ibi ceciderūt opantes iniquitatem: expulsi sunt & nō potuerunt surgere.

Dauid. 37.

Noli cōtendere cum malignis: nec emuleris faciētes iniqtatē. Quñ sicut herba velociter conterētur: & sicut holus viride marcescēt.

Spera in domio & fac bonum: peregrinare in terra & pascere fide.

Tex.heb.ps.xxxvi. Patina.he.

לְדָוִד מִזְמוֹר אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי

xxxvi.

עַוְלָה כִּי כֶחָצִיר מְהֵרָה יִמָּלוּלוּ וּכְיֶרֶק דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן

בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֹן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה

וְהִתְעַנַּג עַל יְהוָה וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ גּוֹל עַל יְהוָה

וְהִתְפַּלֵּל לוֹ וְיַשְׁקֵט לְנִסְעָרִים בְּדַרְכּוֹ בְּאִישׁ מַזְלִיחַ

מַחְשָׁבוֹת הָנַח וְעֲזֹב אָף אַל תִּתְחַר אַךְ לְהָרַע כִּי מְרֵעִים

יִכָּרֵתוּן וְקוֵי יְהוָה הֵמָּה יִירְשׁוּ אָרֶץ וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע

וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינֶנּוּ וַעֲנָוִים יִירְשׁוּ אָרֶץ

וְהִתְעַדְּנוּ עַל רֹב שָׁלוֹם צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק וְחֹרֵק עָלָיו

שִׁנָּיו אֲדֹנָי יִשְׂחַק לוֹ כִּי רָאָה כִּי יָבוֹא יוֹמוֹ חֶרֶב פֹּתְחוּ

רְשָׁעִים וְדָרְכוּ קַשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֶבְיוֹן לִטְבֹּחַ יְשָׁרֵי

דָרֶךְ חַרְבָּם תָּבוֹא בְלִבָּם וְקַשְׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה טוֹב מְעַט

לַצַּדִּיק מֵהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשָּׁבַרְנָה

וְסוֹמֵךְ צַדִּיקִים יְהוָה יוֹדֵעַ יְמֵי תְמִימִם וְנַחֲלָתָם לְעוֹלָם

תִּהְיֶה לֹא יֵבֹשׁוּ בְּעֵת רָעָה וּבִימֵי רְעָבוֹן יִשְׂבָּעוּ

כִּי רְשָׁעִים יֹאבֵדוּ וְאוֹיְבֵי יְהוָה כִּיקַר כָּרִים כָּלוּ בֶּעָשָׁן

כָּלוּ לוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן

כִּי מְבֹרָכָיו יִירְשׁוּ אָרֶץ וּמְקֻלָּלָיו יִכָּרֵתוּ

מֵיְהוָה מְכוֹנוֹת גֶּבֶר כּוֹנָנוּ וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ

כִּי יִפֹּל לֹא יוּטָל כִּי יְהוָה סוֹמֵךְ יָדוֹ

נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב

וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לֶחֶם כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה

סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב וּשְׁכֹן לְעוֹלָם

כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם

נִשְׁמְרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָת צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ

וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ צַדִּיק יֶהְגֶּה חָכְמָה וּלְשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט

תּוֹרַת אֱלֹהָיו בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו בְּלִבּוֹ

צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ לַהֲמִיתוֹ יְהוָה לֹא יַעַזְבֶנּוּ

בְּיָדוֹ וְלֹא יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ קַוֵּה אֶל יְהוָה וְשָׁמֹר דַּרְכּוֹ

וְיָרִימְךָ לָרֶשֶׁת אָרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים תִּרְאֶה

רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעָרֶה כְּאֶזְרָח רַעֲנָן

וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וָאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא נִמְצָא

שְׁמֹר תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם

וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יָחַד אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרָתָה

וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוֹזָּם בְּעֵת צָרָה

וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם

כִּי חָסוּ בוֹ

xxxvii.

לְדָוִד יְהוָה לָמָּה תַעֲמֹד בָּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה

בְּגַאֲוַת רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בְּמִזִּמּוֹת זוּ חָשָׁבוּ

כִּי הִתְהַלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוַת נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ יְהוָה

רָשָׁע כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל יִדְרֹשׁ אֵין אֱלֹהִים כָּל מְזִמֹּתָיו

יָחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְּגְדּוֹ כָּל צוֹרְרָיו

יָפִיחַ בָּהֶם אָמַר בְּלִבּוֹ בַּל אֶמּוֹט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא בְרָע

אָלָה מָלְאָה פִיהוּ וּמִרְמָה וְתוֹךְ לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן

יֵשֶׁב בְּמוֹרְבֵי חְצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים יַהֲרֹג נָקִי עֵינָיו לְחֵלְכָה יִצְפֹּנוּ

יֶאֱרֹב בְּמַסְתֵּר כְּאַרְיֵה בְסֻכּוֹ יֶאֱרֹב לַחֲטֹף עָנִי לַחֲטֹף עָנִי

בְּמָשְׁכוֹ בְּרִשְׁתּוֹ יַדְכֶּה וְשָׁח וְנָפַל בַּעֲצוּמָיו חֶלְכָּאִים

אָמַר בְּלִבּוֹ שָׁכַח אֵל הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל רָאָה לָנֶצַח

קוּמָה יְהוָה אֵל נְשָׂא יָדֶךָ אַל תִּשְׁכַּח עֲנִיִּים

עַל מָה נִּאֵץ רָשָׁע אֱלֹהִים אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ

רָאִיתָה כִּי אַתָּה עָמָל וְכַעַס תַּבִּיט לָתֵת בְּיָדֶךָ

עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֶלְכָּה יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ עֹזֵר

שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וְרָע תִּדְרֹשׁ רִשְׁעוֹ בַּל תִּמְצָא

יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ

תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ

לִשְׁפֹּט יָתוֹם וְדַךְ בַּל יוֹסִיף עוֹד לַעֲרִיץ מֵאֱנוֹשׁ עַל אֲדָמָה

c

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he.Tex.heb.ps.xxxvi i.Trásla.B.Piero. Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

[a]וְהִתְעַנַּג [b]עַל [c]יְהוָה [d]וְיִתֶּן [e]לְךָ [f]עָנְיָ֫[g]נְתָן	[a]Et delectare[b]ī[c]dño:[d]&	Delectare in dño: τ dabit tibi petitiões
[f]מִשְׁאֲלוֹת [g]לִבֶּךָ: [h]גּוֹל [i]עַל [k]יְהוָה [l]שָׁעַל [m]נְּבֹל	dabit[e]tibi[f]petitiões[g]cor	Καταρύφησον τοῦ κυρίου, καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς
[n]דַּרְכֶּךָ [o]וּבְטַח [p]עָלָיו [q]וְהוּא [r]יַעֲשֶׂה: [s]עֲלֵה [t]עָשָׂה	dis tui.[h]Volue[i]super[k]do	cordis tui. Reuela ad dñm viã tuã: τ
[u]וְהוֹצִיא [v]כָאוֹר [w]צִדְקֶךָ [x]וּמִשְׁפָּטְךָ [y]כַּצָּהֳרָיִם: [z]דֹּם [a]לַיהוָה [b]וְהִתְחוֹלֵל	minum[l]viam tuam :[m]&	καρδίας σου. Ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδόν σου, καὶ
[c]לוֹ [d]אַל [e]תִּתְחַר [f]בְּמַצְלִיחַ [g]דַּרְכּוֹ [h]בְּאִישׁ [i]עֹשֶׂה [k]מְזִמּוֹת: [l]הֶרֶף [m]מֵאַף	confide[n]in eo[o]& ipse[p]fa=	spera in eo: τ ipe faciet. Et educet q̃si lumẽ
[n]וַעֲזֹב [o]חֵמָה [p]אַל [q]תִּתְחַר [r]אַךְ [s]לְהָרַע: [t]רַע	ciet.[q]Et educet[r]sicut lu=	ἑλπισον ἐπ' αὐτόν, καὶ αὐτὸς ποιήσει. Καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς
[u]כִּי [v]מְרֵעִים [w]יִכָּרֵתוּן [x]וְקוֵי [y]יְהוָה [z]הֵמָּה [a]יִירְשׁוּ [b]אָרֶץ	men[s]iusticiam tuam :[t]&	iustitiã tuã: τ iudiciũ tuũ tãq̃ meridiẽ.
[c]וְעוֹד [d]מְעַט [e]וְאֵין [f]מָקוֹמוֹ [g]וְהִתְבּוֹנַנְתָּ [h]עַל [i]וְאֵינֶנּוּ: [k]וַעֲנָוִים [l]יִירְשׁוּ [m]אָרֶץ	iudicium tuũ[u] sicut me=	τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ τὸ κρίμά σου ὡς μεσημβρίαν.
[n]וְהִתְעַנְּגוּ [o]עַל [p]רֹב [q]שָׁלוֹם: [r]זֹמֵם	ridiem.[v]Tace[w]domĩo'&	subditus esto dño: τ ora eũ. Moli emulari
[s]רָשָׁע [t]צַדִּיק [u]וְחֹרֵק [v]עָלָיו [w]שִׁנָּיו: [x]אֲדֹנָי [y]יִשְׂחַק [z]לוֹ [a]כִּי [b]רָאָה [c]כִּי [d]יָבֹא	expecta[x]eum:[y]noli[z] con=	ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ, καὶ ἐκέτευσον αὐτόν. Μὴ παραζήλου
[e]יוֹמוֹ: [f]חֶרֶב [g]פָּתְחוּ [h]רְשָׁעִים [i]וְדָרְכוּ	tendere[a]aduersus eum	in eo, ἢ ῥίζωσε in via sua: in hõe fa
[k]קַשְׁתָּם [l]לְהַפִּיל [m]עָנִי [n]וְאֶבְיוֹן [o]לִטְבוֹחַ [p]יִשְׁרֵי [q]דָּרֶךְ: [r]חַרְבָּם [s]תָּבֹא	qui proficit in [b]via sua :	ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, ἐν ἀνθρώπῳ ποι=
[t]בְּלִבָּם [u]וְקַשְׁתוֹתָם [v]תִּשָּׁבַרְנָה: [w]טוֹב [x]מְעַט [y]לַצַּדִּיק [z]מֵהֲמוֹן [a]רְשָׁעִים	[c]aduersus virum[d]qui fa=	οῦντι παρανομίαν. Παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς, καὶ ἐγκατάλιπε
[b]רַבִּים: [c]כִּי [d]זְרוֹעוֹת [e]רְשָׁעִים [f]תִּשָּׁבַרְנָה [g]וְסוֹמֵךְ [h]צַדִּיקִים [i]יְהוָה:	cit[e]que cogitat.[f] Dimit=	furorẽ. noli emulari: vt malignẽris. Μὴ ζηλωτύπει ἐν
[k]יוֹדֵעַ [l]יְהוָה [m]יְמֵי [n]תְמִימִם [o]וְנַחֲלָתָם [p]לְעוֹלָם [q]תִּהְיֶה: [r]לֹא	te[g]irã[h]& relinq̃[i]furorẽ.	τοῖς κακοῦργοις μηδὲ ζηλώσῃς τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν.
[s]יֵבֹשׁוּ [t]בְּעֵת [u]רָעָה [v]וּבִימֵי [w]רְעָבוֹן [x]יִשְׂבָּעוּ: [y]כִּי [z]רְשָׁעִים [a]יֹאבֵדוּ [b]וְאֹיְבֵי	"noli[k]cõtẽdere[l]vt male	Ὅτι οἱ κακοῦργοι ἐξολεθρευθήσονται, οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον, αὐτοὶ
[c]יְהוָה [d]כִּיקַר [e]כָּרִים [f]כַּלּוּ [g]בֶּעָשָׁן [h]כָּלּוּ: [i]לֹוֶה [k]רָשָׁע [l]וְלֹא [m]יְשַׁלֵּם	facias.[m]Q ñ[n]qui male fa	heredităbũt trã. Et adhuc pusillũ τ nõ erit pec=
[n]וְצַדִּיק [o]חוֹנֵן [p]וְנוֹתֵן: [q]כִּי [r]מְבֹרָכָיו [s]יִירְשׁוּ [t]אָרֶץ [u]וּמְקֻלָּלָיו [v]יִכָּרֵתוּ:	ciũt[o]interibũt:[p]expectã	κληρονομήσουσι γῆν. Καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρ
[w]מֵיְהוָה [x]מְצְעֲדֵי [y]גֶּבֶר [z]כּוֹנָנוּ [a]וְדַרְכּוֹ [b]יֶחְפָּץ: [c]כִּי [d]יִפֹּל [e]לֹא [f]יוּטָל	tes ãt[q]dñm[r]ipsi[s] heredi=	cator. τ ãres locũ eius: τ nõ inuenies.
[g]כִּי [h]יְהוָה [i]סוֹמֵךְ [k]יָדוֹ: [l]נַעַר [m]הָיִיתִי [n]גַם [o]זָקַנְתִּי [p]וְלֹא [q]רָאִיתִי [r]צַדִּיק	tabũt[t]terrã.[u]Adhuc enĩ	τωλός. καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὑρῇς.
[s]נֶעֱזָב [t]וְזַרְעוֹ [u]מְבַקֶּשׁ [v]לָחֶם: [w]כָּל	[v]modicũ[w]& nõ erit [x]ipi=	Mãsucti ãt hereditabũt trã: τ delectabũtur
[x]הַיּוֹם [y]חוֹנֵן [z]וּמַלְוֶה [a]וְזַרְעוֹ [b]לִבְרָכָה: [c]סוּר [d]מֵרַע [e]וַעֲשֵׂה [f]טוֹב [g]וּשְׁכֹן	us:[x]& cogitabis[y]de[z]loco	Οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι γῆν, καὶ καταρυφήσουσιν
[h]לְעַד: [i]כִּי [k]יְהוָה [l]מֵשִׁיב [m]מִשְׁפָּט [n]וְלֹא [o]יַעֲזֹב [p]אֶת [q]חֲסִידָיו [r]לְעוֹלָם	eius[a]& nõ subsistet.[b]Mi=	in multitudine pacis. Observabit pctõr iu
[s]נִשְׁמָרוּ: [t]וְזֶרַע [u]רְשָׁעִים [v]נִכְרָת: [w]צַדִּיקִים [x]יִירְשׁוּ [y]אָרֶץ [z]וְיִשְׁכְּנוּ	tes aũt[c]hereditabũt[d]ter=	ἐπὶ πλήθει εἰρήνης. Παρατηρήσει ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δί=
[a]לָעַד עָלֶיהָ: [b]פִּי [c]צַדִּיק [d]יֶהְגֶּה [e]חָכְמָה [f]וּלְשׁוֹנוֹ [g]תְּדַבֵּר [h]מִשְׁפָּט:	rã:[e]& delectabuntur [f]in	καιον καὶ βρύξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτ. Ὁ δὲ κς ἐκγε
[i]תּוֹרַת [k]אֱלֹהָיו [l]בְּלִבּוֹ [m]לֹא [n]תִמְעַד [o]אֲשֻׁרָיו: [p]צוֹפֶה [q]רָשָׁע [r]לַצַּדִּיק	multitudine[g]pacis.[h]Co	ridebit eũ: qñi ꝓspicit ꝙ veniet dies ei⁹. Gladiũ
[s]וּמְבַקֵּשׁ [t]לַהֲמִיתוֹ: [u]יְהוָה [v]לֹא [w]יַעַזְבֶנּוּ [x]בְיָדוֹ [y]וְלֹא [z]יַרְשִׁיעֶנּוּ	gitat[i]ipius[k]de iusto:[l]&	λάσει αὐτόν, ὅτι προβλέπει ὅτι ἥξει ἡμέρα αὐτ. Ῥομφαί
[a]בְּהִשָּׁפְטוֹ: [b]קַוֵּה [c]אֶל [d]יְהוָה [e]וּשְׁמֹר [f]דַּרְכּוֹ [g]וְיָרִימְךָ [h]לָרֶשֶׁת	frẽdet[m]aduersus eũ[n]den	ας ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν, τοῦ κα
[i]אֶרֶץ [k]בְּהִכָּרֵת [l]רְשָׁעִים [m]תִּרְאֶה: [n]רָשָׁע [o]עָרִיץ [p]וּמִתְעָרֶה [q]כְּאֶזְרָח	tibus suis.[o]Dñs[p]deride=	ciãt paupẽ τ inopẽ: vt trucidẽt rectos
[r]רַעֲנָן: [s]וְעָבַר [t]וְהִנֵּה [u]אֵינֶנּוּ [v]וָאֲבַקְשֵׁהוּ [w]וְלֹא [x]נִמְצָא: [y]שְׁמֹר	bit[q]eũ:[r]vidẽs[s]q[t]veniet	ταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, τοῦ σφάξαι τοὺς εὐθεῖς
[z]תָּם [a]וּרְאֵה [b]יָשָׁר [c]כִּי [d]אַחֲרִית [e]לְאִישׁ [f]שָׁלוֹם: [g]וּפֹשְׁעִים [h]נִשְׁמְדוּ	[u]dies eius.[v]Gladiũ[w]eua=	corde. Gladius eorũ intret in corda ipso
[i]יַחְדָּו [k]אַחֲרִית [l]רְשָׁעִים [m]נִכְרָתָה: [n]וּתְשׁוּעַת [o]צַדִּיקִים [p]מֵיְהוָה	ginauerũt[x]impii'& tetẽ=	τῇ καρδίᾳ. Ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσελθοῖ εἰς τὰς καρδίας αὐ
[q]מָעוּזָּם [r]בְּעֵת [s]צָרָה: [t]וַיַּעְזְרֵם [u]יְהוָה [v]וַיְפַלְּטֵם [w]יְפַלְּטֵם [x]מֵרְשָׁעִים	derũt[y]arcũ suũ: "vt per	rũ: τ arcus eorũ cõfringãtur. Melio ẽ modicũ
[y]וְיוֹשִׁיעֵם [z]כִּי [a]חָסוּ [b]בּוֹ:	cutiant[z]egenũ[a]& paupe=	τῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη. Κρεῖσσον ὀλίγον τῷ
	rẽ[b]& interficiãt[c] rectos ĩ	iusto sup diuitias pctõr multas. Q ñ bra
	[d]via.[e]Gladius eorũ [f]ĩgre	δικαίῳ ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν. Ὅτι βραχίο=
	diatur[g]in cor eorũ:[h]& ar	chia pctõr cõterẽtur: cõfirmat ãt in
	cus eorũ[i]cõfringantur.	nes ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται, ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαί=
	[k]Melius est[l]parũ[m]iusto:	stos dñs. Nouit dñs vias immaculatorũ: τ
	[n]quam diuitie[o] ipiorum	ους ὁ κύριος. Γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων, καὶ
	[p]multe.[q]Q ñ[r]brachia[s] ĩ=	hereditas eorũ in eternũ erit. Nõ cõfundẽtur in
	piorũ[t]cõfringentur:	ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν
	[u]subleuat aũt[v]iustos[w]do	tpe malo: τ in diebus famis saturabũtur: qꝛ
	minus.[x]Nouit[y]dñs[z] dies	καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι
	immaculatorũ:[a]& he	pctõres pibũt. Inimici vero dñi mor
	reditas eorũ[b]eterna[c]erit.	οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. Οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα
	[d]Non[e]cõfundẽtur[f]in tpe	vt honorificati fuerit ipi τ exaltati: deficiẽtes quẽadmodũ fu
	[g]malo:[h]& ĩ diebus[i]famis	τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι, ἐκλείποντες ὡσεὶ κα
	[k]saturabũtur.[l] Quia[m]im	mus defeceꝛt. Mutuatur pctõr: τ nõ soluet.
	pii[n]peribunt:[o]& inimici	πνὸς ἐξέλιπον. Δανείζεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ οὐκ ἀποτίσει. ὁ
	[p]dñi[q]gloriãtes[r]vt mono=	iustus aũt miseretur: τ tribuit: Quia bñdicẽtes ei
	cerotes[s] cõsumẽtur [t] vt	δὲ δίκαιος οἰκτείρει, καὶ δίδωσιν, Ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν
	fum[u]o cõsumẽtur.[v]Fen?	hereditabũt trã: maledicẽtes aũt ei dispi
	accipit[w]ipius[x]& nõ[y]red=	κληρονομήσουσι γῆν, οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτὸν ἐξολοθρευθήσον=
	dit:[z]iustus aũt[a]donat[b]&	βῦται. Ἀπὸ dño gressus hois dirigũtur: τ
	tribuit.[c]Quia[d]q bñdicti	ται. Παρὰ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνδὸς κατευθύνεται, καὶ τὴν ὁ
	fuerit ab eo[e] hereditabũt	viã eius volet valde. Cũ ceciderit nõ collidetur:
	[f]terrã:[g]& q maledicti[h]in	ὁδὸν αὐτ θελήσει σφόδρα. Ὅταν πέσῃ οὐ καταραχθήσεται,
	teribũt.[i] A dño[k]gressus	qꝛ dñs ſupponit manũ ei. Junior fui: τ
	[l]viri[m]firmãtur:[n]& viã ei⁹	ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτῷ. Νεώτερος ἐγενόμην, καὶ
	[o]volet. [p]Cum[q]ceciderit	cẽ senui: τ nõ vidi iustũ derelictũ: neq
	[r]non[s]allidetur: ∞∞∞∞∞	γὰρ ἐγήρασα, καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὐδὲ
	[t]quia[u]dñs[v]sustentat[w]ma	semẽ eius ãres panẽ. Tota die miserek τ cõ
	nũ eius. [x]Puer[y]fui ∞∞∞∞	τὸ σπέρμα αὐτ ζητοῦν ἄρτους. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δα
	[z]siquidem[a]senui: [b]& non	modat iustus: τ semẽ illi⁹ in bñdictiõe erit. De
	[c]vidi[d]iustum ∞∞∞∞∞∞∞	κλίνει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται. Ἔκ
	[e]derelictũ:[f]nec semẽ ei⁹	clina a malo: τ fac bonũ: τ inhabita
	[g]querens[h]panem. [i]Tota	κλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, καὶ κατασκήνου
	[k]die[l]donat[m] & cõmodat:	
	[n]& semẽ eius[o]ĩ bñdictio	
	ne erit.[p]Recede[q]a malo	
	[r]& fac[s]bonũ:[t] & habita	

Infra eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in seculū seculi. Quia dñs amat iudiciū: τ nō derelin
ἐις αἰῶνα αἰῶνος. Οτι κς ἀγαπᾶ κρίσιν, καὶ οὐκ ἐγκατα
quet sctōs suos. in eternū cōseruabūtur.
λείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, ἐις τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται.
Iniusti ūt puniētur: τ semē impioꝝ peri
Δικαιοι δὲ ἐκδικηθήσονται, καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσε
bit. Iusti ūt hereditabūt ērā: τ inhabitabūt
ται. Δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν, καὶ κατασκηνώσουσιν
in seculū seculi sup eā. Os iusti meditabit sapiē
ἐις αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς. Στόμα δικαίου μελετήσει σοφί
tiā: τ lingua eius loquet iudiciū. Lex dei eius
αν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν. Ο νόμος τοῦ θεοῦ αὐτ
in corde ipi: τ nō supplātabūtur gressus e
ἐν καρδία αὐτ, καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐ
ius. cōsiderat pctō: iustū: τ q̄rit mor
τοῦ. Καταφρονεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ ζητεῖ θανατ
tificare. eū. Dñs aūt nō derelinquet eū in
ῶσαι αὐτόν. Ο δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν ἐις τὰς
manib⁹ eius: nec dānabit eū: cū iudica
χεῖρας αὐτοῦ, οὐδ' οὐ μὴ κατακρίνεται αὐτόν, ὅταν κρίνη
bit illi. Expecta dñm: τ custodi viā e
ται αὐτῷ. Υπόμεινον τὸν κύριον, καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐ
ius: τ exaltabit te vt hereditate capias ērā: cū perie
τοῦ, καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι γῆν, ἐν τῷ ἐξολο
rint pctōres videbis. Vidi impiū superal
θρεύεσθαι ἁμαρτωλοὺς ὄψει. Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυφού
tatū: τ eleuatū: sicut cedros libani. Et
μενον, καὶ ἐπαιρόμενον, ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. Καὶ
trāsiui τ ecce nō erat: τ q̄siui eū τ nō ē inuēt⁹ lo
παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ το
cus eius. Custodi inocētiā τ vide equitatē: qm̄ sūt re
πος αὐτ. Φύλαξαι ἀκακίαν καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι ἐστὶν ἐγκα
liquie hoi pacifico. Iniusti aūt dispert
τάλειμμα ἀνῷ εἰρηνικῷ. Οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσον
būt simul: reliquie impioꝝ inte
ται ἐπιτοαυτό, τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευ
ribūt. Salus aūt iustoꝝ a dño: τ pro
θήσονται. Σωτηρία δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου, καὶ ὑπερα
tector eoꝝ est in tpe tribulatiōis. Et adiuuabit eos
σπιστὴς αὐτῶν ἐστιν ἐν καιρῷ θλίψεως. Καὶ βοηθήσει αὐτοῖς
dñs: τ liberabit eos: τ eruet eos a pec
κύριος, καὶ ῥύσεται αὐτούς, καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρ
catoꝝibus: τ saluabit eos: q: sperauerūt in eo.
τωλῶν, καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν.

psalmus dō in cōmemoratiōe de sabbato. 37.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ εἰς ἀνάμνησιν περὶ τοῦ σαββάτου. λζ.

ē.6. OOmine ne furore tuo arguas me: neq; ira tua
Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου
corripias me. Qm̄ sagitte tue infixe sūt mihi: τ cō
παιδεύσῃς με. Οτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι, καὶ ἐπε
firmasti sup me manū tuā. Nō est sanitas in carne
στήριξας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. Οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί
mea a facie ire tue: nō est pax in ossi
μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀστέ
bus meis a facie pctōꝝ meoꝝ. Qm̄ iniqtates
οις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. Οτι αἱ ἀνομίαι
mee supgresse sūt caput meū: sicut onus graue grauate
μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθη
sūt sup me. Putruerūt τ corrupte sūt cicatrices mee
σαν ἐπ' ἐμέ. Γροσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου
a facie insipiētie mee. Miser factus sū τ
ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου. Εταλαιπώρησα καὶ
curuatus sū vsq; in finē: tota die cōtristatus
κατεκάμφθην ἕως τέλους, ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων
ingrediebar. Qm̄ lūbi mei impleti sūt illusionibus: τ nō
ἐπορευόμην. Οτι αἱ ψόαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων, καὶ οὐκ
est sanitas in carne mea. Afflict⁹ sū τ humiliatus sū ni
ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου, Ε κακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφό
mis: rugiebā a gemitu cordis mei. Dñe ante te
δρα, ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. Κύριε ἐναντίον σου
omne desideriū meū: τ gemitus meus a te nō est absc̄dit⁹.
πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου, καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη.

Infra eo.

ē.33.

[a]in sempiternū. [c]Quia [d]dominus[e] diligit[f] iudicium:[g] & non[a] derelinquet [c]sanctos suos [b]in eternū [c]custoditi sunt:[g] & semē [b]impiorum [b]pibit.[i] Iusti [k]hereditabunt[i] terram: [m]& inhabitabūt [n]in seculo[o] sup eā.[p] Os[q][i]usti[r] meditabitur[a] sapientiam: [t]& lingua eius[u] loquetur [x]iudicium.[r] Lex[s] dei eius [a]in corde eius:[b] non [c]deficient [b] gressus eius.
[c]Consideratⁱ impius [g]iustum:[h] & querit[t] vt occidat eū. [k]Dñs[l] nō[m] derelinquet eum[n] in manu eius: [o]& nō[p] condēnabit eum [q]cū iudicatur. [r]Expecta [t]dominū[u] & custodi[x] viam eius:[r] & exaltabit te [y]vt possideas[a] terrā: [b]cū interibunt[c] impii[b] videbis.[c] Vidi[r] impium[g] robustum[h] & fortissimum [t]sicut indigenam[k] virentem.[l] Et transiui[m] & ecce [n]non erat:[o] & quesiui eum[p] & non[q] est inuentus.[r] Custodi[a] simplicitatem[t] & vide[u] rectū:[x] quia erit[d] extremum [y]viro [a]pax.[b] Preuaricatores āt [c]delebūtur[b] pariter:[c] nouissimum[r] impiorum [o]o [g]peribit.[h] Salus āt[i] iustoꝝ [k]a dño:[l] fortitudo eorū [m]in tpe[n] tribulatiōis.[c] Et auxiliabitur eis [p] dñs[q] & liberabit eos:[r] eripiet eos[s] ab impiis[t] & saluabit eos[u] quia[x] speruerūt[r] in eo.
[a]Psalmus[b] dauid[c] in commemoratione. 38.
[d]OOmine[e] ne[f] in ira tua [g]arguas me:[h] neq; in furoꝛ tuo[i] corripias me. [k]Qm̄[l] sagitte tue[m] infixe sūt[n] mihi:[o] & tetigit[p] me [q]manus tua.[r] Nō[s] sanitas [t]in carne mea[u] a facie[x] indignatiōis tue:[r] nō [y] pax [a]ossibꝰ meis[b] a facie[c] pctī mei.[d] Qm̄[e] iniqtates mee [f]trāsierūt[g] caput meū:[h] q̄si onꝰ[i] graue[k] aggrauate sunt[l] sup me. [m]Cōputruerūt[n] & tabuerūt[o] cicatrices mee[p] a facie[q] insipiētie mee.[r] Afflict[s] sū &[t] icuruat[u] sū[x] nimis:[y] tota[z] die [a]merens[a] ābulabā.[b] Qm̄ [c]lūbi mei[d] repleti sunt[e] ignominia:[f] & nō ē[g] sanitas[h] in carne mea. [i]Euigilaui[k] & afflictus sū[l] nimis: [m]rugiebā[n] a gemitu[o] cordis mei.[p] Dñe[q] ī cōspectu tuo[r] oē[s] desideriū meū: [t]& gemitus meus [u]a te [x]non [y]est absconditus.

[a]Pſ xxxviii. [b]Pītiua. [c]Dñe ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me.
[d]Quoniam [e]ſagittæ tuæ [f]infixæ ſunt [g]mihi: [h]& confirmaſti ſuper me manum tuam.
[i]Non eſt [k]ſanitas in carne mea [l]a facie [m]iræ tuæ: non eſt pax [n]oſſibus meis [o]a facie peccatorum meorum.
[p]Quoniam iniquitates meæ [q]tranſierunt caput meum: [r]ſicut onus graue grauatæ ſunt ſuper me.
[s]Putruerunt & corruptæ ſunt cicatrices meæ [t]a facie [u]inſipientiæ meæ.
[x]Miſer factus ſum & curuatus ſum [y]uſque in finem: [z]tota die [a]contriſtatus ingrediebar.
[b]Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus: & non eſt [c]ſanitas in carne mea.
[d]Afflictus ſum & humiliatus ſum nimis: rugiebam [e]a gemitu cordis mei.
[f]Domine ante te omne deſiderium meum: & gemitus meus [g]a te non eſt abſconditus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he.Tex.heb. ps.xxxix. Trãsla.B.Piero. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

לִבִּי סָחַר חַרְחַר עֲזָבַנִי כֹחִי וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵם אֵין אִתִּי׃ אֹהֲבַי וּמֵרֵעַי
מִנֶּגֶד נִגְעִי יַעַמְדוּ וּקְרוֹבַי מֵרָחוֹק עָמָדוּ׃ וַיְנַקְּשׁוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי
וְדֹרְשֵׁי רָעָתִי דִּבְּרוּ הַוּוֹת וּמִרְמוֹת כָּל הַיּוֹם יֶהְגּוּ׃ וַאֲנִי כְּחֵרֵשׁ לֹא
אֶשְׁמָע וְכְאִלֵּם לֹא יִפְתַּח פִּיו׃ וָאֱהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא שֹׁמֵעַ
וְאֵין בְּפִיו תּוֹכָחוֹת׃ כִּי לְךָ יְהוָה הוֹחָלְתִּי אַתָּה תַּעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי׃
כִּי אָמַרְתִּי פֶּן יִשְׂמְחוּ לִי בְּמוֹט רַגְלִי עָלַי הִגְדִּילוּ׃ כִּי אֲנִי לְצֶלַע
נָכוֹן וּמַכְאוֹבִי נֶגְדִּי תָמִיד׃ כִּי עֲוֹנִי אַגִּיד אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי׃ וְאֹיְבַי
חַיִּים עָצְמוּ וְרַבּוּ שׂנְאַי שֶׁקֶר׃ וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת טוֹבָה יְשִׂטְנוּנִי
תַּחַת רָדְפִי טוֹב אַל תַּעַזְבֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי אַל תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ חוּשָׁה
לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי׃

xxxix.

לַמְנַצֵּחַ לִידוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃ אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא
בִּלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי׃ נֶאֱלַמְתִּי דֻמִּיָּה
הֶחֱשֵׁתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר׃ חַם לִבִּי בְּקִרְבִּי בַּהֲגִיגִי תִבְעַר אֵשׁ
דִּבַּרְתִּי בִלְשׁוֹנִי׃ הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא אֵדְעָה מֶה
חָדֵל אָנִי׃ הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּ יָמַי וְחֶלְדִּי כְאַיִן נֶגְדֶּךָ אַךְ כָּל הֶבֶל כָּל
אָדָם נִצָּב סֶלָה׃ אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ אַךְ הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר
וְלֹא יֵדַע מִי אֹסְפָם׃ וְעַתָּה מַה קִוִּיתִי אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא׃
מִכָּל פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי׃ נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח
פִּי כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ׃

[a]Cor meũ[b] fluctuabat: [c]dereliquit me [b] fortitudo mea:[c]& lux [c]oculorũ meorũ[g]& [b]ipſa[i]nõ ē [k]mecũ.[l]Cari mei[m] & proximi mei q̃ſi[n] cõtra[o] leprã mea[r] ſteterunt: [q]& vicini mei[r] lõge[s] ſteterũt.[r] Et ir ruebãt[u] q̃rentes[x] aiam meam:[r]& iueſtigãtes [y] mala mihi[a] loq̃bãtur [b]inſidias: [c]& dolos[o] tota[c] die[r] meditabãtur .[s] Et ego[b] tanq̃ ſurdus[i] nõ[k] audiebã:[l]& ſi cut mutus[m] nõ[n] apiẽs[o] os ſuũ.[l]Et fui[q] ſicut hõ[r] qui [s]non[r] audit:[n]nec [x] in ore ſuo[r] redargutiones. [a]Te [y]eni[b] dñe[c] expectabã: [b]tu [c]exaudies[c] dñe[g] deus meus.[b]Quia[i] dixi[k] ne forte [l]inſultẽt[m] mihi:[n]& cũ vacillauerit[o] pedes mei[r] ſuper me [q] magnificentur. [r]Quia[a] ego[r] ad plagas [n]paratus ſum:[r]& dolor meus[r] cõtra me[s] ſemper. [a]Quia[b] iniquitatẽ meã [c]annũcio:[b]ſollicitus ero [c]p pctõ meo.[r]Inimici ãt mei[s] viuẽtes[b] confortati ſunt:[l]& multiplicati ſũt [k]odiẽtes me[l] mẽdaciter. [m]Et qui reddũt[n] malũ[o] p [r]bono[q] aduerſabãtur mi hi:[r]q̃m[a] ſeq̃bar [r]bonum. [n]Ne[c] dereliquas me[r] dñe [y]deus meus:[a]ne [b] elongeris[c] a me.[b]Feſtina [c]i auxiliũ meũ:[r]dñe[g] ſaluti mee.

[a]Victori [b] pro idithun [c]p̃s[d]dauid. 39.

[e]Dixi[f] cuſtodiam[g] vias meas[b] ne pecc[e]in lingua mea·[k] cuſtodiam [l]os meũ[m] ſilẽtio:[n]dõec ẽ [o]impius[r] cõtra me.[q]Obmutui[r] ſilẽtio[a] tacui [r] de bono:[u]& dolor me[y][r] cõturbatus ē.[r]Incaluit[s] cor meum[a] i medio mei:[b]in meditatiõe mea [c] incẽſus ſũ [b]igni:[c]locut[y] ſũ [r] lingua mea.[g]Oñde mihi[i][b] dñe[l]ſi nẽ meũ:[k]& mẽſurã[l] dies[x] meo[x][m] q̃[n] ſit: vt[o] ſciã [p] qd [r]mihi[q] deeſt.[a]Ecce [r] breues[u] poſuiſti[r] dies meos: [s]& vita mea[a] q̃ſi nõ ſit[k] in cõſpectu tuo:[c]oĩa[c] eĩ[b] vanitas[c] oĩs[l] hõ[g] ſubſiſtens. [b]Sp.[l]Tãtũ[k] ĩ imagiẽ[l] ãbulat[m] hõ:[n]tm̃[o] fruſtra [p] cõturbatur:[q]cõgregat [r]& ignorat[c] cui[u] dimittat ea. [r]Nũc ergo[r] qd[s] expecto? [a]dñe[b] p̃ſtolatio mea [c]tu [b]es.[c]Ab oĩbus[r] iniquitatib[y] meis[g] libera me:[b]opprobriũ[l] ſtulto[k]ne [l]põas me[m] Obmutui[n] nõ[o] apui [p]os meũ:[q]quia[r] tu[a] feciſti

Cor meũ cõturbatũ ē: dereliqt me ⁊tus mea: ⁊ Η καρδία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, καὶ ὁ lumẽ oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm nõ eſt mecũ. Amici mei φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μουκαὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. Οἱ φίλοι μου ⁊ primi mei aduerſũ me appꝓpiq̃uerũt ⁊ ſteterũt. Et καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Καὶ qui iuxta me ve lõge ſteterũt: ⁊ vim faciebãt q̃ re οἱ ἐγγίζοντές μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦν bãt aiaz meã. Et q̃ inqrebãt mala mihi: locuti ſũt va τες τὴν ψυχήν μου. Καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι, ἐλάλησαν μα nitates: ⁊ dolos ſtota die meditabãtur. Ego ãt ταιότητας, καὶ δολιότητας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. Ἐγὼ δὲ tãꝑ ſurdus nõ audiebã: ⁊ ſicut mutus nõ aperiẽs os ſu ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον, καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐ uz. Et factus ſũ ſicut hõ nõ audiẽs: ⁊ nõ hns in ore τοῦ. Καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων, καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόμα ſuo redargutiões. Quia in te dñe ſperaui: tu exaudies τι αὐτοῦ ἐλεγμούς. Οτι ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, σὺ εἰσακού dñe deus meus. Qñ dixi: neqñdo ſupgaudeãt mihi σῃ κύριε ὁ θεός μου. Οτι εἶπον, μήποτε ἐπιχαρῶσί μοι οἱ inimici mei: ⁊ dũ cõmouẽt pedes mei ſup me magna ἐχθροί μου, καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ' ἐμὲ ἐμεγα locuti ſunt. Qñ ego in flagella paratus: ⁊ dolor λορρημόνησαν. Οτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος, καὶ ἡ ἀλγηδών με[o]ĩ cõſpectu meo ē ſemp. Qñ iniqtatẽ meã ego μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Οτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ annũtiabo: ⁊ cogitabo pro pctõ meo. Inimi ἀναγγελῶ, καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. Οἱ δὲ ci aũt mei viuũt: ⁊ cõfirmati ſũt ſup me: ⁊ multiplica ἐχθροί μου ζῶσι, καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύνθη ti ſũt q̃ oderũt me inique. Qui retribuũt mihi ma σαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως. Οἱ ἀνταποδιδόντες μοι κα la pro bonis: detrahebãt mihi: qm̃ ſeq̃bar boni κὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, ἐνδιέβαλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον ἀγαθο tatẽ. Ne derelinquas me dñe deus me[o]: ne diſceſſeris a σύνην. Μὴ ἐγκαταλίπῃς με κύριε ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' me. Intẽde in adiutoriũ meũ dñe ſalutis mee. ἐμοῦ. Πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου κύριε τῆς σωτηρίας μου.

In finẽ idithũ cãticũ dõ. 38.

Εἰς τὸ τέλος τῷ Ἰδιθοὺμ ὠδὴ τῷ Δαυίδ. λθ.

Dixi cuſtodiã vias meas: vt nõ delinq̃ Εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν με in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiã: cũ ꝓſiſteret ἐν γλώσσῃ μου. Εθέμην τῷ στόματί μου φυλακήν, ἐν τῷ συσχῆναι pctõ aduerſũ me. Obmutui ⁊ humiliat[o] ſũ: τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου. Ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην, ⁊ ſilui a bonis: ⁊ dolor meus renouat[o] eſt. Con καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν, καὶ ὁ ἀλγημά μου ἀνεκαινίσθη. Εθερ caluit cor meũ intra me: ⁊ in meditatiõe mea exar μάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθή deſcet ignis. Locut[o] ſũ in lingua mea: notũ fac mihi dñe σεται πῦρ. Ελάλησα ἐν γλώσσῃ μου, γνώρισόν μοι κύριε τὸ finẽ meũ: Et numerũ dier meoꝝ q̃s eſt? vt ſciã τέρας μου, Καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου τίς ἐστιν; ἵνα γνῶ q̃d deſit mihi. Ecce veteres poſuiſti dies meos: ⁊ τί ὑστερῶ ἐγώ. Ἰδοὺ παλαιὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου, καὶ ſubſtãtia mea tãꝑ nihilũ ante te. Verũtñ vni ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου. Πλὴν τὰ σύμ uerſa vanitas: oĩs hõ viuẽs. q̃ꝑ in ima παντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. μὲτοιγε ἐν εἰκό gine ptrãſit hõ: tñ fruſtra cõturbat. The νι διαπορεύεται ἄνθρωπος, πλὴν μάτην ταράσσεται. Θη ſaurizat ⁊ ignorat cui cõgregabit ea: ⁊ nũc q̃ σαυρίζει καὶ οὐγινώσκει τίνι συναξει αὐτά, καὶ νῦν τίς ἡ expectatio mea: nõne dñs? ⁊ ſuba mea a ὑπομονή μου, οὐχὶ κύριος; καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ te eſt. Ab oĩb[o] iniqtatib[o] meis erue me: opp σοῦ ἐστιν. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, ὀνει briũ iſipiẽti dediſti me. Obmutui ⁊ nõ apui os δος ἄφρονι ἔδωκάς με. Ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στό meũ: q̃m tu feciſti:

μα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.	Trāſla.B.Wie.	Tex.heb. ps.xl.	Trāſlatiua.he.
amoue a me plagas tuas. A fortitudine eīs	Tolle[a] a me[k] plagas tuas: [a] a cōtētiōe [3] manus	סוּר[ג] מֵ֝[ק]עָלַ֗י נִגְעֶ֑ךָ מִתִּגְרַ֖ת יָדְךָ֣ אֲנִ֣י	
ἀποσκησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάσιγάς σου. Ἀπὸ γὰρ τῆς ἰσχύ=	manus tue ego defeci: in increpatiōib[p] pp iniqui	כָלָ֣ה[ג] נֶכַ֑ח בְּתוֹכָחוֹת[פ] עַל־ עָוֹן֮ יִסַּרְתָּ	
os τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον, ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομί=	tatē corripuiſti hoiez. Et tabeſcere feciſti ſicut araneā	אִישׁ֮ וַתָּ֪מֶס כָּעָ֫שׁ חֲמוּדוֹ֥[ו] אַךְ־[מ] הֶ֑בֶל	
ας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον. Καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν	aiam eius: verūtñ vane oīs hō. Exaudi	כָּל־[ל] אָדָם֮ סֶּ֪לָה׃ שִׁמְעָ֤ה תְפִלָּתִי֙	
ψυχὴν αὐτοῦ, πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρωπος. Εἰσάκουσον	oſoez meā dñe τ oepcationē meā: aurib[p] pcipe	יְהוָ֤ה וְשַׁוְעָתִ֙י֙[ת] הַאֲזִ֣ינָה[ת] אֶל־[ת] דִּמְעָתִ֔י	
οἴκτους μου κύριε καὶ τῆς δεήσεώς μου, ἐνώτισαι	lachrymas meas. He ſileas: qm̄ aduena	אַל־[ת] תֶּחֱרַ֣שׁ[ת] כִּי־[ת] גֵ֣ר[ת] אָנֹכִ֣י[ת] עִמָּ֑ךְ תּוֹשָׁ֥ב	
τῆς προσευχῆς μου κύριε καὶ τῆς δεήσεώς μου, ἐνώτισαι	lachrymas meas. He ſileas: qm̄ aduena	כְּכָל־[ת] אֲבוֹתָ֥י׃ הָשַׁ֣ע[ת] מִמֶּ֑נִּי	
τῶν δακρύων μου. Μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι πάροικος	ego ſum apud te τ peregrinus: ſic oēs	וְאַבְלִ֥ינָה[ת] בְטֶ֗רֶם[ת] אֵלֵ֫ךְ֥[ת] וְאֵינֶ֑נִּי׃	
ἐγώ εἰμι παρὰ σοὶ καὶ παρεπίδημος, καθὼς πάντες	pres mei. Remitte mihi: vt refrigerer priuſq̄ a=	לַמְנַצֵּ֥חַ[ת] לְדָוִ֑ד מִזְמ֥וֹר׃	xl.
οἱ πατέρες μου. Ἄνες μοι, ἵνα ἀναψύξω πρὸ τοῦ με ἀ=	beam: τ āplius nō ero.	קַוֹּ֤ה קִוֵּ֖יתִי יְהוָ֑ה וַיֵּ֖ט[ת] אֵלַ֣י[ת] וַיִּשְׁמַ֖ע	
πελθεῖν, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ὑπάρξω.	In finē psalmus dauid. 39.	שַׁוְעָתִֽי׃[ת]	
	Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λθ'.	וַיַּעֲלֵ֨נִי֙[ת] מִבּ֣וֹר[ת] שָׁא֔וֹן	
Ἐxpectās expectaui dñm: τ intēdit mihi:	Ὑποδιῶν ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι,	וּמִטִּ֥יט[ת] הַיָּ֑וֵן וַיָּ֤קֶם עַל־[ת] סֶ֥לַע רַגְלָ֗י	
καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, Καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λάκ	τ eraudiuit preces meas: Et edurit me de la	כּוֹנֵ֣ן אֲשֻׁרָ֑י׃ וַיִּתֵּ֥ן בְּפִ֗י שִׁ֫יר֥[ת] חָדָ֑שׁ	
cu miſerie: τ de luto fecis. Et ſtatuit ſup	κου ταλαιπωρίας, καὶ ἐκ πηλοῦ ἰλύος. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ	תְּהִלָּ֥ה[ת] לֵאלֹהֵ֑ינוּ יִרְא֥וּ[ת] רַבִּ֗ים	
petrā pedes meos: τ direxit greſſus	πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά	וְיִירָ֑אוּ[ת] וְיִבְטְח֥וּ[ת] בַּיהוָֽה׃[ת]	
meos. Et imiſit in os meū cāticū nouū: carmē	μου. Καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινόν, ὕμνον τῷ	אַשְׁרֵ֤י[ת] הַגֶּ֨בֶר֙[ת] אֲשֶׁ֣ר שָׂ֣ם יְהוָ֔ה מִבְטָח֑וֹ וְלֹא	
deo nro. Videbūt multi τ timebūt: τ ſpabūt	θεῷ ἡμῶν. Ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐλπιοῦσιν	רָהָ֥ב[ת] אֶל־[ת] רְהָבִ֑ים וְשָׂטֵ֖י כָּזָֽב׃[ת]	
in dño. Beatus vir: cuius eſt nomē dñi ſpes	ἐπὶ κύριον. Μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς	עָשִׂ֤יתָ[ת] אַתָּה֙[ת] יְהוָ֣ה אֱלֹהַ֔י נִפְלְאֹתֶ֖יךָ	
ἐπὶ κύριον. Μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς	eius: τ nō reſpexit in vanitates τ inſanias fal	וּמַחְשְׁבֹתֶ֣יךָ אֵלֵ֑ינוּ אֵ֥ין עֲרֹ֖ךְ אֵלֶ֣יךָ	
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευ=	ſas. Multa feciſti tu dñe deus meus mirabi	אַגִּ֣ידָה[ת] וַאֲדַבֵּ֑רָה עָֽצְמ֖וּ[ת] מִסַּפֵּֽר׃[ת]	
σεῖς. Πολλὰ ἐποίησας σὺ κύριε ὁ θεός μου τὰ θαυμά=	lia tua: τ cogitatiōib[p] tuis nō eſt q̄ ſimilis	זֶ֤בַח[ת] וּמִנְחָ֨ה֙[ת] לֹ֣א חָפַ֔צְתָּ אָזְנַ֖יִם כָּרִ֣יתָ֑	
σιάσου, καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστι τις ὁμοιωθῆσε	ſit tibi. Annūtiaui τ locut[s] ſū: multiplicati ſūt ſup nu	עוֹלָ֖ה[ת] וַחֲטָאָ֣ה[ת] לֹ֣א שָׁאָֽלְתָּ׃[ת]	
ται σοι. Ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀρι=	merᵉ. Sacrificiū τ oblationē noluiſti: corpus ãt per	אָ֤ז[ת] אָמַ֨רְתִּי֙[ת] הִנֵּ֣ה בָ֔אתִי בִּמְגִלַּ֥ת סֵ֖פֶר	
θμόν. Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατῆρ	feciſti mihi. Holocauſta τ pro pctō nō poſtu	כָּתוּב֙[ת] עָלָ֔י לַעֲשׂ֥וֹת רְצוֹנְךָ֖[ת] אֱלֹהָ֑י	
Heb. 10.b. Ibidē	τίσω μοι. Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐξήτη=	חָפַ֥צְתִּי[ת] חֶ֝סְדְּךָ֗[ת] וְתוֹרָתְךָ֥[ת] בְּתוֹךְ֥[ת] מֵעָֽי׃[ת]	
	laſti: tūc dixi: ecce venio. In capite libri ſcri=	בָּשַׂ֤רְתִּי[ת] צֶ֨דֶק֙[ת] בְּקָהָ֣ל רָ֔ב הִנֵּ֖ה[ת]	
	σας, τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω. Ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγρα=	שְׂפָתַ֣י[ת] לֹ֣א אֶכְלָ֑א יְהוָ֖ה אַתָּ֣ה[ת]	
	πτῶ ἐστι περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου ἐβού	יָדָ֣עְתָּ׃[ת] צִדְקָתְךָ֥[ת] לֹא־[ת] כִסִּ֑יתִי בְּתוֹךְ֥[ת]	
	lui τ legē tuā in medio vētris mei. Annū	לִבִּ֗י אֱ֝מוּנָתְךָ֥[ת] וּתְשׁוּעָתְךָ֑[ת]	
	λησθην καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. Εὐηγγελι	אָמַ֤רְתִּי[ת] לֹא־[ת] כִּחַדְתִּ֖י חַסְדְּךָ֣[ת]	
	tiaui iuſtitiā in eccleſia magna: ecce labia mea	וַאֲמִתְּךָ֥[ת] לְקָהָ֗ל רָ֫ב֥[ת] אַתָּ֣ה יְהוָ֑ה	
	σάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, ἰδοὺ τὰ χείλη μου	לֹא־[ת] תִכְלָ֣א רַחֲמֶ֣יךָ מִמֶּ֑נִּי חַסְדְּךָ֥[ת]	
	nō phibebo: dñe tu ſciſti. Juſtitiā tuā nō	וַאֲמִתְּךָ֥[ת] תָּמִ֗יד יִצְּר֥וּנִי[ת] כִּי֮ אָפְפ֪וּ	
	οὐ μὴ κωλύσω, κύριε σὺ ἔγνως. Τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ	abſcōdi in corde meo: ☧itatē tuā τ ſalutare	עָלַ֫י רָע֥וֹת עַד־ אֵ֑ין מְ֝סַפָּ֗ר	
	ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν	tuū dixi. Nō abſcōdi mīam tuā τ ☧itatē tuā	הִשִּׂיגֻ֫נִי֥[ת] עֲוֹנֹתַ֑י וְלֹ֥א יָכְלְתִּ֗י	
	σου εἶπα. Οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου	σου εἶπα. Οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου	לִרְא֑וֹת עָצְמ֥וּ מִשַּׂעֲרוֹת֥ רֹאשִׁ֗י	
	ἀ cōcilio multo. Tu ãt dñe ne lōge facias	per ſuſceperūt me. Circūdederūt me mala: quor nō		
	ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τοὺς	πανῶς ἀντιλάβοιντό μου. Ὅτι περιέσχον με κακά, ὧν οὐκ		
	οἰκτιρμούς σου ἀπ' ἐμοῦ, τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διὰ=	ἔστι ἀριθμός. κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυ=		
	per ſuſceperūt me. Circūdederūt me mala: quor nō	νήθην τοῦ βλέπειν. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρι=		
Infra. 68.	tui vt viderē. Multiplicate ſūt ſup capil	χας τῆς κεφαλῆς μου,		

[a] Victori [b] dauid. [c] ps. 40.

[d] Expectās [e] expectaui [f] dñm [g] & inclinatus eſt [h] ad me: [i] & exaudiuit [k] clamorē meū. [l] Et eduxit me [m] de lacu [n] ſonitus [o] de luto [p] ceni: [q] & ſtatuit [r] ſup [s] petrā [t] pedes meos: [u] ſtabiliuit [v] greſſus meos. [w] Et dedit [x] in ore meo [y] cāticū [z] nouū [aa] laudē [bb] do no ſtro: [cc] videbūt [dd] multi [ee] & ti mebūt [ff] & ſpabūt [gg] i dño. [hh] Beatus [ii] vir [kk] qui [ll] poſuit [mm] dominū [nn] cōfidētiā ſuā: [oo] & nō [pp] eſt auerſus [qq] ad ſu perbias [rr] pōpaſq̄ [ss] mēdacii. [tt] Multa [uu] feciſti [vv] tu [ww] dñe [xx] de [yy] me [zz] mirabilia tua: [aaa] & cogitatōes tuas [bbb] p no bis: [ccc] nō inuenio [ddd] ordinē [eee] corā te. Si [fff] narrare vo luero [ggg] & nūerare: [hhh] plura ſunt [iii] quā vt narrari que ant. [jjj] Victimā [kkk] & oblatio nē [lll] noluiſti: [mmm] aures [nnn] fodi ſti [ooo] mihi: [ppp] holocauſtum [qqq] & pro pctō [rrr] nō [sss] petiſti.

[ttt] Tūc [uuu] dixi [vvv] ecce [www] venio: [xxx] i volumie [yyy] libri [zzz] ſcriptum eſt [aaaa] de me. [bbbb] Vt facerē [cccc] pla citū tibi [dddd] deus meus [eeee] vo luſ: [ffff] & legē tuā [gggg] i medio [hhhh] vētris mei. [iiii] Annūciaui [jjjj] iuſtitiā [kkkk] in eccleſia [llll] mul ta: [mmmm] ecce [nnnn] labia mea [oooo] non [pppp] prohibebo: [qqqq] dñe [rrrr] tu [ssss] [tttt] noſti. [uuuu] Iuſtitiam tuam [vvvv] non [wwww] abſcōdi [xxxx] in medio [yyyy] cordis mei: [zzzz] fidem tuā [aaaaa] & ſalutare tuum [bbbbb] [ccccc] [ddddd] dixi: [eeeee] non [fffff] abſcōdi [ggggg] mi ſericordiam tuam [hhhhh] [iiiii] & veritatem tuam [jjjjj] in ec cleſia [kkkkk] multa. [lllll] Tu [mmmmm] dñe [nnnnn] [ooooo] nō [ppppp] prohibebis [qqqqq] mīas tu as [rrrrr] a me: [sssss] miſericordia tua [ttttt] & veritas tua [uuuuu] iugi ter [vvvvv] ſeruabūt me. [wwwww] Circū dederūt [xxxxx] ei [yyyyy] me [zzzzz] mala quo rū [aaaaaa] nō eſt [bbbbbb] nūerus: [cccccc] com pheēderūt me [dddddd] iniquita tes mee [eeeeee] & non [ffffff] potuí [gggggg] vi dere: [hhhhhh] plures facte ſunt [iiiiii] quā capilli [jjjjjj] capitis mei:

Universidad de Deusto Biblioteca

ᵏוְלִבְּי עֲזָבָנִי׃ ˡרְאֵה יְהוָה ᵐוְרַצֵּנִי ᵇנֶצַח
ᶜיְהוָה ᵒ לְעָזְרָתִי ᶜ חוּשָׁה ׃ ˡיֵבֹשׁוּ ᶠוְיַחְפְּרוּ
ᵍיַחְדָּו ᵇ יַחַד ˡ מְבַקְשֵׁי ᵏ נַפְשִׁי ᵍחָפֵר ᶠבּוּשׁ
ˡלְסִפּוֹתָהּ ᵐיִסֹּגוּ ᵃאָחוֹר ᵒוְיִכָּלְמוּ ᵇחֹפְצֵי
ᵖרָעָתִי׃ ᵍיָשׁוֹבוּ ᶠעַל ᵉעֵקֶב ᵃבָּשְׁתָּם ᵍנָסֹג ᵐסַפָּה
ᵏהָאוֹמְרִים ᵍלִי ᵉהֶאָח ᵉהֶאָח׃ ᵇיָשִׁישׁוּ ᵏאָח ᵇשׁוֹשׁ
ᶜוְיִשְׂמְחוּ ᵇבְךָ ᵏכָּל ᵍמְבַקְשֶׁיךָ ᵍיֹאמְרוּ ᶜשָׂמֵחַ ᵍחֹפְשׁ
ᵇתָּמִיד ᵍיִגְדַּל ᵏיְהוָה ᵃאֹהֲבֵי ᵐתְּשׁוּעָתֶךָ׃
ᵐוַאֲנִי ᵒעָנִי ᵖוְאֶבְיוֹן ᵃאֲדֹנָי ᵍיַחְשֹׁב ˡלִי ᵒעֶזְרָתִי
ᵗוּמְפַלְטִי ᵏאַתָּה ᵍאֱלֹהַי ᵗאַל ᵍחָשַׁב ᵐפָּלַט
ᵃתְּאַחַר׃ ᵉ xli. ᵉלַמְנַצֵּחַ ᵇמִזְמוֹר ᵉאֲחַר ᵉנְצַח
ᵏלְדָוִד׃ ᵒאַשְׁרֵי ᵉמַשְׂכִּיל ᵍאֶל ᵍדָּל ᵉזָמַר ᵐשָׂטָן
ᵇבְּיוֹם ᵍרָעָה ᵏיְמַלְּטֵהוּ ˡיְהוָה ׃ ᵐיְהוָה ˡרוּעַ ᵐמָלַט
ᵐיִשְׁמְרֵהוּ ˡוִיחַיֵּהוּ ᵍוְאַשֶּׁר ᵍבָּאָרֶץ ᵐשָׂמַר ᵐחַיָּה
ᵍוְאַל ᵉתִּתְּנֵהוּ ᵇבְּנֶפֶשׁ ᵐאֹיְבָיו׃ ᵍיְהוָה ᵉנָתַן
ᵍיִסְעָדֶנּוּ ᵍעַל ᵍעֶרֶשׂ ᵇדְּוִי ᵉכָּל ᵒמִשְׁכָּבוֹ ᵍסָעַד ᵃדָּוֶה
ᵉרַפֵּאתָ ᵍחֳלִיוֹ׃ ᵇאֲנִי ᵏאָמַרְתִּי ˡיְהוָה ᵉשָׂכָב
ᵏחָנֵּנִי ᵍרְפָאָה ᵐנַפְשִׁי ᵉכִּי ᵉחָטָאתִי ˡלָךְ׃ ᵍחָלָה
ᵖיֹאמְרוּ ᵍרָעוֹת ᵉלִי ᵐמָתַי ᵉיָמוּת ᵖאֹיְבַי ᵉאָמַר
ᵍוְאָבַד ᵉשְׁמוֹ׃ ᵃוְאִם ᵇבָּא ᵉלִרְאוֹת ᵍרוּעַ ᵐמָתוֹת
ᵉשָׁוְא ᵉיְדַבֵּר ᵍלִבּוֹ ᵇיִקְבָּץ ᵍאָוֶן ᵇבּוֹא ᵉלָאָה
ˡלוֹ ᵏיֵצֵא ᵉלָחוּץ ᵐיְדַבֵּר׃ ᵉיַחַד ᵉעָלַי ᵐיִדְּרוּ
ᵖיִתְלַחֲשׁוּ ᵍכָּל ᵉשֹׂנְאָי ᵉעָלַי ᵖלָחַשׁ
ᵉיַחְשְׁבוּ ᵉרָעָה ˡלִי׃ ᵉדְּבַר ᵉבְּלִיַּעַל ᵉחָשַׁן ᵇבָּל
ᵇיָצוּק ᵇבּוֹ ᵉוַאֲשֶׁר ᵉשָׁכַב ˡלֹא ᵉיוֹסִיף ᵃצוּק ᵉיָסַף
ᵏלָקוּם׃ ᵇגַּם ᵉאִישׁ ᵏשְׁלוֹמִי ᵏאֲשֶׁר ᵏשָׁלֵם
ᵐבָּטַחְתִּי ᵉבּוֹ ᵒאוֹכֵל ᵖלַחְמִי ᵍהִגְדִּיל ᵒאָכַל ᵍגֶּבֶל
ᵍעָלַי ᵉעָקֵב ׃ ᵍוְאַתָּה ᵉיְהוָה ᵏחָנֵּנִי
ᵍוַהֲקִימֵנִי ᵍוְאֲשַׁלְּמָה ᵃלָהֶם׃ ᵇבְּזֹאת ᵍיָדַעְתִּי ᵒכִּי ᵇחָפַצְתָּ ᵍבִּי ᵇכִּי ᵇלֹא ᵍרוֹעַ
ᵏאֹיְבִי ᵍעָלָי׃ ᵐוַאֲנִי ᵇבְּתֻמִּי ᵒתָּמַכְתָּ ᵍבִּי ᵐתָּם
ᵍוַתַּצִּיבֵנִי ᵍלְפָנֶיךָ ᵉלְעוֹלָם׃ ᵍבָּרוּךְ ᵍיְצַב ᵐפָּנֶה
ᵉיְהוָה ᵃאֱלֹהֵי ᵍיִשְׂרָאֵל ᵉמֵהָעוֹלָם ᵃוְעַד ᵉעוֹלָם ᵐבָּרַךְ
ᵇהָעוֹלָם ᵒאָמֵן ᵖוְאָמֵן׃ ᵉ xlii. ᵉלַמְנַצֵּחַ ᵉנָצַח
ᵇמַשְׂכִּיל ᵉלִבְנֵי ᵒקֹרַח׃ ᵉכְּאַיָּל ᵇשָׁבַל
ᵇתַּעֲרֹג ᵍעַל ᵇאֲפִיקֵי ᵐמָיִם ᵍכֵּן ᵍנַפְשִׁי ᵍעָרַג ᵐאֵפֶק

ʳ& cor meū ᵍderelıqt me.
ˢPlaceat tibi ᵃdñe ᵇvt libe
res me: ᶜdñe ᵇad adiuuā=
dū me ᶜfestina. ᵍConfun=
dantur ᵉ& reuereātur ᵇſi=
mul ˡquerētes ᵏaīam meā
ˡvt auferāt eā: ᵐcōuertā=
tur ⁿretrorſum ᵒ& cōfun=
dātur ᵍq volūt mihi ᵍma=
la. ᵍPereāt ᵃpoſt ⁿ cōfuſio
nē ſuā: ᵏqui dicunt ᵍmihi
ˢvah ᵃvah. ᵇGaudeāt ᶜ& le
tentur ᵇin te ᵍqui querūt
te: ᵉdicant ᵇiugiter ˡ ma=
gnificetur ᵏdomin⁹ ˡ qui
diligunt ᵐſalutare tuum.
ⁿEgo āt ſum ᵒegenus ᵖ&
pauper: ᵍdñs ʳſollicitus e
rit ᵉp me: ᶠauxiliū meū
ᵘ& ſalutare meū ʳtu es:
ʳdeus me⁹ne ᵃmoreris.
ᵃPro victoria ᵇpſ ᶜdd. 41
BEatus ᶜqui intelligit
ᵍſuper ᵉpauperem:
ᵇin die ˡmala ʰ liberabit
eum ˡdominus. ᵐDñs ∞
ⁿcuſtodiet eū ᵒ& viuifica
bit eū & ᵖbtūs erit ᵗin ter
ra: ʳ& non ᵉtradet eū ᶠaīe
ᵘinimicorū ſuorū. ˣ Dñs
ᶠcōfortabit eū ˢ in ᵃlecto
ᵇifirmitatis: ᶜtotū ᵒ ſtratū
eius ᶜvertiſti ᶠin egrota=
tione ſua. ᵉEgo ᵇdixi ˡdñe
ʰmiſerere mei: ˡſana ᵐani
mā meā ⁿquia ᵒpeccaui ᵖti
bi. ᵍInimici mei ʳloquun
tur ᵇmalū ˡmihi: ⁿqñ ᶜmo
rietur ʳ& pibit ˢnomen e
ius. ᵃEt ſi ᵇvenerit ᶜvt vi=
ſitet ᵇvana ᶜloq̄tur: ᶠcor
eius ᵍcōgregabit ᵇinjquí=
tatē ᶠſibi: ʰegrediēs ˡforas
ᵐdetrahet. ⁿSiml ᵇaduer=
ſum me ᵖ murmurabant
ᵍoēs ᵍodientes me: ᵒcon=
tra me ᶜcogitabāt ⁿmalū
ˣmihi. ʳ Verbū ˢ ipietatis
ᵉinfundebant ᵇſibi: ᶜqui
ᵒdormiuit ᶜnon ᶠaddet
ᵉvt reſurgat: ᵇSed ᵇ& ˡho=
mo ᵏpacificus meus ∞∞
ⁿin quo ᵐ habui fiduciā
ᵒq māducabat ᵖpanē me
um ᵍleuauit ʳcontra me
ᵖplātā. ᶠSed tu ᵘ dñe ᵏ miſe
rere mei: ʳ & leua me ˢvt
reddā ᵃeis. ᵇIn hoc ∞∞
ᶜcognoui ᵒq ᵛelis ᶠme:
ᵍqa ᵇnō ˡiſultabit ᵏinimic⁹
meus ˡmihi. ᵐ Ego āt ⁿin
ſimplicitate mea ᵒ adiut⁹
ſū a te: ᵍ& ſtatues me ᶠañ
faciē tuā ᵃin ppetuū. ᶠBñ
dictus ⁿdñs ᵏdeus ʳ iſrael
ˢa ſeculo ᵃ& vſq; in ᵇſecu=
lum ᶜamen ᵒ& amen.
ᵃProvictoria ᵇdoctiſſimi
ᶜfiliorū ᵒcore. 42.
SIcut ᶜceruus ᶠ deſide
rat ᵉad ᵇfontes ˡaqua=
rum: ᵇſic ˡanima mea ∞∞

ʳ& cor meū ᵍderelıqt me. Cōplaceat dñe vt eru
καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλιπέ με. Εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύ
as me: dñe ad adiuuādū me reſpice. Cōfun
σασθαί με, κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες. Καταισχυνθεί
dātur ᵗ reuereātur ſimul q̄ querūt aīaz meā: Infra 69.
κησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου, ᵗ
vt auferāt eā. Auertantur retrorſū ᵗ reuereā
ἐξάραι αὐτήν. Αποστραφείησαν εἰς ταραχὴν καὶ καταισχυ
tur q̄ volūt mihi mala. Ferant cōfe
θείησαν οἱ θέλοντές μοι κακά. Κομισάσθωσαν ταραχὴν ἀ
ſtim cōfuſionē ſuā: q̄ dicūt mihi euge euge. Exul
μα αἰσχύνην αὐτῶν, οἱ λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Αγαλλιά=
tent ᵗ letētur ſup te oēs querētes
σθωσαν καὶ εὐφραινθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές
te dñe. Et dicāt ſemp magnificet do=
σε κύριε. Καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύ=
min⁹: qui diligūt ſalutare tuū. Ego āt mēdicus ſum
ριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχὸς εἰμι
ᵗ paup: dñs ſollicit⁹ erit mei. Adiutor meus ᵗ prote
καὶ πένης, κύριος φροντιεῖ μου. Βοηθός μου καὶ ὑπερασπι
ctor meus es tu deus meus: ne tardaueris.
στής μου εἶ σὺ ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

In finē pſalmus dauid. 40.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. μ'.

BEatus q̄ intelligit ſup egenū ᵗ paupem: in
Μακάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα, ἐν ἡ
die mala liberabit eū dñs. Dñs cōſeruet e=
μέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος. Κύριος διαφυλάξαι αὐ
um ᵗ viuificet eū: ᵗ bēm faciat eū in tra: ᵗ nō
τὸν καὶ ζήσαι αὐτόν, καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ μὴ
tradat eū in manus inimicor⁹ eius. Dñs opē ferat
παραδῷ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτοῦ. Κύριος βοηθήσαι
illi ſup lectū doloris eius: vniuerſū ſtratū eius ver
αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδύνης αὐτοῦ, ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρω
ſaſti in īfirmitate eius. Ego dixi: dñe miſerere mei: ſa
ſας ἐν τῇ ἀῤῥωστίᾳ αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα, κύριε ἐλέησόν με, ἵα
na aiaz meā: q⁹ peccaui tibi. Inimici mei dixe
σαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι. Οἱ ἐχθροί μου εἶ=
rūt mala mihi: q̄n morietur ᵗ peribit nomē
πον κακά μοι, πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα
eius. Et ingrediebat vt videret: vana loq̄bat cor
αὐτοῦ. Καὶ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει ἡ καρδία
eius: cōgregauit iniquitatē ſibi: egrediebat foras: ᵗ loq̄=
αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ, ἐξεπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλά
bat in idipūz. Aduerſū me ſuſurrabāt oēs inimici
λει ἐπὶ τὸ αὐτό. Κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί
mei: aduerſū me cogitabāt mala mihi. Verbū iniquū cō=
μου, κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι. Λόγον παράνομον κα
ſtituerūt aduerſū me: nūqd q̄ dormit nō adiiciet vt re=
τέθεντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀνα
ſurgat: Et eñ hō pacis mee in quo ſperaui: q̄
στῆναι; Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου ἐφ' ὃν ἤλπισα, ὃ
edebat pāes meos magnificauit ſup me ſupplātatiōes. Tu āt do
ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτέρνισμόν. Σὺ δέ κύ
mine miſerere mei: ᵗ reſuſcita me: ᵗ retribuā eis.
ριε ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
In hoc cognoui: q̄n voluiſti me: q̄n nō gaude
Ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι ἐθέλησάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχα=
bit inimicus meus ſup me. Me āt pp inocētiā ſu
ρήσῃ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ. Ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντε=
ſceptiſti: ᵗ cōfirmaſti me ī cōſpectu tuo in eternū.
λάβου, καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.
Benedictus dñs deus iſrael a ſeculo ᵗ in
Ευλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς
ſeculū fiat fiat.
τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

In finē in intellectū filiis core. 41.
Εἰς τὸ τέλος εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς κορέ. μά.

QEmadmodū deſiderat ceruꝰ ad fontes
Ον τρόπον ἐπιποθεῖ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς
aquaꝝ: ita deſiderat aīa mea
τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου

Universidad de Deusto Biblioteca

ad te deus. Sitiuit aīa mea ad deū
πρὸς σὲ ὁ θεός. Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεόν τὸν
fortē viuū. Quī veniā t apparebo aī faciē
ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ
dei. Fuerūt lachrime mee mihi panis die ac
τοῦ θεοῦ. Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ
nocte: dum ds mihi quotidie: vbi est deus
νυκτός, ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός
tuus: Hec recordat' sū: t effudi in me aīam meā:
σου; Ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχήν μου,
qm trānsibo ī locū tabnaculi admirabilis vsq; ad domū
ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ
dei. In voce exultatiōis t cōfessionis son' fe-
θεοῦ. Ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἦχος ἑορ-
tā celebrātis. Quare tristis es aīa mea: t quare cō
τάζοντος. Ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συν
Infra. turbas me: Spera in deo: qm cōfitebor
41. τάρασσείς με; Ἐλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι
illi: salutare vultus mei t deus me'. Ad
αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου. Πρὸς
me ipm aīa mea cōturbata ē: ꝓpterea memor ero
ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαί
tui de tra iordanis t hermoniīz a mōte modico. Abyss
σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ἑρμωνιείμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ. Ἄβυσ
sus abyssū inuocat in voce cataractaꝝ tuaꝝ.
σος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρακτῶν σου.
Omnia excelsa tua t fluctus tui sup me
Πάντες ὑψωθέντες σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ
trānsierūt. In die mādabit dns miaz suā: t
διῆλθον. Ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ
nocte cāticū eius apd me. Oratio deo vite mee:
νυκτὸς ᾠδὴ αὐτῷ παρ' ἐμοί. Προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου,
dicā deo susceptor meus es. Quare met oblitus es: t qua
ἐρῶ τῷ θεῷ ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Διατί μου ἐπελάθου, καὶ ἵνα
re cōtristatus incedo dū affligit inimicus:
τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν;
Dum cōfrigūtur ossa mea: exprobrauerūt mihi inimici mei. Dū
Ἐν τῷ καταθλᾶσθαι τὰ ὀστᾶ μου, ὠνείδισάν με οἱ ἐχθροί μου. Ἐν
dicūt tōi mihi p singulos dies: vbi est deus tuus:
τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;
Quare tristis es aīa mea: t quare cōturbas
Ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις
me: Spera in deo: qm cōfitebor illi: salutare
με; Ἐλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτή-
re vultus mei t deus me'.
ριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.

Psalmus dauid sine titulo apd hebreos. 42.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. μβ'.

Iudica me deus: t discerne causaz meā: de gē-
Κρῖνόν μοι ὁ θεός, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθ-
te nō sctā: ab hoīe iniquo t doloso eru-
νους οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί
me. Quia tu es deꝰ fortitudo mea: quare repulisti
με. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς κραταίωμά μου, ἱνατί ἀπώσω
me: t quare tristis incedo: dū affligit
με, καὶ ἱνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν
inimicus: Emitte lucē tuā t vītatē
ἐχθρόν; Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν
tuā: ipa me deduxerūt t adduxerūt me in mōtē sctū
σου, αὐταί με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιόν
tuū t in tabnacula tua. Et introibo
σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Καὶ εἰσελεύσομαι
ad altare dei: ad deū qlēti
πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραί
ficat iuuētutē meā: Cōfitebor tibi in cithara
νοντα τὴν νεότητά μου, Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ
deus deus meꝰ: quare tristis es aīa mea: t
ὁ θεὸς ὁ θεός μου, ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ
quare cōturbas me: Spera in deo: qm
ἱνατί συνταράσσεις με; Ἐλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι
cōfitebor illi: salutare
ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ

---

mdesiderat"ad te°deus.
PSitiuit°anima mea ʳad
deum°fortem ˢviuum:
"quando°veniam ᵗ& vi-
debo°faciem°dei. ᵇ Fue-
rūt°mihi°lachrime mee
ᵉpanis°die°ac nocte: ᵇcū
diceretur°mihi°tota ˡdie
mvbi est"deus tuus? °Ho
rum°recordatus sum°&
effudi°in me°animā mea-
am: ʳquia"vēiam ˢad vm-
braculum ᵗtacebo ᵘ vsq;
ad°domum ᵇdei: ᶜ in vo-
ce°laudis° & confessiōis
ʳmultitudinis°festa cele-
brantis. ᵇQuare° incur-
uaris°anima mea: ˡ& q̄
re°conturbas"me? "ex-
pecta°deum°quia °ad-
huc°cōfitebor ei °salu-
taribus°vultus eius. °Deus
meus°ī meipso ʳ aīa mea
ˢincuruatur: °ꝓpterea°re
cordabor tui°d tra °ior-
danis°& hermōiī°de mō
te°minimo. ᶠAbyssus°a-
byssum"vocat" in voce
°cataractarū tuarū: °oēs
°gurgites tui ʳ& fluctus
tui°sup me ʳtransierunt.
"Per diē°mandabit°dns
ˢmiam suā: °& nocte ᵇcā-
ticū eius° mecū: °oratio
°deo°vite mee. ᵍ Dicam
ʰdeo°petra mea°q̄re°obli
tus es mei: "quare" tristis
°incedo°affligente ∞∞
°inimico. ʳCū me interfi
cerēt°in ossibus meis:
ᵗexprobrauerūt mihi" ho-
stes mei: °dicentes ʳ mihi
ˢtota°die°vbi est°deus tu
us? °Quare°icuruaris°aia
mea: °& quare°cōturbas
ᵗme: ᵘexpecta°deū"q̄
"adhuc°cōfitebor ei °sa-
lutaribus°vultus mei ʳ &
deo meo. 43.

IVdica me°deus°&
discerne°cām meam
°de gēte°nō°sctā: ᵇa viro
ˢiniquo°& doloso°salua
me. "Tu" enim ∞∞∞∞∞
°deus°fortitudinis mee:
°q̄re°ꝓpiecisti me? °quare
ᵗristis"incedo°affligēte
ʳinimico? ˢ Mitte ∞∞∞∞∞
°lucē tuā°& veritatē tuā:
°ipsa°ducēt me & °itro-
ducent°in°mōtē °sanctū
tuum °& in°tabernacula
tua. ᶠEt introibo"ad"al-
tare°dei: °ad ∞∞∞∞∞∞
°deū°letitiā° exultatiōis
mee: ᵗ& cōfitebor tibi" ī
cithara°deus°deus me°.
ˢQuare°incuruaris ∞∞
°anima mea: °& q̄re°con
turbas°sup me? ʳexpecta
°deū°quoniā°adhuc°cō-
fitebor ei°salutaribus∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pr̃itiua.be. Ter.heb. p̃s.xliiii. Trãsla.B.Wie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

xliiii.

ᵐ פָּנַי	ᵐ וֵאלֹהַי	׀ לַמְנַצֵּחַ	ᵐvultus meiᵐ& ðo meo.	vultus mei τ deᵘ meus. προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.
נָצַח ᵘ	ᵐ פָּנָה		ᵃ Victoriᵇ filiorũᶜ coreᵈ eruditio. 44.	
ᵇ לִבְנֵי	ᶜ קֹרַח	ᵈ מַשְׂכִּיל ׀		Iñ finẽ filijs coze ad intellectũ. 43.
		ᶜ אֱלֹהִים		Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ εἰς σύνεσιν. μγ'.
שָׂכַל ᵈ				
ᵉ בְּאָזְנֵינוּ	ᵍ שָׁמַעְנוּ	ᵇ אֲבוֹתֵינוּ	Oᵉ Eusᵃ auribᵇ nostris	Oᵉ Eus in auribus nr̃is audiuimus: τ
ᶠ סִפְּרוּ			audiuimus: ᵇ pr̃es	pres
ᵍ לָנוּ	ᶠ פֹּעַל	ᵐ פָּעַלְתָּ	nostriᶠ narrauerũtᵍ nobiſ	nr̃i annũtiauerũt nobis: Opus: qd̃ opatᵐ es in
ᵐ יוֹם		ᵉ בִּימֵיהֶם	ᶠopus qd̃ᵐopatus es ᵉ in	dieb⁹ eo
ᵈ קֶדֶם ׃	ᵍ אַתָּה	ᶠ יָדְךָ	diebus eorũ ᵈ in diebus	ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν, Ἐργον ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ
יָרַשׁ ᵉ			ᵉantiquis . ᵍTuᶠ mãu tua	rũ: in diebus antiquis. Manus tua gẽtes diſpdidit: τ
ᵉ וַתִּטָּעֵם	ᵉ תָּרַע לְאֻמִּים	ᶠ וַתְּשַׁלְּחֵם ׃	ᵍgentesᵉ deleſtiᵘ & plãta	τῶν, ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις. Ἡ χείρ σου ἔθνη ἐξωλόθρευσε, καὶ
רוּעַ ᵉ			ſti eos: ᵉafflixiſti ᶠ popu	plãtaſti eos: afflixiſti plos: τ expulſti e
ᵍ כִּי ׃	ᵇ לֹא ׀	ᵉ בְּחַרְבָּם	los ᵉ & emiſiſti eos. ᵇ Non	κατεφύτευσας αὐτούς, ἐκάκωσας λαούς, καὶ ἐξέβαλες αὐ
זָרַע ᵍ	שָׁלַח ᶠ	ᵍ יָרָשׁוּ	ᵍenimᶜ in gladioſuoᵈ poſ	os. Nec eñ in gladio suo possederũt trã: τ
ᶠ וּזְרוֹעָם	ᵍ לֹא ᵃ הוֹשִׁיעָה לָמוֹ	ᵍ כִּי יְמִינְךָ	ſederũtᶜ terrã: ᵍnec bra	τοὺς · Οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν, καὶ
יָשַׁע ᵍ נָתַן			chiũ eorũ ᵇ ſaluauitᵉ eos:	brachiũ eoꝝ nõ ſaluauit eos: Sed dextera tua τ
ᵐ וּזְרוֹעֲךָ ᵐ וְאוֹר ᵍ פָּנֶיךָ ᵍ כִּי ᵍ רְצִיתָם ׃			ᵇsedᵉ dextera tuaᵐ & bra	ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς, Ἀλλ' ἡ δεξιά σου καὶ
פָּנָה ᵍ רָצָה			chiũ tuũ ᵐ & lux ᵍ vultus	brachiũ tuũ τ illuminatio vultus tui: qñ cõpla
ᵍ אַתָּה ᵐ הוּא ᵉ מַלְכִּי ᵐ אֱלֹהִים ᵉ צַוֵּה			tui: ᵍqñ ᵍcõplacuiſti eis.	ὁ βραχίων σου καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδό
ᵉ יְשׁוּעוֹת ᵉ יַעֲקֹב ׃	ᵃ בְּךָ ᵇ צָרֵינוּ ᵉ נְנַגֵּחַ		ᶠTu esᵍ ipſeᵉ rex meᵍ? ᵐde	cuiſti in eis. Tu es tpe rex meᵍ τ deus meᵉ:
יָשַׁע ᵉ צוּר			us: ᵉprecipe ᵖʳ ſalutariᵇ	κησας ἐν αὐτοῖς. Σὺ εἶ αὐτός ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου,
ᵍ בְּשִׁמְךָ ᵉ נָבוּס ᵉ קָמֵינוּ ׃	ᵍ כִּי ᵇ לֹא		ᵖiacob. ᵃIn teᵇ hoſtes no	qui mãdas ſalutes Iacob. In te inimicos
נָבַח ᵉ בּוּס			ſtros ᶜ ventilabimᵍ cor	ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας Ἰακώβ. Ἐν σοὶ τοὺς ἐχθρούς
ᵍ קוּם ᵉ נָטַח			nu: & ᵍin noie tuoᶜ cõcul	nr̃os vẽtilabimᵍ cornu: τ in noie tuo ſpernemᵍ
ᵍ נְקַשְׁתִּי ᵉ אֶבְטָח ᵉ וְחַרְבִּי ᵐ לֹא			cabimusᶠ aduerſarios no	ἡμῶν κερατιοῦμεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουδενώσομεν
			ſtros. ᵇNonᵍ enim ᶠin ar	insurgẽtes nobis. Nõ eñ in arcu meo ſpabo.
תּוֹשִׁיעֵנִי ׃ ᵍ כִּי ᵍ הוֹשַׁעְתָּנוּ ᵍ מְצָרֵינוּ			cu meoᵏ cõfidã: ᵐnecˡ gla	τοὺς ἐπαισιδόξους ἡμῶν. Οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπιῶ,
יָשַׁע ᵍ צוּר			dius meus ᵐ ſaluabit me.	τ gladius meus nõ ſaluabit me. Saluaſti eñ nos de
ᶠ וּמְשַׂנְאֵינוּ ᵐ הֵבִישׁוֹתָ ׃ ᵉ בֵּאלֹהִים			ᵒQuiaᵖ saluaſti nos ᵍde	καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με. Ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν
יָשַׁע ᵉ בּוּשׁ			hoſtibus nr̃is: ʳ& eos q o	affligẽtib⁹ nos: τ odiẽtes nos cõfudiſti. In
ᵉ הִלַּלְנוּ ᵉ כָּל ᵉ הַיּוֹם ᵉ וְשִׁמְךָ ᵐ לְעוֹלָם			derũt nosᵉ cõfudiſti. ʳIn	θλίβοντων ἡμᾶς, καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατήχυνας. Ἐν
ᵉ סֶלָה			deo ᵐ gaudebimus ˣtota	deo laudabimur tota die: τ in noie
ᵉ נוֹדֶה ᵉ לְעוֹלָם ׃ ᵉ אַף ᵉ זָנַחְתָּ ᵉ וַתַּכְלִימֵנוּ			ʸdie: ᶻ& nomẽ tuũ ᵃin eñ	τῷ θεῷ ἐπαινεθησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί
יָדָה ᵉ כָּלַם			nũ ᵇconfitebimur . ᶜ Sp.	tuo cõfitebimur in ſeculũ. Nũc ãt repuliſti τ cõ
ᵉ וְלֹא ᵉ תֵצֵא ᵉ בְּצִבְאוֹתֵינוּ ׃ ᵉ תְּשִׁיבֵנוּ			ᵈ Verũ tuᶜ pieciſtiᶠ & con	σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα. Νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κα
יָצָא ᵉ שׁוּב			fudiſti nos: ᵍ& nõ ᵇegre	fudiſti nos: τ nõ egredieris deus in χτuũbus
ᵉ אָחוֹר ᵐ מִנִּי ᵉ צָר ᵉ וּמְשַׂנְאֵינוּ ᵉ שָׁסּוּ			dieris ˡin exercitibus no	τὴν χυνας ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡ
אָחַר ᵐ צוּר			ſtris. ʰVertiſtiˡ terga nr̃a	nr̃is. Euertiſti nos retrorsũ poſt inimicos
ᵉ לָמוֹ ׃ ᵉ תְּתְּנֵנוּ ᵉ כְּצֹאן ᵉ מַאֲכָל ᵉ וּבַגּוֹיִם			ᵐhoſtibus: ᵒ& q oderunt	μῶν. Ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡ
שָׂסָה ᵉ זָרִיתָנוּ ׃ ᵉ תִּמְכֹּר ᵉ עַמְּךָ ᵉ בְּלֹא ᵉ הוֹן			nosʳ diripuerũtᵍ ſibi. ʳDe	nr̃os: τ q oderũt nos diripiebãt ſibi. Dediſti nos
זָרָה ᵉ מָכַר			diſti nosᵉ ᵍsi gregẽ ad	μῶν, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς. Ἔδωκας ἡμᾶς
ᵉ אֹכֶל ׃ ᵉ וְלֹא ᵉ רִבִּיתָ ᵉ בִּמְחִירֵיהֶם ׃ ᵉ תְּשִׁימֵנוּ			ᵗvorãdũ: ᵘ& in gentibus	τρ̃ ouces eſcarũ: τ in gẽtib⁹ diſpſiſti nos.
רָבַב ᵉ מָחַר			ˣdiſperſiſti nos. ʸVendi	ὡς πρόβατα βρώσεως, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι διεσπείρας ἡμᾶς.
ᵉ חֶרְפָּה ᵉ לִשְׁכֵנֵינוּ ׃ ᵉ לַעַג ᵉ וָקֶלֶס			diſtiᶻ populũ tuũ ᵃſine ᵇp	Ἐδέδιδιστι ppłuz tuũ ſine ptio: τ nõ fuit multitudo in
שׂוּם ᵉ סָבִיב			cio: ᶜnec ᵈgrãdis fuitᵉ cõ	Ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς, καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς
ᵉ לְסָבִיבוֹתֵינוּ ׃ ᵐ תְּשִׂימֵנוּ ᵉ מָשָׁל			mutatio eorũ. ᶠPoſuiſti	cõmutatiõibus nr̃is. Posuiſti nos opꝓbriũ vicinis nr̃is:
סָבִיב ᵉ נְדוֹד ᵉ רֹאשׁ ׃ ᵉ בַּלְאֻמִּים			nosᵍ opprobriũ ʰ vicinis	ἀλαλάγμασιν ἡμῶν. Ἔθου ἡμᾶς ὀνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν,
נוּד ᵉ לְאֹם			nr̃is: ⁱsubſannationẽ ᵏ& ir	ſubſannationẽ τ deriſũ ijs q̃ circuitu nr̃o. Posuiſti nos i
ᵉ כָּל ᵉ הַיּוֹם ᵉ כְּלִמָּתִי ᵉ נֶגְדִּי ᵉ וּבֹשֶׁת ᵉ פָּנַי			riſum ⁱhis q erãt ĩ circui	μυκτηρισμὸν καὶ χλευασμὸν τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. Ἔθου ἡμᾶς εἰς
בּוּשׁ ᵉ כִּסָּתְנִי ׃ ᵉ מִקּוֹל ᵉ מְחָרֵף ᵉ וּמְנַדֵּף ᵉ מִפְּנֵי			tu nr̃o. ᵐPoſuiſti nos ín	ſimilitudinẽ in gẽtibus: cõmotionẽ capitis in ppłis.
כִּסָּה ᵉ חֶרְפָּה ᵉ אוֹיֵב ᵉ וּמִתְנַקֵּם ׃ ᵉ כָּל ᶻ זֹאת ᵉ בָּאָתְנוּ			ᵘsiłitudinẽ ᵒgẽtibus: ᶠcõ	παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς.
ᵉ וְלֹא ᵐ שְׁכַחֲנוּךָ ᵉ וְלֹא ᵒ שִׁקַּרְנוּ			motionẽ ᵍcapitis ʳ in tri	Tota die verecũdia mea cõtra me est: τ cõ
ᵖ בִּבְרִיתֶךָ ׃ ᵍ לֹא ᵉ נָסוֹג ᵉ אָחוֹר ᵉ לִבֵּנוּ			bubus. ᵉTotaᵗ die ᵘcõfu	Ολην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μου ἐστί, καὶ ἡ αἰ
ᵉ וַתֵּט ᵉ אֲשׁוּרֵנוּ ׃ ᵐ מִנִּי ᵉ אָרְחֶךָ ׃ ᵉ כִּי			ſio meaˣ contra me: ʸ& i	σχύνη τ προσώπου μου ἐκάλυψέ με. Ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζον
ᵉ דִכִּיתָנוּ ᵉ בִּמְקוֹם ᵉ תַּנִּים ᵉ וַתְּכַס			gnominiaᶻ faciei meeᵃ co	tις τ obloq̃ntis: a facie inimici τ pſequẽ
ᵉ עָלֵינוּ ᵉ בְּצַלְמָוֶת ׃ ᵉ אִם ᵉ שָׁכַחְנוּ ᵐ שֵׁם			opuit me. ᵇA voceᶜ exp	τος καὶ καταλαλοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδικοῦν
ᵉ וַנִּפְרֹשׂ ᵐ כַּפֵּינוּ ᵉ לְאֵל ᵉ זָר ׃			brantis ᵈ& blaſphemã	tις. Haec oia venerũt ſup nos: nec obliti ſumᵍ te:
ᵐ פָּרַשׂ			tis: ᶜa facieᶠ inimiciᵍ & vl	τος. Ταῦτα πάντα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθόμεθά σου,
ᵉ הֲלֹא ᵉ אֱלֹהִים ᵉ יַחְקָר ᶻ זֹאת ᵉ כִּי ᵉ הוּא			toris. ʰOiaⁱ hecʰ venerũt	τ iniq̃ nõ egimus in testamẽto tuo. Et nõ recessit re
ᵉ חֲקַר			ſup nosˡ & ᵐ obliti ⁱnõᵐ ſu	καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν τῇ διαθήκῃ σου. Καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰο
ᵉ יֹדֵעַ ᵉ תַּעֲלֻמוֹת ᵉ לֵבָב ׃ ᵉ כִּי ᵉ עָלֶיךָ ᵉ הָרַגְנוּ			mus tui: ⁿnecᵒ mẽtiti ſu	tro cor nr̃z: τ declinaſti ſemitas nr̃as a
עָלַם ᵉ הָרַג			musᵖ in pacto tuo: ᵍNon	πίσω ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς
			ʳ ẽ cõuerſũᵒ retroᵗ cor no	via tua. Qñ humiliaſti nos in loco afflictiõis: τ
			ſtrũ: ⁿnec declinauerunt	ὁδοῦ σου. Ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως, καὶ
			ˣgreſſᵘ nr̃iᵛ aˢ ſemita tua.	coopuit nos vmbra mortis. Si obliti ſumᵍ nomẽ
			ᵍQñᵇ deiecciſti nosᶜ in lo	ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου. Εἰ ἐπελαθόμεθα τοῦ ὀνόματος
			cũᵈ draconũ: ᵉ & opuiſti	det nr̃i: τ ſi expãdimus manus nr̃as ad deũ alie
			ʳnosᵍ vmbra mortis . ʰSi	τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλό
			ⁱoblitiˡ sumusᵏ noīs ⁱdei	τριον, Οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα; αὐτὸς γὰρ γινώσκει τὰ
			nr̃i: ᵐ& si expãdimᵍ? ⁿma	abscõdita cordis. Qñ pp te moztificamur
			nus nr̃asᵒ ad deũᵖ alienũ.	κρύφια τῆς καρδίας. Ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα

ro.8.g

tota die: estimati sum sicut oues occisiōis. Exur
ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἐξεγέρ
ge: quare obdormis die? exurge t ne repellas in finē.
θητι, ἱνατί ὑπνοῖς κύριε; ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος.
Quare facie tuā auertis: obliuiscēris mo-
Ἱνατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις; ἐπιλανθάνῃ τῆς πλω-
pie nre t tribulatiōis nre? Qm̄ humiliata ē in
χείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν; Οτι ἐταπεινώθη εἰς
puluere aīa nra: cōglutinata est in tra vēter nr. Exurge die
χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν. Ανάστα κε'
adiuua nos: t redime nos pp nomē tuū.
βοήθησον ἡμῖν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τ ὀνόματός σου.
In finē pro his q̄ cōmutabūtur filijs
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς
core ad intellectū: cāticū pro dilecto. 44.
κορὲ εἰς σύνεσιν, ὠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. μδ'.

Ructauit cor meū ✠bū bonū: dico ego
Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν, λέγω ἐγὼ
opa mea regi. Lingua mea calamus scri-
τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ. Ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμ
be velociter scribētis. Speciosus forma pre filijs
ματέως ὀξυγράφου. Ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς
hoiuz. diffusa est gra in labijs tuis. ppterea bñ-
τῶν ἀνθρώπων, ἐξεχύθη χάρις ἐν χείλεσί σου, διὰ τοῦτο ἐυλό-
dixit te deus in eternū. Accingere gladio tuo sup
γησέ σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα. Γερίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ
femur tuū potētissime. Specie tua t pchritudie
τὸν μηρόν σου δυνατέ. Τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει
tua t intēde t pspe pcede t regna. ℣ propter ✠i
σου καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε. Ενεκεν ἀλη-
tatē t māsuetudinē t iustitiā t deducet te mira
θείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ὁδηγήσει σε θαυ-
biliter dextera tua. Sagitte tue acute potētissime: ppli
μαστῶς ἡ δεξιά σου. Τὰ βέλη σου ἠκονημένα δυνατέ, λαοὶ
sub te cadēt in corde inimicor̄ re
ὑποκάτω σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βα-
gis. Sedes tua de in seculū seculi vir
Deb. 1. σιλέως. Οθρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ῥάβ-
ga directiōis ✠ga regni tui. Dilexisti
δος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ηγάπησας
iustitiā: t odisti iniq̄tatē: ppea vnxit te de
δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θε
us deus tuus oleo letitie pre cōsortib⁹
ὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους
tuis. Myrrha t gutta t casia a vestimētis tuis:
σου. Σμύρνα καὶ σταχτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου,
a domib⁹ eburneis: ex q̄b⁹ delectauerūt te filie
ἀπὸ βάρεων ἐλεφαντίνων, ἐξ ὧν ἐυφρανάν σε θυγατέρες
regū in honore tuo. Astitit regina a dextris
βασιλέων ἐν τῇ τιμῇ σου. Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν
tuis: in vestitu deaurato circūdata varieta
σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη πεποικιλμέ-
te. Audi filia t vide t inclina aurē tuā: t obli
νη. Ακουσον θύγατερ καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου, καὶ ἐπι
uiscere pplm tuū: t domū pris tui. Et
λάθου τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου. Καὶ
cōcupiscet rex decorē tuū: qm̄ ipe est dns
ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τ κάλλους σου, ὅτι αὐτός ἐστι κς'
tuus: t adorabis eū. Et filia tyri in muneribꝰ:
σου, καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ. Καὶ θυγάτηρ Τύρου ἐν δώροις, τὸ
vultū tuū deprecabūtur diuites plebis. Omnis
πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τ λαοῦ. Πᾶσα ἡ
glia filie regis abint⁹: in fimbrijs au-
δόξα τῆς θυγατρὸς τ βασιλέως ἔσωθεν, ἐν κροσσωτοῖς χρυ
reis circūamicta varietatibus. Adducētur
σοῖς περιβεβλιδίνη πεποικιλμένη. Απενεχθήσονται τῷ βα
regi ✠gines post eā: pxime eius afferē
σιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς, αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσον
tur tibi. Afferentur in letitia t exultatiōe: addu
ταί σοι. Απενεχθήσονται ἐν ἐυφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει, ἀχ
cētur in tēplū regis. ℣ pro pfib⁹ tuis
θήσονται εἰς ναὸν βασιλέως. Αντὶ τῶν πατέρων σου

uit cogitatiōes a cordis.
b Qm̄ pp te b mortificati
sumus c tota d die: e reputa
ti sumus b vt grex c occisio
nis. h Cōsurge i qre m dor-
mitas n dñe: o euigila qua-
re q pdicis r i sempiternū?
s Quare t facie tuā u abscō
dis? x obliuiscēris r afflic-
tionis & angustie nre.
a Qm̄ b incuruata ē i pul-
uere c aīa nra: c adhesit d ter
re e vēter nr. b Surge f auxi
liare k nobis: l & redime
nos m pp n mīam tuam.
a Victori b pro c liliis b filio
rū c core d eruditionis e cā-
ticum b amātissimi. 45.

Ructauit k cor meū
l verbū m bonū: n di-
co o ego p opa mea q regi:
r lingua mea s stilus t scribe
u velocis. x Decor pulchri
or es r filiis s hoim: a effusa
est b gra c in labiis tuis: d pp
terea r bñdixit te e deus
b i eternū. f Accigere k gla
dio tuo l sup m femur n for-
tissime: o gloria tua p & de
core tuo. q Et decore tuo
r pspe s asscēde t pp u verbū
x veritatis y & māsuetudi-
nē z iusticie: a & docebit te
b terribilia c dextera tua.
d Sagitte tue e acute: f ppli
g sub te b cadēt i in corde k i-
nimicorū l regis. m Thro
nus tuus n deus in o seculū
p & in eternū: q sceptrū r e-
quitatis s sceptrū t regni
tui. u Dilexisti x iusticiā & o
odisti z iniquitatē: a ppte-
rea b vnxit te c deus d deus
tuus e oleo f exultationis
g p̄ pticipibus tuis. h Myr
rha k & stacte & l casia in
m cūctis n vestimētis tuis:
o de p domibus q eburneis
r quibus s letificauerūt te.
t Filie u regum x in honore
tuo: y stetit z cōiunx a ī dex
tera tua b ī diademate c au
reo. d Audi e filia f & vide
g & inclina h aurē tuam:
i & obliuiscere k ppli tui
l & domus m pris tui. n Et
cōcupiscet o rex p decorē
tuū: q quia r ipse ē s dns tu-
us t & adora u eū. x Et filia
y fortis z in muneribus ∞
a faciē tuā b depcabuntur
c diuites d plebis. e Ois ∞
f gloria g filie h regis i intrin
secus: k fasciis l aureis ∞
m vestita est. n In scutula-
tis o ducetur p ad regem:
q virgines r sequentur eā:
s amice eius t ducentur
u illuc. x Ducentur y in leti-
tiis z & exultatione: ∞∞
a ingrediētur b ī thalamū
c regis. d Pro e pribus tuis

חָשַׁב צון כָּל־הַיּוֹם נֶהְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃
יָשַׁן קוץ עוּרָה לָמָּה תִישָׁן אֲדֹנָי הָקִיצָה
זָנַח פָּנָה אַל תִּזְנַח לָנֶצַח׃ לָמָּה פָנֶיךָ
תַּסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃
כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה
לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ׃ קוּמָה עֶזְרָתָה לָנוּ
פדה וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ xlv.
לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי קֹרַח
שכל מַשְׂכִּיל שִׁיר יְדִידֹת׃ רחש
נבד לִבִּי דָבָר טוֹב אֹמֵר אֲנִי מַעֲשַׂי
עשה לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מָהִיר׃
סָפַר מָהַר יָפְיְפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן
יצק שָׂפָה בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים
עלם לְעוֹלָם׃ חֲגֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר
גבר הוֹדְךָ וְהַדָּרְךָ׃ וְהַדָּרְךָ צְלַח רְכַב
עטה עַל דְּבַר אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק וְתוֹרְךָ
ירא יְמִינֶךָ׃ נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים
חצן שנן עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי
נפל אָזַל הַמֶּלֶךְ׃ כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד
עלם שֵׁבֶט מִישׁוֹר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃
ישר אָהַבְתָּ צֶדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל כֵּן
שנא מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן
שוש מֵחֲבֵרֶיךָ׃ מר וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת
יסר כָּל־בְּגָדֹתֶיךָ מִן הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי
הכל שִׂמְּחוּךָ׃ בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקָרוֹתֶיךָ
בנה נִצְּבָה שֵׁגַל לִימִינְךָ בְּכֶתֶם אוֹפִיר׃
צצ אפר שִׁמְעִי בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ
ראה נטה וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ׃ ויתאו
אוה וְיִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי הוּא אֲדֹנַיִךְ
יפה וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ׃ וּבַת צֹר מִנְחָה
חלה פָּנַיִךְ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם׃ כָּל כְּבוּדָּה
עשר בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב
בגד לְבוּשָׁהּ׃ לִרְקָמוֹת תּוּבַל לַמֶּלֶךְ
שבץ בְּתוּלוֹת אַחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת
בתל לָךְ׃ תּוּבַלְנָה בְּשִׂמְחוֹת וָגִיל
רעה תְּבֹאֶינָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ׃ תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ
גול תבא הכל

Universidad de Deusto
Biblioteca

יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל
הארץ: אזכירה שמך בכל דר
ודר על כן עמים יהודוך לעולם
ועד: למנצח לבני קרח על עלמות שיר:

xlvi.

אלהים לנו מחסה ועז עזרה
בצרות נמצא מאד: על כן לא
נירא בהמיר ארץ ובמוט הרים
בלב ימים: יהמו יחמרו מימיו
ירעשו הרים בגאותו סלה: נהר
פלגיו ישמחו עיר אלהים קדש
משכני עליון: אלהים בקרבה
בל תמוט יעזרה אלהים לפנות
בקר: המו גוים מטו ממלכות
נתן בקולו תמוג ארץ: יהוה
צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: לכו חזו מפעלות
יהוה אשר שם שמות בארץ:
משבית מלחמות עד קצה הארץ
קשת ישבר וקצץ חנית עגלות
שרף באש: הרפו ודעו כי
אנכי אלהים ארום בגוים ארום
בארץ: יהוה צבאות עמנו משגב
לנו אלהי יעקב סלה:

xlvii.

למנצח לבני קרח מזמור:
כל העמים תקעו כף הריעו
לאלהים בקול רנה: כי יהוה
עליון נורא מלך גדול על כל
הארץ: ידבר עמים תחתינו
ולאמים תחת רגלינו: יבחר לנו
את נחלתנו את גאון יעקב אשר
אהב סלה: עלה אלהים בתרועה
יהוה בקול שופר: זמרו אלהים
זמרו זמרו למלכנו זמרו: כי מלך
כל הארץ אלהים זמרו משכיל:
מלך אלהים על גוים אלהים

erũt tibi filíi: pões eos
príncipes in vniuerſa
terra. Recordabor no
minis tui in oi gñatiõe
& gñatiõe: ppterea po
puli cõfitebũtur tibi in
ſeculũ & in eternũ.

Victori filiorũ core p
iuuẽtutibus cãticũ. 46.
Eus noſtra ſpes &
fortitudo: auxiliũ
in tribulationibus in-
uentus eſt ualidum. Ideo non timebimus
cum fuerit tranſlata ter
ra: & concuſſi montes
in corde maris. Sonãti
bus & intumeſcentibus
gurgitibus eius: & agi-
tatis mõtibus eius. Sp. Flumis diuiſio
nes letificãt ciuitatẽ dei:
ſctificauit tabnaculũ ſuũ altiſ
ſimi. Deus in medio ei?
nõ cõmouebitur: auxi
liabitur ei deus in ortu
matutino. Cõturbate
ſunt gẽtes cõcuſſa ſunt
regna: dedit uocẽ ſuã
proſtrata é terra. Dñs
exercituũ nobiſcũ: p
tector nr deus iacob.
Sp. Venite & videte o
pera domini: quantas
poſuerit ſolitudines in
terra. Conpeſcet bella
uſq; ad extremum ter
re: arcum confringet
& concidet haſtam:
plauſtra comburet igni. Ceſſate & cogno
ſcite quoniam ego ſum
deus: exaltabor in gen
tibus exaltabor ī terra.
Dominus exercituum
nobiſcũ: fortitudo
noſtra deus iacob.
Semper.

Victori filiorum co
re pſalmus. 47.
Mnes populi plau
dite manibus: iubi
late deo in uoce laudis.
Quoniam dominus
altiſſimus terribilis:
rex magnus ſup oẽm
terrã. Cõgregauit po
pulos ſubtus nos: ∞∞∞
& tribus ſub pedibus
noſtris. Elegit nobis ∞
hereditatem noſtram:
gloriam iacob quam
dilexit. Semper. Aſcẽ
dit deus in iubilo: ∞∞
dominus in uoce bucci
ne. Canite deo ∞∞∞
canite: canite regi no
ſtro canite. Quia rex
uniuerſe terre deus: ca
nite erudite. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Regnauit deus ſuper
gentes: deus ∞∞∞∞∞∞∞

natí ſunt filíj tui: cõſtitues eos pr̃incipes ſup
ἐγεννήθησαν οἱ υἱοί σου, κατασήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ
oẽm trã. Memor ero nominis tui in om
πᾶσαν τὴν γῆν. Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πά
ni gñatiõe & gñatiõe. Propterea ppũ cõfitebũtur tibi
σι γενεᾶ καὶ γενεᾶ. Διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι
in eternũ: & in ſeculũ ſeculi.
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

In finẽ pro filijs core pro
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ὑπὲρ τῶν
arcanis pſalmus. 45.
κρυφίων ψαλμός. μέ.

Eus nr refugiũ & ẋtus: adiutor in tri
θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν θλί
bulatiõibus q̃ inuenerũt nos nimis. Propterea nõ time
ψεσι ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβη
bimus dũ turbabitur terra: & trãſferẽtur mõtes
θησόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι ὄρη
in cor maris. Sonuerũt & turbate ſũt aque
ἐν καρδίαις θαλασσῶν. Ἠχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδα
eor: cõturbati ſũt mõtes in fortitudine eius.
τα αὐτῶν, ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
Fluminis impetus letificãt ciuitatẽ dei:
Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θε
ſctificauit tabnaculũ ſuũ altiſſimus. Deus in me
οῦ, ἡγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. Ο θεὸς ἐν μέ
dio eius: & nõ cõmouebit. adiuuabit eã deus
σῳ αὐτῆς, καὶ οὐ σαλευθήσεται. Βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς
mane diluculo. Cõturbate ſũt gẽtes: inclinata ſũt re
τοπρωΐ πρωΐ. Ετεταράχθησαν ἔθνη, ἐκλιναν βασι
gna: dedit uocẽ ſuã altiſſimus: mota eſt tra.
λεῖαι, ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ ὁ ὕψιστος, ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
Dñs ẋtutũ nobiſcũ: ſuſceptor nr deus
Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς
iacob. Venite & videte opa dei: q̃ poſuit
Ιακώβ. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, ἃ ἔθετο
prodigia ſup trã: auferẽs bella uſq; ad
τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπαναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν
fines trę. Arcũ cõteret & cõfringet ar
περάτων τῆς γῆς. Τόξον συντρίψει καὶ συνθλάσει ὅ
ma: & ſcuta cõburet in igne. Vaca
πλον, καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. Σχολάσα
te & cognoſcite: q̃m ego ſũ deus: exaltabor in
τε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός, ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς
gẽtibus: exaltabor in trã. Dñs ẋtutũ
ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ. Κύριος τῶν δυνάμεων
nobiſcũ: ſuſceptor nr deus iacob.
μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ιακώβ.

In finẽ pro filijs core pſalmus. 46.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμός. μς'.

Mnes gẽtes plaudite manib: iubilate
Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε
deo in uoce exultatiõis. Qñ dñs excelſus:
τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Οτι κύριος ὕψιστος,
terribilis: rex magnus ſup oẽz trã. Sub
φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Υπέ
iecit pplos nobis: & gẽtes ſub pedibus nr̃is.
ταξε λαοὺς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν.
Elegit nobis hereditatẽ ſibi: ſpẽm
Εξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἑαυτῷ, τὴν καλλο
iacob: q̃m dilexit. Aſcẽdit deus in iubi
νὴν Ιακώβ, ἣν ἠγάπησεν. Ανέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγ
lo: dñs in uoce tube. Pſallite deo
μῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ψάλατε τῷ θεῷ ἡ
nr̃o pſallite: pſallite regi nr̃o pſallite.
μῶν ψάλατε, ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ψάλατε.
Qñ rex oĩs terre deus: pſallite ſapiẽ
Οτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός, ψάλατε συνε
ter. Regnauit deus ſup gẽtes: deus
τῶς. Εβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὁ θεὸς

Universidad de Deusto Biblioteca

sedet sup sedē sctaz suā. Pricipes pplor cōgre
κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ. Αρχοντες λαῶν συνήχ=
gati sūt cū deo abraaz: qm̄ dei fortes
θησαν μετὰ τοῦ θεοῦ ἀβραάμ, ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς
terre vehemēter eleuati sūt.
γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.

Psalmus cātici filijs core scda sabbati. 47.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς κορὲ δευτέρα σαββάτου. μζ.

Infra. 145. Magnus dñs ꝛ laudabilis nimis: in ciuitate dei
Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τοῦ θε=
nr̄i in mōte sctō eius: Bñ fūdata exultatiōe vniuerse
οῦ ἡμῶν ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ, Εὐρίζω ἀγαλλιάματι πάσης
terre: mōtes siō latera aqlōis: ciuitas re=
τῆς γῆς, ὄρη σιὼν τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ, ἡ πόλις τοῦ βα
gis magni. Deus in domibus eius co=
σιλέως τοῦ μεγάλου. Ο θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώ=
gnoscit: cū suscipiet eā. Qm̄ ecce reges
σκεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. Οτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς
terre cōgregati sūt cōuenerūt in vnuz. Ip̄i vidē=
τῆς γῆς συνήχθησαν διήλθοσαν ἐπιτοαυτό. Αὐτοὶ ἰδόν=
tes sic admirati sūt: cōturbati sunt: cōmoti sunt: tre=
τες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, τρό
mor apphēdit eos. Ibi dolores vt pturiētis: in spū
μος ἐπελάβετο αὐτῶν. Εκεῖ ὠδῖνες ὡς τικτούσης, ἐν πνεύ
vehemēti cōteres naues tharsis. Sicut audi
ματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα θαρσεῖς. Καθάπερ ἠκού=
uimus: sic ꝛ vidim⁹. in ciuitate dñi vir
σαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν. ἐν πόλει κυρίου τῶν δυ
tutū: in ciuitate dei nr̄i. Deus fundauit
νάμεων, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ο θεὸς ἐθεμελίωσεν
eā in eternū. suscepimus de⁹ miaz tuā in
αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. ὑπελάβομεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεός σου ἐν
medio ppli tui. Scdz nomē tuū deus: sic
μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. Κατὰ τὸ ὄνομά σου ὁ θεός, οὕτως
ꝛ laus tua in fines terre: iustitia
καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς, δικαιοσύνης
plena dextera tua. Letetur mōs sion: ꝛ
Infra. 69. πλήρης ἡ δεξιά σου. Ευφρανθήτω ὄρος σιών, καὶ ἀ=
exultent filie iude pp
γαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς ἰουδαίας ἕνεκεν τῶν
iuditia tua dñe. Circūdate siō: ꝛ cō
κριμάτων σου κύριε. Κυκλώσατε σιών, καὶ περι=
plectimini eā: narrate in turribus eius. Ρο=
λάβετε αὐτήν, διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. Θέ=
nite corda vr̄a in ꝟtute eius: ꝛ di
σθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ κα=
stribuite domus eius: vt enarretis in
ταδιέλεσθε τὰς βάρεις αὐτῆς, ὅπως ἂν διηγήσησθε εἰς
progenie altera. Qm̄ hic est deus nr̄ in eternū ꝛ
γενεὰν ἑτέραν. Οτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
in seculū seculi. ip̄e reget nos in secula.
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

In finē filijs core psalmus. 48.
Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. μη.

Audite hec oēs gētes: aurib⁹ pcipite om=
Ακούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάν=
nes q habitatis orbē. Quiqz terrigene ꝛ fi
τες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, Οἵ τε γηγενεῖς καὶ υἱ=
lij hoīuz: simul in vnū diues ꝛ paup. Os meum
οἱ τῶν ἀνῶν, ἐπιτοαυτὸ πλούσιος καὶ πένης. Τὸ στόμα μου
loq̄tur sapiaz: ꝛ meditatio cordis mei prudētiā.
λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.
Inclinabo in parabolā aurē meā: apiam in psalterio
Κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ
propositionē meā. Cur timeo in die mala? iniq
πρόβλημά μου. Ινατί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ; ἡ ἀνο
tas calcanei mei circūdabit me. Qui cōfidūt in
μία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με. Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ
virtute sua: ꝛ in multitudine diuitiaꝝ suaꝝ qui
δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυ
gloriātur. Frater nō redimit: redimet hō: nō dabit
χώμενοι. Αδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνος, οὐ δώσει

q sedet r sup s thronū t sctm̄
suū. u Principes x ppl'orū
r cōgregati sūt s ppl's a dei
b abraam: c quoniam ∞∞
d deo e scuta f terre: g vehe=
menter h eleuatus est.

a Canticum b psalmi c fi
liis d core. 48.

Magnus f dñs g & lau=
dabilis h nimis: i ī ci=
uitate k dei nr̄i in l monte
m sctō ei⁹. n Specioso o ger
mine p gaudio q vniuerse
r terre: s mōte t sion u lateri
bus x aquilonis: r ciuitatu
la y regis a magni. b Deus
c in domibus eius d agni=
tus ē e ī auxiliādo. f Quia
g ecce h reges i congregati
sunt: k venerunt l simul.
m Ipsi n vidētes o sic p obstu
puerunt: q cōturbati sūt
r admirati sunt. s Horror
t possedit eos: u ibi x dolor
r q̄si pturiētis. s In vēto a v
redinis b cōfriges c naues
d tharsis. e Sicut f audiui=
mus g ita ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
h vidimus i in ciuitate k do
mini l exercituū m in ciui=
tate n dei nr̄i: o deus p fun=
dauit eā q vsqz in r eternū.
o Sp. r Estimauimus u de=
us v miam tuam r ī medio
s tēpli tui. a Secūdum no
men tuum b deus c sic d la⁹
tua e vsqz ad f extremum
g terre: h iustitia i repleta ē
k dextera tua. l Letetur
m mons n sion: o exultēt p fi
lie q iude r ppter a iudicia
tua. t Circundate u sion
x & circuite eam: r nume=
rate s turres eius. a Ponite
b cor vr̄m c in menibus:
d separate e palatia eius:
f vt g enarretis h in gñatiōe
i nouissima. k Quia l ipse ē
m deus n deus nr̄ in o secu=
lū p & in perpetuum: q ip̄e
r erit dux noster s ī morte.

a Victori b filiorum
c core d p̄s. 49.

Audite f hec g omnes
h populi: i auribus p
cipite k vniuersi l habita=
tores m orbis. n Tam o filii
p adam q quam r filii s viri:
t simul u diues x & pauper.
r Os meum s loquetur
a sapientias: b & medita=
tio c cordis mei d pruden=
tias. e Inclinabo f ad para
bolā g aurē meā: h apiā i in
cithara k enigma meum.
l Quare m timebo n ī dieb⁹
o malis: p iniqtas q calcanei
mei r circundabit me.
s Qui fiduciā hñt t ī u forti
tudie sua: x & ī multitudie
v diuitiaꝝ suarū s supbiūt.
a Frem b nō c redimēs d redi

נָדַב יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃ נְדִיבֵי עַמִּים
אָסַף נֶאֶסָּפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי
עָלָה לֵאלֹהִים מָגְנֵי אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה׃
שׁוּר זָמַר שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח xlviii.
גָּדַל הָלַל גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר
אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ׃ יְפֵה נוֹף
שׂוֹשׂ מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי
צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב׃ אֱלֹהִים
יָדַע שָׂגַב בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב׃ כִּי
יָעַד הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו׃
רָאָה בָּהַל הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהַלּוּ נֶחְפָּזוּ׃
חָפַז חוּל רְעָדָה אַחֲזָתָם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃
יָלַד קָדַם בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת
שָׁבַר אָנָה תַּרְשִׁישׁ׃ כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן
רָאָה רָאִינוּ בְּעִיר יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר
כּוּן עָלַם אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם
דָּמָה סֶלָה׃ דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב
הֵיכָלֶךָ׃ כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ
קָצָה יָמִן עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃
שָׂמַח גּוֹל יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת
בָּנָה שָׁפַט יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃ סֹבּוּ צִיּוֹן
סָבַב יָקַף וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃ שִׁיתוּ
גָּדַל שׁוּת לִבְּכֶם לְחֵילָהּ פַּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ
סָפַר לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן׃ כִּי זֶה
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא
נָהַג יְנַהֲגֵנוּ עַלְמוּת׃ xlix.
נָצַח זָמַר לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר׃
אֹזֶן שִׁמְעוּ זֹאת כָּל הָעַמִּים הַאֲזִינוּ
כָּל יֹשְׁבֵי חָלֶד׃ גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם
עָשַׁר אָנָה בְּנֵי אִישׁ יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן׃ פִּי
פֶּה דִּבֵּר יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהָגוּת לִבִּי תְבוּנוֹת׃
הָגָה בִּין אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר
כִּנֹּר חוּד חִידָתִי׃ לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע
יָרֵא יוֹם עֲוֹן עֲקֵבַי יְסוּבֵּנִי׃ הַבֹּטְחִים עַל
רוֹעַ סָבַב חֵילָם וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ׃
הָלַל אָח לֹא פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן
נָתַן

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.he. Tex.heb. ps.l. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ׃ וְיֵקַר פִּדְיוֹן פָּדָה
נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם׃ וִיהִי עוֹד עָלַם חָיָה
לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת׃ כִּי יִרְאֶה רָאָה
חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר מוּת כָּסַל
יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם׃ אָבַד
קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנוֹתָם בַּיִת עָלַם
לְדוֹר וָדוֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עַלֵּי שָׁכַן
אֲדָמוֹת׃ וְאָדָם בִּיקַר בַּל יָלִין לוּן
נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃ זֶה דַרְכָּם מָשַׁל דָּמָה
כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ פֶּה רָצָה
סֶלָה׃ כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ מָוֶת צוֹן שָׁאַל
יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר שׁוֹת רָעָה
וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבוּל לוֹ׃ רָדָה
אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד בָּלָה שָׁאַל
שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה׃ אַל תִּירָא פָּדָה
כִּי יַעֲשִׁר אִישׁ כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד לָקַח
בֵּיתוֹ׃ כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל עָשַׁר רָבָה
לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ׃ כִּי נַפְשׁוֹ כָּבַד
בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדוּךָ כִּי תֵיטִיב לָךְ׃ חָיָה בָּרַךְ
תָּבֹא עַד דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד נֵצַח לֹא יָדָה יָטַב
יִרְאוּ אוֹר׃ אָדָם בִּיקַר וְלֹא יָבִין בּוֹא רָאָה
נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃ בִּין

l.

מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים זָמַר
יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אָרֶץ מִמִּזְרַח קָרָא זָרַח
שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ׃ מִצִּיּוֹן מִכְלַל בּוֹא כָּלַל
יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ׃ יָבֹא אֱלֹהֵינוּ יָפָה יָפַע
וְאַל יֶחֱרַשׁ אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכֵל בּוֹא חָרַשׁ
וּסְבִיבָיו נִשְׂעָרָה מְאֹד׃ יִקְרָא אֶל פָּנָה אָכַל
הַשָּׁמַיִם מֵעָל וְאֶל הָאָרֶץ לָדִין סָבַב שָׁעַר
עַמּוֹ׃ אִסְפוּ לִי חֲסִידָי כֹּרְתֵי קָרָא דּוּן
בְרִיתִי עָלֵי זָבַח׃ וְיַגִּידוּ שָׁמַיִם חֶסֶד
צִדְקוֹ כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא בְּרֹת נָגַד
סֶלָה׃ שִׁמְעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה דִּבֵּר
יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה בָּךְ אֱלֹהִים עָוַד
אֱלֹהֶיךָ אָנֹכִי׃ לֹא עַל זְבָחֶיךָ
אוֹכִיחֶךָ וְעֹלֹתֶיךָ לְנֶגְדִּי תָמִיד׃ יָכַח עָלָה

met vir: nec dabit deo ppiciationē pro eo. Et preciū redēptionis ani me eorū: & quiescet in secula. Et viuet vltra in sempiternū: non videbit interitū. Cū viderit sapiētes morientes: simul insipiens & indoctus peribūt: & derelinquent aliēis diuitias suas: Interiora sua domus suas in seculo: taberna cula sua in gñatione & gñatiōe: vocauerūt no minibus suis terras suas. Et homo in honore nō cōmorabitur: similatus est iumētis & exequatus est. Hec via insipiētie eorū: & post eos iuxta os eorū current. Sp. Quasi grex in inferno positi sunt mors depascet eos: & subiicient eos recti in matutino: & figura eoꝝ cōteretur in inferno post hītaculū suū. Verūtñ deus redimet aīam meā de manu inferni: cū asumpserit me. Sp. Noli timere cū ditatus fuerit vir: cū multiplicata fuerit gl̄ia domus eius. Nec ei moriens tollet oīa: nec descēdet post eū gl̄ia eius. Quia aīe sue ī vita sua bñdicet: & laudabūt te cū bñfeceris tibi. Introibit vsq; ad gñationē patrū suorū vsq; ad finē nō videbunt lumen. Homo cū in honore esset & non intellexit: comparatus est iumentis & silebit.

Psalmus asaph. 50.

Fortis deus dñs locutus est & vocauit terrā: ab ortu solis vsq; ad occasū eius. De sion pfecto decore deus appuit. Veniet de9 noster & nō tacebit: ignis corā eo vorabit: & ī circuitu eius tēpestas valida. Vocabit celū de sursū: & terram vt iudicet pplm suū. Cōgregate mihi sctōs meos: q feriūt pactū meū in sacrificio. Et annūciabūt celi iustitiā eius: quia de9 iudex ē. Sp. Audi popule meus & loquar: israel & testificabor in te: deus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ deus tuus ego sū. Nō propter victimas tuas arguā te: & holocausta tua coram me sunt sp.

deo placatiōes suā: Et pciū redēptiōis τῷ θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ, Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς aīe sue: τ laborauit in eternū: τ viuet in fi- ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς τέ- nē. Nō videbit interitū. cū viderit sapiētes moriē- λος. Οὐκ ὄψεται καταφθοράν. ὅταν ἴδη σοφοὺς ἀποθνήσκον- tes: simul insipiēs τ stultus peribūt. Et relin- τας, ἐπιτοαυτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται. Καὶ κατα- quēt alienis diuitias suas: τ sepulchra eo λείψουσιν ἀλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν, καὶ οἱ τάφοι αὐ- rū domus illoꝝ in eternū. Tabnacula eoꝝ in ꝓge- τῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενε- niē τ ꝓgeniē: vocauerūt noīa sua in ter- ὰν καὶ γενεάν, ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαι- ris. Et hō cū in honore eēt: nō intellexit. cōparatus est ῶν. Καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὤν, οὐ συνῆκε. παρασυνεβλήθη iumētis insipiētib9 τ similis fact9 est illis. Hec via Infra. co.
τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Αὕτη ἡ ὁδὸς illoꝝ scādalū ipis: τ postea in ore αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι suo cōplacebūt. Sicut oues in inferno positi sūt: mors αὐτῶν εὐδοκήσουσιν. Ὡς πρόβατα ἐν ἅδῃ ἔθετο, θάνατος depascet eos. Et dominabūtur eoꝝ iusti in ma- ποιμανεῖ αὐτούς. Καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς το- tutino: τ auxiliū eoꝝ veterascet in inferno: a πρωΐ, καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ἅδῃ, ἐκ τῆς gl̄ia eoꝝ expulsi sūt. Verūtñ deus redimet ani δόξης αὐτῶν ἐξώσθησαν. Πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυ- mā meā de manu inferni: cū accepit me. Nō timuerī χήν μου ἐκ χειρὸς ᾅδου, ὅταν λαμβάνῃ με. Μὴ φοβοῦ cū diues fact9 fuerit hō aut cū multiplicata fuerit gl̄ia dom9 ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ἢ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου eius. Qm̄ nō cū interierit ipe sumet om αὐτοῦ. Ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάν- nia: neq; descēdet cū eo gl̄ia eius. Quia ani- Job.27
τα, οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ. Ὅτι ἡ ψυ- ma eius in vita ipi9 bñdicetur: cōfitebitur tibi χὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεταί σοι cū bñfeceris ei. Introibit vsq; in ꝓgeniē patrū suoꝝ ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ. Εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ vsq; ī eternū nō videbit lumē. Et hō cū ī honore eēt nō intellexit cō ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται φῶς. Καὶ ἄνος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, πα- paratus est iumētis insipiētib9: τ similis fact9 ē illis. ρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

Psalmus asaph. 49.

Ὑαλμὸς τῷ ἀσάφ. μθ.

Deus deoꝝ dñs locutus ē: τ vocauit trā. ab Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν. ἀπὸ ortu solis vsq; ad occasū. Ex siō spēs de ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν. Ἐκ σιὼν ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραι- coris eius. Deus manifeste veniet: deus nr̄ τ nō sile- ότητος αὐτοῦ. Ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐ παρα- bit. Ignis ī cōspectu ei9 exardescet: τ ī circuitu e- σιωπήσεται. Πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται, καὶ κύκλῳ αὐ- ius tēpestas valida. Aduocabit celū sursū: τοῦ καταιγὶς σφοδρά. Προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω, τ terrā vt discernat pplm suū. Cōgregate il καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ. Συναγάγετε αὐ- li sctōs eius: q ordināt testamētū e- τῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐ- ius sup sacrificia. Et annūciabūt celi iusti τοῦ ἐπὶ θυσίαις. Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύ- tiā eius: qm̄ deus iudex est. Audi pplus meus τ νην αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστιν. Ἄκουσον λαός μου καὶ loquar tibi israel: τ testificabor tibi: deus λαλήσω σοι ἰσραήλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι, ὁ θεὸς ὁ deus tuus sū ego. Nō in sacrificijs tuis arguā θεός σου εἰμὶ ἐγώ. Οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω te. holocausta aūt tua in cōspectu meo sunt semp. σε. τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb. | ps.li. | Trāsliua.he.

Nō accipiā de domo tua vitulos: neq; de gregi
Οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποι=
bus tuis hircos. Quōm mee sūt oēs fere
μίων σου χιμάρους. Οτι ἐμά ἐσι πάντα τὰ θηρία τοῦ
ſiluae: tumēta in mōtibus t boues. Cognoui oīa
ἀγροῦ, κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες. Εγνωκα πάντα τὰ
volatilia celi: t pulchritudo agri mecū eſt.
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν.
Si eſuriero: nō tibi dicā: meus enī eſt orbis tre t
Ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴπω, ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ
plenitudo eius. Nūqd māducabo carnes tauror: aut ſāguinē hir
τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Μὴ φάγωμαι κρέα ταύρων, ἢ αἷμα τρά
corū potabo? Immola deo ſacrificiū laudis: t redde
γων πίωμαι; Θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος
altiſſimo vota tua. Et inuoca me in die tri
τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου. Καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλί
bulatiōis tue: t eruā te: t glificabis me. Peccato= Infra. co.
ψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με. Τῷ δὲ ἁμαρ
ri autē dixit deus: q̄re tu enarras iuſtitias meas:
τωλῷ εἶπεν ὁ θεός, ἵνατί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου,
t aſſumis teſtamētū meū per os tuū? Tu uo
καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου; Σὺ δὲ
odiſti diſciplinā t proiecisti ſermōes meos retro:
ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τα
ſum. Si videbas furē: currebas cū eo: t cū
ὀπίσω. Εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ, καὶ μετὰ
adultero portionē tuā ponebas. Os tuū abūdauit
μοιχοῦ τὴν μερίδα σου ἐτίθεις. Τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε
malitia: t lingua tua cōcinabat dolos. Se
κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δολιότητας. Καθή=
dēs aduerſus frēz tuū loq̄baris: t aduerſus
μενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ
filiū matris tue ponebas ſcādalū. Hec feciſti:
υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον. Ταῦτα ἐποίησας,
t tacui. exiſtimaſti iniq̄tatē: qō ero tui ſimilis.
καὶ ἐσίγησα. Ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος.
Arguā te: t ſtatuam cōtra faciē tuā pec
Ελέγξω σε, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρ=
cata tua. Intelligite iā hec q̄ obliuiſcimini deū: ne=
τίας σου. Σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλαμβανόμενοι τοῦ θεοῦ, μή
qñ rapiat: t nō ſit q̄ eripiat. Sacrificiū laudis ho
ποτε ἁρπάσῃ, καὶ οὐ μὴ ᾖ ὁ ῥυόμενος. Θυσία αἰνέσεως δο
norificabit me: t illic iter q̄ oſtdā illi ſalutare meū.
ξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ᾗ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

In finē pſalmus dō: cū ingrederet ad
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυ', ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς
ipm nathā propheta: qñ intrauit ad berſa=
αὐτὸν ναθαν τὸν προφήτην, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς βηρσα
bee vrozē vrie. 50.
βεε τὴν γυναῖκα οὐρίου. v'.

MIſerere mei deus ſm magnā miaz tuā: Et ſm
Ελέησόν με ὁ θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, Καὶ κατὰ
multitudinē miſerationū tuarū dele iniq̄tatē meā.
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.
Amplius laua me ab iniq̄tate mea: t a
Επιπλεῖον πλύνον με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς
pctō meo mūda me. Quōm iniq̄tatē meā ego co= 10.3.a.
ἁμαρτίας μου καθάρισόν με. Οτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γι
gnoſco: t pctm meū coram me eſt ſemp.
νώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
Tibi ſoli peccaui: t malū coram te feci. Vt
Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα.
Et iuſtificeris in ſermōibus tuis: t vincas cū
Οπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ
iudicaris. Ecce enī in iniq̄tatibus cōceptus ſū: t in pec
κρίνεσθαί σε. Ιδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρ
catis cōcepit me mater mea. Ecce enī veritatē dile=
τίαις ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου. Ιδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγά=
xiſti: incerta t occulta ſpie tue mani
πησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδή=
feſtaſti mihi. Aſperges me hyſſopo t mūdabor:
λωσάς μοι. Ραντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι,

[a]Non[a]accipiā [g]de domo
tua[a]vitulū: neq;[b] de gre=
gibus tuis[c]hircos.[c]Mea
sunt[b]eī[f]oīa[g]aīalia [h]ſylua=
rū: [i]pecudes[k]in mōtibus
[l]milium. [m]Scio[n]omnes
[o]aues[p]mōtiū:[q]& vniuer=
ſitas[r]agri[p]mecū eſt. [t]Si
[u]eſuriero[x]nō[r]dicā[t]tibi:
[b]meus eſt[a]enim[c]orbis
[o]& plenitudo eius.[c]Nun
qd comedā[r]carnē[g]tauro
rum:[b]aut ſanguinē[i] hir=
corum[k]bibam?[l] Immo=
la[m]deo[n]laudem :[o]& red=
de[r]altiſſimo[q]vota tua.
[r]Et inuoca me[s]in die [t]tri
bulationis:[u]liberabo te
[x]& glorificabís me.[r]Im=
pio autem[t] dixit [a] deus
[b]qd[c]tibi ē [b] cū narratiōe
[c]pceptor[x] meor[x]:[r]vt aſſu
mas[g]pactū meū [b] in [l]ore
tuo?[k]Qui[l]odiſti [m]diſci=
plinā:[n]& proiecisti [o]ver=
ba mea[p] poſt te.[q]Si [r]vide
bas[g]furem[r] conſentie=
bas[u]ei:[t]& cum[r]adulteris
erat[s]pars tua.[a]Os tuum
[b]dimiſiſti[c] in malitiam:
[o]& lingua tua[c]concinna
uit[d]dolum.[g]Sedens [b]ad=
uerſus fratrē tuū[l]loque=
baris:[k]& aduerſus filium
[l]matris tue [m] fabricabas
[n]opprobriū.[o]Hec[c] feciſti
[q]& tacui:[r]exiſtimaſti me
[t]futurū[u]ſimilē tui: [x]argu
am te[r]& ꝓponā te[l]ante
oculos tuos. [a]Intelligite
[c]hoc[o]qui obliuiſcimini
[c]deū:[f]ne forte[g]capiā[m]&
nō ſit[q] liberet.[k]Qui im
molat[t]cōfeſſionē[m] glīfi=
cat me: [n]&qui ordiat[o] vi
am[p]oīdā e[i]ſalutare [r]đi.
[a]Victori[b]ps[c]dauid: [b]cū
veniſſet[c]ad eum[r]nathan
[g]propheta[b]qñ [l]igreſſus
eſt[k]ad[l]berſabee. 51.
MIſerere mei[o]deus[p]ſe
cūdum miam tuā:
[q]iuxta mlt̄itudinē [r]miſa
tionū tuarū[s] dele[t]iniqui
tates meas.[u]Multū[x]laua
me[r]ab iniquitate mea:
[s]& a pctō meo[a]mūda me
[b]Qm̄[c] iniquitates meas
[b]ego[c]cognoui: [r]& pctm̄
meū[g]cōtra me ē[b]ſp.[t]Ti=
bi[k]ſoli[l]peccaui [m]& malū
[n]coram te[o]feci: [p]vt ∞
[q]iuſtificeris [r]in ſermoni=
bus tuis:[s]& [a]vincas[t]dū iu
dicaris.[u]Ecce[x]in iniquita
te[r]cōcept[q] ſū:[s]& in pctō
[a]pepit me[b]mater mea.
[c]Ecce ei[o]veritatē[c]dilígis:
[f]abſconditū[g]& arcanum
[h]ſapiētie[l]manifeſtaſti mi
hí.[k] Aſperges me[l]hyſſo=
po[m]& mundabor: ∞

Tex.heb.	ps.li.	Trāsliua.he.
לֹא אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָּר		[l]לָמַנַּצֵּחַ [k]כְּלֹא
מִמִּכְלְאֹתֶיךָ		[m]עָתַד [n]חָיָה
עַתּוּדִים׃ כִּי לִי כָל חַיְתוֹ יָעַר		
בְּהֵמוֹת בְּהָרֵי אֶלֶף׃ יָדַעְתִּי כָּל		[o]עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי׃ אִם	[p]שָׂדֶה
אֶרְעַב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תֵּבֵל		[q]רָעַב אָכַל
וּמְלֹאָהּ׃ הַאוכַל בְּשַׂר אַבִּירִים		[r]אָבַר
וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה׃ זְבַח		[s]עָתַר שָׁתָה
לֵאלֹהִים תּוֹדָה וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן		[t]נָדָה [u]עָלָה
נְדָרֶיךָ׃ וְקָרְאֵנִי בְּיוֹם צָרָה		[v]צוּר
אֲחַלֶּצְךָ וְתְכַבְּדֵנִי׃ וְלָרָשָׁע אָמַר		[w]חָלַץ [x]כָּבַד
אֱלֹהִים מַה לְךָ לְסַפֵּר חֻקַּי וַתִּשָּׂא		[y]נָשָׂא
בְרִיתִי עָלֵי פִּיךָ׃ וְאַתָּה שָׂנֵאתָ		[z]קָרַת [a]פֶּה
מוּסָר וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי אַחֲרֶיךָ׃ אִם		[b]יָסַר [c]שָׁלַךְ
רָאִיתָ גַּנָּב וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם		[d]רָאָה [e]רָצָה
מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ׃ פִּיךָ שִׁלַּחְתָּ		[f]נָאַף
וּלְשׁוֹנְךָ תִּצְמֹד מִרְמָה׃		[g]פֶּה [h]רָעַע
תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְּדַבֵּר בֶּן אִמְּךָ תִּתֵּן		[i]לָשׁוֹן [j]צָמַד
זֹאת עָשִׂיתָ וְאֶחֱרַשׁ דָּמִיתָ הֱיוֹת אֶהְיֶה כָמוֹךָ אוֹכִיחֲךָ		[k]רָמָה
וְאֶעֶרְכָה לְעֵינֶיךָ׃ בִּינוּ נָא זֹאת		[l]יָשַׁב [m]דָּבַר
שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַּ פֶּן אֶטְרף וְאֵין מַצִּיל׃		[n]נָתַן [o]עָשָׂה
זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ		[p]חָרַשׁ [q]דָּמָה
אַרְאֶנּוּ בִּישׁוּעַת אֱלֹהִים׃		[r]אָזַן [s]טָהַר

li.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ בְּבוֹא	[t]בּוֹא
אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל	[u]בַּת
בַּת שָׁבַע׃ חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ	[v]כָּרַב
כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃ הֶרֶב	[w]רָבַב
כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃	[x]כָּבַס
כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי	[y]יָדַע
תָמִיד׃ לְךָ לְבַדְךָ חָטָאתִי	[z]תָּמִד [a]בָּדַד
וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן	[b]רוֹעַ [c]עָשָׂה
תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃	[d]צָדַק [e]זָכָה
הֵן בְּעָוֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יְחֲמַתְנִי	[f]עָוָה
אִמִּי׃ הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַּטֻּחוֹת	[g]חוּס
וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי׃	[h]יָדַע
תְּחַטְּאֵנִי בְּאֵזוֹב וְאֶטְהָר	[i]אָזֹב [j]טָהַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.he.Tex.heb. pſ.lii. — Trāſla.B.Iero. — Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין׃ תַּשְׁמִיעֵנִי
lauabis me & ſuper niuē dealbabor. Auditū mihi facies gaudiū & letitiam: vt exultēt oſſa q cōfregiſti. Abſcōde faciē tuā a pctis meis: & oēs iniquitates meas dele. Cor mūdū crea mihi deus: & ſpūm rectū innoua in viſceribus meis. Ne pijcias me a facie tua: & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi letitiā ſalutaris tui: & ſpiritu potenti confirma me. Docebo iniquos vias tuas: & peccatores ad te reuertentur. Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת
Victori intellect? da uid cum veniſſet doec idumeus & annūciaſſet ſauli dicens ei: venit dauid in domum achímelech.

דִּכִּיתָ׃ הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחַטָּאָי וְכָל
52.

עֲוֹנֹתַי מְחֵה׃ לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי׃
lauabis me & ſuper niuē dealbabor. Auditui meo dabis gaudiū & letitiā: exultabūt oſſa humiliata. Auerte faciē tuā a pctis meis: & oēs iniqtates meas dele. Cor mū mundū crea in me deus: & ſpūm rectū innoua in viſceribus meis. Ne pijcias me a facie tua: & ſpūm ſanctū tuū ne auferas a me. Redde mihi letitiā ſalutaris tui: & ſpiritu principali cōfirma me. Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te cōuertētur. Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiā tuā. Dñe labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Quoniā ſi voluiſſes ſacrificiū: holocauſtis nō delectaberis. Sacrificium deo ſpūs cōtribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpiciet. Benigne fac dñe in bona volūtate tua ſion: & edificētur muri hieruſalē. Tūc acceptabis ſacrificiū iuſtitie oblationē & holocauſta: tūc imponēt ſup altare tuū vitulos.

אַל תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ
In finē intellectus ōō: cū venit doec idumeus & annūciauit ſauli & dixit ei: venit dō in domū abimelech.

קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי׃ הָשִׁיבָה
51.

לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

תִּסְמְכֵנִי׃ אֲלַמְּדָה פּשְׁעִים דְּרָכֶיךָ
Docebo iniquos vias tuas: & peccatores ad te reuertentur. Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ׃ הַצִּילֵנִי
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

מִדָּמִים אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְשׁוּעָתִי
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

תְּרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ׃ אֲדֹנָי
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

כִּי לֹא תַחְפֹּץ זֶבַח וְאֶתְּנָה עוֹלָה
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

לֹא תִרְצֶה׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ אָז
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָּרִים׃

lii.

לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ בְּבוֹא
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

הָאֲדֹמִי וַיַּגֶּד לְשָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ בָּא
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

דָּוִד אֶל בֵּית אֲחִימֶלֶךְ׃
Libera me de ſanguinibus deus deus ſalutis mee: exultabit lingua mea iuſtitiam tuam. Domine labia mea apies: & os meū annūciabit laudē tuā. Nō ci vis vt victimā feriā: nec holocauſtū tibi placet. Sacrificium dei ſpiritus contribulatus: cor cōtritū & humiliatū deus nō deſpicies. Benigne fac in voluntate tua ſion: vt edificētur muri hieruſalem. Tunc ſuſcipies ſacrificiū iuſtitie oblatiōes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuū vitulos.

מַה תִּתְהַלֵּל בָּרָעָה הַגִּבּוֹר חֶסֶד
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

אֵל כָּל הַיּוֹם׃ הַוּוֹת תַּחְשֹׁב
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

לְשׁוֹנֶךָ כְּתַעַר מְלֵטֵשׁ עֹשֶׂה
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

רְמִיָּה׃ אָהַבְתָּ רָע מִטּוֹב
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

שֶׁקֶר מְדַבֵּר צֶדֶק סֶלָה׃
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

אָהַבְתָּ כָל דִּבְרֵי בַלַּע לְשׁוֹן מִרְמָה׃
Quid gloriaris in malitia q potēs es in miqtate: tota die iuſtitiā cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti malitiā ſup benignitatē. iniqtatē magis q loqui equitatē. Dilexiſti om nia verba precipitatiōis: linguā dolosā Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

גַּם אֵל יִתָּצְךָ לָנֶצַח יַחְתְּךָ וְיִסָּחֲךָ
Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

מֵאֹהֶל וְשָׁרְשְׁךָ מֵאֶרֶץ חַיִּים סֶלָה׃
Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

וְיִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִירָאוּ וְעָלָיו יִשְׂחֲקוּ׃
Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

הֵן הָאִישׁ לֹא יָשִׂים אֱלֹהִים מָעוֹזּוֹ וַיִּבְטַח בְּרֹב עָשְׁרוֹ
Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

יַעַז בְּהַוָּתוֹ׃ וַאֲנִי כְּזַיִת רַעֲנָן
Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

בְּבֵית אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי בָּטַחְתִּי
Propterea deus deſtruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabnaculo tuo & radicē tuā de terra viuētiū. Videbūt iuſti & timebūt: & ſuper eum ridebūt. Ecce hō: q nō poſuit deū adiutorē ſuū: Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: confortatus eſt in inſidiis ſuis. Ego autē ſicut oliua fructifera in domo dei: Speraui in miſericordia dei in ſeculū & in ſeculū ſeculi confitebor tibi quoniā feciſti & expectabo nomē tuū quoniā bonū in conſpectu ſanctorum tuorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſl. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

vel in eternū: τ in ſeculū ſeculi. Cō
τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Exo
fitebor tibi in ſeculū: q̄ feciſti. τ expe=
μολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας. καὶ ὑπο=
ctabo nomē tuū: q̄m bonū in ꝓſpectu ſctoꝝ tuoꝝ.
μενῶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

In finē ꝓ̄o amaleth intellect⁹ ōō. ſ2.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ Δαυίδ. νβ'.

Dixit inſipiēs in corde ſuo: nō eſt deus. Cor
Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός. Διεφ
5.13. rupti ſūt τ abominabiles facti ſūt in iniq̄tatib⁹: nō eſt q̄ faciat
θάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις, οὐκ ἔστι ποιῶν ἀ=
bonū. Deus de celo ꝓſpexit ſup filios
γαθόν. Ο θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
hoīuz: vt videat: ſi eſt itelligēs: aut reqūrēs
τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν, εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν
deū. Oēs declinauerūt ſimꝫ inutiles facti ſūt: nō eſt q̄ faciat
13.b. θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρεώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν
bonū nō eſt vſq̄ ad vnū. Nōne ſcīēt oēs q̄ opan
ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργα
tur iniq̄tatē: q̄ deuorāt plebē meā vt cibū
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν, οἱ κατεσθίοντες τὸν λαόν μου ἐνβρώσει
panis: Dñm nō inuocauerūt: illic trepidauerūt
ἄρτου; Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ἐκεῖ ἐφοβήθησαν
timore: vbi nō fuit timor. Dñs deus diſſipauit oſſa eoꝝ
φόβον, ὃν οὐκ ἦν φόβος. Οτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀν=
qui hoibus placēt: cōfuſi ſunt: q̄m deus ſpreuit e=
θρώπαρέσκων, κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐ=
os. Quis dabit ex ſion ſalutare iſrael: cū
τούς. Τίς δώσει ἐκ σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραήλ; ἐν τῷ
auerterit de⁹ captiuitatē plebis ſue.
ἐπιστρέψαι τὸν θεὸν τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
Exultabit iacob τ letabitur iſrael..
Ἀγαλλιάσεται Ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ.

In finē in hymnis intellectus dauid: cū
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ
veniſſēt ziphei τ dixiſſent ſaul nōne
ἐλθεῖν τοὺς ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ σαοὺλ οὐκ ἰδοὺ
dauid abſcōdit⁹ē apō nos: ſ3.
Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν; νγ.

Deus in noīe tuo ſaluū me fac: τ in vir=
Ο θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με, καὶ ἐν τῇ δυνά
te tua iudicabis me. Deus exaudi oratio=
μει σου κρινεῖς με. Ο θεὸς ἐισάκουσον τῆς προσευ=
nē meā: auribꝰ pcipe ꝛba oris mei. Quīa
χῆς μου, ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Οτι ἀλ=
lieni inſurrexerūt aduerſū me: τ fortes q̄ſierūt ani
λότριοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμέ, καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυ
mā meā: τ nō ꝓpoſuerūt deū añ cōſpectū ſuū. Ecce enī
χήν μου, καὶ οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν. Ιδοὺ γὰρ
deus adiuuat me: τ dñs ſuſceptor aīe mee.
ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι, καὶ ὁ κύριος ἀντιλήπτωρ τῆς ψυχῆς μου.
Auertes mala inimicis meis: in ṽitate tua
Αποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου
diſpde illos. Volūtarie ſacrificabo tibi: cōfitebor
ἐξολόθρευσον αὐτούς. Εκουσίως θύσω σοι, ἐξομολογήσομαι
noī tuo dſie: q̄m bonū. Quīa ex oīi
τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθόν. Οτι ἐκ πάσης
tribulatōe eripuiſti me: τ ſup inimicos meos deſ
θλίψεως ἐρρύσω με, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖ=
perit oculus meus.
δεν ὁ ὀφθαλμός μου.

In finē in hymnis intellectus aſaph. ſ4.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Ἀσάφ. νδ'.

Exaudi deus oſonē meā τ ne deſperelse
Ἐνώτισαι ὁ θεὸς τὴν προσευχήν μου καὶ μὴ ὑπερίδῃς
deꝑcationē meā: itēde mihi τ exaudi me.
τὴν δέησίν μου, πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου. Ελυπή=
Cōtriſtat⁹
θην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου, καὶ ἐταράχθην ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ,
τ a tribulatiōe peccatoꝝ. Quīa declinauerūt
καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτωλοῦ. Οτι ἐξέκλιναν

Trāſla. B. Hie.

dei in⁽k⁾ ſeculū ⁽l⁾ & in eter=
nū. ⁽m⁾ Cōfitebor tibi ⁽n⁾ ī ſe
culū ⁽o⁾ q̄m ⁽p⁾ feciſti: ⁽q⁾ & ex=
pectabo ⁽r⁾ nomē tuū ⁽s⁾ q̄m
⁽t⁾ bonum ⁽u⁾ in cōſpectu ⁽x⁾ ſā
ctorum tuorum.

⁽a⁾ Victori ⁽b⁾ per ⁽c⁾ chorū ⁽d⁾ eru
ditio ⁽e⁾ dauid. ſ3.

Dixit ⁽g⁾ ſtultus ⁽h⁾ in cor
de ſuo ⁽i⁾ nō eſt ⁽k⁾ deus:
⁽l⁾ corrupti ſūt ⁽m⁾ abomiabi
les facti ſunt in ⁽n⁾ iniquita
te: ⁽o⁾ nō ē ⁽p⁾ qui faciat ⁽q⁾ bo=
nū. ⁽r⁾ Deus ⁽s⁾ de celo ⁽t⁾ ꝓſpe
xit ⁽u⁾ ſup ⁽x⁾ filios ⁽y⁾ hoim: ⁽z⁾ vt
videret ⁽a⁾ ſi eſt ⁽b⁾ intelligens
⁽c⁾ requirēs ⁽d⁾ deū. ⁽e⁾ Oēs ⁽f⁾ a=
uerſi ſunt: ⁽h⁾ piter ⁽i⁾ adheſe
rūt: ⁽k⁾ non eſt ⁽l⁾ qui faciat
⁽m⁾ bonū: ⁽n⁾ nō eſt vſq̄ ad ⁽p⁾ v
nū. ⁽q⁾ Nūquid nō ⁽r⁾ cognoſ=
uerūt ⁽s⁾ q opantur ⁽t⁾ iniqui
tatē: ⁽u⁾ qui comedūt ⁽x⁾ po=
pulū meū ⁽y⁾ vt cibū ⁽z⁾ pāis:
⁽a⁾ deū ⁽b⁾ nō ⁽c⁾ inuocauerunt.
⁽d⁾ Ibi ⁽e⁾ timuerūt ⁽f⁾ timore v
bi ⁽g⁾ non ⁽h⁾ erat ⁽i⁾ timor: ⁽k⁾ q̄m
⁽l⁾ deus ⁽m⁾ diſpſit ⁽n⁾ oſſa ⁽o⁾ circū
dātiū te: ⁽p⁾ cōfunderis ⁽q⁾ qa
⁽r⁾ deus ⁽s⁾ piecit eos. ⁽t⁾ Quis
⁽u⁾ dabit ⁽x⁾ ex ſiō ⁽y⁾ ſalutare ⁽z⁾ iſ
rael: ⁽a⁾ cū reduxerit ⁽b⁾ deus
⁽c⁾ captiuitatē ⁽d⁾ ppli ſui: ⁽e⁾ ex
ultabit ⁽f⁾ iacob ⁽g⁾ letabitur
⁽h⁾ iſrael. ⁽a⁾ Victori ⁽b⁾ in
orgāis ⁽c⁾ eruditio ⁽d⁾ dauid:
⁽e⁾ q̄n venerunt ⁽f⁾ ziphei ⁽g⁾ &
dixerunt ⁽h⁾ ſauli: ⁽i⁾ nonne
⁽k⁾ dauid ⁽l⁾ abſconditus eſt
⁽m⁾ apud nos? ſ4.

Deus ⁽o⁾ in nomine tuo
⁽p⁾ ſalua me: ⁽q⁾ & in for
titudie tua ⁽r⁾ vlciſcere me.
⁽a⁾ Deus ⁽f⁾ exaudi ⁽u⁾ oratiōnē
meam: ⁽x⁾ auribus percipe
⁽y⁾ verba ⁽z⁾ oris mei. ⁽a⁾ Quia
⁽b⁾ alieni ⁽c⁾ inſurrexerūt ⁽d⁾ ad
uerſum me: ⁽e⁾ & fortes ⁽f⁾ q̄
ſierūt ⁽g⁾ aīam meā: & ⁽h⁾ non
conſpectu ſuo. ⁽m⁾ Sp. ⁽n⁾ Ec
ce ⁽o⁾ deus ⁽p⁾ auxiliatur ⁽q⁾ mi
hi: ⁽r⁾ dñs ⁽s⁾ ſuſtentās ⁽t⁾ animā
meā. ⁽u⁾ Redde ⁽x⁾ malū ⁽y⁾ inſi
diatoribus meis: ⁽z⁾ in veri
tate tua ⁽a⁾ diſperde illos.
⁽b⁾ Volūtarie ⁽c⁾ ſacrificabo
⁽d⁾ tibi: ⁽e⁾ cōfitebor ⁽f⁾ noī tuo
⁽g⁾ dñe ⁽h⁾ q̄m ⁽i⁾ bonum. ⁽k⁾ Q̄m
⁽l⁾ ex oī ⁽m⁾ tribulatiōe ⁽n⁾ libe=
rauit me: ⁽o⁾ & inimicos
meos ⁽r⁾ deſpexit ⁽q⁾ oculus
meus. ⁽a⁾ Victori ⁽b⁾ in pſal
mis ⁽c⁾ eruditio ⁽d⁾ dd. ſ5.

Exaudi ⁽f⁾ de ⁽g⁾ oīonem
meā: ⁽h⁾ & ne ⁽i⁾ deſpici=
as ⁽k⁾ deꝑcationē meā. ⁽l⁾ At
tēde ⁽m⁾ mihi ⁽n⁾ & exaudi me
⁽o⁾ hūiliatus ſū ⁽p⁾ in medita
tōe mea ⁽q⁾ et cōturbat ⁽r⁾ A
voce ⁽s⁾ ilmici ⁽t⁾ a facie ⁽u⁾ pſe=
q̄ntis ⁽x⁾ ipii: ⁽r⁾ q̄m ⁽s⁾ piecerūt

Tex. heb. p̄s. liii. liiii. Pītiua. he.

עָלַם	תָּהּ	׳אֱלֹהִים ᵏעוֹלָם ˡוָעֶד׃ ᵐאוֹדְךָ לְעוֹלָם
עָשָׂה	ᵍכָּוָה	ᵒכִּי ᵖעָשִׂיתָ ᵠוַאֲקַוֶּה ʳשִׁמְךָ ˢכִּי ᵗטוֹב
חָסִד	ᵘנֶגֶד	ˣחֲסִידֶיךָ׃ liii. ᵃלַמְנַצֵּחַ
חָלַל	שָׁכַל	ʸעַל ᶻמַחֲלַת ᵃמַשְׂכִּיל ᵇלְדָוִד׃ ᶜאָמַר
שָׁחַת		ᵈנָבָל ᵉבְּלִבּוֹ ׳אֵין ᵍאֱלֹהִים ʰהִשְׁחִיתוּ
תָּעַב		ᵐוְהִתְעִיבוּ ʲעָוֶל ᵏאֵין ˡעֹשֵׂה ᵐטוֹב׃
שָׁקַף		׳אֱלֹהִים ᵒמִשָּׁמַיִם ᵖהִשְׁקִיף ᵠעַל ʳבְּנֵי
רָאָה		ˢאָדָם ᵗלִרְאוֹת ᵘהֲיֵשׁ ᵛמַשְׂכִּיל ʷדֹּרֵשׁ
סוּג	אָלַח	ˣאֶת ׳אֱלֹהִים׃ ᶻכֻּלּוֹ ᵃסָג ᵇיַחְדָּו ׳נֶאֱלָחוּ
		ᵈאֵין ʿעֹשֵׂה ᵐטוֹב ᵉאֵין ᶠגַּם ᵍאֶחָד׃
		ʰהֲלֹא ׳יָדְעוּ ᵏפֹּעֲלֵי ˡאָוֶן ᵐאֹכְלֵי ˣעַמִּי
		ᵎאָכְלוּ ׳לֶחֶם ᵒאֱלֹהִים ᵖלֹא ᵠקָרָאוּ׃
		ˢשָׁם ᵗפָּחֲדוּ ᵘפָּחַד ˣלֹא ׳הָיָה ᶻפָּחַד ᵃכִּי
חָנַה	בּוּשׁ	׳אֱלֹהִים ᵐפִּזַּר ᵎעַצְמוֹת ᵏחֹנֶךָ ˡהֳבִשֹׁתָה
נָתַן		ᵖכִּי ׳אֱלֹהִים ᵒמָאָסָם׃ ᵍמִי ʳיִתֵּן ᵐמִצִּיּוֹן
		ˢיְשׁוּעוֹת ׳יִשְׂרָאֵל ᵎבְּשׁוּב ᵏאֱלֹהִים
גּוֹל	שָׂמַח	ˡשְׁבוּת ᵐעַמּוֹ ᵎיָגֶל ׳יַעֲקֹב ᵍיִשְׂמַח
נָצַח	נָגַן	ᵖיִשְׂרָאֵל׃ liiij. ᵃלַמְנַצֵּחַ ᵇבִּנְגִינוֹת
שָׂכַל	בּוּא	ᶜמַשְׂכִּיל ᵈלְדָוִד׃ ᵉבְּבֹא ᶠהַזִּיפִים ᵍוַיֹּאמְרוּ
אָמַר		ᵖלְשָׁאוּל ׳הֲלֹא ᵏדָוִד ˡמִסְתַּתֵּר
יָשַׁע	סָתַר	ᵐעִמָּנוּ׃ ᵃאֱלֹהִים ᵒבְּשִׁמְךָ
דִּין	גָּבַר	ᵖהוֹשִׁיעֵנִי ᵠוּבִגְבוּרָתְךָ ׳תְּדִינֵנִי׃
אָזַן	פָּלַל	ᵒאֱלֹהִים ׳שְׁמַע ᵐתְּפִלָּתִי ˣהַאֲזִינָה
		׳לְאִמְרֵי ᵒפִי׃ ᵃכִּי ᵇזָרִים ᶜקָמוּ ᵒעָלַי
קוּם		ᶜוְעָרִיצִים ׳בִּקְשׁוּ ᵍנַפְשִׁי ʰלֹא ׳שָׂמוּ
עֶרֶב	שׁוּם	ᵏאֱלֹהִים ˡלְנֶגְדָּם ᵐסֶלָה׃ ᵉהִנֵּה ᵏאֱלֹהִים
		ᵖעֹזֵר ᵠלִי ׳אֲדֹנָי ᵗבְּסֹמְכֵי ᵘנַפְשִׁי׃ ᵛיָשֵׁב
רוּעַ	צָמַת	ˣהָרַע ׳לִשּׁוֹרְרָי ᶻבַּאֲמִתְּךָ ᵃהַצְמִיתֵם׃
זָבַח	יָדָה	ᵇבְּנִדָבָה ᶜאֶזְבְּחָה ᵒלָךְ ᵉאוֹדֶה ׳שִׁמְךָ
צוּר	נָצַל	ᵍיְהוָה ᵇכִּי ׳טוֹב׃ ᵏכִּי ˡמִכָּל ᵐצָרָה ᵎרִצִּילָנִי
רָאָה	נָצַח	ᵒוְּאֹיְבַי ׳רָאֲתָה ᵍעֵינִי׃ liv. ᵃלַמְנַצֵּחַ
נָגַן	שָׂכַל	ᵇבִּנְגִינוֹת ᶜמַשְׂכִּיל ᵈלְדָוִד׃ ᶜהַאֲזִינָה
אָזַן	עָלַם	׳אֱלֹהִים ᵍתְּפִלָּתִי ᵇוְאַל ׳תִּתְעַלָּם
חָנַן	חָשַׁב	ᵏמִתְּחִנָּתִי׃ ׳הַקְשִׁיבָה ᵐלִי ᵎוַעֲנֵנִי
עָנָה	רוּד	ᵒאָרִיד ᵖבְּשִׂיחִי ᵠוְאָהֵימָה׃ ׳מִקּוֹל
שׁוּחַ	הָמָה	ᵉאוֹיֵב ׳מִפְּנֵי ᵐעֻקַּת ᵏרָשָׁע ׳כִּי ᵎיָמִיטוּ
אָב	בָּגַה	
עָוֶן	מוּט	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he.Tex.heb. ps.lv. | Trásla.B.Viero. | Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

[a]ſup me [b]iniquitatẽ [c]& in furore [d]aduerſabãt mihi. [c]Cor meũ [f]doluit [g]in vita libus meis: [b]& terrores [i]mortis [k]ceciderũt [l]ſuper me. [m]Timor [n]& tremor [o]venit [p]ſup me: [q]& opuit me [r]caligo. [s]Et dixi [t]quis [u]dabit [r]mihi [r]pẽnas [s]colũbe: vt [a]volẽ [b]& requieſcã. [c]Vt [d]pcul [e]abeã: & [f]cõmorer [g]in deſerto. ∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]Sp. [i]Feſtinabo vt [k]ſaluer [m]a ſpiritu ∞∞∞∞∞∞∞∞ [n]tẽpeſtatis & [o]turbinis. [p]Precipita [q]domine [r]diui de [o]linguas eorũ: [r]qm̃ [n]vi di [t]iniquitatẽ [r]& cõtradictiõem [i]n ciuitate. [a]Die [b]ac nocte [c]circũeuntes [c]muros eius: [r]ſcelus [g]& dolor [b]in medio eius. [i]In ſidie [k]invitalibus eius: [l]& nõ [m]recedit [n]de plateis eius [o]dãnũ [p]& fraudulẽtia. [r]Nõ [q]ei [i]inimicus [r]exprobrauit mihi [a]vt ſuſtineã: [k]nec [r]is q me oderat [t]ſup me [a]magnificatus eſt [b]vt abſcõdar [r]ab eo. [b]Sed tu [c]hõ [r]vnanimis me: [g]dux meus [b]& notus meus. [i]Qui [k]ſil [l]habuimus dulce [m]ſecretũ: [i]in domo [o]dei [r]ãbulauimus [q]in terrore. [r]Veniat [o]mors [r]ſup eos: [n]deſcẽdãt in [k]infernũ [l]viuẽtes: [r]quoniã [a]nequitie [b]in cõgregatiõe eorũ [c]i medio eorũ. [o]Ego [c]ad [d]um [g]clamabo: [b]& dñs [r]ſaluabit me. [k]Veſpere ∞∞∞ [l]& mane [m]& meridie [n]loquar [o]& reſonabo: ∞∞∞ [p]& exaudiet [q]vocem meam. [r]Redimet [s]in pace [r]a nimã meã [u]ab appũãntibus [k]mihi: [r]multi [r]enim [a]fuerũt [b]aduerſũ me. [c]Exaudiet [d]deus [c]& hũilia bit eos: [r]q iudex ẽ [e]ab initio. [b]Sp: [k]nõ [i]ei [l]mutãtur [n]nec [o]timent [b]deum. [q]Extendit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]manũ ſuam [e]ad pacifica ſua: [r]cõtaminauit [u]pactũ ſuũ. [x]Nitidius [y]butyro [o]os eius: [a]pugnat ãt [b]cor illius [c]molliores [d]fermões eius [e]oleo: [r]cũ ſint [s]lãcee. [b]Proiice [r]ſup [k]dñm [l]chari tatẽ tuã [m]& ipſe [n]enutriet te: [o]nõ [p]dabit [q]in eternũ fluctuatiõem [a]iuſto. [r]Tu autem [u]deus [y]deduces eos [r]in puteum ∞∞∞ [z]iteritus: [a]viri [b]ſanguinũ [c]& doloſi [o]non [c]dimidiabunt [r]dies ſuos: [s]ego aũt [b]fiduciam habeo [r]tui.

[a]Victori [b]pro [c]colũba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

in me iniqtatẽ: τ in ira moleſti erãt mihi. Cor meũ ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαν, καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι. Η καρδία μου cõturbatũ ẽ in me: τ formido mortis cecidit ſup me. ἐταράχθη ἐν ἐμοί, καὶ δεῖλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ. Timor τ tremor venit ſup me: τ cõtexerũt me tene Φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐκάλυψέ με σκό bre. Et dixi: ds dabit mihi pennas ſicut colũbe: τος. Καὶ εἶπα, τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ πρισερᾶς, τ volabo τ requeſcã: Ecce elõgaui fu καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω; Ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυ giẽs τ mãſi in ſolitudie. Expectabã γαδεύων καὶ αὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ. Προσδεχόμην τὸν deũ q ſaluũ me facit a puſillanimitate ſpũs τ a tẽpe θεὸν τὸν σώζοντά με ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ ἀπὸ καταιγί ſtate. Precipita dñe τ diuide linguas δος. Καταπόντισον κύριε καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας eor: qm̃ vidi iniqtatẽ τ cõtradictionẽ i ciuitate. αὐτῶν, ὅτι ἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει. Die ac nocte circũdabit eã ſup muros eius: Ημέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς, τ iniqtas τ labor in medio eius τ intuſſitta. Et nõ de καὶ ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικία. Καὶ δυν ἐξέ fecit de plateis eius vſura τ dolus. Μὴ ſ λιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος. Οτι εἰ inimic maledixiſſet mihi ſubſtinuiſſẽ vtiq. Et ſi is q oderat me ὁ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με ὑπήνεγκα ἄν. Καὶ εἰ ὁ μισῶν με ſup me magna locut ſuiſſet: abſcõdiſſẽ me forſitã ab eo. ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ. Tu vo hõ vnanimis: dux me τ notus meus: Σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ γνωσέ μου, Qui ſimul mecũ dulces capiebas cibos: in domo Ος ἐπιτοαυτὸ ἐγλυκαίνας μοι ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴκῳ τ dei ambulauim in cõſenſu. Veniat iã mors ſup θεοῦ ἐπορεύομεν ἐν ὁμονοίᾳ. Ελθέτω δὴ θάνατος ἐπ' αὐ illos: τ deſcẽdãt in infernũ viuẽtes. Μὴ neq τοὺς, καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾅδου ζῶντες. Οτι πονη tie in hitaculis eor in medio eor. Ego ad ρία ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Εγὼ πρὸς deũ clamaui: τ dñs exaudiuit me. Veſpe τὸν θεὸν ἐκέκραξα, καὶ ὁ κύριος ἐπήκουσέ μου. Εσπέρας τ mane τ meridie narrabo τ annũtiabo: τ καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίας διηγήσομαι καὶ ἀπαγγελῶ, καὶ exaudiet vocẽ meã. Redimet in pace ἐπακούσεταί τῆς φωνῆς μου. Λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν aias meã ab his q appũãnt mihi: qm̃ iter multos ψυχήν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι, ὅτι ἐν πολλοῖς erãt mecũ. Exaudiet deus τ humiliabit il ἦσαν σὺν ἐμοί. Εισακούσεται ὁ θεὸς καὶ ταπεινώσει αὐ los: qui eſt añ ſecula. Nõ cm̃ eſt illis τοὺς, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. Οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς cõmutatio: qm̃ nõ timuerũt deũ: extẽdit ἀνταλλαγμα, ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν, ἐξέτεινε τὴν manũ ſuã in retribuẽdo. Cõtaminauerũt teſta χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι. Εβεβήλωσαν τὴν διa mẽtũ eius: diuiſi ſunt ab ira vultus θήκην αὐτοῦ, διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου eius: τ appũãnt corda eor. Molliti ſunt αὐτοῦ, καὶ ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. Ηπαλύνθησαν ſermones eor ſup oleũ: τ ipi ſunt iacula. οἱ λόγοι αὐτῶν ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι βολίδες. Jacta ſup dñm curã tuã: τ ipe te enu Επίρριψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ αὐτός σε δια triet: nõ dabit in eternũ fluctuatiõez iuſto. θρέψει, οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ. Tu vo deus deduces eos in puteũ interitus. Σὺ δὲ ὁ θεὸς καταξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς. Av ri ſãguinũ τ doloſi nõ dimidiabũt ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος οὐ μὴ ἡμισεύσωσι τὰς dies ſuos. ego aũt dñe ſpabo in te. ἡμέρας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ κύριε ἐλπιῶ ἐπὶ σέ.

In finẽ pro pplo q

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ∞∞∞∞∞∞∞

lvi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

a sctis longe factꝰ ē dauid in tituli in ἀπὸ τῶν ἁγίων μεμακρυμμένου τῷ Δαυὶδ εἰς ϛηλογρα scriptiōe cū tenuerūt eū allophyli in geth. ϛϛ. φίαν ὅποτε ἐκράτησαν ἀυτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γέθ. νέ,

Infra. 56. Ⓜ Ελέησόν με ὁ θεός, ὅτι κατεπάτησέ με ἄνθρωπος, tota die impugnās tribulauit me. Cōculcauerūt ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ με. Κατεπάτησάν me inimici mei tota die: qñ multi bellā= με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν, ὅτι πολλοί οἱ πολε= tes aduersū me ab altitudine. Die nō timebo: ego μοῦντές με ἀπὸ ὕψους. Ἡμέρας οὐ φοβηθήσομαι, ἐγὼ vero spabo in te. In deo laudabo sermōes δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σέ. Ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους meos: in deo spaui: nō timebo: qd facter mou, ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει mihi caro? Tota die ῥba mea execra μοι σάρξ; Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσ= bātur: aduersū me oēs cogitatiōes eox in malū. σοντο, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν. Inhabitabūt t absc̄dēt: ipi calcaneū Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν, αὐτοὶ τὴν πτέρναν meū obseruabūt. Sicut sustinuerūt aiaz meā: μου φυλάξουσι. Καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου, pro nihilo saluos facies illos: in tra ppos cōfriges. ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς, ἐν ὀργῇ λαοὺς καταξεις. Deus vitā meā annūciaui tibi: posuisti lachrymas meas Ὁ θεός τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου in cōspectu tuo: sicut t in pmissiōe tua. Cōuer ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου. Ἐπιστρέ= tētur inimici mei retrorsū in q̄cūq; die inuo= φουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰπίσω. ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπι= cauero te: ecce cognoui qñ deus meus es tu. In καλέσωμαί σε, ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ. Ἐπὶ deo laudabo ῥbū: in dño laudabo sermonē: ἐν

Infra 114. τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον, ἐπὶ deo spaui: nō timebo: qd facter mihi ho τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρω mo: In me deus vota: que reddā laudatiōis tue. πος; Ἐν ἐμοὶ ὁ θεὸς εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου. Qñ eripuisti aiaz meā de morte: oculos Ὅτι ἐῤῥύσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλ meos a lachrymis: t pedes meos de la μούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθή psu. Placebo cor= dño: in lumine viuētiū. ματος. Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου, ἐν φωτὶ ζώντων.

In finē ne dispdas dauid in tituli inscri= Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφί ptiōe: cū tpe fugeret a facie ptiōe: cū tpe fugeret a facie αὐ, ἐν τῷ ἀυτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ προσώπου saul in spelunca. 56. saul in spelunca. νϛ. σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον. νϛ.

Ⓜ Iserere mei deus: miserere mei: qñ in te cōfidit Ἐλέησόν με ὁ θεός, ἐλέησόν με, ὅτι ἐπί σοί πέποιθεν aia mea. Et in vmbra alaꝝ tuaꝝ spabo: ἡ ψυχή μου. Καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιῶ, donec trāseat iniqtas. Clamabo ad deū ἕως οὗ παρέλθοι ἡ ἀνομία. Κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν altissimū: deū q̄ bñ fecit mihi. Misit ὕψιστον, τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με. Ἐξαπέστειλεν de celo t liberauit me: dedit in opꝓbriū cō ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὀνειδος τοὺς κα culcantes me. Misit deus miaz suā ταπατοῦντάς με. Ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ t ῥitatē suā: t eripuit aiaz καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, καὶ ἐῤῥύσατο τὴν ψυχήν meā de medio catulox leonū: dormiui filij hoiz μου ἐκ μέσου σκύμνων, ἐκοιμήθην τεταραγμένος. Υἱοὶ ἀνθῶν dētes eox arma t sagitte: t lingua eox gla διόδοντες αὐτῶν ὅπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαι dius acutus. Exaltare sup celos deus t in ρα ὀξεῖα. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ

Trāsla. B. Hie.

ᵒmuta eo qᵉ pcul abie=rit ᶠdauid ᵍhumilis & sim plex ʰqñ retinuerūt ⁱeum ᵏphilistiim ˡin geth. ϛϛ.

Ⓜ Iserere mei ᵐ deus ⁿ qñ ᵖ cōculcauit me ᵍhō: ʳtotaˢ die ᵗpugnans ᵘtribulauit me. ˣ Cōculcauerunt me ʸ insidiatores mei ᶻtotaᵃ die: ᵇ multi ᶜenᵈ quí pugnātᵉ contra me ᶠaltissime. Quacunq; ᵍdieʰ territus fuero: ⁱego ᵏin te ˡcōfidā. ᵐ In ðo ⁿ laudabo ᵒ verbū eius: ᵖ in ðo ᵍspauiʳ nō ˢ timebo ᵗquid ᵘfaciatᵛ caroʷ mihi. ˣ Tota ʸdie ᶻsermonibus me ∞ ᵃaffligebāt: ᵇ contra me ᶜoēsᵈ cogitatiōes eorū ᵉ in malū. ᶠCōgregabuntur ᵍabscōdite: ʰplātas meas ⁱobseruabūt ᵏ expectantes ˡ aīam meam. ᵐ Quia ⁿnullus estᵒ saluus ᵖin eis: ᵠin furore ʳ ppos ˢ detrahes ᵗdeᵘ. ᵛ Secretiora mea ʷnūerasti: ˣ pone ʸ lachrymā meā ᶻin cōspectu tuo ᵃsed nōᵇ in narratiōe tua. ᶜTūcᵈ cōuertētur ᵉinimici meiᶠ retrorsū ᵍ in q̄cūq; dieʰ inuocauero: ⁱ hoc ᵏscio ˡ quiaᵐ deus ⁿ meᵒ es. ᵖ In deo ᵍ laudaboʳ verbū ˢ in domino ∞∞∞∞∞∞∞ ᵗ predicaboᵘ sermonem. ᵛ In deo ʷ sperabo: ˣ non ʸ timeboᶻ quid ᵃ faciat ᵇ mihi ᶜ homo. ᵈ In me sūt ᵉ deus ᶠ vota tua: ᵍ reddā ʰ gratiarum actiōes ⁱ tibi. ᵏ Quiaˡ eripuisti ᵐ animā meān de morte: & ᵒ pedes meos ᵖ de lapsu: ᵠ vt ambulem ʳ coram ˢ deo ∞∞∞ ᵗ in lumine ᵘ viuentium.

ᵃVictori vtᵇ nōᶜ dispdas ᵈdauid ᵉhumilem & simplicem: ᶠquando fugit ᵍa facieʰ saul ⁱ in spelunca. 57.

Ⓜ Iserere mei ˡ deᵐ ⁿ miserere mei: ᵒ qm̄ ᵖ i te ᵠ sperat ʳ aīa mea: ˢ & in vmbra ᵗalarū tuarū ᵘ spabo: ˣ donec ʸ trāseant ᶻ in ſi die. ᵃ Inuocabo ᵇ deum ᶜaltissimum: ᵈ deū ᵉ vltorē ᶠ meum. ᵍ Mittet ∞∞∞∞ ʰ de celo ⁱ & saluabit me: ᵏ exprobrabit ˡ conculcātibus me ᵐ Sp: ⁿ mittet ᵒ d us ᵖ miam suā ᵠ & veritatē suā. ʳ Anima mea ˢ in medio ᵗ leonum ᵘ dormiuit ˣ ferociētiū: ʸ filiiᶻ homi num ᵃ dentes eorū ᵇ lācee ᶜ & sagitte ᵈ & lingua eorum ᵉ gladius ᶠ acutus. ∞ ᵍ Exaltare ʰ super ⁱ celos ᵏ deus: ˡ in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex. heb. ps. lvi. lvii. Pūtua. he.

ᵍרַחֵק	כְּתָם	ᵒאַל־תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ
אֶת	אוֹתוֹ	פְּלִשְׁתִּים בְּגַת׃ ᵐחָנֵּנִי
ᵍאֱנוֹשׁ	אֱלֹהִים	כִּי שְׁאָפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל
ᵐלָחֵץ	הַיּוֹם	לוֹחֵם יְלַחֲצֵנִי שָׁאֲפוּ שׁוֹרְרָי
רַבִּים	כָּל־הַיּוֹם כִּי רַבִּים לֹחֲמִים לִי
ᵍרוֹם	מָרוֹם יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ
ᵐהָלַל	אֶבְטָח׃ ᵐבֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דְּבָרוֹ
	בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא אִירָא מַה
ᵐעָשָׂה	יַעֲשֶׂה בָשָׂר לִי׃ כָּל הַיּוֹם דְּבָרַי
ᵍעָצַב	יְעַצֵּבוּ עָלַי כָּל־מַחְשְׁבֹתָם לָרָעָה׃
ᵍרוּץ	יָגוּרוּ יִצְפֹּנוּ הֵמָּה עֲקֵבַי ᵐיִשְׁמְרוּ
ᵐצָפַן	כַּאֲשֶׁר קִוּוּ נַפְשִׁי׃ עַל־אָוֶן פַּלֵּט
קוּם	לָמוֹ בְּאַף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים׃
יָרַד	נֹדִי סַפַּרְתָּ אַתָּה שִׂימָה דְמָעָתִי
שׁוּם	בְּנֹאדֶךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ׃ אָז
שׁוּב אָיַב	יָשׁוּבוּ אוֹיְבַי אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא
ᵐאָחַר כָּבָא	זֶה יָדַעְתִּי כִּי אֱלֹהִים לִי׃
הָלַל	בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּיהוָה
	אֲהַלֵּל דָּבָר׃ בֵּאלֹהִים בָּטַחְתִּי לֹא
	אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה אָדָם לִי׃ עָלַי
יָרֵא עָשָׂה	אֱלֹהִים נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם תּוֹדֹת לָךְ׃
עָלָה שָׁלַם	כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מָוֶת הֲלֹא רַגְלַי
יָרֵד נָצַל	מִדְחִי לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים
הָלַל	בְּאוֹר הַחַיִּים׃ lvii. לַמְנַצֵּחַ אַל
נָצַח	תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ
שָׁחַת כָּתָם	מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְּעָרָה׃
פָּנָה	חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי כִּי בְךָ
חָסָה	נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה
עָבַר הָוָה	עַד יַעֲבָר הַוּוֹת׃ אֶקְרָא לֵאלֹהִים
קָרָא עָלָה	עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי׃ יִשְׁלַח
שָׁלַח יָשַׁע	מִשָּׁמַיִם וְיוֹשִׁיעֵנִי חֵרֵף שֹׁאֲפִי
	סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ׃
שָׁכַב	נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה
חָנָה	לֹהֲטִים בְּנֵי אָדָם שִׁנֵּיהֶם חֲנִית
חֵצִי לָשׁוֹן	וְחִצִּים וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה׃
רָמַם רוּם	רוֹמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

כָּל־הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ רָשֶׁת הֵכִינוּ לִפְעָמַי כָּפַף נַפְשִׁי כָּרוּ לְפָנַי
omnī terra gloria tua Rete parauerunt ∞∞∞ greſſibꝰ meis adᵗincuuādāᵍaiam meāᵗfoderūt ātemeᵗfouecāᵗcecideruntʲi mediū eius .ᵗSēp.ᵇParatūᶜcor meūᵇdeus :ᶜparatūᶜcor meū :ᵍ cantabo ᵇ& pſalā .ᵗSurgeᵏgloria mea :ˡſurgeᵐ pſalterium ⁿ& cithara: ᵒſurgamᵖmane.ᵍConfitebor tibi ∞∞∞ ʳin populisᵉdñe:ᵗcantabo tibiⁿin gentibus ∞∞∞ ˣQuiaʳmagnaʾ vſqꝫ ad ᵃcelosᵇ mia tua:ᶜ & vſqꝫ adᵉnubesᵛveritas tuaᶠ.Exaltareᵍſuperʰcelos ∞∞∞ ⁱdeus:ᵏiomiᵐrraⁿgloria tua.

כְּפֶשִׁי כָּרוּ שִׂיחָה נָפְלוּ בְּתוֹכָהּ סֶּלָה׃ נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים נָכוֹן לִבִּי
ᵃVictoriᵛtᵇnon ᶜdíſperdasᵇdauidᵈhumilē & ſimplicem. 58.
SIᶜvereᵍvtiqꝫʰiuſtitiā ⁱloquiminiːᵏrectaˡiudicateᵐfiliiⁿhominum. ᵒEtenimᵖ in cordeᵠ iniquitatesʳoperaminiː ∞ ˢin terra ᵗiniquitates ᵘmanuum veſtrarūʳappendite . ʷ Alienatiſuntˣpeccatoresᵃa vulua:ᵇerrauerunt ᶜab vteroᵈloquentesᵉmendacium.ᶠFurorᵍeorumʰſicut furorᵏſerpentis: ˡſicut ᵐreguliⁿſurdiᵒobturantisᵖaurem ſuam.ᵠVtᵣnōˢaudiatᵗvocemᵘmurmurantium:necˣincantatorisʸincantationesᶻcaliidas.ᵃDeusᵇexcuteᶜdentes eorum ᵈex ore eorum:ᵉmolaresᶠleonum ᵍconfringeʰ domine.

כְּמוֹ־פֶתֶן חֵרֵשׁ יַאְטִים אָזְנוֹ׃ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחֲשִׁים
ˡDiſſoluantⁱ quaſiˡ aque queᵐdefluūt:ᵒintēdit ᵖarcum ſuum ᵠdonec ʳconterantur . ˢ Quaſi ᵗvermisᵘtabefactus ∞∞∞ ˣptrāſeant:ᵠſiʳabortiuū ʸmulieris qd ᶻnonᵇvidit ᶜſolē.ᵇ Anteq̄ᶜ creſcant ᶠſpine vr̄e inᵍrhānū:ʰq̄ſi ⁱviuētesᵏquaſiˡiraᵐ tēpeſtas rapietⁿ eos.ᵒLetabiturᵖiuſtusᵠcūʳvíderitˢvltionē:ᵗpedes ſuosᵘlauabitᵛiˣſanguīeʸimpíi. ᶻ Et dicetᵃhomo ᵇ vereᶜ fructus eſtᵈiuſto:ᵉvereᶠ eſt ᵍdeusʰiudicansⁱin terra.

חֹבֵר חֲבָרִים מְחֻכָּם׃ אֱלֹהִים רָרֵם שִׁנֵּימוֹ בְּפִימוֹ מַלְתְּעוֹת כְּפִירִים
ᵃVictoriᵛtᵇnō ᶜdíſpdasᵇdauid ᶜhumilem & ſimplícem:ᶠquando miſitᵍſaulʰvtcuſtodíretⁱdomum ˡvt occiderent eū.

נָתַץ יְהוָה יִמַּסּוּ כְּמוֹ־לָמוֹ יִדְרֹךְ חִצָּיו כְּמוֹ יִתְמוֹלָלוּ׃ כְּמוֹ
59.
ΘRue me ⁿ deínimícis meísᵒdeus me?: ᵖa reſiſtentíbus míhiᵠp tege me.ᵣLíberame ∞∞

שַׁבְלוּל תֵּמֶס יַהֲלֹךְ נֹפֶל אֵשֶׁת בַּל חָזוּ שֶׁמֶשׁ׃ בְּטֶרֶם יָבִינוּ סִירֹתֵיכֶם
oñi terra gl̄ia tua. Laqueū parauerūt pediboˢ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσί meis: τ incuruauerūt aiaꝫ meā. Foderūt añ fa μου, καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου. Ὤρυξαν πρὸ πρόciē meā foueā: τ inciderūt in eā. Dp̄. σώσου μου βόθρον, καὶ ἐνέπεσον εἰς αὐτόν. Διάψαλμα. Intra, 107. Paratū coꝛ meū deus patū coꝛ meū: cātabo Ετοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεός ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσομαι τ pſalmū dicā in gl̄ia mea. Exurge gl̄ia mea: erur καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρge pſalteriū τ cithara: exurgā diluculo. Cōfite θητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξομολοbor tibi in ppl̄is dñe: pſalmū dicā tibi in gētibꝰ. Ὁμή γήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Οτι magnificata ē vſqꝫ ad celos mia tua: τ vſqꝫ ad nu ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐνῶν ὁ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφε bes ῾itas tua. Exaltare ſup celos deus: τ λῶν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐνοὺς ὁ θεός, καὶ ſup oēꝫ tr̄a gl̄ia tua.
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

In finē ne diſpdas ōō ī tituli iſcriptiōe. 57.
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαδ ἐις ςηλογραφίαν. νꝫ.

SI vere vtiqꝫ iuſtitiā loq̄mini: recta iudicate fiEἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε, εὐθείας κρίνατε υἱ lij ḥoiuꝫ. Et eñ in corde iniq̄tatē opamini οἱ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίαν ἐργάζεσθε in tra: iniuſtitiā manus vr̄e cōcinnāt. alie ἐν τῇ γῇ, ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν. Απε natiſūt pctōres a vulua: erraue λλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθη rūt ab vtero: locutiſūt falſa. Furoꝛ illis ſe σαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ. Θυμὸς αὐτοῖς κα cūdū ſimilitudinē ſerpētis: ſicut aſpidis ſurde τ ob τὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως, ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ bu turātis aures ſuas. Que nō exaudiet vocē incā οὐσης τὰ ὦτα αὐτῆς. Ητις οὐκ εἰσακούσεται φωνῆς ἐπα tātiū: τ vñifici q̄ incāta ſ a ſapiēte. Deus δόντων, φαρμακοῦ τε φαρμακευομένη πᾶσα σοφοῦ. Ο θεὸς cōteret dētes coꝛ in oꝛe ipoꝛ: mo συντρίψει τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, τὰς μύ las leonū cōfregit dñs. Ad nihilū deueniēt λας τῶν λεόντων συνέθλασεν ὁ κύριος. Εξουδενωθήσονται ταῖς aqua decurrēs: intēdet arcū ſuū donec ὡσεὶ ὕδωρ διαπορευόμενον, ἐντινεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ infirmētur. Sicut cera q̄ fluit auferentur: ceci ἀσθενήσουσιν. Ωσεὶ κηρὸς τακεὶς ἀνταναιρεθήσονται, ἔπε ditꝛ iguis ſup eos: τ nō viderūt ſolē. Priuſq̄ intel σε πῦρ ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. Πρὸ τοῦ συ ligerēt ſpine vr̄e rhamnū: ſicut viuētes ſic in νιέναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον, ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ira abſoꝛbet eos. Letabitur iuſtus cū vi ὀργῇ καταπίεται αὐτούς. Ευφραγήσεται δίκαιος ὅταν ἴ derit vindictā: manus ſuas lauabit in ſāguie δῃ ἐκδίκησιν, τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τ̄ pctōris. Et dicet hō: ſi vtiqꝫ eſt fructus iu ἁμαρτωλοῦ. Καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος, εἰ ἄρα ἐστὶ καρπὸς τῷ δικαί ſto? vtiqꝫ eſt deus iudicās eos in tra.
ῳ; ἄρα ἐστὶν ὁ θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

In finē ne diſpdas ōō in tituli in
Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς τῷ δαδ εἰς ςηλογρα scriptiōe: cū miſit ſaul τ cuſtodiuit do φίαν, ὁπότε ἀπέστειλε σαοὺλ καὶ ἐφύλαξε τὸν οἶ mū eius vt interficeret eū. 58.
κον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. νη,

ΘRipe me de inimicis meis deus τ ab in Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ θεός, καὶ ἐκ τῶν ἐπα surgētibus in me libera me. Eripe me νιστάντων ἐπ᾽ ἐμὲ λύτρωσαί με. Ρῦσαί με ∞∞∞∞∞

לִפְנֵי סִירֹתֵיכֶם אָטָד כְּמוֹ חַי כִּמוֹ חָרוֹן יִשְׂעָרֵנוּ׃ יִשְׂמַח
ᵗ omniᵐ terraⁿ gloria tua ᵒReteᵖ parauerunt ∞∞∞ ᵠgreſſibꝰ meis adᵗincuuādāᵍaiam meāᵗfoderūt ⁿāte;meᵗfoueāᵗcecideruntʲi mediū eius .ᵗSēp.ᵇParatūᶜcor meūᵇdeus :ᶜparatūᶜcor meū :ᵍ cantabo ᵇ& pſalā .ᵗSurgeᵏgloria mea :ˡſurgeᵐ pſalterium ⁿ& cithara: ᵒſurgamᵖmane.ᵠConfitebor tibi ∞∞∞ ʳin populisᵉdñe:ᵗcantabo tibiⁿin gentibus ∞∞∞ ˣQuiaʳmagnaʾ vſqꝫ ad ᵃcelosᵇ mia tua:ᶜ & vſqꝫ adᵉnubesᵛveritas tuaᶠ.Exaltareᵍſuperʰcelos ∞∞∞ ⁱdeus:ᵏiomiᵐrraⁿgloria tua.

צַדִּיק כִּי־חָזָה נָקָם פְּעָמָיו יִרְחַץ בְּדַם הָרָשָׁע׃ וְיֹאמַר אָדָם אַךְ
ᵃVictoriᵛtᵇnō ᶜdíſpdasᵇdauid ᶜhumilem & ſimplícem:ᶠquando miſitᵍſaulʰvtcuſtodíretⁱdomum ˡvt occiderent eū. 59.
ΘRue me ⁿ deínimícis meísᵒdeus me?: ᵖa reſiſtentíbus míhiᵠp tege me.ᵣLíberame ∞∞ ſurgētibus ín me líbera me. Eripe me νισαμθων ἐπ᾽ ἐμὲ λύτρωσαί με. Ρῦσαί με ∞∞∞∞∞

פְּרִי לַצַּדִּיק אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ׃ lix. לַמְנַצֵּחַ
ᵗ omniᵐ terraⁿ gloria tua ᵒRete parauerunt ∞∞∞ ᵠgreſſibꝰ meis adᵗincuuādāᵍaiam meāᵗfoderūt ⁿāte;meᵗfoueāᵗcecideruntʲi mediū eius .ᵗSēp.ᵇParatūᶜcor meūᵇdeus :ᶜparatūᶜcor meū :ᵍ cantabo ᵇ& pſalā .ᵗSurgeᵏgloria mea :ˡſurgeᵐ pſalterium ⁿ& cithara: ᵒſurgamᵖmane.ᵠConfitebor tibi ∞∞∞ ʳin populisᵉdñe:ᵗcantabo tibiⁿin gentibus ∞∞∞ ˣQuiaʳmagnaʾ vſqꝫ ad ᵃcelosᵇ mia tua:ᶜ & vſqꝫ adᵉnubesᵛveritas tuaᶠ.Exaltareᵍſuperʰcelos ∞∞∞ ⁱdeus:ᵏiomiᵐrraⁿgloria tua.

אַל־תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשָׁלַח וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ׃
ᵃVictoriᵛtᵇnō ᶜdíſpdasᵇdauid ᶜhumilem & ſimplícem:ᶠquando miſitᵍſaulʰvtcuſtodíretⁱdomum ˡvt occiderent eū. 59.
ΘRue me ⁿ deínimícis meísᵒdeus me?: ᵖa reſiſtentíbus míhiᵠp tege me.ᵣLíberame ∞∞ ſurgētibus ín me líbera me. Eripe me νισαμθων ἐπ᾽ ἐμὲ λύτρωσαί με. Ρῦσαί με ∞∞∞∞∞

מְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת מִכְתָּם לְדָוִד בְּשָׁלַח שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת
ᵗ omniᵐ terraⁿ gloria tua ᵒRete parauerunt ∞∞∞ ᵠgreſſibꝰ meis adᵗincuuādāᵍaiam meāᵗfoderūt ⁿāte;meᵗfoueāᵗcecideruntʲi mediū eius .ᵗSēp.ᵇParatūᶜcor meūᵇdeus :ᶜparatūᶜcor meū :ᵍ cantabo ᵇ& pſalā .ᵗSurgeᵏgloria mea :ˡſurgeᵐ pſalterium ⁿ& cithara: ᵒſurgamᵖmane.ᵠConfitebor tibi ∞∞∞ ʳin populisᵉdñe:ᵗcantabo tibiⁿin gentibus ∞∞∞ ˣQuiaʳmagnaʾ vſqꝫ ad ᵃcelosᵇ mia tua:ᶜ & vſqꝫ adᵉnubesᵛveritas tuaᶠ.Exaltareᵍſuperʰcelos ∞∞∞ ⁱdeus:ᵏiomiᵐrraⁿgloria tua.

לַהֲמִיתוֹ׃ הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמָי תְּשַׂגְּבֵנִי׃ הַצִּילֵנִי
ᵗ omniᵐ terraⁿ gloria tua ᵒRete parauerunt ∞∞∞ ᵠgreſſibꝰ meis adᵗincuuādāᵍaiam meāᵗfoderūt ⁿāte;meᵗfoueāᵗcecideruntʲi mediū eius .ᵗSēp.ᵇParatūᶜcor meūᵇdeus :ᶜparatūᶜcor meū :ᵍ cantabo ᵇ& pſalā .ᵗSurgeᵏgloria mea :ˡſurgeᵐ pſalterium ⁿ& cithara: ᵒſurgamᵖmane.ᵠConfitebor tibi ∞∞∞ ʳin populisᵉdñe:ᵗcantabo tibiⁿin gentibus ∞∞∞ ˣQuiaʳmagnaʾ vſqꝫ ad ᵃcelosᵇ mia tua:ᶜ & vſqꝫ adᵉnubesᵛveritas tuaᶠ.Exaltareᵍſuperʰcelos ∞∞∞ ⁱdeus:ᵏiomiᵐrraⁿgloria tua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interpre. latina.

de opantibus iniqtatē: τ de viris sāguinū sal
ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶ=
va me. Quia ecce ceperūt aiaz meā: irruerūt in me
σόν με. Ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ
fortes. Neqz iniqtas mea: neqz peccū meū dñe: sine
κραταιοί. Οὔτε ἡ ἀνομία μου, οὔτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε, ἄν=
ne iniqtate cucurri τ direxi. Exurge in occur
ευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυνα. Ἐξεγέρθητι εἰς συνάν
sum meū: τ vide: τ tu dñe deus ✠tutū
τησίν μου, καὶ ἴδε, καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel: Intēde ad visitādas oēs
θεὸς τοῦ ἰσραήλ, Πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ
gētes: nō miserearis oibus q̄ operātur iniqta
ἔθνη, μὴ οἰκτειρήσῃς πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνο=
tem. Cōuertētur ad vesperā: τ famez patiēt
μίαν. Ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν
vt canis: τ circuibūt ciuitatē. Ecce ipi loqn
ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Ἰδοὺ αὐτοὶ ἀποφθέγ=
tur in ore suo: τ gladius in labijs
ξονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χείλεσιν
eox: qm̄ qs audiuit: Et tu dñe deridebis eos:
αὐτῶν, ὅτι τίς ἤκουσε; Καὶ σὺ κύριε ἐκγελάσῃς αὐτούς,
ad nihilū deduces oēs gētes. Fortitudinē meā ad te cu=
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη. Τὸ κράτος μου πρός σε φυ
stodiā: quia tu deus suscepto: meus es. Deus me⁹
λάξω, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Ὁ θεός μου τὸ
mia eius p̄ueniet me. deus meus ostdet mihi sup
ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με. ὁ θεός μου δείξει μοι ἐν τοῖς
inimicos meos. Ne occidas eos: neqn obliuiscā
ἐχθροῖς μου. Μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάθων=
tur legis tue. Disperge illos in ✠tute
ται τοῦ νόμου σου. Διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει
tua: τ depone eos protector meus dñe:
σου, καὶ κατάγαγε αὐτοὺς ὑπερασπιστής μου κύριε.
Delictū oris eox sermo labioꝝ ipoꝝ: τ cō
Ἁμαρτία στόματος αὐτῶν λόγος χειλέων αὐτῶν, καὶ συλ
prehēdātur in supbia sua: Et de execratōe τ
ληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ
mēdatio annūtiabūtur in cōsumatōe: in ira cōsuma
ψεύδους διαγγελήσονται ἐν συντελείᾳ, ἐν ὀργῇ συντε=
tiōis: τ nō erūt. Et scient qz deus dña
λείας, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. Καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπό=
tur iacob: τ finiū tre. Cōuertētur
της τοῦ Ἰακώβ, καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς. Ἐπιστρέψουσιν
ad vesperā: τ famez patiētur vt canis: τ circuibūt ciuitatē
εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν.
Spi vispgētur ad māducādū: si nō fuerīt saturati:
Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι,
τ murmurabūt. Ego āt cātabo fortitudinē tuā τ exul
καὶ γογγύσουσιν. Ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου καὶ ἀγαλλιά
tabo mane miaz tuā. Quia factus es suscepto: me⁹
σομαι τὸ πρωΐ τὸ ἔλεός σου. Ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήπτωρ μου
τ refugiū meū in die tribulatiōis mee. Adiuto: me⁹ es: tibi
καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου. Βοηθός μου εἶ, σοὶ
psallā: qz tu deus suscepto: meus es: deus me⁹ mia mea.
ψαλῶ, ὅτι σὺ εἶ ἀντιλήπτωρ μου εἶ, ὁ θεός μου τὸ ἔλεός μου.

In finē p̄ius q̄ immutabūtur in tituli iscriptiōe
Εἰς τὸ τέλος τοις ἀλλοιωθησομένοις εἰς σηλογραφίαν
dauid in doctrinā: cū succēdit me=
τῷ Δαυὶδ εἰς διδαχήν, ὁπότε ἐνεπύρισε τὴν με=
sopotamiā syrie τ syriā sobal: τ cō
σοποταμίαν συρίας καὶ τὴν συρίαν σοβάλ, καὶ ἐπέ=
uertit toab τ pcussit edō in valle
στρεψεν Ἰωὰβ καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγ
salinaꝝ duodecī milia. 59.
γι τῶν ἁλῶν δώδεκα χιλιάδας. νθ.

O Eus repulisti nos τ destruxisti nos: iratus es τ
Ὁ θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς, ὠργίσθης καὶ
misert⁹ es nobis. Cōmouisti trā τ cōturbasti e=
ᾠκτείρησας ἡμᾶς. Συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐ=
am: sana cōtritiōes eius: qz cōmota ē.
τήν, ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.

Trāsla. B. Vie.

ab operariis iniquitatis: & a viris sāguinum salua me. Quia ecce ceperūt in fidiati sunt anime mee: cōgregantur aduersus me fortissimi: absq; iniquitate mea & absq; peccato meo dñe. Nō egi inique & illi currūt & p̄parātur: surge ex aduerso p me & respice. Et tu dñe deus exercituū deus israel euigila vt visites oēs gentes: nō miserearis vniuersi qui operātur iniquitatē. Sp. Reuertātur ad vesperā & latrēt vt cānis: & circueāt ciuitatē. Ecce loquūtur in ore suo: gladii in labiis eorū: q̄ si nemo audiat. Et tu domine deridebis eos: subsannabis omnes gentes. Fortitudinem meā ad te seruabo: qm̄ tu deus eleuator meus. Deus mea misericordia p̄ueniet me: deus ostē dat mihi in insidiatoribus meis. Ne occidas eos ne forte obliuiscantur pp̄li mei: dispge eos in fortitudie tua: & destrue eos protector nr dñe. In pcto oris sui in sermone labiorū suorū & capiā tur in supbia sua: & maledictione & mendacium narrātes. Cōsume in furore: cōsume vt nō sub sistāt: & sciēt qm̄ deus dñator iacob in finibus terre. Sp. Et cōuertan tur ad vesperā & latrent vt canis: & circueāt ciuitatē. Ipsi vagabūtur vt comedāt: & si cū satu rati nō fuerit murmurabūt. Ego āt cātabo in piū tuū & laudabo māe miam tuā: qm̄ factus es fortitudo mea & refugiū in die tribulatiōis mee. Virtutē meā tibi cātabo: qm̄ deus adiutor me de mia mea.

Victori p̄ liliis testimoniū humilis & perfecti ad docendū: qn̄ pugnauit aduersus syriam mesopotamie & syriā soba: & reuersus est ioab & pcussit edō in valle salinaꝝ duodecim milia. 60.

O Eus proiecisti nos & scidisti nos: iratus es cōuertisti nos. Commouisti terram & dirupuisti eā: sana cōtritiōes eius: qm̄ mota ē.

Tex. heb. p̄s. lix. lx. P̄tīua. heb.

מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים
הוֹשִׁיעֵנִי כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי
יָנוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא
חַטָּאתִי יְהוָה בְּלִי עָוֹן יָרוּצוּן
וְיָכוֹנָנוּ עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה
וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם
אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה יָשׁוּבוּ
לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיסוֹבְבוּ עִיר
הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שֹׁמֵעַ
וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל
גּוֹיִם עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה כִּי
אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי
יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים יַרְאֵנִי בְשׁוּרָי
אַל תַּהַרְגֵם פֶּן יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ
בְּחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי
חַטַּאת פִּימוֹ דְּבַר שְׂפָתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ
בְּגֵאוֹנָם וּמֵאָלָה וּמִכַּחַשׁ יְסֻפָּרוּ
כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי
אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי
הָאָרֶץ סֶלָה יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ
יְנוֹעוּן לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׂבְּעוּ וַיָּלִינוּ
וְאָנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר
חַסְדֶּךָ כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי
לְךָ אֲזַמְּרָה
כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי

lx.

לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת
מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד בְּהַצּוֹתוֹ
אֶת אֲרַם נַהֲרַיִם וְאֶת אֲרַם
צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם
בְּגֵיא מֶלַח שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף
אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פְרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ
תְּשׁוֹבֵב לָנוּ הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ
פָּצַמְתָּהּ רְפָה שִׁבָרֶיהָ כִּי מָטָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.be. Tex.heb.pṣ.lxi.lxij. | Trāsla.B.Vie. | Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

הִרְאִיתָ עַמֶּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן תַּרְעֵלָה: נָתַתָּה לִירֵאֶיךָ נֵס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי: מִי יְבִלֵנִי עִיר מָצוֹר מִי נָחָנִי עַד אֱדוֹם: הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ הָבָה לָּנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

lxi.

לַמְנַצֵּחַ עַל נְגִינַת לְדָוִד: שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי הַקְשִׁיבָה תְּפִלָּתִי: מִקְצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוּר יָרוּם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי: כִּי הָיִיתָ מַחְסֶה לִי מִגְדַּל עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב: אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ עוֹלָמִים אֶחֱסֶה בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה: כִּי אַתָּה אֱלֹהַי שָׁמַעְתָּ לִנְדָרָי נָתָתָּ מוֹרַשַׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ: יָמִים עַל יְמֵי מֶלֶךְ תּוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דֹר דֹר: יֵשֵׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יְנַצְּרֵהוּ: כֵּן אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ לָעַד לְשַׁלֵּמִי נְדָרַי יוֹם יוֹם:

lxii.

לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד: אַךְ אֶל אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נַפְשִׁי מִמֶּנּוּ יְשׁוּעָתִי: אַךְ הוּא צוּרִי וְיִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט רַבָּה: עַד אָנָה תְּהוֹתְתוּ עַל אִישׁ תְּרֻצְּחוּ כֻלְּכֶם כְּקִיר נָטוּי גָּדֵר הֲדָחוּיָה: אַךְ מִשְּׂאֵתוֹ יָעֻצוּ לְנַדֵּחַ רָצָה כָּזָב בְּפִיהֶם בְּרָכָם יְקַלֵּלוּ וּבְקִרְבָּם יָאֹרוּ סֶלָה:

[P]Ostendisti [q]populo tuo [r]duritiam: [s] potasti nos [t]vino [u]cōsopiēte. [x]Dedisti [y]metuētibus te signū: [a]vt fugerent [b]a facie [c]arcus. [d]Semper. ∞∞∞∞∞∞∞ [e]Vt [f]liberētur [g]amici tu: [h]salua ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [i]dexteram tuam [k]& exaudi me. [l]Deus [m]locutus est [n]in sanctuario suo: [o]letabor & [p]diuidam [q]sichimam [r]& vallem [s]socoth [t]dimetiar. [u]Meus est [x]galaad [r]& meus est [y]manasses: [a]& ephraim [b]fortitudo [c]capitis mei: [d]iuda [e]legifer me⁹. [f]Moab [g]olla [h]lauacri mei: [i]sup [k]idumeā [l]icedā [m]calciamento meo: [n]mihi [o]palestina [r]federata ē. [q]Quis [r]deducet me ad [s]ciuitatē [t]munitā: [u]quis [x]deducet me [r]vsq; ad idumeā? [a]Nōne [b]tu [c]deus q[d]piecisti nos: [e]& nō [f]egredieris [g]deus [h]ī exercitibus nr̄is? [i]Da [k]nobis [l]auxiliū [m]in tribulatiōe: [n]vana est ei [o]salus ab [p]homine. [q]In deo [r]faciemus [a]virtutē: [r]& ipse [u]conculcabit [r]tribulātes nos.

[a]Victori [b]sup [c]organū: [d]dauid. 61.

[e]Xaudi [f]deus [g]laudationē meā: [h]intēde [i]oratiōi mee. [k]De nouissimo [l]terre [m]ad te [n]clamabo [o]cū triste fuerit [p]cor meū: [q]cū fortis [r]eleuabitur [s]aduersū me tu [t]eris ductor meus. [x]Fuisti [r]spes [s]mea: [a]turris [b]munitissima [c]a facie [d]inimici. [e]Hitabo [f]in tabernaculo tuo [g]iugiter: [h]spabo [i]protectōe [k]alaꝝ tuaꝝ. [l]Sp. [n]Tu [m]enim [o]deus [p]exaudisti [q]oronem meam: [r]dedisti [s]hereditatē [t]timentibus [u]nomē tuū: [x]Dies [r]super [s]dies [a]regis [b]adiicies: [c]annos eius [d]donec [e] gñatio [f]& gñatio. [g]Sedebit [h]sp̄s [i]conspectu [k]dei: ∞∞∞∞∞ [l]mia [m]& veritas [o]seruabunt eum. [r]Sic [q]canam [r]noi tuo [a]iugiter: [r]reddēs [u]vota mea p sīgl̄os [x]dies.

[a]Victori [b]pro [c]idithun [d]p̄s [e]dauid. 62.

[H]Ttamen [g]ad [p]deum [r]silebit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [h]aīa mea: qa [i]ex eo [m]salus mea. [n]Attamen [o]ipse oo [r]scutū meum [q]& sal [p] mea [r]fortitudo mea [a]non ooo [e]cōmouebor [u]amplius. [x]Vsq; quo [i]insidiamini [a]contra [b]virum: [c]interficitis [d]omnes: ∞∞∞∞∞∞∞

Ὠδίνησας ppō tuo dura: potasti nos vino cōpū Ἐδείξας τῷ λαῷ σου σκληρά, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως. Ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν, τοῦ vt fugiāt a facie arcus. Ὅπ. Εἰς libe φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. Διάψαλμα. Ὅπως ἂν ἐρ- rētur dilecti tui: saluū fac dextera tua ꝛ exau σωσιν οἱ ἀγαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκου di me. Deus locutus ē in sctō suo: leta σόν μου. Ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ἀγαλλιά- bor ꝛ ptibor sichimā: ꝛ cōuallē tabnaculoꝝ me σομαι καὶ διαμεριῶ σίκιμα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν δια tiboꝝ. Meus est galaad: ꝛ meus est manasses: ꝛ Infra. μετρήσω. Ἐμός ἐστι γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ 107. ephraim fortitudo capitis mei: Juda rex ἐφραὶμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς meus: moab olla spei mee. In idu μου, μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαί meā extēdā calciamēti meū: mihi alienigene subdi αν ἐκτενῶ τὸ ὑποδημά μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετά ti sūt. Quis deducet me in ciuitatē munitā: aut qs deduγησαν. Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγή cet me vsq; in idumeā? Nōne tu deus q repuli σει με ἕως τῆς ἰδουμαίας; Οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπωσάμε sti nos: ꝛ nō egredieris de⁹ in ῥutitibus nr̄is. νος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Da nobis auxiliū de tribulatōe: ꝛ vana salus ho Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία ἀν minis. In deo faciemus ῥutē: ꝛ ipe ad θρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ αὐτὸς ἐξουδε nihilū deducet tribulātes nos. νώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

In finē in hymnis dd psalmus. 60.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ δαὼδ ψαλμός. ξ.

[Θ]Xaudi deus deprcatonē meā: intēde ora Εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου, πρόσχες τῇ προ tioni mee. Ἀ finibus tre ad te cla σευχῇ μου. Ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέ- maui: dū anxiaretur cor meū: in petra καξα, ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου, ἐν πέτρᾳ exaltasti me. Deduxisti me: q; factus es spes mea: ὕψωσάς με. Ὡδήγησάς με, ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου, turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. Παροικήσω ἐν tabernaculo tuo in secula: protegar in τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας, σκεπασθήσομαι ἐν velamēto alaꝝ tuaꝝ. Quīa tu deus exaudisti τῷ σκέπτῃ τῶν πτερύγων σου. Ὅτι σὺ ὁ θεὸς εἰσήκουσας ora onē meā: dedisti hereditatē timētibus τῶν εὐχῶν μου, ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ nomē tuū. Dies sup dies regis adijcies: ὄνομά σου. Ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις, ānos eius vsq; in diē gñatiōis ꝛ gñatiōis. Perma τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς. Διαμε- nebit in eternū in cōspectu dei: miaz ꝛ veritatē νεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἔλεος καὶ ἀλήθειαν eius qs requiret: Sic psalmū dicā noi αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει; Οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί tuo in secula: vt reddā vota σου εἰς τοὺς αἰῶνας, τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς mea diē de die. μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

In finē pro idithū psalmus dd. 61.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδιθοὺμ ψαλμὸς τῷ δαὼδ. ξά.

[Ω]Nne deo subiecta erit aia mea: ab ipo Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου; παρ' αὐτῷ em̄ salutare meū. Nā ꝛ ipe deus me⁹ ꝛ salutaris me⁹: γὰρ τὸ σωτήριόν μου. Καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου, susceptor me⁹ nō moueboꝝ amplius. Quousq; ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ σαλευθῶ ἔτι πολύ. Ἕως πότε irruitis in hoiez: interficitis vniuersi ἐπιτίθεσθε ἐπ' ἄνθρωπον, φονεύετε πάντες ∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interpre. latina.

vos: tāq; parieti inclinato ⁊ macerie depulse: Verūtñ ὑμεῖς, ὡς τοῖχω κεκλιμμένῳ καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ; Πλὴν

ptiū meū cogitauerūt repellere: eucurri in si-
τὴν τιμήν μου ἐβουλεύσαντο ἀπῶσαι, ἔδραμον ἐν δί-

ti. Ore suo bñdicebāt: ⁊ corde suo ma
ψη. Τῷ στόματι αὐτῶν ηὐλόγουν, καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κα

ledicebāt. Verūtñ deo subiecta esto aīa mea: qñ ab
τηρῶντο. Πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι ἡ ψυχή μου, ὅτι παρ'

ipo patiētia mea. Quia ipe deus meus ⁊ saluator
αὐτῷ ἡ ὑπομονή μου. Ὅτι αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ

meus. adiutor meus nō emigrabo: in deo
μου, ἀντιλήπτωρ μου οὐ μὴ μεταστασεύσω, ἐπὶ τῷ θεῷ

salutare meū ⁊ glia mea. Deus auxi
τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου. Ὁ θεὸς τῆς βοηθεί-

liū mei ⁊ spes mea in deo: spate in
ας μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐλπίσατε ἐπ' αὐ-

eo ois cōgregatio ppli. Effundite corā illo
τῷ πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ. Ἐκχέατε ἐνώπιον αὐτοῦ

corda vra: qz deus adiutor nr. Verūtñ va
τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῶν. Πλὴν μά

ni filij hoiuz: mēdaces filij homi
ταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώ

nū in stateris vt deciptāt: ipi de vanitate in
πων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι, αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ

idipm. Nolite spare iniqtate: ⁊ in rapinis
τοαυτό. Μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἀδικίαν, καὶ ἐπὶ ἁρπάγμα

nolite cōcupiscere: diuitie si affluāt: nolite apponere cor
μὴ ἐπιποθεῖτε, πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προσίθεσθε καρ-

Semel locutus est deus: duo hec audiui: qz
δίαν. Ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα, ὅτι

potestas dei ⁊ tua dñe mia: Quia tu
τὸ κράτος τοῦ θεοῦ καὶ σοῦ κύριε τὸ ἔλεος, Ὅτι σὺ

reddes vnicuiq; iuxta opa sua.
ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Psalmus dauid cū eēt ipe in des
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή-

to iudee. 62.
μῳ τῆς ἰουδαίας. ξβ.

Deus deus meus ad te de luce vigilo: sitiuit te ani
Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψησέ σε ἡ ψυ

ma mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. In fra deserta ⁊ in
χή μου, πόσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου. Ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀ-

uia ⁊ inaquosa sic in sctō appui tibi: vt videre
βάτῳ καὶ ἀνύδρῳ οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν

tutē tuā ⁊ glriaz tuā. Q̄m melior
τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν σου. Ὅτι κρεῖσσον τὸ

mia tua sup vitas: labia mea laudabūt te.
ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς, τὰ χείλη μου ἐπαινέσουσί σε.

Sic bñdicā te in vita mea: in noīe tuo
Οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου, ἐν τῷ ὀνόματί σου

leuabo manus meas. Sicut de adipe ⁊ pinguedie re
ἀρῶ τὰς χεῖράς μου. Ὡς ἐκ στέατος καὶ πιότητος ἐμ-

plcatur aīa mea: ⁊ labijs exultatiōis laudabit
πλησθείη ἡ ψυχή μου, καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει

os meū. Si memor fui tui sup stratū
τὸ στόμα μου. Εἰ ἐμνημόευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς

meū in matutinis meditabar in te. Quia fuisti
μου ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ. Ὅτι ἐγενήθης

adiutor meus: ⁊ in velamēto alaz tuaz exul
βοηθός μου, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλ-

tabo. Adhesit aīa mea post te: me āt
λιάσομαι. Ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ δὲ

suscepit dextera tua. Ipi vero in vanū q̄sierūt
ἀντελάβετο ἡ δεξιά σου. Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν

aiaz meā: introibūt in inferiora
ψυχήν μου, εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς

terre. Tradētur in manus gladij: ptes
γῆς. Παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας, μερίδες

vulpiū erūt. Rex vero letabitur
ἀλωπέκων ἔσονται. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται

in deo: laudabit ois q̄ iurat in eo. Quia
ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ. Ὅτι

Trāsla. B. Vie. Tex. heb. p̄s. lxiii. Pritiua. heb.

ᵉquasi murus ᶠinclinatus
& ᵍmaceria ʰcorruens.
ⁱPartē ᵏeiˡeius ᵐcogitauerūt ⁿexpellere: ᵒplacuerunt ᵖsibi in ᵠmēdacio: ʳore suo singuli ˢbñdicunt: ᵗ& corde suo ᵘmaledicūt. ᵛSp. ʷVerūtñ ˣdeo ʸtace ᶻaīa mea: ᵃquia ᵇab ipo ᶜspes mea. ᵈSed ᵉipse ᶠfortis meus ᵍ& salus mea: ʰaltitudo mea ⁱnon ᵏmouebor. ˡIn ᵐdeo ⁿsalutare meū ᵒ& gloria mea: ᵖrobur ᵠfortitudinis mee & ʳspes mea ˢin deo. ᵗSpate ᵘin eo ᵛoiˣtpe: ʸpopuli ᶻeffūdite ᵃcorā eo ᵇcor vestrū: ᶜdeus ᵈspes ᵉnra. ᶠSp ᵍVeruntamen ʰvanitas ⁱfilii ʲadam ᵏmendacium ˡfilii ᵐviri: ⁿin stateris ooooo ᵖdolosis ᵠfraudulenter agunt ʳsimul. ˢNolite ooooo ᵗconfidere ᵘin calumnia: ᵛ& in rapia ʷne ˣfrustremini: ʸdiuitie ᶻsi ᵃafluxerit ᵇne ᶜapponatis ᵈcor. ooooo ᵉVnum ᶠlocutus est ᵍde?: ʰduo ⁱhec ooooooooooooo ʲaudiui ᵏquia ˡimperium ᵐdei est. ⁿEt tibi ᵒdomine ᵖmisericordia: ᵠquia ʳtu ˢreddes ᵗvnicuiq; ooooooo ᵘsecundum opus suum. ᵛPsalmus ʷdauid ˣ cū eēt ʸin deserto ᶻiudee. 63.

Deus ᵃfortitudo mea ᵇtu es ᶜde luce cōsurgā ad te: ᵈsitiuit ᵉad te ooo ᶠaīa mea: ᵍ desiderauit ʰad te ⁱcaro mea ʲin terra ᵏinuia ˡ& cōsistiente ᵐsine ⁿa qua. ᵒSic ᵖin sancto ᵠapparui tibi: ʳvt videam ˢfortitudinē tuā ᵗ & gloriā tuā. ᵘMelior ᵛenim est ʷmia tua ˣq̄s vite : ʸlabia meа ᶻlaudabunt te. ᵃSic ᵇbñdicā tibi ᶜin vita mea ᵈin noīe tuo ᵉleuabo ᶠmanus meas. ᵍQuasi ʰadipe ⁱ& pīguedie ʲiplebitur ᵏanima mea: ˡ& labiis ᵐlaudātibus ⁿcanet ᵒos meū.
ᵖRecordās ᵠtui ʳin ˢcubili meo: ᵗp singulas ᵘvigilias ᵛmeditabor ʷtibi. ˣQuia ʸfuisti ᶻauxiliū ᵃmeū. ᵇ& in vmbra ᶜalarū tuarum ᵈlaudabo. ᵉAdhesit ᶠaīa mea ᵍpost te: ʰme ⁱ suscepit ʲdextera tua. ᵏIpsi vero ˡinterficere ᵐquerunt ⁿanimā meā: ᵒ ingrediantur ᵖin extrema ᵠterre. ʳCōgregētur ˢin ᵗmanus ᵘgladii: ᵛpars ʷvulpium ˣerunt. ʸRex ᶻaūt ᵃletabitur ᵇin deo: ooooooooo ᶜlaudabitur ᵈois ᵉ qui iurat ᶠin eo: ᵍquia ooooooo

ᵍנְטוּיָה ʰוְנָדָר ᵉכְּקִיר ᶠנָטוּי ᵈהֲדֻחָיָה׃ אַךְ
ᵏנַשְׂא ˡרָצוֹן ᵐמְשֹׁאֹתָו ʲלְהַדִּיחַ ᵒיָרְצוּ ᶰכָזָב
ᵗרָצָה ᵘפֶּה ᵖבְּפִיהֶם ᵛיְבָרֵכוּ ᵗוּבְקִרְבָּם ᵘיְקַלֵּלוּ ᵛסֶלָה׃
ᵛבָּרוּךְ ᵘקָלַל ᵗאַךְ ᵘלֵאלֹהִים ᵛדּוֹמִי ᵗנַפְשִׁי ᵘכִּי ᵛמִמֶּנּוּ
ᵛקָוָה ᵘיְשׁוּעָתִי׃ ᵗתִּקְוָתִי ᵘאַךְ ᵛהוּא ᵗצוּרִי ᵘוְיִשְׁעִי
ᵛמוֹט ᵘלֹא ᵗאֶמּוֹט׃ ᵘעַל ᵛאֱלֹהִים ᵗמִשְׁעֲנִי
ᵘכְּבוֹדִי ᵛוְכִבּוֹדִי ᵗצוּר ᵘעֻזִּי ᵛמַחְסִי
ᵘבֵּאלֹהִים׃ ᵗבְּטְחוּ ᵘבוֹ ᵛכָּל ᵗעֵת ᵘעָם
ᵘשִׁפְכוּ ᵛלְפָנָיו ᵗלִבְּכֶם ᵘאֱלֹהִים
ᵘמַחְסֶה ᵛלָּנוּ ᵗסֶלָה׃ ᵘאַךְ ᵛהֶבֶל ᵗבְּנֵי
ᵘאָדָם ᵛכֶּזֶב ᵗבְּנֵי ᵘאִישׁ ᵛבְּמֹאזְנַיִם
ᵘלַעֲלוֹת ᵛהֵמָּה ᵗמֵהֶבֶל ᵘיָחַד׃ ᵛאַל
ᵘתִּבְטְחוּ ᵛבֶּעָשֶׁק ᵗוּבְגָזֵל ᵘאַל ᵛתְּהַבָּלוּ
ᵘחַיִל ᵛכִּי ᵗיָנוּב ᵘאַל ᵛתָּשִׁיתוּ ᵘלֵב׃
ᵘאַחַת ᵛדִּבֶּר ᵗאֱלֹהִים ᵘשְׁתַּיִם ᵛזוּ
ᵘשָׁמַעְתִּי ᵛכִּי ᵗעֹז ᵘלֵאלֹהִים׃ ᵛוְלָךְ ᵗאֲדֹנָי
ᵘחָסֶד ᵛכִּי ᵗאַתָּה ᵘתְשַׁלֵּם ᵛלְאִישׁ
ᵘכְּמַעֲשֵׂהוּ׃ ᵗמִזְמוֹר ᵘלְדָוִד lxiii.
ᵘבְּהִיוֹתוֹ ᵛבְּמִדְבַּר ᵗיְהוּדָה׃ ᵘאֱלֹהִים
ᵘאֵלִי ᵛאַתָּה ᵗאֲשַׁחֲרֶךָּ ᵘצָמְאָה ᵛלְךָ
ᵘנַפְשִׁי ᵛכָּמַהּ ᵗלְךָ ᵘבְשָׂרִי ᵛבְּאֶרֶץ
ᵘצִיָּה ᵛוְעָיֵף ᵗבְּלִי ᵘמָיִם׃ ᵗכֵּן ᵘבַּקֹּדֶשׁ
ᵘחֲזִיתִיךָ ᵛלִרְאוֹת ᵗעֻזֶּךָ ᵘכְּבוֹדֶךָ
ᵘכִּי ᵛטוֹב ᵗחַסְדְּךָ ᵘמֵחַיִּים ᵛשְׂפָתַי
ᵘיְשַׁבְּחוּנָךְ׃ ᵗכֵּן ᵘאֲבָרֶכְךָ ᵛבְּחַיָּי
ᵘבְּשִׁמְךָ ᵛאֶשָּׂא ᵗכַּפָּי׃ ᵘכְּמוֹ ᵛחֵלֶב
ᵘוָדֶשֶׁן ᵗתִּשְׂבַּע ᵘנַפְשִׁי ᵛוְשִׂפְתֵי ᵗרָנֹנוֹת
ᵘיְהַלֶּלְךָ ᵛפִי׃ ᵘאִם ᵗזְכַרְתִּיךָ ᵘעַל ᵛיְצוּעָי
ᵘבְּאַשְׁמֻרוֹת ᵛאֶהְגֶּה ᵗבָּךְ׃ ᵘכִּי ᵛהָיִיתָ
ᵘעֶזְרָתָה ᵛלִּי ᵗוּבְצֵל ᵘכְּנָפֶיךָ ᵛאֲרַנֵּן׃
ᵘדָּבְקָה ᵛנַפְשִׁי ᵗאַחֲרֶיךָ ᵘכִּי ᵛתָמְכָה
ᵘיְמִינֶךָ׃ ᵗוְהֵמָּה ᵘלְשׁוֹאָה ᵛיְבַקְשׁוּ
ᵘנַפְשִׁי ᵛיָבֹאוּ ᵗבְּתַחְתִּיּוֹת ᵘהָאָרֶץ׃
ᵘיַגִּירוּהוּ ᵛעַל ᵗיְדֵי ᵘחָרֶב ᵛמְנָת ᵗשׁוּעָלִים
ᵘיִהְיוּ׃ ᵗוְהַמֶּלֶךְ ᵘיִשְׂמַח ᵛבֵּאלֹהִים
ᵘיִתְהַלֵּל ᵗכָּל ᵘהַנִּשְׁבָּע ᵗבּוֹ ᵘכִּי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.hc.	Ter.heb.p̄s.lxiiij.lxv.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
[x]סַבּ֣וּ [x]פִּ֣ה	lxiiii.	[x]obstruetur[x]os' loquentium [a]mendacium.	ὀbstructū ē oꝺ loq̄ntiū iniqua.
[l]לַמְנַצֵּ֥חַ [b]מִזְמ֗וֹר [l]לְדָוִֽד׃	[l]שְׁמַ֣ע	[a]Victori[b] p̄s[c] dd. 64.	ἐνεφράγη ϛόμα λαλούντων ἄδικα.
[x]דִּבְּר֣וּ [x]נָצַ֑ח		H.Vdi[c]deus[r]vocē meā[s]loquentis:[h]a timore[i]inimici[h]seruā[i]vitā meā. [m]Absconde me[n]a cōsilio [o]malignorū: [p]a tumultu [q]opantiū[r]iniquitatem. [s]Quia[r]exacuerūt[n]quasi gladiū[r]liguā suā:[r]tetēderūt[r]sagittā suā[s]verbū[h]amariſſimū.[c]Vt sagittarēt[p]in abscōditis[c]simplicē:[r]subito[s]sagittabūt eū [h]& nō[i]timebūt.[k] Cōfortauerūt[r]sibi[m]ſmonē[n]pessimū:[r]narrauerūt[p] vt abscōderēt[q]laqos:[r]dixerūt [q]qs[r]videbit[n]eos.[r]Scrutati sūt[r]iniquitates:[r] defecerūt[s]scrutātes [r]scrutinium:[c]cogitatiōibus[r] singulorū[c]& corde[r]pfūdo. [s]Sagittabit ergo eos[r] deus[r]iaculo[k]repētino:[r]ifirmētur[m]plage eorum.[n]Et corruēt[c]in semetipsos[p]liguis suis:[q]fugiēt[r]omnes [q]qui viderit[r]eos. [n]Et timebūt[r]oēs[r]hoīes[r]& annūciabunt[s]opus[r]dei:[c]& opa eius [c]itelligēt.[r]Letabitur[r]iustus[s]in dño[r]& cō sperabit[r]in eo:[k]& exultabunt[r]oēs[m]recti[n]corde.	ὀbstructū ē oꝺ loq̄ntiū iniqua. ἐνεφράγη ϛόμα λαλούντων ἄδικα.
[x]סֹ֣בֵּי [x]פִּ֑ה			
[l]לַמְנַצֵּ֥חַ [b]מִזְמ֗וֹר [l]לְדָוִֽד׃	[l]שְׁמַ֣ע		
[b]זַמֵּר			
[c]אֱלֹהִים [c]קוֹלִ֥י [b]בְּשִׂיחִ֑י [b]מִפַּ֖חַד [a]אוֹיֵֽב			
[b]שׁוֹחַ֣ [a]אָיְבִֽי׃			
[x]תִּצֹּ֣ר [x]חַיַּ֑י׃ [m]תַּסְתִּירֵ֥נִי [m]מְסוֹד			
[x]נֹ֝צְרֵ֗י [x]חֵֽיָה׃			
[o]מְרֵעִ֑ים [o]מֵרִגְשַׁ֥ת [o]פֹּ֝עֲלֵי־[o]אָ֗וֶן׃ [a]אֲשֶׁ֥ר			
[m]חָרְפ֥וּ [o]רֽוֹעַ			
[x]שָׁנְנ֣וּ [m]כַ֭חֶרֶב [x]לְשׁוֹנָ֑ם [x]דָּרְכ֥וּ [x]חִצָּ֝ם			
[l]לָשׁ֥וֹן [x]חֵֽצֶי׃			
[d]דָּבָ֥ר [d]מָ֑ר׃ [x]לִירוֹת֥ [d]בַּמִּסְתָּרִ֥ים [x]תָּ֝ם			
[d]יָרֵֽהוּ׃			
[d]חָ֭זְקוּ [x]בְּתָאֳמ֣וֹ [d]יְרֵאֻ֑הוּ׃ [x]יְחַזְּק֥וּ			
[d]דָּ֝בָ֗ר [x]רַ֥ע [d]יְסַפְּר֑וּ׃ [x]לִטְמֹ֥ן			
[x]חָזָ֣ק [x]רֽוֹעַ			
[q]מוֹקְשִׁ֑ים [q]אָ֝מְר֗וּ [q]מִי־[x]יִרְאֶ֥ה [x]לָמֽוֹ׃			
[q]סָפֹ֣ר [q]יֵחָקֵֽשׁ			
[x]יַחְפְּשׂ֣וּ [x]עֲ֭לוֹת [x]תַּמְנ֑וּ [x]חֵ֥פֶשׂ [x]מְחֻפָּ֗שׂ			
[x]רַ֣אֲה [x]חֲפָ֑שׂ			
[x]וְקֶ֣רֶב [x]אִ֭ישׁ [x]וְלֵ֣ב [x]עָמֹ֑ק׃ [x]וַיִּרְיֶֽם			
[x]עָ֝לָ֗ימוֹ [x]יֵרֶֽה׃			
[x]וַיַּכְשִׁ֣ילֻ֑הוּ [x]עָ֝לֵ֗ימוֹ [x]לְשׁוֹנָ֥ם [x]יִתְנַדְּד֑וּ			
[x]נָבֶ֥ה [x]כָּשַׁ֥ל			
[x]כָּל־[x]רֹ֭אֵיהֶם [x]יָנ֑וּדוּ׃ [x]וַיִּרְא֥וּ [x]כָל־[x]אָדָֽם			
[x]רָאָ֣ה [x]נָּ֑ד			
[x]וַ֝יָּנִ֗דוּ [x]פֹּ֣עַל [x]אֱלֹהִ֑ים [x]וּמַעֲשֵׂ֥הוּ			
[x]עָשָׂ֥ה			
[x]הִשְׂכִּֽילוּ׃ [x]יִשְׂמַ֣ח [x]צַדִּ֣יק [x]בַּיהוָ֑ה			
[x]שָׂכָ֥ל [x]שָׂמַֽח			
[x]וְחָסָ֣יוּ [x]בּ֑וֹ [x]וְיִתְהַלְּל֥וּ [x]כָל־[x]יִשְׁרֵי־[x]לֵֽב׃			
[x]צָדַ֥ק [x]הַלֵּֽל			
[x]נָצַ֣ח [x]מִזְמ֗וֹר [x]לְדָוִ֥ד [x]שִֽׁיר׃	lxv.		
[x]לְךָ֣ [x]דוּמִיָּ֣ה [x]תְהִלָּ֑ה [x]אֱלֹהִ֥ים			
[x]הַלֵּֽל			
[x]נְצִיּ֑וֹן [x]וּלְךָ֖ [x]יְשֻׁלַּ֣ם [x]נֶ֣דֶר׃ [x]שֹׁמֵ֥עַ			
[x]תְּפִלָּ֑ה [x]עֲ֝דֶ֗יךָ [x]כָּל־[x]בָּשָׂ֥ר [x]יָבֽוֹאוּ׃			
[x]פָּלַ֣ל [x]בוא			
[x]דִּבְרֵי־[x]עֲוֹנֹ֑ת [x]גָּ֝בְר֗וּ [x]מֵ֥נִּי [x]פְּשָׁעֵ֥ינוּ			
[x]אַתָּ֣ה [x]תְכַפְּרֵֽם׃ [x]אַשְׁרֵ֣י [x]תִּבְחַ֑ר			
[x]קָרַ֥ב [x]בְּחַר			
[x]וְתַקְרֵ֣ב [x]יִשְׁכֹּ֑ן [x]חֲצֵרֶ֗יךָ [x]נִשְׂבְּעָ֥ה			
[x]שָׂבַ֥ע [x]קָדֵֽשׁ			
[x]נְּט֣וּב [x]בֵּיתֶ֑ךָ [x]קְד֖וֹשׁ [x]הֵיכָלֶֽךָ׃			
[x]הֵכַ֣ל [x]יָרֵֽא			
[x]נוֹרָא֣וֹת [x]בְּצֶדֶק֮ [x]תַּעֲנֵ֪נוּ [x]אֱלֹהֵ֫י			
[x]עֲנָה			
[x]יִשְׁעֵ֑נוּ [x]מִבְטָ֥ח [x]כָּל־[x]קְצ֖וֵי [x]אֶ֣רֶץ			
[x]בָּטַח [x]קָצָה			
[x]וְיָ֝֗ם [x]רְחוֹקִֽים׃ [x]מֵכִ֣ין [x]הָרִ֣ים [x]בְּכֹחֽוֹ			
[x]רָחַ֥ק [x]כּוֹן			
[x]נֶאְזָ֑ר [x]בִּגְבוּרָ֥ה׃ [x]מַשְׁבִּ֥יחַ [x]שְׁאוֹן			
[x]לֹחַ [x]אָזַר			
[x]גַּלֵּיהֶֽם׃ [x]וַהֲמ֥וֹן			
[x]יַמִּ֑ים׃ [x]שְׁאוֹן [x]גַּ֝לָּ֗יו			
[x]שָׁאָה [x]נָּלַ֥ג			
[x]לְאֻמִּֽים׃ [x]וַיִּרְא֥וּ [x]יֹשְׁבֵ֑י [x]קְצָוֹת֮			
[x]הָמָה [x]יָרֵֽא			
[x]מֵֽאוֹתֹתֶ֑יךָ [x]מוֹצָ֖אֵי [x]בֹּ֣קֶר [x]וָעֶ֣רֶב			
[x]יָצָא			
[x]תַּרְנִֽין׃ [x]פָּקַ֥דְתָּ֝הָאָ֗רֶץ [x]וַתְּשֹׁקְקֶ֥הָ			
[x]רָנַן [x]שָׂבַ֥ה			
[x]רַבַּ֣ת [x]תַּעְשְׁרֶ֑נָּה [x]פֶּ֤לֶג [x]אֱלֹהִ֥ים [x]מָ֝לֵ֗א			
[x]רָבַב [x]עָשַׁר			
[x]מַ֥יִם [x]תָּכִ֑ין [x]דְּגָנָ֥ם [x]כִּי־[x]כֵ֝֗ן [x]תְּכִינֶֽהָ׃			
[x]כּוֹן			

[a]Victori[b] psalmus [c]dauid[d] cantici. 65.

Tibi[f]filetiū[g]laus [b]de[i]n sion:[k]& tibi[i]reddetur[m]votum.[n] Exaudi [o]orationem:[p] donec ad te[q]ois[r]caro[s]veniat. ꝯ [r]Verba[n]iniquitatū [r]p̄ualuerūt[r]aduersus me:[s]sceleribus nr̄is[a]tu[b]propiciaberis.[c]Btūs quē[b] elegeris[c]& suscepis[r] hitabit eī [r]atrius tuis:[b]replebimur [i]in bonis[k] domus tue[i]sanctificatione[m]templi tui. [n]Terribilis[o]i iustitia[p]exaudi nos[q]deus ꝯ [r]saluator nr̄:[s] cōfidentia [r]omniū[n]finiū[k] terre [r]& maris[i]lōginqui.[s]Preparās[b]mōtes[c]in virtute tua:[b]accinctus [c] fortitudine.[r]Cōpescēs[s] sonitū [b]maris[r]fremitū[k] fluctuū eius[i]& multitudinem ꝯ [m]gentiū. [n]Et timebunt [o]qui habitant in [p]extremis[q]a signis tuis:[r]egressus[s]matutini[r] & vesperi [n]laudantes facies.[k] Visitasti[r]terrā[i]& irrigasti eā: [s]vbertate[b]ditasti eā.[c]Riuus[b]dei[c]plenus ꝯ [r]aq̄:[s]preparabis[b]frumētū eoꝝ[i]qa[k]sic[i]fūdasti eā.

ὀbstructū ē oꝺ loq̄ntiū iniqua.

Ἐνεφράγη ϛόμα λαλούντων ἄδικα.

In finē psalmus dauid. 65.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ ⳇαυὶδ. ξε'.

Θ Exaudi deus vocē meā:cū deprcor ad te: a timore inimici eripe aiaꝫ meā. Protege me a cōuētu malignātiū: a multitudine opātiū iniquitatē. Qui exacuerūt vt gladiū linguas suas: intēderūt arcū suū rem amarā: vt sagittet in occultis imaculatū: subito sagittabūt eū: & nō timebūt. Firmauerūt sibi sermonē nequā: narrauerūt vt abscōderēt laqum. Dixerūt: qs videbit eos: scrutati sūt iniquitatē: defecerūt scrutātes scrutiniū. Accedet hō & cor altū: & exaltabit deus. Sagitte puluꝝ facte sunt plage eoꝝ: & infirmate sūt cōtra eos lingue eoꝝ. Cōturbati sūt oēs q̄ videbāt eos: & timuit oīs hō. Et annūciauerūt opa dei: & facta eius intellexerūt. Letabitur iustus in dño: & sperabit in eo. Et laudabūtur oēs recti corde.

Εἰσάκουσον ὁ θεὸς φωνῆς μου, ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ, ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν μου. Σκέπασόν με ἀπὸ συσροφῆς πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων ἀδικίαν. Οἵτινες ἐκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρόν, τοῦ ἐκσαγιτεῖν ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον, ἐξάπινα κατατοξεῦσαι ἐν αὐτοῖς καὶ μὴ φοβηθῶσιν αὐτόν, καὶ ἐν φοβηθῶσιν λόγον πονηρόν, διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδα. Εἶπαν τίς ὄψεται αὐτούς; ἐξηρεύνησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις. Προσελεύσεται ἄνθρωπος καὶ καρδίᾳ βαθείᾳ, καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός. Βέλος νηπίων ἐγενήθησαν πληγαὶ αὐτῶν, καὶ ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. Ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς, καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος. Καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν. Εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλπιεῖ ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐπευθυνθήσονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

In finē psalmus cāticī ꝺō cāticū hieremie & ezechielis de ppli trāsmigratiōe qñ profecturi erāt. 64.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ ⳇαυὶδ ᾠδὴ Ἱερεμίου καὶ Ἰεζεκιήλ περὶ τῆς ἀποικίας ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. ξδ'.

Tibi decet hymnus deus in sion: & tibi reddetur votū in hierusalē. Exaudi oronē meā: ad te omnis caro veniet. Verba iniquꝝ p̄ualuerūt sup nos: & impietatib⁹ nr̄is tu ꝓpiciaberis. Btūs: quē elegisti & assumpsisti: hitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis dom⁹ tue: sctī tēplī tuū mirabile in equitate. Exaudi nos deus salutaris nr̄ spes omniū finiū tre: & eoꝝ qui in mare lōge.

Σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ θεὸς ἐν σιών, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν ἱερουσαλήμ. Εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει. Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς, καὶ ταῖς ἀσεβείαις ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ. Μακάριος, ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου: ἰ hitabit in atrijs tuis. Replebimur in bonis, καταπλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου, ἅγιος ὁ ναός σου θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ. Εἰσάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν καὶ ἐλπὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ μακράν. Ἑτοιμάσας ὄρη ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, περιεζωσμένος ἐν δυνάμει. Ὁ καταπαύων τὸν κλύδωνα τῆς θαλάσσης, τὸν ἦχον τῶν κυμάτων αὐτῆς καὶ τὸν ταραχὸν τῶν ἐθνῶν. Καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου. Ἐξόδους πρωΐας καὶ ἑσπέρας τέρψεις, ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυσας αὐτήν. Ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν, ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπλήρωθη ὑδάτων. Ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἐστὶν ἡ ἑτοιμασία,

Universidad de Deusto
Biblioteca

latina.

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.

riuos eius inebria. Multiplica genimina eius: in stillicidijs eius letabitur germinās.
τὰς ἄυλακας αὐτῆς μέθυσον. Πλήθυνον τὰ γεννήματα αὐτῆς, ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα.
Benedices corone anni benignitatis tue t cāpi tui replebūtur vbertate. Pin
Εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πιότητος. Πιαν
guescēt speciosa deserti: t exultatiōe colles accinguntur. Indutisūt arietes ouiū: t
θήσονται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου, καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βουνοὶ περι
valles abūdabūt frumēto: clamabūt: t cāticū hymnū dicēt.
κείσθαι. Ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ φάραγγες πλήθυνοῦσι σῖτον, κεκράξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.
In finē cāticū psalmi resurrectiōis. 65.
Εἰς τὸ τέλος ᾠδὴ ψαλμοῦ ἀναστάσεως. ξέ.
IVbilate dño oīs tra: psalmū dicite iā nomi
Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι
ni eius: Date glīaz laudi eius dicite deo q̄
αὐτοῦ. Δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ, εἴπατε τῷ θεῷ ὡς
terribilia opa tua. In multitudie ☧tutis tue
φοβερὰ τὰ ἔργα σου. Ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου
mētiētur tibi inimici tui. Ois tra adorēt
ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί σου. Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτω
te t psaliāt tibi: psalmū dicāt iā noi
σὲ καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν δὴ τῷ ὀνόματι
tuo altissime. Dō. Uenite t videte ope
σου ὕψιστε. Διάψαλμα. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔρ
ra dei: q̄ terribilis in cōsilijs sup filios
γα τοῦ θεοῦ, ὃς φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν
hoium. Qui cōuertit mare in aridā: in flu
ἀνθρώπων. Ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν, ἐν ποτα
mine ptrāsibūt pede. Ibi letabimur in ip̄o:
μῷ διελεύσονται ποδί. Ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ,
qui dñatur in ☧tute sua in eternū. Ocu
τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυνασείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. Οἱ ὀφθαλ
li eius sup gētes respicīt: q̄ exaspe
μοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν, οἱ παραπικραί
rāt nō exaltētur in semetip̄is. Dō. Bene
νοντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. Διάψαλμα. Εὐλο
dicite gētes deū nr̄z: t auditā facite vocē lau
γεῖτε ἔθνη τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ ἀκουτίσατε τὴν φωνὴν τῆς αἰ
dis eius. Qui posuit aiaz meā ad vitā: t nō
νέσεως αὐτοῦ. Τοῦ θεμένου τὴν ψυχήν μου εἰς ζωήν, καὶ μὴ
dedit in cōmotionē pedes meos: q̄n p̄obasti nos
δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς
deus. Igne examinasti nos sic̄ examinatur argētū: indu
ὁ θεός. Ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, εἰσήγα
xisti nos in laqueū. Iposuisti tribulatōes i dorso nro:
γες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα. Ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν,
imposuisti hoies sup capita nr̄a. Trāsiui
ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Διήλθο
mus p ignē t aquā: t eduxisti nos in refrige
μεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυ
riū. Introibo in domū tuā in holocaustis.
χήν. Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν,
reddā tibi vota mea q̄ distinxerūt labia mea: t
ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου, ἃς διέστειλε τὰ χείλη μου, καὶ
loquutū ē os meū in tribulatiōe mea. Holocausta
ἐλάλησε τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου. Ὁλοκαυτώματα
medullata offerā tibi cū incēso t arietib⁹: offe
μεμυελωμένα ἀνοίσω σοι μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν, ἀνοί
rā tibi boues cū hircis. Dō. Uenite audi
σω σοι βόας μετὰ χιμάρων. Διάψαλμα. Δεῦτε ἀκού
te t narrabo vobis oēs q̄ timetis deū:
σατε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν,
quāta fecit aīe mee. Ad ip̄m ore meo
ὅσα ἐποίησε τῇ ψυχῇ μου. Πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου
clamaui: t exaltaui sub lingua mea. Iniqtatē si
ἐκέκραξα, καὶ ὑψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου. Ἀδικίαν εἰ
aspexi in corde meo: nō exaudiat me dñs.
ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακουσάτω μου κύριος.

Trāsla.B.Vie. Ter.heb. p̄s.lxvi. Pītiua.heb.

m Sulcos eius n inebría:
o multiplica r fruges eius:
q pluuius r irriga eā: & s germini eius t bñdic. u Volue
tur x ann? y bonitate tua:
z & vestigia tua a rorabun
tur b pīguedine. c Pingue
scēt d pascua e deserti: f & e
xultatiōe g colles h accīgē
tur. i Vestientur k agnis
l greges: m & valles n plene
o frumento ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞m
p coequabuntur q & r ca
nent. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

a Victori b canticum
c psalmi. 66.

IVbilate c deo d ois e ter
ra. b Cantate g gloriā
h nomini eius: i date m glo
riam n laudi eius. o Dicite
p deo q quam r terribile s o
pus tuum: t in multitudi
ne u fortitudinis tue x mē
tiētur r tibi i inimici tui.
a Ois b terra c adoret d te & cantet r tibi: e cantet ∞∞
h noī tuo. i Semper. k Veni
te l & videte m opera ∞∞∞∞
n dei: o terribilia p consilia
q super r filiis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
s adam. t Conuertet u ma
re x in aridā: y in flumine
z pertransibūt a pede: b ibi
c letabimur d in eo. ∞∞∞∞∞
e Qui dñatur f in fortitu
dine sua in g seculū: h oculi
eius i gentes k aspiciunt: l q
increduli sunt m non ∞∞∞
n exaltētur o in semetip̄is.
p Sp. q Benedicite r popu
li s deo nostro: t & auditā
facite u vocē x laudis eius.
y Qui posuit z aiam nr̄am
a ad vitam: b & non c dedit
d in cōmotionem e pedes
nr̄os. f Probasti g eni h nos
i deus: k igne nos cōflasti
l sicut cōflatur m argentū.
n Introduxisti nos o in ob
sidionē: p posuisti q stri do
rē r in dorso nr̄o. s Posuisti
t hoies u sup capita nr̄a:
x trāsiuimus y p ignem z &
aquā: a & eduxisti nos b in
refrigeriū. c Ingrediar
d domū tuā e in holocau
stis: f reddam g tibi h vota
mea. i Que k pmiserūt l la
bia mea: m & locutū ē n os
meū o cū tribularer. p Ho
locausta q medullata r offe
rā s tibi t cū u incēso x arietū:
y facia z boues a cū b hircis.
c Semper. d Vēite e audite
f & narrabo g oēs h qui ti
metis i deū: k quanta ∞∞∞
l fecerit m anime mee. n Ip
sum o ore meo p inuocaui:
q & exaltaui r in s lingua
mea. t Iniquitatem u si ∞
x vidi y in corde meo: z nō
a exaudiet b dominus. ∞

עֶבֶד רָבַב	מ תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נָחֵת גְּדוּדֶיהָ ס בִּרְבִיבִים	
מוּג בָּרַךְ	ק תְּמוֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ׃ ר עִטַּרְתָּ	
שָׁנָה עָגָל	ש שְׁנַת ת טוּבָתֶךָ ז וּמַעְגָּלֶיךָ יִרְעֲפוּן	
רָעַף נָוֶה	ב דֶּשֶׁן׃ יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְבָּר וְגִיל	
דְּבִר	ג גְּבָעוֹת תַּחְגֹּרְנָה׃ לָבְשׁוּ כָרִים	
חָגַר	ה הַצֹּאן וְעֲמָקִים יַעֲטְפוּ בָר יָ	
עָטַף	ו יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ׃ lxvi.	
רוּעַ שִׁיר	ד לַמְנַצֵּחַ שִׁיר מִזְמוֹר הָרִיעוּ	
נָצַח זָמַר	ל לֵאלֹהִים כָּל הָאָרֶץ׃ זַמְּרוּ כְּבוֹד	
רוּעַ	ש שְׁמוֹ שִׂימוּ כָּבוֹד תְּהִלָּתוֹ׃ אִמְרוּ	
כָּבַד שׂוּם	ל לֵאלֹהִים מַה נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ בְּרֹב	
הָלַל יָרֵא	ע עֻזְּךָ יְכַחֲשׁוּ לְךָ אֹיְבֶיךָ׃ כָּל הָאָרֶץ	
עָשָׂה	ת תִּשְׁתַּחֲוֶה לְךָ וְיַזַּמְּרוּ לָךְ יְזַמְּרוּ	
עָזַז כָּחַשׁ	ש שְׁמֶךָ סֶּלָה׃ לְכוּ וּרְאוּ מִפְעֲלוֹת	
שָׁחָה זָמַר	א אֱלֹהִים נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי	
יָרֵא	א אָדָם׃ הָפַךְ יָם לְיַבָּשָׁה בַּנָּהָר	
עָלַל	יַעַבְרוּ רָגְלָ שָׁם נִשְׂמְחָה בוֹ׃	
שָׁמַח	מ מֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו	
נָבַר	ע עַלְ תִּצֹּפֶינָה הַסּוֹרְרִים אַל	
עוֹלָם צָפָן	ר יָרוּמוּ סֶּלָה׃ בָּרְכוּ עַמִּים	
סָרַר	א אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ׃	
רוּם	ה הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן	
שָׁמַע הָלַל	ל לַמּוֹט רַגְלֵנוּ׃ כִּי בְחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים	
שׂוּם	צ צְרַפְתָּנוּ כְּצָרְפָ כָּסֶף׃ הֲבֵאתָנוּ	
בּוֹא	ב בַּמְצוּדָה שַׂמְתָּ מוּעָקָה בְּמָתְנֵינוּ׃	
צוּד שׂוּם	ר רָכַבְתָּ אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאנוּ	
עָקַס רָכַב	ב בָּאֵשׁ וּבַמָּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לִרְוָיָה׃	
אָנַשׁ בּוֹא	א אָבוֹא בֵיתְךָ בְּעוֹלוֹת אֲשַׁלֶּם לְךָ	
יָצָא רָוָה	נ נְדָרָי׃ אֲשֶׁר פָּצוּ שְׂפָתָי וְדִבֶּר	
בּוֹא עָלָה	פ פִּי בַּצַּר לִי׃ עֹלוֹת מֵחִים אַעֲלֶה	
שָׁלַם פָּצָה	ל לְךָ עִם קְטֹרֶת אֵילִים אֶעֱשֶׂה בָקָר	
שָׂפָה פֶּה	ע עִם עַתּוּדִים סֶּלָה׃ לְכוּ שִׁמְעוּ	
צוּר עָלָה	א אִירְאֵי אֱלֹהִים כָּל וַאֲסַפְּרָה אֲשֶׁר	
מוּחַ עָלָה	ע עָשָׂה לְנַפְשִׁי׃ אֵלָיו פִּי קָרָאתִי	
אָזַל עָשָׂה	ר וְרוֹמָם תַּחַת לְשׁוֹנִי׃ אָוֶן אִם	
עָתַד יָלַד	ר רָאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי׃	
סָפַר פֶּה		
לָשׁוֹן		
רָאָה שָׁמַע		

Universidad de Deusto
Biblioteca

כ אָ֭ז שָׁמַ֣ע אֱלֹהִ֑ים ׳ הִקְשִׁ֝יב ׳ בְּקוֹל
ב תְּפִלָּתִֽי׃ ׳ בָּר֣וּךְ ׳ אֱלֹהִ֗ים ׳ אֲשֶׁר
מ לֹֽא־הֵסִ֣יר תְּפִלָּתִ֣י וְחַסְדּ֣וֹ מֵאִתִּֽי׃ סור

lxvii.

לַמְנַצֵּ֥חַ בִּנְגִינֹ֑ת מִזְמ֥וֹר
שִׁ֝֗יר׃ אֱלֹהִ֤ים יְחׇנֵּ֨נוּ֙ וִיבָרְכֵ֣נוּ
יָאֵ֣ר ׳ פָּנָ֣יו ׳ אִתָּ֑נוּ ׳ סֶֽלָה׃ לָדַ֥עַת
בָּאָ֥רֶץ דַּרְכֶּ֑ךָ בְּכׇל־גּוֹיִ֝֗ם יְשׁוּעָתֶֽךָ׃
יוֹד֣וּךָ עַמִּ֣ים אֱלֹהִ֑ים ׳ יוֹד֖וּךָ ׳ עַמִּ֣ים
כֻּלָּֽם׃ יִשְׂמְח֣וּ וִ֭ירַנְּנ֣וּ ׳ לְאֻמִּ֑ים כִּי
תִשְׁפֹּ֣ט ׳ עַמִּ֣ים ׳ מִישׁ֑וֹר ׳ וּלְאֻמִּ֥ים
בָּאָ֥רֶץ תַּנְחֵ֗ם סֶּֽלָה׃ יוֹד֣וּךָ עַמִּ֣ים
אֱלֹהִ֑ים ׳ יוֹד֖וּךָ ׳ עַמִּ֣ים כֻּלָּֽם׃ ׳ אֶ֭רֶץ
נָתְנָ֣ה ׳ יְבוּלָ֑הּ ׳ יְבָרְכֵ֥נוּ ׳ אֱלֹהִ֝֗ים
אֱלֹהֵ֥ינוּ׃ יְבָרְכֵ֣נוּ אֱלֹהִ֑ים ׳ וְיִרְא֥וּ

lxviii.

אׇ֝תוֹ֗ כׇּל־אַפְסֵי־אָֽרֶץ׃
לַמְנַצֵּ֥חַ לְדָוִ֑ד מִזְמ֥וֹר שִֽׁיר׃
יָ֭קוּם ׳ אֱלֹהִ֣ים ׳ יָפ֑וּצוּ ׳ וְיָנ֥וּסוּ
מְשַׂנְאָ֝יו ׳ מִפָּנָֽיו׃ כְּהִנְדֹּ֣ף
עָשָׁ֣ן תְּנִ֑דֹף כְּהִמֵּ֥ס דוֹנַ֝֗ג מִפְּנֵ֣י אֵ֑שׁ
יֹאבְד֥וּ ׳ רְשָׁעִ֗ים ׳ מִפְּנֵי ׳ אֱלֹהִֽים׃
וְצַדִּיקִ֗ים ׳ יִשְׂמְח֑וּ ׳ יַעֲלְצ֥וּ ׳ לִפְנֵי
אֱלֹהִ֑ים ׳ וְיָשִׂ֥ישׂוּ ׳ בְּשִׂמְחָֽה׃ שִׁ֭ירוּ
לֵאלֹהִ֑ים זַמְּר֥וּ ׳ שְׁמ֗וֹ ׳ סֹ֤לּוּ ׳ לָרֹכֵ֥ב
בָּעֲרָב֑וֹת בְּיָ֥הּ ׳ שְׁמ֗וֹ ׳ וְעִלְז֥וּ ׳ לְפָנָֽיו׃
אֲבִ֣י ׳ יְתוֹמִ֑ים ׳ וְדַ֥יַּן ׳ אַלְמָנ֗וֹת ׳ אֱלֹהִ֥ים
בִּמְעוֹן־קׇדְשׁ֑וֹ ׳ אֱלֹהִ֥ים ׳ מוֹשִׁ֥יב
יְחִידִ֗ים ׳ בַּ֫יְתָה ׳ מוֹצִ֣יא ׳ אֲסִירִ֣ים
בַּכּוֹשָׁר֑וֹת ׳ אַךְ ׳ סוֹרְרִ֗ים ׳ שָׁכְנ֥וּ
צִיָּחָֽה׃ ׳ אֱלֹהִ֑ים ׳ בְּצֵאתְךָ֗ ׳ לִפְנֵי
עַמֶּ֑ךָ ׳ בְּיׇשִׁימוֹן ׳ סֶּֽלָה׃ ׳ אֶ֥רֶץ
רָעָ֑שָׁה ׳ אַף ׳ שָׁמַ֥יִם ׳ נָטְפ֗וּ ׳ מִפְּנֵי
אֱלֹהִ֑ים ׳ זֶ֥ה ׳ סִינַ֗י ׳ מִפְּנֵי ׳ אֱלֹהִֽים
אֱלֹהֵ֣י ׳ יִשְׂרָאֵ֑ל ׳ נָ֝שֶׁם ׳ נְדָבוֹת׃ תָּנִ֥יף
אֱלֹהִ֑ים ׳ נַחֲלָתְךָ֗ ׳ וְנִלְאָ֥ה ׳ אַתָּ֥ה
כוֹנַנְתָּֽהּ׃ ׳ חַיָּתֶ֑ךָ ׳ יָ֝שְׁבוּ־בָ֗הּ ׳ תָּכִ֣ין
בְּטוּבָתְךָ֥ ׳ לֶעָנִ֑י ׳ אֱלֹהִ֥ים ׳ יְהוָ֥ה ׳ יִתֵּֽן

ᶜIdeo ᵒexaudiuit ᶜdeus: ᶠattendit ᵍvocem ∞∞∞∞∞ ᵇdepcatiōis mee. ᶦBñdictus ᵏdeus: ˡqui ᵐnō ⁿabstulit ᵒorationem meam ᵖ& miſicordiā ſuā ᵍa me.

ᵃVictori ᵇī pſalmis ᶜcāticum ᵒcarminis. 67.

ᵖOEus ᵍmiſereatur noſtri ʳ& benedicat nobis: ˢillustret ᵗfaciē ſuā ᵘſup nos. ˣSp. ʸVt nota fiat ᶻinterra ᵃvia tua: ᵇin vniuerſis ᶜgētibus ᵈſalus tua. ᵉCōfiteātur tibi ᶠpopuli ᵍdeus: ʰconfiteantur tibi ⁱpopuli ᵏoēs. ˡLetentur ᵐ& laudēt ⁿgentes: ᵒ qm̄ ᵖiudicas ᵍpopulos in ʳeqtate: ˢ& gētium que ∞∞∞ ᵗin terra ſunt ᵘ ductor es ſempiternus. ˣSp. ʸCōfiteātur tibi ᶻpplı̄ ᵃde⁹: ᵇcōfiteātur tibi ᶜpopuli ᵈoēs. ᵉTerra ᶠdedit ᵍgermē ſuum: ʰbñdicat nobis ⁱde⁹ ᵏdeus nr̄. ˡBenedicat nobis ᵐdeus: ⁿ& timeant ᵒeū ᵖoēs ᵍfines ʳterre.

ᵃVictori ᵇ dauid ᶜpſalmus ᵒcantici. 68.

ᵖExurgat ᵍdeus & ʳdiſſipētur ˢinimici ei⁹: ᵗ& fugiant ᵘqui oderunt eū ᵛa facie eius. ˣSicut deficit ʸfumus ᶻdeficiāt: ᵃſicut tabeſcit ᵇcera ᶜa facie ᵈignis ſic ᵉpereant ᶠimpii ᵍa facie ʰdei. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱIuſti aūt ᵃletentur ᵇ& exultent ᶜ in conſpectu ᵈdei: ᵉ& gaudeāt ᶠ in letitia. ᵍCantate ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰdeo ⁱcanite ᵏnomini ei⁹: ˡp̄parate viā ᵐaſcēdenti ⁿp deſerta: ᵒin dño ᵖ nomen eius: ᵠ& exultate ʳcorā eo. ˢ Patre ᵗ pupillorū ᵘ& defenſore ˣ viduarū: ʸdeus ᶻin habitaculo ᵃſancto ſuo. ᵇ Deus ᶜinhabitare facit ᵈſolitarios ᵉ in domo: ᶠeducit ᵍvinctos ∞∞∞ ʰin fortitudine: ⁱincredulı̄ autem ˡ habitauerunt ᵐin ſiccitatibus. ⁿ Deus ᵒcum egrederer⁹ ᵖante ᵠpopulū tuū: ʳ& ambulares ˢp deſertū. ᵗSp. ᵘTerra ˣcōmota eſt: ʸ& ᶻcelı̄ ᵃdiſtillauerunt ᵇa facie ∞∞∞ ᶜdei: ᵈhoc eſt ᵉſinaı̄ ᶠa facie ᵍdei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰdei ⁱiſrael. ᵏPluuiā ˡ volūtariam ᵐ eleuaſti ∞∞∞∞∞ ⁿdeus: ᵒhereditatē tuam ᵖlaborantem ᵠtu ∞∞∞∞∞ ʳconfortaſti. ˢ Aialia tua ᵗhabitauerūt ᵘin ea: ˣp̄paraſti ʸ in bōitate tua ᶻpauperi ᵃdeus. ᵇDñs ᶜdabit ∞∞

ᵖPropterea exaudiuit me deus: attēdit voci ᵒep̄ catiōis mee. ᵇBñdictus deus: ᵈ nō amouit oſonē ſeōs mou. Ευλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν προσευχήν meā: ᵗ miaz ſuā a me.
μου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.

In finē in hymnis pſalmus cāticī ōō. 66.
Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Δαυ. ξς'.

ᵖOEus miſereatur nr̄i: ᵗ bñdicat nobis: illu
ὁ θεὸς οἰκτιρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφα
minet vultū ſuū ſup nos: ᵗ miſereat nr̄i. Ut
ναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς. Τοῦ
cognoſcam⁹ in ʳtra viā tuā: in oibus gētib⁹ ſalutare
γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου, ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν
tuū: ᴸCōfiteātur tibi pplı̄ deus: cōfitēā
σου, Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθω
tur tibi pplı̄ oēs. Letētur ᵗ exultēt
σάν σοι λαοὶ πάντες. Εὐφραν θήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν
gētes: qm̄ iudicabj pplos in equitate: ᵗ gētes i ʳtra viriges.
ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδήγησεις
Cōfiteātur tibi pplı̄ deus: cōfiteātur
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν
tibi pplı̄ oēs: ʳtra dedit fructū ſuū. Benedicat
σοι λαοὶ πάντες, γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Εὐλογήσαι
nos deus deus nr̄: bñdicat nos deus. Et me
ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός. Καὶ φο
ᵖtuant eū oēs fines ʳtre.
βηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

In finē cāticī pſalmus ōō. 67.
Εἰς τὸ τέλος ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ Δαυ. ξζ'.

ᵖEXurgat deus ᵗ diſſipētur inimici
Ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ
eius: ᵗ fugiāt a facie eius ᵍ ode
αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦν
rūt eū. Sicut deficit fumus deficiāt: ſic̄ flu
τες αὐτόν. Ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλιπέτωσαν, ὡς τή
it cera a facie ignis: Sic pereāt
κει ⟨illegible⟩κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, Οὕτως ἀπολοῦνται οἱ
pctōres a facie dei: ᵗ iuſti le
ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δίκαιοι ἐυ
tētur. Exultēt in cōſpectu dei: dele
φραν θήτωσαν. Αγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, τερφ
ctētur in leticia. Cātate deo: pſalmū dicite no
θήτωσαν ἐν ἐυφροσύνη. Ασατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνό
mini eius: iter facite ei qui aſcēdit ſup oc
ματι αὐτοῦ, ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσ
caſū: Dñs nomē illi: ᵗ exultate i cōſpectu e
μῶν, Κύριος ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐ
ius. Turbentur a facie eius pa
τοῦ. Ταραχθήτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοῦ πα
tris ozphanox ᵗ iudicis viduax: deus in lo
τρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν, ὁ θεὸς ἐν τό
co ſctō ſuo. Deus inhitare facit vni⁹ moris in
πῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. Ο θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν
domo: ᵈ educit vinctos in fortitudine: Similiē eos qui
οἴκῳ, ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ, Ομοίως τοὺς
exaſperāt ᵈ hitāt in ſepulchris.
παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις. Ο
Deꝰ cū egredereris i cōſpectu pplı̄ tui: cū
θεὸς ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν
ptrāſires in deſto: Terra mota ē: ᵗ cēli
τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ, Γῆ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ
celi diſtillaueſt a facie dei ſinai: a
οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦ σινά, ἀπὸ
facie dei iſrael. ᵏPluuiā volūtariā ſegregab
προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. Βροχὴν ἑκούσιον ἀφορίεις
deus hereditati tue: ᵗ infirmata ē: tu ꝛ̄o pfeciſti
ὁ θεὸς τῇ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἠσθένησε, σὺ δὲ κατηρτίσω
eā. Dialta tua hitant in ea: paraſti in
αὐτήν. Τὰ ζῶά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἡτοίμασας ἐν
dulcedine tua paupi deus. Dñs dabit
τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ ὁ θεός. Κύριος δώσει ∞∞

verbū euāgelizātib⁹ multe multa: rex
ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλή, ὁ βασι=
Xtutū dilecti: speciei
λεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ, τῇ ὡραιότητι τοῦ
domus diuidere ſpolia. Si dormiatis inter medios
οἴκου διελέσθαι σκῦλα. Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν
cleros: penne colūbe deargētate: & poſte
κλήρων, πτέρυγες περιστερᾶς πεφιηργυρωμέναι, καὶ τὰ με
riora dorſi eius in palloꝛe auri. Dū diſ
τάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου. Ἐν τῷ διαστέλ=
cernit celeſtis reges ſuper eā: niue dealbabū=
λειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς, χιονωθήσον
tur in ſelmon. Mōs dei mōs piguis: mōs coa=
ται ἐν σελμών. Ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυ
gulatus: mōs piguis. Vt quid ſuſpicamini mōtes coa=
ρωμένον, ὄρος πῖον. Ἱνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυ
gulatos? mōs in quo bñplacitū ẽ deo hītare in eo.
ρωμένα; τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ.
Et eīm dñs hītabit in finē: currus
Καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος, τὸ ἅρμα
dei decē milib⁹ multiplex: milia abūdātiū. Dñs
τοῦ θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐθηνούντων. Κύριος
in eis in ſinai in ſctō: aſcēdiſti in altū:
ἐν αὐτοῖς ἐν σινᾳὶν ἐν τῷ ἁγίῳ, ἀνέβης εἰς ὕψος,
cepiſti captiuitatē. Accepiſti dona i hō=
Ephe. 4.b. ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν. Ἔλαβες δόματα ἐν ἀν
nibus: & eīm nō credētes inhītare.
θρώποις, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνῶσαι.
Dñs deus bñs: bñs dñs die quo
Κύριος ὁ θεὸς εὐλογητός, εὐλογητὸς κύριος ἡμέραν καθ' ἡ=
tidie. Prosperū iter faciet nob deus ſalutariū
μέραν. Κατευοδώσαι ἡμῖν ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων
nr̄oꝝ: deus nr̄: de⁹ ſaluos faciēdi: & dñi dñi exi
ἡμῶν, ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ θεὸς τοῦ σώζειν, καὶ τῷ κυρίου κυρίου ἐξό
tus mortis: Verūtū deus cōfringet capi=
δια θανάτου, Πλὴν ὁ θεὸς συνθλάσει κεφα
ta inimicoꝝ ſuoꝝ: vertice capilli pambulātiū in
λὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, κορυφὴν τριχὸς διαπορευομένων ἐν
delictis ſuis. Dixit dñs: ex baſā cōuertam:
πλημμελείαις αὐτῶν. Εἶπε κύριος, ἐκ βασὰν ἐπιστρέψω,
cōuertā in pfundis maris: Vt intingat pes tuus in
ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης, Ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν
ſāguine: lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipo.
αἵματι, ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ.
Viſi ſunt ingreſſus tui deus: ingreſſus dei
Εθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου ὁ θεός, αἱ πορεῖαι τοῦ θεοῦ
mei regis qui in ſctō. Preuenerūt pn
μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ. Προέφθασαν ἄρ
cipes cōiūcti pſallētibus: in medio iuuēculaꝝ tym
χοντες ἑπόμενα ψαλλόντων, ἐν μέσῳ νεανίδων τυμ=
panistriaꝝ. In eccleſijs bñdicite deo dño de
πανιστριῶν. Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν θεὸν κύριον ἐκ
fontib⁹ iſrael. Ibi bēiamin adoleſcētul⁹ i mētis excelſu: pn
πηγῶν Ἰσραήλ. Ἐκεῖ Βενιαμὶν νεώτερος ἐν ἐκστάσει, ἄρ
cipes iuda duces eoꝝ: pncipes zabu
χοντες Ἰούδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρχοντες ζαβου=
lon: pncipes nephthaliz. Mãda deus Xtu=
λών, ἄρχοντες νεφθαλίμ. Ἐντειλαι ὁ θεὸς τῇ δυνά
ti tue: cōfirma deus hoc: qđ opatus es in
μει σου, δυνάμωσον ὁ θεὸς τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἐν
nobis: a tẽplo tuo in hieruſalē. Tibi offerēt re
ἡμῖν, ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Σοὶ ἴσουσι βασι
ges munera: increpa feras arūdinis. Cō
λεῖς δῶρα, ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. Ἡ
gregatio tauroꝝ in vaccis ppłoꝝ:
συναγωγὴ ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν,
vt excludāt iſi q̄ pbati ſūt argēto.
τοῦ ἐκκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ.
Diſſipa gētes que bella volunt: veni=
Διασκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, ἥξου=
ent legati
σι πρέσβεις

ſermonē ānūciatricib⁹ fortitudinis plurime.
Reges exercituū fede=rabūtur federabuntur: & pulchritudo domus diuidet ſpolia. Si dormieritis iter medios ter minos: penne colūbe deargētate & poſterio ra eius in virore auri.
Dū diuideret robuſtiſ=simus reges in ea: niue dealbata eſt in ſelmon.
Mōs dei mōs piguis: mōs excelſus mōs pi=guis. Quare cōtēditis mōtes excelſi aduerſus mōtē quē dilexit deus vt hītaret in eo: etenī dñs hītabit in ſp. Curr⁹ dei innumerabilis: milia abundantium dñs in eis in ſinai in ſancto. Aſcendiſti i excelſū: captiuā duxi ſti captiuitatē: accepiſti dona in hoībus: inſup & nō credētes habitare dñm deum. Bñdictus dñs per ſingulos dies: portabit nos deus ſa=lutis nr̄e. Semp. Deus noſter deus ſalu tis: & dei domini mortis egreſ=ſus. Verūtamen deus cōfringet capita inimi corū ſuoꝝ: vertice crī=nis ābulātiū in delictis ſuis. Dixit dominus de baſan cōuertā: con uertam de profundis maris. Vt calcet pes tuus in ſanguine: lingua canū tuorū ex i=nimicis a temetipſo. Viderunt itinera tua deus: itinera dei mei regis mei in ſā cto. Preceſſerūt canto=res eos qui poſt tergum pſallebāt: i medio puel=laꝝ timpaniſtriarum. In eccleſiis benedicite deo dño de fontibus iſ rael. Ibi bēiamin puu=lus continens eos: prin cipes iuda in purpura ſua: principes zabulon principes neptali. Pre cepit de⁹ tu⁹ de fortitu dine tua: conforta deus hoc qđ opatus es i no bis. De tẽplo tuo qđ ẽ i hieruſalē: tibi offerēt reges mūera. Increpa beſtiā calami: cōgrega tio fortiū in vitulis po=pulorū calcitrātiū cōtra rotas argenteas: diſper ge populos qui bella volūt. Offerāt velocit

בְּשַׁר מ אֹמֵר אֲדֹנָי יְהַבְשֹׂרוֹת צָבָא רָב: מַלְכֵי
נֶגֶד ש צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וְנוֹת בַּיִת
חָלַק שָׁלָל תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם
חֲפָה כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ
חָבָץ בִּירַקְרַק חָרוּץ בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי
שָׁלַג מְלָכִים בָּהּ תְּשַׁלֵּג בְּצַלְמוֹן הַר
אֱלֹהִים הַר בָּשָׁן הַר גַּבְנֻנִּים
רָצַד הַר בָּשָׁן לָמָּה תְרַצְּדוּן הָרִים
רָשַׁב גַּבְנֻנִּים הָרָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ
שָׁכַן אַף יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח רֶכֶב
רָכַב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן
עָלָה אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ עָלִיתָ
רוּם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת
נָתַן סָרָר בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ
בָּרַךְ אֱלֹהִים בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם
עָמַס יַעֲמֵס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה
יָשַׁע הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וַיהוִה
יָצָא אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת אַךְ אֱלֹהִים
מָחַץ קָדְקֹד יִמְחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו שֵׂעָר
הָלַךְ מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו אָמַר אֲדֹנָי
שׁוּב צוּל מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מְצוֹלוֹת
יָם לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ דָּם
לָשׁוֹן בְּלָבֶיךָ מֵאֹיְבִים מִנֶּהוּ
רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת
אֵלִי מַלְכִּי בַּקֹּדֶשׁ קִדְּמוּ שָׁרִים
אַחַר נוֹגְנִים בְּתוֹךְ עַלָּמוֹת
תֻּפִּים תּוֹקְפוֹת בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים
מְקוֹר אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל שָׁם
צָעִיר רָדָה בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה
רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוֹן שָׂרֵי נַפְתָּלִי
צִוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ
הָכַל פַּעֲלָתָ לָנוּ מֵהֵיכָלְךָ עַל יְרוּשָׁלִָם
לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי נְעָרֹתַיִךְ תָּגָנָה
עֲדַת אַבִּירִים עֲגָלֵי עַמִּים
מִתְרַפֵּס רָצֵי כֶסֶף בְּזַר עַמִּים
קְרָבוֹת יְחַפָּצוּ יָאתָיו חַשְׁמַנִּים

Universidad de Deusto Biblioteca

מִנִּי מִצְרָיִם כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו רוּץ
לֵאלֹהִים׃ מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ מְלַךְ שׁוּר
לֵאלֹהִים זַמְּרוּ אַדֹנָי סֶלָה׃ לָרֹכֵב
בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ נָתַן
קוֹל עֹז׃ תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל עֹז נָתַן
יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃ גָּאָה
נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יָרֵא קָדַשׁ
יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עוֹז וְתַעֲצֻמוֹת עָצַם
לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים׃ בָּרַךְ

lxix.

לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁנִּים לְדָוִד׃ נָצַח שֻׁשַּׁן
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם יָשַׁע בּוֹא
עַד נָפֶשׁ׃ טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה צוּל
וְאֵין מָעֳמָד בָּאתִי בְּמַעַמַּקֵּי מַיִם עָמַד בּוֹא
וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפָתְנִי׃ יָגַעְתִּי בְּקָרְאִי עָמַק
נִחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינָי מְיַחֵל לֵאלֹהָי׃ חָרָה כָּלָה
רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי שֹׂנְאַי חִנָּם יָחַל רָבַח
עָצְמוּ מַצְמִיתַי אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר צָמַת
לֹא גָזַלְתִּי אָז אֲשִׁיב׃ אֱלֹהִים שׁוּב
אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי וְאַשְׁמוֹתַי מִן
מִמְּךָ לֹא נִכְחָדוּ׃ אַל יֵבֹשׁוּ בִי כָּחַד בּוֹשׁ
קוֹיֶךָ אַדֹנָי יֶהוִה צְבָאוֹת אַל קָוָה
יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי כָּלַם בִּקֵּשׁ
יִשְׂרָאֵל׃ כִּי עָלֶיךָ נָשָׂאתִי חֶרְפָּה
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי׃ מוּזָר הָיִיתִי כָּסָה פָּנָה
לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי אִמִּי׃ כִּי קִנְאַת זוּר
בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי וְחֶרְפּוֹת חוֹרְפֶיךָ
נָפְלוּ עָלָי׃ וָאֶבְכֶּה בַצּוֹם נַפְשִׁי בָּכָה
וַתְּהִי לַחֲרָפוֹת לִי׃ וָאֶתְּנָה הָיָה נָתַן
לְבוּשִׁי שָׂק וָאֶהִי לָהֶם לְמָשָׁל׃ לָבַשׁ שׁוּחַ
יָשִׂיחוּ בִי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וְנִגִּינוֹת נָגַן
שׁוֹתֵי שֵׁכָר׃ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ שָׁתָה פָּלַל
יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב רָצָה
חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃ עָנָה
הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאַל אֶטְבָּעָה נָצַל טָבַע
אִנָּצְלָה מִשֹּׂנְאַי וּמִמַּעַמַּקֵּי מַיִם׃ עָמַק
אַל תִּשְׁטְפֵנִי שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל שָׁטַף

ex egypto: ethiopia p̄ueniet manū eius deo. Re
ἐξ αἰγύπτου, αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ. Ai
gna tre cātate deo: psallite dño.
βασιλεῖαι τῆς γῆς ἄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ.
Dp̄. Qui ascēdit sup celū ce
Διάψαλμα. Τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρα
li ad oriētē. Ecce dabit voci sue vocē vir
νοῦ κατὰ ἀνατολάς. Ἰδοὺ δώσει τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυ
tutis: date gl̄iā deo. Sup israel magni
νάμεως, δότε δόξαν τῷ θεῷ. Ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ ἡ μεγαλο
ficētia eius: ⁊ ꝟtus eius in nubibus.
πρέπεια αὐτοῦ, καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις.
Mirabilis deus in sctis suis: deus israel. Ip̄e da
Θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ὁ θεὸς ἰσραήλ. Αὐτὸς δώ
bit ꝟtutē ⁊ fortitudinē plebi sue: bn̄s deus:
σει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, εὐλογητὸς ὁ θεός.

In finē pro his q̄ cōmutabūtur
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων
psalmus dauid. 68.
ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξη.

Saluū me fac deus: qm̄ intrauerūt aque vsq; ad aiaz
Σῶσόν με ὁ θεός, ὅτι εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς s.11.
meā. Infixus sū in limo ꝓfundi: ⁊ nō est sub̄a:
μου. Ἐνεπάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις,
veni in altitudinē maris: ⁊ tēpestas demer
ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόν
sit me. Laboraui clamās: rauce facte sūt fauces mee.
τισέ με. Ἐκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου.
Defecerūt oculi mei dñ spero in
Ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ
deū meū. Multiplicati sunt sup capillos ca
τὸν θεόν μου. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κε s.39.
pitis mei q̄ oderūt me gratis. Cōfortati sunt
φαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Ἐκραταιώθησαν οἱ
inimici mei: q̄ ꝑsecuti sūt me iniuste. Que nō rapui:
ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως. Ἃ οὐχ ἥρπαζον,
tūc exoluebā. Deus tu scis insipiētiā meā
τότε ἀπετίννυον. Ὁ θεὸς σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου
⁊ delicta mea a te nō sūt abscōdita. Nō eru
καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβησαν. Μὴ αἰ
bescāt in me q̄ expectāt te dñe: dñe ꝟtutū:
χυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπομένοντές σε κε, κε τῶν δυνάμεων,
neq; confundantur sup me q̄ querūt te deus
μὴ δὲ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεὸς τοῦ
israel. Qm̄ pp te sustinui opꝓbriū: operuit
ἰσραήλ. Ὅτι ἕνεκά σου ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν, ἐκάλυψεν
cōfusio faciē meā. Extraneus factus sū
ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου. Ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην
fr̄ibus meis: ⁊ pegrinus filijs mr̄is mee.
τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου.
Qm̄ zelus domus tue comedit me: ⁊ opꝓbria
Ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ
exprobrātiū tibi ceciderūt sup me. Et ope Jo.2.c
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. Καὶ συνεκάλυ ro.15.a
rui in ieiunio aiaz meā: ⁊ factū ē in opꝓbriū
ψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμοὺς
mihi. Et posui vestimētū meū ciliciū: ⁊ fact⁹ sū
ἐμοί. Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην
illis in ꝑabolā. Aduersū me loq̄bātur q̄ sede
αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Κατ' ἐμοῦ ἠδολέχουν οἱ καθήμε
bāt in portis: ⁊ in me psallebāt q̄ bibebāt vinū. Ego ꝟo
νοι ἐν πύλαις, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες οἶνον. Ἐγὼ δὲ
orōnē meā ad te dñe: tp̄s bn̄placiti. Deus in
τῇ προσευχῇ μου πρὸς σὲ κε, καιρὸς εὐδοκίας. Ὁ θεὸς ἐν τῷ
multitudine mīe tue exaudi me: in ꝟitate sa
πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου, ἐν ἀληθείᾳ τῆς σω
lutis tue eripe me de luto: vt nō infigar.
τηρίας σου σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ.
Libera me ab ijs qui oderūt me: ⁊ de ꝓfundis
Ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με, καὶ ἐκ τῶν βαθέων τῶν
aquaꝝ. Nō me demergat tēpestas aque: neq;
ὑδάτων. Μή με κατα ποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μὴ δὲ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. heb. ps. trit. lxx. Pātina. he.

absorbeat me. pfūdū: neq; vrgeat sup me puteus os
καταπιέτω με βυθός, μὴ δὲ συχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα
suū: Exaudi me dñe: qñ benigna mia tua: fm
αὐτοῦ. Εἰσάκουσόν μου κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου, κατὰ
multitudinē miserationū tuarū respice in me. Ne auer
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπιβλεψον ἐπ' ἐμέ. Μὴ ἀπο-
tas facie tuā a puero tuo: qñ tribu
στρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου, ὅτι θλίβο-
lor: velociter exaudi me: intēde aie mee: t libe
μαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου, πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, καὶ λύτρω
ra eā. Propter inimicos meos: eripe me: tu eñ scis
σαι αὐτήν. Ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου, ῥῦσαί με, σὺ γὰρ γινώ-
improperiū meū: t cōfusionē meā: t reuerētiā
σκεις τὸν ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύνην μου, καὶ τὴν ἐντροπήν
meā. In cōspectu tuo oēs q̄ tribulāt me: improperiū ex
μου. Ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με, ὀνειδισμὸν προ
pectauit aia mea t miserīā. Et sustinui
σεδόκησεν ἡ ψυχή μου καὶ ταλαιπωρίαν. Καὶ ὑπεμείνα
qui simul cōtristaret: t nō fuit. t qui cōsolarētur: t
συλλυπούμενον, καὶ οὐκ ὑπῆρξε. καὶ παρακαλοῦντας, καὶ
Matth. 17.d. nō inueni. Et dederūt in escā meā fel: t in
οὐκ εὗρον. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν
sitī mea potauerūt me aceto. Fiat mēsa eor
δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν
cor ā ipis in laq̄um: t in retributionē t in scā
ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκά
dalū. Obscurētur oculi eor ne videāt:
δαλον. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
t dorsū eor semp incurua. Effunde sup eos
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον. Ἔκχεον ἐπ' αὐτὰς
Actuū 1.b. ira tuā: t furor ire tue cōprehēdat eos.
τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.
Fiat hītatio eor deserta: t in tabnacu
Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμα
lis eor ne sit q̄ inhitet. Quī quē tu percussisti: tpī
σιν αὐτῶν μὴ ἔστω κατοικῶν. Ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ
persecuti sūt: t sup dolorē vulnerū meor addi
κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυμάτων μου προσέ-
derūt. Appone iniqtatē sup iniqtatē eor: t ne in
θηκαν. Πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσελ
trēt in iustitia tua. Deleātur de libro
θέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου. Ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου
viuētiū: t cū iustis nō scribātur. Paup t
ζώντων, καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν. Πτωχὸς καὶ
dolēs sū ego: salus tua deus suscipiat me. Lau
πένης ἐγώ εἰμι ἐγώ, ἡ σωτηρία σου ὁ θεός ἀντιλαβοίτό μου. Αἰνέ-
dabo nomē dei mei cū cāntico: magnificabo eū in
σω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου μετ' ᾠδῆς, μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν
laude: t placebit deo sup vitulū nouellū: cornua pducē
αἰνέσει, καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον, κέρατα ἐκφέρον
tē t vngulas. Videāt paupes t letētur: que
τα καὶ ὁπλάς. Ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν, ἐκζη
rite deū t viuet aia vra. Quī exaudiuit
τήσατε τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Ὅτι εἰσήκουσε τῶν
paupes dñs: t vinctos suos nō despe
πενήτων ὁ κύριος, καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδέ
xit. Laudēt illū celi t tra: mare t
νωσεν. Αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, θάλασσα καὶ
oīa reptilia in eo. Quī deꝰ saluā faciet sion:
πάντα τὰ ἕρποντα ἐν αὐτῇ. Ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν σιών,
t edificabūtur ciuitates iude. Et inhabi
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας. Καὶ κατοικη-
tabūt ibi: t hereditate acq̄rēt eā: t semē
σουσιν ἐκεῖ, καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν, καὶ τὸ σπέρμα τῶν
seruoꝝ tuoꝝ possidebit eā. Et qui diligūt nomē
δούλων σου κατασχήσουσιν αὐτήν. Καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά
tuū habitabūt in ea.
σου κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

In finē dō i rememoratione: qō salui me fecit dñs. 69.
Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ εἰς ἀνάμνησιν, εἰς τὸ σῶσαί με κύ. ξθ'

Deus in adiutoriū meū intēde: dñe
Ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε ∞∞∞∞∞∞∞

fabsorbeat me q profun
dū: r & ne s coronet t super
me u puteus x os suū. r Ex
audi me s dñe a qm̄ b bōa ē
c mia tua: b scdm multitu
dinē c miserationū tuarū
r respice s ad me. b Et ne t ab
scōdas k facie tuā l a seruo
tuo: m qm̄ n tribulor r cito
q exaudi me. r Accede s ad
t aiam meā u redime eam:
x pp̄ r inimicos meos s libe
ra me. a Tu b scis c oppro
briū meū & confusionē
meā c & verecundiā meā:
r corā te sunt s oēs b hostes
mei. l Opprobriō k cōtri
tū ē l cor meū m & despat ꝰ
sū: n & expectaui o q cōtri
staretur p & nō fuit r & qui
cōsolarētur r & nō o iueni.
s Et dederūt n in escā meā
x fel: r & in siti mea s pota
uerūt me a aceto. b Sit c mē
sa corū ꝰ corā eis c in laq̄
um: r & ī retributiōes s ad
corruēdū. b Tenebrēt ur
l oculi corū k ne videant:
l & dorsum eorū m p in
curua. c Effunde l sup eos
q indignatiōem tuā: r & i
ra n furoris tui k cōp hēdat
eos. n Fiat x cōmoratio eo
rū r deserta: s in taberna
culis corū s non b sit c qui
habitet. c Qm̄ r quē c tu
g percussisti b psecuti sūt: l &
vt k affligerent l vulnera
tos tuos m narrabāt. n Da
c iniqtatē r sup q iniquita
tē eorū: r & nō s veniāt t in
iustitia tua. u Deleantur
x de libro r viuentiū: s & cū
a iustis b nō c scribātur. c E
go ât c paup r & dolēs: g sa
lus tua b de ꝰ l suscipiat me
k Laudabo l nomē m dei n in
cāntico: c & magnificabo
eū ī cōfessiōe. q Et place
bit r dño o sup vitulū t no
uellū u cornua efferentē
x & vngulas. r Videntes
s mansueti a letabuntur:
b qui q̄ritis c deū ꝰ viuet c a
nima vra. f Qm̄ g exaudi
uit l paupes k dīs: l & m vin
ctos suos n non o despexit
p Laudent eum q celi ∞∞∞
r & terra: g mare l & omnia
u que mouentur x in eis.
r Qm̄ l deus a saluabit b siō
c & edificabit c ciuitates
i iuda: r & habitabunt g ibi
b & possidebunt eam. ∞∞∞
l Et semē k seruorum eius
l possidebit eam: m & qui
diligunt n nomē eius o ha
bitabunt r in ea.

a Victori b dauid c ad recor
dandum. 70.

Deus c vt liberes me:
r domine ∞∞∞∞∞∞∞

בָּלַע	תִּבְלָעֵנִי	מְצוּלָה
אֲטַר	בְּאֵר	וְאַל
עָנָה	עֲנֵנִי	יְהוָה
חֶסֶד	כִּי	טוֹב
רַחֲמִים	כְּרֹב	פְּנֵה
אֵלַי	וְאַל	תַּסְתֵּר
פָּנִים	כִּי	צַר
צוּר	לִי	מַהֵר
עָנֵנִי	קָרְבָה	אֶל
נַפְשִׁי	גְּאָלָהּ	לְמַעַן
אֹיְבַי	פְּדֵנִי	אַתָּה
יָדַעְתָּ	חֶרְפָּתִי	וּבָשְׁתִּי
וְכִלְמָתִי	נֶגְדְּךָ	כָּל
צוֹרְרָי	חֶרְפָּה	שָׁבְרָה
לִבִּי	וָאָנוּשָׁה	וָאֲקַוֶּה
לָנוּד	וָאָיִן	וְלַמְנַחֲמִים
וְלֹא	מָצָאתִי	וַיִּתְּנוּ
בָרוֹתִי	רֹאשׁ	וְלִצְמָאִי
יַשְׁקוּנִי	חֹמֶץ	יְהִי
שֻׁלְחָנָם	לִפְנֵיהֶם	לְפָח
וְלִשְׁלוֹמִים	לְמוֹקֵשׁ	תְּחִשַׁכְנָה
עֵינֵיהֶם	מֵרְאוֹת	וּמָתְנֵיהֶם
תָּמִיד	הַמְעֵד	שְׁפָךְ
עֲלֵיהֶם	זַעְמֶךָ	וַחֲרוֹן
אַפְּךָ	יַשִּׂיגֵם	תְּהִי
טִירָתָם	נְשַׁמָּה	יֹשְׁבֵי
בְּאָהֳלֵיהֶם	אַל	יְהִי
יוֹשֵׁב	כִּי	אַתָּה
אַשֶּׁר	הִכִּיתָ	רָדָפוּ
וְאֶל	מַכְאוֹב	חֲלָלֶיךָ
יְסַפֵּרוּ	תֹּסֶף	עָוֹן
עַל	עֲוֹנָם	וְאַל
יָבֹאוּ	בְּצִדְקָתֶךָ	יִמָּחוּ
מִסֵּפֶר	חַיִּים	וְעִם
צַדִּיקִים	אַל	יִכָּתֵבוּ
וַאֲנִי	עָנִי	וְכוֹאֵב
יְשׁוּעָתְךָ	אֱלֹהִים	תְּשַׂגְּבֵנִי
אֲהַלְלָה	שֵׁם	אֱלֹהִים
בְּשִׁיר	וַאֲגַדְּלֶנּוּ	בְּתוֹדָה
וְתִיטַב	לַיהוָה	מִשּׁוֹר
פָּר	מַקְרִן	מַפְרִיס
רָאוּ	עֲנָוִים	יִשְׂמָחוּ
דֹּרְשֵׁי	אֱלֹהִים	וִיחִי
לִבַּכֶם	כִּי	שֹׁמֵעַ
אֶל	אֶבְיוֹנִים	יְהוָה
וְאֶל	אֲסִירָיו	לֹא
בָזָה	יְהַלְלוּהוּ	שָׁמַיִם
וָאָרֶץ	יַמִּים	וְכָל
רֹמֵשׂ	בָּם	כִּי
אֱלֹהִים	יוֹשִׁיעַ	צִיּוֹן
וְיִבְנֶה	עָרֵי	יְהוּדָה
וְיָשְׁבוּ	שָׁם	וִירֵשׁוּהָ
וְזֶרַע	עֲבָדָיו	יִנְחָלוּהָ
וְאֹהֲבֵי	שְׁמוֹ	יִשְׁכְּנוּ
בָהּ		

lxx.

לַמְנַצֵּחַ	לְדָוִד
לְהַזְכִּיר	אֱלֹהִים
לְהַצִּילֵנִי	יְהוָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

לְעָזְרָתִי ׀ חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ ׀ וְיַחְפְּרוּ
מְבַקְשֵׁי ׀ נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר ׀ וְיִכָּלְמוּ
חֲפֵצֵי ׀ רָעָתִי ׀ יָשׁוּבוּ ׀ עַל־עֵקֶב
בָּשְׁתָּם ׀ הָאֹמְרִים ׀ הֶאָח ׀ הֶאָח׃
יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל ׀ מְבַקְשֶׁיךָ
וְיֹאמְרוּ תָּמִיד ׀ יִגְדַּל־אֱלֹהִים ׀ אֹהֲבֵי
ואני ׀ עָנִי ׀ וְאֶבְיוֹן ׀ אֲדֹנָי ׀ יַחְשָׁב־לִי
עֶזְרָתִי ׀ וּמְפַלְטִי ׀ אָתָּה יְהוָה אַל־תְּאַחַר׃

lxxi.

בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל־אֵבוֹשָׁה
לְעוֹלָם ׀ בְּצִדְקָתְךָ ׀ תַּצִּילֵנִי ׀
וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה אֵלַי ׀ אָזְנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי׃
הֱיֵה לִי לְצוּר ׀ מָעוֹן ׀ לָבוֹא ׀ תָּמִיד
צִוִּיתָ ׀ לְהוֹשִׁיעֵנִי ׀ כִּי ׀ סַלְעִי ׀ וּמְצוּדָתִי
אָתָּה׃ אֱלֹהַי ׀ פַּלְּטֵנִי ׀ מִיַּד ׀ רָשָׁע
מִכַּף ׀ מְעַוֵּל ׀ וְחוֹמֵץ׃ כִּי־אַתָּה תִּקְוָתִי
אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ מִבְטַחִי ׀ מִנְּעוּרָי׃ עָלֶיךָ
נִסָּמַכְתִּי ׀ מִבֶּטֶן ׀ מִמְּעֵי ׀ אִמִּי ׀ אַתָּה
גּוֹזִי ׀ בְךָ ׀ תְּהִלָּתִי ׀ תָּמִיד׃ כְּמוֹפֵת
הָיִיתִי ׀ לָרַבִּים ׀ וְאַתָּה ׀ מַחְסִי ׀ עָז׃
יִמָּלֵא ׀ פִּי ׀ תְּהִלָּתֶךָ ׀ כָּל ׀ הַיּוֹם
תִּפְאַרְתֶּךָ׃ אַל ׀ תַּשְׁלִיכֵנִי ׀ לְעֵת ׀ זִקְנָה
כִּלּוֹת ׀ כֹּחִי ׀ אַל ׀ תַּעַזְבֵנִי׃ כִּי ׀ אָמְרוּ ׀ אֹיְבַי ׀ לִי
וְשֹׁמְרֵי ׀ נַפְשִׁי ׀ נוֹעָצוּ ׀ יַחְדָּו׃
לֵאמֹר ׀ אֱלֹהִים ׀ עֲזָבוֹ ׀ רִדְפוּ
וְתִפְשׂוּהוּ ׀ כִּי ׀ אֵין ׀ מַצִּיל׃
אֱלֹהִים ׀ אַל ׀ תִּרְחַק ׀ מִמֶּנִּי ׀
אֱלֹהַי ׀ לְעֶזְרָתִי ׀ חוּשָׁה׃ ׀ יֵבֹשׁוּ
יִתְלוּ ׀ שֹׂטְנֵי ׀ נַפְשִׁי ׀ יַעֲטוּ ׀
חֶרְפָּה ׀ וּכְלִמָּה ׀ מְבַקְשֵׁי ׀ רָעָתִי׃
וַאֲנִי ׀ תָּמִיד ׀ אְיַחֵל ׀ וְהוֹסַפְתִּי ׀ עַל
כָּל ׀ תְּהִלָּתֶךָ׃ ׀ פִּי ׀ יְסַפֵּר ׀
צִדְקָתֶךָ ׀ כָּל ׀ הַיּוֹם ׀ תְּשׁוּעָתֶךָ
כִּי ׀ לֹא ׀ יָדַעְתִּי ׀ סִפֹּרוֹת׃ אָבוֹא
בִּגְבוּרֹת ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ אַזְכִּיר

ſyt auxilieris mihi festína. Confundantur & erubeſcant querentes animam meā: cōuertantur retrorſum & erubeſcant qui volunt mihi malum. Reuertātur ad veſtigiū cōfuſiōis ſue: q dicunt mihi vah vah. Gaudeant & letētur in te oēs querentes te: & dicant ſemper magnificetur dñs qui diligunt ſalutare tuū. Ego autē egenus & pauper: deus festína pro me: auxiliū meū & ſaluator meus tu: dñe ne moreris.

In te dñe ſpaui: 71. non confundar ∞ in eternū. In iuſtitia tua erue me & liba me: inclina ad me aurē tuā & ſalua me. Eſto mihi robuſtū hītaculū vt ín grediar iugiter: precepiſti vt ſaluares me: ∞∞ quia petra mea & fortitudo mea es tu. Deus meus ſalua me de mānu ípii: de manu íniqui & nocentis. Q̄m tues ex pectatio mea: dñe de? fiducia mea ab adoleſcētia mea. A te ſuſtēta tus ſū ex vtero: q vētre matris mee tu es protector meus: laus mea ſp. Quaſi portētū factus ſum multis: & tu ſpes mea fortiſſima. Impleatur os meū laude tua: tota die magnitudine tua. Ne pīcias me in tpe ſenectutis: cū defecerit fortitudo mea ne derelinq̄s me. Quia dixerūt inimici mei mihi: & qui obſeruabāt aīam meā cōſiliū inierūt pīter. Dicentes deus dereliquit eū: pſequímini & cōprehendite eū quia non ē qui eruat. Deus ne elōgeris a me: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ de? meus in auxíliū mihi feſtína. Cōfūdātur & conſumātur aduerſarii anime mee: operiātur opprobrio & cōfuſiōe qui querūt malū mihí. Ego aūt iugiter expectabo: & adiiciā ſuper oēs laudationes tuas. Os meum narrabit ∞∞ iuſtitiam tuā: tota die ſalutare tuum: ∞∞∞∞∞ quoniam non cognoui litteraturas. Ingrediar in fortitudine domíni dei: recordabor ∞∞

ad adiuuādū me feſtina. Cōfundātur τ te ἐις τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντρα uereātur qui querūt aiaz meā. Auertan πήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Αποστραφήτω tur retrorſū τ erubeſcāt: qui volūt σαν εἰς τὰ οπίσω καὶ καταισχυνθήτωσαν, οἱ βουλόμενοί mihi mala. Auertātur ſtatim erubeſcētes: q μοι κακά. Αποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι, οἱ dicūt mihi euge euge. Exultēt τ letē λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Αγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφραινέσθω tur in te oēs q̄ querūt te deus. Et di σαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεός. Καὶ λεγέτω cāt ſemp: magnificetur dñs: q̄ diligūt σαν διαπαντός, μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ ſalutare tuū. Ego vero egenus ſū τ paup: deus ad σωτήριόν σου. Εγὼ δὲ πτωχός εἰμι καὶ πένης, ὁ θεός βοή tuua me: adiutor meus τ liberator meus es tu: dñe ne moreris. θησόν μοι, βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ, κύριε μὴ χρονίσης.

Dauid pſalmus filior ionadab: τ por

Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς τῶν υἱῶν ἰωναδὰβ, καὶ τῶν πρώτως captiuor. ſine titulo apud hebreos. 70. αἰχμαλωτισθέντων. ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. ὁ.

In te dñe ſpaui: nō cōfundar in eternū. ℣.30
Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα.
In iuſtitia tua libera me τ eripe me. Inclina ad Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με. Κλίνον πρός me aurē tuā τ ſalua me. Eſto mihi in deū protecto με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με. Γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπι rē: τ in locū munitū vt ſaluū me facias. Q̄m firmamētū στήν, καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με. Οτι στερέωμά meū τ refugiū meū es tu. Deus meus eripe me de ma μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. Ὁ θεός μου ῥῦσαί με ἐκ χει nu pctōris: de manu ℨ legē agētis τ ini ρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦν qui. Q̄m tu es pactētia mea dñe: dñe ſpes mea a iu τος. Οτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε, κύ ἡ ἐλπίς μου ἐκ νέό uētute mea. In te cōfirmat ſū ex vtero: de vē τκτός μου. Ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός, ἐκ κοιλί tre mtis mee tu me es ptector. In te cātatio mea ας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής. Ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου ſemp: tāq̄ p̄digiū factus ſū multis: τ tu διαπαντός, ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ adiutor meus fortis. Repleat os meū laude: βοηθός μου κραταιός. Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως, vt cātē gñā tuā: tota die magni ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλο tudinē tuā. Ne proiicias me in tpe ſenectutis: cū πρεπείαν σου. Μὴ ἀποῤῥίψῃς με εἰς καιρὸν γήρως, ἐν τῷ defecerit χτus mea ne derelinquas me. Quia dixer ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με. Οτι εἶπον inimici mei mihi: τ q̄ cuſtodiebāt aīaz meā οἱ ἐχθροί μου ἐμοί, καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου cōſiliū fecerūt in vnū. Dicētes: deus dereliq̄t ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτό. Λέγοντες, ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν eū: pſequmini τ cōprehēdite eū: q̄ nō eſt αὐτόν, καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν qui eripiat. Deus me ne elōgeris a me: deus me? ὁ ῥυόμενος. Ο θεός μου μὴ μακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ θεός μου in adiutoriū meū reſpice. Cōfundātur τ defi εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέ cīāt detrahētes aie mee: operiā τωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου, περιβαλλέσθω tur confuſione τ pudore q̄ rūt mala mihi. σαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι. Ego āt ſemp ſpabo in te: τ adiiciā ſup om Ἐγὼ δὲ διαπαντὸς ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶ nē laudē tuā. Os meū ānūtiabit tuſtitiā σαν τὴν αἴνεσίν σου. Τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην tuā: tota die ſalutare tuū. Q̄m nō cognoui littera σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. Οτι οὐκ ἔγνων γραμ turas: introibo in potētias dñi: dñe memorabor ματείας, εἰσελεύσομαι ἐν δυνασείαις κυ, κε μνησθήσομαι τῆς

Universidad de Deusto
Biblioteca

iustitie tue solius. Deus meus q̄ docuisti me a iuuē
δικαιοσύνης σου μόνου. Ο θεός μου ἃ ἐδίδαξάς με ἐκ νεό
tute mea: ⁊ vsq̄ nūc ꝓnūciabo mirabilia
τητός μου, καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά
tua: ⁊ vsq̄ in senectā ⁊ senectū. Deus meus ne dere
σου, καὶ ἕως γήρους καὶ πρεσβείου. Ο θεός μου μὴ ἐγκα=
linquas me donec ānūciē brachiū tuū gnatiōi
ταλίπῃς με ἕως ἂν ἀπαγγείλω τὸν βραχίονά σου τῇ γενεᾷ
oīi q̄ vēturæ ē. Potētiam tuā ⁊ iustitiā
πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ. Τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δικαιοσύνην
tuā deus vsq̄ in altissima: Que fecisti mihi magnalia: de=
σου ὁ θεὸς ἕως τῶν ὑψίστων, Ἃ ἐποίησάς μοι μεγαλεῖα, ὁ θε
us q̄s similis tibi: Quātas ostēdisti mihi tribulatōes mltas ⁊
ὸς τίς ὅμοιός σοι; Οσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ
malas: ⁊ cōuersus viuificasti me: ⁊ de abys
κακάς, καὶ ἐπιστρέψας ἐζωοποίησάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀβυσ=
sis ⁊re reduxisti me. Multiplicasti sup me magni
σων τῆς γῆς ἀνήγαγές με. Επλεόνασας ἐπ' ἐμὲ τὴν μεγα
ficētiā tuā: ⁊ cōuersus cōsolatus es me: ⁊ de
λωσύνην σου, καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με, καὶ ἐκ τῶν
abyssis ⁊re iterū reduxisti me. Et etiā ego cōfi
ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολο
tebor tibi in ppīis dēe: in vasis psalmi ☧itatē
γήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ἐν σκεύεσι ψαλμοῦ τὴν ἀλήθει
tuā deus. Psallā tibi in cithara sctūs israel.
άν σου ὁ θεός. Ψαλῶ σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ.
Exultabūt labia mea dū cātauero tibi: ⁊ ani
Ἀγαλλιάσονται τὰ χείλη μου ὅταν ψάλω σοι, καὶ ἡ ψυ=
ma mea q̄ redemisti. Insup ātt lingua mea tota
χή μου ἣν ἐλυτρώσω. Ετι δὲ καὶ ἡ γλῶσά μου ὅλην τὴν ἡ=
die meditabit iustitiā tuā. Cū cōfu
μέραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου. Οταν αἰσχυν=
si ⁊ reueriti fuerīt q̄ querūt mala mihi.
θῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.

In salomonē psalmus ǒō. 71.
Εἰς σαλομών ψαλμὸς τῷ δ̄α̅δ̄. οά.

OEus iuditiū tuū regi da: ⁊ iusti=
Ο θεὸς τὸ κρίμά σου τῷ βασιλεῖ δός, καὶ τὴν δικαιο
tiā tuā filio regis: Judicare ppīm tuū
σύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως, Κρίνειν τὸν λαόν σου
in iustitia: ⁊ paupes tuos in iuditio. Suſci
ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτωχούς σου ἐν κρίσει. Αναλα
piāt mōtes pacē ppō: ⁊ colles iustitiā.
βέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην.
Judicabit pauper ppīi: ⁊ saluos faciet filios
Κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν
paupum. Et humiliabit calūniatorē: ⁊ ꝑma
πενήτων. Καὶ ταπεινώσει συκοφάντην, καὶ συμπα=
nebit cū sole: Et añ lunā i gnatōe gnationū.
ραμενεῖ τῷ ἡλίῳ, Καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεᾶς γενεῶν.
Descēdet sicut pluuia in vellꝰ: ⁊ sicut stillicidia stil=
Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σταγὼν ἡ στά
lātia sup trā. Orietur in diebus eius iusti
ζουσα ἐπὶ τὴν γῆν. Ανατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιο
tia: ⁊ abūdātia pacis donec auferatur luna. Et
σύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη. Καὶ
dñabitur a mari vsq̄ ad mare ⁊ a flu
κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ πο=
minib⁹ vsq̄ ad terios orbis terrarꝫ: Coram illo ꝓ
ταμῶν ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης. Ενώπιον αὐτοῦ προ=
cidēt ethiopes: ⁊ inimici eius terrā lingēt. Re
πεσοῦνται αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι. Βα
ges tharsis ⁊ insule mūera offerēt: reges
σιλεῖς θαρσεῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς
arabū ⁊ saba dona adducēt. Et adorabūt
ἀράβων καὶ σαβὰ δῶρα προσάξουσι. Καὶ προσκυνήσουσιν
eū oēs reges ⁊re: oēs gētes ser
αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δου=
uient ei: Quia liberauit pauperꝫ a potēte:
λεύσουσιν αὐτῷ, Οτι ἐῤῥύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάσου,
⁊ paupez cui nō erat aditor. Parcet
καὶ πένητα ᾧ οὐχ ὑπῆρχε βοηθός. Φείσεται

'iustitie tue' solius. 'Deus' docuisti me
ab adolescētia mea: & vsq̄ nūc annūciabo mi
rabilia tua. Insuper &
vsq̄ in senectute & ca=
nos deus ne derelinq̄s
me: donec annunciem
brachiū tuū gnationi:
cūctisq̄ qui venturi sūt
fortitudies tuas. Et iu=
stitiā tuā deus vsq̄ in
celsū: quāta fecisti ma=
gnalia deus qs silis tibi?
Qui oñdisti mihi tri=
bulationes plurimas & malas: cōuersus viuifi=
cabis nos: & de abyssis
terre rursū educes nos
Multiplicabis magni=
tudinē meā: & cōuersus
consolaberis me. Ego
lāt cōfitebor tibi in vasis psalterii: veritatē tu
am deus meus: cātabo
tibi in citharā sctē ysrl.
Laudabunt labia mea
cū cātauero tibi: & aīa
mea quā redemisti. In=
sup & līgua mea tota
die meditabitur iusti
am tuā: quia cōfusi sūt
& de honestati queren
tes malum mihi.

Salomoni. 72.
OEus iudicium tuū
regi da: & iustitiā tuā filio regis
Iudicabit populū tuū
in iustitia: & pauperes
tuos in iudicio. Assu=
mēt mōtes pacē popu
lo: & colles iustitiam.
Iudicabit paupes popu
li: saluabit filios
pauperū: & cōfringet
calūniatorem. Et time
bunt te quādiu erit sol:
& vltra lunā in gnatio=
nes gnationū. Descēdet
vt pluuia super vellus:
vt stille irrorātes terrā.
Germinabit in diebus
eius iustus: & multitu=
do pacis dō nec nō sit lu
na. Et dñabitur a mari
vsq̄ ad mare: & a flu=
mine vsq̄ ad terminos
terre. Coram illo pcidēt
ethiopes: & inimici ei?
puluerē ligent. Reges
tharsis & insule mune
ra offerēt: reges arabie
& saba tributū cōferēt
Et adorabunt eū om=
nes reges: vniuerse
natiōes seruiēt ei. quia
eruet pauperem
a potente: & inopē cui
non ē adiutor. Parcet

צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ׃ אֱלֹהִים לִמַּדְתָּנִי
מִנְּעוּרָי וְעַד הֵנָּה אַגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ׃
וְגַם עַד זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל
תַּעַזְבֵנִי עַד אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר
לְכָל יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ׃ וְצִדְקָתְךָ
אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
גְדֻלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ׃ אֲשֶׁר
הִרְאִיתַנִי צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת
תָּשׁוּב תְּחַיֵּינִי וּמִתְּהֹמוֹת הָאָרֶץ
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי׃ תֶּרֶב גְּדֻלָּתִי וְתִסֹּב
תְּנַחֲמֵנִי׃ גַּם אֲנִי אוֹדְךָ נִבְלִי
נֶבֶל אֲמִתֶּךָ אֱלֹהָי אֲזַמְּרָה לְךָ
בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ תְּרַנֵּנָה
שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה לָּךְ וְנַפְשִׁי
אֲשֶׁר פָּדִיתָ׃ גַּם לְשׁוֹנִי כָּל
הַיּוֹם תֶּהְגֶּה צִדְקָתֶךָ כִּי בֹשׁוּ
כִּי חָפְרוּ מְבַקְשֵׁי רָעָתִי׃

lxxii.

לִשְׁלֹמֹה
אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן
וְצִדְקָתְךָ לְבֶן מֶלֶךְ׃ יָדִין עַמְּךָ
בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט׃ יִשְׂאוּ
הָרִים שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת צְדָקָה׃
יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי
אֶבְיוֹן וִידַכֵּא עוֹשֵׁק׃ יִירָאוּךָ
עִם שֶׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ דּוֹר דּוֹרִים׃
יֵרֵד כְּמָטָר עַל גֵּז כִּרְבִיבִים זַרְזִיף
אֶרֶץ׃ יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרֹב
שָׁלוֹם עַד בְּלִי יָרֵחַ׃ וְיֵרְדְּ מַיִם
עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃
לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר
יְלַחֵכוּ׃ מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים
מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא
וְסְבָא אֶשְׁכָּר יַקְרִיבוּ׃ וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים כָּל
גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ׃ כִּי יַצִּיל אֶבְיוֹן
מְשַׁוַּע וְעָנִי וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃ יָחֹס

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtina.he.Tex.heb. pſ.lxxiij.

עַל דַּל וְאֶבְיוֹן נַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים
יוֹשִׁיעַ׃ מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל
נַפְשָׁם וְיֵקַר דָּמָם בְּעֵינָיו׃ וְיִחִי
וְיִתֶּן לוֹ מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ
תָּמִיד כָּל הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ׃ יְהִי
פְּסַת בַּר בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים
יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מֵעִיר
כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃ יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם
לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ
כָּל גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ׃ בָּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה
נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ
לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל
הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ כָּלוּ תְפִלּוֹת

lxxiij.

דָּוִד בֶּן יִשָׁי׃
מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל
אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב׃ וַאֲנִי כִּמְעַט
נָטוּ רַגְלָי כְּאַיִן שָׁפְכָה אֲשֻׁרָי׃
כִּי קִנֵּאתִי בַּהוֹלְלִים שְׁלוֹם
רְשָׁעִים אֵרָאֶה׃ כִּי אֵין
חַרְצֻבּוֹת לְמוֹתָם בָּרִיא אוּלָם׃
בַּעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינָמוֹ וְעִם
אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ׃ לָכֵן עֲנָקָתְמוֹ
נָאוָה יַעֲטָף שִׁית חָמָס לָמוֹ׃
יָצָא מֵחֶלֶב עֵינֵימוֹ עָבְרוּ
מַשְׂכִּיּוֹת לֵבָב׃ יָמִיקוּ וִידַבְּרוּ
בְּרַע עֹשֶׁק מִמָּרוֹם יְדַבֵּרוּ׃
שָׁתוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם
תְּהַלַּךְ בָּאָרֶץ׃ לָכֵן יָשׁוּב עַמּוֹ הֲלֹם
וּמֵי מָלֵא יִמָּצוּ לָמוֹ׃ וְאָמְרוּ אֵיכָה
יָדַע אֵל וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן׃ הִנֵּה
אֵלֶּה רְשָׁעִים וְשַׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׂגּוּ
חַיִל׃ אַךְ רִיק זִכִּיתִי לִבָּבִי וָאֶרְחַץ
בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי׃ וָאֶהְיֶה נָגוּעַ כָּל
הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לַבְּקָרִים׃ אִם
אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְּמוֹ הִנֵּה דוֹר

Trāſla.B.Piero. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

pauperi & inopi: & ani
mas pauperum
ſaluabit. Ab vſura & ini
quitate redimet
& aias eorū: & pciosus e
rit ſanguis eox corā o
culis ei. Et viuet & da
bitur ei de auro ſabba:
& orabunt de eo iugi
ter: tota die bñdicēt ei.
Erit memorabile tritī
cū in terra in capite mō
tiū: eleuabitur ſicut li
bani fructus eius. & flo
rebunt de ciuitate ſicut
fenū terre. Erit nomē
eius in eternū: vltra ſo
lē pſeuerabit nomē ei:
& bñdicētur in eo oēs
gētes & btificabūt eū.
Benedictus dominus
deus iſrael: qui facit
mirabilia ſolus. Et bñ
dictū nomen glorie ei
in eternū: & implebi
tur gloria eius vniuer
ſa terra: amen amen.
Complete ſunt
oratiōes danid filii ieſ
ſe.
canticum aſaph. 73.
Attamen bonus iſ
rael deus: his q mū
do ſunt corde. Mei aūt
pene vacillauerūt pe
des: pene effuſi ſunt
greſſus mei. Quia ze
mulatus ſum contra ini
quos: pacē ipiorum vi
dens. Quia non
cogitauerūt de morte
ſua: & firma ſunt veſti
bula corum. In labore
hominum nō ſūt: & cū
hominibus non flagel
labuntur. Ideo nutriti
ſunt ad ſupbiā: circūde
derūt iniquitatem ſibi.
Proceſſerūt a pīguedi
ne oculi corū: trāſierūt
cogitatiōes cordis. Ir
riſerunt & locuti ſunt
in malicia: calumniam
de excelſo loquentes.
Poſuerunt in celū os
ſuum: & lingua eorum
deābulauit ī tra. Pro
ptereа cōuertetur ppls
eius huc: & qs plenus ī
uenietur ei eis? Et dixerūt
quō nouit deus: & ſi ē
ſcīētia in excelſo. Ecce
iſti impii: & abūdātes ī
ſeculo multiplicauerūt
diuitias. Ergo ne fru
ſtra mundaui cor meū:
& laui ī innocētia ma
nus meas. Et fui flagel
latus tota die: & incre
patio mea in matutinis.
Dixi ſi narrauero ſic:
ecce generationem

pauꝑi τ inopi: τ aias pauperū ſaluas factet. Ἐκ τόκου καὶ πένητος, καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει. Ἐκ τό-
ris τex iniqtate redimet aias eox: τ honorabile
κου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ ἔντιμον
nomē eius coꝝ illis. Et viuet τ dabitur
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται
ei de auro arabie: τ adorabūt de ip-
αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσίου τῆς ἀραβίας, καὶ προσεύξονται περὶ αὐ
ſo ſemp. Tota die bñdicēt ei: erit
τοῦ διαπαντός. Ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν, ἔσται
firmamētū in tra in ſūmis mōtiū. Supertolletur ſup
στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων. Ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ
libanū fructus eius: τ flozebūt de ciuitate ſi
τὸν λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡ
cut fenū tre. Erit nomē eius bñdictū in
σεὶ χόρτος τῆς γῆς. Ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς
ſecula: añ ſolē pmanet nomē eius. Et bñ
τοὺς αἰῶνας, πρὸ τοῦ ἡλίου διαμένει τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐνευ
dicētur in ipo oēs trib tre: oēs
λογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, πάντα τὰ
gētes btificabūt eū. Bñs dñs deus iſra-
ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν. Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσρα
el. q fecit mirabilia ſolus. Et benedictū nomē
ηλ, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. Καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα
maieſtatis eius in eternū: τ in ſeculū ſeculi.
τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
Et replebitur maieſtate ei ois tra: fiat fiat.
Καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ, γένοιτο γένοιτο.

Defecerūt laudes dō filij ieſſe: pſalmus aſaph. 72.
Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι δαδ τοῦ ἰεσσαί, ψαλμὸς τῷ ἀσαφ. οβ'

QUam bonus deus iſrael his q recto ſūt corde.
Ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ ἰσραὴλ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.
Mei aūt pene moti ſūt pedes: pe
Ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσαλεύθησαν οἱ πόδες, παρ' ὀλί-
ne effuſi ſūt greſſus met. Quia zelaui ſup
γον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου. Ὅτι ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς
iniquos: pacē peccōx vidēs. Quia nō eſt reſpectus
ἀνόμοις, εἰρήνην ἁμαρτωλῶν θεωρῶν. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἀναίτησις
in morte eox: τ firmamētū in plaga eox. In
ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν, καὶ στερέωμα ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν. Ἐν
laboꝝb hoīuꝫ nō ſūt: τ cū hoibus nō flagel
κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσί, καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγω
labūtur: ideo tenuit eos ſupbia co-
θήσονται, διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία αὐ-
rū in finē. Operti ſūt iniqtate τ impietate ſu-
τῶν εἰς τέλος, περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν ἑαυ
a: pdibit q̄ſi ex adipe iniqtas eox. Tranſie
τῶν, ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν. Διήλθο-
rūt in affectū cordis: cogitauerūt τ locuti ſūt in
σαν εἰς διάθεσιν καρδίας, διενοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν
neqtia: iniqtatē in excelſo locuti ſūt. Poſuerūt in ce
πονηρίᾳ, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν. Ἔθεντο εἰς οὐ
lū os ſuū: τ lingua eox trāſiuit in
ρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διῆλθεν ἐπὶ
terra. Ideo cōuertet̄ pplꝫ meus hic:
τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἐπιστρέψει ὁ λαός μου ἐνταῦθα,
τ dies plen inueniētur in eis. Et dixerūt
καὶ ἡμέραι πλήρεις εὑρεθήσονται ἐν αὐτοῖς. Καὶ εἶπαν
quomō ſciuit deus: τ ſi eſt ſcīa in excelſo: Ecce
πῶς ἔγνω ὁ θεός, καὶ εἰ ἔστι γνῶσις ἐν τῷ ὑψίστῳ; Ἰδοὺ
ipi pctōres τ abūdātes in ſeculo: ob-
οὗτοι οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦντες εἰς τὸν αἰῶνα, κα-
tinuerūt diuitias. Et dixi: ergo ſine cauſa tuſtificaui
τέσχον πλοῦτον. Καὶ εἶπα, ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα
cor meū τ laui iter innocētes manus
τὴν καρδίαν μου καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς
meas. Et fui flagellatus tota die:
μου. Καὶ ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡμέραν,
τ caſtigatio mea in matutinis. Si dicebā narra-
καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωΐας. Εἰ ἔλεγον διηγήσο
bo ſic: ecce nationē
μαι οὕτως, ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

latina.

Trāſl. Gre. lxx. cū interpre. latina.

filiox tuox repbaui: τ exiſtimabā vt cognoſcerē. Hoc la
υἱῶν σου ἀσυνθέτηκα, καὶ ὑπέλαβον τοῦ γιῶναι. Τοῦτο κό
bor eſt añ me: donec intrem in ſctūariū
πος ἐστὶν ἐνώπιόν μου, ἕως οὗ εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ
dei: τ intelligā in nouiſſimis eox.
θεοῦ, καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν. Πλὴν διὰ τὰς δολιό
los eox poſuiſti eis mala: deſecisti eos cū
τητας αὐτῶν ἔθου αὐτοῖς κακά, κατέβαλες αὐτοὺς ἐν
alleuarētur. Quō facti ſūt in deſolationē: ſubito defe
τῇ ἐπαρθῆναι. Γῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν; ἐξέπτωσαν ἐξέ
cerūt: perierūt pp iniqtatē ſuā. Velut ſomniū
λιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Ὡσεὶ ἐνύπνιο
exſurgētis dñe in ciuitate tua imaginē ipox
ον ἐξεγειρομένου κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν
ad nihilū rediges. Quia iſlāmatū ē cor meū: τ renes
ἐξουδενώσεις. Ὅτι ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί
mei cōmutati ſūt. Et ego ad nihilū redact⁹ ſū: τ neſciui:
μου ἠλλοιώθησαν. Κἀγὼ ἐξουδενωμένος, καὶ οὐκ ἔγνων,
tumētū factus ſū apō te: τ ego ſemp tecum.
κτηνώδης ἐγενήθην παρὰ σοί, κἀγὼ διαπαντὸς μετὰ σοῦ.
Tenuiſti manū dexterā meā: τ in cōſilio
Ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, καὶ ἐν τῇ βουλῇ
tuo deduxiſti me: τ cū glīa ſuſcepiſti me. Quid eſt
σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με. Τί γάρ
mihi eſt in celo: τ a te q̄d vo
μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλη
lui ſup frā? Defecit cor meū τ caro mea:
σα ἐπὶ τῆς γῆς; Ἐξέλιπεν ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου,
deus cordis mei τ ps mea deus in eternū.
ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
Quia ecce q̄ elōgāt ſe a te: pibūt.
Ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολοῦνται.
perdidiſti oēm q̄ fornicat⁹ abs te. Mihi āt
ἐξωλόθρευσας πάντα τὸν πορευόμενον ἀπὸ σοῦ. Ἐμοὶ δὲ
adherere deo bonū eſt: ponere in do
τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθόν ἐστι, τίθεσθαι ἐν τῷ κυ
mino ſpez meā. Vt annūciē oēs
ρίῳ τὴν ἐλπίδα μου. Τοῦ ἐξαγγεῖλαί με πάσας τὰς
predicatiōes tuas: in portis filie ſion.
αἰνέσεις σου, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς σιών.

Intellectus aſaph. 73.
Συνέσεως τῷ ἀσάφ. -ογ.

4. Re. 25.

Ut quid deus repulisti in finē: iratus ē furor tu⁹
Ἱνατί ὁ θεὸς ἀπώσω εἰς τέλος, ὠργίσθη ὁ θυμός σου
ſup oues paſcue tue? Memor eſto cōgregatiōis tue
ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου
quā poſſediſti ab initio: redemiſti virgā hereditatis tue.
ἧς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς, ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου.
Mōs ſion hic in q̄ habitaſti in eo: leua
Ὄρος σιὼν τοῦτο ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ, ἔπαρον τὰς
manus tuas in ſuperbias eox in finē. Quāta
χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος. Ὅσα
malignat⁹ ē inimicus in ſctō tuo: τ glīati ſūt
ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαν
qui oderūt te in medio ſolēnitatis tue. Poſuerūt ſi
το οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου. Ἔθεντο τὰ ση
gna ſua ſigna: τ nō cognoueſt: ſicut in exitu
μεῖα αὐτῶν σημεῖα, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς ἐπὶ τὴν ἔξοδον
ſup ſūmū. Quaſi in ſylua lignox ſecurib⁹ exciderūt
ὑπεράνω. Ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς
ianuas eius in idipm: in ſecuri τ aſcia de
θύρας αὐτῆς ἐπιτοαυτό, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κα
iecerūt eā. Incēderūt ī igne ſctūariū tuū
τέρραξαν αὐτήν. Ἐπεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου
in ſra: polluerūt tabnaculū nois tui. Dixer⁹
εἰς τὴν γῆν, ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τοῦ ὀνόματός σου. Εἶπον
in corde ſuo cognatiōes eox ſimul: venite
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἅμα συγγένεσθαι αὐτῶν ἐπιτοαυτό, δεῦτε
τ deſcere faciamus oēs dies feſtos dei a ſra.
καὶ καταπαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.
Signa nra nō vidim⁹ nō eſt vltra propheta: τ nos
Τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἴδομεν, οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς

Trāſla. B. Hie.

filiox tuox reliqui. Et
cogitaui vt itelligerē i
ſtud. labor eſt in oculis
meis. Donec veniam
ad ſctūariū dei: intelli
gā in nouiſſimo eorum.
Verūtn in lubrico poſuiſti eos: deieciſti eos
ad interitū. Quō vaſta
ti ſunt: ſubito
defecerūt: cōſūpti ſūt
quaſi non ſint. Quaſi
ſōniū euigilātis dñe in
ciuitate imagines eorū
ad nihilum rediges.
Quia tractū eſt cor
meū: & lūbi mei velut
gnis fumigās. Et ego
ſipiēs & neſcius: q̄ſi iu
mētū factus ſum apd te
Et erā ſp tecū: tene
bas manū dexterā mea
am. In cōſiliū tuū dedu
ces me: & poſtea in gloria ſuſcipies me. Quid
mihi ē in celo: & tecū
nolui terra: Cōſuma
ta ē caro mea & cor meum: robur cordis mei
& ps mea deus in eternū. Quia ecce qui elōgāt ſe a te pibūt: pdidiſti oēm fornicātē a te.
Mihi āt appropinqua re deo bonū eſt: poſui
in dño deo ſpem meā:
vt narrem omnes annunciationes tuas.

Erudītio aſaph. 74.

Ut quid deus repulisti in finē: furet tu⁹
ſuper oues paſcue tue? Recordare
cōgregationis tue quā
poſſediſti ab initio: redemiſti virgā heredita
tis tue mōte ſion in quo
habitaſti. Sublimitas
pedū tuorū diſſipata ē
vſq; in finē: oīa mala e
git inimicus in ſctūario. Fremuerūt hoſtes
tui in medio pacti tui:
poſuerūt ſigna ſua in
tropheum. Manifeſta
in introitu deſuper: in
ſaltu lignorum
ſecures. Et nunc ſculpturas eius pariter
bipenni & dolatoriis
deraſerunt.
Miſerunt ignem in ſanctuarium tuū: in terra
cōtamiauerūt taberna
culū nois tui. Dixerūt in
cordib⁹ ſuis: poſteri eox
ſil: īcēderūt oēs ſolēni
tates dei ī terra. Signa
noſtra non vidimus:
nō eſt vltra propheta:
& non eſt nobiſcum

Tex. heb. ps. lxxiiij. Pritiua. heb.

חַשֵּׂב יֵדַע
בּוֹא
קָדֵשׁ רִין
שׁוּת נָפַל
עָשָׂא הָיָה
שָׁמֵם סוּף
חָלַם קוּץ
בָּזָה חָרַף
כָּלָה שָׁנַן
יָדַע הָיָה
תָּמִד
יָמִין יָצַץ
נָחָה כָּבַד
לָכַח
עָלַם רָחַק
אָבַד צָמַת
זָנָה מִן
שׁוּת חָמָה
לְאַךְ
שָׂכַל
עָשַׁן
רָעָה
יָעַד קָנָה

רוּם נָשָׂא
רָעַץ אָיַב
צוּר יָעַד
שׁוּם יָדַע
בּוֹא עָלָה
פָּתַח
כָּשַׁל הָלַם
קָדַשׁ
שָׁכַן
נָעַר
נוּם
רָאָה
עָבָא

בְּנֵיךָ בָּגַדְתִּי ׃ וַאֲחַשְׁבָה לְדַעַת
זֹאת עָמָל הוּא בְּעֵינָי ׃ עַד אָבֹא
אֶל מִקְדְּשֵׁי אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם ׃
אַךְ בַּחֲלַקּוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם
לְמַשּׁאוֹת ׃ אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה כִּרְגָע
סָפוּ תַּמּוּ מִן בַּלָּהוֹת ׃ כַּחֲלוֹם
מֵרָקִיץ אֲדֹנָי בָּעִיר צַלְמָם תִּבְזֶה ׃
כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וּכְלָיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן ׃
וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי
עִמָּךְ ׃ וַאֲנִי תָּמִיד עִמָּךְ אָחַזְתָּ
בְּיַד יְמִינִי ׃ בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי וְאַחַר
כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי ׃ מִי לִי בַּשָּׁמַיִם
וְעִמְּךָ לֹא חָפַצְתִּי בָּאָרֶץ ׃ כָּלָה
שְׁאֵרִי וּלְבָבִי צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי
אֱלֹהִים לְעוֹלָם ׃ כִּי הִנֵּה רְחֵקֶיךָ
יֹאבֵדוּ הִצְמַתָּה כָּל זוֹנָה מִמֶּךָּ ׃
וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב שַׁתִּי
בַּיהוָה אֱלֹהִים מַחְסִי לְסַפֵּר כָּל
מַלְאַכוּתֶיךָ ׃ lxxiiii.
מַשְׂכִּיל לְאָסָף ׃
לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן
אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ ׃ זְכֹר
עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ
שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ
בּוֹ ׃ הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשֹּׁאוֹת
נָצַח כָּל הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ ׃
שָׁאֲגוּ צָרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ
שָׂמוּ אוֹתֹתָם אוֹתוֹת ׃ יִוָּדָע
כְּמֵבִיא לְמַעְלָה בְּסָבָךְ עֵץ
קַרְדֻּמוֹת ׃ וְעַתָּה פִּתּוּחֶיהָ יַחַד
בְּבַשִּׁיל וְכַלָּפוֹת יַהֲלֹמוּן ׃
שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ
חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שִׁמְךָ ׃ אָמְרוּ בְלִבָּם
נִינֹם יַחַד שָׂרְפוּ כָּל מוֹעֲדֵי אֵל
בַּאָרֶץ ׃ אוֹתֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ
אֵין עוֹד נָבִיא וְלֹא אִתָּנוּ

Universidad de Deusto Biblioteca

יֹדֵעַ עַד מָה׃ עַד מָתַי אֱלֹהִים
יְחָרֵף צָר יְנָאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ
לָנֶצַח׃ לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ
מִקֶּרֶב חֵיקְךָ כַּלֵּה׃ וֵאלֹהִים מַלְכִּי
מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ׃ אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְּעֻזְּךָ יָם
שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם׃
אַתָּה רִצָּצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ
מַאֲכַל לְעַם לְצִיִּים׃ אַתָּה בָקַעְתָּ
מַעְיָן וָנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת
אֵיתָן׃ לְךָ יוֹם אַף לְךָ לָיְלָה
אַתָּה הֲכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ׃ אַתָּה
הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וָחֹרֶף
אַתָּה יְצַרְתָּם׃ זְכָר זֹאת אוֹיֵב
חֵרֵף יְהוָה וְעַם נָבָל נִאֲצוּ שְׁמֶךָ׃
אַל תִּתֵּן לְחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת
עֲנִיֶּיךָ אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ הַבֵּט
לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ מַחֲשַׁכֵּי אֶרֶץ
נְאוֹת חָמָס׃ אַל יָשֹׁב דָּךְ נִכְלָם
עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ׃ קוּמָה
אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכָר חֶרְפָּתְךָ
מִנִּי נָבָל כָּל הַיּוֹם׃ אַל תִּשְׁכַּח
קוֹל צוֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ עֹלֶה
תָמִיד׃ lxxv. לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת
מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר׃ הוֹדִינוּ
לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ
סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ כִּי אֶקַּח מוֹעֵד
אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט׃ נְמֹגִים
אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תִּכַּנְתִּי
עַמּוּדֶיהָ סֶלָה׃ אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים
אַל תָּהוֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים אַל תָּרִימוּ
קָרֶן׃ אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם
תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק׃ כִּי לֹא
מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר
הָרִים׃ כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה
יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים׃ כִּי כוֹס בְּיַד

ᶜqui sciat ᶠvsq; quo. ᵇ Vsq; quo ᵏdeus ∞∞∞∞∞∞∞ ˡexprobrabit ᵐaduersarius: ⁿblasphemabit ᵒinimicus ᵖnomen tuū ᵠin finē: ʳQuare ˢcōuertis ᵗmanū tuā ᵘ& dexterā tuam: ˣad mediū ʸsinū tuū ᶻcōsumēs: ᵃDeus āt ᵇrex meus ᶜab initio: ᵈopatur ᵉsalutes ᶠin medio ᵍterre. ʰTu ⁱdissipasti ᵏin fortitudine tua ˡmare: ᵐcōtriuisti ⁿcapita ᵒdraconū ᵖin ᵠaquis. ʳTu ˢcōfregisti ᵗcapita ᵘleuiathan: ˣdedisti eum in ʳescam ᶻpopl̄o ᵃethiopū. ᵇTu ᶜdisrupisti ∞∞∞∞∞∞∞ ᵈfontē ᵉ& torrētē: ᶠtu ᵍexsiccasti ʰflumina ∞∞∞∞∞∞ ⁱfortia. ᵏTuus est ˡdies ᵐ& ⁿtua est ᵒnox: ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖtu ᵠordinasti ʳluminare ˢ& solem. ᵗTu ∞∞∞∞∞∞∞ ᵘstatuisti ˣoēs ʸterminos ᶻterre: ᵃestatē ᵇ& hyemē ᶜtu ᵈplasmasti. ᵉMemento ᶠhuius: ᵍinimicus ∞∞∞ ʰexpbrauit ⁱdn̄o: ᵏ& populus ˡinsipiēs ᵐblasphemauit ⁿnomē tuum. ᵒNe ᵖtradas ᵠbestiis ʳaīaʒ ˢeruditā ī ᵃlege tua: ᵗvite ᵘpauperū tuorū ˣne ʸobliuiscaris ᶻin ppetuū. ᵃRespice ᵇad pactū: ᶜqa ᵈreplete st̄ ᵉtenebris ᶠterre ᵍhītationes ʰinique. ⁱNe ᵏreuertatur ˡcōfractus ᵐconfusus: ⁿegenus ᵒ& paup ᵖlaudabit ᵠnomē tuum. ʳSurge ˢdeus ᵗiudica ᵘcām tuam: ˣmemēto ʸopprobrii tui ᶻab ᵃinsipiente ᵇtota ᶜdie. ᵈNe ᵉobliuiscaris ᶠvocis ᵍhostiū tuorū: ʰsonitus ⁱaduersarioꝝ tuoꝝ ᵏascēdit ˡiugiter. ᵃVictori vt ᵇnō ᶜdispdas: ᵈpsalmus ᵉasaph ᶠcanticū. 75.

Confessi sumus ʰtibi ⁱdeus ᵏconfessi sum⁹ ˡ& iuxta ᵐnomē tuū ⁿnarrabūt ᵒmirabilia tua. ᵖCū ᵠaccepo ʳtp̄s: ˢego ᵗrecta ᵘiudicabo. ˣDissoluetur ʸterra ᶻcum omnibus ᵃhabitatorib⁹ suis: ᵇego ᶜappendi ᵈcolūnas ei⁹. ᵉSp. ᶠDixi ᵍinique agentibus ʰnolite ⁱinique agere: ᵏ& impiis ˡnolite ᵐexaltare ⁿcornu. ᵒNolite ᵖextollere ᵠin excelsū ʳcornu vestrū: ˢloquētes ᵗin ceruice ᵘveteri. ˣQuia ʸneq; ᶻab oriente ᵃneq; ab occidente: ᵇneq; ᶜa solitudine ᵈmontium. ᵉSed ᶠdeus ᵍiudex ʰhunc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁱhumiliabit: ᵏ& hūc ˡexaltabit ᵐQuia ⁿcalix ᵒī māu

nō cognoscet āpli⁹. Usq; quo deus īpropabit inimicus: irō γνώσεται ἔτι. Εως πότε ὁ θεὸς ὀνειδεῖ ὁ ἐχθρός, πα ritabit aduersarius nomē tuū in finē? Ut qd auerροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος; Ινατί ἀπο tis manū tuā τ dexterā tuā de medio στρέφεις τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ sinu tuo in finē? Deus aūt rex nr̄ aū se κόλπου σου εἰς τέλος; Ο ϕ̄ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰ cula opatus ē salutē in medio tre. Tu cōfirma ὦνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Σὺ ἐκραταίω sti in ꝟtute tua mare: tu cōtriuisti σας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν, σὺ συνέτριψας capita draconū in aqua. Tu cō τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Σὺ συ fregisti caput draconis: dedisti eū es νέθλασας τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος, ἔδωκας αὐτὸν βρῶ cā ppl̄is ethiopū. Tu disrupisti fontes τ torrē μα λαοῖς τοῖς αἰθίοψι. Σὺ διέρρηξας πηγὰς καὶ χειμάρ tes: tu siccasti fluuios ethā. Tuus ē dies: τ ρους, σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς ἠθάμ. Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ tua est nox: tu fabricatus es aurorā τ solē. Tu feci σή ἐστιν ἡ νύξ, σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον. Σὺ ἐποί sti oēs termios tre: estatē τ ver tu plas ησας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ σὺ ἔπλα masti ea: memor esto huius. Inimic⁹ īpropauit do σας αὐτά, μνήσθητι ταύτης. Εχθρὸς ὠνείδισε τὸν κύ mino: τ ppl̄s insipiēs incitauit nomē tuū. Ne tra ριον, καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνε τὸ ὄνομά σου. Μὴ πα das bestijs aīaʒ cōfitētē tibi: ani ραδῶς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι, τῶν ψυ mas pauꝑum tuoꝝ ne obliuiscaris in finē. Res χῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάθη εἰς τέλος. Επί pice in testamētū tuū: qr repleti sūt q̄ obs βλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου, ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκο curati sūt tre domib⁹ iniq̄tatū. Ne auertatur hu τισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν. Μὴ ἀποστραφήτω τετα milis factus cōfusus: paup τ inops lauda πεινωμένος κατηχυμμένος, πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσου būt nomē tuū. Exurge deus iudica causā tuā: σι τὸ ὄνομά σου. Ανάστα ὁ θεὸς δίκασον τὴν δίκην σου, memor esto imꝓpioꝝ tuoꝝ: q̄ ab insipiēte tota μνήσθητι τοῦ ὀνειδισμοῦ σου, τοῦ ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν die. Ne obliuiscaris vocē seruoꝝ tuoꝝ: sup ἡμέραν. Μὴ ἐπιλάθη τῆς φωνῆς τῶν οἰκετῶν σου, ἡ ὑπε bia eoꝝ q̄ oderūt te ascēdit semp. ρηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβη διαπαντός.

In finē ne corrūpas psalmus cātici asaph. 74.

Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρης ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ ἀσάφ. οδ.

Confitebimur tibi deus: cōfitebimur tibi: Εξομολογησόμεθά σοι ὁ θεός, ἐξομολογησόμεθά σοι, τ inuocabimus nomē tuū. Narrabo om καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου. Διηγήσομαι πάν nia mirabilia tua: cū accepo tp̄s: ego iusti τα τὰ θαυμάσιά σου, ὅταν λάβω καιρόν, ἐγὼ εὐθύτη tias iudicabo. Liq̄facta ē tra τ oēs q̄ hītāt τας κρινῶ. Ετάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες in ea. Dp̄. Ego cōfirmaui colūnas e ἐν αὐτῇ. Διάψαλμα. Εγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐ ius. Dixi iniquis: nolite iniq; agere: τ τῆς. Εἶπα τοῖς παρανομοῦσι, μὴ παρανομεῖτε, καὶ delinquētib⁹ nolite exaltare cornu. Nolite extollere τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ ὑψοῦτε κέρας. Μὴ ἐπαίρετε ī altū cornu vr̄ʒ. τ nolite loqui aduersus de εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν. καὶ μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θε um iniq̄tatē. Quia neq; ab oriēte: neq; ab occidēte: οὐ ἀδικίαν. Οτι οὔτε ἐξ ἐξόδων, οὔτε ἀπὸ δυσμῶν, neq; a desertis mōtibus: qm̄ deus iudex est. Hūc οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων, ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστι. Τοῦ humiliat τ hūc exaltat: qr calix in manu τον ταπεινοῖ καὶ τοῦτον ὑψοῖ, ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ

dñi est: qvino merato vſq; ad plenū mixtus: & ppinabit ex eo: verūtn̄ feces eius epotabūt bibētes oēs impii terre. Ego āt annūciabo iſepiternū: cātabo deo iacob. Et oīa cornua impiorū confringam: exaltabuntur cornua iuſti.

Victori in carminibus p̄s aſaph cantici. 76.

Notus in iudea deus: in iſrael magnū nomē eius. Et factus ē in pace locus eius: & habitatio eius in ſion. Ibi cōfregit potētias arcuū: ſcutū & gladiū & bellū. Illumīas tu mirabiliter a mōtibus eternis: turbati ſūt oēs inſipiētes corde. Dormierūt ſōnū ſuū: & nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manib⁹ ſuis. Ab increpatiōe tua deus iacob: dormitauerūt q̄ aſcēde rūt equos. Tu terribilis es: & q̄s reſiſtet tibi? ex tūc ira tua: de celo auditū feciſti iudiciū. Terra tremuit & quieuit: cū reſurgeret in iudiciū deus: vt ſaluos faceret oēs māſuetos tre. Dñe. Cogitatio hoīs cōfitebit tibi: & reliqe cogitatiōis diē feſtū aget tibi. Vouete & reddite dño deo veſtro: oēs q̄ in circuitu eius afferēt munera. Terribili & ei qui aufert ſpūm principū: terribili apud reges tre.

Victori in finē in laudib⁹ p̄salmus aſaph: cāticū ad aſſyriū. 75.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad deum: & intēdit mihi. In die tribulatiōis mee deū exquiſiui manibus meis: nocte coram eo & nō ſum deceptus. Renuit cōſolari aīa mea: memor fui dei & delectat⁹ ſum. Exercitat⁹ ſum & defecit ſpūs meus. Anticipauerūt vigilias oculi mei. Turbat⁹ ſum & nō ſum locutus: cogitaui dies antiquos: & āños eternos in mēte habui & meditat⁹ ſum. Nocte cū corde meo exercitabar: & ſcopebat ſpūs meus. Nūqd in eternū proiiciet dñs: & nō apponet vt cōplacitio ſit adhuc? Aut in finem abſcindet misericordiam ſuam a generatione in generationem? Aut obliuiſcetur miſereri deus? aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas? Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelſi. Memor fui operum domini: quia memor ero a principio mirabilis tui. Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adinuentionibus tuis loquar. Deus in ſancto via tua: quis deus magnus ſicut deus noſter? Tu es deus qui facis mirabilia: notum fecisti in populis virtutem tuam. Redemiſti in brachio tuo populum tuum: filios iacob & ioſeph. Intellexerunt te aque deus: intellexerunt te aque & timuerunt: & abyſſi turbate ſunt. Multitudo ſonitus aquarum: vocem dederunt nubes. Etenim ſagitte tue tranſeunt: vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruſcationes tue orbi terre: commota eſt & contremuit terra. In mari via tua: & ſemite tue in aquis multis: & veſtigia tua non cognoſcentur. Deduxiſti ſicut oues populum tuum: in manu Moyſi & Aaron.

Intellectus aſaph. 77.

Attendite popule meus legem meam: inclinate aurem veſtram in verba oris mei. Aperiam in parabolis os meum: loquar propoſitiones ab initio. Quanta audiuimus & cognouimus ea: & patres noſtri narrauerunt nobis. Non ſunt occultata a filiis eorum in generatione altera: narrantes laudes domini & virtutes eius & mirabilia eius que fecit. Et ſuſcitauit teſtimonium in iacob: & legem poſuit in iſrael. Quanta mandauit patribus noſtris notificare ea filiis ſuis: vt cognoſcat generatio altera. Filii qui naſcentur & exurgent narrabunt filiis ſuis. Et ponent in deo confidentiam ſuam: & non obliuiſcentur operum dei & mandata eius exquirent. Et non erunt ſicut patres eorum generatio prauaricans & exacerbans: generatio que non direxit cor ſuum & non creditum eſt cum deo ſpiritus eius. Et fidelis non fuit cum eo generatio eius: nec creditum eſt in teſtamento eius. Et intendet ad uias eius: non intellexerunt filii hominum. Quoniam abiecit in ira a ſe omnes peccatores terre: ego ait gaudebo in eternū: cātabo deo iacob. Et oīa cornua impiorū confringam: exaltabuntur cornua iuſti.

Victori in carminibus p̄s aſaph cantici. 76.

Notus in iudea deus: in iſrael magnū nomē eius. Et factus ē in pace locus eius: & habitaculū eius in ſion. Ibi cōfregit potētias arcuū: ſcutū & gladiū & bellū. Illumīas tu mirabiliter a mōtibus eternis: turbati ſūt oēs inſipiētes corde. Dormierūt ſōnū ſuū: & nihil inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manib⁹ ſuis. Ab increpatiōe tua deus iacob: dormitauerūt q̄ aſcēde rūt equos. Tu terribilis es: & q̄s reſiſtet tibi? ex tūc ira tua: de celo auditū feciſti iudiciū. Terra tremuit & quieuit: cū reſurgeret in iudiciū deus: vt ſaluos faceret oēs māſuetos tre. Dñe. Cogitatio hoīs cōfitebit tibi: & reliqe cogitatiōis diē feſtū aget tibi. Vouete & reddite dño deo veſtro: oēs q̄ in circuitu eius afferēt munera. Terribili & ei qui aufert ſpūm principū: terribili apud reges tre.

Victori in finē pro idithū p̄salmus aſaph. 76.

Infra. 143.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad deum: & intēdit mihi. In die tribulatiōis mee deū exquiſiui manibus meis: nocte coram eo & nō ſum deceptus. Renuit cōſolari aīa mea: memor fui dei & delectat⁹ ſum. Exercitat⁹ ſum & defecit ſpūs meus. Anticipauerūt vigilias oculi mei. Turbat⁹ ſum & nō ſum locutus: cogitaui dies antiquos: & āños eternos in mēte habui & meditat⁹ ſum. Nocte cū corde meo exercitabar: & ſcopebat ſpūs meus. Nūqd in eternū proiiciet dñs: & nō apponet vt cōplacitio ſit adhuc? Aut in finem abſcindet misericordiam ſuam a generatione in generationem? Aut obliuiſcetur miſereri deus? aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas? Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelſi. Memor fui operum domini: quia memor ero a principio mirabilis tui. Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adinuentionibus tuis loquar. Deus in ſancto via tua: quis deus magnus ſicut deus noſter? Tu es deus qui facis mirabilia: notum fecisti in populis virtutem tuam. Redemiſti in brachio tuo populum tuum: filios iacob & ioſeph. Intellexerunt te aque deus: intellexerunt te aque & timuerunt: & abyſſi turbate ſunt. Multitudo ſonitus aquarum: vocem dederunt nubes. Etenim ſagitte tue tranſeunt: vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruſcationes tue orbi terre: commota eſt & contremuit terra. In mari via tua: & ſemite tue in aquis multis: & veſtigia tua non cognoſcentur. Deduxiſti ſicut oues populum tuum: in manu Moyſi & Aaron.

Intellectus aſaph. 77.

Attendite popule meus legem meam: inclinate aurem veſtram in verba oris mei. Aperiam in parabolis os meum: loquar propoſitiones ab initio. Quanta audiuimus & cognouimus ea: & patres noſtri narrauerunt nobis. Non ſunt occultata a filiis eorum in generatione altera: narrantes laudes domini & virtutes eius & mirabilia eius que fecit. Et ſuſcitauit teſtimonium in iacob: & legem poſuit in iſrael. Quanta mandauit patribus noſtris notificare ea filiis ſuis: vt cognoſcat generatio altera. Filii qui naſcentur & exurgent narrabunt filiis ſuis. Et ponent in deo confidentiam ſuam: & non obliuiſcentur operum dei & mandata eius exquirent. Et non erunt ſicut patres eorum generatio prauaricans & exacerbans: generatio que non direxit cor ſuum & non creditum eſt cum deo ſpiritus eius. Et fidelis non fuit cum eo generatio eius: nec creditum eſt in teſtamento eius. Et intendet ad uias eius: non intellexerunt filii hominum. Quoniam abiecit in ira a ſe omnes peccatores terre:

יְהוָה יַיִן חֲמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר
מִזֶּה אַךְ שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל
רִשְׁעֵי אָרֶץ זַאֲנִי אַגִּיד לְעוֹלָם
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב וְכָל קַרְנֵי
רִשְׁעִים אַגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת
lxxvi. לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת
מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר
יְהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל
וַיְהִי בְשָׁלֵם סוּכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ
בְּצִיּוֹן שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי קֶשֶׁת
מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה
נָאוֹר אַתָּה אַדִּיר מֵהַרְרֵי טָרֶף
אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוֹ שְׁנָתָם
וְלֹא מָצְאוּ כָל אַנְשֵׁי חַיִל יְדֵיהֶם
מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדַּם וְרֶכֶב
וְסוּס אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי יַעֲמֹד
לְפָנֶיךָ מֵאָז אַפֶּךָ
מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה
בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ
כָּל עַנְוֵי אָרֶץ סֶלָה כִּי חֲמַת אָדָם
תּוֹדְךָ שְׁאֵרִית חֵמֹת תַּחְגֹּר נְדָרוּ
וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבָיו
יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹרָא
יִבְצֹר רוּחַ
lxxvii. נְגִידֵי לְמַלְכֵי אָרֶץ
לְאָסָף מִזְמוֹר
קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה
קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי
בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרַשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה
וְלֹא תָפוּג מָאֲנָה הֻנָּחֵם נַפְשִׁי
אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה
וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת
עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר חִשַּׁבְתִּי
יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים
אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלַּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה
וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי
הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא יוֹסִיף לִרְצוֹת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he. Ter.heb.pſ.lxxviij. Trãſla.B.Vie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina

עוד׳ ה֭אפס ׳לעצה ׳חסדו ׳נמר ׳אמר ׳דור
לדר ׳ורו׃ ׳השׁכח ׳חנות ׳אל ׳אם ׳קמו
סלה׃ ׳כקצף ׳באף ׳רחמיו ׳ואמר ׳חלותי ׳חלל
היא ׳שׁנות ׳ימין ׳עליון׃ ׳אזכור ׳שׁנה ׳ימן
עלה ׳זכר ׳מעללי ׳יה ׳כי ׳אזכרה ׳מקדם
פלאך׃ ׳והגיתי ׳בכל ׳פעלך ׳אעלה
ובעלילותיך ׳אשׂיחה׃ ׳אלהים ׳שׁוחח
כקדשׁ ׳דרכך ׳מי ׳אל ׳גדול ׳נדל
כאלהים׃ ׳אתה ׳האל ׳עשׂה ׳פלא
הודעת ׳בעמים ׳עזך׃ ׳גאלת ׳ידע ׳עדד
בזרוע ׳עמך ׳בני ׳יעקב ׳ויוסף ׳סלה׃ ׳זרע
ראוך ׳מים ׳אלהים ׳ראוך ׳מים ׳ראה
יחילו ׳אף ׳ירגזו ׳תהמות׃ ׳זרמו ׳חול ׳רגז
מים ׳עבות ׳קול ׳נתנו ׳שׁחקים ׳עב
אף ׳חצציך ׳יתהלכו׃ ׳קול ׳רעמך ׳הלך
גלגל ׳האירו ׳ברקים ׳תבל ׳רגזה ׳אנר
ותרעשׁ ׳הארץ׃ ׳בים ׳דרכך ׳רב
ושׁבילך ׳במים ׳רבים ׳ועקבותיך ׳שׁבל ׳רבב
לא ׳נודעו׃ ׳נחית ׳כצאן ׳עמך ׳ידע ׳נחה
ביד ׳משׁה ׳ואהרן׃ lxxviii. ׳צון
משׁכיל ׳לאסף׃ ׳האזינה ׳עמי ׳שׁבל ׳אזן
תורתי ׳הטו ׳אזנכם ׳לאמרי ׳פי׃ ׳ירה ׳נטה
אפתחה ׳במשׁל ׳פי ׳אביעה ׳חידות ׳פה ׳פתח
מני ׳קדם׃ ׳אשׁר ׳שׁמענו ׳ונדעם ׳נבע ׳חוד
ואבותינו ׳ספרו ׳לנו׃ ׳לא ׳נכחד ׳ידע
מבניהם ׳לדור ׳אחרון ׳מספרים ׳ספר
תהלות ׳יהוה ׳ועזוזו ׳ונפלאותיו ׳הלל ׳עזז
אשׁר ׳עשׂה׃ ׳ויקם ׳עדות ׳ביעקב ׳פלא ׳קום
ותורה ׳שׂם ׳בישׂראל ׳אשׁר ׳צוה ׳עוד ׳שׂום
את ׳אבותינו ׳לחודיעם ׳לבניהם׃ ׳ידע
למען ׳ידעו ׳דור ׳אחרון ׳בנים ׳יולדו ׳ילד
יקומו ׳ויספרו ׳לבניהם׃ ׳וישׂימו ׳קום ׳ספר
באלהים ׳כסלם ׳ולא ׳ישׁכחו ׳שׂום ׳שׂכח
מעלליו ׳אל ׳ומצותיו ׳ינצרו׃ ׳עלל ׳נצר
ולא ׳יהיו ׳כאבותם ׳דור ׳סורר ׳נצר ׳היה
ומרה ׳דור ׳לא ׳הכין ׳לבו ׳ולא ׳סרר ׳כון

"vltra?°Ergo necõplebit vſq; ?i finē ?miam ſuam? ?cõſumabitur?verbũ ?de gñatiõe"in gñationem. ?Nũqd oblitus ē? miſereri?deus:?aut?cõplebit ?i furore?mias ſuas:?ſp.?Et dixi?ībecillitas mea? eſt: hec?cõmutatio?dextere ?excelſi.'' Recordabor "cogitationũ?dñi:?quia ?reminiſcar?antiq?°mirabilia tua. ?Et meditabor "in oi?ope tuo:? & adiuētiões tuas?loq?r. ?Deus?ī ſctõ?via tua:?qs?de?°magnus?vt deus:?°Tu es?°deus?faciēs?mirabilia: ∞∞ ''oñdens"in populis°potētia tuā.?Redemiſti ∞∞ ?i brachio?populũ tuũ: °filios?iacob"& ioſeph. ?Sp.?Vidētes te?aq?de?: ?videntes te?aque ∞∞∞ °parturierunt: ?&?cõmote ſunt?abyſſi.?Excuſſerũt?aq̃s?nubila :?vocem ''dederunt"nubes: ∞∞ °&?ſagitte tue?diſcurrebāt.?Vox°tonitrui tui ?in rota:"appuerũt ?fulgura?orbi: ?concuſſa eſt "& cõmota eſt?terra.?In mari?via tua ∞∞∞∞∞ ?& ſemite tue?in aquis °multis:?& veſtigia tua ?nõ?ſunt agnita.?Deduxiſti''quaſi gregē"populum tuũ:°in manu?moyſi?& aaron.

°Eruditio?aſaph. 78.

Vſculta°ppl'e meus ?legē meā:?ielinate °aurē vrām?ad verba?oris mei.?Apiā?in pabola ''os meũ:"loq̃r°enigmata?antiq̃. ?Que?audiumus?& cognouimus: "& pres nr̃ ?narrauerũt ?nobis.?Nõ?ſũt abſcõditа?a filiis eorũ?a gñatiõe °ſequēti:?narrantes ∞∞ ?laudes?dñi?& poteſtatē eius ?& mirabilia eius ?que?fecit.''Statuit"conteſtationem°iacob ∞∞ ?& legem?poſuit?in iſrael:?que?mandauit ∞∞∞ ?patribus noſtris?vt docerent?filios ſuos. ∞∞∞ °Vt?cognoſceret?generatio°ſubſeqns:?filii?naſcituri?ſurgēt ?& narrabũt?filiis ſuis.?Vt ponāt ?in deo''ſpem ſuā:"& nõ °obliuiſcantur ∞∞∞∞∞∞∞ ?cogitationũ?dei:?& mãdata eius?cuſtodiant. ∞ ?Et nõ"ſint?ſicut pres eorũ?generatio ?declinans °& puocās:°gñatio q̃?nõ °ꝓparauit?cor ſuũ:?& nõ

adhuc?aut in finē mias ſuā abſcidet? Cõſumauit ἔτι; ἢ εἰς τέλος ὁ ἔλεος αὐτοῦ ἀπῳκόφει; Συνετέλεσε verbũ a gñatione in gñationē? Mũquid obliuiſcet miſereri deus? Aut cõtinebit in ira ſua mias ſuas? ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Μὴ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτεῖρῆσαι ὁ θεός; Ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ; Ꝑ. Et dixi nũc cepi: Hec cõmutatio dextere excelſi: memor?fui operis dñi. Καὶ εἶπα νῦν ἠρξάμην, Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου, ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου. Quã memor?ero ab initio mirabiliũ tuor?: Ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου, ? meditabor in oībus opibus tuis. Et in adinuētiõibus tuis exercebor?: deus in ſctõ via tua. καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου. Καὶ ἐν τοῖς ἐπινοήμασί σου ἀδολεχήσω, ὁ θεός ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου. Quis de?magn°ſtē deus nr?? tu es deus q̃ facis mirabilia. Τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν; σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια. Notã feciſti in pplis ?tutē tuã redemiſti in Ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου, ἐλυτρώσω ἐν τῷ brachio tuo pplm tuũ: filios iacob ? ioſeph. βραχίονί σου τὸν λαόν σου, τοὺς υἱοὺς ἰακὼβ καὶ ἰωσήφ. Viderũt te aque deus: viderũt te aque: ? timuerũt. Εἶδόσάν σε ὕδατα ὁ θεός, εἶδόσάν σε ὕδατα, καὶ ἐφοβήθησαν. Turbati ſũt abyſſi: multitudo ſonitꝰ aquar?: θησαν. Ἐταράχθησαν ἄβυσσοι, πλῆθος ἤχους ὑδάτων, vocẽ dederũt nubes. Et enī ſagitte tue trã φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι. Καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύονται: vor tonitrui tui in rota. Illuxerũt coruſcatiões tue orbi?re: cõmota ē ? cõtremuit tra. Ἐν τῇ θαλάσσῃ αἱ ὁδοί σου καὶ αἱ τρίβοι σου ἀστραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύθη καὶ ἐτρόμησε γῆ. In mari vie tue ? ſemite tue in aquis multis: ? veſtigia tua nõ cogniſcẽtur. ἐν ὕδασι πολλοῖς, καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται. Deduxiſti ſicut oues pplm tuũ in manu moyſi Ὡδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου ἐν χειρὶ μωυσῆ ? aaron. Intellectus aſaph. 77. καὶ ἀαρών. Συνέσεως τῷ ἀσάφ. οβ'.

Ꝓ Ttēdite pplē meus legē meā: inclinate aurē Προσέχετε λαός μου τῷ νόμῳ μου, κλίνατε τὸ οὖς Matth. 13.c. vſq; in ?ba oris mei. Apiā in para ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ἀνοίξω ἐν παραbolis os meũ: loquar ppoſitiões ab initio. βολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς. Quãta audiuim? ? cognouimus ea: ? pres Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτά, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν nr?i narrauerũt nobis. Nõ ſũt occultata a filijs ἐξηγήσαντο ἡμῖν. Οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων eor? in gñatiõe altera narrãtes laudes αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν, ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις dñi ? ?tutes eius: Et mirabilia τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ, Καὶ τὰ θαυμάσια eius q̃ fecit: ? ſuſcitauit teſtimoniũ in iacob: σια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε, καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν ἰακώβ, ? legē poſuit in iſrael. Quãta mãdauit patri καὶ νόμον ἔθετο ἐν ἰσραήλ. Ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατbus nr?is vt nota faceret ea filijs ſuis. Ut τρᾶσιν ὑμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ὅπως cognoſcat gñatio altera filij qui naſcẽtur: ? exurgẽt ? ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα υἱοὶ τεχθησόμενοι, καὶ ἀναστήσονται καὶ narrabũt ea filijs ſuis. ? Ut ponāt in ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ἵνα θῶνται ἐπὶ θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ. Et mãdata eius exquirãt: ne fiãt ſicut Καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν, ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ pres eor?: gñatio ꝑua ? exaſperãs. Gñatio πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα. Γενεὰ que nõ direxit cor?: ? nõ ἥτις οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτῆς, καὶ οὐκ

est credit[g] cū deo spūs eius.. Filij ephrē in
ἐστιν ὧν μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς· Υἱοὶ ἐφραὶμ ἐν
tēdētes τ mittētes arcū: cōuersi sūt in die bel
τείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις, ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πο
li. Nō custodierūt testamētū dei τ in le
λέμου. Οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νό
ge eius noluerūt ambulare. Et obliti
μῳ αὐτοῦ οὐκ ἠβουλήθησαν πορεύεσθαι· Καὶ ἐπελάθον-
sūt bñfactoꝝ eius τ mirabiliū eius:
το τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν
Exo. 7 ostendit eis. Coram pribus eoꝝ q̄ fe
ἔδειξεν αὐτοῖς· Ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίη-
Exo. cit mirabilia: in fra egypti in cāpo taneos. Interrupit
14.d. σε θαυμάσια, ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ τάνεως· Διέρρηξε
mare: τ pduxit eos: statuit aquas q̄si
θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτούς, παρέστησεν ὕδατα ὡσεὶ
vtrem. Et eduxit eos in nube diei: τ tota
in eo. ἀσκόν· Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, καὶ ὅλην
nocte in illuminatōe ignis. Interrupit petrā i eremo:
Exo. τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός· Διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ,
17.b. τ adaquauit eos velut i abyſſo multa. Et eduxit
καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ· Καὶ ἐξήγαγεν
aquā de petra: τ eduxit tāq̄ flumina aquas.
ὕδωρ ἐκ πέτρας, καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα·
τ apposuerūt adhuc peccare ei. In trā excitaue
καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ· Παρεπίκρα-
rūt excelsū in inaquoso: τ tētauerūt deū in
νον γὰρ ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ, καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς
cordibus suis: Et peterēt escas aiabus su
καρδίαις αὐτῶν, Τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐ-
is. Et male locuti sūt de deo: τ dixerūt: Nūqd poterit
τῶν· Καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπον, Μὴ δυνήσεται
deus parare mēsā in deserto: q̄m pcussit petrā:
ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ; ἐπεὶ ἐπάταξε πέτραν,
τ fluxerūt aque: τ torrētes inundauerūt. Nūqd
καὶ ἐρρύησαν ὕδατα, καὶ χείμαρροι κατεκλύσθησαν· Μὴ
τ panē poterit dare: aut pare mēsam pplo
καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ
suo: Ideo audiuit dñs. τ distulit: τ ignis
αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο ἤκουσε κύριος καὶ ἀνεβάλετο, καὶ πῦρ
accēsus ē in iacob: τ ira ascēdit in israel. Quia nō
ἀνήφθη ἐν Ἰακώβ, καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· Οτι οὐκ
crediderūt in deo: neq; spauerūt in salutari e-
ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐ-
tus. Et mādauit nubibus desup: τ ianuas ce
τοῦ· Καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν, καὶ θύρας οὐ-
li aperuit. Et pluit illis mānā admāducādū: τ panē ce
Exo. ραγοῦ ἀνέῳξε· Καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐ-
16.d. li dedit eis. Panē angelorū māducauit hō:
Sapiē ραγοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς· Ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
16.c. cibaria misit eis in abūdātiā. Abstulit au
Joh.6 d. ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν· Ἀπῆρεν νό-
strū de celo: τ induxit in xtute sua africū.
τον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ λίβα·
Et pluit sup eos sicut puluerē carnes: Et sicut are
Mat.11. Καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας, Καὶ ὡσεὶ ἄμ-
9. nā maris volatilia pēnata. Et ceciderūt in medio
μον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά· Καὶ ἐπέπεσον ἐν μέσῳ τῆς
castroꝝ eoꝝ: circa tabnacula eoꝝ. Et māduca
παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. Καὶ ἔφα
uerūt τ saturati sūt nimis: τ desiderīū eoꝝ attu
γον καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγ
lit eis: nō sūt fraudati a desiderio suo. Adhuc
κεν αὐτοῖς, οὐκ ἐξηρέθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. Ετι
esca erat in ore ipōꝝ: τ ira dei
τῆς βρώσεως ὄυσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
ascēdit sup eos. Et occidit plurimos eo
ἀνέβη ἐπ' αὐτούς· Καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐ-
rū: τ electos israel impediuit.
τῶν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν·
In oīb[o] his peccauerūt adhuc:
Ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον ἔτι,

credidit[g] deo[k] spūs eius.
Filii[m] ephraim[n] intendē
tes & mittentes[p] arcum:
terga verterunt[q] in die
belli. Nō[u] custodierunt
pactum[x] dei: & in lege
eius noluerūt ingredi.
Et obliti sunt[c] cōmuta-
tionū eius: & mirabiliū
eius quas[q] oñdit eis.
Corā
patribus eorū fecit mi-
rabilia: in terra egypti
in regiōe taneos. Diui
sit mare & traduxit eos:
& stare fecit aqs q̄si a-
ceruū. Et duxit eos i nu
be p diem: & tota nocte in lumine ignis.
Scidit petrā in deserto:
& potū dedit q̄si de a-
byssis magnis. Et edu
xit riuos de petra: & e-
licuit quasi flumia aqs.
Et addiderunt vltra
peccare ei: vt prouoca
rent excelsum in inuio.
Et tētauerūt deū i cor
dibus suis: petētes cibū
aie sue. Et loquētes cō
tra deū dicebant: nun-
quid poterit deus pōe
re mensam in solitudie?
Ecce pcussit petrā &
fluxerunt aq & torrētes
inūdauerūt: nunquid
& panem poterit dare
aut pparare carnē po-
pulo suo? Ideo audiuit
dñs & distulit: & ignis
accensus est in iacob:
& furor ascendit in is-
rael. Quia nō credide-
runt in deo: nec habue
runt fiduciam in salutā-
ri eius. Et precepit nu-
bibus desuper: & por-
tas celi aperuit. Et pluit
super eos mānā vt co-
mederent: & triticum
celi dedit eis. Panem
fortiū comedit vir: ci-
baria misit eis in saturi
tatem. Abstulit eurum
de celo: & induxit in
fortitudine sua africum.
Et pluit super eos qua
si puluerē carnes: & q̄-
si arenam maris volati-
lia pennata. Et ceciderūt i medio castroꝝ ei:
circuitu tabernaculorū eius. Et comederunt
& saturati sunt nimis:
& desiderīū eorū attu-
lit eis. Nō fraudati sunt a
cibus eē adhuc
in ore eorū. Fu
ror ergo dei ascēdit su
per eos: & occidit pīgues
eorum & electos israel
incuruauit. In oībus
his peccauerunt vltra:

אָפַן	g	נֶאֱמָנָה h אֶת אֵל r רוּחוֹ׃ m בְּנֵי אֶפְרַיִם
רָמָה	o	n נוֹשְׁקֵי o רוֹמֵי p קָשֶׁת q הָפְכוּ בְּיוֹם קְרָב׃
בְּרִית יָרֵה	r	s לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים t וּבְתוֹרָתוֹ
בָּלַךְ שָׁכַח	b	a מֵאֲנוּ b לָלֶכֶת׃ c וַיִּשְׁכְּחוּ d עֲלִילוֹתָיו
עָלַל פָּלָא	c	וְנִפְלְאוֹתָיו e אֲשֶׁר f הֶרְאָם׃ b נֶגֶד
רָאָה	g	h אֲבוֹתָם h עָשָׂה m פֶּלֶא n בְּאֶרֶץ m מִצְרַיִם
עָבַר	p	o שְׂדֵה צֹעַן׃ q בָּקַע p יָם s וַיַּעֲבִירֵם
נָחַת	t	u וַיַּצֶּב m מַיִם כְּמוֹ נֵד׃ t וַיַּנְחֵם v בֶּעָנָן
		v יוֹמָם w וְכָל v הַלָּיְלָה c בְּאוֹר x אֵשׁ׃
בָּקַע צוּר	b	g יְבַקַּע b צֻרִים בַּמִּדְבָּר k וַיַּשְׁקְ פְּתְהֹמוֹת
דְּבֶר שָׁקָה	k	l רַבָּה׃ m וַיּוֹצֵא o נוֹזְלִים p מִסֶּלַע
רָבַב יָצָא	m	q וַיּוֹרֶד r כַּנְהָרוֹת s מָיִם׃ r וַיּוֹסִיפוּ
נָזַל יָרַד	q	t עוֹד לַחֲטֹא u לוֹ לַמְרוֹת v עֶלְיוֹן b בַּצִּיָּה׃
סָרַר מָרָה	r	w וַיְנַסּוּ x אֵל c בִּלְבָבָם y לִשְׁאַל z אֹכֶל
עָלָה נָסָה	z	a לְנַפְשָׁם׃ b וַיְדַבְּרוּ c בֵּאלֹהִים d אָמְרוּ
דִּבֶּר	d	m הֲיוּכַל e אֵל f לַעֲר�ךְ g שֻׁלְחָן b בַּמִּדְבָּר׃
יָכַל	m	n הֵן h הִכָּה i צוּר j וַיָּזוּבוּ k מַיִם l וְנְחָלִים
זוּב נָגַר	j	m יִשְׁטֹפוּ n הַגַּם o לֶחֶם p יוּכַל q תֵּת r אִם
שָׁטַף נָתַן	n	s יָכִין t שְׁאֵר u לְעַמּוֹ׃ s לָכֵן t שָׁמַע v יְהוָה
כּוּן	s	w וַיִּתְעַבָּר x וְאֵשׁ y נִשְׂקָה z בְּיַעֲקֹב
עָבַר	w	a וְגַם אַף b עָלָה c בְּיִשְׂרָאֵל׃ d כִּי e לֹא
אָמַן	e	f הֶאֱמִינוּ g בֵּאלֹהִים h וְלֹא b בָּטְחוּ
יָשַׁע	f	c בִּישׁוּעָתוֹ׃ i וַיְצַו j שְׁחָקִים k מִמָּעַל
עָלָה סָגַר	k	l וְדַלְתֵי m שָׁמַיִם n פָּתָח׃ o וַיַּמְטֵר p עֲלֵיהֶם
מָנָה	o	q מָן r לֶאֱכֹל s וּדְגַן t שָׁמַיִם u נָתַן v לָמוֹ׃
אָבַר צוּד	q	w לֶחֶם x אַבִּירִים y אָכַל z אִישׁ a צֵדָה
שָׁלַח	r	b שָׁלַח c לָהֶם d לָשְׂבָע׃ e יַסַּע f קָדִים
נָסַע קָדַם	t	g בַּשָּׁמָיִם h וַיְנַהֵג i בְּעֻזּוֹ j תֵּימָן׃ k וַיַּמְטֵר
נָהַג עָזַז	u	l עֲלֵיהֶם m כֶּעָפָר n שְׁאֵר o וְכְחוֹל p יַמִּים
תָּמַן	x	q עוֹף r כָּנָף׃ s וַיַּפֵּל t בְּקֶרֶב u מַחֲנֵהוּ
נָפַל חָנָה	y	v סָבִיב w לְמִשְׁכְּנוֹתָיו׃ x וַיֹּאכְלוּ
סָבַב שָׂבַע	z	y וַיִּשְׂבְּעוּ z מְאֹד a וְתַאֲוָתָם b יָבָא c לָהֶם׃
אָכַל שָׂבַע	a	d לֹא e זָרוּ f מִתַּאֲוָתָם g עוֹד h אָכְלָם
אָוָה בּוֹא	b	i בְּפִיהֶם׃ j וְאַף k אֱלֹהִים l עָלָה m בָּהֶם
זוּר פָּגַר	c	n וַיַּהֲרֹג o בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם p וּבַחוּרֵי q יִשְׂרָאֵל
הָרַג שָׁמַן	p	r הִכְרִיעַ׃ s בְּכָל t זֹאת u חָטְאוּ v עוֹד
בָּחַר כָּבַע	r	

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.he. Ter.heb.pſs.lxxviij. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

[a]וְלֹא [b]הֶאֱמִינוּ [c]בְּנִפְלְאוֹתָיו׃ [d]וַיִּכַל
[e]בַּהֶבֶל [f]יְמֵיהֶם [g]וּשְׁנוֹתָם [h]בַּבֶּהָלָה׃
[i]אִם [k]הָרָגָם [l]וּדְרָשׁוּהוּ [m]וְשָׁבוּ [n]וְשִׁחֲרוּ
[o]אֵל׃ [p]וַיִּזְכְּרוּ [q]כִּי [r]אֱלֹהִים [s]צוּרָם
[t]וְאֵל [u]עֶלְיוֹן [x]גּוֹאֲלָם׃ [y]וַיְפַתּוּהוּ
[z]בְּפִיהֶם [a]וּבִלְשׁוֹנָם [b]יְכַזְּבוּ [c]לוֹ׃
[d]וְלִבָּם [e]לֹא [f]נָכוֹן [g]עִמּוֹ [h]וְלֹא [i]נֶאֶמְנוּ
[k]בִּבְרִיתוֹ׃ [l]וְהוּא [m]רַחוּם [n]יְכַפֵּר [o]עָוֹן
[p]וְלֹא [q]יַשְׁחִית [r]וְהִרְבָּה [s]לְהָשִׁיב [t]אַפּוֹ
[u]וְלֹא [x]יָעִיר [y]כָּל [z]חֲמָתוֹ׃ [a]וַיִּזְכֹּר [b]כִּי
[c]בָשָׂר [d]הֵמָּה [e]רוּחַ [f]הוֹלֵךְ [g]וְלֹא [h]יָשׁוּב׃
[i]כַּמָּה [k]יַמְרוּהוּ [l]בַּמִּדְבָּר [m]יַעֲצִיבוּהוּ
[n]בִּישִׁימוֹן׃ [o]וַיָּשׁוּבוּ [p]וַיְנַסּוּ [q]אֵל
[r]וְקִדוֹשׁ [s]יִשְׂרָאֵל [t]הִתְווּ׃ [u]לֹא [x]זָכְרוּ
[y]אֶת [z]יָדוֹ [a]יוֹם [b]אֲשֶׁר [c]פָּדָם [d]מִנִּי [e]צָר׃
[f]אֲשֶׁר [g]שָׂם [h]בְּמִצְרַיִם [i]אוֹתֹתָיו
[k]וּמוֹפְתָיו [l]בִּשְׂדֵה [m]צֹעַן׃ [n]וַיַּהֲפֹךְ
[o]לְדָם [p]יְאוֹרֵיהֶם [q]וְנוֹזְלֵיהֶם [r]בַּל
[s]יִשְׁתָּיוּן׃ [t]יְשַׁלַּח [u]בָּהֶם [x]עָרוֹב
[y]וַיֹּאכְלֵם [z]וּצְפַרְדֵּעַ [a]וַתַּשְׁחִיתֵם׃
[b]וַיִּתֵּן [c]לֶחָסִיל [d]יְבוּלָם [e]וִיגִיעָם
[f]לָאַרְבֶּה׃ [g]יַהֲרֹג [h]בַּבָּרָד [i]גַּפְנָם
[k]וְשִׁקְמָתָם [l]בַּחֲנָמַל׃ [m]וַיַּסְגֵּר [n]לַבָּרָד
[o]בְּעִירָם [p]וּמִקְנֵיהֶם [q]לָרְשָׁפִים׃
[r]יְשַׁלַּח [s]בָּם [t]חֲרוֹן [u]אַפּוֹ [x]עֶבְרָה [y]וָזַעַם
[z]וְצָרָה [a]מִשְׁלַחַת [b]מַלְאֲכֵי [c]רָעִים׃
[d]יְפַלֵּס [e]נָתִיב [f]לְאַפּוֹ [g]לֹא [h]חָשַׂךְ [i]מִמָּוֶת
[k]נַפְשָׁם [l]וְחַיָּתָם [m]לַדֶּבֶר [n]הִסְגִּיר׃
[o]וַיַּךְ [p]כָּל [q]בְּכוֹר [r]בְּמִצְרָיִם [s]רֵאשִׁית
[t]אוֹנִים [u]בְּאָהֳלֵי [x]חָם׃ [y]וַיַּסַּע [z]כַּצֹּאן
[a]עַמּוֹ [b]וַיְנַהֲגֵם [c]כָּעֵדֶר [d]בַּמִּדְבָּר׃ [e]וַיִּנְחֵם
[f]לָבֶטַח [g]וְלֹא [h]פָחֲדוּ [i]וְאֶת [k]אוֹיְבֵיהֶם
[l]כִּסָּה [m]הַיָּם׃ [n]וַיְבִיאֵם [o]אֶל [p]גְּבוּל
[q]קָדְשׁוֹ [r]הַר [s]זֶה [t]קָנְתָה [u]יְמִינוֹ׃
[x]וַיְנָרֶשׁ [y]מִפְּנֵיהֶם [z]גּוֹיִם [a]וַיַּפִּילֵם
[b]בְּחֶבֶל [c]נַחֲלָה [d]וַיַּשְׁכֵּן [e]בְּאָהֳלֵיהֶם

[a]& nō [b]crediderūt [c]mirabilibus suis. [d]Et consumpsit [e]in vanitate [f]dies eorū: [g]& annos eorū [h]velociter. [i]Si [k]occidebat eos tūc [l]requirebāt eū: [m]& conuertebātur [n]& diluculo cōsurgebāt ad deū. [o]Et recordabātur [q]quia [r]deus [s]fortitudo eorū: [t]& deus [u]excelsus [x]redēptor eorū est. [y]Et lactauerūt eū [z]in ore suo: [a]& līgua sua [b]mēti ti sunt [c]ei. [d]Cor aūt eorū [e]nō erat [f]firmū, [g]cum eo: [h]nec [i]pmāserūt [k]in pacto eius. [l]Ipse vero [m]miserebor [n]ppciabitur [o]iniquitati [p]& nō [q]dispdet: [r]multūq; [s]auertit [t]irā suā [u]& nō [x]suscitabit [y]totū [z]furorē suū. [a]Sed recordatus est [b]quia [c]caro [d]cēnt: [e]spūs [f]vadens [g]& non [h]reuertens. [i]Quotiēs [k]puocauerūt eū [l]in deserto: [m]afflixerūt eū [n]i solitudie. [o]Et cōuersi sunt [p]& tētauerūt [q]deū: [r]& sctm [s]isrl [t]cōcitauerūt. [u]Nō [x]sunt recordati [y]manus ei: [z]die [a]q [b]redemit eos [c]a [d]tribulāte. [e]Qui [f]fecit [g]in egypto [h]signa sua: [i]& ostenta sua [l]i regione [m]taneos. Qui [n]conuertit [o]i sāguinē [p]fluuios eorū: [q]& riuos eorū vt nō [r]biberēt. Qui [s]imisit [t]eis oē [u]genus muscarū [x]vt cōmederent eos: [y]& ranas [z]vt dispderēt eos. Qui [a]dedit [b]brucho [c]germen eorū: [d]& laborē eor [e]locuste. Qui [f]occidit [g]in grādine vineas eorū: [h]& sycomoros eor [i]i frigor. Qui [k]tradidit [l]grandini [m]pascua eorū: [n]& iumēta eorū [o]volucribus. Qui [p]misit [q]in eos [r]irā [s]furoris sui: [t]idignatiōnē [u]& commīnatiōnē [x]& angustiā: [y]imissionē [z]āgelor [a]malor. [b]Muniuit [c]semitam [d]furori suo: [e]nō [f]pepcit [g]a morte [h]aīe eor: [i]& aīmātia eorū [k]pesti [l]tradidit. [m]Et pcussit [n]oē [o]primogenitū [p]in egypto: [q]principiū [r]ptus [s]in tabernaculis [t]chā. [u]Et tulit [x]velut oues [y]pplm suū: [z]& miauit eos [a]sicut gregē [b]i deserto. [c]Et eduxit eos [d]cū fiducia [e]& absq; [f]timore: [g]inimicos eor [h]operuit [i]mare. [k]Et eduxit eos [l]ad [m]terminū [n]sctificatiōnis suū: [o]mōtē [p]hūc quē [q]possidet [r]dextera eius. [s]Et eiecit [t]a facie eor [u]gentes: [x]& possidere eos fecit [y]in

τ nō crediderūt in mirabilibus eius. Et defecerūt καὶ οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ. Καὶ ἐξέλιπον in vanitate dies eor: τ ānī eor cū festīa ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουtiōe. Cū occideret eos: tūc q̄rebāt eū: τ δῆς. Ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτούς, τότε ἐξεζήτουν αὐτόν, καὶ reuertebātur τ diluculo veniebāt ad deū. Et rememorati sūt: q; ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἐμνήσθησαν, ὅτι deus adiutor eor est: τ deus excelsus redēptor eor ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν est. Et dilexerūt eū in ore suo: τ lin ἐστι. Καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσgua sua mēntiti sūt ei. Cor aūt eor nō σι αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ rectū cū eo: nec fideles habiti sūt in testamēto eius. εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ. Ipe aūt est misericors τ ppitius fiet pctis eo Αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων καὶ ἱλάσεται τὰς ἁμαρτίας αὐrū: τ nō dispdet. Et abūdabit vt auerteret irā τῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ. Καὶ πλήσει τὸ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν suā: τ nō accēdet oēs irā suā. Et recor αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐμνήdat ē q; caro sūt: sps vadēs τ nō rediēs. σθη ὅτι σάρξ εἰσι, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον. Quotiēs exacerbauerūt eū in deserto: i irā pcitauerūt Ποσάκις παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, παρώργισαν eū in ira iaquosa. Et cōuersi sūt τ tētauerūt deū: αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ. Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεόν, τ sctm isrl exacerbauerūt. Et nō recordati sūt τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ παρώξυναν. Καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς manus eius: die qua redemit eos de manu tribulā χειρὸς αὐτοῦ, ἡμέρας ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλίβοντος. Sicut posuit in egypto signa sua: τ ꝓdigia tos. Ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα sua in cāpo taneos. Et cōuertit in sāguinē flu αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως. Καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς πο mina eor: τ hymbres eor ne biberēt. Exo.7. d. Infra. 104. ταμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ὄμβρήματα αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσιν. Misit in eos cynomyaz: τ comedit eos: Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτούς, τ ranā τ dispdidit eos. Et dedit erugini καὶ βάτραχον καὶ διέφθειρεν αὐτούς. Καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ fructus eor: τ labores eor locuste. Θεσι τοὺς καρποὺς αὐτῶν, καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι. Ἀπώdit in grādine vineas eor: τ moros λεσεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν, καὶ τὰς συκαμίνους eor in pruina. Et tradidit grādini iumēta eo αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ. Καὶ παρέδωκεν εἰς χάλαζαν τὰ κτήνη αὐrū: τ possessionē eor igni. Misit in eos i τῶν, καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τῷ πυρί. Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀρrā idignatiōis sue: idignatiōnē τ irā τ tribulatiōes: imissionē p an γὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλῖψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέgelos malos. Uiā fecit semite ire sue: τ nō pep λων πονηρῶν. Ὡδοποίησε τρίβον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐφείσα cit a morte aīarū eor. Et iumēta eor i mor τοῦ ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θά te cōclusit. Et pcussit oē primogenitū in tra egy νατον συνέκλεισε. Καὶ ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύ Exo. 12. d. Infra. 134. τ 135. pti primitias oīs laboris eor in tabnaculis chā. πτου ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χαμ. Et abstulit sīc oues pplm suū: τ pduxit eos tanq̄ Καὶ ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ gregē in deserto. Et eduxit eos in spe: τ nō ti πρόβατον ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἐφο muerūt: τ inimicos eor operuit mare. Et indu βήθησαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψε θάλασσα. Καὶ εἰσήγα Exo. 14. d. xit eos in mōtē sctificatōis sue: mōtē hūc quē acquisiuit der γεν αὐτοὺς εἰς ὄρος ἁγιασματος αὐτοῦ, ὄρος τοῦτο ἐκτήσατο ἡ δε tera ei. Et eiecit a facie eor gētes: τ sorte ξιὰ αὐτοῦ. Καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη, καὶ ἐκλήρο diuisit eis in funiculo distributiōis: τ hītare fecit in δότησεν αὐτοῖς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ταῖς

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſ. Gre. lxx. cū interp. latina.

tabernaculis eoꝝ tribus iſrael. Et tētauerūt σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπειράσαν τ eracerbauerūt deū excelſū: τ teſtimonia ex καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐ ius nō cuſtodieſt. Et auerteſt ſe τ nō ſuaueſt pactū: quēadmodū τοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο. Καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἐθέτησαν, καθὼς τ pfes eoꝝ cōuerſi ſunt in arcū prauū. Et καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλόν. Καὶ in ira cōcitauerūt eū in collibus ſuis: τ in ſculptilī παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς γλυ bus ſuis ad emulatiōnē puocaueſt eū. Audiuit deus τ ſpre ptōr αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὑπε uit: τ ad nihilū redegit valde iſrael. Et repulit ρεῖδε, καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀπώσατο tabnaculū ſilo: tabnaculū qđ hitauit in hoibus. τὴν σκηνὴν σιλώμ, σκήνωμα ὃ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. Et tradidit in captiuitatē ☧tutē eoꝝ: τ Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, καὶ τὴν pulchritudinē eoꝝ: in manus inimicoꝝ. Et cōcluſit in καλλονὴν αὐτῶν, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν. Καὶ συνέκλεισεν ἐν gladio pplm ſuū: τ hereditatē ſuā ſpre ῥομφαίᾳ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπε uit. Iuuenes eoꝝ comedit ignis: τ virgi ρεῖδε. Τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦρ, καὶ αἱ παρθέ nes eoꝝ nō ſūt lamētate. Sacerdotes eoꝝ in gladio ceci νοι αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπε deſt: τ uidue eoꝝ nō plorabūtur. Et excitat ē tāq̄ dor σον, καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐκ ἀνωδύσονται. Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὕπ mies dñs: tāq̄ potēs τ crapulatus a vino. Et νων κύριος, ὡς δυνατὸς καὶ κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου. Καὶ percuſſit inimicos ſuos in poſteriora: oppbriū ſēpi ἔπαταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὀνειδισμὸν αἰωνι ternū dedit illis. Et repulit tabnaculū ioſeph: τ ον ἐδωκεν αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα Ἰωσήφ, καὶ 1.Re. tribū ephraim nō elegit. Et elegit tri τὴν φυλὴν ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο. Καὶ ἐξελέξατο τὴν φυ bū iuda: mōtē ſion quē dilexit. Et edificauit Exo.7.d. Infra.104. λὴν Ἰούδα, τὸ ὄρος τὸ σιὼν ὃ ἠγάπησε. Καὶ ᾠκοδόμησεν ſicut vnicornis ſāctificiū ſuū in tra: fundauit ὡς μονοκέρωτος τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἐθεμελίωσεν eā in ſeculū. Et elegit dauid ſeruū ſuū: αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, 1.Re. τ ſuſtulit eū de gregibus ouiū. De 16.c. καὶ ἀπέλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. Ἐξόπι poſt fetātes accepit eū: paſcere iacob σθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν, ποιμαίνειν Ἰακὼβ τὸν ſeruū ſuū: τ iſrael hereditatē ſuā: Et pa δοῦλον αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐποί uit eos in inocētia cordis ſui. τ in μανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς intellectibus manuū ſuaꝝ deduxit eos. συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

Pſalmus aſaph: 78.
Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ, οη.

OEus venerūt gētes in hereditatē tuā: pol θεὸς ἦλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμία luerūt tēplū ſctū ſuū. Poſuerūt hieruſalē velut pomo ναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Ἐθεντο Ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωρο rū cuſtodiā: poſuerūt mortiticinia ſeruoꝝ tuoꝝ eſcas φυλάκιον, ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα volatilibus celi. Carnes ſctoꝝ tuoꝝ be τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. Τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θη ſtijs tre. Effuderūt ſāguinē ipoꝝ tāq̄ aquā i circuitu hieru ρίοις τῆς γῆς. Ἐξέχεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡσεὶ ὕδωρ, κύκλῳ Ἱερου 1.Ma. ſalē: τ nō erat q̄ ſepeliret. Facti ſum⁹ opp.briū vicinis 7.c. σαλὴμ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων. Ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν nr̄is: ſubſānatio τ illuſio ijs q̄ i circuitu nr̄o. Vſq̄ ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. Ἕως πό quo dñe traſceris in finē: accēdetur velut ignis zelus tu⁹: τέως ὀργισθήσῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου; Effunde ira tuā in gētes q̄ nō nouerūt te: τ in Hiere. ἔκχεον τὴν ὀργήν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε, καὶ ἐπὶ 10.d.

Trāſla. B. Hie.

fūiculo c hereditatē: b & col locauit c in tabernaculis eo rū tribus g iſrael. b Et tenta uerūt f & puocauerūt h deū m excelſum: n & teſtimonia eius o nō p cuſtodierūt. q Auerſi ſunt r & p̄uaricati ſūt s vt patres eoꝝ: r incuruati ſunt u q̄ſi arcus x inutilis. r Et puocauerūt eū in excelſis ſuis: a & in ſculptilibus ſuis b ad emulādū cōcitauerūt eū. c Audiuit d deus e & diſtu lit: f & piecit g vehemēter h iſrl. i Et reliquit h taberna culū ſilo: m tētoriū quod n collocauit o inter homīes. p Tradidit q in captiuitatē r virtutē ſuā: s & decorē ſu um x in manu u hoſtis. x Et cōcluſit y in gladio z populū ſuū: a & hereditatē ſuā b diſtulit. c Iuuenes ei⁹ d deuo rauit e ignis: f & virgīes eius g nemo h luxit. i Sacerdotes eius k gladio l ceciderūt: m & vidue eius n nō o ſunt flete. p Euigilauit q q̄ſi dormiens r dñs: s q̄ſi fortis t poſt cra pulā u vini. x Et pcuſſit y hoſtes ſuos z retrorſū: a oppro briū b ſēpit ternū c dedit d eis. e Et piecit f tabernaculum g ioſeph: h & tribū i ephraim k nō l elegit. m Sed elegit n tri bū o iuda: r mōtē p ſion q quē u dilexit. s Et edificauit t i ſi militudīe u monocerotis a ſā ctuariū ſuū: b q̄ſi terrā c fun dauit illud d in ſeculū. e Et e legit f d̄d g ſeruū ſuū: h & tu lit eū i de gregibus k ouiū. l Sequētē m fetas n adduxit eū: o vt paſceret p in iacob q pplm eius r & in iſrl s here ditatē ſuā. Quī t pauit eos u i ſimplicitate x cordis ſui: y & in prudētia z manuū ſua rū a dux eorū fuit.

a Cantícum b aſaph. 79.

OEus d venerūt e gētes f in hereditatem tuā: g polluerunt h templū i ſanctum tuum: k poſuerunt l hieruſalē m in aceruos lapidum. n Dederunt ooooooo p cadauera q ſeruorū tuorū r eſcā s auibus t celi: ooooooo u carnes x ſanctorū tuorum y beſtiis z terre. a Effuderunt b ſanguinē eorū c q̄ſi aquā d in circuitu e hieruſalem: f & nō erat g q̄ ſepeliret. h Facti ſumus i opprobriū k vícinis nr̄is: l ſubſānatio m & deriſio n his quī in circuitu nr̄o ſunt. o Vſq̄ quo p dñe q i raſceris r i finē: s ardebit t q̄ſi ignis u zelus tuus. x Effū de y furorem tuum z ſuper a gentes b que c non d cogno uerunt te: e & ſuper ooooooo

Tex. heb. p̄s. lxxix. Trāſlua. he.

נְסַה נָסָה
עֵדָה עֵדֶת אֱלֹהִים עֶלְיוֹן וְעֵדֹתָיו לֹא שָׁמָרוּ׃
נָסַג בָּגַד וַיָּסֹגּוּ וַיִּבְגְּדוּ כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ
חֶבֶר רָמָה תִּכְשַׁת רְמִיָּה׃ וַיְכַעֲסוּהוּ בָּמוֹתָם
כָּעַס גָּבָה וּבִפְסִילֵיהֶם יַקְנִיאֻהוּ׃ שָׁמַע
פָּסַל מָגֵן אֱלֹהִים וַיִּתְעַבָּר וַיִּמְאַס מְאֹד
עָבַר מָאַס בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלֹ אֹהֶל
נָטַשׁ שָׁכַן שְׁכַן בָּאָדָם׃ וַיִּתֵּן לַשִּׁבְיָ עֻזּוֹ
שְׁיָרָה נָתַן תִּפְאַרְתּוֹ בְּיַד צָר׃ וַיִּסָּגֵר לַחֶרֶב
פָּאַר צוּר עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר׃ בַּחוּרָיו
סָגַר עָבַר אֵשׁ אָכְלָה וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוֹלָלוּ׃
בָּחַר בָּתַל כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו
בָּכָה קוּן לֹא תִבְכֶּינָה׃ וַיִּקַץ כִּישֵׁן אֲדֹנָי
נֶבֶר בָּגַן כְּגִבּוֹר מְתָרוֹנֵן מִיָּיִן׃ וַיַּךְ צָרָיו
נָבַח צוּר אָחוֹר הִדַּפְתָּ עוֹלָם נֶצַח לָמוֹ׃ וַיִּמְאַס
אָחַר עָלַם בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא
מָאַס בָּחַר׃ וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת
הָרַר הָנָה הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב׃ וַיִּבֶן כְּמוֹ
רוּם מָרַשׁ רָמִים מִקְדָּשׁוֹ כְּאָרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם׃
לָבַח לָקַח וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ
כָּלָא מִכְלְאוֹת צֹאן׃ מֵאַחַר עָלוֹת
עָלָה בוֹא הֱבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ
רָעָה רָעָה וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ׃ וַיִּרְעֵם כְּתֹם
תָּמַם בִּין לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יְנַחֵם׃
נָחָה
זָמַר
בּוֹא
הַכָּל שׁוּם

lxxix.

מִזְמוֹר לְאָסָף׃

אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ
טָמְאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת
יְרוּשָׁלַם לְעִיִּים׃ נָתְנוּ אֶת
נְבֵלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ׃ שָׁפְכוּ
דָּם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלִַם
וְאֵין קוֹבֵר׃ הָיִינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ
לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃ עַד מָה
יְהוָה תֶּאָנַף נֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ
אֵשׁ קִנְאָתֶךָ׃ שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.he.Tex.heb. ps.lxxx. Trāsla.B.Hiero. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ׃ מָלַךְ
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ
הֵשַׁמּוּ׃ אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנֹת שָׁמַם זָכַר
רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ קָדַם עָוָה
כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי דָּלַל
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ כָּבַד
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן נָצַל
שְׁמֶךָ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אָמַר
אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ יָדַע
נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃ תָּבֹא שָׁפַךְ בּוֹא
לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ אָסַר גָּדַל
הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ זָרַע יָתַר
שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר מוּת שׁוּב
חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר רָעָה יָדָה
יָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ׃ עָלַם סָפַר

lxxx.

לַמְנַצֵּחַ אֶל שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף הָלַל
מִזְמוֹר׃ רֹעֶה יִשְׂרָאֵל נָצַח עָוַד
הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב זָמַר
הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה׃ לִפְנֵי אֶפְרַיִם אֹזֶן
וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ כְּרֵב יָפַע
וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָנוּ׃ אֱלֹהִים פָּנָה גָּבַר
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ יָלַךְ יָשַׁע
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד מָתַי שׁוּב אוֹר
עָשַׁנְתָּ בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ׃ הֶאֱכַלְתָּם יָשַׁע
לֶחֶם דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת פָּלַל אָכַל
שָׁלִישׁ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ שָׁקָה
וְאֹיְבֵינוּ יִלְעַגּוּ לָמוֹ׃ אֱלֹהִים צְבָאוֹת שָׁלֹשׁ שׁוּם
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ גֶּפֶן דּוּן לָעַג
מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם נָסַע גָּרַשׁ
וַתִּטָּעֶהָ׃ פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֵשׁ נָטַע פָּנָה
שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ׃ כָּסּוּ הָרִים פָּנָה שָׁרַשׁ
צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי אֵל׃ תְּשַׁלַּח מָלֵא כָּסָה
קְצִירָהּ עַד יָם וְאֶל נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃ צָלַל שָׁלַח
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְּדֵרֶיהָ וְאַרוּהָ קָצַר יָנַק
כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ יְכַרְסְמֶנָּה יָ אָרָה
כָּרְסַם

regna que nomen tuū non inuocauerūt. Quia come
Quia comederunt iacob: & decorem eius
desolauerūt. Ne recor
deris iniquitatū nr̄arū
veterum: cito occupēt
nos misericordie tue
quia attenuati sum⁹ ni
mis. Auxiliare nobis d̄
us salutis nostre ppter
gloriam nominis tui:
& libera nos & ppitia
re pctis nr̄is propter
nomē tuū. Quare di
cunt gentes vbi est
deus eoꝝ: nota fiat in
gētibus añ oculos nr̄os
vltio sanguinis seruoꝝ
tuorū q effusus est. In
grediatur corā te gemi
tus victorū: ī magnitu
dine brachii tui relinq̄
filios interitus. Et red
de vicinis nr̄is septuplū
ī sinu eorū: op pbriū
suū qd exprobrauerūt
tibi dn̄e. Nos eī popu
lus tuus & grex pascue
tue: cōfitebimur tibi ī
sempitnū: in gn̄atione
& gn̄atiōe narrabimus
laudes tuas. Victori
pro liliis testimonii: a
saph canticum. 80.
Pastor israel
ausculta: qui ducis
quasi gregē ioseph: q
sedes sup cherubim oñ
dere. Ante ephraim
& beniamin & manasse
suscita fortitudinē tuā:
& veni vt saluos facias
nos. Deus
conuerte nos: & oñde
faciē tuā & salui erim⁹.
Dn̄e deus exercituū vs
q̄quo
fumabis ad orationem
populi tui? Cibasti nos
pane flebili: & potasti
nos in lachrymis
tripl̄r. Posuisti nos ī cō
tētionē vicinis nostris:
& inimici nr̄i subsanna
uerūt nos. Deus exerci
tuū cōuerte nos: & oñ
de faciē tuam & salui e
rimus. Vineam de egy
pto tulisti: eiecisti gen
tes & plātasti eā. Prepa
sti añ faciē ei⁹: & stabili
sti radices eius: & reple
uit terrā. Opti sūt mō
tes vmbra ei⁹: & rami il
li⁹ cedri d̄i. Expādit co
mas suas vsq̄ ad mare:
& vsq̄ ad flumīa ger
mīa sua. Quare dissipa
sti maceriā eius: & vide
miāt eā oēs qui trāseūt
per viā. Vastauit eam

regna: q̄ nomē tuū nō inuocauerūt. Quia come
βασιλείας, ἃι τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο. Οτι κατέ Esaie. d.64.
derūt iacob: τ locū ei⁹ desolauerūt. Ne meminer
φαγον τὸν ἰακώβ, καὶ τὸν τόπον αὐτ̄ ἠρήμωσαν. Μὴ μνησθῆς
nr̄aꝝ iniq̄tatū antiquaꝝ. Cito anticipēt nos
ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
mie tue dn̄e: Qm̄ paupes facti sum⁹ nimis. Ad
οἱ οἰκτιρμοί σου κύριε, Οτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα. Βοή
iuua nos deus salutaris nr̄: pp gl̄iā nois
θησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός
tui dn̄e libera nos. Et ppicius esto pctis nr̄is
σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν
propter nomē tuū. Ne qn̄ dicāt gētes: vbi
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. Μή ποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ
est deus eoꝝ: τ innotescat in natiōibus corā
ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν
oculis nr̄is vltio sāguinis seruoꝝ
ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων
tuoꝝ q̄ effusus ē. Introeat in cōspectu tuo gemitus
σου τοῦ ἐκκεχυμένου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς
cōpeditoꝝ. Scdm̄ magnitudinē bra
τῶν πεπεδημένων. Κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίο
chij tui: posside filios mortificatoꝝ. Red
νός σου, περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Από
de vicinis nr̄is septuplū in sinu eoꝝ:
δος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
im pperiū ip̄oꝝ qd̄ exprobrauer̄t tibi dn̄e. Nos āt pp̄ls tuus
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισάν σε κε. Ημεῖς δὲ λαός σου
τ oues pascue tue: Cōfitebimur tibi deus in
καὶ πρόβατα νομῆς σου, Ανθομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τὸν
seculū: ī gn̄atiōe τ gn̄ationē annūtiabimus laudē tuā.
αἰῶνα, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.
In finē pro ijs qui cōmutabūtur testi
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρ
moniū asaph psalmus. 79.
τύριον τῷ ἀσὰφ ψαλμός. οθ'.
Qui regis israel intēde: q̄ deducis velut ouē
Ὁ ποιμαίνων τὸν ἰσραὴλ πρόσχες, ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβα
ioseph. Qui sedes sup cherubim manifestare:
τον τὸν ἰωσήφ. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι, ἐ
corā ephraiz τ beniamin τ manasse. Excita po
ναντίον ἐφραὶμ καὶ βενιαμὶν καὶ μανασσῆ. Εξέγειρον τὴν δυ
tētiā tuā τ veni: vt saluos facias nos. Deus cōuerte
νασείαν σου καὶ ἐλθέ, εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. Ὁ θεὸς ἐπίστρεψον ἡ
nos: τ ostēde faciē tuā: τ salui erimus. Dn̄e
μᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα. Κύριε
deus v̄tutū vsq̄quo irasceris sup orōnē
ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἕως πότε ὀργίζη ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν
seruoꝝ tuoꝝ? Cibabis nos pane lachrymaꝝ: τ potū dabis nob
δούλων σου; Ὑωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς
in lachrymis in mēsura. Posuisti nos in cōtradictionē vici
ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ. Εθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτο
nis nr̄is: τ inimici nr̄i subsānauerūt nos. Dn̄e deus
σιν ἡμῶν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς. Κύριε ὁ θ̄ς τῶν
v̄tutū cōuerte nos: τ ostēde faciē tuā:
δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου,
τ salui erimus. Vineā de egypto trāstulisti: eiecisti
καὶ σωθησόμεθα. Αμπελον ἐξ αἰγύπτου μετῆρας, ἐξέβαλες
gētes τ plātasti eā. Dux itineris fuisti ī cōspectu e
ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν. Ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐ
ius: τ plātasti radices eius: τ impleuit
τῆς, καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήρωσε τὴν
terrā. Opuit mōtes vmbra eius: τ arbusta eius
γῆν. Εκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς
cedros dei. Extēdit palmites suos vsq̄ ad ma
τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ. Εξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θα
re: τ vsq̄ ad flumina propagines eius.
λάσσης, καὶ ἕως ποταμῶν τὰς παραφυάδας αὐτῆς.
Ut q̄d destruxisti maceriā eius: τ vindemiāt e
Ινατί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς, καὶ τρυγῶσιν αὐ
am oēs qui pretergrediūtur viā?
τὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina.

Esaie. d. 64.

Exterminauit eā aper de ſylua: ⁊ ſingularis ferus depa
Ελυμήνατο αὐτὴν ὗς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονὶς ἄγριος κατενε=
ſtus eſt eā. Deus virtutū cōuertere iā: ⁊
μήσατο αὐτήν. Ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεφον δή, καὶ
reſpice de celo ⁊ vide. Et viſita vi=
ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε. Καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπε
neā iſtā: ⁊ pfice ꝯ eā: q̄ plātauit dextera
λον ταύτην, καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά
tua. Et ſup filiū hois: quē cōfirmaſti tibi. In=
σου. Καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ. Ἐμ
cēſa igni ⁊ ſuffoſſa: ab increpatiōe
πεπυρισμένη πυρὶ καὶ ἀνεσκαμμένη, ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ
vultus tui peribūt. Fiat manus tua ſup virū
προσώπου σου ἀπολοῦνται. Γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπ' ἄνδρα
dextere tue: ⁊ ſup filiū hois: quē cōfirmaſti ti=
δεξιᾶς σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυ
bi. Et nō diſcedim⁹ a te: viuificabis nos: ⁊
τῷ. Καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ
nomē tuū inuocabimus. Dñe deus virtutū cō
ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπί=
uerte nos: ⁊ oſtēde faciē tuā: ⁊ ſal
στρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σω=
ui erimus.
θησόμεθα.

In finē pro torcularibus pſalmus aſaph. 80.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. π'.

Exultate deo adiutori nſo: iubilate
Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν, ἀλαλάξατε τῷ
deo iacob. Sumite pſalmū ⁊ date tympanū: pſal=
θεῷ Ἰακώβ. Λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον, ψαλ
teriū iocūdū cū cithara. Buccinate in neomenia
τήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ
tuba: in inſigni die ſolēnitatis vre. Quia p̄ceptū
σάλπιγγι, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. Ὅτι πρόσταγμα
in iſrael eſt: ⁊ iudiciū deo iacob. Teſtimoniū in
τῷ Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ κρῖμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. Μαρτύριον ἐν
ioſeph poſuit illud: cū exiret ipe de tra egypti.
τῷ Ἰωσὴφ ἔθετο αὐτόν, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
Ling uā q̄ nō nouerat audiuit: diuertit ab onerib⁹
Γλῶσσαν ἣν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν, ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν
dorſū eius. Manus eius in cophino ſeruierūt: in
νῶτον αὐτοῦ. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδουλεύσαν, ἐν
tribulatiōe inuocaſti me ⁊ liberaui te. Exaudiui te
θλίψει ἐπεκαλέσω με καὶ ἐρρυσάμην σε. Ἐπήκουσά σου
in abſcōdito tēpeſtatis. Dp̄. Probaui te apō
ἐν ἀποκρύφῳ καταιγίδος. Διάψαλμα. Ἐδοκίμασά σε ἐπὶ
aquā p̄radictiōis. Audi pp̄ls me⁹ ⁊ cōteſtor
ὕδατος ἀντιλογίας. Ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτύρομαί
te. Iſrael ſi audieris me: nō erit in te deus re
σοι. Ἰσραὴλ ἐὰν ἀκούσῃς μου, οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφα=
cēs: neq; adorabis deū alienū. Ego eīm ſū do=
τος, οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ. Ἐγὼ γάρ εἰμι κύ=
minus deus tu⁹: q̄ eduxi te de tra egypti. Dila
ριος ὁ θεός σου, ὁ ἀναγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Πλάτυ=
ta os tuū ⁊ implebo illud. Et nō audiuit pp̄ls
νον τὸ στόμα σου καὶ πλήρωσω αὐτό. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός
meus vocē meā: ⁊ iſrael nō intēdit mihi. Et dimi
μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέσχε μοι. Καὶ ἐξαπέ
ſi eos ſm ſtudia cordis eor:
στειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
ibunt in adinuētiōibus ſuis. Si pp̄ls me⁹
πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Εἰ ὁ λαός μου
audiſſet me: iſrael i viis meis ſi ambulaſſet: p̄o nihilo
ἤκουσέ μου, Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδὲ
forſitā inimicos eor humiliaſſē. Et ſup tribu=
νὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα. Καὶ ἐπὶ τοὺς θλί=
lātes eos miſiſſē manū meā. Inimi=
βοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου. Οἱ ἐχ
ci dñi mētiti ſūt ei: ⁊ erit tp̄s eor
θροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν
in ſeculū. Et cibauit eos
εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Deū. 41.

Ero. 20.

Trāſla. B. Die.

[a]aper [b]de ſylua: [c]& oēs be
ſtie [a]agri [b]depaſte ſūt eā. [c]Deus [d]exercituū [e]reuer
tere [f]obſecro: [g]reſpice ꝯ [h]de celo [i]& vide [k]& viſita
[l]vineam [m]hanc. ꝯꝯꝯꝯꝯ [n]Et radicē [o]quā [p]plātauit
[q]dextera tua: [r]& ſup [s]filiū quē [t]confirmaſti [u]ti=
bi. [x]Succenſa [r]igni & ꝯꝯꝯ [s]diruta: [a]ab increpatiōe
[b]faciei tue [c]pereant. ꝯꝯꝯ [d]Fiat [e]manus tua [f]ſup [g]vi
rū [h]dextere tue: & [i]ſup [k]fi
liū [l]hois quē [m]cōfirma=
ſti [n]tibi. [o]Et non [p]recede=
mus [q]a te: [r]viuificabis
nos [s]& in noīe tuo [t]voca
bimus. [u]Dñe [e]deus [f]exer
cituū [t]cōuerte nos: [a]& o=
ſtende [b]faciem tuam [c]&
ſaluī erimus.

[a]Victori [b]pro [c]torculari=
bus: [d]aſaph. 81.

Lætate [f]deū [g]fortitu
dinē nr̄am: [h]iubilate
[i]deo [k]iacob. [l]Aſſumite
[m]carmen [n]& date [o]tympa
nū: [p]citharā [q]decorā [r]cū
[s]pſalterio. [t]Clangite ꝯꝯ
[u]in neomenia [x]buccina:
[y]in medio mēſe [z]dieī [a]ſolē=
nitatis vre. [b]Quia [c]legiti
mū [d]iſrael [e]eſt: & [f]iudiciū
[g]deo [h]iacob. [i]Teſtimoni=
um [k]in ioſeph ꝯꝯꝯꝯꝯ
[l]poſuit eū [m]cū egredere=
tur [n]de [o]terra [p]egypti: ꝯ
[q]labiū quod [r]neſciebam
[s]audiui. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]Amouī [x]ab onere [y]hue=
rum eius: [z]manus eius
[a]a cophino [b]receſſerunt.
[c]In tribulatione [d]inuoca
ſti [e]& eruī te: [f]exaudiui te
[g]in abſcōdito [h]tonitrui:
[i]pbaui te [k]ſup [l]aquā [m]cō=
tradictiōis. [n]Sp. [o] Audi
[p]populeus [q]& con=
teſtor [r]te [s]iſrael [t]ſi ꝯꝯꝯ
[u]audieris [x]me. [y]Nō [z]ſit [a]in
te [b]deus [c]alienus: ꝯꝯꝯꝯ
[d]& nō [e]adores [f]deū [g]pere
grinū. [h]Ego ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[i]dñs [k]deus tuus [l]qui edu=
xi te [m]de terra [n] egypti:
[o]api [p]os tuū [q]& iplebo il
lud. [r]Et non [s]audiuit ꝯ
[t]pp̄ls meus [u] vocē meā:
[x]& iſrael [y]nō [z]credidit [a]mi
hi. [b]Et dimiſi eū [c]ī prauī=
tate [d]cordis ſui: [e]ambula
būt [f]in cōſiliis ſuis. [g]Vti=
nā [h]populus meus [i]audiſ
ſet [k]me: [l]iſrl [m]in viis meis
[n]ābulaſſet. [o]Quaſi nihi=
lū [p]inimicos ei [q]humiliaſ
ſem: [r]& ſup [s]hoſtes eorū
[x]vertiſſē [u]manū meam.
[r]Qui oderūt [y]dñm [z]nega
bunt [a]eū: [b]& erit [c]tp̄s eo=
rū [d]in ſeclo. [e]Et cibauit eos

Tex. heb. p̄s. lxxxi. Pūtiua. he.

חָזִיר	[a]חֲזִיר [b]מִיַּעַר [c]וְזִיז [a]שָׂדָי [b]יִרְעֶנָּה׃	
רָעָה	[c]אֱלֹהִים [d]צְבָאוֹת [c]שׁוּב [e]נָא [f]הַבֵּט	
	[g]מִשָּׁמַיִם [h]וּרְאֵה [i]וּפְקֹד [k]גֶּפֶן [l]זֹאת׃	
כּוֹן	[m]וְכַנָּה [n]אֲשֶׁר [o]נָטְעָה [p]יְמִינֶךָ [q]וְעַל [r]בֵּן	
שָׂרַף	[s]אִמַּצְתָּה [t]לָךְ׃ [u]שְׂרוּפָה [v]בָּאֵשׁ	
כָּסַח	[w]כְּסוּחָה [a]מִגַּעֲרַת [b]פָּנֶיךָ [c]יֹאבֵדוּ׃	
אָבַד	[d]תְּהִי [e]יָדְךָ [f]עַל [g]אִישׁ [h]יְמִינֶךָ [i]עַל [k]בֶּן	
נָסַג	[l]אָדָם [m]אִמַּצְתָּ [n]לָךְ׃ [o]וְלֹא [p]נָסוֹג [q]מִמֶּךָּ	
חָיָה	[r]תְּחַיֵּינוּ [s]וּבְשִׁמְךָ [t]נִקְרָא׃ [u]יְהוָה	
שׁוּב	[x]אֱלֹהִים [y]צְבָאוֹת [z]הֲשִׁיבֵנוּ [a]הָאֵר	
פָּנָה	[b]פָּנֶיךָ [c]וְנִוָּשֵׁעָה׃ [a]lxxxi.	
נָצַח	[b]עַל [c]הַגִּתִּית [d]לְאָסָף׃ [e]הַרְנִינוּ	
רָנַן	[f]לֵאלֹהִים [g]עוּזֵּנוּ [h]הָרִיעוּ [i]לֵאלֹהֵי	
עָזַז	[k]יַעֲקֹב׃ [l]שְׂאוּ [m]זִמְרָה [n]וּתְנוּ [o]תֹף	
נָשָׂא	[p]כִּנּוֹר [q]נָעִים [r]עִם [s]נָבֶל׃ [t]תִּקְעוּ	
תָּקַף	[u]בַּחֹדֶשׁ [x]שׁוֹפָר [y]בַּכֶּסֶה [z]לְיוֹם [a]חַגֵּנוּ׃	
עָבַר	[b]כִּי [c]חֹק [d]לְיִשְׂרָאֵל [e]הוּא [f]מִשְׁפָּט	
שָׂפָה	[g]לֵאלֹהֵי [h]יַעֲקֹב׃ [i]עֵדוּת [k]בִּיהוֹסֵף	
עָרַר	[l]שָׂמוֹ [m]בְּצֵאתוֹ [n]עַל [o]אֶרֶץ [p]מִצְרָיִם	
שׁוּם	[q]שְׂפַת [r]לֹא [s]יָדַעְתִּי [t]אֶשְׁמָע׃	
שָׁמַע	[u]תְּשַׁמַּע [x]לִי׃ [y]לֹא [z]יִהְיֶה [a]בְךָ [b]אֵל [c]זָר	
הָיָה	[d]וְלֹא [e]תִשְׁתַּחֲוֶה [f]לְאֵל [g]נֵכָר׃ [h]אָנֹכִי	
עָלָה	[i]יְהוָה [k]אֱלֹהֶיךָ [l]הַמַּעַלְךָ [m]מֵאֶרֶץ [n]מִצְרָיִם	
רָחַב	[o]הַרְחֶב [p]פִּיךָ [q]וַאֲמַלְאֵהוּ׃ [r]וְלֹא [s]שָׁמַע	
מָלָא	[t]עַמִּי [u]לְקוֹלִי [x]וְיִשְׂרָאֵל [y]לֹא [z]אָבָה [a]לִי׃	
שָׁלַח	[b]וָאֲשַׁלְּחֵהוּ [c]בִּשְׁרִירוּת [d]לִבָּם	
יָצַץ	[e]יֵלְכוּ [f]בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃ [g]לוּ [h]עַמִּי	
הָלַךְ	[i]שֹׁמֵעַ [k]לִי [l]יִשְׂרָאֵל [m]בִּדְרָכַי [n]יְהַלֵּכוּ׃	
צוּר	[o]כִּמְעַט [a]אֹיְבֵיהֶם [b]אַכְנִיעַ [c]וְעַל [d]צָרֵיהֶם	
כָּחַשׁ	[e]אָשִׁיב [n]יָדִי׃ [e]מְשַׂנְאֵי [f]יְהוָה [g]יְכַחֲשׁוּ	
הָיָה	[h]לוֹ [i]וְיִהְיֶה [k]עִתָּם [l]לְעוֹלָם׃ [m]וַיַּאֲכִלֵהוּ	
עָלַם		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.he.Tex.heb. ps.lxxxii.Trāsla.B.Piero. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

מַחֲלֵב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ׃ חָמַת שָׁבַע
זָמָר

lxxxii.

מִזְמוֹר לְאָסָף׃
אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב יָצַב יָעַד
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט׃ עַד מָתַי תִּשְׁפְּטוּ פְּנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה׃ נָשָׂא
שִׁפְטוּ דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ עָנָה
צַדִּיקוּ׃ פַּלְטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רוּשׁ צַדֵּק
רְשָׁעִים הַצִּילוּ׃ לֹא יָדְעוּ וְלֹא אָבַן נָצַל
יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ בִּין הֵלֵל
כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי מוּט יָסַד
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם׃ עָלָה
אָכֵן כָּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים מוּת שׁוּר
תִּפֹּלוּ׃ קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה נָפַל
הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם׃ נָחַל

lxxxiii.

שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף׃ שׁוּר זָמַר
אֱלֹהִים אַל דְּמִי לָךְ אַל תָּהֲרַשׁ דָּמָה חָרַשׁ
וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל׃ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יָגִיג שָׁקַט אָגַן
יְהֹמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃ הָמָה שָׂנָא
עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עָרַם צָפַן
עַל צְפוּנֶיךָ׃ אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם צָפַן יָגֵר
מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עָבַר
עוֹד׃ כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו עָיַן
עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ׃ אָהֳלֵי אֱדוֹם כָּרַת
וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים׃
גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם
יֹשְׁבֵי צוֹר׃ גַּם אַשּׁוּר נִלְוָה לָוָה
עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי לוֹט סֶלָה׃ הָיָה זָרַע
עֲשֵׂה לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְּיָבִין
בְּנַחַל קִישׁוֹן׃ נִשְׁמְדוּ בְּעֵין דֹּאר שָׁמַד
הָיוּ דֹמֶן לָאֲדָמָה׃ שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ הָיָה שִׁית
כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וְכִזַבַח וְכִצַלְמֻנָּע נָדַב
כָּל נְסִיכֵמוֹ׃ אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה יָרַשׁ
לָנוּ אֶת נְאוֹת אֱלֹהִים׃ אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ נָוָה
כַּגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ׃ כְּאֵשׁ גָּלַל בָּעַר
תִּבְעַר יַעַר וְכַלֶּהָבָה תְּלַהֵט הָרִים׃ בָּעַר לָהַט
כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרָךְ וּבְסוּפָתְךָ תְבַהֲלֵם׃ בָּהָה

ex adipe frumēti:ᵗ& de petra melle ſaturauit eos.

ᵃPſalmusᵇaſaph. 82.

OEusᵇſtetitᵗin cetu deí:ᵍin medio ∞∞∞ ᵇdeos'diiudicat. ᵏ Vſq; quoᵐiudicatis ∞∞∞∞∞∞ ⁿiniquitatē:ᵒ& facies ᵖiſpiorumᵍſuſcipitis?ʳSēp. ᵍIudicateʳpauperiⁿ& pupillo:ʳegenumᵗ& inopē ˢiuſtificate.ᵃSaluateᵇinopē&pauperē:ᵛ de mānu ᶜimpiorūʳliberate.ᵍNon ʰcognoſcuntᵗneq; ∞∞∞ ᵏintelligunt:ˡin tenebris ᵐambulāt: ⁿmouebūtur ᵒomniaᵖfundamēta ᵠterre.ʳEgoᵍdixi ∞∞∞∞∞∞∞ ʳdiiⁿeſtis: ˣ & filiiʳexcelſi ˢomnes vos. ∞∞∞∞∞∞ ᵃErgoᵇq̄ſi adāᶜmoriemini:ᵛ& q̄ſi vnus deᵉprīcipibusʳcadetis. ᵍSurge ʰdeus ⁱiudica ∞∞∞∞∞∞∞ ᵏterram:ˡqm̄ ᵐtu ⁿhereditabisᵒomnesʳgentes.

ᵃCanticūᵇpſalmiᶜaſaph. 83.

OEusᶜnonᶠſilētium ᵍtibi:ʰneˡſileas ∞∞∞ ⁱ& nonˡquieſcas ᵐ deus. ⁿQuiaᶜeccePᵖ inimici tui ᵠtumultuatiſunt:ʳ& qui oderūt teᵉeleuauerūtᵗca put.ᵘCōtraʳpopulū tuū ᵛnequiter tractauerunt: ᵃinierūt cōſiliūᵇaduerſuſ ᶜarcanū tuū.ᵈDixerītᶜvenite ᵉ& cōteramus eos ᵍdē gēte:ʰ& nōˡſit memoria ⁱnoisˡiſrael ᵐ vltra.ⁿQm̄ ᵒtractauerūtᶠcordeᵠ pariter:ʳcōtra te ˢfedusᵗpepigerūt.ᵘTabernaculaʳídumeeʳ & iſmaelitarū ˢmoabᵃ& agareni.∞∞∞∞ ᵇGebal ᶜ& āmonᵈ& amalec:ᵉpaleſtinaᶠcum ∞∞∞ ᵍhabitatoribᵠʰtyri. ⁱSed &ʲaſſiurˡvenit ∞∞∞∞∞∞∞ ᵐcū eis:ⁿfacti ſuntᵒ brachiumᵖfiliorūᵠloth.ʳSp. ᵃFacˡillisⁿſicut madiāᵉ& ſiſare:ʳſicut iabin ∞∞∞ ˢin torrente ᵃciſſon. ᵇCōtriti ſuntᶠin endor: ∞∞∞ ᶜfuerūt q̄ſiſterqliniūᵍterre.ᵇPoneⁱ duces eorum ʲſicut oreb'& ſicut zeb: ᵐ& ſicut zebee ⁿ& ſalmanahᵒoēsᵖpricipes eorū. ᵠQuiʳdixerūtᵃ poſſideamusᶜnobis ˣpulchritudinēʳdei.ˢDeus meus ᵃpōe eos ᵇvt rotā:ᶜquaſi ſtipulāᵈañ faciē ᵉvēti.ᶠQuō ignisᵍcōburitʰſyluā: ⁱ& ſicut flāmaʲduoratˡmōteſ ᵐSicⁿpſeq̄re eosᵒin tēpeſtate tua:ᵖ& ī turbic tuo

ex adipe frumēti:ᵗ de petra melle ſaturauit eos.

Ἐκ στέατος πυροῦ, καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς.

Pſalmus aſaph. 81.

Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. πά.

OEus ſtetit in ſynagoga deoꝝ: in medio āt deos diiudicabit. Uſq; quo iudicatis iniq̄tatē:ᵗ facies pctōrū. Εως ποτε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν ſumitis? Iudicate pupillo ᵗ egeno: humilē ᵗ iuſtificate; Κρίνατε ὀρφανῷ καὶ πτωχῷ, ταπεινὸν καὶ pauperē iuſtificate. Eripite pauperē ᵗ egenū: de manu pctōris liberate eū Neſcierūt neq; intellexerūt: in tenebris ambulāt. Mouebūtur oīa fundamēta tre. Ego dixi: dii eſtis ᵗ filii excelſi oēs: vos āt ſicut hoīes moriemini: ᵗ ſicᵍ vnus de pncipibus cadetis. Surge deus iudica trā: qm̄ tu hereditabis in oībus gētibus.

Χείρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε αὐτόν. Οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται. Σαλευθήτωσαν πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες, ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. Ἀνάστα ὁ θεὸς κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. Joan. 10.

Cāticū pſalmi aſaph. 82.

Ὠιδὴ ψαλμοῦ τῷ Ἀσάφ. πβ

OEus qs ſimilis erit tibi:ᵉne taceas neq; cō ſileas neq; quieſcas deus. Qm̄ ecce inimici tui ſonuerūt: ᵗ q̄ode rexerūt caput. Uſq; quo ſtipulā añ faciē vēti. Sicut ignis q̄ cōburet ſyluā: ſicut flāma q̄ cō buret mōtes. Ita pſeq̄ris illos in tē peſtate tua: ᵗ in ira tua

Ὁ θεὸς τίς ὁμοιωθήσεταί σοι; μὴ σιγήσῃς μηδὲ κατα πραύνῃς ὁ θεός. Οτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἤχησαν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἦραν κεφαλήν. Επὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργεύσαντο γνώμην, καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου. Εἶπαν, δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους, καὶ οὐ μνησθῇ τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ ἔτι. Οτι ἐβουλεύσαντο ἐν ὁμονοίᾳ ἐπιτοαυτό, κατὰ σοῦ διαθήκην διέθεντο. Τὰ σκηνώματα τῶν Ἰδουμαίων καὶ οἱ Ἰσμαηλῖται, Μοὰβ καὶ οἱ ἀγαρηνοί. Γεβὰλ καὶ Ἀμμὼν καὶ Ἀμαλήκ, Ἀλλόφυλοι σὺν κατοικοῦσι τύρον. Καὶ γὰρ καὶ Ἀσσοὺρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν, ἐγενήθησαν εἰς ἀντιλημψιν τοῖς υἱοῖς Λώτ. Διάψαλμα. Ποίησον αὐτοῖς ὡς Madiam καὶ Σισάρα, ὡς τῷ Ἰαβὶν ἐν τῷ χειμάρρῳ Κισσών. Ἐξωλοθρεύθησαν ἐν Ενδώρ, ἐγενήθησαν κόπρος τῇ γῇ. Οὓς τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν Ωρηβ καὶ Ζηβ καὶ Ζεβεὲ καὶ Σαλμαναά, πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν. Οἵτινες εἶπον, κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὰ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ. Ὁ θεός μου θοὺς αὐτοὺς ὡς τροχόν, ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου. Ὡσεὶ πῦρ ὃ διαφλέξει δρυμόν, ὡσεὶ φλὸξ ἣ καταφλέξει ὄρη. Οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι σου, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου Judi.6 7.7. Judi.8

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

turbabis eos. Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊ q̄rēt nomē tuū dñe. Erubescāt ⁊ turbētur in seculū seculi: ⁊ cōfundā tur ⁊ pereāt. Et cognoscāt: qz nomē tibi dñs: tu solus altissimus in oī tra.

σὺ μόνος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

In finē pro torcularibus filijs core psalmus. 83.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. ϖγ΄

Quā dilecta tabnacula tua dñe ⁊tu

Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου κύριε τῶν δυνάμε τῶν. Cōcupiscit ⁊ deficit aīa mea in atria do ω. Επιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυ mini. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū ρίου. Η καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν viuū. Et enī passer inuenit sibi domū: ⁊ turtur ni ζῶντα. Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, καὶ τρυγὼν νοσ dū sibi: vbi ponet pullos suos. Altaria tua dñe σιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς. Τὰ θυσιαστήρια σου κύριε

⁊tutū: rex me⁹ ⁊ deus meus. Bti q̄ τῶν δυνάμεων, ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Μακάριοι οἱ habitāt in domo tua: in secula seculoꝝ lau κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰ dabūt te. Dp. Btūs vir: cui est auxiliū νέσουσί σε. Διάψαλμα. Μακάριος ἀνήρ, ᾧ ἐστιν ἀντίληψις ipsi abs te: ascēsiōes in corde suo disposuit. In αὐτῷ παρὰ σοί, ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο. Εἰς valle lachrymaꝝ: in loco quē posuit: ⁊ τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὸν τόπον ὃν ἔθετο, καὶ enī būdictiōes dabit legis lator. Ibunt de ⁊tu γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν. Πορεύσονται ἐκ δυνάμε te in ⁊tutē: videbit deus deoꝝ in sion. Dñe deus ως εἰς δύναμιν, ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν σιών. Κύριε ὁ θεὸς ⁊tutū exaudi oronē meā: auribꝰ pcipe τῶν δυνάμεων εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι deus iacob. Dp. Protector nr aspice deus: ὁ θεὸς ἰακώβ. Διάψαλμα. Υπερασπιστὰ ἡμῶν ἴδε ὁ θεός, ⁊ respice in faciē christi tui. Quia meli καὶ ἐπίβλεψον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου. Οτι κρείσ or: ē dies vna in atrijs tuis: sup milia.

σων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου, ὑπὲρ χιλιάδας. Elegi abiectus esse in domo dei mei Εξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ μου magis q̄ hītare me in tabnaculis pctōꝝ. Quia miseri μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. Οτι ἔλε cordiā ⁊ xītatē diligit dñs: deus gfaz ⁊ glām da os καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος, ὁ θεὸς χάριν καὶ δόξαν δώ bit. Dñs nō puabit bonis eos qui ambulāt in inocētia. σει. Κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀκακίᾳ. Dñe deus ⁊tutū btūs hō q̄ sperat in te. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

In finē filijs core psalmus.. 84.

Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. ϖδ΄.

Benedixisti dñe trām tuā: auertisti captiu Εὐδόκησας κύριε τὴν γῆν σου, ἀπέστρεψας τὴν αἰχμα uitatē iacob. Remisisti iniq̄tates plebi tue: cooperuisti λωσίαν Ἰακώβ. Αφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου, ἐκάλυψας oia pctā eoꝝ. Mitigasti oēz πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ira tuā: auertisti ab ira indignatōis tue. Cōuerte ὀργήν σου, ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου. Επίστρεψον nos deus salutaris nr: ⁊ auerte irā tuā ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμόν σου a nobis. Nūqd in eternū trascēris nobis: aut ertēdes i ἀφ' ἡμῶν. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ὀργισθήσῃ ἡμῖν; ἢ διατενεῖς τὴν ὀρ rā tuā a gnatiōe in gnationē? Deus tu cōuersus γὴν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Ο θεὸς σὺ ἐπιστρέψας viuificabis nos: ⁊ plebs tua

ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ ὁ λαός σου

Trāsla.B.Vie.

[q]cōturbabis eos. [r]Imple [s]facies eorū [t]ignominia: [u]& q̄rēt [x]nomen tuū [y]domine. [z]Confundātur ꝯ [a]& conturbētur [b]vsq; [c]in seculū: [d]& erubescant [e]& pereant. [f]Et sciant [g]quia [h]nomē tuū est [k]dñs: [l]sol? [b]tu [m]excelsus [n]super [o]om nem [p]terram.

[a]Victori [b]pro [c]torcularí bus: [b]filiorū [c]core [f]ps. 84

Quam [b]dilecta [i]taber nacula tua ꝯꝯꝯꝯꝯ [k]domine [l]exercituum.

[m]Desiderat [n]& [o]deficit [r]anima mea [q]in atria [r]do mini: [s]cor meum [t]& caro mea [u]laudabūt [x]deū [y]viuē tem. [a]Siquidem [b]passer [c]inuenit [d]domum: [e]& a uis [f]nidum [g]sibi [h]vbi ꝯꝯ [i]ponat [k]pullos suos: [m]al taria tua ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [n]dñe [o]exercituū [p]rex me us [q]& deus meus. [r]Beati [s]qui habitant in [t]domo tua: [u]adhuc [c]laudabūt te. [y]Sp. [z]Btūs [a]hō [c]cuius [b]in te est [b]fortitudo: [c]semite [f]in corde suo. [g]Trāseun tes [h]in vallem [i]fletus ꝯꝯ [k]fontē [l]ponēt eā: [n]benedi ctiōe [m]quoq; [o]amicietur [p]doctor. [q]Ibunt [r]de forti tudie [s]in fortitudinē: [u]ap parebūt [x]apud [r]deū [y]in sion. [a]Domine [b]deus ꝯꝯ [c]exercituū [o]exaudi [c]ora tionem meam: [f]auscultа [g]deus [h]iacob. [l]Semper. [k]Clypeus noster [l]vide [m]deus: [n]& attende [o]faciē [p]xpi tui. [q]Qm [r]melior ē [s]dies [t]in atriis tuis [u]super milia: [x]elegi [y]abiectus eē [z]in domo [a]dei mei [b]ma gis quā hītare [c]i taberna culis [b]im pietatis. [c]Quia [f]sol [g]& scutū [b]dñs [i]deus: [k]grām [l]& gloriā [m]dabit [n]dñs: [o]nec [p]phibebit [q]bo nū [r]ab his q ābulāt [s]in p fectiōe. [t]Dñe [u]exercituū [x]btūs [y]hō [z]qui cōfidit [a]i te [a]Victori [b]filiorꝝ [c]core [b]ps

Placat [a]es dñe 84. [c]tre tue: [b]reduxisti [c]captiuitatē [b]iacob. [l]Di misisti [m]iniquitatē [n]ppli tuo: [o]opuisti [p]oia [q]pctā eo rū. [r]Sp. [s]Cōtinuisti [t]oēm [u]idignationē tuā: [x]cōuer sus es [y]ab ira [z]furoris tui. [a]Cōuerte nos [b]de [c]iesus nr: [b]& solue [c]irā tuā [f]ad uersum nos. [g]Noli ī eter nū [h]irasci [i]nobis: [k]exten dēs [l]irā tuā [m]in gnationē [n]& generationem. [o]Non ne [p]tu [q]reuertens [r]viuificabis nos: [s]& ppls tuus

Tex.heb.ps.lxxxiiii.Pātiua.he.

[q]לַבְּנֵי	[q]תִּבְהַלֻּם׃	[r]מַלֵּא [s]פְּנֵיהֶם [t]קָלוֹן
[u]קָלָה [x]בקשׁ	[u]וְיבַקְשׁוּ [x]שִׁמְךָ [y]יְהוָה׃	[z]יֵבֹשׁוּ
[z]בוש		
[a]וְיִבָּהֲלוּ [b]עֲדֵי [c]עַד	[a]וְיִתְּפְרוּ [c]וְיֹאבֵדוּ׃	
[d]בָּהַל [e]חָפַר		
[f]וְיֵדְעוּ [g]כִּי [h]אַתָּה [i]שִׁמְךָ [k]יְהוָה [l]לְבַדֶּךָ		
[c]אֲבַד [d]בָּדַד		
[m]עָלָה	[m]עֶלְיוֹן [n]עַל [o]כָּל־הָאָרֶץ׃	lxxxiiii.
[g]נָצַח [n]נת	[a]לַמְנַצֵּחַ [b]עַל [c]הַגִּתִּית [d]לִבְנֵי [c]קֹרַח	
[f]זָמַר [b]יָדַד	[e]מִזְמוֹר׃	[g]מַה [b]יְּדִידוֹת [h]מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ
[f]עָשַׁן [m]כָּסַף	[k]יְהוָה [l]צְבָאוֹת׃ [m]נִכְסְפָה [n]וְגַם [o]כָּלְתָה	
[o]כָּלָה	[p]נַפְשִׁי [p]לְחַצְרוֹת [r]יְהוָה [s]לִבִּי [t]וּבְשָׂרִי	
[n]רָנַן [b]צָפַר	[u]יְרַנְּנוּ [x]אֶל [r]אֵל חָי׃ [a]גַּם [b]צִפּוֹר	
[c]דְּרוֹר [d]קֵן	[c]מָצְאָה [d]בַיִת [e]וּדְרוֹר [f]קֵן [h]לָהּ [h]אֲשֶׁר	
[s]שִׁית [b]בָּנַח	[s]עָשְׁתָה [k]אֶפְרֹחֶיהָ [l]אֵת [m]מִזְבְּחוֹתֶיךָ	
[m]זָבַח	[n]יְהוָה [o]צְבָאוֹת [p]מַלְכִּי [q]וֵאלֹהָי׃ [r]אַשְׁרֵי	
[s]יָשַׁב [t]הָלַל	[s]יוֹשְׁבֵי [t]בֵיתֶךָ [u]עוֹד [r]יְהַלְלוּךָ [s]סֶלָה׃	
[b]עָזַז [s]סָלַל	[s]אַשְׁרֵי [a]אָדָם [b]עֹז [c]לוֹ [b]בָךְ [c]מְסִלּוֹת	
	[f]בִּלְבָבָם׃ [g]עֹבְרֵי [g]בְּעֵמֶק [f]הַבָּכָא	
[k]עָיַן [l]שׁוּת	[k]מַעְיָן [l]יְשִׁיתוּהוּ [m]גַּם [n]בְּרָכוֹת [o]יַעְטֶה	
[p]עָטָה [p]יָרָה	[p]מוֹרֶה׃ [q]יֵלְכוּ [r]מֵחַיִל [s]אֶל־חָיִל [u]יֵרָאֶה	
[u]רָאָה	[x]אֶל־אֱלֹהִים [y]בְּצִיּוֹן׃ [a]יְהוָה [b]אֱלֹהִים	
[c]כָּלַל [c]אָזַן	[c]צְבָאוֹת [d]שִׁמְעָה [e]תְּפִלָּתִי [f]הַאֲזִינָה	
	[g]אֱלֹהֵי [b]יַעֲקֹב [g]סֶלָה׃ [g]מָגִנֵּנוּ [b]רְאֵה	
[g]נָגַט [g]פָּנָה	[g]אֱלֹהִים [g]וְהַבֵּט [g]פְּנֵי [g]מְשִׁיחֶךָ׃ [g]כִּי [g]טוֹב	
[g]שָׁחַף [g]סָפַף	[a]יוֹם [b]בַּחֲצֵרֶיךָ [c]מֵאָלֶף [d]בָּחַרְתִּי [e]הִסְתּוֹפֵף	
	[f]בְּבֵית [g]אֱלֹהַי [b]מִדּוּר [c]בְּאָהֳלֵי [d]רֶשַׁע׃ [e]כִּי	
[b]כָּבַד	[f]שֶׁמֶשׁ [g]וּמָגֵן [b]יְהוָה [k]אֱלֹהִים [l]חֵן [l]וְכָבוֹד	
[m]נָתַן [n]מָנַע	[m]יִתֵּן [n]יְהוָה [o]לֹא [p]יִמְנַע [q]טוֹב [r]לַהוֹלְכִים	
[r]הָלַךְ [s]תָּמַם	[s]בְּתֹם׃ [t]יְהוָה [u]צְבָאוֹת [x]אַשְׁרֵי [y]אָדָם	
[a]נָצַח	[b]בֹטֵחַ [b]בָּךְ׃ lxxxv. [c]לַמְנַצֵּחַ [d]לִבְנֵי [e]קֹרַח	
[z]זָמַר [a]רָצָה	[b]מִזְמוֹר׃ [c]רָצִיתָ [d]יְהוָה [e]אַרְצֶךָ [f]שַׁבְתָּ	
[b]שׁוּב [a]שָׁבָה	[g]שְׁבוּת [h]יַעֲקֹב׃ [i]נָשָׂאתָ [j]עֲוֹן [k]עַמֶּךָ [l]כִּסִּיתָ	
[l]כִּסָּה	[m]כָּל [n]חַטָּאתָם [o]סֶלָה׃ [p]אָסַפְתָּ [q]כָּל	
[s]שׁוּב [t]חָרָה	[r]עֶבְרָתֶךָ [s]הֲשִׁיבוֹתָ [t]מֵחֲרוֹן [u]אַפֶּךָ׃	
[c]פּוּר	[a]שׁוֹבְנוּ [b]אֱלֹהֵי [c]יִשְׁעֵנוּ [d]וְהָפֵר	
[g]עָלַם [g]אָנַף	[c]כַּעַסְךָ [r]עִמָּנוּ׃ [s]הֲלְעוֹלָם [b]תֶּאֱנַף	
[k]מָשַׁךְ	[l]בַּנוּ [k]תִּמְשֹׁךְ [l]אַפְּךָ [m]לְדוֹר [n]וָדֹר׃	
[q]שׁוּב [r]חָיָה	[o]הֲלֹא [a]אַתָּה [q]תָּשׁוּב [r]תְּחַיֵּינוּ [s]וְעַמְּךָ	

Universidad de Deusto Biblioteca

Prītiua.he.Tex.heb. p̄s.lxxxvi. Trāsla.B.Hiero. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

יִשְׂמְחוּ בָךְ׃ הַרְאֵנוּ יְהוָה חַסְדֶּךָ שָׂמַח רָאָה
וְיֶשְׁעַךְ תִּתֶּן לָנוּ׃ אֶשְׁמְעָה מַה נָתַן שָׁמַע
יְדַבֵּר הָאֵל יְהוָה כִּי יְדַבֵּר שָׁלוֹם דִּבֵּר שָׁלַם
אֶל עַמּוֹ וְאֶל חַסִידָיו וְאַל יָשׁוּבוּ חֶסֶד שׁוּב
לְכִסְלָה׃ אַךְ קָרוֹב לִירֵאָיו יִשְׁעוֹ קָרַב
לִשְׁכֹּן כָּבוֹד בְּאַרְצֵנוּ׃ חֶסֶד וֶאֱמֶת כָּבַד
נִפְגָּשׁוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ׃ אֱמֶת פָּגַשׁ
מֵאֶרֶץ תִּצְמָח וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם צָמַח
נִשְׁקָף׃ גַּם יְהוָה יִתֵּן הַטּוֹב וְאַרְצֵנוּ שָׁקַף נָתַן
תִּתֵּן יְבוּלָהּ׃ צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ בּוּל פָּנָה
וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו׃ **lxxxvi.** הָלַךְ שׂוּם
תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ פָּלַל נְטָה
עַנֵּנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי׃ שָׁמְרָה עָנָה עָנָה
נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אָבָה חֶסֶד
אַתָּה אֱלֹהָי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ׃ חָנֵּנִי יָשַׁע
אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם׃ בָּטַח
שַׂמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי אֵלֶיךָ אֲדֹנָי קָרָא
נַפְשִׁי אֶשָּׂא׃ כִּי אַתָּה אֲדֹנָי נָשָׂא
טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ׃
הַאֲזִינָה יְהוָה תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה אָזֵן
בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי׃ בְּיוֹם צָרָתִי קָשַׁב חָנַן
אֶקְרָאֶךָ כִּי תַעֲנֵנִי׃ אֵין כָּמוֹךָ צוּר
בָּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ׃ כָּל קָרָא עָנָה
גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ עָשָׂה עָשָׂה
לְפָנֶיךָ יְהוָה וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ׃ בּוֹא שָׁתָה
כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֶׂה נִפְלָאוֹת פָּנָה
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃ הוֹרֵנִי גָּדַל פָּלָא
יְהוָה דַּרְכֶּךָ אַהֲלֵךְ בַּאֲמִתֶּךָ יָרָה
יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ׃ אוֹדְךָ הָלַךְ
אֲדֹנָי אֱלֹהָי בְּכָל לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה יָדָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם׃ כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל כָּבַד
עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל עָלַם גָּדַל
תַּחְתִּיָּה׃ אֱלֹהִים זֵדִים קָמוּ עָלַי נָצַל שָׁאַל
וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא זוּד קוּם
שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם׃ וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל יָעַר עָרַץ
רָחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד שׂוּם
רָחַם חָנַן

letabitur in te. Oñde nobis dñe miam tuam: & salutare tuū da nobis. Audiā qd loq̄tur deus dñs: loq̄tur enī pacē ad ppl'm suū & ad sctōs suos: vt nō cōuertātur ad stultitiā. Verūtamē ppe est his qui timent eū salutare eius: vt inhabitet glia in terra nr̄a. Mia & veritas occurrerūt sibi: iustitia & pax deosculate sunt. Veritas de terra orta ē: & iustitia de celo prospexit. Sed & dñs dabit bonū: & terra nr̄a dabit germē suū. Iustitia añ eū ibit: & ponet in via gressus suos.

Oratio dauid. 86.

Inclina dñe aurē tuam & exaudi me: quia egenus & pauper sum ego. Custodi animā meā qm̄ sctūs sum: salua seruū tuum deus meus qui confidit in te. Miserere mei dñe: qm̄ ad te clamabo tota die. Letifica aiam serui tui: quia ad te dñe animā meā leuo. Tu enī es dñe bonus & ppicia bilis: & multus mia oibus qui īuocāt te. Exaudi dñe orōnē meā: & ausculta vocē depcationū mearū. In die tribulatiōis mee inuocabo te: quia exaudies me. Nō est sil'is tui in diis dñe: & non est iuxta opera tua. Oēs gentes quas fecisti venient & adorabunt coram te dñe: & glorificabūt nomē tuū. Quia magnus es tu & faciens mirabilia: tu es deus solus. Doce me domine viam tuam: vt ambulem in veritate tua: vnicum fac cor meum vt timeat nomē tuum. Confitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomē tuū ī eternū. Quia mia tua magna est super me: & eruisti animam de inferno extremo. Deus supbi surrexerunt aduersus me: & cetus robustorum quesierunt animā meam & non posuerunt te in conspectu suo. Tu autem dñe deus misericors & clemens: patiēs & multe misericordie

letabitur in te. Ostēde nobis dñe miaz tuā: τ ἐυφραυθήσεται ἐπὶ σοί. Δεῖξον ἡμῖν κύριε τὸ ἔλεός σου, καὶ salutare tuū da nobis. Audiā qd loq̄tur in me τὸ σωτήριόν σου δώης ἡμῖν. Ακούσομαι τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ dñs deus. Qm̄ loq̄tur pacē in plebē suā: τ κύριος ὁ θεός. Οτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ sup sctōs suos: τ sup eos qui cōuertūt ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρcor ad eū. Verūtñ ppe timētes eū sa δίαν ἐπ' αὐτόν. Πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σωlutare ipsi: vt inhabitet glia in tra nr̄a. τήριον αὐτοῦ, τοῦ κατασκηνῶσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν. Mia τ Vitas obuiauerūt: iustitia τ pax osΕλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καculate sūt. Veritas de tra orta est: τ iusti τεφίλησαν. Αλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλε, καὶ δικαιοσύtia de celo pspexit. Et eñ dñs dabit beni νη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψε. Καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστόgnitatē: τ tra nr̄a dabit fructū suū. Iusti τητα, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς. Δικαιοtia añ eū ambulabit: τ ponet in via σύνη ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ gressus suos. διαβήματα αὐτοῦ.

Oratio dauid. 85.

Προσευχὴ τῷ δαυίδ. πέ.

Inclina dñe aurē tuā τ exaudi me: qm̄ inoΚλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου, ὅτι πτωps τ paup sū ego. Custodi aiaz meā: qm̄ sanχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, ὅτι ὅσι ctus sū: saluū fac seruū tuū deus meus: spantē in ός εἰμι, σῶσον τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ te. Miserere mei dñe qm̄ ad te clamabo tota die σέ. Ελέησόν με κύριε ὅτι πρὸς σὲ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέ Letifica aiaz serui tui: qm̄ ad te ραν. Εὔφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι πρὸς σὲ leuaui aiaz meā. Qm̄ tu dñe suauis τ mitis: ἦρα τὴν ψυχήν μου. Οτι σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικής, Johel. τ multe mie oibus inuocātibus te. Aurib' pcipe 2.c. καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε. Ενώτισαι dñe orōnē meā: τ intēde voci depcatiōis κύριε τὴν προσευχήν μου, καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς mee. In die tribulatiōis mee clamaui ad te: qr exau μου. Εν ἡμέρα θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, ὅτι ἐπή disti me. Nō est similis tui in diis dñe: τ nō est κουσάς μου. Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε, καὶ οὐκ ἔστι sm opa tua. Oēs gētes q̄scūq; fecisti: veniēt: κατὰ τὰ ἔργα σου. Γάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας, ἥξουσι, τ adorabūt corā te dñe. Et glificabūt no καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε. Καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνο mē tuū: qm̄ magnus es tu: τ faciēs mirabilia: tu es deμά σου, ὅτι μέγας εἶ σύ, καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ θεὸς solus. Deduc me dñe in via tua: τ ingredi μόνος. Οδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσοar in Vitate tua. Letetur cor meū vt timai ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εὐφραυθήτω ἡ καρδία μου τοῦ φο meat nomē tuū. Cōfitebor tibi dñe deus me βεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Εξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου Infra. in toto corde meo: τ glificabo nomē tuū in eternū. 110.τ. ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. 137. Quia mia tua magna sup me: τ eruisti aiaz meā Οτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ex inferno inferiori. Deus iniqui insurrexerūt sup ἐξ ᾅδου κατωτάτου. Ο θεὸς παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐ me: τ synagoga potētiū q̄sierūt aiaz meā: τ μέ, καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ nō pposuerūt te ī cōspectu suo. Et tu dñe deus me οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε ὁ θεός μου miserator τ misericors: patiēs τ multe mie τ Infra. οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ 102.τ. 144.

verax. Respice in me ⁊ miserere mei: da im
ἀληθινός. Ἐπίβλεψον ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, δὸς τὸ κρά=
pertū tuū puero tuo ⁊ saluū fac filiū ancil
τος σου τῷ παιδί σου καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδί=
le tue. Fac mecū signū in bonū: ⁊ vide
ψ.ιο. σκης σου. Ποίησον μετ᾽ ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, καὶ ἰδέτω
ant q̄ oderūt me: ⁊ cōfundātur. Quīa tu dñe
σαν οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθήτωσαν. Οτι σὺ κύριε
adiuuisti me ⁊ cōsolatus es me.
ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

Filiis core psalmus cāticī. 86.
Τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμὸς ᾠδῆς. πς΄.

Fundamēta eius in mōtibus sctis. Diligit
Θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. Ἀγαπᾷ
dñs portas sion: sup oīa tabnacula ia
κύριος τὰς πύλας σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα ἰα
cob. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei.
κώβ. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
Memor ero raab: ⁊ babylōis sciētibus me. Et
Μνησθήσομαι ῥαὰβ, καὶ βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσί με. Καὶ
ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ pplꝰ ethiopū: hi
ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ τύρος καὶ λαὸς τῶν αἰθιόπων, οὗτοι
fuerūt illic. Mater sīō dicet hō: ⁊ ho
ἐγενήθησαν ἐκεῖ. Μήτηρ σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρω=
mo natus est in ea: ⁊ ipe fundauit eā altis
πος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψι
simus. Dñs narrabit in scriptura pplorꝫ: ⁊ pncipū
στος. Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόντων τού
horꝫ qui fuerūt in ea. Sicut letātiū omni=
των τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ. Ὡς ἐυφραινομένων πάν=
um hitatio in te.
των ἡ κατοικία ἐν σοί.

Cāticū psalmi filiis core: in finē pro maeleth
Ωδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς κορέ, εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ
ad respōdēdū: intellectus eman israeliti. 87.
τοῦ ἀποκριθῆναι, συνέσεως αἱμὰν τῷ ἰσραηλίτῃ. ϖζ΄.

Omine deus salutis mee: die clamaui ⁊ i no=
Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυ
cte coram te. Intret in cōspectu tuo oro mea.
κτὶ ἐναντίον σου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου
Inclina aurē tuā ad precē meā: qr repleta ē malis
Κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐπλήσθη κακῶν
aia mea: ⁊ vita mea iferno appiquit. Estimatus sum
ἡ ψυχή μου, καὶ ὁ βίος μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισε. Προσελογίσθην
cū descēdētibus in lacū. Factꝰ sū sicut ho
μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρω
mo sine adiutorio: inter mortuos liber. Sicut vulnerati dor
πος ἀβοηθήτος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ὡσεὶ τραυματίαι κα=
mientes in sepulchris: q̄s nō es memor āpliꝰ: ⁊ ipi de ma
θεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χει
nu tua repulsi sūt. Posuerūt in lacu inferiori: in te
ρός σου ἀπώσθησαν. Εθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκο
nebris ⁊ i vmbra mortis. Sup me cōfirmatꝰ ē furor tuꝰ:
τεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐπ᾽ ἐμὲ ἐπερισχύθη ὁ θυμός σου,
⁊ oēs elevatiōes tuas induxisti sup me. Dp.
καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπήγαγες ἐπ᾽ ἐμέ. Διά=
Lōge fecisti notos meos a me: posuerūt
ψαλμα, Ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἔθεντό
me abominatiōnē sibi. Traditꝰ sū ⁊ nō egrediebar:
με βδέλυγμα ἑαυτοῖς. Παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην,
oculi mei lāguerūt pre inopia. Clamaui
οἱ ὀφθαλμοί μου κατέπονησαν ἀπὸ πτωχείας. Ἐκέκραξα
ad te dñe tota die: expādi ad te
πρὸς σὲ κύριε ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐξεπέτασα πρὸς σὲ τὰς
manus meas. Nūqd mortuis facies mirabilia: aut me
χεῖράς μου. Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσια, ἢ ἰα=
dici suscitabūt ⁊ cōfitebūtur tibi: Nūqd narrabit
τροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογήσονταί σοι; Μὴ διηγήσεταί
aliqs in sepulchro mīaz tuā: ⁊ veritatē tuā in
τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν
pditiōe: Nūqd cognoscētur in tenebris
τῇ ἀπωλείᾳ; Μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει

[1]& verax. [m]Respice [n]ad
me[o]& miserere mei: [p]da
[q]fortitudinem tuā [r]seruo
tuo: [s]& salua [t]filiū [u]ancil=
le tue. [x]Fac [r]mecū [z] signū
[a]in bonitate: [b]& videant
[c]qui oderunt me [d]& con
fundantur: [e]quia [f]tu [g]do=
mine [h]auxiliatus es mihi
[i] & consolatus es me.

[a]Filiorum [b]core [c]psal=
mus [d]cantici. 87.

Fundamētū eius [f]in
mōtibus [g]sactuarii.
[b]Diligit [i]dñs [k]portas [l]siō:
[m]sup oīa [n]tabernacula [o]ia
cob. [p]Gloriosa [q]dicta sūt
[r]ite [s]ciuitas [t]dei. [u] Sēper.
[x]Cōmemorabor [r]sup bie
[z]& babylōis [a]sciētib [b]me:
[c]ecce [c]palestina [d] & tyrus
[c]cū [f]ethiopia [g]iste [b]natus
est [i]ibi. [k] Ad siō autē [l]dice=
tur: [m]vir [n]& vir [o]natus est
[p]in ea: [q]& ipse [r]fundauit
eā [s]excelsus. [t]Dñs [u]narra
bit [x]scribēs [r]pop̄los: [z]iste
[a]natus est [b]ibi. [c] Semper.
[d]Et cātores [c]quasi in cho
ris: [f]oēs [g] fōtes mei [b]i te.

[a]Cāticū [b]carminis [c] fili
orū [d]core: [e]victori [f]super
[g]chorū [h]ad p̄cinēdū: [i]eru
ditio [k]hemā [l]ezraite. 88.

Omine [n]deus [o]salu=
tis mee per [p]diē [q]cla
maui: [r]in nocte [s]corā te.
[t]Ingrediatur [u]ante te [x]o=
ratio mea: [z]inclina [a] aurē
tuā [b]ad laudationē meā.
[c]Quia [d]repleta est [e]malis
[f]anima mea: [g]& vita mea
[h]ad infernū [i]descendit.
[k]Reputatus sum [l]cū [m] de=
scēdentibus in [n]lacū: [o]fa
ctus sum [p]quasi hō [q]inua
lidus. [r]Inter mortuos [s] li
ber: [t]sicut [u]interfecti [x]dor
mientes [z]in sepulchro [a]quo
rū [b]nō [c]recordaris [d]ampli
us: [e]& q [f]a manu tua [g]ab=
scisi sunt. [h]Posuisti me [i]in
lacu [k]nouissimo: [l]in tene
bris &[m]in p̄fundo. [n]Sup
me [o]cōfirmatus ē [p] furor
tuus: [q]& cūctis [r]fluctibus
tuis [s]afflixisti me. [t]Sp.
[u]Lōge fecisti [x]notos me=
os [y]a me: [z]posuisti me [aa]
[bb]abois̄ationē [cc]eis [dd]clausū
[ee]& nō [ff]prodeūtē. [gg]Oc=
ulus meus [hh]infirmatus est
[ii]ab [kk]afflictiōe: [ll]inuocaui
te [mm]dñe [nn]tota [oo]die: [pp]expan
di [qq]ad te [rr]palmas meas.
[ss]Nunqd mortuis [tt]facies
[uu]mirabilia: [xx]aut [yy]gigātes
[zz]resurgēt & [aaa]cōfitebūtur
tibi? Sp. [bbb]Nūqd narrabi
tur [ccc]i sepulchro [ddd]mīa tua:
& [eee]veritas tua [fff]i pditiōe?
[ggg]Nūqd cognoscentur [hhh]in

[1]ואמת׃ [m]פְּנֵה [n] אֵלַי [o] וְחָנֵּנִי [p] תְּנָה
[q]עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ [r] וְהוֹשִׁיעָה [s]לְבֶן־אֲמָתֶךָ׃
[x] עֲשֵׂה [z] עִמִּי [a]אוֹת [b]לְטוֹבָה [c] וְיִרְאוּ
[d] שֹׂנְאַי [e] וְיֵבֹשׁוּ [f] כִּי [g] אַתָּה [h] יְהוָה
[i]עֲזַרְתַּנִי׃ וְנִחַמְתָּנִי׃

lxxvii.

[a]לִבְנֵי [b]קֹרַח [c]מִזְמוֹר שִׁיר׃
[d]יְסוֹדָתוֹ [e]בְּהָרְרֵי [f]קֹדֶשׁ׃ [g]אֹהֵב יְהוָה
[h]שַׁעֲרֵי־צִיּוֹן [i]מִכֹּל [k]מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב׃
[l]נִכְבָּדוֹת [m]מְדֻבַּר־בָּךְ [n]עִיר [o] הָאֱלֹהִים
[p]סֶלָה׃ [q]אַזְכִּיר־רָהַב וּבָבֶל [r]לְיֹדְעָי
[s]הִנֵּה [t]פְלֶשֶׁת [u]וְצֹר עִם־[x]כּוּשׁ [y]זֶה [z]יֻלַּד
[a]שָׁם׃ [b]וּלְצִיּוֹן [c]יֵאָמַר [d]אִישׁ [e]וְאִישׁ
[f]יֻלַּד־[g]בָּהּ [h]וְהוּא [i]יְכוֹנְנֶהָ [k]עֶלְיוֹן׃ [l]יְהוָה
[m]יִסְפֹּר [n]בִּכְתוֹב [o]עַמִּים [p]זֶה [q]יֻלַּד־[r]שָׁם
[s]סֶלָה׃ [t]וְשָׁרִים [u]כְּחוֹלְלִים [x]כָּל־[y]מַעְיָנָי
[z]בָּךְ׃

lxxviii.

[a]שִׁיר־[b]מִזְמוֹר
[c]לִבְנֵי־[d]קֹרַח [e]לַמְנַצֵּחַ [f]עַל־[g]מַחֲלַת [h]לְעַנּוֹת
[i]מַשְׂכִּיל [k]לְהֵימָן [l]הָאֶזְרָחִי׃
[m]יְהוָה [n]אֱלֹהֵי [o]יְשׁוּעָתִי [p]יוֹם [q]צָעַקְתִּי
[r]בַּלַּיְלָה [s]נֶגְדֶּךָ׃ [t]תָּבוֹא [u]לְפָנֶיךָ [x]תְּפִלָּתִי
[y]הַטֵּה [z]אָזְנְךָ [a]לְרִנָּתִי׃ [b]כִּי שָׂבְעָה
[c]רָעוֹת [d]נַפְשִׁי [e]וְחַיַּי [f]לִשְׁאוֹל [g]הִגִּיעוּ׃
[h]נֶחְשַׁבְתִּי [i]עִם־[k]יוֹרְדֵי [l]בוֹר [m]הָיִיתִי
[n]כְּגֶבֶר [o]אֵין־אֵיל׃ [p]בַּמֵּתִים [q]חָפְשִׁי
[r]כְּמוֹ־[s]חַלְלִים [t]שֹׁכְבֵי־[u]קֶבֶר [x]אֲשֶׁר [y]לֹא
[z]זְכַרְתָּם [a]עוֹד [b]וְהֵמָּה [c]מִיָּדְךָ [d]נִגָּזָרוּ׃
[e]שַׁתָּנִי [f]בְּבוֹר [g]תַּחְתִּיּוֹת [h]בְּמַחֲשַׁכִּים
[i]בְּמְצֹלוֹת׃ [k]עָלַי [l]סָמְכָה [m]חֲמָתֶךָ [n]וְכָל
[o]מִשְׁבָּרֶיךָ [p]עִנִּיתָ [q]סֶלָה׃ [r]הִרְחַקְתָּ
[s]מְיֻדָּעַי [t]מִמֶּנִּי [u]שַׁתַּנִי [x]תּוֹעֵבוֹת [y]לָמוֹ
[z]כָּלוֹא [a]וְלֹא [b]אֵצֵא׃ [c]עֵינִי [d]דָאֲבָה
[e]מֹנִי [f]עָנְיִ [g]קְרָאתִיךָ [h]יְהוָה [i]כָּל־[k]יוֹם
[l]שִׁטַּחְתִּי [m]אֵלֶיךָ [n]כַּפָּי׃ [o]הֲלַמֵּתִים
[p]תַּעֲשֶׂה־[q]פֶלֶא אִם־[r]רְפָאִים [s]יָקוּמוּ
[t]יוֹדוּךָ [u]סֶלָה׃ [x]הֲיְסֻפַּר [y]בַּקֶּבֶר [z]חַסְדֶּךָ
[a]אֱמוּנָתְךָ [b]בָּאֲבַדּוֹן׃ [c]הֲיִוָּדַע [d]בַּחֹשֶׁךְ

Universidad de Deusto
Biblioteca

פִּלְאֶךָ׃ וְצִדְקָתְךָ֥ בְּאֶ֝רֶץ נִשְׁיָֽה׃ עָשָׂה

וַאֲנִי֮ אֵלֶ֪יךָ יְ֫הוָ֥ה שִׁוַּ֥עְתִּי וַבַּבֹּ֗קֶר תְּפִלָּתִ֥י תְקַדְּמֶֽךָּ׃ לָמָ֣ה יְ֭הוָה תִּזְנַ֣ח פָּלַל קָדַם

נַפְשִׁ֑י תַּסְתִּ֖יר פָּנֶ֣יךָ מִמֶּֽנִּי׃ עָנִ֤י זַנַח סָתַר

וְאֹסֵ֣ף נוֹגֵ֣עַ מִנְּעֻרָ֑י נָשָׂ֖אתִי אֵמֶ֣יךָ אָנִי בָּנָה עָנָה

אָפֻנָֽה׃ עָלַ֥י עָבְר֗וּ חֲרוֹנֶ֥יךָ בִּעוּתֶ֥יךָ אִים פּוּן חָרָה

צִמְּתוּתְנִֽי׃ סַבּ֣וּנִי בָּעַת סָבַב

כַּמַּ֣יִם כָּל הַ֭יּוֹם הִקִּיפ֣וּ עָלַ֣י יַחַד׃ יָקַף

הִרְחַ֣קְתָּ מְמֶּ֣נִּי אֹהֵ֣ב וָרֵ֑עַ מְיֻדָּעַי רֵחַק רָעָה

מַחְשָׁךְ׃ משכיל לאיתן lxxxix. יָדַע חָשַׁךְ

הָאֶזְרָחִי חַסְדֵי יְהוָה עֹלָ֤ם אָשִׁ֗ירָה לְדֹ֣ר וָדֹ֣ר אוֹדִ֣יעַ עָלַם שׁוּר

אֱמוּנָתְךָ֥ בְּפִ֑י כִּֽי־אָ֝מַ֗רְתִּי עוֹלָ֤ם חֶ֭סֶד יִבָּנֶ֣ה דּוּר נָצַב

שָׁמַ֥יִם תָּכֵ֣ן אֱמוּנָתְךָ֥ בָּהֶֽם׃ כָּרַ֣תִּי בְרִ֣ית לִבְחִירִ֑י אָמַן פֶּה

נִשְׁבַּ֣עְתִּי לְדָוִ֣ד עַבְדִּֽי׃ עַד עוֹלָ֣ם אָכִין זַרְעֶ֑ךָ וּבָנִ֖יתִי לְדֹ֣ר וָדֹ֣ר כּוֹן בָּנָה

וְסִ֣ירוּ בַּ֭עֲתִי לְדָוִ֣ד עַבְדִּֽי׃ עַד עוֹלָ֣ם

וְהוֹדוּ שָׁמַ֣יִם פִּלְאֲךָ֣ יְהוָ֑ה אַ֝ף אֱמוּנָתְךָ֗ בִּקְהַ֣ל קְדוֹשִֽׁים׃ יָדָה

כִּֽי־מִ֤י בַשַּׁ֨חַק֮ יַעֲרֹךְ֪ לַיהוָ֡ה יִדְמֶ֤ה לַ֭יהוָה בְּנֵי־אֵלִֽים׃ עָרַךְ דָּמָה

אֵ֣ל נַעֲרָ֣ץ בְּסוֹד־קְדוֹשִׁ֥ים רַ֝בָּ֗ה וְנוֹרָ֥א עַל־כָּל־סְבִיבָ֥יו׃ רָגַז יָרֵא

יְהוָ֤ה אֱלֹהֵ֣י צְבָאוֹת֮ מִ֤י כָ֥מוֹךָ חָ֑סִין יָ֝הּ וֶֽאֱמוּנָתְךָ֥ סְבִיבוֹתֶֽיךָ׃ חָסַן

אַתָּ֤ה מוֹשֵׁ֣ל בְּגֵאוּת֮ תִּ֭שָּׂא אַתָּ֣ה תְשַׁבְּחֵֽם׃ נָשָׂא גָּאָה

אַתָּ֣ה דִכִּ֣יתָ כֶחָלָ֣ל רָ֭הַב בִּזְר֣וֹעַ עֻזֶּ֑ךָ פִּזַּ֖רְתָּ אוֹיְבֶֽיךָ׃ זָרַע עָזַז

לְךָ֣ שָׁמַ֣יִם אַף־לְךָ֣ אֶ֑רֶץ תֵּבֵ֥ל וּמְלֹאָֽ֝הּ אַתָּ֣ה יְסַדְתָּֽם׃ יָסַד

צָפ֣וֹן וְ֭יָמִין אַתָּ֣ה בְרָאתָ֑ם תָּב֥וֹר וְחֶרְמ֗וֹן בְּשִׁמְךָ֥ יְרַנֵּֽנוּ׃ רָנַן

זְר֣וֹעַ עִם־גְּבוּרָ֑ה תָּעֹ֥ז יָ֝דְךָ֗ תָּר֥וֹם יְמִינֶֽךָ׃ עָזַז עָבַר

צֶ֤דֶק וּמִשְׁפָּ֣ט מְכ֣וֹן כִּסְאֶ֑ךָ חֶ֤סֶד וֶ֭אֱמֶת יְקַדְּמ֣וּ פָנֶֽיךָ׃ רָמַם

אַשְׁרֵ֤י הָעָ֨ם יוֹדְעֵי֮ תְרוּעָ֪ה יְ֫הוָ֥ה בְּא֣וֹר פָּנֶ֣יךָ יְהַלֵּכֽוּן׃ נָשָׂא נָגַל

בְּשִׁמְךָ֥ יְגִילוּן֮ כָּל־ הָלַךְ גּוּל

tenebris[b] mirabilia tua: [t] & iustitia tua [k]in terra q̄ [l]obliuiōi tradita ē: [m]Ego aūt[n] ad te[o] dñe [p]clamaui: [q]& māe[r] oratio mea[s] p̄ueniet te. [t]Quare[u] dñe[x] abiicis [y]aīam meā: [z] abscōdis [a]faciē tuā [b]a me? [c]Pauper [d]ego sum [e] & erūnosus [f]ab adolescētia mea: [g]portaui [h]furorē tuū &[i] cōturbatus sum. [k]Per me [l]transierūt [m]ire tue: [n]terrores tui [o]opp̄sserūt me. [p] Circundederūt me [q]quasi aq̄ [r]tota [s]die: [t]vallauerunt [u]me [x]pariter. [y]Lōge fecisti [z]a me [a]amicū [b] & sodalē: [c]notos meos [d]abstulisti. [a]Eruditio [b]ethā [c]ezraite. 89.

Misericordias [c]dñi [i]in eternū [g]cātabo: [h] in gn̄atiōe [i]& gn̄atione [k]annūciabo [l]veritatē tuā [m]in ore meo. [n]Q̄m [o]dixi [p]ſcepiterna [q]mīa [r]edificabitur: [s]celos [t]fundabis [u] veritas tua [x]in eis. [y]Percussi [z]fedus [a]cum electo meo: [b]iurau[c]dauid [d]fuo meo. [e]Vsq; in [f]eternū [g]stabilia [h]semen tuum: [i]& edificabo [k]in gn̄atiōe [l]& gn̄atione [m] thronum tuū. [n]Sp. [o]Cōfitebūtur [p]celi [q]mirabilia tua [r]dñe: [s]& [t]veritatē tuā [u]in ecclesia [x]sctōꝝ. [y]Quis [z]ei [a]i nubibus [b]eq̄bitur [c]dño: [d] assimilabitur [e]domino [f]in filiis [g]dei: [h] Deus [i]inclitus ∞∞∞∞∞ [k]in archano [l]sanctorum [m]nimio: [n]& terribilis [o] in [p]cunctis q̄ [q]circa eū sunt. [r]Domine [s]deus [t] exercituū [u]qs [x]filis tui? [y]fortissi me [z]domine: [a] & veritas tua [b]in circuitu tuo. [c]Tu [d]dominaris [e]superbie [f]maris: [g]elationes [h]gurgi tū eius [i]tu [k]com primis. [l]Tu [m]cōfregisti [n]q̄si vulneratū [o]sup bū: [p]in brachio [q]forti tuo [r]dispsisti [s]inimicos tuos. [t]Tui sunt [u] celi [x]& [y]tua ē [z]terra: [a] orbē [b]& plenitudinem eius [c]tu ∞ [d]fundasti. [e] Aquilonem [f]& dexterum [g]tu [h]creasti: [i]thabor [k]& hermon [l]nomē tuū [m]laudabūt. [n]Tuū [o]brachiū [p]cū [q]fortitudie: [r]roboretur [s] manus tua [t]exaltetur [u]dextera tua. [x]Iustitia [y]& iudiciū [z]firmamentū [a]throni tui: [b] mīa [c]& veritas [d]p̄cedēt [e] faciē tuā. [f]Btūs [g]ppl's [h]q nouit [i]iubilū: [k]dñe [l]in lumine [m]vult [n]tui [o]ābulabūt. [p]In noie tuo [q]exl'tabūt [r]tota

mirabilia tua: τ iustitia tua in fra obliuiōi tradi τὰ θαυμάσιά σου, καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμέ- ta: Et ego ad te dñe clamaui: τ mane oratio νη; Κἀγὼ πρὸς σὲ κύριε ἐκέκραξα, καὶ τοπρωΐ ἡ προσευχή mea p̄uenīet te. Ut qđ dñe repellis aīaz meā: auer μου προφθάσει σε. Ἱνατί κύριε ἀπωθῇς τὴν ψυχήν μου, ἀπὸ tis faciē tuā a me? Ppaup sū ego: τ σκέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Πτωχός εἰμι ἐγώ, καὶ in labozib[o] a iuuētute mea: exaltatus ār humiliatus sū τ cō ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξη turbat[p] sū. In me trānsierūt ire tue: terrores tui cō- πορνήθην. Επ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου, οἱ φοβερισμοί σου ἐξε turbauerūt me: circūdederūt me sicut aqua. Tota die ταράξαν με, ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ ὕδωρ. Ολην τὴν ἡμέραν circūdedert me simul: elōgasti a me amicū τ p̄ximū: πϱοσέχον με ἅμα, ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον, τ notos meos a miseria.
καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

Intellectus etham israelite. 88.
Συνέσεως αἰθὰμ τῷ ἰσραηλίτῃ. πϛ.

Misericordias tuas dñe in eternū cātabo: in gn̄atione τ Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι, εἰς γενεὰν καὶ gn̄atione ānūtiabo ṽitatē tuā in ore meo. Q̄m γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειά σου ἐν τῷ στόματί μου. Οτι dixisti in eternū mīa edificabitur: in celis ἐῖπας εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται, ἐν τοῖς οὐρανοῖς prepabit ṽitas tua. Disposui testamētū ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου. Διεθέμην διαθήκην τοῖς electis meis: iurau dauid seruo meo vsq; in eter ἐκλεκτοῖς μου, ὤμοσα δαυὶδ τῷ δούλῳ μου ἕως τοῦ αἰῶ nū. Preparabo semē tuū: τ edificabo in gn̄a νος. Ετοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενε- tionē τ gn̄ationē sedē tuā. Cōfitebūtur celi ἀν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου. Ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοί τὰ mirabilia tua dñe: τ eīm ṽitatē tuā in ecclesia θαυμάσιά σου κύριε, καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησία sctōꝝ. Q̄m qs in nubibus equabit̄ dño: simi ἁγίων. Οτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ, ὅμοι lis erit dño in filijs dei? Deus q̄ gl̄orificatur in ωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; Ο θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν cōsilio sctōꝝ: magnus τ terribilis est sup oēs q̄ βουλῇ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς in circuitu eius. Dñe deus ṽtutū qs similis περικύκλῳ αὐτοῦ. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων τίς ὅμοιός tibi: potēs es dñe: τ ṽitas tua ī circuitu tuo. Tu σοι; δυνατὸς εἶ κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου. Σὺ dñaris potestati maris: motū autē δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν fluctuū eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σὺ ἐταπείνωσας ὡς vulneratū supbū: in brachio ṽtutis τραυματίαν ὑπερήφανον, ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς tue dispsisti inimicos tuos. Tui sūt celi: σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου. Σοί εἰσιν οἱ οὐρανοί, τ tua est tra: orbē tre τ plenitudinē eius tu καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ fundasti: aquilonē τ mare tu creasti. ἐθεμελίωσας, τὸν βορρᾶν καὶ τὴν θάλασσαν σὺ ἔκτισας, Thabor τ hermō in noie tuo exultabūt: Θαβὼρ καὶ ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται, tuū brachiū cū potētia. Firmetur manus σὸς ὁ βραχίων μετὰ δυνασείας. Κραταιωθήτω ἡ χείρ tua: exaltet dextera tua. Justitia τ iudiciū p̄pa σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου. Δικαιοσύνη καὶ κρῖμα ἑτοι tio sedis tue. Mia τ ṽitas p̄ecε μασία τοῦ θρόνου σου. Ελεος καὶ ἀλήθεια προπορεύ- det ante faciē tuā: Btūs ppls q̄scit σονται πρὸ προσώπου σου. Μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων iubilationē. Dñe in lumine vultus tui ambula- ἀλαλαγμόν. Κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσον būt: τ in noie tuo exultabūt tota σται: καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ∞∞∞

die: τ in iustitia tua exaltabũtur. Ὅτι glo
ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται. Ὅτι καύ
ria Xtutis eox tu es: τ in bñplacito tuo
κημα τῆς δυνάμεώς αὐτῶν σὺ εἶ, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑ=
exaltabit cornu nr̃uz. Quia dñi assumptio:
φωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν. Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντιλη̃ψις,
τ scti israel regis, nr̃i. Tũc locutus es in
καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν. Τότε ἐλάλησας ἐν
visiõe filijs tuis: τ dixisti: posui adiutoriũ in po=
ὁράσει τοῖς υἱοῖς σου, καὶ εἶπας, ἐτέθην βοήθειαν ἐπὶ δυ
tẽte: exaltaui electũ de plebe mea. Inueni dauid
νατόν, ὑψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Εὗρον Δαυὶδ
seruũ meũ: in oleo sctõ meo vnxi eũ. Ma=
τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν. Ἡ χὰρ
nus eñ mea auxiliabit ei: τ brachiũ meũ cõfir
χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύ
mabit eũ. Nihil pficiet inimicus in eo: τ filius
σει αὐτόν. Οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομί
tatis nõ apponet nocere ei. Et cõcidã a
ας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν. Καὶ συγκόψω ἀπὸ
facie ipi inimicos eius: τ odiẽ
προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦν=
tes eũ in fugã vertã. Et Xitas mea τ mia
τας αὐτὸν τροπώσομαι. Καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός
mea cũ ipo: τ in noie meo exaltabit cor
μου μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέ
nu eius. Et ponã in mari manũ eius: τ in
ρας αὐτοῦ. Καὶ θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐν
fluminib⁹ dexterã eius. Ipe inuocabit me: pr̃
ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με, πατήρ
meus es tu: deus meus τ susceptor salutis mee. Et
μου εἶ σύ, θεός μου καὶ ἀντιλήπτωρ τῆς σωτηρίας μου. Κἀ
ego primogenitũ ponã illũ: excelsũ pre regi
γὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασι=
bus terre. In eternũ seruabo illi miaz meã:
λεῦσι τῆς γῆς. Εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου,
τ testamẽtũ meũ fidele ipi. Et ponã in seculũ
καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ. Καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τ
seculi semẽ eius: τ thronũ eius sicut di=
αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέ
es celi. Si dereliq̃rint filij eius le=
ρας τοῦ οὐρανοῦ. Ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νό
gẽ meã: τ in iudicijs meis nõ ãbulauerit: Si iusti
μον μου, καὶ τοῖς κρίμασί μου μὴ πορευθῶσιν, Ἐὰν τὰ δικαιώ=
tias meas pphanauerit: τ mãdata mea nõ custodierit:
ματά μου βεβηλώσωσι, καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν,
Uisitabo in Xga iniq̃tates eox: τ in Xberibus
Ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μάστιξι τὰς
pcã eox. Miaz ãt meã nõ dispgã ab eis:
ἁμαρτίας αὐτῶν. Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν,
neq; nocebo in Xitate mea: Neq; pphanabo
οὐδ' οὐ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου, Οὐδ' οὐμὴ βεβηλώσω τὴν
testamẽtũ meũ: τ q̃ pcedũt de labijs meis nõ
διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐμὴ
faciã irrita. Semel iurauī in sctõ meo si dauid mẽtiar:
ἀθετήσω. Ἅπαξ ὤμοσα ἐν ἁγίῳ μου εἰ τῷ Δαυὶδ ψεύσομαι;
Semen eius in eternũ manebit: τ thronus ei⁹ sicut sol
Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
incõspectu meo: Et sicut luna pfecta in eternũ: τ
ἐναντίον μου, Καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ
testis in celo fidelis. Dp̃. Tu Xo repulisti τ des=
μάρτυς ἐν τῷ οὐρανῷ πιστός. Διάψαλμα, Σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξου
pertisti: distulisti xp̃m tuũ. Auertisti testamẽtũ
δένωσας, ἀνεβάλου τὸν χρισόν σου. Κατέσφεξας τὴν διαθήκην
serui tui: pphanasti in terra sctũariũ ei⁹. De=
τοῦ δούλου σου, ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. Κα=
struxisti oẽs sepes eius: posuisti firmamẽtũ eius
θεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ
formidinẽ. Diripuerũt eũ oẽs trãseũtes viã: faci⁹
δειλίαν, Διήρπαζον αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν, ἐγενή
est opprobriũ vicinis suis. Exaltasti dexterã deprẽtiũ
θησαν ὀνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ. Ὑψωσας τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόν

dic: a & in iustitia tua exaltabuntur. b Quia x glo=
ria fortitudinis eorũ tu
es: a & in voluntate tua
b eleuabis c cornu nostrũ.
b Quia a dño est protec=
tio nostra: a & a sctõ is=
rael rege nr̃o. k Tunc lo=
cutus es m per visionẽ fã=
ctis tuis: o & dixisti p posui
q adiutoriũ super robu=
stũ: exaltaui electũ x de
ppl'o. Inueni dauid ser
uũ meũ: b oleo sctõ meo
vnxi eũ. h Cũ quo manus
mea firma erit: & k brachium meum robo
rauit eum. m Non decipi
et n inimicus eum: q & filius iniquitatis non affli=
get eũ. n Sed cõcidã ante
faciem eius hostes illi⁹:
s & qui eũ oderũt pcutiã
b Veritas ãt mea & mia
mea erit cũ eo: c & in no
mine meo exaltabitur
c cornu eius. h Et ponã in
mari manũ eius: l & i flu
minibus m dexterã eius.
n Ipe o inuocabit me p pater
meus es tu: de⁹ meus & fortitudo salutis mee.
x Ego aũt primogenitũ
ponã eũ: a excelsũ b regi=
bus terre. b In etnũ cu=
stodiã ei mĩam meã: h &
pactũ meũ fidele erit ei.
l Et ponã m in ppetuũ se=
mẽ eius: o & thronũ eius
p sicut dies q celi. r Si ãt a de
reliq̃rint filii eius u legem
meã: s & in iudiciis meis
nõ ambulauerit. a Si b ce=
rimõias meas c pphana=
uerit: b & p̃cepta mea nõ
custodierit. g Visitabo h in
virga l scelera eorũ: k & in
plagis iniquitates eorũ.
m Miam aũt meã n nõ o au
ferã ab eo: q nec r mentiar
e in veritate mea. r Nõ
n violabo pactũ meum:
r & qđ egressũ est de labiis meis a nõ b mutabo.
c Semel l iurauī c in sancto
meo: n ne q dauid h mẽtiar.
l Semẽ eius k in sempiternũ erit: m & thrõus eius
n sicut sol o in conspectu
meo. p Sicut luna q stabilie
tur r in sẽpiternũ: o & te=
stis s in celo u fidelis. x Sẽp.
r Tu ãt repulisti a & pieci
sti: b iratus es c aduersus
x p̃m tuũ. c Attenuasti
pactũ q serui tui: h pphanasti i terra k diadema ei=
ius. l Dissipasti m oẽs n ma=
cerias eius: o posuisti p mu
nitiões eius q pauorẽ. r Di
ripuerũt eũ q oẽs s qui trã
seunt p u viã: x fctus ẽ v op=

רוּם	רוֹם	הַיּוֹם ׀ וּבְצִדְקָתְךָ יָרוֹמּוּ׃ כִּי
פְּאֵר עֻזָּם	תִּפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה ׀ וּבִרְצוֹנְךָ	
בָּצַח	תָּרוּם קַרְנֵנוּ׃ כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ ׀	
קָדַשׁ	וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ׃ אָז	
חָזָה חָסִד	דִּבַּרְתָּ בְחָזוֹן לַחֲסִידֶיךָ ׀ וַתֹּאמֶר	
אָמַר שָׁוָה	שִׁוִּיתִי עֵזֶר עַל גִּבּוֹר ׀ הֲרִימוֹתִי	
עֶבֶר רוּם	בָּחוּר מֵעָם׃ מָצָאתִי דָּוִד עַבְדִּי ׀	
בָּחַר	בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו׃ אֲשֶׁר	
כּוּן זָרַע	יָדִי תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף זְרוֹעִי תְאַמְּצֵנּוּ׃	
אָמַן נָשָׂא	לֹא יִשָּׁא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן עַוְלָה לֹא	
אָיַב עָנָה	יְעַנֶּנּוּ׃ וְכִתּוֹתִי מְפָנָיו צָרָיו ׀	
כָּתַת פָּנָה	וּמְשַׂנְאָיו אֶגּוֹף׃ וֶאֱמוּנָתִי וְחַסְדִּי	
צוּר שָׂנָא	עִמּוֹ וּבְשְׁמִי תָּרוּם קַרְנוֹ׃ וְשַׂמְתִּי	
נָגַף אָמַן	בַּיָּם יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת יְמִינוֹ׃ הוּא	
שׂוּם	יִקְרָאֵנִי אָבִי אָתָּה אֵלִי וְצוּר	
קָרָא	יְשׁוּעָתִי׃ אַף אֲנִי בְכוֹר אֶתְּנֵהוּ	
יָשַׁע בָּכַר	עֶלְיוֹן לְמַלְכֵי אָרֶץ׃ לְעוֹלָם אֶשְׁמֹר	
נָתַן עָלָה	לוֹ חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ׃	
עָלַם שָׁמַר	וְשַׂמְתִּי לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי	
כָּרַת אָמַן	שָׁמָיִם׃ אִם יַעַזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי	
שׂוּם יוֹם	וּבְמִשְׁפָּטַי לֹא יֵלֵכוּן׃ אִם חֻקֹּתַי	
עָזַב יָרֵחַ	יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמֹרוּ׃	
חָלַל צָוָה	וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים	
שָׁמַר	עֲוֹנָם׃ וְחַסְדִּי לֹא אָפִיר מֵעִמּוֹ	
פּוּר	וְלֹא אַשְׁקֵר בֶּאֱמוּנָתִי׃ לֹא	
שָׁקַר אָמַן	אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא	
חָלַל יָצָא	אָשָׁנֶּה׃ אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי	
שָׁנָה שָׁנָה	אִם לְדָוִד אֲכַזֵּב׃ זַרְעוֹ לְעוֹלָם	
יָשַׁב כָּזַב	יִהְיֶה וְכִסְאוֹ כַּשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי׃ כְּיָרֵחַ	
חַיִל	יִכּוֹן עוֹלָם וְעֵד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן סֶלָה׃	
כּוּן עָוַד	וְאַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס הִתְעַבַּרְתָּ עִם	
אָמַן	מְשִׁיחֶךָ׃ נֵאַרְתָּה בְרִית עַבְדֶּךָ	
מָאַס עָבַר	חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ׃ פָּרַצְתָּ כָּל	
מָשַׁח	גְּדֵרֹתָיו שַׂמְתָּ מִבְצָרָיו מְחִתָּה׃	
שׂוּם בָּצַר	שַׁסּוּ כָל עֹבְרֵי דָרֶךְ הָיָה חֶרְפָּה	
חָתַת שָׁסַס	לִשְׁכֵנָיו׃ הֲרִימוֹתָ יְמִין צָרָיו	
רוּם יָמִן		
צוּר		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.he. Ter.heb. p̄s.xc. Trāsla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

הִשְׁמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו׃ אַף תָּשִׁיב שׁמח אויב
צוּר חַרְבּוֹ וְלֹא הֲקִמֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה׃ שוב קום
הֲשְׁבַּתָּ מִטְהָרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ לחם שבת
מִנַּרְתָּה׃ הִקְצַרְתָּ יְמֵי עֲלוֹמָיו קצר
הֶעֱטִית עָלָיו בוּשָׁה סֶלָה׃ עַד מָה יום עלם
יְהוָה תִּסָּתֵר לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ עטה סתר
אֵשׁ חֲמָתֶךָ׃ זְכָר אֲנִי מָה חָלֶד יחם
עַל מַה שָּׁוְא בָּרָאתָ כָּל בְּנֵי אָדָם׃
מִי גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת חיה ראה
יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׁאוֹל סֶלָה׃ מלט שאל
אַיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשֹׁנִים אֲדֹנָי
נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד בֶּאֱמוּנָתֶךָ׃ זכר שבע אמן
אֲדֹנָי חֶרְפַּת עֲבָדֶיךָ שְׂאֵתִי בְחֵיקִי נשא
כָּל רַבִּים עַמִּים׃ אֲשֶׁר חֵרְפוּ רבב
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר חֵרְפוּ עִקְּבוֹת משח
מְשִׁיחֶךָ׃ בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן ברך עלם

ואמן׃ xc. תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ פלל
הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעון אַתָּה עון
הָיִיתָ לָנוּ בְּדוֹר וָדוֹר׃ בְּטֶרֶם הָרִים היה
יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעולָם חול עלם
עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל׃ תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ שוב אנש
עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם׃ אמר
כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ יוֹם שנה
אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בַּלָּיְלָה׃ תמל עבר
זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כָּחָצִיר שׁנה בקר חצר
יַחֲלֹף׃ בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב חלף צין
יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃ כִּי בָלִינוּ נָאָפֵךְ כלה מול
כִּלִּינוּ בַּאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃ חם בהל
שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלוּמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ׃ שות עוה
כִּי כָל יָמֵינוּ פָנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ עלם אור
שְׁנוֹתֵינוּ כְמוֹ הֶגֶה׃ יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ יום שנה
בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת גבר
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָם עָמָל וָאָוֶן כִּי שׁמן גוז
גָז וַנָּעֻפָה׃ מִי יוֹדֵעַ עז חוש עוף
אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ׃ לִמְנוֹת ידע עזז
יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לֵבָב חָכְמָה׃ מנה יום בוא

probriū vicinis ſuis. [a]Eleuaſti [b]dexterā [c]hoſtium eius: [d]letificaſti [e] oēs [f]inimicos illius. [g] Auertiſti [h]robur [i]gladii eius: [j]& nō [k]ſubleuaſti eū [l]in prelio. [m]Quieſcere feciſti [n]munditiā eius: [o]& thronū illius [p]in terra [q]detraxiſti. [r]Abbreuiaſti [s]dies [t]adoleſcētie eius: [u]opuiſti [v]eū [w]ignominia. [x]Sp. [y] Vſq; quo [z]dñe [aa]abſcōderis [bb]in finē? [cc]ſuccēditur [dd]quaſi [ee]ignis [ff]indignatio tua? [gg]Memētō [hh]mei [ii]de [jj]pfundo: [kk]alioqn [ll]q̄re [mm]fruſtra [nn]creaſti [oo]filios [pp]hoīm? [qq]Quis eſt [rr]vir qui [ss]viuat [tt]& nō [uu]videat [vv]mortē: [ww]ſaluās [xx]aīaz ſuā [yy]de manu [zz]inferi? [aaa]Sp. [bbb]Vbi ſunt [ccc]mīe tue [ddd]anti que [eee]dñe: q̄s [fff]iuraſti [ggg]dd [hhh]in veritate tua. [iii]Recordare [jjj]dñe [kkk]opprobrii [lll]ſeruorū tuorū: quia [mmm]porta ui [nnn]in ſinu meo [ooo]oēs [ppp]iniquitates [qqq]populorū. [rrr] Quibus [sss]exprobrauerūt [ttt]inimici tui [uuu]dñe: [vvv]qbus [www]exp brauerunt [xxx]veſtigia [yyy]xpi tui. [zzz] Bñdictus [aaaa]dñs [bbbb]i ſempiternū: [cccc]amen [dddd]& amē.

[a]Oratio [b]moyſi [c]viri [d]dei. 90.

Omie [a]hītaculū [b]tu [c]fctūs es [d]nobis: [e]in gñatiōe [f]& gñatōe. [g]Añ q̄ [h]mōtes [i]naſcerētur [j]& pturiretur [k]terra [l]& orbis: [m]a ſeculo [n]& vſq; in [o]ſeculū [p]tu es deus. [q]Cōuertēs [r]hoīem [s]vſq; ad [t]cōtritionē: [u]& dicēs [v]reuertimī [w]filii [x]adā. [y]Quia [z]mille [aa]āni [bb]in oculis tuis [cc]ſicut dies [dd]heſterna [ee]q̄ [ff]ptrāſiit [gg]& vigilia [hh]in nocte. [ii]Percutiēte te eos vt [jj]sōniū [kk]erunt: [ll]mane [mm]q̄ſi herba [nn]ptrāſiēs. [oo]Mane [pp]floruit [qq]& abiit: [rr]ad veſperā [ss]conteretur [tt]atq; ſiccabi tur. [uu]Cōſūpti [vv]ei [ww]ſum? [xx]in furore tuo. [yy]& i indignatiōe tua [zz]cōturbati ſum?. [aaa]Poſuiſti [bbb]iniquitates nr̄as [ccc]corā te: [ddd]negligētias nr̄as [eee]i luce [fff]vultus tui. [ggg]Oēs [hhh]ei [iii]dies nr̄i [jjj]trāſierūt [kkk]i furore tuo: [lll]cōſum ptimus [mmm]ānos nr̄os [nnn]q̄ſi [ooo]monē loq̄ns. [ppp]Dies [qqq]ānorū nr̄oꝝ [rrr]in ipſis [sss]ſeptuagīta [ttt]ānis: [uuu]ſi āt [vvv]multū ē [www]octogīta [xxx]āni: [yyy]& q̄ apli us eſt [zzz]labor [aaaa]& dolor: [bbbb]q̄m [cccc]trāſiuimus [dddd]cito [eeee]& aduolauimus. [ffff]Quis [gggg]nouit [hhhh]fortitudinē [iiii]ire tue: [jjjj]& ſcdm timorē tuū [kkkk]idignationē tuā? [llll]Vt nume

eum: letificaſti oēs inimicos eius. Ἐluετων αὐτόν, ἐυφράνας πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Απέtiſti adiutoriū gladii eius: τ nō eos auxilia σρέψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀντελάtus es in bello. Deſtruxiſti ab emūdatiōe βου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. Κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ ſua: ſedē eius in terra collisiſti. Mino αὐτοῦ, τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέῤῥαξας. Εσμίκρυraſti dies tēporis eius: pfudiſti eū cōfuγας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ, κατέχεας αὐτοῦ αἰχύſiōe. Vſq; quo dñe auertis in finē: exardeſcet νην. Εως πότε κύριε ἀποσρέψῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ſicut ignis ira tua? Memorare q̄ mea ſuba: nūqd eſt ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου; Μνήσθητι τίς μου ὑπόσασις, μὴ ματαvane cōſtituiſti oēs filios hoīum? Quis eſt ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; Τίς ἐσιν hō: qui viuet τ nō videbit mortē: eruet ani ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, ῥύσεται τὴν ψυmā ſuā de manu inferi? Dp̄. Vbi ſūt χὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου; Διάψαλμα. Που εἰσι τὰ mie tue antique dñe: q̄s iuraſti dō in γὶ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα κύριε, ἃ ὤμοσας τῷ δαυὶδ ἐν τῇ ἀλήtate tua. Memoreſto dñe oppbrij ſeruoꝝ tuoꝝ: θεία σου. Μνήσθητι κύριε τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου, q̄ō cōtinui in ſinu meo multaꝝ gētiū. Ὃ ἐξεβραυεῦτ οὗ ὑπέχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν. Οὗ ὠνείδισαν inimici tui dñe: q̄ō exῤbrauerūt cōmutationē chri ὁι ἐχθροί σου κύριε, οὗ ὠνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χρiſti tui. Bñs dñs in eternū: fiat fiat. σοῦ σου. Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

Oratio moyſi hoi dei. 89.

Προσευχὴ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. πδ'.

Omine refugiū factus es nob i gñatiōe τ gñatione. Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Πρὸ quā mōtes fierēt τ formaretur tra τ or τοῦ ὄρη γενηθῆναι καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμέbis: τ a ſeculo τ vſq; in ſeculū tu es. Ne auerνην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Μὴ ἀπὸtas hoiez in humilitatē: τ dixiſti: cōuertimini σρέψης ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν, καὶ εἶπας, ἐπιστρέψατε filij hoium. Qm̄ mille āni añ oculos tuos dñe: υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. Οτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριε, tā dies heſterna q̄ ptrāit: τ cuſtodia in nocte. Quē pro ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθὲς ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί. Τὰ ἐξου nihilo habētur coꝝ āni erūt: mane ſicut herba trāſeat: δενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται, τὸ πρωῒ ὡσεὶ χλόη παρέλθοι, mane floreat τ trāſeat: veſpere decidat: τὸ πρωῒ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι, Τὸ εσπέρας ἀποπέσοι, induret τ areſcat. Quia defecimus in ira tua: σκληρυνθείη καὶ ξηραγθείη. Οτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου, τ in furore tuo turbati ſumus. Poſuiſti iniqtates nr̄as in καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν. Εθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐνcōſpectu tuo: ſeculū nr̄z in illuminatiōe vultus tui. ναντίον σου, ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου. Qm̄ oēs dies nr̄i defecerūt: τ in ira tua defe Οτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελί cimus. Anni nr̄i ſicut aranea meditabātur: dies ānoꝝ πομεν. Τὰ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων, αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν Geñ.6 a. Eccle. 16.a. nr̄oꝝ in ipis ſeptuaginta āni: ſi āt in potētatib octo ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ὀγginta āni: τ plurimū coꝝ labor τ dolor. δοήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος. Qm̄ ſupuenit māſuetudo ſup nos τ corripimur. Οτι ἐπῆλθε πραότης ἐφ ἡμᾶς καὶ παιδευθησόμεθα. Quis nouit poteſtatē ire tue: τ pre Τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ ἀπὸ τοῦ timore tuo irā tuā dinumerare? Derterā φόβου σου τὸν θυμόν σου ἐξαριθμήσασθαι; Τὴν δεξιάν tuā ſic notā fac mihi: τ eruditos σου οὕτως γνώρισόν μοι, καὶ τοὺς πεπαιδευμένους corde in ſapiētia.
τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.

Cōuertere dñe vsq; quo: τ depcabilis esto sup ser-
Επίστρεψον κύριε ἕως πότε, καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δού
uos tuos. Repleti sumus mane mia tua dñe: τ exul
λοις σου. Ενεπλήσθημεν τοπρωὶ τῶν ἐλέους σου κύριε, καὶ ἠγαλ
tauimus τ delectati sum⁹. In oibus diebus nr̄is
λιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν. Εν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν
letati sumus: pro qb⁹ dieb⁹ humiliasti nos: ānis qb⁹ vidi
εὐφρανθείημεν, ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἐτῶν ὧν εἴδο
mus mala. Et respice in seruos tuos τ in opa tua
μεν κακά. Καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου
τ dirige filios eoꝝ. Et sit splēdor do-
καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυ-
mini dei nr̄i sup nos: τ opa manuū nr̄aꝝ diri
ρίου τῶν θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύ
ge sup nos: τ opus manuū nr̄aꝝ dirige.
θυνον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

Laus cātici dd: sine titulo apud hebreos. 90.

Αἶνος ᾠδῆς τῷ δαδ', ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. ϛ'.

Qui hītat in adiutorio altissimi: in ptectiōe dei
Ο κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου, ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ
celi cōmorabit. Dicet dño: susceptor me⁹ es
τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται. Ερεῖ τῷ κυρίῳ, ἀντιλήπτωρ μου εἶ
τ refugiū meū deus meus: τ spabo in eū. Qm̄
καὶ καταφυγή μου ὁ θεός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ' αὐτόν. Οτι
ipe liberabit te de laqueo venātiū τ a ꝟbo as
ἀγὸς ῥύσεταί σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου ταρα-
pero: in scapulis suis obūbrabit tibi: τ sub
χώδους, ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι, καὶ ὑπὸ
pēnis eius spabis. Scuto circūdabit te ꝟi
τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς. Οπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλή-
tas eius: nō timebis a timore nocturno: A sa
θεια αὐτοῦ, οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, Απὸ βέ
gitta volāte in die: a negotio in tenebris pābu
λους πετοιθέου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπο
lante: ab incursu τ demonio meridiano.
ρευοιθέου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
Cadent a latere tuo mille: τ decē milia a dextris
Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς, καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν
tuis: ad te āt nō ap ppiq̄bit. Verū tñ oculis tuis cō
σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ. Πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατα
siderabis: τ retributionē pctōꝝ videbis. Qm̄ tu dñe
νοήσεις, καὶ ἀνταπίδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψει. Οτι σὺ κύριε ἡ
spes mea: altissimū posuisti refugiū tuū. Nō acce
ἐλπίς μου, τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου. Οὐ προσε-
dent ad te mala: τ flagellū nō ap ppiq̄bit tabnaculo
λεύσεται πρὸς σὲ κακά, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί
tuo. Qm̄ angelis suis mādabit de te: vt custo
σου. Οτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τῶν διαφυ
diāt te in oibus viis tuis. In manib⁹ portabūt te:
λάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Επὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Sup aspidē
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Επὶ ἀσπίδα
τ basiliscū ambulabis: τ cōculcabis leonē τ
καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ
draconē. Qm̄ in me spauit: τ liberabo eū: prote
δράκοντα. Οτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε, καὶ ῥύσομαι αὐτόν, σκεπά-
gā eū qm̄ cognouit nomē meū. Clamabit ad me: τ ex
σω αὐτὸν ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. Κεκράξεται πρός με, καὶ ἐπα
audiā eū: cū ipo sū in tribulatiōe. Eripiam eū:
κούσομαι αὐτῶν, μετ' αὐτοῦ εἰμὶ ἐν θλίψει. Εξελοῦμαι αὐτόν,
τ glorificabo eū: lōgitudine dieꝝ replebo eū: τ
καὶ δοξάσω αὐτόν, μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ
ostēdā illi salutare meū.
δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

Math. 4. a. Luce. 4. b.

Psalmus cātici in diē sabbati. 91.

Ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. ϛά.

Bonū cōfiteri dño: τ psallere nomi
Αγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κῷ, καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόμα
ni tuo altissime. Ad ānūtiādū mane miaꝫ tuā: τ
τί σου ὕψιστε. Τοῦ ἀναγγέλλειν τοπρωὶ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν
veritatē tuā per noctē. In decachordo psalterio cū cātico
ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα. Εν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς

rētur⁹ dies nr̄i⁶ sic⁶ oñde:
⁸& veniemus⁹ corde⁸ sapi
enti.⁸ Reuertere⁸ dñe ᵐvs
q; quo:⁹ & exorabil's esto
ˡsup⁹ seruos tuos. ʳ Im-
ple nos⁸ matutino ʳ mia
tua:ⁿ & laudabimus⁸ & le
tabimur⁸ in cūctis⁸ dieb⁹
nr̄is.ᵃ Letifica nos⁹ ꝓ die
bus qbus⁶ afflixisti nos:
& ᵈānis quibus ⁶ vidim⁹
ʳ mala.⁸ Appeat⁹ apd ⁸ ser
uos tuos⁸ opus tuum:ˡ &
gl'ia tua ᵐsup ⁿ filios eorū.
ᵒ Et sit ᵖ decor⁹ dñi ʳ dei nr̄i
⁸ sup nos:ʳ & opus ⁿ manu
um nr̄aꝝ ˣ cōfirma ʳ super
nos:ʳ & opus ᵃ manuum
nostrarū ᵇ confirma. 91.

Qui hītat ᵇ ī abscondi
to ᶜ excelsi:ᵇ ī vmbra
culo ᶜ oīpotētis ʳ cōmora-
bitur.⁸ Dicens ᵇ dño ˡ spes
mea ᵏ & fortitudo mea:
ˡ deus meus ᵐ cōfidā ⁿ ī eo.
ᵒ Qm̄ ᵖ ipe ᵠ liberabit te ʳ đ
laqueo ⁸ venātiū: ʳ đ mor
te ⁿ īsidiaꝝ.ˣ In scapulis su
is ʳ obūbrabit ʳ tibi ᵃ & sub
ᵇ alis eius ʳ spabis: ᵈ scutū
ᶜ & ꝓtectio ʳ veritas eius.
⁸ Nō ᵇ timebis ʳ a timore
ᵏ nocturno:ˡ a sagitta ᵐ vo
lāte p ⁿ diē.ᵒ A peste ᵖ ī te-
nebris ᵠ ābulāte:ʳ a morsu
⁸ īsanietis ʳ meridie. ⁿ Ca-
dēt ˣ a latere tuo ʳ mille ʳ &
decē milia ᵃ a đxtris tuis:
ᵇ ad te āt ᶜ nō ᵈ appropinq̄
bit.ᶜ Verūtñ ʳ oculis tuis
⁸ videbis:ᵇ & vltionē ʳ īpio
rū ᵏ cernes. ᵐ Tu ˡ enim es
ⁿ dñe ᵒ spes mea.ᵖ excelsū
ᵠ posuisti ʳ hītaculū tuū.
⁸ Nō ʳ accedet ⁿ ad te ʳ malū
ʳ & lepra ʳ nō ᵃ ap ppiqua-
bit ᵇ tabernaculo tuo.
ᶜ Quia ᵈ angelis suis ᶜ mā-
dabit ʳ de te:⁸ vt custodiāt
te ᵇ in oibus ˡ viis tuis.ᵏ In
ˡ manibus ᵐ portabūt te:
ⁿ ne forte ᵒ offēdas ᵖ ad la-
pidē ᵠ pedē tuū.ʳ Sup ⁸ as-
pidē ʳ & basiliscū ⁿ calcabis
ˣ conculcabis ʳ leonem ʳ &
draconē.ᵃ Qm̄ ᵇ mihi ᶜ ad
hesit ᵈ & liberabo eū: ᶜ e-
xaltabo eū ʳ qm̄ ⁸ cogno-
uit ᵇ nomē meū. ˡ Inuoca
bit me ᵏ & exaudiā eū:ˡ cū
ipo ᵐ ero ⁿ in tribulatiōe:
ᵒ eruā eū ᵖ & gl'ificabo eū.
ᵠ Lōgitudie ᵃ dierū ⁸ īple-
bo eū: ʳ & oñdā illi ⁿ salu-
tare meū. ᵃ Psalmus
ᵇ cātici ᶜ ī die ᵈ sabbati. 92.

Bonū ē ʳ cōfiteri ⁸ dño
ᵇ & psallere ˡ noī tuo
ᵏ altissime.ˡ Ad annūciā-
dū ᵐ mane ⁿ miam tuā:ᵒ &
fidē tuā ᵖ ī noctibus. ᵠ In
ʳ decachordo ⁸ & ʳ psalte-

ᵏ שׁוּבָה ˡ יְהוָה ᵐ עַד ⁿ מָתָי ᵒ וְהִנָּחֵם ᵖ עַל
ᵠ עֲבָדֶיךָ׃ ʳ שַׂבְּעֵנוּ ⁸ בַּבֹּקֶר ᶜ חַסְדֶּךָ
ⁿ וּנְרַנְּנָה ˣ וְנִשְׂמְחָה ʳ בְּכָל ʳ יָמֵינוּ׃
ᵃ שַׂמְּחֵנוּ ᵇ כִּימוֹת ᶜ עִנִּיתָנוּ ᵈ שְׁנוֹת ᶜ רָאִינוּ
ʳ רָעָה׃ ⁸ יֵרָאֶה ᵇ אֶל ʳ עֲבָדֶיךָ ᵏ פָּעֳלֶךָ
ʳ וַהֲדָרְךָ ᵐ עַל ⁿ בְּנֵיהֶם׃ ᵒ וִיהִי ᵖ נֹעַם
ᵠ אֲדֹנָי ʳ אֱלֹהֵינוּ ⁸ עָלֵינוּ ʳ וּמַעֲשֵׂה ⁿ יָדֵינוּ
ʳ כּוֹנְנָה ʳ עָלֵינוּ ʳ וּמַעֲשֵׂה ᵃ יָדֵינוּ
ᵇ כּוֹנְנֵהוּ׃ xci. ᵃ יֹשֵׁב ᵇ בְּסֵתֶר ᶜ עֶלְיוֹן
ᵈ בְּצֵל ᶜ שַׁדַּי ʳ יִתְלוֹנָן׃ ⁸ אֹמַר ᵇ לַיהוָה
ʳ מַחְסִי ᵏ וּמְצוּדָתִי ʳ אֱלֹהַי ᵐ אֶבְטַח ⁿ בּוֹ׃
ᵒ כִּי ᵖ הוּא ᵠ יַצִּילְךָ ʳ מִפַּח ⁸ יָקוּשׁ
ʳ מִדֶּבֶר ⁿ הַוּוֹת׃ ˣ בְּאֶבְרָתוֹ ʳ יָסֶךְ ʳ לָךְ
ⁿ וְתַחַת ᵇ כְּנָפָיו ᶜ תֶּחְסֶה ᵈ צִנָּה ᶜ וְסֹחֵרָה
ʳ אַמְתּוֹ׃ ⁸ לֹא ᵇ תִירָא ʳ מִפַּחַד ᵏ לָיְלָה
ʳ מֵחֵץ ᵐ יָעוּף ⁿ יוֹמָם׃ ᵒ מִדֶּבֶר ᵖ בָּאֹפֶל
ᵠ יַהֲלֹךְ ʳ מִקֶּטֶב ᵒ יָשׁוּד ʳ צָהֳרָיִם׃ ⁿ יִפֹּל
ʳ מִצִּדְּךָ ʳ אֶלֶף ʳ וּרְבָבָה ᵃ מִימִינֶךָ ᵇ אֵלֶיךָ
ᶜ לֹא ᵈ יִגָּשׁ׃ ᶜ רַק ʳ בְּעֵינֶיךָ ⁸ תַּבִּיט
ᵇ וְשִׁלֻּמַת ʳ רְשָׁעִים ᵏ תִּרְאֶה׃ ˡ כִּי ᵐ אַתָּה
ⁿ יְהוָה ᵒ מַחְסִי ᵖ עֶלְיוֹן ᵠ שַׂמְתָּ ʳ מְעוֹנֶךָ׃
⁸ לֹא ʳ תְאֻנֶּה ⁿ אֵלֶיךָ ˣ רָעָה ʳ וְנֶגַע ʳ לֹא
ᵃ יִקְרַב ᵇ בְּאָהֳלֶךָ׃ ᶜ כִּי ᵈ מַלְאָכָיו ʳ יְצַוֶּה
ʳ לָךְ ⁸ לִשְׁמָרְךָ ᵇ בְּכָל ʳ דְּרָכֶיךָ׃ ᵏ עַל
ʳ כַּפַּיִם ᵐ יִשָּׂאוּנְךָ ⁿ פֶּן ᵒ תִּגֹּף ᵖ בָּאֶבֶן
ᵠ רַגְלֶךָ׃ ʳ עַל ⁸ שַׁחַל ʳ וָפֶתֶן ⁿ תִּדְרֹךְ
ʳ תִּרְמֹס ʳ כְּפִיר ʳ וְתַנִּין׃ ᵃ כִּי ᵇ בִי ᶜ חָשַׁק
ᵒ וַאֲפַלְטֵהוּ ʳ אֲשַׂגְּבֵהוּ ʳ כִּי ⁸ יָדַע ᵇ שְׁמִי׃
ʳ יִקְרָאֵנִי ᵏ וְאֶעֱנֵהוּ ʳ עִמּוֹ ᵐ אָנֹכִי ⁿ בְּצָרָה
ᵒ אַחַלְצֵהוּ ᵖ וַאֲכַבְּדֵהוּ׃ ᵠ אֹרֶךְ ʳ יָמִים
⁸ אַשְׂבִּיעֵהוּ ʳ וְאַרְאֵהוּ ⁿ בִּישׁוּעָתִי׃
ᵃ מִזְמוֹר ᵇ שִׁיר ᶜ לְיוֹם xcii.
ᵈ הַשַּׁבָּת׃ ᶜ טוֹב ʳ לְהוֹדוֹת ⁸ לַיהוָה
ᵇ וּלְזַמֵּר ʳ לְשִׁמְךָ ᵏ עֶלְיוֹן׃ ˡ לְהַגִּיד
ᵐ בַּבֹּקֶר ⁿ חַסְדֶּךָ ᵒ וֶאֱמוּנָתְךָ ᵖ בַּלֵּילוֹת׃
ᵠ עַלֵּי ʳ עָשׂוֹר ⁸ וַעֲלֵי ʳ נָבֶל ⁿ עַלֵּי ˣ הִגָּיוֹן

ᵒ נָחַם
ⁿ רָנַן ˣ שָׂמַח
ʳ יוֹם ᵇ יוֹם
ᶜ עָנָה ᵈ שָׁנָה
ʳ רָאָה ʳ רוֹעַ
⁸ רָאָה ᵒ הָיָה
ʳ עָשָׂה
ᶜ עָלָה
ʳ לוּן
ʳ חָסָה ᵏ צוּד
ᵐ כָּטַח ᵠ נָצַל
ʳ פּוּח ⁸ יָקֹשׁ
ⁿ הָוָה ʳ סָכַךְ
ᶜ חָסָה ᵈ צָנָן
ᵇ יָרֵא
ᵐ עוּף
ᵠ הָלַךְ ᵒ שָׁדַד
ⁿ נָפַל ˣ צָדָד
ᵃ יָמִן ᵈ נָגַשׁ
⁸ נָבַט
ᵏ רָאָה
ᵒ חָסָה
ᵠ שׁוּם ʳ עוֹן
ʳ אָנָה ʳ רוֹעַ
ᵃ קָרַב ᵈ לָאַךְ
ᶜ צִוָּה
ᵐ נָשָׂא ᵒ נָגַף
ⁿ דָּרַךְ
ʳ רָמַס ⁿ כָּפַר
ʳ תָּנִן ᵈ פָּלַט
ᶜ שָׂגַב
ʳ קָרָא ᵏ עָנָה
ⁿ צוּר ᵒ חָלַץ
ᵖ כָּבַד ⁸ שָׂבַע
ʳ רָאָה ⁿ יָשַׁע
ᵃ זָמַר ᵇ שׁוּר
ʳ יָדָה
ᵏ עָלָה ʳ נָגַד
ᵒ אָמַן
ʳ עָשָׂר ʳ הָנָה

Universidad de Deusto Biblioteca

בְּכִנּוֹר׃ כִּי שִׂמַּחְתָּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ כִּנּוֹר
בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה גָּדְלוּ עָשָׂה רָנַן
מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ
מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע חָשַׁב
וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת׃ בִּפְרֹחַ כָּסַל בִּין
רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל צִיץ
פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד׃ שָׁמַד
וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה רוּם עָלַם
אוֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ אָיַב
יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ אָרַד פָּרַד
וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן רוּם בָּלַל
רַעֲנָן׃ וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרַי בַּקָּמִים נָבַט
עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃ קוּם רוּעַ
צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרַח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן שָׁמַע צָדַק
יִשְׂגֶּה׃ שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה פָּרַח
בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ עוֹד שָׁגַה שָׁתַל
יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים פָּרַח
יִהְיוּ׃ לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי נוּב שׁוּב
וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ׃ הָיָה נָגַד

xciii.

יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ גָּאָה
יְהוָה עוֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל עָזַז אָזַר
בַּל תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאַךְ מֵאָז כּוּן מוּט
מֵעוֹלָם אָתָּה׃ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה כּוּן עָלַם
נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת נָשָׂא
דָּכְיָם׃ מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים דָּכָה רָבַב
אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר אָדַר שָׁבַר
בַּמָּרוֹם יְהוָה׃ עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ רוּם עָוַד
מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְהוָה אָמַן אִוָּה
לְאֹרֶךְ יָמִים׃ יוֹם

xciiij.

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת
הוֹפִיעַ׃ הִנָּשֵׂא שׁוֹפֵט הָאָרֶץ יָפַע נָשָׂא
הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים׃ עַד מָתַי שָׁפַט שׁוּב
רְשָׁעִים יְהוָה עַד מָתַי רְשָׁעִים גָּמַל גָּאָה
יַעֲלֹזוּ׃ יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתַק עָלַז נָבַע
יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ עַמְּךָ יְהוָה דִּבֵּר אָמַר
יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃ אַלְמָנָה דָּבָא עָנָה

rio: ⁿ ī ʳ cātico ʳ & cithara.
ʾ Qm̄ ᵃ letificasti me ᵇ dn̄e
ᶜ in ope tuo: ᵈ in factura
ᵉ manuū tuarū ʳ laudabo.
ᵍ Quā ʰ magnificata sunt
ʾ opa tua ᵏ dn̄e: ˡ satis ᵐ pro
funde facte sunt ⁿ cogita
tiōes tue. ᵒ Vir ᵖ insipiens
ᵍ nō ʳ cognoscet: ˢ & stul
tus ʳ nō ᵘ intelliget ʳ istud.
ʾ Germinauerūt ᵃ ipii ᵇ q̄si
ᶜ fenū: ᵈ & floruerūt ᶜ oēs
ʳ qui opantur ᵍ iniquitatē
ʰ vt cōterātur ˡ vsq; in ᵏ sē
piternū. ˡ Tu aūt ᵐ excel
sus ⁿ in eternū ᵒ dn̄e. ᵍ Ec
ce ʳ inimici tui ˢ dn̄e: ᵘ ecce
ˣ inimici tui ʳ peribūt: ʾ dis
sipabuntur ᵃ oēs ᵇ qui ope
rantur ᶜ iniquitatem. ᵈ Et
exaltabitur ᵉ q̄si monoce
rotis ʳ cornu meū: & ᵍ sene
cta mea ʰ in oleo ʳ vberi.
ᵏ Et respiciet ˡ ocl's meus
ᵐ eos q̄ isidiātur mihi: ⁿ d̄
his qui cōsurgūt ᵒ aduer
sū me ᵖ malignātib⁹ ᵍ au
diet ʳ auris mea. ˢ Iust⁹ ʳ vt
palma ⁿ florebit: ˣ vt ce
drus ʳ in libano ʾ multipli
cabitur. ᵃ Trāsplātati ᵇ in
domo ᶜ dn̄i: ᵈ ī atriis ᵉ dei
nr̄i ʳ germiabūt. ᵍ Adhuc
ʰ fructificabūt ˡ in senectu
te: ᵏ pīgues ˡ & frōdentes
ᵐ erūt. ⁿ Annūciātes ᵒ qa
ᵖ rectus ᵍ dn̄s ʳ fortitudo
mea: ˢ & nō ē ʳ iniquitas ᵘ ī

Dominus ☾ eo. 93.
ᵒ regnauit ᶜ gl'ia ᵇ īdu
tus ē: ᶜ īdutus ē ʳ dn̄s ᵍ for
titudine & ʰ accīctus est: ˡ ī
sup ᵏ appēdit ˡ orbem qui
ᵐ nō ⁿ cōmouebitur. ᵒ Fir
mū ʳ soliū tuū ᵍ ex tunc:
ʳ ab eterno ˢ tu es. ʳ Leua
uerūt ᵘ flumīa ˣ dn̄e: ʳ leua
uerūt ʾ flumīa ᵃ vocē suā:
ᵇ leuauerūt flumīa ᵈ gur
gites suos. ᶜ A vocib⁹ ʾ aq̄
rū ᵍ multarū ʰ grādes ˡ flu
ctus ᵏ maris: ˡ grandis ᵐ in
excelso ⁿ dominus. ᵒ Testi
mōia tua ᵖ fidelia fctā sūt
ᵍ nimis: ʳ domum tuam
ˢ decet ʳ sanctitas ᵘ domīe
ˣ in longitudine ʳ dierū.

94.
Deus ᵇ vltiōum ᶜ dn̄e:
ᵒ deus ᵉ vltionum ∞
ʳ ostendere. ᵍ Eleuare ʰ qui
iudicas ˡ terram: ∞∞∞∞
ᵏ redde ˡ vicissitudinē ⁿ sup
bis. ᵒ Vsq; quo ∞∞∞∞∞
ᵍ impii ʳ domīe: ˢ vsq; quo
ᵘ impii ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣ exultabunt. ʳ Fluent ʾ lo
quentes ᵃ antiquum: ∞∞
ᵇ garriēt ᶜ oēs ᵈ qui opan
tur ᶜ iniquitatē: ʳ Populū
tuū ᵍ dn̄e ʰ cōterēt: ˡ & her
ditatē tuā ᵏ affligēt. ˡ Vidu

in cithara. Quia delectasti me dn̄e in factura tua:
ἐν κιθάρᾳ. Ὅτι ἔυφρανάς με κύριε ἐν τῷ ποιήματί σου,
τ in opibus manuū tuaꝝ exultabo. Quā
καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιάσομαι. Ὡς
magnificata sūt opa tua dn̄e: nimis ꝓfunde facte sūt
ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε, σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ
cogitatiōes tue. Vir insipiēs nō cognoscet: τ stultus nō
διαλογισμοί σου. Ἀνὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται, καὶ ἀσύνετος οὐ
intelliget hec. Cū exorti fuerit pctōres sicut fe
συνήσει ταῦτα. Ἐν τῷ ἀνατεῖλαι ἁμαρτωλοὺς ὡσεὶ χόρ
nū: τ appuerit oēs q̄ opantur iniq̄tatē. Vt
τον, καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. Ὅπως
intereāt in seculū seculi: tu āt altissim⁹ in eter
ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰ
nū dn̄e. Qm̄ ecce inimici tui dn̄e: qm̄ ecce inimici tui
ῶνα κύριε. Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου
peribūt. Et dispgētur oēs q̄ opantur
ἀπολοῦνται. Καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι
iniq̄tatē: τ exaltabit sicut vnicornis cornu meū: τ
τὴν ἀνομίαν, καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου, καὶ
senect⁹ mea in oleo vberi. Et despexit oculus me⁹ in
τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίονι. Καὶ ἀπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν
inimicos meos: τ in insurgētibus in me malignā
τοῖς ἐχθροῖς μου, καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευο
tibus audiet auris mea. Iustus vt palma florebit: sicut
μένοις ἀκούσεται τὸ οὖς μου. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, ὡσεὶ
cedrus in libano multiplicabit. Plātati in
κέδρος ἡ ἐν τῷ λιβάνῳ πληθυνθήσεται. Πεφυτευμένοι ἐν τῷ
domo dn̄i: in atriis dei nr̄i florebūt. Adhuc
οἴκῳ κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν. Ἔτι
multiplicabūtur in senecta vberi. τ bn̄ patiētes erūt vt an
πληθυνθήσονται ἐν γήρει πίονι. καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται τοῦ ἀναγ
nūtiēt: Qm̄ rectus dn̄s deus nr̄: τ nō est iniq̄tas in eo.
γεῖλαι, Ὅτι εὐθὺς κς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.
In die ān sabbatū qn̄ fundata ē
Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου ὅτε κατῴκιστο ἡ
terra: laus cātici dauid. 92.
γῆ, ἄινος ᾠδῆς τῷ δαυίδ. ϛβ'.

Dominus regnauit: decorē indutus est. In
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο. Ἐνε
dutus ē dn̄s fortitudinē τ precinxit se: τ eñ fir
δύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο, καὶ ἐστε
mauit orbē t̄re: qui nō cōmouebit. Parata se
ρέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται. Ἑτοιμος ὁ θρό
des tua ex tūc: a seculo tu es. Eleuauerūt
νος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. Ἐπῆραν
flumina dn̄e: eleuauerūt flumina voces suas.
οἱ ποταμοὶ κύριε, ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν.
Eleuabūt flumina fluctus suos a vocibus
Ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν ἀπὸ φωνῶν ὑ
aquaꝝ multaꝝ. Mirabiles elatiōes maris: mira
δάτων πολλῶν. Θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης, θαυ
bilis in altis dn̄s. Testimonia tua credibilia facta sūt ni
μαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος. Τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν σφό
mis: domū tuā decet sctitudo dn̄e in lōgitudine dieꝝ.
δρα, τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κε εἰς μακρότητα ἡμερῶν.
Psalmus dauid quarta sabbati. 93.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ τετράδι σαββάτου. ϛγ'.

Deus vltionū dn̄s: deus vltionū libe
Θεὸς ἐκδικήσεων κύριος, θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρ
re egit: Exaltare q̄ iudicas t̄rā: redde retri
ρησιάσατο, Ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν γῆν, ἀπόδος ἀντα
butiōes supbis. Vsq; quo pctōres do
πόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις. Ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ κύ
mine: vsq; quo pctōres gl'iabūtur? Effabūtur τ
ριε, ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται; Φθέγξονται καὶ
loq̄ntur iniq̄tatē: loq̄ntur oēs q̄ opantur
λαλήσουσιν ἀδικίαν, λαλήσουσι πάντες οἱ ἐργαζόμενοι
iniustitiā? Populum tuū dn̄e humiliauerūt: τ
τὴν ἀνομίαν; Τὸν λαόν σου κύριε ἐταπείνωσαν, καὶ τὴν
hereditatē tuā vexauerūt. Viduā
κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν. Χήραν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

et pupillū interfecerūt: ꝛ aduenā occiderūt. Et
καὶ ὀρφανὸν ἀπέκτειναν, καὶ προσήλυτον ἐφόνευσαν. Καὶ
dixerūt: nō videbit dñs: neq; intelliget de⁹ iacob.
ἔιπαν, οὐκ ὄψεται κύριος, οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς τοῦ Ἰακώβ.
Intelligite iā insipiētes in pplo: ꝛ stulti aliqñ sapite.
Σύνετε δὴ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ μωροὶ ποτὲ φρονήσατε.
Qui plātauit aurē: nō audit: aut q̄ finxit ocu-
Ὁ φυτεύσας τὸ ὦς, οὐχὶ ἀκούει; ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλ-
lum nō cōsiderat: Qui corripit gētes: nō arguet: qui
μὸν οὐχὶ κατανοεῖ; Ὁ παιδεύων ἔθνη, οὐχὶ ἐλέγξει; ὁ δι-
docet hoiem scientiā: Dñs scit cogitatio
δάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν; Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισ-
nes hoim: qm̄ sunt vane. Beatus hō:
μοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Μακάριος ἄνθρωπος,
quē erudieris dñe: ꝛ de lege tua docueris eū.
ὃν ἂν παιδεύσῃς κύριε, καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐ-
Ut mitiges eū a diebus malis: donec fodiat
τόν. Τοῦ πραΰναι αὐτὸν ἀφ' ἡμερῶν πονηρῶν, ἕως οὗ ὀρυγῇ
pctō: fouea. Qm̄ nō repellet dñs ple-
τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος. Ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λα-
bē suā: ꝛ hereditatē suā nō derelinquet.
ὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει.
Quoadusq; iustitia cōuertetur in iudiciū: ꝛ q̄ iuxta illā:
Ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψει εἰς κρίσιν, καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς,
oēs q̄ recto sunt corde. Dō Quis
πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Διάψαλμα. Τίς ἀναστήσεταί
mihi aduersus malignātes: aut q̄s stabit mecū aduer
μοι ἐπὶ πονηρευομένους; ἢ τίς συμπαραστήσεταί μοι ἐπὶ
sus operātes iniq̄tatē: Nisi q: dñs adiuuit me:
τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν; Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι,
paulomin⁹ habitasset in inferno aia mea. Si dicebā
παραβραχὺ παρῴκησε τῷ ᾅδῃ ἡ ψυχή μου. Εἰ ἔλεγον
motus est pes me⁹: mia tua dñe adiuuabat me se-
σεσάλευται ὁ πούς μου, τὸ ἔλεός σου κύριε ἐβοήθει μοι, κα-
cundū multitudinē dolox meox in corde meo: cōso-
τὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἱ πα-
lationes tue letificauerūt aiam meā. Numqd adheret
ρακλήσεις σου ἐφραναν τὴν ψυχήν μου. Μὴ συμπροσέ-
tibi sedes iniq̄tatis: q̄ fingis laborē in p̄cepto? Ca
ξω σοι θρόνος ἀνομίας, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ πρόσταγμα; Ὁ
ptabūt in aiam iusti: ꝛ sanguinē innocētē cōdēna
ρεύσουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῷον καταδικά-
būt. Et fact⁹ est mihi dñs in refugiū: ꝛ de⁹ me⁹
σουσιν. Καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγήν, καὶ ὁ θεός μου
in adiutoriū spei mee. Et reddet illis dñs
εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου. Καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς κύριος
iniq̄tatē ipsox: ꝛ ꝛs malitiā eox disper
τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφα-
det illos dñs deus.
νιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεός.

Laus cāntici dauid: sine titulo apud hebreos. 94.
Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 95

Venite exultemus dño: iubilemus
Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν τῷ
deo salutari nro. Preoccupemus facie eius
θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. Προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
in cōfessione: ꝛ in psalmis iubilemus ei. Qm̄
ἐν ἐξομολογήσει, καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ. Ὅτι
deus magn⁹ dñs ꝛ rex magn⁹ sup oēm
θεὸς μέγας κύριος καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
tra. Quia in manu eius fines terre: ꝛ al-
γῆν. Ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ
titudines mōtiū ipsi⁹ sunt. Qm̄ ipsi⁹ est mare:
ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν. Ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θάλασσα,
ꝛ ipse fecit illud: ꝛ aridā manus eius
καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν, καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ
formauerūt. Venite adoremus: ꝛ procidamus ei:
ἔπλασαν. Δεῦτε προσκυνήσωμεν, καὶ προπέσωμεν αὐ-
ꝛ ploremus coꝛā dño q̄ fecit
τῷ, καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος
nos. Quia ipse est deus nr̄:
ἡμᾶς. Ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν,

am[m] & aduenā[n] interfici-
ent: [o] & pupillos [p] occidēt
[q] Et dixerūt [r] nō [s] videbit
[t] dñs: [u] & non [x] intelliget
[r] deus [y] iacob. [a] Intelligite
[b] stulti [c] in populo:
[d] & insipiētes [e] aliqñ [f] disci-
te. [g] Qui plantauit
[h] aurem [i] non [k] audiet? [l] aut
[m] qui finxit [u] oculū
[e] nō [p] videbit? [q] Qui eru-
dit [r] gentes [s] non [t] arguet?
[u] qdocet [x] hoiem [y] scientiā?
[z] Dominus [a] nouit
[b] cogitatiōes [c] homīum:
[d] quia [e] vane [f] sunt.
[g] Beatus [h] vir [i] quem [k] eru-
dieris [l] domine:
[m] & de lege tua [n] docueris
eum. [o] Vt quiescat
[q] a diebus [r] afflictiōis: [s] do-
nec [t] fodiatur [u] impio
[x] interitus. [z] Nō [a] enim [b] de-
relinquet [c] dñs [d] populū
suū: [e] & hereditatē suam
[f] nō [g] deseret. [h] Qm̄ [i] vsq;
ad [k] iustitiā [l] reuertetur [m] iu
diciū: [n] & sequētur illud
[o] oēs [p] recti [q] corde. [r] Quis
[s] stabit [t] p me [u] aduersum
[x] malos? [y] qs [z] stabit [a] p me
[b] aduersus [c] operios [d] ini-
quitatis? [e] Nisi quia [f] dñs
[g] auxiliator [h] meus: [i] paulo
minus [k] hitasset [l] in [m] iferno
[n] aia mea. [o] Si [p] dicebam
[q] motus [r] pes me⁹: [s] mia
tua [t] dñe [u] sustētabat me.
[x] In multitudie [y] cogita-
tionū meaꝝ que sunt [z] in
me intrisecus: [a] cōsolatio
nes tue [b] delectabāt [c] aiam
meā. [d] Nūquid ptiçeps e
rit tui [e] thron⁹ [f] insidiarū:
[g] fīgēs [h] laborē [i] in [k] p̄cepto?
[l] Copula būtur [m] aduersū
[n] aiaꝝ [o] iusti: [p] & sāguinē [q] i
nocētē [r] cōdēnabūt. [s] Erit [t] dñs [u] mihi [x] in refugi
um [y] & de⁹ me⁹ [z] q̄si petra
[a] spei mee. [b] Et restituet
[c] sup eos [d] iniquitatē suā:
[e] & in malitia sua [f] pdet eos: [g] pdet illos [h] dñs [i] de⁹ nr̄

Venite [b] laudem⁹ 95.
[c] dñm: [d] iubilemus
[e] petre [f] iesu nrō. [g] Preue-
niamus [h] vultū eius [i] in acti
one grāꝝ: [k] in cāticis [l] iubi-
lemus [m] ei. [n] Qm̄ [o] fortis
& [p] magnus [q] dñs: [r] & rex
[s] magnus [t] sup [u] oēs [x] deos.
[y] In cuius mān [a] fūdamen
ta [b] terre: [c] & excelsa [d] mō
tiū [e] ipsius sunt. [f] Cuius ē
[g] mare: [h] ipse ei [i] fecit illud:
[k] & siccā [l] mān eius [m] plas
mauerūt. [n] Venite [o] ado-
remus [p] & curuemur: [q] fle
ctamus genua [r] añ faciē
[s] dñi [t] factoris nri. [u] Quia
[x] ipse est [y] deus noster

[m] גּוֹי [n] הֲבֵג
[o] יָתֹם [p] רָצַח
[q] אָמַר [r] רָאָה
[s] יִרְאֶה־יָהּ [t] וְלֹא [u] יָבִין
[x] אֱלֹהֵי [y] יַעֲקֹב: [z] בִּינוּ [a] בֹּעֲרִים [b] בָּעָם
[c] וְכְסִילִים [d] מָתַי [e] תַּשְׂכִּילוּ: [f] הַנֹּטַע
[g] אָזֶן [h] הֲלֹא [i] יִשְׁמָע [k] אִם [l] יֹצֵר [m] עַיִן
[n] הֲלֹא [o] יַבִּיט: [p] הַיֹּסֵר [q] גּוֹיִם [r] הֲלֹא [s] יוֹכִיחַ
[t] הַמְלַמֵּד [u] אָדָם [x] דָּעַת: [y] יְהוָה [z] יוֹדֵעַ
[a] מַחְשָׁבוֹת [b] אָדָם [c] כִּי־הֵמָּה [d] הָבֶל:
[e] אַשְׁרֵי [f] הַגֶּבֶר [g] אֲשֶׁר [h] תְּיַסְּרֶנּוּ [i] יָהּ
[k] וּמִתּוֹרָתְךָ [l] תְּלַמְּדֶנּוּ: [m] לְהַשְׁקִיט
[n] לוֹ [o] מִימֵי [p] רָע [q] עַד [r] יִכָּרֶה [s] לָרָשָׁע
[t] שַׁחַת: [u] כִּי־לֹא [x] יִטֹּשׁ [y] יְהוָה [z] עַמּוֹ
[a] וְנַחֲלָתוֹ [b] לֹא [c] יַעֲזֹב: [d] כִּי [e] עַד [f] צֶדֶק
[g] יָשׁוּב [h] מִשְׁפָּט [i] וְאַחֲרָיו [k] כָּל [l] יִשְׁרֵי
[m] לֵב: [n] מִי [o] יָקוּם [p] לִי [q] עִם [r] מְרֵעִים
[s] מִי [t] יִתְיַצַּב [u] לִי [x] עִם [y] פֹּעֲלֵי [z] אָוֶן:
[a] לוּלֵי [b] יְהוָה [c] עֶזְרָתָה [d] לִּי [e] כִּמְעַט [f] שָׁכְנָה
[g] דּוֹמָה [h] נַפְשִׁי: [i] אִם [k] אָמַרְתִּי [l] מָטָה
[m] רַגְלִי [n] חַסְדְּךָ [o] יְהוָה [p] יִסְעָדֵנִי: [q] בְּרֹב
[r] עֶמָּל [s] עַלִי [t] חִקּוֹ: [u] יְנוּדוּ [x] עַל [y] נֶפֶשׁ
[z] צַדִּיק [a] וְדָם [b] נָקִי [c] יַרְשִׁיעוּ: [d] וַיְהִי
[e] יְהוָה [f] לִי [g] לְמִשְׂגָּב [h] וֵאלֹהַי [i] לְצוּר
[k] מַחְסִי: [l] וַיָּשֶׁב [m] עֲלֵיהֶם [n] אֶת [o] אוֹנָם
[p] וּבְרָעָתָם [q] יַצְמִיתֵם [r] יַצְמִיתֵם [s] יְהוָה
[t] אֱלֹהֵינוּ:

xcv.

[u] לְכוּ [x] נְרַנְּנָה
[y] לַיהוָה [z] נָרִיעָה [a] לְצוּר [b] יִשְׁעֵנוּ:
[c] נְקַדְּמָה [d] פָנָיו [e] בְּתוֹדָה [f] בִּזְמִרוֹת
[g] נָרִיעַ [h] לוֹ: [i] כִּי [k] אֵל [l] גָּדוֹל [m] יְהוָה
[n] וּמֶלֶךְ [o] גָּדוֹל [p] עַל [q] כָּל [r] אֱלֹהִים: [s] אֲשֶׁר
[t] בְּיָדוֹ [u] מֶחְקְרֵי [x] אָרֶץ [y] וְתוֹעֲפוֹת
[z] הָרִים [a] לוֹ: [b] אֲשֶׁר [c] לוֹ [d] הַיָּם [e] וְהוּא
[f] עָשָׂהוּ [g] וְיַבֶּשֶׁת [h] יָדָיו [i] יָצָרוּ: [k] בֹּאוּ
[l] נִשְׁתַּחֲוֶה [m] וְנִכְרָעָה [n] נִבְרְכָה [o] לִפְנֵי
[p] יְהוָה [q] עֹשֵׂנוּ: [r] כִּי־הוּא [s] אֱלֹהֵינוּ

Universidad de Deusto Biblioteca

[a]וַאֲנַחְנוּ [b]עַם [c]מַרְעִיתוֹ [d]וְצֹאן [e]יָדוֹ
[f]הַיּוֹם [g]אִם [h]בְּקֹלוֹ [i]תִשְׁמָעוּ׃ [k]אַל
[l]תַּקְשׁוּ [m]לְבַבְכֶם [n]כִּמְרִיבָה [o]כְּיוֹם [p]מַסָּה
[q]בַּמִּדְבָּר׃ [r]אֲשֶׁר [s]נִסּוּנִי [t]אֲבוֹתֵיכֶם
[u]בְּחָנוּנִי [x]גַּם [y]רָאוּ [z]פָּעֳלִי׃ [a]אַרְבָּעִים
[b]שָׁנָה [c]אָקוּט [d]בְּדוֹר [e]וָאֹמַר [f]עַם [g]תֹּעֵי
[h]לֵבָב [i]הֵם [k]וְהֵם [l]לֹא [m]יָדְעוּ [n]דְּרָכָי׃
[o]אֲשֶׁר [p]נִשְׁבַּעְתִּי [q]בְּאַפִּי [r]אִם [s]יְבֹאוּן
[t]אֶל [u]מְנוּחָתִי׃ [v]שִׁירוּ

xcvi.

[w]לַיהוָה [x]שִׁיר [y]חָדָשׁ [z]שִׁירוּ [a]לַיהוָה
[b]כָּל [c]הָאָרֶץ׃ [d]שִׁירוּ [e]לַיהוָה [f]בָּרְכוּ
[g]שְׁמוֹ [h]בַּשְּׂרוּ [i]מִיּוֹם [k]לְיוֹם [l]יְשׁוּעָתוֹ׃
[m]סַפְּרוּ [n]בַּגּוֹיִם [o]כְּבוֹדוֹ [p]בְּכָל [q]הָעַמִּים
[r]נִפְלְאוֹתָיו׃ [s]כִּי [t]גָדוֹל [u]יְהוָה
[v]וּמְהֻלָּל [w]מְאֹד [x]נוֹרָא [y]הוּא [z]עַל [a]כָּל
[b]אֱלֹהִים׃ [c]כִּי [d]כָּל [e]אֱלֹהֵי [f]הָעַמִּים
[g]אֱלִילִים [h]וַיהוָה [i]שָׁמַיִם [k]עָשָׂה׃
[l]הוֹד [m]וְהָדָר [n]לְפָנָיו [o]עֹז [p]וְתִפְאֶרֶת
[q]בְּמִקְדָּשׁוֹ׃ [r]הָבוּ [s]לַיהוָה [t]מִשְׁפְּחוֹת
[u]עַמִּים [v]הָבוּ [w]לַיהוָה [x]כָּבוֹד [y]וָעֹז׃
[z]הָבוּ [a]לַיהוָה [b]כְּבוֹד [c]שְׁמוֹ [d]שְׂאוּ
[e]מִנְחָה [f]וּבֹאוּ [g]לְחַצְרֹתָיו׃ [h]הִשְׁתַּחֲווּ
[i]לַיהוָה [k]בְּהַדְרַת [l]קֹדֶשׁ [m]חִילוּ
[n]מִפָּנָיו [o]כָּל [p]הָאָרֶץ׃ [q]אִמְרוּ [r]
[s]בַּגּוֹיִם [t]יְהוָה [u]מָלָךְ [v]אַף [w]תִּכּוֹן
[x]תֵּבֵל [y]בַּל [z]תִּמּוֹט [a]יָדִין [b]עַמִּים
[c]בְּמֵישָׁרִים׃ [d]יִשְׂמְחוּ [e]הַשָּׁמַיִם
[f]וְתָגֵל [g]הָאָרֶץ [h]יִרְעַם [i]הַיָּם [k]וּמְלֹאוֹ׃
[l]יַעַל [m]שָׂדַי [n]וְכָל [o]אֲשֶׁר [p]בּוֹ [q]אָז [r]יְרַנְּנוּ
[s]כָּל [t]עֲצֵי [u]יָעַר׃ [v]לִפְנֵי [w]יְהוָה [x]כִּי [y]בָא
[z]כִּי [a]בָא [b]לִשְׁפֹּט [c]הָאָרֶץ [d]יִשְׁפֹּט [e]תֵּבֵל
[f]בְּצֶדֶק [g]וְעַמִּים [h]בֶּאֱמוּנָתוֹ׃

xcvii.

[i]יְהוָה [k]מָלָךְ [l]תָּגֵל [m]הָאָרֶץ [n]יִשְׂמְחוּ
[o]אִיִּים [p]רַבִּים׃ [q]עָנָן [r]וַעֲרָפֶל [s]סְבִיבָיו
[t]צֶדֶק [u]וּמִשְׁפָּט [v]מְכוֹן [w]כִּסְאוֹ׃
[x]אֵשׁ [y]לְפָנָיו [z]תֵּלֵךְ [a]וּתְלַהֵט [b]סָבִיב

[a]& nos [b]ppl's [c]pascue eius
[d]& grex [e]manus eius:
[f]hodie [g]si [h]vocē eius [i]au-
dieritis. [k]Nolite
[l]īdurare [m]corda vestra [n]si
cut in cōtradictione: [o]si-
cut in die [p]tētatiōis [q]ī de
serto. [r]Vbi [s]tētauerunt
me [t]p̄res vr̄i: [u] ꝓbauerūt
me [x]& [y]viderūt [z]opus me
um. [a]Quadragīta [b]annis
[c]displicuit mihi [d] gn̄atio
illa: [e]& dixi [f]ppl's [g]errās ī
[h]corde [i]est: [k]& ipsi [l]nō [m]co
gnouerūt [n]vias meas. [o]&
[p]iuraui [q]in furor̄ meo: [r]si
[s]veniēt [t]in [u] requiē meā.

Cantate [b]dn̄o 96.
[c]cāticum [d] nouum:
[e]canite [f]domino
[g]omnis [h] terra. [i]Canite
[k]domino [l]benedicite
[m]noī eius: [n]annunciate
[o]de die [p]in die [q]salutare e
ius. [r]Narrate [s]in gētibus
[t]gloriā eius: [u]in vniuer-
sis [x]populis [y]mirabilia e-
ius. [z]Quia [a]magnus [b]dn̄s
[c]& laudabilis [d]nimis: [e]ter
ribilis [f]ipse [g]sup [h]omnes
[i]deos. [l]Omnes [k]enim
[m]dii [n]populorum
[o]sculptilia: [p]dominus au
tem [q]celos [r]fecit.
[s]Gloria [t]& decor [u]an̄ vul
tū eius: [x]fortitudo [y]& ex-
ultatio [z]in sctūario eius.
[a]Afferte [b]dn̄o [c]familie
[d]ppl'orū: [e]afferte [f]domīo
[g]gloriā [h]& fortitudinem.
[i]Afferte [k]dn̄o [l]gloriam
[m]nomini eius: [n]leuate
[o]munera [p]& introite [q]in
atria eius. [r]Adorate
[s]dominum [t]in decore [u]sā
ctuarii: [x]paueat
[y]a facie eius [z]omnis [a]ter-
ra. [b]Dicite
[c]in gētibus [d]dn̄s [e]regna-
uit: [f]siquidem [g]appendit
[h]orbem [i]immobilem: [l]iu
dicabit [m]populos
[n]in equitate. [o]Letamini
[p]celi
[q]& exulta [r]terra: [s]tonet
[t]mare [u]& plēitudo eius.
[x]Gaudeat [y]ager [z]& oīa [a]q̄
[b]in eo sunt: [c]tūc [d]lauda-
būt [e]vniuersa [f]ligna [g]sal-
tus. [h]An̄ faciē [i]dn̄i [k]qm̄
[l]venit: [m]qm̄ [n]venit [o]iudi-
care [p]terram: [q]iudicabit
[r]orbem [s]in iustitia [t]& po
pulos [u]in fide sua. 97.

Dn̄s [b]regnauit [b]exulta
bit [c]terra: [c]letabun-
tur [d]īsule [d]multe. [e]Nubes
[f]& caligo [g]in circuitu ei9:
[h]iustitia [i]& iudicium [k]fir-
mamentum [l]solii eius.
[m]Ignis [n]ante faciē eius [o]i
bit: [p]& exuret [q]p circuitū

nos ppl's pascue eius: τ oues manus eius.
καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ.
Hodie si vocē eius audieritis: nolite obdurare
Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς
corda vr̄a: sicut in exacerbatione. Scdm diē
καρδίας ἡμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Κατὰ τὴν ἡμέραν
tētationis in deserto: vbi tētauerūt me p̄res vr̄i.
τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν.
Probauerūt me τ viderūt opa mea: q̄draginta ānis
Εδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου, τεσσαράκοντα ἔτη
offensus fui gn̄ationi huic. Et dixi: semp errāt
προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ
corde: ipsi vero nō cognouerūt vias meas. Ut iuraui in
καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. Ὡς ὤμοσα ἐν
ira mea: si introibūt in requiē meā:
τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου;

Laus cātici dauid: qn̄ dom9 edificabat post
Αἶνος ᾠδῆς τῷ δαδ', ὅτε ὁ οἶκος ὠκοδόμητο μετὰ τὴν
captiuitatē. sine titulo apud hebreos. 95.
αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. 95.

Cantate dn̄o cāticū nouū. cātate dn̄o oīs
Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ἄσατε τῷ κυρίῳ πᾶ-
terra. Cātate dn̄o: bn̄dicite noī eius. An
σα ἡ γῆ. Ἄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Εὐ
nūciate diē de die salutare eius. Annūciate
αγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Αναγγείλα
iter gētes gloriā eius: in oibus ppl's
τε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ
mirabilia eius. Qm̄ magn9 dn̄s τ laudabilis nimis: terr
θαυμάσια αὐτοῦ. Οτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, φο
bilis est sup oēs deos. Qm̄ oēs dii
βερός ἐστιν ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Οτι πάντες οἱ θεοὶ
gentiū demonia: dn̄s aūt celos fecit
τῶν ἐθνῶν δαιμόνια, ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν.
Confessio τ pulchritudo in ꝯspectu eius. sctimonia τ
Εξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ, ἁγιοσύνη καὶ
magnificētia in sctificatione eius. Afferte do-
μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ. Ενέγκατε τῷ κυ-
mino patrie gentiū: afferte dn̄o gloriā τ ho
ρίῳ αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τι
norē. Afferte dn̄o gloriā noī eius: tollite ho-
μήν. Ενέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, ἄρατε θυ-
stias τ introite in atria eius. Adorate
σίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ. Προσκυνήσατε
dn̄m in atrio sctō eius: cōmoueat a facie
τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ, σαλευθήτω ἀπὸ προσώπου
eius vniuersa ra. Dicite in gētibus: q2 dn̄s re-
αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. Εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κύριος ἐβα-
gnauit: τ eni correxit orbē terre: q̄ nō cōmo-
σίλευσε, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευ
uebit: iudicabit ppl's in eq̄tate. Letētur celi
θήσεται, κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρα
et exultet terra: cōmoueat mare: τ plenitu
νοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, σαλευθήτω ἡ θάλασσα, καὶ τὸ πλήρω
do eius. Gaudebūt cāpi: τ oīa q̄ in eis: tunc
μα αὐτῆς. Χαρήσεται τὰ πεδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, τότε
exultabūt oīa ligna sylue: A facie
ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ, Ἀπὸ προσώπου
dn̄i: q2 venit: qm̄ venit iudicare terrā. Iudicabit orbē ter
κυ, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμέ
re in eq̄tate: τ ppl's in veritate sua. Psalmus
νην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ. Ψαλμὸς τῷ
dauid qn̄ terra ei9 restituta ē. sine titulo apud hebreos. 96
δαδ' ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίστατο. ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. 95

Dominus regnauit: exultet terra: letētur
Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, εὐφρανθήτω
insule multe. Nubes τ caligo ī circuitu ei9: iustitia
σαν νῆσοι πολλαί. Νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ, δικαιοσύ
et iudiciū correctio sedis eius. Ignis ante
νη καὶ κρῖμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Πῦρ ἐνώπι
ip̄m p̄cedet: τ inflāmabit ī circuitu
ον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ φλογιεῖ κύκλῳ

Heb.3 b.τ.4. b.
1.Pa. 16.c.
ē.95.

inimicos eius. Alluxerūt fulgura eius orbi
τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Εφαναν αἱ ἀςραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκου
terre: vidit τ cōmota eſt terra. Mōtes ſicut cera fluxerūt
μένη, εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Τὰ ὄρη ὡσεὶ κηρὸς ἐτάκη-
a facie dñi: a facie dñi oīs
σαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἀπὸ προσώπου κυρίου πά-
terre. Annūciauerūt celi iuſticiā eius:
σης τῆς γῆς. Ανήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
et viderūt oēs ppli gloriā eius. Cōfundātur
καὶ εἴδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. Αἰσχυνθήτω
oēs q̄ adorāt ſculptilia: q̄ gloriātur
σαν πάντες οἱ προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχώ
in ſimulachris ſuis. Adorate eū oēs
μενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Προσκυνήσατε αὐτῷ πάν-
angeli eius. Audiuit τ letata eſt ſion: τ
τες ἄγγελοι αὐτοῦ. Ηκουσε καὶ εὐφράνθη ἡ σιών, καὶ ἡ
exultauerūt filie iude: ꝓpter iu-
γαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς ἰουδαίας, ἕνεκεν τῶν κρι-
ditia tua dñe. Qm̄ tu dñs altiſſim⁹ ſup oēm
μάτων σου κύριε. Οτι σὺ κύριος ὕψιςος ἐπὶ πᾶσαν τὴν
terrā: nimis exaltatus es ſup oēs deos: Qui
γῆν, σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Οἱ
Amos 5.d. diligitis dñm: odite mala: cuſtodit dñs
ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρά, φυλάσσει κύριος
aias ſctōꝝ ſuoꝝ: de manu pctōris libe
τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσε
rabit eos. Lux orta eſt iuſto: τ rectis cor
ται αὐτούς. Φῶς ἀνέτειλε τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρ
de letitia Letamini iuſti in dño: τ cō
δία εὐφροσύνη. Ευφράνθητε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐξο
fitemini memorie ſctificationis eius.
μολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.

Pſalmus dauid 97.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. 53.

CAntate dño canticū nouū: q̄ mirabilia fe-
Ασατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ὅτι θαυμαςὰ ἐποί
cit dñs. Saluauit eū dextera eius. τ brachiū
ησεν ὁ κύριος. Εσωσεν αὐτὸν ἡ δεξιὰ αὐτοῦ. καὶ ὁ βραχί
ſctm̄ eius. Notū fecit dñs ſalutare ſuū:
ων ὁ ἅγιος αὐτοῦ. Εγνώρισε κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
in cōſpectu gentiū reuelauit iuſticiā ſuā.
ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ.
recordat⁹ eſt mīe ſue iacob: τ verita-
Εμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ ἰακώβ, καὶ τῆς ἀληθεί-
tis ſue domui iſrael. Viderūt oēs ter-
Eſaie. 52.c. ας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ ἰσραήλ. Εἴδοσαν πάντα τὰ πέ-
mini terre ſalutare dei nr̄i. Iubilate
ρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Αλαλάξατε
deo oīs terra: cātate τ exultate τ pſallite.
τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε.
Pſallite dño in cithara: in cithara τ voce pſalmi:
Ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ,
in tubis ductilibus: τ voce tube cornee Iubi
ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς, καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης. Αλα
late in cōſpectu regis dñi. Moueat ma
λάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου. Σαλευθήτω ἡ θά-
re τ plenitudo eius: orbis fraꝝ τ oēs
λασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ
qui habitāt in eo. Flumina plaudēt manu ſi-
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Ποταμοὶ κροτήσουσι χειρὶ ἐπιτο
mul: mōtes exultabūt a cōſpectu dñi: qm̄ ve
αυτό, τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρ
ſ.95. nit: qm̄ venit iudicare terrā. Iudicabit orbē fraꝝ in iu
χεται, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δι-
ſtitia: τ pplos in eq̄tate. Pſalm⁹ dauid 98.
καιοσύνη, καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ϛή.

DOmin⁹ regnauit: traſcant ppli: q̄ ſe-
Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί, ὁ καθή-
des ſup cherubim: moueatur terra. Dñs in
μενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σαλευθήτω ἡ γῆ. Κύριος ἐν
ſion magn⁹: τ excelſus eſt ſup oēs
σιὼν μέγας, καὶ ὑψηλός ἐςιν ἐπὶ πάντας

hoſtes eius. Appuerūt
fulgura eius orbi: vidit
& cōtremuit terra. Mō
tes ſicut cera tabefacti
ſunt a facie dñi: a facie
dominatoris omnis
terre. Annūciauerūt celi
iuſtitiā eius: & viderūt
oēs populi gloriā eius.
Confundantur vniuer
ſi qui ſeruiunt ſculptili:
qui gloriātur in idolis:
adorate eum oēs dii.
Audiuit
& letata eſt ſiō: & exul-
tauerunt filie iude
propter iudicia tua do
mine. Tu enim
dñs excelſus ſup om-
nem terram: vehemen
ter eleuatus es ſup oēs
deos. Qui diligitis
dominum odite malū:
cuſtodit animas
ſanctorū ſuorū: de ma
nu impiorum eruet eos
Lux orta eſt iuſto: &
rectis corde letitia.
Letamini iuſti in dño:
& confitemini
memorie ſctē ei⁹. 98.

Pſalmus.

CAntate domino cā
ticū nouum quia
mirabilia fecit: ſaluauit
ſibi dextera eius
& brachiū ſctūm eius.
Notum fecit dominus
ſalutare ſuū: in cōſpe-
ctu gētiū reuelauit iuſti
tiā ſuā. Recordatus eſt
mīe ſue & veritatis ſue
domui iſrael: viderunt
oēs fines terre ſaluta-
re dei noſtri. Iubilate
domino omnis terra
vociferamini: & lauda-
te & canite. Cātate do-
mino in cithara: in ci-
thara & voce carminis.
In tubis & clangore
buccine iubilate
coram rege dño. To-
net mare
& plēitudo eius: orbis
& hītatores eius.
Flumina plaudēt ma-
nu: ſimul mōtes
laudabunt. Ante dñm
quia venit iudicare
terram: iudicabit or-
bem in iuſtitia
& populos in equitati-
bus. 99.

DOminus regnauit
commoueantur popu
li: ſeſſor cherubim
concutiatur terra. Do
minus in ſion
magnus: & excelſus ē
ſuper omnes

צָרָיו׃ הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאַתָה
וַתָּחֵל הָאָרֶץ׃ הָרִים כַּדּוֹנָג נָמַסּוּ
מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אָדוֹן כָּל
הָאָרֶץ׃ הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ
כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃ יֵבֹשׁוּ כָּל
עוֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים׃ שָׁמְעָה
וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתַּגֵּלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה׃ כִּי אַתָּה
יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד
נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֹהֲבֵי
יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת
חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃ אוֹר
זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה׃
שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ
לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃ מִזְמוֹר xcviij.
שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי
נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ
וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃ הוֹדִיעַ יְהוָה
יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃
זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
רָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת
אֱלֹהֵינוּ׃ הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ
פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ׃ זַמְּרוּ לַיהוָה
בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה׃
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ יִרְעַם הַיָּם
וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃
נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כָף יַחַד הָרִים
יְרַנֵּנוּ׃ לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט
הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק
וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃
יְהוָה מָלָךְ xcix.
יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים
תָּנוּט הָאָרֶץ׃ יְהוָה בְּצִיּוֹן
גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל

Universidad de Deusto
Biblioteca

populos. Cōfiteantur noi tuo
τους λαους. Εξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ
magno: qm terribile t sctm est: t honor regis
μεγάλῳ, ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστι, καὶ τιμὴ βασιλέ
iudiciū diligit. Tu parasti directiones: iudiciū
ως κρίσιν ἀγαπᾷ. Σὺ ἡτοίμασας εὐθύτητας, κρίσιν
et iustitiā in iacob tu fecisti. Exaltate dñm
καὶ δικαιοσύνην ἐν ἰακὼβ σὺ ἐποίησας. Ὑψοῦτε κύριον
deū nr̄m: t adorate scabellū pe
τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν πο
dum eius: qm sanctꝰ est. Moyses t aaron in
δῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι. Μωυσῆς καὶ ἀαρὼν ἐν τοῖς
sacerdotibꝰ eius: t samuel iter eos q̄ inuocant
ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις
nomē eius. Inuocabāt dñm: t ipse
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς
exaudiebat eos: in colūna nubis loq̄batꝰ ad eos.
ἐισήκουεν αὐτῶν, ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς.
Qm̄ custodiebāt testimonia eius: t p̄cepta
Οτι ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ προσά-
eius q̄ dedit illis: Dñe deus nr̄ tu exau
ματα αὐτοῦ ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς. Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σὺ ἐπή
diebas eos: deꝰ tu ppicius fuisti eis: t vlc
κουες αὐτῶν, ὁ θεὸς σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς, καὶ ἐκδι
scēs in oēs adinuētiōes eoꝝ. Exaltate
κῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. Ὑψοῦτε
dñm deū nr̄m: t adorate in mōte scto eius:
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ,
qm̄ sctus dñs deꝰ noster.
ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

Psalmus dauid in cōfessione. 99.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ εἰς ἐξομολόγησιν. ϙθ'.

TUbilate deo oīs terra: seruite do Αλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, δουλεύσατε τῷ κυ ϐ.ϙϑ.
mino in leticia. Introite in cōspectu eius in exultatio- ρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ. Εἰσέλθετε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιά-
ne: scitote qm̄ dñs ipse est deus nr̄. Ipse fe σει, γνῶτε ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν. Αὐτὸς ἐποί
cit nos: t nō nos. nos aūt ppls eius t oues ησεν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς. ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα
pascue eius. Introite ad portas eius in cōfes- νομῆς αὐτοῦ. Εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομο
sione: ad atria eius in hymnis. Cōfitemini λογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις. Ἐξομολογεῖ-
illi: laudate nomen eius: qm̄ suauis dñs: σθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι χρηστὸς κύριος,
in eternū mia eius. Et vsq; in gnām̄tionē t gnā εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γε
tionē veritas eius. νεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

Psalmus dauid 100.
Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ. ρ'.

MIsericordiā t iudiciū cātabo tibi dñe: psallā t in- Ἔλεον καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι κύριε, ψαλῶ καὶ συ
telligā in via imaculata: qn̄ venies ad me. Perābula- νήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, πότε ἥξεις πρός με. Διεπορευό-
bā in inocētia cordis mei in medio dom̄ mee. Nō μην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. Οὐ
pponebā ante oculos meos rem iniustā: faciē προεθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποι
tes p̄uaricationes odiui. Non adhesit mihi cor οὔντας παραβάσεις ἐμίσησα. Οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία
prauū: declinātes a me malignū nō cognoscebā. σκαμβή, ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.
Detrahentē secreto p̄ximū suū: hūc p̄se- Τὸν καταλαλοῦντα λάθρᾳ τῶν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξε-
q̄bar. Superbo oculo t insatiabili corde: cū δίωκον. Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τοῦ
hoc nō edebā. oculi mei ad fideles terre: τοῦτο οὐ συνήσθιον. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς,
vt sedeāt ipsi mecū Ambulans in via τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. Πορευόμενος ἐν ὁδῷ

---

qpopulos. r Cōfiteantur
s noī tuo t magno u & terri
bili x sctō. y Et imperiū a re
gis b iudicium c diligit: ꝯ
d tu e fundasti f equitates:
g iudicium ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
h & iustitiam i in iacob k tu
l fecisti. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
m Exaltate n dñm o deū no
strū: p & adorate ꝯꝯꝯ
q scabellū r pedū eius quia
s sctūs est t ipse. u Moyses
x & aaron y in sacerdotib z
suis: a & samuel b in his q
inuocāt c nomē eius: d in
uocabant e dñm: f & ipse
g exaudiebat eos. h In co
lūna i nubis k loq̄batur l ad
eos: m custodierūt n testi
monia eius o & p̄ceptum
q̄ r dedit s illis. t Dñe u de
us nr̄ x tu y exaudisti eos:
z deus a propitius b fuisti c e
is d & v ltor e super ꝯꝯꝯꝯ
f cōmutatiōnibus eorū.
g Exaltate h dñm i deū no
strū: k & adorate l in mōte
m sancto eius: n qa o sanctus
p dominus q deus nr̄.
r Psalm s p cōfessiōe. 100
TVbilate u domio x om
nis y tra. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
z Seruite a domino b in le
titia: c ingredi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
mini d coram eo e in lau
de. f Scitote g quoniā h do
minus i ipse est k deus: l ip
se m fecit nos n & ipsius o su
mus: p populus eius q &
grex r pascue eis. s Ingre
dimini t portas eius u in
gratiarum actione x atria
eius y in laude: z confitemi
ni a ei b benedicite c nomini
eius. d Quia e bonus f do
minus g in sempiternum
h misericordia eius: i & vs
q̄ j ad k generationē l & ge
nerationem m fides eius.
n Dauid o psalmus. 101.
MIsericordiā p & iudi
ciū q cātabo: r tibi s do
mine t psallam. u Erudiar
x in via y perfecta: ꝯꝯꝯꝯꝯ
z qn̄ a veniesc ad me: d am
bulabo e in simplicitate
f cordis mei g in medio h do
mus mee. i Non k ꝓponā
l corā m oc̄lis meis n verbū
o belial: p facientem ꝯꝯꝯ
q declinatiōes r odiui: s nec
t adhesit u mihi. ꝯꝯꝯꝯꝯ
x Cor y prauū z recedet a
me: b malum c nesciam.
d Loquētē e in abscōdito
f contra g proximū suum
h hunc i interficiā: k sup bū
l oculis m & latum n corde
o cū hoc esse p nō q potero.
r Oculi mei s ad fideles ꝯ
t terre u vt habitēt v mecū:
x ambulans y in via ꝯꝯꝯ

תֹּדָה ׀ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ׃ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׂמְחָה
בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה׃ דְּעוּ כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהִים
הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ׃
בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בְּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃
כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד־דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃

ci.

לְדָוִד מִזְמוֹר
חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה
אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם
לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי׃ לֹא אָשִׁית
לְנֶגֶד עֵינָי דְּבַר בְּלִיַּעַל עֹשֵׂה
שְׂטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי׃
לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מֶמֶּנִּי רַע לֹא
אֵדָע׃ מְלַשְׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ
אֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב
אֹתוֹ לֹא אוּכָל׃ עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי
אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb. ps.cii.Pītiua.heb.

imaculata:hic mihi ministrabat. Hō hītabat in medio
ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει. Οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς
dom⁹ mec q̄ facit supbiā. Qui loqtur iniq̄ nō di-
οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν. Λαλῶν ἄδικα οὐ κα-
rexit in cōspectu oculoꝝ meoꝝ. Jn ma-
τευθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Εἰς τὰς πρω-
tutino iterficiebā oēs pctōres terre: Vt di-
ἰας ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, Τοῦ ἐξο
sperderē de ciuitate dñi oēs operātes
λοθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν
iniq̄tatē.
ἀνομίαν.

Oro paupi: cū anxius fuerit:t cōtā
Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ, καὶ ἐναντί
dño effuderit precē suā 101.
ον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. ρά.

Infra. 142. Oñe exaudi orōnēz meā: t clamor
Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή
meꝰ ad te veniat. Non auertas factē tuā
μου πρὸς σὲ ἐλθέτω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
a me In q̄cūq; die tribulor: inclina ad me aurē
ἀπ' ἐμοῦ. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλίνον πρός με τὸ οὖς
tuā: in q̄cūq; die inuocauero te: velociter exaudi
σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν
me. Quia defecerūt sīc fumus dies mei: t ossa
μου. Infra. 137. Οτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ
mea sīc cremiū aruerūt. Percussus sum vt fenū:
μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. Επλήγην ὡσεὶ χόρτος,
et aruit cor meū: q: oblitus sum cōdere
καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν
panē meū. A voce gemitus mei adhesit
τὸν ἄρτον μου. Ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολλήθη τὸ
os meū carni mee. Similis facꝰsū pelicano solitudis: fcēs
ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου. Ωμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ, ἐγε
sum sicut nycticorax in domicilio. Vigilaui t factꝰ
νήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ. Ηγρύπνησα καὶ ἐγενό
sum sīc passer solitariꝰ in tecto. Tota die
μην ὡς στρουθίον μονάζον ἐπὶ δώματος. Ολην τὴν ἡμέραν
exprobrabāt mihi inimici mei: t q̄ laudabāt me aduersū me
ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ
iurabāt. Quia cinerē tanq̄ panē māducabā: t poculū
ὤμνυον. Οτι ὡσπρὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ πόμα
meū cū fletu miscebā. A facie ire
μου μετὰ κλαυθμοῦ ἐκίρνων. Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς
tue t indignatiōis tue: q: eleuās allisisti me.
σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρας κατέῤῥαξάς με.
Dies mei sīc vmbra declinauerūt: t ego sīc fe
Αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, κἀγὼ ὡσεὶ χόρ-
nū aruī. Tu aūt dñe in eternū pmanes: t
τος ἐξηράνθην. Σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις, καὶ
memoriale tuū in gnationē t gnationē. Tu exurgēs mi
τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Σὺ ἀναστὰς οἰ-
sereberis sion: q: tēpus miserēdi e-
κτειρήσεις τὴν σιών, ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι αὐ-
ius: q: venit tēpus. Quī placuerūt seruis tuis
τήν, ὅτι ἥκει καιρός. Οτι ἠυδόκησαν οἱ δοῦλοί σου
lapides eius: t terre eiꝰ miserebūtur.
τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτειρήσουσι.
Et timebūt gētes nomē dñi: t oēs
Καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ πάντες
reges terre gloziā tuā. Quia edifica-
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου. Οτι οἰκοδομή-
bit dñs sion: t videbit in gloria sua.
σει κύριος τὴν σιών, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
Respexit in oratiōnez humiliū t
Επέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν, καὶ
nō spreuit precē eoꝝ. Scribatur hec in
οὐκ ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐτῶν. Γραφήτω αὕτη εἰς
gnione altera: t ppls q̄ creatur laudabit do-
γενεὰν ἑτέραν, καὶ λαὸς ὁκτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύ-
minū. Quia pspexit de excelso sctō suo: dñs de
ριον. Οτι ἐξέκυψεν ἐξ ὕψους ἁγίου αὐτοῦ, κύριος ἐξ

mꝰsimpliciterⁿhicᵒ miniſ-
strabit mihi.ᵖNōᵍhītabit
ʳin mediōˢ domus mee
ʳfaciēsᵘdolum:ˣloquens
ʸmēdaciūᶻnōᵃplacebitᵇī
cōspectuᶜoculorū meo-
rū.ᵇManeᶜp̄dāᵈoēsᵉipi-
osᵇterre:ᶠvt interficiāᵏd̄
ciuitateˡdñi ᵐvniuersos
ⁿqui operantur ᵒiniqtatē.
ᵃOroᵇpauperiᶜcūᵇan
xius fuerit ᵉ& coramᶠdo
mino ᵍfuderitᵇeloquium
ſuum. 102.
OOmineᵏexaudiˡo-
rationē meā:ᵐ& cla
mor meusⁿad te ᵒvēiat.
ᵖNōᵍabſcōdasʳfacīē tu-
amˢa meʳin dieᵘtribula-
tiōisˣmee:ʸīclinaᶻad me
ᵃaurē tuā :ᵇin quacunq;
dieᶜinuocauero teᵈvelo-
citerᵉexaudí me. ᶠQm̄
ᵍcōsūpti suntᵇsicut fumꝰ
ˡdies mei:ᵏ& ossa meaˡ q̄
siᵐfrixa ⁿ cōtabuerunt.
ⁿPercussum estᵒ quasi fe
nūˡ& arefactū ēᵖcor meꝰ
um:ʳquiaˢoblitus sūᵗco
medereᵘpanē meū. ˣA
voceʸgemitus meiᶻadhe
sitᵃos meūᵇcarni mee.
ᶜAssimilatus sumᵇpeli-
canoᶜdeserti:ᵈfctūs sum
ᵉquasi bubоᶠsolitudinū.
ᵍVigilauiʰ& fuiˡsicut auiſ
ᵐsolitariaⁿsuperᵒ tecto.
ᵖTotaᵠdieʳexprobrabāt
mihiˢinimici mei:ᵗexul-
tātesᵘper me ˣiurabant.
ʸQuiaᶻcinerēᵃsicutpanē
ᵇcomedi:ᶜ& potū meū
ᵈcū fletuᵉmiſcui.ᶠAfacie
ᵍindignatiōisʰ& ire tue:
ⁱquiaʲeleuaſti meˡ& alliſi
ſti me.ᵐDies meiⁿq̄ſi vm
braᵒīclinatí sunt:ᵖ& ego
ᵠq̄ſi fenūʳaruí.ˢTuāᵗdo
mineᵘin eternūˣpmães:
ʸ& memoriale tuūᶻin ge
nerationeᵃ& generatio-
ne.ᵇTuᶜ ſuſcitāsᵈmiſere-
berisᵉsiō:ᶠquiaᵍtp̄s ēʰvt
miſereariseiusⁱq̄mʲvēit
ᵏtp̄s.ˡQm̄ ᵐ placitos fe-
cerunt ⁿseruí tui ᵠlapides
eius:ʳ& ˢpuluerē eiᵗ mi-
serabilē.ᵘEt timebūtᵛgē
tesʷnomenˣdñi:ʸ& vni-
uersiᶻregesᵃterre ᵇgloriā
tuam.ᶜQuíaᵈedificabit
ᵉdominusᶠsion:ᵍappebit
ʰín gloría ſua.ⁱRelpexit
ʲadᵏorationemˡ vacuū:
ᵐ& nōⁿ deſpexit ᵒoratio-
nē eoꝝ. ᵖScribātur ᵠ hec
ʳin generationeˢ nouiſſī
ma:ᵗ& populus ᵘqui cre
abitur ᵛlaudabit ʷ domí-
num. ˣQuoniamʸ pro-
ſpexitᶻde excelſo ᵃfacto
ſuo:ᵇ dominus

ᵐתָּמִים	ᵐתָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי׃	ᵖלֹא יֵשֵׁב
ᵒרָמָה	ʳבְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה ˢדֹּבֵר	
ᵃכּוֹן	ᵗשְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי׃	
	ᵛלַבֹּקְרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ	
ʳכָּרַת	לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃	
ᵍפָּלַל עָנָה	cii. תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי	
ᵒעָטַף בָּנָה	יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃	
ᵍשַׂפַּךְ שִׂיחַ	יְהוָה שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי	
ᵇבּוֹא	וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא׃	
ᵍסָתַר פָּנָה	תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי	
ᵘצוּר נָטָה	הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר	
ᶜקָרָא עָנָה	עֲנֵנִי׃ כִּי כָלוּ בָעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי	
ᵍכָּלָה יוֹם	כְּמוֹקֵד נֶחָרוּ׃ הוּכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ	
ᵐחָקַד חָרַר	לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃	
ᵘנָבָה	מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃	
ᶜדָּמָה דִּבֵּר	דָּמִיתִי לְקַאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס	
ᵍחָרְבוֹת	חֳרָבוֹת׃ שָׂקַדְתִּי וָאֱהִי כְּצִפּוֹר	
ᵐצָפַר בָּדָד	בּוֹדֵד עַל גָּג׃ כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי	
ᵍאָיַב הָלַל	אוֹיְבָי מְהוֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃	
ᵍשָׁבַע	כִּי אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי	
ᶜשָׁקָה	בָּכִי מָסָכְתִּי׃ מִפְּנֵי זַעַמְךָ	
ᵍבָּכָה דָּמַע	וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתָנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃	
ᵐיוֹם נָטָה	יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב	
ᵍרָבַשׁ עָלַם	אִיבָשׁ׃ וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם	
ᵍיָשַׁב	תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדוֹר וָדוֹר׃	אַתָּה
ᶜקוּם רָחַם	תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחָנְנָהּ	
ᵍבּוֹא עֵד	כִּי בָא מוֹעֵד׃ כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ	
ᵐרָצָה חָנַן	אֶת אַבְנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃	
ᵍיָרֵא	וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה	
ᵍכָּבֹד	וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ׃	
ᵍבָּאָה	כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃	
ᵍפָּלַל עוּר	פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה	
ᵍכָּתַב	אֶת תְּפִלָּתָם׃ תִּכָּתֵב זֹאת לְדוֹר	
ᶜבָּרָא הָלַל	אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלֵּל יָהּ׃	
ᵍשָׁקַף רוּם	כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pſitiua.he. Ter.heb. ps.ciii. Trásla.B.Vie, Trās.Gre. lxx.cū interp.latina.

מִמְּשַׁמַּיִם אֶל אֶרֶץ הִבִּיט׃ לִשְׁמֹעַ נַאֲנַת
אֲנָקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ אָסַר בְּצִיּוֹן
לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וְתִהֲלָתוֹ מוּת הַלֵּל
בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה׃ עִנָּה
בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר יָמָי׃ אֹמַר אֵלִי כּוֹחַ
אַל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמָי בְּדוֹר דּוֹרִים חֲצָה
שְׁנוֹתֶיךָ׃ לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ יוֹם שָׁנָה
וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם׃ הֵמָּה יֹאבֵדוּ פָּעַל עָשָׂה
וְאַתָּה תַעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ עָבַד בָּלָה
כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ׃ וְאַתָּה חָלַף שָׁנָה
הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתַּמּוּ׃ בְּנֵי תָּמַם
עַבָּדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן׃ שָׁכַן פָּנָה
לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי cciii. יְכוֹן׃
אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם
קָדְשׁוֹ׃ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה
וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו׃ הַסֹּלֵחַ שָׁבַח גָּמַל
לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיְמִי׃ חָלָה
הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיַּיְכִי הַמְעַטְּרֵכִי נָאַל חָיָה
חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ הַמַּשְׂבִּיעַ בַּטּוֹב עָטַר שָׂבַע
עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי׃ עָדָה חָדַשׁ
עֹשֶׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים נֶעֱשָׁק עָשַׂק
לְכָל עֲשׁוּקִים׃ יוֹדִיעַ דְּרָכָיו עָשַׂק יָדַע
לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו׃ עָלַל
רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב רָחַם חָנַן
חֶסֶד׃ לֹא לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא רָבַב רוּב
לְעוֹלָם יִטּוֹר׃ לֹא כַחֲטָאֵינוּ נָטַר
עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ נָמַל
עֲלֵינוּ׃ כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם עַל
הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו׃
כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק זָרַח עָרַב
מֵעָלֵינוּ אֶת פְּשָׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם רָחַם
אָב עַל בָּנִים רִחַם יְהוָה
עַל יְרֵאָיו׃ כִּי הוּא יָדַע
יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃ זָכַר אָנַשׁ
אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ חָצַר יוֹם

[1]de celo [m]terram [o]contē=
platus est. [p]Vt audiret oo
[q]gemitum [r]vincti: [s]vt sol
ueret [t]filios [u]mortis. oooo
[x]Vt narretur [y]in sīō [z]no=
mē [a]dñi: [b]& laudatio ei?
[c]in hierusalē. [d]Cū cōgre
gati fuerīt [e]populi [f]simul:
[g]& regna [h]vt seruiāt [k]do=
mino. [l] Afflixit oooooooo
[m]i via [n]fortitudinē meā:
[o]abbreuiauit [p]dies meos.
[q]Dicā [r]deus meus [s]ne [t]ra=
pias me [u]in medio [x]dierū
meorū: [y]in gñatiōe [z]gña
tionū [a]anni tui. [b]A prin=
cipio [c]terrā [d]fundasti: [e]&
opus [f]manuū tuarū sunt
[g]celi. [h]Ipsi [i]peribunt [k]tu
aūt [l]sta bis: [m]& oēs [n]quasi
vestimentū [o]atterentur:
[p]quasi pallium [q]mutabis
eos [r]& mutabūtur. [s]Tu
āt [t]ipse es: [u]& anni tui [x]nō
[y]deficiēt. [z]Filii [a]seruorum
tuorū [b]habitabūt: [c]& se=
mē eorū [d]añ facie tuā [e]p=
seuerabit. [a]Dauid. 102.

[1]Benedic [c]aia mea [c]do
mino: [f]& oia [g]viscera
mea [i]noī [k]sctō eius. [l]Bñ=
dic [m]aia mea [o]domino:
[p]& noli [q]obliuisci [r]omni=
um [s]retributionū eius.
[t]Qui ppiciatur [u]cunctis
[x]iniqtatib [y]tuis: [z]q sanat
[a]oēs [b]infirmitates tuas.
[c]Qui redimit [d]de corru=
ptiōe [e]vitā tuā: [f]& [g]coōat
te [h]mīa [i]& miseratiōibus.
[k]Qui replet [l]bōis [m]orna=
mētū tuū: [n]innouabitur
[o]sicut aqle [p]iuuētus tua.
[q]Faciēs [r]iustitias [s]dñs: [t]&
iudicia [u]cūctis [x]qui calū=
nias sustinēt. [y]Notas fe=
cit [z]vias suas [a]moysi: [b]filiis
[c]israel [d]cogitatiōes suas.
[e]Misericors [f]& clemens
[g]dñs: [h]patiēs [i]& multe oo
[k]miseratiōis. [l]Non in se=
piternū [m]iudicabit: [n]ne=
q̄ [o]in eternū [p]irascetur.
[q]Non [r]scdm pctā nostra
[s]fecit [t]nobis: [u]neq̄ [x]secū
dū iniquitates nr̄as [y]retri
buit [z]nobis. [a]Quātū [b]eni
[c]excelsius est [d]celum [e]a
[f]terra: tm̄ [g]confortata est
[h]mīa eius [i]sup [k]timentes
eū. [l]Quātū lōge [m]ē [n]oriēs
[o]ab occidēte: tm̄ [p]lōge fe
cit [q]a nobis [r]scelera nr̄a.
[s]Sicut miseretur oooooooo
[t]pater [u]filiorum: [x]miser=
tus est [y]dominus oooooooo
[z]timentibus se. [a]Ipse [b]e=
nim [c]nouit oooooooooooo
[d]plasmationē nr̄am: [e]re=
cordatus ē [f]qa [g]puluis [h]su
mus. [i]Hō [k]quasi herba:
[l]dies eius [m]sicut flos ooo

celo in trā aſperit. Vt audiret gemitū
οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε. Τοῦ ἀκοῦσαι τοῦ στεναγμοῦ
cōpeditoꝝ: vt ſolueret filios interēpto
τῶν πεπεδημένων, τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμέ
rū. Vt ānūtiēt in ſion nomē dñi: t laudē
νων. Τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν
eius in hieruſalē. In cōuentēdo pplos in
αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι λαοὺς ἐπὶτο=
vnū: t reges vt ſeruiāt dño. Reſpōdit ei
αὐτό, καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ. Ἀπεκρίθη αὐ=
in via virtutis ſue: paucitatē dieꝝ meoꝝ nū
τῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀπάγ=
tia mihi. Me reuoces me in dimidio dieꝝ meoꝝ: i gñatōe
γειλόν μοι. Μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου, ἐν γενεᾷ
gñationū āni tui. Initio tu dñe trā funda
γενεῶν τὰ ἔτη σου. Κατ' ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελί
ſti: t opa manuū tuaꝝ ſūt celi Ipſi Hebre. i.d.
ωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ
peribūt: tu āt pmanes. Et oēs ſicut veſtimētū ve Ibidē
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις. Καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον πα
terascēt: t ſicut optorū vertes eos: t
λαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ
mutabūtur. Tu āt idē ipe es: t āni tui nō de
ἀλλαγήσονται. Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί
ficiēt. Filij ſeruoꝝ tuoꝝ hītabūt: t
ψουσιν. Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσι, καὶ
ſemē eoꝝ in ſeculū dirigēt.
τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

Pſalmus dauid. 102.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρβ'.

Benedic aīa mea dño: t oīa q̄ intra
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός
me ſūt noī ſctō eius. Benedic aīa mea domi
μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύρι
no: t noli obliuiſci oēs retributiōes eius.
ον, καὶ μὴ ἐπιλαθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτ.
Qui ꝓpitiatur oībus iniqtatib tuis: q̄ ſanat
Τὸν ἐυιλατευόντα πάσας τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἰώμενον
oēs ifirmitates tuas. Qui redimit de interitu
πάσας τὰς νόσους σου. Τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν
vitā tuā: qui coronat te in mīa t miseratiōib. Qui
ζωήν σου, τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς. Τὸν
replet in bonis deſideriū tuū: reno
ἐμπιμπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀνακαινι=
uabitur vt aquile iuuētꝰ tua. Faciēs mīas domi
σθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου. Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύρι
nus t iudiciū oīb iniurīā patiētib. Notas fecit
ος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐγνώρισε τὰς ὁ=
vias ſuas moyſi: filijs iſrael voluntates
δοὺς αὐτοῦ τῷ μωυσῆ, τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ τὰ θελήματα
ſuas. Miſerator t miſericors dñs: lōganimis t
αὐτοῦ. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ
multū miſicors. Nō in finē irascet: neq̄ in eter
πολυέλεος. Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶ
nū cōminabit: nō ſm iniqtates nr̄as fecit nobis: neq̄
να μηνιεῖ, οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ
ſcōm pctā nr̄a retribuit nobis. Quīn ſcōm
κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. Οτι κατὰ
altitudinē celi a tra corroborauit dñs mi
τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸ ἔ
ſericordiā ſuā ſup timētes ſe. Quātū di
λεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέ=
ſtat ortus ab occidēte: lōge fecit a nobis
χουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς
iniqtates nr̄as. Sicut miſerē pr̄ filioꝝ: miſertus ē
ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, ᾠκτείρησε
dñs timētib se. Quīn ipe cognouit
κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Οτι αὐτὸς ἔγνω τὸ
figmētū nr̄m: recordatus ē qm̄ puluis ſumus. Homo
πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμέν. Ἄνθρωπος
ſicut fenū: dies eius tāq̄ flos
ὡσεὶ χόρτος, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος ooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

gemitū
ενεαγμοῦ
terēpto
ψατωμέ
laudē
ἄινεσιν
s in
ς ἐστιτο=
ōdit et
κρίθη αὐ=
eoꝝ nū
ου ἀπάγ=
ci gñatōe
ἐν γενεᾷ
funda
ἐθεμελί
Hebre.
Ipſi
Ipſi
Αὐτοί
Ibidē
mētū ve
ριον πα
τ
ος, καὶ
de
κ ἐκλεί
τ
τι, καὶ
102.
ρβ'.
intra
ἐντός
domi
ν κύρι
eius.
αὐτ.
ſanat
όμενον
ttu
ες τὴν
. Qui
. Τὸν
ο
αινι=
domi
ὸ κύρι
ός ὁ=
tates
κατα
τ
ς καὶ
eter
ι αἰῶ
neqꝫ
ὐδὲ
cōm
κατὰ
mi
γὸ ἐ
οι
στε
ταὶς
us ē
κσε
t
γὸ
ος

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

agri ſic efflorebit. Quīi ſpūs ptrāſiuit in il
τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. Οτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐ=
lo: τ nō ſubſiſtet: τ nō cognoſcet āplius locū ſu
τῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει, καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι ὁ τόπος αὐ=
um. Mia aūt dñi ab eterno τ vſq; in eternū ſup
τοῦ. Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κῡ ἀπὸ τ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ
timētes eū. Et iuſtitia illius in filios
τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς
filioꝝ:his qui ſeruāt teſtamētū eius: τ memores ſūt
υἱῶν, τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ μεμνημένοις
mādatoꝝ ipi ad faciēdū ea. Dñs in ce
τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς. Κύριος ἐν τῷ οὐ
lo parauit ſedē ſuā: τ regnū ipſius
ραψῶ ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ
oībus dñatur. Bñdicite dño oēs angeli
πάντων δεσπόζει. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες ἄγγελοι
eius: potētes ✠tute facietes ✠bū illi: ad audi
αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ ἀκοῦ
endā vocē ſermonū eius. Bñdicite dño
σαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον
oēs ✠tutes eius: miniſtri eius q facitis
πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες
volūtatē eius. Bñdicite dño oīa opa e=
τὸ θέλημα αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐ
ius: in oī loco dñatiōis eius bñdic
τοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ εὐλόγει ἡ
aīa mea dño.
ψυχή μου τὸν κύριον.

Psalmus dō pro mūdi comēdatiōe. 103.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τῆς τ κόσμου συσάσεως. ργ'.

Benedic aīa mea dño: dñe deus meus ma
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, κύριε ὁ θεός μου ἐμε=
gnificat es vehemēter. Cōfeſſionē τ decorē
γαλύνθης σφόδρα. Ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν
induiſti. Amictus lumie ſīc veſtimēto: ertēdēs
ἐνεδύσω. Ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, ἐκτείνων τὸν
celū ſicut pellē. Qui tegit i aquis ſuperioꝝ eius:
οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν. Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτ,
qui ponit nubes aſcēſum ſuū. Qui ābulat ſup pē=
ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτ. Ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύ
nas vētoꝝ: q facit angelos ſuos ſpūs: τ
γων ἀνέμων, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτ πνεύματα, καὶ τοὺς
miniſtros ſuos ignis flāmā. Qui fundat trā ſup
λειτουργοὺς αὐτ πυρὸς φλόγα. Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν
ſtabilitatē ſuā: nō inclinabit in ſeculū ſeculi. Abyſ=
ἀσφάλειαν αὐτῆς, οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τ αἰῶνος. Ἄβυσ
ſus ſicut veſtimētū amictus eius: ſup mōtes ſtabūt
σος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτ, ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται
aque. Ab increpatiōe tua fugiēt: a voce tōitrui
ὕδατα. Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου φεύξονται, ἀπὸ φωνῆς βρον
tui formidabūt. Aſcēdūt mōtes:τ deſcēdūt
τῆς σου δεδιλάσουσιν. Ἀναβαίνουσιν ὄρη, καὶ καταβαίνουσι
cāpi in locū quē fūdaſti eis. Terminū poſuiſti quē nō trāſ
πεδία εἰς τὸν τόπον ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά. Ὅριον ἔθου ὃ οὐ πα
grediētur: neqꝫ cōuertētur operire terrā. Qui emit
ρελεύσονται, οὐδὲ ἐπιστρέψουσι καλύψαι τὴν γῆν. Ὁ ἐξαπο=
tis fontes in cōuallib: inter mediū mōtiū ptrāſi
στέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρέων διελεύσον=
būt aque. Potabūt oēs beſtie agri: expectabūt
ται ὕδατα. Ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία τ ἀγροῦ, προσδέξονται
onagri in ſiti ſua. Sup ea volucres celi ha
ὀναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν. Ἐπ᾽ αὐτὰ τὰ πετεινὰ τ οὐρανοῦ κα
bitabūt: de medio petraꝝ dabūt vocē. Rigās
τασκηνώσει, ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν. Ποτίζων
mōtes de ſuperioꝝ ſuis: de fructu operū tuoꝝ ſatia
ὄρη ἐκ τῶν ὑπερῴων αὐτ, ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτα
bitur trā. Producēs fenū iumētis: τ
σθήσεται ἡ γῆ. Ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ
herbā ſeruituti hoīum. Ut educas panē de
χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ
terra: τ vinū letificat coꝝ hoīs. Ut exhilaret
τῆς γῆς, καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου. Τοῦ ἱλαρύναι

Trāſla.B.Vic.

agri ſic florebit. Quia ſpiritus pertrāſiuit in eū & nō ſubſiſtet: & nō cognoſcet eū vltra locus eius. Mia ātdñi ab eterno & vſq; in eternū ſuper timentes eum: & iuſtitia eius in filiis His qui cuſtodiunt pactū eius: & recordantur ceptorū eius ad faciēda ea. Dñs in celo ſtabiliuit thronū ſuū: & regnū illius oībus dñabitur. Bñdicite dñō angeli eius: fortes robore facietes verbū eius: obediētes vocī ſermōis eius. Bñdicite dño oēs exercitus eius: miniſtri eius: qui facitis placitum illius. Benedicite dño vniuerſa opera eius in oībus locis poteſtatis eius: bñdic aīa mea domino.

104.

Benedic aīa mea domino: dñe deus meus magnificatus es nimis: gloria & decore idutus es. Amictus luce qſi veſtimēto: extēdēs celos vt pellē. Qui tegit aquis cenacula eius: qui ponit nubes aſcēſum ſuū. Qui ābulat ſup pennas vēti. Qui facit ages ſuos ſpūs: mīſtros ſuos ignē vrētē. Qui fundauit terrā ſup baſem ſuam: nō mouebitur in ſeculū & in ſeculū. Abyſſo qſi veſtimēto opuiſti eā: ſup mōtes ſtabūt aque. Ab increpatiōe tua fugiēt: a voce tōitrui tui formidabūt. Aſcendūt mōtes & deſcēdūt campi: ad locū quem fundaſti eis. Terminū poſuiſti quem nō trāſibūt: nec reuertentur vt operiāt terrā. Qui īmittis fōtes in cōuallibus: vt iter medios mōtes fluāt. Vt bibant oīa animalia regionum: & reficiat onager ſitim ſuam. Super ea volucres celi habitabūt: de medio rum dabūt vocem Qui irrigas mōtes de cenaculis tuis: de fructu opum tuoꝝ ſatiabitur terra. Germinans herbam iumentis & fenum ſeruituti hoīum: vt educat panem de terra. Et vinum letificat cor hoīs ad exhilarandam

Tex.heb. ps.ciiij. Pītiua.he.

צִיץ — הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ׃ כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ
נָכַר קום — וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃
עָלַם — וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל
יָרֵא — יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים׃
נָצַר — לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכְרֵי פִקֻּדָיו
עָשָׂה כון — לַעֲשׂוֹתָם׃ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין
נָכַן — כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה׃
לָאַר נָבַר — בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבּוֹרֵי כֹחַ עֹשֵׂי
לוּחַ עָשָׂה — דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃ בָּרְכוּ
עָשַׂת — יְהוָה כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי
רָצָה עָשָׂה — רְצוֹנוֹ׃ בָּרְכוּ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו
קום מָשַׁל — בְּכָל מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי נַפְשִׁי
אֵת יְהוָה׃ בָּרְכִי נַפְשִׁי

ciiij.

אֵת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד
הוד יָהַד לָבַשְׁתָּ׃ עֹטֶה אור
נָטָה יָרַע — כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה׃
קָרָה עָלָה — הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם
שׂוּם רָכַב — עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ׃
הָלַךְ
לָאַךְ עָשָׂת — מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ
לֶהָטִים׃ יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל
מוט עָלַם — תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃ תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ
תְּהוֹם לָבַשׁ — כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם׃
כָּסָה עָמַד — מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ
נוּס
חָפַז עָלָה — יֵחָפֵזוּן׃ יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת
קום גָּבַל — אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם׃ גְּבוּל
שׂום עָבַר — שַׂמְתָּ בַל יַעֲבְרוּן בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת
כָּסָה שָׂלַח — הָאָרֶץ׃ הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים
עִין הָלַךְ — בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃ יַשְׁקוּ כָּל
שָׂמַח — חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים
חָמַר שָׂדֶה — צְמָאָם׃ עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
שָׂגַר — יִשְׁכֹּנוּ מִבֵּין עֳפָאִים יִתְּנוּ קוֹל׃
שָׂגַן נָתַן — מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי
עָשָׂה פָּרָה — מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ
שָׂבַע צָמַח — חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת
חָצַר יָצָא — הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ׃
שָׂמַח אֱנוֹשׁ — וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל

Universidad de Deusto
Biblioteca

פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יַסְעֵד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ: הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וְיְהִי לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עֶרֶב: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בָּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה: יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ: cv. הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו:

[a]faciem [b]oleo: [c]panis autem [b]cor [c]hominis [d]roborat. [e]Saturabūtur [b]ligna [d]domini: [b]cedri [d]libani [f]quas [f]plantauit. [g]Ibi [h]aues [i]nidificabūt: [g]miluo [i]abietes [k]domus eius. [l]Montes [m]excelsi [n]ceruis: [o]petre [p]refugium [q]erinaciis. [r]Fecit [s]lunā [t]p tpa: [s]sol [t]cognouit [u]occubitum suum. [v]Posuisti [w]tenebras [x]& facta est [x]nox: [y]in ipsa [z]mouebūtur [a]oēs [b]bestie [c]sylue. [d]Leones [e]rugientes [f]ad predam: [g]& querētes [h]a deo [i]escam sibi. [k]Oriente [l]sole [m]recedēt: [n]& in [o]spelūcis suis [p]cubabūt. [q]Egredietur [r]homo [s]ad opus suū: [t]& ad seruitutē suā [u]vsq; ad [v]vesperū. [w]Quā magnificata sūt opa tua [x]dñe: [y]oīa [z]in sapientia [a]fecisti: [b]ipleta ē [c]terra [d]possessione tua. [e]Hoc [f]mare [g]magnū [h]& latum [i]manibus: [k]ibi [l]reptilia [m]innumerabilia [n]animalia [o]parua [p]cum [q]grandibus. [r]Ibi [s]naues [t]pertranseunt: [u]leuiathā [v]istum [w]plasmasti [x]vt illuderes [y]ei. [z]Omnia [a]in te [b]sperant: [c]vt des [d]cibū [e]eis [f]in tpe suo. [g]Dante te [h]illis [i]colligent: [k]aperiēte te [l]manū tuā [m]replebuntur [n]bono. [o]Abscondes [p]vultū tuū & [q]turbabuntur: [r]auferes [s]spm̄ corū & [t]deficiēt: [u]& ī [v]puluerē suū [w]reuertentur. [x]Emittes [y]spm̄ tuū & [z]creabuntur: [a]& instaurabis [b]faciē [c]tre. [d]Sit [e]glia [f]dñi [g]īsempiternū: [h]letabitur [i]dñs [k]in opibus suis. [l]Qui respicit [m]terrā [n]& tremet: [o]tangit [p]mōtes [q]& fumabūt. [r]Cantabo [s]domino [t]invita mea: [u]psallam [v]deo meo [w]quādiu sum. [x]Placeat [y]ei [z]eloquiū meum: [a]ego aūt [b]letabor [c]in domino. [d]Deficiant [e]peccatores [f]de [g]terra [h]& impii [i]vltra [k]non sint: [l]benedic [m]anima mea [n]domino. [o]Aleluia. 105.

[a]Onfitemini [b]dño [c]inuocate [d]nomen eius: [e]notas facite [f]in populis [g]cogitationes eius. [h]Cātate [i]ei & [k]psallite [l]ei: [m]loqmi [n]i vniuersis [o]mirabilib9 eius. [p]Exultate

facīē in oleo: τ panis cor hoīs ꝑfirmat. πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει. Saturabūtur ligna cāpi: cedri libani ꝙs plātasti. Illic passeres nidificabūt: erodiꝰ domus dux est eap. Mōtes excelsi ceruis: ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν. Ορη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, petra refugiū erinaciis. Fecit lunā in tpa: sol cognouit occasum suū. Posuisti tenebras τ facta est nox: in ipsa ptrāsibūt oēs bestie syluę. Catuli leonū rugiētes ut rapiāt: τ q̄rant a deo escā sibi. Ortus est sol τ cōgregabūtur τῷ θεῷ βρῶσιν αὐτοῖς. Ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ συνήχθησαν τ in cubilib9 suis collocabūtur. Exibit hō ad opus suū: τ ad operationē suā vsq; ad vesperū. Quā magnificata sūt opa tua dñe: oīa in sapia fecisti. Impleta est terra creatione tua: hoc mare magnū τ spaciosum. κτίσεώς σου, αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος. Illic reptilia q̄ꝝ nō est nūerus: animalia pusilla cū magnis. Illic naues ptrāseūt: draco iste quē formasti ad illudēdū ei. Oīa ad te expectāt: vt des escā illis in tpe: dante te illis: colligēt. Aperiēte te manū: τοῖς, συλλέξουσιν. Ανοίξαντός σου τὴν χεῖρα, τὰ σύμπαντα πλησθήσονται χρηστότητος, ἀποστρέψαντος δὲ te facie: turbabūtur. Auferes spm̄ suum τὸ πρόσωπον, ταραχθήσονται. Ανταναιρεῖς τὸ πνεῦμα eox τ deficiēt: τ in puluerē suū reuertentur. Εξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται: τ renouabis faciē terre. Sit glia dñi in seculū letabit dñs in opib9 suis. Qui respicit in terrā τ facit cā tremere: q̄ tangit mōtes τ fumigāt. Cantabo dño in vita mea: psallā deo meo q̄diu sum. κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Jucundū sit ei eloquiū meū: ego vo delectabor in dño. Deficiāt pctōres a terra τ iniq̄: ita vt nō sint ipsi: bñdic aīa mea dño. Ηδυνθείη αὐτῷ ἡ λαλιά μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ κυρίῳ. Εκλείποιεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς, εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

Infra. 145.

Alleluia. 104.
Αλληλούϊα. ρδ'.

Εξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Απαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔργα αὐτοῦ: ᾄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ. Διηγήσασθε πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἐπαινεῖσθε

1. Pa. 6.b. Esaie. 12.b.

in noie ſctō eius. Letet cor querē-
ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. Εὐφραγήκτω καρδία ζητούν
tiū dñm: q̄rite dñm τ cōfirmamini. Que
τῶν τὸν κύριον, ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε. Zꝛ
rite faciē eius ſemp: memētote mi
τήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός, μνήσθητε τῶν θαυ
rabiliū eius q̄ fecit. Prodigia eius τ iu-
μασίων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. Τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρί-
dicia oris eius Semen abrāā ſerui e-
ματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. Σπέρμα ἀβραὰμ δοῦλοι αὐ-
ius: filij iacob electi eius. Ipſe dñs de⁹ nr̄: in vni
τοῦ, υἱοὶ ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. Αὐτὸς κς ὁ θς ἡμῶν, ἐν πά
uerſa terra tudicia eius. Memor fuit in ſeculū teſta-
ση τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. Εμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθή-
mēti ſui: verbi qd̄ mādauit in mille gñationes: Qd̄ diſ
κης αὐτοῦ, λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς, Ον διέ
poſuit abrāā: τ iuramēti ſui iſaac. Et ſta-
θετο τῷ ἀβραάμ, καὶ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ τῷ ἰσαάκ. Καὶ ἔστη
tuit illud iacob in p̄ceptū: τ iſrael in te-
σεν αὐτὸν τῷ ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ ἰσραὴλ εἰς διά
ſtamētū eternū. Dicens: tibi dabo terrā chanaā: funiculū
θηκην αἰώνιον. Λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν χαναάν, σχοίνισμα
hereditatis vr̄e. Cum eſſent ipſi nūero modici: pau
κληρονομίας ὑμῶν. Εν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς, ὀλι
ciſſimi τ incole in ea. Et ptrāſierūt de gēte in gentē:
γωστοὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. Καὶ διῆλθεν ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος,
et de regno ad pplm alterū. Non reliqt hominē
καὶ ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον
nocere eis: τ corripuit p eis reges. Ne
ἀδικῆσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς. Μὴ
1.Pa. lite tāgere xp̄os meos: τ in pphetis meis no-
16.c. ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ
lite malignari. Et vocauit famē ſup terrā: oē firma
πονηρεύεσθε. Καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν στήριγ
mētū panis cōtruit. Miſit ante eos vi-
μα ἄρτου συνέτριψεν. Απέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρω
rum: in ſeruū venūdat⁹ ē ioſeph. Humiliauerūt in cōpedib⁹
πον, εἰς δοῦλον ἐπράθη ἰωσήφ. Εταπείνωσαν ἐν πέδαις
pedes eius: ferrū ptrāſiit aiā eius. Donec
τοὺς πόδας αὐτοῦ, σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Μέχρι
veniret verbū eius: eloquiū dñi inflāmauit
τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐ
eum. Miſit rex τ ſoluit eū: pnceps ppli
τόν. Απέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν, ἄρχων λαοῦ
et dimiſit eū. Cōſtituit eum dñm domus ſue:
καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. Κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ,
et pncipē oīs poſſeſſioīs ſue. Vt eruditet
καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ. Τοῦ παιδεῦσαι
pncipes eius ſic̄ ſemetipm: τ ſenes
τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους
ei⁹ prudētiā doceret. Et itrauit iſrael in egyptū: τ iacob
αὐτοῦ σοφίσαι. Καὶ εἰσῆλθεν ἰσραὴλ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἰακὼβ
acola fuit in tra cham Et auxit pplm ſuū vehe-
παῴκησεν ἐν γῇ χαμ. Καὶ ηὔξησε τὸν λαὸν αὐτοῦ σφό-
mēter: τ firmauit eū ſup inimicos eius. Cō
δρα, καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Me
uertit cor eius vt odirēt pplm eius.
Infra. 145. Τέστρεψε τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ,
vt dolū facerēt in ſeruos eius. Miſit mor-
τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ. Εξαπέστειλε μωυ-
ſen ſeruū ſuū: aaron quē elegit ſibi. Po-
σῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ, ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο ἑαυτῷ. Εθε-
ſuit in eis verba ſignoꝝ ſuoꝝ: τ p-
το ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, καὶ τῶν τε-
digioꝝ ſuoꝝ in terra chā. Miſit tenebras τ obſcurauit:
ράτων αὐτοῦ ἐν γῇ χαμ. Εξαπέστειλε σκότος καὶ ἐσκότασεν,
quia cracerbauerūt ſermones ſuos. Cōuertit a-
ὅτι παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετέστρεψε τὰ ὕ-
quas eoꝝ in ſanguinē: τ occidit piſces eoꝝ.
δατα αὐτῶν εἰς αἷμα, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
Edidit tra eoꝝ ranas in penetralib⁹
Εξεῖρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους ἐν τοῖς ταμείοις τῶν ∞∞∞

[9]in nomine[r]ſctō eius: [s]le
tetur[t] cor [u]querentium
[x]dñm. [r]Querite[s] dñm[a] &
virtutem eius: [b]querite
[c]facīe eius[c] iugiter. [c]Re-
cordamini[f] mirabiliū ei?
[g]q̄[h] fecit[c] [i]ſignorū[k] & iudi
ciorū[l] oris eius. [m]Semen
[n]abraam[o] ſerui eius: [p]filii
[q]iacob[r] electi eius. ∞∞∞
[a]Ipſe[t] dñs[u] deus noſter:
[x]in vniuerſa[r] terra ∞∞∞
[y]indicia eius. [a]Recorda-
tus eſt[b] in eternū[c] pacti e
ius: [d]verbi qd̄ [e]pcepit[f] in
mille[g] gñatiōes. [h]Quod
[i]pepigit[k] cū[l] abraā: [m]& iu
rameti ſui[n] cum iſaac.
[o]Et firmauit illud[p] cū ia-
cob[q] in legē: [r]cū iſrael in
[s]pactū[t] ſempiternū. [u]Di
cēs[x] tibi[r] dabo ∞∞∞∞∞
[a]terrā[b] chanaā: [c]funiculū
[d]hereditatis vr̄e. [e]Cū eſ-
ſent[f] viri[g] pauci: [h]modici
[i]& aduene[k] in ea. ∞∞∞∞
[l]Et trāſierūt[m] de gēte[n] in
[o]gētem: & [p]de regno ∞∞
[q]ad[r] populū[s] alterū. [r]Nō
[u]dimiſit[x] hominem ∞∞
[y]vt noceret eis: [z]& corri-
puit[a] pro eis[b] reges. ∞∞
[c]Nolite[d] tangere[e] xp̄os
meos: [f]& pphetas meos
[g]nolite[h] affligere. [i]Et vo-
cauit[k] famē [l]ſup [m] terrā:
[n]oēm[o] virgā[p] panis[q] cōtri
uit. [r]Miſit[s] ante faciē eo-
rū[t] virū: [u]in ſeruū[x] venū
datus eſt[y] ioſeph. [z]Affli-
xerūt[a] in cōpedibus[b] pe
des eius: in[c] ferrū[d] venit
[e]aīa ei?. [f]Vſq; ad[g] tp̄s do-
nec[h] veniret[i] ſermo eius:
[k]eloquiū[l] dñi[m] pbauit e-
um. [n]Miſit[o] rex[p] & ſoluit
eū: [q]princeps[r] populorū
[s]& dimiſit illū. [t]Poſuit e
um[u] dñm[x] domui ſue: [y]&
pricipem[z] in omni[a] poſ-
ſeſſiōe ſua. [b]Vt eruditet
[c]pricipes eius[d] ſm volū-
tatē ſuā: [e]& ſenes ei? [f]ſa-
pientiam doceret. [g]Et in
greſſus ē[h] iſrl[i] in[k] egyptū:
[l]& iacob[m] aduena fuit[n] in
terra[o] chā. [p]Et creſcere fe
cit[q] pplm ſuū[r] nimis: [s]&
roborauit eū[t] ſup hoſtes
eius. [u]Cōuertit[x] cor eoꝝ
[y]vt odio haberent[z] pplm
eius: [a]vt doloſe agerent
[b]cōtra ſuos illius. [c]Miſit
[d]moyſē[e] ſuū ſuū: [f]aaron
[g]quē[h] elegit. [i]Poſuit[k] is
[l]verba[m] ſignoꝝ ſuoꝝ: [n]&
portēto[o]ꝝ ſuoꝝ[p] in terra
[q]chā. [r]Miſit[s] tenebras[t] &
cōtenebrauit: [u]& nō[x] fue
rūt icreduli[y] verbis eius.
[a]Cōmutauit[b] aq̄s eoꝝ[c] in
ſanguinē: [d]& occidit[e] pi-
ſces eoꝝ. [f]Ebulliuit[g] tra

שָׂמַח	בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי	
עֹז	יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְשׁוּ	
פֶּלֶא	פָּנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר	
פֶּה	עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע	
שָׁפַט	אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:	
בָּחַר	הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ	
כָּרַת	מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ	
	דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת	
שָׁבַע	אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק:	
עָמַד	וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל	
עוֹלָם נָתַן	בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת	
הָיָה	אֶרֶץ כְּנַעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתָם	
מְתֵי מְסֻפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ:		
נוּד הָלַךְ	וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה	
מָלַךְ יָשַׁן	אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ אָדָם	
יָכַח	לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:	
נָגַע מָשַׁח	אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל	
נָבָא רוּעַ	תָּרֵעוּ: וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל	
קָרָא נָטָה	מַטֵּה לֶחֶם שָׁבָר: שָׁלַח לִפְנֵיהֶם	
בָּנָה טָבַר	אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף: עִנּוּ בַכֶּבֶל	
עָנָה	רַגְלוֹ בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ: עַד	
בּוֹא	עֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה	
בּוֹא	צְרָפָתְהוּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ	
יָתַר	מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ: שָׂמוֹ אֲדוֹן	
פָּתַח שׂוּם	לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ: לֶאְסֹר	
אָדוֹן קָנָה	שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יְחַכֵּם: וַיָּבֹא	
שׂוּר חָכַם	יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ	
בּוֹא	חָם: וַיְפֶר אֶת עַמּוֹ מְאֹד	
גּוּר	וַיַּעֲצִמֵהוּ מִצָּרָיו: הָפַךְ לִבָּם	
פָּרָה	לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: שָׁלַח	
עָצַם צוּר	מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ:	
שׂוּם אוֹת	שָׂמוּ בָם דִּבְרֵי אֹתֹתָיו וּמוֹפְתִים	
יָבַשׁ חָשַׁךְ	בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁיךְ	
מָרָה	וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרָיו: הָפַךְ אֶת	
מוּת דָּגָה	מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם:	
	שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי	

Universidad de Deusto
Biblioteca

מַלְכֵיהֶם וַיֹּאמֶר וַיָּבֵא עָרֹב כִּנִּים כּוֹא בְּכָל גְּבוּלָם נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד נֶבֶל
אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם וַיַּךְ גַּפְנָם נֶבֶה וְתֹאנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם שַׁבַּר
אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין רָנַה
מִסְפָּר וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם וַיַּךְ כָּל בָּרָה
בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בְּשִׁבְטָיו כָּשַׁל
נִפַּל בַּחֲדָם עֲלֵיהֶם פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה שָׁאַל סָכַךְ אוֹר
וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם כּוֹא
פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם הָלְכוּ צִיָּה
כִּי זָכַר אֶת דְּבַר צִיָּה
קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ וַיּוֹצִא עַמּוֹ בְּשָׂשׂוֹן בָּרְנָה אֶת בְּחִירָיו שׂוֹשׂ רָנַן
וַיִּתֶּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִרָשׁוּ נָתַן יָרַשׁ
בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּן הַלְלוּיָהּ שָׁמַר יָרָה
cvi. הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ יָצַר יָצָא
מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת זָכְרֵנִי יְהוָה בְּרָצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי בִּישׁוּעָתֶךָ
לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם
נַחֲלָתֶךָ חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רוֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ
עַל יָם בְּיַם סוּף וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שׁוּף
וַיִּגְעַר בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהוֹמוֹת
כַּמִּדְבָּר וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא

regũ ipsorũ. Dixit: & venit cynomia: & scinifes in βασιλέων αὐτῶν. Εἶπε, καὶ ἦλθε κυνόμυια, καὶ σκνῖπες ἐν
oĩbus finib⁹ eor. ℘posuit pluuias eor grādinẽ: πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. Ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν χάλαζαν,
ignẽ cõburentẽ in terra ipsor. Et pcussit vine πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. Καὶ ἐπάταξε τὰς ἀμπε-
as eor & ficulneas eor: & cõtriuit oẽ li- λους αὐτῶν καὶ τὰς συκᾶς αὐτῶν, καὶ συνέτριψε πᾶν ξύ-
gnũ finiũ eor. Dixit & venit locusta: & bruch⁹: cui⁹ nõ erat λον ὁρίου αὐτῶν. Εἶπε καὶ ἦλθεν ἀκρίς, καὶ βροῦχος, οὗ οὐκ ἦν
nũerus. Et comedit oẽ fenũ in terra eor: & ἀριθμός. Καὶ κατέφαγε πάντα χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ
comedit oẽm fructũ terre eor. Et pcussit Exo. κατέφαγε πάντα τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν. Καὶ ἐπάτα- 12.d.
oẽ ꝓmogenitũ in terra eor: ꝓmitias oĩs la ξε πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, ἀπαρχὴν παντὸς πό-
boris eor. Et eduxit eos in argẽto & auro: & νου αὐτῶν. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ
nõ erat in tribu⁹ eor infirm⁹. Letata est egyptus οὐκ ἦν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν ὁ ἀσθενῶν. Εὐφράνθη Αἴγυπτος
in ꝓfectione eor: qz incubuit timor eor sup eos. ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν, ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.
Expãdit nubẽ in ꝓtectiõnẽ eis: & ignẽ vt lu- Διεπέτασε νεφέλην εἰς σκέπην αὐτοῖς, καὶ πῦρ τοῦ φω-
ceret eis ꝓ noctẽ. ℘petierũt & venit coturnix: τίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα. Ἠτήσαν καὶ ἦλθεν ὀρτυγομήτρα, Num.11
et pane celi saturauit eos. Dirupit petrã: & καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέπλησεν αὐτούς. Διέρρηξε πέτραν, καὶ
fluxerũt aque: abierũt in siccis flumina. Ωῤ ἐρρύησαν ὕδατα, ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις ποταμοί. Ὅτι
memor fuit ℵbi sctī suī: qñ ad abrahã pue- ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ, τοῦ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν δοῦ-
rũ suũ. Et eduxit ꝓplm suũ in exultatione: & λον αὐτοῦ. Καὶ ἐξήγαγε τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει, καὶ τοὺς
electos suos in letitia. Et dedit illis regiões gẽ ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθ-
tiũ: & labores ꝓplor possederũt. Vt custo νῶν, καὶ πόνους λαῶν κατεκληρονόμησαν. Ὅπως ἂν φυλά-
diãt iustificatiões eius: & legẽ eius requirãt. ξωσι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν.

Alleluia. Alleluia 105.
Αλληλούϊα. Αλληλούϊα. ρέ.

Onfitemini dño qñ bonus: qñ in seculũ Judith 13.c. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mia eius. Quis loqtur potẽtias dñi: τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου, Infra.
auditas faciet oẽs laudes eius? Beati q̃ cu- ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; Μακάριοι οἱ φυ- 117.
stodiũt iudiciũ & faciũt iustitiã in oi tpe. λάσσοντες κρίσιν, καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
Memẽto nr̃i dñe in bñplacito ppli tui: visita Μνήσθητι ἡμῶν κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ἐπίσκεψαι
nos in salutari tuo. Ad vidẽdũ in bonitate ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου. Τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν
elector tuor: ad letandũ in letitia gẽtis ἐκλεκτῶν σου, τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους
tue: vt lauderis cũ hereditate tua. ℘peccaui σου, τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου. Ἡμάρτο-
mus cũ pribus nr̃is: iniuste egim⁹: iniq̃tatẽ fecim⁹. ℘pa μεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν. Οἱ
tres nr̃i in egypto nõ intellexerũt mirabilia tua: nõ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου, οὐκ
fuerũt memores multitudis mie tue. Et irritauerũt ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τοῦ ἐλέους σου. Καὶ παρεπίκρα-
ascendẽtes in rubro mari: & saluauit eos νον ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς
ꝓpter nomẽ suũ. Vt notã faceret potẽtiã su ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐ-
am: & increpuit rubrũ mare & exiccatũ est. Et τοῦ, καὶ ἐπετίμησε τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐξηράνθη. Καὶ
eduxit eos in abyssis sic in deserto: ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ ὡς ἐν ἐρήμῳ, cccccccccc

et saluauit eos de manu odientis. Et redemit
καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισοῦντος. Καὶ ἐλυτρώσατο
eos de manu inimicoꝝ. Operuit aq̄ tribulā=
Exo. αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. Ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβον=
14.5. τες eos: vn⁹ ex eis nō remāsit. Et credidērūt
ταῖς αὐτοῦ, εἰς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη. Καὶ ἐπίσευσαν
ℵbo eius: τ cantauerūt laudē eius. Cito fecerūt
τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ ἦσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ. Ἐτάχυναν
obliti sunt operū eius: nō sustinuerūt cōsiliū e=
ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ, οὐκ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐ
ius. Et cōcupierūt cōcupiscētiā in deserto: τ tentaue=
τοῦ. Καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐπείρα=
rūt deū in inaquoso. Et dedit eis petitionē
σαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα αὐ
Exo. ipoꝝ: misit saturitatē in aias eoꝝ. Et irri
12.d. τῶν, ἐξαπέστειλε πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ πα
tauerūt moysen in castris: aaron sctū
ρώργισαν τὸν μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ, τὸν ἀαρὼν τὸν ἅγι
dñi. Apta ē tra τ deglutiuit dathan: τ operuit sup
nu.16. ον κυρίου. Ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιε Δαθάν, καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ
d. cōgregatiōez abirō. Et exarsit ignis in synagoga
τὴν συναγωγὴν Ἀβειρών. Καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ
eoꝝ: flāma cōbusit pctōres. Et fecerūt vitulū
τῶν, φλὸξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλούς. Καὶ ἐποίησαν μόσχον
in oreb: τ adorauerūt sculptile. Et mutauerūt
ἐν Χωρήβ, καὶ προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ. Καὶ ἠλλάξαντο
gloriā suā in similitudinē vituli comedētis fenū. Et
τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἐσθίοντος χόρτον. Καὶ
obliti sunt deū q̄ saluat eos: q̄ fecit
ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σώζοντος αὐτούς, τοῦ ποιήσαν=
magnalia in egypto: Mirabilia in terra chā: terribilia
τος μεγάλα ἐν Αἰγύπτῳ, Θαυμάσια ἐν γῇ Χάμ, φοβερὰ
in mari rubro. Et dixit vt disperderet eos:
ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Καὶ εἶπε τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς,
si nō moyses electus eius stetisset in cōfractōe in cōspectu
εἰ μὴ μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον
ei⁹: vt auerteret irā eius: ne disperderet
αὐτοῦ, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, τοῦ μὴ ἐξολοθρεῦσαι
eos. Et ꝓ nihilo hūerūt trā desiderabilē: nō cre
σαι αὐτούς. Καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητήν, οὐκ ἐπί
diderūt ℵbo eius. Et murmurauerūt in tabernacu
στευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ. Καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμα=
lis suis: nō exaudierūt vocē dñi. Et eleua=
σιν αὐτῶν, οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου. Καὶ ἐπῆ=
uit manū suā sup eos: vt ꝓsterneret eos in
ρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, τ καταβαλεῖν αὐτοὺς ἐν
deserto: Et vt deiiceret semē eoꝝ in
τῇ ἐρήμῳ, Καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς
Judith 15.c. nationib⁹: τ dispgeret eos in regionib⁹. Et ini=
In fra. 117. ἔθνεσι, καὶ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. Καὶ ἐτε
tiati sunt beelphegor: τ comederūt sacrificia mortuoꝝ.
λέσθησαν τῷ Βεελφεγώρ, καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν.
Et irritauerūt eū in adiuētionibus suis: τ
Καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν, καὶ
multiplicata ē in eis ruina. Et stetit phinees τ placauit
ἐπλήθυνθη ἐν αὐτοῖς ἡ συντριβή. Καὶ ἔστη Φινεὲς καὶ ἐξιλάσατο
et cessauit q̄ssatio: τ reputatū ē ei ad iusti
το, καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο=
tiam: in gñationē τ gñationē vsq; in sempiternū. Et ir=
σύνην, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος. Καὶ πα
ritauerūt eū ad aquā ℨdictionis: τ veratus ē
ρώργισαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐκακώθη
moyses ꝓpter eos. Quia exacerbauerūt spūm e=
μωυσῆς δι' αὐτούς. Ὅτι παρεπικράναν τὸ πνεῦμα αὐ
ius: τ distinxit in labijs suis. Nō dis=
τοῦ, καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. Οὐκ ἐξω
perdidērūt gētes q̄s dixit dñs illis: τ cōmixti
λόθρευσαν τὰ ἔθνη ἃ εἶπε κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐμίγη=
sunt int̄ gētes τ didicerūt opa eoꝝ. Et
σαν ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ
seruierūt sculptilib⁹ eoꝝ:
ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

entis: ᵖ& redemit eos ᶜde manu ᶠinimici. ᵍEt opuit
ᵇaqua ᶠhostes eorū: ʰvn⁹
ᶠex ipsis ᵐnon ⁿsuperfuit.
ᵒEt crediderunt ᵖverbis
eius: ᵍcecinerūt ꝙ ʳlaudē
eius. ᵍCito ʳobliti sunt ⁿo
perū illius: ʳnec ʳexpecta
uerūt ˢvolūtatē eius. ᵃEt
desiderauerūt ᵇdesideriū
ᶜin deserto: ᵒ& tētauerūt
ᶜdeū ᶠin solitudie. ᵍEt de
dit ᵇeis ʳpetitionē ipsorū:
ʰ& misit ᶠtenuitatē ᵐin a=
nimam eorū. ⁿEt zelati
sunt ᵒmoysen ᵖin castris:
ᵍaarō ʳsctū ˢdñi. ᵗApta ē
ⁿterra ʰ& deuorauit ᵛda=
thā: ʷ& opuit ᵇsynagogā
ᶜabiron. ᵈEt succensus ē
ᵉignis ᶠin synagoga eo=
rum: ᵍflamma ʰexussit ⁱi=
pios. ʰ Fecerunt ⁱvitulū ᵐi
oreb: ⁿ& adorauerūt ᵒ cō
flatile. ᵖEt mutauerunt
ʳgloriā suā ˢin similitudi
nem ᵗbouis ᵘ comedētis
ˣfenum. ʸObliti sunt ᵗdei
ᵃsaluatoris sui: ᵇqui fecit
ᶜmagnalia ᵈin egypto.
ᵉMirabilia ᶠin terra ᵍchā:
ʰterribilia ⁱsuper ʰ mari
ⁱrubro. ᵐDixit ergo ⁿvt
cōtereret eos: ᵒnisi ᵖmoy
ses ᵍelectus eius ʳ stetisset
ˢmedius ᵗcontra faciem
illius: ᵘvt conuerteret ᵛin
dignationem eius ʷvt nō
interficeret. ˣEt despexe
runt ᵃterrā ᵇdesiderabilē:
ᶜnec ᵈcredidērūt ᵉsermo=
ni eius. ᶠEt murmuraue=
runt ᵍin tabernaculis su=
is: ʰnō ⁱexaudierūt ʰvocē
ⁱdñi. ᵐEt eleuauit ⁿmanū
ᵒsup eos: ᵖ vt deiice=
ret ᵍeos ʳin deserto. ˢEt vt
deiiceret ᵗsemen eorū ᵘin
gētibus: ˣ& dispgeret e=
os ʸin terris. ᶻEt cōsecra=
ti sunt ᵃbeelphegor: ᵇ&
comederunt ᶜvictimas
ᵈmortuorū. ᵉEt cōcitaue
rūt eū ᶠin studiis suis: ᵍ&
pcussit ʰeos ⁱplaga. ʲSte=
tit ât ᵐfinees ⁿ& diiudica
uit: ᵒ& retēta ē ᵖ pcussio.
ᵠEt reputatū est ʳei ˢad iu
stitiā: ᵗin gñatiōe ᵘ& gña
tiōe ᵛvsq; in ʷeternū. ˣEt
ꝓuocauerunt ʸsup ᶻaquā
ᵃcōtradictōis: ᵇ& afflict⁹
ē ᶜmoyses ᵈpp eos. ᵉQuia
ᶠꝓuocauerūt ᵍspm eius:
ʰ& precepit ⁱlabiis suis.
ʲNō ᵏexterminauerunt
ˡpopulos ᵐquos ⁿdixit ꝏ
ᵒdominus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖillis. ᵠEt cōmixti sūt ʳgē
tibus: ˢ& didicerunt ꝏꝏ
ᵗopera eorū. ᵘ Et seruie=
rūt ᵛsculptilibus eorum:

וַיִּגְאַל מִיַּד אוֹיֵב׃ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃
וַיַּאֲמִינוּ בִּדְבָרָיו יָשִׁירוּ תְהִלָּתוֹ׃ מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ
לַעֲצָתוֹ׃ וַיִּתְאַוּוּ תַּאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן׃ וַיִּתֵּן לָהֶם
שְׁאֵלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם׃ וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן
קְדוֹשׁ יְהוָה׃ תִּפְתַּח אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וַתְּכַס עַל עֲדַת אֲבִירָם׃
וַתִּבְעַר אֵשׁ בַּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים׃ יַעֲשׂוּ עֵגֶל בְּחֹרֵב
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה׃ וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב׃
שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה גְדֹלוֹת בְּמִצְרָיִם׃ נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם
נוֹרָאוֹת עַל יַם סוּף׃ וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ
עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ מֵהַשְׁחִית׃ וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה
לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ׃ וַיֵּרָגְנוּ בְּאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה׃
וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר׃ וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם
וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים׃ וַיַּכְעִיסוּ
בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה׃ וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר
הַמַּגֵּפָה׃ וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לְצְדָקָה לְדֹר וָדוֹר עַד עוֹלָם׃ וַיַּקְצִיפוּ
עַל מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם׃ כִּי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ
וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו׃ לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
לָהֶם׃ וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם׃ וַיַּעַבְדוּ אֶת עַצַּבֵּיהֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃ וַיִּזְבְּחוּ אֶת
בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים׃
וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דַּם בְּנֵיהֶם
וּבְנֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצַבֵּי כְנָעַן
וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ בַּדָּמִים׃ וַיִּטְמְאוּ
בְּמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם׃
וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת
נַחֲלָתוֹ׃ וַיִּתְּנֵם בְּיַד גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ
בָהֶם שֹׂנְאֵיהֶם׃ וַיִּלְחֲצוּם
אויביהם וַיִּכָּנְעוּ תַּחַת יָדָם׃
פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵמָּה יַמְרוּ
בַּעֲצָתָם וַיָּמֹכּוּ בַּעֲוֹנָם׃ וַיַּרְא
בַּצָּרָתָם בְּשָׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם׃
וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב
חֲסָדָו׃ וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים
כָּל שׁוֹבֵיהֶם׃ הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם
לְהֹדוֹת
לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל
הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ׃

cvii.

הודו לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ גְאוּלֵי יְהוָה
אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר׃ וּמֵאֲרָצוֹת
קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן
וּמִיָּם׃ תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ
עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ׃ רְעֵבִים
גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף׃
וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם
מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם׃ וַיַּדְרִיכֵם
בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב׃
יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם׃ כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה
וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב׃ יֹשְׁבֵי
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל׃
כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן

& factū est eis in scādalū. b Et immolauerunt
filios suos & filias suas demonibus. cccccccccc
Et effuderūt sanguinē innocētē: sanguinē filioꝝ suoꝝ & filiaꝝ
quos sacrificauerūt sculptilibus chanaā: & polluta est terra in sanguinibus. Et coinquinati sunt in operibus suis: & fornicati sunt in studiis suis. Iratus est itaq; furor dñi in populū suū: & abominatus est hereditatē suā. Et dedit eos in manu gentiū: & dñati sunt eorū qui oderūt eos.
Et afflixerunt eos inimici sui: & humiliati sunt sub manu eorū. Multis vicibus liberauit eos ipsi vero puocauerūt illi cōsiliis suis: & humiliati sunt ppter iniqtates suas. Et vidit tribulationes eorū: cū exaudiret eos rogātes. Et recordatus est pacti sui cū eis & penituit eū scdm multitudinē mie sue. Et dedit eos miserabiles coram oibus qui cepant eos.
Salua nos dñe deus nr & cōgrega nos de gētibus: vt cōfiteamur nomini sctō tuo: & canamus laudem tuā. Bndictus dñs deus israel ab eterno & vsq; in eternū: & dicet oīs populus amen. Aleluia. 107.

Cōfitemi dño qm bonus: qm in eternū mia eius. Dicāt q redēpti sūt a dño: quos redemit de manu hostis. Et de terris cōgregauit eos: ab oriente & occidēte ab aqlōe & mari. Errauerunt in solitudine in deserta via: ciuitatē que hītaretur non repierūt. Esurientes & sitientes: aia eorū in ipis deficiebat. Et clamauerūt ad dñm in tribulatiōe sua: de afflictōe eorū eripuit eos. Et duxit illos p viā rectā: vt veniret in ciuitatē hītabilē. Cōfiteātur dño mīe eius: & mirabilia eius filiis hoim. Quia satiauit aiam inanē & aiam esurientē replēuit bois. Habitantes in tenebris & in vmbra mortis alligatos in inopia & ferro. Quia puocauerūt sermones dei: & cōsiliū altissimi

et factū est illis in scandalū. Et īmolauerūt filios suos & filias suas demonijs. Et effudēt sāguinē īnocētē: sāguinē filioꝝ suoꝝ & filiaꝝ: qs sacrificauerūt sculptilib⁹ chanaā. Et infecta est terra in sāguinib⁹: & cōtaminata ē in opib⁹ eoꝝ. Et fornicati sūt in adinuētōnib⁹ suis. Et irat⁹ est furore dñs in pplm suū: & abominatus ē hereditatē suā. Et tradidit eos in manꝰ inimicoꝝ: & dñati sunt eoꝝ q oderūt eos. Et tribulauerūt eos inimici eoꝝ: & hūiliati sunt sub manib⁹ eoꝝ. Sepe liberauit eos: ipsi aūt exacerbauerūt eū in cōsilio suo. Et hūiliati sunt in iniqtatib⁹ suis. Et vidit dñs cū tribularent ipsi: cū ipse exaudiret oratōnes eoꝝ. Et memor fuit testamēti sui: & penituit eū sm multitudinē mie sue. Et dedit eos in miās in cōspectu oīm q ceperāt eos. Saluos fac nos dñe deꝰ nr: & cōgrega nos de nationib⁹. Ut cōfiteamur noīi tuo sctō: vt gloziemur in laude tua. Benedictus dñs deus israel a seculo & vsq; in seculū: & dicet oīs pplꝰ fiat fiat.

Alleluia. 106.

Cōfitemini dño qm bonꝰ: qm in seculū mia eius. Dicāt q redēpti sunt a dño: quos redemit de manu inimici: & de regionib⁹ cōgregauit eos. Ab oriēte: & occidēte: & aqlone: & mari: errauerūt in solitudine in iaqso. Ciuitatis hītaculi nō inuenerūt esurientes & sitientes: aia eoꝝ in ipis defecit. Et clamauerūt ad dñm cū tribularent eos: & de necessitatib⁹ eoꝝ eripuit eos. Et eduxit eos in viā rectā: vt irent in ciuitatē hītationis. Cōfiteātur dño mīe eius: & mirabilia eius filijs hoim. Quia satiauit aiaꝫ inanē & aiam esurientē satiauit bonis. Sedētes in tenebris & vmbra mortis: vinctos in mēdicitate & ferro. Quia exacerbauerūt eloquia dei: & cōsiliū altissimi

Judith 13. c.

Infra. 117.

Infra. eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

irritauerūt. Et humiliatū est in laboribꝰ cor eoꝝ: ταρώξυναν. Καὶ ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν, infirmati sūt ꝛ nō fuit q̄ adiuuaret. Et clamauerūt ad dñm cū ἠσθένησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν tribularētur ipsi: ꝛ de necessitatibꝰ eoꝝ liberauit e τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐ os. Et eduxit eos de tenebris ꝛ vmbra mortis: ꝛ τοὺς. Καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου, καὶ vincula eoꝝ disrupit. Confiteātur do τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυ Infra. co. mino mie eius: ꝛ mirabilia eius filijs ριῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν homīnū. Quia cōtriuit portas ereas: ꝛ vectes ἀνθρώπων. Ὅτι συνέτριψε πύλας χαλκᾶς, καὶ μοχλοὺς ferreos cōfregit. Suscepit eos de via iniqtatis σιδηροῦς συνέθλασεν. Ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας eoꝝ: pp eā iniustitias suas humiliati sunt. Πᾶν ἐσθιὸν αὐτῶν, διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. Πᾶν escā abominata est aīa eoꝝ: ꝛ appropinquāuerūt vsq; ad βρῶμα ἐβδελύξατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ ἤγγισαν ἕως τῶν πυ portas mortis. Et clamauerūt ad dñm cū tribularent λῶν τοῦ θανάτου. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι ipsi: ꝛ de necessitatibꝰ eoꝝ liberauit eos. Misit αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. Ἀπέστει verbū suū. ꝛ sanauit eos: ꝛ eripuit eos λε τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο αὐτούς, καὶ ἐρρύσατο αὐτὰς de interitionibꝰ eoꝝ. Confiteātur dño ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ mie eius: ꝛ mirabilia eius filijs ho- τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀν minū. Et sacrificēt ei sacrificiū laudis: ꝛ annūt θρώπων. Καὶ θυσάτωσαν αὐτῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐξαγ tient opa eius in exultatione. Qui descendūt γειλάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει. Οἱ καταβαί in mare in nauibus: facientes opationē in aqs νοντες εἰς θάλασσαν ἐν πλοίοις, ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδα multis: Ipsi viderūt opa dñi: ꝛ mirabilia e- σι πολλοῖς, Αὐτοὶ εἶδον τὰ ἔργα κυρίου, καὶ τὰ θαυμάσια αὐ ius in pfundo. Dixit: ꝛ stetit spūs procelle: ꝛ exaltati τοῦ ἐν τῷ βυθῷ. Εἶπε, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος, καὶ ὑψώ sūt fluctus eius. Ascendūt vsq; ad celos: ꝛ de θη τὰ κύματα αὐτῆς. Ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν, καὶ κα scendūt vsq; ad abyssos. Alia eoꝝ in malis tabe ταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων. Ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτή scebat: turbati sunt: moti sunt sic̄ ebrius: ꝛ ois κετο, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων, καὶ πᾶσα ἡ sapia eoꝝ deuorata ē. Et clamauerūt ad dñm cū tribula σοφία αὐτῶν κατεπόθη. Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κν ἐν τῷ θλίβε- rent ipsi: ꝛ de necessitatibꝰ eoꝝ eduxit eos. Et σθαι αὐτούς, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτούς. Καὶ statuit procellā: ꝛ stetit in aurā: ꝛ siluerūt fluctus ἔστησε πρόσταξε τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὔραν, καὶ ἐσίγησαν τὰ κύμα eius. Et letati sunt: ꝛ siluerūt: ꝛ eduxit τα αὐτῆς. Καὶ εὐφράνθησαν, ὅτι ἡσύχασαν, καὶ ὡδήγησεν eos in portū voluntatis eiꝰ. Cōfiteātur αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ domino mie eius: ꝛ mirabilia eius filijs homi- κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ nū. Exaltent eū in ecclesia plebis: ꝛ in cathe πων. Ὑψωσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ, καὶ ἐν καθέ- dra senioꝝ laudēt eū. Posuit flumina δρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. Ἔθετο ποταμοὺς in desertū: ꝛ exitus aquarū in sitim. Terrā fructi ἐις ἔρημον, καὶ διεξόδους ὑδάτων εἰς δίψαν. Γῆν καρποφό ferā in salsugine: a malitia inhabitantiū in ea. Po ρον εἰς ἅλμην, ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ. Ἔθε suit desertū in stagna aquarū: ꝛ terrā sine aq̄ in exitus το ἔρημον εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὑ aquarū. Et collocauit illic esurientes: ꝛ cōstituerūt δάτων. Καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ πεινῶντας, καὶ συνεσήσαντο ciuitates hitationis. Et seminauerūt agros: πόλεις κατοικεσίας. Καὶ ἔσπειραν ἀγρούς, ꝏꝏꝏꝏ

cōsiliū[c] excelsi[f] blasphemauerūt.[g] Et hūiliauit[h] i labore[i] cor eoꝝ:[k] ceciderunt[l] & nō erat[m] qui adiuuaret. [n] Et clamauerunt[o] ad[p] dñm[q] i tribulatione[r] sua:[s] de angustiis eorū[t] saluauit eos. Et[u] eduxit eos[v] de tenebris[r] & vmbra mortis:[v] & vincula eorū[a] disrupit.[b] Cōfiteātur[c] dño[o] miam eius:[c] & mirabilia eius[s] in filios[g] hominū. [h] Quia[i] contriuit[k] portas[l] ereas:[m] & vectes[n] ferreos[o] cōfregit.[f] Stulti[q] pp viā[r] sceleris eorū:[s] & pp iniquitates[t] afflicti.[u] Oēm[x] cibū[y] aboīata est[z] aīa eorū: [a] & accesserūt[b] ad[c] portas[o] mortis. [c] Et clamauerūt[f] ad[g] dñm [h] i tribulatiōe[l] sua: [k] de angustiis eoꝝ[l] saluauit eos. [m] Misit[n] verbū suum[o] & sanauit eos: [p] & saluauit [q] de iteritu eorū.[r] Confiteātur[u] dño[n] miam eius: [u] & mirabilia eius[x] in filios[v] hoīm.[s] Et īmolēt[w] hostias[b] g[z]arū: [c] & narrent [o] opa eius[c] in laude.[f] Qui descēdūt[g] mare[b] in nauibus:[f] facientes[k] opus[l] in aquis[m] multis: [n] Ipsi[o] viderunt[p] opa[q] dñi: [r] & mirabilia eius[s] in pfūdo.[t] Dixit[u] & surrexit[x] ventus ∞ [y] tempestatis:[z] & eleuauit [a] gurgites eius. [b] Ascēdūt in[c] celū & [o] descēdūt in[a] byssos:[f] anima eorum ∞ [d] in afflictiōe[b] cōsumitur. [e] Obstupuerūt[k] & intremuerūt[l] q̄si ebrius: [m] & vniuersa[n] sapiētia eoꝝ[o] absorpta ē.[p] Clamauerūt ād [q] ad[r] dñm[s] i tribulatione[t] sua:[u] & de angustia eoꝝ [x] educet eos.[r] Statuit[t] turbinē[a] in trāquillitatē:[b] & silebūt[c] fluctus eius. [o] Et letabuntur[c] q̄m[f] quieuerūt:[g] & deducet eos[h] ad [f] portū[h] quē voluerunt. [f] Cōfiteātur[m] dño[n] miam eius:[o] & mirabilia eius[p] i filios[q] hoīm. [r] Et exaltēt eū[s] in ecclesia[t] populi:[u] & in cathedra[t] seniorū[f] laudēt eū.[s] Pōet[a] flumina[b] in desertū:[c] & fōtes[o] aq̄rum [c] in sitim.[f] Terrā[g] fructifera[h] in salsugine[m]: ∞∞∞ [f] pre malitia [h] hītatorum [f] eius. [m] Ponet[n] desertum [o] in paludes[p] aquarū: [q] & terrā[r] inuia[q] in fontes ∞ [t] aquarū. [u] Et collocabit [x] ibi[v] esurientes:[s] & formabunt[a] vrbem[b] ad habitādum. [c] Et serent[b] agros

נָגַע [g] נֶאֱצוּ: [g] וַיִּכָּנַע [h] בֶּעָמָל לִבָּם [i] כָּשְׁלוּ
עָזַר [m] וְאֵין [n] עֹזֵר: [o] וַיִּזְעֲקוּ [p] אֶל יְהוָה [q] בַּצַּר
צוּק [r] יֹשַׁע [s] לָהֶם [t] מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם [r] יוֹשִׁיעֵם:
יָצָא [u] יוֹצִיאֵם [x] מֹחֶשֶׁךְ [r] וְצַלְמָוֶת
אָסַר [y] וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם [z] יְנַתֵּק: [b] יודו [c] לַיהוָה
יָדָה [d] חַסְדּוֹ [e] וְנִפְלְאוֹתָיו [f] לִבְנֵי [g] אָדָם:
רָחַץ [h] כִּי שִׁבַּר [i] דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת [j] וּבְרִיחֵי
[k] בַּרְזֶל [l] גִּדַּע: [m] אֱוִלִים [n] מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם
עָנָה [o] וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם [p] יִתְעַנּוּ: [q] כָּל אֹכֶל
תָּעַב [r] תִּתְעַב נַפְשָׁם [s] וַיַּגִּיעוּ [t] עַד שַׁעֲרֵי
צָוַח [u] מָוֶת: [x] וַיִּזְעֲקוּ [y] אֶל יְהוָה [z] בַּצַּר לָהֶם
צוּק [a] יֹשִׁיעֵם [b] מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם [c] יוֹשִׁיעֵם: [d] יִשְׁלַח
[e] שְׁלַח [f] דְּבָרוֹ [g] וִירָפָאֵם [h] וימלט [i] מִשְּׁחִיתוֹתָם:
[j] יודו [k] לַיהוָה [l] חַסְדּוֹ [m] וְנִפְלְאוֹתָיו [n] לִבְנֵי
אָדָם: [o] וְיִזְבְּחוּ [p] זִבְחֵי תוֹדָה [q] וִיסַפְּרוּ
סָפַר [r] מַעֲשָׂיו [s] בְּרִנָּה: [t] יוֹרְדֵי הַיָּם [u] בָּאֳנִיּוֹת
רָנַן [v] עֹשֵׂי [w] מְלָאכָה [x] בְּמַיִם [y] רַבִּים: [z] הֵמָּה
אָנָה [a] רָאוּ [b] מַעֲשֵׂי [c] יְהוָה [d] וְנִפְלְאֹתָיו
לָאַב [e] רָגַז [f] וַיַּעֲמֵד [g] רוּחַ
רָאָה [h] סְעָרָה [i] וַתְּרוֹמֵם [j] גַּלָּיו: [k] יַעֲלוּ
עָלָה [l] תְהוֹמוֹת [m] יֵרְדוּ [n] תְהוֹמוֹת [o] נַפְשָׁם
רָמַס [p] בְּרָעָה [q] תִּתְמוֹגָג: [r] יָהֹמּוּ [s] וְיָנוּעוּ
חָכַם [t] כַּשִּׁכּוֹר [u] וְכָל [v] חָכְמָתָם [w] תִּתְבַּלָּע:
מוּג [x] וַיִּצְעֲקוּ [y] אֶל יְהוָה [z] בַּצַּר לָהֶם
נוּעַ [a] יַשְׁכֵּם [b] מִצּוּקוֹתֵיהֶם [c] יוֹצִיאֵם:
בָּלַע [d] יָקֵם [e] סְעָרָה [f] לִדְמָמָה [g] וַיֶּחֱשׁוּ
צוּר [h] גַּלֵּיהֶם: [i] וַיִּשְׂמְחוּ
יָצָא [j] כִּי [k] יִשְׁתְּקוּ [l] וַיַּנְחֵם [m] אֶל מְחוֹז
חָשַׁשׁ [n] חֶפְצָם: [o] יודו [p] לַיהוָה [q] חַסְדּוֹ
שָׁתַק [r] וְנִפְלְאוֹתָיו [s] לִבְנֵי [t] אָדָם: [u] וִירוֹמְמוּהוּ
חוּל [v] בִּקְהַל [w] עָם [x] וּבְמוֹשַׁב [y] זְקֵנִים [z] יְהַלְלוּהוּ:
רָמַס [a] יָשֶׂם [b] נְהָרוֹת [c] לְמִדְבָּר [d] וּמוֹצָאֵי [e] מַיִם
יָשַׁב [f] צִיָּה: [g] אֶרֶץ [h] פְּרִי [i] לִמְלֵחָה
הָלַל [j] מֵרָעַת [k] יֹשְׁבֵי [l] בָהּ: [m] יָשֶׂם [n] מִדְבָּר
שׁוּם [o] לַאֲגַם [p] מַיִם [q] וְאֶרֶץ [r] צִיָּה [s] לְמוֹצָאֵי
דִּבֵּר [t] מָיִם: [u] וַיּוֹשֶׁב [v] שָׁם [w] רְעֵבִים [x] וַיְכוֹנְנוּ
יָצָא [y] עִיר [z] מוֹשָׁב: [a] וַיִּזְרְעוּ [b] שָׂדוֹת
זָרַע [c] כֶּרֶם [d] עָשָׂה

Universidad de Deusto
Biblioteca

cviii.

וַיִּטְעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה׃ לא
וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא
יַמְעִיטוּ׃ וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר
רָעָה וְיָגוֹן׃ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים
וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ׃ וַיְשַׂגֵּב
אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן
מִשְׁפָּחוֹת׃ יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ
וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ׃ מִי חָכָם
וְיִשְׁמָר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה׃

שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד׃

נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה
אַף כְּבוֹדִי׃ עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר
אָעִירָה שָׁחַר׃ אוֹדְךָ בָעַמִּים יְהוָה
וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים׃ כִּי גָדוֹל מֵעַל
שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ׃
רוֹמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ לְמַעַן יֵחָלְצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃
אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה
אֲחַלְקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד׃
לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז
רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי׃ מוֹאָב
סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי
עָלַי פְּלֶשֶׁת אֶתְרוֹעָע׃ מִי יְבִילֵנִי
עִיר מְבֻצָר מִי נָחָנִי עַד אֱדוֹם׃
הֲלֹא אֱלֹהִים זָנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא
אֱלֹהִים בְּצִבְאֹתֵינוּ׃ הָבָה לָּנוּ
עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם׃
בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס
צָרֵינוּ׃

cix.

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר
אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אַל תֶּחֱרַשׁ׃
כִּי פִי רָשָׁע וּפִי מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ
דִּבְּרוּ אִתִּי לְשׁוֹן שֶׁקֶר׃ וְדִבְרֵי
שִׂנְאָה סְבָבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי חִנָּם׃
תַּחַת אַהֲבָתִי יִשְׂטְנוּנִי וַאֲנִי
תְּפִלָּה׃ וַיָּשִׁימוּ עָלַי רָעָה
תַּחַת טוּב וְשִׂנְאָה תַּחַת

[c] & plantabunt [f] vineas: [g] & facient [b] fruges [i] germina. [k] Et bñdicet eis [l] & multiplicabūtur [m] nimis: [n] & pecora eorū [o] nō [f] minuet. [q] Imminuta sunt ātr [f] & afflicta [a] pp āgustiā [t] mali [u] & doloris. [x] Effundet [r] despectionē [s] sup [a] prīcipes: [b] & errare eos faciet [c] i solitudine [b] deuia. [f] Et sublauauit [g] pauperē [b] de iopia: [t] & pōet [k] ēi gregē [l] familias. [m] Videbūt [n] recti [o] & letabuntur: [p] & oīs [q] iniquitas [r] contrahet [s] os suum. [t] Quis [u] sapiēs [x] & custodiet hec: [y] & intelligēt [a] misericordias [b] dñi?

[a] Cāticū [b] psalmi [c] dd. 108.

Paratum [c] cor meū [f] deus: [g] cantabo [h] & psallā [f] sed & [k] gloria mea. [l] Cōsurge [m] psalteriū [n] & cithara: [o] cōsurgā [p] mane. [q] Cōfitebor tibi [r] in populis [s] dñe: [t] & cātabo te [u] in natiōibus. [x] Quī [f] magna [y] sup [a] celos [b] mia tua: [c] & vsq; [d] ad [e] ethera [c] veritas tua. [f] Exaltare [g] sup [b] celos [f] deus: [k] & super [l] omnem [oo] [m] terram [n] gloria tua. [o] Vt [p] liberentur [oooooooooo] [q] dilecti tui: [r] salua [s] dextera tua [t] & exaudi me. [oooo] [u] Deus [x] locutus est [y] in sactuario suo: [z] gaudebo [a] dividā [b] sichem [c] & vallē [d] soccoth [e] dimetiar. [oooooooo] [f] Meus ē [g] galaad [h] & meus est [i] manasse: [k] & ephraim [l] virtus [m] capitis mei: [n] iuda [o] dux meus. [p] Moab [q] lebes [r] peluis mee: [s] sup [t] idumeā [u] ptiçiā [x] calciamē tū meū: [y] cū philistiim [a] federabor. [b] Quis [c] deducet me in [d] ciuitatē [e] munitā: [f] quis [g] deducet me [h] vsq; ī [i] idumeā? [k] Nōne tu [l] deus qui [m] proieceras nos: [n] & nō [o] exieras [p] deus [q] i exercitibus nr̄is? [r] Da [s] nobis [t] auxiliū [u] in tribulatione: [x] vana est ei [f] salus ab [h] homine. [a] In deo [b] erimus [oo] [c] fortes: [d] & ipse [e] conculcabit [f] hostes nostros.

[s] Victori [b] dd [c] ps. 109.

Deus [f] laudis mee [g] ne taceas. [b] Quia [i] os [k] impii [l] & [m] dolosi [n] contra me [o] apertum est: [p] locuti sunt [q] de me [r] lingua [s] mendacii. [t] Et verbis [u] odii [x] circūdederūt me: [y] & expugnauerunt me [z] frustra. [a] Pro eo quod eos [b] dilige bā [c] aduersabantur mihi: [d] ego aūt [e] orabā. [f] Et posuerunt [g] cōtra me [b] malū

et plantauerūt vineas: τ fecerūt fructū natiui
καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας, καὶ ἐποίησαν καρπὸν γενή-
tatis. Et bñdixit eis: τ multiplicati sūt nimis:
ματος. Καὶ ἐυλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα,
et iumēta eor̄ nō minuit. Et pauci facti sūt τ
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνε. Καὶ ὀλιγώθησαν καὶ
vexati sunt a tribulatiōe malor̄ τ doloris. Effusa ē cōtē-
ἐκακώθησαν ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης. Ἐξεχύθη ἐξουδέ-
ptio sup̄ pncipes eor̄: τ errare fecit eos in in
νωσις ἐπ' ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβά-
uio τ nō in via. Et adiuuit pauperē de inopia: τ posuit
τω καὶ οὐχ ὁδῷ. Καὶ ἐβοήθησε πένητι ἐκ πτωχείας, καὶ ἔθετο
sicut oues familias. Videbūt recti τ letabūtur:
ὡς πρόβατα πατριάς. Ὀφονται εὐθεῖς καὶ εὐφραγήσον-
et oīs iniqtas oppilabit os suū. Quis sapiēs
ται, καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς. Τίς σοφὸς Job.a.
et custodiet hec: τ intelligēt mias dñi: d.
καὶ φυλάξει ταῦτα, καὶ συνήσουσι τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;

Canticū psalmi dauid. 107.

Ὠιδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. ρζ.

Paratū cor meū deꝰ paratū cor meū: can
Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεὸς ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ἄσο
tabo τ psallā in gloria mea. Exurge gloria mea: ex ē.56.
μαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξε
urge psalteriū τ cithara: exurgā diluculo. Cōfi-
γέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξο-
tebor tibi in pplis dñe: psallā tibi in natiōibꝰ. Quia
μολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι
magna sup celos mia tua: τ vsq; ad nu-
μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφε-
bes veritas tua. Exaltare sup celos deus: τ
λῶν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ
sup oēm terrā gloria tua. Vt liberētur di
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀ-
lecti tui: salui fac dextera tua τ exaudi me. Deꝰ
γαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου. Ὁ θεὸς
locutus ē in sctō suo: exultabo τ diuidā sichi-
ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ σίκι-
mā: τ cōualles tabernaculor̄ dimetiar. Meus ē ga
μα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω. Ἐμός ἐστι γα
laad: τ meꝰ est manasses: τ ephraim suscepti
λαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ ἐφραὶμ ἀντίληψις τῆς
capitis mei. Juda rex meꝰ: moab lebes
κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς μου, μωὰβ λέβης τῆς ἐλ
spei mee. In idumeā extendā calciamētū meū:
πίδός μου. Ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐπιβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου,
mihi alienigene subditi sunt. Quis deducet me i ciuitatē
ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν. Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν
munitā: aut qs deducet me vsq; in idumeā? Nōne
περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας; Οὐχὶ
tu deus q̄ repulisti nos? τ nō exibis deus in
σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπώσαμένος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν
virtutibus nr̄is? Da nobis auxiliū de tribulatiōe: τ va
ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ μα
na salus hoīs. In deo faciemus virtutē: τ
ταία σωτηρία ἀνθρώπου. Ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ
ipse ad nihilū deducet inimicos nr̄os.
αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

In finē psalmus dauid. 108.

Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρη.

Deus laudē meā ne tacueris: qꝛ os
Ὁ θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι στό-
pctōris τ os dolosi sup me aptū ē. Locu-
μα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη. Ελά-
ti sunt aduersum me lingua dolosa: τ ſmonitb odiꝰ circū
λησαν κατ' ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ, καὶ λόγοις μίσους ἐκύ-
dederūt me: τ expugnauerūt me gratis. Pro eo vt dili-
κλωσάν με, καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν. Ἀντὶ τοῦ ἀγα-
gerēt me: detrahebāt mihi: ego aūt orabā. Et
πᾶν με, ἐνδιέβαλλόν με, ἐγὼ δὲ προσηυχόμην. Καὶ
posuerūt aduersū me mala
ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ

pro bonis: τ odiū p dilectione mea. Constitue ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου. Κατάσησον sup eū pctōrem: τ diabolus stet a dextris eius. ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν, καὶ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Cum iudicatur ipse exeat pdēnatus: τ ora Ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι κατεσδικασμένος, καὶ ἡ προ tio eius fiat in peccatū. Fiant dies σευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν. Γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι eius pauci: τ episcopatū eius accipiat alter. Fiant αὐτοῦ ὀλίγαι, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. Γενηθή- Actuū i.d. filij eius orphani: τ vxor eius vidua. Mu τωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοί, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα. Σα tantes trāsferant filij eius: τ mendicēt: λευόμενοι μεταστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπαιτησάτω eiciātur de hītationib⁹ suis. Scrute σαν, ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Ἐξερευνη tur fenerator oia q̄ sunt ei: τ diri σάτω δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ, καὶ διαρπα piant alieni labores eius. Non sit σάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόνους αὐτοῦ. Μὴ ὑπαρξάτω illi adiutor: neq̄ sit q̄ misereat pupillis αὐτῷ ἀντιλήπτωρ, μηδὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς eius. Fiant nati eius in interitū: in ghatiōe αὐτοῦ. Γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολόθρευσιν, ἐν γενεᾷ vna deleat nomē eius. In mēoriā redeat iniqtas μιᾷ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀναμνησθείη ἡ ἀνομία τῶν patrū eius in cōspectu dñi: τ peccatū mris πατέρων αὐτοῦ ἐναντι κυρίου, καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς eius nō delcatur. Fiant cōtra dñm sem αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη. Γενηθήτωσαν ἐναντίον κυρίου δια per: τ dispereat de terra memoria eoꝝ. Πρὸ πάντος, καὶ ἐξολοθρευθείη ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἀν eo q̄ nō est recordatus facere miaz: τ psecutus est hoiem ὃν οὐκ ἐμνήσθη ποιῆσαι ἔλεος, καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον inopē τ mēdicū: τ cōpunctū corde morti πένητα καὶ πτωχόν, καὶ κατανενυγμένον τῇ καρδίᾳ τοῦ θανα ficare. Et dilexit maledictionē τ veniet ei: τ noluit τῶσαι. Καὶ ἠγάπησε κατάραν καὶ ἥξει αὐτῷ, καὶ οὐκ ἠθέ bñdictionē: τ elongabitur ab eo. Et indu λησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐνεδύ it maledictionē sic vestimētū: τ intrauit sicut aq̄ in σατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσῆλθεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ interiora eius: τ sicut oleū in ossib⁹ eius. Γε ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ. Γε at ei sic vestimentū q̄ opitur: τ sic zona q̄ νηθήτω αὐτῷ ὡς ἱμάτιον ὃ περιβάλλεται, καὶ ὡσεὶ ζώνη ἣν semper pcingit. Hoc opus eoꝝ q̄ detrahūt διαπαντὸς περιζώννυται. Τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐναντίων μοι a dño: τ q̄ loquūtur mala aduersus ani τῶν με παρὰ κυρίου, καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυ mā meā. Et tu dñe dñe fac mecū: ppter no χῆς μου. Καὶ σὺ κύριε κύριε ποίησον μετ' ἐμοῦ, ἕνεκεν τοῦ ὀνό men tuū: q: suauis mia tua. Libera me q: egenus ματός σου, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου. Ῥῦσαί με ὅτι πτωχὸς et paup sum ego: τ cor meū cōturbatū est intra me. καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ, καὶ ἡ καρδία μου τετάραχται ἐντός μου. Sicut vmbra cū declinat ipsa ablatus sum: excussus sum Ὡσεὶ σκιὰ ἐν τῷ ἐκκλίναι αὐτὴν ἀνταγρεύθην, ἐξετινάχθην sic locuste. Genua mea infirmata sūt a ieiunio: τ ὡσεὶ ἀκρίδες. Τὰ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ νηστείας, καὶ ἡ caro mea imutata est pp oleū. Et ego fact⁹ sum opprobriū illis: σάρξ μου ἠλλοιώθη διὰ ἔλαιον. Κἀγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς, viderūt me: mouerūt capita sua. Adiuua me dñe de⁹ me⁹: τ sal ἴδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐτῶν. Βοήθησόν μοι κύ ὁς μου, καὶ σῶ uā fac me ꝑm miaz tuā. Et sciant q̄m man⁹ tua hec: τ tu dñe σόν με κατὰ τὸ ἔλεός σου. Καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου αὕτη, καὶ σὺ κύ feciſti eā. Maledicēt illi: τ tu bñdices. Qui iſurgūt ἐποίησας αὐτήν. Καταρήσονται οὗτοι, καὶ σὺ εὐλογήσεις. Οἱ ἐπανιστάμε in me cōfundātur: ſeru⁹ aūt tuus letabit. Induātur νοί μοι αἰσχυνθήτωσαν, ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται. Ἐνδυσάσθωσαν qui detrahūt mihi pudore: τ operiātur ſic diploide οἱ ἐνδιαβάλλοντές με ἐντροπήν, καὶ περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα

'pro^k bono:'& odiū^m ꝑ
^n dilectione mea.ꝯꝯꝯꝯꝯ
^o Cōstitue^p sup eū^q ipiū:
^r & satha^n stet^k a ꝯꝯꝯꝯꝯ
^u dextris eius.^x Cū fuerit
iudicatus^r exeat^s cōdem
natus:^a & oīo eius^b sit^c in
pctm̄.^b Fiāt^c dies eius.ꝯ
'pauci:& ^g episcopatum
eius^b accipiat^t alter.^k Sint
'filii eius^m pupilli: ^n & ux
xor eius^o vidua. ꝯꝯꝯꝯꝯ
^p Instabiles^q vagētur^r fi
lii eius^s & mēdicēt:^t & q̄
rātur^u in parietinis suis.
^k Scrutetur^r exactor^s vni
uersa^a q̄^b habet:^c & diripi
ant^o alieni^c labores eius.
'Non^s sit^t qui^b eius^k mise
reatur:'nec^u qui clemēs
^m sit^o pupillis eius. ^r Fiat
^q nouissimū eius ^r iterit⁹:
^s in gn̄atiōe^t altera^u delea
tur^t nomē eius. ^v Redeat
in memoriā^x iniqtas^a pa
trū eius^b apd^c dñm:^b & i
niquitas^c matris ei⁹^r nō
^s deleatur.^b Sit^t cōtra^k do
minū^t sp:^m & intereat^u ā
tra^o memoria eoꝝ. ^p Eo
^q qd^r nō^s ē recordatus^t fa
cere^u mīam: ^x & psecutus
est^r virū^t inopē^a & paupe
rē:^b & cōpūctū^c corde^o vt
interficeret. ^c Et dilexit
'maledictionē^s & vēiet ei
^b & noluit^k bīdictionem
'& elongabitur^m ab eo.
^n Et idutus ē^o maledictio
ne^p q̄si vestimēto suo:^q &
īgredietur^r q̄si aq̄^a ī visce
ra eius^t & q̄si oleū^u ī ossa
ei⁹.^r Sit^t ei^r q̄si pallīū quo
^a circūdatur:^b & q̄si cīgu
lū quo^c sp^o accīgit. ^c Hec
ē^r retri butio^s his q aduer
sātur mihi^b a'dño:^k & qui
loquūtur'ma lū^m cōtra^n a
nimā meā.^o Tu āt'dñe^q ḋ
us^r fac^s mecū^t pp^u nomē
tuū:^x q̄m^r bō ē^a mia tua
^b libera me.^c Q̄m ^d egen⁹
^e & paup^f sū:^g & cor meū
^h vulneratū ē^b intrīsecus.
'Quasi vmbra^k cū inclī
natur'abductus sū:^m ex
cussus sum ^n q̄si locusta.
^o Genua mea^p vacillaue
rūt^q a ieiūio:^r & caro mea
^s imutata ē^t abs q̄ oleo.
^u Et ego^x fctus sū^r op pbri
uz'illis:^a vidētes me^b mo
uerūt^c caput suū.^d Adiu
ua me^e dñe^f deus meus:
^g salua me^h ꝑm miam tuā
'Et sciāt^k q̄m'manus tua
^m hec:^n tu^o dñe^p feciſti eā.
^q Maledicēt'illi:^a & tu^b bñ
dices:^n resti terūt^x & cōfū
dātur:^r ſeruus āt tuus'le
tabitur.^a Induantur^b ad
uersarii mei^c cōfusiōe:^d &
opiātur^e quasi vestimēto

Tex. heb.	Pritiua. heb.
תַּחַת טוֹבָה וְשִׂנְאָה תַּחַת אַהֲבָתִי׃	
הַפְקֵד עָלָיו רָשָׁע וְשָׂטָן יַעֲמֹד עַל	פָּקַד עמד
יְמִינוֹ׃ בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע	יָמִין שָׁפַט
וּתְפִלָּתוֹ תִּהְיֶה לַחֲטָאָה׃ יִהְיוּ יָמָיו	פָּלַל הָיָה
מְעַטִּים פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר׃ יִהְיוּ	יוֹם
בָנָיו יְתוֹמִים וְאִשְׁתּוֹ אַלְמָנָה׃	לָקַח
נוֹעַ יָנוּעוּ בָנָיו וְשָׁאֲלוּ וְדָרְשׁוּ	בֵּן יָתַם
מֵחָרְבוֹתֵיהֶם׃ יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל	אִישׁ
אֲשֶׁר לוֹ וְיָבְזוּ זָרִים יְגִיעוֹ׃ אַל	נָקַשׁ נָשָׁה
יְהִי לוֹ מֹשֵׁךְ חָסֶד וְאַל יְהִי חוֹנֵן	בָּזַז יָגַע
לְיְתוֹמָיו׃ יְהִי אַחֲרִיתוֹ לְהַכְרִית	הָיָה חָנַן
בְּדוֹר אַחֵר יִמַּח שְׁמָם׃ יִזָּכֵר עֲוֹן	כָּרַת
אֲבֹתָיו אֶל יְהוָה וְחַטַּאת אִמּוֹ אַל	זָכַר
תִּמָּחֶ׃ יִהְיוּ נֶגֶד יְהוָה תָּמִיד וְיִכְרֹת	הָיָה תָּמִד
מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃ יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר	כָּרַת
עֲשׂוֹת חָסֶד וַיִּרְדֹּף אִישׁ עָנִי	עָשָׂה רָדַף
וְאֶבְיוֹן וּנְכֵאֵה לֵבָב לְמוֹתֵת׃	עָנָה אָבָה
וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתָּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ	כָּאַב בּוֹא
בְּבְרָכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ׃ וַיִּלְבַּשׁ	רָחַק לָבַשׁ
קְלָלָה כְּמַדּוּ וַתָּבֹא כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ	יָד
וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו׃ תְּהִי לוֹ כְּבֶגֶד	הָיָה
יַעְטֶה וּלְמֵזַח תָּמִיד יַחְגְּרֶהָ׃ זֹאת	עָטָה חָגַר
פְּעֻלַּת שׂטְנַי מֵאֵת יְהוָה וְהַדֹּבְרִים	כֵּאָה אָהַב
רַע עַל נַפְשִׁי׃ וְאַתָּה יְהוִה אֲדֹנָי	בּוּא
עֲשֵׂה אִתִּי לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי טוֹב	רָחַק לָבַשׁ
חַסְדְּךָ הַצִּילֵנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנֹכִי	יָד
וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי׃ כְּצֵל כְּנָטוֹתוֹ	הָיָה
נֶהֱלָכְתִּי נֻעַרְתִּי כָּאַרְבֶּה׃ בִּרְכַּי	נָטָה
כָּשְׁלוּ מָצוֹם וּבְשָׂרִי כָּחַשׁ מִשָּׁמֶן׃	הָלַךְ נָעַר
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם יִרְאוּנִי	רָבָה
יְנִיעוּן רֹאשָׁם׃ עָזְרֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי	הָיָה רָאָה
הוֹשִׁיעֵנִי כְּחַסְדֶּךָ׃ וְיֵדְעוּ כִּי יָדְךָ	נוּעַ
זֹאת אַתָּה יְהוָה עָשִׂיתָהּ׃	יָשַׁע
יְקַלְלוּ הֵמָּה וְאַתָּה תְּבָרֵךְ	עָשָׂה
קוּמוּ וַיֵּבֹשׁוּ וְעַבְדְּךָ יִשְׂמָח׃	כָּלַל בָּרַךְ
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה וְיַעֲטוּ כַמְעִיל	קוּם בּוּשׁ
	שָׂמַח לָבַשׁ
	עָטָה מָעַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

בְּשֵׁת֣וֹם׀ אֹויְבַ֣י אֲדֹנָ֑י שֵׁ֥ב לִ֝ימִינִ֗י
עַד־אָשִׁ֣ית אֹויְבֶ֣יךָ הֲדֹ֣ם רַגְלֶֽיךָ׃
מַטֵּ֣ה עֻזְּךָ֣ יִשְׁלַ֣ח יְהוָ֣ה מִצִּיּ֑וֹן
רְדֵ֖ה בְּקֶ֣רֶב אֹיְבֶֽיךָ׃ עִמְּךָ֣ נְדָבֹ֣ת
בְּיֹ֣ום חֵילֶ֑ךָ בְּהַדְרֵי־קֹ֝֗דֶשׁ מֵרֶ֣חֶם
מִשְׁחָרְךָ֣ לְךָ֣ טַל־יַלְדֻתֶֽיךָ׃ נִשְׁבַּ֣ע
יְהוָ֣ה וְלֹ֣א יִנָּחֵ֑ם אַתָּ֥ה כֹ֝הֵ֗ן לְעֹולָ֥ם
עַל־דִּבְרָתִ֥י מַלְכִּי־צֶֽדֶק׃ אֲדֹנָ֥י
עַל־יְמִינְךָ֑ מָ֝חַ֗ץ בְּיֹ֣ום אַפֹּ֥ו מְלָכִֽים׃
יָדִ֣ין בַּגֹּויִ֣ם מָלֵ֣א גְ֭וִיּוֹת מָחַ֣ץ רֹ֣אש
עַל־אֶ֥רֶץ רַבָּ֑ה מִ֝נַּ֗חַל בַּדֶּ֣רֶךְ יִשְׁתֶּ֑ה
עַל־כֵּ֥ן יָרִ֝֗ים רֹֽאש׃

cxi.

הַ֭לְלוּיָהּ אודֶ֣ה יְהוָ֣ה בְּכָל־לֵ֑בָב בְּסֹ֖וד
יְשָׁרִ֣ים וְעֵדָ֑ה גְּדֹולִ֥ים מַעֲשֵׂ֥י יְהוָ֑ה
דְּרוּשִׁ֥ים לְכָל־חֶפְצֵיהֶֽם׃ הֹ֣וד־וְ֭הָדָר
פָּעֳלֹ֑ו וְצִדְקָתֹ֥ו עֹמֶ֥דֶת לָעַֽד׃ זֵ֭כֶר
עָשָׂ֣ה לְנִפְלְאֹתָ֑יו חַנּ֖וּן וְרַחוּם֣ יְהוָֽה׃
טֶ֣רֶף נָ֭תַן לִירֵאָ֑יו יִזְכֹּ֖ר לְעֹולָ֣ם בְּרִיתֹֽו׃
כֹּ֤חַ מַעֲשָׂ֨יו הִגִּ֬יד לְעַמֹּ֑ו לָ֝תֵ֗ת לָהֶ֥ם
נַחֲלַ֥ת גֹּויִֽם׃ מַעֲשֵׂ֣י יָ֭דָיו אֱמֶ֣ת וּמִשְׁפָּ֑ט
נֶאֱמָנִ֥ים כָּל־פִּקּוּדָֽיו׃ סְמוּכִ֥ים
לָעַ֗ד לְעֹולָ֑ם עֲשׂוּיִ֥ם בֶּאֱמֶ֖ת וְיָשָֽׁר׃
פְּדוּת֣ שָׁלַ֣ח לְעַמֹּ֑ו צִוָּ֥ה לְעֹולָ֥ם בְּרִיתֹ֑ו
קָ֥דֹושׁ וְנֹרָ֥א שְׁמֹֽו׃ רֵאשִׁ֣ית
חָכְמָ֣ה יִרְאַת־יְהוָ֑ה שֵׂ֥כֶל טֹ֖וב לְכָל־
עֹשֵׂיהֶ֥ם תְּהִלָּתֹ֑ו עֹמֶ֖דֶת לָעַֽד׃

cxii.

הַלְלוּיָהּ֭ אַשְׁרֵי־אִ֣ישׁ יָרֵ֣א אֶת־
יְהוָ֑ה בְּ֝מִצְוֹתָ֗יו חָפֵ֥ץ מְאֹֽד׃ גִּבֹּ֣ור
בָּאָ֣רֶץ יִהְיֶ֣ה זַרְעֹ֑ו דּ֖ור יְשָׁרִ֣ים
יְבֹרָֽךְ׃ הֹ֣ון וָעֹ֖שֶׁר בְּבֵיתֹ֑ו וְצִדְקָתֹ֥ו
עֹמֶ֥דֶת לָעַֽד׃ זָ֭רַח בַּחֹ֣שֶׁךְ אֹ֣ור
לַיְשָׁרִ֑ים חַנּ֖וּן וְרַחוּם֣ וְצַדִּֽיק׃

cōfusione sua. Cōfitebor dño nimis in ore
ἀισχύνην αὐτῶν. Ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στό
meo: & in medio multor laudabo eum. Quia astitit
ματί μου, καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν. Ὅτι παρέ
a dextris pauperis: vt saluā faceret a psequētibus
στη ἐκ δεξιῶν πένητος τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδιωκόντων
aiam meā. Psalmus dauid. 109.
τὴν ψυχήν μου. Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρθ'.

DIxit dñs dño meo sede a dextris meis: dōec Math.
Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως 11.d.
ponā inimicos tuos scabellū pedū tuor. Virgā Heb.
θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ῥάβδον 10.c.
virtutis emittet tibi dñs ex sion: & dñare 1.Cor
δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι κύριος ἐκ σιών, καὶ κατακυρίευε 15.c.
in medio inimicor tuor. Tecū pncipiū in die
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς
virtutis tue: in splēdoribus sctōr tuor. Ex
δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. Ἐκ
utero ante luciferū genui te: iurauit dñs & nō pe- γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε, ὤμοσε κύριος καὶ οὐ με- Heb.
nitebit eū. Tu sacēdos in eternū: fm ordi ταμεληθήσεται. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τά- 7.c.
nē melchisedech. Dñs a dextris tuis cōfregit in die
ξιν μελχισεδέκ. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ
re sue reges. Judicabit in nationib: iplebit
ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς. Κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλησθή-
ruinas: cōquassabit capita in terra multor. De tor- σεται πτώματα, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν. Ἐκ χει-
rente in via bibet: ꝓpterea exaltabit caput. μάρρου ἐν ὁδῷ πίεται, διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.

Alleluia. 110.
Ἀλληλούϊα. ρί.

COnfitebor tibi dñe in toto corde meo: in cōsi- 6.9.t
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐν βου- Infra.
lio iustor & cōgregatione. Magna opa dñi: exqsi- λῇ εὐθέων καὶ συναγωγῇ. Μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου, ἐξεζητη- 137.
ta in oēs volūtates eius. Cōfessio & ma
μένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ. Ἐξομολόγησις καὶ με-
gnificēta opus eius: & iustitia eius manet γαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει
in seculū seculi. Memoriā fecit mirabiliū suo εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Μνείαν ἐποιήσατο τῶν θαυμασίων αὐ-
rū. Misericors & miserator dñs: escā dedit timēti- τοῦ. Ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κς, τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβου-
bus se. Memor erit in seculū testamēti sui: virtutē μένοις αὐτόν. Μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ, ἰσχὺν ἔρ-
operū suor annūciauit pplo suo. Vt det illis heredi- γων αὐτοῦ ἀπήγγειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ. Τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονο-
tatē gētiū: opa manuū eius: veritas & iudiciū. Fidelia oia μίαν ἐθνῶν, ἔργα χειρῶν αὐτοῦ, ἀλήθεια καὶ κρίσις. Πισταὶ πᾶ- Job.12
mādata eius: cōfirmata in seculū seculi: fa- σαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ, ἐστηριγμέναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πε- d.
cta in veritate & eqtate. Redēptionē misit ποιημέναι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι. Λύτρωσιν ἀπέστειλε τῷ Prou.1
pplo suo. Mādauit in eternū testamētū suū: sctū & λαῷ αὐτοῦ. Ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ, ἅγιον καὶ 8.v.9.
terribile nomē eius. Initiū sapiētie timor dñi: intellect φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, σύνεσις b.
ūt bon oībus faciētib eū. Laudatio eius
manet in seculū seculi. Alleluia. 111.
ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. Ἡ αἴνεσις αὐτοῦ
μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἀλληλούϊα, ριά-

BEatus vir q timet dñm: in mādatis Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον, ἐν ταῖς ἐντολαῖς
eius volet nimis. Potēs in terra erit semen eius: αὐτοῦ θελήσει σφόδρα. Δυνατὸν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ,
gnatio rector bñdicet. Gloria & diuitie in domo ei: γενεὰ εὐθέων εὐλογηθήσεται. Δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
et iustitia eius manet in seculū seculi. Exortū est καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἐξανέτειλεν
in tenebris lumē rectis: misericors & miserator & iustus: ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος

Universidade de Deusto
Biblioteca

Trás.Gre.lxx.cũ interpre.latina.

Iocũdus vir q̃ miserẽ & cõmodat: disponet ser-
Χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτείρων καὶ κιχρῶν, οἰκονομήσει τοὺς λό-
mones suos in iudicio: q̃ in eternũ nõ cõmouebit.
γους αὐτοῦ ἐν κρίσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται.
In mẽoria eterna erit iustus: ab auditiõe mala
Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος, ἀπὸ ἀκοῆς πονη-
nõ timebit. Paratũ cor eius spare in
ρᾶς οὐ φοβηθήσεται. Ετοίμη καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ
dño: cõfirmatũ ẽ cor eius: nõ timebit donec
κύριον, ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ ἕως οὗ
1.Cor. 9.c. despiciat in inimicos suos. Dispertit dedit
ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Εσκόρπισεν ἔδωκε τοῖς
paupibus: iustitia eius manet in seculũ secu
πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἵσταται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶ-
li. Cornu eius exaltabit in gloria. Peccator
νος. Τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ. Αμαρτωλὸς
videbit & irascet: dẽtibus suis fremet &
ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται, τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ
tabescet. Desideriũ pctõris peribit.
τακήσεται. Επιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολεῖται.

Alleluia. 112.
Αλληλούϊα. ριβ'.

Jnfra. 134. Job.1. d. Laudate pueri dñm: laudate nomẽ dñi. Sit
Αἰνεῖτε παῖδες κύριον, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου. Εἴη
nomẽ dñi benedictũ ex hoc nũc & vsq̃ in se-
τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰ-
culũ: Ab ortu solis vsq̃ ad occasum: laudabile no
ῶνος. Ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, αἰνετὸν τὸ ὄνο
men dñi. Excelsus sup oẽs gẽtes dñs: sup
μα κυρίου. Υψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος, ἐπὶ
celos gloria eius. Quis sicẽ dñs de⁹ nr:
τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ. Τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν,
1.Re. 2.b. & in alts hitat & hũilia respicit: In ce-
ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν; Ἐν τῷ οὐ
lo & in terra: suscitãs a terra inopẽ: & de
ρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχόν, καὶ ἀπὸ
stercore erigẽs paupere. Ut collocet eũ cũ prin
κοπρίας ἀνυψῶν πένητα. Τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρ-
cipibus: cũ pncipib⁹ ppli sui. Qui hitare facit ste
χόντων, μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ. Ο κατοικίζων στεί-
rilẽ in domo: matrẽ sup filios letantẽ.
ραν ἐν οἴκῳ, μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην.

Alleluia. 113.
Αλληλούϊα. ριγ'.

Exo. 13.a. Jn exitu jsrael de egpto: dom⁹ iacob de pplo
Εν ἐξόδῳ Ισραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οἴκου Ιακὼβ ἐκ λαοῦ
barbaro: Facta ẽ iudea scẽtificatio eius: jsrael po-
βαρβάρου, Εγενήθη Ιουδαία ἁγίασμα αὐτοῦ, Ισραὴλ ἐξου
testas eius. Mare vidit & fugit: iordanis cõ-
σία αὐτοῦ. Η θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ιορδάνης ἐ-
uersus est retrorsum. Mõtes exultauerũt vt arietes: &
στράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ
colles sicẽ agni ouiũ. Quid tibi ẽ mare q̃ fugi
βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων. Τί σοι ἐστὶ θάλασσα ὅτι ἔφυ
gisti: & tu iordanis q̃: cõuersus es retrorsum: Mõtes
γες; καὶ σὺ Ιορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ὀπίσω; Τὰ ὄρη
q̃d exultastis sicut arietes: & colles sicẽ agni ouiũ:
ὅτι ἐσκιρτήσατε ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβά-
A facie dñi mota est terra: a fa-
των; Από προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ, ἀπὸ προ-
cie dei iacob. Qui cõuertit petrã
σώπου τοῦ θεοῦ Ιακώβ. Τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν
in stagna aquarũ: & rupẽ in fontes aqua
εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδά-
rum. Non nobis dñe nõ nob: sed noi tuo
των. Μὴ ἡμῖν κύριε μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῷ ὀνόματί σου
Jnfra. 137. da gloriã. Sup mia tua & veritate tua:
δὸς δόξαν. Επὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου,
nequãdo dicãt gẽtes: vbi est deus eor:
μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
Deus aũt nr
Ο δὲ θεὸς ἡμῶν

Trásla.B.Wie.

[a]Bonus [b]vir [c]clemẽs [k]& fe
nerans: [l]dispẽsabit [m]ver
ba sua [n]in iudicio. [o]Quia
[p]in eternũ [q]nõ [r]cõmoue
bitur: [s]in memoria [t]ẽpi
terna [u]erit [v]iustus. [r]Ab au
ditu [s]malo [a]nõ [b] timebit:
[c]paratum [b]cor eius [c]con
fidens [s]in dño. [g]Firmatũ
[h]cor ei [g]nõ [k]timebit: [l]do
nec [c]aspiciat [o]in hostibus
suis. [l]Dispsit [q]dedit ꝛꝛꝛ
[r]paupibus [a]iustitia eius
[r]permanet [u]in eternum:
[x]cornu eius [r]exaltabitur
[s]in gloria. [a]Impius [b]vide
bit [c]& irascetur [b]dẽtibus
suis [c]frendet [l]& tabescet:
[c]desiderium [b]impiorum
[l]peribit. [a]Aleluia. 113.

Laudate [c]serui [o]domi
num: ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
[c]laudate [g]nomen [h]domi
ni. [l]Sit [k] nomen ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
[l]dñi [m]bñdictum [n] a mo
do [o]& vsq̃ in [p] eternum.
[q]Ab ortu [r] solis [s] vsq̃ ad
[r]occasum eius [u]laudabi
le [c]nomẽ domini. [r]Excel
sus [s]sup [b]oẽs [c]gẽtes [d]dñs:
[c]super [r]celos [g]gloria eius.
[h]Quis [l]vt dominus ꝛꝛꝛ
[k]deus noster: [l]q in excel
sis [m]habitans ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
[n]humilia [o]respicit [p]in ce
lo ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
[q]& in terra! [r]Suscitãs [s]de
pulnere [t]inopẽ: [u]de ster
coribus [x]eleuabit [r]paupe
rem. [l]Vt sedere faciat eũ
[s]cũ [u]pricipibus: [r]cũ [o]prin
cipibus [c]ppli sui. [r]Qui
collocat [s]sterilẽ [b] i domo
[l]matrẽ [k]filiorũ [l] letantẽ.
[m]Aleluia. 114.

QVm egrederetur [b]is
rael [c]de egypto: [o]do
mus [c]iacob [f] de populo
[g]barbaro. [b]Factus est [l]iu
das [k]in sctificatiõe eius:
[l]isrl [m]potesta s eius. [n]Ma
re [o]vidit [p]& fugit: [q]iorda
nis [r]cõuersus est [s]retror
sum. [r]Mõtes [u]subsilierũt
[x]vt arietes: [y]colles [q]si filii
[a]gregis. [b]Quid est [c] tibi
[o]mare [c]q̃ fugisti: [g]iordãis
quia [b]cõuersus es [l]retror
sũ? [l]Montes [l]subsaltastis
[m]vt arietes: [n]colles [o]q̃si fi
lii [p]gregis. [q] A facie [r]dñi
[s]cõtremisc it [t]terra: [u]a fa
cie [x]dei [r]iacob. [y] Qui con
uertit [a]petrã in [b] paludes
[c]aquarum: [b]silicẽ [c]in fon
tes [a]aquarum. 115.

Non [b]nobis [c]dñe [d]nõ
nobis: [r]sed [g]noi tuo
[h]da [l]gloriã [k]pp'miam tuã
[m]& [n]veritatẽ tuam. [o] Ne
[p]dicãt [q]gẽtes [r]vbi est [x]de
us corũ? [u]Deus ãt nostер

Tex.heb.ps.cxiii. Pritiua.heb.

[a]טוֹב [b]אִישׁ [c]חוֹנֵן [k]וּמַלְוֶה [l]יְכַלְכֵּל [m]דְּבָרָיו
[n]בְּמִשְׁפָּט: [o]כִּי [p]לְעוֹלָם [q]לֹא [r]יִמּוֹט
[s]לְזֵכֶר [r]עוֹלָם [u]יִהְיֶה [x]צַדִּיק: [r]מִשְּׁמוּעָה
[s]רָעָה [a]לֹא [b]יִירָא [c] נָכוֹן [l]לִבּוֹ [g]בָּטוּחַ
[h]בַּיהוָה: [g]סָמוּךְ [l]לִבּוֹ [k]לֹא [l]יִירָא [c]עַד
[o]אֲשֶׁר [r]יִרְאֶה [s] בְּצָרָיו: [p]פִּזַּר [q] נָתַן
[r]לָאֶבְיוֹנִים [s] צִדְקָתוֹ [r]עֹמֶדֶת [u]לָעַד
[x]קַרְנוֹ [r]תָּרוּם [s]בְּכָבוֹד: [a]רָשָׁע [b]יִרְאֶה
[c]וְכָעַס [g] שִׁנָּיו [l]יַחֲרֹק [r]וְנָמָס [s] תַּאֲוַת
cxiii. [a]רְשָׁעִים [b]תֹּאבֵד:
[a]הַלְלוּיָהּ [b] הַלְלוּ [c] עַבְדֵי [o] יְהוָה
[a]הַלְלוּ [r]אֶת [s]שֵׁם [o]יְהוָה: [l]יְהִי [k] שֵׁם
[l]יְהוָה [m]מְבֹרָךְ [n]מֵעַתָּה [o]וְעַד [p] עוֹלָם:
[q]מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ [s]עַד [r]מְבוֹאוֹ [u]מְהֻלָּל
[x]שֵׁם [r]יְהוָה: [s]רָם [a]עַל [b]כָּל [c]גּוֹיִם [o]יְהוָה
[a]עַל [r]הַשָּׁמַיִם [s]כְּבוֹדוֹ: [a]מִי [b] כַּיהוָה
[c]אֱלֹהֵינוּ [l] הַמַּגְבִּיהִי [m] לָשָׁבֶת:
[n] הַמַּשְׁפִּילִי [o] לִרְאוֹת [p] בַּשָּׁמַיִם
[q]וּבָאָרֶץ: [r]מְקִימִי [s]מֵעָפָר [l] דָּל [u]מֵאַשְׁפֹּת
[x]יָרִים [r]אֶבְיוֹן: [s]לְהוֹשִׁיבִי [a]עִם [b]נְדִיבִים
[c]עִם [o]נְדִיבֵי [a]עַמּוֹ: [r] מוֹשִׁיבִי [s]עֲקֶרֶת
[a]הַבַּיִת [r]אֵם [s]הַבָּנִים [a]שְׂמֵחָה [b]הַלְלוּיָהּ:
cxiiij. [a]בְּצֵאת [b]יִשְׂרָאֵל [c]מִמִּצְרָיִם
[o]בֵּית [r]יַעֲקֹב [s]מֵעַם [a]לֹעֵז: [b] הָיְתָה [c]יְהוּדָה
[l]לְקָדְשׁוֹ [r]יִשְׂרָאֵל [u]מַמְשְׁלוֹתָיו: [a]הַיָּם
[b]רָאָה [c]וַיָּנֹס [l]הַיַּרְדֵּן [r]יִסֹּב [l]לְאָחוֹר:
[a]הָרִים [b]רָקְדוּ [c]כְּאֵילִים [r]גְּבָעוֹת [s]כִּבְנֵי [a]צֹאן:
[a]מַה [c]לְּךָ [a]הַיָּם [c]כִּי [r]תָנוּס [s]הַיַּרְדֵּן [a] תִּסֹּב
[b]לְאָחוֹר: [a]הֶהָרִים [b] תִּרְקְדוּ [c]כְּאֵילִים
[r]גְּבָעוֹת [s]כִּבְנֵי [a]צֹאן: [b] מִלִּפְנֵי [c] אָדוֹן
[l]חוּלִי [r]אָרֶץ [s]מִלִּפְנֵי [a]אֱלוֹהַּ [b] יַעֲקֹב:
[a]הַהֹפְכִי [b]הַצּוּר [c]אֲגַם [o]מָיִם [a] חַלָּמִישׁ
[l]לְמַעְיְנוֹ [a]מָיִם: cxv. [c]לֹא [l]לָנוּ [o]יְהוָה
[l]לֹא [l]לָנוּ [c]כִּי [l]לִשְׁמְךָ [a]תֵּן [l]כָּבוֹד [a]עַל [l]חַסְדְּךָ
[m]עַל [n]אֲמִתֶּךָ: [o] לָמָּה [a]יֹאמְרוּ [b]הַגּוֹיִם
[r]אַיֵּה [s] נָא [a] אֱלֹהֵיהֶם: [b]וֵאלֹהֵינוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

בַּשָּׁמַיִם וְכֹל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה׃
[r]in celo:[r]vniuersa[s]q[a]volunt[b]fecit.
[r]in celo τ in terra: oia q̃cũq; voluit fecit.
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησε.

עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃ פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃ עָזֶר
Idola gentiũ argentũ & aurũ:opus manuũ hoim.Os habent & non loquentur:oculos habent & non videbũt.Aures hũt & nõ audiẽt:nasũ habent & non odorabunt.Manus habent & non palpabũt:pedes habent & nõ ambulabunt:& non sonabũt in gutture suo.Similes illis fiãt qui faciunt ea:& oẽs qui confidũt in eis.Israel confidit in dño:auxiliator eorũ & protector eorũ ipse.Domus aaron confidit in domino:auxiliator corũ & ptector eorũ ipse.Timẽtes dñm cõfidũt in dño:auxiliator corũ & protector corũ ipse.Dñs recordatus nr̃i bñdicet:bñdicet domui israel:bñdicet domui aaron.Bñdicet timẽtibus dñm pusillis cũ magnis.Addat dñs sup vos:sup vos & super filios vestros.Benedicti vos a domino:qui fecit celos & terrã.Celũ celorum domino:terram autem dedit filiis hominum.Non mortui laudabũt dominum:nec omnes qui descẽdũt in silentium.Sed nos benedicemus domino:a modo & vsq; in eternum.
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Οὐχ
in iferniũ:Sed nos q̃ viuim bñdicemus dño
τῆς εἰς ᾅδου, Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον,
ex hoc nũc τ vsq; in seculũ.
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Aleluia. 114.
Ἀλληλούϊα. ριδ'.

אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃ כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא׃ אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא׃ וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה נַפְשִׁי׃ חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם׃ שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃ שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי׃ כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי׃ אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃

cxvi.

Dilexi qm̃ exaudiet dñs vocẽ deprecatiõis mee.Inclinauit ei aurẽ suã mihi: & in diebus meis invocabo.Circũdederũt me dolores mortis:& munitiones iferni inuenerũt me: angustiã & dolorẽ reperi.Et nomen dñi invocabo:obsecro domine libera aiam meã.Clemens dominus & iust?: & deus nr̃i misericors.Custodit paruulos dominus:attenuatus sum & me saluabit.Reuertere aia mea in requiem tuam:quia dominꝰ reddidit tibi.Quia eruit animam meam de morte:oculos meos a lachrymis:pedes meos ab offensa.Deambulabo coram domino
Ὀ Ilexi qm̃ exaudiet dñs vocẽ deprecatiõis mee.Inclinauit ei aurẽ suã mihi: & in diebus meis invocabo.Circũdederũt me dolores mortis: & pericula inuenerũt me.Tribulationẽ & dolorẽ inuenerũt me.Et nomẽ dñi invocaui: o dñe libera aiam meã.Misericors dñs & iustus: & deus nr̃ misereꝫ:custodiẽs paruulos dñs: humiliatus sum & liberauit me.Conuertere aia mea in requiẽ tuã: qz dñs bñfecit tibi.Quia eripuit aiam meã de morte: oculos meos a lachrymis: & pedes meos a lapsu.Placebo in cõspectu dñi
Ηγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος τῆς φωνῆς τῆς
orationis mee.Quia inclinauit aurẽ suã mihi: & in
δεήσεώς μου. Οτι ἔκλινε τὸ ὖς αὐτοῦ ἐμοί, καὶ ἐν ταῖς
diebꝰ meis invocabo.Circũdederũt me dolores mor- ℣.17.
ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι. Περιέσχον με ὠδῖνες θανά-
tis: pericula iferni inuenerũt me.Tribulationẽ & dolorẽ in-
του, κίνδυνοι ᾅδου εὑρόσαν με. Θλῖψιν καὶ ὀδύνην ἐν-
ueni: & nomẽ dñi invocaui: o dñe libe
ρον, καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην, ὦ κύριε ῥῦ-
ra aiam meã.Misericors dñs & iustus:
σαι τὴν ψυχήν μου. Ελεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος,
et deꝰ nr̃ misereꝫ:custodiẽs puulos dñs:
καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεεῖ, φυλάσσων τὰ νήπια ὁ κύριος,
humiliatus sum & liberauit me.Conuertere aia mea
ἐταπεινώθην καὶ ἔσωσέ με. Επίστρεψον ψυχή μου
in requiẽ tuã: qz dñs bñfecit tibi.
εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὅτι κύριος ἐυηργέτησέ σε.
Quia eripuit aiam meã de morte: ocu-
Οτι ἐξείλετο τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφ-
los meos a lachrymis: & pedes meos
θαλμούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου
a lapsu. Placebo in cõspectu dñi
ἀπὸ ὀλισθήματος. Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου

Infra. 134.

Universidade de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb.ps.cxvii. | Trāsla.Pagnini.

in regione viuētiū. Alleluia. 115.
ἐν χώρᾳ ζώντων. Αλληλουϊα. ριέ.

1.Ro. 4.c. Credidi pp qđ locut⁹ sū: ego aūt hūiliatus sum nimis. Ego ār dixi in excessu meo: oīs hō mēdax. Ego dixi in stupore meo: oīs homo mēdacium.
Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα, ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα. Ego ār dixi in excessu meo: oīs hō mēdax.

10.3.a. Quid retribuā dño p oībus q̄ retribuit mihi? Calicē salutaris accipiā: & nomē dñi inuocabo. Vota mea dño reddā: cora oī populo eius. Pretiosa incōspectu dñi mors sctōrū eius. O dñe ego seruus tuus: ego seruus tuus: & filius ancille tue: dirupisti vincula mea. Tibi sacrificabo hostiā laudis: & in noīe dñi inuocabo. Vota mea dño reddā: in cōspectu oīs ppli eius. In atriis domus dñi in medio tui hierusalē.
Τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι; Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι, καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. Ω κύριε ἐγὼ δοῦλος σός, ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου, διέρρηξας τοὺς δεσμούς μου. Σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου ἐν μέσῳ σου Ἱερουσαλήμ.

Alleluia. 116.
Αλληλουϊα. ριϛ.

10.1.5.c Laudate dñm oēs gētes: laudate eū oēs ppli. Cōfirmata est mia eius sup nos: & veritas dñi manet in eternū.
Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Alleluia. 117.
Αλληλουϊα. ριζ.

5.104 5.105. 5.106. Judith 13.c. Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in seculū mia eius. Dicat nūc dom⁹ israel: qm̄ bonus: qm̄ in seculū mia eius. Dicat nūc dom⁹ aaron: qm̄ bon⁹: qm̄ in seculū mia eius. Dicāt nūc oēs q timēt dñm: qm̄ bonus: qm̄ in seculū mia eius. De tribulatōe inuocaui dñm: & exaudiuit me in latitudine. Dñs mihi adiutor: & nō timebo quid faciat mihi hō. Dñs mihi adiutor: & ego despiciā inimicos meos. Bonū ē cōfidere in dño: q̄ spare in pncipibus. Oēs gētes circuierūt me: & noīe dñi vltus sum in eos. Circūdantes circūdederūt me: & noīe dñi vltus sum in eos. Circūdederūt me sicut apes fauū: & exarserūt sicut ignis in spinis: & noīe dñi vltus sum in eos. Impulsus euertebar vt caderē: & dñs suscepit me. Fortitudo mea & laus mea dñs: & factus ē mihi in salutē. Vox exultationis
Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτω δὴ οἶκος Ισραηλ, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εἰπάτωσαν δὴ οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐκ θλίψεως ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέ μου εἰς πλατυσμόν. Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Κύριος ἐμοὶ βοηθός, κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου. Ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἀνθρώπῳ. Ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχουσι. Πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς. Κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς. Ὡθούμενος ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν, καὶ ὁ κύριος ἀντελάβετό μου. Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. Φωνὴ ἀγαλλιάσεως

Deb.3.a. Infra. 134. 5.17. Exo. 15.a. Esaie. 12.a.

[9]in terris[r] viuorū. [s]Credidi[t] propter quod locut[u]s sum: [x]ego autē [r]afflictus sum nimis. [a]Ego [b]dixi [c]in stupore meo: [v]oīs [c]homo [r] mēdacium. [s]Quid[b] reddā[t] dño: p[k]oībus [l]que retribuit [m]mihi. [n]Calicē [o]salutaris [r]accipiā: [q] & in nomine [r]dñi [q]inuocabo. [r]Vota mea [u]domino [x] reddam [y]nūc [r]corā [t]oī populo eius. [c]Gloriosa [a]i cōspectu [c]dñi [f]mors [g]sctōrū eius. [b]Obsecro [t]domine [k]quia [t]ego [m]seruus tuus: [n]ego [o]seruus tuus [p] filius [q]ancille tue: [r]dissoluisti [s]vincula mea. [t]Tibi [u]immolabo [x]hostiā [r]laudis: [s] & in noīe [a]dñi [b]inuocabo. [c]Vota mea [p] dño [c]reddā [g]n nunc [i]n conspectu [k]oīs [l]populi eius. [k]In atriis [l]domus [m]domini: [n]in medio tui [o]ierusalem. [p]Aleluia. 117.

[t]Audate [c] dominum [o]omnes [c]gentes: [f] collaudate eū [g]vniuersi [b]populi. [i]Quia [k]confortata est [l]sup nos [m]mia eius: [n] & veritas [c]domini [i]in eternū. [q]Aleluia. 118.

[c]Onfitemini [h]dño [c]qm̄ [b]bonus: [c] qm̄ [i] eternū [g]mia eius. [h] Dicat [i]nunc [k]israel: [l]quoniam [m]in eternū [n]mia eius. [o] Dicat [p]nunc [q]domus [r]aaron: [s]qm̄ [t]in eternum [u]mia eius. [x]Dicant [r] nunc [y]qui timēt [t]dñm: [a]qm̄ [b]in eternū [b]mia eius. [c]De [r]tribulatiōe [e]inuocaui [d]dñm: [c]exaudiuit me [f]in latitudine [g]dñs. [h]Dñs [i]mecum [k]nō [l]timebo [m]quid [n]faciat [o]mihi [p]hō. [q]Dñs [r]mihi [s]auxiliator: [t] & ego [u]despiciā [x]odientes me. [y]Melius est [l]sperare [a]in dño: [b]quā spare [c]ī homine. [d]Melius est [e] spare [f]in dño: [g]quā spare [h] ī principibus. [i]Omnes [k]gētes [l]circūdederūt me [m]in noīe [n]domini [o] quia [p]vltus sum eas. [q]Circūderūt me [r] & [s]obsederunt me: [t]ī noīe [u]dñi [x]quia [y]vltus sū eas. [z] Circūdederūt me [a]q̄si apes: [b]extincte sunt [c]q̄si ignis [d] spinarū: innoīe [e] dñi [g]quia [h] vltus sū eas. [i]Impulsus [k]ipellebar [l]vt caderē: [m] & dñs [n]sustentauit me. [o]Fortitudo mea [p] & laudatio [q]dñs: [r] & factus ē [s]mihi [t]ad salutē.

[ʾ]בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃ [ʾ]הֶאֱמַנְתִּי כִּי
[ʾ]אֲדַבֵּר [ʾ]אֲנִי [ʾ]עָנִיתִי [ʾ]מְאֹד׃ [ʾ]אֲנִי
[ʾ]אָמַרְתִּי [ʾ]בְחָפְזִי [ʾ]כָּל [ʾ]הָאָדָם [ʾ]כֹּזֵב׃
[ʾ]מָה [ʾ]אָשִׁיב [ʾ]לַיהוָה [ʾ]כָּל [ʾ]תַּגְמוּלוֹהִי
[ʾ]עָלָי׃ [ʾ]כּוֹס [ʾ]יְשׁוּעוֹת [ʾ]אֶשָּׂא [ʾ]וּבְשֵׁם
[ʾ]יְהוָה [ʾ]אֶקְרָא׃ [ʾ]נְדָרַי [ʾ]לַיהוָה [ʾ]אֲשַׁלֵּם
[ʾ]נֶגְדָּה [ʾ]נָּא [ʾ]לְכָל [ʾ]עַמּוֹ׃ [ʾ]יָקָר [ʾ]בְּעֵינֵי
[ʾ]יְהוָה [ʾ]הַמָּוְתָה [ʾ]לַחֲסִידָיו׃ [ʾ]אָנָּה [ʾ]יְהוָה
[ʾ]כִּי [ʾ]אֲנִי [ʾ]עַבְדֶּךָ [ʾ]אֲנִי [ʾ]עַבְדְּךָ [ʾ]בֶּן
[ʾ]אֲמָתֶךָ [ʾ]פִּתַּחְתָּ [ʾ]לְמוֹסֵרָי׃ [ʾ]לְךָ [ʾ]אֶזְבַּח
[ʾ]זֶבַח [ʾ]תּוֹדָה [ʾ]וּבְשֵׁם [ʾ]יְהוָה [ʾ]אֶקְרָא׃
[ʾ]נְדָרַי [ʾ]לַיהוָה [ʾ]אֲשַׁלֵּם [ʾ]נֶגְדָּה [ʾ]נָּא
[ʾ]לְכָל [ʾ]עַמּוֹ׃ [ʾ]בַּחֲצֵרוֹת [ʾ]בֵּית [ʾ]יְהוָה
[ʾ]בְּתוֹכֵכִי [ʾ]יְרוּשָׁלִַם [ʾ]הַלְלוּיָהּ׃

cxvii.

[ʾ]הַלְלוּ [ʾ]אֶת [ʾ]יְהוָה [ʾ]כָּל
[ʾ]גּוֹיִם [ʾ]שַׁבְּחוּהוּ [ʾ]כָּל [ʾ]הָאֻמִּים׃ [ʾ]כִּי
[ʾ]גָבַר [ʾ]עָלֵינוּ [ʾ]חַסְדּוֹ [ʾ]וֶאֱמֶת [ʾ]יְהוָה
[ʾ]לְעוֹלָם [ʾ]הַלְלוּיָהּ׃

cxviii.

[ʾ]הוֹדוּ [ʾ]לַיהוָה [ʾ]כִּי [ʾ]טוֹב [ʾ]כִּי [ʾ]לְעוֹלָם
[ʾ]חַסְדּוֹ׃ [ʾ]יֹאמַר [ʾ]נָא [ʾ]יִשְׂרָאֵל [ʾ]כִּי
[ʾ]לְעוֹלָם [ʾ]חַסְדּוֹ׃ [ʾ]יֹאמְרוּ [ʾ]נָא [ʾ]בֵּית
[ʾ]אַהֲרֹן [ʾ]כִּי [ʾ]לְעוֹלָם [ʾ]חַסְדּוֹ׃ [ʾ]יֹאמְרוּ [ʾ]נָא
[ʾ]יִרְאֵי [ʾ]יְהוָה [ʾ]כִּי [ʾ]לְעוֹלָם [ʾ]חַסְדּוֹ׃ [ʾ]מִן
[ʾ]הַמֵּצַר [ʾ]קָרָאתִי [ʾ]יָהּ [ʾ]עָנָנִי [ʾ]בַּמֶּרְחָב [ʾ]יָהּ׃
[ʾ]יְהוָה [ʾ]לִי [ʾ]לֹא [ʾ]אִירָא [ʾ]מַה [ʾ]יַּעֲשֶׂה
[ʾ]לִי [ʾ]אָדָם׃ [ʾ]יְהוָה [ʾ]לִי [ʾ]בְּעֹזְרָי [ʾ]וַאֲנִי
[ʾ]אֶרְאֶה [ʾ]בְּשֹׂנְאָי׃ [ʾ]טוֹב [ʾ]לַחֲסוֹת
[ʾ]בַּיהוָה [ʾ]מִבְטֹחַ [ʾ]בָּאָדָם׃ [ʾ]טוֹב [ʾ]לַחֲסוֹת
[ʾ]בַּיהוָה [ʾ]מִבְטֹחַ [ʾ]בִּנְדִיבִים׃ [ʾ]כָּל
[ʾ]גּוֹיִם [ʾ]סְבָבוּנִי [ʾ]בְּשֵׁם [ʾ]יְהוָה [ʾ]כִּי
[ʾ]אֲמִילַם׃ [ʾ]סַבּוּנִי [ʾ]גַם [ʾ]סְבָבוּנִי [ʾ]בְּשֵׁם
[ʾ]יְהוָה [ʾ]כִּי [ʾ]אֲמִילַם׃ [ʾ]סַבּוּנִי [ʾ]כִּדְבוֹרִים
[ʾ]דֹּעֲכוּ [ʾ]כְּאֵשׁ [ʾ]קוֹצִים [ʾ]בְּשֵׁם [ʾ]יְהוָה [ʾ]כִּי
[ʾ]אֲמִילַם׃ [ʾ]דָּחֹה [ʾ]דְּחִיתַנִי [ʾ]לִנְפֹּל
[ʾ]וַיהוָה [ʾ]עֲזָרָנִי׃ [ʾ]עָזִּי [ʾ]וְזִמְרָת [ʾ]יָהּ
[ʾ]וַיְהִי [ʾ]לִי [ʾ]לִישׁוּעָה׃ [ʾ]קוֹל [ʾ]רִנָּה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he.Tex.heb.	ps.crix.	Trãsla.B.Hiero.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.
וישועה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יָמִין		Vox laudis & salutis in tabernaculis iustorum: dextera dñi fecit fortitudinẽ. Dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem. Nõ moriar sed viuã: & narrabo opa domini. Corripiens corripuit me dñs: & morti nõ tradidit me. Apite mihi portas iustitie: ingressus in eas cõfitebor dño. Hec porta dño: iusti intrabũt in eã. Cõfitebor tibi qm exaudisti me: & factus es mihi in salutẽ. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes: hic factus ẽ in caput anguli. A dño factũ est istud: et est mirabile in oculis nris. Hec dies quam fecit dñs: exultemus & letemur in ea. Obsecro domine saluã: obsecro dñe prosperare. Bñdictus qui venit in noie dñi: bñdiximus vobis de domo dñi. Deus dñs & illuxit nobis. Cõstituite diẽ solẽnẽ in cõdensis: vsq; ad cornua altaris. Deus meus es tu & cõfitebor tibi: deus meus es tu & exaltabo te. Cõfitemini dño quoniã bõus: quoniã in eternũ misericordia eius.	Et salutis in tabernaculis iustorũ. Dextera dñi fecit virtutẽ: dextera dñi exaltauit me. Dextera dñi fecit virtutẽ: nõ moriar: sz viuã: & narrabo opera dñi. Castigãs castigauit me dñs: & morti nõ tradidit me. Aperite mihi portas iustitie: ingressus in eas cõfitebor dño. Hec porta dñi: iusti intrabũt in eã. Cõfitebor tibi qm exaudisti me: & factus ẽ mihi in salutem. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes: hic factus ẽ in caput anguli. A dño factũ est istud: et est mirabile in oculis nris. Hec dies qm fecit dñs: exultemus & letemur in ea. Obsecro dñe saluũ me fac: obsecro dñe bñprosperare. Bñdictus qui venit in noie dñi. Bñdiximus vobis de domo dñi. Deus dñs & illuxit nobis. Cõstituite diẽsolẽnẽ in condensis: vsq; ad cornua altaris. Deus meus es tu & cõfitebor tibi: deus meus es tu & exaltabo te. Cõfitemini dño quoniã bonus: quoniã in seculũ misericordia eius.	Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν, δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν· οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, καὶ διηγήσομαι τὰ ἔργα κυρίου. Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος, καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με. Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης, εἰσελεύσομαι ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ. Αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. Ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. Ὦ δὴ σῶσον δή, ὦ κύριε εὐόδωσον δή. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. Εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου. Θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. Συστήσασθε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζουσιν, ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. Θεός μου εἶ σὺ καὶ ἐξομολογήσομαί σοι, θεός μου εἶ σὺ καὶ ὑψώσω σε. Ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
יְהוָה עָשָׂה חָיִל יְמִין יְהוָה רוֹמֵמָה			
יְמִין יְהוָה עֹשָׂה חָיִל לֹא אָמוּת	מות		
כִּי אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי	חיה ספר		
פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אודֶה יָהּ זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים	עשה בוא יה		
יָבֹאוּ בוֹ אודְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים	בוא עני היה לישע		
הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ	בנה היה פלא		
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה	גול		
נָּא אָנָּא יְהוָה הַצְלִיחָה נָּא בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית	צלח בוא		
יְהוָה אֵל יְהוָה וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ	אור עבת		
אֵלִי אַתָּה וְאודֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ הודוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעולָם	זבח רמם עלם		
חַסְדּוֹ		cxix.	
תְּמִימֵי דָרֶךְ הַהולְכִים בְּתורַת יְהוָה אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדְתָיו בְּכָל	תמם הלך	Vox laudis & salutis in tabernaculis iustorum: dextera dñi fecit fortitudinẽ. Dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem. Nõ moriar sed viuã: & narrabo opa domini. Corripiens corripuit me dñs: & morti nõ tradidit me. Apite mihi portas iustitie: ingressus in eas cõfitebor dño. Hec porta dño: iusti intrabũt in eã. Cõfitebor tibi qm exaudisti me: & factus es mihi in salutẽ. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes: hic factus est in caput anguli. A dño factũ est istud: hoc est mirabile in oculis nris. Hec dies quam fecit dñs: exultemus & letemur in ea. Obsecro domine saluã: obsecro dñe prosperare. Bñdictus qui venit in noie dñi: bñdiximus vobis de domo dñi. Deus dñs & apparuit nobis: freqntate solẽnitatẽ in frondosis vsq; ad cornua altaris. Deus meus es tu & cõfitebor tibi: deus meus es tu & exaltabo te. Cõfitemini dño quoniã bõus: quoniã eternũ misericordia eius.	Aleph. 119.
יהוה אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדְתָיו בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ אַף לֹא פָּעֲלוּ	יהוה נצר עדה לב דרש	Beati imaculati vie: qui ãbulant in lege dñi. Beati qui custodiunt testimõia eius: in toto corde requirunt eũ. Nec enim qui operantur iniquitatẽ in viis eius ambulauerunt. Tu mãdasti pcepta tua custodiri nimis. Vtinam dirigãtur vie mee ad custodiẽdas pcepta tua. Tũc nõ confundar: cũ respexero ad oia mandata tua. Cõfitebor tibi in directiõe cordis: cũ didicero iudicia iustitie tue. Precepta tua custodiam: ne derelinqs me vsq; nimis.	Beati imaculati in via: q ambulãt in lege dñi. Beati q scrutãtur testimonia eius: in toto corde exquirent eũ. Nõ enim q operãtur iniquitatẽ in viis eius ambulauerũt. Tu mãdasti mãdata tua custodiri nimis. Vtinã dirigãtur vie mee ad custodiẽdas iustificatiões tuas. Tũc nõ cõfundar: cũ perspexero in oibus mãdatis tuis. Cõfitebor tibi in directiõe cordis: tu eo q didici iudicia iustitie tue. Precepta tua custodiam: ne derelinqs me vsq; nimis.	Μακάριοι ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου. Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν. Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν. Σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου φυλάσσεσθαι σφόδρα. Ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου πρὸς τὸ φυλάσσεσθαι τὰ δικαιώματά σου. Τότε οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ προσέχειν με ἐπὶ πάσαις ταῖς ἐντολαῖς σου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας, ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Τὰ δικαιώματά σου φυλάξω, μὴ με ἐγκαταλίπῃς ἕως σφόδρα. Ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; ἐν τῷ φυλάσσεσθαι τοὺς λόγους σου. Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε, μὴ ἀποστῇς με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου, ὅπως οὐ μὴ ἁμαρτω σοι. Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. Ἐν τοῖς χείλεσί μου ἐξήγγειλα
אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדְתָיו בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ אַף לֹא פָּעֲלוּ	אשר נצר עדה לב דרש		
עָוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ אַתָּה צִוִּיתָה פִּקֻּדֶיךָ לִשְׁמֹר מְאֹד	עול הלך צוה		
אַחֲלַי יָכֹנוּ דְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ אָז לֹא אֵבוֹשׁ בְּהַבִּיטִי אֶל כָּל	כון נבט		
מִצְוֹתֶיךָ אודְךָ בְיֹשֶׁר לֵבָב בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ אֶת חֻקֶּיךָ	צוה ידה שפט צדק		
אֶשְׁמֹר אַל תַּעַזְבֵנִי עַד מְאֹד	שמר עזב		
בַּמֶּה יְזַכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ בְּכָל לִבִּי	זכה		
דְרַשְׁתִּיךָ אַל תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ בִּלְבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ	שגה		
לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא לָךְ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ	חטא ברך		
בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי כֹּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ	ספר		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

oia iudicia oris tui: in via testi-
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρ
monior tuor delectat⁹ fū: sīc in oībus diuitijs. In mā
τυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. Ἐν ταῖς ἐν
datis tuis exercebor: τ cōsiderabo vias tuas. In
τολαῖς σου ἀδολεχήσω, καὶ κατανοήσω τὰς ὁδούς σου. Ἐν
iustificatiōib⁹ tuis meditabor: nō obliuiscar ser
τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λό
mones tuos. Retribue seruo tuo: viuifica me: τ cu-
γων σου. Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου, ζῆσόν με, καὶ φυ
stodiā ꝑmones tuos. Reuela oculos meos:
λάξω τοὺς λόγους σου. Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,
et cōsiderabo mirabilia de lege tua. In
καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. Πά-
cola ego sum in terra: nō abscōdas a me mā-
ροικος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ, μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντο
data tua. Cōcupiuit aia mea desiderare
λάς σου. Ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ
iudicia tua in oī tpe. Increpasti superbos:
κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ. Ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις,
maledicti q̄ declinant a mādatis tuis. Au-
ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. Πε
fer a me opprobriū τ cōtemptū: q: testimonia
ρίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν, ὅτι τὰ μαρτύριά
tua exq̄siui. Et eni sederūt pncipes: τ aduersū
σου ἐξεζήτησα. Καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες, καὶ κατ' ἐ-
me loq̄bant: seru⁹ aūt tuus exercebat⁹ in iustifica
μοῦ κατελάλουν, ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολέχει ἐν τοῖς δικαιώ
tionib⁹ tuis. Et eni testimonia tua meditatio mea est. τ
μασί σου. Καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστί, καὶ
cōsilia mea iustificatiōes tue. Adhesit
αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου. Ἐκολλήθη τῷ
pauimēto aia mea: viuifica me ꝑm verbū tuū.
ἐδάφει ἡ ψυχή μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰς
Vias meas enūtiaui τ exaudisti me: doce me iu
ὁδούς μου ἐξήγγειλα καὶ ἐπήκουσάς μου, δίδαξόν με τὰ δι
stificatiōes tuas. Viā iustificationū tuar instrue me: τ
καιώματά σου. Ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με, καὶ
exercebor in mirabilib⁹ tuis. Dormitauit aia mea
ἀδολεχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου. Ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου
pre tedio: cōfirma me in verbis tuis. Viā
ἀπὸ ἀκηδίας, βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου. Ὁδὸν ἀ
iniq̄tatis amoue a me: τ lege tua miserere
δικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν
mei. Viā veritatis elegi: iudicia tua nō
με. Ὁδὸν ἀληθείας ἡρετισάμην, τὰ κρίματά σου οὐκ
sum oblitus. Adhesi testimoniis tuis dñe: noli me
ἐπελαθόμην. Ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου κύριε, μή με
cōfundere. Viā mādator tuor cucurri: cū dilata-
καταισχύνῃς. Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, ὅταν ἐπλά-
sti cor meū. Legē pone mihi dñe
τυνας τὴν καρδίαν μου. Νομοθέτησόν με κύριε τὴν
viā iustificationū tuar: τ exq̄ram eā semp.
ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου, καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαν
Da mihi intellectū: τ scrutabor legē tuā: τ
τός. Συνέτισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, καὶ
custodiā illā in toto corde meo. Deduc me in
φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου. Ὁδήγησόν με ἐν τῇ
semitā mādator tuor: q: ipsam volui. Inclina
τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Κλῖνον τὴν
cor meū in testimonia tua: τ nō in auaritiā.
καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου. καὶ μὴ εἰς πλεονεξί
Auerte oculos meos ne videāt va-
αν. Ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν μα
nitatē: in via tua viuifica me. Statue ser-
ματιότητα, ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με. Στῆσον τῷ δού-
uo tuo eloquiū tuū in timore tuo. Amputa
λῳ σου τὸ λόγιόν σου εἰς τὸν φόβον σου. Περίελε
opprobriū meū qđ suspicar⁹ sum: q: iudicia
τὸν ὀνειδισμόν μου ὃν ὑπώπτευσα, ὅτι τὰ κρίματά
tua iocūda. Ecce cōcupiui mādata tua:
σου χρηστά. Ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου ϞϞϞϞϞ

Trāsla. B. Wie.

ᶜoiaᶠiudiciaᵍoris tui.ᵇIn
via ᶠtestimoniorū tuorū
ᵏdelectatus sum: ˡquasi i
ᵐoībusⁿdiuitiis.ᵒIn pre
ceptis tuisᵖmeditabor:
ᑫ& cōtēplaborʳsemitas
tuas.ˢIn iustitiis tuis ᵗde
lectabor:ᵘnōᵡobliuiscar
ʸverba tua. Gimel.

REtribue ᶜseruo tuo:
ᵇviuam ᶜ& custodiā
ᶠverba tua.ᵍReuelaᵇocu
los meos:ˡ& videboᵏmi-
rabiliaˡde lege tua.ᵐAd
uenaⁿego sumᵒin terra:
ᑭneᑫabscōdasʳa meˢmā-
data tua.ᵗDesiderauit ∞
ᵘaia meaˣdesiderareʸiu-
dicia tuaᶻin omni ∞∞∞
ᵃtempore. ᵇ Increpasti
ᶜsuperbos:ᵈmaledicti ∞
ᵉqui recedunt⁸a mādatis
tuis.ʰAuferᶠa me ∞∞∞
ᵏopprobriū'& cōtēptū:
ᵐqm̄ⁿtestimōia tua.ᵒcu
stodiui.ᵖEt ei ᑫ sederunt
ʳpricipes⁸aduersū meᵗlo
q̄batur ᵘ seruus āt ᵘ tuus
ʸmeditabatur ʸ precepta
tua.ᶻSed &ᵃ testimonia
tuaᵇvoluptas mea: quasi
ᶜviriᵈamicissimi mei.

Deleth.

ADhesit ᵇpulueriᶜaia
mea: ᵈviuifica me
ᵉiuxta verbū tuū. ᶠVias
meas⁸exposui ʰ& exaudi
sti me:ⁱdoce me ᵏ iustitiā
tuā.ˡViāᵐp̄ceptorᵒ tuorᵖ
ᵘfac me itelligere:ᵛ& lo-
q̄rᵡin mirabilibus tuis.
ᑫDistillauitʳaia meaˢpre
stultitia:ᵗseruaᵘmeᵛiuxta
eloquiū tuū.ˣViāʸmēda
ciiᶻauferᵃa me:ᵇ&legē tu
amᶜdōa mihi.ᵈViāᵉfidei
ᶠelegi:ᵍiudicia tuaʰppōe
bā.ⁱAdhesiᵏtestimōiis tu
isˡdñe:ᵐneⁿcōfūdas me.
ᵒViāᵖmādatorū tuorum
ᑫcurrā:ʳq̄mˢdilatastiᵗcor
meum. He.

OStēde mihiᵇdñeᶜviā
ᵈp̄ceptorū tuorᵉ:ᶠ&
custodiā eā pᵍ vestigiū.
ʰDoce meᵇ& obseruabo
ⁱlegē tuā:ᵏ& custodiā eā
ˡin totoᵐcorde. ⁿ Deduc
meᵒin semitaᵖmādatorᑫ
tuorū:ʳquiaˢipsamᵗvo-
luí.ᵘInclina ᵛ cor meum
ʷadˣtestimōia tua:ʸ & nō
ᶻadᵃauaritiā.ᵇAuerteᶜo-
culos meosᵈne videant
ᵉvanitatē:ᶠin via tuaᵍvi-
uifica me. ʰSuscitaⁱfuo
tuoˡeloquiū tuū ᵐi timo
re tuo.ᵒAuerteᵖopprobri
um meū ᑫ qđ ʳ reueritus
sum:ˢquiaᵗiudicia tua ∞
ᵘbōa.ˣEcceʸcōcupiuiᶻp̄

Tex. heb. p̄s. crix. Pātiua. he.

ᵍשַׁבַּט ᵖפִּי׃ ᵇ בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ
ᵗעָוַד ᵘשׁוֹשׂ
ᵛכָּמַד ᵡבִּן
ᵍשׁוּחַ ᵖנַבֵּט
ᵍחָקַק שַׁעֲשַׁע ᵖלֹא ᵗאֶשְׁכַּח
ᵗדְּבָרֶךָ׃
ᵍחָיָה שָׁמַר ᵗגְּמֹל עַל ᵗעַבְדֶּךָ ᵍאֶחְיֶה ᵗוְאֶשְׁמְרָה
ᵍגָּלָה נָבַט ᵗדְּבָרֶךָ׃ ᵍגַּל ᵖעֵינַי ᵗוְאַבִּיטָה ᵏנִפְלָאוֹת
ᵏפָּלָא יָרָה ᵖמִתּוֹרָתֶךָ׃ ᵐגֵּר ᵃאָנֹכִי ᵒבָּאָרֶץ ᵖאַל
ᵐגוּר ᵖתַּסְתֵּר ᵗמִמֶּנִּי ᵍמִצְוֹתֶיךָ׃ ᵗנָרְסָה
ᵍסָתַר ᵡצָוָה ᵍנַפְשִׁי ᵐלְתַאֲבָה ᵗאֶל ᵖמִשְׁפָּטֶיךָ ᵍבְּכָל
ᵍשָׁפַט ᵍזוד ᵗאָרַר ᵗעֵת׃ ᵗנָעַרְתָּ ᵍזֵדִים ᵗאֲרוּרִים
ᵍשָׁגָה ᵍגָּלָה ᵗהַשֹּׁגִים ᵍמִמִּצְוֹתֶיךָ׃ ᵍגַּל ᵗמֵעָלַי
ᵏחֶרְפָּה ᵗוָבוּז ᵐכִּי ᵃעֵדוֹתֶיךָ ᵒנָצָרְתִּי׃
ᵍשׁוּר ᵗדִּבֶּר ᵍגַּם ᵍיָשְׁבוּ ᵗשָׂרִים ᵍבִּי ᵗנִדְבָּרוּ ᵐעַבְדֶּךָ
ᵍשׂוּחַ ᵍעָוַד ᵍיְשִׂיחַ ᵇבְּחֻקֶּיךָ׃ ᵍגַּם ᵍעֵדוֹתֶיךָ ᵇשַׁעֲשָׁעַי
ᵍיָעַץ ᵒאַנְשֵׁי ᵍעֲצָתִי׃
ᵍחָיָה ᵍדָּבְקָה ᵇלֶעָפָר ᵍנַפְשִׁי ᵍחַיֵּנִי ᵒכִּדְבָרֶךָ׃
ᵍעָנָה ᵍדְּרָכַי ᵍסִפַּרְתִּי ᵇוַתַּעֲנֵנִי ᵗלַמְּדֵנִי ᵏחֻקֶּיךָ׃
ᵐבָּחַן ᵐבִּין ᵗדֶּרֶךְ ᵐפִּקּוּדֶיךָ ᵐהָבִינֵנִי ᵒוְאָשִׂיחָה
ᵍשׂוּחַ ᵍנִפְלָאוֹתֶיךָ׃ ᵍדָּלְפָה ᵗנַפְשִׁי ᵍמִתּוּגָה
ᵍפָּלָא ᵍיָגָה ᵍקוּם ᵗסוּר ᵍמִמֶּנִּי ᵗכִּדְבָרֶךָ׃ ᵗדֶּרֶךְ ᵍשֶׁקֶר ᵗחָנֵּנִי
ᵍיָרָה ᵡאָמַן ᵍתּוֹרָתְךָ ᵗחָנֵּנִי׃ ᵍדֶּרֶךְ ᵍאֱמוּנָה
ᵍשָׁפַט ᵍשִׁוִּיתִי ᵗבָּחָרְתִּי ᵍפִּקּוּדֶיךָ ᵗדָּבָקְתִּי
ᵍעָוַד ᵍבּוּשׁ ᵗיְהוָה ᵐאַל ᵐתְּבִישֵׁנִי׃
ᵍצָוָה ᵍרוּץ ᵍדֶּרֶךְ ᵍמִצְוֹתֶיךָ ᵍאָרוּץ ᵗכִּי
ᵍרָחַב ᵗתַּרְחִיב ᵗלִבִּי׃
ᵍיָרָה ᵗנָצַר ᵍהוֹרֵנִי ᵍיְהוָה ᵗדֶּרֶךְ ᵍחֻקֶּיךָ ᵍוְאֶצְּרֶנָּה
ᵍבִּין ᵍיָרָה ᵍעֲקֹב׃ ᵍהֲבִינֵנִי ᵍוְאֶצְּרָה ᵗתּוֹרָתֶךָ
ᵍשָׁמַר ᵐדָּרַךְ ᵍוְאֶשְׁמְרֶנָּה ᵗבְּכָל ᵐלֵב׃ ᵐהַדְרִיכֵנִי
ᵍנָתִב ᵍבְּנָתִיב ᵍמִצְוֹתֶיךָ ᵍכִּי ᵗבּוֹ ᵍחָפָצְתִּי׃
ᵍנָטָה ᵗהַט ᵐלִבִּי ᵃאֶל ᵗעֵדוֹתֶיךָ ᵗוְאַל ᵇאֶל ᵇבָּצַע׃
ᵍעָבַר ᵍרָאָה ᵍהַעֲבֵר ᵍעֵינַי ᵍמֵרְאוֹת ᵗשָׁוְא ᵍבִּדְרָכֶךָ
ᵍקוּם ᵍחַיֵּנִי׃ ᵗהָקֵם ᵏלְעַבְדְּךָ ᵗאִמְרָתֶךָ
ᵐאֲשֶׁר ᵐלְיִרְאָתֶךָ׃ ᵒהַעֲבֵר ᵍחֶרְפָּתִי
ᵍגּוּר ᵍשָׁפַט ᵍאֲשֶׁר ᵗיָגֹרְתִּי ᵍכִּי ᵍמִשְׁפָּטֶיךָ ᵐטוֹבִים׃
ᵍפָּקַד ᵍהִנֵּה ᵗתָּאַבְתִּי ᵗלְפִקּוּדֶיךָ ,,,

Universidad de Deusto Biblioteca

בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי׃ — חָיָה
וִיבֹאנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ — בּוֹא יָשַׁע
כְּאִמְרָתֶךָ׃ וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָבָר — עָנָה
כִּי בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ׃ וְאַל תַּצֵּל מִפִּי — נָצַל פֶּה
דְּבַר אֱמֶת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ
יִחָלְתִּי׃ וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָּמִיד — שָׁמַר יָרָה
לְעוֹלָם וָעֵד׃ וְאֶתְהַלְּכָה בָּרְחָבָה — תָּמִד עָלַם
כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ וַאֲדַבְּרָה — הָלַךְ פָּקַד
בְּעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ׃ — דִּבֵּר
וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר — עוּד בּוֹשׁ
אָהָבְתִּי׃ וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ — שַׁעְשַׁע צִוָּה
אֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְאָשִׂיחָה בְּחֻקֶּיךָ׃ — נָשָׂא
זְכָר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל — שׂוּחַ
אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי׃ זֹאת נֶחָמָתִי בְּעָנְיִי — עָנָה
כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי׃ זֵדִים — חָיָה זוּד
הֱלִיצֻנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא — לוּץ יָרָה
נָטִיתִי׃ זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם — נָטָה שָׁפַט
יְהוָה וָאֶתְנֶחָם׃ זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי — עָלַם נָחַם
מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תוֹרָתֶךָ׃ זְמִירוֹת — יָרָה זָמַר
הָיוּ לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי׃ זָכַרְתִּי — הָיָה גּוּר
בַּלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה — שָׁמַר
תּוֹרָתֶךָ׃ זֹאת הָיְתָה לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ — הָיָה
נָצָרְתִּי׃
חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר
דְּבָרֶךָ׃ חִלִּיתִי פָּנֶיךָ בְּכָל לֵב — חָלָה פָּנָה
חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ׃ חִשַּׁבְתִּי דְרָכַי
וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל עֵדֹתֶיךָ׃ חַשְׁתִּי — שׁוּב עוּד
וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ׃ — חוּשׁ מָהְמָה
חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ — צִוָּה
לֹא שָׁכָחְתִּי׃ חֲצוֹת לַיְלָה — יָרָה
אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי — חָצָה
צִדְקֶךָ׃ חָבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר — קוּם יָדָה
יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִקֻּדֶיךָ׃ חַסְדְּךָ — שָׁפַט
יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃
טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ — עָשָׂה
יְהוָה כִּדְבָרֶךָ׃ טוּב טַעַם וָדַעַת — יָדַע

cepta tua: in iustitia tua viuifica me. Vau.

ET veniāt mihi mīe tue dñe: & salꝰ tua iuxta eloquiū tuū. Et rñdebo exprobrantibus mihi sermonē: qa spaui in sermōe tuo. Et ne auferas d ore meo verbū veritatis vsq; nimis qm̄ iudicia tua expectaui. Et custodiā legē tuā iugit ī sempiternū & vltra. Et ābulabo ī spacioso: quia p̄cepta tua exquisiui. Et loquar ī testimōiis tuis coram regibus: & nō cōfundar. Et delectabor ī mādatis tuis que dilexi. Et leuabo māus meas ad mandata tua q̄ dilexi: & loq̄r in preceptis tuis. zain.

MEmento sermonis seruo tuo: quem me spare fecisti. Hec est cōsolatio mea ī afflictiōe mea: quia eloquiū tuū viuificat me. Superbi deridebāt me nimis: a lege tua non declinaui. Recordatus sum iudiciorū tuorū a seculo dñe: & cōsolatus sum. Horror obtinuit me ab impiis: qui dereliquerunt legē tuā. Carmina erāt mihi p̄cepta tua: in domo pegrinatiōis mee. Recordatus sum in nocte nomīs tui dñe: & custodiui legē tuam. Hoc factum est mihi: quia p̄cepta tua custodiui. Heth.

PArs mea dñe: dixi vt custodiam verbū tuū. Dep̄catus sum vltū tuū ī toto cor de meo: miserere mei ſm eloquiū tuū. Recogitaui vias meas: & cōuerti pedes meos ad testimonia tua. Festinaui & non neglexi custodire mādata tua. Funes ī piorū īplicauerunt me: legē tuā nō sum oblitus. Medio noctis surgam ad confitendū tibi super iudicia iustitie tue. Particeps ego sum oīm timentiū te: & custodientiū precepta tua. Mīa tua dñe plena est terra: precepta tua doce me. Teth.

BEne fecisti cum seruo tuo domine: secūdū verbū tuū. Bonū sermonem & scientiam

in eq̄tate tua viuifica me. Et veniat sup me mīa
ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με. Καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλε
tua dñe: salutare tuū ſm eloquiū tuū. Et responde
ός σου κε, τὸ σωτήριόν σου κατὰ τὸν λόγον σου. Καὶ ἀποκριθή
bo exprobrātib mihi verbū: q̄ speraui in
σομαι τοῖς ὀνειδίζουσί μοι λόγον, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοῖς
ſmonib tuis. Et ne auferas de ore meo verbū
λόγοις σου. Καὶ μὴ περιέλης ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον
veritatis vsq; quaq; q̄ in iudicijs tuis supspe
ἀληθείας ἕως σφόδρα, ὅτι ἐπὶ τοῖς κρίμασί σου ἐπήλ
rani. Et custodiā legē tuā semp in
πισα. Καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διαπαντός, εἰς τὸν
seculū τ in seculū seculi. Et ambulabā in
αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καὶ ἐπορευόμην ἐν
latitudine: q̄ mādata tua exquisiui. Et loq̄
πλατυσμῷ, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Καὶ ἐλά
bar in testimonijs tuis in cōspectu regū: τ nō
λουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐναντίον βασιλέων, καὶ οὐκ
cōfundebar. Et meditabar in mādatis tuis: q̄ di
ἠχυνόμην. Καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου, ἃς ἠγά
lexi nimis. Et leuaui manus meas ad māda
πησα σφόδρα. Καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντο
ta tua: que dilexi: τ exercebar in iustificationib
λάς σου, ἃς ἠγάπησα, καὶ ἠδολέσχουν ἐν τοῖς δικαιώμασί
tuis. Memor esto verbor tuor seruo tuo in q̄b
σου. Μνήσθητι τῶν λόγων σου τῷ δούλῳ σου ὧν
spem dedisti mihi. Hec me cōsolata est in hūilitate
ἐπήλπισάς με. Αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώ
mea: q̄ eloquiū tuū viuificauit me. Supbi iniq̄
σει μου, ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέ με. Ὑπερήφανοι παρη
agebāt vsq; quaq; a lege aūt tua nō declina
νόμουν ἕως σφόδρα, ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλι
ui. Memor fui iudicior tuor a seculo dñe: τ
να. Εμνήσθην τῶν κριμάτων σου ἀπ' αἰῶνος κύριε, καὶ
cōsolat sum. Defectio tenuit me a pctōribus
παρεκλήθην. Ἀθυμία κατέχε με ἀπὸ ἁμαρτωλῶν τῶν
derelinquētibus legē tuā. Cātabiles erāt mihi
ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου. Ὑαλτὰ ἦσάν μοι
iustificationes tue: in loco pegrinatiōis mee. Mēor fui
τὰ δικαιώματά σου, ἐν τόπῳ παροικίας μου. Εμνήσθην
in nocte nois tui dñe: τ custodiui legē
ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου κύριε, καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον
tuā. Hec facta est mihi: q̄ iustificationes tuas
σου. Αὕτη ἐγενήθη μοι, ὅτι τὰ δικαιώματά σου
exq̄siui. Portio mea es dñe dixi custo
ἐξεζήτησα. Μερίς μου εἶ κύριε, εἶπα τοῦ φυ
dire legē tuā. Dep̄cat sum faciē tuā in
λάξασθαι τὸν νόμον σου. Εδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν
toto corde meo: miserere mei ſm eloquiū tuū. Cogita
ὅλη καρδία μου, ἐλέησόν με κατὰ τὸ λόγιόν σου. Διελο
ui vias tuas: τ cōuerti pedes meos
γισάμην τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου
in testimonia tua. Paratus sum τ nō suꝫturbat
εἰς τὰ μαρτυρία σου. Ητοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην,
vt custodiā mādata tua. Funes pctōr
τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς σου. Σχοινία ἁμαρτωλῶν
circūplexi sunt me: τ legē tuā nō sum obli
περιεπλάκησάν μοι, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθό
tus. Media nocte surgebā: ad cōfitendū tibi
μην. Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην, τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
sup iudicia iustificatiōis tue. Particeps ego s. 11.
ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Μέτοχος ἐγώ
sum oīm timetiū te: τ custodien
εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε, καὶ τῶν φυλασσόν
tiū mādata tua. Mīa tua dñe plena
των τὰς ἐντολάς σου. Τοῦ ἐλέους σου κύριε πλήρης
terra: iustificationes tuas doce me. Bonita
ἡ γῆ, τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με. Χρηστό
tem fecisti cū seruo tuo dñe ſm
τητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου κύριε κατὰ
verbū tuū. Bonitatē τ disciplinā τ scientiā
τὸν λόγον σου. Χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

doce me: q; mādatis tuis credidi. Πρὶν ταπεινωθῆναί, ἐγὼ ἐπλημμέλησα, διὰ τοῦτο τὸ λόγιόν σου ἐφύλαξα. Χρηστὸς εἶ σὺ κύριε καὶ ἐν τῇ χρηστότητί σου δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. Επληθύνθη ἐπ' ἐμὲ ἀδικία ὑπερηφάνων, ἐγὼ δὲ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς σου. Ετυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν, ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα. Αγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με, ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου. Αγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου.

humiliarer: ego delicti: propterea eloquiū tuū custodiui. Bonus es tu dñe & in bonitate tua doce me iustificatiões tuas. Multiplicata ē sup me iniquitas superbox: ego aūt in toto corde meo scrutaboz mādata tua. Coagulatū ē sicē lac coz eox: ego vero legē tuā meditat⁹ fuz. Bonū mihi q; humiliasti me: vt discā iustificatiões tuas. Bona mihi lex oris tui sup milia auri & argēti.

Manus tue fecerūt me & plasmauerūt me: da itelle

Job.12 Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με, συνέτισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου. Οἱ φοβούμενοί σε ὄψονταί με καὶ εὐφρανθήσονται, ὅτι εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Εγνων κύριε ὅτι δικαιοσύνη τὰ κρίματά σου καὶ ἀληθείᾳ ἐταπείνωσάς με. Γενηθήτω δή τὸ ἔλεός σου τοῦ παρακαλέσαι με κατὰ τὸ λόγιόν σου τῷ δούλῳ σου. Ἐλθέτωσάν μοι οἱ οἰκτιρμοί σου καὶ ζήσομαι, ὅτι ὁ νόμος μου μελέτη μού ἐστιν. Αἰσχυνθήτωσαν ὑπερήφανοι, ὅτι ἀδίκως ἀνόμησάν εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ ἀδολεχήσω ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου. Ἐπιστρεψάτωσάν με οἱ φοβούμενοί σε, καὶ οἱ γινώσκοντες τὰ μαρτύριά σου. Γενηθήτω ἡ καρδία μου ἄμωμος ἐν τοῖς δικαιώμασί σου, ὅπως ἂν μὴ αἰσχυνθῶ.

tui mihi & discā mādata tua. Qui timēt me videbūt me & letabūtur: q; in verba tua supsperaui. Cognoui dñe q; equitas iudicia tua: & veritate humiliasti me. Fiat iā mia tua vt cōsoletur me fm eloquiū tuū seruo tuo. Veniāt mihi miserationes tue & viuā: q; lex tua meditatio mea est. Cōfundātur superbi: q; inique iniquitatē fecerūt i me: ego aūt exercebor in mādatis tuis. Cōuertātur mihi timētes te: & q cognoscunt testimonia tua. Fiat cor meū imaculatū in iustificationib⁹ tuis: vt nō cōfundar.

Deficit in salutare tuū aīa mea: in

Εκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ ψυχή μου, εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. Εξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ λόγιόν σου, λέγοντες πότε παρακαλέσεις με; Οτι ἐγενήθην ὡς ἀσκὸς ἐν πάχνῃ, τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην. Πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου, πότε ποιήσεις ἐν τοῖς καταδιωκόντων με κρίσιν; Διηγήσαντό μοι παράνομοι ἀδολεχίας, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ νόμος σου κε. Πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια. Δικαίως κατεδίωξάν με, βοήθησόν μοι, παρὰ μικρὸν συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ. Εγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς σου. Κατὰ τὸ ἔλεός σου ζήσόν με, καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός σου. Εἰς τὸν αἰῶνα κε ὁ λόγος σου διαμένει ἐν τοῖς οὐρανοῖς, εἰς γενεὰν καὶ γενεάν ἡ ἀλήθειά σου. Ἐθεμελίωσας τὴν γῆν καὶ διαμένει, τῇ διατάξει σου διαμένει ἡμέρας· ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλά σά. Εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη μου ἐστί, τότε ἂν ἀπωλόμην ἐν τῇ ταπεινώσει μου.

verba tua supsperaui. Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū: dicētes q; cōsolaberis me: Quia factus sū sicē vter in pruina: iustificatiões tuas nō sum oblitus. Quot sūt dies serui tui: q; facies mihi de psequētibus me iudiciū: Narrauerūt mihi iniqui fabulatiões: sed nō vt lex tua dñe. Oia mādata tua veritas. Iniq; psecuti sunt me: adiuua me: paulū abfuit q; cōsumauerūt me in terra. Ego aūt nō dereliqui mādata tua. Scōm miam tuā viuifica me: & custodiā testimonia oris tui. In eternū dñe verbū tuū stat in celo. In gnatiōe & gnatiōe fides tua: fundasti terram & stat. Iudicio tuo stant vsq; hodie: quia oia seruiūt tibi. Nisi q lex tua meditatio mea: tūc forte piissem i pressura

Trāsla.B.Hie.

doce me: quia mandatis tuis credidi. ∞∞∞∞∞ Anteq̄ audirē ego ignorani: nūc aūt eloquium tuū custodiui. Bonus es tu & beneficus: doce me precepta tua. Applicabāt mihi mendaciū supbi: ego aūt in toto corde seruabā pceptā tua. Incrassatū ē vt lut adeps cor eox: ego in lege tua delectabar. Bonū mihi quia afflictus sū: vt discerē pceptā tua. Melior est mihi lex oris tui: sup milia auri & argenti. Iod.

Manus tue fecerunt me & firmauerunt me doce me & discā mādata tua. Qui timent te videbūt me & letabuntur: quia in sermonē tuū expectaui. Scio dñe quia iustū iudiciū tuū: & vere afflixisti me. Sit obsecro mia tua in cōsolatiōe mea: sicut locutus es puo tuo. Veniant mihi mie tue & viuā: quia lex tua delectatio mea. Cōfūdātur superbi qm iniq̄ cōtriuerunt me: ego aūt ploq̄r in pceptis tuis. Reuertantur ad me qui timēt te: & qui sciūt testimoniū tuū. Fiat cor meū pfectū in pceptis tuis: vt nō cōfundar. Caph.

Defecit ī salutare tuum aia mea: verbū tuū expectaui. Cōsūpti sunt oculi mei in verbū tuū dicētes qn cōsolaberis me: Cū eēm quasi vter ī pruīa: pceptā tua non sū oblitus. Quot sūt dies serui tui: qn facies ī psequētib⁹ me iudiciū. Foderūt mihi fouleas: q̄ non erāt iuxta legē tuā. Oia mādata tua vera: falso pscuti sūt me: auxiliare mihi. Paulomīus cōsūpserūt me ī terra: ego autē nō dimisi pceptā tua. Secundū miam tuam viuifica me: & custodiā testimōia oris tui.

Lamed.

In eternū dñe verbū tuū stat in celo. In gnatiōe & gnatiōe fides tua: fundasti terram & stat. Iudicio tuo stant vsq; hodie: quia oia seruiūt tibi. Nisi q̄d lex tua delectatio mea: forte piissem ī pressura

Tex.heb.ps.cxix. Pātiua.be.

צוה	אָמַן	לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי׃
עזב		טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג וְעַתָּה
טוב		אִמְרָתְךָ שָׁמַרְתִּי׃ טוב אַתָּה וּמֵטִיב
חקק		לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר
זדה		זֵדִים אֲנִי בְּכָל לֵב אֶצֹּר פִּקֻּדֶיךָ׃
ערה		טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם אֲנִי תּוֹרָתְךָ
ענה		שָׁעֲשָׁעְתִּי׃ טוב לִי כִּי עֻנֵּיתִי לְמַעַן
למד		אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃ טוב לִי תּוֹרַת פִּיךָ
		מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף׃
עשה כון		יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי הֲבִינֵנִי
בין למד		וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ׃ יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי
צוה רצה		וְיִשְׂמָחוּ כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ יָדַעְתִּי
שמח		יְהוָה כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאֱמוּנָה
שם פט אמן		עִנִּיתָנִי׃ יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
ענה היה		כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ׃ יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ
חיה ירה		וְאֶחְיֶה כִּי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃ יֵבֹשׁוּ
שעשע בוש		זֵדִים כִּי שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי אֲנִי אָשִׂיחַ
זוד שוח		בְּפִקּוּדֶיךָ׃ יָשׁוּבוּ לִי יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי
בקד עוד		עֵדוֹתֶיךָ׃ יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ
היה תמם		לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ׃
בוש		כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ
כלה		יִחָלְתִּי׃ כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ לֵאמֹר
נחם היה		מָתַי תְּנַחֲמֵנִי׃ כִּי הָיִיתִי כְּנאד
נוד קטר		בְקִיטור חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃
יום עשה		כַּמָּה יְמֵי עַבְדֶּךָ מָתַי תַּעֲשֶׂה בָרְדְּפַי
שפט כרה		מִשְׁפָּט׃ כָּרוּ לִי זֵדִים שִׂיחוֹת
שום		אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ׃ כָּל מִצְוֹתֶיךָ
ירה צוה		אֱמוּנָה שֶׁקֶר רָדְפוּנִי עָזְרֵנִי׃
אמן		כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָאָרֶץ וַאֲנִי לֹא
כלה		עָזַבְתִּי פִּקּוּדֶיךָ׃ כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי
כמד חיה		וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ׃
שמר עוד		לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם׃
פה עלם		לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ
יצב דור		וַתַּעֲמֹד׃ לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם
ירה		כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ׃ לוּלֵי תוֹרָתְךָ
שעשע ענה		שַׁעֲשֻׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי׃ לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי וְעֵדְוֹתֶיךָ
כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי עֵדְוֹתֶיךָ
אֶתְבּוֹנָן׃ לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד׃
מָה אָהַבְתִּי תּוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי׃ מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶיךָ
כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי׃ מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ
כִּי שִׂיחָה לִי׃ מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן כִּי פִקּוּדֶיךָ
נָצָרְתִּי׃ מִכָּל אֹרַח רָע כָּלֵאתִי רַגְלַי לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ׃
מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי׃ מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ
מִדְּבַשׁ לְפִי׃ מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן עַל כֵּן שָׂנֵאתִי כָּל אֹרַח שָׁקֶר׃
נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי׃ נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ׃ נַעֲנֵיתִי עַד מְאֹד יְהוָה חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ׃ נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא
יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃ נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃
נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי׃ נָחַלְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה׃ נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם
עֵקֶב׃ סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃ סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה
לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי׃ סָמְכֵנִי
כְאִמְרָתֶךָ וְאֶחְיֶה וְאַל תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי׃ סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה וְאֶשְׁעָה
בְחֻקֶּיךָ תָמִיד׃ סָלִיתָ כָּל שׁוֹגִים חֻקֶּיךָ כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם׃ סִגִים
הִשְׁבַּתָּ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ׃

mea. [a]In ſcpiternũ [b]non [c]obliuiſcar [d]pceptoꝝ tuorũ: [c]quia [f]per ipſa [g]viuificaſti me. [b]Tuus ſũ [i]ego [k]ſalua me: [l]qm̃ [m]p̃cepta tua [n]queſiui. [o]Me [p]expectauerũt [q]impii [r]vt pderẽt me: [s]teſtimoniũ tuum [t]cõſidera bo. [u]Oĩs [x]cõſumationis [y]vidi [z]finẽ: [a]latũ [b]preceptum tuũ [c]nimis.

Mem.

Quã [b]dilexi [c]legẽ tuã: [d]tota [e]die [f]hec ∞∞∞ [g]meditatio mea. [b] Sup [i]nimicos meos [k]iſtruis me [l]mãdato tuo: [m]qa [n]ĩ ſcpiternũ [o]hoc eſt [p]mihi. [r]Sup oẽs [q]qui docebant me [r]eruditus ſũ: [s]quia [t]teſtimonia tua [u]meditatio ∞ [x]mea eſt. [y]Sup ſenes [z]itel lexi. [a]quia [b]precepta tua [c]ſeruaui. [d]Ab oĩ [e]ſemita [f]mala [g]phibui [h]pedes meos: [i]vt [k]cuſtodirẽ [l]verba tua. [m]A iudiciis tuis [n]nõ [o]receſſi: [p]quia [q]tu [r]illumi naſti me. [s]Quam [t]dulce [u]gutturi meo [x]eloquiũ tum: [y]ſup mel [z]ori meo. [a]Precepta tua [b]cõſiderabã: [c]ppea [d]odiui [e]oẽm [f]ſemitã [g]mẽdacii. Nũ.

Lucerna [b]pedi meo [c]verbũ tuũ: [d]& lux [e]ſemite mee. [f]Iuraui [g]& ppſeuerabo: [h]vt cuſtodiã [i]iudicia [k]iuſtitie tue. [l]Afflictus ſum [m]vſq; [n]nimis: [o]dñe [p]viuifica me [q]iuxta verbũ tuũ. [r]Volũtaria [s]oris mei [t]cõplaceant tibi [x]dñe: [y]& ſcdm [z]iudicia tua [a]doce me. [a]Aĩa mea [b]in manu mea [c]ſp: [d]& legis tue [e]nõ [f]ſum oblitus. [g]Poſuerũt [h]ipii [i]laqueũ [k]mihi [l]& a p̃ceptis tuis [m]nõ [n]ab erraui. [o]Hereditas mea [p]teſtimõia tua [q]in ſcpiternũ: [r]quia [s]gaudiũ [t]cordis mei [u]ſũt. [x]Inclinaui [y]cor meũ [z]vt facerẽ [a]iuſtitias tuas: [b]pp eternã [c]retributionem.

Samech.

Vmultuoſos [b]odiui: [c]& legẽ tuã [d]dilexi. [e]Protectio mea [f]& ſcutũ meũ [g]tu es: [h]verbũ tuũ [i]expectaui. [k]Recedite [l]a me [m]maligni: [n]& cuſtodiam [o]mãdata [p]dei mei. [q]Cõfirma me [r]ſm verbũ tuũ [s]& viuã: [t]& noli [u]me confundere [x]ab expectatiõe mea. [y]Auxiliare mihi [z]& ſalua ero: [a]& delectabor [b]in p̃ceptis tuis [c]iugiter. [d]Abieciſti [e]oẽs [f]qui ignorãt [g]p̃cepta tua: [h]quia [i]mẽdax [k]cogitatio eoꝝ. Quaſi [l]ſcoriã [m]cõputaſti [n]oĩa

In eternũ nõ obliuiſcar iuſtificatiões tuas: qm̃ in ipis viuificaſti me. Tuus ſum ego ſaluũ fac me: qm̃ iuſtificationes tuas exquiſiui. Me expectauerũt pctõres vt pderẽt me: teſtimõia tua intellexi. Oĩs cõſumatiõis vidi finẽ: latũ mãdatũ tuũ nimis. Quã dilexi legẽ tuã dñe: tota die meditatio mea eſt. Sup inimicos meos prudẽtẽ me feciſti mãdato tuo: qz in eternũ mihi eſt. Sup oẽs docẽtes me intellexi: qz teſtimõia tua meditatio mea eſt. Sup ſenes intellexi: qz mãdata tua queſiui. Ab omni via mala phibui pedes meos: vt cuſtodirẽ verba tua. A iudiciis tuis nõ declinaui: qz tu legẽ poſuiſti mihi. Quã dulcia faucibus meis eloquia tua ſup mel ori meo. A mãdatis tuis intellexi: ppea odiui oẽm viã iniqtatis: Lucerna pedibus meis lex tua: et lumẽ ſemitis meis. Iuraui et ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Humiliatus ſum vſq; quaq; dñe: viuifica me ſm verbũ tuũ. Voluntaria oris mei cõplaceant tibi dñe: et iudicia tua doce me. Aĩa mea in manu mea ſp: & legis tue non ſum oblitus. Poſuerũt peccatores laqueũ mihi: et de mãdatis tuis nõ errraui. Hereditate acquiſiui teſtimõia tua in eternũ: qz exultatio cordis mei ſunt. Inclinaui cor meũ ad faciẽdas iuſtificationes tuas in eternũ pp retributionẽ. Iniquos odio habui: at legẽ tuã dilexi. Adiutor meus et ſuſceptor meus es tu: in verba tua ſuſpſpaui. Declinate a me mali: et ſcrutabor mãdata dei mei. Suſcipe me ſm eloquiũ tuũ et viuifica me: et nõ cõfundas me ab exꝑectatiõe mea. Adiuua me: et ſaluus ero: et meditabor in iuſtificatiõibus tuis ſemp. Sp̃ni mei oẽs diſcedẽtes a iuſtificatiõib⁹ tuis: qz iniuſta cogitatio eoꝝ. Prevari cãtes reputaui oẽs pctõres tre: ideo

Ἰν eternũ nõ obliuiſcar tuſtificatiões tuas: qm̃ in ipis vintficaſti me. Tuus ſum ego ſaluũ fac me: qm̃ tuſtifica tiones tuas erquiſiui. Me expectauerũt pctõres vt pderẽt me: teſtimõia tua intellexi. Oĩs cõſumatiõis vidi finẽ: latũ mãdatũ tuũ nimis. Quã dilexi legẽ tuã dñe: tota die meditatio mea eſt. Sup inimicos meos prudẽtẽ me feciſti mãdato tuo: qz in eternũ mihi eſt. Sup oẽs docẽtes me intellexi: qz teſtimõia tua meditatio mea eſt. Sup ſenes intellexi: qz mãdata tua queſiui. Ab omni via mala phibui pedes meos: vt cuſtodirẽ verba tua. Ἀπὸ iuditiꝭ tuis nõ declinaui: qz tu legẽ poſuiſti mihi. Quã dulcia faucibus meis eloquia tua ſup mel ori meo. Ἀπὸ mãdatis tuis intellexi: ppea odiui oẽm viã iniqtatis:

Lucerna pedibus meis lex tua: et lumẽ ſemitis meis. Iuraui et ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Humiliatus ſum vſq; quaq; dñe: viuifica me ſm verbũ tuũ. Voluntaria oris mei cõplaceant tibi dñe: et iudicia tua doce me. Aĩa mea in manu mea ſp: & legis tue non ſum oblitus. Poſuerũt peccatores laqueũ mihi: et de mãdatis tuis nõ errraui. Hereditate acquiſiui teſtimõia tua in eternũ: qz exultatio cordis mei ſunt. Inclinaui cor meũ ad faciẽdas iuſtificationes tuas in eternũ pp retributionẽ. Iniquos odio habui: at legẽ tuã dilexi. Adiutor meus et ſuſceptor meus es tu: in verba tua ſuſpſpaui. Declinate a me mali: et ſcrutabor mãdata dei mei. Suſcipe me ſm eloquiũ tuũ et viuifica me: et nõ cõfundas me ab exꝑectatiõe mea. Adiuua me: et ſaluus ero: et meditabor in iuſtificatiõibus tuis ſemp. Sp̃ni mei oẽs diſcedẽtes a iuſtificatiõib⁹ tuis: qz iniuſta cogitatio eoꝝ. Prevari cãtes reputaui oẽs pctõres tre: ideo

Εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι in ipis viuificaſti me. Tuus ſum ego ſaluũ fac me: qm̃ iuſtifica ἐν αὐτοῖς ἔζησάς με. Σός εἰμι ἐγὼ σῶσόν με, ὅτι τὰ δικαιώμα tiões tuas exquiſiui. Me expectauerũt pctõres vt pderẽt τά σου ἐξεζήτησα. Ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαι me: teſtimõia tua intellexi. Oĩs cõſumatiõis vidi fi με, τὰ μαρτύριά σου συνῆκα. Πάσης συντελείας εἶδον πέ nẽ: latũ mãdatũ tuũ nimis. Quã dilexi ρας, πλατεία ἡ ἐντολή σου σφόδρα. Ὡς ἠγάπησα legẽ tuã dñe: tota die meditatio mea eſt. Sup τὸν νόμον σου κύριε, ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μου ἐστί. Ὑπὲρ inimicos meos prudẽtẽ me feciſti mãdato tuo: qz in τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν σου, ὅτι εἰς τὸν eternũ mihi eſt. Sup oẽs docẽtes me intel αἰῶνά μοί ἐστιν. Ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆ lexi: qz teſtimõia tua meditatio mea eſt. Sup ſe κα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστίν. Ὑπὲρ πρεσ nes intellexi: qz mãdata tua queſiui. Ab om βυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. Ἐκ πά ni via mala phibui pedes meos: vt cu σης ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου, ὅπως ἂν φυ ſtodiã verba tua. Ἀπὸ inditiꝭ tuis nõ decli λάξω τοὺς λόγους σου. Ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλι nani: qz tu legẽ poſuiſti mihi. Quã dulcia faucib⁹ meis να, ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς με. Ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ eloqa tua ſup mel ori meo. Ἀπὸ mãdatis tuis λόγιά σου ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου. Ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου intellexi: ppea odiui oẽm viã iniqtatis: συνῆκα, διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας,

Lucerna pedib⁹ meis lex tua: et lumẽ ſemi- Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς ταῖς τρί tis meis. Iuraui et ſtatui cuſtodire iudicia βοις μου. Ὤμοσα καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα iuſtitie tue. Humiliatus ſum vſq; quaq; dñe: vi τῆς δικαιοσύνης σου. Ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα κύριε, ζή uifica me ſm verbũ tuũ. Voluntaria oris mei: σόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰ ἑκούσια τοῦ στόματός μου, beneplacita facã tibi dñe: et iudicia tua doce me. Ani εὐδόκησον δή κύριε, καὶ τὰ κρίματά σου δίδαξόν με. Ἡ ψυ ma mea in manib⁹ meis ſemp: et legẽ tuã χή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπαντός, καὶ τοῦ νόμου σου nõ ſum oblitus. Poſuerũt pctõres laqueũ mihi: et de οὐκ ἐπελαθόμην. Ἔθεντο ἁμαρτωλοί παγίδα μοι, καὶ ἐκ τῶν mãdatis tuis nõ errraui. Hereditate acquiſiui teſtimõia tua ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην. Ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου in eternũ: qz exultatio cordis mei ſunt. Inclinaui cor meũ ad faciẽdas iuſtificationes tuas in eternũ pp retributionẽ. Iniquos odio habui: at legẽ tuã dilexi. Adiutor meus et ſuſceptor meus es tu: in verba tua ſuſpſpaui. Declinate a me mali: et ſcrutabor mãdata dei mei. Suſcipe me ſm eloquiũ tuũ et viuifica me: et nõ cõfundas me ab exꝑectatiõe mea. Adiuua me: et ſaluus ero: et meditabor in iuſtificatiõibus tuis ſemp. Sp̃ni mei oẽs diſcedẽtes a iuſtificatiõib⁹ tuis: qz iniuſta cogitatio eoꝝ. Prevari cãtes reputaui oẽs pctõres tre: ideo

μου κατὰ τὸ λόγιόν σου καὶ ζῆσόν με, καὶ μὴ καταισχύνῃς με ab exꝑectatiõe mea. Adiuua me: et ſaluus ero: ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου. Βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι, et meditabor in iuſtificatiõibus tuis ſemp. Sp̃ni καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασί σου διαπαντός. Ἐ niſti oẽs diſcedẽtes a iuſtificatiõib⁹ tuis: qz iniuſta cogitatio eoꝝ. Prevari καθίσατε ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν. Παραβαί cãtes reputaui oẽs pctõres tre: ideo νοντας ἐλογισάμην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, διὰ

Universidad de Deusto Biblioteca

dilexi testimonia tua. Cōfige a ti-
τοῦτο ἠγάπησα τὰ μαρτύριά σου. Καθήλωσον ἐκ τῶν φό-
more tuo carnes meas: ab eñ iudiciis tuis ti-
βου σου τὰς σάρκας μου, ἀπὸ τῶν κριμάτων σου ἐφο-
mui. Feci iudiciū τ iustitiā: nō tra-
βήθην. Ἐποίησα κρῖμα καὶ δικαιοσύνην, μὴ πα-
das me calūniātibus me. Suscipe seruū tuū in
ραδῶς με τοῖς ἀδικοῦσί με. Ἐκδέξαι γὸν δοῦλόν σου εἰς
bonū: nō calūniētur me superbi. Ocu
ἀγαθόν, μὴ συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφανοι. Οἱ ὀφ-
li mei defecerūt in salutare tuū: τ in eloquiū
θαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς γὸ σωτήριόν σου, καὶ εἰς γὸ λόγιον
iustitie tue. Fac cū seruo tuo ſm
τῆς δικαιοσύνης σου. Ποίησον μετὰ τοῦ δούλου σου κατὰ
miaz tuā: τ iustificatiōes tuas doce me. Ser-
γὸ ἔλεός σου, καὶ τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με. Δοῦ-
uus tuus sum ego: da intellectū mihi τ sciam testimo-
λός σου εἰμὶ ἐγώ, συνέτισόν με καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύ-
nia tua. Tp̄s faciēdi dñe: dissipauerūt
ριά σου. Καιρὸς τῶν ποιῆσαι τῷ κυρίῳ, διεσκέδασαν γὸν
legem tuam. Ideo dilexi mādata tua sup
νόμον σου. Διὰ τοῦτο ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου ὑπὲρ
aurum τ topazion. Propterea ad oia māda
χρυσίον καὶ τοπάζιον. Διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντο-
ta tua dirigebar: oēm viā iniquā odio habui.
λάς σου κατωρθούμην, πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα.
Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est
Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου, διὰ τοῦτο ἐξηρεύνησεν
ea aīa mea. Declaratio sermonū tuoꝝ illumiabit τ
αὐτὰ ἡ ψυχή μου. Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ
intellectū dabit puuīis. Os meū aperui: τ attraxi spiri
συνετιεῖ νηπίους. Τὸ στόμα μου ἤνοιξα, καὶ εἵλκυσα πνεῦ-
tū: qꝛ mādata tua desiderabā. Aspice
μα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν. Ἐπίβλεψον
in me τ miserere mei: ſm iudiciū diligētiū
ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, κατὰ γὸ κρῖμα τῶν ἀγαπώντων
nomē tuū. Gressus meos dirige ſm
γὸ ὄνομά σου. Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ γὸ
eloquiū tuū: τ nō dominetur mei oīs iniustitia.
λόγιόν σου, καὶ μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία.
Redime me a calūniis hoīuz: τ custodiā
Λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων, καὶ φυλάξω
mādata tua. Faciē tuā illumina sup ser-
τὰς ἐντολάς σου. Τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ γὸν δοῦ-
uum tuū: τ doce me iustificatiōes tuas. Exitus aqua
λόν σου, καὶ δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. Διεξόδους ὑδά-
rū deduxerūt oculi mei: qꝛ nō custodiui le
των κατέδυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξα γὸν νό-
gē tuā. Iustus es dñe: τ recta iudicia tua.
μον σου. Δίκαιος εἶ κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου.
Mādasti iustitiā testimonia tua: τ veritatē ni
Ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου, καὶ ἀλήθειαν σφό-
mis. Tabescere me fecit zelus tuus: qꝛ obliti sūt verba tua
δρα. Ἐξέτηξέ με ὁζῆλός σου, ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων σου
inimici mei. Ignitū eloquiū tuū vehemēter: τ
οἱ ἐχθροί μου. Πεπυρωμένον γὸ λόγιόν σου σφόδρα, καὶ
seruus tuus dilexit illud. Adolescētulus ego sum τ cō
ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό. Νεώτερος ἐγώ εἰμι καὶ ἐξου-
tēptus: iustificatiōes tuas nō sum oblitus. In
δενωμένος, τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην. Ἡ δι-
stitia tua iustitia in eternū: τ lex tua veri-
καιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς γὸν αἰῶνα, καὶ ὁ νόμος σου ἀλή-
tas. Tribulatiōes τ angustie inuenerūt me: mādata tua
θεια. Θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὕροσάν με, αἱ ἐντολαί σου
meditatio mea. Equitas testimōia tua in eternū:
μελέτη μου. Δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς γὸν αἰῶνα,
intellectū da mihi: τ viuā. Clamaui in toto corde
συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι. Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
meo exaudi me dñe: iustificatiōes tuas requi-
μου ἐπάκουσόν μου κυρίε, τὰ δικαιώματά σου ἐκζητή-
ram. Clamaui ad te saluū me fac: τ custodiā
σω. Ἐκέκραξά σοι σῶσόν με, καὶ φυλάξω

ᵒīpios ᵖtre: ᵍpterea ʳdile-
xi ˢtestimoia tua. ᵗHorri-
pilauit ᵘa timore tuo ˣca-
ro mea. ʸ& iudicia tua ˢti-
mui. Hain.

FEci ᵇiudiciū ᶜ& iustiti-
am: ᵈne ᶜdereliquas
me ᶠhis q calūniātur me.
ᵍSponde ᵖ ᵇseruo tuo ⁱin
bonū: ᵏne ⁱcalūniētur me
ᵐsupbi. ⁿOculi mei ᵒde-
fecerūt ᵖin salutare tuū:
ᵍ& ī eloquiū ʳiustitie tue.
ˢFac ᵗcū ᵘseruo tuo ˣiuxta
mīam tuā: ʸ& p̄cepta tua
ˢdoce me. ᵃ Seruus tuus
ᵇego ᶜinstrue me: ᵈ& co-
gnoscā ᵉtestimonia tua.
ᶠTp̄s ē ᵍ vt facias ᵇdñe: ⁱp̄
uaricati sūt ᵏ legem tuā.
ˡPropta ᵐdilexi ᵒ mādata
tua: ᵖsup aurū ᵍ& topazi-
on. ʳPropterea ī ᵗvniuer-
sa ᵘp̄cepta ʳdirexi: ˢoēm
ᵃsemitam ᵇmendacii ᶜ o-
dio habui. Phe.

MIrabilia ᵇtestimonia
tua: ᶜidcirco ᶜcustodi-
uit ea ᶠaīa mea. ᵍOstiū ᵇſ-
monū tuoꝝ ⁱlucidū: ᵏdo-
cet ˡpuulos. ᵐOs meū ⁿa-
pui ᵒ& respiraui: ᵖqa ᵍmā-
data tua ʳdesiderabā. ᵃRe-
spice ᵗad me ᵘ& miserere
mei: ˣiuxta iudiciū ʸdili-
gētiū ˢnomē tuū. ᵃGres-
sus meos ᵇfirma ᶜin ſmo-
ne tuo: ᵈ& nō ᶜdes ptātē
ʳin me ᵍvniuerse ᵇiniqui-
tati. ⁱRedime me ᵏa calū-
nia ˡhoīm: ᵐ& custodiam
ⁿp̄cepta tua. ᵒVultū tuū
ᵖoñde ᵍſuo tuo: ʳ& doce
me ᵗp̄cepta tua. ᵘRiui ˣaq̄-
rum ʸfluebant de ˢoculis
meis: ᵃquia ᵇnon ᶜcusto-
dierūt ᵈlegē tuā. Sade.

IVstus ᵇtu ᶜdñe: ᵈ& re-
ctū ᶜiudiciū tuū. ʳMā-
dasti ᵍiustitiam ᵇtestimōii
tui: ⁱ& veritatem ᵏnimis.
ˡCōsūpsit me ᵐzelus me-
us: ⁿquia ᵒobliti sunt ᵖver-
borū tuorū ᵍhostes mei.
ʳProbatus ᵍsermo tuus
ᵗnimis: ᵘ& seruus tuꝰ ˣdi-
lexit illū. ʳParuulus ˢego
sum ᵃ& cōtēptibilis: sed
ᵇp̄cepta tua ᶜnō ᵈsū obli-
tus. ᶜIustitia tua ᶠiustitia
ᵍsempiterna: ᵇ& lex tua
ⁱveritas. ᵏTribulatio ˡ& ā-
gustia ᵐinuenerunt me:
ⁿmandata tua ᵒvoluptas
mea. ᵖIusta ᵍtestimonia
tua ʳsemper: ˢdoce me ᵗ&
viuam. Coph.

OLamaui ᵇī toto ᶜcor-
de ᵈexaudi me ᶜdñe:
ᶠprecepta tua ᵍcustodiā.
ᵇInuocaui te ⁱsaluū me
fac: ᵏ& custodiam

אָהַבְתִּי עֵדֹתֶיךָ׃ סָמַר מִפַּחְדְּךָ
בְּשָׂרִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יָרֵאתִי׃
עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בַּל תַּנִּיחֵנִי
לְעֹשְׁקָי׃ עֲרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל
יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים׃ עֵינַי כָּלוּ
לִישׁוּעָתֶךָ וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ׃ עֲשֵׂה
עִם עַבְדְּךָ כְּחַסְדֶּךָ וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃
עַבְדְּךָ אָנִי הַבִּינֵנִי וְאֵדְעָה עֵדֹתֶיךָ׃
עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ׃
עַל כֵּן אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב
וּמִפָּז׃ עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי
כָּל אֹרַח שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי׃
פְּלָאוֹת עֵדְוֹתֶיךָ עַל כֵּן נְצָרָתַם
נַפְשִׁי׃ פֵּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר מֵבִין
פְּתָאִים׃ פִּי פָעַרְתִּי וָאֶשְׁאָפָה
כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי׃ פְּנֵה אֵלַי
וְחָנֵּנִי כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃
פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ וְאַל תַּשְׁלֶט
בִּי כָל אָוֶן׃ פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק אָדָם
וְאֶשְׁמְרָה פִּקּוּדֶיךָ׃ פָּנֶיךָ הָאֵר
בְּעַבְדֶּךָ וְלַמְּדֵנִי אֶת חֻקֶּיךָ׃ פַּלְגֵי
מַיִם יָרְדוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ
תוֹרָתֶךָ׃
צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ׃
צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדֹתֶיךָ וֶאֱמוּנָה
מְאֹד׃ צִמְתַתְנִי קִנְאָתִי כִּי
שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָי׃ צְרוּפָה
אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ׃
צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה פִּקֻּדֶיךָ לֹא
שָׁכַחְתִּי׃ צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם
וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת׃ צַר וּמָצוֹק
מְצָאוּנִי מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃
צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הַבִּינֵנִי
וְאֶחְיֶה׃ קָרָאתִי בְּכָל
לֵב עֲנֵנִי יְהוָה חֻקֶּיךָ אֶצֹּרָה׃
קְרָאיִךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה

עָוַד
שָׁפַט
עָשָׂה יָנַח
עָשַׁק זוּד
כָּלָה יָשַׁע
בִּין יָדַע
עָשָׂה
פּוּר יָרָה
צִוָּה
פָּקַד
אוֹר בִּין
פָּתַח פֶּה
שָׁאַף
צִוָּה
שָׁפַט
כּוּן שָׁלַט
פָּדָה
שָׁמַר פָּנָה
אוֹר
צָדַק
צִוָּה עָוַד
אָמַן
צוּר צָרַף
צָעַר בָּזָה
עָלַם
יָרָה צוּר
צוּק
בִּין חָיָה
עָנָה חָקַק
נָצַר יָשַׁע
שָׁמַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.he.	Tex.heb.	ps.cxix.	Trāsla.B.Mie.	Trās.Gre. lxx.cū interp.latina.
עֵדֹתֶיךָ׃	קִדַּמְתִּי נַפְשִׁי וַאֲשַׁוֵּעָה עַד שׁוע		testimonia tua. Surge bā adhuc ī tenebris & clamabā: verbū tuū ex pectās. Preueniebāt oculi mei vigilias: vt me ditarer ī sermōibus tuis. Vocē meā audia iuxta mīam tuā dñe: fm iudiciū tuū viuifica me. Appropinquauerūt psecutores mei sceleri: & a lege tua procul fcti sūt. Prope es tu dñe: & omnia mādata tua veritas. A principio noui de testimoniis tuis: quia in eternū fundaueris ea. Res.	testimonia tua. Preueni in īmaturitate: τ clamaui: τὰ μαρτύριά σου. Προέφθασα ἐν ὠρίᾳ, καὶ ἐκέκραξα, in verba tua fusperaui. Preuenerūt oculi εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα, Προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί mei ad diluculū vt meditarer eloqa tua: vocem μου πρὸς ὄρθρον τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου, Τῆς φωνῆς mea audi dñe fm miaz tuā: fm iudiciū tuū vi μου ἄκουσον κύριε κατὰ τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ κρῖμά σου ζῆ uifica me. Appropiquerūt psecantes me iniqtati: a σόν με. Προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομίᾳ, ἀπὸ lege autem tua lōge facti sunt. Prope es tu dñe: τ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν. Ἐγγὺς εἶ σὺ κύριε, καὶ oēs vie tue vitas. Initio cognoui de testi πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια. Κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρ monijs tuis: qz in eternū fundasti ea. τυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.
רְאֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי׃ רָחוֹק מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה כִּי חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ׃ רַחֲמֶיךָ רַבִּים אֲדֹנָי כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי׃ רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי מֵעֵדוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי׃ רָאִיתִי בֹגְדִים וָאֶתְקוֹטָטָה אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמָרוּ׃ רְאֵה כִּי פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי יְהוָה כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי׃ רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ׃		Ide afflictionē meā & eripe me: qz legē tuā nō sum oblitus. Judica iudiciū meū & redime me: ī sermōe tuo viuifica me. Lōge a peccatoribus salus: qz iustificatiōes tuas nō exq̄sierūt. Miserecordie tue multe dñe: scdm iudiciū tuū viuifica me. Multi q̄ persequuntur me & tribulāt me: a testimoniis tuis nō declinaui. Vidi puaricantes & merebā: quia verbū tuū nō custodierunt. Vide qm̄ mādata tua dilexi dñe: in mia tua viuifica me. Principiū verbox tuox veritas & in eternū oīa iudicia iustitie tue. Principes psecuti sunt me sine cā: verba tua timuit cor meū. Gaudēs ego ī eloquio tuo. sicut q̄ iuēit multa. Mendaciū odio habui & detestat? sū: legē tuā dilexi. Septies ī die laudaui te: sup iudicia iustitie tue. Pax multa diligētibus legē tuā: & nō est illis scādalū. Expectauī salutare tuū dñe: & mādata tua feci. Custodiuit aīa mea testimonia tua: & dilexit ea vehemēter. Seruaui mādata tua & testimōia tua: qz oēs vie mee ī cōspectu tuo. Appropiquet deprecatio mea in cōspectu tuo dñe: fm eloquiū tuū da mihi intellectū. Intret postulatio mea in cōspectu tuo dñe: fm eloquiū tuū eripe me. Eructent labia mea hymnū: cū docueris me iustificatiōes tuas. Pronūtiet lingua mea eloqa tua: qz oīa mādata tua eqtas. Fiat manus tua vt saluet me: qm̄ mādata tua elegi. Concupiui salutare tuū dñe: & lex tua meditatio mea est. Viuet aīa mea & laudabit te: & iudicia tua adiuuabunt me. Erraui sicut ouis que perijt: quere seruū tuū: quia mandata tua non sum oblitus.	ἰδὲ τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ἐξελοῦ με, ὅτι τοῦ νό gem tuā nō sum oblitus. Judica iudiciū meū τ redi μου σου οὐκ ἐπελαθόμην. Κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρω me me: pp eloquz tuū viuifica me. Lōge a pecca σαί με, διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν με. Μακρὰν ἀπὸ ἁμαρ toribus salus: qz iustificatiōes tuas nō exq̄sierūt. τωλῶν σωτηρία, ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν. Miserecordie ītue multe dñe: scdm iudiciū tuū viuifica Οἱ οἰκτιρμοί σου πολλοί κύριε, κατὰ τὸ κρῖμά σου ζῆσόν me. Multi q̄ persequuntur me τ tribulāt me: a με. Πολλοί οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ θλίβοντές με, ἐκ τῶν testimonijs tuis nō declinaui. Vidi preuaricātes τ ta μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα. Εἶδον ἀσυνετοῦντας καὶ ἐξε bescebā: qz eloqa tua nō custodierūt. Vide qm̄ τηκόμην, ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο. Ἰδὲ ὅτι τὰς mādata tua dilexi dñe: in mia tua viuifica me. ἐντολάς σου ἠγάπησα κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με. Principiū verbox tuox veritas τ in eternū oīa Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ iudicia iustitie tue. Principes psecuti κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Ἄρχοντες κατεδίω sunt me gratis: τ a verbis tuis formidauit co: ξάν με δωρεάν, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία meū. Letabor ego sup eloqa tua: sicut ī inue μου. Ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου, ὡς ὁ εὑρί nit spolia multa. Iniqtatē odio habui τ abominatus sum: σκων σκῦλα πολλά. Ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην, legem autem tuā dilexi. Septies ī die laudē dixi tibi: τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα. Ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σε, sup iudicia iustitie tue. Pax multa ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Εἰρήνη πολλὴ τοῖς diligētibus legē tuā: τ nō est illis scādalū. ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον. Expectabā salutare tuū dñe: τ mādata Προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ τὰς ἐντολάς tua dilexi. Custodiuit aīa mea testimōia tua: σου ἠγάπησα. Ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου, τ dilexit ea vehemēter. Seruaui mādata tua καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα. Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου τ testimōia tua: qz oēs vie mee ī cōspectu tuo καὶ τὰ μαρτύριά σου, ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου dñe. Appropiquet deprecatio mea in cōspectu tuo dñe: κύριε, Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου κύριε, iuxta eloquiū tuū da mihi intellectū. Intret postulatio κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με. Εἰσέλθοι τὸ ἀξίωμα mea in cōspectu tuo dñe: fm eloquz tuū eripe me. μου ἐνώπιόν σου κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με. Eructent labia mea hymnū: cū docueris me iu Ἐξερευξάσθωσαν τὰ χείλη μου ὕμνον, ὅταν διδάξῃς με τὰ δι stificatiōes tuas. Pronūtiet lingua mea eloqa tua: καιώματά σου. Φθεγξάσθω ἡ γλῶσσά μου τὰ λόγιά σου, qz oīa mādata tua eqtas. Fiat manus ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη. Γενέσθω χείρ tua vt saluet me: qm̄ mādata tua σου τοῦ σῶσαί με, ὅτι τὰς ἐντολάς σου
תְּהִי יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי׃ תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשׁוּעָי׃ תְּחִי נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעְזְרֻנִי׃ תָּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃		Sit manus tua auxiliatrix mea: qa precepta tua		

elegi. Cōcupiui ſalutare tuū dñe: τ lex
μελέτη μου ἐστί. Ζήσεταί ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέ-
tua meditatio mea eſt. Viuet aīa mea τ lau
μός σου μελέτη μου ἐστί. Ζήσεταί ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέ-
dabit te: τ tuditia tua adiuuabūt me. Erraui ſicut o-
σέτωσε, καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσεί μοι. Ἐπλανήθην ὡς πρό-
uis q̄ perijt: quere ſeruū tuū: q: mā
βατον ἀπολωλός, ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντο-
data tua nō ſum oblitus.
λάς σου οὐκ ἐπελαθόμην.

Cāticū graduū. 119.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ριθ'.

5.117. Jon.2. a. Ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκου-
Dñe cū tribularer clamaui: τ exaudi-
σέ μου. Κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων
uit me. Dñe libera aiaz meā a labijs iniquis
τ a lingua doloſa. Quid detur tibi τ q̄d appona
καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας. Τί δοθείη σοι καὶ τί προστε-
tur tibi ad linguā doloſaz? Sagitte potētis a-
θείη σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; Τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠ
cute cū carbonibus deſolatorijs. Vei mihi q:
κονιθρα σὺν τοῖς ἄνθραξι τοῖς ἐρημικοῖς. Οἴ μοι ὅτι ἠ
incolatus meus plōgat⁹ē: habitaui cū tabna-
παροικία μου ἐμακρύνθη, κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνω
culis cedar: multū incola fuit aīa mea. Cū
μάτων κηδάρ, πολλὰ παρῴκησεν ἡ ψυχή μου. Μετὰ
his q̄ oderūt pacē erā pacificus. Cū loq̄bar
τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός. Ὅταν ἐλάλουν
illis: impugnabāt me gratis.
αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

Cāticū graduū. 120.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκ'.

Ἐπάρω τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἥξει ἡ βοήθειά
Euaui oculos meos in mōtes: vñ veniet auxiliū
μου. Βοήθειά μου παρὰ κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐ-
meū. Auxiliū meū a dño qui fecit ce
ρανὸν καὶ τὴν γῆν. Μὴ δῴη εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μὴ
lum τ trā. Nō det in cōmotionē pedē tuū: ne
νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε. Ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει
q̄s dormitet qui cuſtodit te. Ecce nō dormitabit neq; dormiet
ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραήλ. Κύριος φυλάξει σε, κύριος σκέπη
qui cuſtodit iſrael. Dñs cuſtodiat te: dñs protectio
σκέπη σου ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου. Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει
tua ſup manū dexterā tuā. Per diē ſol nō vret
σε ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου. Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει
te: neq; luna per noctē. Dñs cuſtodiat te ab om
σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα. Κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παν-
ni malo: cuſtodiat aīam tuā dñs. Dñs cu
τὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχήν σου ὁ κύριος. Κύριος φυ-
ſtodiat introitū tuū τ exitū tuū: ex hoc
λάξει τὴν ε�ἰσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ
nūc τ vſq; in ſeculū.
νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Cāticū graduū. 121.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκα'.

Ἐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, εἰς οἶκον κυρίου πο
Etatus ſum in ijs q̄ dicta ſūt mihi: in domū dñi ibi
reuσόμεθα. Ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς
mus. Stātes erāt pedes nri in atrijs
σου Ἰερουσαλήμ. Ἰερουσαλὴμ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις, ἧς
tuis hieruſalē. Hieruſalē q̄ edificat vt ciuitas: cui⁹
μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυ-
participatio eius in idipm. Illuc enī aſcēderūt tri
λαί, φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τοῦ Ἰσραήλ, Τοῦ ἐξο-
bus: tribus dñi teſtimoniū iſrael: Ad cō
μολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου, Ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν
fitendū noi dñi. Quia illic ſederūt
θρόνοι εἰς κρίσιν, θρόνοι ἐπὶ οἶκον Δαυίδ. Ἐρωτήσα-
ſedes in iuditio: ſedes ſup domū dauid. Roga
τε τὰ πρὸς εἰρήνην τὴν Ἰερουσαλήμ, καὶ εὐθηνία

ᵍelegi. ʰDeſideraui ⁱſalutare tuum ᵏdomine: ∞∞∞
ˡ& lex tua ᵐ voluptas ∞∞∞ mea. ⁿ Viuet ᵒaia mea
ᵖ& laudabit te: ᵠ& iudicia tua ʳauxiliabuntur mihi.
ˢErraui ᵗq̄ſi ouis ᵘ pdita: ˣq̄re ʸſeruū tuū: ᶻquia ᵃmā datorum tuorum ᵇnon ᶜſum oblitus.

ᵃCanticum ᵇgraduum. 120.

ᴴ Dᵈdñm ᶜin tribula-tiōe ᶠmea ᵍclamaui: ʰ& exaudiuit me. ⁱ Dñe ᵏlibera ˡanimam meam ᵐa labio ⁿ mēdacii: ᵒa lin-gua ᵖdoloſa. ᵠQuid ∞∞∞ ʳdabitur ˢtibi: ᵗaut quid ᵘappōetur ᵛtibi ʷa ˣlingua ʸdoloſa? ᶻSagitte ᵇpoten-tis ᶜacute: ᵈcū ᵉcarbōibus ᶠiuniporum. ᵍHeu ʰmihi ⁱquia ᵏpegrinatio mea ˡp lōgata eſt: ᵐhabitaui ⁿcū ᵒtabernaculis ᵖcedar. ∞∞∞ ᵠMultū ʳhabitauit ˢin ea ᵗaīa mea ᵘcū ᵛodiēte ʷpa-cē. ˣEgo ʸpax: ᶻ& cū ᵃloq̄ bar: ᵇilli ᶜad bellum.

ᵃCanticum ᵇgraduum. 121.

ᴸ Euabo ᵇoculos me os ᶜad montes: ᵈvn-de ᵉveniet ᶠauxiliū mihi. ᵍAuxilium meum ʰa ⁱdo mino ᵏfactore ˡceli ∞∞∞ ᵐ& terre. ⁿNō ᵒdet ᵖ in cō-motionē ᵠpedē tuū: ʳnec ˢdormitet ᵗ qui cuſtodit te. ᵘEcce ᵛnon ʷdormita-bit ˣneq; ʸdormiet: ᶻ qui cuſtodit ᵃiſrael. ᵇDñs ᶜcu-ſtodit te: ᵈdñs ᵉ protectio tua ᶠſuper ᵍmanū ʰ dexte rā tuā. ⁱPer diē ʲſol ᵏnon ˡpcutiet te: ᵐ neq; luna ⁿp noctē. ᵒDñs ᵖcuſtodiet te ᵠab oi ʳmalo: ˢcuſtodiat ᵗaīam tuā. ᵘDñs ᵛcuſtodi at ʷexitū tuū ˣ& introitū tuum: ʸa modo ᶻ& vſq; in ᵃeternum.

ᵃCanticum ᵇgraduum ᶜdauid. 122.

ᴸ Etatus ſum ᶜ eo qd dixerūt ᵈmihi: in ᵉ do mū ᶠdñi ᵍibimus. ʰStātes ⁱerāt ʲpedes nr̄i ᵏ i portis tuis ˡieruſalem. ᵐIeruſalē ⁿque edificatur: ᵒ vt ciui tas ᵖcuius ptcipatio ᵠei ʳ ſimul. ˢQuia illuc ᵗaſcē-derūt ᵘtribus ᵛtrib ʷ dñi: ˣteſtimonium ʸiſrael ∞∞∞ ᶻad confitendum ᵃ nomi ᵇdomini. ᶜQuia ᵈibi ᵉſede runt ᶠſedes ᵍ in iudicio: ʰſedes ⁱdomui ᵏdauid. ˡRogate ᵐpacem ⁿ ieruſa-lem: ᵒſit bene ∞∞∞∞∞∞

ᵃשִׁיר ᵇלַמַּעֲלוֹת ᶜאֶל יְהוָה בַּצַּרָתָה לִי ᵈקָרָאתִי
ᵉוַיַּעֲנֵנִי ׃ יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי
ᶠשְׂפַת ᵍשֶׁקֶר ʰמִלָּשׁוֹן ⁱרְמִיָּה׃ ᵏמַה
ˡיִּתֶּן לָךְ וּמַה יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה׃
ᵐחִצֵּי ⁿגִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם ᵒגַּחֲלֵי
ᵖרְתָמִים׃ אוֹיָה לִי כִּי גָרְתִּי מֶשֶׁךְ
ᵠשָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר ׃ רַבַּת
ʳשָׁכְנָה לָהּ נַפְשִׁי עִם שׂנֵא שָׁלוֹם׃
ˢאֲנִי שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר ᵗהֵמָּה
ᵘלַמִּלְחָמָה׃

ᵃשִׁיר ᵇלַמַּעֲלוֹת ᶜאֶשָּׂא עֵינַי
ᵈאֶל הֶהָרִים ᵉמֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי׃
ᶠעֶזְרִי מֵעִם יְהוָה ᵍעֹשֵׂה ʰשָׁמַיִם
ⁱוָאָרֶץ׃ אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל
ᵏינום שֹׁמְרֶךָ׃ הִנֵּה לֹא ˡינום וְלֹא
ᵐיִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ יְהוָה שֹׁמְרֶךָ
ⁿיְהוָה צִלְּךָ עַל יַד ᵒ יְמִינֶךָ׃ יוֹמָם
ᵖהַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃
ᵠיְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר ʳאֶת
ˢנַפְשֶׁךָ׃ יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ ᵗוּבוֹאֶךָ
ᵘמֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

ᵃשִׁיר ᵇלַמַּעֲלוֹת ᶜלְדָוִד שָׂמַחְתִּי
ᵈבְּאֹמְרִים לִי ᵉבֵּית יְהוָה נֵלֵךְ׃
ᶠעֹמְדוֹת ᵍ הָיוּ ʰ רַגְלֵינוּ ⁱ בִּשְׁעָרַיִךְ
ᵏיְרוּשָׁלִָם׃ ˡיְרוּשָׁלַם ᵐהַבְּנוּיָה ⁿכְּעִיר
ᵒשֶׁחֻבְּרָה ᵖלָּהּ יַחְדָּו׃ ᵠשֶׁשָּׁם ʳעָלוּ
ˢשְׁבָטִים שִׁבְטֵי ᵗיָהּ ᵘעֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל
ᵛלְהֹדוֹת לְשֵׁם ʷיְהוָה׃ ˣכִּי שָׁמָּה ʸיָשְׁבוּ
ᶻכִסְאוֹת ᵃלְמִשְׁפָּט ᵇכִּסְאוֹת לְבֵית ᶜדָּוִד׃
ᵈשַׁאֲלוּ ᵉשְׁלוֹם ᶠ יְרוּשָׁלִָם ׃ יִשְׁלָיוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

"אַחֲרֵי כֵן: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה
בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי
אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

cxxiij.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי
בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עַבָדִים אֶל
יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל
יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ: חָנֵּנוּ יְהוָה
חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת
שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלְעג הַשַּׁאֲנַנִּים
הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

cxxiiij.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד

לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה
שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי
חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ:
אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל
נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ
הַמַּיִם הַזֵּדוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה
שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם:
נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח
יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבַּר וַאֲנַחְנוּ
נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

cxxv.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם יֵשֵׁב:
יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה
סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא
יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים
לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה
יְדֵיהֶם: הֵטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים
וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים
עַקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת פֹּעֲלֵי
הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

cxxvi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת

"his q diligũt te. x Sit r pax
s in muris tuis: a abũdãtia
b in domibus tuis. c Pro-
pter d frẽs meos e & ami-
cos meos s loquar b pacẽ
t tibi. k Propter l domum
m domini n dei nostri o q̃rã
p bona q tibi.

a Canticũ b graduũ. 123.

HD te r leuaui s oculos
meos: s qui habitas
b in celis. t Ecce k sicut ocu
li l seruorum m ad n manũ
o dominorum suorum:
p sicut oculi q ancille r ad
s manum t dñe sue: u sic x o
culi nostri l ad y dominum
a deũ nostrũ b donec c mi-
sereatur nostri. d Misere-
re nr̃i e dñe f miserere nr̃i:
g quia h multũ i repleti su-
mus k despectiõe. l Multũ
m repleta est n aia nr̃a p op-
pbrio q abũdãtiũ & r des-
pectiõe s superborum.

a Canticum b graduum
c dauid. 124.

NIſi c dominus f fuisset
g i nobis: h dicat i nũc
k israel. l Nisi m dominus
n fuisset o i nobis: p cũ ex-
urgerẽt r hoies q sup nos.
s Forsitã t vivos u absorbu
isset nos: x cũ iraſceretur
y furor eor z sup nos. a For
sitã b aq̃ c circũdedisset nos
d torrẽs e trãsisset f sup g ani
mã nr̃am. h Forsitã i trãsi
sent k sup l aiam nr̃am m aq̃
u supbie. o Bñdictus p dñs:
q q nõ r dedit nos in s p̃da
t dentibus eorum. u Ani-
ma nostra x sicut auis y ere
pta est z de laqueo a venan
tiũ: b laqueus c contritus
est d & nos e liberati sumꝰ.
f Auxilium nostrum g in
nomine h domini: i qui fe
cit k celum l & terram.

a Canticum b graduum.

125.

QVi cõfidũt b in dño
c quasi mõs f sion g im
mobilis: h in eternũ i habi
tabit. l Ierusalẽ m mõtes n i
circuitu o eius: p & dñs q in
circuitu r populi sui s a mõ
t & vsq; i eternũ. x Quia
y nõ z reqescet a virga b ipie
tatis c sup d sortẽ e iustorũ:
f vt g non h mittant i iusti in
k iniquitatem ooooooooo
l manus suas. m Benefac
n dñe o bõis p & rectis q cor
de. r Qui ãt declinant ad
s prauitates suas: t deduc-
cet u dominus f eos x cum
y his qui operãtur z iniqui
tatẽ: a pax b super c israel.

a Canticum b graduum.

126.

QVm cõuerteret b dñs

διλιγέτιβυς τε. Fiat pax in virtute tua: τ
τοῖς ἀγαπῶσί σε. Γενέσθω εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ
abũdãtia in turribus tuis. Propter frẽs
εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβασίαις σου. Ενεκα τῶν ἀδελφῶν
meos τ proximos meos: loquebar iã pacẽ de te.
μου καὶ τῶν πλησίον μου, ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.
Propter domũ dñi dei nr̃i quesiui bona tibi.
Ενεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα ἀγαθά σοι.

Cãticũ graduũ. 122.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκβ.

HPὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ
te leuaui oculos meos: qui habitas in
celo: Ecce sicut oculi seruor in manibus dñor
οὐρανῷ. Ιδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων
suor: sicut oculi ancille in manibus dñe sue:
αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐ-
ita oculi nr̃i ad dñm nr̃m: donec
τῆς, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἕως
misereat nr̃i.. Misere nr̃i dñe miserere nr̃i:
οὗ οἰκτειρήσαι ἡμᾶς. Ελέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς,
qñ multũ repleti sumus despectiõe. Multum re-
ὅτι ἐπιπολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως. Επιπολὺ ἐ-
pleta est aia nr̃a: opprobrio obſidãtibus τ des
πλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν, τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθηνοῦσι καὶ ἡ ἐξου
pectio superbis.
δένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

Cãticũ graduũ. 123.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκγ.

NIſi quia dñs erat in nobis: dicat nũc israel:
Εἰμὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, εἰπάτω δὴ Ἰσραήλ,
Nisi q: dñs erat in nobis: cum exurgerẽt hoies
Εἰμὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους
in nos. Forte vivos deglutissent nos: cum irascere
ἐφ' ἡμᾶς. Ἀραζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς, ἐν τῷ ὀργισθῆ-
tur furor eius in nos. Forsitã aqua absorbu
ναι τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. Ἀρα τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόν
isset nos: Torrẽtẽ ptrãsisset aia nr̃a. Forsitã ptrã
τισεν ἡμᾶς, Χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν. Ἀρα διῆλ
sisset aia nr̃a aquã intolerabilẽ. Bñdictus domi
θεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. Εὐλογητὸς κύρι
nus: q nõ dedit nos in captionẽ dẽtibus eor.
ος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν.
Anima nr̃a sicut passer erepta ẽ de laqueo venã
Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευ
tium. Laqueꝰ cõtritus ẽ: τ nos liberati sumꝰ. Adiu
όντων. Ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρύσθημεν. Ἡ
torium nr̃m in nõie dñi: qui fecit ce
βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐ
lum τ terram. Cãticũ graduũ. 124.
ρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκδ.

QVi cõfidũt in dño sicut mõs sion: nõ cõmouebi
Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος σιών, οὐ σαλευθήσε
tur in eternũ: qui habitat hierusalẽ Mõtes i circuitu ei
ται εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ. Ορη κύκλῳ αὐτῆς
τ dñs i circuitu ppli sui: ex hoc nũc τ vsq;
καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ
in seculũ. Quia nõ relinquet dñs virgã peccato
αἰῶνος. Οτι οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτω-
rũ sup sortẽ iustoꝝ. Ut non extendant iu
λῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων. Οπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δί
sti ad iniquitatẽ manus suas. Bene fac dñe bo
καιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν. Αγάθυνον κύριε τοῖς ἀγα
nis τ rectis corde. Declinantes aũt in
θοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ. Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς
obligationes: adducet dñs cum operãtibꝰ iniq
στραγγαλιάς, ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνο
tatẽ. Pax sup israel.
μίαν. Εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

Cãticũ graduum. 125.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκε.

IN cõuertẽdo dñs
Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον oooooooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

tua: τ
ει σου, καὶ
frēs
ν ἀδελφῶν
de te.
πρὸ σοῦ.
bona tibi.
ἀγαθάσοι.
122.
ρκβ'.
itas in
ὖντα ἐν τῷ
dñor
τῶν κυρίων
dñe fue:
υρίας αὐ=
nfz: donec
κμῶν, ἕως
rere nfi:
σον ἡμᾶς,
tum re=
πλεῖον ἐ=
us τ def
καὶ ἡ ἐξου
123.
ρκγ'.
israel:
ἰσραήλ,
hoies
ἀνθρώπους
trascere
ὀργισθῆ=
absorbui
καταπόν
orzitū ptrā
λρα dñλ
tus domi
ηκὸς κυρι
eor.
αὐτῶν.
venā
τῶν ὀφρευ
um⁹. Εἰd
ημεν. H
ce
ος γὰρ οὐ
124.
ρκδ'.
ōmonebi
κλευθήσε
rcuitu ei⁹
ω αὐτῆς
vsq⁹
ἕως τοῦ
eccato
μαρτω=
nt iu=
σιν οἱ δί
bo
ὁς ἀγα⁹
in
εἰς τὰς
inīq̄
τὴν ἀνο
125.
ρκε'.
ooooo

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

captiuitatē sion: facti sum⁹ sicut cōsolati.
τὴν αἰχμαλωσίαν σιών, ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι.
Tūc repletū ē gaudio os nr̄m: τ lingua nr̄a
Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν
exultatiōe. Tūc dicēt inter gētes: magnificauit
ἀγαλλιάσεως. Τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐμεγάλυνε
dn̄s facere cū eis: magnificauit dn̄s
κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν, ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ
facere nobiscū: facti sumus letātes. Cōuerte
ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. Επίστρεψον
dn̄e captiuitatē nr̄a⁊ sīc torrēs in austro.
κύριε τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
Qui seminãt in lachrymis: in exultatiōe metēt. Eūn
Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσουσι. Πο
tes ibant: τ flebãt mittētes se=
ρευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρ=
mina sua. Uenientes ãt veniēt in exultatiōe portã
ματα αὐτῶν. Ερχόμενοι δὲ ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει ἄιρον=
tes manipulos suos.
τες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Cãticū graduū. 126.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκϛ'.

Nisi dn̄s edificauerit domū: in vanū labora=
Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπία=
uerūt qui edificãt. Nisi dn̄s custodierit ciuitatē:
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες. Ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς
frusta vigilauit qui custodit. Uanū vobis est
μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων. Εἰς μάτην ὑμῖν ἐστὶ τὸ
ante lucē surgere. Surgite postq̄ sederitis: q̄ mãducatis panē
ὀρθρίζειν. Εγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι, οἱ ἐσθίοντες ἄρτον
doloris: cū dederit dilectis suis somnū. Ecce
ὀδύνης, ὅταν δῷ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον. Ιδοὺ
hereditas dn̄i filij merces fructus vēntris.
κληρονομία κυρίου υἱοί, μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρός.
Sicut sagitte in manu potētis: ita filij excu
Ωσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτι=
ssor. Btūs qui implebit desideriū su
ναγμένων. Μακάριος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐ=
um ex ipis. Nō cōfundētur: cū loq̄ntur
τοῦ ἐξ αὐτῶν. Οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς
inimicis suis in portis.
ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐν πύλαις.

Cãticū graduū. 127.
Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκζ'.

Beati oēs qui timēt dn̄m: qui ambu
Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, οἱ πορευό
lãt in vijs eius. Labores fructuū tuor⁹ mã
μενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φά
ducabis. Btūs es τ bene tibi erit: vxor tua sicut vi
γεσαι. Μακάριος εἶ καὶ καλῶς σοι ἔσται, ἡ γυνή σου ὡς ἄμπε
tis abūdãs in lateribus domus tue. filij
λος εὐθηνοῦσα ἐν ταῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου. Οἱ υἱοί
tui sicut nouelle oliuar⁹ in circuitu mēse tue. Ecce sic
σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου. Ιδοὺ οὕ=
bñdicetur hō qui timet dn̄m. bñdi=
τως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον. Εὐλο
cat tibi dn̄s ex sion. Et videas bona hierusalē oibus
γήσαι σε κς' ἐκ σιών. Καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ Ἱερουσαλὴμ πάσας
diebus vite tue. Et videas filios filior⁹ tuor⁹: pax
τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου, εἰρή
sup israel. Cãticū graduū. 128.
νη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκη.

Sepe expugnauerūt me a iuuẽtute mea: dicat nūc
Πολεμοῦσάς με ἐκ νεότητός μου, εἰπάτω δὴ
israel. Sepe expugnauerūt me a iuuẽtute mea: τ
Ισραήλ. Πολεμούσαις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ
em nō potuerūt mihi. Sup dorsū meū fabricaue
γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι. Επὶ τὸν νῶτόν μου ἔτεκταί
rūt pctōres: prolōgauerūt iniq̄tatē suã. Do
νουν οἱ ἁμαρτωλοί, ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Κύ=
minus iustus cōcidit ceruices
ριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας ooooooooooooooooo

Trāsla.B.Vie.

captiuitatē sion: b fcti sumus sicut sōniātes. k Tūc
iplebitur m risu n os nr̄m:
q & lingua nostra r laude:
o tunc c dicēt p in gentibus
f magnificauit u dñs v face
re cū istis. a Magnifica=
uit b dominus c facere ooooo
d nobiscum : f fcti sumus
l letātes. g Conuerte b dñe
k captiuitatē nr̄am : l sicut
riuos m ī austro. n Qui se
minãt o in lachrymis: p in
exultatiōe q metēt. Qui
r ambulãs a ibat f & flebat
u portãs c ad seminãdū r se
mētē: s veniēs a veniet b in
exultatiōe c portãs d manī
pulos suos. a Cãticum
b graduū c salomōi. 127.

Nisi c dominus g edifi=
cauerit ooooooo ooooo
b domū in vanū k laborāt
l qui edificãt m eam: n nisi
o domīus q custodierit r ci=
uitatē: s frustra t vigilat oo
u qui custodit. x Frustra
v vobis est y de mane a sur=
gere b postq̄ c sederitis: d q
manducatis e panem oooo
f doloris: g sic h dabit i dili=
gentibus se k somnum.
l Ecce m hereditas n domi=
ni o filii p merces q fructus
r vētris. s Sicut sagitte t in
manu u potētis: x ita y filii
z iuuentutis. a Beatus b vir
c qui ooooooooooooooooo
d ipleuit e pharetrā suã g ex
ipsis: h non i confundetur
k cum l loquetur n in imi=
cis suis o in porta.

a Cãticum b graduum.
128.

Beatus b oīs c qui timet
d dn̄m: e qui ābulat f ī
viis eius. g Labore h manu
um tuar⁹ i cū m comederis:
n btūs tu o & bñ p tibi erit.
q Vxor tua r sicut vitis s fru
ctifera t in penetralibus
u dom⁹ tue: x filii tui y sicut
germina z oliuarū a in cir=
cuitu b mēse tue. c Ecce c sic
d bñdicetur e vir: f q timet
g dn̄m. h Bñdicat tibi i dñs
m ex sion: n & videas o bōa
p hierusalē q oībus r diebus
s vite tue. t Et videas u fili
os x filiorū tuorum: y pacē
z super a israel.

a Cãticū b graduū. 129.

Sepe c expugnauerūt
me c ab adolescentia
mea: d dicat e nunc f israel.
g Sepe h expugnauerunt
me i ab adolescētia mea:
m sed n nō o potuerūt p mi=
hi. q Sup r ceruicē meā s a=
rauerūt t arantes: u plōga
uerūt x sulcū suū. y Dñs z iu
stus a concidit b laqueos

Tex.heb.ps.cxxvij.Pūtua.he.

שָׁבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים׃ אָז
יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז
יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִם אֵלֶּה׃ הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים׃ שׁוּבָה יְהוָה
אֶת שְׁבוּתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב׃
הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ׃
הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע
בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו׃

cxxvij.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
לִשְׁלֹמֹה אִם יְהוָה לֹא יִבְנֶה
בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם
יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד
שֹׁמֵר׃ שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם
מְאַחֲרֵי שְׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם
הָעֲצַבִּים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא׃
הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכַר פְּרִי
הַבָּטֶן׃ כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי
הַנְּעוּרִים׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר
מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבֹשׁוּ
כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר׃

cxxviij.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי
כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ
כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃
אֵשֶׁת בֵּיתְךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה בַּיַּרְכְּתֵי בֵיתֶךָ
בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵתִים סָבִיב
לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר
יְרֵא יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן
וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִַם כֹּל יְמֵי
חַיֶּיךָ׃ וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם
עַל יִשְׂרָאֵל׃

cxxix.

שִׁיר
רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרַי
נָא יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל רַבַּת צָרְרוּנִי
מִנְּעוּרַי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי׃ עַל
גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ
לְמַעֲנִיתָם׃ יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת

Universidad de Deusto
Biblioteca

רִשָּׁעִים׃ יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל בּוּשׁ נָסֹג
שׂנְאֵי צִיּוֹן׃ יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁאַחַר יָבֵשׁ
שֶׁשַּׁקְדַּמַת שָׁלַף יָבֵשׁ׃ שֶׁלֹּא מִלֵּא חָצֵר חָפְנוֹ
כָּפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר׃ וְלֹא אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם
בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה׃

cxx.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃
כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא׃ קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר לַבֹּקֶר׃ יַחֵל
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו׃

cxxi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד

יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְלֹא הָלַכְתִּי בִגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃ אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמוּל עַל אִמּוֹ כַּגָּמוּל עָלַי נַפְשִׁי׃ יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

cxxii.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

זְכֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי׃ אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה׃ עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ הִנֵּה שְׁמַעֲנוֹהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוֹהָ בִּשְׂדֵה יָעַר׃ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה

cęlipiorę. Cōfundātur & cōuertātur retrorsū oēs qui oderūt sion. Fiāt sicut fenū tectorum: qđ ſtati vt viruerit arefcit. De quo nō ipleuit manū ſuā meſſor: & ſinū ſuū manipulos faciens. De quo nō dixerūt trā ſeūtes bñdictio dñi ſuper vos: benediximus vobis in nomine dñi.

Canticum graduum.

130.

DE profundis clamaui ad te dñe. Domine exaudi vocē meā: fiant aures tue intēdētes ad vocē depcatiōis mee. Si iniqtates obſeruaueris dñe: dñe quis ſuſtinebit? Quia tecū ppciatio: cum terribilis ſis. Suſtinui dñm ſuſtinuit anima mea: & verbum eius expectaui. Anima mea ad dñm: a vigilia matutina vſq; ad vigiliā matutinā. Expectet iſrael dominū: quia apud dominum mia & multa apud eū redēptio. Et ipſe redimet iſrael: ex omnibus iniquitatib9 eius.

Canticum graduū ca-

131.

DOmine non eſt exaltatū cor meū: nec elati ſunt oculi mei: & nō ambulaui in magnis & in mirabilib9 ſup me. Si non ſentiebā: ſed exaltaui aīam meā ſicut ablactatus ad matrē ſuā: ita ablactata ad me aīa mea. Expectet iſrael dominum a modo & vſq; in eternum.

Canticū graduū. 132.

MEmēto dñe dauid: & oīs afflictionis eius. Qui iurauit dño: votū vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculū domus mee: ſi aſcēdero in lectū ſtrati mei. Si dedero ſomnum oculis meis: palpebris meis dormitationem. Donec inueniā locum dño: tabernaculum deo iacob. Ecce audiuimus illum in ephrata: inuenimus illum in regione ſaltus. Introibimus ad tabernacula eius: adorabimꝰ

peccatoꝝ. Cōfundātur & cōuertātur retroꝝ ἁμαρτωλῶν. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω πάντες οἱ μισοῦντες σιών. Γενηθήτωσαν ὡσεὶ χόρτος δωμάτων, ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη. Οὗ οὐκ ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων, καὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων. Καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παραπορευόμενοι· εὐλογία κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν ὀνόματι κυρίου.

Cāticū graduū. 129.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκθ'.

ΕΚ βαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε, κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου. Γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου. Ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποστήσεται; ὅτι παρὰ σοὶ ἱλασμός ἐστιν. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε κύριε, ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου εἰς τὸν λόγον σου, ἤλπισεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύριον. Ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον. Ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος, καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις, καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

Cāticū graduū. 130.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλ'.

Κύριε οὐχ ὑψώθη ἡ καρδία μου, οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου. Οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις, οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ. Εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν, ἀλλὰ ὕψωσα τὴν ψυχήν μου. Ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τῇ μητέρᾳ αὐτοῦ, ὡς ἀνταποδώσεις ἐπὶ τὴν ψυχήν μου. Ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

Cāticū graduū. 131.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλα'.

Μνήσθητι κύριε τοῦ Δαυὶδ, καὶ πάσης τῆς πραΰτητος αὐτοῦ. Ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ, ηὔξατο τῷ θεῷ Ἰακώβ. Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, Εἰ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν, καὶ ἀναπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, Ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ, σκήνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Ἐφραθά, εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. Εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. Προσκυνήσωμεν

ἐις τὴν ἀνάπαυσίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός
tiōis tue. Sacerdotes tui induētur iustitia: τ
τός σου. Οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ
sancti tui exultabūt. Propter dauid seruū
ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται. Ενεκεν Δαυὶδ τοῦ δούλου
tuū nō auertas faciē xp̄i tui: Jura
σου μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου, Ωμο
uit dñs dauid veritatē: τ nō frustrabit eā.
σε κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν, καὶ οὐμὴ ἀθετήσει αὐτήν.
De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā.
Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
Si custodierint fili tui testamētū meū: τ testi
Ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ μαρ
mōia mea hec ꝙ docebo eos: Et filii eoꝝ
τύριά μου ταῦτα ἃ διδάξω αὐτούς, Καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν
vsqꝫ in seculū sedebūt sup sedē tuā. Quīa
ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τ θρόνου σου. Οτι
elegit dñs sion: elegit eā in hītatio
ἐξελέξατο κύριος τὴν σιών, ἀρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικί
nem sibi. Hec requies mea in seculū seculi: hic
ων ἑαυτῷ. Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὧ
habitabo qm̄ elegi eā. Benatione eius bn̄
δε κατοικήσω ὅτι ἀρετισάμην αὐτήν. Τὴν θήραν αὐτῆς εὐ
dicēs bn̄dicā: paupes eius saturabo panib⁹.
λογῶν εὐλογήσω, τοὺς πένητας αὐτῆς χορτάσω ἄρτων.
Sacerdotes eius induam salutare: τ sancti e⁹
Τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοι αὐ
tus exultatiōe exultabūt. Illic producā cornu
τῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. Ἐκεῖ ἐξανατελῶ κέρας τῷ
dauid: paraui lucernā xp̄o meo. Inimicos eius in
Δαὺδ, ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου. Τοὺς ἐχθροὺς αὐτ ἐν
duam cōfusione: sup ipm ār efflorebit sctificatio mea.
δύσω αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.

Cāticū graduū. 132.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλβ'.

Ecce iā qd bonū: aut qd iocūdū? nisi habitare
Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν; ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν
frēs in vnū. Sicut vnguētū in capite qđ descē
ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό. Ως μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ κατα
dit in barbā: barbā aarō. Qđ descē
βαῖνον ἐπὶ τὸν πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν ἀαρών. Τὸ κατα
dit in oram vestimēti eius. Sic ros
βαῖνον ἐπὶ τὴν ὥραν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ. Ως δρὸ
hermō q̄ descēdit in mōtes sīō: Qm̄ illic
σος ἀερμὼν ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη σιών. Οτι ἐκεῖ
mādauit dñs bn̄dictionē: vitā vsqꝫ in seculū.
ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν, ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος,

Cāticū graduū. 133.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλγ'.

Infra. 134. a. ꝙ. 124. Ecce nūc bn̄dicite dño oēs seruī
Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι
dñi. Qui statis in domo dñi: in atriis domus dei no
κυρίου. Οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡ
stri. In noctibus ertollite manus vras in
μῶν. Εν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ
sctā: τ benedicite dñm. Benedicat te dñs
ἅγια, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον. Εὐλογήσαι σε κύριος
ex sion: q̄ fecit celū τ terrā.
ἐκ σιών, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Alleluia. 134.

Αλληλούϊα. ρλδ'.

ꝙ. 122. ꝙ. 133 d Laudate nomē dñi: laudate seruī dñm. Qui
Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου, αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον. Οἱ
statis in domo dñi: in atriis domus dei nr̄i. Laudate
ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. Αἰνεῖτε τὸν
dñm qz bonus dñs: psallite noī eius qm̄ suā
κύριον ὅτι ἀγαθὸς κ̄ς, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι κα
ue. Qm̄ iacob elegit sibi dñs: israel
λόν. Οτι τὸν ἰακὼβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, ἰσραὴλ

[1] scabellū [a] pedū ei⁹. [b] Sur
ge [c] dñe [b] in requiē tuā:
[c] tu [r] & arca [g] fortitudinis
tue. [b] Sacerdotes tui [i] idu
antur [k] iustitiā: [l] & sctī tui
[m] laudēt. [n] Propter [o] dd [p] f
uū tuū. [q] nō [r] auertas [s] faci
em [t] christi tui. [u] Iurauit
[x] dñs [y] dauid [z] veritatem &
[a] nō [b] auertetur [c] ab ea: [d] de
fructu [e] ventris tui [f] ponā
[g] sup sedē [h] tuā. [i] Si [k] custo
dierint [l] filii tui [m] pactum
meū [n] & testificationem
meā [o] quā [p] docuero eos:
[q] & [r] filii eorū [s] vsqꝫ in [t] eter
nū [u] sedebūt [x] sup thronū
[y] tuū. [z] Quia [a] elegit [b] dñs
[c] sion: [d] desiderauit eā [e] in
hītaculū [f] sibi. [g] Hec ē [h] re
quies mea [i] in [k] sempiter
nū: [l] hic [m] hītabo [n] quia [o] d
sideraui eam. [p] Venatio
nem eius [q] benedicens
[r] benedicam: [s] pauperes
eius [t] saturabo [u] pane. ꝏ
[x] Sacerdotes eius [y] induā
[z] salutare: [a] & sancti eius
[b] laudabunt [c] laude. [d] Ibi
[e] oriri faciā [f] cornu [g] dauid
[h] paui [i] lucernā [k] xp̄o meo.
[l] Inimicos eius [m] induā [n] cō
fusione: [o] sup ipsum autē
[p] florebit [q] diadema eius.

[a] Canticum [b] graduum
[c] dauid. 133.

Ecce [c] q̄ [f] bonū [g] & q̄
[h] decorū [i] hītare [k] fra
tres [l] in [m] vnū. [n] Sicut vn
guētū [o] optimū [p] in [q] capi
te: qđ [r] descēdit [s] in [t] bar
bā [u] barbā [x] aarō: [y] qđ dscē
dit [z] sup [a] orā [b] vestimētoꝝ
eius. [c] Sicut ros [d] hermon
[e] qui descēdit [f] sup [g] mōta
na [h] sion: [i] qm̄ [k] ibi [l] manda
uit [m] dñs [n] benedictionē
[p] vitam [q] vsqꝫ in [r] eternū.

[a] Canticum [b] gradu
um. 134.

Ecce [c] bn̄dicite [f] do
minum [g] omnes [h] ser
ui [i] domini: [k] qui statis [l] in
domo [m] domini ꝏꝏꝏꝏ
[n] in noctibus. [o] Leuate
[p] manus vestras ad [q] sctm̄
[r] & benedicite [t] dominū.
[u] Benedicat te [x] dominus
[y] ex sion: [z] factor [a] celi [b] &
terre.

[a] Aleluia. 135.

Laudate ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[b] nomē [c] dñi: [f] laudate
[g] seruī [h] domini: ꝏꝏꝏꝏꝏ
[i] Qui statis [k] in domo [l] do
mini: [m] in atriis ꝏꝏꝏꝏ
[n] domus [o] di nostri. [p] Lau
date dominum [q] quoniā
[r] bonus [s] dñs: [t] cātate [u] noī
eius [x] quoniam [y] decens.
[z] Quoniam [a] iacob [b] ele
git [c] sibi [d] dominus: [e] israel

[1] שִׁיר לַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי
יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ
וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

cxxxv.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה
שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ הַלְלוּיָהּ כִּי
טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לְשָׁמוֹ כִּי נָעִים כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל

Universidad de Deusto Biblioteca

לִסְגֻלָּתוֹ׃ כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל גָּדַל
יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים׃
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת׃ מַעֲלֶה עָלָה
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים
לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו׃ יָצָא
שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד נָכָה בָּכָר
בְּהֵמָה׃ שָׁלַח אוֹתֹת וּמֹפְתִים יָפֵת
בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל
עֲבָדָיו׃ שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים רָבַב
וְהָרָג מְלָכִים עֲצֻמִים׃ לְסִיחוֹן
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃ וְנָתַן אַרְצָם מָלַךְ
נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר עֲלַם דּוּר
וָדֹר׃ כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל דּוּן
עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃ עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם נָחַם
כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃ פֶּה עָשָׂה
לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם דִּבֵּר
וְלֹא יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא רָאָה
יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם׃ אֹזֶן פֶּה
כְּמוֹהֵם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר הָיָה עָשָׂה
בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ
אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה׃ בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה׃ בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן בָּרַךְ
יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ׃

cxxxvi.

הוֹדוּ לַיהוָה יָדָה
כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ הוֹדוּ עָלַם
לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃ הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת פָּלָא
גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ לְעֹשֵׂה בָּדַד
הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ בִּין
לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי

in peculiū suū. Quia ego scio q magnus dñs: & dñator nr̄ pre oībus diis. Oīa que voluit dominus fecit in celo & i terra: in mari & in oībus abyssis. Leuans nubes de summitatib terre: fulgura in pluuiā fecit: educēs vētos de thesauris suis. Qui pcussit primitiua egypti: ab homīe vsq; ad pecus. Emisit signa & portenta i medio tui egypte: in pharaonem & in cūctos seruos eius. Qui pcussit gentes multas: & occidit reges fortes. Seon regem amorreorū: & og regem basan: & oīa regna chanaan. Et dedit terram eorum hereditatē: hereditatē israel populo suo. Dñe nomē tuū in eternum: dñe memoriale tuū in gñatiōe & gñationem. Quia iudicabit dñs populū suū: & i suos suos erit placabilis. Idola gētiū argētū & aurū: opa manuū hoīm. Os habēt & nō loqntur: oculos habent & nō videbūt. Aures habent & non audiēt: sed nec ē spūs in ore ipsorum. Similes illis fiāt qui faciunt ea: oīs qui cōfidit in eis. Domus israel benedicite domino: domus aarō benedicite domino. Domus leui benedicite domino: timentes dominum benedicite dño. Benedictus dñs ex sion: qui habitat in ierusalem.

Aleluia. 136.

Confitemini domino qm̄ bonus: qm̄ in eternū mīa eius. Cōfitemī deo deorum: quoniam in eternum mīa eius. Cōfitemini domino dominorum: quoniā in. Qui fecit mirabilia magna solus: quoniā. Qui fecit celos in sapientia: quoniam. qui firmauit terram super aquas: quoniam.

in possessionē sibi. Quia ego cognoui: q ma- εἰς περιουσιασμὸν ἑαυτῷ. Οτι ἐγὼ ἔγνωκα, ὅτι μέ- gnus dñs: & dñs nr̄ pre oībus di- γας ὁ κύριος, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θε- is. Oīa q̄cūq; voluit dñs fecit in ce- οὺς. Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρα- lo & in tra: In mari & in oībus νῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, Εν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις abyssis. Educēs nubes ab extremo tre: ful- ταῖς ἀβύσσοις. Ανάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀ- gura in pluuiā fecit. Qui pducit vētos de thesau- στραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε. Ο ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θυσαυ- ris suis. Qui pcussit priogenita egypti ab ρῶν αὐτοῦ. Ος ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα αἰγύπτου ἀπὸ hoīe vsq; ad pecus. Misit signa & pdigia ἀνθρώπου ἕως κτήνους. Εξαπέστειλε σημεῖα καὶ τέρατα in medio tui egypte: In pharaonē & in oēs ser ἐν μέσῳ σου αἴγυπτε, Εν φαραῶ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δού- uos eius. Qui pcussit gētes multas: & occidit λοις αὐτοῦ. Ος ἐπάταξεν ἔθνη πολλά, καὶ ἀπέκτεινε rēges fortes. Seon regē amorreorū: βασιλεῖς κραταιούς. Τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, Et og regē basan: & oīa regna Καὶ τὸν ὢγ βασιλέα τῆς βασάν, καὶ πάσας τὰς βασιλείας chanaā. Et dedit trā eorū hereditatē: here χαναάν. Καὶ ἔδωκε τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν, κληρο- ditatē israel pplo suo. Dñe nomē tuū in νομίαν ἰσραὴλ λαῷ αὐτοῦ. Κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν eternū: & memoriale tuū i gñationē & gñationē. Quia αἰῶνα, καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Οτι iudicabit dñs pplz suū: & in seruis su κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐ- is deprecabitur. Simulachra gētiū argētū τοῦ παρακληθήσεται. Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον & aurū opa manuū hoīum. Os hñt & καὶ χρυσίον ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. Στόμα ἔχουσι καὶ nō loqntur: oculos hñt & nō videbūt. οὐ λαλήσουσιν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐκ ὄψονται. Aures hñt & nō audiēt: neq; eñ est spūs Ωτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἐνωτισθήσονται, οὐδὲ γάρ ἐστι πνεῦ in ore ipoꝝ. Similes illis fiant q fa- μα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Ομοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποι- ciūt ea: & oēs qui cōfidūt in eis. Do οὖντες αὐτά, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Οἶ- mus israel bñdicite dño. Domus aarō bñdi- κος ἰσραὴλ εὐλογήσατε τὸν κύριον. Οἶκος ἀαρὼν εὐλο- cite dño. domus leui bñdicite dño. γήσατε τὸν κύριον. Οἶκος λευὶ εὐλογήσατε τὸν κύριον. Qui timetis dñm bñdicite dño. Bñdi Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὐλογήσατε τὸν κύριον. Εὐλο- ctus dñs ex sion qui habitat hierusalē. γητὸς κύριος ἐκ σιὼν ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ.

Hiere. 10.c. ē.77. Exo. 12.d.

ē.115. Sapiē 15.

ē.115.

Alleluia. 135.

Αλληλουΐα. ρλέ.

Confitemini dño qm̄ bonus: qm̄ in secu- Εξομολογεῖσθε τῷ κύριῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ- lū mīa eius. Cōfitemini deo deorū: να τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν, qm̄ in seculū mīa eius. Cōfitemini do ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Εξομολογεῖσθε τῷ κυ- mino dñorū: qm̄ in seculū mīa eius. Qui ρίῳ τῶν κυρίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ fecit mirabilia magna solus: qm̄ in seculū ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα mīa eius. Qui fecit celos in intel- τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέ- lectu: qm̄ in seculū mīa eius. Qui firma σει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ στερεώσαν- uit trā sup aquas: qm̄ τι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι

ē.104 & 105. & 106.

Gen. 1.a. In eo.

in seculū mia eius. Qui fecit lūinaria ma=
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι φῶτα με=
gna solus: qm̄ in seculū mia eius: Solē
γάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, Τὸν ἥλιον
in potestatē diei: qm̄ in seculū mia eius.
εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Lunam τ stellas in potestatē noctis: qm̄
Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, ὅτι
in seculū mia eius. Qui percussit egyptū cū
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ πατάξαντι Αἴγυπτον σὺν
priogenitis eox: qm̄ in seculū mia e=
τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐ=
ius. Et eduxit israel de medio eox: qm̄ in
τοῦ. Καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν, ὅτι εἰς
seculū mia eius. In manū potētī τ in bra
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχί
chio excelso: qm̄ in seculū mia eius. Qui diui
ονι ὑψηλῷ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ καταδιε
sit rubrū mare in diuisiōes: qm̄ in seculū
λόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mia eius. Et eduxit israel per medū e=
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐ
ius: qm̄ in seculū mia eius. Et excussit pha
τῆς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐκτινάξαντι Φα=
raonē τ exercitū eius in mari rubro: qm̄ in
ραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν Ἐρυθράν, ὅτι εἰς τὸν
seculū mia eius. Qui tradurit ppm suū per
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ
desertū: qm̄ in seculū mia eius. Qui percussit
ἐρήμῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ πατάξαντι
reges magnos: qm̄ in seculū mia eius.
βασιλεῖς μεγάλους, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Et occidit reges fortes: qm̄ in seculū
Καὶ ἀπέκτεινάντι βασιλεῖς κραταιούς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
mia eius. Seon regē amorreox: qm̄ in
ἔλεος αὐτοῦ. Τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, ὅτι εἰς τὸν
seculū mia eius. Et og regē basan:
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ τὸν Ὼγ βασιλέα τῆς Βασάν,
qm̄ in seculū mia eius. Et dedit hrā co=
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ δόντι τὴν γῆν αὐ=
rū hereditatē: qm̄ in seculū mia eius. Ide
τῶν κληρονομίαν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Κλη
reditatē israel seruo suo: qm̄ in seculū mia
ρονομίαν Ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
eius. Quia in humilitate nr̄a memor fuit nr̄i dñs:
αὐτοῦ. Ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
qm̄ in seculū mia eius. Et redimit nos
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ
ab inimicis nr̄is: qm̄ in seculū mia eius. Qui dat
τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ὁ διδοὺς
escā oñi carni: qm̄ in seculū mia eius. Cōfite
τροφὴν πάσῃ σαρκί, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομο=
mini deo celi: qm̄ in seculū mia eius.
λογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Dauid per hieremiā. ιιϛ.
Τῷ Δαὺδ διὰ Ἱερεμίου. ρλϛ'.

SUper flumina babylonis illic sedimus: τ
Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ
fleuimus dū recordaremur nos sion. In
ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς σιών. Ἐπὶ ταῖς
salicibus in medio eius suspēdimus organa nr̄a.
ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
Quia illic interrogauerūt nos qui captiuos duxerūt
Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες
nos: hba cātionū: τ qui abduxerūt nos hymnū.
ἡμᾶς, λόγους ᾠδῶν, καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον.
Cātate nobis de cāticis sion: quō cātabimus cāticū
Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν σιών, πῶς ᾄσομεν τὴν ᾠδὴν
dñi in tra aliena: Si oblit⁹ fuero tui
κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου

[r]Qui fecit[o] luminaria oo
[r]magna:[u]quoniam. ooo
oooooo:oooooo:oooooo:ooo
[a]Solem[b]in potestatem
[c]diei:[v]quoniam. ooooooo
[b]Lunam'& stellas oooooo
ooooooooooooooooo ooo
[b]in potestatem [l]noctis:
[m]quoniam. ooooooooo
[f]Qui percussit [q]egyptū
[r]cum primitiuis eorum:
[e]quoniam.[x]Et eduxit[f]is
rael ooooooooooooooo
[s]de medio eorum:[a]quo=
niam. [b]In manu oooooo
[c]valida'& in brachio [g]ex
tento:[b]quoniam. ooooo
[l]Qui diuisit [m] mare[n]ru=
brum[o]in diuisiones: ooo
[p]quoniam. [q]Et adduxit
[r]israel oooooooooooo
[n]in medio eius: [x]quoni=
am.[a]Et conuoluit oooo
[b]pharaonē[c]& exercitū e
ius[d]in mari[e]rubro:[f]qm̄.
[l]Qui duxit[k]populū suū
[l]p desertum:[m]quoniam.
[f]Qui percussit[g]reges
ooooooooooooooooooo
[r]magnos:[a]quoniā. [x] Et
occidit oooooooooooo
[r]reges'magnificos: ooo
[a]quoniam. ooooooooo
[b]Seon[c]regem'amorreo
rum:[g]quoniam. oooooo
[k]Et og regem[m]basan:
ooooooooooooooo ooooo
[n]Quoniam. [q]Et dedit
[r]terram eorum ooooooo
[s]hereditatem:[t]quoniā.
[t]Hereditatem ooooooooo
[z]israel[a]seruo suo:[b]quoni
am. oooooooooooooooo
[c]Quia in humilitate no
stra[r]memor fuit [g]nostri:
[b]quoniā.[l]Et eripuit nos
ooooooooooooooooooo
[m]de hostibus nostris:ooo
[n]quoniam.ooooooooooo
[q]Qui dat[r]panem [s]omni
[t]carni:[u]quoniam. oooo
[3]Confitemini[a]deo [b]celi:
[c]quoniam ooooooooooo
[d]in eternum [e] misericor=
dia eius.

137.

SVp[b]flumina [c] baby=
lonis[d]illic [e]sedimus
[f]& [g] fleuimus: [b] dum re
cordaremur[k]sion[l]Super
[m] salices [n] in medio eius
[o]suspendimus [p]citharas
nr̄as.[q]Qm̄[r]ibi [s]interro=
gauerūt nos[t] qui capti=
nos duxerūt nos[u]verba
[x]carminis:[y]& qui afflige
bāt nos[z]leti:[a]canite [b]no
bis[c]de cāticis[d]siō.[e] Quō
[f]cantabimus [b]canticum
[l]domini[k]in[l]terra[m]aliēa.
[n]Si[o]oblitus fuero tui ooo

cxxxvii.

[ע]עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ
[ב]גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן׃
[ת]עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ׃
[ש]כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי
[ש]שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ
[מ]מִשִּׁיר צִיּוֹן׃ אֵיךְ נָשִׁיר אֶת שִׁיר
[י]יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר׃ אִם אֶשְׁכָּחֵךְ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם
Hierusalē: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua
Ἱερουσαλήμ, ἐπιλαθείη ἡ δεξιά μου. Κολληθείη ἡ γλῶσσά
mea faucib⁹ meis: si no tui meminero. Si nō pro
μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ. Ἐὰν μὴ προ-
posuero hierusalē sicut in principio letitie mee.
θῶμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
Memor esto dñe filioꝝ edom in die hierusalē.
Μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ.
Qui dicūt exinanite exinanite: vsq; ad fundamētū e-
Τῶν λεγόντων ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐ
ius. Filia babylonis misera. Btūs qui
τῆς. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος. Μακάριος ὃς
retribuet tibi retributionē tuā: q̄ retribuisti
ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδωμά σου ὃ ἀνταπέδωκας
nobis. Btūs q tenebit & allidet paruulos tuos
ἡμῖν. Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου
ad petrā.
πρὸς τὴν πέτραν.

Psalmus dauid aggei & zacharie. 137.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρλζ'.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: & in
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐ-
cōspectu āgelox psallā tibi. Qm̄ audisti oia ver
ναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Ὅτι ἤκουσας πάντα τὰ ῥή-
ba oris mei. Adorabo ad tēplū sctm̄ tuū:
ματα τοῦ στόματός μου. Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου,
& cōfitebor noi tuo: sup mia tua
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου
& veritate tua. Qm̄ magnificasti sup oēm nomē
καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα
sctm̄ tuū: in q̄cūq; die inuocauero te: velociter exa
τὸ ἅγιόν σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπά
udi me. Multiplicabis me in aīa mea & tute tua.
κουσόν μου. Πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου & δυνάμει σου.
Cōfitēātur tibi dñe oēs reges
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
terre: q̄ audierūt oia & ba oris tui.
γῆς, ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου.
Et cantent in viis dñi: qm̄ magna gl'ia
Καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, ὅτι μεγάλη ἡ δόξα
dñi: Qm̄ excelsus dñs: & humilia respicit: & al
κυρίου, Ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ, καὶ τὰ ὑψη
ta a lōge cognoscit. Si ābulauero i medio tribulatōis: vi
λὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζή-
uificabi me. Sup trā īimicox meox extēdisti manꝰ tuas: & saluū
σεις με. Ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσω
fecit me dextera tua. Dñs retribuet pro me. Dñe
σέ με ἡ δεξιά σου. Κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Κύριε τὸ
mia tua in seculū: opa manuū tuaꝝ ne despicias.
ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.

In finē dauid psalmus zacharie in disp̄siōe .138.
Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ. ρλη'.

Domine ꝓbasti me: & cognouisti me. Tu cognouisti se
Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. Σὺ ἔγνως τὴν κα-
ssionē meā & resurrectionē meā. Tu intellexisti cogitatio
θέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου. Σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισ-
nes meas de lōge. Semitam meā & funiculū meū
μούς μου ἀπὸ μακρόθεν. Τὴν τρίβον μου καὶ τὸν χοῖνόν μου
tu inuestigasti. Et oēs vias meas p̄uidisti: q; nō
σὺ ἐξιχνίασας. Καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προεῖδες, ὅτι οὐκ
est dolus in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oia nouis
ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου. Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχα
sima & antiqua. Tu formasti me & posuisti sup me
τα καὶ τὰ ἀρχαῖα. Σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν
manū tuā. Mirabilis facta est sciā tua ex me: cōfortata ē:
χεῖρά σου. Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθη,
non potero ad eā. Quo ibo a spū
οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός
tuo: & a facie tua quo fugiā: Si ascēdero
σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ

Pritiua.he.Tex.heb.ps.cxxxviii.

ירושלם ׀ תשכח ׀ ימיני ׀ תדבק לשוני ׀ לחכי ׀ אם לא אזכרכי ׀ אם
לא אעלה את ירושלם על ראש
שמחתיו זכור יהוה לבני אדום
את יום ירושלם האמרים ערו
ערו עד היסוד בה ׀ בת בבל
השדודה אשרי שישלם לך את
גמולך שגמלת לנו אשרי שיאחז
ונפץ את עלליך אל החלע׃

cxxxviii.

לדוד

אודך בכל לבי נגד אלהים
אזמרך ׀ אשתחוה ׀ אל היכל
ואודה את שמך על
חסדך ועל אמתך כי הגדלת על
כל שמך אמרתך ׀ ביום קראתי
ותענני תרהיבני בנפשי עז ׀
יודוך יהוה כל ׀ מלכי ארץ כי
שמעו אמרי פיך ׀ ושירו בדרכי
יהוה כי גדול כבוד יהוה ׀ כי רם
יהוה ושפל יראה ונבה ממרחק
יידע ׀ אם אלך ׀ בקרב צרה
תחייני על אף איבי תשלח ידך
ותושיעני ימינך ׀ יהוה ׀ יגמר
בעדי יהוה חסדך לעולם מעשי
ידיך אל תרף ׀

cxxxix.

למנצח לדוד

יהוה חקרתני
ותדע ׀ אתה ידעת שבתי וקומי
בנתה ׀ לרעי ׀ מרחוק ׀ ארחי
ורבעי זריתה וכל דרכי הסכנתה
כי אין ׀ מלה ׀ בלשוני הן יהוה
ידעת כלה ׀ אחור וקדם צרתני
ותשת ׀ עלי ׀ כפה ׀ פלאיה
דעת ממני נשגבה ׀ לא אוכל
לה ׀ אנה ׀ אלך ׀ מרוחך ואנה
מפניך ׀ אברח ׀ אם ׀ אסק

Hierusalē: obliuioni detur dextera mea. Adhereat lingua
Ἱερουσαλήμ, ἐπιλαθείη ἡ δεξιά μου. Κολληθείη ἡ γλῶσσά
mea faucib⁹ meis: si no tui meminero. Si nō pro
μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ. Ἐὰν μὴ προ-
posuero hierusalē sicut in principio letitie mee.
θῶμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
Memor esto dñe filioꝝ edom in die hierusalē.
Μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ.
Qui dicūt exinanite exinanite: vsq; ad fundamētū e-
Τῶν λεγόντων ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐ
ius. Filia babylonis misera. Btūs qui
τῆς. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος. Μακάριος ὃς
retribuet tibi retributionē tuā: q̄ retribuisti
ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδωμά σου ὃ ἀνταπέδωκας
nobis. Btūs q tenebit & allidet paruulos tuos
ἡμῖν. Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου
ad petrā.
πρὸς τὴν πέτραν.

Psalmus dauid aggei & zacharie. 137.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρλζ'.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: & in
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐ-
cōspectu āgelox psallā tibi. Qm̄ audisti oia ver
ναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Ὅτι ἤκουσας πάντα τὰ ῥή-
ba oris mei. Adorabo ad tēplū sctm̄ tuū:
ματα τοῦ στόματός μου. Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου,
& cōfitebor noi tuo: sup mia tua
καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου
& veritate tua. Qm̄ magnificasti sup oēm nomē
καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα
sctm̄ tuū: in q̄cūq; die inuocauero te: velociter exa
τὸ ἅγιόν σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπά
udi me. Multiplicabis me in aīa mea & tute tua.
κουσόν μου. Πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου & δυνάμει σου.
Cōfitēātur tibi dñe oēs reges
Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
terre: q̄ audierūt oia & ba oris tui.
γῆς, ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου.
Et cantent in viis dñi: qm̄ magna gl'ia
Καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, ὅτι μεγάλη ἡ δόξα
dñi: Qm̄ excelsus dñs: & humilia respicit: & al
κυρίου, Ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ, καὶ τὰ ὑψη
ta a lōge cognoscit. Si ābulauero i medio tribulatōis: vi
λὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζή-
uificabi me. Sup trā īimicox meox extēdisti manꝰ tuas: & saluū
σεις με. Ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσω
fecit me dextera tua. Dñs retribuet pro me. Dñe
σέ με ἡ δεξιά σου. Κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Κύριε τὸ
mia tua in seculū: opa manuū tuaꝝ ne despicias.
ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.

In finē dauid psalmus zacharie in disp̄siōe .138.
Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ. ρλη'.

Domine ꝓbasti me: & cognouisti me. Tu cognouisti se
Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. Σὺ ἔγνως τὴν κα-
ssionē meā & resurrectionē meā. Tu intellexisti cogitatio
θέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου. Σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισ-
nes meas de lōge. Semitam meā & funiculū meū
μούς μου ἀπὸ μακρόθεν. Τὴν τρίβον μου καὶ τὸν χοῖνόν μου
tu inuestigasti. Et oēs vias meas p̄uidisti: q; nō
σὺ ἐξιχνίασας. Καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προεῖδες, ὅτι οὐκ
est dolus in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oia nouis
ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου. Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχα
sima & antiqua. Tu formasti me & posuisti sup me
τα καὶ τὰ ἀρχαῖα. Σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν
manū tuā. Mirabilis facta est sciā tua ex me: cōfortata ē:
χεῖρά σου. Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθη,
non potero ad eā. Quo ibo a spū
οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός
tuo: & a facie tua quo fugiā: Si ascēdero
σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

in celũ: tu illic es. si descẽdero in infernũ: ades. Si sumpsero pẽnas meas diluculo: habitauero in extremis maris: Et cĩ illic manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Et dixi forsitã tenebre cõculcabũt me: & nox illumiatio erit circa me: & nox illuminabit. Sicut tenebre non obscurabũtur a te: & nox sicẽ dies illuminabit. Sicut tenebre eius: ita & lumẽ eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero mris mee. Cõfitebor tibi quia terribiliter mirificatus es. Mirabilia opa tua: & aĩa mea cognoscit nimis: Nõ est occultatũ os meũ a te quõ fecisti in occulto: & substãtia mea in inferioribus tre. Imperfectum meum viderũt oculi tui: & in libro tuo oẽs scribẽtur. Dies formabũtur: & nemo in eis. Mihi ãt nimis honorificati sũt amici tui de: nimis cõfortati sunt principatus eor. Dinumerabo eos & arenã multiplicabũtur. Exurrexi: adhuc sum tecum: si occideris pctõres deus. Viri sanguinũ declinate a me: quia litigiosi estis in cogitatiõibus. Accipiẽt in vanitate ciuitates tuas. Nõne qui oderũt te dñe oderã: & super inimicos tuos tabescebã? Perfecto odio oderã illos: inimicos facti sũt mihi. Proba me deus: & cognosce cor meũ. Interroga me: & cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me: & deduc me in via eterna.

In finẽ psalmus dauid. 139.

Ripe me dñe ab hoie malo: a viro iniquo eripe me. Qui cogitauerũt iniquitatẽ in cor: tota die cõstituebãt prelia: Acuerũt linguã suã sicut serpẽtis: venenũ aspidũ sub labijs eor. Custodi me dñe de manu pctõris: ab hoibus iniquis eripe me. Qui cogitauerũt supplãtare gressus meos: abscõderũt supbi

celum ibi es tu: si iacuero in inferno ∞∞∞∞∞∞ ades tu. Si sumpsero pẽnas meas diluculo: habitauero in extremo ∞ maris. Etiã ibi manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Si dixero forte tenebre operient me: nox quoq; lux erit circa me. Nec tenebre hñt tenebras apud te: & nox qsi dies lucet: sic̃es sũt tenebre & lux. Quia tu possedisti renes meos: coniunxisti me es me in vtero matris mee. Cõfitebor tibi qm terribiliter magnificasti me: mirabilia opera tua: & aĩa mea nouit nimis. Nõ sunt occulta ossa mea a te quibus fctus sum in abscõdito: imaginat sũ in nouissimis terre. Informẽ adhuc me viderũt oculi tui: & in libro tuo oẽs scribẽtur: dies formati sũt & nõ est vna in eis. Mihi ãt quã honorabiles facti sunt amici tui deus: qm fortes paupes eorum. Dinumerabo eos & arena plures erũt: euigilaui & adhuc sum tecũ. Si occideris deus impium: viri sanguinũ declinate a me. Qui contradicent tibi scelerate: eleuati sunt frustra ad uersarii tui. Nõne odiẽtes te dñe odiui: & contra aduersarios tuos distabui? Perfecto odio oderã illos: inimici ∞∞∞∞ fcti sunt mihi. Scruta re deus me & cognosce cor meũ: proba me & scito cogitatiões meas. Et vide si via doli in me ẽ: & deduc me ĩ via eterna.

Victori ps dd. 140.

Ripe me dñe ab homine ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ malo a viris iniquis seruа me. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Qui cogitauerũt malicias in corde: tota ∞∞∞ die versati sunt in preliis. Exacuerunt ∞∞∞∞ linguam suam quasi serpens: venenum ∞∞∞∞∞∞ aspidum sub labiis eorum. Semper. ∞∞∞∞∞∞ Custodi me dñe de manu impii: a viro ∞∞∞∞∞ iniquitatum serua me: qui cogitauerunt ∞∞∞ supplãtare gressus meos. Abscõderunt supbi

יַצַּע שָׁאַל	שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה שְׁאוֹל	
הִנֵּה נָשָׂא	תִּקַּח׃ אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר ׀ אֶשְׁכְּנָה	
שָׁכַן נָחָה	בְּאַחֲרִית יָם׃ גַּם שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי	
אָחַז יָמִן	וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ׃ וָאֹמַר אַךְ חֹשֶׁךְ	
שׁוף	יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי׃ גַּם	
מִן	חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם	
אור	יָאִיר כַּחֲשֵׁכָהּ כָּאוֹרָהּ׃ כִּי אַתָּה	
כָּלָה כְּלָה	קָנִיתָ כִלְיוֹתָי תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי׃	
נָסַךְ יָדָה	אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי	
בָּרָא בָּלָא	נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת	
עָשָׂה יָדַע	מְאֹד׃ לֹא נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ	
כָּחַד	אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּסָּתֶר רֻקַּמְתִּי	
עָשָׂה	בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ׃ גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ	
כָּתַב יוֹם	וְעַל סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ	
	וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם׃ וְלִי מַה יָקְרוּ	
רָעָה	רֵעֶיךָ אֵל מֶה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם׃	
סָפַר רָבָה	אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֱקִיצוֹתִי	
קוּץ קָטַל	וְעוֹדִי עִמָּךְ׃ אִם תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ	
	רָשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֻנִּי׃	
אָמַר זָמַם	אֲשֶׁר יֹמְרוּךָ לִמְזִמָּה נָשׂוּא לַשָּׁוְא	
נָשָׂא עור	עָרֶיךָ׃ הֲלֹא מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה	
שָׂנֵא קום	אֶשְׂנָא וְאִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָטוּ׃	
קוּט כָּלָה	תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאֹיְבִים	
הָיָה יָדַע	הָיוּ לִי׃ חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי	
	בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי׃ וּרְאֵה אִם	
נָחָה עָלַם	דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וּנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם׃	
נָצַח זָמַר	לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר	cxl.
	לְדָוִד חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם	
רוּעַ נָצַר	רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי׃	
	אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל	
גּוּר לָחַם	יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת׃ שָׁנְנוּ	
לָשׁוֹן	לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת	
שָׂפָה	עַכְשׁוּב תַּחַת שְׂפָתֵימוֹ סֶלָה׃	
	שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִיְּדֵי רָשָׁע מֵאִישׁ	
נָצַר	חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ	
דָּחָה נָצָה	לְדַחוֹת פְּעָמָי׃ טָמְנוּ גֵאִים	

Universidad de Deusto
Biblioteca

פַּח לִי וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לְיַד
מַעְגָּל מוֹקְשִׁים שָׁתוּ לִי סֶלָה׃
אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה
יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי׃ יְהוִה אַדֹנָי
עֹז יְשׁוּעָתִי סַכֹּתָה לְרֹאשִׁי
בְּיוֹם נָשֶׁק׃ אַל תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוָיֵי
רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה׃
רֹאשׁ מְסִבָּי עֲמַל שְׂפָתֵימוֹ
יְכַסֵּמוֹ׃ יִמִּיטוּ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים
בָּאֵשׁ יַפִּלֵם בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ׃
אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אִישׁ
חָמָס רָע יְצוּדֶנּוּ לְמַדְחֵפוֹת׃ יָדַעְתִּי
כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עָנִי מִשְׁפַּט
אֶבְיֹנִים׃ אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ
לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ׃

cxli. מִזְמוֹר לְדָוִד

יְהוָה קְרָאתִיךָ חוּשָׁה לִי
הַאֲזִינָה קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ׃ תִּכּוֹן
תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת
כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב׃ שִׁיתָה יְהוָה
שָׁמְרָה לְפִי נִצְרָה עַל דַּל שְׂפָתָי׃
אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל
עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים פֹּעֲלֵי
אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם׃
יֶהֶלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי
שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִי רֹאשִׁי כִּי
עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעֹתֵיהֶם׃ נִשְׁמְטוּ
בִידֵי סֶלַע שֹׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ
אֲמָרַי כִּי נָעֵמוּ׃ כְּמוֹ פֹּלֵחַ וּבֹקֵעַ
בָּאָרֶץ נִפְזְרוּ עַצְמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל׃
כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה אַדֹנָי עֵינָי בְךָ
חָסִיתִי אַל תְּעַר נַפְשִׁי׃ שָׁמְרֵנִי
מִידֵי פַּח יָקְשׁוּ לִי וּמֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי
אָוֶן׃ יִפְּלוּ בְּמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יָחַד
אָנֹכִי עַד אֶעֱבוֹר׃

cxlii. מַשְׂכִּיל לְדָוִד

פּוּחַ
עָגֻל יָקַשׁ
שׁוֹת אֹזֶן
חָנַן
עָזַז יָשַׁע
סָכַךְ נָתַן
אִוָּה פּוּק
רוּם
סָבַב שָׂפָה
כְּסָה מוּט
נָפַל הָמַר
קוּם לָשׁוֹן
כּוּן רוּעַ
צוּד דָּחַף
עָשָׂה עָנָה
שָׁפַט אָרָה
צָדַק יָדָה
פָּנָה זָמַר
אֹזֶן כּוּן
פָּלַל נָשָׂא
כָּף שׁוֹת
פֶּה שָׂפָה
נָטָה רוּעַ
עָלַל
נָעַם
הָלַם צָדַק
יָכַח נוֹא
שָׁמַט
פָּזַר שָׁאַל
חָסָה עָרָה
פּוּחַ יָקַשׁ
נָפַל כָּמַר
עָבַר
שָׂכָל

laqueū mihi: & funib⁹ extēderūt rete: iuxta semitā offendiculū posuerunt mihi. Semper. Dixi domino deus meus es tu: exaudi dñe vocē deprecationis mee. Deus domine fortitudo salutis mee: protexisti caput meum in die belli. Ne des domine desideria impii: scelera eius ne effundātur & eleuētur. Sp. Amaritudo conuiuaꝝ meorū labor labiorū eorū opiet eos. Cadēt super eos carbōes: in ignē deiicies eos: in foueā vt nō consurgāt. Vir linguosus nō dirigetur in terra: virum iniquū mala capiēt in interitu. Scio qd faciet dñs cām inopis: iudicia pauperū. Attamē iusti confitebuntur noī tuo: hītabunt recti cum vultu tuo.

Psalmus dauid. 141.

Domīe clamaui ad te festina mihi: exaudi vocem meā clamantis ad te. Dirigatur oro mea sicut incensū in cōspectu tuo: eleuatio manuū mearū sacrificiū vesptinū. Pōe domine custodiā ori meo: serua pauptatē labioꝝ meoꝝ. Ne declies cor meū in verbū malū: voluere cogitatiōes īpias: cū viris operantibus iniquitatē: neq; come dere in deliciis eorum. Corripiat me iustus in mīa & arguat me: oleū amaritudinis nō īpinguet caput meum: quia adhuc oro mea ꝑ maliciis eorū. Sublati st iuxta petram iudices eorum: & audient verba mea qm̄ decorata sunt. Sicut agricola cū scindit terrā: sic dissipata sunt ossa nr̄a in ore īferni. Quia ad te dñe deus oculi mei: in te speraui: ne euacues animam meā. Custodi me de manibus laq̄i quem posuerunt mihi: & de offēdiculis operantium iniquitatē. Incidēt in rete eius impii simul: ego autem transibo.

Eruditio dauid

laqueū mihi. Dp̄. Et funib⁹ extēderūt la παγίδα μοι. Διάψαλμα. Καὶ χοινίοις διέτειναν παγίqueū pedibus meis: iuxta iter scādala posuerūt mihi. δα τοῖς ποσί μου, ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλα ἔθεντό μοι. Dixi dño: deus meus es tu: exaudi dñe vo Εἶπα τῷ κυρίῳ, θεός μου εἶ σύ, ἐνώτισαι κύριε τὴν φωcē deprcatiōis mee. Dñe dñe virtus salutis νὴν τῆς δεήσεώς μου. Κύριε κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας mee: obūbrasti sup caput meū in die bel μου, ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέli. Ne tradas me dñe a desiderio meo pec μου. Μὴ παραδῶς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁcatori. Cogitauerūt cōtra me: ne derelinquas me: μαρτωλῷ. Διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ne forte exaltētur. Dp̄. Caput circui μή ποτε ὑψωθῶσιν. Διάψαλμα. Ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώtus eoꝝ: labor labioꝝ ipoꝝ: operiet eos: ματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς, Cadēt sup eos carbones in ignē: deiicies e Πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες ἐν πυρί, καταβαλεῖς αὐos in miseriis: τ nō subsistāt. Vir lin τοὺς ἐν ταλαιπωρίαις, καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν. Ἀνὴρ γλωσguosus nō diriget in tra. Virū iniustū ma σώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄνδρα ἄδικον κα la capiēt in interitu. Cognoui qr faciet dñs κὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν. Ἔγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν iudiciū inopū τ vīdictā pauperū. Verūtn iusti κρίσιν τῶν πτωχῶν καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων. Πλὴν δίκαιοι cōfitebūtur noī tuo: τ habitabūt recti ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς cū vultu tuo. Psalmus dauid. 140. σὺν τῷ προσώπῳ σου. Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρμ'.

Domine clamaui ad te exaudi me: intēde vo Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σὲ εἰσάκουσόν μου, πρόσχες τῇ φωci deprcatiōis mee: cū clamauero ad te. Di νῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ. Karigatur oro mea sicut incēsuz in cōspectu tuo. τευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου. Eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vesptinū. Pone dñe Ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή. Θοῦ κύριε custodiā ori meo: τ ostiū circūstātie circū φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ labia mea. Nō declines cor meū in verba ma χείλη μου. Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηlitie: ad excusandas excusatiōes in pctis. Cū ρίας τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Σὺν hoībus opantibus iniqtatē: τ nō cōmunicabo ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐμὴ συνδιάσω cum electis eoꝝ. Corripiet me iustus in mīa μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν. Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει τ īcrepabit me: oleū āt pctōris nō impinguet καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν caput meū. Qm̄ adhuc τ oro mea in bene κεφαλήν μου. Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοplacitis eoꝝ: absorpti sunt iuncti petre iudices eo κίαις αὐτῶν, κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐrū. Audient verba mea: qm̄ suauia sūt: sicut τῶν. Ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἡδύνθησαν, ὡσεὶ crassitudo tre erupta est sup trā: dissipata sunt ossa eo πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐrū secus infernū. Quia ad te dñe dñe oculi mei: in τῶν παρὰ τὸν ἅδην. Ὅτι πρὸς σὲ κε' κε' οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπὶ te speraui: nō auferas aīam meā. Custodi me a σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλῃς τὴν ψυχήν μου. Φύλαξόν με ἀπὸ laqueo quē statuerūt mihi: τ a scandalis ope παγίδος ἧς συνεστήσαντό μοι. καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαrātium iniqtatē. Cadēt in retiaculo eoꝝ pecca ζομένων τὴν ἀνομίαν. Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτῶν οἱ ἁμαρtores: singulariter sum ego donec trāseam. τωλοί, καταμόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως ἂν παρέλθω.

Intellectus dauid

Συνέσεως τῷ δαυίδ

Eccle. 22.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

cū esset ipe in spelūca oran. 141.
ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ προσευχόμενον. ρμά.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñz
Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς κύριον
depcat⁹ sū. Effundā in cōspectu eius oronē meā: tribu
ἐδεήθην. Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλί=
lationē meā ante ipm pnūciabo. In deficiēdo
ψιν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ. Ἐν τῷ ἐκλείπειν
er me spūm meū: ⁊ tu cognouisti semitas meas.
ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου.
In via hac qua ambulabā: abscōderūt laqueū mihi. Cō
Ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι. Κα
siderabā ad dexterā ⁊ videbā: ⁊ nō erat q̄ cognos
τενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγι=
ceret me. Perijt fuga a me: ⁊ nō est q̄ re
νώσκων με. Ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ
quirat aiam meā. Clamaui ad te dñe: dixi:
ζητῶν τὴν ψυχήν μου. Ἐκέκραξα πρὸς σὲ κύριε, εἶπα,
tu es spes mea: portio mea es in tra viuētiū. Intēde
σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ ἐν γῇ ζώντων. Πρόσχες
ad depcationē meā: q̄ humiliat⁹ sum nimis. Libera
πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα. Ῥῦσαί
me a psequētibus me: q̄ cōfortati sunt sup
με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ
me. Educ de custodia aiam meā: ad cō
ἐμέ. Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολο
fitēdū noī tuo. Me expectabūt iusti donec
γήσασθαί τῷ ὀνόματί σου. Ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι ἕως
retribuas mihi.
οὗ ἀνταποδῷς μοι.

Psalmus dauid quādo psequebatur eū
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὁπότε κατεδίωκεν αὐτὸν
absalom filius eius. 142.
Ἀβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ρμβ.

Omine exaudi oronē meā: auribꝰ pcipe
Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὴν
obsecrationē meā in ⁊itate tua. Exaudi me in iusti
δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιο
tia tua: ⁊ nō intres in iudiciū cū seruo
σύνῃ σου, καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου
tuo: Quia nō iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuēs:
σου, Ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν,
Quia psecutus ē inimicus aiaz meā: humilia
Ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου, ἐταπείνω=
uit in tra vitā meā. Collocauit me in obscuris sicut
σεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου. Ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς
mortuos seculi: ⁊ anxiatus ē sup me spūs meus.
νεκροὺς αἰῶνος, καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου.
In me turbatū est cor meū: memor fui dieꝝ an
Ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρ=
tiquoꝝ. Meditatus sū in oib⁹ opib⁹ tuis: in fa
χαίων. Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ἐν ποι
ctis manuū tuaꝝ meditabar. Expandi ad te
ήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. Διεπέτασα πρὸς σὲ
manus meas: aia mea sicut tra sine aqua tibi. Ve
τὰς χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι. Τα
lociter exaudi me dñe: defecit spūs meus. Nō
χὺ εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ
auertas faciē tuā a me: ⁊ similis ero
ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσο
descēdētib⁹ in lacū. Auditū fac
μαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἀκουστὸν ποίησόν
mihi mane miam tuā: q̄ in te spaui. Notā
μοι τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. Γνώρι
fac mihi dñe viā: in qua ambulē: q̄ ad te leuaui
σόν μοι κύριε ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι πρὸς σὲ ἦρα
aiaz meā. Eripe me de inimicis meis: dñe ad
τὴν ψυχήν μου. Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε πρὸς
te cōfugi: doce me vt facā volūtatē tuā.
σὲ κατέφυγον, δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου.
Quia tu es deus meus: spūs tuus bonus
Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου, τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν

Trāsla. B. Hie.

cū esset in spelūca: Oratio. 142.

Voce mea ad dñm clamabo: voce mea ad dñm depcatus sū. Effundā in cōspectu eius eloquiū meū: tribulationē meā corā illo annūciabo. Cū anxius in me fuerit spūs meus: tu enī nosti semitā meā: in via hac q̄ ambulabo ab scōderūt laqueū mihi. Respice ad dexterā & vide quia nō sit qui cognoscat me: perijt fuga a me & non est qui requirat aiam meā. Clamaui ad te dñe dixi tu es spes mea: portio mea es in terra viuētium. Auscultа deprecationē meā q̄m infirmatus sum nimis: libera me a psecutoribus meis q̄m cōfortati sunt super me. Educ de carcere aiam meā: vt cōfiteatur noī tuo: in me coronabuntur iusti cum retribueris mihi.

Psalmus dauid. 143.

Omine exaudi orationē meā: auscultа deprecationē meā: in veritate tua exaudi me in iustitia tua. Et non venias in iudicio cum seruo tuo: quia non iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuens: Quia psecutus ē inimicus aiam meā: cōfregit in terra vitā meā: posuit me in tenebris sicut mortuos antiquos. Et anxius fuit in me spūs meus: in medio mei sollicitū fuit cor meum. Recordabar dierū ātiquorū: meditabar oīa opa tua: in factā manuū tuarū loqbar. Expādi manꝰ meas ad te: aia mea sine aqua tibi terra sitiēs ad te. Semp Cito exaudi me dñe defecit spūs meus: ne abscondas faciē tuā a me & cōparabor descēdētibus in lacū. Fac me audire mane miam tuā q̄m in te cōfido: notā fac mihi viā in q̄ ambulē quoniam ad te leuaui aiam meam. Libera me de inimicis meis: domine: ate ptectus sū. Doce me vt facā volūtatē tuā: quia tu deus meus: spūs tuus bonus

Tex. heb. ps. cxlij. Pātiua. he.

הָיָה בְּהִיוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תְּפִלָּה׃	קוֹלִי	
זָעַק	אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְהוָה	
חָנַן שָׁפַךְ	אֶתְחַנָּן׃ אָשִׂיחַ לְפָנָיו שִׂיחִי	
פָּנָה שִׂיחַ	צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד׃ בְּהִתְעַטֵּף	
צוּר נָגַד	עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי	
עָטַף נָתִב	בְּאֹרַח זוּ אַהֲלֵךְ טָמְנוּ פַּח	
הָלַךְ פּוּחַ	לִי׃ הַבֵּט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין	
נָכַר יָמִן	לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי	
אֵין דֹּרֵשׁ לְנַפְשִׁי׃ זָעַקְתִּי		
חָסָה	אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי	
חֵלֶק בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃ הַקְשִׁיבָה		
רָנַן דָּלַל	אֶל רִנָּתִי כִּי דַלּוֹתִי מְאֹד	
נָצַל	הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃	
יָצָא סֹגֵר	הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת	
יָדָה כָּתַר	אֶת שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּירוּ צַדִּיקִים	
צָדַק גָּמַל	כִּי תִגְמֹל עָלָי׃	

cxliij.

זָמַר	מִזְמוֹר לְדָוִד	
פָּלַל אָזַן	יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל	
חָנַן עָנָה	תַּחֲנוּנָי בֶּאֱמֻנָתְךָ עֲנֵנִי	
נוּא שָׁפַט	בְּצִדְקָתֶךָ׃ וְאַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט	
צָדַק פָּנָה	אֶת עַבְדֶּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ	
אָיַב	כָּל חָי׃ כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא	
חָיָה יָשַׁב	לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים	
חָשַׁךְ מוּת	כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ וַיִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי	
עָלַם עָטַף	בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי׃ זָכַרְתִּי	
שָׁמַם	יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְּכָל פָּעָלֶךָ	
יוֹם הָגָה	בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ׃ פָּרַשְׂתִּי	
עָשָׂה	יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עֲיֵפָה לָךְ	
שָׂחַח	סֶלָה׃ מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה	
עָנָה	רוּחִי אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי	
כָּלָה סָתַר	וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר׃ הַשְׁמִיעֵנִי	
פָּנָה מָשָׁל	בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי	
יָרַד שָׁמַע	דֶּרֶךְ זוּ אֵלֵךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי	
יָדַע	נַפְשִׁי׃ הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי יְהוָה	
הָלַךְ	אֵלֶיךָ כִּסִּתִי לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ	
נָצַל	כִּי אַתָּה אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה	
כָּסָה עָשָׂה		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he.Tex.heb. ps.cxliiii. Trásla.B.Hiero.Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית צוֹרְרַי וְאַבַּדְתָּ כָּל צֹרְרֵי נַפְשִׁי
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ׃

cxliiij.

לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעֹתַי לַמִּלְחָמָה׃
חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמַפְלִטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי
הַרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי׃ יְהוָה מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃
אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃ יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים
וְיֶעֱשָׁנוּ׃ בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃ שְׁלַח יָדֶיךָ
מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃ אֲשֶׁר פִּיהֶם
דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר׃
אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִיעִים מְגֻדָּלִים בְּנֹעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיוֹת
מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל׃ מְזָוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן
צֹאנֵינוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ׃ אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים
אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבוֹתֵינוּ׃ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו׃

cxlv.

תְּהִלָּה לְדָוִד
אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃

[c]deducet me [f]in terram [g]rectam. [b]Propter [illegible] [i]nomẽ tuũ [k]dñe [l]viuifica=bis me: [m]in iustitia tua [n]e duces [o]de angustia [r]aiam meã. [q]Et in mia tua [r]dissi pabis [s]inimicos meos: [t]& pdes [u]oẽs [t]ligantes [r]a nimã meã: [a]ego [y]eñ sum [b]seruus tuus.

[a]Dauid. 144.

[b]Enedictus [c]dñs [b]fortis meus: [c]qui docet [f]manus meas [g]ad preliũ [h]digitos meos [i]ad bellũ. [k]Mia mea [l]& fortitudo mea [m]auxiliator me? [n]& saluator me? [o]mihi: [p]scu tũ meũ [q]& in ipso [r]spaui: [s]qui subiecit [t]pp[u]os [n]mihi. [x]Dñe [r]quid ẽ [y] hõ [a]qa agnoscis eũ: [b]filius [c] hois [d]quia cõputas eũ? [e] Hõ [f]vanitati [g]assimilatus est: [h]dies eius [i]q̃si vmbra [k]p=trãsiens. [l]Dñe [m]iclina [n]ce los tuos [o]& descẽde: [p]tan ge [q]mõtes [r]& fumigabũt [s] Mica [t]fulgure [u] & dissi=pa eos: [r]mitte [t]sagittã tu am [r]& interfice illos. [a]Ex tende [b]manũ tuã [c] de ex=celso: [d]libera me [e]& erue me [f]de aquis [g]multis [h] de manu [i]filioꝝ [k] alienorũ. [l]Quorũ os [n] locutũ est [o]vanitatẽ: [p]& dextera eo rũ [q]dextera [r]mẽdacii. [a] De us [t]cãticũ [u]nouũ [t]cãtabo [r]tibi: [s]in psalterio [a]deca=chordo [b]psallã [c]tibi. [c] Qui das [c]salutẽ [r]regibus: [f]qui eruis [i]dauid [k]seruũ tuũ [l]d gladio [m]pessimo. [n]Libe=ra me [o]& erue me [p]de ma nu [q]filioꝝ [r] alienorum: [t]quorũ os [u]locutũ est [x]va nitatẽ: [y] & dextera eorũ [a]dextera [b]mendacii. [b] Vt sint [c]filii nr̃i [d]q̃si plãtatio [e]crescẽs [f]in adolescentia sua: [g]filie nostre [h]q̃si ãgu li [i]ornati ad [k]silitudine [l]tẽ pli. [m] Prõptuaria nostra [n]plena: [o]& supfundentia [p]ex hoc [q]in [r]illud: [a]peco=ra nr̃a in [t]milibus [u]& [n]in=numerabilia [x]in cõpitis nostris. [r]Tauri nr̃i [y]pin=gues: [illegible] [n]nõ est [b]iterruptio [c]& nõ est [d]egressus: [e]& nõ ẽ [f]vlu latus [g]in plateis nostris. [b]Beatus [i]populus [t]cuius [n]talia sunt: [m]btũs [n]popu lus [o]cuius dñs [p]de? suus.

[a]Laudatio [b]dauid. 145.

[c]xaltabo te [d]de? me=us [e]rex: [illegible] [f]& bñdícam [g]noi tuo [b]in eternum [f]& yltra. [illegible]

deducet me in trã rectã. Propter nomẽ tuũ dñe ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ. Ενεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε viuificabis me. In equitate tua educes de tribulatiõe ζήσεις με. Εν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν aiaz meã. Et in mia tua disp̃des ini= ψυχήν μου. Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχ= micos meos. Et perdes oẽs qui tribulãt ani θρούς μου. Καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυ mã meã: qñ ego seruus tuus sum. χήν μου, ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί.

Psalmus dauid ad goliath. 145.

Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ πρὸς τὸν γολιάθ. ρμγ'.

Benedictus dñs deus me⁹. Qui docet ma- ē.17. Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου. Ὁ διδάσκων τὰς χεῖ nus meas ad preliũ: digitos meos ad bel ράς μου εἰς παράταξιν, τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλε= lum. Mia mea τ refugiũ meũ: suscepto: meus τ μον. Ελεός μου καὶ καταφυγή μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ ē.17. liberato: me⁹: protecto: me⁹: τ in ipo sperani. Qui ῥύστης μου, ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα. Ὁ subdit pplm meũ sub me. Dñe qd est hõ: ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ. Κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος, Job.8 q: inotuisti ei: aut filius hois: q: reputas eũ: ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτῷ; Homo vanitati similis fact⁹ ẽ: dies eius sicut vmbra Ανθρώπῳ ματαιότητι ὡμοιώθη, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ pretereũt. Dñe inclina celos τ descẽde: tãge παράγουσι. Κύριε κλῖνον οὐρανοὺς καὶ κατάβηθι, ἅψαι mõtes τ fumigabũt. Fulgura coruscatiõe τ τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. Ἀστραψον ἀστραπὴν καὶ dissipabis eos: emitte sagittas tuas τ cõ σκορπιεῖς αὐτούς, ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συν turbabis eos. Emitte manũ tuã de alto: ταράξεις αὐτούς. Ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους, eripe me τ libera me de aquis multis: de manu ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐκ χειρὸς filioꝝ alienoꝝ. Quoꝝ os locutũ ẽ vanitatẽ: τ dex υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, καὶ ἡ δε tera eoꝝ: dertera iniqtatis. Deus cãticũ nouũ cãtabo ξιὰ αὐτῶν, δεξιὰ ἀδικίας. Ὁ θεὸς ᾠδήν καινὴν ἄσομαί tibi: in psalterio decachordo psallã tibi. Qui das σοι, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι. Τῷ διδόντι salutẽ regibus: qui redemisti dauid τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσι, τῷ λυτρουμένῳ δαυὶδ seruũ tuũ de gladio maligno. Eripe me τ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς. Ῥῦσαί με καὶ erue me de manu filioꝝ alienoꝝ. Quoꝝ os locu= ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλά= tũ ẽ vanitatẽ: τ dextera eoꝝ dextera iniqtatis. Quoꝝ λησε ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. Ὧν filij eoꝝ sicut nouelle plãtate in iuuẽtute sua. οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὡς νεόφυτα ἐῤῥιζωμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν. filie eoꝝ cõposite: circũorna Αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέ te vt similitudo tẽpli. Prõptuaria eoꝝ plena: eruναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ. Τὰ ταμεῖα αὐτῶν πλήρη, ἐξε= ctãtia ex hoc in illud. Oues eoꝝ fe= ρευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο. Τὰ πρόβατα αὐτῶν πο tose abũdãtes in gressibus suis. Boues eo λύτοκα πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν. Οἱ βόες αὐ rũ crasse. Nõ est ruina macerie: neq; trã= τῶν παχεῖς. Οὐκ ἔστι κατάπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ δι= situs: neq; clamor in plateis eoꝝ. Btũ di= ξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν. Ἐμακά= xerũt pplm cui hec sunt: btũs pplꝰ cuius dñs ρισαν τὸν λαὸν ᾧ ταῦτά ἐστι, μακάριος ὁ λαὸς οὗ κύριος deus eius. Laudatio dauid. 144. ὁ θεὸς αὐτοῦ. Αἴνεσις τῷ δαυίδ. ρμδ'.

Exaltabo te deus meus rex meus: τ bene Ὑψώσω σε ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου, καὶ εὐλο dicã noi tuo in seculũ: γήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα, [illegible]

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās. Gre. lxx. cū interpre. latina.

τ in seculū seculi. Per singulos dies bñdicā
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐυλογήσω
tibi: τ laudabo nomē tuū in seculū τ in seculū
σε, καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
seculi. Magnus dñs τ laudabilis nimis: τ magnitudi-
αἰῶνος. Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, καὶ τῆς μεγαλωσύ- 8.43.
nis eius nō est finis. Ḡnatio τ ḡnatio laudabūt ope
νης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας. Γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔρ-
ra tua: τ potētiā tuā pronūtiabit. Magnificen
γα σου, καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσι. Τὴν μεγαλοπρέ-
tiā glorie sctitatis tue loquētur: τ mi-
πειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι, καὶ τὰ θαυ-
rabilia tua narrabūt. Et τ tutē terribiliū tuo-
μάσιά σου διηγήσονται. Καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου 8.17.
rū dicēt: τ magnitudinē tuā narrabūt. Memoriā
ἐροῦσι, καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσονται. Μνήμην τοῦ
abūdātie suauitatis tue eructabūt: τ iustitia
πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ 8.17.
tua exultabūt. Miserato: τ misericors dñs: pa-
σου ἀγαλλιάσονται. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μα-
tiēs τ multū mīsericors. Suauis dñs vniuersis:
κρόθυμος καὶ πολυέλεος. Χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασι, Job.8
τ miserationes eius sup opa eius. Cōfi-
καὶ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐξομο-
teantur tibi dñe opa tua: τ scti
λογησάτωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ οἱ ὅσιοί
tui benedicāt tibi. Gloriā regni tui dicēt:
σου ἐυλογησάτωσάν σε. Δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσι,
τ potētiā tuā loquētur. Vt notā faciāt fi
καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσι. Τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱ-
lius hoīum potētiā tuā: τ gloriā magni
οἷς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου, καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγα-
ficētie regni tui. Regnū tuū regnū
λοπρεπείας τῆς βασιλείας σου. Ἡ βασιλεία σου βασιλεία
oium seculoꝝ: τ dominatio tua in omī ḡnatiōe
πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ
ḡnatiōe. Fidelis dñs in oib⁹ vbis suis: τ sctus in
γενεᾷ. Πιστὸς κύριος ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν
oibus opibus suis. Suffūlciat dñs oēs qui
πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Υποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς
corruunt: τ erigit oēs elisos.
καταπίπτοντας, καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατεῤῥαγμένους.
Oculi oīm in te sperant: τ tu das
Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν
escā illoꝝ in tpe oportūo. Aperis tu manū tuā: τ
τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. Ανοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ
imples oē aīal refectiōe. Iustus dñs in oībus
ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας. Δίκαιος κύριος ἐν πάσαις
vīs suis: τ sctus in oībus opib⁹ suis. Prope
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ἐγγὺς
dñs oibus inuocātibus eū: oībus inuo-
κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν, πᾶσι τοῖς ἐπικα
cātibus eū in vītate. Voluntatē timētiū se
λουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ. Θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν
faciet: τ depcationē eoꝝ exaudiet: τ saluos faciet e-
ποιήσει, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν ἐισακούσεται, καὶ σώσει αὐ-
os. Custodit dñs oēs diligētes se: τ
τούς. Φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, καὶ
oēs pctōres disperdet. Laudationē dñi lo-
πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει. Αἴνεσιν κύριου λα
quet os meū: τ bñdicat oīs caro noī
λήσει τὸ στόμα μου, καὶ εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ
sctū eius: in seculū τ in seculū seculi.
ἅγιον αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Alleluia aggei τ zacharie. 145.
Αλληλουϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμέ.

Auda aīa mea dñm: laudabo dñm in vita mea:
Αἶνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, αἰνέσω κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου,
psallā deo meo quādiu sum. Nolite cōfidere in principi
ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχον-
bus in filiis hoīum ꝺbus nō est salus. Exibit
τας ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἐξελεύσεται

Trāsla. B. Hie.

k In oī die m benedicam ti
bi: n & laudabo ooooooo
c nomē tuū p in sempiter
num q & iugiter. r Magn?
s dñs t & laudabilis u nimis: x & magnificētie ei?
y nō est z inuentio. a Gene-
ratio b ad gnationē c lauda
bit b opa tua: c & fortitudi
nes tuas f annunciabunt.
g Decorem h glorie i ma-
gnitudinis tue k & verba
l mirabiliū tuorū m loqr.
n Et fortitudinē o horribi
liū tuorū p dicēt: q & ma-
gnitudines tuas r narra-
bunt. s Memoriā t multe
u bonitatis tue x loquen-
tur: y & iustitias tuas z lau-
dabunt. a Clemēs b & mi-
sericors c dñs: d patiens
e & multe g misatiōis. h Bo
nus i dñs k oībus: l & mīe e
ius m ī n vniuersa o opa ei?.
p Confiteantur tibi q dñe
r oīa s opa tua: t & miseri-
cordes tui u bñdicāt tibi.
x Gloriā r regni tui y dicēt:
a & fortitudines tuas b lo-
quētur. c Vt ostēdāt d filiis
e hoīm f fortitudines ei?
g & gl'iam h decoris i regni
eius. k Regnū tuū l regnū
m oīm n seculorū: o & po-
testas tua p in oī q gnatiōe
r & gnationē. s Sustentat
t dñs u oēs x corruētes: y &
erigit z omnes ooooooooo
a iacētes. b Oculi c oīm d ad
te e sperant: ooooooooooo
g & tu f das g eis i escā suā h in
tempore suo. ooooooooo
l Aperis m manus tuas: o &
imples p omne q animal
r refectiōe. s Iustus t domi
nus u in oībus x viis suis:
y & misericors z in oībus
a opibus suis. b Iuxta est
c dñs d oībus e qui inuocant
illū: f oībus g qui h inuocāt
illū i in veritate. k Placitū
l timentium se m faciet: n &
o clamorē eorū p exaudiet
q & saluabit eos. oooooo
r Custodit s dñs u oēs x dili
gentes se: ooooooooooo
y & z vniuersos a impios oo
b conteret. ooooooooooo
c Laudationē d dñi e loque
tur f os meū: g & bñdicet
h oīs i caro k noī l sctō eius
m in eternum n & iugiter.

a Aleluia. 146.
Auda c aīa mea c do-
minum. f Laudabo
g dñm h in vita mea: i cāta-
bo k deo meo l q ꝺdiu sum.
m Nolite n cōfidere o in pri
cipibus: p in filio q homis
s cui r nō est t salus. u Egre-
dietur oooooooooooooo

Tex. heb. ps. cxlvi. Pītiua. heb.

m הַלַּל	n בְּכָל־יוֹם	o אֲבָרְכֶךָּ p וַאֲהַלְלָה
q גָּדַל	r שִׁמְךָ s לְעוֹלָם t וָעֶד : u גָּדוֹל	
v יְהוָה w וּמְהֻלָּל x מְאֹד y וְלִגְדֻלָּתוֹ		
z שָׁבַח	a אֵין b חֵקֶר : c דּוֹר d לְדוֹר e יְשַׁבַּח	
f עָשָׂה g נָגַד	h מַעֲשֶׂיךָ i וּגְבוּרֹתֶיךָ j יַגִּידוּ :	
k כָּבַד	l הֲדַר m כְּבוֹד n הוֹדֶךָ o וְדִבְרֵי	
p פָּלָא q שִׂיחַ	r נִפְלְאוֹתֶיךָ s אָשִׂיחָה : t וְעֹזּוּז u נוֹרְאוֹתֶיךָ	
v עָזַז w יֹאמֵרוּ	x וּגְדֻלָּתְךָ y אֲסַפְּרֶנָּה : z זֵכֶר	
a אָמַר b סֹפֶר	c רַב d טוּבְךָ e יַבִּיעוּ f וְצִדְקָתְךָ g יְרַנֵּנוּ :	
h נָבַע i רָנַן	j חַנּוּן k וְרַחוּם l יְהוָה m אֶרֶךְ n אַפַּיִם	
o חָנַן p רָחַם	q וּגְדָל r חָסֶד : s טוֹב t יְהוָה u לַכֹּל v וְרַחֲמָיו	
w רָחַם	x עַל־כָּל y מַעֲשָׂיו : z יוֹדוּךָ a יְהוָה b כָּל	
c יָדָה	d מַעֲשֶׂיךָ e וַחֲסִידֶיךָ f יְבָרְכוּכָה : g כְּבוֹד	
h חָסַד	i מַלְכוּתְךָ j יֹאמֵרוּ k וּגְבוּרָתְךָ l יְדַבֵּרוּ :	
m גָּבַר n דִּבֵּר	o לְהוֹדִיעַ p לִבְנֵי q הָאָדָם r גְּבוּרֹתָיו	
s יָדַע	t וּכְבוֹד u הֲדַר v מַלְכוּתוֹ : w מַלְכוּתְךָ	
x עָלַם y מָשָׁל	z מַלְכוּת a כָּל־ b עֹלָמִים c וּמֶמְשַׁלְתְּךָ	
d סָמַךְ	e בְּכָל f דּוֹר g וָדוֹר : h סוֹמֵךְ i יְהוָה	
j זָקַף	k לְכָל l הַנֹּפְלִים m וְזוֹקֵף n לְכָל o	
p כָּפַף q שָׁבַר	r הַכְּפוּפִים : s עֵינֵי t כֹל u אֵלֶיךָ v יְשַׂבֵּרוּ	
w נָתַן	x וְאַתָּה y נוֹתֵן z לָהֶם a אֶת b אָכְלָם c בְּעִתּוֹ :	
d פָּתַח e שָׂבַע	f פּוֹתֵחַ g אֶת h יָדֶךָ i וּמַשְׂבִּיעַ j לְכָל k חַי	
l רָצָה m צָדִק	n רָצוֹן : o צַדִּיק p יְהוָה q בְּכָל r דְּרָכָיו	
s עָשָׂה t קָרַב	u וְחָסִיד v בְּכָל w מַעֲשָׂיו : x קָרוֹב y יְהוָה	
z קָרָא	a לְכֹל b קֹרְאָיו c לְכֹל d אֲשֶׁר e יִקְרָאֻהוּ	
f בֶּאֱמֶת : g רְצוֹן h יְרֵאָיו i יַעֲשֶׂה j וְאֶת		
k שַׁוְעָתָם l יִשְׁמַע m וְיוֹשִׁיעֵם :		
n שָׁמַר o יְהוָה p אֶת q כָּל r אֹהֲבָיו		
s וְאֶת t כָּל u הָרְשָׁעִים v יַשְׁמִיד :		
w תְּהִלַּת x יְהוָה y יְדַבֶּר z פִּי a וִיבָרֵךְ b כָּל		
c בָּשָׂר d שֵׁם e קָדְשׁוֹ f לְעוֹלָם g וָעֶד :		

cxlvi.

a הַלְלוּיָהּ

b הַלְלִי c נַפְשִׁי d אֶת e יְהוָה : f אֲהַלְלָה
g יְהוָה h בְּחַיָּי i אֲזַמְּרָה j לֵאלֹהַי k בְּעוֹדִי :
l אַל m תִּבְטְחוּ n בִּנְדִיבִים o בֶּן p אָדָם
q שֶׁאֵין r לוֹ s תְּשׁוּעָה : t תֵּצֵא u

Universidad de Deusto Biblioteca

רוּחוֹ יָשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא שׁוּב
אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו׃ אַשְׁרֵי שֶׁאֵל אֶל
יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה
אֱלֹהָיו׃ עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת
הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר
אֱמֶת לְעוֹלָם׃ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט עָלַם שָׁפַט
לַעֲשֻׁקִים נֹתֵן לֶחֶם לַרְעֵבִים
יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים׃ יְהוָה פֹּקֵחַ נָתַר אָסַר
עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים יְהוָה כָּפַף
אֹהֵב צַדִּיקִים׃ יְהוָה שֹׁמֵר אֶת צָדַק
גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד גּוּר יָתֹם
וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃ יִמְלֹךְ יְהוָה עָדַד עָוַת
לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר מָלַךְ עָלַם
הַלְלוּיָהּ׃ דּוּר

cxlvii.

הַלְלוּיָהּ

כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נַעִים נָעַם
נָאוָה תְהִלָּה׃ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם אוּה הָלַל
יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס׃ בָּנָה רָחָה
הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ כָּנַס רָפָא
לְעַצְּבוֹתָם׃ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים שָׁבַר חָבַשׁ
לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא׃ גָּדוֹל אֲדֹנֵינוּ מָנָה סָפַר
וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃ כֹּכָב קָרָא
מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל גָּדַל רָבַב
רְשָׁעִים עַדֵּי אָרֶץ׃ עֶנּוּ לַיהוָה כּוֹחַ בִּין
בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר׃ עָדַד עָנָה
הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בֶּעָבִים הַמֵּכִין שָׁפַל עָנָה
לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר׃ יָדָה כִּנֹּר
נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב כִּסָּה כּוּן
אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ לֹא בִּגְבוּרַת הַסּוּס צָמַח חָצַר
יֶחְפָּץ וְלֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה׃ נָתַן
רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת קָרָא גָּבַר
הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ שַׁבְּחִי יָחַל
יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְהוָה הַלְלִי
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן׃ כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי בָּרַח
שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ׃ הַשָּׂם שׂוּם גָּבַל
גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃ שָׁלַם חָנַט
שָׂבַע

spūs eius & reuertetur in humū suā: in die illa peribunt cogitationes eius. Btūs cuius deus iacob auxiliator eius: spes eius in domino deo suo. Qui fecit celos & terram: mare & omnia que in eis sunt: qui custodit veritatē in sempiternū. Qui facit iudiciū calūniā sustinentibus: & dat panem esurientibus: dn̄s soluit vinctos. Dominus illuminat cecos: dominus erigit elisos: dominus diligit iustos. Domīus custodit aduenas: pupillum & viduam eriget: & viā impiorū conteret. Regnabit dominus ī eternū: deus tuus siō in gn̄ationē & gn̄ationē. Aleluia. 147.

Laudate dominum quoniam bonum est canticum dei nostri quoniam decorum est: pulchra laudatio. Edificabit hierusalem dominus: eiectos israel congregabit. Qui sanat contritos corde: & alligat plagas eorū. Qui nūerat multitudinē stellarū: & oēs noīe vocat. Magnus dominus noster: & multus fortitudīe: & prudētie eius nō ē numerus. Suscipiēs mansuetos dn̄s: humilians impios vsq; ad terrā. Cantate domino in cōfessione: cāite do nostro in cithara. Qui operit celos nubibus & prebet terre pluuiā: & oriri facit in mōtibus germen. Qui dat iumētis panē suum: filiis corui clamantibus. Non est in fortitudine equi voluntas eius: neq; in tibiis viri placetur ei. Placetur dn̄o in his q timent eum: & expectāt miserico rdiā eius. Lauda ierusālem dominum: lauda deum tuum sion. Qm̄ confortauit vectes portarū tuarū: benedixit filiis tuis in medio tui. Qui posuit terminū tuum pacem: adipe frumenti saturauit te.

spūs eius: τ reuertet in trā suā. In τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Ἐν illa die peribūt oēs cogitatiōes eius: ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ. Actuū 14.c. Btūs cuius deus iacob adiutor eius: spes eius Μακάριος οὗ ὁ θεὸς ἰακὼβ βοηθὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ Apo. 14.b. in dn̄o deo ipsius. Qui fecit celū τ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. Τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ terrā: mare τ oīa q̄ in eis. Qui cu τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Τὸν φυ stodit veritatē in seculū: q̄ facit iuditiū λάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιοῦντα κρῖμα τοῖς iniuriā patiētib⁹: q̄ dat escā esuriētib⁹. Dn̄s sol ἀδικουμένοις, διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσι. Κύριος λύ uit cōpeditos: dn̄s illumīat cecos: dn̄s erigit εἰ πεπεδημένους, κύριος σοφοῖ τυφλούς, κύριος ἀνορθοῖ elisos: dn̄s diligit iustos: dn̄s custo κατερραγμένους, κύριος ἀγαπᾶ δικαίους, κύριος φυλάσ dit aduenas. Pupillū τ viduā suscipiet: σει τοὺς προσηλύτους. Ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται, τ viā pctōꝝ dispdet. Regnabit dn̄s in καὶ ὁδὸν ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ. Βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν seculū: de⁹ tuus sion in gn̄ationē τ gn̄ationē. αἰῶνα, ὁ θεός σου σιὼν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

Alleluia. 146.

Αλληλούϊα. ρμϛ'.

Laudate dn̄m qm̄ bonus psalmus: deo nr̄o Αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς ψαλμός, τῷ θεῷ ἡμῶν iocūda sit laudatio: edificās hierusalē dn̄s: dis ἡδυνθείη ἄινεσις, οἰκοδομῶν ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος, τὰς δια persiōes israel cōgregabit. Qui sanat cō σπορὰς τοῦ ἰσραὴλ ἐπισυνάξει. Ὁ ἰώμενος τοὺς συντε tritos corde: τ alligat cōtritiōes τριμμένους τὴν καρδίαν, καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα eoꝝ. Qui numerat multitudines stellaꝝ: τ oīb⁹ eis no αὐτῶν. Ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἄστρων, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνό mina vocās. Magnus dn̄s nr̄: τ magna vtus ματα καλῶν. Μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς eius: τ sapiētie eius nō est numer⁹. Sus αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Ανα cipiēs māsuetos dn̄s: humiliās āt pctōres vsq; ad λαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος, ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως terrā. Precinite dn̄o in cōfessiōe: psallite deo γῆς. Ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, ψάλατε τῷ θεῷ nr̄o in cithara. Qui operit celū in nubibus: ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. Τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις, qui parat fre pluuiā. Qui pducit in mōtib⁹ fe τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν. Τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρ nū: τ herbā seruituti hoīum. Qui dat τον, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Διδόντι τοῖς iumētis escā ipōꝝ: τ pullis coruoꝝ κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων inuocātibus eū. Nō in fortitudine τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. Οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ equi volūtatē habebit: neq; i tibiis viri bn̄pla ἵππου θελήσει, οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδο citū ēei. Bn̄placitū ē dn̄o sup timētes eū: τ κεῖ. Εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ in eis qui sperāt sup mīa eius. ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Alleluia aggei τ zacharie. 147.

Αλληλούϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμζ'.

Lauda hierusalē dn̄m: lauda deū tuū Ἐπαίνει ἱερουσαλὴμ τὸν κύριον, ἄινει τὸν θεόν σου sion. Qm̄ cōfortauit seras portaꝝ tuaꝝ: bn̄ σιών. Ὅτι ἐνίσχυσε τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου, εὐ dixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos λόγησε τοὺς υἱούς σου ἐν σοί. Ὁ τιθεὶς τὰ ὅριά σου pacē: τ adipe frumēti satiat te. εἰρήνην, καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

Qui emittit eloquiū suū tre: velociter cur
Ο ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ, ἕως τάχους δρα-
ret sermo eius. Qui dat niue sicā sicut lanā:
μείσει ὁ λόγος αὐτοῦ. Διδόντος χιόνα αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον,
nebulā sicut cinerē spargit. Mittit chrystallū
ὁμίχλην ὡσεὶ ἀποδὸν πάσχοντος. Βάλλοντος κρύσταλλον
suū sicut bucellas: ante factē frigoris eius quis
αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς, κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς
sustinebit: Emittet vbū suū: t liq̄facietea:
ὑποστήσεται; Ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐ-
flabit spūs eius: t fluēt a-
τά, πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδα-
que. Qui annūciat vbū suū iacob: iu
τα. Ο ἀπαγγέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῷ Ιακὼβ, δικαι-
stitias t iudicia sua israel. Non fecit ta-
ώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ισραηλ. Οὐκ ἐποίησεν οὕ-
liter oīi natiōi: t iudicia sua nō manifestauit eis.
τως παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

Alleluia aggei t zacharie. 148.
Αλληλούϊα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμη.

LAudate dñm de celis: laudate eū
Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν
in excelsis. Laudate eū oēs angeli e-
ἐν τοῖς ὑψίστοις. Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐ-
Dan. 3 ius: laudate eū oēs virtutes eius. Laudate
c. Judith 16.f. τοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. Αἰνεῖτε
cū sol t luna: laudate eū oēs stelle t
αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ
lumē. Laudate eū celi celoꝝ: t
τὸ φῶς. Αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ
aqua q̄ sup celos: laudēt nomē
ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα
dñi. Quia ipe dixit t facta sunt: ipe māda
κυρίου. Οτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλα-
uit t creata sunt. Statuit ea in seculū: t in
το καὶ ἐκτίσθησαν. Εστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς
seculū seculi: preceptū posuit t nō prete
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πρόσταγμα ἔθετο καὶ οὐ παρε-
ribit. Laudate dñm de terra: dracones
λεύσεται. Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς, δράκοντες
t oēs abyssi Ignis grando nix glaties
καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι. Πῦρ χάλαζα χιὼν κρύσταλλος
spūs procellaꝝ: que faciūt vbū eius.
πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ.
Mōtes t oēs colles: ligna fructifera t om-
Τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί, ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶ-
nes cedri. Bestie t vniuersa pecora: serpētes t
σαι κέδροι. Τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἑρπετὰ καὶ
volucres pennate. Reges tre t oēs ppli:
πετεινὰ πτερωτά. Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
principes t oēs iudices tre. Iuuenes t vir
ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς. Νεανίσκοι καὶ παρ-
gines: senes cū iuuenib⁹: laudēt no
θένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνο
mē dñi: q: exaltatū est nomē eius solius. Confessio e-
μα κυρίου, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου. Ἐξομολόγησις αὐ
tus sup trā t celū: t exaltabit cornu ppli sui. Hymn⁹ oi
τοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ, καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ. Υμνος πᾶ
bus sctis eius: filiis israel: pplo appropiquāti sibi.
σι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

Alleluia. 149.
Αλληλούϊα. ρμθ.

CAntate dño cāticū nouū: laus eius
Ασατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ἡ αἴνεσις αὐτοῦ
in ecclesia sctōꝝ. Letetur israel in eo qui
ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων. Εὐφραινέσθω Ισραὴλ ἐπὶ τῷ
facit eū: t filij sion exultēt in
ποιήσαντι αὐτόν, καὶ υἱοὶ σιὼν ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ
rege suo. Laudēt nomē eius in choro:
βασιλεῖ αὐτῶν. Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,

Trāsla.B.Vie.

[r]Qui emittit[s] eloquium suum[n] terre:[k] velociter
[l]currit[m] verbū ei⁹.[n] Qui
dat[o] niuem [p]quasi lanā:
[q]pruinas [r]quasi cinerem
[s]spargit. [t]Proiicit [u]glaci
em suam [x]quasi bucellas
[r]ante faciem [s]frigoris e-
ius [a]quis [b]stabit? [c] Mittet
[d]verbū suū [e]& soluet illa:
[f]spirabit [g]spū suo & [h]flu-
ent [i]aque. [k]Qui annūci-
at [l]verbū suū [m]iacob: [n]p-
cepta sua [o]& iudicia sua
[p]israel. [q]Non [r]fecit [s]simili
ter [t]omni [u]genti: [x]& iudi
cia sua [r]non [s]cognoscēt.
[a]Aleluia.

[a]Aleluia. 148.

LAudate[b] dominum
[c]de [c]celis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]laudate eū [h]in excelsis.
[i]Laudate eum [k]omnes
[l]angeli eius: [m]laudate e-
um [n]oēs [o]exercitus eius.
[p]Laudate eū [q]sol [r]& luna:
[s]laudate eum [t]omnes ∞
[u]stelle [x]luminis. [r]Laudate
eum [s]celi [a]celorum: ∞∞∞
[b]& aque [c]que [d]super [e]ce-
los sunt: [f]Laudent ∞∞∞∞∞
[b]nomē [i]domini: [k]quoni-
am [l]ipse [m]mandauit ∞∞∞
[n]& creata sūt. [o]Et statuit
ea [p]i eternū & [q]in seculm:
[r]preceptū [s]dedit [t]& non
[u]preteribit. [x]Laudate ∞
[s]dominum [a]de [b]terra: ∞
[c]dracones [d]& omnes ∞∞∞
[e]abyssi. [f]Ignis [g] grando
[h]nix [i]glacies: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[k]ventus [l]turbo [m]q̄ facitis
[u]sermonē ei⁹. [o] Montes
[p]& oēs [q]colles: [r]lignū [s]fru
ctiferū [t]& vniuerse [u]cedri
[x]Bestie [r]& oīa [s]iumenta:
[a]reptilia [b]& aues [c] volan-
tes. [d] Reges [e]terre [f]& om
nes [g] populi: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b] principes [r] & vniuersi
[k]iudices [l]terre. [m]Iuuenes
[n]& virgies: [p]senes [q]cum
[r]pueris: [s]Laudēt [u]nomē
[x]dñi: [r]qm [s]sublime ∞∞∞∞
[a]nomen eius [b]soli⁹: [c]glo-
ria eius [d]in [e]celo & in [f]ter
ra. [g]Et exaltauit [h]cornu
[i]populi sui: [k]laus ∞∞∞∞∞
[l]omnibus [m]sanctis eius:
[n]filiis [o]israel [p]populo ∞∞∞
[q]appropinquanti sibi.
[s]Aleluia.

[a]Aleluia. 149.

CAntate[c] domino ∞
[d]canticum [e]nouum:
[f]laus eius [g]in cōgregatio
ne [h]sanctorum. [i]Letetur
[k]israel [l]in factore suo: [m]fi
lii [n]sion [o]exultent ∞∞∞∞∞
[p]i rege suo. [q]Laudēt [r]no-
men eius [s]in choro: ∞∞∞

Tex.heb.ps.cxlij. Pritiua.he.

רוץ יְרוּץ דְּבָרוֹ: חַנּוֹתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר
כְּבַר בָּזַר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ
שָׁלַךְ פִּתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד:
בָּנָה כָּבַר יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ
עָמַד שָׁלַח יִזְלוּ מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָו לְיַעֲקֹב
מָסַס נָשַׁב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל:
נָזַל נָגַד לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל
יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

cxlviii.

הַלְלוּיָהּ

הָלַל הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם
רום הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל
לָאַךְ מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָו:
הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל
כּכב כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם
הָלַל וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ
אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה
בָּרָא עָמַד וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם
עָלַם עָבַר חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת
יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים כָּל
תָּנַן תְּהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר
רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הָרִים
כָּרָה וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:
חַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר
כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכֹל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים
בָּחַר בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים:
הָלַל יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב
בָּדַד שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
רום וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל
חָסַד חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ
הַלְלוּיָהּ:

cxlix.

שור שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ
שָׁמַח תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח
עָשָׂה גּוּל יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ
חוּל בְּמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְּמָחוֹל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.he. Tex.heb. ps.cl. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre. lxx.cũ interp.latina.

בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ׃ כִּי׃ רוֹצֶה
יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה׃
יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם׃ רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם
וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם׃ לַעֲשׂוֹת
נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים׃
לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים
וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל׃ לַעֲשׂוֹת
בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל
חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ׃

cl.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל
בְּמַקְדָּשׁוֹ הַלְלוּהוּ רְקִיעַ עֻזּוֹ׃
הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב
גֻּדְלוֹ׃ הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר
הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר׃ הַלְלוּהוּ
בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים
וְעֻגָב׃ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה׃ כֹּל
נְשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ׃

in tympano & cithara
cãtẽt ei. Quia complacet sibi dñs in pplo suo:
exaltabit mãsuetos in
ieſu. Exultabũt sancti in gloria: laudabunt in
cubilibus suis. Exaltatiões dei in gutture eorũ & gladii ancipites
in mãibus eorũ. Ad faciẽdã vindictã in gentibus: increpatiões in populis. Vt alligẽt reges
eorũ in catenis:
& inclytos eorum in cõpedibus ferreis. Vt faciant in eis iudicium ſcriptum: decor eſt oĩbus
ſanctis eius. Aleluia.
Aleluia. 150.

Laudate deum
in ſctõ eius: laudate
eũ in fortitudine potẽtie eius. Laudate eũ in
fortitudinibus eius: laudate eũ iuxta multitudinem magnificẽtie ſue.
Laudate eũ in clãgore
buccine: laudate eũ in
pſalterio & cithara. Laudate eum in tympano & choro: laudate
eum in cordis & orgão.
Laudate eũ in cymbalis
ſonãtibus: laudate eũ in
cymbalis tinnientibus.
Omne qđ ſpirat laudet dominũ. Aleluia.

in tympano & pſalterio pſallant ei. Qui bñpla
ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ. Ὅτι εὐδο
citũ ẽ dño in pplo ſuo: exaltabit mãſuetos in ſalute.
κεῖ κύριος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
Exultabũt ſcti in glia: & letabũtur in cubi
Καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ, καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοι
libus ſuis. Exultatiões dei in gutture eoꝝ: &
τῶν αὐτῶν. Αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, καὶ
gladij ancipites in manibus eoꝝ. Ad faciẽdã vin di
ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τοῦ ποιῆσαι ἐκδί
ctã in natiõibus: increpatiões in pplis. Ad alligãdos
κησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς. Τοῦ δῆσαι τοὺς
reges eoꝝ in cõpedibus: & nobiles eoꝝ in ma
βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χει
nicis ferreis. Vt faciãt in eis iudiciũ cõſcri
ροπέδαις σιδηραῖς. Τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἔγγρα
ptũ: glia hec erit oĩbus ſctis eius.
φον, δόξα αὕτη ἔσται πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

Aleluia. 150.
Ἀλληλουΐα. ρν.

Laudate deũ in ſctis eius: laudate eũ in
Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν
firmamẽto vˉtutis eius. Laudate eũ in vir
στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυ
tutibus eius: laudate eũ ſcũm multitudinẽ magnitu
νασείαις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλω
dinis eius. Laudate eũ in ſono tube: laudate
σύνης αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος, αἰνεῖτε
eũ in pſalterio & cithara. Laudate eũ in tympa
αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπά
no & choro: laudate eũ in chordis & organo. Lauda
νῳ καὶ χορῷ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνῳ. Αἰνεῖ
te eũ in cymbalis bñſonãtibus: laudate eũ in cymbalis
τε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις
iubilationis. Oĩs ſpũs laudet dñm.
ἀλαλαγμοῦ. Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

Explicit pſalterium.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

EPISTOLA ſancti Hieronymi preſbyteri ad Chromacium & Heliodorum Epiſcopos de libris Salomonis.

VNGAT EPISTOLA quos iungit ſacerdotium: immo charta non diuidat quos Chriſti nectit amor. Cōmentarios ī Oſee amos & Zachariā: malachiā quoq; poſcitis. Scripſiſſem ſi licuiſſet pre valitudine. Mittitis ſolatia ſumptuum: notarios noſtros & librarios ſuſtentatis vt vobis potiſſimum noſtrum deſudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diuerſa poſcentiu; quaſi aut equum ſit me vobis eſurientibus & aliis laborare: aut in ratione dati & accepti: cuiq; preter vos obnoxius ſim. Itaq; longa egrotatione fractus: ne penitus hoc anno reticerem: & apud vos mutus eſſem: tridui opus nomini veſtro conſecraui interpretationem videlicet trium Salomonis uoluminum: maſloth quod Hebrei parabolas: vulgata autem editio prouerbia vocat: cobeleth quē grece eccleſiaſten: latine contionatorem poſſumus dicere: ſiraſirim quod in lingua noſtra vertitur canticū canticorum. Fertur & panaretos Ieſu filii ſirach liber: & alius pſeudographus qui ſapientia Salomonis inſcribitur. Quorum priorem hebraicum repperi: non eccleſiaſticum vt apud latinos: ſed parabolas prenotatum. Cui iuncti erant eccleſiaſtes & canticum canticorum: vt ſimilitudinem Salomonis non ſolum numero librorum: ſed etiam materiaru; genere coequaret. Secundus apud hebreos nuſq; eſt: quia & ipſe ſtilus grecam eloquentiam redolet: & nonnulli ſcriptorum veterum hunc eſſe iudei Philonis affirmant. Sicut ergo iudith & tobie & machabeorum libros legit quide; eos eccleſia: ſed inter canonicas ſcripturas nō recipit: ſic & hec duo volumina legat ad edificationem plebis: non ad autoritatem eccleſiaſticorum dogmatum confirmandam. Si cui ſane ſeptuaginta interpretum magis editio placet: habet eam a nobis olim emendatam. Neq; enim noua ſic cudimus vt vetera deſtruamus. Et tamen cum diligentiſſime legerit: ſciat magis noſtra ſcripta intelligi: que non in tertiū vas tranſfuſa coacuerint: ſed ſtatim de prelo puriſſime commendata teſte: ſuum ſaporem ſeruauerint.

Explicit epiſtola ſancti Hieronymi.

Incipit prologus in libros eoſdem.

RIBVS nominibus vocatu; fuiſſe Salomonē ſcripture manifeſtiſſime docent. Pacificu; id eſt Salomonē: & idida. hoc eſt dilectum domini: & quod nūc dicitur coheleth idē eccleſiaſten. Eccleſiaſtes autem greco ſermōe eſt appellatus: quia cœtum. i. eccleſiam congreget quem nos nuncupare poſſumus contionatorem: eo q; loquatur ad populum: & ſermo eius nō ſpecialiter ad vnum ſed ad vniuerſos dirigatur generaliter. Porro pacificus & dilectus domini ab eo q; regno eius pax fuerit: & eum dominus dilexerit appellatus eſt. Nam & pſal. xliiii. & lxxi. dilecti & pacifici titulo prenotātur. Qui tamē & ſi ad prophetiam chriſti eccleſieq; pertinentes: felicitatem & vires Salomonis excedunt: tamen ſecundum hiſtoriam ſuper Salomonem ſcripti ſunt. Itaq; iuxta numerum vocabuloru; tria volumina edidit. prouerbia: eccleſiaſten: canticum canticorum. In prouerbiis parvulum docens: & quaſi de officiis per ſententias erudiens. Vnde & ad filiū ſermo crebro repetitur. In eccleſiaſten vero matura virum etatis inſtituens: ne quicq; in mundi rebus putet eſſe perpetuū: ſed caduca & breuia vniuerſa que cernimus. Ad extremum iam conſummatum virum & calcato ſeculo preparatum: in canticis canticorum ſponſe iungit amplexibus. Niſi enim prius reliquerimus vitia: & pōpis ſeculi renunciantes expeditos nos ad aduentum prepararimus: non poſſumus cantare canticum canticorum. Sed & hoc diligentius attendendum: tres libros autore diuerſo eſſe intitulatos. In prouerbiis enim notātur prouerbia Salomonis filii Dauid regis Iſrael. In eccleſiaſten vero verba eccleſiaſtes filii dauid regis hieruſalem. Superfluum quippe eſt iſrael hic: quod male in grecis & latinis codicibus inuenitur. In cantico autem canticorum nec filius dauid nec rex iſrael ſiue hieruſalem preſcribitur: ſed tantum canticum canticorum Salomonis. Sicut enim prouerbia & rudis inſtitutio ad duodecim tribus & ad totum pertinet Iſrael. & quomodo contemptus mundi nō niſi metropolitis conuenit: hoc eſt habitatoribus in hieruſalem: ita canticum canticorum ad eos proprie pertinet qui tātum ſupna deſiderant. Ad incipientes & proficientes & paterna dignitas & regni proprii merito vendicatur auctoritas. Ad perfectos vero vbi non timore erudītur ſed amore: proprium nomen ſufficit: & equalis magiſter eſt & neſcit eſſe ſe regem. Que omnia referuntur ad Chriſtum.

Incipit alius Prologus.

RES libros Salomonis. i. prouerbia: eccleſiaſten: canticum cāticorum: veteri. lxx. interp̄tum autoritati reddidi vel antepoſitis lineis ſuperflua que; deſignans: vel ſtellis titulo prenotatis: ea que minus habebantur interſerens. vt plenius paula & euſtochium cognoſcatis quid in libris noſtris minus ſit: quidve redundet. Nec non etiā illa que imperiti trāſlatores male in linguam noſtram de greco ſermone verterant oblitterans & antiquans: curioſiſſima veritate correxi. Et vbi prepoſtero ordine atq; peruerſo ſententiarum fuerat lumen ereptum: ſuis locis reſtituēs feci itelligi quod latebat. Porro in eo libro qui a pleriſq; ſapientia Salomonis inſcribitur: & in eccleſiaſtico quem eſſe Ieſu filii ſyrach nullus ignorat: calamum temperaui: tantummodo canonicas ſcripturas vobis emendare deſiderans: & ſtudium meū certis magis q̄ dubiis commendare. Ideo greco & hebreo prefatiuncula vtraq; in libro premiſſa eſt: quia nonnulla de greco hoc ad illuminationem ſenſus & legentis edificationem vel inſerta hebraice tranſlationi: vel extrinſecus iūcta ſunt. Et idcirco q legis ſemp peregrina memento.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

l

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb.Tex.be.Prouer.j. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.xx.cū interp̄.latina.

משלי שלמה בן דויד מלך ישראל׃
לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי
בינה׃ לקחת מוסר השכל צדק
ומשפט ומישרים׃ לתת לפתאים
ערמה לנער דעת ומזמה׃ ישמע
חכם ויוסף לקח ונבון תחבלות
יקנה׃ להבין משל ומליצה דברי
חכמים וחידתם׃ יראת יהוה
ראשית דעת חכמה ומוסר אוילים
בזו׃ שמע בני מוסר אביך ואל
תטש תורת אמך׃ כי לוית חן הם
לראשך וענקים לגרגרתיך׃
בני אם יפתוך חטאים אל תבא׃
אם יאמרו לכה אתנו נארבה
לדם נצפנה לנקי חנם׃ נבלעם
כשאול חיים ותמימים כיורדי
בור׃ כל הון יקר נמצא נמלא
בתינו שללו׃ גורלך תפיל בתוכנו
כיס אחד יהיה לכלנו׃ בני אל
תלך בדרך אתם מנע רגלך
מנתיבתם׃ כי רגליהם לרע ירוצון
וימהרו לשפך דם׃ כי חנם מזרה
חרשת בעיני כל בעל כנף׃
והם לדמם יארבון יצפנו לנפשתם׃
כן ארחות כל בצע בצע את
נפש בעליו יקח׃ בחוץ חכמות תרנן
ברחבות תתן קולה׃ בראש המיות
תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה
תאמר׃ עד מתי פתיים תאהבו
פתי ולצים לצון חמדו להם
וכסילים ישנאו דעת׃ תשובו לתוכחתי
הנה אביעה לכם רוחי אודיעה דברי אתכם׃
יען קראתי ותמאנו נטיתי ידי
ואין מקשיב׃ ותפרעו כל עצתי
ותוכחתי לא אבו׃

Incipit liber ꝓuerbiorū.

PArabole salomonis filii dauid regis israel: ad sciendā sapientiā & disciplinā. Ad intelligenda verba prudentie. & suscipiēdā eruditionē doctrine iustitiā & iudiciū & equitatē. Vt detur paruulis astutia: & adolescenti scientia & intellectus. Audiens sapiēs sapientior erit: & intelligēs gubernacula possidebit. Animaduertet parabolā & interp̄tationē verba sapientum & enigmata eorū. Timor dñi initiū sapie: sapietiā atq; doctrinam stulti despiciūt. Audi fili mi disciplinam patris tui: & ne dimittas legē mris tue. Vt addatur gratia capiti tuo & torques collo tuo. ∞∞∞∞ Fili mi si te lactauerint peccatores ne acqiescas eis. Si dixerint veni nobiscum: insidiemur sanguini: absondamus tenticulas cōtra insontē frustra. Deglutiamus eū sicut infernus viuentē & integrū q̄si descendētem in lacū. Oēm preciosā substātiā reperiem⁹: implebim⁹ domos nr̄as spoliis. Sortē mitte nobiscū marsupiū sit vnū oium nostrū. Fili mi ne ambules cū eis: phibe pedem tuū a semitis eox. Pedes enī illorū ad malū curunt: & festināt vt effundāt sanguinē. Frustra āt iacitur rete ante oculos pennatorum. ∞∞∞∞ Ipsi quoq; cōtra sanguinē suū insidiātur: & moliūtur fraudes cōtra aias suas. Sic semite oīs auari: animas possidentiū rapiūt. Sapientia foris predicat: in plateis dat vocem suam. ∞∞∞∞∞∞∞ In capite turbarum clamitat in foribus ∞∞∞∞ portarum vrbis profert verba sua dicēs Vsqueq; paruuli diligitis infantiam: & stulti ea que sibi sunt noxia cupient: & imprudentes odibunt ∞ scientiā. Conuertimini ad correptionē meā. En pferā vobis spūm meū: oñdā vobis verba mea. Quia vocaui & renuistis: extēdi manū meā & nō fuit qui aspiceret. Despexistis oē cōsiliū meū:

PARABOLE SALOMONIS.
ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Parabole salomonis filij dauid: qui regnauit in israel: ad sciendū sapiam
Αροιμίαι σολομῶντος υἱοῦ δαυὶδ, ὃς ἐβα
σίλευσεν ἐν Ἰσραήλ, γινῶναι σοφίαν καὶ
disciplinā: ad itelligēdū ꝙ verba prudētie:
παιδείαν, νοῆσαί τε λόγους φρονήσεως,
ad suscipiēdas ꝙ iuolutiões ſmonū & solutiões enigmatū: ad itel
δέξασθαί τε φρονᾶς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, νοῆσαι
ligēdā ꝙ iustitiā verā: & iudiciū dirigendū: vt det sim
τε δικαιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρῖμα κατευθύνειν, ἵνα δῶ ἀκά
plicib⁹ astutiā: puero āt nouo sensū ꝙ & cogitationē.
κοις πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν.
hec eñ audiēs sapiēs sapiētior erit. at itelligēs gu
τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται. ὁ δὲ νοήμων κυ
bernationē possidebit. aiaduertet ꝙ pabolā & tenebrosū ser
βέρνησιν κτήσεται. νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λό
monē: ꝟba ꝙ sapientū & enigmata. Initiū sapie timor
γον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. Ἀρχὴ σοφίας φόβος
dñi: itellect⁹ āt bon⁹ oībus facientib⁹ eā. pietas
κυ, σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. εὐσέβεια
āt in deū initiū sensus: sapiam āt & disciplinā impij
δὲ εἰς θεὸν ἀρχὴ αἰσθήσεως, σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς
despiciēt. audi fili leges patris tui: & ne repellas
ἐξουθενήσουσιν. Ἄκουε υἱὲ νόμους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπώσῃ
statuta matris tue. corona eñ gratiaꝝ suscipies tuo ꝟtici: &
θεσμοὺς μητρός σου. στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῇ κορυφῇ, καὶ
torquē aureū circa tuū collū. Fili ne te deceperint
κλοιὸν χρύσεον περὶ σῷ τραχήλῳ. Υἱὲ μήσε πλανήσωσιν
viri impij: neq; volueris. si aduocauerint te:
ἄνδρες ἀσεβεῖς, μὴ δὲ βουληθῇς. ἐὰν παρακαλέσωσί σε,
dicētes: veni nobiscū comūica sanguinis: absōdam⁹ āt
λέγοντες, ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν κοινώνησον αἵματος, κρύψωμεν δὲ
in terrā viꝝ iustū frustra: deglutiam⁹ āt eū sicut
εἰς γῆν ἄνδρα δίκαιον ἀδίκως, καταπίωμεν δὲ αὐχὶ ὥσπερ
infern⁹ viuentē: & tollam⁹ ei⁹ memoriā ō terra: possessionē e⁹
ᾅδης ζῶντα, καὶ ἀρωμεν αὐτοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς, τὴν κτῆσιν αὐ
p̄ciosam reciptam⁹: impleam⁹ āt domos no
τοῦ τὴν πολυτελῆ καταλαβώμεθα, πλήσωμεν δὲ οἴκους ἡμε
stras spoliis: at tuā sortē mitte in nobis & marsup=
τέρους σκύλων, τὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν, καὶ μαρσίπ=
piū vnū sit nobis. Ne ambules vias cū eis: de
πιον ἓν γενηθήτω ἡμῖν. Μὴ πορεύθῃς ὁδοὺς μετ' αὐτῶν, ἔκ=
clina pedē tuū a semitis eox. nā pedes illox
κλινον τὸν πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν
ad malitiā currūt. & festinātes sūt ad effundēdū sāguinē. nō eñ
εἰς κακίαν τρέχουσι. καὶ ταχινοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα. οὐ γὰρ
frustra extēdunt retia pēnatis: tpī eñ mortis pti
ἀδίκως ἐκτείνονται δίκτυα πτερωτοῖς, αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνου με
cipātes thesaurizāt sibi ipꝝ mala: iste vie sūt
τέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά, αὗται αἱ ὁδοί εἰσι
oium pficientiū finiq̄. nā impietatem
πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα. τὴ γὰρ ἀσεβείᾳ τὴν
suā aiam auferūt. sapia in egressib⁹ laudat: in āt
ἑαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται. σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ
plateis audaciā ſmonis habēt. In sūmis āt muris p̄di
πλατείαις παῤῥησίαν ἄγει. Ἐπ' ἄκρων δὲ τειχέων κυρύσσει
cat: in āt portis ciuitatis cōfidēs dicit. q̄nto tpe
ται, ἐπὶ δὲ πύλαις πόλεως θαῤῥοῦσα λέγει. ὅσον ἂν χρόνον
inocētes iherebūt iusticie nō cōfundent. at stul
ἄκακοι ἔχωνται τῆς δικαιοσύνης οὐκ αἰσχυνθήσονται. οἱ δὲ ἄφρο
ti iniurie erūtes desideratores: impij facti odio ha
νες τῆς ὕβρεως ὄντες ἐπιθυμηταί, ἀσεβεῖς ἡνώθησαν ἐμίση=
buerūt sensū & obnoxij facti sūt redargutionib⁹. ecce pre
σαν αἴσθησιν καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχοις. ἰδοὺ προ=
mittā vobis mei spūs verbū. docebo āt vos meū ſmonē.
πέσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν. διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λόγον.
qm̄ vocabā: & nō audistis. & extendebā ſmones:
ἐπειδὴ ἐκάλουν, καὶ οὐχ ὑπηκούσατε. καὶ ἐξέτεινον λόγους,
& nō attēdebatis. sed irrita faciebatis mea cōsilia.
καὶ οὐ προσείχετε. ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλάς.

at meis redargutiōib[p] nō itēdebatis. Igitur τ ego in ve
τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις οὐ προσείχετε. Τοιγαροῦν κἀγὼ τῇ ὑ
stro interitu irridebo. ꝓtra gaudebo aũt qñ
μετέρᾳ ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι. καταχαροῦμαι δὲ ὅτ᾽ἂ
cũq; supuenerit vobis ꝓnities. τ qñ aduenerit vobis subito tu
ἂν ἐπέρχηται ὑμῖν ὀλεθρος. καὶ ὡς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφνω θό=
mult[o]: et subuersio tanq̃ tẽpestas affuerit: autq̃ vene
ρυβος, ἢ δὲ καταστροφὴ ὁμοίως καθάπερ λαῖλαψ παρῇ, ἢ ὅταν ἔρχη
rit vobis [c]bulatio τ obsessio. erit .n. qñ inuocabi
ται ὑμῖν θλῖψις καὶ πολιορκία. ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέση
tis me: ego aũt nō exaudiam vos. q̃rent me mali:
σθέ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν. ζητήσουσί με κακοί,
τ nō inuenient. odio h̃uerũt .n. sapiam: at timorẽ
καὶ οὐχ εὑρήσουσιν. ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ φόβον
dñi nō receperũt: neq; voluerũt meis attẽdere consi
κυρίου οὐ προείλοντο, οὐδὲ ἤθελον ἐμοῖς προσέχειν βου
liis. subsãnauerũt ãt meas redargutiões. igit cõedent
λαῖς. ἐμυκτήριζον δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους. Τοιγαροῦν ἔδονται τῆς
sue vie fructꝰ: τ sue ipietatis im=
ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλη
plebunt. qñ .n. iniuriã feceri puulis: interficient: τ
σθήσονται. ἀνθ᾽ὧν γὰρ ἠδίκουν νηπίους, φονευθήσονται, καὶ
indñsitio ipios pdet. at me audiẽs habitabit
ἐξετασμὸς ἀσεβεῖς ὀλεῖ. ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει
in spe: τ q̃scet absq; tẽrore ab omni malo.
ἐπ᾽ἐλπίδι, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ca. 2
FIli si suscipiẽs ꝼmonẽ mei ꝓcepti abscõderis penes
Υἱὲ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμὴς ἐντολῆς κρύψῃς παρὰ σε
teipm: audiet sapiam auris tua: τ adijcies
αυτῷ, ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου, καὶ παραβαλεῖς
cor tuũ intellectũ: adijcies aũt ipm in admoni
καρδίαν σουεἰς σύνεσιν, παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν ἐπὶ νουθέτη
tionẽ filio tuo. si .n. sapiam inuocaueris: τ intel
σιν τῷ υἱῷ σου. ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ, καὶ τῇ συ
lectui dederi vocẽ tuã: at sensum q̃sieris magna
νέσει δῶς φωνήν σου, τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλη τῇ
voce: τ si q̃sieris eam q̃si argẽtũ τ sicut thesauros
φωνῇ, καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον καὶ ὡς θησαυροὺς
scrutat[o]r fueris illam: tũc intelliges timorẽ dñi: τ scien=
ἐξερευνήσῃς αὐτήν, τότε συνήσεις φόβον κυρίου, καὶ ἐπι=
tiã dei inuenies. q: dñs dat sapiam: τ ex
γνώσιν θεοῦ εὑρήσεις. ὅτι κύριος δίδωσι σοφίαν, καὶ ἀπὸ
facie ei[o] cognitio τ itellectus: τ thesaurizat di=
προσώπου αὐτοῦ γνῶσις καὶ σύνεσις, καὶ θησαυρίζει τοῖς κα
rigẽtib[q] salutẽ. ꝓteget ãt viam eox: adser
τορθοῦσι σωτηρίαν. ὑπερασπιεῖ δὲ τὴν πορείαν αὐτῶν, τ φυ
uãdũ viã iustificationũ τ viam eox q̃ reuerẽt eũ cu=
λάξαι ὁδὸν δικαιωμάτων, καὶ ὁδὸν εὐλαβουμένων αὐτὸν δια
stodiet. tũc intelliges iustitiam τ iudiciũ: τ di=
φυλάξει. τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρίμα, καὶ κατορ
riges omnes semitas bonas. Si .n. venerit sapia in
θώσεις πάντας ἄξονας ἀγαθούς. Ἐὰν γὰρ ἔλθῃ σοφία εἰς
tuã mentẽ: ãt sensus tue aie pulcher esse uidebit:
σὴν διάνοιαν, ἡ δὲ αἴσθησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξει,
cõsiliũ bonũ custodiet te: cogitatio ãt sctã ꝙabit te: vt
βουλὴ καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ ὁσία τηρήσει σε, ἵνα
eruat te a via mala τ a viro loquen
ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦντα
te nihil fidele. ve q̃ relinquũt vias rectas
πρᾳ μηδὲν πιστόν. ὧν οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας
vt ambulẽt in vijs tenebrar[u]. ve q̃ letantur
τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς σκότους. ὧν οἱ εὐφραινόμενοι
in malis τ gaudent in subuersione mala: quoꝝ
ἐπὶ κακοῖς καὶ χαίροντες ἐπὶ καταστροφῇ κακῇ, ὧν αἱ
semite puerse τ curue: o:bite eox:
τρίβοι σκολιαὶ καὶ καμπυλαί, αἱ τροχιαὶ αὐτῶν,
ad longe te faciendũ a via recta: τ alie=
τοῦ μακρὰν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, καὶ ἀλλό
num iuste sententie. Fili ne te ꝓphẽdat ma=
τριον τῆς δικαίας γνώμης. Υἱὲ μή σε καταλάβῃ κα=
lũ cõsiliũ: qđ reliquit
κὴ βουλή, ἣ ἀπολιποῦσα

[r]& increpatiões meas[s] ne glexistis. [t]Ego[u] quoq; ꝏ [r]in interitu vr̃o[t] ridebo: [s]& subsãnabo[b] cũ vobis id [c]qđ timebatis[b] aduenerit. [b]Cum irruerit[c] repentina [r]calamitas: [s]& interit[b] q̃si tẽpestas[r] ingruerit: [k]qñ venerit[r] sup vos[m] tribulatio [n]& angustia. [o]Tunc[b] inuocabũt me: [q]& nõ[r] exaudiã [o]mane cõsurgẽt: [r]& non [n]inueniẽt me. [t]Eo q̃ exosam habuerint ꝏꝏꝏꝏ [s]disciplinam: [b]& timorẽ [c]domini[o] nõ[c] susceperint: [r]nec[s] acquieuerint[b] cõsilio meo: [t]& detraxerint [k]vniuerse[r] correptioni mee. [m]Comedẽt igitur[n] fruct[o] vie sue: [p]suisq; consiliis [q]saturabuntur. [s]Auersio [r]paruulorum [n]interficiet eos: [t]prosperitas[r] stultor[k] [p]det eos. [t]Qui ãt[b] me[s] audierit[b] absq; terrore[r] requescet: [t]& abũdãtia pfruetur [r]timore[s] malorũ sublato.

FIli mi[b] si[c] susceperis. 2.
Eris[b] sermones meos: [c]& mandata mea[r] absconderis[s] penes te: [b]vt audiat [r]sapiam[k] auris tua: [l] iclina [m]cor tuũ[n] ad cognoscẽdã [n]prudentiã. [r]Si[o] enim[q] sapientiam[r] inuocaueris: & [c]iclinaueris[n] cor tuũ[s] prudentie: [t]si[r] q̃sieris eam[t] q̃si pecuniam[q] & sicut thesauros[b] efFoderis illã: [c]tũc[b] intelliges[c] timorem[r] dñi: [s]& scientiam[k] dei[t] inuenies. [k]Quia[l] dñs[m] dat[n] sapientiã: & [p]ex ore eius[p] sciẽtia [q]& prudentia. [r]Custodiet [s]rectorum[r] salutem: & ꝏ [n]proteget[t] gradiẽtes[r] simpliciter. [r]Seruãs[s] semitas [b]iustitie: [c]& viam[b] sanctorum[c] custodiens. [r]Tunc [s]intelliges[b] iusticiã[t] & iudicium[k] & equitatẽ: & [l]oẽm [m]semitam[n] bonam. [o]Si[m] trauerit[q] sapientia ꝏꝏꝏ [r]cor tuũ: [s]& scientia[t] anie tue[n] placuerit: [r]consilium [r]custodiet[t] te: & [q]prudentia[b] seruabit te. ꝏꝏꝏ [c]Vt eruaris[o] a via[c] mala: & [r]ab homine[s] qui ꝏꝏꝏ [b]peruersa[s] loquitur. [t]Qui relinquũt[k] iter[l] rectum: & [m]ambulant[n] per vias[o] tenebrosas. [p]Qui letantur [q]cũ[r] male[q] fecerint: & [s]exultãt[k] in rebus [n]pessimis. [r]Quorum vie[t] peruerse sunt: [s]& infames ꝏꝏꝏ [b]gressus eorum. [c]Vt eruaris[o] a muliere[c] aliena & ꝏ [r]ab extranea[b] q̃ molit[s] ser mones suos: & [l] relinquit

Cap. ij.

וְתוֹרָתִי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃ לְהַקְשִׁיב לַחָכְמָה אָזְנֶךָ תַּטֶּה לִבְּךָ לַתְּבוּנָה׃ כִּי אִם לַבִּינָה תִקְרָא תִּתֵּן קוֹלֶךָ׃ אִם תְּבַקְשֶׁנָּה כַּכֶּסֶף וְכַמַּטְמוֹנִים תַּחְפְּשֶׂנָּה׃ אָז תָּבִין יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא׃ כִּי יְהוָה יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וְתְבוּנָה׃ יִצְפֹּן לַיְשָׁרִים תּוּשִׁיָּה מָגֵן לְהֹלְכֵי תֹם׃ לִנְצֹר אָרְחוֹת מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ חֲסִידָו יִשְׁמֹר׃ אָז תָּבִין צֶדֶק וּמִשְׁפָּט וּמֵישָׁרִים כָּל מַעְגַל טוב׃ כִּי תָבוֹא חָכְמָה בְלִבֶּךָ וְדַעַת לְנַפְשְׁךָ יִנְעָם׃ מְזִמָּה תִשְׁמֹר עָלֶיךָ תְּבוּנָה תִנְצָרֶכָּה׃ לְהַצִּילְךָ מִדֶּרֶךְ רָע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃ הָעֹזְבִים אָרְחוֹת יֹשֶׁר לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי חֹשֶׁךְ׃ הַשְּׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רָע יָגִילוּ בְּתַהְפֻּכוֹת רָע׃ אֲשֶׁר אָרְחֹתֵיהֶם עִקְּשִׁים וְנִלוֹזִים בְּמַעְגְּלֹתָם׃ לְהַצִּילְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה׃ הָעֹזֶבֶת

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֱלוֹף׃ נְעוּרֶיהָ ׀ וְאֶת ׀ בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכֵחָה ׀ כִּי שַׁחָה אֶל
מָוֶת בֵּיתָהּ וְאֶל רְפָאִים מַעְגַּלֹתֶיהָ׃
כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא
יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים ׀ לְמַעַן
תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים ׀ וְאָרְחוֹת
צַדִּיקִים תִּשְׁמֹר ׀ כִּי יְשָׁרִים
יִשְׁכְּנוּ אָרֶץ ׀ וּתְמִימִים יִוָּתְרוּ
בָהּ׃ ורְשָׁעִים מֵאָרֶץ יִכָּרֵתוּ
וּבוֹגְדִים יִסָּחוּ מִמֶּנָּה׃

Cap.iij.

בְּנִי תּוֹרָתִי אַל תִּשְׁכָּח
וּמִצְוֹתַי יִצֹּר לִבֶּךָ׃ כִּי אֹרֶךְ יָמִים
וּשְׁנוֹת חַיִּים ׀ וְשָׁלוֹם ׀ יוֹסִיפוּ לָךְ׃
חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל יַעַזְבֶךָ ׀ קָשְׁרֵם
עַל גַּרְגְּרֹתֶיךָ ׀ כָּתְבֵם עַל לוּחַ לִבֶּךָ׃
וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב ׀ בְּעֵינֵי אֱלֹהִים
וְאָדָם׃ בְּטַח אֶל יְהוָה ׀ בְּכָל לִבֶּךָ ׀
וְאֶל בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן׃ בְּכָל דְּרָכֶיךָ
דָעֵהוּ ׀ וְהוּא יְיַשֵּׁר אֹרְחֹתֶיךָ׃ אַל
תְּהִי חָכָם בְּעֵינֶיךָ ׀ יְרָא אֶת יְהוָה
וְסוּר מֵרָע׃ רְפוּאָה ׀ תְּהִי לְשָׁרֶךָ
וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ׃ כַּבֵּד אֶת יְהוָה
מֵהוֹנֶךָ ׀ וּמֵרֵאשִׁית כָּל תְּבוּאָתֶךָ׃
וְיִמָּלְאוּ אֲסָמֶיךָ שָׂבָע וְתִירוֹשׁ יְקָבֶיךָ
יִפְרֹצוּ׃ מוּסַר יְהוָה בְּנִי אַל תִּמְאָס ׀
וְאַל תָּקֹץ ׀ בְּתוֹכַחְתּוֹ ׀ כִּי אֶת
אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְהוָה יוֹכִיחַ ׀ וּכְאָב אֶת
בֵּן יִרְצֶה׃ אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה ׀
וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה׃ כִּי טוֹב סַחְרָהּ
מִסְּחַר ׀ כֶּסֶף ׀ וּמֵחָרוּץ ׀ תְּבוּאָתָהּ׃
יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים ׀ וְכָל חֲפָצֶיךָ
לֹא יִשְׁווּ בָהּ׃ אֹרֶךְ יָמִים ׀ בִּימִינָהּ ׀
בְּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד׃ דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי
נֹעַם ׀ וְכָל נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם׃ ׀ עֵץ
חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ ׀ וְתֹמְכֶיהָ
מְאֻשָּׁר׃ יְהוָה ׀ בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ ׀

ducem pubertatis sue: & pacti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ dei sui oblita est. Inclinata est enim ad ∞∞∞ mortem domus eius: & ad inferos semite ipsius. Oēs qui ingrediuntur ad eā nō reuertētur: nec apprehendent semitas vite. Vt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ambules in via bona: & calles ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ iustorū custodias. Qui enim recti sunt ∞∞∞∞ habitabūt in terra: & simplices permanebunt ∞∞ in ea. Impii vero de terra perdentur: ∞∞∞∞∞ & qui inique agunt auferētur ex ea. 3.

FIli mi ne obliuiscaris legis mee: ∞∞ & p̃cepta mea cor tuū custodiat. Longitudinē enī dierū & annos vite & pacē apponent tibi. Misericordia & veritas te nō deserāt. Circūda eas gutturi tuo: & describe in tabulis cordis tui: & inuenies gratiā & disciplinā bonā coram deo & hoībus. Habe fiduciā in dño ex toto corde tuo: & ne innitaris prudentie tue. In oībus viis tuis cogita illum: & ipse diriget gressus tuos. Ne sis sapiens apud temetipsum: time dominum: & recede a malo. Sanitas qppe erit vmbilico tuo: & irrigatio ossium tuorū. Honora dominū de tua substātia & de primitiis oīm frugū tuarū: & implebūtur horrea tua saturitate: & vino torcularia tua redūdābūt. Disciplinā dñi fili mi ne abicias: nec deficias cū ab eo corriperis. ∞∞∞∞∞ Quē enim diligit dñs corripit: & quasi pr in filio cōplacet sibi. Beat hō qui inuenit sapiētiā: & qui affluit prudentia. Melior acquisitio eius negotiatione argenti & auro primo fructui. Preciosior est cūctis opibus sapīa: & oīa q̄ deside rātur huic nō valet cōparari. Longitudo dierū in dextera eius: & in sinistra illi diuitie & gloria. Vie ei vie pulchre: & oēs semite ei pacifice. Lignū vite est his qui apprehēderit eā: & qui tenuerit eam beati. Dominus sapientia fundauit terram:

doctrinā adolescētie: & testamētū diuinū oblita. ὅτι ἀσκαλίαν νεότητος, καὶ διαθήκην θείαν ἐπιλελησμένη. posuit.n. apud mortē domū ei: & apud infe- ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν δίκον αὐτῆς, καὶ παρὰ τῷ ἅ- nū cū trigenis semitas ei. omnes ambu- δη μετὰ τῶν γιγάντων τοὺς ἄξονας αὐτῆς· πάντες δὲ παρα- lantes in ea nō reuertētur: neq; apphendent πορευόμενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέψουσιν, οὐ δὲ μὴ καταλάβω semitas rectas: nō.n. cōphenduntur ab omnis σι τρίβους εὐθείας· οὐ γὰρ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐνιαυτῶν vite. si.n. ābulauissēt semitas bonas: inuenissēt vtiq; semitas ζωῆς· εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθάς, ἔυροσαν ἂν τρίβους iustitie leues. Vtiles erūt hītatores fre: inocētes ūt δικαιοσύνης λείους· χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ relinquentur in ea. qñ recti habitabunt frā & ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ· ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν καὶ sancti relinquēt in ea. vie ūt ipiox e tra pden ὅσιοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ· ὁδοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦν tur at iniqui expellent ab ea. ται, οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται ἀπ' αὐτῆς. Ca.3.

HIli meas leges ne obliuiscaris: at verba mea custodiat tuū cor. lōgitudinē.n.vite & ānos vite. & pa cem apponēt tibi. mie & fides ne desint tibi. liga ūt eas in tuo collo: scribe eas in tabula cordis tui & iuenies grām. & puide bona coram dño & hominibus. cīto cōsfidēs in toto corde in deo: in ūt tua sapia ne extolla ris. in oīb⁹ vijs tuis cognosce illā. vt dirigat semite ei in pace. lignū vite est oīb⁹ apphendē- tibus eā: & firmatis in eā vt in do- minū secura. Dei sapia fundauit terrā:

Yἱὲ ἐμῶν νόμων μὴ ἐπιλαθάνου, τὰ δὲ ῥήματά μου φύλασσε καρδία σου· μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς· καὶ εἰ- ρήνην προσθήσουσί σοι· ἐλεημοσύναι καὶ πίστεις μὴ ἐκλειπέ- τωσαν σοι· ἄφαψαι δὲ αὐτὰς ἐπὶ σῷ τραχήλῳ, γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας σοῦ καὶ εὑρήσεις χάριν· καὶ προνοῦ καλὰ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀνθρώπων· ἔλπι πε- ποίθως ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐπὶ θεῷ, ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαί- ρου. ἐν πάσαις ὁδοῖς σου γνώριζε αὐτήν· ἵνα ὀρθοτομῇ τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις σου· τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων, καὶ ἀπάρχου αὐτῷ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιο- σύνης· ἵνα πιμπλῶνται τὰ ταμιεῖα σου πλησμονῇ σίτου· καὶ ἐκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ· τότε ἴασις ἔσται τῷ σώματί σου· καὶ ἁρμογὴ ὀστέοις σου· τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων, καὶ ἀπάρχου αὐτῷ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιο- σύνης· ἵνα πιμπλῶνται τὰ ταμιεῖα σου πλησμονῇ σίτου· καὶ οἶνος γλώσσης φέρει· αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαί· καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ· ξύλον ζωῆς ἐστι πᾶσι τοῖς ἀντεχο- μένοις αὐτῆς, καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐτὴν ὡς ἐπὶ κυ- ρίου ἀσφαλής· Ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

parauit ãt celos in prudẽtia. In sensu eiꝰ abyssi ἡτοίμασε δὲ οὐρανοὺς ἐν φρονήσει. Ἐν ᾗ ἀβύσσοι scissi sunt: nubes ãt distillarũt rores. Fili ne effluas: ἐῤῥάγησαν, νέφη δὲ ἐῤῥύησαν δρόσους. Υἱὲ μὴ παραρρυῇς, custodi ãt meũ consiliũ τ sentẽtiã: vt viuat aia tua: τήρησον δὲ ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν, ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχή σου, τ gratia sit circũ tuũ collum. Erit ãt sanitas carnibꝰ καὶ χάρις ἡ περὶ σῶ τραχήλω. Ἔσαι δὲ ἴασις ταῖς σαρξί tuis: τ cura tuis ossibꝰ: vt ãdules confi σου, καὶ ἐπιμέλεια τοῖς σοῖς ὀστέοις, ἵνα πορεύῃ πεποι sus in pace omnes vias tuas: at pes tuꝰ nõ of θὼς ἐν εἰρήνῃ πάσας τὰς ὁδούς σου, ὁ δὲ πούς σου οὐ μὴ προ fendat. Si eni sederis: itrepidꝰ eris. Si ãt dormieris sua σκόψῃ. Ἐὰν γὰρ κάθῃ, ἄφοβος ἔσῃ. Ἐὰν δὲ καθεύδῃς ἡ= uiter sõniabis. Et nõ pauesces terrorẽ supuenientem: δέως ὑπνώσεις. Καὶ οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν ἐπελθοῦσαν, neqꝫ iperꝰ iptoꝝ irruentes. Nã dñs erit in οὐ δὲ ὁρμὰς ἀσεβῶν ἐπερχομένας. Ὁ γὰρ κύριος ἔσαι ἐπὶ oibus vijs tuis: τ firmabit tuũ pedẽ vt nõ quatiaris. πασῶν ὁδῶν σου, καὶ ἐρείσει σὸν πόδα ἵνα μὴ σαλευθῇς. Ne abstieas bñ facere idigẽti: qñ vtiqꝫ possit manꝰ tua auxilia Μὴ ἀπόσχῃ εὖ ποιεῖν ἐνδεῆ, ὅτι κἂν ἔχῃ ἡ χείρ σου βοη= ri. ne dicas reuertens redi: τ cras dabo: potente θεῖν. μὴ εἴπῃς ἐπανελθὼν ἐπάναγε, καὶ αὔριον δώσω, δυνατ te exñe bñ facere. Mõ.n. nosti qd pariet dies sequẽs. σοῦ ὄντος εὖ ποιεῖν. Οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσά. Ne moliaris in tuũ amicũ mala: ꝑpe habitãtẽ τ con= Μὴ τέκταινε ἐπὶ σὸν φίλον κακά, παροικοῦντα καὶ πε= fidẽtẽ in te. Nepiligas iimicitias iptra hoiem fru= ποιθότα ἐπὶ σοί. Μὴ φιλεχθήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μά stra: ne in te faciat malũ. Ne acqras maloꝝ στιν, ἵνα μὴ ἔις σὲ ἐργάσηται κακόν. Μὴ ζήλωσῃ κακῶν viroꝝ opprobria. Neqꝫ emuleris vias eoꝝ. Impu ἀνδρῶν ὀνείδη. Μὴ δὲ ζηλώσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἀκάθαρ rus .n. cozã dño ois iniquus. In ãt iustis τος γὰρ ἔναγτι κυρίου πᾶς παράνομος. Ἐν δὲ δικαίοις nõ celiũ facit execratio dei in domibꝰ iptoꝝ: domos οὐ συνεδριάζει κατάρα κυρίου ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαὶ

ãt iustoꝝ bñdicũtur. Dñs superbis resi= A λεῖς δὲ δικαίων εὐλογοῦνται. Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντι= stit: hũilibus ãt dat gram. Sñaz sapiẽtes τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Δόξαν σοφοὶ hereditabũt: at impij exaltaft ignominiã. κληρονομήσουσιν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὕψωσαν ἀτιμίαν. Ca. 4

Audite filij disciplinã patris: τ attẽ= Ἀκούσατε παῖδες παιδείαν πατρός, καὶ προ= dite ad sciẽdũ cogitationẽ. Donũ eni bonũ tribuã vo σέχετε γνῶναι ἔννοιαν. Δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι ὑ bis: meũ ẽmonẽ ne derelinquatis. Filiꝰ.n. fui μῖν, τὸν ἐμὸν λόγον μὴ ἐγκαταλίπητε. Υἱὸς γὰρ ἐγε= τ ego patri obediẽs: τ dilectus in fa νόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος, καὶ ἀγαπώμενος ἐν πρό= cie matris. Qui dicebãt τ docebant me: firme= σώπῳ μητρός. Οἱ ἔλεγον καὶ ἐδίδασκόν με, ἐρειδέ= tur noster sermo in tuũ cor. Custodi pcep= τω ὑμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν. Φύλαττε ἐντολὰ pta: ne obliuiscaris. Possiде sapiam possiде itellectũ: ne λάς, μὴ ἐπιλάθῃ. Κτῆσαι σοφίαν κτῆσαι σύνεσιν, μὴ obliuiscaris: neqꝫ cõtemnas eloqũ mei ozis: neqꝫ ἐπιλάθῃ, μὴ δὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στόματος, μὴ δὲ declines a verbis ozis mei. Ne relinquas ἐκκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. Μὴ ἐγκατάλι= eam τ inhcrebit tibi. dilige eã τ custo πῃς αὐτὴν καὶ ἐνθέξεταί σου. ἐράσθητι αὐτῆς καὶ τηρή diet te. Principiũ sapie: possiде sapiam τ in omni σει σε. Ἀρχὴ σοφίας, κτῆσαι σοφίαν καὶ ἐν πάσῃ possessiõe tua acqre itellectũ. Aggeribꝰ circũda illam: B κτήσει σου κτῆσαι σύνεσιν. Περιχαράκωσον αὐτήν, e exaltabit te: honora eam: vt te ãplectatur. At καὶ ὑψώσει σε, τίμησον αὐτήν, ἵνα σε περιλάβῃ. Ινα det tuo capiti cozonam gfarum: δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων,

Trãsla.B.Wie.

stabiliuit celos prudẽtia. Sapientia illius eruperunt abyssi & nubes rore concrescunt. Fili mi ne effluãt hec ab oculis tuis. Custodi legem meã & consiliũ meũ: & erit vita aie tue: & gra faucib tuis. Tũc ambulabis fiducialiter in via tua: & pes tuus non impinget. Si dormieris nõ timebis: quiesces & suauis erit somnus tuus. Ne paueas repentino terrore: & irruentes tibi ruinas impiorum. Dñs enim erit in latere tuo & custodiet pedẽ tuũ ne capiaris. Noli phibere benefacere eũ qui põt. Si vales & ipse benefac. Ne dicas amico tuo vade & reuertere & cras dabo tibi: cũ statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malum: cuz ille in te habeat fiduciã. Nõ cõtendas aduersus hominẽ frustra cũ ipse tibi nihil mali fecerit. Ne emuleris hominẽ iniustum nec imiteris vias eius. Qa abominatio est dñi ois illusor: & cuz simplicib sermocinatio eius. Egestas a dño in domo iusti: habitacula aũt iustorum benedicẽtur. Ipse deludet illusores: & mansuetis dabit gratiã. Gloriã sapientes possidebunt: stultorum exaltatio ignominia.

4.

Audite filii disciplinã patris & attẽdite vt sciatis prudentiã. Donũ bonũ tribuã vobis: legem meã ne derelinqtis. Nã & ego filius fui patris mei: tenellꝰ & vnigenitꝰ corã matre mea & docebat me atqꝫ dicebat. Suscipiat cor tuũ: & custodi pcepta mea & viues. Possiде sapientiã: possiде prudentiã. Ne obliuiscaris: neqꝫ declines a verbis oris mei. Ne dimittas eã & custodiet te: dilige eã & cõseruabit te. Principiũ sapiẽtie possiде sapiam: & in oi possessione tua acquire prudẽtiã. Arripe illã & exaltabit te: & glificaberis ab eã cũ eã fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmenta gratiarũ:

Tex.he.Prouer.iiij.Pritiua.heb.

בִּין יָדַע כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה צָ בְּדַעְתּוֹ
תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ וּשְׁחָקִים יִרְעֲפוּ
רָעַף לוז טָל בְּנִי אַל יַלְזוּ מֵעֵינֶיךָ נְצֹר
יֶשַׁע זָמָם תּוּשִׁיָּה וּמְזִמָּה וְיִהְיוּ חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ
חֵן לְגַרְגְּרֹתֶיךָ אָז תֵּלֵךְ לָבֶטַח
נָגַף דַּרְכֶּךָ וְרַגְלְךָ לֹא תִגּוֹף אִם
שָׁכַב פָּחַד תִּשְׁכַּב וְעָרְבָה וְשֵׁנָתְךָ
יֶשֶׁן יָרֵא שְׁאָתָה מִפַּחַד פִּתְאֹם
שָׁאָה בּוּא וּמְשֹׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא כִּי
יְהוָה יִהְיֶה בִּכְסִלְךָ וְשָׁמַר רַגְלְךָ
מָנַע מָלְכָּךְ אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו
הָיָה אֵיל בְּהִיוֹת לְאֵל יָדֶיךָ לַעֲשׂוֹת אַל
עָשָׂה אָמַר תֹּאמַר לְרֵעֲךָ לֵךְ וָשׁוּב וּמָחָר
רָעַע יָלַךְ אֶתֵּן וְיֵשׁ אִתָּךְ אַל תַּחְרֹשׁ עַל
נָתַן חָרַשׁ רֵעֲךָ רָעָה וְהוּא יוֹשֵׁב לָבֶטַח
רוּעַ יָשַׁב אִתָּךְ אַל תָּרוֹב עִם אָדָם חִנָּם
רוּב אִם לֹא גָמָלְךָ רָעָה אַל תְּקַנֵּא
קָנָא בְּאִישׁ חָמָס וְאַל תִּבְחַר בְּכָל
דֶּרֶךְ לוז תּוֹעֲבַת יְהוָה נְלוֹז וְאֶת
יָשָׁר סוֹדוֹ מְאֵרַת יְהוָה בְּבֵית
רָשָׁע וּנְוֵה צַדִּיקִים יְבָרֵךְ אִם
לוּץ עָנָה לַלֵּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנָיִים יִתֵּן
נָתַן חֵן כָּבוֹד חֲכָמִים יְנְחָלוּ וְכְסִילִים
סָכָל קָלוֹן מֵרִים

Cap.iiij.

שִׁמְעוּ בָנִים מוּסַר אָב
יָסַר מָשַׁשׁ וְהַקְשִׁיבוּ לָדַעַת בִּינָה כִּי לֶקַח
יָדַע נָתַן טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ
יָרֵה עָזַב כִּי בֵן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וְיָחִיד לִפְנֵי
רָכַךְ הָיָה אִמִּי וַיֹּרֵנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָךְ דְּבָרַי
יָחַד חָיָה לִבֶּךָ שְׁמֹר מִצְוֹתַי וֶחְיֵה קְנֵה חָכְמָה
אָמַר קְנֵה בִינָה אַל תִּשְׁכַּח וְאַל תֵּט
שָׁכַח נָטָה מֵאִמְרֵי פִי אַל תַּעְזְבָהָ וְתִשְׁמְרֶךָ
פֶּה עָזַב אֶהֱבָהָ וְתִצְּרֶךָ רֵאשִׁית חָכְמָה
שָׁמַר נָצַר קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה וְאַל
חָכָם בִּינָה וּבְכָל קִנְיָנֶךָ קְנֵה בִינָה
סָלַל רוּם סַלְסְלֶהָּ וְתָרוֹמְמֶךָּ תְּכַבְּדֶךָּ כִּי
כָּבַד חָבַק תְּחַבְּקֶנָּה תִּתֵּן לְרֹאשֵׁךְ לִוְיַת חֵן
נָתַן לָוָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.	Prouer.v.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx..cũ iter.latina.
עַטֶּרֶת	תִּפְאֶרֶת	תְּסַגְּנֶךָּ ׃	&corona inclyta protege te.	cozona ãt delitiæ ptegat te.
וְקַח	אֲמָרָי	וְיִרְבּוּ	Audi fili mi ∞∞ & ſuſcipe verba mea: vt multiplicentur	Audi fili τ ſuſcipe mea verba et multiplicabunt
בְּדֶרֶךְ	חָכְמָה	הֲדְרַכְתִּיךָ	tibi anni vite. Viam ſapictie mõſtrabo tibi: & ducam	tibi ãni vite tue. Vias .n. ſapie
בְּמַעְגְּלֵי	יֶשֶׁר ׃	בְּלֶכְתֵּךְ	∞ p ſemitas eqtatis. quas cũ ingreſſus fueris non	mon ſtrabo tibi: induco ãt te ozbitis rectis.
צַעֲדֶךָ	וְאִם ׃	תָּרוּץ	arctabũtur greſſꝰ tui & currẽs nõ hẽbis offendi	Si n.ãbulaueri cucurreris nõ labozabis.
הַחֲזֵק	בַּמּוּסָר	אַל תֶּרֶף	culũ. Tene diſciplinã: ne dimittas cã.	Tene meã diſciplinã: ne dimittas:
הִיא	חַיֶּיךָ ׃	בְּאֹרַח	Cuſtodi illã: quia illa eſt vita tua.	ſed cuſtodi eam tibiipi in vitã tuã.
תָּבֹא	וְאַל	תְּאַשֵּׁר	Ne delecteris in viis ipiorũ nec tibi placeat malorũ	vias impioꝝ ne igrediaris: neq; emuleris
פְּרָעֹהוּ	אַל	תַּעֲבָר	via. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	vias iniquoꝝ.
וַעֲבָר	כִּי	לֹא יִשָּׁנוּ	Fuge ab ea nec trãſeas per illam: declina ∞∞∞ & deſere eam. Non	In ꝺeſuꝝ lo ἐπέλθῃς, μὴ δὲ ζηλώσεις ὁδοὺς παρανόμων.
וְנִגְזְלָה	שְׁנָתָם	אִם לֹא	enĩ dormiũt niſi cũ malefecerit: & nõ capitur ſomnus ab eis niſi ſupplãtauerit.	Εν ὧ ἂν τὸ co caſtrametati fuerit: ne igrediaris illuc. declina ab eo
לֶחֶם	רֶשַׁע	וְיֵין	Comedũt panem ipietatis & vinũ iniqtatis bibunt.	πω σραγωσιδιύσωσι, μὴ ἐπίλθῃς ἐκεῖ. ἔκκλινον ἀπ' αὐ
יִשְׁתּוּ ׃	וְאֹרַח	צַדִּיקִים	Iuſtorũ autẽ ſemita quaſi lux ∞∞∞	is τ recede. Neq; n. dormient: ſi nõ
נְגַהּ	הוֹלֵךְ	וְאוֹר	ſplendẽs: procedit & creſcit vſq; ad pfectã diẽ.	τῶν κὰι παραλλαξον. Οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰι μὴ
דֶּרֶךְ	רְשָׁעִים	כַּאֲפֵלָה	Via impiorum tenebroſa: neſciunt ∞∞∞∞∞∞	malefecerit: tollitur ſomn ab eis τ nõ dormiũt.
בַּמֶּה	יִכָּשֵׁל	בְּנִי	vbi corruãt. Fili mi	κακοωσιώσωσιν, ἀφῄρηται ὕπνος ἀπ' αὐτῶν κὰι οὐ καιμῶνται
לְאָמָרַי	הַט	אָזְנֶךָ ׃	au ſculta ſermones meos: &	ibi .n. comedũt panes ipietatis: vino ãt iniquo
נְצֹר	לִבֶּךָ	בְּתוֹךְ	ad eloquia mea inclina aurẽ tuã. Ne recedant	Οἱ δὲ γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἴνῳ δὲ παραφώμω
מֹצְאֵיהֶם	וּלְכָל	בְּשָׂרוֹ	ab oculis tuis: cuſtodi ea in medio cordis tui. Vite enim ſunt inuenienti	inebriantur. at vie iuſtoꝝ tanq̃ lux ſplen
יִצְאוּ ׃	תֹּצְאוֹת	חַיִּים	bus ea & vniuerſe ∞∞∞∞ carni ſanitas. Omni	μεσύσκονται. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπου
סוּר	מֵעָלַיִךְ	פֶּה	cuſtodia ſerua ∞∞∞∞∞∞∞ cor tuum: quia ex ipſo vita procedit. ∞∞∞∞∞∞∞	σὶ, προπορεύονται κὰι φωτίζουσιν, ἕως ἂν κατορθώσῃ ἡ
וְלָזוּת	שַׂפְתַיִם	הַרְחֵק	Remoue a te os prauum: & detrahentia ∞∞∞ labia ſint procul a te.	dies. At vie impioꝝ tenebroſe. non ſciunt
עֵינֶיךָ	נְכֹחִים	יַבִּיטוּ	Oculi tui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ recta videant: & palpebre tue precedãt greſſus	ἡμέρα. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτεναί. οὐκ οἴδασι
נְגַדְךָ	פַּלֵּס	מַעְגַּל	tuos. Dirige ſemitas pedibus tuis: & omnes ∞ vie tue ſtabilientur. Ne	in quo offendũt. Fili meo verbo attende:
דְּרָכֶיךָ	יִכֹּנוּ	אַל תֵּט	declines ad dexterã: neq; ad ſiniſtrã. Auerte pedem tuũ a malo.	ἐν τίνι πῶς προσκόψουσιν. Υἱὲ ἐμὴ ῥήσει πρόσεχε,
סוּר	רַגְלְךָ	מֵרָע׃		at meis ſmõibꝰ adijce

Cap.v.

בְּנִי	לְחָכְמָתִי	הַקְשִׁיבָה		mam aurẽ.
לִתְבוּנָתִי	הַט אָזְנֶךָ	לִשְׁמֹר	&prudentie mee inclina aurẽ tuã: vt cuſtodias	Me τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς. Οπως μὴ
מְזִמּוֹת	נָטָה	וְדַעַת	cogitationes: & diſciplinã labia tua cõſeruẽt. Fauꝰ	relinqant tei fontes tui. Cuſtodi eos in tuo cor
שְׂפָתֶיךָ	יִנְצֹרוּ ׃	כִּי	meni diſtillans labia	ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαί σου. Φύλαξε αὐτὰς ἐν σῇ καρ
תִּטֹּפְנָה	שִׂפְתֵי	זָרָה	meretricis: & nitidius oleo guttur eius. Nouiſſima	de. Vita .n. eſt oibus inuenientibꝰ eos: τ vni
וְחֵלֶק	מִשֶּׁמֶן	חִכָּהּ ׃	aũt illi amara q̃ſi abſinthiũ: & lingua eius acuta	δία. Ζωὴ γάρ ἐσι πᾶσι τοῖς εὑρίσκουσιν αὐτὰς, κὰι πᾶ
וְאַחֲרִיתָהּ	מָרָה	כַּלַּעֲנָה	q̃ſi gladi biceps. Pedes eĩ deſcendũt in mortẽ: & ad inferos greſſus eĩ pe	uerſe carnt ſanitas. Di cuſtodia ſua tuũ cor. ex
חַדָּה	כְּחֶרֶב	פִּיּוֹת	netrãt. Per ſemitã vite nõ ãbulãt: vagi ſũt greſſus eĩ & iueſtigabiles.	σὴ σαρκὶ ἴασις. Πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἐκ
רַגְלֶיהָ	יֹרְדוֹת	מָוֶת	Nũc ergo fili mi audi me & ne	πᾶς his exit vite. Remoue a teipo puerſũ os:
שְׁאוֹל	צְעָדֶיהָ	יִתְמֹכוּ ׃		παρ' αὐτῶν ἔξοδοι ζωῆς. Περίελε σεαυτοῦ σκολιὸν σόμα,
פֶּן	תְּפַלֵּס	נָע		τ intuſta labia longe a te repelle. Oculi
תַּדָע	וַעֲתָה	בָּנִים ׃		καὶ ἄδικα χείλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. Οἱ ὀφθαλ
				mοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, τὰ δὲ βλέφαρά σου ἰευέτω
				iuſta. Rectas ſemitas fac tuis pedib: τ vias
				δίκαια. Ορθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσί, καὶ τὰς ὁδοὺς
				tuas dirige. Ne declines ad dexterã: neq; ad ſiniſtrã
				σου κατεύθυνε. Μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ, μὴ δὲ εἰς τὰ ἀριστερά,
				auerte ãt tuũ pedẽ a via mala. Vias .n. q̃ a dextris
				ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Οδοὺς γὰρ τὰς ἐκ δεξιῶν
				nouit deus: puerſe ãt ſunt q̃a ſiniſtris. Ipſe ãt rectas fa
				ὶδεν ὁ θεός, διεστραμμέναι δέ εἰσιν αἱ ἐξ ἀριστερῶν. Αὐτὸς δὲ ὁρθὰς ποι
				ciet ſemitas tuas: at itinera tua in pace ꝓducet.
				ήσει τὰς τροχιάς σου, τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει. Ca.ς.
				Fili mee ſapie attende: meis ãt ſmõibꝰ adijce tuã aurẽ.
				Υἱὲ ἐμὴ σοφίᾳ πρόσεχε, ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς.
				Ut cuſtodias cogitatiõez bonã: ſenſũ ãt meoꝝ labioꝝ ꝓcipio
				Ινα φυλάξῃς ἔννοιαν ἀγαθὴν, ἄιδησιν δὲ ἐμῶν χειλέων ἐντέλλομαί
				tibi. Ne attendas praue mulieri: mel .n. diſtillat a labijs
				σοι. Μὴ πρόσεχε φαύλῃ γυναικί, μέλι γὰρ ἀπορρίπτει ἀπὸ χειλέων
				mulieris meretricis: q̃ ad tẽs ipinguat tuũ guttur. poſtea ta
				γυναικὸς πόρνης, ἣ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα. Υστερον μὲν
				men amarus felle inuenies: τ acutum pluſq̃ enſem
				τοι πικρότερον χολῆς εὑρήσεις, καὶ ἠκονημένον μᾶλλον μαχαίρας
				ancipitẽ. Nã inſipientie pedes deducunt vtentes ea
				διστόμου. Τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατάγουσι τοὺς χρωμένους αὐ
				a cũ morte in ifernũ. At plãte eius nõ firmãtur: pei
				τῆ μετὰ θανάτου εἰς γὴν ἅδην. Τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς οὐκ ἐρείδεται, σφαλ
				culoſe ãt ſemite eius τ nõ cognoſcibiles. Nũc igit fili audi me
				ραί δὲ αἱ τροχιαὶ αὐτῆς καὶ οὐκ ἔυγνωσται. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου καὶ μὴ

irritos facias meos sm̃ones. Longe fac ab eꝫ
ἀκύρους ποιήσῃς ἐμοὺς λόγους. Μακρὰν ποίησον ἀπ'αὐꝫ
a tuã viam: ne appropiẽs ad fores domoꝫ eius. Me
τῆς σὴν ὁδόν, μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύραις οἴκων αὐτῆς. Ινα μὴ
p̃iciat alijs vitã tuã: ꝛ tuã vitã crudelib⁹. Me
πρόν ἄλλοις ζωήν σου, καὶ σὸν βίον ἀνελεήμοσι. Ινα μὴ
ipleantur extranei tuis viribꝰ: at tui labores ī domos
πλησθῶσιν ἀλλότριοι σῆς ἰσχύος, οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς οἴκους
alienas ingrediant. Et pentheas ī nouissimis:
ἀλλοτρίους εἰσελθωσι. Καὶ μεταμεληθήσῃ ἐπ'ἐσχάτων, ἡ
quãdo cõterant carnes corporis tui. Et dices quõ
ὅταν δὲ κατατριβῶσι σάρκες σώματός σου. Καὶ ἐρεῖς πῶς
odio habui disciplinã: ꝛ increpatiões declinauit coꝛ meũ.
ἐμίσησα παιδείαν, καὶ ἐλέγχους ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου.
Non audiui vocẽ corripientis me ꝛ docentis me:
Οὐκ ἤκουον φωνὴν παιδευόντος με καὶ διδάσκοντός με
neq; adieci aurẽ meã. Pene fui in omꝫ
οὐδὲ παρέβαλον τὸ οὖς μου. Παρολίγον ἐγενόμην ἐν παν
ni malo: in medio ecclesie ꝛ synagoge. Fili bibe aꝫ
τὶ κακῷ, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς. Υἱὲ πίνεὐꝫ
quas de tuis vasis: ꝛ de tuis puteis fontis.
δατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων, καὶ ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς.
Effundant tibi aque ex tuo fonte: in ãt tuas
Υπερεκχείσθω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς, εἰς δὲ σὰς
plateas trãseant tue aque. Sint tibi soli
πλατείας διαπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα. Εσω σοι μόνω
existentis: ꝛ nullꝰ alienus pticeps sit tui. Fons
ὑπάρχοντα, καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μεταχέτω σοι. Ἡ πη
tua aque sit tibi ppriꝰ: ꝛ letare cũ
γή σου τοῦ ὕδατος ἔσω σοι ἰδία, καὶ συνευφραίνου μετὰ
muliere q̃ ab adolescentia tua. Cerua amicitie ꝛ pullꝰ ed
γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου. Ελαφος φιλίας καὶ πῶλός
tuꝰ gratum cõuersek tecũ: at ppa pcat te ꝛ si
σου χαρίτων ὁμιλείτω σοι, ἡ δὲ ἰδία κηδεύσῃ σου καὶ συ
mulsit tibi i omni tpe: in .n. eius amicitia circumꝫ
νέσω σοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν γὰρ τῇ ταύτης φιλίᾳ συμπορꝫ
duct⁹ mltiplicabilis eris. Me multꝰ sis in alie
φερόμενος πολλοστὸς ἔσῃ. Μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρί
nã: neq; cõtinearis vlnis nõ pprie. coram .n. sũt
αις, μὴ δὲ συνέχου ἀγκάλαις τῆς μὴ ἰδίας. Ἐνώπιον γάρ ἐισι
dei oculis vie hois: in ãt oẽs oꝫ
τῶν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός, εἰς δὲ πάσας τὰς τρο
bitas eius ꝛpeculatur. Iniq̃tates virũ capiunt: cate
χιὰς αὐγοῦ σκοπεύει. Παραπομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σει
nis ãt suoꝝ ipiꝰ pctõr vnusq̃sq; ꝛstrigit. Iste mo
ραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. Οὗτος τε
ritur cum ꝛperitia: ex ãt mltitudie sue vioꝫ
λευτᾷ μετὰ ἀπαιδεύτων, ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιόꝫ
lẽtie deiect⁹ ẽ: ꝛ perijt ppꝛ ꝛsipientiã.
τητος ἐξερρίφη, καὶ ἀπώλετο δι'ἀφροσύνην. Ca.6.

HIli si spopõderis p tuo amico: trades tuã manũ
Υἱὲ ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, παραδώσεις σὴν χεῖρα
limico. Laqus.n. fortis viro ppa labia: ꝛ capi
ἐχθρῷ. Παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκεꝫ
tur verbis ppriꝭ oris. Fac fili q̃ego tibi precipio:
ται ῥήμασιν ἰδίου στόματος. Ποίει υἱὲ ἃ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι,
ꝛ liberare.venis.n. in manꝰ malox ppꝛ tuũ amicũ: sis non
καὶ σῴζου. Ἥκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον, ἴσθι μὴ
deficiens: incita ãt ꝛ amicũ tuũ p quo spopõdisti.
ἐκλυόμενος, παροξύναι δὲ καὶ τὸν φίλον σου ὃν ἐνεγγυήσω.
Ne dederis sõnũ tuis oculis: neq; dormites tuis palpeꝫ
Μὴ δῷς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, μὴ δὲ ἐπινυσάξῃς σοῖς βλεφα
bris vt saluer⁹is tãq̃ damula ex laq̃is: ꝛ tanq̃ auis ex reꝫ
ροις ἵνα σωθῇς ὡσεὶ δορκὰς ἐκ βρόχων, καὶ ὡσεὶ ὄρνεον ἐκ πα
ti. Vade ad formicã o piger: ꝛ imitare vidẽs
γίδος. Ἰδι πρὸς τὸν μύρμηκα ὦ ὀκνηρέ, καὶ ζήλωσον ἰδὼν
vias eius: ꝛ sis illa sapiẽtioꝫ. Illa eni aꝫ
τὰς ὁδοὺς αὐτ̃, καὶ φρονιμωτέρα ἐκείνου σοφώτερος. Ἐκεῖνος γὰρ γε
gricolatiõe nõ exñte tpi: neq; cogentem habẽs:
ωργίου μὴ ὑπάρχοντος αὐτῷ, μὴ δὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων,
neq; sub dño exñs: parat messe victum mulꝫ
μὴ δὲ ὑπὸ δεσπότην ὤν, ἑτοιμάζεται θέρους τὴν τροφὴν πολ

'recedas 's a verbis 'oris mei. 'Longe fac 'ea ∞ 'viã tuã: 'ꝛ ne 'appropinꝫques 'foribus 'domus eiꝰ. 'Ne 'des 'alienis 'honorẽ tuum: 'ꝛ annos tuos ∞ 'crudeli. 'Ne forte 'ipleantur 'extranei 'viribꝰ tuis: 'ꝛ labores tui sint 'in domo 'aliena.' Et gemas ∞ 'in nouissimis: 'qñ cõsumpseris 'carnes tuas 'ꝛ corpus tuũ. 'ꝛ dicas. 'Cur 'de testatus sum 'disciplinã' ꝛ increpationib⁹ 'nõ acqeuit 'cor meũ: 'Nec 'audiui 'vocẽ 'docẽtium me: 'ꝛ magistris 'nõ 'inclinaui 'aurem meã. 'Pene 'fui 'in oĩ 'malo: 'in medio 'ecclesie 'et synagoge. 'Bibe 'aquã 'de cisterna tua: 'ꝛ fluenta 'putei tui. 'Deriuẽtur 'fontes tui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'foras: ꝛ 'in plateis 'aquas tuas 'diuide. 'Habeto eas 'solꝰ: 'nec sint 'alieni participes 'tui. 'Sit ∞∞∞∞∞∞ 'vena tua 'benedicta: 'ꝛ letare 'cum muliere ∞∞∞ 'adolescentie tue. 'Cerua 'charissima 'ꝛ ∞∞∞∞∞∞ 'gratissimus 'hinnulus. 'Vbera eiꝰ 'inebriẽt te 'in oĩ 'tpe: ꝛ 'in amore eiꝰ 'delectare 'iugiter. 'Quare 'seduceris 'fili mi 'ab aliena: 'ꝛ foueris 'in 'sinu 'alterius? 'Respicit 'dñs 'viã 'hois 'ꝛ oẽs 'gressus eius 'cõsiderat. 'Iniquitates sue 'capiunt 'impium: ∞ 'ꝛ funib⁹ 'pctõr suorũ 'cõstrigitur. 'Ipse 'morietur: qa 'nõ habuit 'disciplinã 'ꝛ in multitudine 'stultitie sue 'decipietur. 6.

HIli mi 'si 'spopõderis 'p amico tuo: 'defixisti 'apud extraneũ 'manũ tuã. 'Illaq̃tus es 'verbis 'oris tui ꝛ 'captus ppriis 'fmonib⁹. 'Fac ergo qd dico 'fili mi 'ꝛ temetipm 'libera: 'qa 'icidisti 'in manũ 'pximi tui.' Discurre: 'festiã: 'suscita 'amicũ tuũ. 'Ne 'dederis 'sõnũ 'oculis tuis: 'nec dormitẽt 'palpebre tue. 'Eruere 'q̃si damula 'de manu: ꝛ q̃si auis 'de manu 'aucupis. 'Vade 'ad 'formicã o 'piger: ꝛ 'cõsidera 'vias ei⁹ ꝛ disce sapiẽtiã. 'Que cũ 'nõ habeat 'ducẽ nec 'pceptorẽ nec 'pricipẽ 'parat 'ī estate 'cibũ sibi: ꝛ cõgregat 'in messe 'qd comedat. 'Vsquequo 'piger 'dormies? 'Qñ 'consurges 'de sõno tuo? 'Paululũ 'dormies

וְתִסּוֹרוּ מֵאִמְרֵי פִי׃ הַרְחֵק מֵעָלֶיהָ דַּרְכֶּךָ וְאַל תִּקְרַב אֶל פֶּתַח בֵּיתָהּ׃
נְתַן לְאֲחֵרִים הוֹדֶךָ וּשְׁנוֹתֶיךָ לְאַכְזָרִי׃ פֶּן יִשְׂבְּעוּ זָרִים כֹּחֶךָ
וַעֲצָבֶיךָ בֵּית נָכְרִי׃ וְנָהַמְתָּ בְאַחֲרִיתֶךָ בִּכְלוֹת בְּשָׂרְךָ וּשְׁאֵרֶךָ׃
וְאָמַרְתָּ אֵיךְ שָׂנֵאתִי מוּסָר וְתוֹכַחַת נָאַץ לִבִּי׃ וְלֹא שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
מוֹרַי וְלִמְלַמְּדַי לֹא הִטֵּיתִי אָזְנִי׃ כִּמְעַט הָיִיתִי בְּכָל רָע בְּתוֹךְ קָהָל
וְעֵדָה׃ שְׁתֵה מַיִם מִבּוֹרֶךָ וְנוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֵרֶךָ׃ יָפוּצוּ מַעְיְנֹתֶיךָ
חוּצָה בְּרְחֹבוֹת פַּלְגֵי מָיִם׃ יִהְיוּ לְךָ לְבַדֶּךָ וְאֵין לְזָרִים אִתָּךְ׃ יְהִי
מְקוֹרְךָ בָּרוּךְ וְשְׂמַח מֵאֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ׃ אַיֶּלֶת אֲהֲבִים וְיַעֲלַת
חֵן דַּדֶּיהָ יְרַוֵּךָ בְכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה תָמִיד׃ וְלָמָּה תִשְׁגֶּה בְנִי
זָרָה וְתַחֲבֹק חֵיק נָכְרִיָּה׃ כִּי נֹכַח עֵינֵי יְהוָה דַּרְכֵי אִישׁ וְכָל מַעְגְּלֹתָיו
מְפַלֵּס׃ עֲוֹנֹתָיו יִלְכְּדוּ אֶת רָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ׃ הוּא יָמוּת
בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה׃

Cap. vi.

בְּנִי אִם עָרַבְתָּ לְרֵעֶךָ תָּקַעְתָּ לַזָּר כַּפֶּיךָ׃ נוֹקַשְׁתָּ בְאִמְרֵי
פִיךָ נִלְכַּדְתָּ בְּאִמְרֵי פִיךָ׃ עֲשֵׂה זֹאת אֵפוֹא בְּנִי וְהַנָּצֵל כִּי בָאתָ
בְּכַף רֵעֶךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ׃ אַל תִּתֵּן שֵׁנָה לְעֵינֶיךָ
וּתְנוּמָה לְעַפְעַפֶּיךָ׃ הִנָּצֵל כִּצְבִי מִיָּד וּכְצִפּוֹר מִיַּד יָקוּשׁ׃ לֵךְ אֶל
עָצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם׃ אֲשֶׁר אֵין לָהּ קָצִין שׁוֹטֵר וּמוֹשֵׁל׃
תָּכִין בַּקַּיִץ לַחְמָהּ אָגְרָה בַּקָּצִיר מַאֲכָלָהּ׃ עַד מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב
מָתַי תָּקוּם מִשְׁנָתֶךָ׃ מְעַט שֵׁנוֹת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.	Prouer.vi.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx..cū iter.latina.
מְעַט׃	תְּנוּמוֹת	מְעַט׃ חִבֻּק׃	paululū dormitabis pau	tumq̄ in tpe messis facit cōgregationē. Ēlsq̄ quo piger
לִשְׁכָּב׃	וּבָא׃	כְּמְהַלֵּךְ׃ רֵאשֶׁךָ׃	lulū cōseres manus tuas	λὴν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν. Ἕως τίνος ὀκνη-
כְּמִתְהַלֵּךְ׃	וּמַחְסֹרְךָ׃	כְּאִישׁ׃ מָגֵן׃	vt dormias: & veniet ti	taces: q̄n āt e somno excitaberis? Paulū, ἀδὲ νυ-
מִאִישׁ׃	אָוֶן׃	הוֹלֵךְ׃ עִקְּשׁוּת׃	bi quasi viator egestas:	κτάκθεισαι; πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; Ὀλίγον μὲν ὑπ-
קֹרֵץ׃	בְּעֵינָו׃	מֹלֵל׃ בְּרַגְלָו׃	& paupies quasi vir ar	nis: paulū āt sedes: paul. āt dormitas: paulū āt sufferci
נֶחָרָץ׃	אֵידוֹ׃	פֶּתַע׃ יִשָּׁבֵר׃	matus. Homo apostata	νοῖς, ὀλίγον δὲ κάθησαι, μικρὸν δὲ νυσάζεις, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλί
כֵּן׃	בְּאִתּוֹם׃	יָבֹא׃ אֵידוֹ׃	vir inutilis graditur	nas mālib pectora. Postea adest tibi sicut mal via-
שֹׁלֵחַ׃	בְּכָל׃	עֵת׃ מְדָנִים׃	ore peruerso: οοοοοοο	ton χερσὶ χήτην. Εἶτ' ἐμπαραγίνεταί σοι ὥσπερ κακὸς ὁδοι
רֹגֵז׃	דִּין׃	רַע׃ כָּל׃	annuit oculis: terit pede:	tor pauptas: τ egestr tanq̄ bon cursor. Ēir insi
חָרֹשׁ׃	בְּלִבּוֹ׃	תַּהְפֻּכוֹת׃	οοοοοο

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in seculū. Plen⁹ .n. zelo aius viri eius nō parcet
ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Οὐκ ἀνταλλάξεται οὐδενὸς λύτρου
die iudicij. Non cōmutabit ulla redēptio
οὐδὲ μὴ δῷ πολλῶν δώρων. Ca.7.
ne dimittā.| neq; dissoluet multis donis.
Υἱὲ φύλαξαι ἐμοὺς λόγους, τὰς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς κρύ
Fili custodi meos sermōes: at mea p̄cepta re
φοι παρὰ σεαυτῷ. Υἱὲ τίμα τὸν κύριον, καὶ ἰσχύσεις,
cōde apud teipm. Fili hōra dñm: t valebis:
πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον. Φύλαξον ἐμὰς ἐντολάς,
preter āt eum ne timeas alium. Serua mea mādata:
καὶ βιώσεις. τοὺς δὲ ἐμοὺς λόγους ὡσεὶ κόρας ὀμμάτων.
t viues. at meos sermōes tanq̄ pupillas oculoꝝ.
Περίδου αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ τὸ
Circūpōe eos tuis digitis: inscribe āt in
πλάτος τῆς καρδίας σου. Εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελ
latitudine cordis tui. Dic sapiam tuā sorō
φήν εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν γνώριμον περιποίησαι σεαυ
rem esse: at prudentiā notam acquire tibi ip
τῷ. Ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας καὶ ξένης
si. Vt te custodiat a muliere extranea t ma
λας· ἐὰν σε τηρήσῃ λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάλλῃται. Ἀπὸ
la: si te sermōib⁹ q̄ ad gram inuaserit. Ab
γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς τὰς πλατείας παρα
n. ianua e domo eius in plateas inclina
κύπτουσα. Οὗ ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν ἐν
Quēcūq; viderit stultoꝝ filioꝝ iuuenē idi
στενῇ μέτε. Διανοούμενον ἐν ἀγορᾷ ἐν διόδοις ὀλί
gētē mēte. Transeuntem in āgulo in trāsitib⁹ do
γον εἰς γυναῖκα ἐν οἰκίαις ὀλίγοις παροικοῦντα. Ἐν σκότει ἑσπερινῷ, νύκτα ἂν
moꝝ eius t loquentē. In tenebris vesptinis: q̄n vtiq;
σιωπῆς καὶ λαλοῦντα. Ἐν σκότει ἑσπερινῷ, νύκτα ἂν
silentiū nocturnū fuerit t caliginosū. Āt mulier occurrit
ἀσυχίᾳ νυκτερινὴ ἢ καὶ γυροφώλης. Ἡ δὲ γυνὴ συναντᾷ
illi specē hīs meretritiā: q̄ facit inuenē volare
αὐτῷ εἶδος ἔχουσα πορνικόν, ἢ ποιεῖ νέων ἐξίστασθαι
corda. Eleuata āt est t luxuriosa. in domo āt
καρδίας. Ἀνεπτερωμένη δέ ἐστι καὶ ἄσωτος. ἐν οἴκῳ δὲ
nō desunt pedes eius. Tēpore q̄n. q̄dā extra
οὐχ ἡσυχάζουσιν οἱ πόδες αὐτῆς. Χρόνον γάρ τινα ἔξω
circūuertit: tpe āt in plateis per omnē āgulū insi
μένει, χρόνον δὲ ἐν πλατείαις παρὰ πᾶσαν γωνίαν ἐνε
diatur. Postea apphendens osculata ē illū: procaci
δρεύει. Εἶτα ἐπιλαμβανομένη ἐφίλησεν αὐτόν, ἀναιδεῖ
ās vultu alloquitur eum. Victima pacifica mihi est:
τε προσώπῳ προσεῖπεν αὐτῷ. Θυσία εἰρηνική μοί ἐστί,
hodie reddo vota mea: Causa huius egres
σήμερον ἀπεδίδωμι τὰς εὐχάς μου. Ἕνεκα τούτου ἐξῆλ
sa sū in occursum tuū: desiderās tuā faciem: rep
θον εἰς συνάντησίν σου, ποθοῦσα τὸ σὸν πρόσωπον, εὗ
peri te. Stumb⁹ tetendi lectulū meū: tapetibus
ρηκά σε. Κεκοσμηκα τὴν κλίνην μου, ἀμφιτάποις
strauī egypti.
Ἐστρωσα τοῖς ἀγύπτου. Διέρραγκα τὴν κοίτην μου κρό
Aspersi cubile meū cro
κῳ ἐκ οἴκου μου κιννα
co āt domū meā cinnamomo. Veni t fruamur
μῳ, ἴωμεν δὲ οἶκόν μου κινναμώμῳ. Ἐλθὲ καὶ ἀπολαύσωμεν
amictia vsq; ad aurorā: veni t inuoluamur amore.
φιλίας ἕως ἕρθρου, δεῦρο καὶ ἐγκυλισθῶμεν ἔρωτι.
Non.n. adest vir me⁹ in domo: abijt viam
Οὐ γὰρ παρεστιν ὁ ἀνήρ μου ἐν οἴκῳ, πεπορεύται ὁδὸν
longā. Sacculū argenti accipiēs in manib⁹ eius: p
μακράν. Ἐνθύμιον ἀργυρίου λαβὼν ἐν χερσὶν αὐτοῦ, δι'
dies multos reuertet in domū eius. decepit
ἡμερῶν πολλῶν ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἀπεπλά
aūt eū multa pfabulatiōe: laquetsq; a la
νησε δὲ αὐτὸν πολλῇ ὁμιλίᾳ, βρόχοις τε τοῖς ἀπὸ χει
biis ipegit illū. Ipe āt secutus est eam
λέων ἐξώκειλεν αὐτόν. Ὁ δὲ ἐπηκολούθησεν αὐτῇ
elatus
κεπφωμένος.

Trāsla.B.Vie.

Quia zelus & furor viri non parcet
in die vindicte: nec acquiescet
cuiusq; precibus: nec
suscipiet pro redemptione dona plurima. 7.

Fili mi custodi sermones meos: &
precepta mea recondetibi. Serua
mādata mea & viues: & legem meā quasi pupillā
oculi tui. Liga eam in digitis tuis: scribe illam in tabulis
cordis tui. Dic sapientie soror mea es
tu: & prudentiam voca amicā tuā. Vt custodiat te a muliere extranea: & ab aliena que verba sua dulcia facit.
De fenestra enim domus mee per cancellos
prospexi: & video paruulos. Considero
vecordem iuuenem qui transit
per plateas iuxta angulum: & prope viā domꝰ illius graditur in obscuro ad ueſperascente die
noctis tenebris & caligine. Et ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio preparata ad decipiēdas animas. Garrula & vaga quietis impatiens:
nec valens in domo cōsistere pedibus suis. Nūc
foris nunc in plateis: nūc iuxta angulos
insidians. Apprehensū q̄ deosculatur iuuenē: & procaci vultu blandtur dicens. Victimas
pro salute deuoui: hodie reddidi
vota mea Idcirco egressa sum in occursum tuū:
desiderans te videre & repperi. Intexui funibus lectulū meū: straui tapetib⁹ pictis ex egypto. Aspersi
cubile meū myrrha & aloe & cināmomo. Veni inebriemur
vberibus: & fruamur
cupitis amplexib⁹ donec illucescat dies. Nō est ei
vir in domo sua: abiit via
lōgissima sacculū pecunie secū tulit: in die plene lune reuersurus est in
domū suā. Irretiuit eū
multis sermonib⁹ & blanditiis labioꝝ extraxit illū.
Statim eam sequitur

Tex.heb.Prouer.vij.Ptītiua.heb.

כִּי קִנְאָה חֲמַת גָּבֶר וְלֹא יַחְמֹל
בְּיוֹם נָקָם׃ לֹא יָשָׂא פְּנֵי
כָל וְלֹא יֹאבֶה כִּי
תַרְבֶּה שֹׁחַד׃

Cap.vij.

בְּנִי שְׁמֹר אֲמָרַי
וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃ שְׁמֹר
מִצְוֹתַי וֶחְיֵה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן
עֵינֶיךָ׃ קְשָׁרֵם עַל אֶצְבְּעֹתֶיךָ
כָּתְבֵם עַל לוּחַ לִבֶּךָ׃ אֱמֹר
לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ וּמֹדָע לַבִינָה
תִּקְרָא׃ לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה׃ כִּי
בְּחַלּוֹן בֵּיתִי בְּעַד אֶשְׁנַבִּי
נִשְׁקַפְתִּי׃ וָאֵרֶא בַּפְּתָאיִם אָבִינָה
בַּבָּנִים נַעַר חֲסַר לֵב׃ עֹבֵר
בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּה וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ
יִצְעָד׃ בְּנֶשֶׁף בְּעָרֶב יוֹם
בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה׃ וְהִנֵּה
אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצָרַת
לֵב׃ הֹמִיָּה הִיא וְסֹרֶרֶת בְּבֵיתָהּ
לֹא יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ׃ פַּעַם בַּחוּץ
פַּעַם בָּרְחֹבוֹת וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה
תֶּאֱרֹב׃ וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ
הֵעֵזָּה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ׃ זִבְחֵי
שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי
נְדָרָי׃ עַל כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֶךָ
לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָּ׃ מָרְבַדִּים
רָבַדְתִּי עַרְשִׂי חֲטֻבוֹת אֵטוּן
מִצְרָיִם׃ נָפְתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר
אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן׃ לְכָה נִרְוֶה
דוֹדִים עַד הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה
בָּאַהֲבִים׃ כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ
הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק׃ צְרוֹר הַכֶּסֶף
לָקַח בְּיָדוֹ לִיּוֹם הַכֶּסֶא יָבֹא
בֵּיתוֹ׃ הִטָּתוּ בְרֹב לִקְחָהּ
שְׁבָתָיהָ תַּדִּיחֶנּוּ׃ הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּפְתֹאם כְּשׁוֹר אֶל טֶבַח יָבֹא
וּכְעֶכֶס אֶל מוֹסַר אִוִּיל עַד יִסַּר אֶוֶל
יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדוֹ כְּמַהֵר צִפּוֹר אֶל פַּח וְלֹא יָדַע כִּי בְנַפְשׁוֹ הוּא
וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ לִי וְהַקְשִׁיבוּ לְאִמְרֵי פִי
אַל יִשְׁטֶ אֶל דְּרָכֶיהָ פֶּה שָׂטָה לִבֶּךָ אַל תַּתַע בִּנְתִיבֹתֶיהָ
כִּי תַעֲה נְתִבֹ רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה וַעֲצוּמִים כָּל הֲרוּגֶיהָ
דַּרְכֵי שְׁאוֹל בֵּיתָהּ יֹרְדוֹת אֶל חַדְרֵי מָוֶת
הֲלֹא חָכְמָה תִקְרָא וּתְבוּנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ
בְּרֹאשׁ מְרוֹמִים עַל דָּרֶךְ בֵּית נְתִיבוֹת נִצָּבָה
לְיַד שְׁעָרִים לְפִי קָרֶת מְבוֹא פְתָחִים תָּרֹנָּה
אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם
הָבִינוּ פְתָאִים עָרְמָה וּכְסִילִים הָבִינוּ לֵב
שִׁמְעוּ כִּי נְגִידִים אֲדַבֵּר וּמִפְתַח שְׂפָתַי מֵישָׁרִים
כִּי אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי וְתוֹעֲבַת שְׂפָתַי רֶשַׁע
בְּצֶדֶק כָּל אִמְרֵי פִי אֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ
כֻּלָּם נְכֹחִים לַמֵּבִין וְיְשָׁרִים לְמֹצְאֵי דָעַת
קְחוּ מוּסָרִי וְאַל כֶּסֶף וְדַעַת מֵחָרוּץ נִבְחָר
כִּי טוֹבָה חָכְמָה מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁוּוּ בָהּ
אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא
יִרְאַת יְהוָה שְׂנֹאת רַע גֵּאָה וְגָאוֹן וְדֶרֶךְ רָע וּפִי תַהְפֻּכוֹת שָׂנֵאתִי
לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה
בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ וְרוֹזְנִים יְחֹקְקוּ צְדָקִים
בִּי שָׂרִים יָשֹׂרוּ וּנְדִיבִים כָּל שֹׁפְטֵי אָרֶץ
אֲנִי אֹהֲבַיי אֵהֵב וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי
עֹשֶׁר וְכָבוֹד הוֹן עָתֵק וּצְדָקָה

quasi bos ductus ad victimā
& q̄si agnus lasciuiens: & nescit q̄ ad vincula stultꝰ trahatur: donec transfigat sagitta iecur eiꝰ: velut si auis festinet ad laqueū & nescit q̄ de ꝑiculo aie illiꝰ agitur. Nūc ergo filii mi audi me: & attende verbis oris mei. Ne abstrahatur in viis illiꝰ mens tua: nec decipiaris semitis eius. Multos enī vulneratos deiecit: & fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. Vie inferi domus eiꝰ penetrantes interiora mortis. 8.

Vnquid non sapientia clamitat: & prudentia dat vocem suam? In summis excelsisq; verticibus supra viā in mediis semitis stans iuxta portas ciuitatis in ipsis ostiis foribus loquitur: dicēs. O viri ad vos clamito: & vox mea ad filios hominum. Intelligite paruuli astuciam: & insipientes animaduertite. Audite quoniam de rebus magnis locutura sum: & aperientur labia mea vt recta ꝑdicēt: veritatē meditabitur guttur meū: & labia mea detestabūtur ipiū. Iusti sunt oēs sermones mei: nō est in eis prauum quid neq; peruersum. Recti sunt intelligentibus: & equi inuenientibus scientiam. Accipite disciplinā meā & nō pecuniā: doctrinā magisq; aurū accipite. Melior est enī sapia cūctis ꝑciosissimis: & oīe desiderabile nō pōt ei cōparari. Ego sapientia habito in cōsilio: & eruditis interfum cogitationibus. Timor dñi odit malū: arrogantiā & superbiam & viam prauā & os bilingue detestor. Meū est consilium & equitas: mea est prudētia: mea ē fortitudo. Per me reges regnāt: & legum cōditores iusta decernunt. Per me principes imperant: & potentes decernunt iustitiā. Ego diligentes me diligo: & qui mane vigilauerint ad me: inuenient me.

Tanq̄ āt bos ad victimā ducitur: τ tanq̄ canis ad
Ωσπερ δὲ βοῦς ἐπὶ σφαγὴν ἄγεται, καὶ ὥσπερ κύων ἐπὶ
vincula: τ tanq̄ ceruus sagittatiōe percussus in
δεσμούς, καὶ ὡς ἔλαφος τοξεύματι πεπληγὼς εἰς τὸ
iecur: festinat āt velut auis ad laqueū: nō sciens
ἧπαρ, σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνεον εἰς παγίδα, οὐκ εἰδὼς
q̄ pro aia currit. Nūc igit fili audi me: τ attē
ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχω. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου, καὶ πρὸ
de verbis oris mei. Ne declinet in vias
σεχε ῥήμασι στόματός μου. Μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁδοὺς
illius cor tuū: τ nō decipiaris in viis e
αὐτῆς ἡ καρδία σου, καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραπιαῖς αὐ
ius. Multos .n. vulnerās deiecit: τ insuperabiles
τῆς. Πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκε, καὶ ἀναρίθμητοί
sunt quos interfecit. Vie iferni dom eiꝰ deducen
ἐισιν οὓς πεφόνευκεν· Οδοὶ ᾅδου ὁ οἶκος αὐτῆς κατάγου
tes in pmptuaria mortis.
σαι εἰς τὰ ταμιεῖα τοῦ θανάτου. Ca. 8.

Tu sapiam pdicabis: vt prudentia tibi obedi
Σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησίς σοι ὑπα
at. In .n. excelsis verticib eſt: in medio āt
κούσῃ· Ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστίν, ἀναμέσον δὲ
semitaꝝ stetit. Iuxta .n. portas potentū assi
τῶν τριόδων ἕστηκε· Παρὰ γὰρ πύλαις δυναστῶν πάρε
det: in āt introitib laudat. Vos o hoies ad
δρεύει, ἐν δὲ εἰσόδοις ὑμνεῖται· Ὑμᾶς ὦ ἄνθρωποι πα
uoco: τ pmitto meā vocē filijs hominū. Intel
ρακαλῶ, καὶ προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων· Νοή
ligite inocētes astutiam: at insipiētes apponite cor.
σατε ἄκακοι παγουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐνθέσθε καρ
Eraudite me: grauia .n. dicā: τ referā
δίαν· Εἰσακούσατέ μου, σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίσω
a labijs recta. Qm̄ veritatē meditabit guttur
ἀπὸ χειλέων ὀρθά· Οτι ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ
meū: abominabilia āt coram me labia mēdacia. Cū
μου, βδελυγμία δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδῆ· Με
iusticia omnia verba oris mei:
τὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
nihil in eis puersū neq; tortuosum. Omnia
οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιὸν οὐδὲ στραγγαλιῶδες· Πάντα
ꝑsentia intelligētib: τ recta inueniētib scientiā.
ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν.
Accipite disciplinā τ nō argentū: τ cognitionē su
Λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ γνῶσιν ὑ
per aurum approbatum. Eligite potiꝰ āt scn
πὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον· Αἱρεῖσθε δὲ αἴσθη
sus q̄ aurū purū. Melior .n. sapia lapidib ꝑ
σεις χρυσίου καθαροῦ· Κρείσσων γὰρ σοφία λίθων τι
ciosis: omne āt ꝑciosū nō dignū ea est. Ego
μιωτέλων, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν· Ἐγὼ
sapia habitaui cōsiliū τ cognitionē τ cogitationē
ἡ σοφία κατεσκήνωσα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν
ego inuocaui. Timor dñi odit iustitiā: ꝓtu
ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην· Φόβος κυρίου μισεῖ ἀδικίαν, ὕ
meliāq; τ superbiam τ vias prauoꝝ: odi
βριν τε καὶ ὑπερηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρῶν, μεμί
siū ego peruersas vias maloꝝ. Meū ꝓsiliū
σηκα δὲ ἐγὼ διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν· Ἐμὴ βουλὴ
τ securitas: mea ꝓuidentia: mea ātfortitudo. Per me
καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχύς· Δι' ἐμοῦ
reges regnant: τ potentes scribunt iusti
βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιω
ciam. Per me magnates magnificant: τ re
σύνην· Δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται, καὶ τύραν
ges p me dñantur tre. Ego me diligentes dili
νοι δι' ἐμοῦ κρατοῦσι γῆς· Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγα
go: at me q̄rentes inuenient gr̄am Dñi
πῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες εὑρήσουσι χάριν· Πλοῦ
tie τ gl̄ia
τος καὶ δόξα

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

nihi est: τ possessio multox et iusticia. Melius ἐμοὶ ὑπάρχει, καὶ κτῆσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη. Βέλτιον me redit⁹ habere sup aux τ lapide pcioſũ: at mea ge μὲ καρπίζεσθαι ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον, τὰ δὲ ἐμὰ φῶ nimina melit⁹ argẽto electo. In viis iusticie am πήματα κρεῖσσον ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης πε bulo: τ in medio semitax iusticie versor. Ut φιπατῶ, καὶ ἀναμέσον τρίβων δικαιοσύνης ἀναστρέφομαι. Ινα ditidã me diligentib⁹ subsẽtiã: τ thesauros μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὕπαρξιν, καὶ τοὺς θησαυροὺς eox repleã bonis. Si annũciauero vobis que quoti αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. Ἐὰν ἀναγγείλω ὑμῖν τὰ καθημέ die fiũt: memor ero q̃ ex seculo nũerare. Domi ραν γινώσθω, μνημονεύσω τὰ ἐξ αἰῶνος ἀριθμῆσαι. Κύρι nus ꝯdidit me initiũ viax suax in opa sua: ante secu ος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, πρὸ τοῦ αἰῶ lũ fundauit me: in initio anteq̃ terrã faceret. Et ãte νος ἐθεμελίωσέ με, ἐν ἀρχῇ πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι. Καὶ πρὸ q̃ abyssos faceret: anteq̃ pcederẽt fontes aqua τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδά rũ: Anteq̃ mõtes facti essent: ãte ãt oẽs colles gignit me. των, πρὸ τοῦ ὄρη ἑδρασθῆναι, πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾷ με. Dñs fecit regiones τ ihabitabilia: τ sũma q̃ habitanꝭ est⁹ q̃ Κύριος ἐποίησε χώρας καὶ ἀοικήτους, καὶ ἄκρα οἰκουμένης sub celo. Q̃n pparabat celũ: simul aderã tpi ὑπ' οὐρανόν. Ηνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρῆμην αὐ τ q̃ secernebat suã sedẽ sup vẽtos. Q̃n fox τῶς καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων. Ηνίκα ἰσχυ tes faciebat q̃ supra nubes: τ q̃n securos ponebat fontes eis q̃ ρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη, καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς sub celo. Ju ponẽdo mari terminũ eis: ὑπ' οὐρανόν. Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ, τ aque nõ trãsibũt os eis: τ fortia faciebat καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσονται στόματος αὐτοῦ, καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει fundamẽta terre. Erã apud eũ cõponens ego erã: cui τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ημην παρ αὐτῷ ἁρμόζουσα ἐγὼ ἤμην, ἣ adgaudebat. Per singulos dies ãt delectabar i facie eius πρόσωπον. Καθημέραν δὲ ἐυφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ in oi tpe. Q̃n letabaꝭ habitabilẽ posũ pfe ἐν παντὶ καιρῷ. Οτε ηὐφραίνετο τὴν οἰκουμένην συντελέ cit: τ delectabaꝭ in filijs hoim Nũc ergo filii audi σας, καὶ ἐνηυφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ me τ beati vias meas custodiẽtes. Audite sa μου καὶ μακάριοι οἱ ὁδοὺς μου φυλάσσοντες. Ακούσατε σο pia τ sapiẽtes esote: τ ne obturamini. Beat⁹ vir q̃ φίαν καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφράγητε. Μακάριος ἀνὴρ ὃς eraudiet me: τ homo q̃ meas vias custodit: εἰσακούσεταί μου, καὶ ἄνθρωπος ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει, vigilãs ad meas fores quotidie: seruãs terminos meox ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμαῖς θύραις καθημέραν, τηρῶν σταθμοὺς ἐμῶν ingressuũ. Hã erit⁹ mei erit⁹ vite: τ parat εἰσόδων. Αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἑτοιμασθήσε volũtas a dño. Qui tin me peccãtes impiũ ται θέλησις παρὰ κυρίου. Οἱ δὲ εἰς ἐμὲ ἁμαρτάνοντες ἀσε sunt in suas aĩas: τ q̃ oderũt me dili βοῦσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, καὶ οἱ μισοῦντές με ἀγα gunt mortem. πῶσι θάνατον. Ca. 9.

SApiẽtia edificauit sibi domũ: τ subſtulit colũas Σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, καὶ ὑπήρεισε στύλους septẽ. Mactauit suas victimas: miscuit in craterẽ ἑπτά. Εσφαξε τὰ ἑαυτῆς θύματα, ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα suũ vinũ: τ pauit suã mẽsam. τὸν ἑαυτῆς οἶνον, καὶ ἡτοιμάσατο τὴν ἑαυτῆς τράπεζαν. Misit suos seruos: cõuocans cũ excel Απέστειλε τοὺς ἑαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μετὰ ὑψη sa pdicatione. Ad craterẽ dicẽs: q̃ est iſipiẽs de λου κηρύγματος. Επὶ κρατῆρα λέγουσα, ὃς ἔστιν ἄφρων ἐκ clinet ad me. τ idigẽtib⁹ mente dixit: venι κλινάτω πρός με. καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρενῶν εἶπεν, ἔλθε te comedite ex meis panib⁹: τε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla.B.Hie.

[s]Mecũ sunt [c]diuitie & glo ria [h]opes [i]supne [k]& iustitia. [l]Melior ē [m]fructus meus [n]auro [o]& lapide precioso: [p]& genimina mea [q]argẽto [r]electo. [a] In viis [c] iusticie [t]ambulabo [x] in medio [r]se mitarum [s] iudicii: [a]vt ditẽ [b]diligentes me: [o]& thesau ros eorum [c] repleam. ꝯ [r]Dñs [s]possedit me in [b]ini tio [i]viarũ suarx: [k]anteq̃ qc quã [l]faceret [m]a principio. [n]Ab eterno [o]ordinata sũ: & [p]ex antiqs [q]anteq̃ [r]terra fieret. [a]Nondum erant ꝯ [t]abyssi: & ego iam [n]cõce pta erã. [x] Necdum [r]fontes [a]aquarũ [s]eruperant: [b]nec dum [c]montes graui mole [o]constiterant. [c] Ante oẽs [r]colles ego [g] parturiebar. [b]Adhuc [l]ẽra [i]nõ [k]fecerat: [m]& flumina [n] & cardines [p]orbis [o] terre. [q] Quando preparabat [r]celos ꝯꝯꝯ [s]aderam: [n]quando certa lege & [x]gyro [n] vallabat ꝯ [a]abyssos. [b]Quãdo [c]ethera [b]firmabat [b]sursum: & ꝯ [c]librabat [r]fontes [g]aquarũ. [b]Quando circũdabat [i]mari [k]terminũ suũ: [l]& legẽ ponebat [i]aqs [m]ne trãsirent fines suos. [p]Qñ ap pendebat [q]fundamẽta [r]terre: [c]cũ eo [g] erã cũcta cõponẽs. [x] Et delectabar p singulos [s]dies [b] ludens [c]corã eo [o]omni [c]tempore: & ꝯ [l]udens [g]in orbe [b]terrarũ: [i]& delicie mee esse ꝯꝯꝯ [k]cum [l]filiis [m]hominum. [n]Nunc ergo [o]filii ꝯꝯꝯ [p]audite [q]me: [q]beati qui [g]cu stodiunt [r]vias meas. ꝯꝯ [r]Audite [u]disciplinã [z]& esto te sapiẽtes: [r]& nolite [a]abii cere eam. [a]Beatus [b]homo [c]q audit [o]me: & [q]vigilat [r]ad [q]fores meas [h]quottidie [k]& obseruat ad ꝯꝯꝯꝯꝯ [l]postes [m]ostii mei. [n]Qui [o]me inuenerit [p]inueniet [q]vitã: [r]& hauriet [s]salutẽ [a]a dño. [u]Qui ãt in me pecca uerit: [l]ledet [r]aĩam suã: [i]oẽs [a]qui me oderunt [b]diligũt [c]mortem. 9.

SApientia [b] edificauit sibi [c] domũ: [d] excidit [c]columnas [r]septem. ꝯꝯ [g]Immolauit [q] victimas su as: [l]miscuit [t]vinum: ꝯꝯ [m]proposuit [n] mẽsam suã. [o]Misit [p]ancillas suas vt ꝯ [q]vocarẽt [r] ad [a] arcem & ad [r]menia [u]ciuitatis. ꝯꝯꝯꝯ [x]Siquis ē [r]paruul [q]veniat [a]ad me: & [b]insipientibus [o]locuta est. [r]Venite [g]come dite [b]panem meum: ꝯꝯ

Tex.heb.Prouer.ix.Pritiua.heb.

מ פָּרָה	אֹתִי	קְנָה
ק בּוּא	מֵחָרוּץ	וּמִבָּחַר
ה הָלָה	נִבְחָר	צְדָקָה
ת נְתִב שָׁפַט	בְּתוֹךְ	נְתִיבוֹת
ל נָחַל יָסַד	אֹהֲבַי	יֵשׁ
ה נָחָה	יְהוָה	קָנָנִי
פ נָסַךְ	מִפְעָלָיו	מֵאָז
ר נָסַר בָּרַע	שְׁמָעוּ	מוּסָר
ש שָׁמַר	אַשְׁרֵי	אָדָם
ז זוּז	מְצָאַי	כִּי
פ רָצָה	חַיִּים	וַיָּפֶק
ע שָׂנֵא	חָמָס	נַפְשָׁם
	חָכְמוֹת	Cap. ix.
ע עָמַד	בֵּיתָהּ	חָצְבָה
ט טָבַח	מָסְכָה	יֵינָהּ
ש שָׁלַח	עָרְתָה	שֻׁלְחָנָהּ
ק קָרָא	תִּקְרָא	עַל
ר רוּם	פֶּתִי	יָסַר
ב בָּתָה סוּר	אָמְרָה	לָהּ
ל לָקַח	לַחֲמוּ	בְּלַחְמִי
י יָלַג		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prīma.heb. Tex.heb. Prouer.x. | Trāsla. B. Vie. | Trās. Gre. lxx.. cū iter. latina.

וּשְׁתוּ בְּיַיִן מָסָכְתִּי׃ עִזְבוּ פְתָאִים וְחְיוּ וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה׃ יֹסֵר לֵץ לֹקֵחַ לוֹ קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוּמוֹ׃ אַל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׂנָאֶךָּ הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ׃ תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וְיוֹסֶף לֶקַח׃ תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים בִּינָה׃ כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃ אִם חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָּךְ וְלֵצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא׃ אֵשֶׁת כְּסִילוֹת הוֹמְיָה פְתָיוּת וּבַל יָדְעָה מָה׃ וַיֵּשֶׁב לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל כִּסֵּא מְרוֹמֵי קָרֶת׃ לִקְרֹא לְעֹבְרֵי דָרֶךְ הַמְיַשְּׁרִים אׇרְחוֹתָם׃ מִי פֶתִי יָסֹר הֵנָּה וַחֲסַר לֵב וְאָמְרָה לּוֹ׃ מַיִם גְּנוּבִים יְמֻתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם׃ וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעִמְקֵי שְׁאוֹל קְרֻאֶיהָ׃

Cap. x.

מְשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וּבֵן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ׃ לֹא יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת׃ לֹא יְרַעֵב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק וְהַוַּת רְשָׁעִים יֶהְדֹּף׃ רָאשׁ עָשָׂה כַּף רְמִיָּה וְיַד חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר׃ אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל נִרְדָּם בַּקָּצִיר בֵּן מֵבִישׁ׃ בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס׃ זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב׃ חָכָם לֵב יִקַּח מִצְוֹת וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃ הוֹלֵךְ בַּתֹּם יֵלֵךְ בָּטֶחׂ וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ׃ קֹרֵץ עַיִן יִתֶּן עַצָּבֶת וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃ מְקוֹר

'& bibite[k] vinū qđ [l]miscui vobis.[m] Relinqte[n] infantiā [o]& viuite:[p] & ambulate[q] p vias[r] prudentie.[s] Qui erudit[t] derisorē: ipse[v] iniuriā [x]sibi [u]facit:[y] & qui arguit [z]impiū sibi[a] maculā generat.[b] Noli[c] arguere[d] derisorē[e] ne[g] oderit te:[h] argue[i] sapientem[k] & diliget te.[l] Da [m]sapiēti occasionē:[n] & addetur ei sapia.[p] Doce[q] iustū:[r] & festinabit[s] accipere.[t] Principiū[u] sapie[x] timor [y]dñi:[z] & scientia[a] sanctorum[b] prudentia.[c] Per me [c]enim[d] multiplicabuntur [e]dies tui:[g] & addētur[h] tibi [i]anni[k] vite.[l] Si[m] sapiens fueris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [o]tibimetipsi[p] eris: si[q] autē illusor[r] solus[s] portabis malum.[t] Mulier[u] stulta[x] & clamosa[y] plēaq; illecebris[z] & nihil[a] oīno[b] sciens:[c] sedet [d]in foribus[e] domus sue [f]super[g] sellam in[h] excelso [i]vrbis loco:[k] vt vocaret [l]transeuntes per[m] viam & [n]pergētes in[o] itinere suo.[p] Quis est[q] paruulus:[r] declinet[s] ad me.[t] Et vecordi [u]locuta est:[x] aque[y] furtiue [a]dulciores sunt: ∞∞∞∞∞∞ [b]& panis[c] abscōditus[d] suauior.[e] Et ignorauit ∞∞∞∞ [f]q[g] ibi sint[h] gigantes: & [k]in profundis[l] inferni ∞ [m]conuiue eius. 10.

Arabole[b] salomonis. [c]Filiꝰ[d] sapiēs[e] letificat [f]patrē:[g] filius vero[h] stultus [i]mestitia est[k] matris sue. [l]Nil[m] proderūt[n] thesauri [o]impietatis:[p] iustitia vero [q]liberabit[r] a morte.[s] Non [t]affliget[u] dominus[x] fame [y]animam[z] iusti:[a] & insidias [b]impiorum[c] subuertet. [d]Egestatē[e] operata est[f] manus[g] remissa:[h] manus aūt [i]fortium[k] diuitias parat. [l]Qui cōgregat[m] in messe [n]filiꝰ[o] sapiēs e:[p] q aūt[q] ster tit[r] estate:[s] filiꝰ[t] cōfusiōis. [u]Benedictio[x] super caput [y]iusti:[z] os aūt[a] impiorum [b]operit[c] iniquitatē.[d] Memoria[e] iusti[f] cum laudib⁹: [g]& nomen[h] impiorū[i] putrescet.[k] Sapiēs[l] corde[m] p̄cepta[n] suscipiet:[o] stultus [p]ceditur[q] labiis. ∞∞∞∞∞∞ [r]Qui ābulat[s] simpliciter: [t]ambulat[u] cōfidēter:[x] qui autē deprauat[y] vias suas [z]manifestus erit.[a] Qui annuit[b] oculo[c] dabit[d] dolorē: [e]& stult⁹[f] labiis[g] verberabitur.[h] Vena[i] vite[k] os[l] iusti: [m]& os[n] impiorum ∞∞∞∞

τ bibite vinū: quod miscui vobis. Relinqte infantiā καὶ πίετε οἶνον, ὃν ἐκέρασα ὑμῖν. Απολείπετε ἀφροσύνην τ viuetis. τ querite prudentiā: vt viuatis. Et cor. καὶ ζητήσατε φρόνησιν, ἵνα ζήσητε. Καὶ κατευθύνατε ἐν γνώσει σύνεσιν, ὁ παιδεύων κακοὺς λήψεται rigite in cognitione itellectū: q erudit malos acci τροβώσατε ἐν γνώσει σύνεσιν, ὁ παιδεύων κακοὺς λήψεται piet sibi iniuriā. redarguēs āt impiū: vituperabit ται ἑαυτῷ ἀτιμίαν. Ελέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ, μωμήσεται setpm. Ne arguas malos: ne oderint te: argue ἑαυτόν. Μὴ ἔλεγχε κακούς, ἵνα μὴ μισήσωσί σε, ἔλεγχε sapiētē: τ diliget te. Da sapiēti occasionē τ sapiē σοφόν, καὶ ἀγαθήσεταί σε. Δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σο tior erit: notū fac iusto τ addet suscipere. φώτερος ἔσαι, γνώριζε δικαίῳ καὶ προσθήσεται τοῦ δέχεσθαι. Principiū sapie timor dñi: τ scīliū sanctoꝝ itellect⁹. Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις. Τὸ Mā cognoscere legē mētis est bone. hoc eīm mo ἴσαρ γνῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. τοῦτο ἴσαρ τῷ τρό do multū vines tps: τ addent tibi anni vite. πῳ πολὺν χρόνον, καὶ προσεθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς. Fili si sapiēs fueris tibi ipi sapiēs eris: si āt malꝰ euaseris: Υἱέ ἐὰν σοφὸς ᾖς σαυτῷ σοφὸς ἔσῃ, ἐὰν δὲ κακὸς ἀποβῇς, sol⁹ hauries mala. Mulier stulta τ audax idigēs frustropāis μόνος ἀντλήσεις κακά. Γυνὴ ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεὴς ψωμῶ fit: q̄ nō scit verecūdiā: sedit in foribꝰ sue γένεται, ἠδοὺκ ἐπίσταται αἰσχύνην, ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις τοῦ ἑαυτῆς dom⁹ sup sellā manifeste in plateis: ād uocās οἴκου ἐπὶ δίφρου ἐμφανῶς ἐν πλατείαις, προσκαλου μένη trāseūtes viā: τ dirigētes in viis τοὺς παριόντας ὁδόν, καὶ κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς cor. Qui est vſm ſipiētiſſimus: declinet ad me: αὐτῶν. Ος ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος, ἐκκλινάτω πρός με, τ indigētes āt mente horto: dicēs. καὶ τοῖς ἐνδεέσι δὲ φρονήσεως παρακελεύομαι λέγουσα. Panes abscōditos dulcē attingite: τ aquā furti dul Ἄρτων κρυφίων ἥδεως ἅψασθε, καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυ cē bibite: Ipe āt nō scīuit q gigātes apud eā pereūt: κεροῦ πίετε. Ο δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι γηγενεῖς παρ' αὐτῇ ὀλλυνται, τ in pfunditatē inferni occurrit. καὶ ἐπὶ πέταυρον ᾅδου συναντᾷ. Ca. 10.

Filiꝰ sapiēs letificat patrē: filiꝰ vero stult⁹ mesti Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λύ tia matri. Non proderūt thesauri iniquis: iustitia πη μητρί. Οὐκ ὠφελήσουσι θησαυροὶ ἀνόμους, δικαιοσύ vero liberabit a morte. Nō fame necabit dñs aiam νη δὲ ῥύσεται ἐκ θανάτου. Οὐ λιμοκτονήσει κύριος ψυχὴν iustā: vitā āt impioꝝ subuertet. Paupertas vir humi δικαίαν, ζωὴν δὲ ἀσεβῶν ἀνατρέψει. Πενία ἀνδρα τα liat: manꝰ āt virilis vitāt. Filiꝰ doctꝰ πεινοῖ, χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτίζουσιν. Υἱὸς πεπαι sapiēs erit: at stulto ministro vtet. Sa δευμένος σοφὸς ἔσαι, τῷ δὲ ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται. Di uat⁹ ē a caloꝛe filiꝰ intelligēs: corrupt⁹ a vētis āt fit σῶν ἀπὸ καύματος υἱὸς νοήμων, ἀνεμίφθορος δὲ γίνεται in tpe messis filiꝰ iniquꝰ. Benedictio dñi sup caput ἐν ἀμήτῳ υἱὸς παράνομος. Εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν iusti: os āt impioꝝ operiet planctū itēpestiuū. Memoria δικαίου, σῶμα δὲ ἀσεβῶν καλύψει πένθος ἄωρον. Μνήμη δ iusti cū laude: nomē vo impij extinguīt. Sapiēs καίου μετ' ἐγκωμίου, ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται. Σοφὸς corde suscipiet p̄cepta: at nō tect⁹ labijs obliquās καρδίᾳ δέξεται ἐντολάς, ὁ δὲ ἄστεγος χείλεσι σκολιάζων supplantabit. Qui ambulat simplicit ambulat cōfi ὑποσκελισθήσεται. Ος πορεύεται ἁπλῶς πορεύεται πε dēs: at q̄ puertit vias suas: cognoscet. ποιθώς, ὁ δὲ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, γνωσθήσεται. Qui annuit oculo cū dolo ꝓgregat viris tristi Ο ἐννεύων ὀφθαλμὸν μετὰ δόλου συνάγει ἀνδράσι λύ tias: at redarguēs cū audacia pacificat. Fōs πας, ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παῤῥησίας εἰρηνοποιεῖ. Πη vite in manu iusti: os āt impij γὴ ζωῆς ἐν χειρὶ δικαίου, στόμα δὲ ἀσεβοῦς

operiet pditio. Odiū suscitabit ptentionē: oēs καλύψει ἀπώλεια. Μῖσος ἐγειρεῖ νεῖκος, πάντας ät nō cōtendentes operiet amicitia. Qui de δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύψει φιλία. Ος ἐκ labijs pfert sapiam: virga verberat vix ex χειλέων προφέρει σοφίαν, ῥάβδῳ τύπτει ἄνδρα ἀ corde. sapiētes abscōdent scīm: os ät proca καρδίου. Σοφοὶ κρύψουσιν ἐπιστήμην, στόμα δὲ πρόπε cis primū ē ptritioni. possessio diuitū vrbs munita: πτῶς ἐγγίζει συντριβῇ. κτῆσις πλουσίων πόλις ὀχυρά, C ptritio ät impioꝝ pauptas. Ορᾶ iustoꝝ vitā facit: συντριβὴ δὲ ἀσεβῶν πενία. Εργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ, fructꝰ ät impioꝝ peccatis. Vias vite custo= καρπὸς δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίας. Οδοὺς ζωῆς φυ= dit disciplina: disciplina ät irredarguibilis errat. ab= λάσσει παιδεία, παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται. κα scondūt intimicitiā labia iusta: at pferētes cōtu λύπτουσιν ἔχθραν χείλη δίκαια οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδο melias insipiētissimi sunt. Ex multiloquio nō fugi= ρίας ἀφρονέστατοί εἰσιν. Εκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύ= es peccatū: parcēs ät labijs itelligēs eris. ξη ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔσῃ. Argentū igne examinatū lingua iusti: cor ät Αργυρος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδία δὲ impij deficiet. Labia iustoꝝ scīūt excel ἀσεβῶν ἐκλείψει. Χείλη δικαίων ἐπίστανται ὑψη σα: at insipiētes in egestate morīunt. Benedictio domi λά, οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν. Ευλογία κυ ni sup caput iusti: hec diuites facit: τ nō ου. ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, αὕτη πλουτίζει, καὶ οὐ addet ei tristitia in corde. In risu stul μὴ προσθῇ αὐτῇ λύπην ἐν καρδίᾳ. Εν γέλωτι ἄ= tus operaꝝ mala: at sapia viro parit prudē φρων πράσσει κακά, ἡ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρό tiā. In pditione impius circūfertꝝ: desideriū νησιν. Εν ἀπωλείᾳ ἀσεβὴς περιφέρεται, ἐπιθυμία ät iusti acceptabile. trāseunte tēpestate dele= δὲ δικαίου δεκτή. παραπορευομένης καταιγίδος ἀφα tur impi⁹: iustus ät ꝙ declinauit saluaꝝ in νίζεται ἀσεβής, δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν seculū. Sicut vna acerba dētib⁹ nociua τ fu= αἰῶνα. Ωσπερ ὄμφαξ ὀδοῦσι βλαβερὸν καὶ κα= mus oculis: sic iniquitas vtentib⁹ πνὸς ὄμμασιν, οὕτως παροιμία τοῖς χρωμένοις ea. Timor dñi apponit dies: ⁊ āni ät αὐτῇ. Φόβος κυρίου προσίθησιν ἡμέρας, ἔτη δὲ impioꝝ breuiabunꝝ. immorꝝ iustis lentia: ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται. Εγχρονίζει δικαίοις εὐφροσύ= spes ät impioꝝ perit. Munitio sancti νη, ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν ὀλεῖται. Οχύρωμα ὁσίου timoꝝ dñi: cōtritio ät operantib⁹ ma= φόβος κυρίου, συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις κα= la. Justus in seculū nō inclinabit: impij κά. Δίκαιος εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει, ἀσεβεῖς ät nō habitabūt terrā. Os iusti distillat sapiē δὲ οὐκ οἰκήσουσι γῆν. Στόμα δικαίου ἀναβλύζει σο tiā: lingua ät iniusti peribit. Labia viroꝝ φίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται. Χείλη ἀνδρῶν iustoꝝ distillāt gras: os ät impioꝝ auer δικαίων ἀναβλύζει χάριτας, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀπο= titur. στρέφεται. Ca.11.

A Statere dolose abominatio corā dño: pon Ζυγοὶ δόλιοι βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου, σταθμὸς dꝰ ät iustū acceptabile ei. Vbicūq; ingrediaꝝ ꝓtumelia ibi ον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ. Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις ἐκεῖ τ ignominia: os ät humiliū meditaꝝ sapiētiam. καὶ ἀτιμία, στόμα δὲ πεφρονημένων μελετᾷ σοφίαν. οο

οοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.Tex.be.Prouer.xj. | Trāsla.B.Vie. | Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

[p]תֻּמַּת [q]יְשָׁרִים [r]תַּנְחֵם ׃ וְסֶלֶף [s]בּוֹגְדִים
תָּמִים נָחֶה
[t]יְשָׁדֵם׃ לֹא [u]יועיל הון בְּיוֹם עֶבְרָה ׃ וּ[v]צְדָקָה
שָׁדַד יַעֲל
[w]תַּצִּיל [x]מָּוֶת ׃ [y]צִדְקַת
נָצַל
[z]תָּמִים [a]תְּיַשֵּׁר דַּרְכּוֹ ׃ וּ[b]בְרִשְׁעָתוֹ
תָּמַם יָשַׁר
[c]יִפֹּל [d]רָשָׁע׃ [e]צִדְקַת יְשָׁרִים [f]תַּצִּילֵם ׃
נָפַל
[g]וּבַהַוַּת [h]בֹּגְדִים [i]יִלָּכְדוּ׃ בְּמוֹת [k]אָדָם
הָוָה לָכַד
[l]רָשָׁע [m]תֹּאבַד תִּקְוָה ׃ וְ[n]תוֹחֶלֶת [o]אוֹנִים
אָבַד תָּוָה
[p]אָבָדָה׃ [q]צַדִּיק [r]מֵצָרָה [s]נֶחֱלָץ ׃
יָחַל צוּר
[t]חָלַץ
[u]וַיָּבֹא [v]רָשָׁע [w]תַּחְתָּיו ׃ [x]בְּפֶה [y]חָנֵף
בּוֹא
[z]יְשַׁחֵת [a]רֵעֵהוּ ׃ וּ[b]בְדַעַת [c]צַדִּיקִים
שָׁחַת יָדַע
[d]יֵחָלֵצוּ׃ [e]בְּטוּב [f]צַדִּיקִים [g]תַּעֲלֹץ
עָלַץ
[h]קִרְיָה׃ [i]וּבַאֲבֹד [k]רְשָׁעִים׃ רִנָּה׃ [l]בְּבִרְכַּת
קָרָה רָנַן
[m]יְשָׁרִים [n]תָּרוּם [o]קָרֶת ׃ וּ[p]בְפִי [q]רְשָׁעִים
רוּם קָרָה
[r]תֶּהֱרָס׃ [s]בַּז ׃ לְרֵעֵהוּ [t]חֹסֵר ׃ לֵב
פֶּה הָרַס
[u]וְאִישׁ [v]תְּבוּנוֹת [w]יַחֲרִישׁ׃ [x]הֹלֵךְ [y]רָכִיל
בִּין חָרַשׁ
[z]מְגַלֶּה [a]סּוֹד ׃ וְ[b]נֶאֱמַן [c]רוּחַ [d]מְכַסֶּה
רָכַל גָּלָה
[e]דָּבָר ׃ [f]בְּאֵין [g]תַּחְבֻּלוֹת [h]יִפֹּל [i]עָם ׃
אָמַן כָּסָה
[k]וּתְשׁוּעָה [l]בְּרֹב [m]יוֹעֵץ׃ [n]רָע [o]יֵרוֹעַ ׃
חָבַל נָפַל
[p]יָשַׁע רָעַע
[q]כִּי׃ עֲרַב [r]זָר ׃ וְ[s]שֹׂנֵא [t]תֹּקְעִים [u]בְּטֵחַ׃
רוּעַ
[v]אֶשֶׁת חַיִל [w]תְּתָמֹךְ [x]כָּבוֹד ׃ וְ[y]עָרִיצִים
אִישׁ תָּמַךְ
[z]יִתְמְכוּ [a]עֹשֶׁר׃ [b]גְּמֹל [c]נַפְשׁוֹ [d]אִישׁ
עָשַׁר
[e]חֶסֶד ׃ וְעֹכֵר [f]שְׁאֵרוֹ [g]אַכְזָרִי׃ [h]רָשָׁע
כָּזַר
[i]עֹשֶׂה [k]פְּעֻלַּת [l]שָׁקֶר ׃ וְ[m]זֹרֵעַ [n]צְדָקָה
[o]שֶׂכֶר [p]אֱמֶת׃ [q]כֵּן [r]צְדָקָה [s]לְחַיִּים ׃
[t]וּמְרַדֵּף [u]רָעָה׃ לְמוֹתוֹ׃ [v]תּוֹעֲבַת [w]יְהוָה
רָדַף רוּעַ
[x]עִקְּשֵׁי [y]לֵב ׃ וּ[z]רְצוֹנוֹ [a]תְּמִימֵי [b]דָרֶךְ׃
תָּעַר רָצָה
[c]יָד׃ לְיָד [d]לֹא [e]יִנָּקֶה [f]רָע ׃ וְזֶרַע [g]צַדִּיקִים
תָּמַם נָקָה
[h]יִמָּלֵט׃ צָדַק
[i]נֶזֶם [k]זָהָב [l]בְּאַף [m]חֲזִיר ׃ [n]אִשָּׁה
מָלַט חָזִר
[o]יָפָה׃ וְסָרַת [p]טָעַם׃ [q]תַּאֲוַת [r]צַדִּיקִים
אִישׁ סוּר
[s]אַךְ׃ טוֹב ׃ [t]תִּקְוַת [u]רְשָׁעִים [v]עֶבְרָה ׃
אָוָה בָּזָה
[w]יֵשׁ [x]מְפַזֵּר ׃ וְנוֹסֵף [y]עוֹד ׃ [z]וְחֹשֵׂךְ
בָּזַר יָסַף
[a]מִיֹּשֶׁר [b]אַךְ ׃ לְמַחְסוֹר ׃ [c]נֶפֶשׁ
חָסַר
[d]בְּרָכָה [e]תְּדַשֶּׁן [f]וּמַרְוֶה [g]גַּם ׃ הוּא
דָּשַׁן רָוָה
[h]יוֹרֵא׃ [i]מְנַע [k]בָּר [l]יִקְּבֻהוּ׃ לְאוֹם ׃
יָרֵא חָבַב
[m]וּבְרָכָה׃ לְרֹאשׁ [n]מַשְׁבִּיר׃ [o]שֹׁחַד [p]טוֹב
לְאֹם שָׁבַר
[q]יְבַקֵּשׁ [r]רָצוֹן ׃ וְ[s]דֹרֵשׁ [t]רָעָה [u]תְּבוֹאֶנּוּ׃
בָּקַשׁ רָצָה
בּוֹא

[p]Simplicitas [q]iustorū dirigет eos: [r]& supplātatio [s]peruersorum [t]vastabit illos. [u]Non [v]pderūt [w]diuitie [x]in die [y]vltionis: [z]iustitia autē [a]liberabit [b]a morte. [c]Iustitia [d]simplicis [e]dirigет [f]viā eius: [g]& in impietate sua [h]corruet [i]impius. [k]Iustitia [l]rectorum [m]liberabit eos: [n]& in insidiis suis [o]capientur [p]iniqui. [q]Mortuo [r]hoīe [s]impio [t]nulla erit vltra [u]spes: [v]& expectatio [w]sollicitorū [x]peribit. [y]Iustus [z]de angustia [a]liberatus est: [b]& tradetur [c]impius [d]pro eo. [e]Simulator [f]ore [g]decipit [h]amicum suum: [i]iusti autem [k]liberabūtur [l]scientia. [m]In bonis [n]iustorū [o]exaltabitur [p]ciuitas: [q]& in pditiōe [r]impiorū erit [s]laudatio. [t]Bñdictione [u]iustorū [v]exaltabitur [w]ciuitas: [x]& ore [y]impiorū [z]subuertetur. [a]Qui despicit [b]amicū suū [c]indigēs: [d]cor de est: [e]vir aūt [f]prudēs [g]tacebit. [h]Qui ambulat [i]fraudulenter [k]revelat [l]archana: [m]qui aūt fidelis est [n]celat amici [o]cōmissum. [p]Vbi nō est [q]gubernator [r]ppls [s]corruet: [t]salus aūt [u]vbi multa [v]cōsilia [w]Affligetur [x]malo [y]qui [z]fidē facit p' extraneo [a]q aūt cauet [b]laqos: [c]securus erit. [d]Mulier [e]gratiosa [f]inueniet [g]gloriā: [h]& robusti [i]habebūt [k]diuitias. [l]Benefacit [m]anime sue [n]vir [o]misericors: q aūt [p]crudelis est etiā [q]ppinqs [r]abiicit. [s]Impius [t]facit [u]opus [v]instabile: [w]feminati aūt [x]iustitiā [y]merces [z]fidelis. [a]Clemētia [b]preparat [c]vitam: [d]& sectatio [e]malorū [f]mortē. [g]Abomīabile [h]dño [i]cor [k]prauū: [l]& volūtas eius in [m]his q [n]simpliciter [o]ābulāt. [p]Man? [q]in manu [r]nō [s]erit innocēs [t]malus: [u]semē aūt [v]iustorū [w]salua bitur. [x]Circulus [y]aureus [z]in narib? [a]fuis: [b]mulier [c]pulchra [d]& fatua. [e]Desiderium [f]iustorū omne [g]bonum est: [h]apprestolatio [i]impiorū [k]furor. [l]Alii [m]diuidūt ppria: [n]& ditiores fiunt: alii [o]rapiunt nō sua & semp' in egestate sunt. [p]Aia que [q]benedicit [r]impīgabitur: [s]& qui inebriat [t]ipse [u]quoq; [v]inebriabitur. [w]Qui abscōdit [x]frumēta [y]maledicetur in [z]populis: [a]bñdictio āt [b]sup caput [c]vēdentiū. [d]Bñ [e]cōsurgit diluculo q' [f]q̄rit bona: [g]q aūt īuestigator [h]malorū c̄: [i]opprimetur ab eis.

Perfecto rectaꝝ deducet eos: τ supplātatio [a]πιē τελειότης εὐθειῶν ὁδηγήσει αὐτούς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθε nētiū p̄dabitur eos. Mō pderit substāna τοῦτων προορομεύσει αὐτούς. Οὐκ ὠφελήσει ὑπαρχοντα in die ire: τ iusticia liberabit a morte. Mo ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, καὶ δικαιοσύνη ῥύσεται ἀπὸ θανάτου. Ἀπο ries iust? reliquit penitētē: facilis āt fit τ tu θανὼν δίκαιος ἔλιπε μετάμελον, πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ cūda impiox p̄dītio. Justicia imaculati dirigit cūda impiox p̄dītio. Χαρὰ ἀσεβῶν ἀπώλεια. Ἡ δικαιοσύνη ἀμώμου ὁρθοτομεῖ vias: impietas āt incidit in iniusticiā. iusticiā viroꝝ re ὁδούς, ἀσέβεια δὲ πορίζεται ἀδικία. δικαιοσύνη ἀνδρῶν ὀρ ctoꝝ liberabit eos: a temeritate capiunt iniqui. Mor θῶν ῥύσεται αὐτούς, τῇ δὲ ἀβουλίᾳ ἁλίσκονται παράνομοι. Te tuo viro iusto: nō perit spes: at glo λευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου, οὐκ ὄλλυται ἐλπίς, γὰρ δὲ καύ ria impiox perit. Just? ex captiōe liberat: pro χημάτων ἀσεβῶν ὄλλυται. Δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύεται, ἀντ' eo āt traditur impius. In ore impiox la αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής. Ἐν στόματι ἀσεβῶν πα que? ciuibus: sensus āt iustoꝝ p̄sper. In bonis iusto γὶς πολίταις, αἴσθησις δὲ δικαίων εὐοδος. Ἐν ἀγαθοῖς δικαί rū recta fecit ciuitas: τ in perditione impiox exultatio. ωνκατώρθωσε πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. In bñdictiōe rectoꝝ exaltabit ciuitas: ore āt impiox sub Ἐν εὐλογίᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις, στόμασι δὲ ἀσεβῶν κα uertetur. Subsānat ciues indigēs mēte: vir It ταφθήσεται. Μυκτηρίζει πολίτας ἐνδεὴς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ prudēs silentiū agit. Fir bilinguis revelat cōsi φρόνιμος κατέχει ἡσυχίαν ἄγει. Ἀνὴρ δίγλωσσος ἀποκαλύπτει βου lia in cōcilio: fidelis āt spū celat res. Quib? nō λὰς ἐν συνεδρίῳ, πιστὸς δὲ πνεύματι κρύπτει πράγματα. Οἷς μὴ est gubernatio: cadūt vt folia: sa ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα, σωτη lus āt est in multo p̄silio. mal? malefacit cū ρία δὲ ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλῇ. πονηρὸς κακοποιεῖ ὅταν mixt? fuerit iusto: odio hēt āt sonū securitatis. Mulier gl'osa συμμίξῃ δικαίῳ μισεῖ δὲ ἦχον ἀσφαλείας. Γυνὴ εὐχάριτος suscitat viro gl'iam: sedes āt ignominie mulier odio hēns iusta. ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν, θρόνος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μισοῦσα δίκαια. Diuitiaꝝ pigri idigētes sunt: at robusti innitunt Πλούτου ὀκνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐρείδονται diuitijs. aīe sue bonū facit vir misericors per πλούτῳ. τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων ἐξολ dit āt suā [b]ocrp? imisericors. Impi? facit opa iniusta: λύει δὲ αὐτῆ σῶμα ὁ ἀνελεήμων. ἀσεβὴς ποιεῖ ἔργα ἄδικα, semē āt iustoꝝ merces veritatis. Fili? iust? gignit σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς ἀληθείας. Υἱὸς δίκαιος ζωὴν in vitā: p̄secutio āt impij in mortē. Abominatio do ἐις ζωήν, διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον. Βδέλυγμα κυ mino puerse vie: acceptabiles āt et oēs irrepre ρίῳ διεστραμμέναι ὁδοί, πρόσδεκτοι δὲ αὐτῷ πάντες ἄμω hēsibiles i via. Manui man? iniūctiēs iniuste nō impunis μοι ἐν ὁδῷ. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος erit malox: at semīās iusticiā accipiet mercedē fide ἔσται κακῶν, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πι lis. Tanꝝ inauris aurea in nare suis: sic mulier ςῶν. Ὥσπερ ἐνώτιον χρυσοῦν ἐν ῥινὶ ὑὸς, οὕτω γυναῖκι stulte pulchritudo. desideriū iustoꝝ totū bonū: spes κακόφρονι κάλλος. ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγαθή, ἐλπὶς āt impiox peribit. Sunt? ꝑpria seminantes plu δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται. Εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπείροντες πλείο ra facīt: sunt āt τ q̄ congregātes minuunt. Anima να ποιοῦσιν, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ συνάγοντες ἐλαττοποιοῦνται. Ψυχὴ benedicta ois simplex. Vir āt iracund? nō formosus. εὐλογημένη πᾶσα ἁπλῆ, Ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐχάριτος. O cōtinēs triticū relinquat ip̄m gentib?: bñdictio συνέχων σῖτον ὑπολείποιτο αὐχὼν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογία āt in caput distribuētis. Qui fabricat bona q̄rit δὲ εἰς κεφαλὴν μεταδιδόντος. τεχνᾶται μῶμος ἀγαθὰ ζητεῖ gfam bonā: exquirentē āt mala cōprehēdent eū. χάριν ἀγαθήν, ἐκζητοῦντα δὲ κακὰ καταλήψεται αὐτόν.

qui cõfidit in diuitijs suis hic corruet: at
οπερποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ ἑαυτοῦ οὗτος πεσεῖται, ὁ δὲ ἀν
qui inheret iustis oriet. Qui nõ presto est
τιλαμβανόμενος δικαίων ἀνατελεῖ. Ο μὴ συμποδιζόμε
sue domui possidebit vẽtos: seruiet ãt stultus
νος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἀνέμους, δουλεύσει δὲ ἄφρων
prudẽti. De fructu iusticie nascit arbor vite: au
φρονίμῳ. Ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς, ἁφαι
ferunt ãt intẽperiatiue aie iniquor. Si qdẽ iustus vix
ροῦνται δὲ ἄωροι ψυχαὶ παρανόμων. Εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις
saluatur: impi⁹ & peccator vbi apparebit?
σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ca.12.
Iligẽs disciplinã diligit sensũ: at q̃ odit incre
Ο ἀγαπῶν παιδείαν ἀγαπᾷ ἀϊδησιν, ὁ δὲ μισῶν ἐλέγ
pationes istpiẽs. Melius q̃ inuenit grã apud dñm: vir ãt
χους ἄφρων. Κρεῖσσον ὁ εὑρὼν χάριν παρὰ κυρίῳ, ἀνὴρ δὲ
iniqu⁹ tacebitur. Nõ dirigẽt ho
παράνομος παρασιωπήσεται. Οὐ κατορθώσει ἄνθρω=
mo ex iniquo: at radices iustor nõ auferent. mulier
πος ἐξ ἀνόμου, ἀι δὲ ῥίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται, γυνὴ
virtilis corona viro suo: quẽadmodũ ãt inligno xmis:
ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώληξ,
sic vir perdit mulier mala. Cogitatiões iusto
οὕτως ἄνδρα ἀπόλλυσι γυνὴ κακοποιός. Λογισμοὶ δικαί=
rũ iudicia: gubernãt ãt impij dolos. Fines impior
ων κρίματα, κυβερνῶσι δὲ ἀσεβεῖς δόλους. Λόγοι ἀσεβῶν
dolos ãt in sanguinẽ: os ãt rector liberabit eos. Ubicũq; verta
δόλιοι εἰς αἷμα, στόμα δὲ ὀρθῶν ῥύσεται αὐτούς. Οὐ ἐὰν στρα
tur impius delet: dom⁹ ãt iustor pmanebũt: Os
φῇ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται, οἶκοι δὲ δικαίων παραμενοῦσι. Στό
prudẽtis laudat a viro: piger corde ãt sub
μα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός, νωθροκάρδιος δὲ μυ
sannat. Meli⁹ vir in inhonoratione fuẽs sibi: q̃ ho
κτηρίζεται. Κρεῖσσον ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ, ἢ τι
nore sibi circũponẽs & indigẽs pane. Miserat
μὴν ἑαυτῷ περιτιθεὶς καὶ προσδιδύμος ἄρτου. Οἰκτείρει
iustus aias iumẽtor suor: at viscera impior
δίκαιος ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν
crudelia. Qui operat suã terrã implebi
ἀτελεήμονα. Ο ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθή
tur panib⁹: sat sectantes vana indigẽtes mente. Qui
σεται ἄρτων, οἱ δὲ διώκοντες ματαίαν ἐνδεεῖς φρενῶν. Ος
est suauis in vinor immorationib⁹: in suis mũitioni
ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνου διατριβαῖς, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμα
bus relinquet ignominiã. Desideria impior mala:
σι καταλείψει ἀτιμίαν. Ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν κακαί, ὅτι
at radices pior in mũitionib⁹. ppt peccatũ labio
δὲ ῥίζαι τῶν εὐσεβῶν ἐν ὀχυρώμασι. Διὰ ἁμαρτίαν χεί
rũ incidet in laqueos peccator: effugit ãt
λεων ἐμπεσεῖται εἰς παγίδας ἁμαρτωλός, ἐκφεύγει δὲ
ex eis iust⁹. De fructib⁹ oris viri aia
ἐξ αὐτῶν δίκαιος. Ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνδρὸς ψυχὴ
replebit bonis: retributio ãt labior suor
πλησθήσεται ἀγαθῶν, ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ
tribuetur ei. Vie stultor recte corã eis
ἀποδοθήσεται αὐτῷ. Ο δοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν
eraudit ãt cõsilia sapiẽs. fatu⁹ ipo die indi
ἰσακούει δὲ συμβουλίας σοφός. Ἄφρων αὐθήμερον ἔξαγ=
cat irã suã: celat ãt suã ignominiã cal
γέλλει ὀργὴν αὐτοῦ, κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν πα
lidus. Demõstratã fidẽ ãnũciat iust⁹:
νοῦργος. Ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος, ὁ
at testis intustor dolosus. Sũt q̃ dicẽtes vulne
δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος. Εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώ=
rant q̃si ensis: lingue ãt sapientũ sanãt. Labia
σκουσιν ὡς μάχαιρα, γλῶσσαι δὲ σοφῶν ἰῶνται. Χείλη
vera dirigũt testimoniũ: testis ãt repẽtin⁹ linguã
ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ ταχὺς γλῶσσαν
hẽt intuitã. Dolus in corde fabricãtis mala: at
ἔχει ἄδικον. Δόλος ἐν καρδίᾳ τεκταινομένου κακά, οἱ δὲ
volẽtes pacẽ gaudebũt. non
βουλόμενοι εἰρήνην εὐφραφθήσονται. Οὐκ

ᵃQui confidit ⁱin diuitiis
suis ⁿcorruet: ∞∞∞∞∞∞∞
ʳiustu aũt ᵍq̃si virens ᵒfoliũ
ᵍgerminabũt. ʳQui cõtur
bat ᵃdomũ suã ⁱpossidebit
ⁿventos: ˢ& qui ʳstultus est
ˣseruiet ˢsapiẽti. ᵇFructus
ᶜiustᵘ ᵇlignũ ᶜvite: ˢ& q̃ susci
pit ᵏanimas ᵍsapiens est.
ᵇSi ⁱiustus ˣin terra ∞∞∞∞
ⁱrecipit: ᵐquãtomagis ⁿim
pius ᵒ& peccator. 12.
Qui ᵃdiligit ᵇdisciplinã:
ᶜ diligit ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈscientiã: ᶜqui aũt odit ⁱin=
crepatiões ᵍinsipiẽs ẽ. Qui
ᵇbon⁹ est ⁱhauriet sibi ᵏgra
tiã ˡa dño: ᵐqui aũt cõfidit
in ⁿcogitationib⁹ suis ᵒim=
pie agit. ᵖ Non ᵍroborabi
tur ʳhõ ᵉex ipietate: ˢ& ra=
dix ˣiustorũ ⁿnõ ʳcõmoue=
bitur. ˢ Mulier ᵃdiligẽs ᵇco
rona ẽ ᶜviro suo: ᵈ& putre
do ᵉin ossibus eius q̃ ᶜõfu
sione res dignas gerit.
ᵍCogitatiões ᵇiustorũ ⁱiu=
dicia: ˣ& ᵏ cõsilia ˡ impiorũ
ᵐfraudulenta ⁿ Verba ᵒim
pior ᵖ ilidiãtur ᵍsanguini:
ʳos ˢiustor ᵗliberabit eos.
ᵘ Verte ᵉ impios ∞∞∞∞∞∞
ʳ& nõ erunt: ˢdomus aũt
ᵃiustorum ᵇ permanebit.
ᵈ Doctrina sua ᶜ nosatur
ʳvir: ᵍq aũt van⁹ ˣ& ᵈexcors
ˢest patebit ᵏ cõtemptui.
ˡMelior est ᵐ paup ⁿ& suffi
ciẽs ᵒsibi: ᵍq̃ glorios⁹ ʳ& indigẽs ˢpane. ᵉ Nouit ˢiu=
stus ᵍiumẽtor suor ⁿaias:
ʳviscera aũt ˢipiorũ ᵃcrude
lia. ᵇQui operatur ᶜterrã suã
ᵈsatiabitur ᶜpanib⁹: ʳq aũt
sectatur ᵍociũ ᵇ stultissim⁹
est. ᵏ Desideriũ ⁱipiũ ᵐmoni
mentũ est ⁿ ipiorũ: ᵒ radix
autem ᵖiustorũ ᵍ proficiet.
ʳ Propter pctã ᵉ labior ᵏ rui
na proximat ⁿ malo: ᵏ effu
giet aũt ⁱiust⁹ de angustia.
ᵃ De fructu ᵇoris sui ᶜ vnus=
q̃sq̃ ᵈ replebitur ᶜ bonis: ʳ&
iuxta opa ᵍ manuũ suarũ
ⁱ retribuetur ᵏ ei ⁱ Via ᵐ stulti
ⁿ recta ᵒ in oculis ei⁹: q aũt
ʳsapiens est ᵖ audit ᵍ cõsilia.
ᵉ Fatuus ˢ statim ∞∞∞∞∞∞
ⁿindicat ᵏirã suã: ʳq aũt dis
simulat ⁱiniuriã ᵉcallidus ẽ.
ᵇQui ᶜq̃d nouit ᵇloquitur
ᵈiudex ᶜiustˢ ᵉ est: qui aũt
ᵍmẽtitur ʳtestis ẽ ᵇfraudulẽ
tus. ˡ Est ᵏ q pmittit & ˡ q̃si
gladio ˡpũgitur cõscientie:
ⁿlingua aũt ᵒsapiẽtiũ ᵖsani
tas ᵍ Labiũ ᵛveritatis ᵉfirmũ
erit ᶜ i ppetuũ: q aũt ᵘtestis
est ʳrepẽtinus: cõcinat ˡlin
guã ⁱmẽdacii. ᵃDol⁹ ᵇi cor=
de ᶜcogitãtiũ ᵈmala: ᶜq aũt
ʳpacis ˢ ineunt cõsilia: seq=
tur eos ᵍ gaudium. ᵇ Non

Cap. xij.

ᵇיֹסֵר ᵒיָדַע
ᶜיָכַח ᵈדַּעַת ᵍוְשֹׂנֵא ʳתּוֹכַחַת ᵍבָּעַר: ᵇטוֹב
ᵉפּוּק יָפִיק ᵏרָצוֹן ˡמֵיְהוָה ᵐוְאִישׁ
ᵐזִמּוֹת ᵒיַרְשִׁיעַ: ᵖלֹא ᵍיִכּוֹן ʳאָדָם
ᵍכּוֹן ᵒבְּרֶשַׁע ˢוְשֹׁרֶשׁ ᵗצַדִּיק ᵘבַּל ᵛיִמּוֹט:
ᵉאִשֶּׁת ᵍחַיִל ᵇעֲטֶרֶת ᶜבַּעְלָהּ ᵈוּכְרָקָב
ᵉבּוּשׁ ᵍחָשַׁב ᶜבַּעֲצְמֹתָיו ᵉמְבִישָׁה: ᵍמַחְשְׁבוֹת
ᵇשֶׁבֶט ᵍחָנֵף ᵇצַדִּיקִים ᵐמִשְׁפָּט ᵏתַּחְבּוּלוֹת ˡרְשָׁעִים
ᵐרַמָּה: ᵐמִרְמָה ᵉדִּבְרֵי ᵉרְשָׁעִים ᵉאֹרֶב ᵈדָּם
ᵉפֶּה ᵉנִצָּל ᵍוּפִי ᵉיְשָׁרִים ᵉיְצִילֵם: ᵍהֲפֹךְ ᵉרְשָׁעִים
ᵇעָמֶד ᵉוְאֵינָם ᵍוּבֵית ᵉצַדִּיקִים ᵇיַעֲמֹד: ᵉלְפִי
ᵉהַלֵּל ᵍעָוֶה ᵉשִׂכְלוֹ ᵉיְהֻלַּל ᵉאִישׁ ᵍוְנַעֲוֵה ᵇלֵב ᵉיִהְיֶה
ᵉהָיָה ᵐקָלֶה ᵐלָבוּז ᵉטוֹב ᵐנִקְלֶה ᵍוְעֶבֶד ᵉלּוֹ ᵇמִמִּתְנַבֵּד
ᵇכָּבֵד ᵍוְחַסַר ᵉלָחֶם: ᵉיֹדֵעַ ᵉצַדִּיק ᵐנֶפֶשׁ
ᵉצַדִּיק ᵇבְּהֶמְתּוֹ ᵍוְרַחֲמֵי ᵉרְשָׁעִים ᵍאַכְזָרִי:
ᵇכֶּזֶר ᵉשֹׁבַע ᵇעֹבֵד ᵉאַדְמָתוֹ ᵉיִשְׂבַּע ᵉלָחֶם ᵍוּמְרַדֵּף
ᵉשֹׁבַע ᵇרֵקִים ᵍחֹסַר ᵉלֵב: ᵉחֲמַד ᵇרָשָׁע ᵐמְצוֹד
ᵐרִיק ᵉרֹעֵה ᵐרָעִים ᵍוְשֹׁרֶשׁ ᵇצַדִּיקִים ᵉיִתֵּן:
ᵉשָׂפָה ᵉיָקוּשׁ ᵍבְּפֶשַׁע ᵉשְׂפָתַיִם ᵍמוֹקֵשׁ ᵐרָע ᵍוַיֵּצֵא
ᵉצוּר ᵉצָרָה ᵍמַצָּרָה ᵇצַדִּיק: ᵐמִפְּרִי ᵉפִי ᵉאִישׁ
ᵉפֶּה ᵍנֶמֶל ᵉיִשְׂבַּע ᵉטוֹב ᵍונְמוּל ᵉיְדֵי ᵇאָדָם ᵍיָשִׁיב
ᵉשׁוּב ᵐאֱוִיל ᵉלּוֹ: ᵇדֶּרֶךְ ᵐאֱוִיל ᵉיָשָׁר ᵉבְּעֵינָיו
ᵉיָצָא ᵍוְשֹׁמֵעַ ᵉלְעֵצָה ᵇחָכָם: ᵉאֱוִיל ᵍבַּיּוֹם
ᵉיִוָּדַע ᵍבַּעַס ᵉוְכֹסֶה ᵇקָלוֹן ᵉעָרוּם: ᵇיָפִיחַ
ᵉאֱמוּנָה ᵉיַגִּיד ᵉצֶדֶק ᵍוְעֵד ᵉשֶׁקָרִים
ᵇמְרָמָה: ᵇיֵשׁ ᵉבּוֹטֶה ᵍמַדְקְרוֹת ᵐחָרֶב
ᵉוּלְשׁוֹן ᵉחֲכָמִים ᵉמַרְפֵּא: ᵉשְׂפַת
ᵐאֱמֶת ᵉתִּכּוֹן ᵇלָעַד ᵐוְעַד ᵉאַרְנִיעָה
ᵉכּוֹן ᵇרַגַע ᵉלְשׁוֹן ᵇשֶׁקֶר: ᵉמְרָמָה ᵇבְּלֵב ᵉחֹרְשֵׁי
ᵉשָׁלֵם ᵇרָע: ᵉוְלִיוֹעֲצֵי ᵇשָׁלוֹם ᵍשִׂמְחָה: ᵇלֹא

Universidad de Deusto
Biblioteca

יְרֵאָה לַצַּדִּיק כָּל מָאֵן וְרָשָׁעִים אָנָה
מָלֵאוּ רָע׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר וְעֹשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ׃ אָדָם
עָרוּם כֹּסֶה דָּעַת וְלֵב כְּסִילִים יְקָרָא אִוֶּלֶת׃ יַד חָרוּצִים תִּמְשׁוֹל
וּרְמִיָּה תִּהְיֶה לָמַס׃ דְּאָגָה בְּלֵב אִישׁ יַשְׁחֶנָּה וְדָבָר טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה׃
אִישׁ יְרֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תַּתְעֵם׃ לֹא יַחֲרֹךְ רְמִיָּה צֵידוֹ
וְהוֹן אָדָם יָקָר חָרוּץ׃ בְּאֹרַח צְדָקָה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָהּ
אַל מָוֶת׃

Cap. xiij.

בֵּן חָכָם מוֹסַר אָב וְלֵץ לֹא שָׁמַע גְּעָרָה׃ מִפְּרִי פִי
אִישׁ יֹאכַל טוֹב וְנֶפֶשׁ בֹּגְדִים חָמָס׃ נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק
שְׂפָתָיו מְהֻמָּה לוֹ׃ מִתְאַוָּה וָאַיִן נֶפֶשׁ עָצֵל וְנֶפֶשׁ חָרוּצִים תְּדֻשָּׁן׃
דְּבַר שֶׁקֶר יִשְׂנָא צַדִּיק וְרָשָׁע יַבְאִישׁ וַיֵּחָפִיר׃ צְדָקָה תִּצֹּר תָּם
דֶּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְּסַלֵּף חַטָּאת׃ יֵשׁ
מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן
רַב׃ כֹּפֶר נֶפֶשׁ אִישׁ עָשְׁרוֹ וְרָשׁ
לֹא יִשְׁמַע גְּעָרָה׃ אוֹר צַדִּיקִים
יִשְׂמָח וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃ רַק
בְּזָדוֹן יִתֵּן מַצָּה וְאֶת נוֹעָצִים חָכְמָה׃
הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעָט וְקֹבֵץ עַל יָד
יַרְבֶּה׃ תּוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה מַחֲלָה לֵב
וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה׃ בָּז לִדְבָר
יֵחָבֵל לוֹ וְירֵא מִצְוָה הוּא יְשֻׁלָּם׃
תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר
מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת׃ שֵׂכֶל טוֹב יִתֵּן חֵן
וְדֶרֶךְ בֹּגְדִים אֵיתָן׃ כָּל עָרוּם
יַעֲשֶׂה דָעַת וּכְסִיל יְפָרֵשׂ אִוֶּלֶת׃
מַלְאָךְ רָשָׁע יִפֹּל בְּרָע וְצִיר
אֱמוּנִים מַרְפֵּא׃ רֵישׁ וְקָלוֹן פּוֹרֵעַ

'contriſtabit'k iuſtum' quic quid ei acciderit :" ipii aūt °replebūtur' malo.' Abo minatio eſt' domīo' labia 'mendacia:" qui aūt' fideli ter" agunt' placent ei.' Hō 'verſutus :' celat ' ſcientiā: ' & cor' inſipientium ∞ 'puocat' ſtulticiā.' Man' 'fortium' dñabitur: q̄ aūt 'remiſſa eſt' tributis" ſer- uiet.' Meror' in corde ∞ 'viri' humiliabit illum:' & ſermone' bono' letificabi tur.' Qui negligit dānum 'ppter amicū' iuſtus eſt: 'iter aūt' ipiorū' decipiet cos' Non' iueniet' fraudu lētus' lucrū: ' & ſubſtātia 'homīs erit' auri' preciū. "In ſemita" iuſticie' vita: 'iter autem' deuium du- cit' ad' mortem. 15.

'Filius' ſapiens' doctri na' patris: qui autem 'illuſor eſt' non' audit' cū arguitur.' De fructu' oris ſui' homo" ſatiabitur" bo nis:' anima aūt' impiorū' iniqua.' Qui cuſtodit' os ſuū' cuſtodit' animā ſuā:' q aūt incōſiderat' eſt ad lo- q̄ndū' ſentiet mala.' Vult ' & nō vult' piger:' aīa autē ' operātiū' ipinguabitur. 'Verbū' mendax" iuſtus 'deteſtabitur :" ipius aūt °cōfundit' & cōfundetur. 'Iuſtitia' cuſtodit' innocē tis' viam :" impietas autē ' peccatorē' ſupplātat.' Eſt ' quaſi diues' cū nihil ha beat: & eſt' q̄ſi paup' cū in 'multis' diuitis ſit.' Redē ptio' aīe' viri' diuitie ſue: q aūt 'paup eſt :' increpatio nē" nō" ſuſtinet.' Lux' iu- ſtorum' letificat:' lucerna autē' ipio' extinguetur. 'Int' ſupbos ſp' iurgia fūt: ' q āt agūt oia cū cōſilio: re gūtur' ſapia.' Subſtātia' fe ſtinata' minuetur:' q̄ aūt 'paulati' colligitur' manu 'multiplicabitur." Spes " q̄ differtur ° affligit ' aīam: 'lignū' vite' deſideriū' ve- nies." Qui detrahit alicui ' rei: ipſe' ſe in futarū' obli gat :' q aūt timet' p̄ceptū ' in pace verſabitur.' Lex 'ſapietis' fons' vite' vt de- clinet' a ruina' mortis. " Doctrina " bona ° dabit ' gratiā:' in itinere' cōtem ptorū' vorago." Aſtutus ' oia' agit ' cū cōſilio: q aūt 'fatu' ē' apit' ſtulticiā.' Nū ci' ° ipii' cadet' in malū:' le gat' fidelis' ſanitas.' Ege ſtas' & ignomia ei q" defit

placebit iuſto nihil intuſtū: at impij replebunt
ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθήσονται
malis. abominatio dño labia mēdacia: at faciēs fides
κακῶν. Βδέλυγμα κυρίῳ χείλη ψευδῆ, ὁ δὲ πιστῶς ποιῶν
acceptabilis apd eū. Sir prudēs thron' ſenſus: cor
δεκτὸς παρ' αὐτῷ. Ἀνὴρ συνετὸς θρόνος ἀιδήσιος, καρδία
āt inſipiētiū obuiabit ' execratiōib'. Man' electo' dñabit
δὲ ἀφρόνων συναντήσεται ἀραῖς. Χεὶρ ἐκλεκτῶν κρατήσει
facile: doloſi āt erūt in direptionē. Terribilis mo
εὐχερῶς, δόλιοι δὲ ἔσονται εἰς προνομήν. Φοβερὸς λόγος
cor turbat viri:' ānunciatio āt bona letificat il-
καρδίαν ταράσσει ἀνδρός, ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ εὐφραίνει ἀν-
lū. Sapiēs tuſt' ſui ipius amic' erit: at via
τόν. Ἐπιγινώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσται, ἡ δὲ ὁδὸς τῶν
impio' decipiet eos. nō fabricabit doloſus captiōes
ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς. Οὐκ ἐπιτεύξεται δόλιος θήρας
Poſſeſſio āt p̄cioſa vir pur'. In vijs tuſticie vita.
Κτῆμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρός. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωή.
vie āt ex q̄ recordāt iniuria' in mortē.
ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον. Ca.13.

Filius' aſtutus obediēs patri: fili' āt ſobediēs i pdi-
Υἱὸς παιγούργος ὑπήκοος πατρί, υἱὸς δὲ ἀνήκοος ἐν ἀπω
tione. De fructib' tuſticie comedet bonus: anime āt
λείᾳ. Ἀπὸ καρπῶν δικαιοσύνης φάγεται ἀγαθός, ψυχαὶ δὲ
impio' peribūt intēpeſtiue. Qui cuſtodit ſuū os
παρανόμων ὀλοῦνται ἄωροι. Ος φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα
cuſtodit ſuā aīam: at temerarī' labijs metu afficiet
τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ προπετὴς χείλεσι πτοήσει
ſeipm: In deſideriis eſt piger: man' āt virilū
ἑαυτόν, Ἐν ἐπιθυμίαις ἐσὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δὲ ἀνδρείων
in diligētia. Sermonē iniuſtū deteſtat tuſt': impius āt pfun
ἐν ἐπιμελείᾳ. Λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος, ἀσεβὴς δὲ αἰσχύ
dit. ⁊ nō hēbit audactā loquēdi. Juſticia cuſtodit inno-
νεται. καὶ οὐχ ἕξει παρρησίαν, Δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκά-
cētes via: at impios malos facit peccatū. Sunt
κους ὁδῶ, τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία. Εἰσὶν
ditantes ſeipos nihil hēntes: ⁊ ſunt humiliā
οἱ πλουτίζοντες ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες, καὶ εἰσὶν οἱ ταπει-
tes ſeipos in multis diuitijs. Redēptio viri aie
νοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ. Λύτρον ἀνδρὸς ψυχῆς
propzie diuitie: mēdic' āt nō ſuſtinet minas.
ἴδιος πλοῦτος, πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν.
lux iuſtis ſemp: lux impio' extinguit. Ma
Φῶς δικαίοις διαπαντός, φῶς ἀσεβῶν σβέννυται. Ka
lus cū iniuria facit mala: at ip̄os cognitores
κὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά, οἱ δὲ αὐτῶν ἐπιγινώμονες
ſapiētes. Subſtātia feſtinata cū iniqtate: mino-
σοφοί. Ὑπαρξις ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας, ἐλάσσων
fit: at ꝯgregās ſibi cū pietate implebi
γίνεται, ὁ δὲ συνάγων ἑαυτῷ μετ' εὐσεβείας πλουτισθή-
tur. iuſt' miſerek ⁊ cōmodat: arbor eīt vite de
σεται. Δίκαιος οἰκτείρει καὶ κιχρᾷ, σπέρμα γὰρ ζωῆς ἐστι
ſiderīū bonū. Qui deſpicit rem deſpicie
θυμία ἀγαθή. Ος καταφρονεῖ πράγματος καταφρονη-
tur ea: at timēs p̄ceptū hic ſan' eſt.
θήσεται ἐξ αὐτοῦ, ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολὴν οὗτος ὑγιαίνει.
Filio doloſo nullū erit bonū famulo aūt ſapiēti ꝓſpere erūt
Υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσται ἀγαθόν, οἰκέτῃ δὲ σοφῷ εὐοδοῦται ἔσω
operationes: ⁊ dirigēt via eius. Rex
θεν πράξεις, καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Νόμος
ſapiētis fons vite: at demēs capt' a laquco mor-
σοφοῦ πηγὴ ζωῆς, ὁ δὲ ἄνους ἁλοὺς ὑπὸ παγίδος θανα-
tur. Intellect' bon' dat grām: at cognoſcere legē: cognitio
τοῦται. Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, τὸ δὲ γινῶναι νόμον, διαφο-
nis eſt bone: vie āt deſpicientiū in pditione. Dis
ρᾶς ἐστιν ἀγαθῆς, ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπωλείᾳ. Πᾶς
aſtutus agit cū cognitione: at fatu' pandit
πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἄφρων ἐξεπέτασεν
ſuā malicīā: Rex temerarī' cadet in mala: lega
αὐτοῦ κακίαν, Βασιλεὺς θρασὺς πεσεῖται εἰς κακά, ἄγγε-
tus aūt ſapiēs liberabit eū. Egeſtatē ⁊ ignominiā aufert
λος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. Πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lti. Trāsla.B.Hie. Tex.he.Prouer.xiiij.Pritiua.heb.

disciplina: at custodiēs redargutiōes glificabit. Deside παιδεία, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους δοξασθήσεται. Επιθυ
ria impioꝝ delectant aiam: opa ãt impioꝝ lōge a
μίαι ἀσεβῶν ἡδύνουσι ψυχήν, ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ
cognitione. Qui circūfert simul cū sapiētib⁹ sapiēs erit:
γνώσεως. Ο συμπεριφερόμενος σοφοῖς σοφισθήσεται,
ḡãt circūuertit simūl cū stultis agnoscet. Peccantes
ὁ δὲ συρρεμβόμενος ἄφρασιν γνωσθήσεται. Αμαρτάνοντας
psequent mala: at iustos apprehēdēt bo
καταδιώξεται κακά, τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀγα
na. bon⁹ vir relinquet heredes filios filioꝝ: thesauri
θά. Αγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν, θησαυρί=
zant ãt iustis diuitie impioꝝ. Justi faciēt in
ζεται δὲ δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν. Δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν
diuitijs annos multos:intusti ẋo peribūt breuiter.
πλούτῳ ἔτη πολλά, ἄδικοι δὲ ἀπολοῦνται συντόμως.
Qui parcit virge odit filiū suū: at dili
Ος φείδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀγα
gēs instāter erudit. Iust⁹ comedēs replet
πῶν ἐπιμελῶς παιδεύει. Δίκαιος ἔδων ἐμπιμπλᾶται τὴν
aiam suā: anime ãt impioꝝ idigētes.
ψυχὴν αὐτοῦ, ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς. Ca.14.

Sapiētes mulieres edificarūt domos: at īsipiēs euer
Σοφαὶ γυναῖκες ᾠκοδόμησαν οἴκους, ἃ δὲ ἄφρων κα
tit manib⁹ suis. Ambulās recte timet
τέσκαπτε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ο πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖ
dñm: at q̃ tortuose incedit vijs suis inhonora
τὸν κύριον, ὁ δὲ σκολιάζων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀτιμασθήσε
bit. Ex ore stultoꝝ virga iniurie: labia ãt sa=
ται. Ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, χείλη δὲ σο
pientū custodiūt eos. Vbi nō sunt boues p̄sepia mun=
φῶν φυλάσσει αὐτούς. Οὗ μὴ εἰσὶ βόες φάτναι καθα=
da: vbi ãt multa genimina manifesta bouis fortitudo. Te
ραί, οὗ δὲ πολλὰ γενήματα φανερὰ βοὸς ἰσχύς. Μάρ
stis fidelis nō mētit: accēdit ãt mēdacē testis iniust⁹.
τυς πιστὸς οὐ ψεύδεται, ἐκκαίει δὲ ψευδῆ μάρτυς ἄδικος.
Queres sapiaz apud malos z nō inuenies: sen
Ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὑρήσεις, ἄϊδη
sus ãt apud prudentes facilis. Via cōtraria vi
σις δὲ παρὰ φρονίμοις εὐχερής. Πάντα ἐναντία ἀν=
ro stulto: arma ãt sensus labia sapia. Sapia astu
δρὶ ἄφρονι, ὅπλα δὲ αἰδήσεως χείλη σοφά. Σοφία πα
tor cognoscet vias eor: amētia ãt stulto
ντουργὸν ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, ἄνοια δὲ ἀφρο=
rū in deceptiōe. Dom⁹ intquor debebūt purifica
νῶν ἐν πλάνῃ. Οἰκίαι παρανόμων ὀφειλήσουσι καθαρι
tionē: dom⁹ ãt tusor acceptabiles. Cor viri sensi=
σμόν, οἰκίαι δὲ δικαίων δεκταί. Καρδία ἀνδρὸς αἰδή=
tiuū mesta aīa ei⁹: qñ ãt letet nō mi=
τικὴ λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ, ὅταν δὲ εὐφραίνηται οὐκ ἐπι
scet iniuria. Dom⁹ impioꝝ delebunt: tabnacula
μίγνυται ὕβρει. Οἰκίαι ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται, σκηναὶ
ãt rectoꝝ stabūt. Est via q̃ videt recta esse
δὲ κατορθούντων στήσονται. Εστιν ὁδὸς ἣ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι
apud hoies: at nouissima eius vadūt ad
παρὰ ἀνθρώποις, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς
fundū iferni. In letitijs nō miscet meroꝝ:
πυθμένα ἅδου. Εν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη,
extrema ãt gaudij in luctū vadūt. Suis
τελευταῖα δὲ χαρᾶς εἰς πένθος ἔρχεται. Τῶν ἑαυτοῦ
vijs replebit ḋ est audacis cordis:ab ãt cogitatio
ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος, ἀπὸ δὲ τῶν διαγωνιά=
nib⁹ eius vir bonus. Innocēs credit omni verbo:
των αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός. Ακακος πιστεύει παντὶ λόγῳ,
astutus ãt vadit in penitentiā. Sapiēs timens
πανοῦργος δὲ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Σοφὸς φοβηθεὶς
declinauit a malo: at stultus sibi cōfidens mi
ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ, ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὼς μί
scetur iniquo.
γνυται ἀνόμῳ.

---

disciplinā: qui aūt acqe
scit arguēti glificabitur.
Desiderū si cōpleatur
delectat animam:
detestātur stulti eos qui
fugiunt mala.
Qui cū sapiētibus gra
ditur sapiēs erit: amicus
stultorum similis efficie
tur. Peccatores pseqtur
malum: & iustis retri=
buentur bona.
Bon⁹ relinquit heredes
filios & nepotes: & cu=
stoditur iusto substantia
peccatoris. Multi cibi
in noualibus patrū: &
alijs cōgregātur absq; iu
dicio. Qui parcit virge
odit filium suum:
qui autē diligit illum di
ligenter erudit. Iustus
comedit & replet aiam
suam: venter autem
impiorum insaturabi=
lis. 14.

Sapiens mulier edi=
ficat
domū suā: insipiens ex=
tructā quoq; manib⁹ de
struet. Ambulans recto
itinere & timēs dñm: de
spicitur ab eo qui infami
graditur via. In ore stul
ti virga superbie: labia aūt
sapientū custodiūt eos.
Vbi nō sunt boues p̄se=
pe vacuū est: vbi aūt ap=
paret plime segetes: ibi
manifesta ē fortitudo bo
uis. Testis fidelis nō mē
tietur: profert aūt mēda
cū dolosus testis. Que
rit derisor sapiētiā & nō
inuenit: doctrina prudē
tiū facilis. Vade cōtra vi
rū stultū: & nescit labia
prudētie. Sapia callidi ē
intelligere viam suā: &
prudētia stultoꝝ errans.
Stultis illudet peccatū:
& iter iustos morabitur
gratia. Cor quod nouit
amaritudinē anime sue:
in gaudio eius nō mis ce
bitur extraneus. Dom⁹
impiorum delebitur: ta
bernacula iustorum
germinabūt. Est via q̃
videtur homini iusta:
nouissima aūt eius deduc
cunt ad mortem. Risus
dolore miscebitur: & ex
trema gaudii luctus occu
pat. Vis suis replebitur
stultus: & sup eum erit
vir bonus. Innocens
credit omni verbo:
astutus considerat gref
sus suos. Sapiens timet
& declinat a malo: stul
tus transilit & confidit.

יָסַר	מוֹסַר	disciplina
בָּצַע	תּוֹעֲבַת	at custodiēs
הָלַךְ	הֹלֵךְ	redargutiōes
חָכָם	חֲכָמִים	glificabit.
רוּעַ	כְּסִילִים	Desiderū
רָדַף	רָעָה	si cōpleatur
רוּעַ	צַדִּיק	delectat
שָׁלֵם	טוֹב	animam:
נָחַל	בְּנֵי	detestātur
צָפַן	בָּנִים	stulti eos qui
צַדִּיק	חַיִל	fugiunt
חָטָא	רָב	mala.
סָפָה	אָגֹל	Qui cū
שָׁפָט	מִשְׁפָּט	sapiētibus
	חִשַּׁךְ	gra
	שִׁבְטוֹ	ditur
	שׂנֵא	sapiēs
	בְּנוֹ	erit:
	וְאֹהֲבוֹ	amicus
	שִׁחֲרוֹ	stultorum
	מוּסָר	similis
	צַדִּיק	efficie
	אֹכֵל	tur.
	לִשְׂבַּע	Peccatores
	נַפְשׁוֹ	pseqtur
	וּבֶטֶן	malum:
	רְשָׁעִים	& iustis
	תֶּחְסָר	retri=
		buentur
		bona.
		Bon⁹
		relinquit
		heredes
		filios &
		nepotes:
		& cu=
		stoditur
		iusto
		substantia
		peccatoris.
		Multi
		cibi
		in
		noualibus
		patrū: &
		alijs
		cōgregātur
		absq; iu
		dicio.
		Qui
		parcit
		virge
		odit
		filium
		suum:
		qui autē
		diligit
		illum di
		ligenter
		erudit.
		Iustus
		comedit
		& replet
		aiam
		suam:
		venter
		autem
		impiorum
		insaturabi=
		lis.

Cap.xiiij.

נָשָׁה	חֲכָמוֹת	Sapiens
בָּנָה	נָשִׁים	mulier
הָרַס	בֵּיתָהּ	edi=
הָלַךְ	הוֹלֵךְ	ficat
לוּז	נְלוֹז	domū
פֶּה	דַּרְכָּיו	suā:
נָאָה	וְשֹׁפְטֵי	insipiens
שָׁמַר	נָאוָה	ex=
אָנַס	בְּאֵין	structā
בָּרָא	אֲלָפִים	quoq;
עֵדוּת	תְּבוּאוֹת	manib⁹
אָמוּן	עֵדִים	de=
כָּזַב	אֱמוּנִים	struet.
יָפִיחַ	לֹא	Ambulans
בִּקֵּשׁ	בִּקֵּשׁ	recto
לוּץ	לֵץ	itinere
יָדַע	דַּעַת	&
כִּין	נָכוֹן	timēs
קָלַל	לְנֶגֶד	dñm:
כְּסִיל	לְאִישׁ	de=
יָדַע	יָדַעְתָּ	spicitur
עָרַם	עָרוּם	ab eo
בִּין	הָבִין	qui
רָעָה	רָעָה	infami
רָצַץ	רָצוֹן	graditur
מָרַר	מָרַת	via.
עָרַב	עָרַב	In ore
שָׂמַח	שָׂמֵחַ	stul
פָּרַח	יִפְרָח	ti
נָגַע	נָגַע	virga
	וְאַחֲרִיתָהּ	supbie:
	וְאַחֲרִיתָהּ	labia aūt
	יִכְאַב	sapientū
	מְדֻרָיו	custodiūt
	וּמַעֲלִיו	eos.
	אִישׁ	Vbi nō
	אֱמֶת	sunt
	אֱמוּן	boues
	בִּין	p̄se=
	סוּר	pe
	עָבַר	vacuū
		est:
		vbi aūt
		ap=
		paret
		plime
		segetes:
		ibi
		manifesta
		ē
		fortitudo
		bo
		uis.
		Testis
		fidelis
		nō
		mē
		tietur:
		profert
		aūt
		mēda
		cū
		dolosus
		testis.
		Que
		rit
		derisor
		sapiētiā
		& nō
		inuenit:
		doctrina
		prudē
		tiū
		facilis.
		Vade
		cōtra
		vi
		rū
		stultū:
		&
		nescit
		labia
		prudētie.
		Sapia
		callidi
		ē
		intelligere
		viam
		suā: &
		prudētia
		stultoꝝ
		errans.
		Stultis
		illudet
		peccatū:
		& iter
		iustos
		morabitur
		gratia.
		Cor
		quod
		nouit
		amaritudinē
		anime
		sue:
		in
		gaudio
		eius
		nō
		misce
		bitur
		extraneus.
		Dom⁹
		impiorum
		delebitur:
		ta
		bernacula
		iustorum
		germinabūt.
		Est
		via q̃
		videtur
		homini
		iusta:
		nouissima
		aūt eius
		deduc
		cunt
		ad
		mortem.
		Risus
		dolore
		misce
		bitur: &
		extrema
		gaudii
		luctus
		occu
		pat.
		Vis
		suis
		replebitur
		stultus:
		& sup
		eum
		erit
		vir
		bonus.
		Innocens
		credit
		omni
		verbo:
		astutus
		considerat
		gref
		sus
		suos.
		Sapiens
		timet
		& declinat
		a malo:
		stul
		tus
		transilit
		& confidit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pătíua.heb.Tex.he.Prouer.xv.	Trăſla.B.Vie.	Trăſ.Gre.ex.cũ interp̃.latina.
קְצַר אַפַּיִם יַעֲשֶׂה אִוֶּלֶת וְאִישׁ זְמֹמוֹת יְשֻׂנָא׃ נַחֲלוּ פְתָאִים אִוֶּלֶת וַעֲרוּמִים יַכְתִּרוּ דָּעַת׃ שָׁחוּ רָעִים לִפְנֵי טוֹבִים וּרְשָׁעִים עַל שַׁעֲרֵי צַדִּיק׃ גַּם לְרֵעֵהוּ יִשָּׂנֵא רָשׁ וְאֹהֲבֵי עָשִׁיר רַבִּים׃ בָּז לְרֵעֵהוּ חוֹטֵא וּמְחוֹנֵן עֲנָוִים אַשְׁרָיו׃ הֲלֹא יִתְעוּ חֹרְשֵׁי רָע וְחֶסֶד וֶאֱמֶת חֹרְשֵׁי טוֹב׃ בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר וּדְבַר שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר׃ עֲטֶרֶת חֲכָמִים עָשְׁרָם אִוֶּלֶת כְּסִילִים׃ נְפָשׁוֹת מַצִּיל עֵד אֱמֶת וְיָפִחַ כְּזָבִים מִרְמָה׃ בְּיִרְאַת יְהוָה מִבְטַח עֹז וּלְבָנָיו יִהְיֶה מַחְסֶה׃ יִרְאַת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מְמֹקְשֵׁי מָוֶת׃ בְּרֹב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן׃ אֹרֶךְ אַפַּיִם רַב תְּבוּנָה וְקִצַּר רוּחַ מֵרִים אִוֶּלֶת׃ חַיֵּי בְשָׂרִים לֵב מַרְפֵּא וְרִקָּבוֹן עַצָמוֹת קִנְאָה׃ עֹשֵׁק דָּל חֵרֵף עֹשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חוֹנֵן אֶבְיוֹן׃ בְּרָעָתוֹ יִדָּחֶה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק׃ בְּלֵב נָבוֹן תָּנוּחַ חָכְמָה וּבְקֶרֶב כְּסִילִים תִּוָּדַע׃ צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי וְחֶסֶד לְאֻמִּים חַטָּאת׃ רְצוֹן מֶלֶךְ לְעֶבֶד מַשְׂכִּיל וְעֶבְרָתוֹ תְּהֶיֶה מֵבִישׁ׃	Impatiens operabitur stulticiam: & vir astutus odiosus est. Possidebunt paruuli stulticiam: & expectabunt astuti scientiam. Iacebunt mali ante bonos: & impii ante portas iustorum. Etiã proximo suo pauper odiosus est: amici vero diuitum multi. Qui despicit proximũ suũ peccat: qui aũt miseretur pauperis beatus erit. Errant qui operantur malum: misericordia & veritas preparãt bona. In oi opere erit abundantia: vbi aũt sunt verba plurima: ibi frequenter egestas. Corona sapientũ diuitie eorum: fatuitas stultorum imprudentia. Liberat animas testis fidelis: & profert mendacia versipellis. In timore dñi fiducia fortitudinis: & filiis eius erit spes. Timor domini fons vite: vt declinet a ruina mortis. In multitudine populi dignitas regis: & in paucitate plebis ignominia principis. Qui patiẽs est multa gubernatur sapia: qui aũt impatiẽs ẽ exaltat stulticiã. Vita carniũ sanitas cordis: putredo ossiũ inuidia. Qui calũniatur egentẽ exprobrat factori eius: honorat aũt eũ qui miseretur pauperis. In malicia sua repellet impius: sperat aũt iustus in morte sua. In corde prudẽtis requiescit sapia & in doctos quoscũq; erudiet. iustícia eleuat gentẽ: miseros aũt facit populos pccm. Accepto ẽ regi minister intelligens: iracundiam eius inutilis sustinebit. 15.	Impatiẽs operat cũ temeritate: vir ãt prudẽs multa suffert. diuidet stulti malitiã: at sua sapientia diuitie erunt. Malenti mali ante bonos: & impũ colẽt portas iustor. Bimici odibũt amicos mẽdicos: amici ãt diuitũ multi. Qui inhonorat pauperes peccat: q̃ miserat ãt mẽdicos beat. Errantes fabricãt mala: miam & veritatẽ fabricatores maloꝝ: elemosyne ãt & fides apud fabricatores bonos. In omni sollicito ingressu abundãtia: at vulcis & carẽs dolore in egestate erit. Corona sapiẽtũ diuitie eor: At puersatio stulto rũ mala. liberabit malos aiam testis fidelis: accẽdit mendacio dolosus. In timore dñi spes fortitudinis: & filijs ei relinquet firmamẽtũ. Præceptũ domini fons vite: facit ãt declinare a laqueo mortis. In multa gẽte gloria regis: in ãt defectu plebis cõtritio principis. patiẽs vir multus in prudentia: at impatiẽs fortis stulte. Mãsuetus vir corũ medicus: tinea ãt ossiũ cor sensus. Qui calũniat egentẽ irritat illũ q̃ fecit. O at honorãs illũ miseret mẽdici. In malitia sua repellet impius. Confidens sue sanctitati iust. In corde bono viri requiescet sapiẽtia: in ãt corde stultor nõ agnoscit. Justicia eleuat gentẽ: diminuũt ãt tribus peccata. Accepto regi minister intelligẽs: at ãt agilitate tollit ignominiã: ira pdit prudentes.

Ca.15.

עֲנַה רַךְ יָשִׁיב חֵמָה וּדְבַר עֶצֶב יַעֲלֶה אָף׃ לְשׁוֹן חֲכָמִים תֵּיטִיב דָּעַת וּפִי כְסִילִים יַבִּיעַ אִוֶּלֶת׃ בְּכָל מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים׃ מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֹלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ׃ אֱוִיל יִנְאַץ מוּסַר	Responsio mollis frãgit iram: sermo durus suscitat furorem. Lingua sapientum ornat scientiam: os stultorum ebullit stulticiã. In omi loco oculi dñi contemplantur bonos & malos. Lingua placabilis lignum vite: que aũt immoderata est conteret spiritum. Stultus irridet disciplinam	Responsio ãt submissa auertit iram: sermo ẽ tristis suscitat iras. Lingua sapientũ bona ornat: os ãt stultor nũciat mala. In omni loco, oculi dñi: contẽplant malos & bonos. Sanitas lingue arbor vite: at custodiẽs eã replebit spũ. Stult deridet disciplinã

Cap.xv.

patris: q aũt custodit p̃cepta: astutior. Jn
πατρός, ὁ δὲ φυλάσσων ἐντολάς, πανουργότερος. Ev
abũdanti iusticia fortitudo multa: at impij radi
πλεονάζουσιν δικαιοσύνη ἰσχὺς πολλή, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὀλόρ
ciũ de terra pibunt. Domib⁹ iustor⁹ fortitudo multa: fructus
ριζοι ἐκ γῆς ὀλοῦνται. Οἴκοις δικαίων ἰσχὺς πολλή, καρποὶ
aũt impior⁹ peribũt. Labia sapiẽtũ ligata sũt sensu:
δὲ ἀσεβῶν ἀπολοῦνται. Χείλη σοφῶν δέδεται διάνοιαι,
corda aũt stultor⁹ nõ secura. victime impior⁹ abomi
καρδίαι δὲ ἀφρόνων οὐκ ἀσφαλεῖς. θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυ
natio dño: vota aũt recte agẽtũ acceptabilia apud cũ. Abomi
γμα κυρίῳ, εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων δεκταὶ παρ' αὐτῷ. Βδέ
natio dño vie impij. sequẽtes iusticiã diligit.
λυγμα κυρίῳ ὁδοὶ ἀσεβοῦς· διώκοντας δικαιοσύνην ἀγαπᾷ.
Disciplina inocẽtis cognoscit a trãseuntib⁹: q aũt odiũt
Παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ τῶν παριόντων, οἱ δὲ μισοῦν
increpatiões moriunt turpiter. Jnfern⁹ t pditio manife
τες ἐλέγχους τελευτῶσιν αἰσχρῶς. Ἅδης καὶ ἀπώλεια φανε
sta apud dñm. q̃mõ nõ t corda hoim:
ρὰ παρὰ τῷ κυρίῳ. πῶς οὐχὶ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων;
Nõ amabit indoct⁹ corripiẽtes se:
Οὐκ ἀγαπήσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν,
cũ aũt sapiẽtib⁹ nõ querisabit. Corde gaudente
μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. Καρδίας εὐφραινούσης
facies viret: in aũt merozib⁹ exũte tristis incedit. Cor
πρόσωπον θάλλει, ἐν δὲ λύπαις ὄυσης σκυθρωπάζει. Καρ
rectũ querit sensum: os aũt ineruditor⁹ cognoscet
δία ὀρθὴ ζητεῖ αἴσθησιν, στόμα δὲ ἀπαιδεύτων γνώσεται
mala. Omni tpe oculi malor⁹ suscl
κακά. Πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέ
pisũt mala: at boni desunt semp. Meli
χονται κακά, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι διαπαντός. Κρεῖσ
us parua pars cũ timore dñi: q̃ thesauri ma
σον μικρὰ μερὶς μετὰ φόβου κυρίου, ἢ θησαυροὶ μεγά=
gni cũ itrepiditate. Melior vocatio ad quiuiũ olerũ ad ami
λοι μετὰ ἀφροβίας. Κρείσσων ξενισμὸς λαχάνων πρὸς φι=
citiã t gram: q̃ appositio vitulor⁹ cũ inimicitia. Vir
λίαν καὶ χάριν, ἢ παράθεσις μόχων μετὰ ἔχθρας. Ανὴρ
iracund⁹ p̃parat rixas: patiẽs aũt t
θυμώδης παρασκευάζει μάχας, μακρόθυμος δὲ καὶ τὴν
futurã mitigat. Patiens vir extin
μέλλουσαν καταπραύνει. Μακρόθυμος ἀνὴρ κατασβέ
guet iudicia: at impi⁹ suscitat magis. Vie pigror
σει κρίσεις, ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐγείρει μᾶλλον. Ὁδοὶ ἀεργῶν
strate spinis: at virilis trite.
ἐστρωμέναι ἀκάνθαις, αἱ δὲ τῶν ἀνδρείων τετριμμέναι.
Filius sapiẽs letificat patrẽ: fili⁹ aũt stult⁹ fubsã
Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρί=
nat matrẽ suã. Amẽtis semite indigẽtes mẽte: vir aũt pru
ζει μητέρα αὐτοῦ. Ανοήτου τρίβοι ἐνδεεῖς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρό
dẽs dirigẽs ambulat. Differũt cogitatiões nõ
νιμος κατευθύνων πορεύεται. Υστερίζουσι λογισμοὶς οἱ μὴ
honorãtes cõcilia: inaũt corditb⁹ cõsiliantiũ manebit ꝓsi
τιμῶντες συνέδρια, ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μενεῖ βου
liũ. Nõ obediet mal⁹ illi: neque dicet oppor=
λή. Οὐ μὴν πακούσει ὁ κακὸς αὐτῷ, οὐ δὲ μὴ εἴπῃ καιρίου
tunũ q̃d t bonũ cõmuni. Vie vite cogitationes pru
τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ. Οδοὶ ζωῆς διανοήματα συνε
dentis: vt cũ declinauerit ex iferno salu⁹ sit. Domos inturiosor⁹
τοῦ, ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ἅδου σωθῇ. Οἴκους ὑβριστῶν
demolit dñs: firmauit aũt terminũ vidue. abominatio
καταπατᾷ κύριος, ἐχυρίσει δὲ ὅριον χήρας. Βδέλυγμα
dño cogitatio intusta: castor⁹ aũt verba casta. Jper
κυρίῳ λογισμοὶ ἄδικοι, ἁγιῶν δὲ ῥήσεις σεμναί. Εξόλ
dit scipm mũer acceptor: at odio hẽs donor⁹ captiões
λυσιν ἑαυτὸν ὁ δωροληπτῶν, ὁ δὲ μισῶν δώρων λήψεις
saluab. elemosynis t fide purgant
σώζεται. ἐλεημοσύναις καὶ πίστεσιν ἁμαρτίαι καθαίρονται ἁ=
peccata: at timore dñi declinat ois a ma=
μαρτίαι, τῷ δὲ φόβῳ κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κα
lo. Corda iustor⁹ meditant fidem
κοῦ. Καρδίαι δικαίων μελετῶσι πίστεις

patris sui: qui autem cu
stodit increpatiões: astu
tior fiet. Dom⁹ iusti plu
rima fortitudo: & in fru
ctibus impii cõturbatio.
Labia sapientum
disemina būt scientiam:
cor stultorum dissimile
erit. Victime impiorum
abominabiles dño: vota
iustorũ placabilia. Ab=
ominatio est domino
via impii: qui sequitur
iusticiam diligitur ab eo.
Doctrina mala deseren
tium viam: qui
increpationes odit mo
rietur. Infern⁹ & pditio
corã dño quanto magis
corda filiorũ hominũ.
Non amat pestilẽs eum
qui se corripit: nec ad
sapientes graditur. Cor
gaudens exhilarat
faciem: in merore ani=
mi deiicitur spiritus.
Cor sapiens querit do
ctrinam: & os stultorũ
pascitur imperitia. Oẽs
dies pauperis mali:
secura mens quasi iuge
conuiuium. Melius est
parũ cum timore dñi:
q̃ thesauri
magni & insatiabiles.
Melius est vocari ad
olera cum charitate: q̃
ad vitulum saginatum
cum odio. Vir iracun=
dus prouocat
rixas: qui patiens est mi
tigat suscitatas.
Iter pigrorum quasi se
pes spinarum: via
iustorũ absq; offendicu
lo. Filius sapiẽs letificat
patrẽ: & stultus homo
despicit matrem suam.
Stulticia gaudium stul=
to: & vir
prudens dirigit gressus
suos. Dissipãtur cogitatio
nes absq; cõsilio: vbi
plures cõsiliarii: cõ
firmantur. Letatur hõ
in sententia oris sui:
& sermo opportun⁹ est
optimus. semita
vite super crudítum: vt
declinet de inferno no=
uissimo. Domũ superbo=
rũ demolietur dñs: & fir
mos faciet terminos vi=
due. Abominatio domi
ni cogitationes male:
& purus sermo pulcher
rimus. Conturbat
domũ suã q sectatur ava
ricia: qui aũt odit mũera
viuet. Mens iusti medi
tabitur sapientiam :

יַכַּח עָרֵם	מוסר אָבִיו וְשֹׁמֵר תַּכַּחַת יַעְרִם׃		
צָדָק בּוֹא	בֵּית צַדִּיק חָסֶן רָב וּבִתְבוּאַת		
עָכַר שָׁפָה	רָשָׁע נְעָכָרֶת׃ שִׂפְתֵי חֲכָמִים		
זָרָה כָּסַל	יִזְרוּ דָּעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן׃		
תּוֹעֲבַת יְהוָה	זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה וּתְפִלַּת		
	יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה		
רָדַף אַהֲב	דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב׃		
יָסַר שָׂנֵא	מוֹסֵר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא		
מוּת שְׁאֹל	תּוֹכַחַת יָמוּת׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן		
לֵב	נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם׃		
לוּץ יָכַח	לֹא יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל		
יָטַב	חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִיב		
פָּנֶה כָּאָה	פָּנִים וּבְעַצְבַת לֵב רוּחַ נְכֵאָה׃		
בִּין בַּקֵּשׁ	לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ דָּעַת וּפְנֵי כְסִילִים		
יָדַע רָעָה	יִרְעֶה אֱוֶלֶת׃ כָּל יְמֵי עָנִי רָעִים		
עָנָה רוּעַ	וְטוֹב לֵב מִשְׁתֶּה תָּמִיד׃ טוֹב		
שָׁתָה תָּמִד	מְעַט בְּיִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר		
אָצַר	רַב וּמְהוּמָה בּוֹ׃ טוֹב אֲרֻחַת		
הִם	יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס		
אָבַס	וְשִׂנְאָה בּוֹ׃ אִישׁ חֵמָה יְנָרֶה		
נָרָה	וְשֹׁנֵא מָדוֹן יְאָרֵךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃		
דוּן שָׁכַט	דֶּרֶךְ עַצֵּל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח		
רוּב שׂוּךְ	יְשָׁרִים סְלֻלָה׃ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח		
שָׂמַח	אָב וּכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ׃		
בָּזָה	אִוֶּלֶת שִׂמְחָה לַחֲסַר לֵב וְאִישׁ		
בִּין יָשַׁר	תְּבוּנָה יְיַשֵּׁר לָכֶת׃ הָפֵר מַחֲשָׁבוֹת		
יָלַךְ פּוּר	בְּאֵין סוֹד וּבְרֹב יוֹעֲצִים תָּקוּם׃		
חָשַׁב יָצַן	שִׂמְחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִיו		
קוּם עָנָה	וְדָבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב׃ אֹרַח		
פֶּה	חַיִּים לְמַעְלָה לְמַשְׂכִּיל לְמַעַן		
עָלָה שָׁכַל	סוּר מִשְׁאוֹל מָּטָּה׃ בֵּית גֵּאִים		
שָׁאַל נָאָה	יִסַּח יְהוָה וְיַצֵּב גְּבוּל אַלְמָנָה׃		
נָסַח גָּבַל	תּוֹעֲבַת יְהוָה מַחְשְׁבוֹת רָע		
תָּעַב רוּעַ	וְטְהוֹרִים אִמְרֵי נֹעַם׃ עֹכֵר		
טָהַר	בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצַע וְשֹׂנֵא מַתָּנוֹת		
בָּצַע נָתַן	יִחְיֶה׃ לֵב צַדִּיק יֶהְגֶּה לַעֲנוֹת		
חָיָה צָדַק			
הָגָה עָנָה			

Universidad de Deusto
Biblioteca

וּפִי רְשָׁעִים יַבִּיעַ רָעוֹת ׃ רָחוֹק נַבַּע לָחֵק
יְהוָה מֵרְשָׁעִים וּתְפִלַּת צַדִּיקִים
יִשְׁמָע ׃ מְאוֹר עֵינַיִם יְשַׂמַּח שָׁמַע אֹר
לֵב שִׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֶּׁן עָצֶם ׃ דָּשֵׁן
אֹזֶן שֹׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב יַבַח
חֲכָמִים תָּלִין ׃ פּוֹרֵעַ מוּסָר מוֹאֵס לוֹן פָּרַע
נַפְשׁוֹ וְשׁוֹמֵעַ תּוֹכַחַת קוֹנֶה יָסַר מָאַס
לֵב ׃ יִרְאַת יְהוָה מוּסַר חָכְמָה קָנָה
וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה ׃ פָּנֶה בָּבַד
Cap.xvj. לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב עָנָה
וּמֵיְהוָה מַעֲנֵה לָשׁוֹן ׃ כָּל דַּרְכֵי עָרַךְ לָשׁוֹן
אִישׁ זַךְ בְּעֵינָיו וְתֹכֵן רוּחוֹת זָכַךְ
יְהוָה ׃ גֹּל אֶל יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ גָּלַל עָשָׂה
וְיִכֹּנוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ ׃ כֹּל פָּעַל יְהוָה כּוּן חָשַׁב
לְמַעֲנֵהוּ וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה ׃ רוּץ
תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל גְּבַהּ לֵב יָד
לֹא יְנֻקֶּה ׃ בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת נָקָה
וְיִרְאַת יְהוָה סוּר כָּבֵד
מֵרָע ׃ בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי אִישׁ רָצָה
גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ ׃ טוֹב אָיַב שָׁלַם
מְעַט בְּצֶדֶק מֵרֹב תְּבוּאוֹת טוּא
בְּלֹא מִשְׁפָּט לֵב אָדָם יְחַשֵּׁב שָׁפַט חָשַׁב
דַּרְכּוֹ וַיהוָה יָכִין צְעָדָו כּוּן
עַל שִׂפְתֵי מֶלֶךְ נְחֻשַׁת לֹא שָׁפַט שָׁפָה
יְמַעַל פִּיו ׃ בְּמִשְׁפָּט וּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט מָעַל פֶּה
לַיהוָה מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִיס ׃ אֶזֶן עָשָׂה
תּוֹעֲבַת מְלָכִים עֲשׂוֹת רֶשַׁע כִּי עָשָׂה
בְּצֶדֶק כִּסֵּא יְכוֹן כִּסֵּא רְצוֹן מְלָכִים רָצָה
שִׂפְתֵי צֶדֶק וְדֹבֵר יְשָׁרִים
יְאֻהָב חֲמַת מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי מָוֶת אָהַב חָיַם
וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה ׃ בְּאוֹר פָּנָיו כָּפַר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וְרִצּוֹנוֹ כְּעַב פָּנָה
מַלְקוֹשׁ קְנֵה חָכְמָה מַה טּוֹב לָקַח
מִבָּחִר נִבְחַר מִכֶּסֶף קְנוֹת בִּינָה חָרַץ כָּנָה
מְסִלַּת יְשָׁרִים סוּר מֵרָע שֹׁמֵר נָצַר סָלַל
נַפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ לִפְנֵי שֶׁבֶר רוּץ

os impiorum redundat malis. Longe eſt dominus ab impiis: & orationes iuſtorum exaudiet. Lux oculorũ letificat anima: fama bona ſpinguat oſſa. Auris que audit increpationes vite: in medio ſapientũ cõmorabitur. Qui abiicit diſciplinã: deſpicit aiam ſuã: q aũt acqeſcit increpationibus poſſeſſor eſt cordis. Timor dñi diſciplina ſapiẽtie: & gloriam precedit humilitas. 16.

Hominis eſt animũ preparare: & dñi gubernare linguam. Omnes vie hois patent oculis eius: ſpirituũ ponderator eſt dominus. Reuela domino opera tua: & dirigentur cogitationes tue. Vniuerſa ppter ſemetipm opat? eſt dñs: ipiũ quoq; ad diẽ malũ. Abominatio domini eſt oĩs arrogãs: etiã ſi man? ad manũ fuerit nõ eſt innocẽs. Miſericordia & veritate redimitur iniquitas: & in timore dñi declinatur a malo. Cuz placuerit dño vie hois: inimicos quoq; eius cõuertet ad pacem. Melius eſt parum cum iuſtitia: q̃ multi fructus cum iniquitate. Cor hominis diſponit viam ſuã: ſed dñi eſt dirigere greſſus eius. Diuinatio in labiis regis: in iudicio non errabit os eius. Pondus & ſtatera iudicia domini ſunt: & opera ei? omnes lapides ſaculi. Abominabiles regi qui agunt impie: quoniã iuſtitia firmabitur ſolium. Voluntas regum labia iuſta: qui recta loquitur diligetur. Indignatio regis nuncii mortis: & vir ſapiens placabit eum. In hilaritate vultus regis vita: & clementia eius quaſi imber ſerotinus. Poſſide ſapiẽtiam: quia auro melior ẽ: & acqre prudentiã: qa pciosior ẽ argento. Semita iuſtorũ declinat a malo: cuſtos aĩe ſue ſeruat viam ſuã. Contritionem precedit

os ãt impioꝝ reſpõdet mala. Acceptabiles apud deum labia iuſtoꝝ: per ãt eos q inimici ſunt. Longe abeſt deus ab impijs: oꝝ ãt iuſtoꝝ audit. Melior pauca acceptio cũ timore dñi: q diuitie multe cũ iniuſticia. Cor viri cogitet iuſta: vt a deo dirigãtur greſſus eius. Contẽplãs oculus bona letificat cor: fama ãt bona ſpinguat oſſa. Qui exaudit increpationes vite: in medio ſapiẽtiũ habitabit. Qui abiicit diſciplinã odit ſemetipm: at ſeruãs increpatiões diligit aiam ſuã. Timor dñi diſciplina & ſapia: & ante gloriã humilitas. Ante ruinã exaltatur cor hominis: & ante gloriã humilitas. Cogitationes iuſtoꝝ iudicia: cogitationes ãt impioꝝ dolꝰ. Cogitationes ſuas reuela domino: & dirigentur cogitationes tue. Vniuerſa propter ſemetipm operatus eſt dominus: etiã impiũ in diem malũ. Abominatio domini omnis arrogãs: manu tenẽs manum non erit innocẽs. Misericordia & veritate redimitur iniquitas: & in timore domini declinatur a malo. Placentes deo vie viri: etiã inimicos ſuos conuertit ad pacem. Melius eſt modicum iuſtis: q̃ diuitie impiorum multe. Brachia ãt impioꝝ conterentur: ſuſtentat ãt iuſtos dominus. Nouit dominus dies immaculatorum: & hereditas eorum in eternum erit. Non confundentur in tempore malo: & in diebus famis ſaturabuntur. Impij ãt peribũt: inimici ãt domini ſicut honor ſaltuum quaſi fumo deficient. Mutuat impius & non reſoluit: iuſtus ãt miſeretur & tribuit. Benedicentes ei hereditabunt terrã: maledicentes ãt ei interibunt. A domino gressus viri diriguntur: & viam eius volet. Cum ceciderit non collidetur: quia dominus ſuſtentat manũ eius. Puer fui etenim & ſenui: & non vidi iuſtum derelictum: nec ſemen eius querens panem. Tota die miſeretur & commodat iuſtus: & ſemen illius in benedictione erit. Declina a malo & fac bonum: & habita in ſeculum ſeculi. Quoniã dominus diligit iudicium: & non derelinquet ſanctos ſuos. In ſempiternum conſeruabuntur: iniuſti ãt ſemen exterminabitur. Iuſti hereditabunt terrã: & habitabunt in ea in ſeculum ſeculi. Os iuſti meditabitur ſapiẽtiam: & lingua eius loquetur iudicium. Lex dei ipſius in corde ipſius: & non ſupplantabuntur gressus eius. Obſeruat peccator iuſtum: & querit mortificare eum. Dominus non derelinquet eum in manibus eius: nec damnabit eum cum iudicabitur. Expecta dominum & cuſtodi viam eius: & exaltabit te vt hereditet terrã. Cum perierint peccatores videbis: intendens in illos & non apparebunt. Obſeruabit innocentem & vidi rectum: quoniã reſidua erunt homini pacifico. Iniuſti ãt diſperibunt ſimul: reſidua impioꝝ interibunt. Salus ãt iuſtoꝝ a domino: & protector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus & liberabit eos: & eripiet eos a peccatoribus & ſaluos faciet eos: quoniã ſperauerunt in eo. Os iuſti meditabitur ſapiẽtiam: & lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde ipſius: & non ſupplantabuntur gressus eius. Obſeruat peccator iuſtum: & querit mortificare eum. Dominus non derelinquet eum in manibus eius: nec damnabit eum cum iudicabitur. Expecta dominum & cuſtodi viam eius: & exaltabit te vt hereditet terrã. Cum perierint peccatores videbis: intendens in illos & non apparebunt. Obſeruabit innocentem & vidi rectum: quoniã reſidua erunt homini pacifico. Iniuſti ãt diſperibunt ſimul: reſidua impioꝝ interibunt. Salus ãt iuſtoꝝ a domino: & protector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus & liberabit eos: & eripiet eos a peccatoribus & ſaluos faciet eos: quoniã ſperauerunt in eo.

Cap.16.

Omnia opa humilis manifeſta apud deũ. at impij in die mala peribũt: impurus apud deũ ois excelſi cordis. Manu ſi man? iniſciens non erit innocẽs: initiũ vie bone facere iuſte nõ erit innocẽs: initiũ vie bone facere iuſtitiã: acceptabilia ãt apud deũ poti? q̃ macrare victimas. Que ſunt cordis hois: & que ſunt linguam: & a domino gubernantur paſſus. Omnes vie viri ſunt manifeſte ſibi: & ponderator ſpirituũ dominus. Reuela domino opera tua: & dirigentur cogitationes tue. Vniuerſa propter ſemetipm operatus eſt dominus: etiã impiũ in diem malũ. Abominatio domini omnis arrogãs: manu tenẽs manum non erit innocẽs. Misericordia & veritate redimitur iniquitas: & in timore domini declinatur a malo. Placentes deo vie viri: etiã inimicos ſuos conuertit ad pacem. Melius eſt modicum iuſtis: q̃ diuitie impiorum multe. Brachia ãt impioꝝ conterentur: ſuſtentat ãt iuſtos dominus. Nouit dominus dies immaculatorum: & hereditas eorum in eternum erit. Non confundentur in tempore malo: & in diebus famis ſaturabuntur. Impij ãt peribũt: inimici ãt domini ſicut honor ſaltuum quaſi fumo deficient. Mutuat impius & non reſoluit: iuſtus ãt miſeretur & tribuit. Benedicentes ei hereditabunt terrã: maledicentes ãt ei interibunt. A domino gressus viri diriguntur: & viam eius volet. Cum ceciderit non collidetur: quia dominus ſuſtentat manũ eius. Puer fui etenim & ſenui: & non vidi iuſtum derelictum: nec ſemen eius querens panem. Tota die miſeretur & commodat iuſtus: & ſemen illius in benedictione erit. Declina a malo & fac bonum: & habita in ſeculum ſeculi. Quoniã dominus diligit iudicium: & non derelinquet ſanctos ſuos. In ſempiternum conſeruabuntur: iniuſti ãt ſemen exterminabitur. Iuſti hereditabunt terrã: & habitabunt in ea in ſeculum ſeculi. Os iuſti meditabitur ſapiẽtiam: & lingua eius loquetur iudicium. Lex dei ipſius in corde ipſius: & non ſupplantabuntur gressus eius. Obſeruat peccator iuſtum: & querit mortificare eum. Dominus non derelinquet eum in manibus eius: nec damnabit eum cum iudicabitur. Expecta dominum & cuſtodi viam eius: & exaltabit te vt hereditet terrã. Cum perierint peccatores videbis: intendens in illos & non apparebunt. Obſeruabit innocentem & vidi rectum: quoniã reſidua erunt homini pacifico. Iniuſti ãt diſperibunt ſimul: reſidua impioꝝ interibunt. Salus ãt iuſtoꝝ a domino: & protector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus & liberabit eos: & eripiet eos a peccatoribus & ſaluos faciet eos: quoniã ſperauerunt in eo. Os iuſti meditabitur ſapiẽtiam: & lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde ipſius: & non ſupplantabuntur gressus eius. Obſeruat peccator iuſtum: & querit mortificare eum. Dominus non derelinquet eum in manibus eius: nec damnabit eum cum iudicabitur. Expecta dominum & cuſtodi viam eius: & exaltabit te vt hereditet terrã. Cum perierint peccatores videbis: intendens in illos & non apparebunt. Obſeruabit innocentem & vidi rectum: quoniã reſidua erunt homini pacifico. Iniuſti ãt diſperibunt ſimul: reſidua impioꝝ interibunt. Salus ãt iuſtoꝝ a domino: & protector eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus & liberabit eos: & eripiet eos a peccatoribus & ſaluos faciet eos: quoniã ſperauerunt in eo.

Contritionem precedit

ſuphia:ante ät ruinā immodeſtia. melioz māſuet⁹ corde
ὕβρις, πρὸ δὲ τῶματος καυχησύνη. Κρείσσων πραὺς θυμὸς
cū hūilitate: q̄ diuidit ſpolia cū inturiātib⁹.
μετὰ ταπεινώσεως, ἢ τὸ διαιρεῖν σκῦλα μετὰ ὑβριστῶν.
Prudēs in rebus inuēto: bonoz: cōſiſus ät in do
Συνετὸς ἐν πράγμασιν εὑρετὴς ἀγαθῶν, πεποιθὼς δὲ ἐπὶ κυ
mino beat⁹. Sapiētes ꝛ pzudētes malos appel
ρίῳ μακάριος. Τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦ=
lāt: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite
σιν, οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται. πηγὴ ζωῆς
cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultoz mala. Cor
ἔννοια τοῖς κεκτημένοις, παιδεία δὲ ἀφρόνων κακή. Καρδία
ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpzio oze: in ät labijs
σοφοῦ νοήσει τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματος, ἐπὶ δὲ χείλεσι
feret pzudentiā. Mali mellis ſmones bont: dul
φορήσει ἐπιγνωμοσύνην. Κηρία μέλιτος λόγοι καλοί, γλυ
cedo ät eoz ſanitas aie. ſunt vie q̄ videnť recte
κασμα δὲ αὐτῶν ὑγίασις ψυχῆς. εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι ὀρθαὶ
eſſe viro: tamē nouiſſima eaz reſpiciūt in ꝓfun
εἶναι ἀνδρί, τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν βλέπει εἰς πυθ=
dū inferni. Vir in laboziб laborat ſibi ꝛ vim facit ſue
μένα ἅδου. Ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ καὶ ἐκβιάζεται αὐτ
pditioni. Vir puerſus: in ſuo oze fert
τὴν ἀπώλειαν. Ὁ μέντοι σκολιός, ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ στόματι φο
pditionē. Vir inſipiēs fodit ſibi mala: ⁊ in ät
ρεῖ τὴν ἀπώλειαν. Ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακά, ἐπὶ δὲ
laſis labijs theſaurizat ignē. Homo puerſus immit
τῶν ἑαυτοῦ χειλέων θησαυρίζει πῦρ. Ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμ=
tit mala: ꝛ lucernā ardētē doli accēdet malis: ꝛ
πει κακά, καὶ λαμπὰς δόλου πυρσεύσει κακοῖς, καὶ
diuidit amicos. Vir iniqu⁹ ⁊ēptat amicos:
διαχωρίζει φίλους. Ἀνὴρ παράνομος ἀποπειρᾶται φίλων,
ꝛ ducit eos p uias nō bonas. Firmāe oculos
καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς. Στηρίζων ὀφθαλμοὺς
ſuos cogitat puerſa: diffinit ät labijs ſuis om=
αὐτοῦ λογίζεται διεστραμμένα, ὁρίζει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ πάν
nia mala: hic ſozmar eſt malitie: Corona exulta
τα τὰ κακά, οὗτος κάμινός ἐστι κακίας, Στέφανος καυχή=
tionis ſenect⁹: ät vijs iuſticie reperiť. Melioz vir
σεως γήρας, ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὑρίσκεται. Κρείσσων ἀνὴρ
patiēs fozti: ꝛ vir pzudētiā hēns agricola ma
μακρόθυμος ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου μεγά
gno: at q̄ nātur ire melioz ꝓhendente ciuitatē.
λου, ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν.
In ſinus veniūt oia iuſtis ät: ät vo
Εἰς κόλπους ἐπέρχεται πάντα τοῖς δικαίοις, παρὰ δὲ κυ
mino oia iuſta.
ρίου πάντα τὰ δίκαια. Ca.17.

Melioz bucella cū voluptate in pace. q̄ vom⁹ plena
Κρείσσων ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ, ἢ οἶκος πλήρης
multis bonis ꝛ iniuſtis victimis cū iurgio. Seruus
πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης. Οἰκέτης
intelligēs dñabit fīoz: in ät fratrib⁹ diuidet
νοήμων κρατήσει διαστρόφων ἀφρόνων, ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖ
pces. Sicut ꝓbatur in camino argētū ꝛ aur:
ται μέρη. Ὡσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός,
ſic electa corda apud dñm. Mal⁹ obedit
οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ κυρίῳ. Κακὸς ὑπακούει
linguis iniquoz: iniuſt⁹ ät attēdit labijs mēda
γλώσσαις παρανόμων, ἄδικος δὲ προσέχει χείλεσι ψεύδει
cib⁹. Fidelis toz ornat⁹ pecunias: at
σιν. Τοῦ πιστοῦ ὕλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, τοῦ δὲ
infidelis neq; obol⁹ Qui veridet pauperē irri
ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός. Ὁ καταγελῶν πτωχοῦ παροξύ=
tat cū q̄ fecit illū: at q̄ letať perdito
νει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμέ=
nō erit innocēs: at q̄ miſereť miſericordiā
νῳ οὐκ ἀθῳωθήσεται, ὁ δὲ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσε=
cōſequeť. Corona ſenū filij filioz: glia ät
ται. Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ
filioz patres eoz.
τέκνων πατέρες αὐτῶν.

נָאוֹן	נָאוֹן	superbia:ante ruinā immodestia.
רוּחַ	וְלִפְנֵי כִשָּׁלוֹן גֹּבַהּ רוּחַ׃	melioz māsuet⁹ corde
עָנָה	טוֹב שְׁפַל רוּחַ אֶת עֲנָוִים	hūilitate: q̄ diuidit spolia cū inturiātib⁹.
שָׁכַל	מַחֲלֵק שָׁלָל אֶת גֵּאִים׃ מַשְׂכִּיל	Prudēs in rebus inuēto: bonoz: cōsisus ät in do
מָצָא	עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב וּבֹטֵחַ	mino beat⁹. Sapiētes ꝛ pzudētes malos appel
יְהוָה	אַשְׁרָיו׃ לֵב חָכָם	lāt: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite
בִּין	יִקְרָא נָבוֹן וּמְתֹק שְׂפָתַיִם יוֹסִיף	cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultoz mala. Cor
שָׂפָה	לֶקַח׃ מְקוֹר חַיִּים שֵׂכֶל בְּעָלָיו	ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpzio oze: in ät labijs
קוֹר	וּמוּסַר אִוִּלִים אִוֶּלֶת׃ לֵב	ſuphia:ante ät ruinā immodestia. melioz māsuet⁹ corde
יָסַר	חָכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ וְעַל שְׂפָתָיו	hūilitate: q̄ diuidit spolia cū inturiātib⁹.
פֶּה	יוֹסִיף לֶקַח׃ צוּף דְּבַשׁ אִמְרֵי	Prudēs in rebus inuēto: bonoz: cōsisus ät in do
יָסַף	נֹעַם מָתוֹק לָנֶפֶשׁ וּמַרְפֵּא	mino beat⁹. Sapiētes ꝛ pzudētes malos appel
תָּוֵךְ	לָעֲצָם׃ יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי	lāt: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite
אִישׁ	אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת׃ נֶפֶשׁ	cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultoz mala. Cor
עָמַל	עָמֵל לוֹ כִּי אָכַף עָלָיו	ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpzio oze: in ät labijs
פִּיהוּ	פִּיהוּ׃ אִישׁ בְּלִיַּעַל כֹּרֶה רָעָה	ſuphia:ante ät ruinā immodestia. melioz māsuet⁹ corde
וְעַל	וְעַל שְׂפָתָיו כְּאֵשׁ צָרֻבָת׃ אִישׁ	hūilitate: q̄ diuidit spolia cū inturiātib⁹.
תַּהְפֻּכוֹת	תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן	Prudēs in rebus inuēto: bonoz: cōsisus ät in do
דוֹן	מַפְרִיד אַלּוּף׃ אִישׁ חָמָס יְפַתֶּה	mino beat⁹. Sapiētes ꝛ pzudētes malos appel
פָּרַד	רֵעֵהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב׃	lāt: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite
הָלַךְ	עֹצֶה עֵינָיו לַחְשֹׁב תַּהְפֻּכוֹת	cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultoz mala. Cor
	קֹרֵץ שְׂפָתָיו כִּלָּה רָעָה׃ עֹטֶרֶת	ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpzio oze: in ät labijs
שׂוּב	תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה	ſuphia:ante ät ruinā immodestia. melioz māsuet⁹ corde
מָצָא	תִּמָּצֵא׃ טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר	hūilitate: q̄ diuidit spolia cū inturiātib⁹.
מָשַׁל	וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר׃ בַּחֵק	Prudēs in rebus inuēto: bonoz: cōsisus ät in do
גָּרַל	יוֹטַל אֶת הַגּוֹרָל וּמֵיְהוָה כָּל	mino beat⁹. Sapiētes ꝛ pzudētes malos appel
שָׁפַט	מִשְׁפָּטוֹ׃	lāt: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite

Cap.xvij

פַּת	טוֹב פַּת חֲרֵבָה וְשַׁלְוָה בָהּ	cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultoz mala. Cor
רוּב	מִבַּיִת מָלֵא זִבְחֵי רִיב׃ עֶבֶד	ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpzio oze: in ät labijs
שָׂכַל	מַשְׂכִּיל יִמְשׁוֹל בְּבֵן מֵבִישׁ	ſuphia:ante ät ruinā immodestia. melioz māsuet⁹ corde
חָלַק	וּבְתוֹךְ אַחִים יְחַלֵּק נַחֲלָה׃ מַצְרֵף	hūilitate: q̄ diuidit spolia cū inturiātib⁹.
צָרַף	לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וּבֹחֵן לִבּוֹת	Prudēs in rebus inuēto: bonoz: cōsisus ät in do
לֵבָב	יְהוָה׃ מֵרַע מַקְשִׁיב עַל שִׂפַת	mino beat⁹. Sapiētes ꝛ pzudētes malos appel
רוּעַ	אָוֶן שֹׁקֵר מֵזִין עַל לְשׁוֹן הַוּת׃	lāt: at dulces in ſmone plura audiēt. fons vite
לָשׁוֹן	לְעַנ לָרָשׁ חֹרֵף עֹשֵׂהוּ שָׂמֵחַ	cogitatio poſſidentib⁹: diſciplina ät ſtultoz mala. Cor
הָוָה	לְאֵיד לֹא יִנָּקֶה׃ עֲטֶרֶת זְקֵנִים	ſapiētis ꝓſiderabit q̄a ꝓpzio oze: in ät labijs
נָקָה	בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃	ſuphia:ante ät ruinā immodestia. melioz māsuet⁹ corde
אָב		hūilitate: q̄ diuidit spolia cū inturiātib⁹.

ſuperbia:[n]& ante[r] ruinā [n]exaltabitur[r] ſpiritus. oo
[r]Melius' humiliari[b] cum [c]mitibus: ooooooooooo
[d]q̄ diuidere[c] ſpolia[f] cum [g]ſuperbis.[b] Eruditus oo
[i]in[k] verbo[i] repiet[m] bona: qui[n] ſperat ooooooooooo
[o]in domino[p] beatus eſt. Qui[q] ſapiens eſt[r] corde oo
[s]appellabitur[r] prudēs:[n]& qui dulcis[r] eloqo[r] maiora
reperiet.[s] Fons[b] vite[c] eruditio[o] poſſidētis: ooooooo
[c]doctrina[f] ſtultorum[g] fatuitas.[o] Cor ooooooooooo
[i]ſapiētis[k] erudiet[i] os eius: [m]&[n] labiis eius oooooooo
[o]addet[r] gratiam.[q] Fauus
[r]mellis ooooooooooooooo
[r]compoſita[g] verba:[n] dul=
cedo[k] anime[r] & ſanitas oo
[s]oſſium.[a] Eſt[b] via que vi=
detur[k] homini[i] recta: ooo
[r]& nouiſſima eius[g] ducūt
[b]ad mortem.[i] Anima ooo
[k]laborantis[i] laborat[m] ſibi:
[n]quia[o] compulit[p] eum oo
[q]os ſuum.[r] Vir[n] inſipiens
[r]fodit[n] malum: oooooooo
[k]& in[r] labiis eius[s] ignis[a] ar
deſcit.[b] Homo oooooooo
[c]peruerſus[p] ſuſcitat[k] lites:
[r]& verboſus oooooooooo
[s]ſeparat[b] principes.[i] Vir
[k]iniquus[i] lactat oooooooo
[m]amicū ſuū:[n]& ducit eum
[o]per viam[r] non[q] bonam.
[r]Qui attonitis[s] oculis[c] co
gitat[n] praua: oooooooooo
[k]mordens[r] labia ſua[s] per=
ficiet[a] malum.[b] Corona
[c]dignitatis[o] ſenectus: que
[c]in viis[i] iuſticie oooooooo
[e]reperietur.[b] Melior eſt
[i]patiens viro[i] forti: oooo
[m]& qui dñatur[n] anio ſuo
[e]expugnatore[p] vrbium.
[t]Sortes[r] mittūtur[q] in ſinu
[n]ſed a domino oooooooo
[r]temperantur. 17.

Melior eſt[b] bucella[c] ſic
ca[o] cum gaudio: oooo
[r]q̄ dom⁹[g] plena[b] victimis
cum[i] iurgio.[k] Seruus oooo
[r]ſapiens[m] dominabitur
[o]ſtultis[n] filiis: oooooooooo
[p]& inter[a] fratres[e] hereditā
tem[r] diuidet. Sicut[i] igne p
batur[n] argentū[r]& aurum
[k]camino: ita[g] corda[i] pbat
[b]dominus.[c] Malus[o] obe=
dit[r] lingue oooooooooooo
[g]inique:[&][b] fallax[i] obtēpe
rat[i] labijs[m] mendacibus.
Qui[n] deſpicit[o] pauperem
[p]exprobrat[q] factori ei?:[&]
[r]q[n] i ruina[r] letatur alteri?:
[i]nō[n] erit ipunitus.[k] Coro
na[r] ſenū[i] filii[a] filiorum:[b]&
gloria[c] filiorū[o] pies eorū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

לֹא נָאוָה לִנָבָל שְׂפַת יֶתֶר אַף כִּי לְנָדִיב שְׂפַת שָׁקֶר :
חֵן מַשְׂכִּיל בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל כָּל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַשְׂכִּיל :
פֹּשֵׁעַ מְבַקֵּשׁ אַהֲבָה וְשׁוֹנֶה בְדָבָר מַפְרִיד אַלּוּף :
נְעָרָה בְּמֵבִין מַכּוֹת כְּסִיל מֵאָה בִּין נָבָה
אַךְ מְרִי יְבַקֵּשׁ רָע וּמַלְאַךְ אַכְזָרִי יְשֻׁלַּח בּוֹ :
שָׁכוֹל בְּאִישׁ וְאַל כְּסִיל בְּאִוַּלְתּוֹ מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא
תָּמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ פּוֹטֵר מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן וְלִפְנֵי הִתְגַּלַּע
חֲרִיב נְמוֹשׁ מְצַדִּיק רָשָׁע וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה
גַּם שְׁנֵיהֶם לָמָּה זֶּה מְחִיר בַּיַּד כְּסִיל לִקְנוֹת חָכְמָה וְלֵב אָיִן :
בְּכָל עֵת אֹהֵב וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד אָדָם חֶסַר לֵב תּוֹקֵעַ כָּף
עֵרֵב עַרְבָּה לְפְנֵי רֵעֵהוּ :

'Non decet stultum verba composita: nec principem labium mentiens. Gemma gratissima expectatio prestolantis: quocunq; se vertit prudenter intelligit. Qui celat delictum querit amicitias: qui altero sermone repetit separat federatos. Plus proficit correctio apud prudentē: q̄ centū plage apud stultū. Semper iurgia querit malus: angel' aūt crudelis mittetur cōtra eū. Expedit magis vrse occurrere raptis fetibus: q̄ fatuo cōfidenti sibi in stulticia sua. Qui reddit mala pro bonis: non recedet malum de domo eius. Qui dimittit aquā caput cē iurgiorū: & anteqū patiatur cōtumeliam iudiciū deserit. Qui iustificat impium & qui condēnat iustum: abominabilis est vterq; apud dñm. Quid prodest stulto habere diuitias: cū sapiētiā emere non possit? Omī tēpore diligit q amicus est: & frater in angustijs cōprobatur. Stultus homo plaudet manib' suis: cū spopondit p amico suo. Qui meditatur discordias diligit rixas: & q exaltat ostiū suū q̄rit ruinā. Qui peruersi cordis est non inuenit bonum: & qui vertit linguam incidet in malū. Natus est stultus in ignominiā suā: sed nec pater in fatuo letabitur. Animus gaudens etatem floridā facit: spiritus tristis exsiccat ossa. Munera de sinu impius accipit: vt peruertat semitas iudicij. In facie prudentis lucet sapientia: oculi stultorum in finibus terre. Ira patris filius stultus: & dolor matris que genuit eum. Non est bonū dānū inferre iusto: nec percutere principē q recta iudicat. Qui moderatur sermones suos doct' & prudēs est: & precioli spūs vir eruditus. Sultus q̄q̄ si tacuerit sapiens reputabitur: & si cōpresserit labia sua intelligens. 18.

Nō cōgruent stulto labia fidelia: neq; tustio labia mendacia. Merces gratie disciplina vtentib': q̄libz vtiq; dñō. Μισθὸς χαρίτων παιδεία τοῖς χρωμένοις, οὐδ' ἂν ἀπορήσειεν ἐπιστήμης εὐοδωθήσεται. ὃς κρύπτει ἀδικήματα ζητεῖ φιλίαν: q̄ aūt odit eclare: erigit amicos t domesticos. Κρύπτων, ὃς δὲ μισεῖ κρυπτεῖν, ἵστησι φίλους καὶ οἰκείους. Συντερεῖ mine cor prudētis: stultus aūt verberatus τρίβει ἀσθενῆ καρδίαν φρονίμου, ἄφρων δὲ μαστιγωθεὶς nō sentit. cōtradictiones suscitat ois malus: at doctus οὐκ ἀισθάνεται. Αἰτιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ κύριος angelū crudelē emittet ei. Incidet ριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ. Ἐμπεσεῖται cura viro itelligēti: at stulti excogitabūt mala. μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι, οἱ δὲ ἄφρονες διαλογιοῦνται κακά. q̄ reddit mala pro bonis: nō mouebunt mala de ὃς ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, οὐ κινηθήσεται κακὰ ἐκ domo eius. Licentiā dat ymonib' pncipiū iusti cie: precedit aūt egestatē ptētio t pugna. Qui iustū iudicat iniustū: iniustū aūt iustū: immundum κριὸν κρίνει τὸν ἄδικον, ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον, ἀκάθαρτος t abominabilis apud deū. Ἀδικά sunt pecunie stulti καὶ βδελυκτὸς παρὰ θεῷ. Ἰνατί ὑπάρξει χρήματα ἄφρονι: possidere eīm sapiam excors nō poterit: Qui ri, κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται; Os altā facit suā domū q̄rit ptritionē: at reuelon ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ζητεῖ συντριβήν, ὁ δὲ scho nues discere: incidet in mala. in omne tē λιζῶν τοῦ μαθεῖν, ἐμπεσεῖται εἰς κακά. εἰς πάντα καιρὸς amic' sit tibi: fratres in necessitatib' vtiles τὸν ὁ φίλος ὑπαρχέτω σοι, ἀδελφοὶ ἐν ἀνάγκαις χρήσιμοι sint. hui' eīm gra nascunt: vir stult' μοι ἔσωσαν. Τούτου γὰρ χάριν ἡγνῶται, ἀνὴρ ἄφρων applaudit t cōgaudet sibi. Sicut t spondēs ἐπαικροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ. Ὡς καὶ ὁ ἐγγυώμενος spōsoꝛē dat suū amicū: amans peccata gaudet rixis. ἐγγυᾶ γὰρ ἑαυτοῦ φίλον, φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις.
At durus coꝛde nō occurrit bonis: vir facilis mu O δὲ σκληροκάρδιος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς, ἀνὴρ εὐμετα tabilis lingua incidet in mala. coꝛ aūt stul βολος γλώσσῃ ἐμπεσεῖται εἰς κακά. καρδία δὲ ἄφρο ti dolos ꝛ possidenti illud: nō letatur pa νος ὀδύνῃ τῷ κεκτημένῳ αὐτήν, οὐκ εὐφραίνεται πα ter in filio indisciplinato. Filio aūt prudēs letificat ma τὴρ ἐφ' υἱῷ ἀπαιδεύτῳ. Υἱὸς δὲ φρόνιμος εὐφραίνει μη trē suā: coꝛ letū benchabere facit. Οὐ τέρα αὐτοῦ, καρδία εὐφραινομένη εὐεκτεῖν ποιεῖ. Ar ri aūt tristis exiccant ossa. acciptētis mu δρὸς δὲ λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ. Λαμβάνοντος δῶ nera in sinib' iniuste nō prosperant vie: im ρα ἐν κόλποις ἀδίκως οὐ κατευοδοῦνται αἱ ὁδοί, ἀσε pi' aūt declinat vias iusticie. Facies prudēs βὰς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης. Πρόσωπον συνετὸν viri sapiētis: at oculi stulti in sūma ἀνδρὸς σοφοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα terre. Ira patri filī stulti: t doloꝛ ma γῆς. Ὀργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ ὀδύνη τῇ τεκού tri ei'. Dānū iferre viro iusto nō bonū: neq; sā σα αὐτοῦ. Ζημιοῦν ἄνδρα δίκαιον οὐ καλόν, οὐδὲ ὑ ctū insidiari pncipib' iustis. Qui abstinet σιον ἐπιβουλεύειν δυνάσαις δικαίοις. Ος φείδεται ꝛbū pmittere dux: prudēs: patiēs aūt ξῆμα προέσθαι σκληρόν, ἐπιγνώμων, μακρόθυμος δὲ vir prudēs. Ἀμέτι interroganti sapia impu ἀνὴρ φρόνιμος. Ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφία λογι tabit: mutū aūt q̄spiā scipm cū fecerit videbit pru θήσεται, ἐννεὸν δέ τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρό dens esse.
νιμος εἶναι.

Ca.18.

Cap.xviij

Ὀρεγόμενος ἀπεχθείας ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ παντὸς πράγματος ἐνδείκνυται. Μῶρος οὐ δέχεται σύνεσιν ἐὰν μὴ ᾖ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀναγγέλλων. Ἐν ὁδῷ ἀσεβοῦς ἐλθεῖν καταφρόνησις, καὶ μετὰ ἀτιμίας ὀνειδισμός. Ὕδωρ βαθὺ λόγος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, χείμαρρος δὲ ἀναβλύζων πηγή. Ἐπὶ πρόσωπον ἀσεβοῦς οὐ καλόν, οὐδὲ ἐκκλῖναι τὸ δίκαιον ἐν κρίσει. Χείλη ἄφρονος ἄγουσιν εἰς κακά, τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον ἐπικαλεῖται. Στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δὲ χείλη αὐτοῦ παγὶς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Οἱ κενηροὺς καταβάλλοντες ἀτιμοῦσιν ἐσυτούς. Ἐν μὴ ᾖ φόβος, ψυχαὶ δὲ ἀνδρογύνων πειράσουσιν. Ὁ μὴ ἰῶν δεῖ ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἀδελφός ἐστι τοῦ λυμαινομένου ἑαυτόν. Ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος ὄνομα κυρίου, αὐτῷ δραμοῦνται ἐσωθήσονται. Ἐν ὑπερηφανίᾳ πλούτου ἀτιμία, καὶ πρὸ δόξης ταπεινοῦται. Ὁ ἀποκρινόμενος λόγον πρὶν ἀκοῦσαι, ἄφρων ἐστὶ καὶ ὀνειδισμός. Θυμὸν ἀνδρὸς πραΰνει μακροθυμία, ὡς δὲν ἐπιβάλῃ ὁ ἀντίδικος ἐλέγχειν. Ἀντιλογίας παύει σιγηρός, ἐν δὲ δυνάσαις ὁρίζει. Ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή, ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασίλειον. Ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνὴρ πίμπλησι κοιλίαν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. Θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης, οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἕδονται τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Ὃς ἔυρε γυναῖκα ἀγαθήν, ἔυρε χάριτας: accepit ät a dño iucūditatē. Qui expellit mulierē bonā: expellit bona: q̄ ät cōtinet adulterā stultus ꝛ impius. Preces loquit paup: at diues respōdet dura.

Ὁ πλούσιος πτωχοῦται, ὁ δὲ πτωχὸς ἐλεεῖται. Ὁ ἐπιτιμῶν ἀνθρώπῳ ὕστερον εὑρήσει χάριν παρὰ τὸν ἐπὶ γλώσσῃ λείαν. Ἀκούσας παιδείας ἀγαθὸς ἔσται, καὶ ὁ ἀκούων ἐλέγχους ἐπιστήσεται. Ὁ ἀποστρεφόμενος πατέρα καὶ ἐκβάλλων μητέρα ἀτιμάζει καὶ ἀπειθεῖ. Παῦσαι υἱὲ ἀκούων παιδείας ἀπὸ ῥημάτων γνώσεως. Μάρτυς ἄδικος καταγελᾶται κρίσεως, καὶ στόμα ἀσεβῶν καταπίεται ἀδικίαν. Ἑτοιμάζονται ἐν ἀσεβέσι μάστιγες, καὶ πληγαὶ ἐν τοῖς κοιλίαις ἀσεβῶν. Οἶνος ὑβριστής, καὶ μέθυσμα ἀκόλαστον, καὶ ὃς ἂν ἐν τούτοις τέρπηται οὐ σοφισθήσεται. Ὡς ὀργὴ βασιλέως ἐπιφέρουσα θάνατον, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτήν. Δόξα ἀνδρὸς ἐπιλανθάνεσθαι ἀδικίας, δόξα δὲ ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν ἐλεγχθῆναι. Ὡς ὀργὴ βασιλέως μόσχος, ὁ δὲ εὐμενὴς αὐτοῦ ὡς δρόσος ἐπὶ χόρτῳ. Ἐν φωτὶ προσώπου βασιλέως ζωή, καὶ ἡ εὐμένεια αὐτοῦ ὡς ὑετὸς ὄψιμος. Κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ μηδὲ ἀποκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. Μὴ ἐγκαταλίπῃς αὐτὴν καὶ σώσει σε, ἀγάπησον αὐτὴν καὶ φυλάξει σε. Ἀρχὴ σοφίας κτῆσαι σοφίαν, καὶ ἐν πάσῃ κτήσει σου κτῆσαι σύνεσιν. Μὴ ἐγκαταλίπῃς αὐτὴν καὶ ὑψώσει σε, δόξασον αὐτὴν καὶ περιλήμψεταί σε. Δόσιν χάριτος δώσει τῇ κεφαλῇ σου, καὶ στέφανον τερπνότητος ὑπερασπιεῖ σε. Ἄκουσον υἱὲ καὶ δέξαι μου τὰ ῥήματα, καὶ πληθυνθήσονταί σοι ἔτη ζωῆς. Ὁδὸν σοφίας ὑπέδειξά σοι, ἐπόρευσά σε τρίβοις εὐθείαις. Ἐν αἷς πορευόμενος οὐ μὴ συνοχοποιηθῇς, καὶ τρέχων οὐ μὴ προσκόψῃς. Ἐπιλαβοῦ παιδείας μὴ ἀνῇς, τήρησον αὐτὴν ὅτι ζωή σου ἐστίν. Τρίβους ἀσεβῶν μὴ ζηλώσῃς, μηδὲ ὁδοὺς ἀνόμων θελήσῃς. Φεῦγε αὐτὴν μὴ ἐπέλθῃς ἐπ' αὐτήν, ἔκκλινον ἀπ' αὐτῆς καὶ παρελεύσῃ. Οὐ γὰρ μὴ κοιμηθῶσιν ἐὰν μὴ κακοποιήσωσιν, καὶ ἀφῄρηται ὕπνος ἀπ' ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐὰν μὴ πταίσωσιν. Ἐσθίουσι γὰρ ἄρτον ἀδικίας καὶ οἶνον ἀνομιῶν πίνουσιν. Τρίβος δικαίων ὡς φῶς λαμπρόν, ὃ προβαίνει καὶ αὐξάνει ἕως κατορθώσεως ἡμέρας. Ὁδὸς ἀσεβῶν σκοτεινή, οὐκ οἴδασιν ἐν τίσι προσκόψουσιν. Υἱὲ πρόσχες τοῖς ῥήμασί μου, καὶ τοῖς λόγοις μου παράβαλε τὸ οὖς σου. Μὴ ἐκλίπῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου, φύλαξον αὐτὰ ἐν μέσῃ τῇ καρδίᾳ σου. Ζωὴ γὰρ εὑρόντων αὐτὰ καὶ ἴασις παντὶ σαρκὶ αὐτῶν. Μετὰ πάσης φυλακῆς τήρησον τὴν καρδίαν σου, ἐκ γὰρ αὐτῆς ἔξοδος ζωῆς. Περίελε ἀπὸ σοῦ στόμα ἄδικον, καὶ χείλη ἄδικα μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἔστω. Οἱ ὀφθαλμοί σου ἐναντίον σου βλεπέτωσαν, καὶ τὰ βλέφαρά σου ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ὁδοὺς ποδῶν σου ἑτοίμαζε, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου κατευθυνθήτωσαν. Μὴ ἐκκλίνῃς εἰς δεξιὰ μηδὲ εἰς ἀριστερά, ἔκκλινον δὲ πόδα σου ἀπὸ κακοῦ. Ὁδοὶ γὰρ εἰς δεξιὰ οἶδε κύριος, διεστραμμέναι δὲ εἰσὶν αἱ ὁδοὶ αὐτῶν παρ' αὐτῷ. Αὐτὸς εὐθύνει τὰς τρίβους σου, καὶ ἐν εἰρήνῃ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου προβήσονται. Μὴ ἐπιλάβῃ ὁδοῦ πονηρᾶς μηδὲ ὁδεύσῃς ὁδὸν κακῶν. Ἔκκλινον ἀπ' αὐτῆς καὶ μὴ παρέλθῃς δι' αὐτῆς, ἔκκλινον καὶ παρελεύσῃ. Οὐ γὰρ μὴ κοιμηθῶσιν ἐὰν μὴ κακοποιήσωσιν, καὶ ἀφῄρηται ὕπνος ἀπ' ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐὰν μὴ πταίσωσιν. Ἐσθίουσι γὰρ ἄρτον ἀδικίας καὶ οἶνον ἀνομιῶν πίνουσιν. Τρίβος δικαίων ὡς φῶς λαμπρόν, ὃ προβαίνει καὶ αὐξάνει ἕως κατορθώσεως ἡμέρας. Ὁδὸς ἀσεβῶν σκοτεινή, οὐκ οἴδασιν ἐν τίσι προσκόψουσιν. Υἱὲ πρόσχες τοῖς ῥήμασί μου, καὶ τοῖς λόγοις μου παράβαλε τὸ οὖς σου. Μὴ ἐκλίπῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου, φύλαξον αὐτὰ ἐν μέσῃ τῇ καρδίᾳ σου. Ζωὴ γὰρ εὑρόντων αὐτὰ καὶ ἴασις παντὶ σαρκὶ αὐτῶν. Μετὰ πάσης φυλακῆς τήρησον τὴν καρδίαν σου, ἐκ γὰρ αὐτῆς ἔξοδος ζωῆς. Περίελε ἀπὸ σοῦ στόμα ἄδικον, καὶ χείλη ἄδικα μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἔστω. Οἱ ὀφθαλμοί σου ἐναντίον σου βλεπέτωσαν, καὶ τὰ βλέφαρά σου ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ὁδοὺς ποδῶν σου ἑτοίμαζε, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου κατευθυνθήτωσαν. Μὴ ἐκκλίνῃς εἰς δεξιὰ μηδὲ εἰς ἀριστερά, ἔκκλινον δὲ πόδα σου ἀπὸ κακοῦ. Ὁδοὶ γὰρ εἰς δεξιὰ οἶδε κύριος, διεστραμμέναι δὲ εἰσὶν αἱ ὁδοὶ αὐτῶν παρ' αὐτῷ. Αὐτὸς εὐθύνει τὰς τρίβους σου, καὶ ἐν εἰρήνῃ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου προβήσονται. Μὴ ἐπιλάβῃ ὁδοῦ πονηρᾶς μηδὲ ὁδεύσῃς ὁδὸν κακῶν. Ἔκκλινον ἀπ' αὐτῆς καὶ μὴ παρέλθῃς δι' αὐτῆς, ἔκκλινον καὶ παρελεύσῃ.

Occasiones querit vir volēs recedere ab omnī: in omnī ät tēpore exprobrabilis erit. Mō necessī habet sapiē indigēs mēte: potiꝰ ei? vicit stulti cogitationē. Domꝰ hois dilatat illū ꝛ apud p̄ncipes sedere facit eū. Justus sui accusator in p̄ncipio sermonis: cū autē adieccrit aduersariꝰ redarguit. Cōtradictiones sedat taciturnꝰ: inde ät potētes determinat. Frater a fratre adiutus tāq̄ ciuitas munita ꝛ excelsa: fortis ēät tanq̄ fundatū regnū. De fructu oris viri replet ventrē suū: de ät fructibus labioꝝ eius replebit. Moꝛs ꝛ vita in manu lingue: at q̄ dīlīgit eā comedēt fructus eius. Qui inuenit mulierē bonā: inuenit gratias: accepit ät a dño iucūditatē. Qui expellit mulierē bonā: expellit bona: q̄ ät cōtinet adulterā stultus ꝛ impius. Preces loquit paup: at diues respōdet dura.

Occasiones q̄rit qui vult recedere ab amico: omnī tpe erit exprobrabil. Nō recipit stultꝰ verba prudētie: nisi ea dixeris que versantur in ꝯ corde ei?. Impius cū in pfundū venerit pctōruꝫ cōtemnit: sed seqtur eū ignomīa & opprobriū. Aqua pfunda verba ex ore viri: & torrēs redū dās, fons sapie. Accipe pſonā ipīi i iudicio nō ē bonū: vt declines a veritate iudicii. Labia stulti miscent se rixis: & os eius iurgia prouocat. Os stulti contritio eius: & labia ipsius ruina anime eius. Verba bilinguis quasi simplicia: & ipsa perueniunt vsq̄ ad interiora ventris. Qui mollis & dissolutus est in ope suo: frs est sua opera dissipātis. Turris fortissima nomen domini: ad ipsam currit iustus & exaltabitur. Substantia diuitis vrbs roboris eius: & q̄si murꝰ validus circundans eū. Antec̄p conteratur exaltatur cor hominis: & antec̄p glorificetur humiliatur. Qui prius respondet q̄̄ audiat: stultū se esse demonstrat & cōfusione dignū. Spūs viri sustentat ibecillitatē suā: spīm verō ad īrascēdū facilē qs poterit sustinere? Cor prudētis possidebit sciētiā: & auris sapīctiū q̄rit doctrinā. Donum hois dilatat viam ei?: & ante p̄ncipes spacium ei facit. Iustus prior est accusator suī: venit amicus ei? & iuestigabit eū. Cōtradictōes, cōprimit sors: & iter potētes q̄q̄ diiudicat. Frater q̄ aduuatur a fratre q̄si ciuitas firma: & iudicia quasi vectes vrbium. De fructu oris viri replebitur venter eius: & genimina labiorū ipsius saturabunt eum. Mors & vita in manibus lingue: qui diligūt eā comedēt fructꝰ eius. Qui inuenit mulierē inuenit bonū: & hauriet iucunditatē a dño. Cū obsecrationib? loquitur paup: & diues effabitur rigide.

לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד בְּכָל		
תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע לֹא יֶחְפֹּץ כְּסִיל		
בְּתָבוֹנָה כִּי אִם בְּהִתְגַּלּוֹת		
לִבּוֹ בָּא רָשָׁע בָּא גַם בּוּז		
וְעִם קָלוֹן חֶרְפָּה מַיִם עֲמֻקִּים		
דִּבְרֵי פִי אִישׁ נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר		
חָכְמָה שְׂאֵת פְּנֵי רָשָׁע לֹא		
טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט		
שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב		
וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא פִּי		
כְּסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ		
נַפְשׁוֹ דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים		
וְהֵם יָרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן גַּם		
מִתְרַפֶּה נִמְלָאכְתּוֹ אָח הוּא		
לְבַעַל מַשְׁחִית מִגְדַּל עֹז שֵׁם		
יְהוָה בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב		
הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה		
נִשְׂגָּבָה בְּמַשְׂכִּיתוֹ לִפְנֵי שֶׁבֶר		
יִגְבַּהּ לֵב אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד		
עֲנָוָה מְשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם		
יִשְׁמַע אִוֶּלֶת הִיא לוֹ וּכְלִמָּה		
רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ וְרוּחַ		
נָכֵאָה מִי יְשָׂאֶנָּה לֵב נָבוֹן		
יִקְנֶה דָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֵּשׁ		
דָּעַת מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וְלִפְנֵי		
נְדִילִים יְנַחֻנּוּ צַדִּיק הָרִאשׁוֹן		
בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ וְחַקָּרוּ מְדָנִים		
יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים		
יַפְרִיד אָח נִפְשָׁע מִקְרִיַת		
עֹז וּמְדָנִים כִּבְרִיחַ אַרְמוֹן		
מִפְרִי פִי אִישׁ תִּשְׂבַּע נִבְטוֹ		
תְּבוּאַת שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע מָוֶת		
וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל		
אָבַל אִישׁ מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב		
וַיָּפֵק רָצוֹן מֵיְהוָה תַּחֲנוּנִים		
יְדַבֵּר רָשׁ וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוֹת		

Cap.xviij

אִוָּה בִּקֵּשׁ
גָּרַד יָשָׁה
גָּלַע חֶפְצִין
גָּלָה גָּלַל
גּוּא גָּלָה
פֶּה דִּבְרֵי פִי אִישׁ נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר
קוֹר נָשָׂא
טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט
שָׂפָה רוּב
פֶּה הֲלֹם
קָרָא חָתַת
שָׂפָה יָקַשׁ
רָגַן הָלַם
רָפָה הָאָה
שָׁחַת גָּדַל
עֻזּ רוּץ
שָׂגַב עָשַׁר
קָרָה שָׂגָה
פָּנָה
גָּבַהּ כָּבַד
עָנָה שׁוּב
שָׁמַע
חָלָה
כָּאָה נָשָׂא
בִּין קָנָה
יָדַע בָּקַשׁ
נָתַן רָחַב
נָחָה
צָדַק רוּב
בּוּא דּוּן
שָׁבַת גָּבַל
עָצַם כָּבַד
שָׁעַע בָּרַח
פָּרָה פֶּה
שָׁבַע בּוּא
שָׁפָה לָשׁוֹן
אָבַל אִישׁ
פּוּק רָצָה
חָנַן דָּבַר
רוּשׁ עָשַׁר
עָנָה עָזַז

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵇאִישׁ רֵעִים ᵉלְהִתְרֹעֵעַ ׀ וְיֵשׁ ᵐאֹהֵב יָשָׂה
ᵐדָּבֵק ᵒמֵאָח׃

Cap. xix.

ᵃטוֹב ᵈרָשׁ ᶜהוֹלֵךְ ᵒבְּתֻמּוֹ ׀ ᶜמְעֻקַּשׁ
ᵏשְׂפָתָיו ᵍוְהוּא ᵇכְּסִיל ׃ ᵍגַּם ᵉנֶפֶשׁ בְּלֹא
ᵏדָּעַת ᵐנֶפֶשׁ ᵐלֹא ᵒטוֹב ׀ וְאָץ ᵖבְּרַגְלַיִם
ᵉחוֹטֵא ׃ ᵉאִוֶּלֶת ᵃאָדָם ᵉתְּסַלֵּף ᵉדַּרְכּוֹ ׀ וְעַל
ᵉיְהוָה ׃ ᵉיִזְעָף ᵇלִבּוֹ ׃ ᶜהוֹן ᵒיסִיף ᵉחֹטְאִים
ᶜרַבִּים ׀ ᵉוְדָל ᵐמֵרֵעֵהוּ ᵉיִפָּרֵד ׃ ᶜרַב בָּרֵד
ᵏעֵד ׀ שְׁקָרִים ᵐלֹא ׃ ᵉינָקֶה ׀ וְיַפִּיחַ
ᵖכְּזָבִים ᵍלֹא ׃ ᵉיִמָּלֵט ׃ ᵉרַבִּים ׃ ᵉיְחַלּוּ
ᵉפְּנֵי ׃ ᵉנָדִיב ׀ וְכָל ᵉרֵעַ ᵉלְאִישׁ
ᵍמַתָּן ׃ ᶜכָּל ᵉאֲחֵי ᶜרָשׁ ᶜשְׂנֵאֻהוּ ׀ ᵍאַף
ᵇכִּי ᶜמְרֵעֵהוּ ᵏרָחֲקוּ ᵉמְמֶּנּוּ ׀ ᵐמְרַדֵּף ᵐרָדַף
ᵉאֲמָרִים ᵒלֹא ׃ ᵍהֵמָּה ׃ ᵍלֵב ᵉאֹהֵב
ᵉנַפְשׁוֹ ׀ ᵉשֹׁמֵר ᵉתְּבוּנָה ᵉלְמֹצֵא ᵉטּוֹב
ᵉעֵד ᵇשְׁקָרִים ᶜלֹא ׃ ᵉינָקֶה ׀
ᵉוְיַפִּיחַ ᶜכְּזָבִים ᵍיֹאבֵד ׃ ᵉלֹא ᶜנָאוֶה
ᵏלִכְסִיל ᵉתַּעֲנוּג ׀ ᵐאַף ᵐכִּי ᵒלְעֶבֶד
ᵍעָנָג
ᵐמֹשֵׁל ᵒבְּשָׂרִים ׃ ᵉשֵׂכֶל ᵉאָדָם ׃ ᵉהָאֲרִיךְ
ᵍאַפּוֹ ׀ ׃ ᵉוְתִפְאַרְתּוֹ ᵉעֲבֹר ᵉעַל ᵉפָּשַׁע ׃ ᵉצָפַר
ᵇנָהֵם ᶜכַּכְּפִיר ᵒזַעַף ᵉמֶלֶךְ ׀ ᵉוְכַטַּל
ᵍעַל ᵇעֵשֶׂב ᵉרְצוֹנוֹ ׃ ᵉהוֹת ᵉלְאָבִיו ᵐבֵּן ᵉרָצָה ᵉהָוָה
ᵐכְּסִיל ׀ וְדֶלֶף ᵖטוֹרֵד ᵐמְדְיְנֵי ׃ ᵉאִשָּׁה ᵉטָרַד ᵖדּוֹן
ᵉבַּיִת ׃ ᵉוְהוֹן ᵐנַחֲלַת ᵉאָבוֹת ׀ ᵉוּמֵיְהוָה ᵉאִישׁ
ᵉאִשָּׁה ᵉמַשְׂכֶּלֶת ׃ ᵇ עֲצֵלָה ᶜתַּפִּיל ᵍשֵׁנָה
ᵉתַּרְדֵּמָה ׀ ᵉוְנֶפֶשׁ ᶜרְמִיָּה ᵍתִּרְעָב ׃ ᶜנָפָל ᵉרָדָם
ᵉשֹׁמֵר ׃ ᵉמִצְוָה ᵉשֹׁמֵר ׃ ᵉנַפְשׁוֹ ׀ ᵐבּוֹזֵה ׃ ᵉצוֹנָה
ᵉדְּרָכָיו ׃ ᵉיוּמָת ׃ ᵉמַלְוֵה ᵉיְהוָה ᵉחוֹנֵן ׃ ᵉמוּת ᵉלָוָה
ᵉדַּל ׀ וְגֻמּוֹלוֹ ᵐיְשַׁלֶּם ᵉלוֹ ׃ ᵉיַסֵּר ׃ ᵉבִּנְךָ ׃ ᵉחֲנַן ᵉנָמָל
ᵉכִּי ᵇיֵשׁ ᶜתִּקְוָה ׀ וְאֶל ᶜהֲמִיתוֹ ׃ ᵉאַל
ᵍתִּשָּׂא ᵇנַפְשֶׁךָ ׃ ᵉנְדָל ᵉחֵמָה ׃ ᵉנְשֹׂא ᵉמוּת ᵍנְשֹׂא
ᵐעֹנֶשׁ ׀ ᵐכִּי ׃ ᵉאִם ᵖתַּצִּיל ᵍוְעוֹד ׃ ᵉתּוֹסִיף
ᵖנָצַל ׃ ᵉיָסֵף
ᵉשְׁמַע ׃ ᵉעֵצָה ᵉוְקַבֵּל ᵉמוּסָר ׀ ׃ ᵉלְמַעַן
ᵉתֶּחְכַּם ᵉבְּאַחֲרִיתֶךָ ׃ ᵉרַבּוֹת ׃ ᵉמַחֲשָׁבוֹת
ᵉלֵב ׃ ᵉאִישׁ ׀ ׃ ᵉוַעֲצַת ᵉיְהוָה ᵉהִיא
ᵉתָּקוּם ׃ ᵉתַּאֲוַת ׃ ᵉאָדָם ᵐחַסְדּוֹ ׀ ᵐוְטוֹב
ᵉכּוֹזֵב ׃ ᵉאִוָּה

ᵇVir ᶜamicabilis ᵏad ſocietatem : magis ᵐ amicus ᶜerit ᵒ q̄s frater. 19.

MElior eſt ᵇpaup ᶜq am bulat ᵈ ī ſimplicitate ſua: ᵉq̄s torquēs ᶠ labia ſua ᵍ & ʰ inſipiēs. ᵏ Vbi non eſt ᶜſciētia ᵐ aīe ⁿ nō eſt ᵒ bonū: ᵖ & qui feſtin ᵍ eſt ᵍ pedibus ᵖ offendet. ᵉ Stulticia ᵈ hoīs ᵃ ſupplantat ᵉ greſſus eius: ᵖ & cōtra ᵈ dīm ᵉ feruet ᵇ animo ſuo. ᶜ Diuitie ᵇ addunt ᶜ amicos ᵖ plīmos : ᵇ a ᵍ paupere aūt & hi q̄s habuit ᶜ ſe parātur . ᵏ Teſtis ᶜ falſus ᵐ nō ⁿ erit ipunit ᵛ : ᵒ & qui ᵖ mendacia ᵒ loquitur ᵍ nō ᵖ effugiet. ᵉ Multi ᵉ colunt ᵃ perſonam ˣ potentis : ᵖ & ᵉ amici ſunt ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ dōa tribuētis. ᵇ Frēs hoīs ᶜ paupis ᶠ oderūt eū: ᵍ inſup & ᵍ amici ᵏ procul receſſerunt ᶠ ab eo ᵐ Qui tantum ⁿ verba ᵐ ſectatur ᵒ nihil habebit: ᵍ q aūt poſſeſſor eſt ᵖ mētis ᵉ diligit ᵉ aiam ſuā: & ⁿ cuſtos ˣ prudētie ᵉ inueniet ᵉ bona. ᵇ Falſus ᵃ teſtis ᶜ non ᵉ erit impunitus: ∞∞∞∞ ᶜ & qui loqtur ᶠ mendacia ᵍ peribit. ᵇ Non ᶠ decent ∞ ᵏ ſtultum ᶠ delitie: ᵐ nec ᵒ ſeruum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖ dñari ᵍ principibus. ᵖ Doctrina ᵉ viri ᵖ patiētia noſcitur: ᵖ & gloria ei ᵍ eſt ᵃ in ſua ᵖ pretergredu. ᶜ Sicut ᵇ fremitus ᶜ leonis ita & ᶜ regis ᵖ ira : ᵖ & ſicut ros ∞∞∞ ᵍ ſup ᵇ herbā ita & ʰ hilaritas eius. ᵏ Dolor ᶠ patris ᵐ filius ⁿ ſtult ᵍ : ᵒ & tecta ᵖ iugiter ᶜ p ſullātia ᵍ litigioſa ᶠ mulier. ᵒ Dom ᵍ : & diuitie dātur a ᵏ parētib ᵍ : ᶠ a dño āt ppriе ᵛ xor ᵉ prudens. ᵇ Pigredo ᶜ immittit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒ ſoporem: ᵉ & anima ᶠ diſſoluta ᵍ eſuriet. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ Qui cuſtodit ᶠ mādatū ᵏ cuſtodit ᶠ aiam ſuā: ᵐ q aūt negligit ⁿ viā ſuā ᵒ mortificabitur. ᵖ Feneratur ᵍ dño ᶠ qui miſ ᵉ tur ᵖ paupis: ᶠ & viciſſitudinē ſuā ⁿ reddet ᵏ ei ᶠ Erudi ᶠ filiū tuū : ᵉ ne deſperes: ᵇ ad ᶜ interfectionē aūt ei ᵍ ne ᵉ ponas ᵇ aīaz tuā. Qui enī ᶠ impatiēs eſt ᶠ ſuſtinebit ᵐ damnū: & ᵒ cum ᵖ rapuerit ᵍ aliud ᵈ apponet. ∞∞∞∞ ᵉ Audi ᶜ conſiliū ⁿ & ſuſcipe ᵏ diſciplinam ᶠ vt ∞∞∞∞ ᵉ ſis ſapiens ᵉ in nouiſſimis tuis. ᵇ Multe ᶜ cogitationes ᵉ in corde ᶜ viri : ᶠ voluntas autē ᵉ dñi in eternū ᶠ pmanebit. ᶠ Hō ᵏ indigens ᵐ miſericors eſt : ⁿ & melior eſt

ᵇVir amicoꝝ ad amicitiā: ᵗ eſt amicꝰ adhe
Ἀνὴρ ἑταίρων πρὸς ἑταιρίαν, καὶ ἔστι φίλος προσκολλᾶ
rēs ſup fratrē.
θεὶς ὑπὲρ ἀδελφόν. Ca. 19.

MElior eſt mēdicꝰ ambulās in ſimplicitate ſua
Κρείσσων ἐστὶ πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἁπλότητι αὐ
q̄ puerſus labijs ſuis: ᵗ ipe ſtulꝰ.
τοῦ ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἀνόητος.
Et abſq; ſciētia aīa nō bona: ᵗ feſtinās
Καίγε χωρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθή, καὶ ὁ σπεύδων
pedibꝰ peccat. Stultitia viri vaſtat
ποσὶν ἁμαρτάνει. Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς
vias eius: at deū accuſat corde ſuo. Diui
ὁδοὺς αὐτοῦ, τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Πλοῦ
tie addūt amicos multos: at pauper ᵗ ab
τος προσίστησι φίλους πολλούς, ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ
exiſtēte amico relinquit. Teſtis falſus nō impu
ὑπάρχοντος φίλου λείπεται. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτι
nit ᵛ erit: q āt accuſat iniuſte nō effugiet. Mul
μώρητος ἔσαι, ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται. Πολ
ti colūt ꝓſonas regis: ois āt malus fit
λοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα βασιλέως, πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνε
opprobriū viro. Dis q fratrē mendicū odit ᵗ
ται ὄνειδος ἀνδρί. Πᾶς ὃς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ καὶ
ab amicitia lōge erit: cogitatio bona ſcientibꝰ eā appro
φιλίας μακρὰν ἔσαι, ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγι
piq̄bit: vir āt prudēs inueniet eā. Multa maleſa ,
εῖ, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὑρήσει αὐτήν. Ὁ πολλὰ κακοποι
cies pficit malicias: q āt irritat ſmōibꝰ nō ſaluabi
ῶν τελεσιουργεῖ κακίας, ὃς δὲ ἐρεθίζει λόγοις οὐ σωθήσε
tur. Qui poſſidet prudentiā diligit ſe: q āt cuſtodit
ται. Ὁ κτώμενος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτόν, ὃς δὲ φυλάσσει
prudentiā inuenict bona. Teſtis falſus nō impuni
φρόνησιν εὑρήσει ἀγαθά. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρη
tus erit: q autē incēdet malitiā peribit ab illa.
τος ἔσαι, ὃς δ' ἂν ἐκκαύσει κακίαν ἀπολεῖται ὑπ' αὐτῆς.
Mō conferūt ſtulto delitie: ᵗ ſi ſeruus inceperit cū
Οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή, καὶ ἐὰν οἰκέτης ἄρξηται μετ'
ſupbia dominari. Miſericors vir patiēs eſt: at glo
ὕβρεως δυναστεύειν. Ελεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, τὸ δὲ καυ
ria eius inſtar iniuſtis. Regis mine
χημα αὐτοῦ ἐπέρχεται τοῖς ἀνόμοις. Βασιλέως ἀπειλὴ
ſimiles fremitui leonis: ſicut āt ros ſup herbā ſic
ὁμοία βρυγμῷ λέοντος, ὥσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ οὕτως
hilaritas eiꝰ. Vereciūdia patri filiꝰ ſtultꝰ: ᵗ nō caſta
τὸ ἵλαρὸν αὐτοῦ. Αἰσχύνη πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ οὐχ ἁγναὶ
vota de mercede meretricis. Domū ᵗ ſubſtantiā diui
εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἑταίρας. Οἶκον καὶ ὑπάρξιν μερὶ
dūt patres filijs: ab āt dño aptaꝰ mulier viro.
ζουσι πατέρες παισί, παρὰ δὲ κυρίου ἁρμόζεται γυνὴ ἀνδρί.
Timiditas detinet effeminatū: aīa āt pigri eſuriet.
Δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, ψυχὴ δὲ ἀργοῦ πεινάσει.
Qui cuſtodit mādatū cuſtodit ſuā aiam: q āt negli
Ὃς φυλάσσει ἐντολὴν τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ κατα
git ſuas vias: peribit. Fenerat deo q mi
φρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν, ἀπολεῖται. Δανείζει θεῷ ὁ ἐλε
ſerēt pauperis: ſm āt donū eiꝰ retribuet ei
ῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτ
Erudi filiū tuū: ſic eſt erit bone ſpei: in āt
τῷ. Παίδευε υἱόν σου, οὕτω γὰρ ἔσαι ἐυελπις, εἰς δὲ
iniurjā ne extollaris aīa. Requā vir multis mul
ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ. Κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζη
ctabit: ſi āt vaſtauerit ᵗ aīam ſuā ad
μιώσησται, ἐὰν δὲ λυμαίνηται καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προ
det. Audi fili diſciplinā patris tui: vt ſa
σθήσει. Ακουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, ἵνα σο
piēs ſis in nouiſſimis tuis. Multe cogitatiōes in corde
φὸς ἦσθι ἐπ' ἐσχάτων σου. Πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ
viri: at ꝓſilij dñi in ſeculū manebit. Fru
ἀνδρός, ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ. Καρ
ctus viro mia: melior aūt
πὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, κρείσσων δὲ

mendic⁹ tust⁹ ꝙ diues mẽdax. Timor dñi in
σωχὸς δίκαιος ἢ πλούσιος ψεύστης. Φόβος κυρίου εἰς
vitã viro: at intrepid⁹ mozabit in locis: vbi nõ
ζωὴν ἀνδρί, ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, οὐ οὐκ
cõsiderat cognitio. Abscõdens in sinũ su-
ἐπισκοπεῖται γνῶσις. Ο ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐ
um man⁹ iniuste: nec os applicabit eas.
τοῦ χεῖρας ἀδίκως, οὐ δὲ τῷ στόματι οὐ μὴ προσαγάγη αὐ
Pestilẽte flagellato stult⁹ astutior erit:
τάς. Λοιμοῦ μαστιγουμένου ἄφρων πανουργότερος ἔσται,
si aũt corripueris vir⁹ prudentẽ intelliget sensum. Qui in
ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον νοήσει αἴσθησιν. Ο ἀτι
honorat patrẽ & expellẽs matrẽ suã: confun
μάζων πατέρα καὶ ἀπωθούμενος μητέρα αὐτοῦ, καταισχυν
dẽs & exprobrabilis erit. Fili⁹ relinquens custo
θήσεται καὶ ἐπονειδίστος ἔσαι. Υἱὸς ἀπολείπων φυ-
dire disciplinã patris: meditabit malos. spõ
λάξαι παιδείαν πατρός, μελετήσει ῥήσεις κακάς. ἴγ
dens ꝓ puero stulto iniuria afficiet iusticiã: os aũt im
γυώμων παῖδα ἄφρονα καθυβρίσει δικαίωμα, σόμα δὲ ἀ
pioꝝ devorabit iudicia. Parant luxuriosis flagel
σεβῶν καταπίεται κρίσεις. Ετοιμάζονται ἀκολάστοις μάστι
la: & supplitia simiꝛ stultis.
γες, καὶ τιμωρίαι ὁμοίως ἄφροσιν. Ca.20.

Luxuriosa res vinũ & iniuriosa ebrietas: ois aũt decea
Ακόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη, πᾶς δὲ ὁλυμαι
stis nõ erit sapiẽs. Mõ differũt mine re
νόμενος οὐκ ἔσαι σοφός. Οὐ διαφέρει ἀπειλὴ βασιλέ
gis ab ira leonis: ꝙ aũt ꝓuocat eũ & immiscẽs
ως θυμοῦ λέοντος, ὁ δὲ παροξύνων αὐτὸν καὶ ἐπιμιγνύμενος
peccat in suã aiam. Ira viro auer
ἁμαρτάνει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Δόξα ἀνδρὶ ἀποστρέ
ti a cõtumelia: ois aũt stult⁹ his implicaꝛ.
φεσθαι λοιδορίας, πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκε
exprobrat⁹ piger nõ erubescit: similiꝛ & ꝙ
ται. ὀνειδιζόμενος ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ
fenerat triticũ in tpe messis. Aqua ꝓfunda cõsiliũ i cor-
δανειζόμενος σῖτον ἐν ἀμητῷ. Υδωρ βαθὺ βουλὴ ἐν καρ
de viri: vir aũt prudẽs exhauriet illud. Ma
δίᾳ ἀνδρός, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν. Μὲ
gnũ hõ & pciosũ vir misericors: vix aũt fidelẽ
γα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων, ἄνδρα δὲ πιστὸν
opus inuenire. Qui reuertit irrepreh̃ensibilis i iusticia
ἔργον εὑρεῖν. Ος ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ
beatos filios suos relinquet. Cũ
μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει. Οταν
rex iust⁹ sederit in solio: nõ aduersaꝛ
1.Joh. 1.d. βασιλεὺς δίκαιος καθίσῃ ἐπὶ θρόνου, οὐκ ἐναντιοῦται
in oculis eius omne malũ. Quis gliabit mũ
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν. Τίς καυχήσεται ἀγ
dũ hẽre cor: aut ꝙs libere dicet pur
νὴν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς παῤῥησιάσεται καθαρὸς
esse a pctis: Statera magna & parua &
εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; Στάθμιον μέγα καὶ μικρὸν καὶ
mẽsure duplices immũda cozã dño & vtraque:
μέτρα δισσὰ ἀκάθαρτα ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀμφότερα,
& ꝙ facit ea. In studijs suis im-
καὶ ὁ ποιῶν αὐτά. Εν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμ
pedietꝛ adolescẽs cũ sancto: & recta via ei⁹.
ποδισθήσεται νεανίσκος μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.
Auris audit & oculus videt: dñi opa & vtraque.
Οὖς ἀκούει καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ, κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα.
Me diligas detrahere: ne pereas. Aperi aũt
Μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς. Διάνοιξον δὲ τοὺς
oculos tuos & saturare panib⁹. Malũ malũ di
ὀφθαλμούς σου καὶ ἐμπλήσθητι ἄρτων. Κακὸν κακὸν λέ
cit ꝙ emit: & post ꝙ recesserit tũc gliabit. Est aur
γει ὁ ἀγοράζων, καὶ ὡς ἀπέλθῃ τότε καυχήσεται. Εσι χρυσὸς
& multitudo lapidũ pciosoꝝ: & vasa pciosa labia itel
καὶ πλῆθος λίθων πολυτελῶν, καὶ σκεύη ἔντιμα χείλη σο
Ysa.27 lect⁹. Tolle vestimẽtũ spõdẽtis pro alieno:
νείσεως. Αφελοῦ τὸ ἱμάτιον τοῦ ἐγγυωμένου ἀντὶ ἀλλοτρίου,

q pauper p ꝙ vir q mendax.
r Timor domini ∞∞∞∞∞∞
s advitã: u & in plenitudine
x cõmorabitur r absq; r visi-
tatione a pessimi. b Abscõ-
dit c piger o manũ suã c sub
ascella: l nec s ad o os suũ k ap
plicat eam. l Pestilente
m flagellato n stultus o sapiẽ
tior erit: p si aũt corripue
ris q sapientẽ: r intelliget s sa
pietiã. t Qui affligit u patrẽ
& l fugit r matrẽ: x ignomi
niosus erit b & infelix. Nõ
c cesses e audire v fili r doctri-
nam: g nec ignores ∞∞∞
h sermones i scietie. k Testis
l iniquus m deridet ∞∞∞∞
n iudicium: o & os p impio-
rum q devorat r iniquitatẽ.
o Parata sunt t derisoribus
u iudicia: r & mallei percu-
tientes l stultorum r corpo
ribus. 20.

Luxuriosa res b vinũ:
& c tumultuosa. ∞∞∞
d ebrietas. e Quicũq; g his
l delectatur: k nõ r erit sapi
ens. l Sicut k rugitus l leonis
ita & m terror n regis: ∞∞∞
o qui ꝓuocat eũ r peccat in
q animã suam. r Honor est
s homini qui t sepat se u a cõ
tentiõibus: r oẽs aũt l stulti
x miscentur contumeliis.
a Propter frigus b piger c a
rare c noluit: r mendicabit
ergo r estate s & nõ dabitur
illi. Sicut k aqua l ꝓfunda sic
k cõsilium l in corde m viri:
n sed homo o sapiẽs p exhau
riet illud. q Multi l homies
u misericordes s vocantur:
x virũ aũt l fidelem y qs a inue
niet? b Iust? q ambulat c in
simplicitate sua: c beatos
s post se l filios relinquit.
b Rex l qui sedet c in ∞∞∞∞
l solio m iudicii: n dissipat
p omne q malũ o intuitu suo.
r Quis põt s dicere t mundũ
est u cor meũ: x purus sum
l a peccato! y Pondus s &
pondus: b mensura ∞∞∞
c & mensura: s vtrũq; b abo
minabile est apud c dñm.
l Ex studiis suis k intelligi-
tur l puer: m si n munda ∞∞
o & p recta sint q opera eius.
r Aurẽ s audiẽtẽ t & oculũ
u videntẽ t dñs r fecit a vtrũ-
q;. b Noli c diligere d sõnũ:
c ne e te egestas opprimat.
s Aperi b oculos tuos: & l sa
turare k panib?. l Malũ ẽ:
m malũ est: n dicit ois o em-
ptor: p et cũ recesserit t tũc
q gloriabitur. r Est u aur x &
multitudo r gẽmarũ: l vas
autẽ a pciosum b labia c scie.
d Tolle e vestimentũ eius f q
g fideiussor extitit h alieni:

Universidad de Deusto
Biblioteca

וּבַעַד נָכְרִיָּה חַבְּלֵהוּ׃ עֵרֵב לָאִישׁ
et pro extraneis auferpignus ab eo. Suauis est hoi panis mendacii: & postea iplebitur os eius calculo. Cogitationes consilii roborantur: & gubernaculis tranctãda sunt bella. Ei qui reuelat mysteria: & ambulat fraudulẽter: & dilatat labia sua: ne cõmiscearis. Qui maledicit patri suo & matri: extinguetur lumẽ eius in mediis tenebris. Hereditas ad quã festinatur in principio: in nouissimo bñdictione carebit. Ne dicas reddam malum pro malo: expecta dominum & liberabit te. Abominatio ẽ apud dñm põdus & pondus: statera dolosa non est bona. A dño diriguntur gressus viri: qs aũt hoim intellígere potest viã suã? Ruina est hoi deuorare sctõs: & post vota retractare. Dissipat impios rex sapiẽs: & incuruat sup eos fornicẽ. Lucerna dñi spiraculũ hois: qui inuestigat oia secreta ventris. Misericordia & veritas custodiũt regẽ: & roboratur clementia thronus eius. Exultatio iuuenũ fortitudo eorũ: & dignitas senum canicies. Liuor vulneris absterget mala: & plage in secretioribus ventris. 21.

פִּי נָכְרִיָּה חַבְּלֵהוּ׃ עֵרֵב לָאִישׁ
לֶחֶם שֶׁקֶר וְאַחַר יִמָּלֵא פִּיהוּ
חָצָץ׃ מַחֲשָׁבוֹת בְּעֲצַת תָּכוֹן
וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה׃
גּוֹלֶה סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וְלִפְתֶּה
שְׂפָתָיו לֹא תִתְעָרָב׃ מְקַלֵּל
אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעַךְ נֵרוֹ בְּאִישׁוֹן
חֹשֶׁךְ׃ נַחֲלָה מְבֻהֶלֶת בָּרִאשֹׁנָה
וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבֹרָךְ׃ אַל תֹּאמַר
אֲשַׁלְּמָה רָע קַוֵּה לַיהוָה
וְיוֹשַׁע לָךְ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן
וְאֶבֶן מֹאזְנֵי מִרְמָה לֹא טוֹב׃
מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי גָבֶר וְאָדָם
מָה יָבִין דַּרְכּוֹ׃ מוֹקֵשׁ אָדָם יְלַע
קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר׃ מְזָרֶה
רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם
אוֹפָן׃ נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ
כָּל חַדְרֵי בָטֶן׃ חֶסֶד וֶאֱמֶת
יִצְּרוּ מֶלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ׃
תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחַם וַהֲדַר
זְקֵנִים שֵׂיבָה׃ חַבּוּרֹת פֶּצַע תַּמְרוּק
בְּרָע וּמַכּוֹת חַדְרֵי בָטֶן׃
פַּלְגֵי מַיִם לֵב
מֶלֶךְ בְּיַד יְהוָה עַל כָּל אֲשֶׁר
יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ׃ כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יָשָׁר
בְּעֵינָיו וְתוֹכֵן לִבּוֹת יְהוָה׃
עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר
לַיהוָה מִזֶּבַח׃ רוּם עֵינַיִם
וּרְחַב לֵב נֵר רְשָׁעִים חַטָּאת׃
מַחְשְׁבוֹת חָרוּץ אַךְ לְמוֹתָר
וְכָל אָץ אַךְ לְמַחְסוֹר׃ פֹּעַל
אֹצָרוֹת בִּלְשׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נִדָּף
מְבַקְשֵׁי מָוֶת׃ שֹׁד רְשָׁעִים
גְּזוֹרָם כִּי מֵאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט׃
הַפַּכְפַּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר וְזַךְ יָשָׁר
פָּעֳלוֹ׃ טוֹב לָשֶׁבֶת עַל פִּנַּת גָּג

Cap. xxj.

Suauis est hoi panis mẽdacij: & postea implebit hoi os eius silicibo. Cogitationes in cõsilio firmant: & gubernationib ãt fit bellũ. Reuelãs cõsilia in cõsessu: vadit duplex ligua: & cũ extendẽte sua ne miscere labia. Maledicẽtis patri & matri extinguet lucerna: at pupille oculos eius videbũt tenebras. Pars festinata in principio: in vltimis nõ bñdicet. Ne dicas vlciscar inimicũ: sed expecta dominũ & liberabit te. Abominatio dño duplex statera: & dolosus nõ bonũ coram eo. A dño & gressus viri diriguntur: & quis mortalis ãt hmõ intelligere poterit viam suam? Laque viro celeritẽ ãppiã post & votũ facere: & post vota retractare. Dissipator impios rex sapiẽs: & inijciet sup eos rotã. Lux dñi spũs hoium: & scrutat secreta ventris. Misericordia & veritas custodia regi: & circũdabũt in iusticia thronũ eius. Ornat iuuenũ sapia: & gloria ãt senũ cani. Liuores & cõtritiones occurrũt malis: & plage ãt in pmptuaria vẽtris. 21.

Sicut diuisiones aquarum: ita cor regis in manu dei: quocunq; voluerit inclinabit illud. Omnis via viri recta sibi videtur: appendit autem corda dominus. Facere iusticiam & iudicium: magis placet & victime. Exaltatio oculorum & dilatatio cordis: lucerna impiorum peccatũ. Cogitatiões robusti semper in abundantia: & omnis aũt piger in egestate est. Qui congregat thesauros lingua meda cij: vanus & excors est: & impingetur ad laqueos mortis. Rapinę impiorũ detrahent eos: quia noluerunt facere iudicium. Peruersa via viri aliena est: & q aũt mũdus ẽ: & rectũ opus eius. Melius est sedere in angulo domatis:

τ pro aliena accipe pignꝰ ab eo. Dulcis hoi panis mẽdacij: τ postea implebit hoi os eiꝰ silicibꝰ. Cogitationes in cõsilio firmant: & gubernationibꝰ ãt fit bellũ. Reuelãs cõsilia in cõsessu: vadit duplex ligua: τ cũ extendẽte sua ne miscere labia. Maledicẽtis patri & matri extinguet lucerna: at pupille oculoꝝ eiꝰ videbũt tenebras. Pars festinata in principio: in vltimis nõ bñdicet. C Ne dicas vlciscar inimicũ: sed expecta dominũ & liberabit te. Abominatio dño duplex statera: & dolosus nõ bonũ coram eo. A dño & gressus viri diriguntꝫ viri: quis ãt hmõ intelligere poterit viam suam? Laqueꝰ viro celeritẽ ãppiã post & votũ facere: & post vota retractare. Dissipator impioꝝ rex sapiẽs: & inijciet sup eos rotã. Lux dñi spũs hoium: & scrutat secreta ventris. Misericordia & veritas custodia regi: & circũdabũt in iusticia thronũ eiꝰ. Ornat iuuenũ sapia: & gloria ãt senũ cani. Liuores & cõtritiones occurrũt malis: & plage ãt in pmptuaria vẽtris. Cap. 21. Sicut ductus aquarum: ita cor regis in manu dei: quocunq; voluerit inclinauit illud. Omnis vir videt sibi iusta: dirigit ãt cor pensator. Facere iusta τ vera loqui placita deo magis quã victimas. Magnanimꝰ in iniuria audax: fax ãt impioꝝ peccata. Cogitationes fortis: in facietatẽ. τ ois festinãs in minore. Qui operat thesauros lingua mẽdacij: vana sequit τ vadit in rete mortis. pnicies impijs hospitabilis erit: nõ eñ volũt facere iusta. Ad puersos puersas vias mittit deus mũda eñ τ recta opa eiꝰ. Melius habitare in ãgulo nõ tecto

Infra. 18.b.

Exo. 21.b. Leui. 20.b. 10.11.b

Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας ὑπαίθρου

Infra. 25. g.

q̄ pictis domib⁹ cū in iusticia ⁊ in domo cōmūi. Aīa im-
ἢ ἐγκεκονιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν ὄικῳ κοινῷ. Ψυχὴ ἀσε
pij optat mala: nō cōseq̄tur mīam ab ullo ho
βοῦς ἐπιθυμεῖ κακῶν, οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀν
minū. Mulctato intēperāte astutior fit
θρώπων. Ζημιουμένου ἀκολάστου πανουργότερος γίνε-
innocēs: intelligēs āt sapiēs suscipiet cognitionē. Intelliget
ται ὁ ἄκακος, συνιῶν δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν. Συνιεῖ
iust⁹ corda impioꝝ: ⁊ vilipēdit impios in ma
δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν, καὶ φαυλίζει ἀσεβεῖς ἐν κα-
lis. Qui obturat aures suas ne audiat infir
κοῖς. Ος φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι ἀσθε-
mū: ⁊ ipse inuocabit ⁊ nō erit q̄ exaudiat.
νοῦς, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων.
Munus abscōditū auertit iras: a donis āt q̄ abstinet
Δόσις λαθραῖος ἀνατρέπει ὀργάς, δώρων δὲ ὀφειδόμενος
īdignationē suscitat fortē. Gaudiū iustoꝝ facere iudi-
θυμὸν ἐγείρει ἰσχυρόν. Εὐφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα
cia: sctūs āt immūdus apud maleficos. Vir q̄ er-
τα, ὅσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακούργοις. Ανὴρ πλανώ
rat a via iusticie: in cetu gigantū reqe-
μενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης, ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀνα-
scet. Vir indigēs diligit gaudiū: amās vinū
παύσεται. Ανὴρ ἐνδεὴς ἀγαπᾶ εὐφροσύνην, φιλῶν οἶνον
⁊ oleū in diuitias. Purgatio āt iusti iniqu⁹
καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον. Περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος
⁊ pro rectis iniqu⁹. Melius habitare ī terra de
καὶ ἀντὶ εὐθέων παράνομος. Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐν γῇ ἐρή-
serta: q̄ cū muliere rixosa ⁊ linguace ⁊ ira-
μω, ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀρ-
cunda. Thesaur⁹ desiderabilis reqescet in ore
γίλου. Θυσαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ στόμα-
sapiētis: stulti āt viri deuorāt illū.
τος σοφοῦ, ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν.
Via iusticie ⁊ mīe inueniet vitā ⁊ glo
Οδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὑρήσει ζωὴν καὶ δό
riā. Ciuitates munitas ascēdit sapiēs: destruxit munitio
ξαν. Πόλεις ὀχυρὰς ἐπέβη σοφός, καθῶλε τὸ ὀχύρω-
nē in qua cōfiderāt impij. Qui custodit
μα ἐφ' ὧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς. Ος φυλάσσει τὸ
os suū ⁊ linguā: seruat a tribulatiōe
στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν
aīam suā. Temerari⁹ ⁊ arrogās ⁊ superb⁹ pestis
ψυχὴν αὐτοῦ. Θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζὼν λοιμὸς
vocat: q̄ āt reminiscit iniuriaꝝ iniqu⁹. Desideria pi
καλεῖται, ὃς δὲ μνησικακεῖ παράνομος. Επιθυμίαι ὀ-
grū occidēt: nō em̄ eligūt man⁹ eius
κνηρὸν ἀποκτενοῦσιν, οὐ γὰρ προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ
facere q̄cq̄. Impi⁹ desiderat tota die desi
ποιεῖν τι. Ασεβὴς ἐπιθυμεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυ-
deria mala: at iustus miseret ⁊ miserat icessanter.
μίας κακάς, ὁ δὲ δίκαιος ἐλεεῖ καὶ οἰκτείρει ἀφειδῶς.
Hostie impioꝝ abominatio dn̄o: ⁊ em̄ ini
Θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ, καὶ γὰρ παρανό-
que offerūt eas. Testis mēdax peri
μως προσφέρουσιν αὐτάς. Μάρτυς ψευδὴς ἀπολεῖ-
bit: vir obediēs seruatur⁹ loquet. Impius vir
ται, ἀνὴρ ὑπήκοος φυλαξόμενος λαλήσει. Ασεβὴς ἀνὴρ
ꝓcaciter obfirmat vultū: at rect⁹. ipe itelliget
ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ, ὁ δὲ εὐθὺς αὐτὸς συνιεῖ
vias suas. Nō est sapia nō est fortitudo:
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οὐκ ἔστι σοφία οὐκ ἔστιν ἀνδρία,
nō est cōsiliū cōtra īpiū. equ⁹ parat ad
οὐκ ἔστι βουλὴ πρὸς τὸν ἀσεβῆ. Ἵππος ἑτοιμάζεται εἰς
diē belli: ab āt dn̄o auxiliatio.
ἡμέραν πολέμου, παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια. Ca.22.
Eligibili⁹ nomē bonū q̄ diuitie multe:
Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς,
sup āt argentū ⁊ auꝝ gr̄a bona.
ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή.

q̄ cum muliere litigiosa
& ī domo cōmuni. Aīa
īpii desiderat malū: nō
miserebitur ꝓximo suo.
Mulctato pestilente sa
pientior erit paruulus:
& si sectetur sapientem
sumet scientiam.
Excogitat iustus de do
mo impii: vt
detrahat īpios a malo.
Qui obturat
aurem suā ad clamorē
paupis: & ipe clamabit
& non exaudietur. Mu
nus abscōditū extīguit
iras: & donū in sinu in
dignationē maximam.
Gaudium iusto est face
re iudicium:
& pauor operātib⁹ ini-
qtatē. Vir qui errauerit
in via doctrine: in cetu
gigantum
cōmorabitur. Qui dili
git epulas ī egestate erit:
qui amat vinum & pin
guia nō ditabitur. Pro
iusto dabitur impius: &
pro recto
iniquus. Melius est ha-
bitare in terra deserta:
q̄ cum muliere rixosa
& iracunda. Thesaurus
desiderabilis & oleū in
habitaculo iusti: & īpru
dens hō dissipabit illud.
Qui seqtur iustitiā & mi
sericordiā: inueniet vitā
iustitiā & gloriā. Ciuita
tē fortiū ascendit sapiēs:
detraxitq̄ robur
fiducie eius. Qui custo
dit os suū & linguā suā:
custodit ab āgustiis ani
mā suā. supbus & arro-
gās vocatur indoctus: q
in ira operatur supbiā.
Desideria occidunt pi-
grū: noluerūt enī quicq̄
manus eius opari. Tota
die concupiscit &
desiderat: qui aūt iustus
est tribuet & nō cessabit.
Hostie impiorum abo
minabiles: que
offerūtur ex scelere. Te
stis mendax peribit: vir
obediēs loq̄tur victoriā.
Vir impius ꝓcaciter ob
firmat vultū suū: qui aūt
rectus est corrigit viam
suam. Non est sapiētia:
non est prudētia: nō est
consilium cōtra dn̄m.
Equus paratur ad diem
belli: dominus autē sa-
lutem tribuit. 22.
Melius est nomen bo
num q̄ diuitie
multe: sup argentū enī
& aurum gratia bona

מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֶר׃ נֶפֶשׁ
רָשָׁע אִוְּתָה רָע לֹא יֻחַן בְּעֵינָיו
רֵעֵהוּ׃ בַּעֲנָשׁ לֵץ יֶחְכַּם פֶּתִי
וּבְהַשְׂכִּיל לֶחָכָם יִקַּח דָּעַת׃
מַשְׂכִּיל צַדִּיק לְבֵית רָשָׁע
מְסַלֵּף רְשָׁעִים לָרָע׃ אֹטֵם
אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת דָּל גַּם הוּא יִקְרָא
וְלֹא יֵעָנֶה׃ מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה
אָף וְשֹׁחַד בַּחֵיק חֵמָה עַזָּה׃
שִׂמְחָה לַצַּדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט
וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃ אָדָם תּוֹעֶה
מִדֶּרֶךְ הַשְׂכֵּל בִּקְהַל רְפָאִים
יָנוּחַ׃ אִישׁ מַחְסוֹר אֹהֵב שִׂמְחָה
אֹהֵב יַיִן וָשֶׁמֶן לֹא יַעְשִׁיר׃
כֹּפֶר לַצַּדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יְשָׁרִים
בּוֹגֵד׃ טוֹב שֶׁבֶת בְּאֶרֶץ מִדְבָּר
מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וָכָעַס׃ אוֹצָר
נֶחְמָד וָשֶׁמֶן בִּנְוֵה חָכָם וּכְסִיל
אָדָם יְבַלְּעֶנּוּ׃ רֹדֵף צְדָקָה וָחֶסֶד
יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד׃ עִיר
גִּבּוֹרִים עָלָה חָכָם וַיֹּרֶד עֹז
מִבְטֶחָה׃ שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ
שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ׃ זֵד יָהִיר
לֵץ שְׁמוֹ עוֹשֶׂה בְּעֶבְרַת זָדוֹן׃
תַּאֲוַת עָצֵל תְּמִיתֶנּוּ כִּי מֵאֲנוּ
יָדָיו לַעֲשׂוֹת׃ כָּל הַיּוֹם הִתְאַוָּה
תַּאֲוָה וְצַדִּיק יִתֶּן וְלֹא יַחְשֹׂךְ׃ זֶבַח
רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה אַף כִּי בְזִמָּה
יְבִיאֶנּוּ׃ עֵד כְּזָבִים יֹאבֵד וְאִישׁ
שֹׁמֵעַ לָנֶצַח יְדַבֵּר׃ הֵעֵז אִישׁ
רָשָׁע בְּפָנָיו וְיָשָׁר הוּא יָכִין דַּרְכּוֹ׃
אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין
עֵצָה לְנֶגֶד יְהוָה׃ סוּס מוּכָן לְיוֹם
מִלְחָמָה וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה׃
נִבְחַר שֵׁם מֵעֹשֶׁר
רָב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב חֵן טוֹב׃

אִישׁ דּוּן
אִוָּה רוֹעַ
חָנַן לוּץ
חָכַם פָּתַח
שָׂכַל לָקַח
יָדַע צָדַק
סָלַף
קָרָא
עָנָה נָתַן
כָּפָה עָזַז
חָתַת תָּעָה
שָׂכַל
נוֹחַ
עָשַׁר
בָּגַד יָשַׁב
דִּבֵּר אִישׁ
אָצַר חָמַד
כָּסַל
בָּלַע
מָצָא כָּבַד
גָּבַר
עָזַז בָּטַח
פֶּה לָשׁוֹן
צוּר זוּד
יָהִר לוּץ
עָשָׂה אִוָּה
מוּת
נָתַן חָשַׂךְ
תָּעַב זָמַם
בּוֹא עָוַד
אָבַד דִּבֵּר
עָזַז פָּנָה
כּוּן
בִּין
יָעַץ כּוּן
לָחַם יָשַׁע
Cap.xxij.
בָּחַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

עֲשִׁיר וָרָשׁ נִפְגָּשׁוּ עֹשֵׂה כֻלָּם יְהוָה׃ עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר
פְּתָיִים עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ׃ עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד
וְחַיִּים׃ צִנִּים פַּחִים בְּדֶרֶךְ עִקֵּשׁ שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם׃
חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה׃ עָשִׁיר
בְּרָאשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לְוֶה לְאִישׁ מַלְוֶה׃ זוֹרֵעַ עַוְלָה
יִקְצֹר אָוֶן וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה׃ טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ כִּי נָתַן
מִלַּחְמוֹ לַדַּל׃ גָּרֵשׁ לֵץ וְיֵצֵא מָדוֹן וְיִשְׁבֹּת דִּין וְקָלוֹן׃ אֹהֵב
טְהָר לֵב חֵן שְׂפָתָיו רֵעֵהוּ מֶלֶךְ׃ עֵינֵי יְהוָה נָצְרוּ דַּעַת
וַיְסַלֵּף דִּבְרֵי בֹגֵד׃ אָמַר עָצֵל אֲרִי בָחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצַח׃
שׁוּחָה עֲמֻקָּה פִּי זָרוֹת זְעוּם יְהוָה יִפָּל שָׁם׃ אִוֶּלֶת קְשׁוּרָה
בְּלֵב נָעַר שֵׁבֶט מוּסָר יַרְחִיקֶנָּה מִמֶּנּוּ׃ עֹשֵׁק דַּל לְהַרְבּוֹת לוֹ
נוֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ לְמַחְסוֹר׃ הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים
וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי׃ כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ
יַחְדָּו עַל שְׂפָתֶיךָ׃ לִהְיוֹת בַּיהוָה מִבְטַחֲךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף
אָתָּה׃ הֲלֹא כָתַבְתִּי לְךָ שִׁלְשׁוֹם בְּמוֹעֲצוֹת וָדָעַת׃ לְהוֹדִיעֲךָ
קְשֹׁט אִמְרֵי אֱמֶת לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֱמֶת לְשֹׁלְחֶךָ׃ אַל תִּגְזָל
דַּל כִּי דַל הוּא וְאַל תְּדַכֵּא עָנִי בַּשַּׁעַר׃ כִּי יְהוָה יָרִיב
רִיבָם וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ׃ אַל תִּתְרַע אַף בַּעַל

Díues & paup obuiauerunt sibi: vtriusq; opator est dñs. Callidus videt malū & abscondit se: innocens pertransiit & afflictus est damno. Finis modestie timor dñi: diuitie & gloria & vita. Arma & gladii in via sup bi: custos aūt aie sue longe recedit ab eis.

Prouerbium est: adolescens iuxta viā suā: etiā cum senuerit non recedet ab ea. Díues pauperibus imperat: & qui accipit mutuū seruus est fenerantis. Qui seminat iniquitatem metet mala: & virga ire sue consumabitur.

Qui pnus est ad misericordiam benedicetur: de panib enī suis dedit paupi. Eiice derisorē & exibit cū eo iurgiū: cessabūt cause & cōtumelie. Qui diligit cordis mūdiciam ꝓpter gratiā labiorū suorū: habebit amicū regē. Oculi dñi custodiūt scientiā: & supplantātur verba iniq. Dicit piger: leo est foris: in medio platearū occidendus sum. Fouea ꝓfunda os aliene: cui iratus est domin incidet in eam. Stulticia colligata est & in corde pueri: & virga disciplīne fugabit eam. Qui calūniatur pauperē vt augeat diuitias suas: dabit ipsi ditiori & egebit. Inclina aurem tuā: & audi verba sapientiū. Appone aut cor ad doctrinam meā: q pulchra erit tibi cum seruaueris eam in ventre tuo. Et redūdabit in labiis tuis: vt sit in domino fiducia tua. Vnde & ostēdam eam tibi hodie. Ecce descripsi eam tibi tripliciter & in cogitationibus & sciētia: vt ostenderem tibi firmitatē & eloquia veritatis: respondere ex eis illis qui miserūt te. Non facias violentiam pauperi: quia paup est: neq; conteras egenum in porta: quia iudicabit dominus causam eius: & configet eos qui conflixerunt & animam eius. Noli esse amicus homini iracūdo:

διοὺσιος καὶ πλωχὸς συνήντησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέρ ἀτ dñs fecit. Callid videns malū crudelous dñs ἐποίησε. Πανοῦργος ἰδὼν πονηρὸν τιμωρούμενον κρατερῶς αὐχὸς παιδεύεται, οἱ δὲ ἄφρονες παρελθόντες affecti sūt vāno. Φόβος σοφίας φόβος κυ καὶ πλοῦτος ζωὴ καὶ δόξα καὶ ζωή. Τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς at custodiēs suā aiam abstinebit ab eis. vedi ὁ δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν. ἐγκαίνιca puer iuxta viā eius: & quāuis senuerit: nō σον τὸ παιδίον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτ, καί γε ἐὰν γηράσῃ, οὐκ discedet ab ea. diuites pauperib ipersabūt: & ser ἀποστήσεται ἀπ' αὐτῆς. πλούσιοι πλωχῶν ἄρξουσι, καὶ οἰκέui ꝓpriis dominis fenerabunt. Qui seminat mala metet ται ἰδίοις διωσθήσεται δ' ἀγιοῦσιν. Ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει mala: plagā aūt opex ei ꝓsumabit. Alix iucūdū & κακά, πληγὴν δὲ ἔργων αὐτ συντελέσει. Ἀνδρα ἱλαρὸν καὶ datorē diligit dñs: vanitatē aūt opex ei cōsuma- δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός, ματαιότητα δὲ ἔργων αὐτ συντελέσει. bit. Qui miserē paupis ipe nutriet: nā de σει. Ὁ ἐλεῶν πλωχὸν αὐχὸς διατραφήσεται, τῶν ἀρτίαν suis panib dedit pauperi. Victoriā & honorē acquirit τοῦ ἄρτου δέδωκε τῷ πλωχῷ. Νίκην καὶ τιμὴν ἀνδρὶ τοῦ mūera dās: tñ aiam auferet possidē- εἰλικὸ δῶρα δούς, Τὴν μέντοι ψυχὴν ἀφαιρεῖται τῶν κεκτητῶν. eisce de cōcilio pestilētē: & exibit simul cū eo μένων. ἔκβαλε ἐκ συνεδρίου λοιμόν, καὶ συνεξελεύσεται αὐturgiū: cū eīs sederit in cōcilio oēs inhonorat. τῷ νεικος, ὅταν γὰρ καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ πάντας ἀτιμάζει. diligit dñs sancta corda: accepti āt ei oēs irrepx Ἀγαπᾷ κς ὁσίας καρδίας, δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμω- Infra. hēsibiles i vijs suis: labijs pascit rex. μοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. χείλεσι ποιμαίνει βασιλεύς. Oī 23.c. At oculi dñi custodiūt sensū: vilipēdit āt fmōes ini δὲ ὀφθαλμοὶ κυ τηροῦσιν ἐπιστήμην, φαυλίζει δὲ λόγους παqui. Excusat & dicit piger leo in vijs: ράνομος. προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρὸς λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, in āt plateis homicide. fouea ꝓfunda os ini- ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φρεντεῖ. Βόθρος βαθὺς στόμα πατρὸς qui: āt odio hēta dño incidet in eā. Stultitia νόμου, ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ κυ ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν. Ἀνοια suspēsa ē in corde inuenis: virga āt & disciplina lōge ab eo. ἐξῆπται καρδίας νέου, ῥάβδος δὲ καὶ παιδεία μακρὰν ἀπ' αὐ

Qui calūniat pauperē multa facit sua mala: τοῦ. Ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτ κακά, dat āt diuiti in minori. Sermōib sapiētū appo δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι. Λόγοις σοφῶν παρα- ne aurē tuā: & audi meos fmōes. Āt tuū cor βαλε τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουε ἐμῶν λόγων. Τὴν δὲ σὴν καρδίαν firma vt cognoscas q boni sunt. Et si imiseris eos ἐπίσκοπον ἵνα γνῷς ὅτι καλοί εἰσι. Καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτ in cor tuū: letificabūt te simul in tuis labijs. εἰς τὴν καρδίαν σου, εὐφρανοῦσί σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χείλεσι Et tua sit in dño spes: & cognoscere faciat tibi σιν. Ἵνα σου ᾖ πίστις ἐπὶ κύριον ἡ ἐλπίς, καὶ γνωρίσῃ σοι τὴν viā ei. Et tu āt excribe ea tibi ipi tripli: ὁδὸν αὐτ. Καὶ σὺ δὲ ἀπόγραψαι αὐτὰ σεαυτῷ τριστῶς, in cōsiliū & cogitationē: doceo igit te vex fmonē & cogni εἰς βουλὴν καὶ γνῶσιν, διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον καὶ γνῶ tionē bonā audire vt respōdeas tu fmones veri σιν ἀγαθὴν ὑπακούειν τοῦ ἀποκρίνεσθαί σε λόγους ἀλη- tatis ꝓpositis tibi. Mē facias violētiā pau- θείας τοῖς προβαλλομένοις σοι. Μὴ ἀποβιάζου πένη- peri: paup ei est: & neq; honores fragilē in portis. τα, πλωχὸς γάρ ἐστι, καὶ μὴ ἀτιμάσῃς ἀσθενῆ ἐν πύλαις. nā dñs iudicabit ei causā: & liberabit tuā inocētē ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν δίκην, καὶ ῥύσῃ σὴν ἄσυλον alam: Ne sis amicus homini iracūdo: ψυχήν. Μὴ ἴσθι ἑταῖρος ἀνδρὶ θυμώδει, ꝏꝏꝏꝏꝏ

Eccl.7 a.

B

C

D

eũ amico ãt furioſo ne cohabites. We forte diſcas φίλω δὲ ὀργίλω μὴ συναυλίζου. Μήποτε μάθῃς τῶν vias eiꝰ ꝛ ſumas laqueos tue aie. We ὁδῶν αὐτοῦ καὶ λάβῃς βρόχους τῇ σῇ ψυχῇ. Μὴ des teipm in ſpõſorẽ erubeſcẽs vultũ: δίδου στεφανὸν εἰς ἐγγυὴν αἰχυνόμβιος πρόσωπον, ſi eñ nõ habuerts vnde ſoluas accipiẽt le= ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς λήψονται τὸ στρῶ eũ q̃ ſub laterib⁹ tuis. We trãſgrediaris terminos μα τὸ ὑπὸ τὰς πλευράς σου. Μὴ μέταιρε ὅρια αἰ eternos: q̃s ſtatuerũt patres tui. Intelligẽtẽ vir ὠνια, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. Ορατικὸν ἄνδρα ꝛ acutũ in operib⁹ ſuis regib⁹ oportet aſſi καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ πα= ſtere ꝛ nõ aſſiſtere viris ſegnib⁹. ρεσάναι καὶ μὴ παρεσάναι ἀνδράσι νωθροῖς. Ca. 23.

Deut. 19.c.

SI ſederis vt cenes in mẽſa pncipis: Ἐὰν καθίσῃς δειπνῆσαι ἐπὶ τραπέζης δυνάσου, attẽte pſidera apposita tibi. Et inſce νοητῶς νόει τὰ παρατιθέμενά σοι. Καὶ ἐπίβαλλε manũ tuã: ſcies q̃m talia te oportet para= τὴν χεῖρά σου, εἰδὼς ὅτι τοιαῦτά σε δεῖ παρα= re. ſi ãt inſatiabiliꝰ es: ne deſideres σκευάσαι. εἰ δὲ ἀπληστότερος εἶ, μὴ ἐπιθύμει τῶν cibos eius: illi eñ inherẽt vite mẽdacis. ἐδεσμάτων αὐτοῦ, ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς. We cõtendas pauper exñs cũ diuite: at tua pru Μὴ παρεκτείνου πένης ὢν πλουσίῳ, τῇ δὲ σῇ ἐν= dẽtia abſtine. Si apposueris tuũ oculũ ad eñ νοίᾳ ἀπόχου. Ἐὰν ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐ= nusquã apparebit: parate ſunt eñ ei ale τὸν ὀυδαμοῦ φανεῖται, κατεσκεύασαι γὰρ αὐτῷ πλέ tanꝫ aqle: ꝛ reuertit̃ in domũ ρυγες ὥστερ ἀετοῦ, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν ὄικον τοῦ ꝓfecti ſibi. ne cenes cũ viro inuido: προεσκηκότος αὐτοῦ. μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ, neque deſideres cibos eius. Quẽadmodũ μὴ δὲ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ, Ον τρόπον eñ ſi q̃s abſorbeat pitũ: ſic comedit ꝛ bibit: γὰρ εἴτις καταπίοι τρίχα, οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει, neq; ad te adducas eũ. Et comedas fru= μὴ δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς τὸν ψω ſtũ panis tui cũ eo: euomet eñ illud ꝛ diſper μόν σου μετ' αὐτοῦ, ἐξεμέσει γὰρ αὐτὸν καὶ λυμανεῖ= det ſmones tuos bonos. In Eures inſi= ται τοὺς λόγους σου τοὺς καλούς. Εἰς ὥτα ἄφρο ꝓtis nihil dicas: ne forte ſubſãnet ꝓudẽtes νος μηδὲν λέγε, μήποτε μυκτηρίσῃ τοὺς συνετούς tuos ſmones. We trãſmutes terminos eternos: i ãt poſſeſſionẽ σου λόγους. Μὴ μεταῇς ὅρια αἰώνια, εἰς δὲ κτῆμα orphanoꝫ ne igrediaris. nã redimẽs illos do ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς. Ο γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύ min⁹: fortis eſt: ꝛ iudicabit iudiciũ illoꝫ te= ριος, κραταιός ἐστι, καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν με cũ. Da in diſciplinã cor tuũ: τὰ σοῦ. Δός εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, τὰ at aures tuas para ſmonib⁹ ſenſus. We abſti δὲ ὦτά σου ἑτοίμασον λόγοις ἀιδήσεως. Μὴ ἀπὸ neas puulũ erudire: q̃n ſi pcuſſeris eũ vir χου παιδεύειν, ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβ= ga: nõ morietr. Tu q̃dẽ eñ percuties eũ vir δῳ, σὺ μὴ ἀποθάνῃ. Σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβ= ga: at aiam eius de morte liberabis. Fili δῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. Υἱὲ

Sa.15.d. Eccl. 30.a.

ſi ſapiẽs fuerit tuũ cor: letificabis ꝛ ἐὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρδία, εὐφρανεῖς καὶ τὴν meũ cor. Et ſmorabunt ſmonib⁹ tua labia ἐμὴν καρδίαν. Καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χείλη erga mea labia ſi recta fuerint. πρὸς τὰ ἐμὰ χείλη ἐὰν ὀρθὰ ὦσι.

---

[a]neq; [b]ambules [k]cum [r]viro [l]furioſo:
[c]ne forte [d]diſcas [e]ſemitas eius: [f]& ſumas
[g]ſcandalum [h]anime tue.
[i]Noli [k]eſſe
[l]cũ his q defigũt [m]manus ſuas: & q [n]vades ſe offerũt
pro [o]debitis. [p]Si ei [q]nõ [r]ha
bes [s]vñ reſtituas: [t]qd cau
ſe eſt vt [u]tollat [x]opimentũ
[y]de cubili tuo: [z]Ne [a]tranſ=
grediaris [b]terminos [c]anti
quos: [d]q̃s [e]poſuerũt [f]pres
tui. [g]Vidiſti [h]virũ velocem
[k]in opere ſuo
[l]coram [m]regibus [n]ſtabit:
[o]nec [p]erit
[q]ante [r]ignobiles. 23.

QVando [b] ſederis [c] vt comedas
[d]cum [e]principe: [f]diligẽter
[g]attende [q̃] ſunt apposita
[k]ante facĩ tuã: [l] & ſtatue
[m]cultrũ [n] in gutture tuo:
[o]ſi tamen [p]habes in pote=
ſtate [q]animam tuam. [e] Ne
[t]deſideres [u]de cibis eius:
in quo [x]eſt [y] panis
[z]mendacii. [a]Noli [b]labora=
re [c]vt diteris: ſed
[d]prudentie tue pone mo=
dum. Ne [e]erigas [g] oculos
tuos ad opes quas [l]non
potes habere: [k]qa [m]faciẽt
[n]ſibi [o]pẽnas [p]quaſi aquile:
[q]& volabunt [r]in celum.
[e]Ne [s] comedas [t]cum ho=
mine [e]inuido:
[s]& ne [a]deſideres [b]cibos ei⁹:
[c]quoniam
[d]i ſimilitudinẽ arioli & [e]cõ
iectoris eſtimat qđ igno=
rat: [l]comede [k] & bibe [l]dicet
[m]tibi: [n]& mens ei⁹ [o]nõ eſt
[p]tecũ. [q]Cibos q̃s [r]comede
ras [s] euomes: [t] & perdes
[x]pulchros [u]ſermões tuos.
[r]In auribus [s]inſipientium
[a]ne [b]loquaris: [c]quia [d]deſpi
ciẽt [c]doctrinã [e]loquii tui.
[g]Ne [b]attingas paruulorũ
[l]terminos: [l] & agrum
[m]pupillorũ [n]ne [o]introcas.
[q]Propinquus [p]eni [q] illorũ
[r]fortis ẽ: [s] & [e]ipſe [r]iudicabit
[r]cõtra te [t]cauſam illorũ.
[y]Ingrediatur [a]ad doctrinã
[b]cor tuũ: [c] & aures tue [d]ad
verba [e]ſcientie. [f]Noli [g]ſub
trahere [b]a puero [l]diſcipli=
nam: [k]ſi eni [l]pcuſſeris eum
[m]virga [n]non [o]morietur.
[p]Tu [q]virga [r]percuties [s]eũ:
[s] & animam eius
[t]de inferno [u]liberabis. [x] Fi
li mi [r]ſi [y]ſapiens fuerit
[a]anim⁹ tuus: [b]gaudebit te
cum [c]cor meũ. [r] Et exulta
bũt [g]renes mei: [b]cũ locuta
fuerint [k] recta [l]labia tua.

וְיָחֵם בּוֹא וְאֶת אִישׁ חֲמוֹת לֹא תָבוֹא׃
אֶלֶף יָקֹשׁ כֶּן תֵּאָלֵף אָרְחֹתָו וְלָקַחְתָּ
מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃ אַל תְּהִי
עָשָׂה תִּתְקָעֵי כַף בַּעֲרֵבִים מַשָּׁאוֹת׃
אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה
לָמָּח יִקַּח מִשִּׁכְבֶךָ מִתַּחְתֶּיךָ׃ אַל תַּסֵּג
נָסַג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃
עָלַם עָשָׂה נִבּוֹל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃
חָזָה מָהִיר חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר בְּמַלַאכְתּוֹ
לָאָה לִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל יִתְיַצֵּב
פָּנָה לִפְנֵי חֲשֻׂכִים׃

Cap. xxiij

כִּי תֵשֵׁב לְלָחֹם
שָׁשַׁל שׁוּם אֶת מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֵת אֲשֶׁר
לְפָנֶיךָ׃ וְשַׂמְתָּ שִׁכִּין בְּלוֹעֶךָ
שָׁכַן אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃ אַל
אַוָּה תִּתְאַו לְמַטְעַמּוֹתָיו יְהוּא לֶחֶם
כָּזָב׃ אַל תִּינַע לְהַעֲשִׁיר
עָוַב מִבִּינָתְךָ חֲדַל׃ הַתָּעֹף עֵינֶיךָ
בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה
לוֹ כְנָפַיִם כָּנֶשֶׁר יָעוּף הַשָּׁמָיִם׃
לָחַם רַע אַל תֶּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן
וְאַל תְּתָאֲוֵ לְמַטְעַמֹּתָיו׃ כִּי
כְּמוֹ שַׁעַר נַפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֱכֹל
וּשְׁתֵה יֹאמַר לָךְ וְלִבּוֹ בַל עִמָּךְ׃
אֲמַר פִּתְּךָ תָּקִיא אֲכַלְתָּ וְשִׁחַתָּ
דְּבָרֶיךָ הַנְעִימִים׃ אַל נְאָזֵנֵי נְסִיל
דָּבַר תְּדַבֵּר כִּי יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ׃
מָלַל שָׂדֶה אַל תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי
יְתוֹמִים אַל תָּבֹא׃ כִּי גֹאֲלָם חָזָק
רוּב בּוֹא הוּא יָרִיב אֶת רִיבָם אִתָּךְ׃ הַבִיאָה
נָסַר לַמּוּסָר לִבֶּךָ וְאָזְנֶךָ לְאִמְרֵי
דַּעַת מָנַע אַל תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר
כִּי תַכֶּנּוּ בַּשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת׃
נָבָה מוּת אַתָּה בַּשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ
שָׁאַל מִשְּׁאוֹל תַּצִּיל׃ בְּנִי אִם חָכַם
שָׂמַח עֵלַז לִבְּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַּם אָנִי׃ וְתַעֲלֹזְנָה
כָּלָה שָׂפָה כְּלִיוֹתַי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים׃
יָשָׁר

Universidad de Deusto
Biblioteca

אַל יְקַנֵּא לְבָבְךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם בְּיִרְאַת יְהוָה כָּל הַיּוֹם׃
כִּי אִם יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃ שְׁמַע אַתָּה בְנִי וַחֲכָם
וְאַשֵּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ׃ אַל תְּהִי בְסֹבְאֵי יָיִן בְּזֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ׃
כִּי סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וּקְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוֹמָה׃ שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה
יְלָדֶךָ וְאַל תָּבוּז כִּי זָקְנָה אִמֶּךָ׃ אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר חָכְמָה
וּמוּסָר וּבִינָה׃ גּוֹל יָגוֹל אֲבִי צַדִּיק וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ׃
יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ׃ תְּנָה בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ
דְּרָכַי תִּצֹּרְנָה׃ כִּי שׁוּחָה עֲמֻקָּה זוֹנָה וּנְכְרִיָּה צָרָה בְּאֵר׃
וְאַף הִיא כְּחָתֶף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִף׃ לְמִי אוֹי לְמִי
אָבוֹי לְמִי מְדָנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי פְצָעִים חִנָּם לְמִי חַכְלִילוּת עֵינָיִם׃
לַמְאַחֲרִים עַל הַיָּיִן לַבָּאִים לַחְקֹר מִמָּסֶךְ׃ אַל תֵּרֶא יַיִן כִּי
יִתְאַדָּם כִּי יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ נְמִישָׁרִים׃ אַחֲרִיתוֹ כְּנָחָשׁ
יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִשׁ׃ עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבְּךָ יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃
וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֵב יָם וּכְשֹׁכֵב בְּרֹאשׁ חֶבֶל׃ הִכּוּנִי בַל חָלִיתִי
הֲלָמוּנִי בַל יָדָעְתִּי מָתַי אָקִיץ אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד׃
אַל תְּקַנֵּא בְּאַנְשֵׁי רָעָה וְאַל תְּתָאֵו לִהְיוֹת אִתָּם׃ כִּי שֹׁד יֶהְגֶּה
לִבָּם וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה׃ בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת וְתִבּוֹנָה
יִתְכּוֹנָן׃ וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים׃ גֶּבֶר
חָכָם בְּעֹז וְאִישׁ דַּעַת מֵאַמִּיץ כֹּחַ׃ כִּי בְתַחְבֻלוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ
מִלְחָמָה וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ׃ רָמוֹת לְאֱוִיל חָכְמוֹת בַּשַּׁעַר לֹא
יִפְתַּח פִּיהוּ׃ הוֹגֵה רָעָה לְהָרֵעַ מְזִמּוֹת יְקֹרְאוּ׃ זִמַּת אֱוִיל
חַטָּאת וְתוֹעֲבַת לָצוֹן אָדָם׃ הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צָרָה כֹּחֶךָ׃
חַלְּצִי לְקֻחִים וְאֶל טִבְחָה אֲחֹזִי׃ כִּי תֹאמַר לֹא יָדַעְנוּ זֹאת הֲלֹא
תֹכֵן לִבוֹת הוּא יָבִין וְנֹצֵר נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לְאָדָם כְּפָעֳלוֹ׃
אֱכָל בְּנִי דְבַשׁ כִּי טוֹב וְנֹפֶת עַל חִכֶּךָ׃ כֵּן דַּע חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ
אִם מְצָאתָהּ וְיֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃ אַל תֶּאֱרֹב רָשָׁע
לְנְוֵה צַדִּיק אַל תָּשֹׁד רִבְצָתוֹ׃ כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק וָקָם וּרְשָׁעִים
יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה׃ בִּנְפֹל אֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח וּבִכָּשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ׃
פֶּן יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ׃ אַל תִּתְחַר
בַּמְרֵעִים וְאַל תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים׃ כִּי לֹא תִהְיֶה רָעָה לְאַחֲרִית
לְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃ יְרָא אֶת יְהוָה בְּנִי וּמֶלֶךְ וְאֶת שְׁנֵיהֶם אַל
תִּתְנַמָּר׃ כִּי פִתְאֹם יָקוּם פִּידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ׃ גַּם אֵלֶּה
לַחֲכָמִים הַכֵּר פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט לֹא טוֹב׃ נוֹכֵחַ לְצַדִּיק רָשָׁע יְקֻבֻּהוּ
לְאֻמִּים יְזֹעֲמוּהוּ׃ וְלַמּוֹכִיחִים יִנְעָם וְעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בִרְכַּת טוֹב׃
שְׂפָתַיִם יִשַּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים׃ הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ
וְתַקְּנָהּ לְךָ בַּשָּׂדֶה וְאַחַר תִּבְנֶה בֵיתֶךָ׃ אַל תְּהִי עֵד חִנָּם בְּרֵעֶךָ
וְלֹא תְפַתֶּה בִשְׂפָתֶיךָ׃ אַל תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה לוֹ
אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃ עַל שְׂדֵה אִישׁ עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל כֶּרֶם אָדָם
חֲסַר לֵב׃ וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ קָמְשֹׁנִים כָּסּוּ פָנָיו וְגֶדֶר אֲבָנָיו נָהָרָסָה׃
וְרָאִיתִי אָשִׁית לִבִּי לְמוּסָר רָאִיתִי אֶקַּח מוּסָר׃ מְעַט שֵׁנָה מְנוּמָה
מְעַט חִבּוּק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃ וּבָא כְמוֹ אִישׁ מְהַלֵּךְ רִישֶׁךָ וּמַחְסֹרְךָ
כְּאִישׁ מָגֵן׃

Non emuletur cor tuū peccatores: sed in timore domini esto tota die: Si enī custodieris illa: erūt tibi nepotes: at spes tua nō deficiet. Audi fili mi & esto sapiens: & dirige in via animum tuum. Noli esse in cōuiuiis potatorū: nec in comessationib⁹ eorū: qui carnes ad vescendū cōferūt: qa vacātes potibus & dātes symbola cō sumētur: & vestietur pānis dormitatio Audi patrē tuū q genuit te: & nō cōtēnas cū senuerit mr tua. Veritatē eme: & noli vēdere sapiaz & doctrinā & intelligētiā. Exultat gaudio pr iusti: q sapiētē genuit letabitur ī eo. Gaudeat pr tuus & mr tua: & exultet q genuit te. Prebe fili mi cor tuū mihi: & oculi tui vias meas custodiant. Fouea enis pfunda ē meretrix: & puteus angustus alie na. Insidiatur in via quasi latro: & quos incautos inuenerit interficiet. Cui ve: cuius patri ve: cui rixe: cui fouee: cui sine causa vulnera: cui suffossio oculorum? Nonne his qui cōmorantur in vino & studēt calicib⁹ epotādis Ne intuearis vinuz qñ flaueſcit: cum splēduerit in vitro color ei⁹. In greditur blande: & in nouissimo mordebit vt coluber: & sicut regulus venena diffūdet. Oculi tui videbunt extraneas: & cor tuū loqtur puersa. Et eris sicut dormiēs in medio mari: & qsi sopit gubernator amisso clauo: & dices. Verberauerūt me sed nō doloui: traxerūt me & ego non sensi. Qñ euigilabo: & rursus vina reperiam.

Nō emulet cor tuū peccatores: sed in timore do
Μὴ ζηλούτω σου ἡ καρδία σου ἁμαρτωλούς, ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυ
mini esto tota die: Si enī custodieris illa: erūt
ρίου ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐτά, ἔσαι
tibi nepotes: at spes tua nō deficiet. Audi fili
σοι ἔκγονα· ἡ δὲ ἐλπίς σου οὐκ ἀποσήσεται. Ἄκουε υἱὲ
& sapiēs esto: & dirige cogitatiōes tui cordis. Ne
καὶ σοφὸς γίνου, καὶ κατεύθυνε ἐννοίας σῆς καρδίας. Μὴ
sis bibax vini: nec extēdaris symbolis: carnib⁹ enī emptio
ἴσθι οἰνοπότης, μηδὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορα-
nib⁹. Qis enī ebrius & leno mēdicabit:
σμοῖς. Πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει,
& vestiet ruptis vestib⁹ & laceris qis somnolent⁹.
καὶ ἐνδύσεται διερρηγμένα καὶ ῥακώδη τὰς ὑπνώδης.
audi fili patrē q genuit te: & ne cōtemnas
Ἄκουε υἱὲ πατρὸς σου γεννήσαντός σε, καὶ μὴ καταφρόνει
qm̃ senuit tua mater. Veritatē acqre: & ne repel
ὅτι γεγήρακέ σου ἡ μήτηρ. Ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀπώ
las sapiam & disciplinā & itellectū. Recte educat
σῃ σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν. Καλῶς ἐκπαιδεύει
pater tuus: in ūt filio sapiēte letab⁹ ala eius.
πατὴρ δίκαιος, ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.
Letet pater & mater in te. & gaudeat
Εὐφραινέσθω ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοί, καὶ χαιρέτω
q peperit te. Prebe mihi fili tuū cor: at tui ocu
τεκοῦσά σε. Δός μοι υἱὲ σὴν καρδίαν, οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλ-
li meas vias custodiāt. Dolij enī fractū est
μοί ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν. Πίθος γὰρ τετριμμένος ἐστὶν
aliena dom⁹: & puteus āgust⁹ alien⁹. Hic
ἀλλότριος οἶκος, καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον. Οὗτος
enī brevi perībit: & cōsu
γὰρ συντόμως ἀπολεῖται, καὶ πᾶς παράνομος ἀναλω
met. Cui ve cui tumul⁹ cui iudicia cui tristitie &
θήσεται. Τίνι οὐαὶ τίνι θόρυβος τίνι κρίσεις τίνι ἀηδίαι καὶ
inepte: cui cōtritiones supuacue: cuius nigri ocu
λέχαι, τίνι συντρίμματα δι' ἀκενῆς, τίνος μελιδνοὶ οἱ ὀφ
li: nō immorantiū in vinis: nō inuestigātiū
θαλμοί; οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις; οὐ τῶν ἰχνευόντων
vbi cōuiuia fiūt. Ne inebriemini vino: sed quersamini
ποῦ πόροι γίνονται; Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἀλλὰ ὁμιλεῖτε
hoibus iustis & quersamini in vocābulationib⁹. Si enī
ἀνθρώποις δικαίοις καὶ ὁμιλεῖτε ἐν πολυπαίοις. Ἐὰν γὰρ
in phialas & vasa ōderis oculos tuos:
εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῶς τοὺς ὀφθαλμούς σου,
postea ābulabis nudior pistillo. At nouis-
ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ὑπερόου. Τὸ δὲ ἔχα-
sime tanq̃ a serpēte vulnerat⁹ extēdit: & tanq̃
τον ὥσπερ ὑπὸ ὄφεως πεπληγὼς ἐκτείνεται, καὶ ὥσπερ
a ceraste difundit eius venenū. Oculi tui
ὑπὸ κεράστου διαχεῖται αὐτοῦ ὁ ἰός. Οἱ ὀφθαλμοί σου
cum viderint alienā os tuū tūc loquet
ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν τὸ στόμα σου τότε λαλήσει
puersa. Et iacebis sicut in corde maris &
σκολιά. Καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης καὶ
sicut gubernator in multa tēpestate. Dices ūt &
ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι. Ἐρεῖς δὲ ἔτυ
rauerūt me & nō laborauī: & illuserūt me: ego ūt nō
πτόν με καὶ οὐκ ἐπόνεσα, καὶ ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ
viderā qñ diluculū erit: vt veniēs q̃ram cū q̃b⁹ con
ἤδειν πότε ὄρθρος ἔσαι, ἵνα ἐλθὼν ζητήσω μεθ' ὧν συ-
ueniam.
νελεύσομαι. Ca.24.

Ne emuleris viros: nec desideres
Μὴ ζηλώσῃς κακοὺς ἄνδρας, μηδὲ ἐπιθυμήσῃς
esse cū eis. Meditacia enī meditat cor eor & la-
εἶναι μετ' αὐτῶν. Ταυδῆ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν καὶ πό
bores labia eor loquunt. Cū sapia edificat
νους τὰ χείλη αὐτῶν λαλεῖ. Μετὰ σοφίας οἰκοδομεῖται οἶ
dom⁹: & cū intellectu erigit. Cū sensu reple-
κος, καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται. Μετὰ αἰδήσεως ἐμπίμ
tur celaria oibus diuitijs ptiosis & pulchris.
πλαται τὰ ταμιεῖα παντὸς πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ.

Melior sapiēs forti: ⁊ vir prudentiā hēns agrícola
Κρείσσων σοφὸς ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου
magno. Cū gubernatione fit bellū: auxiliū
μεγάλου. Μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος, βοήθεια
xii.b. ãt cū corde ꝓsiliū hēnte. Sapia ⁊ cogitatio bona
δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς. Σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ
in portis sapientū: sapiētes nō declinãt a lege dñi:
ἐν πύλαις σοφῶν, σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ νόμου κυρίου,
sed ꝓsiderant in cōciliis: indoctis occurrit
ἀλλὰ λογίζονται ἐν συνεδρίοις, ἀπαιδεύτοις συναντᾶθά
mors. Mozik ãt stultus in peccatis: īmunditia
νατος. Ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἁμαρτίαις, ἀκαθαρσία
viro pestilēti inquinabik. Ju die mala ⁊ in die
ἀνδρὶ λοιμῷ ἐμμολυνθήσεται. Ἐν ἡμέρα κακῇ καὶ ἐν ἡμέ
B tribulatiōis ḟusq; deficiat: erue eos q ducunt ad mor
ps.81. ρᾳ θλίψεως ἕως ἂν ἐκλείπῃ, ῥῦσαι ἀγομένους εἰς θάνα
Eccl.4 τε. ⁊ redime occisos nō parcas: si ãt dixeris nō
τον. καὶ ἐκκρίνω κεκτεινομένους μὴ φείσῃ, ἐὰν δὲ εἴπῃς οὐκ
nouī hūc: cognoscet ꝙ dñs corda oīum cogno
οἶδα τοῦτον, γινώσκει ὅτι κύριος καρδίας πάντων γινώ
scit: ⁊ q ꝓformauit ãhelitū oībus ipe nouit oīa:
σκει, καὶ ὁ πλάσας πνοὴν πᾶσιν ἀνθρώ ὁ δὲ πάντα,
q reddit vnicuiq; ſm opa sua. Comede mel
ὃς ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Φάγε μέ
fili: bon⁹ cū fau⁹: vt dulcescat tuū guttur.
λι υἱέ, ἀγαθὸν γὰρ κυρίου, ἵνα γλυκαθῇ σου ὁ φάρυγξ.
Sic cū sentes sapiam tua aīa. Si cū inue
Οὕτως γὰρ αἰσθήσῃ σοφίαν τῇ σῇ ψυχῇ. Ἐὰν γὰρ εὕ
nerj erit bon⁹ finis tu⁹: ⁊ spes te nō dece
ρῃς ἔσαι καλὴ ἡ τελευτή σου, καὶ ἐλπίς σε οὐ καταλεί
ret. Ne adducas impiū pabulo iusto: neq; deci
ψει. Μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ νομὴν δικαίων, μὴ δὲ ἅπα
piaris pabulo vētris. Septies cū cadet iu
στὸς χορτασία κοιλίας. Ἑπτάκις γὰρ πεσεῖται ὁ δί
stus ⁊ resurget: at impij infirmabunt in ma
καιος καὶ ἀναστήσεται, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν κα
lis. Si ceciderit inimic⁹ tu⁹: ne gaudeas cōtra eū: in
κοῖς. Ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρός σου, μὴ ἐπιχαρῇς αὐτῷ, ἐν
ãt supplātatione eius ne ertollaris. Nē videbit
δὲ τῷ ὑποσκελίσματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου. Ὅτι ὄψεται
C ꝺns ⁊ pō placebit ei: ⁊ auertet irā suā
ꝺ.17.a Job.21 κύριος καὶ οὐκ ἀρέσει αὐτῷ, καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτ
b. ab eo. Ne gaudeas in malefactoribꝰ: neq; emuleri pec
ἀπ' αὐτοῦ. Μὴ χαίρε ἐπὶ κακοποιοῖς, μὴ δὲ ζήλου ἁμαρ
catores. Nō cū crūt posteri malox: ꝙ lāpas
τωλούς. Οὐ γὰρ μὴ ἡμέραι ἔκγονα πονηρῶν, λαμπὴς
ãt impiox extinguet. Time deū fili ⁊ re
δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται. Φοβοῦ τὸν θεὸν υἱὲ καὶ βασι
gē: ⁊ nec alteri cox inobediēs sis. Repente
λέα, καὶ μὴ δὲ ἑτέρῳ αὐτῶν ἀπειθήσῃς. Ἐξαίφνης
cū vlciscent impios. at supplicia vtriusq;
γὰρ τίσονται τοὺς ἀσεβεῖς. τὰς δὲ τιμωρίας ἀμφο
q quis cognoscet: hec ãt dico vobis sapiē
τέρων τίς γνώσεται; ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σο
tib⁹ cognoscere: reuereri facie in iudicio nō
φοῖς ἐπιγινώσκειν, αἰδεῖσθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ
bonū. Dicēs impio iust⁹ est: maledi
καλόν. Ὁ εἰπὼν τὸν ἀσεβῆ δίκαιος ἐστιν, ἐπικατά
ctus populis erit ⁊ odiosus in gētes. Ut redarguētes
ραρος λαοῖς ἔσται καὶ μισητὸς εἰς ἔθνη. Οἱ δὲ ἐλέγχοντες
ꝺ.12.a meliores apparebūt: sup eos ãt veniet bñdictio
βελτίους φανοῦνται, ἐπ' αὐτοὺς δὲ ἥξει εὐλογία
bona. Labia ãt deosculabūt respōdentia fmōes
ἀγαθή. Χείλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινόμενα λόγους
bonos: pa in exitū opa tua:
ἀγαθούς, ἑτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου,

D

עֵז	ᵍ עָז	fortis
אֲמַץ	ᵃ אָמַץ	robustus
חָכָם	ᵍ חֲכָם	sapiens
בָּעוֹז	ᵍ בָּעוֹז	fortis est:
וְאִישׁ	ᵍ וְאִישׁ	& vir
דַּעַת	ᵇ דַּעַת	doctus
מְאַמֵּץ	ᵃ מְאַמֵּץ	robustus &
כֹּחַ	ᵍ כֹּחַ	validus:
כִּי	ᵐ כִּי	quia
בְּתַחְבֻּלוֹת	ᵍ בְּתַחְבֻּלוֹת	cum dispositione
תַּעֲשֶׂה	ᵍ תַּעֲשֶׂה	initur
לְךָ	ᵍ לְךָ	bellum:
מִלְחָמָה	ᵍ מִלְחָמָה	& erit
וּתְשׁוּעָה	ᵍ וּתְשׁוּעָה	salus
בְּרֹב	ᵍ בְּרֹב	vbi multa
יוֹעֵץ	ᵍ יוֹעֵץ	consilia sunt.
רָאמוֹת	ᵍ רָאמוֹת	Excelsa
לְאָוִיל	ᵍ לְאָוִיל	stulto
חָכְמוֹת	ᵍ חָכְמוֹת	sapiētia:
בַּשָּׁעַר	ᵍ בַּשָּׁעַר	in porta
אָוִל	ᵇ אָוִל	nō
בְּפִתְחוֹ	ᵇ בְּפִתְחוֹ	aperiet
לֹא	ᵇ לֹא	os suū.
יִפְתַּח	ᵇ יִפְתַּח	Qui
פִּיהוּ	ᵇ פִּיהוּ	cogitat
מְחַשֵּׁב	ᵇ מְחַשֵּׁב	mala facere:
לְהָרֵעַ	ᵇ לְהָרֵעַ	stulti
לוֹ	ᵍ לוֹ	stulti
בַּעַל	ᵇ בַּעַל	vocabitur.
מְזִמּוֹת	ᵇ מְזִמּוֹת	Cogitatio
יִקָּרֵאוּ	ᵇ יִקָּרֵאוּ	stulti
זִמַּת	ᵍ זִמַּת	peccatum est:
אִוֶּלֶת	ᵐ אִוֶּלֶת	&
חַטָּאת	ᵐ חַטָּאת	abominatio
וְתוֹעֲבַת	ᵍ וְתוֹעֲבַת	hominum
לָאָדָם	ᵍ לָאָדָם	detractor.
לֵץ	ᵍ לֵץ	Si
הִתְרַפִּיתָ	ᵍ הִתְרַפִּיתָ	desperaueris
בְּיוֹם	ᵍ בְּיוֹם	lapsus
צָרָה	ᵍ צָרָה	in die
צַר	ᵍ צַר	angustie:
כֹּחֶכָה	ᵍ כֹּחֶכָה	diminuetur
רָאצַל	ᵍ רָאצַל	fortitudo tua.
לְקָחִים	ᵍ לְקָחִים	Erue
לָמָּוֶת	ᵍ לָמָּוֶת	eos q ducūtur
נָטֵה	ᵍ נָטֵה	ad mortē:
וּמָטִים	ᵍ וּמָטִים	& q trahūtur
לַהֲרֹג	ᵍ לַהֲרֹג	ad interitū
אִם	ᵍ אִם	liberare
תַּחְשֹׂךְ	ᵍ תַּחְשֹׂךְ	ne
כִּי	ᵍ כִּי	cesses.
תֹאמַר	ᵍ תֹאמַר	Si
הֵן	ᵍ הֵן	dixeris
לֹא	ᵍ לֹא	vires
יָדַעְנוּ	ᵍ יָדַעְנוּ	nō
זֶה	ᵍ זֶה	suppetūt:
הֲלֹא	ᵍ הֲלֹא	qui
תֹכֵן	ᵍ תֹכֵן	inspector est
לִבּוֹת	ᵍ לִבּוֹת	cordis
הוּא	ᵍ הוּא	ipse
יָבִין	ᵍ יָבִין	intelligit
וְנֹצֵר	ᵍ וְנֹצֵר	& seruato
נַפְשְׁךָ	ᵍ נַפְשְׁךָ	rem
הוּא	ᵍ הוּא	anie tue
יֵדַע	ᵍ יֵדַע	nihil fallit:
וְהֵשִׁיב	ᵍ וְהֵשִׁיב	reddetq;
לָאָדָם	ᵍ לָאָדָם	homini
כְּפָעֳלוֹ	ᵍ כְּפָעֳלוֹ	iuxta opa sua.
אֱכָל	ᵍ אֱכָל	Comede
בְּנִי	ᵍ בְּנִי	fili mi
דְבַשׁ	ᵍ דְבַשׁ	mel
כִּי	ᵍ כִּי	qa
טוֹב	ᵍ טוֹב	bonū est:
וְנֹפֶת	ᵍ וְנֹפֶת	& fauum
מָתוֹק	ᵍ מָתוֹק	dulcissimum
עַל	ᵍ עַל	gutturi tuo.
חִכֶּךָ	ᵍ חִכֶּךָ	Sic &
כֵּן	ᵍ כֵּן	doctrina
דְּעֵה	ᵍ דְּעֵה	sapie
חָכְמָה	ᵍ חָכְמָה	maie tue:
לְנַפְשֶׁךָ	ᵍ לְנַפְשֶׁךָ	quā
אִם	ᵍ אִם	cū
מָצָאתָ	ᵍ מָצָאתָ	ueneris
וְיֵשׁ	ᵍ וְיֵשׁ	hēbis in
אַחֲרִית	ᵍ אַחֲרִית	nouissimis spem:
וְתִקְוָתְךָ	ᵍ וְתִקְוָתְךָ	& spes tua
לֹא	ᵍ לֹא	non
תִכָּרֵת	ᵍ תִכָּרֵת	peribit.
אַל	ᵃ אַל	Ne
תֶּאֱרֹב	ᵃ תֶּאֱרֹב	insidieris &
רָשָׁע	ᵃ רָשָׁע	īmpietatē
לְנְוֵה	ᵃ לְנְוֵה	in domo
צַדִּיק	ᵇ צַדִּיק	iusti:
אַל	ᵇ אַל	ne
תְּשַׁדֵּד	ᵇ תְּשַׁדֵּד	vastes
רִבְצוֹ	ᵇ רִבְצוֹ	requiē eius.
כִּי	ᵇ כִּי	Septies
שֶׁבַע	ᵇ שֶׁבַע	enim
יִפּוֹל	ᵇ יִפּוֹל	cadet
צַדִּיק	ᵇ צַדִּיק	iustus
וָקָם	ᵇ וָקָם	& resurget:
וּרְשָׁעִים	ᵇ וּרְשָׁעִים	impii autem
יִכָּשְׁלוּ	ᵇ יִכָּשְׁלוּ	corruent
בְּרֶעָה	ᵐ בְּרֶעָה	in malū.
בְּנָפֹל	ᵐ בְּנָפֹל	Cum ceciderit
אֹיִבְךָ	ᵐ אֹיִבְךָ	inimic⁹ tu⁹
אַל	ᵐ אַל	ne
תִּשְׂמָח	ᵐ תִּשְׂמָח	gaudeas:
וּבְכָּשְׁלוֹ	ᵐ וּבְכָּשְׁלוֹ	& in ruina eius
אַל	ᵐ אַל	ne
יָגֶל	ᵐ יָגֶל	exultet
לִבֶּךָ	ᵐ לִבֶּךָ	cor tuū:
פֶּן	ᵐ פֶּן	ne forte
יִרְאֶה	ᵐ יִרְאֶה	videat
יְהוָה	ᵐ יְהוָה	dominus
וְרַע	ᵐ וְרַע	& displiceat
בְּעֵינָיו	ᵐ בְּעֵינָיו	eī:
וְהֵשִׁיב	ᵐ וְהֵשִׁיב	& auferat
מֵעָלָיו	ᵐ מֵעָלָיו	ab eo
אַפּוֹ	ᵐ אַפּוֹ	ira suā.
אַל	ᵐ אַל	Ne
תִּתְחַר	ᵐ תִּתְחַר	contendas
בַּמְרֵעִים	ᵐ בַּמְרֵעִים	cum pessimis:
אַל	ᵐ אַל	nec
תְּקַנֵּא	ᵐ תְּקַנֵּא	emuleris
בָּרְשָׁעִים	ᵐ בָּרְשָׁעִים	impios:
כִּי	ᵐ כִּי	quo
לֹא	ᵐ לֹא	niā
תִהְיֶה	ᵐ תִהְיֶה	non
אַחֲרִית	ᵐ אַחֲרִית	habent futurū
לָרָע	ᵐ לָרָע	spem
נֵר	ᵐ נֵר	mali:
רְשָׁעִים	ᵐ רְשָׁעִים	&
יִדְעָךְ	ᵐ יִדְעָךְ	lucerna
יְרָא	ᵐ יְרָא	impiorum
אֶת	ᵐ אֶת	extinguetur.
יְהוָה	ᵐ יְהוָה	Time
בְּנִי	ᵐ בְּנִי	dominum
וּמֶלֶךְ	ᵐ וּמֶלֶךְ	fili mi
עִם	ᵐ עִם	& regem:
שׁוֹנִים	ᵐ שׁוֹנִים	& cum
אַל	ᵐ אַל	detractoribus
תִּתְעָרָב	ᵐ תִּתְעָרָב	non
כִּי	ᵐ כִּי	cōmiscearis.
פִתְאֹם	ᵐ פִתְאֹם	Qm
יָקוּם	ᵐ יָקוּם	repente
אֵידָם	ᵐ אֵידָם	consurget
וּפִיד	ᵐ וּפִיד	perditio eox:
שְׁנֵיהֶם	ᵐ שְׁנֵיהֶם	& ruinam
מִי	ᵐ מִי	vtriusq;
יוֹדֵעַ	ᵐ יוֹדֵעַ	quis
גַּם	ᵐ גַּם	nouit?
אֵלֶּה	ᵐ אֵלֶּה	Hec
לַחֲכָמִים	ᵐ לַחֲכָמִים	quoq;
הַכֵּר	ᵐ הַכֵּר	sapiē
פָּנִים	ᵐ פָּנִים	tibus:
בַּמִּשְׁפָּט	ᵐ בַּמִּשְׁפָּט	cognoscere
בַּל	ᵐ בַּל	personam
טוֹב	ᵐ טוֹב	in iudicio
אֹמֵר	ᵐ אֹמֵר	nō
לָרָשָׁע	ᵐ לָרָשָׁע	est bonum.
צַדִּיק	ᵐ צַדִּיק	Qui dicunt
אָתָּה	ᵐ אָתָּה	impio
יִקְּבֻהוּ	ᵐ יִקְּבֻהוּ	iustus
עַמִּים	ᵐ עַמִּים	es:
יִזְעֲמוּהוּ	ᵐ יִזְעֲמוּהוּ	maledicent
לְאֻמִּים	ᵐ לְאֻמִּים	eis
וְלַמּוֹכִיחִים	ᵐ וְלַמּוֹכִיחִים	populi: &
יִנְעָם	ᵐ יִנְעָם	detestabūtur
וְעֲלֵיהֶם	ᵐ וְעֲלֵיהֶם	eos
תָּבוֹא	ᵐ תָּבוֹא	tribus.
בִרְכַּת	ᵐ בִרְכַּת	Qui
טוֹב	ᵐ טוֹב	arguunt
שְׂפָתַיִם	ᵐ שְׂפָתַיִם	eum
יִשָּׁק	ᵐ יִשָּׁק	laudabuntur:
מֵשִׁיב	ᵐ מֵשִׁיב	&
דְּבָרִים	ᵐ דְּבָרִים	sup eos
נְכוֹחִים	ᵐ נְכוֹחִים	veniet
הָכֵן	ᵐ הָכֵן	benedictio.
בַּחוּץ	ᵐ בַּחוּץ	Labia
מְלַאכְתֶּךָ	ᵐ מְלַאכְתֶּךָ	deosculabitur:
וְעָרֵךְ	ᵐ וְעָרֵךְ	q
שָׂדֶה	ᵐ שָׂדֶה	recta
וְאַחַר	ᵐ וְאַחַר	verba
וּבְנֵה	ᵐ וּבְנֵה	respondet.
בֵיתֶךָ	ᵐ בֵיתֶךָ	Prepara
בֵּן	ᵐ בֵּן	foris
לְאָב	ᵐ לְאָב	opus tuū

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְעַתְּדָה בַּשָּׂדֶה לֶךָ אַחַר וּבָנִיתָ בֵּיתֶךָ וְאַל תְּהִי עֵד חִנָּם בְּרֵעֶךָ וְהַפִּתִּית בִּשְׂפָתֶיךָ אַל תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה לּוֹ אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ עַל שְׂדֵה אִישׁ עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל כֶּרֶם אָדָם חֲסַר לֵב וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ קָמְשֹׁנִים כָּסּוּ פָּנָיו חֲרֻלִּים וְגֶדֶר אֲבָנָיו נָהֳרָסָה וָאֶחֱזֶה אֲנִכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לַמֹּרָתִי מוּסָר מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֻּק יָדַיִם לְשָׁכָב וּבָא מִתְהַלֵּךְ רִישֶׁךָ וּמַחְסֵרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן

Cap. xxv.

גַּם אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וְכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֵקֶר הָנְסִי סִינִים מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ הָדַר מֶלֶךְ לִפְנֵי מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדוֹלִים אַל תַּעֲמֹד כִּי טוֹב אֲמֹר לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּילְךָ לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ אַל תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן תַּעֲשֶׂה אַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים רֵעֶךָ רִיבְךָ רִיב וְאֶת סֹד אַחֵר אַל תְּגַל פֶּן יְחַסֶּדְךָ וְלֹה לֹא תָשׁוּב שְׁמַע וְדִבָּתְךָ לֹא תַשִּׁוב תַּפּוּחֵי זָהָב מַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבַר עַל אָפְנָיו נֶזֶם זָהָב וְחָלִי מָתָם מוֹכִיחַ חָכָם עַל אֹזֶן שֹׁמַעַת נְצִנַת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ מְצַר יַאֲנִין

et diligēter exercē agrū tuum: & postea edifices domū tuā. Ne sis testis frustra cōtra pximū tuū: nec lactes quemq; labiis tuis. Ne dicas: quomodo fecit mihi sic faciam ei: & reddam vnicuiq; secundum opus suū. Per agrū pigri transiui: & per vineam viri stulti. Et ecce totū repleuerant vrtice: & operuerant superficiem eius spine: & maceria lapidum destructa erat. Quod cū vidissem posui in corde meo: & exemplo didici disciplinā. Parū inquam dormies: modicū dormitabis: pauxillū manū cōseres vt quiescas. Et veniet tibi quasi cursor egestas tua: & mendicitas quasi vir armatus.

25.

Hę quoq; parabole salomonis: quas transtulerunt viri ezechie regis iuda.

Gloria dei ē celare verbum: & gloria regum inuestigare sermonem. Celum sursum & terra deorsū: & cor regum

inscrutabile. Auferru biginem de argento: & egredietur vas purissimū. Auferi impietatem de vultu regis: & firmabitur iustitia throno ei. Ne glorioſus appareas coram rege: & in loco magnorum ne steteris. Melius est enim vt dicatur tibi ascēde huc: q̄ vt humilieris coram principe. Que viderunt oculi tui ne proferas in iurgio cito: ne

postea emendare nō possis cum dehonestaueris amicū tuū. Causam tuā tracta cum amico tuo: & secretum extraneo ne reueles: ne forte insultet tibi cum audierit: & exprobrare non cesset.

Mala aurea in lectis argenteis: qui loquitur verbum in tēpore suo.

Inauris aurea & margarita fulgens: q arguit sapientē & aurē obedientem. Sicut frigus nuis in die messis: ita legatus fidelis ei q̄ miserit eum: animam ipsius

τ preparare in agrῑ: τ vade postea τ ædifica domū tuā. Ne sis testis falsus in tuū ciuē: neque dilaceres tuis labijs. Ne dicas quēadmodū vsus est me: vtar ei: reddā ei ea q̄ mihi iniuriatus ē sicut agrū eius: reddā ei ea q̄ mihi iniuriatus ē sicut agrum: & sulcum: & vineam: & totus: τ fit relictus: at macerie lapidū eius defodiunt. postea ego penitētiā egi: aspexi: & ad eligendā disciplinā. pau dormito: parū ād dormio: pau ād amplector manib pe ctora. Si ād hoc feceris: veniet pcedens pauptas tua: τ egestas quasi bon curſor.

Ca. 25.

Hαῦτα αἱ παροιμίαι σολομῶντος, αἱ ἀδιάκριτοι ἃς ἐξεγράψαντο οἱ φίλοι ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς ἰουδαίας. Δόξα θεοῦ κρύπτει λόγον, δόξα δὲ βασιλέως τιμᾶ πράγματα. Οὐρανὸς ὑψηλός, γῆ δὲ βαθεῖα, καρδία δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος. τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον, καὶ καθαριῶ σοι καθαρὸν ἄπαν. Ἄντες ἀσεβεῖς ἐκ προσώπου βασιλέως καὶ κατορθωθήσεται ἐν δικαιοσύνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ. Μὴ ἀλαζονεύου ἐνώπιον βασιλέως, μὴ δὲ ἐν τόποις δυναστῶν ἐφίστασο. Κρεῖσσον γὰρ τὸ ῥηθῆναί σοι ἀνάβαινε πρός με ἢ ταπεινῶσαί σε ἐν προσώπῳ δυνάστου, ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς. Ca. 25.

Hαῦτα αἱ παροιμίαι σολομῶντος, αἱ ἀδιάκριτοι ἃς ἐξεγράψαντο οἱ φίλοι ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς ἰουδαίας. Δόξα θεοῦ κρύπτει λόγον, δόξα δὲ βασιλέως τιμᾶ πράγματα. Οὐρανὸς ὑψηλός, γῆ δὲ βαθεῖα, καρδία δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος. τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον, καὶ καθαριῶ σοι καθαρὸν ἄπαν. Ἄντες ἀσεβεῖς ἐκ προσώπου βασιλέως καὶ κατορθωθήσεται ἐν δικαιοσύνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ. Μὴ ἀλαζονεύου ἐνώπιον βασιλέως, μὴ δὲ ἐν τόποις δυναστῶν ἐφίστασο. Κρεῖσσον γὰρ τὸ ῥηθῆναί σοι ἀνάβαινε πρός με ἢ ταπεινῶσαί σε ἐν προσώπῳ δυνάστου, ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου. Luce. 14. b.

Ne incidas in iurgiū cito: ne forte peniteas in nouissimis. Quādo vtiq; tibi exprobrauerit amicus recede retro. Ne despicias: ne tibi exprobret q̄dē amicus. Et iurgiū tuū inimicitia nō aberit sed erit tibi eq̄lis mortis. Fra amicū nō discedas ād ne sis seruus tibi: ne exprobrabilis fias: sed custodi vias tuas liberaliter. malū aureū monili sardij sic dicere

ter. malū aureū monili sardij sic dicere

fmonē. In inaurē aureā sardiū ptiosū liga

tū est. sermo sapiēs in obediētē aurē: sicut exitus nivis in tpe messis estui prodest: sic legatus fide

lis mittētib est: aiab eis

τοὺς ἀποστείλαντας αὐτόν, ψυχὰς γὰρ

eo vtentiū pdest. Sicut venti τ nubes
τῶι αὐτῶ χρωμένωι ὠφελεῖ. Ὥσπερ ἄνεμοι καὶ νέφη
τ pluuie clarissime: sic ḡ gliaī in do
καὶ ὑετοὶ ἐπιφαίνεται, οὕτως οἱ καυχώμενοι ἐπὶ δό
no mēdaci. In patientia pspitas regib⁹:
Sirā. σει ψευδεῖ. Ἐν μακροθυμίᾳ εὐοδία βασιλεῦσιν,
lingua āt mollis cōfringit ossa. Mel inuenies comede
C γλῶσσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ. Μέλι εὑρὼν φάγε
qđ sufficit: ne forte replei⁹ euomas. rar induc
τὸ ἱκανόν, μή ποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς. σπάνιον εἴσαγε
tuū pedē ad tuū amicū: neqñ saciat⁹
σὸν ποδὸς πρὸς τὸν σεαυτοῦ φίλον, μή ποτε πλησθεὶς
te oderit te, clausa τ gladi⁹ τ sagittatio spicula
σου μισήσαι σε. ῥόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ ὀξύτομα ἀκιδω
ta: sic τ vir q̄ testificat cōtra amicū suū
τὸν, οὕτως καὶ ἀνὴρ ὁ καταμαρτυρῶν τοῦ φίλου αὐτοῦ
testimoniū falsū. Dens mali τ pes iniqui
μαρτυρίαν ψευδῆ. Ὁδὸς κακοῦ καὶ πους παρανόμου
peribit in vie mala. Sicut acetū trahit inutile:
ὀλεῖται ἐν ἡμέρᾳ κακῇ. Ὥσπερ ὄξος ἕλκει ἀσύμφορον,
sic incidēs passio in corpore cor ptristat.
οὕτως πρόσωπον πάθος ἐν σώματι καρδίαν λυπεῖ.
Sicut tinea vestimēto τ vermis ligno: sic tristitia
Ὥσπερ σὴς ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτως λύπη
viri nocet cordi. Si esurit inimic⁹ tu⁹:
Ro.12. ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν. ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
b ciba illū. si sitit dabibere ei. Hoc em
τρέφε αὐτόν. ἐὰν διψᾷ πότιζε αὐτόν. Τοῦτο γὰρ
faciēs carbones ignis accumulabis sup caput ei⁹
D ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ
at dñs retribuet tibi bona. vētus borcas susci
τῷ, ὁδὲ κς ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά. ἄνεμος βορέας ἐξε
tat nubes: facies āt inerecūda linguā irritat.
γείρει νέφη, πρόσωπον δὲ ἀναιδὲς γλῶσσαν ἐρεθίζει.
Melꝰ habitare in angulo domꝰ: q̄ cū mulie-
Eccl.25.b. Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος, ἢ μετὰ γυναι-
re cōtitiosa in domo cōmuni. Sicut aqua frigida
κὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ. Ὥσπερ ὕδωρ ψυχρὸν
aīe sitienti blāda: sic nūtiꝰ bonꝰ de terra
ψυχῇ διψώσῃ προσηνές, οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς
lōginqua. Sicut siquis fontē obturet τ aque
μακρόθεν. Ὥσπερ ἐάν τις φραγὴν φράσσοι καὶ ὕδατος
exitū disperdat: sic indecēs iustū cecidis-
Eccl.3. ἔξοδον λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεσόντα κέ-
c. ce corā impio. Comedere mel multū nō bonū:
ναι ἐνώπιον ἀσεβοῦς. Ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν,
sic pūtio hēre āt oportet honōes gliosos. Sicut vrbs
τιμᾶν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους. Ὥσπερ πόλις τὰ
muros diffractos hēns τ immurata: sic vir q̄
Τεῖχη καταβεβλημένη καὶ ἀτείχιστος, οὕτως ἀνὴρ ὃς
nō cū pfilio aliqđ facit.
οὐ μετὰ βουλῆς τι πράσσει. Ca.26.

A Sicut ros in tpe messis τ sicut pluuia in
Ὥσπερ δρόσος ἐν ἀμητῷ καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν
vere: sic nō est stulto glia. Sicut aues vo-
θέρει, οὕτως οὐκ ἔστιν ἄφρονι τιμή. Ὥσπερ ὄρνεα πε-
lāt τ passeres: sic maledictio ianis nō superue
τόμενα καὶ στρουθοί, οὕτως ἀρὰ ματαία οὐκ ἐπελεύ-
niet vlli. Sicut flagellū equo τ stimul⁹ asino:
σεται οὐδενί. Ὥσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ,
sic virga gētī intique. Ne respōdeas stul-
οὕτως ῥάβδος ἔθνει παρανόμῳ. Μὴ ἀποκρίνου ἄφρο
to iuxta eiꝰ stultitiā: ne similis fias ei
νι κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος ἦς αὐ
sed respōde stulto ad eiꝰ stulti
τῷ. Ἀλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφρο
tiā: ne videaīs sapiēs apud seipm. Ex
σύνην, ἵνα μὴ φαίνῃσαι σοφὸς παρ' ἑαυτῷ. Ἐκ τῶν
suis vijs opprobriū
ἑαυτοῦ ὁδῶν ὀνειδος

---

requiescere facit. " Nu-
bes x & ventus r & pluuie
'nō sequētes: a vir b glorio
sus & pmissa nō cōplens.
c Patiētia g lenietur b prin-
ceps: & lingua k mollis l confrin
get m duriciam." Mel ꝏ
o inueniſti: p comede q quod
sufficit tibi: r ne forte s satia
tus t euomas illud." Sub-
trahe r pedē tuū v de domo
'proximi tui: a neqñ b satia
tus c oderit te. d Iaculum
e & gladius f & sagitta g acu-
ta: h homo i qui loquitur
k cōtra ꝓximū suū m falsus
l testimoniū." Dens o putri
dus p & pes q lassus: r qui spe
rat super s infideli t in die
u angustie: & x amittit r pal-
lium 'in die a frigoris. ꝏ
b Acetum c in b nitro: c qui
cantat r carmina ꝏ
d cordi 'pessimo. k Si 'esu-
rierit m inimicus tuus ꝏ
n ciba illum: p si a sitit r da ei
ꝏ
g aquam r bibere. " Prunas
r enim r cōgregabis s super
a caput ei⁹: b & dñs c reddet
d tibi. c Ventus ꝏ
r aquilo g dissipat n pluuias:
'& facies k tristis ꝏ
'linguā m detrahentē." Me
lius est o sedere p in q angulo
r domatis: o q̄ cū muliere
s litigiosa u & in domo r cō-
muni t: Aqua' frigida b ani
me c sitienti. ꝏ
d & nuncius c bonus f de ter
ra g longinqua. ꝏ
b Fons ' turbatus pede k &
vena ' corrupta: ꝏ
m iustus " cadens o corā p im-
pio. Sicut qui ꝏ
r mel s multū q comedit r nō
ē ei u bonū: sic q s scrutator
est t maiestatis opprimetur
a gloria. Sicut v vrbs b pa-
tens & c absq; b muro x am
bitu: ita c vir ' q g nō potest
in loquēdo b cohibere ' spi
ritum suum. 26.

Q Vomodo a nix b ī esta
te: c & pluuie b ī messe:
c sic ' indecēs est g stulto b glo
ria. ꝏ
' Sicut auis k ad alta trans-
uolans: & l passer quolibet
m vadēs " sic o maledictū p fru
stra platū in quēpiā r supe-
ueniet. s Flagellū t equo " &
chamus x asino r & virga ' in
dorso a iprudētiū. b Ne c rñ-
deas d stulto e iuxta stulticiā
suā c ne ' efficiaris g ei ' simi-
lis. ' Respōde ꝏ
k stulto ' iuxta stulticiā suā:
m ne p sibi q sapiens " esse vi-
deatur. q Claudus r pedib⁹
& s inquitatem ꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

שְׂתֵה שֹׁלֵחַ דִּבְרִים בְּיַד כְּסִילִ׃
דַּלְיוּ שֹׁקִים מִפִּסֵּחַ וּמַשַּׁל בְּפִי כְסִילִים׃
כִּצְרוֹר אֶבֶן בְּפִי כְּסִיל מַשַּׁל בְּפִי כְסִילִים׃
חוֹחַ עָלָה בְּיַד שִׁכּוֹר וּמַשָּׁל בְּפִי כְסִילִים׃
רַב מְחוֹלֵל כֹּל וְשֹׂכֵר כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים׃
שָׁב עַל קֵאוֹ כְּסִיל שֹׁנֶה בְּאִוַּלְתּוֹ׃
רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכְסִיל מִמֶּנּוּ׃
אָמַר עָצֵל שָׁחַל בַּדֶּרֶךְ אַרְיֵה בֵּין הָרְחֹבוֹת׃
דֶּלֶת תִּסּוֹב עַל צִירָהּ וְעָצֵל עַל מִטָּתוֹ׃
טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת נִלְאָה לַהֲשִׁיבָהּ אֶל פִּיו׃
חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו מִשְׁבְּעָה מְשִׁיבֵי טָעַם׃
מַחֲזִיק בְּאָזְנֵי כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לוֹ׃
כְּמִתְלַהֲלֵהַּ חֵצִים רֶמִי וָמָוֶת כֵּן אִישׁ זָקִים׃
רְמָה אֶת רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא מְשָׂחֵק אָנִי׃
בְּאֵין עֵצִים תִּכְבֶּה אֵשׁ וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן׃
פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ וְאִישׁ מְדְיָנִים לְחָרְחַר רִיב׃
דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יֵרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃
מְצֻפֶּה עַל חָרֶשׂ שִׂפְתֵי דְלִקִּים וְלֵב רָע׃
בִּשְׂפָתָו יְנַכֵּר שׂנֵא וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה׃
כִּי יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֶן בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת נִבְלּוֹ׃
תְּכָסֶּה שִׂנְאָה בְּמַשָּׁא תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בַּקָּהָל׃
מַכֶּה פָּרָה שֹׁחֵת בָּהּ יִפּוֹל גּוֹלֵל אֶבֶן עָלָיו תָּשׁוּב׃
שֹׂנֵא יְנַכֵּל בְּשִׂפְתָיו וְיָשֶׁת בְּקִרְבּוֹ מִרְמָה׃
כִּי יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֶן בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת נִבְלּוֹ׃
תְּכָסֶּה שִׂנְאָה בְּמַשָּׁא תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בַּקָּהָל׃
מַכֶּה פָּרָה שֹׁחֵת בָּהּ יִפּוֹל גּוֹלֵל אֶבֶן עָלָיו תָּשׁוּב׃
לָשׁוֹן שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חֲלָק יַעֲשֶׂה מִדָּחֶה׃

ſtibibēs :uq mittit rverbap nuncīū ſtultū. Quō apul chras fruſtra habet clau dus tibias: ſic indecēs eſt in ore ſtultorū parabo la. Sicut qui mittit lapidē in aceruū mercurii: ita qui tribuit inſipiēti ho norem. Quō ſi ſpina na ſcatur in manu temulēti: ſic pabola in ore ſtulto rū. Iudiciū determinat cauſaſ: &q ipoſuit ſtulto ſilentiū iras mitigat. Si cut canis q reuertitur ad vomitū ſuū: ſic iprudēs qui iterat ſtulticiā ſuam. Vidiſti hoiem ſapientē ſibi videri : magis illo ſpem habebit inſipiēs. Dicit piger leo ē in via: & leena in itinerib?. Sicut oſtiū vertitur in cardine ſuo: ita piger in lectulo ſuo. Abſcondit piger manus ſub aſcel la ſua: & laborat ſi ad os ſuū eas cōuerterit Sapiētior ſibi ſtultus vi detur: ſeptē viris loquēti bus ſentētias. Sicut q ap prehēdit auribus canē: ſic qui trāſit & ipatiēs cō miſcetur rixe alteri?. Sicut noxius eſt qui mittit ſagittas & lāceas in mor tem : ita vir qui fraudulēter nocet amico ſuo: & cū fuerit depre henſus dicet: ludēs feci. Cum defecerit ligna ex tinguetur ignis: & ſuſur rone ſubtracto iurgia cōquieſcūt. Sicut carbo nes ad prunas & ligna ad ignem: ſic homo ira cundus ſuſcitat rixas. Verba ſuſurronis qua ſi ſimplicia: & ipſa pueniūt ad intima cor dis. Quō ſi argēto fordi do ornare velis vas ficti le: ſic labia tumentia cum peſſimo corde ſo ciata. Labiis ſuis intelli gitur inimicus : cum in corde tractauerit dolos. Quando ſubmiſerit vo cem ſuā ne crediderīs ei: quoniā ſeptem nequitie ſunt in corde illius. Qui operit odium fraudulē ter : reuelabitur malicia eius in concilio. Qui fo dit foueā incidet in eam: & qui voluit lapidē re uertetur ad eū. Lingua fallax non amat verita tem: & os lubricum operatur ruinas. 27.

facit: q̄ miſit p̄ nuncīū ſtultū ſmonē. Au ποιεῖται, ὁ ἀποστείλας διʼ ἀγγέλου ἄφρονος λόγον. Αφε fer facultatē crux: t puerbia ex ore ſultox: λοῦ πορίαν σκελῶν, καὶ παροιμίας ἐκ στόματος ἀφρόνων Qui ligat lapidē in fūda: ſimilis eſt tri Ος ἀποδεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ, ὁμοιός ἐστι τῷ δι buēti ſulto gloziā. Spine naſcunt in manu te δόντι ἄφρονι δόξαν. Ακανθαι φύονται ἐν χειρὶ τοῦ με mulēti: ſeruitus āt in manu ſultox. Multū eſtu θύσου, δουλεία δὲ ἐν χειρὶ τῶν ἀφρόνων. Πολλὰ χεῖ at oīs caro ſultox: cōterit cū ſu μάζεται πᾶσα σὰρξ ἀφρόνων, συντρίβεται μᾶλλον ἢ ἔκσα por eox. Sicut canis cū reuertit ad ſuū σις αὐτῶν. Ωσπερ κύων ὅταν ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ vomitū t abominabilis fit: ſic ſultꝰ ſua ma ἔμετον καὶ μισητὸς γίνεται, οὕτως ἄφρων τὴ ἑαυτοῦ κα litia reuertēs ad ſuū peccatū. Vidi vi κία ἀναστρέφας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν. Εἶδον ἄν rū q̄ videſ apud ſeipm ſapiēs eſſe: ſpē ta δρα δόξαντα παρ᾽ἑαυτῷ σοφὸν εἶναι, ἐλπίδα μεί mē habuit magis ſultꝰ q̄ ipe. Dicit piger miſ τοι ἔχειν μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Λέγει ὀκνηρὸς ἀποστελ ſus ad vīā: leo in vīs: in āt plaλόμυθος εἰς ὁδόν, λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλα teis occiſores. Sicut hoſtiū vertit in car Τείαις φονευταί. Ωσπερ θύρα στρέφεται ἐπὶ τοῦ στρόφιγ dine: ita piger in lectulo ſuo. Abſcōdēs pi γος, οὕτως ὀκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ. Κρύπτας ὀκνη ger manū in ſinu ſuo: nō poteſt in ρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, οὐ δύναται ἐστι ferre ad os. Sapiētior piger ſibi vide νεγκεῖν εἰς τὸ στόμα. Σοφώτερος ὀκνηρὸς ἑαυτῷ φαίνε tur: eo q̄ in ſacietate affert nuntiū. ſi ται, τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀποκομίζοντος ἀγγελίαν. Ω cut q̄ tenet caudā canis: ſic q̄ piſidet alieno σπερ ὁ κρατῶν κέρκου κυνός, οὕτως ὁ προεστὼς ἀλλοτρίας iudicio. Sicut q̄ curāt piſciū ſmones in ho κρίσεως. Ωσπερ οἱ ἰώμενοι προβάλλουσι λόγους εἰς ἀν mines: at q̄ occurrit ſmoni ꝑmus: ſupplātabi θρώπους, ὁ διαπαυτήσας τῷ λόγῳ πρῶτος, ὑποσκελισθή tur: ſic oēs q̄ inſidiant ſuis ami σεται, οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες τοὺς ἑαυτῶν φί cis. Cū āt ꝺprehēſi fuerit: dicūt q̄ ludēs fe λους. Οταν δὲ φωραθῶσι, λέγουσιν ὅτι παίζων ἔ ci. Iñ multis lignis germinat ignis: vbi āt nō eſt πραξα. Ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, ὅπου δὲ οὐκ ἔστι furēs q̄eſcit iurgiū. Focus carbonib? t ligna igni: δίδυμος ἡσυχάζει μάχη. Ἐχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί, vir āt cōuitiator ad turbationē rixe. Sermōes aſſutox ἀνὴρ δὲ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης. Λόγοι κερκώπων molles: ipi āt ferūt in penetralia viſcex. μαλακοί, οὗτοι δὲ τύπτουσιν εἰς ταμιεῖα πλάγχνων. Argentū datū cū dolo: ſicut teſta reputādū: Αργύριον δεδόμενον μετὰ δόλου, ὥσπερ ὄστρακον ἡγητέ labia leuia cox celāt triſte. Labiis ον, χείλη λεῖα καρδίαν καλύπτει λυπηράν. Χείλεσι oīa innuit plozās intimicꝰ: in āt cox πάντα ἐπινεύει ἀποκλαόμενος ἐχθρός, ἐν δὲ τῇ καρ de machinaī dolos. Si te rogauerit inimicꝰ ma δίᾳ τεχνᾶται δόλους. Εάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς με gna voce ne crediderīs ei: ſeptē enī ſunt nequitie in γάλῃ τῇ φωνῇ μὴ πιστεύσῃς αὐτῷ, ἑπτὰ γάρ εἰσι πονηρίαι ἐν cozde illiꝰ. Qui operit inimicitiā cōponit dolū: ce τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Ο κρύπτων ἔχθραν συνίστησι δόλον, ἐκκα lat āt ſua peccata notābilis in cōcilio. Qui λύπτει δὲ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας ἔνγνωστος ἐν συνεδρίῳ. O fodit foueā ꝓximo incidet in eā: at q̄ ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν, ὁ δὲ κυ voluit lapidē: ſup ſe voluit. Lingua mēdax odit veri λίων λίθον, ἐφ᾽ἑαυτὸν κυλίει. Γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλή ta tē: os āt patēs facit icōſtantiā.
θειαν, στόμα δὲ ἄστεγοι ποιεῖ ἀκαταστασίαν. Ca,27.

Eccl. 10.b. Eccli. 27.d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ne gliaris ob futura i crastinū: nō cīi nosti qd pariet supuentura dies. Laudet te vicinus & nō tuus ξένος καὶ οὐκ ἐστιν ὑμῶν. Ἐγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν os: extraneus & nō tua labia. Graue saxū & σῶμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη. Βαρὺ λίθος καὶ onerosa arena: ira āt stulti grauior vtroque βάσκανον ἄμμος, ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρυτέρα ἀμφοτέρων. Immisericors furor & acuta ira: sed nihil sustinet zelo. Meliores redargutiōes manifestę φίλου ζῆλος. Κρείσσους ἔλεγχοι ἀποκαλυπτόμενοι abscondita amicitia: fideliora vulnera amici: & κρυπτομένης φιλίας, ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου, καὶ volūtaria oscula inimici. alia insaturitate cruis fa ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ. ψυχὴ ἐν πλησμονῇ δυσα nuis ludit: aie āt esurienti & amara dulcia ρίοις ἐμπαίζει, ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα videnti. Sicut auis cū deuolauerit a pro φαίνεται. Ὡσπερ ὄρνεον ὅταν πετασθῇ ἐκ τῆς ἰδίας priotiuo: sic homo iscrutatē ducit cū exulaue as νοσσιᾶς, οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται ὅταν ἀποξενω rit a ppriis locis. Vnguēti & vinis & odo θῇ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων. Μύροις καὶ ὄινοις καὶ θυμιά ribꝰ delectat cor: disrumpit āt ab acciden μασι τέρπεται καρδία, καταῤῥήγνυται δὲ ὑπὸ συμπτω ptib⁹ aia. Amicū tuū aut amicū paternū ne dimit μάτων ψυχή. Φίλον σὸν καὶ φίλον πατρῶον μὴ ἐγκα tas: in āt domū fratris tui ne ingredia πλείπῃς, εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλ ris i infortunio cruis. Melior amicꝰ ppe: q̄ frater lōge θῃς ἀτυχῶν. Κρείσσων φίλος ἐγγύς, ἢ ἀδελφὸς μακρὰν habitās. Saptēs esto fili: vt letet̄ meū cor: οἰκῶν. Σοφὸς γίνου υἱέ, ἵνα εὐφραίνηταί μου ἡ καρ & auerte a te exprobrātes ꝑmones. δία, καὶ ἀπόστρεφον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίσους λόγους. Stult⁹ malis supuentētib⁹ absconditꝰ est: stulti āt Παγούργος κακῶν ἐπερχομένων ἀποκρύβη, ἄφρονες δὲ aggredientes penā soluēt. Tolle vestimētū e ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν. Αφελοῦ τὸ ἱμάτιον αὐ ius: aduenit cīi iniuriatoꝛ: & aliena disper τοῦ, παρῆλθε γὰρ ὕβρισής, ὅσις τὰ ἀλλότρια λυμαίνε dit. Qui vtiq; bñdicit amico mane: a maledicēte nihil ται. Ος ἂν εὐλογεῖ φίλον τοπρωΐ, καταρωμένου οὐδὲν differre videbit. Gutte eiciūt hoiem in διαφέρειν δόξει. Σταγόνες ἐκβάλλουσιν ἄνθρωπον ἐν ᾗ die hyemali de domo sua: sic & mu μέρᾳ χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ γυ lier cōtentatrix de ꝑpria domo. Boreas asper vē νὴ λοίδορος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου. Βορέας σκληρὸς ἄνε tus: nomine āt dexter vocat. Ferrū fer μος, ὀνόματι δὲ ἐπιδέξιος καλεῖται. Σίδηρος σίδη rū acuit: vir āt acuit faciē amici. Qui ρον ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου. Ος plātat ficū comedet ' fructꝰ eiꝰ: q̄ āt cu φυτεύει συκῆν φάγεται τοὺς καρποὺς αὐτῆς, ὃς δὲ φυ stodit sui⁹ dñm honorificabit. Sicut nō similes λάσσει ἑαυτοῦ κύριον τιμηθήσεται. Ὥσπερ οὐχ ὅμοια facies facieb⁹: sic neq; corda hoīm πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδὲ οἱ καρδίαι τῶν ἀν minū similia. Infernꝰ & pditio nō implent: θρώπων ὅμοιαι. Ἅδης καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐμπίμπλανται, similit & oculi hoim insatiabiles. Sic bo ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι. Βδέ minatio dño ꝺ firmat oculū & mdocti intēpe λυγμα κυρίῳ στηρίζων ὀφθαλμὸν καὶ οἱ ἀπαίδευτοι ἀκρα rātes lingua. Ꝓbatio argēto & auro ignitio: τεῖς γλώσσῃ. Δοκίμιον ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ πύρωσις, vir āt probat̄ per os laudantiū eū. ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιαζόντων αὐτόν. Si verberaueris stultū in medio cōcilio Ἐὰν μαστιγοῖς τὸν ἄφρονα ἐν μέσῳ συνεδρίῳ

De glorieris cin cra stinum: ignorans ꝯ quid supuentura pariat dies. Laudet te alienus & non os tuum: extraneus & non labia tua. Graue est saxum & onerosa arena: sed ira ꝯ stulti vtroq; grauior. Ira cnō habet misericordiam nec erumpens furor: & impetum ꝯ cōcitati spūs ferre quis poterit: Melior est manifesta correctio q̄ amor abscōditus. Meliora sūt vulnera diligētis: q̄ fraudulenta oscula odientis. Anima saturata calcabit fauum: & anima ꝯ esuriens etiā amarū pro dulci sumet. Sicut auis trāsmigrās de nido suo: sic vir qui derelinquit locum suum. Vnguēto & variis odoribꝰ delectatur cor: & bonis amici cōsiliis aia dulcoratur. Amicum tuū & amicū patris tui ne dimiseris: & domum fratris tui ne ingrediaris in die ꝯ afflictionis tue. Melior est vicinus iuxta: q̄ frater procul. Stude sapie fili mi & letifica cor meum ꝯ vt possis exprobrāti rīdere sermonē. Astutꝰ videns malū absconditus ē: paruuli transeuntes ꝯ sustinuerunt dispendia. Tolle vestimētū eiꝰ qui spopondit p extraneo: & pro alienis aufer ei pignus. Qui bñdicit proximo suo voce grandi de nocte cōsurgēs: maledicēti similis erit. Tecta stillantia in die frigoris & litigiosa mulier ꝯ cōparātur. Qui retinet eam q̄si qui ventū teneat: & oleum dextre sue vocat. Ferrum ꝯ ferro exacuitur: & homo exacuit facie amici sui. Qui seruat ficū comedet fructus eiꝰ: & qui custos est dñi sui glorificabitur. Quō in aquis respondet vultus ꝓspicientiū: sic corda hoīm manifesta sunt prudētibus. Infernus & perditio nunq̄ ꝯ iplentur: similiter & oculi hoīm insatiabiles. Quō probatur in cōflatorio argentū & in fornace aurū: sic probatur hō ore laudantis. Si cōtuderis ꝯ stultū in pila quasi ptisanas: feriente desuper ꝯ

Ca.xxvij.

לֹא תִתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא תֵדַע מַה יֵּלֶד יוֹם׃ יְהַלֶלְךָ זָר וְלֹא פִיךָ נָכְרִי וְאַל שְׂפָתֶיךָ׃ כֶּבֶד אֶבֶן וְנֵטֶל הַחוֹל וְכַעַס אֱוִיל מַשָּׂא כִּבְד מִשְּׁנֵיהֶם׃ אַכְזְרִיוּת חֵמָה וְשִׁטָּף אַף וּמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי קִנְאָה׃ טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת׃ נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב וְנַעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא׃ נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס נֹפֶת וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה כָּל מַר מָתוֹק׃ כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ׃ שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת נָפֶשׁ׃ רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ אַל תָּבוֹא בְּיוֹם אֵידֶךָ טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח רָחוֹק׃ חַכַּם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי וְאָשִׁיבָה חֹרְפִי דָּבָר׃ עָרוּם רָאָה רָעָה נִסְתָּר פְּתָאיִם עָבְרוּ וְנֶעְנָשׁוּ׃ קַח בִּגְדוֹ כִּי עָרַב זָר וּבְעַד נָכְרִיָּה חַבְלֵהוּ׃ מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּים קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ׃ דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מְדְיָנִים שָׁוֶה׃ נִשְׁתָּוָה צָפֶן רוּחַ וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא׃ בַּרְזֶל בְּפְנֵי בְּרְזֶל יַחַד וְאִישׁ יַחֵד פְּנֵי רֵעֵהוּ׃ נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד׃ כַּמַּיִם פָּנִים לְפָנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן לֹא תִשְׂבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה׃ מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וְאִישׁ לְפִי מַהֲלָלוֹ׃ אִם תְּכַתֹּשׁ אֶת הָאֱוִיל בַּמָּכָתֵשׁ בְּתוֹךְ הָרִיפוֹת

Universidad de Deusto Biblioteca

מ בַּעֲלִי לֹא תָסוּר מַעֲלָיו אִוַּלְתּוֹ ׃ מ עֲלֵה סוּר
ע יָרֹעַ תֵּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ ׃ שִׁית ת דַּעַשׁוּת
לִבְּךָ לַעֲדָרִים ׃ כִּי לֹא לְעוֹלָם עֲלָם
חָסֶן וְאֵם נֵזֶר לְדוֹר וָדוֹר׃ נָּלָה
חָצִיר וְנִרְאָה דֶּשֶׁא וְנֶאֱסְפוּ עֲשָׂבוֹת הָרִים׃ כְּבָשִׂים לִלְבוּשֶׁךָ אֲסַף לָבַשׁ
וּמְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים׃ וְדֵי חַלֶּב עִזִּים לְלַחְמֶךָ לְלֶחֶם בֵּיתֶךָ
וְחַיִּים לְנַעֲרֹתָיִךְ׃ ת נָסוּ וְאֵין רֹדֵף C.xxviij.
רָשָׁע וְצַדִּיקִים כְּכְפִיר יִבְטָח ׃ נוֹס
בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים שָׂרֶיהָ צָדַק כָּפַר
וְאָדָם מֵבִין יוֹדֵעַ כֵּן יַאֲרִיךְ ׃ בָּטַח רָבַב
נָבָר רָשׁ וְעֹשֵׁק דַּלִּים מָטָר שׁוּר בֵּין
סֹחֵף וְאֵין לָחֶם ׃ עֹבֵי תּוֹרָה יָרַשׁ יָרָה
יְהַלְלוּ רְשָׁעִים וְשֹׁמְרֵי תּוֹרָה יִתְגָּרוּ ׃ הָלַל נָרָה
בָּם׃ אַנְשֵׁי רָע לֹא יָבִינוּ מְבַקְשֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כֹל ׃ טוֹב רוֹשׁ יָרָה
רָשׁ הוֹלֵךְ בָּתֹם מְעַקֵּשׁ דְּרָכַיִם וְהוּא עָשִׁיר ׃ נוֹצֵר הָלַךְ תָּמַם
תּוֹרָה בֵּן מֵבִין וְרֹעֶה זוֹלְלִים יְכַלִּים אָבִיו׃ מַרְבֶּה הוֹנוֹ בְּנֶשֶׁךְ וּתְבִית לְחוֹנֵן דַּלִּים יִקְבְּצֶנּוּ׃ מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה ׃ מַשְׁגֶּה יְשָׁרִים בְּדֶרֶךְ רַע בְּשִׁחוּתוֹ הוּא יִפּוֹל שָׁנַח רוּעַ
וְתְמִימִים יִנְחֲלוּ טוֹב ׃ חָכָם שָׁחַה נָפַל
בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר וְדַל מֵבִין חָקַר תָּמַם נָחַל
יַחְקְרֶנּוּ ׃ בְּצַהֲלַת צַדִּיקִים רַבָּה חָמַר צָבַר
תִּפְאָרֶת וּבְקוּם רְשָׁעִים יֵחָפֵשׂ רָבַב פָּאַר
אָדָם׃ מְכַסֶּה פְּשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ חָפַשׂ כְּסָה
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם ׃ אַשְׁרֵי צָלַח יָרָה
אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפֹּל בְּרָעָה ׃ אֲרִי נֹהֵם וְדֹב רָחַם פָּחַד תָּמִד קָשָׁה
שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשׁ עַל עַם דָּל ׃ מֹשֵׁל נָפַל רוּעַ
נָגִיד חַסַר תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשַׁקוֹת שׂנֵא בֵּין
עֹשֵׁק

m pilo n non o auferetur p ab eo q stultucia eius. Diligēter e agnosce t vultū u pecoris tui: tuos x greges y cōside ra. b Non a enim habebis z fugiter c potestatē : d sed f corona tribuetur tibi g in generatione b & gnationē. i Aperta sunt k prata l & ap paruerūt m herbe virētes: n & collecta sunt o fena de p mōtibus. q Agni sunt r ad vestimentū tuū: s & u hedi ad t agri v p̄cium. x Sufficiat tibi r lac c caprarū s in cibos tuos: & b in necessaria c do mus tue v & ad victū c an= cillis tuis. 28.

H Vgit b impius b nemi= ne c persequente: oo c iustus aūt r quasi leo s con fidens absq; terrore erit. b Propter peccata l terre k multi l principes eius: oo m & ppter hois n sapiam & horū o scientiā q̄ dicūtur: vita ducis q lōgior erit r Vir e paup t calūnians u paupes sīis est x imbri v vehemēti in q̄ paratur fames. b Qui derelinquūt c legē e laudāt c impiū q custodiūt: b succē dūtur l cōtra eū. k Viri l ma li m non n cogitāt o iudiciū: p q aūt inquirūt q dn̄m r ani maduertūt s oīa . t Melior est u paup t ambulās r in sim plicitate sua y q̄s c diues in z prauis a itineribus. b Qui custodit oooooooooooooo c legē c filiꝰ a sapiēs ē: b q aūt d comessatores b pascit ooo b cōfūdit l patrē suū. m Qui coaceruat n duitias o vsuris p & fenore liberali: q ī r pau peres s congregat eas. oo t Qui declinat u aures suas x ne audiat r legem: ooooo s oratio eius erit b execrabi lis. c Qui decipit b iustos oo c in via r mala s in interitu suo l corruet : ooxooxoooo k & simplices l possidebunt m bona. n Sapiens oooooo n sibi videtur o vir p diues: q pauper autem r prudens s scrutabitur eū. t In exul= tatione u iustorum r multa t gloria est: l regnantibus s impiis b ruine oooooooo c hominū. o Qui absc̄dit c scelera sua b nō c dirigetur b q aūt cōfessus fuerit l & re liq̄t ea k miam cōseq̄tur. l Beat o m homo n qui o sem per ē n pauidus : p qui vero q mētis est p dure r corruet s in malū. t Leo u rugiēs x & vrsus r esuriēs y prīceps s im pi b sup c populū b pauperē. c Dux l indigēs s prudētia: b multos l oppmet p calūnia

inhonorās: nō tolles stultīciā eī. Ἀper ἀτιμάζων, οὐ μὴ πεῖρά ης τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ. Γι ω te cognosces alias gregis tui: τ applicabis σῶς ἐπιγνώσῃ ψυχὰς ποιμνίου σου, καὶ ἐπιστήσῃς cor tuū tuis armētis. Q̄n nō in seculū καρδίαν σου σαῖς ἀγέλαις. Ὅτι οὐκ εἰς γὰρ αἰῶνα viro robur τ fortitudo: neq; tradit a gnatiōe in ἀνδρὶ κράτος καὶ ἰσχύς, οὐ δὲ παραδίδωσιν ἐκ γενεᾶς εἰς gnatiōes. Curā habe cor q̄ in agro viridiū: τ τῷ γενεᾷ. Ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ χλωρῶν, καὶ κε debis herbā: τ cōgrega fenū mōtanū. Et ἡδέα ρεῖς πόαν, καὶ συνάγαγε χόρτον ὀρεινόν. Ινα ἔχης oues ad vestimentū: honora agrū: vt sint tibi a προβατα εἰς ἱματισμόν, τίμα πεδίον, ἵνα ὦσί σοι ἀρ gni. Fili a me habes verba fortia ad vitā nes. Υἱὲ παρ' ἐμοῦ ἔχεις ῥήσεις ἰσχυρὰς εἰς τὴν ζωήν tuā: τ ad vitā famulor. σου, καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν θεραπόντων. Ca.28.

H Ūgit impi nemine pſequēte: iustus āt tā= Φεύγει ἀσεβὴς μηδενὸς διώκοντος, δίκαιος δὲ ὡς A
Ψ leo cōfidit. ppter pctā impior grauatiōes ὡσεὶ λέων πέποιθε. Διὰ ἁμαρτίας ἀσεβῶν βρίσεις
suscitant: vir āt astut extinguet eas. ἐγείρονται, ἀνὴρ δὲ παγοῦργος κατασβέσει αὐτάς.
Virilis in impietatib calūniaē pauperes: sicut Ἀνδρεῖος ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχούς, ὥσπερ
hiber vehemēs τ inutilis. Sic relinquētes ὑετὸς λάβρος καὶ ἀνωφελής. Οὕτως οἱ ἐγκαταλιπόν
legē laudāt impietatē: at q̄ dili τες γὰρ νόμον ἐγκωμιάζουσιν ἀσέβειαν, οἱ δὲ ἀγαπῶν=
gūt legē circūtaciūt sibi mur. Et= τες γὰρ νόμον περιβάλλουσιν ἑαυτοῖς τεῖχος. Αν=
ri mali nō intelligēt iudiciū: at q̄ inquirūt oīs ἀρες κακοὶ οὐ νοήσουσι κρίσιν, οἱ δὲ ζητοῦντες τὸν κύριον ē. 9.a.
intelligēt in oi. Melior paup ambu συνήσουσιν ἐν παντί. Κρείσσων πτωχὸς πορευόμε
lās in veritate: diuite mēdaci. Custodit legē νος ἐν ἀληθείᾳ πλουσίου ψευδοῦς. Φυλάσσει νόμον
fili intelligēs: q̄ āt pascit luxuriā inhonorat pa= υἱὸς συνετός, ὃς δὲ ποιμαίνει ἀσωτίαν ἀτιμάζει πα B
trē suū. Qui multiplicat diuitias suas cū τέρα αὐτοῦ. Ο πληθύνων γὰρ πλοῦτον αὐτοῦ μετὰ
vsuris τ abūdātijs: ei q̄ miserē paupē cō τόκων καὶ πλεονασμῶν, τῷ ἐλεοῦντι πτωχοὺς συ=
gregat eas! Qui declinat aurē suā ne au νάγει αὐτόν. Ο ἐκκλίνων τὸ οὖς αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀ=
diat legē: τ ipe orationē suā abo κοῦσαι νόμου, καὶ αὐτὸς τὴν προσευχὴν αὐτοῦ βδε=
minat é. Qui decipit rectos in via mala in corru= δέλυκται. Ος πλανᾷ ἐυθεῖς ἐν ὁδῷ κακῇ εἰς διαφ=
ptionē ipe incidet: at iniqui p̄teribūt θορὰν αὐτὸς ἐμπεσεῖται, οἱ δὲ ἄνομοι διελεύσονται
bona: τ nō ingredient ad ea. Sapiēs apud se= ἀγαθά, καὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς αὐτά. Σοφὸς παρ' ἑαυ
ipm vir diues: paup āt intelligēs dānabit τῷ ἀνὴρ πλούσιος, πένης δὲ νοήμων καταγνώσεται
eū. Propt auxiliū iustor multa fit gloria: in αὐτοῦ. Διὰ βοήθειαν δικαίων πολλὴ γίνεται δόξα, ἐν
āt locis impior capiunt hoies. Qui absco= δὲ τόποις ἀσεβῶν ἁλίσκονται ἄνθρωποι. Ο ἐπικαλύ
dit impietatē suā nō ꝓsperabit: q̄āt narrat πτων ἀσέβειαν αὐτ οὐκ εὐοδωθήσεται, ὁ δὲ ἐξηγούμενος
τ redarguit diligēt Beat vir q̄ ti= καὶ ἐλέγχων ἀγαπηθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς κατα C
met oīa ob cautelā: at vur corde πήσει πάντα δ' εὐλαβείαν, ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδί=
incidet in mala. Leo esuries τ lup sie= αν ἐμπεσεῖται κακοῖς. Λέων πεινῶν καὶ λύκος δι=
ties q̄ tyrānizat paup crūs gētis pauperis: rex ψῶν ὃς τυραννεῖ πτωχὸς ὢν ἔθους πενιχροῦ, βα=
indigēs ꝓuentuū magn calūniator:: σιλεὺς ἐνδεὴς προσόδων μέγας συκοφάντης, ooooo

qđ odit iniustitiã longũ tps viuet. Προ viro q̃ ὁ δὲ μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζήσεται. Andra ỹn incausa cedis spõdens exul erit ꝛ nõ in securi
Exo.d ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος φυγὰς ἔσται καὶ οὐκ ἐν ἀσφα tate. Qui ambulat iuste adiut⁹ est: at puersis λείᾳ. Ο πορευόμενος δικαίως βεβοήθηται, ὁ δὲ σκολιαῖς vijs ambulãs implicabit. Qui operat
Iud.b. ὁδοῖς πορευόμενος ἐμπλακήσεται. Ο ἐργαζόμενος τὴν suã terrã replebit panib⁹: q̃ ãt sectat ociũ ἑαυτοῦ γῆν πλησθήσεται ἄρτων, ὁ δὲ διώκων χολὴν replebit egestate. Vir fidelis multũ bñdice= πλησθήσεται πενίας. Ανὴρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθή tur: at mal⁹ nõ impunit⁹ erit. Qui nõ rene
σεται, ὁ δὲ κακὸς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται. Ος οὐκ αἰσχύ rek facies iustoꝝ nõ bon⁹: talis bucella
D νεται πρόσωπα δικαίων οὐκ ἀγαθός, ὁ τοιοῦτος ψωμοῦ panis vẽdet virũ. Festinat ditari vir
ἄρτου ἀποδώσεται ὄδρα. Σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ inuid⁹: ꝛ nõ scit q̃ misericors bñabit ei⁹.
βάσκανος, καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσει αὐτοῦ. Qui corripit hoīs vias: grãs hẽbit magis
Ο ἐλέγχων ἀνθρώπου ὁδούς, χάριτας ἕξει μᾶλλον q̃ lingua blandiꝫ. Qui violat patrẽ
τοῦ γλωσσοχαριτοῦντος. Ος ἀποβιάζεται πατέρα aut matrẽ ꝛ videt nõ peccare: hic pticeps
καὶ μητέρα καὶ δοκεῖ μὴ ἁμαρτάνειν, ἑταῖρος κοινωνός est viri impij. Insaciabilis vir iudicabit temere: q̃
ἐστιν ἀνδρὸς ἀσεβοῦς. Απληστος ἀνὴρ κρινεῖ εἰκῆ, ὃς ãt cõfidit in dño in cura erit. Qui cõfi=
δὲ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσται. Ος πέποι dit in audaci corde talis stultus: q̃ ãt ambu=
θε θρασείᾳ καρδίᾳ ὁ τοιοῦτος ἄφρων, ὃς δὲ πορευε lat in sapia saluabit. Qui dat mẽdico: sine idigẽtia
Iud.a. ται σοφίᾳ σωθήσεται. Ο διδοὺς ψωχῷ, ἀνενδεὴς erit: q̃ ãt auertit oculũ suũ in multa
ἔσται, ὃς δὲ ἀποστρέφει τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐν πολλῇ egestate erit. In locis implor gemũt iusti:
ἀπορίᾳ ἔσται. Εν τόποις ἀσεβῶν στένουσι δίκαιοι, in ãt illor pditione multiplicabunt iusti.
ἐν δὲ τῇ ἐκείνων ἀπωλείᾳ πληθυνθήσονται δίκαιοι. C.29

A Μέλιος vir corripiẽs vtro dure ceruicis:
Κρείσσων ἀνὴρ ἐλέγχων ἀνδρὸς σκληροτραχήλου, repẽte eñ cõbusto eo nõ est sanitas. Cũ
ἐξαπίνης γὰρ φλεγομένου αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἴασις. Εγ laudanꝫ iusti letabunꝫ ppli: imperãtib⁹
κωμιαζομένων δικαίων εὐφραγήσονται λαοί, ἀρχόντων ãt impijs gemũt viri. Viri q̃ amat sapiẽ
δὲ ἀσεβῶν στένουσιν ἄνδρες. Ανδρὸς φιλοῦντος σο tiã letaꝫ pater: q̃ ãt pascit scorta
φίαν εὐφραίνεται ὁ πατήρ, ὃς δὲ ποιμαίνει πόρνας pdet diuitias. Rex iust⁹ erigit regionẽ:
ἀπολεῖ πλοῦτον. Βασιλεὺς δίκαιος ἀνίστησι χώραν, vir ãt iniquus defodit. Qui ꝓpara=
Luce. 15. ἀνὴρ δὲ ἄφρων καταστρέφει. Ος παρασκευ= tur ad vultũ sui amici: rete
άζεται ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἑαυτοῦ φίλου, δίκτυον circũiaciet ei suis pedib⁹. Peccãti vi
περιβαλεῖ αὐτῷ τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν. Αμαρτάνοντι ἀν ro magn⁹ laqueꝰ: iustus ãt in gaudio ꝛ in leti=
δρὶ μεγάλη παγίς, δίκαιος δὲ ἐν χαρᾷ καὶ ἐν εὐφρο tia erit. Nouit iustus iudicare pauperib⁹: at
B σύνη ἔσται. Επίσταται δίκαιος κρίνειν πενιχροῖς, ὁ δὲ impius nõ intelliget indiciũ: ꝛ pauperi nõ inest
ἀσεβὴς οὐ συνήσει δίκην, καὶ ψωχῷ οὐκ ὑπάρχει mẽs cognoscẽs. Viri pestilẽtes exusserũt ciuitatẽ:
τοὺς ἐπιγινώμων. Ανδρες λοιμοὶ ἐξέκαυσαν πόλιν, sapiẽtes ãt auerterũt irã. Vir sapiẽs iudicat gẽtes:
σοφοὶ δὲ ἀπέστρεψαν ὀργήν. Ανὴρ σοφὸς κρίνει ἔθνη, vir ãt malus iratus veriderꝫ ꝛ nõ ter
ἀνὴρ δὲ φαῦλος ὀργιζόμενος καταγελᾶται καὶ οὐ κα= ret.
τανήσει.

ᵏquiaũt odit⁽ⁱ⁾auaríciãᵐlõ gi fiẽtⁿdies ei⁹. ᵒHoiem q ᵖcalũniatur⁽ʳ⁾aieᵠsanguine: si ˢvsqꝫ adᵗ lacumᵘ fugerit ˣnemoʸsustinet. ᶻQui am bulatᵃsimplʳᵇ saluus erit: ᶜqui peruersis graditur ᵈviisᵉconcidetᶠsemel. ꝯ ᵍQui opatur⁽ʰ⁾terrã suãⁱ sa tiabitur ʲpanib⁹: ᵐq aũt se ctatur ⁿ ociũ ᵒ replebitur ᵖegestate. ᵠVirʳfidelis ꝯ ˢmultũᵗ laudabitur: ᵘqui autẽ festinat ˣ ditariʸ non ᶻerit inocẽs. Quiᵃcogno scit ī iudicioᵇfaciẽᶜnõᵈbe ne facit: isteᵉpᶠ bucellaᵍpa nisʰ deserit veritatem. ꝯ ⁱVir quiᵏfestinatˡditari & aliisᵐinuidet: ⁿignoratᵒq ᵖegestas ᵠ superueniet ci. ʳQui corripitˢhoiez: ᵗgra tiãᵘpostea ᵛinueniet apd eũ: ʷmagis q̃ ille qui pˣ lĩgue ʸbl̃dimẽta decipit. ᶻQui subtrahit aliqd aᵃpr̃e suo ᵇvel a mr̃eᶜ & dicit hocᵈnõ esseᵉpctm: ᶠparticepsᵍ ho micideʰest. ⁱQui se iactat & ʲdilatatᵏ iurgiaˡcõcitat: ᵐq vero sperat⁽ⁿ⁾in dñoᵒ sal uabitur. ᵖQui consiliitᵠin corde suoʳstultˢest: ᵗq aũt graditurᵘ sapienter ᵛ ipse ʷsaluabitur. ˣQui datʸ pau periᶻ non indigebit: ꝯ ᵃqui despicit deprecantẽ sustinebitᵇ penuriam. ꝯ ᶜCum surrexerintᵈ impii ᵉabscondẽturᶠ homines: ᵍcum illi perierintʰ multi plicabũturⁱ iusti. 29.

Uiro quiᵇcorripientẽ ᶜdura ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈceruice contẽnit: ᵉrepẽti nus ei supueniet⁽ᶠ⁾interit⁹ ᵍ& eũ ʰ sanitasᵍnõ seq̃tur. ⁱIn multiplicatiõeᵏiustoꝝ ˡletabiturᵐvulg⁹: ⁿcũ ipii ᵒsũpserintˢ principatũᵖ ge metʳ ppl's. ˢVirᵗ q amatᵘ sa piẽtiᵛ letificatʷ patrẽ suũ: ˣqui aũt nutritʸ scortũᶻ pᵈ detᵃ substãtiã. ᵇRexᶜiustus ᵈerigitᵉterrã: ᶠvirᵍ auarus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ʰdestruet eã. ⁱHõ⁽ʲ⁾qui blan dis fictisq̃ ᵏmonibus loq tur ˡamico suo: ᵐreteⁿ exᵒ pandit ᵖ gressibus eius. ᵠPeccantẽʳvirumˢ iniquũ ᵗinuoluet laq̃s: ᵘ& iustus ᵛlaudabitur ʷatq̃ gaudeᵈ bit. ˣNouitʸ iust⁹ ᶻcausam ᵃpauperũ: ᵇipiusᶜ ignorat ᵈsciam. ᵉHoies ᶠpestilẽtes ᵍdissipantʰ ciuitatem: ⁱsa pientes veroᵏ auertunt ꝯ ˡfurorem. ᵐVirⁿ sapiens siᵒ cumᵖ stultoᵠ contendeʳ sit˙ siue irascitur⁽ˢ⁾siue ride at: ᵗnon inueniet ᵘ requiẽ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵒאַנְשֵׁי דָמִים יִשְׂנְאוּ תָם וְיִשָּׁרִים יְבַקְשׁוּ נַפְשׁוֹ׃ כָּל רוּחוֹ יוֹצִיא כְסִיל וְחָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה׃ מוֹשֵׁל מַקְשִׁיב עַל דְּבַר שֶׁקֶר כָּל מְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים׃ רָשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מְאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם׃ יְהוָה מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בֶּאֱמֶת דַּלִּים כּוֹנָן לָעַד׃ כִּסְאוֹ חֲכָמָה וְנַעַר מְשֻׁלָּח מֵבִישׁ אִמּוֹ׃ חֲכַם בְּרִבּוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה פָּשַׁע וְצַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם יִרְאוּ׃ יַשֵּׁר בְּנֵךְ וְיַנִיחֲךָ וְיִתֵּן מַעֲדַנֵּי לְנַפְשֶׁךָ׃ בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרֵהוּ׃ בְּדְבָרִים לֹא יִוָּסֵר עֶבֶד כִּי יָבִין וְאֵין מַעֲנֶה׃ חָזִיתָ אִישׁ אַץ בִּדְבָרָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ׃ מְפַנֵּק מִנַּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן׃ אִישׁ אַף יְנָרֶה מָדוֹן וּבַעַל חֵמָה רַב פָּשַׁע׃ נַאוַת אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וּשְׁפַל רוּחַ יִתְמֹךְ כָּבוֹד׃ חוֹלֵק עִם גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה יִשְׁמַע וְלֹא יַגִּיד׃ חָרְדַת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה יְשֻׂגָּב׃ רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי מוֹשֵׁל וּמֵיהוָה מִשְׁפַּט אִישׁ׃ תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע יְשַׁר דָּרֶךְ׃

Cap. xxx.

דִּבְרֵי אָגוּר בֶּן יָקֶה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל כִּי בַעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי׃ וְלֹא לִמַּדְתִּי חָכְמָה וְדַעַת קְדֹשִׁים אֵדָע׃ מִי עָלָה שָׁמַיִם וְיָרַד מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו מִי צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ מַה שְּׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי

ᵖViri ᶜsanguinū ᶠoderunt ᵍsimplicem: ʰiusti autem ⁱquerunt ᵏanimā eius. ˡTotum ᵐspiritū suū ⁿprofert ᵒstultus: ᵖsapiens differt & ᵠreseruat ʳin posterum.

ˢPrinceps ᵗq libēter ᵘaudit ᵛverba ʷmedacii: ˣomnes ʸministros habet ᶻimpios. ᵃPauper ᵇ& creditor ᶜobuiauerunt sibi: ᵈvtriusq; ᵉilluminator est ∞∞∞ ᶠdominus. ᵍRex ʰqui iudicat ⁱveritate ᵏpauperes: ˡthronus eius ᵐin eternū ⁿfirmabitur. ᵒVirga ᵖatq; correctio ᵠtribuit ʳsapiam ˢpuer aūt ᵗq dimittitur volūtati sue ᵘcōfūdit ᵛmatrē suā. ʷIn multiplicatōe ˣimpiorū ʸmultiplicabuntur ᶻscelera: ᵃ& iusti ᵇruinas eorū ᶜvidebūt. ᵈErudi ᵉfiliū tuū ᶠ& refrigerabit te ᵍ& dabit ʰdelitias ⁱanime tue. ᵏCum ˡpphetia ᵐdefecerit ⁿdissipabitur ᵒpplus: ᵖqui vero custodit ᵠlegē ʳbtūs ē. ˢSeruus ᵗverbis ᵘnon ᵛpōt erudiri: ʷqa qđ dicis ˣitelligit: ʸ& ᶻnō dere ᵃcōtemnit. ᵇVidisti ᶜhoiem ᵈvelocē ᵉad loquēdū: ᶠstultitia ᵍmagis ʰsperāda est ⁱq̄s illi ʲcorrectio. ᵏQui delicate ˡa puericia sua ᵐnutrit ⁿseruū suū ᵒpostea ᵖsentiet eū ᵠcontumacē. ʳVir ˢiracūdus ᵗpuocat ᵘrixas ᵛ& q adˣindignā dū facilis ē erit ad ʸpeccādū ᶻpcliuior. ᵃSupbū ᵇseqtur hūilitas: ᶜ& hūilē ᵈspū ᵉsuscipiet ᶠglia. ᵍQui ʰcū ⁱfure ʲparticipat ᵏodit ˡanimā suā: ᵐadiurantē ⁿaudit ᵒ& nō ᵖidicat. Quiᵠ timet ʳhominē cito ˢcorruet: ᵗq sperat ᵘin dño ᵛsublcuabitur. ʷMulti ˣreqrunt ʸfacie ᶻprīcipis ᵃ& iudiciū ᵇa dño egreditur ᶜsingulorum. ᵈAbominātur ᵉiustiᶠ virū ᵍimpium: ʰ& abominantur ⁱimpii eos quiˡ inᵏrecta sunt ˡvia.

30.

ᵐErba ⁿcōgregātis ᵒfilii ᵖvomētis. ᵠVisio quā ʳlocut ˢē ᵗvir ᵘcū quo ē de ᵛ& q deo secū morāte ʷcōfortat ˣait. ʸStultissimus ᶻsum ᵃvirorū: ᵇ& ᶜsapientia ᵈhoīm ᵉnon est ᶠmecū. ᵍNon ʰdidici ⁱsapientiā ʲ& ᵏnoui ˡscientia ᵐsanctorū. ⁿQuis ᵒascendit in ᵖcelum ᵠatq; descēdit? ʳQuis ˢcōtinuit ᵗspūs in manib ᵘsuis? ᵛQuis ʷcolligauit ˣaqs q̄si ʸin vestimēto? ᶻQuis ᵃsuscitauit ᵇomnes ᶜterminos ᵈterre? ᵉQuod ᶠnomē est ejus? ᵍ& qđ ʰnomē filii ejus ⁱsi

viri sanguinū ptícipātes odio hēbunt ſctūm: at recti ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι μισήσουσιν ὅσιον, οἱ δὲ εὐθεῖς exquirēt aīam eius. Totū animū suū pfert ἐκζητήσουσι ψυχὴν αὐτοῦ. Ολον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει stultꝰ: sapiēs āt reseruat per ptem. Rege ὁ ἄφρων, σοφὸς δὲ ταμιεύεται κατὰ μέρος. Βασιλέως audiēte ſmonē iniuſtū: oēs subditi iniὑπακούοντος λόγον ἄδικον, πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν παράqui. Feneratore ꝛ debitore adinuicē ꝓcuientiā νομοι. Δανειστοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόbus: inſpectionē facit vtriuſq; dñs. Re των, ἐπισκοπὴν ποιεῖται ἀμφοτέρων ὁ κύριος. Βασιλέgis in veritate iudicātis pauperes thronꝰ eiꝰ in testi ως ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχοὺς ὁ θρόνος αὐτοῦ εἰς μαρmonīū ꝓſtituetur. plage ꝛ correptiōes dant τύριον κατασταθήσεται. πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι δίδόασι ſapiam: puer āt q errat ꝓfundit parētes suos. σοφίαν, παῖς δὲ πλανώμενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ. Multis exñtibꝰ impijs multa ſunt peccata: Πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι, οἱ at iuſti illis cadentibꝰ trepidi fiūt. Eru δὲ δίκαιοι ἐκείνων πιπτόντων καταφοβοι γίνονται. Παί di filiū tuū ꝛ requiē dabit tibi: ꝛ dabit ornatū δευε υἱόν σου καὶ ἀναπαύσει σε, καὶ δώσει κόσμον τῇ aīe tue. Illō erit, enarratoꝛ gētī inique: ψυχῇ σου. Οὐ μὴ ὑπάρξει ἐξηγητὴς ἔθνει παρανόμῳ, at q̄ custodit legē beatus. Sermōibꝰ nō erudꝛ ὁ δὲ φυλάσσων νόμον μακάριος. Λόγοις οὐ παιδευθή tur ſuus durus: licet eīm ꝛ itelligat nō obeσεται οἰκέτης σκληρός, ἐὰν γὰρ καὶ νοήσῃ οὐχ ὑπακούdiet. Si videris viꝝ velocē in ſmonibꝰ: cognoſce ꝓ σεται. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχὺν ἐν λόγοις, γίνωσκε ὅτι ſpē hēt magis ſtultꝰ eo. Qui delitiaſ ἐλπίδα ἔχει μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Ος παραπατᾷ a puero ſuus erit: nouiſſime āt dolebit ſup λᾶ ἐκ παιδὸς οἰκέτης ἔσαι, ἔχατον δὲ ὀδυνηθήσεται ἐφ' ſe. Vir furioſus effodit ꝓtētionē: vir āt tracūdus ἑαυτῷ. Ανὴρ θυμώδης ὀρύσσει νεῖκος, ἀνὴρ δὲ ὀργίλος effodit pcta. Iniuria viꝝ humiliat: at ἐξορύζει ἁμαρτίας. Υβρις ἄνδρα ταπεινοῖ, τοὺς δὲ hūiles ſpū firmat glia dñs: Qui ꝓticipat cū fu ταπεινόφρονας ἐρείδει δόξη κύριος. Ος μερίζεται κλέre odit ſuā aīam: ſi āt iuramētū ꝓpoſitū Job.31 d. ϖῆ μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ἐὰν δὲ ὅρκου προτεθέντος audiētes ⁊ nō renūciauerint q̄ timent ꝛ q̄ reuerent ἀκούσαντες μὴ ἀναγγείλωσι φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες hoies ſupplātabunt. at cōfidēs in dño ἀνθρώπους ὑποσκελιεῖ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον letabit. Impietas viro dat errorē: at cōἐυφραανθήσεται. Ασέβεια ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, ὁ δὲ πε fidens in dño ſaluabit. Multi colunt ποιθὼς ἐπὶ τῷ διαστῆσαι σωθήσεται. Πολλοὶ θεραπεύουσι facies ducū: ab āt dño eſt iuſticia πρόσωπα ἡγουμένων, παρὰ δὲ κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον viro. Abominatio iuſtꝰ vir viro iniuſto: abo ἀνδρί. Βδέλυγμα δίκαιος ἀνὴρ ἀνδρὶ ἀδίκῳ, βδέlminatio āt iniquo dirigens via. λυγμα δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός. Ca.30.

Hec dicit vir credentibꝰ deo ꝛ quiΤάδε λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσι θεῷ καὶ παύσco: ſtultiſſimꝰ eīm ſum oim hoim. Et pru μαι, ἀφρονέστατος γάρ εἰμι πάντων ἀνθρώπων. Καὶ φρόdētia hoīs nō eſt in me. Deus docuit me νησις ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί. Ο θεὸς ἐδίδαξέ με ſapiam ꝛ cognitionē ſctōꝝ cognoui. Quis aſcēdit in celū ꝛ σοφίαν καὶ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα. Τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ deſcēdit? q̄s cōgregauit vētos in ſinu. Quis cōuertit κατέβη; τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ. Τίς συνέστρεψε aquā in veſte. Quis dñat ꝰ eſt oim ſimilitatū ὕδωρ ἐν ἱματίῳ. Τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς terre: qđ nomē eī? aut qđ nomē filijs eiꝰ? vt γῆς; Τί ὄνομα αὐτῷ; ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; ἵνα

Universidad de Deusto
Biblioteca

cognoscas. Protegit ãt ipe eos q reuerent eũ.
γνῶς. Ὑπερασπίζει δὲ αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων αὐτόν.
Ne addas ſmõib⁹ ei⁹: ne redarguat te: t
Μὴ προσθῆς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ
mẽdax fias. Duo peto a te: ne tollas
ψευδὴς ᾖς, Δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, μὴ ἀφέλῃς
a me gram anteq̃ moriar ego. Inanẽ ſmonẽ t
μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Μάταιον λόγον καὶ
mendacẽ lõge a me fac: diuitias ãt t pauptatẽ ne
ψευδῆ μακράν μου ποίησον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μὴ
mihi dederis. Cõſtitue ãt mihi neceſſaria t ſufficiẽtia: ne
μοι δῴς. Σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη, ἵνα
B replet⁹ mendax fiã: t dicã: q̃s me videt: aut
μὴ πλησθεὶς ψευδὴς ὦμαι, καὶ εἴπω, τίς με ὁρᾷ; ἢ
paupfact⁹ furer: t iurẽ nomẽ dei. Ne
πενοσθεὶς κλέψω, καὶ ὀμόσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. Μὴ
tradideris ſeruũ in man⁹ dñi: ne forte ma-
παραδῷς δοῦλον εἰς χεῖρας δεσπότου, μήποτε κα-
ledicat tibi t delearis. Fili⁹ mal⁹ patri
ταράσηταί σε καὶ ἀφανισθῇς. Ἐκγονον κακὸν πατέρα
maledicit: at matri nõ bñdicit. fili⁹ mal⁹
καταράται, τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ. Ἔκγονον κακὸν
iuſtũ ſe iudicat: at ceritũ ei⁹ nõ lauit.
δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, τὴν δὲ ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν.
Fili⁹ mal⁹ excelſos oculos hẽt: at palpe
Ἐκγονόν κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, τοῖς δὲ βλε-
bris ſuis extollit. Fili⁹ mal⁹ gladios den-
φάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται. Ἐκγονον κακὸν μαχαίρας ὀδόν-
tes hẽt: t molares forcipes: vt ꝓſumat
τας ἔχει, καὶ τὰς μύλας, τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν τοὺς
ibecilles a terra: t pauperes eox ex hoibus.
ἀδυνεῖς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τοὺς πένητας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων
Sãguiſuge tres filie fuerũt dilectione dile
Τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπῶσαι ἀγαπώ-
cte: t tres iſte nõ repleuerũt eã: t
σαι, καὶ τρεῖς αὗται οὐκ ἐνεμπίμπλασαν αὐτήν, καὶ
quarta nõ cõtẽta eſt dicere ſatis. Infern⁹ t amor
ἡ τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν ἱκανόν· Ἅδης καὶ ἔρως
mulieris t terra nõ repleta aqua: t aqua
γυναικὸς καὶ γῆ οὐκ ἐμπιμπλαμένη ὕδατος, καὶ ὕδωρ
C t ignis nõ dicẽt ſufficit. Oculũ q̃ veridet Job.22 d.
καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν ἀρκεῖ. Ὀφθαλμὸν καταγελῶν
patrẽ: t q̃ in honorat ſenectutẽ matris eruãt
Prou.17.c. τὸ πατρός, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν
eũ cozui ve cõuallib⁹: t comedãt eũ
αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐ-
pulli aqlæ. Tria ãt ſunt ipoſſibilia mihi itelligere.
τὸν νεοσοὶ ἀετῶν. Τρία δέ ἐσιν ἀδύνατά μοι νοῆσαι,
t quartũ nõ cognoſco. Veſtigia aqle volan
καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω. Ἰχνη ἀετοῦ πετομέ-
tis: t vias colubri ſup petrã: t ſemitas nauis
νου, καὶ ὁδοὺς ὄφεως ἐπὶ πέτρας, καὶ τρίβους ιεως
naulgãtis: t vias viri in adoleſcẽtia. Ta
ναυτοπορούσης· καὶ ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι. Τοι
lis via mulieris adultere: q̃ cũ fecerit
αὕτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλίδος, ἣ ὅταν πράξῃ
lota nihil dicit feciſſe abſurdũ. Per
ἀσυνιφαίνει οὐδέν φησι πεπραχέναι ἄτοπον. Διὰ
tria mouet terra: at quartũ nõ poteſt fer-
τριῶν σείεται ἡ γῆ, τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύναται φέ-
re. Si ſuus regnauerit: t ſtult⁹ replet⁹ fuerit
ρειν. Ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ, καὶ ἄφρων πλησθῇ
cibo: t ſerua ſi ereuerit ſuã dñam:
σιτίων, καὶ οἰκέτις ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν,
t odioſa mulier ſi ſortita fuerit vir bonũ. Quattuor
καὶ μισητὴ γυνὴ ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Τέσσαρα
ãt ſunt minima in terra:
δέ ἐσιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

D ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְהֵמָּה חֲכָמִים מִחֲכָמִים הַנְּמָלִים חָכָם
עַם לֹא עָז וַיָּכִינוּ בַּקַּיִץ לַחְמָם׃ עַז כּוֹן
שְׁפַנִּים עַם לֹא עָצוּם וַיָּשִׂימוּ קוּן עָצָם
בַּסֶּלַע בֵּיתָם׃ מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה שׁוּם אַרְבֶּה
יֵצֵא חִצְּין כֻּלּוֹ׃ שְׁמָמִית בְּיָדַיִם תִּתָּפֵשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ׃ שִׁלְשָׁה תָּפַשׂ הֵכָל
הֵמָּה מֵיטִיבֵי צָעַד וְאַרְבָּעָה מֵיטִיבֵי יָטַב
לָכֶת׃ לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה וְלֹא לָבִיא גָּבַר
יָשׁוּב מִפְּנֵי כֹל׃ זַרְזִיר מָתְנַיִם שׁוּב גָּבָה
אוֹ תַיִשׁ וּמֶלֶךְ אֲלֻקוֹם עִמּוֹ׃ אִם קוּם
נַבַּלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא וְאִם זָמּוֹתָ יָד נָשָׂא זָמַם
לְפֶה׃ כִּי מִיץ חָלָב יוֹצִיא חֶמְאָה יָצָא
וּמִיץ אַף יוֹצִיא דָּם וּמִיץ אַפַּיִם
יוֹצִיא רִיב׃ רוּב

Ca.xxxi.

דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ
מַשָּׂא אֲשֶׁר יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ׃ מַה נָּשָׂא
בְּרִי וּמַה בַּר בִּטְנִי וּמָה בַּר
נְדָרָי אַל תִּתֶּן לַנָּשִׁים חֵילֶךָ נָתַן נָשָׂה
וְדַרְכֶיךָ לְמַחוֹת מְלָכִין׃ אַל מָחָה
לַמְלָכִים לְמוּאֵל אַל לַמְלָכִים שְׁתוֹ שָׁתָה
יַיִן וְלֹרוֹזְנִים אֵי שֵׁכָר׃ פֶּן יִשְׁתֶּה
וְיִשְׁכַּח מֵחֻקָּק וְיַשַּׁנֶּה דִּין כָּל בְּנֵי שָׁכַח חָקַק
עָנִי תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נֶפֶשׁ׃ שָׁנָה דִּין
יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ עָמָל נָתַן
וַעֲמָלוֹ לֹא יִזְכָּר עוֹד׃ פְּתַח פִּיךָ אִלֵּם זָכַר פֶּה
לְאִלְּמֵי אֵל דִּין כָּל בְּנֵי חֲלוֹף׃ דִּין
פְּתַח פִּיךָ שְׁפָט צֶדֶק וְדִין עָנִי וְאֶבְיוֹן׃ אֵשֶׁת חַיִל מִי אִישׁ
יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מְכֻרָהּ׃ מָצָא נָפַשׁ
בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא
יֶחְסָר׃ גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רַע חָסַר רוּעַ
כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ׃ דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ׃ עָשָׂה כַּף
הָיְתָה כָּאֳנִיוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא הָיָה אֳנִי
לַחְמָהּ׃ וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃ טָרַף נָתַן

& ipſa ſunt sapientiora ſapientibus. Formice populus infirmꝰ q̄ ꝑparat in meſſe cibū ſuū. Lepuſculus plebs inualida quiꝰ collocat ∞∞ in petra cubile ſuū. Regem locuſta non habet & egreditur vnuerſa ꝑ turmas ſuas. Stellioꝰ manibus nititurꝰ & moratur in edibus regis. Tria ∞ ſunt que bene graduntur: & quartum quod incedit feliciter. Leo fortiſſimus beſtiarū ad nullius pauebit occurſū. Gallus ſuccinctus lūbos ſuos & aries: nec eſt rex qui reſiſtat ei: & ∞∞ q ſultus appuerit poſtq̄ eleuat eſt ī ſublime. Si ei itellexiſſet: ori ſuo ipo ſuiſſet manū. Qui autē fortiter premit vbera ad eliciendū lac: exprimit butyrū: & q vehemēter emungit elicit ſanguinem: & qui ꝓuocat iras ꝓducit diſcordias.

Erba lamuelis regis. Viſio q̄ erudiuit eū mater ſua. Quid dilecte mi: qd dilecte vteri mei: qd dilecte votorū meorū. Ne dederis mulieribus ſubſtātiā tuā: & vias tuas ad delēdos regeſ. Noli regibus o lamuel: noli regibus dare ∞∞ vinū: qa nullū ſecretū ē vbi regnat ebrietas. Ne forte bibāt & obliuiſcantur iudiciorū & mutent cauſam filiorū paupis. Date ſicerā merētib: & vinū his q amaro ſūt aīo. Bibant & obliuiſcātur egeſtatis ſue & doloris ſui nō recordētur ulterius. Aperi os tuū muto: & cauſis oīm filioꝝ q ptrā ſeunt. Aperi os tuū: decerne qd iuſtū eſt: & vindica inopē & pauperē. Aleph. Mulierē fortē qs inueniet: pcul & de vltimis finib pcū ei. Beth. Cōfidit in ea cor viri ſui & ſpoliis non ∞∞∞∞ idigebit. Gimel. Reddet ei bonum & non malū oībus diebꝫ vite ſue. Daleth. Queſiuit lanam ∞ & linū: & opata eſt cōſilio manuū ſuarum. He. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris de longe portans panem ſuum. Vau. De nocte ſurrexit dedit q̄ predam domeſticis ſuis & cibaria ancillis ſuis.

hec āt sūt sapiētiora sapiētib. Formice dū ταῦτα δέ ἐσι σοφώτερα τῶν σοφῶν. Οἱ μύρμηκες ὅις nō est fortitudo: t ꝓparāt vere cibū. Et μή ἐσιν ἰσχύς, καὶ ἑτοιμάζονται βέρους τὴν τροφήν. Καὶ cherogrylli gēs nō valida: q̄ fecerūt in pe ὁι χοιρογρύλλιοι ἔθνος ὐκ ἰσχυρόν, ὁι ἐποιησαντο ἐν πέ tris suas domos. Ābsq; rege est locusta. τραις τοὺς ἑαυτῶν ὄικους. Ἀβασίλευτόν ἐσιν ἡ ἀκρίς. t egredit tāq̄ acies ab vna iussione ordinate. Et ca καὶ ἐκστρατεύει ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος ἐυτάκτως. Καὶ κα lamotes piſcis manib innitēs t captu facilis exās: habitat λαμώτης χερσὶν ἐρεισθόμενος καὶ ἐυάλωτος ὤν, κατοικεῖ in munitionib regis. Tria āt sunt q̄ ꝓspere gradiū ἐν ὀχυρώμασι βασιλέως. Τρία δέ ἐσιν ἃ ἐυόδως πορεύ tur: t quartū qd̄ bene incedit. Catu τεται, καὶ τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει. Σκύμ lus leonis fortior bestijs. q̄ nō auertit: ne νος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν. ὃς ὐκ ἀποστρέφεται, ὐ q̄ horret bestiā. Et gall cōscendēs fe δὲ καταπλήσσει κτῆνος. Καὶ ἀλέκτωρ ἐμπεριπατῶν ἐν minas clemēter: t hirc ꝓcedens gregē: t rex λείας εὐψύχως, καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου, καὶ βα cōcionās in gēte. Si imiſeris te in leti σιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει. Ἐὰν πρόη σεαυτὸν εἰς ἐυφρο tiā: t extēderis manū tuā cū pugna inhono σύνην, καὶ ἐκτείνης τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης ἀτιμα raberis. Mulge lac t erit butyr: si āt expresseris δήση. Ἀμελγε γάλα καὶ ἔσαι βούτυρον, ἐὰν δὲ ἐκπιέζης nares: exibit ſanguis. Si āt extraxeris fmōes: μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα. Ἐὰν δὲ ἐξέλκης λόγους, exibūt iudicia t pugne. ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι. Ca.xxxi.

Οἱ ſmōes dicti sunt a deo rege reſpō Οἱ ἐμοὶ λόγοι εἰρηνται ὑπὸ θεοῦ βασιλέως χρημα A sum: qd̄ docuit mater eius. Quid fili custo τισμός, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Τί τέκνον τιμή dies dd: fmōes dei: pmogenite tibi dico fili dd fi σεις τί; ῥήσεις θεοῦ, πρωτοφυὲς σοὶ λέγω υἱὲ τί τέκ li mei vteri: dd fili meox votox: ne ōderis mulie νον ἐμῆς κοιλίας; τί τέκνον ἐμῶν ἐυχῶν; μὴ δῶς γυναι rib tuas diuitias t tuā mētē t vitā in peniten ξὶ σὸν πλοῦτον καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βίον εἰς ὑστεροβουλί tiā. Cū ꝓsilio oīa fac: cū ꝓsilio bibe vi αι. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει, μετὰ βουλῆς ὀινοπό nū: pncipes tractādi sunt. Vīnū ne bibāt τει, ὁι δυνάσται θυμώδεις εἰσίν. Οἶνον μὴ πιέτω ne cūbiberint obliuiſcant ſapiae t recta iudi σαν. Ἵνα μὴ πίοντες ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας καὶ ὀρθὰ κρι care: ne obtuāt debilea. Date mex his q̄ sūt νεῖν, ὁὐ μὴ δίνωνται τοὺς ἀσθενεῖς. Δότε μέθυν τοῖς ἐν merozib: t vinū bibere his q̄ sūt i doloꝛib. Et obliuiſ λύπαις, καὶ ὄινον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις. Ινα ἐπιλά canť egeſtatis t labox nō recozdenť āpliꝰ. Fili B θωνται τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ μνησθῶσιν ἔτι. Υἱὲ aperi tuū os verbo dei: t iudica oēs ſane. ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ, καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς. Aperi tuū os. t iudica iuſte: diiudica āt paupes Ανοιγε σὸν στόμα· καὶ κρίνε δικαίως, δίακρινε δὲ πένητα t ibecillē. Mulierē fortē q̄s inueniet: ꝓtioſioꝛ καὶ ἀσθενῆ. Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς ἐυρήσει; τιμιωτέρα āt est lapidib ꝓtioſis huiuſmodi. Cōfidit in ea cor δέ ἐσιν λίθων πολυτελῶν ἡτοιαύτη. Θαῤῥεῖ ἐπ' αὐτῇ ἡ καρδία viri ſui: talis bonis ſpoliis nō idigebit. opatur eī τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ἡτοιαύτη καλῶν σκύλων ὐκ ἀστοχήσει. ἐνεργεῖ ταῦ viro bonū t nō malū tota vita. Filās lanas t τῷ ἀνδρὶ ἀγαθὸν καὶ ὐ κακὸν πάντα τὸν βίον. Μηρυομένη ἔρια καὶ linū fecit vtilia manib ſuis. Facta est q̄si nauis mer λίνον ἐποίησεν ἔυχρηστα ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ἐ ἦν ἔμπο catura exercēs: de lōge ꝓgregat ſuas diuitias. Et surgit de no ρευομένη, μακρόθεν συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον. Καὶ ἀνίσταται ἐκ νυκ ctib tenebdit cibaria domo t opa ancillis: τῶν καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ ὄικῳ καὶ ἔργα ταῖς θεραπαίναις,

Cōsiderans agrū emit: ab ār fructib⁹ manuū suarū plātauit possessionē. Accincta fortiter lūbū suū: firmauit brachia sua ad opus. Gustauit q̄ bonū est operari: t nō extinguit tota nocte lucerna ei⁹. Cu bitos suos extēdit ad vtilia: at man⁹ suas firmat ad fusus. Man⁹ ār suas aperuit pauperi: fructū ār extēdit mēdico. Nō hēt curā cognati, quoniā oēs ei⁹ cū alicubi morat. Oēs ēn q̄ sunt i domo vir ei⁹ cū alicubi morat. Oēs ēn q̄ in domo sua vestiti sunt duplicibus. Mem. Stragulatam vestē fecit sibi byssus & purpura indumētū ei⁹. Nun Nobilis in portis vir eius: quando sederit cum senatoribus tre. Samech Sindonē fecit & vēdidit: cingulū tradidit chananeo. Ain Fortitudo & decor indumētū ei⁹: & ridebit in die nouissimo. Phe. Os suum aperuit sapiētie: & lex clemētie in lingua eius. Sade Cōsiderauit semitas domus sue: & panem ocīosa nō cōedit. Coph Surrexerūt filij eius & beatissimā predicauerūt: vir eius laudauit eā. Res Multe filie cōgregauerunt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Sīn. Fallax gratia & vana est pulchritudo: mulier timens dominū ipsa laudabitur. Thau. Date ei de fructu manuum suarum & laudent eam in portis opera eius.

Explicīunt prouerbia Salomonis.

Ca.31.

Considerans agrū emit: ab ār fructib⁹ manuū suarū plātauit possessionē. Accincta fortiter lūbū suū: firmauit brachia sua ad opus. Gustauit q̄ bonū est operari: t nō extinguit tota nocte lucerna ei⁹. Cubitos suos extēdit ad vtilia: at manus suas firmat ad fusus. Manus ār suas aperuit pauperi: fructū ār extēdit mēdico. Nō hēt curā cognatī, quoniā oēs ei⁹ cū alicubi morat. Oēs ēn q̄ in domo sua vestiti sunt duplicibus. Mem. Stragulatam vestē fecit sibi byssum & purpura indumētū ei⁹. Nun Nobilis in portis vir eius: quando sederit cū senatoribus terre. Samech Sindonē fecit & vēdidit: cingulū ār tradidit chananeo. Ain Fortitudinē t honestatē induit: t letata est in diebus vltimis. Os ār suū aperit sapiēter t lege clemētie in lingua ei⁹. Angustiosmos, nō dī ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς· Στεγάζει semitte domui ei⁹: cibos ār ociosa nō comedit. Surrexerūt filij eius t diuites facti sūt: t vir eius laudauit eā. Multe filie acq̄sierāt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Mēdaces gratie t vana pulchritudo nō est ei⁹. Θεὸν φοβουμένη αὐτὴ αἰνείσθω· Δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς, καὶ laudet in portis vir eius.

Zai. Considerauit agrū & emit eum: de fructu manuū suarū plātauit vineā. Heth. Accinxit fortitudie lūbos suos: & roborauit brachiū suum. Teth Gustauit qm bona est negociatio eius: non extīguetur in nocte lucerna ei⁹. Ioth Manū suā misit ad fortia: & digiti eius app̄hēderūt fusum. Caph Manū suā aperuit inopi: & palmas suas extēdit ad paupez. Lamech Non timebit domui sue a frigoribus niuis: oēs ei domestici ei⁹ vestīti sunt duplicibus. Mem. Stragulatam vestē fecit sibi byssus & purpura indumētū ei⁹. Nun Nobilis in portis vir eius: quando sederit cum ∞∞∞∞∞ senatoribus tre. Samech Sindonē fecit & vēdidit: & cingulū tradidit chananeo. Ain Fortitudo & decor indumētū ei⁹: & ridebit in die nouissimo. Phe. Os suum aperuit sapientie: & lex ∞∞∞∞∞ clemētie in lingua eius. Sade Considerauit semitas domus sue: & panem ocīosa nō cōedit. Coph Surrexerūt filij eius & beatissimā predicauerūt: vir eius laudauit eā. Res Multe filie cōgregauerunt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Sīn. Fallax gratia & vana est pulchritudo: mulier ∞∞ timens dominū ipsa laudabitur. Thau. Date ei de fructu manuum suarum & laudent eam in portis opera eius.

Explicīunt prouerbia Salomonis.

זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַּפֶּיהָ נָטְעָה כֶּרֶם: חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ: טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ: יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָּלֶךְ: כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים: מַרְבַדִּים עָשְׂתָה לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי: עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל אַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וְיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

Incipit prologus beati hieronymi in librum Ecclesiasten.

Emini me ante hoc ferme quinquennium cum adhuc Rome essem & Ecclesiasten sancte Blesille legerem vt eam ad contemptum mundi huius prouocarem: & omne quod in mundo cerneret putaret esse pro nihilo: rogatum ab ea: vt in morem commentarioli: obscuraque q̄ differerem: vt absq̄ me posset intelligere que legebat. Itaq̄ quoniam in procinctu nostri operis subita morte subtracta est: & vbi non meruimus o paula & eustochium talem vite nostre habere consortem: tantoq̄ vulnere tunc percussus obmutui: nunc in bethleem positus: angustiore videlicet ciuitate: & illius memorie & vobis reddo quod debeo. Hoc breuiter ammonens q̄ nullius autoritatem secutus sū sed de Hebreo transferens maxime septuaginta interpretum consuetudini me coaptaui. in his dumtaxat atque non multū ab hebraicis discrepant. Iuterdum aquile quoq̄ & symmachi & theodotiōis recordatus sum: vt nec nouitate nimia lectoris studium deterrerem: nec rursum contra conscientiam meam fonte veritatis omisso: opinionum riuulos consectarer.

Explicit prologus sancti Hieronymi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.Text.be.Eccles.j.

Cap.j.

דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלָ͏ִם ׃ הֲבֶל הֲבָלִים אָמַר
קֹהֶלֶת הֲבֶל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל׃
מַה יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ׃ דּוֹר הוֹלֵךְ
וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמָדֶת׃
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶל
מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם׃
הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן
סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל
סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ׃ כָּל הַנְּחָלִים
הֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ
מָלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלָכֶת ׃
כָּל הַדְּבָרִים יְגֵעִים לֹא יוּכַל אִישׁ
לְדַבֵּר לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת
וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ ׃ מַה
שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה
הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ ׃ יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה
זֶה חָדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים
אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵנוּ ׃ אֵין זִכְרוֹן
לָרִאשֹׁנִים וְגַם לָאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְיוּ
לֹא יִהְיֶה לָהֶם זִכָּרוֹן עִם שֶׁיִּהְיוּ
לָאַחֲרֹנָה׃ אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ
עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָ͏ִם ׃ וְנָתַתִּי
אֶת לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בַּחָכְמָה
עַל כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם
הוּא עִנְיַן רַע נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי
הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ ׃ רָאִיתִי אֶת
כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת
רוּחַ ׃ מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן
וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃ דִּבַּרְתִּי
אֲנִי עִם לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה

Trāsla.B.Vie.Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

Incipit liber Ecclesiastes
Capitulum. 1.

Verba ecclesiastes filij dauid regis hierusalem. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatū & omnia vanitas
Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo quo laborat sub sole?
Generatio preterit & generatio aduenit: terra autē in eternū stat.
Oritur sol & occidit & ad locum suū reuertitur: ibiq; renascens gyrat per meridiē & flectitur ad aquilonē. Lustrans vniuersa in circuitu pergit spiritus: & in circulos suos reuertitur.
Omnia flumina intrant in mare: & mare non redundat. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur: vt iterum fluant.
Cuncte res difficiles nō potest eas homo explicare sermone. Nō saturatur oculus visu nec auris auditu impletur. Quid est quod fuit? Ipm quod futurū est. Quid est quod factū est? Ipsum quod faciendū est.
Nihil sub sole nouum: nec valet quisq; dicere: ecce hoc recens est. Iam enī precessit in seculis que fuerunt ante nos.
Non est priorū memoria: sed nec eorū quidē quod postea futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in nouissimo. Ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem
& proposui in animo meo querere et inuestigare sapienter de omnibus que fiunt sub sole. Hanc occupationē pessimam dedit deus filiis hoim vt occuparētur in ea. Vidi que fiunt cuncta sub sole: & ecce vniuersa vanitas & afflictio spiritus. Peruersi difficile corriguntur: & stultorū infinitus est numerus. Locutus sum in corde meo dicens. Ecce

EGCLESIASTES.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ.

Verba ecclesiastes filij dauid re
Ηματα ἐκκλησιαςοῦ υἱοῦ δαυὶδ βα
gis israel in hierusalē. vani
σιλέως ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ. ματαιό
tas vanitatū dixit ecclesiastes: va
της ματαιοτήτων εἶπεν ὁ ἐκκλησιαςής, μα
nitas vanitatū oia vanitas. q̄ abūdantia
ματιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης. τίς περίσσεια
homini in oī labore suo quo laborat sub
τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν
sole? gñatio vadit & gñatio venit: & terra in
ἥλιον; γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς
seculū stetit. & oritur sol: & occidit sol
τὸν αἰῶνα ἕστηκε. καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος
& in locū suū trahit: oriēs ipe illic va
καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἕλκει, ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ πο
dit ad notū & circuit ad boream: circuit cir
ρεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλοῖ κυ
cuēs vadit spūs: & ad circulos suos cōuer
κλῶν πορεύεται πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπι
tit spūs. oēs torrentes eūt ad
στρέφει τὸ πνεῦμα. πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς
mare: & mare nō est repletū.
τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἐμπιπλαμένη.
ad locū quo torrētes vadūt: illuc ipi con
εἰς τὸν τόπον οὗ οἱ χείμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπι
uertunt ad eundū. oēs fmōes iplicant: anō
στρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. πάντες οἱ λόγοι ἐγκωπτοι, οὐ
poterit vir ad loquēdū: & nō replebit ocu
δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν, καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὀφ
lus visu. & nō replebit auris ab audi
θαλμὸς τοῦ ὁρᾶν. καὶ οὐ πληρωθήσεται οὖς ἀπὸ ἀκρο
tu. qd qđ fuit: ipm qđ futurū est: & qd qđ fa
σεως. τί τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον, καὶ τί τὸ πε
ctū est: ipm faciendū. & nō est oē re
ποιημένον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον. καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρό
cēs sub sole. q̄ loquet & dicet: ecce hoc
σφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἴδε τοῦτο
nouū est: iā fuerūt in seculis q̄ fue
καινόν ἐστιν, ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομέ
rūt ab ante nos. nō est memoria pīmis
νοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν. οὐκ ἔστι μνήμη τοῖς πρώτοις
et saltē vltimis factis nō est eis memoria
καί γε τοῖς ἐσχάτοις ἡμῶν οὐκ ἔστι αὐτοῖς μνήμη
cū futuris in nouissimo. Ego ecclesia
μετὰ τῶν ἡσομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. Ἐγὼ ἐκκλησια
stes fui rex sup israel in hierusalē.
στὴς ἐβασίλευσα ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ.
& dedi cor meū ad exquirēdū & ad
καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι καὶ τοῦ
cōsiderandū in sapia de oīb? que
κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων τῶν γινο
fiūt sub celo. qm occupationē malā dedit
μένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν. ὅτι περισπασμὸν πονηρὸν ἔδωκεν
deus filijs hoim vt occuparent in ea.
ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ.
vidi oia opa q̄ facta sunt sub
εἶδον σύμπαντα τὰ ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ
sole. & ecce oia vanitas & electio spiri
τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύ
tus. puersum nō poterit vt ornatū
ματος. διεστραμμένον οὐ δυνήσεται τοῦ ἐπικοσμηθῆ
sit: posteritas nō poterit vt numerata sit. locu
ναι, καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμηθῆναι. ἐλά
tus sum ego in corde meo vt dicā: ego ecce
λησα ἐγὼ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τοῦ λέγειν, ἐγὼ ἰδοὺ

Pro. 27.c. Eccl. 14.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

magnꝰ effectꝰ sũ ꝛ addidi sapiam sup oẽs q̃ fuerũt ἐμεγαλύνθην, καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πάντας οἳ ἦσάν ante me in hierlm. ꝛ cor meũ vidit ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ καρδία μου εἶδε multa: sapiam ꝛ cognitionẽ parabolas ꝛ scientiã: πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην, noui ꝙ et hoc est electio spũs. ἔγνων ὅτι καί γε τοῦτο ἦσι προαίρεσις πνεύματος. Eo ꝙ in multitudie sapie multitudo cognitiõis ꝛ q̃ addit Οτι ἐν πλήθει σοφίας πλῆθος γνώσεως καὶ ὁ προσθεὶς cognitionẽ: addet dolorem. γνῶσιν, προσθήσει ἄλγημα. Ca. 2.

Dixi ego in corde meo: veni iã experiar te Εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, δεῦρο δὴ πειράσω σε in letitia: ꝛ ecce in bono ꝛ ecce et hoc ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἴδε ἐν ἀγαθῷ καὶ ἰδοὺ καί γε τοῦτο vanitas. risui dixi circulationẽ: ꝛ gaudio ματαιότης. τῷ γέλωτι εἶπα πλοιφορίαν, καὶ τῇ εὐφροσύ q̃d hoc facis? ꝛ cõsideraui si cor meũ tra νῃ τί τοῦτο ποιεῖς; καὶ κατεσκεψάμην εἰ ἡ καρδία μου ἕλ het vt vinũ carnẽ meã: ꝛ cor meũ duxit me κύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου, καὶ καρδία μου ὡδήγησέ με in sapia ꝛ vt vñarer: in letitia: donec viderẽ ἐν σοφίᾳ καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' εὐφροσύνην, ἕως οὗ ἴδω q̃ bonũ filijs hoim: q̃ facient ποῖον τὸ ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὃ ποιήσου sub sole: nũcꝙ dieꝙ vite eoꝝ. magnifica σιν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν. ἐμεγάλυ ui opus meũ: edificaui mihi domos: plãtaui να ποίημά μου, ᾠκοδόμησά μοι οἴκους, ἐφύτευσά mihi vineas: feci mihi hortos: ꝛ paradi μοι ἀμπελῶνας, ἐποίησά μοι κήπους, καὶ παρα δεί sos: ꝛ plãtaui in eis lignũ oẽ fructꝰ. σους, καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν καρπου· feci mihi piscinas aquaꝝ vt rigarẽ ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων τοῦ ποτίσαι ab eis siluã ꝓducentẽ ligna. possedi ser ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα. ἐκτησάμην δοῦ uos ꝛ ancillas: ꝛ verne nati sunt mihi: et λους καὶ παιδίσκας, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, καί possessio armẽti boũ ꝛ gregis ouiũ multa fuit mihi γε κτῆσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι sup oẽs q̃ fuerũt ante me in hieru ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερου salẽ. ꝙgregaui mihi et argẽtũ et auꝝ: σαλήμ. συνήγαγόν μοι καί γε ἀργύριον καί γε χρυσίον, ꝛ possessiones regũ ꝛ puinciaꝝ. fe καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν. ἐποίη ci mihi cãtores ꝛ cãtatrices: ꝛ delitias filioꝝ σά μοι ᾄδοντας καὶ ᾀδούσας, καὶ ἐντρυφήματα υἱῶν hoĩs pincernã ꝛ ãcillas picernas. magnificaꝝ sũ ꝛ τοῦ ἀνθρώπου οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας. ἐμεγαλύνθην καὶ addidi vltra oẽs q̃ fuerũt ante προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν me in hierlm: et sapia mea stetit mihi. ꝛ μου ἐν ἱερουσαλήμ, καί γε σοφία μου ἐστάθη μοι. καὶ oẽ qꝫ petierũt oculi mei nõ abstuli ab πᾶν ὃ ᾔτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου οὐχ ὑφεῖλον ἀπ' eis. nõ ꝓhibui cor meũ ab om= αὐτῶν. οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πά= ni letitia: qñ cor meũ letatũ est in om= σης εὐφροσύνης, ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παν ni labore meo: ꝛ hoc fuit pars mea ab τὶ μόχθῳ μου, καὶ τοῦτο ἐγένετο μερὶς μου ἀπὸ oĩ labore meo. ꝛ aspexi ego in om= παντὸς μόχθου μου. καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶ= nib⁹ operib⁹ meis q̃ fecerũt man⁹ mee σι ποιήμασί μου οἷς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου ꝛ in labore καὶ ἐν μόχθῳ

Trãsla.B.Vie.

magnus effectus sum & preceſſi omnes sapiẽtia qui fuerunt ante me in hieruſalem: & mens mea cõtẽplata ẽ multa sapiẽter & dixi. Dediq̃ cor meũ vt sciré prudẽtiã atq̃ doctrinã: erroreſq̃ & ſtultitiam. Et agnoni q̃ in his quoq̃ eſſet labor & afflictio ſpũs: eo q̃ in multa sapientia multa ſit indignatio: & qui addit ſcientiam addit & dolorem. 2.

Dixi ego in corde meo. Vadã & affluã delitiis: & fruar bonis. Et vidi q̃ hoc q̃q̃ eſſet vanitas. Riſum reputaui errorẽ: & gaudio dixi. Quid fruſtra deciperis? Cogitaui in corde meo abſtrahere a vino carnem meam: vt animũ meũ trãſferrẽ ad sapientiã: & deuitarẽq̃ ſtultitiã donec viderem quid eſſet vtile filiis hoim quo facto opus eſt ſub ſole. numero dierũ vite ſue. Magnificaui opa mea. Edificaui mihi domos & plantaui vineas: feci hortos & pomaria & cõſeui ea cuncti generis arboribus. Et extruxi mihi piſcinas aquarum vt irrigarem ſiluam lignorũ germinantiũ. Poſſedi ſeruos & ancillas: multamq̃ familiam habui. Armenta quoq̃ & magnos ouium greges vltra omnes qui fuerũt ante me in hieruſalem. Coaceruaui mihi argẽtum & aurũ & ſubſtãtias regum & prouinciarũ. Feci mihi cantores & cãtatrices & delitias filiorũ hominũ: ſcyphos & vrceolos in miniſterio ad vina fundẽda: & ſupergreſſus ſum opibus oẽs qui ante me fuerunt in hieruſalẽ. Sapia q̃q̃ perſeuerauit mecũ: & omnia q̃ deſideranter oculi mei nõ negauerũ eis: nec phibui cor meũ qn oĩ voluptate frueretur: & oblectaret ſe in his q̃ ꝓparauerã. Et hanc rationẽ ſũ ptẽ meã: ſi vterer laborẽ meo. Cũq̃ me cõuertiſſem ad vniuerſa opa q̃ fecerã man mee & ad labores i

Tex.heb.Eccles.ij.Pũtiua.heb.

גָּדַל עָשָׂה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל
בָּנָה אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי עַל יְרוּשָׁלִָם
רָבָה יָדַע וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וְדָעַת׃
נָתַן וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת
הָלַל גַּם הוֹלֻלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם
רָעָה זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃ כִּי בְּרֹב חָכְמָה
יָסַף יָדַע רָב כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף
כְּאֵב מַכְאוֹב׃
Cap.ij. אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכָה נָּא אֲנַסְּכָה
יָלַל נָסַךְ בְּשִׂמְחָה וּרְאֵה בְּטוֹב וְהִנֵּה גַם
שָׂחַק הָלַל הוּא לִשְׂחוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלֵל
תּוּר וּלְשִׂמְחָה מַה זֶּה עֹשָׂה׃ תַּרְתִּי
מָשַׁךְ בְּלִבִּי לְמָשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת בְּשָׂרִי
וְלִבִּי נֹהֵג בֶּחָכְמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוּת
רָאָה עַד אֲשֶׁר אֶרְאֶה אֵי זֶה סוֹב לִבְנֵי
עָשָׂה הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם
סָפַר יְמֵי חַיֵּיהֶם וְהִנְדַּלְתִּי מַעֲשָׂי
חָיָה בָּנִיתִי לִי בָּתִּים נָטַעְתִּי לִי
עָשָׂה כָּנָה כְּרָמִים וְעָשִׂיתִי לִי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים
גָּנַן בַּיִת וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ כָּל פֶּרִי׃ עָשִׂיתִי
פָּרָה לִי בְּרֵכוֹת מַיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם
יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים׃ קָנִיתִי עֲבָדִים
שָׁפָה וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי בַיִת הָיָה לִי גַּם
מִקְנֶה בָּקָר וָצֹאן הִרְבֵּה הָיָה לִי
כָּנָה מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם׃
הָיָה כָּנַסְתִּי לִי גַּם כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת
מְלָכִים וְהַמְדִינוֹת עָשִׂיתִי לִי
מִדִּין עָשָׂה שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי הָאָדָם
שָׁוּר עֲנֶג שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת׃ וְגָדַלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי
שָׁדַד סָפַף מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם
אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִי׃ וְכֹל אֲשֶׁר
שָׁאֲלוּ עֵינַי לֹא אָצַלְתִּי מֵהֶם
לֹא מָנַעְתִּי אֶת לִבִּי מִכָּל שִׂמְחָה
כִּי לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל עֲמָלִי וְזֶה הָיָה
חֵלְקִי מִכָּל עֲמָלִי׃ וּפָנִיתִי אֲנִי
בָּנָה כָּל מַעֲשַׂי שָׁעָשׂוּ יָדַי וְעָמָל
עָשָׂה

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Eccles.ij. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל עָמַל
הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת רָעָה
הַשָּׁמֶשׁ׃ וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת רָאָה
חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוֹת כִּי מֶה הָלַל
הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת בּוֹא
אֲשֶׁר כְּבַר עָשׂוּהוּ׃ וְרָאִיתִי אֲנִי
שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן הַסִּכְלוֹת יֵשׁ
כִּיתַרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ׃ הֶחָכָם
עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ כָּסַל
הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַּם אֲנִי שֶׁמִּקְרֶה הָלַךְ קָרַח
אֶחָד יִקְרֶה אֶת כּוּלָּם׃ וְאָמַרְתִּי
אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם
אֲנִי יִקְרֵנִי וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז
יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְּלִבִּי שֶׁגַּם זֶה הֶבֶל׃ יָתַר גַּם
כִּי אֵין זִכְרוֹן לֶחָכָם עִם הַכְּסִיל
לְעוֹלָם בְּשֶׁכְּבַר הַיָּמִים הַבָּאִים עָלַם כַּבַּר
הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם יוֹם בּוֹא
הַכְּסִיל׃ וְשָׂנֵאתִי אֶת הַחַיִּים כִּי שָׁכַח מוּת
רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת רוֹעַ עָשָׂה
הַשָּׁמֶשׁ כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ רָעָה
וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת כָּל עֲמָלִי שֶׁאֲנִי אָנִי
עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ יָנַח
לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃ וּמִי יוֹדֵעַ הָיָה יָדַע
הֶחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל שָׁלַט
עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת עָמַל חָכַם
הַשָּׁמֶשׁ גַּם זֶה הֶבֶל׃ וְסַבּוֹתִי אֲנִי סָבַב
לְיָאֵשׁ אֶת לִבִּי עַל כָּל הָעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי יֵשׁ
אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת יָדַע
וּבְכִשְׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל בּוֹ לֹא
יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ גַּם זֶה הֶבֶל וְרָעָה נָתַן רוֹעַ
רַבָּה׃ כִּי מֶה הוֹה לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ רָבַב
וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עָמֵל תַּחַת רָעָה הוּא
הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי כָל יָמָיו מַכְאֹבִים יוֹם כָּאַב
וְכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם בַּלַּיְלָה לֹא שָׁכַב עָנָה
לִבּוֹ גַּם זֶה הֶבֶל הוּא׃ אֵין טוֹב

quibus frustra sudauerā: vidi in omnibus vanitatē & afflictionem animi: & nihil pmanere sub sole. Transiui ad contemplandam sapientiā: erroresq; & stulticiā. Quid est inquā homo vt sequi possit regem factorem suum? Et vidi q tantum precederet sapientia stulticiam: quantū differt lux a tenebris. Sapientis oculi in capite eius: stultus in tenebris ambulat. Et didici q vnus vtriusq; esset interitus. Et dixi in corde meo. Si vnus & stulti & meus occasus erit: quid mihi pdest q maiore sapie dedi operā? Locutusq; cū mēte mea aīa duerti q hoc q̄q; eēt vanitas. Non ei erit memoria sapiētis sil'r vt stulti in perpetuū & futura tempora obliuione cuncta pariter operient. Moritur doctus sil'r vt indoctus: & idcirco te duit me vite mee videntē mala vniuersa esse sub sole: & cuncta vanitatē & afflictionem spiritus. Rursus detestatus sum oēm industriā meā qua sub sole studiosissime laboraui: habitur heredē post me quem ignoro vtrū sapiēs an stultus futurus sit: & dñabitur in laboribus meis qbus desudaui & sollicitus fui. Et est quicq; tam vanum? Vnde cessaui: renunciauitq; cor meū vltra laborare sub sole. Nam cum alius laboret in sapientia & doctrina & sollicitudine: homini ocioso quesita dimittit. Et hoc quoq; vanitas & magnū malū. Quid ei pderit hoī de vniuerso labore suo & afflictione spiritus qua sub sole cruciatus est? Cuncti dies eius doloribus: & erūnis pleni sunt: nec per noctē mēte reqescit Et hoc nonne vanitas est. Nonne melius est

quē laboraui vt facerē. τ ecce oīa vanitas τ ὦ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν. καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ electio spūs: τ nō est abūdantia sub προαίρεσις πνεύματος, καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια ὑπὸ τὸν sole. τ aspexi ego vt viderē sapiam τ circu ἥλιον. καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ τοῦ ἰδεῖν σοφίαν καὶ περι latione τ stultitiā: qm̄ q̄s homo q̄ ibit φορὰν καὶ ἀφροσύνην, ὅτι τίς ἄνθρωπος ὃς ἐλεύσεται post cōsiliū: simul q̄cūq; fecerūt illud. τ ὀπίσω τῆς βουλῆς; σὺν τὰ ὅσα ἐποίησαν αὐτήν. καὶ vidi ego q est excessus sapie sup stultitiā εἶδον ἐγὼ ὅτι ἔστι περίσσεια τῇ σοφίᾳ ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην vt excessus lucis sup tenebras. Sapiētis ὡς περίσσεια τοῦ φωτὸς ὑπὲρ τὸ σκότος. Τοῦ σοφοῦ oculi ei in capite ei: τ stult in οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ ὁ ἄφρων ἐν tenebris ambulat: τ cognoui et ego q occur σκότει πορεύεται, καὶ ἔγνων καί γε ἐγὼ ὅτι συνάντη sus vn occurret oīb eis. τ dixi μα ἓν συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. καὶ εἶπον ego in corde meo: q occursus stulti etiā ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, ὡς συνάντημα τοῦ ἄφρονος καί mihi occurret mihi τ ad q̄d sapiēs fact sū ego? γε ἐμοὶ συναντήσεταί μοι, καὶ ἱνατί ἐσοφισάμην ἐγώ; qd̄ reliquū ē locut suz in corde meo: qm̄ stult ex τὸ περισσὸν ἐλάλησα ἐν καρδίᾳ μου, διότι ἄφρων ἐν abūdantia loq̄tur: q τ hoc vanitās. περισσεύματος λαλεῖ, ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης. qm̄ nō est memoria sapiētis cū stulto in se ὅτι οὐκ ἔστι μνήμη τοῦ σοφοῦ μετὰ τοῦ ἄφρονος εἰς αἰ culū: qm̄ iā dieb venientib om ὦνα, καθότι ἤδη ταῖς ἡμέραις ταῖς ἐρχομέναις τὰ πάν nia obliuioni data sunt. τ quomō moriet sapiēs cū τα ἐπελήσθη. καὶ πῶς ἀποθανεῖται ὁ σοφὸς μετὰ τοῦ stulto: τ odio habui simul vitā. qm̄ malū in ἄφρονος, καὶ ἐμίσησα σὺν τὴν ζωήν. ὅτι πονηρὸν ἐπ me op qd̄ factū est sub sole: q̄a ἐμὲ τὸ ποίημα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι τὰ oīa vanitas τ electio spūs. τ dete πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. καὶ ἐμί stat sum ego omnē laborē meū quē ego laboro sub σησα ἐγὼ σύμπαντα μόχθον μου ὃν ἐγὼ μοχθῶ ὑπὸ sole qm̄ dimittā eū hoī futuro τὸν ἥλιον ὅτι ἀφίω αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ γενησομένῳ post me. τ q̄s nouit si sapiēs erit an stult? τ μετ' ἐμέ. καὶ τίς οἶδεν εἰ σοφὸς ἔσται ἢ ἄφρων; καὶ si licētiosus erit in oī labore meo: quē laboraui εἰ ἐξουσιάσεται ἐν παντὶ μόχθῳ μου, ὦ ἐμόχθησα τ quo sapiēs fact sū sub sole? et hoc vani καὶ ὦ ἐσοφισάμην ὑπὸ τὸν ἥλιον; καί γε τοῦτο μαται tas. τ cōuersus sū ego renūciare corde ότης. καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ τοῦ ἀποτάξασθαι τῇ καρδίᾳ meo in oī labore quē laboraui sub sole: μου ἐπὶ παντὶ μόχθῳ ὦ ἐμόχθησα ὑπὸ τὸν ἥλιον, qm̄ est homo qm̄ labor eius in sapia τ in ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος ὅτι μόχθος αὐτοῦ ἐν σοφίᾳ καὶ ἐν cognitione τ in fortitudie. τ homo q̄ nō labora γνώσει καὶ ἐν ἀνδρίᾳ. καὶ ἄνθρωπος ὦ οὐκ ἐμόχθη uit in eo dabit illi partē ei: et hoc σεν ἐν αὐτῷ δώσει αὐτῷ μερίδα αὐτοῦ, καί γε τοῦ vanitas. τ malū magnū fit homi τὸ ματαιότης. καὶ πονηρία μεγάλη γίνεται τῷ ἀνθρώ ni in omni labore ei τ in electione cor πῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ καὶ ἐν προαιρέσει καρ dis ei quo ipe laborat sub sole. qm̄ cū δίας αὐτοῦ ὦ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὅτι πᾶ cti dies eius dolor τ ire occupa σαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ περισπα tio ei: et in nocte nō dormit cor ei: σμὸς αὐτοῦ, καί γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐ etiā hoc vanitas est. nō est bonū τοῦ, καί γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν. οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

homini: nisi qꝫ comedit τ qꝫ bibit τ qꝫ ostẽdet ani-
ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ ὁ φάγεται καὶ ὁ πίεται καὶ ὁ δείξει τῷ φυ
me sue bonũ in labore suo. etiã hoc vidi
χῆ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. καί γε τοῦτο εἶδον
ego ꝙ a manu dei est. qñ ꝗs comedit τ
ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν. ὅτι τίς φάγεται καὶ
ꝗs bibit ꝓter illũ? qñ homini bono ante
τίς πίεται παρεξ αὐτοῦ; ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ πρὸ
faciẽ eius dedit sapiam τ cognitionẽ τ leti-
προσώπου αὐτοῦ ἔδωκε σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφρο
tiã: τ peccatori dedit occupationẽ vt ad-
σύνην, καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκε περισπασμὸν τοῦ προ
dat τ vt cõgreget. Vt tradat bono ante
σθῆναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν. Τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ
faciẽ dei. qñ etiã hoc vanitas τ
προσώπου τοῦ θεοῦ. ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ
electio spiritus.
προαίρεσις πνεύματος.

Ca.3.

OMnibus tps τ opportũitas omni rei
Τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πρά-
sub celo. tps pariẽdi τ tps
γματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν. καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ
moriẽdi: tẽpus plãtãdi: τ tps cuel
ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι, καὶ καιρὸς τοῦ ἐκ-
lẽdi plantatũ. tps occidẽdi τ
τίλαι τὸ πεφυτευμένον. καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ
tps sanãdi: tps diruẽdi: τ tps
καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν, καὶ καιρὸς
edificãdi: tps flẽdi τ tps
τοῦ οἰκοδομῆσαι, καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ
ridẽdi: tps plãgendi τ tps saltã
γελάσαι, καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσα
di. tps iaciẽdi lapides τ tps colligen
σθαι. καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συνα-
di lapides: tps ãplexandi τ tps
γαγεῖν λίθους, καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς
lõge fieri ab amplexu. tps ac-
τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήμματος, καιρὸς τοῦ ζη
quirẽdi τ tẽpus pdendi: tps custodiẽ
τῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, καιρὸς τοῦ φυλά-
di τ tps abiiciendi. tps scindẽdi τ tẽ
ξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν. καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ και
pus cõsuendi: tps tacẽdi τ tps lo-
ρὸς τοῦ ῥάψαι, καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λα
quẽdi. tps diligẽdi: τ tps odiendi? tps bel
λεῖν. καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης. τίς περίσσεια τοῦ ποιοῦντος ἐν οἷς
lẽ τ tps pacis. que abũdantia faciẽtis in ꝗb⁹
λέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης. τίς περίσσεια τοῦ ποιοῦντος ἐν οἷς
ille laborat? vidi simul occupationẽ quã dedit de⁹
αὐτὸς μοχθεῖ; εἶδον σὺν τὸν περισπασμὸν ὃν ἔδωκεν ὁ θεὸς
filijs hoim vt occupent in ea.
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περιπατεῖσθαι ἐν αὐτῷ.
Cũcta ꝙ fecit bona in tpe suo. et
Σύμπαντα ἃ ἐποίησε καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. καί γε
simul seculũ dedit in corde eoꝝ: vt nõ inueniat
σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, ὅπως μὴ εὑρη
homo opus ꝙ operatus est de⁹ ab initio
ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς
vsq; ad finẽ. cognoui ꝙ nõ est bonũ in eis.
μέχρι τέλους. ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς.
nisi letari τ facere bonũ in vita sua.
εἰμὴ τοῦ εὐφραίνεσθαι καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν ζωῇ αὐ
et ois homo ꝙ comedit τ bibit
τοῦ. καί γε πᾶς ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίεται
τ videat bonũ in oi labore suo: donũ dei
καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, δόμα θεοῦ
est. cognoui ꝙ oĩa ꝙcũq; fecit deus tpa erũt
ἐστιν. ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς αὐτὰ ἔσαι
in seculũ: sup ea nõ est addere: τ ab
εἰς τὸν αἰῶνα, ἐπ' αὐτῶν οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ'
eis
αὐτῶν

Trãsla.B.Vie.

"comedere° & bibere[p] & ostendere
[r]anime sue[q] bona[r] de laboribus suis." Et[s] hoc
[b]de manu[c] dei[o] est.
[r]Quis ita[g] deuorabit[h] & [t]delitiis affluet[t] vt ego!
"Homini[o] bono[r] in cõspectu suo[q] dedit deus
[r]sapientiã[e] & sciẽtiã[f] & leticiã: "peccatori aũt [s]dedit
[r]afflictionẽ & curã superfluam: [s]vt addat[a] & cõgreget[b] & tradat[c] ei qui placuit[c] deo. [r]Sed[s] & [h]hoc [t]vanitas est[u] & cassa[h] sollicitudo [t]mentis. 3.

OMnia[b] tẽpus habent: & suis spaciis trãseũt [b]vniuersa [f]sub [g]celo. [b] Tẽpus [t]nascendi[k] & tempus [t]moriendi. [m]Tẽpus[n] plantandi[o] & tẽpus[p] euellẽdi qđ [q]plantatũ est. [r]Tẽpus[o] occidendi [r] & tẽpus[n] sanãdi. [s]Tẽpus[r] destruẽdi: [s] & tps [a]edificãdi. [b] Tẽpus[c] flendi [b] & tẽpus[c] ridendi. [r] Tẽpus [g]plãgendi[d] & tps[t] saltãdi. [s]Tẽpus[t] spargendi[m] lapides: [n]& tẽpus[o] colligẽdi. [q]Tempus[r] amplexandi[s] & tempus[r] longe fieri
[n]ab amplexibus. [s] Tẽpus [r]acquirẽdi[s] & tps[a] pdendi. [b]Tẽpus[c] custodiẽdi[o] & tẽpus[s] abiiciendi. [r]Tempus [g]scindendi[b] & tempus[t] cõsuendi. [k]Tempus[t] tacendi [m] & tẽpus[n] loquẽdi. [o] Tẽpus[r] dilectionis[q] & tẽpus [r]odii. [s]Tẽpus[t] belli[u] & tẽpus[x] pacis.
[r]Quid habet[x] amplius homo de
[b]labore suo? [c] Vidi[g] afflictionem[b] quam
[t]dedit[k] deus[t] filiis[m] hominum[n] vt distendantur
[o]in ea. [q] Cuncta[r] fecit[o] bona[r] in tempore suo
[n]& [r]mundũ[t] tradidit[a] disputationi eorum: [b]vt
[o]non[c] inueniat[r] homo
[b]opus[t] quod[k] operatus est
[t]deus
[m]ab initio[n] vsq; ad[o] finem.
Et[p] cognoui[q] ꝙ[r] nõ esset
[o]meli?[n] nisi[t] letari[s] & facere
[a]bene[b] in vita sua. [b] Oms
[c]eni[c] homo[r] qui comedit
[g]& bibit: [b]& videt[t] bonum
[k]de[t] labore suo. Hoc
[m]donum[n] dei[o] est. [p] Didici
[q]ꝙ[r] omnia opera
[e]que[s] fecit[u] deus[r] perseuerent
[s]in perpetuũ. [t] Non possumus[a] eis quicq̃[c] addere

Tex.heb.Eccles.iij.Pũtiua.heb.

"אָבַל	"בָּאָדָם	"שֶׁיֹּאכַל
°וְשָׁתָה	ᵖוְרָאָה	
ᵍאֶת	ʳנַפְשׁוֹ	°טוֹב
ᵗבַּעֲמָלוֹ	"גַּם	זֶה
ᵛרָאִיתִי	אֲנִי	ᵘכִּי
ᵐמִיַּד	הָאֱלֹהִים	הִיא׃
ᶜכִּי	מִי	ᵍיֹאכַל
ᵏוּמִי	יָחוּשׁ	חוּץ
ᵐמִמֶּנִּי׃		
°טוֹב	"כִּי	"לְאָדָם
°שֶׁטּוֹב	ᵖלְפָנָיו	ᵍנָתַן
"חֲטָא	חָכְמָה	ʳוְדַעַת
ᶠוְשִׂמְחָה	"וְלַחוֹטֶא	ᵗנָתַן
ᵉעִנְיַן	לֶאֱסֹף	ᵛוְלִכְנוֹס
לָתֵת	לְטוֹב	
°לִפְנֵי	הָאֱלֹהִים	כִּי
גַּם	זֶה	הֶבֶל
ᵇוּרְעוּת	רוּחַ׃	
"עֵת	לַכֹּל	ᶜוְעֵת
לְכָל	חֵפֶץ	Cap.iij.
ʳתַּחַת	הַשָּׁמָיִם׃	ᵇעֵת
לָלֶדֶת	"וְעֵת	לָמוּת
"עֵת	לָטַעַת	ᵖוְעֵת
לַעֲקֹר	"נָטוּעַ׃	עֵת
לַהֲרוֹג	"וְעֵת	לִרְפּוֹא
"עֵת	לִפְרוֹץ	ᵖוְעֵת
לִבְנוֹת׃	ᵇעֵת	לִבְכּוֹת
ᶜוְעֵת	לִשְׂחוֹק	ᵍעֵת
סְפוֹד	ʰוְעֵת	רְקוֹד׃
ᵏעֵת	לְהַשְׁלִיךְ	"אֲבָנִים
וְעֵת	כְּנוֹס	ᵖאֲבָנִים
עֵת	לַחֲבוֹק	ᵗוְעֵת
לִרְחֹק	"מֵחַבֵּק׃	ᵗעֵת
לְבַקֵּשׁ	ᵗוְעֵת	לְאַבֵּד
ᵇעֵת	לִשְׁמוֹר	ᵛוְעֵת
לְהַשְׁלִיךְ׃	ᵗעֵת	לִקְרוֹעַ
ᵇוְעֵת	לְתְפוֹר	ᵏעֵת
לַחְשׁוֹת	"וְעֵת	לְדַבֵּר׃
°עֵת	לְאַהֵב	ᵖוְעֵת
לְחָשְׂנָא	ᵉעֵת	מִלְחָמָה
"וְעֵת	ᵗשָׁלוֹם׃	
°מַה	יִּתְרוֹן	הָעוֹשֶׂה
בַּאֲשֶׁר	הוּא	
עָמֵל׃	ʳרָאִיתִי	ᵇאֶת
הָעִנְיָן	"אֲשֶׁר	
נָתַן	אֱלֹהִים	לִבְנֵי
"הָאָדָם	"לַעֲנוֹת	
°בָּהֶם׃	אֶת	הַכֹּל
עָשָׂה	יָפֶה	ᵇבְּעִתּוֹ
"גַּם	אֶת	הָעֹלָם
נָתַן	בְּלִבָּם	ᵇמִבְּלִי
אֲשֶׁר	לֹא	יִמְצָא
הָאָדָם	אֶת	
ᵇהַמַּעֲשֶׂה	אֲשֶׁר	עָשָׂה
הָאֱלֹהִים	"מֵרֹאשׁ	"וְעַד
סוֹף׃	יָדַעְתִּי	כִּי
אֵין	טוֹב	בָּם
"כִּי	אִם	לִשְׂמוֹחַ
וְלַעֲשׂוֹת	ᵗטוֹב	בְּחַיָּיו׃
וְגַם	כָּל	הָאָדָם
שֶׁיֹּאכַל	וְשָׁתָה	ᵇוְרָאָה
טוֹב	בְּכָל	עֲמָלוֹ
"מַתַּת	אֱלֹהִים	הִיא׃
יָדַעְתִּי	כִּי	כָּל
"אֲשֶׁר	יַעֲשֶׂה	הָאֱלֹהִים
הוּא	יִהְיֶה	
לְעוֹלָם	עָלָיו	אֵין
לְהוֹסִיף	וּמִמֶּנּוּ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֵין לִנְרְעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה
שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו׃ מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה
וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף׃
וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרֶשַׁע וּמְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרֶשַׁע׃
אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי אֶת הַצַּדִּיק וְאֶת הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי עֵת לְכָל חֵפֶץ
וְעַל כָּל הַמַּעֲשֶׂה שָׁם׃ אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם
לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שְׁהֵם בְּהֵמָה לָהֶם׃ כִּי מִקְרֶה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרֶה
אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל וּמוֹתַר הָאָדָם
מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הֶבֶל׃
הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל
הָעָפָר׃ מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמָעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ׃
וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי הוּא חֶלְקוֹ
כִּי מִי יְבִיאֶנּוּ לִרְאוֹת בְּמָה שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָיו׃

Cap. iiij.

וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשֻׁקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם
כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃ וְשַׁבְתִּי אֲנִי אֶת
הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃ וְטוֹב
מִשְּׁנֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר עֵדֶן לֹא שֶׁנָּה
הָיָה אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה
הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

nec auferre: q̄ fecit deus ut timeatur. Quod factum est ipsum permanet. Que futura sunt iam fuerunt & deus instaurat quod abiit. Vidi sub sole in locum iudicii impietatem: & in loco iustitie iniquitatem. Et dixi in corde meo. Iustū & impium iudicabit deus: & tēpus omnis rei tunc erit. Dixi in corde meo de filiis hominum vt probaret eos deus & ostenderet similes esse bestiis. Idcirco vnus interitus est hominis & iumentorum & equa vtriusq; conditio. Sicut moritur homo: sic & illa moriūtur. Similr spirāt oia & nihil habet homo iumēto ampli. Cūcta subiacēt vanitati: & omnia pergūt ad vnū locum. De terra facta sunt: & in terram pariter reuertuntur. Quis nouit si spiritus filiorum adam ascendat sursum: & si spiritus iumentorum descendat deorsum? Et deprehēdi nihil esse melius q̄ letari hoiem in opere suo: & hanc esse partem illius. Quis enim eum adducet vt post se futura cognoscat? 4.

Erti me ad alia & vidi calumnias que sub sole geruntur: & lachrymas innocentium & neminē consolatorē: nec posse resistere eorū violētie: cūctorū auxilio destitutos. Et laudaui magis mortuos q̄ viuentes: & feliciorem vtroq; iudicaui qui nec dum natus est: nec vidit mala que sub sole fiūt.

οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν· καὶ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἵνα φοβηθῶσιν
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· Τὸ γινόμενον ἤδη ἐστί, καὶ ὁ
θεὸς ἐκζητήσει τὸν διωκόμενον· καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον τόπον τῆς
κρίσεως, ἐκεῖ ὁ ἀσεβής, καὶ τόπον τῶν δικαίων, ἐ-
κεῖ ὁ ἀσεβής. εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου· σὺν τὸν
δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ θεός· ὅτι καιρὸς τῷ
παντὶ πράγματι καὶ ἐπὶ παντὶ τῷ ποιήματι ἐ-
κεῖ. εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, περὶ λαλιᾶς τῶν υἱ-
ῶν τοῦ ἀνθρώπου· ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσί. καίγε αὐτοῖς συ
νάντημα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συνάντημα τοῦ
κτήνους, συνάντημα ἓν αὐτοῖς· ὡς ὁ θάνατος τούτου
οὕτως ὁ θάνατος τούτου· καὶ πνεῦμα ἓν τοῖς πᾶ-
σι, καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτῆ-
νος; οὐδέν· ὅτι τὰ πάντα ματαιότης· τὰ πάντα
πορεύεται εἰς τόπον ἕνα, τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ
τοῦ χοός, καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν.
τίς οἶδε πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, εἰ ἀνα-
βαίνει αὐτὸ ἄνω; καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κτήνους εἰ κα-
τέβαινει αὐτὸ κάτω εἰς τὴν γῆν; καὶ εἶδον ὅτι οὐκ
ἔστιν ἀγαθὸν εἰ μὴ ὁ εὐφρανθήσεται ἄνθρωπος ἐν τοῖ-
ς ἔργοις αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ· ὅτι τίς ἄξει αὐ-
τὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἂν φύσει μετ' αὐτόν· Ca. 4.

Καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον συμπάσεις τὰς
συκοφαντίας τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον· καὶ ἰδοὺ
δάκρυον τῶν συκοφαντουμένων, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ὁ
παρακαλῶν, καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων αὐ-
τοὺς ἰσχύς, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν· καὶ
ἐπήνεσα ἐγὼ σὺν τοὺς τεθνηκότας τοὺς ἤδη ἀπο-
θανόντας ὑπὲρ τοὺς ζῶντας, ὅσοι αὐτοὶ ζῶσιν ἕως
τοῦ νῦν· καὶ ἀγαθὸς ὑπὲρ τοὺς δύο τούτους ὅστις
οὔπω ἐγένετο, ὃς οὐκ εἶδε σὺν τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν
τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον·

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ε vidi ego oēm laborē. τ oēm
καὶ εἶδον ἐγὼ σύμπαντα τὸν μόχθον · καὶ σύμπασαν
fortitudinē operis. qm̄ hoc zelus viri ab
ἀνδρείαν τοῦ ποιήματος · ὅτι αὐτὸ ζῆλος ἀνδρὸς ἀπὸ
amico suo. et hoc vanitas τ ele-
τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ . καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ πρό
cio spūs. stult⁹ cōplicauit man⁹ su-
αἵρεσις πνεύματος · ἄφρων περιέλαβεν τὰς χεῖρας αὐ
as τ comedit carnes suas. bonū repletio
τοῦ καὶ ἔφαγε τὰς σάρκας αὐτοῦ · ἀγαθὸν πλήρωμα
pugilli quietis sup repletiones duox pugillox
δρακὸς ἀναπαύσεως ὑπὲρ πλησμόνας δύο δρακῶν
laborīs τ electionis spūs. τ cōuersus sū
μόχθου καὶ προαιρέσεως πνεύματος · καὶ ἐπέστρεψα
ego τ vidi vanitatē sub sole. est vn⁹ τ
ἐγὼ καὶ εἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλιον · ἔστιν εἷς καὶ
nō est secund⁹. et filiꝰ et frater nō
οὐκ ἔστι δεύτερος · καί γε υἱὸς καί γε ἀδελφὸς οὐκ
est ei. τ nō est finis oī laborī suo.
ἔστιν αὐτῷ · καὶ οὐκ ἔστι περασμὸς τῷ παντὶ μόχθῳ αὐ
et oculꝰ eius nō replet̄ divi-
τοῦ · καί γε ὀφθαλμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐμπίμπλαται πλού
tijs. Et cui ego laboro. τ fraudo aiaꝫ meā
του . Καὶ τίνι ἐγὼ μοχθῶ καὶ στερίσκω τὴν ψυχήν μου
a bonitate. et hoc vanitas τ occupa-
ἀπὸ ἀγαθοσύνης · καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ πόνωσις
tio mala est. boni duo sup vnū. qđ⁹ est
πονηρός ἐστιν · ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα · ὅτι ἔσται
eis merces bona in labore cor. qm̄ si eccide-
αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ αὐτῶν · ὅτι ἐὰν πέσω-
rint: vn⁹ eriget ptcipē suū. τ ve ipi
σιν, εἷς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ · καὶ οὐαὶ αὐτῷ τῷ
uni cū ecciderit τ nō fuerit scūs vt erigat cū τ
ἑνὶ ὅταν πέσῃ καὶ μὴ ᾖ δεύτερος τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν καὶ
si dormierint duo τ calor eis: τ vn⁹ qmō
ἐὰν κοιμηθῶσιν οἱ δύο καὶ θέρμη αὐτοῖς, καὶ εἷς πῶς
calefiet: τ si victus fuerit vnus: duo stabūt cō-
θερμανθῇ; καὶ ἐὰν ἐπικρατήσωσιν εἷς, οἱ δύο στήσονται κα
tra eū: τ funiculus triplex nō cito
τέναντι αὐτοῦ, καὶ σπαρτίον τὸ ἔντριτον οὐ ταχέως
rūpetur. τ bonus puer paup τ sapiēs su
ἀποῤῥαγήσεται · καὶ ἀγαθὸς παῖς πένης καὶ σοφὸς ὑ-
per regē senē τ stultū q̄ nō nouit
πὲρ βασιλέα πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα ὃς οὐκ ἐγνω τ
pcauere vltra. qm̄ de domo vinculox exibit
προσέχειν ἔτι · ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται
ad regnādū. qm̄ et in regno suo natus ē
τοῦ βασιλεῦσαι · ὅτι καί γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐνίκησεν
paup. Vidi cūctos viuētes q̄ ambu
πένης. Εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας τοὺς περιπα-
lant sub sole. cū adolescēte secun
τοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέ
do: q̄ resurget pro eo. nō est finis
ρου, ὃς ἀναστήσεται ἀντ' αὐτοῦ · οὐκ ἔστι πέρασμὸς τῷ
omni pplo omnīb⁹ q̄cūq; fuerūt ante eos.
παντὶ λαῷ τοῖς πᾶσιν ὅσοι ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν.
et vltimi nō letabunt̄ in eo. qm̄ et
καί γε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφρανθήσονται ἐν αὐτῷ · ὅτι καί
hoc vanitas τ electio spūs. custodi
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος· φύλαξαι
pedē tuū in q̄ vtiq; ābulaueris i domū dei. τ pro
τὸν πόδα σου ἐν ᾧ ἂν πορεύῃ εἰς οἶκον θεοῦ · καὶ ἐγ-
pe vt audias sup donū stultox sacrificiū tuū.
γὺς τοῦ ἀκούειν ὑπὲρ δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία σου. 1.Re. 15.c.
qm̄ nō sunt sciētes facere bonū.
ὅτι οὐκ εἰσὶν εἰδότες τοῦ ποιῆσαι κακόν. Ca. 5.

Ε festines in ore tuo. τ cor tuū
Μὴ σπεύσῃς ἐπὶ στόματί σου. καὶ καρδία σου
ne pperet efferre sīmonē ante faciē
μὴ ταχυνέτω τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ προσώπου
dei. qm̄ deus
τοῦ θεοῦ · ὅτι ὁ θεὸς

Trāsla.B.Wic.

[r]Rursum contẽplat⁹ sum [o]ōes[k] labores hoim:[l]&[m]in
dustrias animaduerti pa-
tere[r] inuidie ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]pximi.[n] Et in[r] hoc ergo
[r]vanitas :[l]& cura supflua
est.[b] Stult⁹ cōplicat[c] ma-
nus suas[r] & comedit ∞∞∞
[b]carnes suas dicēs.[i] Meli⁹
est[l] pugillus cu3[m] requie:
[n]q̄ plena [o] vtraq; manus
cum[p] labore[q] & afflictiōe
[r]animi.[n] Considerās rep-
peri & aliam[r] vanitatē[r] sub
[s]sole.[b] Vnus[s] est[c] &[b] secun
dum[c] nō[i] habet :[b] nō[r] filiū
nō[s] fratrem :[k]& tñ[n] labo-
rare[k] non[i] cessat: ∞∞∞∞∞
[q]nec[r] satiantur[p] oculi eius
[s]diuitiis: nec recogitat di
cens.[r] Cui[r] laboro:[r]& frau
do[s] animā meā[b] bonis. In
[v]hoc[c] quoq;[s] vanitas[b] est
[r]& afflictio[o] pessima.[i] Me
lius est ergo[k] duos esse si-
mul[l] q̄3[m] vnū:[o] habent[n] eni
[q]emolumentum societa-
tis sue.[n] Si ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]vnus[r] ceciderit:[a] ab[b] alte-
ro[3] fulcietur.[c] Ve ∞∞∞∞
[c]soli[r] quia cum ceciderit
[s]nō habet[i] subleuantē se.
[k]Et[l] si[m] dormierint[n] duo:
[o]fouebuntur[r] mutuo. ∞
[q]Vnus[r] q̄modo[o] calefiet?
[s]Et[l] si quis[p] q̄3 preualuerit
contra[r] vnum :[r] duo[r] resi-
stent[s] ei.[b] Funiculus ∞∞
[c]triplex[o] difficile[r] rumpi-
tur .[s] Melior est ∞∞∞∞∞∞
[b]puer[r] pauper[k]& sapiens
[i]rege[m] sene[n]& stulto : ∞
[o]qui[p] nescit[r] preuidere in
posterum :[r] quod ∞∞∞∞
[n]de carcere catheniſq; in
terdū qs[r] egrediatur[a] ad re
gnū:[a]& alius[c] natus[b] in re
gno[o] inopia consumatur.
[c]Vidi[s] cunctos[n] viuentes
[i]qui ambulant[k] sub[l] sole
[m]cum[n] adolescente[o] secun
do[p] qui[q] consurget ∞∞∞
[r]pro eo.[s] Infinitus nume
rus est[r] populi[r] omnium
[s]qui[a] fuerunt[b] ante eum :
[c]&[o] qui postea futuri sunt
[c]non[r] letabuntur[s] in eo.
[b]Sed[l] &[k] hoc[i] vanitas ∞∞
[m]& afflictio[n] spiritus.[o] Cu
stodi[p] pedem tuum ∞∞∞
[r]ingrediens[c] domum[n] dei:
[s]& appropinqua ∞∞∞∞∞
[r]vt audias.[s] Multo enī[r] me
lior est[i] obediētia[s] q̄3[a] stul-
torum[b] victime:[c] qui[o] ne-
sciunt quid[r] faciunt[s] mali.

5.

Ε[b] temere qd loq̄ris :
[r]neq;[c] cor tuū[o] sit ve-
lox[b] ad pferendū[i] sermo-
nem[k] coram[l] deo.[n] Deus
[m]enim ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.Eccles.v.Pūtiua.heb.

וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עָמָל וְאֶת כָּל
כִּשְׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְאַת
רֵעֵהוּ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת
רוּחַ׃ הַכְּסִיל חֹבֵק אֶת יָדָיו וְאֹכֵל
אֶת בְּשָׂרוֹ׃ טוֹב מְלֹא כַף נָחַת
מְמְלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃
וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ׃ יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן
וָאָח אֵין לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל עָמָלוֹ
גַּם עֵינָיו לֹא תִשְׂבַּע עֹשֶׁר וּלְמִי
אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת נַפְשִׁי מִטּוֹבָה
גַּם זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן רַע הוּא׃ טוֹבִים
הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֶשׁ לָהֶם
שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם׃ כִּי אִם יִפָּלוּ
הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאִי לוֹ
שֶׁאֵין הַשֵּׁנִי לְהָקִימוֹ׃
גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם
וְלָאֶחָד אֵיךְ יֵחָם׃ וְאִם יִתְקְפוֹ
הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט
הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק׃ טוֹב
יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל
אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד׃ כִּי
מִבֵּית הַסּוּרִים יָצָא לְמְלֹךְ כִּי גַּם
בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד רָשׁ׃ רָאִיתִי אֶת
כָּל הַחַיִּים הַמְהַלְכִים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ
עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד
תַּחְתָּיו׃ אֵין קֵץ לְכָל הָעָם לְכֹל
אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאַחֲרוֹנִים
לֹא יִשְׂמְחוּ בוֹ כִּי גַם זֶה הֶבֶל
וְרַעְיוֹן רוּחַ׃ שְׁמֹר רַגְלֶיךָ כַּאֲשֶׁר
תֵּלֵךְ אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרֵב
לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זָבָח כִּי
אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע׃
אַל תְּבַהֵל עַל פִּיךָ
וְלִבְּךָ אַל יְמַהֵר לְהוֹצִיא דָבָר
לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָ

Cap. v.
בְּהַל פֶּה
מָהַר יָצָא
פָּנָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Eccles.v. | Trásla.B.Vie. | Trás.Gre.lxx.cũ iter.latina.

°בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ עַל כֵּן
יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים: כִּי בָּא הַחֲלוֹם
בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים:
כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל
תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים
אֵת אֲשֶׁר תִּדֹּר שַׁלֵּם:
טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא
תְשַׁלֵּם: אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא
אֶת בְּשָׂרֶךָ וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי
הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף
הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת
מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: כִּי בְּרֹב חֲלֹמוֹת
וַהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת
הָאֱלֹהִים יְרָא: אִם עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל
מִשְׁפָּט וְצֶדֶק תִּרְאֶה בַּמְּדִינָה אַל
תִּתְמַהּ עַל הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל
גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וְגבֹהִים עֲלֵיהֶם:
אֶרֶץ בַּכֹּל הוּא מֶלֶךְ לַשָּׂדֶה נֶעֱבָד:
אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַּע בֶּסֶף וּמִי
אֹהֵב הָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם זֶה
הֶבֶל: בִּרְבוֹת הַטּוּבָה רַבּוּ אוֹכְלֶיהָ
וּמַה כִּשְׁרוֹן לִבְעָלֶיהָ כִּי אִם רְאוֹת
עֵינָיו: מְתוֹקָה שְׁנַת הָעֹבֵד אִם
מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכֵל וְהַשָּׂבָע
לְעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישׁוֹן:
יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת
הַשֶּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו
לְרָעָתוֹ: וְאָבַד הָעֹשֶׁר הָהוּא בְּעִנְיָן
רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה:
כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרום
יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשָׁבָא וּמֵאוּמָה לֹא
יִשָּׂא בַּעֲמָלוֹ שֶׁיֹּלֵךְ בְּיָדוֹ: וְגַם זֶה
רָעָה חוֹלָה כָּל עֵת שָׁבָא כֵּן יֵלֵךְ
וּמַה יִתְרוֹן לוֹ שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ: גַּם
כָּל יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה
וְחָלְיוֹ וְקָצֶף: הִנֵּה אֲשֶׁר רָאִיתִי

°in celo[p] & tu[q] super[r] terram :°idcirco
"sint[t] pauci[s] sermones tui.
[c]Multas[b] curas[a] sequũtur
[b]somnia:[c] &[e] in multis
[b]sermonibus inuenietur
[r]stulticia.[r] Si quid [h]vouisti
[m]deo:"ne[e] moreris[r] reddere.[r] Displicet[q] enī deo infidelis &[r] stulta ꝓmissio. S3
[x]qđcunq; [r]voueris[r] redde.
Multoq; [a]melio?est[x] nō[e] vouere:[c] q̄ post votū ꝓmissa
[r]nō[a] reddere.[b] Ne[c] dederis
[l]os tuū[m] vt peccare facias
"carnem tuam :°neq; [p]dicas [q]coram
[r]angelo[r] non"est prouidētia :[r]ne forte [r]iratus
[l]deus [a]contra[b] sermones
tuos[c] dissipet cuncta
[c]opa[r] manuū tuarū.[b] Vbi
multa sunt[l] sōnia :[m]pluri
me sunt[x] vanitates[l] & sermōes[m] inumeri. Tu vero
[p]deū[q] time.[r] Si[l] videris[a] ca
lūnias[c] egenorū[u] & violenta[x] iudicia[r] & subuerti[l] iustitia [a]in prouncia :[b]non
[c]mireris[b] super hoc[c] negocio:[r] quia[a] excelso
'excelsior est alius:[l] &[m] sup
hos q̄q; [l]eminētiores sunt
alii:" & ī sup[r] vniuerse[e] terre[r] rex imperat[r] seruienti.
"Auarus[x] non[l] implebitur[u] pecunia :[b] &
[c]qui amat[b] diuitias[r] fructū
[c]nō capiet ex eis.[a] Et[b] hoc
ergo[l] vanitas.[x] Vbi multe
sunt[l] opes:[m] multi[u] qui comedunt eas.[e] Et qđ[p] ꝓdest
[q]possessori[r] nisi[a] q̄[c] cernit
diuitias[u] oculis suis.[x] Dulcis ē[r] somn?[l] operāti[a] siue
[b]parum[c] siue[b] multū[c] comedat :[r] saturitas autem
[a]diuitis[b] non[r] sinit[x] eum
[l]dormire.
[m]Est & alia[e] ifirmitas[u] pessima quam[r] vidi[q] sub
[r]sole.[b] Diuitie[c] cōseruate
[l]in malū[u] domini sui.[r] Pereunt enim[b] in afflictione
[c]pessima.[b] Generauit[c] filiū q̄[a] in summa egestate
erit.[l] Sicut[x] egressus ē[u] nudus[l] de vtero[m] matris sue:
sic[e] reuertetur :[r] & nihil
[r]auferet secum[u] de labore
suo.
[b]Miserabilis[l] prorsus[b] ifirmitas.[c] Quō[c] venit[r] sic[c] reuertetur.[b] Quid ergo[l] prodest[x] ei[l] qđ laborauit[m] ī vētū?[e] Cūctis[b] diebꝫ vite sue
[r]cōedit[q] in tenebris[e] & in
curis[r] multis[u] & ī erūna[x] at
q̄ tristicia. Hocitaq;[a] visū ē

in celo furſuz.τ tu ſup terrā: iccirco ſint
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω. καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τούτῳ ἔσω
ſmones tui pauci. Qm̄ aduenit inſōniū in
σαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. Οτι πολυαγίνεται ἐνύπνιον ἐν
multitudine tẽptationis:τ vox ſtulti in multitudie ſer
πλήθει περισπασμοῦ, καὶ φωνὴ ἄφρονος ἐν πλήθει λό
monū.q̄nloculiq; voueris votū deo: ne mozeris vt red
γων. καθὼς ἂν εὔξῃ εὐχὴν τῷ θεῷ, μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀπο
das illud: qm̄ nō eſt volūtas in ſtultis: tu igit
δοῦναι αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστι θέλημα ἐν ἄφροσι, σὺ ὃν Eccl.5.
q̄cunq; voueris redde. bonū nō vouere te q̄ nouiſ
ὅσα εὔξῃ ἀπόδος. ἀγαθὸν τὸ μὴ εὔξασθαί σε ἢ τὸ εὔξα
ſe te τ nō reddere. ne dederis os tuū vt B
σθαί σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι. μὴ δῷς τὸ στόμα σου τοῦ
peccare facias carnē tuā τ ne dixeris ãte fa
ἐξαμαρτεῖν τὴν σάρκα σου καὶ μὴ εἴπῃς πρὸ προσώ
cie dei: q̄ ignoratia eſt: ne iraſcat de
που τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄγνοιά ἐστιν, ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς
ſup voce tuā: τ diſſipet opa manuū tuar.
ἐπὶ φωνῇ σου, καὶ διαφθείρῃ τὰ ποιήματα χειρῶν σου.
q̄m̄ in multitudine ſōniorꝫ τ vanitatū τ ſmonū
ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγων
multorꝫ: q̄m̄ ſimul deū time: ſi calūniā pau
πολλῶν, ὅτι σὺν τὸν θεὸν φοβοῦ, ἐὰν συκοφαντίαν πέ
peris τ rapinā iudicij τ iuſticie videris in
νητος καὶ ἁρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιοσύνης ἐν
regiõe: ne mireris ſup re. q̄m̄ excelſus ſu
χώρᾳ, μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ πράγματι. ὅτι ὑψηλὸς ἐπ
per excelſum cuſtodiet τ excelſi ſup tꝑos: τ abū
πάνω ὑψηλοῦ φυλάξει καὶ ὑψηλοὶ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ πε
dantia terre in oi eſt rex agri la
ρίσσεια γῆς ἐπὶ παντὶ ἔστι βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασ
borati. diligẽs argentū nō implebit argẽto. τ
μένου. ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται ἀργυρίου. καὶ
q̄s dilexit in multitudie ei? germē: et hoc
τίς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτοῦ γένημα, καὶ γε τοῦτο
vanitas. in multitudie bonitatis multiplicati ſunt
ματαιότης. ἐν πλήθει τῆς ἀγαθοσύνης ἐπληθύνθησαν οἱ
comedẽtes eā. τ q̄ fortitudo illi q̄ab ea? Qm̄
ἐσθίοντες αὐτήν. καὶ τίς ἀνδρία τῷ παρ' αὐτῆς; Οτι C
ꝓncipiū vidẽdi oculi ei?. dulcis form?
ἀρχὴ τοῦ ὁρᾶν ὀφθαλμοί αὐτοῦ. γλυκὺς ὕπνος τοῦ
ſerui ſi pau τ ſi multū comedat: τ reple
δούλου ἐὰν ὀλίγον καὶ ἐὰν πολὺ φάγεται, καὶ τῷ ἐμπλη
to ditari. nō eſt q̄ dimittat eū vt dormi
σθῆναι τοῦ πλουτῆσαι. οὐκ ἔστιν ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑπνῶ
at. eſt ifirmitas quā vidi ſub ſole: diuitie ſer
σαι. ἔστιν ἀρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, πλοῦτος φυ
uate illi q̄ ab eis in malitiā ei? τ peri
λαττόμενος τῷ παρ' αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ καὶ ἀπολεῖ
būt diuitie ei?: ille in occupatione mala:
ται ὁ πλοῦτος αὐτοῦ, ἐκεῖνος ἐν πονηρασμῷ πονηρῷ, Job.
τ gñauit filiū: τ nō eſt in manu ei? q̄q̄: 20.d.
καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν,
ſicut egreſſ?ē de vtero matris ſue nud? re
καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνὸς ἐπι
uertet vt eat vt venit τ nihil accipiet in
στρέψει τοῦ πορευθῆναι, ὡς ἦκεν καὶ οὐδὲν λήψεται ἐν
laboze ſuo: vt eat in manu ſua: et hoc Job.
μόχθῳ αὐτοῦ, ἵνα πορευθῇ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καί γε τοῦτο 1.d.
mala infirmita.ſſicut eſt aduenit: ſic τ
πονηρὰ ἀρρωστία. ὥσπερ γὰρ παρεγένετο, οὕτως καὶ
abibit. τ que abundãtia eſt? qua laborat in
ἀπελεύσεται. καὶ τίς ἡ περίσσεια αὐτοῦ ἣ μοχθεῖ εἰς
ventū? et cūcte dies ei? in tenebris τ
ἄνεμον; καί γε πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει καὶ D
in luctu τ idignatiõe multa τ ifirmitate τ ira.
ἐν πένθει καὶ θυμῷ πολλῷ καὶ ἀρρωστίᾳ καὶ χόλῳ.
ecce qđ vidi
ἰδοὺ ὃ εἶδον

Eccl.5.d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ego bonũ: qõ est bonũ comedere τ bibere
ἐγὼ ἀγαθόν, ὃ ἐστι καλὸν τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν
τ videre bonitatẽ in oi laboze eius
καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθοσύνην ἐν πάντι μόχθῳ αὐτοῦ
quo vtiqꝫ laborauerit sub sole numer dier vite sue
ᾧ ἂν μοχθήσῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐ
quos dedit ei deus: qm̃ hoc pars illi⁹.
τοῦ ὧν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ.
et oĩs homo cui dedit ipi deus: diui=
καί γε πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦ=
tias τ substãtiã: τ potestatẽ dedit ei vt co=
τον καὶ ὑπαρχοντα, καὶ ἐξουσίασεν αὐτῷ τοῦ φα
medat ab eo: τ vt accipiat partẽ suã τ vt
γεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ λαβεῖν τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ τοῦ
letet in laboze suo. hoc donũ dei est:
εὐφραίνθηναι ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. τοῦτο δόμα θεοῦ ἐστίν,
qm̃ nõ multũ recordabit dier vite sue:
ὅτι οὐ πολλὰ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ
qm̃ deus occupat illũ in letitia cor
τοῦ, ὅτι ὁ θεὸς περιπατᾷ αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδί=
dis eius.
ας αὐτοῦ. Ca.6.

ESt malitia quã vidi sub sole. τ multa est
Ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ πολλὴ ἐστιν
apud hoies. vir cui dabit ei deus diuitias
παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀνὴρ ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον
τ substãtiã τ gliam τ nõ est primãs
καὶ ὑπαρχοντα καὶ δόξαν καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῆ
siam ei⁹ ab oibus q̃ desiderabit. τ nõ tribuet
ψυχὴ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὧν ἐπιθυμήσει. καὶ οὐκ ἐξου
potestatẽ ei deus vt comedat ex eo. qm̃ vir
σιάσει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ᾽ αὐτοῦ. ὅτι ἀνὴρ
extraneꝰ comedet illud: et hoc vanitas τ in
ξένος φάγεται αὐτόν, καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ ἀρ
firmitas mala est. si genuerit vir centũ: τ
ρωστία πονηρά ἐστιν. ἐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατόν, καὶ
annos plures viuet: τ multitudo erũt di=
ἔτη πολλὰ ζήσεται, καὶ πλῆθος ὅτι ἔσονται ἡμέ=
es annoꝝ ei⁹: τ ẽa ei⁹ nõ replebit ã
ραι ἐτῶν αὐτ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ
bonitate. et sepultura nõ fuit ei: dixi
ἀγαθοσύνης. καί γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, εἶπα
bonũ sup illũ aboztiuꝰ. qm̃ in vanitate
ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτὸν τὸ ἔκτρωμα. ὅτι ἐν ματαιότητι
venit τ in tenebzis pgit τ in tenebzis nomẽ ei⁹
ἦλθε καὶ ἐν σκότει πορεύεται καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐ
operiet: et solẽ nõ vidit τ nõ nouit
τοῦ καλυφθήσεται, καί γε ἥλιον οὐκ εἶδε καὶ οὐκ ἔγνω
requietes hunc sup hũc τ si vixit mil=
ἀναπαύσεις τοῦτο ὑπὲρ τοῦτον καὶ εἰ ἔζησε χι=
le ãnis. reditꝰ τ bonitatẽ nõ vidit. nõ=
λίων ἐτῶν. καθόδους καὶ ἀγαθοσύνην οὐκ εἶδε. μὴ
ne in locũ vnũ oia ibunt? ois la
οὐκ εἰς τόπον ἕνα τὰ πάντα πορεύσεται; πᾶς μόχ
bor hois in os ei⁹: et aia nõ im=
θος ἀνθρώπου εἰς στόμα αὐτοῦ, καί γε ἡ ψυχὴ οὐ πλη
plebit. qm̃ q̃ abundãtia sapiẽti sup stultũ?
ρωθήσεται. ὅτι τίς περίσσεια τῷ σοφῷ ὑπὲρ τὸν ἄφρονα;
qm̃ pauper nouit ire cõtra vitã.
διότι ὁ πένης οἶδε πορευθῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς.
bona visio oculoꝝ superambulãs aie. et
ἀγαθὸν ὅραμα ὀφθαλμῶν ὑπερπορευόμενον ψυχῆ. καὶ
hoc vanitas τ electio spũs. si q̃d
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. ἔτι
fuit iã vocatũ ẽ nomẽ ei⁹. τ notũ est q̃d
ἦν ἤδη κέκληται ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐγνώσθη τί
est homo: τ nõ poterit vt iudicet cũ
ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ
fozti sup ipm. qm̃ sunt
τοῦ ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν. ὅτι εἰσὶ

Trãsla.B.Vie.

mihi bonum vt comedat quis & bibat
& fruatur leticia ex labore suo quo laborauit ipse sub sole numero dierum vite sue quos dedit ei deus: & hec est pars illius. Et omni homini cui dedit deus diuitias atqꝫ substantiam potestatẽqꝫ ei tribuit vt comedat ex eis & fruatur parte sua & letetur de labore suo: hoc ẽ donũ dei. Non enim latis recordabitur dierum vite sue: eo qꝫ deus occupet delitiis cor eius. 6.

ESt & aliud malum quod vidi sub sole & quidem frequens apud homines. Vir cui dedit deus diuitias & substantiam & honorem & nihil deest anime sue ex omnibus que desiderat: nec tribuit ei potestatem deus vt comedat ex eo: sed homo extraneꝰ vorabit illud. Hoc vanitas & magna miseria ẽ. Si genuerit qspiã centũ liberos & vixerit multos ānos & plures dies etatis habuerit: & anima illius nõ vtatur bonis substantie sue: sepulturaqꝫ careat: de hoc ego pronuncio qꝫ melior illo sit abortiuus. Frustra enim venit & pergit ad tenebras: & obliuione delebitur nomen eius. Non vidit solẽ neqꝫ cognouit distantiã boni & mali: etiam si duobus milibus annis vixerit & non fuerit pfruitus bonis. Nõne ad vnũ locũ properãt oia? Ois labor hois in ore eius: sed anima eius nõ implebitur. Quid habet amplius sapiens a stulto: & quid pauper nisi vt pgat illuc vbi est vita. Melius ẽ videre qd cupias: qꝫ desiderare qd nescias. Sed & hoc vanitas est: & pſumptio spũs. Qui futurus est iã vocatũ est nomẽ eius: & scitur qꝫ homo sit: & non possit contra fortiorem se in iudicio cõtendere.

Ter.he.Eccles.vj. Pũtiua.heb.

שָׁתָה	אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר יָפָה לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת	
	וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל	
סָפַר חָיָה	תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי חַיָּיו	
	אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי	
	הוּא חֶלְקוֹ בַּם כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר	
	נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים	
שָׁלַט נָשָׂא	וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלָשֵׂאת אֶת	
נָתַן	חֶלְקוֹ וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֶה מַתַּת	
רָבָה זָכַר	אֱלֹהִים הִיא כִּי לֹא הַרְבֶּה יִזְכֹּר	
עָנָה	אֶת יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה	
	בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ	
רוּעַ	יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר	Cap.vj.
	רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה הִיא	
נָתַן	עַל הָאָדָם אִישׁ אֲשֶׁר יִתֶּן לוֹ	
כָּבַד	הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד	
	וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר	
אָוָה שָׁלַט	יִתְאַוֶּה וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים	
אָכַל	לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֶנּוּ	
חָלָה רָעַ	זֶה הֶבֶל וְחֳלִי רָע הוּא אָדָם	
רָבָה	אִישׁ מֵאָה וְעֶשֶׂר רַבּוֹת יִחְיֶה	
חָיָה	וְרַב שְׁנֵי יָמָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא	
שָׂבַע טָבַר	תִשְׂבַּע מִן הַטּוֹבָה וְגַם קְבוּרָה לֹא	
הָיָה	הָיְתָה לוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ	
בּוֹא	הַנֶּפֶל כִּי בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ	
כָּסָה	וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה גַּם שְׁמֶשׁ לֹא	
נוּחַ	רָאָה וְלֹא יָדַע נַחַת לָזֶה מָזֶּה	
	וְאִלּוּ חָיָה אֶלֶף שָׁנִים פַּעֲמַיִם וְטוֹבָה	
טוּב	לֹא רָאָה הֲלֹא אֶל מָקוֹם אֶחָד כֹּל	
הָלַךְ פֶּה	הוֹלֵךְ כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ וְגַם	
מָלֵא יָתַר	הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא כִּי מַה יּוֹתַר	
חָכַם עָנָה	לֶחָכָם מִן הַכְּסִיל מַה לֶּעָנִי	
יָדַע רָאָה	יוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים טוֹב מַרְאֵה	
	עֵינַיִם מְהַלַּךְ נֶפֶשׁ גַּם זֶה הֶבֶל	
רָעָה בָּרָא	וּרְעוּת רוּחַ מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא	
יָדַע	שְׁמוֹ וְנוֹדָע אֲשֶׁר הוּא אָדָם וְלֹא	
יָכַל דִּין	יוּכַל לָדִין עִם שֶׁתַּקִּיף מִמֶּנּוּ כִּי יֵשׁ	
עָמַק		

Universidad de Deusto Biblioteca

דְּבָרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הָבֶל רָבָה
מַה יוֹתֵר לָאָדָם׃ Cap.vij.
כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה טּוֹב לָאָדָם יָדַע
בַּחַיִּים מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ וְיַעֲשֵׂם סָפַר יוֹם
כַּצֵּל אֲשֶׁר מִי יַגִּיד לָאָדָם מַה עָשָׂה נָגַד
יִהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ טוֹב הָיָה
שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת
מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃ טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית יָלַד יָלַךְ
אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה שָׁתָה
בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחַי חָיָה
יִתֵּן אֶל לִבּוֹ׃ טוֹב כַּעַס מִשְׂחוֹק נָתַן שָׂחַק
כִּי בְּרֹעַ פָּנִים יִיטַב לֵב׃ לֵב חֲכָמִים רוֹעַ פָּנָה
בְּבֵית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית יָטַב כָּסַל
שִׂמְחָה׃ טוֹב לִשְׁמֹעַ גַּעֲרַת חָכָם
מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים׃ כִּי שׁוּר
כְּקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחוֹק
הַכְּסִיל גַּם זֶה הָבֶל׃ כִּי הָעֹשֶׁק
יְהוֹלֵל חָכָם וְיֹאבֵד אֶת לֵב מַתָּנָה׃ הָלַל אָבַד
טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב נָתַן
אֶרֶךְ רוּחַ מִגְּבַהּ רוּחַ׃ אַל תְּבַהֵל בָּהַל
בְּרוּחֲךָ לִכְעוֹס כִּי כַעַס בְּחֵיק כָּעַס
כְּסִילִים יָנוּחַ׃ אַל תֹּאמַר מַה הָיָה נוֹחַ אָמַר
שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים יוֹם הָיָה
מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ
עַל זֶה׃ טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה
וְיֹתֵר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי בְּצֵל רָאָה
הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת יָדַע
הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ׃ רְאֵה אֶת חָיָה
מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן עָשָׂה יָכֹל
אֶת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃ בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה
בְּטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה גַּם אֶת זֶה רוֹעַ
לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל
דִּבְרַת שֶׁלֹּא יִמְצָא הָאָדָם אַחֲרָיו לֹא מָצָא
מְאוּמָה׃ אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי מָאֵם רָאָה
יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע צַדַּק
מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃ אַל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה אָרַךְ הָיָה
רָבָה

ᶜVerba ᵇsunt ᵈplima: ᶜmultamq; in disputādo habētia ᶠvanitatem. 7.

QVid ᵇnecesse est ᶜhoi ᵒmaiora se q̄rere ᵒcū ᶜignorat ᵍqd ᵇcōducat ᶠsibi ᵏin vita sua ᶠnumero ᵐdierū ᵒperegrinatiōis sue: ᵖ& tpe qd ᵍvelut vmbra ᵖp̄terit. ᶠAut ᵍqs ᵘei poterit ᶠindicare ᶠquid ᶠpost eū futurum ᵃsub ᵇsole ᶠsit. ᶜMelius est ᵈnomē bonū ᶜq̄ vnguēta ᶠp̄ciosa: ᵍ& dies ᵇmortis ᶠdie ᵏnatiuitatis. ᶠMelius est ᵐire ᵘad ᵒdomum ᵖluctus ᵍq̄ ᶠad ᵒdomū ᶠconuiuii. ᵘIn illa enī ᶠfinis ᶠcunctoꝝ ammonetur ᵃhoim: ᵇ& viuens hō ᶜcogitat qd futurū sit. ᶠMelior est ᵍira ᵇrisu: ᶠqa ᵏp tristiciā ᶠvultus ᵐcorrigitur ᵘanim⁹ deliquētis. ᵒCor ᵖsapientiū ᵘvbi ᶠtristitia est: ᵍ& cor ᶠstultoꝝ ᵘvbi ᵏletitia. ᶠMelius ᶠest ᵃb sapiente ᵃcorripi: ᶜq̄ ᶜstultorum ᵈadulatione decipi: ᶠquia ᵍsicut sonitus ᵇspinaꝝ ardētium ᶠsub ᵏolla: ᶠsic ᵐrisus ᵘstulti. Sed ᵒ& ᵖhoc ᵍvanitas. ᵍCalumnia ᶠconturbat ᵘsapientem ᵏ& perdet ᵃrobut ᶠcordis ei⁹. ᵇMelior est ᶜfinis ᵈoratiōis ᶜq̄ principium. ᶠMelior ē ᵍpatiens ᶠarrogante. ᶠNe ᵐsis velox ᵘad irascēdum: ᵖquia ᵍira ᶠin sinu ᵒstulti ᶠrequiescit. ᵘNe ᶠdicas. ᶠquid putas cause ᶠest ᵃq ᵇpriora ᵃtempora ᵈmeliora ᶜfuere ᶜq̄ nunc sunt: ᵍStulta ᶠenī est ᶠhuiuscemodi ᶠinterrogatio. ᵐVtilior est ᵘsapientia ᵒcum ᵖdiuitiis ᵍ& magis ᵖdest ᶠvidētib⁹ ᵃsolem. ᵘSicut ᶠenī ᵘp̄tegit ᵏsapia ᶠsic ᵖtegit ᶠpecunia. Hoc aūt ᵃplus habet ᵇeruditio & ᶜsapia q ᵈvitam tribuūt ᶜpossessori suo. ᶠCōsidera ᵇopera ᶠdei ᵏq ᶠnemo ᵐpossit ᵘcorrigere ᵖquem ille ᵍdespexerit. ᶠIn die ᵍbona ᶠfruere ᵘbonis: ᵏ& ᶠmalam ᶜdiem ᶠprecaue. ᵈSicut enim ᶜhanc sic ᵃ& ᶜillam ᶠfecit ᵍdeus: ᵇvt ᵏnon ᶠinueniat ᵐhomo ᵘcōtra eum iustas ᵒq̄rimonias. ᵍHec quoq; ᶠvidi ᵍī die ᶠvanitatis mee. ᵏIustus ᶠperit ᶠin iusticia sua: ᵃ& ᵇimpius ᶜmulto viuit tpe ᵈī malicia sua. ᶜNoli ᶠeē ᵍiust⁹ ᵇmultū

ſmones multi implentes vanitatem.
λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα. Ca. 7.

QUid abundās homini: qm̄ q̄s nouit q̄d bonū homini in vita ei⁹: nūeꝝ dieꝝ vite vanitatis eoꝝ? ꝛ fecit eas in vmbra: qm̄ ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίησεν αὐτὰς ἐν σκιᾷ, ὅτι q̄s nunciabit homini: q̄d erit post eū sub sole? bonū nomē sup oleū bonū: ꝛ dies mortis sup diē gn̄ationis ei⁹. bonū ire in domū luct⁹ q̄ ire in domū cōuiuij. qm̄ hic finis oīs hoīs: πότου. καθότι τοῦτο τέλος παντὸς τοῦ ἀνθρώπου, ꝛ viuēs dabit bonū in coꝛ ei⁹. Bonū ira sup risuꝫ: qm̄ in malitia vult⁹ boni ficabit coꝛ. coꝛ sapiētū in domo luct⁹: ꝛ coꝛ stultoꝝ in domo letitie. bonū audire coꝛreptionē sapiētis sup viꝝ audientē cātū stultō rū. qm̄ sicut sonit⁹ spinaꝝ sub lebete: sic risus stultoꝝ: et hoc vanitas. ꝛ perdit ꝛ ὅτι ἡ συκοφαντία περιφέρει σοφόν, καὶ ἀπολλύει τὴν coꝛ gn̄ositatis ei⁹. bon⁹ finis ſmonū sup p̄n cipiū ei⁹. bonū patiēs sup excelsum spiritu. ne sis velox in spū tuo ad irascendū. qꝛ ꝛ ὅτι ἡ σπεύσης ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι. ὅτι ira in sinu stultoꝝ requiescet. ne dicas q̄d fuit. qm̄ dies p̄ores fuerūt bone sup has. qꝛ n̄ in sapia interrogasti de hoc. bo- ꝛ ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ ἐπηρώτησας περὶ τούτου. ἀγαθὴ σοφία μετὰ κληροδοσίας καὶ περίσσεια τοῖς θεωροῦ ᵇ⁹ solē. qm̄ in vmbra ei⁹ sapia sicut vmbra pe- ꝛ ὅτι ἐν σκιᾷ αὐτῆς ἡ σοφία ὡς σκιὰ τοῦ ἀρ- ꝛ abundātia cognitionis sapiētie viuere faciet γυρίου. καὶ περίσσεια γνώσεως τῆς σοφίας ζωοποιήσει eū q̄ ab ea. vide opera dei. qm̄ q̄s ὃν παρ' αὐτῆς. ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ. ὅτι τίς poterit vt ornet quē vtiq; de⁹ puerterit eū. δυνήσεται τοῦ κοσμῆσαι ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν. in die bonitatis viue in bono ꝛ vide in die malitie. vide et hoc ꝯsonās huic fecit κακίας. ἴδε καί γε τοῦτο σύνφωνον τούτῳ ἐποίησεν deus de locutione. ne īueniat homo post eū ὁ θεὸς περὶ λαλιᾶς. ἵνα μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐ- q̄cq̄. oīa vidi in dieb⁹ vanitatis τοῦ μηδέν. σύμπαντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός mee. Est iustus q̄ perit in iusticia sua: ꝛ est μου. Εστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ, καὶ ἔστιν impi⁹ p̄manēs in malitia sua. ne sis iust⁹ ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ. μὴ γίνου δίκαιος multū πολὺ

τ ne sapias superflua: ne quãdo obstupescas. ne ipie
καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μὴ ποτε ἐκπλαγῇς· μὴ ἀσε
agas multũ: τ ne sis dur?: ne moriaris in
βήσῃς πολύ, καὶ μὴ γίνου σκληρός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν
nõ tpe tuo. bonũ inherere te in hoc. et
οὐ καιρῷ σου· ἀγαθὸν γὰρ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ· καὶ
ab hoc ne ptamines manũ tuã: qñ timenti
γε ἀπὸ τούτου μὴ μιάνῃς τὴν χεῖρά σου, ὅτι φοβου
bus deũ exibunt opa. sapĩa adiuua
μένοις γὰρ θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα· ἡ σοφία βοηθή=
bit sapiẽtẽ sup decẽ potẽtes exũtes in
σει τῷ σοφῷ ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν
ciuitate. qñ homo nõ est iust? in terra: q
τῇ πόλει· ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίκαιος ἐν τῇ γῇ, ὃς
faciet bonũ τ nõ peccabit. et in om=
ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται· καί γε εἰς πάν=
nes ꝛmones quos loquenẽ: ne posueris cor tuũ:
τας λόγους οὓς λαλήσουσι, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου,
vt nõ audias seruũ tuũ maledicẽtẽ tibi.
ὅπως μὴ ἀκούσῃς τοῦ δούλου σου καταρωμένου σε·
qñ multoties malignaꝫ in te τ modis multis
ὅτι πλειάκις πονηρεύεταί σε καὶ καθόδους πολλὰς
male afficiet cor tuũ: qñ vt et tu maledixisti
κακώσει καρδίαν σου, ἵνα καὶ σὺ κατηράσω
alĩs: opa hec tẽtaui in sapĩa. pi
ἑτέρους· πάντα ταῦτα ἐπείρασα ἐν τῇ σοφίᾳ· εἶ
ꝛ ſapiẽs efficiar. τ ipa elõgata est a me lon
πα, σοφισθήσομαι· καὶ αὐτὴ ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ μα=
ge sup qd erat: τ ꝓfunda ꝓfunditas: qs inueniet eã:
κρὰν ὑπὲρ ὃ ἦν, καὶ βαθὺ βάθος, τίς εὑρήσει αὐτό·
Lustraui ego τ cor meũ vt cognoscerẽ τ
Ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι καὶ
vt ꝓsiderarẽ τ vt q̃rerem sapiam τ ratio
τοῦ καταστέφασθαι καὶ τοῦ ζητῆσαι σοφίαν καὶ ψῆ
nẽ τ vt cognoscerẽ impiꝫ stultitiã τ turbulen
φον καὶ τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην καὶ ὀχλη=
tiã τ circulationẽ. τ inuenio ego eã amarto
ρίαν καὶ περιφοράν· καὶ εὑρίσκω ἐγὼ αὐτὴν πικροτέ=
rẽ super mortẽ. simul mulierẽ q̃ue est laquei
ραν ὑπὲρ θάνατον· σὺν τὴν γυναῖκα ἥτις ἐστὶ θηρευ=
uenatoꝝ: τ ſagene cor eius: vincula in man?
ματα, καὶ σαγήνη καρδία αὐτῆς, δεσμὸς εἰς χεῖρας
illi?. bon? ante factẽ dei auferet ab
αὐτῆς· ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ'
ea: τ peccans cõprehendet in ꝛm. ecce
αὐτῆς, καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ· ἴδε
hoc inueni dixit ecclesiastes. vna vna et inuentã
τοῦτο εὗρον εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής· μιᾶ τῇ μιᾷ εὑρεῖν
rationẽ: quã quesiuit aĩa mea. τ nõ inueni:
λογισμόν, ὃν ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου· καὶ οὐχ εὗρον,
τ hoiem vnũ de mille repperi. τ mulierẽ in
καὶ ἄνθρωπον ἕνα ἀπὸ χιλίων εὗρον· καὶ γυναῖκα ἐν
oib? his nõ inueni. sed ecce hoc inueni qs
πᾶσι τούτοις οὐχ εὗρον· πλὴν ἴδε τοῦτο εὗρον ὃ
fecit deus simul hoiem rectũ. τ ipi qñ=
ἐποίησεν ὁ θεός, σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ· καὶ αὐτοὶ ἐζή=
erũt ꝓsideratiões multas. qs nouit sapiẽtes τ qs
τησαν λογισμοὺς πολλούς· τίς οἶδε σοφοὺς καὶ τίς
nouit solutionẽ verbi.
οἶδε λύσιν ῥήματος·

C.8.

Sapiẽtia hois illuminabit vultũ eius: τ
Σοφία ἀνθρώπου φωτιεῖ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
inuerecũd? facie sua odio hẽbit: os regis
ἀναιδὴς προσώπῳ αὐτοῦ μισηθήσεται· στόμα βασιλέ=
obserua: τ de ſmone iuramẽti dei ne festi=
ως φύλαξον, καὶ περὶ λόγου ὅρκου θεοῦ μὴ σπουδά
nes a facie ei? ãbulaueris: ne
σῃς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσῃ, μὴ σταθῇς

'neq; 'plus* sapias q̃p ne=
cesse ẽ: "ne" obstupescas.
°Ne? impie agas? multũ
ʳ& noli ˢ esse ᵗ stultus: ꝏ
"ne* moriaris in 'tẽpore
ʳnon 'tuo.ª Bonum est te
ᶜ sustentare iustum: ᶜ sed
ʳab illo ᵍ ne ᵇ subtrahas ꝏ
'manũ tuam: *quia' qui ti
met ᵐ deũ nihil negligit.
ᑫSapientia' cõfortaut" sa=
pientem' super decem ꝏ
"principes' ciuitatis. ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶜNon est" enim ᵇ hõ ° iustus
ᶜin terra' qui ᵍ faciat ʰ bonũ
'& nõ ᵏ peccet. Sed' & ᵐ cun
ctis" sermonibus ° qui ꝏ
ᵖ dicũtur ᑫ ne ʳ accomodes
ˢ cor tuum: "ne forte ꝏꝏ
ᵗ audias ' seruum ª maledi=
centem tibi. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳ Scit enim ˢ conscientia
tua: ᵇ quia' & ᵏ tu ᵇ crebro
'maledixisti ᵐ aliis." Cun=
cta ° tentaui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵖ in sapientia .ᑫ Dixi :' sa=
piens efficiar: ª & ipsa ꝏ
ᵗ longius recessit " a me
multo ʳ magis ˢ q̃p ' erat. ꝏ
ª Et alta ᵇ pfunditas: ᶜ quis
ᶜ inueniet eã. ° Lustraui vni
uersa ʳ animo meo ˢ vt scirẽ
ᵇ & cõsiderarẽ ' & quererẽ
ᵏ sapietiã' & rationẽ: ᵐ & vt
cognoscerẽ" ipietatẽ ° stul
ti ᵖ & errorem ᑫ imprude
tium. ʳ Et inueni ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗ amariorem " morte ʳ mu
lierem: ˢ que ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ laqueus venator ᵏ est: ᶜ &
ſagena ° cor ei?. ᶜ Vincula
sũt ʳ manus illi?. ᵍ Qui pla
cet ʳ deo: ᵇ effugiet ꝏꝏꝏ
' illã: ᵐ qui aũt peccator est
" capietur ° ab illa .ᵖ Ecce
ᑫ hoc ʳ inueni ˢ dixit ᵗ ecclesia
stes : "vnum ꝏꝏꝏꝏꝏ
ˣ & alterum ʳ vt inuenirem
ˢ rationem: ª quaꝫ ᵇ adhuc
ᶜ querit ᵇ anima mea ᶜ & nõ
ʳ inueni. ᵍ Virum ꝏꝏꝏꝏ
' de mille ᵇ vnum ᵏ reperi :
' mulierem ᵐ ex omnibus
° non ᵖ inueni. ᑫ Solummo
do ª hoc ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗ inueni " q ʳ fecerit ᵗ deus ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ª homine ᵇ rectum: ᶜ & ipse
ˢ infinitis ᵇ miscuerit ꝏ
ᶜ questionibus. ᵍ Quis ta=
lis ᵇ vt sapiens est. ' Et quis
ᵏ cognouit ' solutionem
ᵐ verbi? 8.

Sapientia ᵇ hois ᶜ lucet
in ᵇ vultu ei?: ᶜ & potẽ=
tissimus ʳ faciẽ illius ˢ cõmu
tabit. ᵇ Ego' os' regis ᵏ ob=
seruo' & ᵐ ꝑcepta " iuramẽ
ti ° dei: ᵖ ne ᑫ festines ˢ rece=
dere ' a facie eius: ' neq; ꝏ

Ter. viij.

ᵃ תֶּחְכַּם יֹתֵר וְאַל תִּתְחַכַּם יוֹתֵר ᵐ לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם׃
ᵒ שֶׁמָּא ᵖ תָּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל תְּהִי סָכָל
ᵗ תָּמוּת ᵇ לֹא בְעִתֶּךָ ׃ ᵃ טוֹב אֲשֶׁר
ᵇ תֶּאֱחֹז ° בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל ᵇ תַּנַּח אֶת
ᵏ יָדֶךָ כִּי יָרֵא ᵐ אֱלֹהִים ᵉ יֵצֵא ° אֶת
ᵍ כֻּלָּם׃ ᵍ הַחָכְמָה תָּעֹז ° לֶחָכָם ° מֵעֲשָׂרָה
ᵘ שַׁלִּיטִים ᵃ אֲשֶׁר הָיוּ ᵇ בָּעִיר׃ ᵃ כִּי ᵇ אָדָם
ᵍ עָשָׂה ᵃ אֵין ᵇ צַדִּיק ᵇ בָּאָרֶץ ᵃ אֲשֶׁר ᵍ יַעֲשֶׂה ᵇ טוֹב
ᵇ וְלֹא ᵉ יֶחֱטָא׃ גַּם ᵐ לְכָל ᵐ הַדְּבָרִים ᵃ אֲשֶׁר
ᵖ יְדַבֵּרוּ ᵍ אַל ᵇ תִּתֵּן ° לִבֶּךָ ᵉ אֲשֶׁר ᵘ לֹא
ᵍ תִשְׁמַע ᵃ אֶת ᵇ עַבְדְּךָ ° מְקַלְלֶךָ ׃ ᵇ כִּי ᵇ גַּם
ᵉ פְּעָמִים ᵇ רַבּוֹת ᵇ יָדַע ° לִבֶּךָ ᵇ אֲשֶׁר ᵇ גַּם
ᵍ אַתָּה ' קִלַּלְתָּ ᵐ אֲחֵרִים׃ ᵐ כָּל ᵘ זֶה ° נִסֵּיתִי
ᵖ בַּחָכְמָה ᵍ אָמַרְתִּי ᵉ אֶחְכָּמָה ° וְהִיא
ᵇ רְחוֹקָה ᵐ מִמֶּנִּי׃ ᵇ רָחוֹק ᵐ מָה ' שֶּׁהָיָה
ᵍ וְעָמֹק ᵇ עָמֹק ᵐ מִי ᵉ יִמְצָאֶנּוּ ׃ ° סַבּוֹתִי
ᵉ אֲנִי ' וְלִבִּי ° לָדַעַת ᵇ וְלָתוּר ' וּבַקֵּשׁ
ᵇ חָכְמָה ' וְחֶשְׁבּוֹן ᵐ וְלָדַעַת ᵘ רֶשַׁע ° כְּסֶל
ᵖ וְהוֹלֶלוֹת ᵍ הוֹלֵלוּת ׃ ' וּמוֹצֵא ° אֲנִי

Ca. viij.

ᵃ אֹזֶר ° בָּנָה
ᵍ עֲזֹז ᵍ שָׁנָה
ᵇ פָּה ᵘ שָׁבַע
° בָּהַל ° יָלַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי כָּל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה
pmaneas in opere malo: quia omne quod voluerit faciet:

בַּאֲשֶׁר דְּבַר מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן וּמִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה
& sermo illius potestate plenus est: nec dicere ei quis pōt: quid facis?

שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע וְעֵת וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֵב חָכָם
Qui custodit preceptū non experietur quicq̃ mali. Tempus & rñsionē cor sapientis intelligit.

כִּי לְכָל חֵפֶץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי רַעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו
Omi negocio tps est: & opportunitas & multa homis afflictio:

כִּי אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיִּהְיֶה כִּי כַאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יַגִּיד לוֹ
quia ignorat preterita: & futura nullo scire pōt nuncio.

אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלוֹא אֶת הָרוּחַ וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת
Non est in hois potestate prohibere spiritum: nec habet ptātē in die mortis: nec finitur qescere ingruēte bello: neq̃ saluabit impietas

לַחֲמָה וְלֹא יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת בַּעֲלָיו
impiū. Omnia hec cōsideraui & dedi cor meū in cunctis opere quę fiunt sub sole. Interdū domi

אֶת כָּל זֶה רָאִיתִי וְנָתוֹן אֶת לִבִּי לְכָל מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
natur homo homini in malū suum. Vidi impios sepultos q etiam cum adhuc viuerēt in loco sancto erant: & laudabantur in ciuitate quasi iustorū operū. Sed & hoc vanitas est. Et enim quia non profertur cito contra malos sententia: absq̃ timore vllo filii hominū perpetrant mala. Attamen peccator ex eo q cēties facit malū & p patientiā sustentatur: ego cognoui q erit bonum timentibus deū qui verentur faciem eius. Non sit bonum impio: nec plongētur dies eius sed q̃si vmbra transeāt: q non timet faciem dei. Et est alia vanitas que fit super terram. Sunt iusti quibus mala pueniūt quasi opera egerint impiorum: & sunt impii qui ita securi sunt quasi iustorum facta habeant. Sed & hoc vanissimum iudico. Laudaui igitur leticiam q nō esset homini bonum sub sole nisi q comederet & biberet: atq̃ gauderet & hoc solū secū auferret

יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הֶבֶל וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ וְהוּא יִלְוֶנּוּ

תοιηρὸν ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακροτητος αὐτῶν. ὅτι
et cognosco ego: q est bonū timēti-
καί γε γινώσκω ἐγώ, ὅτι ἔστιν ἀγαθὸν τοῖς φοβουμέ-
bus deū. vt timeāt a facie e-
νοις τὸν θεόν. ὅπως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐ-
ius. Et bonū nō erit impio. t nō pro
του. Καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσαι τῷ ἀσεβεῖ. καὶ οὐ μα-
logabit dies in vmbra: q nō est timēs a
κρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ, ὃς οὐκ ἔστιν φοβούμενος ἀπὸ
facie dei. Est vanitas q̃ facta est sup
προσώπου τοῦ θεοῦ. Εστι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ
terrā: qm̃ sunt iusti q̃ pueniūt ad eos: vt
τῆς γῆς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτούς, ὡς
opus impioꝝ t sunt impij q̃ pueniūt
ποίημα τῶν ἀσεβῶν καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει
ad eos vt opus iustoꝝ. dixi q et
πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. εἶπα ὅτι καί
hoc vanitas: t laudaui ego simul leti-
γε τοῦτο ματαιότης, καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τὴν εὐφρο
tiā: qm̃ nō est bonū homini sub
σύνην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν
sole. qm̃ nisi comedere t bibere t le-
ἥλιον. ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ ἱν
tari. t hoc comitabit eū
φραίνεσθαι. καὶ αὐτὸ συμπροσείσαι αὐτῷ

faciet. Si
ποιήσει· Κα
qd fa
ῶ τί ποι=
χθῦ ma
ῥῆμα πονη=
lus. Qñ
οφοῦ· Οτι
qñ cognitio
ὅτι γνῶσις
ō est cogno
νκ ἔστι γινώ
ānūciabit
ς ἀναγγελεῖ
in spū.
πνεύματι.
est potestatē
σιν ἐξουσιά
sio in
ρσολὴ ἐν ν=
s eū q est ab
ν τὸν πλη
coz
κα τὴν καρ
sub
ὑπὸ τὸν
οἶε α
θρώπω τοῦ
in sepulchra
εἰς τάφους
it τ
ύθησαν καὶ
et
αν· καί γε
tradictio:
ντίρρησις,
pt hoc
ν τοῦτο
in cts
ἐν αὐτοῖς
cit
ίνησε τὸ
ον. qñ
ντῶν· ὅτι
timēti=
φοβουμέ
e=
ύπου αὐ=
nō pro
ου μα=
a
θος ἐστὶ
est sup
οίησεν ἐπὶ
eos: vt
υτούς, ὡς
ūenit
φάιθ=
q et
ὅτι καί
leti=
ὸν ἐυφρο
ab
πὸ τὸν
le=
u τοῦ ἰυ
ooooooo
ooooooo
o oo ooo

Job.9

in laboze suo dieb⁹ vite sue: qs dedit ei
ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ, ἃς ἔδωκεν αὐ
deus sub sole. in qb⁹ dedi coz
τῷ ὁ θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον· ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν
meū vt cognoscerē sapiam: z vt viderē occu=
μου τοῦ γνῶναι τὴν σοφίαν, καὶ τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλε
pationē q̄ facta est in terra: qñ z in
μασμὸν τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι καὶ ἐν
die z in nocte somnū in oculis suis nō est
ἡμέρα καὶ ἐν νυκτὶ ὕπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστι
videṡ. z vidi oia opa dei:
βλέπων· καὶ εἶδον σύμπαντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ,
qñ nō potēs erit homo vt inueniat simul opus
ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τὸ ποίη=
qđ factū est sub sole. q̄esq; laborauerit
μα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον· ὅσα ἂν μοχθήσῃ ὁ
homo vt querat z nō inueniet. et q̄esq;
ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι καὶ οὐχ εὑρήσει· καί γε ὅσα
vtiq; dixerit sapiēs vt cognoscere nō poterit inue
ἂν εἴπῃ ὁ σοφὸς τοῦ γνῶναι οὐ δυνήσεται τοῦ εὑ=
nire: qñ oē hoc dedi in coz meū:
ρεῖν, ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα εἰς καρδίαν μου,
z coz meū oē vidit hoc.
καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. Ca.9.

Ogloniā iusti z sapiētes z opa
ΟΤΙ οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι
coꝝ in manu dei. et amorē et odi
αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ· καί γε ἀγάπην καί γε μῖ
um nō est scīēs homo: oia ūte fa
σος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος· τὰ πάντα πρὸ προσώ
cīē coꝝ vanitas in oibus. Occursus
που αὐτῶν ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσιν. Συνάντημα
vn⁹ iusto z vn⁹ impio: bono z
ἑνὶ τῷ δικαίῳ καὶ ἐν τῷ ἀσεβεῖ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ
malo: z mūdo z immūdo: z
κακῷ, καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ τῷ
immolāti z nō immolāti. sicut bon⁹: sic q̄
θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι· ὡς ὁ ἀγαθός, ὡς ὁ
peccat. sicut iurās: sic q̄ timentū ti=
ἁμαρτάνων· ὡς ὁ ὀμνύων, καθὼς ὁ τὸν ὅρκον φοβού=
met. hoc malū in oi qō factū est sub so=
μενος· τοῦτο πονηρὸν ἐν πᾶσιν πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥ=
le: q occursus vn⁹ oīb⁹. et coz filio
λιον, ὅτι συνάντημα ἓν τοῖς πᾶσι· καί γε καρδία υἱ
rū hoīs ipletū est malo. z circūferentia
ῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπλήρωθη πονηροῦ· καὶ παρεμφέρεια
in corde coꝝ in vita coꝝ z post eos ad
ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς
mortuos. qñ qs q̄ pticipat ad oēs
τοὺς νεκρούς· ὅτι τίς ὃς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς
viuētes: est spes qñ canis viuēs ipe bon⁹ sup
ζῶντας; ἔστιν ἐλπὶς ὅτι ὁ κυὼν ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ
leonē mortuū. Qñ viuētes cognoscēt q̄
τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. Οτι οἱ ζῶντες γινώσονται ὅτι
morient: z mortui nō sunt cognoscētes q̄c=
ἀποθανοῦνται, καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐ
q̄. z nō est eis vltra merces q̄ obliuioni tradita ē
δέν· καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι μισθὸς ὅτι ἐπελήσθη ἡ
memoria coꝝ z dilectio coꝝ et odiū eo=
μνήμη αὐτῶν καὶ γε ἀγάπη αὐτῶν καὶ γε μῖσος αὐ=
rū et zelus coꝝ iā periit. z pars
τῶν καὶ γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπώλετο· καὶ μερὶς
nō est eis āpli⁹ in seculū in omni qō fa=
οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐν παντὶ πεποιη=
ctū est sub sole. vade comede in letitia pa=
μένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον· πεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρ
nē tuū. z bibe in corde bono vinū tuū. qz
τον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου. ὅτι
iā ꝓplacebauit
ἤδη εὐδόκησεν

---

de labore suo oībus de
bus vite sue qs dedit ei
deus sub sole. In qb dedi coz
appositui cor meū vt sci=
rem sapiētiā & intellige
rem dissensionē que ver
satur in terra. Est homo
qui diebus & noctibus
somnum nō capit oculis. Et intel
lexi oīm omnū operum
dei nullam posse homo
ínuenire rationem eorū
que fiunt
sub sole: & quanto plus
laborauerit
ad querēdum tanto minus inueniat. Etiam
si dixerit sapiēs se nos=
se: non poterit
reperire. Omnia hec
tractaui in
corde meo vt curiose in
telligerem. 9.

Svnt iusti
atq; sapiētes: & ope
ra eorum in manu dei.
Et tñ nescit hō vtrum
amore an odio dignꝰ sit:
sed oīa in futurū seruātur
incerta: eo q̄ vniuersa
eque cueniat iusto & im
pio
bono & malo: mūdo &
imūdo: immolāti victimas
& sacrificia contēnenti.
Sicut bonus sic & pecca
tor: vt piurus ita qui ve=
rum deierat. Hoc est
pessimum inter omnia
que sub sole sunt:
quia eadē cunctis eue=
niūt. Vnde & corda filio
rum hominū implentur
malicia & contemptu
in vita sua: & post hec
ad inferos deducentur.
Nemo est qui semper vi
uat: & qui huí⁹ rei habeat
fiduciam. Melior est ca
nis viuus
leone mortuo. Viuen=
tes enim sciunt
se esse morituros: mor=
tui vero nihil nouerunt
amplius: nec habent
vltra mercedem: quia
obliuioni tradita est me
moria eorū. Amor q̄q;
et odium & inuidie si=
mul perierē: nec habēt
partem in hoc seculo &
in opere
quod sub sole geritur.
Vade ergo & comede in leticia panē
tuum: & bibe
cum gaudio vinum tuū:
quia

Tex.he.Eccles.ix.Pritiua.heb.

יוֹם חָמָה
בַּעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ
הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר
נָתַן יָדַע
נָתַתִּי אֶת לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְלִרְאוֹת
רָאָה עָנְיָן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ
עָשָׂה יָשֵׁן
כִּי גַם יוֹם וּבַלַּיְלָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו
אֵינֶנּוּ רֹאֶה וְרָאִיתִי אֶת כָּל מַעֲשֵׂה
יָכֹל
הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם
לִמְצוֹא אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
עָמַל
תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל
מָצָא
הָאָדָם לְבַקֵּשׁ וְלֹא יִמְצָא וְגַם
אָמַר יָדַע
אִם יֹאמַר חָכָם לָדַעַת לֹא יוּכַל
נָתַן
לִמְצֹא כִּי אֶת כָּל זֶה נָתַתִּי אֶל
בָּרַר
לִבִּי וְלָבוֹר אֶת כָּל זֶה
Cap.ix.
אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים
צָדַק
וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהִים
יָדַע
גַּם אַהֲבָה גַּם שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ
כֹּל
הָאָדָם הַכֹּל לִפְנֵיהֶם הַכֹּל כַּאֲשֶׁר
מִקְרֶה
לַכֹּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע
טוֹב
לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ
אֲשֶׁר
וְלָאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ כַּטּוֹב כַּחֹטֵא
שָׁבַע
הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה יָרֵא זֶה
רָע עָשָׂה
רָע בְּכֹל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
מִקְרֶה
כִּי מִקְרֶה אֶחָד לַכֹּל גַּם לֵב בְּנֵי
הָאָדָם מָלֵא רָע וְהוֹלֵלוֹת בְּלִבָּם
חַיָּה מוּת
בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל הַמֵּתִים כִּי
חָבַר
מִי אֲשֶׁר יְחֻבַּר אֶל כָּל חַיִּים יֵשׁ
בִּטָּחוֹן כִּי לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן
אֲרִיֵה הַמֵּת כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים
שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים
מְאוּמָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי
נִשְׁכַּח זִכְרָם גַּם אַהֲבָתָם גַּם
שִׂנְאָתָם גַּם קִנְאָתָם כְּבָר אָבְדָה
וְחֵלֶק אֵין לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכֹל
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ לֵךְ
אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וְשְׁתֵה
בְּלֵב טוֹב יֵינֶךָ כִּי כְבָר רָצָה

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Eccles.x. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ׃ בְּכָל עֵת יִהְיוּ עָשָׂה הָיָה
בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל
יֶחְסָר׃ רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר חָסַר אִישׁ
אָהַבְתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הֶבְלֶךָ אֲשֶׁר נָתַן יוֹם חָיָה
לְךָ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כֹּל יְמֵי הֶבְלֶךָ כִּי
הוּא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר
אַתָּה עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כֹּל אֲשֶׁר
תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה מָצָא
כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה יָדַע
בִּשְׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ שָׁמָּה׃ שָׁאַל
שַׁבְתִּי וְרָאֹה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא שׁוּב
לַקַּלִּים הַמֵּרוֹץ וְלֹא לַגִּבֹּרִים קָלַל רוּץ
הַמִּלְחָמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לָחַם
לֹא לַנְּבֹנִים עֹשֶׁר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים בִּין
חֵן כִּי עֵת וָפֶגַע יִקְרֶה אֶת כֻּלָּם׃ קָרָה כָּל
כִּי גַּם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עִתּוֹ
כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה דָּגָה אָחַז
וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֶם צוּד רוֹעַ
יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה פּוּחַ יָקֵשׁ
כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם׃ גַּם זֹה נָפַל
רָאִיתִי חָכְמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ רָאָה
וּגְדוֹלָה הִיא אֵלָי׃ עִיר קְטַנָּה גָּדַל
וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט וּבָא אֵלֶיהָ בּוֹא
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ
מְצֹדִים גְּדוֹלִים׃ וּמָצָא בָהּ אִישׁ צוּד
מִסְכֵּן וְחָכָם וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר סָכַן
בְּחָכְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ
הַמִּסְכֵּן הַהוּא׃ וְאָמַרְתִּי אָנִי טוֹבָה
חָכְמָה מִגְּבוּרָה וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן גָּבַר
בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים׃ בָּזָה שָׁמַע
דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים נוֹחַ
מִזַּעֲקַת מוֹשֵׁל בַּכְּסִילִים׃ טוֹבָה כָּסַל
חָכְמָה מִכְּלֵי קְרָב וְחוֹטֵא אֶחָד כָּלָה חָטָא
יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה׃ אָבַד רָבָה
Cap.x. זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ
יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקֵחַ יָקָר מֵחָכְמָה זָבַב בָּאַשׁ
נָבַע רָקַח

deo placent opera tua.
Omni tempore sint
vestimenta tua candida:
& oleum de capite tuo
non deficiat. Perfruere
vita cum vxore quam
diligis cūctis dieb vite
instabilitatis tue q dati
sunt tibi sub sole omni
tempore vanitatis tue.
Hec est eni pars in vi-
ta & in labore tuo quo
laboras sub sole Quod
cunq;
facere potest manus tua
instanter operare:
quia nec opus nec ratio
nec sapia nec sciētia erūt
apud inferos: quo tu
properas.
Verti me ad aliud & vi-
di sub sole nec
velociū esse cursum nec
fortium
bellum nec sapientium
panem
nec doctorum diuitias
nec artificum
gratiam: sed tempus ca
sumq; in omnibus.
Nescit homo finem su-
um: sed
sicut pisces capiūtur ha
mo
& aues laqueo compre
henduntur: sic
capiuntur homines in
tempore malo
cum eis extemplo sup
uenerit. Hanc quoq;
sub sole vidi sapientiā:
& pbaui maximam. Ci-
uitas parua
& pauci in ea viri. Ve-
nit contra eam
rex magnus & vallauit
eam: extruxitq;
munitiōes p gyrū & pfe-
cta est obsidio. Inuētusq;
est in ea vir pauper & sa
piens & liberauit vrbem
p sapiētiā suā: & nullus
deinceps recordatus est
hoīs illus pauperis. Et
dicebā ego meliorē esse
sapientiam fortitudine.
Quō ergo sapiētia pau-
peris contēpta est & ver
ba eius non sunt audita.
Verba sapientum audiū
tur in silentio: plus
q̄ clamor principis in-
ter stultos. Melior est
sapientia q̄ arma belli-
ca: & qui in vno pecca-
uerit multa bona per-
det. 10.

Musce morietes per
dunt suauitatem
vnguenti. Preciosior est
sapientia:

deus opera tua. in oī tēpore sint ve
ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου. ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν ἱ-
stimēta tua cādida: & oleū sup caput tuū ne
μάτιά σου λευκά, καὶ ἔλαιον ἐπὶ κεφαλῆς σου μὴ
deficiat. & vide vitā cū muliere quā dilexi
ὑστερησάτω. καὶ ἴδε ζωὴν μετὰ γυναικὸς ἧς ἠγάπη-
sti oībus dieb vite vanitatis tue: q̄ da
σας πάσας ἡμέρας ζωῆς ματαιότητός σου, τὰς δο
ti sun tibi sub sole oīb dieb vanita
θείσας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον πάσας τὰς ἡμέρας ματαιό
tis tue: qm̄ hoc pars tua in vita tua. & in
τητός σου, ὅτι αὐτὸ μερίς σου ἐν τῇ ζωῇ σου. καὶ ἐν
labore tuo quo tu laboras sub sole. om-
τῷ μόχθῳ σου ὦ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον. πάν
nia q̄cūq; inuenerit man tua vt faciat. sm̄ potē-
τα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου τοῦ ποιῆσαι. ὡς ἡ δύνα
tiā tuā fac: qm̄ nō est opus & ratio
μίς σου ποίησον, ὅτι οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς
& cognitio & sapia in īferno: quo tu vadis il-
καὶ γνῶσις καὶ σοφία ἐν ᾅδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐ-
luc. verti & vidi sub sole q̄ nō
κεῖ. ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅτι οὐ τοῖς
velocib cursus. Et nō potētib bellū:
κούφοις ὁ δρόμος, Καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος,
et nō sapiētib panis: et nō itelli
καί γε οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, καί γε οὐ τοῖς συνε
gētib diuitie: et nō cognoscētib gr̄a:
τοῖς ὁ πλοῦτος, καί γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις,
qm̄ tp̄s & occursus occurret oībus
ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται τοῖς πᾶσιν
his. et nō nouit homo tp̄s su-
αὐτοῖς. καί γε οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐ-
um: sicut pisces capti in rete ma
τοῦ, ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κα
lo & sicut aues capte in laqueo. sicut ip̄e
κῶ καὶ ὡς ὄρνεα τὰ θηρευόμενα ἐν παγίδι. ὡς αὐτὰ
illaqueant filij hoīs in tp̄s ma
παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονη
lū: cū inciderit in eos extēplo: et hoc
ρόν, ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καί γε τοῦτο
vidi sapiam sub sole: & magna est ad
εἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ μεγάλη ἐστὶ πρός
me ciuitas pua & viri in ea pauci: & vene
με πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι, καὶ ἔλ-
rit ad eā rex magn & circūdabit eā
θῃ ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας καὶ κυκλώσει αὐ-
& edificabit in eā aggeres magnos:
τήν, καὶ οἰκοδομήσει ἐπ' αὐτὴν χάρακας μεγάλους,
& inuenerit ī ea vir pauperē sapiētē. & saluabit
καὶ εὕρῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρα πένητα σοφόν. καὶ διασώσει
ip̄e ciuitatē in sapia sua. & homo
αὐτὸς τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος
nō recordat ē simul viri pauperis illi.
οὐκ ἐμνήσθη σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος ἐκείνου.
& dixi ego bona sapia sup potētiā. & sapia
καὶ εἶπα ἐγὼ ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δύναμιν. καὶ σοφία
pauperis contēpta: & sm̄ōes eius nō sunt
τοῦ πένητος ἐξουδενωμένη, καὶ λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσὶν
auditi. Sermōes sapiētū ī quiete audiunt su-
ἀκουόμενοι. Λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑ-
per clamorē potentiū in stultitijs. bona sapiē
περ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις. ἀγαθὴ σο
tia sup vasa belli. & peccans vn per-
φία ὑπὲρ σκεύη πολέμου. καὶ ἁμαρτάνων εἷς ἀπο
det bonitatē multam.
λέσει ἀγαθοσύνην πολλήν. Ca.10.

Musce mortue corrūpūt cōdimentū olei
Μυῖαι θανοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου
dulcedinis. p̄ciosuz paucū
ἡδύσματος. τίμιον ὀλίγον

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Vie. | Ter.he.Eccles.x. | Pītiua.heb.

sapie sup gliam stultitie magne. coz sapiē σοφίας ὑπὲρ δόξαν ἀφροσύνης μεγάλης. καρδία σοῦ tis in dextrū ei⁹: ꝛ coz stulti in sinistrū φοῦ εἰς δεξιὸν αὐτοῦ, καὶ καρδία ἄφρονος εἰς ἀριστερὸν illi⁹. et in via cū stult⁹ ābulauerit coz αὐτοῦ. καί γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται καρδία eius posteri⁹ erit. ꝛ q̄ cogitabit oīa stultitia sunt. αὐτοῦ ὑστερήσει. καὶ ἃ λογιεῖται πάντα ἀφροσύνη ἐστίν. si spūs potestatē hēntis ascēderit in te: locū ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῇ ἐπὶ σέ, τόπον tuū ne dimiseris: q̄ curatio faciet cessare pctā ma- σου μὴ ἀφῇς, ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁμαρτίας μεγά- gna. est malū q̄d vidi sub sole tāq̄ inuitū q̄d λας. ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἀκούσιον ὃ exiuit a facie potestatē hēntis. dat⁹ ē stult⁹ ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιάζοντος. ἐδόθη ὁ ἄφρων in sublimitatib⁹ magnis ꝛ diuites in humili sede- ἐν ὕψεσι μεγάλοις καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῷ καθήσον- būt. vidi seruos in equis ꝛ pncipes ambulā- ται. εἶδον δούλους ἐφ' ἵππους καὶ ἄρχοντας πορευομέ- tes vt seruos sup terrā. q̄ fodit foueā: in eā inci- Pro. 26. Eccl. 27. d. τους ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς. ὁ ὀρύσσων βόθρον, ἐν αὐτῷ ἐμ- det: ꝛ dissipantē sepē mordebit eū coluber: πεσεῖται, καὶ καθαιροῦντα φραγμὸν δήξεται αὐτὸν ὄφις, q̄ tollit lapides laboze torquebit in eis. Qui scīdit li- ἐξαιρῶν λίθους διασεισθήσεται ἐν αὐτοῖς. Σχίζων ξύ- gna periclitabit in eis: si ceciderit ferrū: λα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς, ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον, ꝛ ipe factē turbauit. ꝛ potētias cōfirma- καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτάραξε. καὶ δυνάμεις δυναμώ- bit: ꝛ abundātia viro cui⁹ sapia. si momorderit σει, καὶ περίσσεια τῷ ἀνδρὶ οὗ σοφία. ἐὰν δάκῃ ὁ coluber in nō murmure: ꝛ nō est alicui⁹ ūplī⁹ incātā ὄφις ἐν οὐ φιθυρισμῷ, καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια τῷ ἐπά- ti. fmōes oris sapiētis gra: ꝛ labia stul- δοντι. λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, καὶ χείλη ἄφρο- ti pcipitabunt eū. initiū oris ei⁹ stulti τος καταποντιοῦσιν αὐτόν. ἀρχὴ στόματος αὐτοῦ ἀφρο- tia: ꝛ nouissime oris illi⁹ ābagēs. male. σύνη, καὶ ἐσχάτη στόματος αὐτοῦ πλημμέρεια πονηρά. ꝛ stult⁹ multiplicabit ẋba. nō nouit homo q̄d καὶ ὁ ἄφρων πληθυνεῖ λόγους. οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τί q̄ factū est ꝛ q̄d q̄ futur⁹ est: q̄n post eū ds γὸ γενόμενον καὶ τί γὸ ἐσόμενον, ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ τίς nunciabit ei. labor stultor⁹ affligēt e- ἀπαγγελεῖ αὐτῷ. μόχθος τῶν ἀφρόνων κοπώσει αὐ- os: q̄ nō nouit pgere in ciuitatē. ve τούς, ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν. οὐαί tibi ciuitas: cui⁹ rex tu⁹ iunior: ꝛ pnci- σοι πόλις, ἧς ὁ βασιλεύς σου νεώτερος, καὶ οἱ ἄρχον- pes tui in hora matutina comedūt. beata tu terra: cui⁹ rex τές σου ἐν πρωΐᾳ ἐσθίουσι. μακαρία σὺ γῆ, ἧς ὁ βα- tu⁹ filī⁹ liberi: ꝛ pncipes tui ad σιλεύς σου υἱὸς ἐλευθέρου, καὶ οἱ ἄρχοντές σου πρὸς tps vescenē in potētia: ꝛ nō cōfundenē. in κυρὸν φαγονται ἐν δυνάμει, καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται. ἐν pigritijs humiliabit cōtignatio: ꝛ in segnicie ma ὀκνηρίαις ταπεινωθήσεται ἡ δικόσις, καὶ ἐν ἀργίᾳ χει nuū pstillabit dom⁹. in risu faciūt panē ꝛ vinū ρῶν στάξει ἡ οἰκία. εἰς γέλωτα ποιοῦσιν ἄρτον καὶ οἶνος letificat viuētes: ꝛ argēto obediēt simul εὐφραίνει ζῶντας, καὶ τοῦ ἀργυρίου ὑπακούσεται σὺν oīa. et tu in consciētia tua regi τὰ πάντα. καί γε σὺ ἐν συνειδήσει σου βασιλέα nō detrahas: ꝛ in recessib⁹ cubiculi tui ne male μὴ καταράσῃ, καὶ ἐν ταμιείοις κοιτῶνός σου μὴ κα- dixeris diuiti. q̄: volatile celi portabit ταράσῃ πλούσιον. ὅτι πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀποίσει vocē tuā ꝛ q̄ hēt pennas annūciabit ēmo τὴν φωνήν σου καὶ ὁ ἔχων πτέρυγας ἀπαγγελεῖ λό- nē tuū. γον σου.

Ca. 11.

paruaq̄ gloria ad tēpus stultitia. Cor sapientis in dextera ei⁹ & cor stulti in sinistra illius. Sed & in via stultus ambulans cum ipse insipiens sit oōo omnes stultos estimat. Si spiritus oōoōoōoōoōo potestatē habentis ascēderit sup te: locū tuū ne dimiseris qa curatio faciet cessare peccata maxima. Est malū quod vidi sub sole: oōoōoōoōoōo quasi per errorem egrediens a facie principis. Positum stultum in dignitate sublimi oōoōoōo & diuites sedere deorsum. Vidi oōoōoōoōoōo seruos in equis: & principes ambulātes sup terram quasi seruos. Qui fodit foueā incidet in eā. & qui dissipat sepē mordebit eum coluber. Qui transfert lapides affligetur in eis: & scindit ligna vulnerabitur ab eis. Si retusum fuerit ferrū: & hoc nō vt prius sed hebetatū fuerit multo labore exacuetur: & post īdustriā seqtur sapia. Si mordeat serpēs in silētio: nihil eo minus habet occulte detrahit. Verba oris sapiētis gra: & labia in sipiētis pcipitabūt eum. Initiū verborū eius stulticia: & nouissimū oris illi⁹ error pessimus. Stultus verba multiplicat. Ignorat homo oōoōoōo quid ante se fuerit: & qd post se futurum sit: oo quis ei poterit indicare? Labor stultorū affliget eos: qui nesciunt in vrbem pergere. oōoōoōoōo Ve tibi terra cuius rex est puer: & cui⁹ pricipes mane comedunt. Beata terra cuius rex oōoōoōo nobilis est: & cuius principes vescūtur in tpe suo ad reficiendū & non ad luxuriam. In pigritiis humiliabitur cōtignatio & in infirmitate manuū pstillabit dom⁹. In risu faciunt panē & vinū: vt epulentur bibentes. Et pecunie obediunt oōo oīa. In cogitatione tua regi nō detrahas: & in secreto cubiculi tui nō maledixeris diuiti: quia & aues celi portabunt vocem tuam: & qui habent pennas annunciabunt sententiam.

11.

Ter.he.Eccles.x.	Pītiua.heb.
בָּבַד	מִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעַט ׀ לֵב חָכְמָה
יָמִין שָׂמַל	לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לְשְׂמֹאלוֹ: וְגַם
סָכָל הָלַךְ	בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הוֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר
	וְאָמַר לַכֹּל סָכָל הוּא: אִם רוּחַ
מָשַׁל עָלָה	הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל
קוּם נָחַ	תַּנַּח כִּי מַרְפֵּא יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים:
רָעָה נָהַל	יֵשׁ רָעָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
רֹעַ רָאָה	כִּשְׁגָגָה יֹצֵא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט:
יָצָא פָּנָה	נִתַּן הַסָּכָל בַּמְּרוֹמִים וַעֲשִׁירִים
שָׁלַט רוּם	יֵשְׁבוּ: רָאִיתִי
רָכַב עָשַׁר	עֲבָדִים עַל סוּסִים וְשָׂרִים הוֹלְכִים
שׁוּר הָלַךְ	כַּעֲבָדִים עַל הָאָרֶץ: חֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ
גּוּמָּץ	יִפּוֹל וּפוֹרֵץ גָּדֵר יִשָּׁכֶנּוּ נָחָשׁ: מַסִּיעַ
נָפַל פָּרַץ	אֲבָנִים יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים
נָסַךְ נָסַע	יִסָּכֵן בָּם: אִם קָהָה הַבַּרְזֶל וְהוּא לֹא
עָצַב בָּצַע	פָּנִים קִלְקַל וְחַיִל יְגַבֵּר יִתְרוֹן
סָכַן	הַכְשֵׁר חָכְמָה: אִם יִשֹּׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא
חָלַל הָלַל	לָחַשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלָּשׁוֹן:
פֶּה שָׂפָה	דִּבְרֵי פִי חָכָם חֵן וּשְׂפָתוֹת כְּסִיל
בָּלַע בָּלַע	תְּבַלְּעֶנּוּ: תְּחִלַּת דִּבְרֵי פִיהוּ סִכְלוּת
חָלַל הָלַל	וְאַחֲרִית פִּיהוּ הוֹלֵלוּת רָעָה: וְהַסָּכָל
רֹעַ	יַרְבֶּה דְבָרִים לֹא יֵדַע הָאָדָם
רָבָה	מַה שֶּׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו
הָיָה	מִי יַגִּיד לוֹ: עֲמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ
נָגַד יָגַע	אֲשֶׁר לֹא יָדַע לָלֶכֶת אֶל עִיר:
יָלַךְ	אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ
מָלַךְ שׁוּר	בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ: אַשְׁרַיִךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ
אָכַל	בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ
גָּבַר שָׁתָה	בִּגְבוּרָה וְלֹא בַשְּׁתִי: בַּעֲצַלְתַּיִם
מָכַךְ מָךְ	יִמַּךְ הַמְּקָרָה וּבְשִׁפְלוּת יָדַיִם יִדְלֹף
דָּלַף שָׁחַק	הַבַּיִת: לִשְׂחוֹק עֹשִׂים לֶחֶם וְיַיִן
שָׂמַח עָנָה	יְשַׂמַּח חַיִּים וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֹּל:
יָדַע כָּלַל	גַּם בְּמַדָּעֲךָ מֶלֶךְ אַל תְּקַלֵּל וּבְחַדְרֵי
עָשַׁר עָשַׁר	מִשְׁכָּבְךָ אַל תְּקַלֵּל עָשִׁיר כִּי עוֹף
יָלַךְ	הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל
נָגַד	הַכְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר:

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Eccles.xi.xij. Trāsla.B.Vie.Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

Cap.xi.

פֶּנַה יום
שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל פְּנֵי הַמָּיִם כִּי בְרֹב
הַיָּמִים תִּמְצָאֶנּוּ׃ תֵּן חֵלֶק לְשִׁבְעָה
נָתַן מָצָא
וְגַם לִשְׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה יִּהְיֶה
שָׂם יָדַע
רָעָה עַל הָאָרֶץ׃ אִם יִמָּלְאוּ הֶעָבִים
רוֹעַ מָלֵא
גֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם יִפּוֹל עֵץ
רִיק נֶפֶל
בַּדָּרוֹם וְאִם בַּצָּפוֹן מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל
דָּרוֹם צָפוֹן
הָעֵץ שָׁם יִהְיֶה׃ שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרָע
קוּם הָיָה
רֹאֶה בֶּעָבִים לֹא יִקְצוֹר׃ כַּאֲשֶׁר
זָרַע קָצַר
אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה דֶּרֶךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים
בְּבֶטֶן הַמְמַלֵּאָה כָּכָה לֹא תֵדַע אֶת
מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת
הַכֹּל׃ בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב
אַל תַּנַּח יָדֶךָ כִּי אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵי זֶה
יִכְשַׁר הֲזֶה אוֹ זֶה וְאִם שְׁנֵיהֶם
כְּאֶחָד טוֹבִים׃ וּמָתוֹק הָאוֹר וְטוֹב
לָעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת הַשָּׁמֶשׁ כִּי אִם
שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם
יִשְׂמָח וְיִזְכֹּר אֶת יְמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי
הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל שֶׁבָּא הֶבֶל׃ שְׂמַח בַּחוּר
זָכַר יום
בְּיַלְדוּתֶיךָ וְיִטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי
בְּחוּרוֹתֶיךָ וְהַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ
וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה
רָאָה יָדַע
יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט׃
בוא שָׁפַט

Cap.xij.

וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ וְהַעֲבֵר רָעָה
סוּר עָבַר
מִבְּשָׂרֶךָ כִּי הַיַּלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת
רוּץ
הָבֶל׃ וּזְכֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי
בָּרָא יום
בְחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי
בוא
הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין
נָגַע שָׁנָה
לִי בָהֶם חֶפְצִי׃ עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ
אָמַר חָשַׁךְ
הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים
כּוֹכָב
וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם׃ בַּיּוֹם
שוּב
יָזוּעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ
זוּעַ עָוָת
אַנְשֵׁי הַחָיִל וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת כִּי
מִעֲטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת׃
רָאָה
וְסָגְרוּ דַלְתַיִם בַּשּׁוק בִּשְׁפַל קוֹל
הַטַּחֲנָה וְיָקוּם לְקוֹל הַצִּפּוֹר
קוּם צָפַר

Mitte panem tuū sup trāseūtes aq̄s: quia post tpa multa iuenies illū. Da partem septem necnon & octo: qa ignoras quid futurum sit sup terram. Si replete fuerint nubes: imbrē sup terrā effundent. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonē: in quocūq; loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat ventū nō seminat & qui considerat nubes nunq̄ metet. Quomō ignoras q̄ sit via spūs & qua rōne cōpingātur ossa in ventre pregnantis: sic nescis opera dei qui fabricator est omniū. Mane semina semen tuum & vespere ne cesset manus tua: qa nescis quid magis oriatur hoc aut illud: & si vtrumq; simul melius erit. Dulce lumen: & delectabile est oculis videre solem. Si annis multis vixerit homo & in his omnibus letus fuerit: meminisse debet tenebrosi tēpis & dierū multorū q cū venerint: vanitatis arguētur p̄terita. Letare ergo iuuenis in adolescētia tua: & in bono sit cor tuū in diebus iuuētutis tue & ambula in viis cordis tui: & in intuitu oculoꝝ tuorū: & scito q̄ pro oīb his ad ducet te deus in iudiciū.

Vfer ira a corde tuo: & amoue malitiam a carne tua. Adolescentia enī & voluptas vane sunt. Memento creatoris tui in diebus iuuētutis tue: q̄ antec̄ veniat tempus afflictionis tue: & approp̄quēt anni de q̄bus dicas non mihi placent. Antec̄ tenebrescant sol & lumen & stelle & luna: & reuertantur nubes post pluuiam. Q̄n cōmouebūtur custodes domus: & nutabūt viri fortissimi: & ociose erunt molentes in minuto numero: & tenebrescēt videtes p foramina: & claudēt ostia in platea in humilitate vocis molentis: & consurgēt ad vocem volucris

Mitte panē tuū in faciē A
Ἀπόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὑ=
que: q̄ in multitudīe dier̄ inuenies eū. da
δαρς, ὅτι ἐν πλήθει τῶν ἡμερῶν εὑρήσεις αὐτόν. δὸς
partē septē: et octo: q̄ nō cogno
μερίδα τοῖς ἑπτά, καί γε τοῖς ὀκτώ, ὅτι οὐ γινώ=
scis q̄d erit malū sup terrā. si replete fuerit
σκεις τί ἔσαι πονηρὸν ἐπὶ τὴν γῆν. ἐὰν πλησθῶσι τὰ
nubes imbre sup terrā effundēt. Et si ceciderit li=
νέφη ὑετοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεοῦσιν. Καὶ ἐὰν πέσῃ ξύ=
gnū in austro: & si in boream: in loco vbi ca
λον ἐν τῷ νότῳ, καὶ ἐὰν ἐν τῷ βορρᾷ, τόπῳ οὗ πεσεῖ B
det lignū illic erit. q̄ obseruat vētū nō seminabit: & q̄ as=
ζει τὸ ξύλον ἐκεῖ ἔσαι. τηρῶν ἄνεμον οὐ σπερεῖ, καὶ βλέ
picit in nubib nō metet. in q̄b nō est cogno
πων ἐν ταῖς νεφέλαις οὐ θερίσει. ἐν οἷς οὐκ ἔσι γινώ=
scēs q̄ via spūs. sicut ossa in vētre
σκων τίς ὁδὸς τοῦ πνεύματος. ὡς ὀστᾶ ἐν γαστρὶ τῆς
prēgnātis: sic nō cognoscēs opa dei:
κυοφορούσης, οὕτως οὐ γνώσῃ τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, C
q̄cūq; faciet cūcta. in hora matutina semina se
ὅσα ποιήσει τὰ σύμπαντα. ἐν πρωΐᾳ σπεῖρον τὸ σπέρ.
mē tuū. & in vespertina ne cesset mano tua. q̄ nō
μα σου. καὶ ἐν ἑσπέρᾳ μὴ ἐκλιέτω χεῖρ σου. ὅτι οὐ
cognoscis quod oriet an hoc an illud: & si
γινώσκεις ποῖον ἐξοχήσει ἢ τοῦτο ἢ τοῦτο, καὶ ἐὰν τὰ
duo simul: bona, & dulce lumē: & bonū
δύο ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀγαθά· καὶ γλυκὺ τὸ φῶς, καὶ ἀγαθὸν τοῖς
oculis aspicere simul solē q̄: & si ānos
ὀφθαλμοῖς τοῦ βλέπειν σὺν τὸν ἥλιον ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη
multos viuet homo in oībus illis letus
πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθή= D
erit & memor erit dier̄ tenebrar̄: q̄n mul=
σεται καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, ὅτι πολ
ti erūt: omne q̄d venit vanitas. Letare
λαὶ ἔσονται, πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης. Εὐφραίνου
inuenis in adolescētia tua: & bñfaciat tibi cor tuū
νεανίσκε ἐν νεότητί σου, καὶ ἀγαθυνάτω σε ἡ καρδία σου
in dieb iuuētutis tue. & ambula in vijs cor=
ἐν ἡμέραις νεότητός σου. καὶ πορεύεσαι ἐν ὁδοῖς καρ
dis tui & irreprehēsibilis: & in intuitu oculoꝝ tuoꝝ. & co=
δίας σου ἄμωμος, καὶ ἐν ὁράσει ὀφθαλμῶν σου. καὶ γνῶ
gnosce q̄ in oībus his ducet te deus in iudicio.
θι ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄξει σε ὁ θεὸς ἐν κρίσει. C.12
Aufer trā a corde tuo: & amo
Καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου, καὶ πα
ue malicīā a carne tua: q̄n adolescētia & A
ράγαγε πονηρίαν ἀπὸ σαρκός σου, ὅτι ἡ νεότης καὶ ἡ
amētia vanitas. & memēto ei q̄d possedit te in
ἄνοια ματαιότης· καὶ μνήσθητι τοῦ κτήσαντός σε ἐν ἡ
diebus iuuētutis tue. vsq; quo nō veniāt dies ma
μέραις νεότητός σου. ἕως οὗ μὴ ἔλθωσιν ἡμέραι τῆς κα
litie. & p̄ueniant anni in q̄b dices: nō est mihi in
κίας· καὶ φθάσωσιν ἔτη ἐν οἷς ἐρεῖς, οὐκ ἔσι μοι ἐν
eis volūtas. vsq; quo nō tenebrescat sol & lumē
αὐτοῖς θέλημα. ἕως οὗ μὴ σκοτισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ φῶς
& luna & stelle. & cōuertāt nubes post
καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες· καὶ ἐπιστρέψωσιν τὰ νέφη ὀπί
pluuiā in die q̄ vtiq; cōmouebunt custodes
σω τοῦ ὑετοῦ ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἂν σαλευθῶσι φύλακες τῆς
domꝰ: & puertent viri potētie: &
οἰκίας, καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως, καὶ
otiose fuerūt molētes q̄n diminute fuerūt. & tenebres=
ἠργησαν ἀλήθουσαι ὅτι ὀλιγώθησαν. καὶ σκοτάσου
cēt q̄ videt in foraminib & claudēt
σιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς, καὶ κλείσουσι
hostiū in platea in infirmitate vocis molētis. B
θύραν ἐν ἀγορᾷ ἐν ἀσθενίᾳ φωνῆς τῆς ἀλησούσης.
& cōsurget ad vocē passeris
καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.

A
τ humiliabunt oēs filie cantus.
καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ ᾄσματος.
et ab excelso videbūt. τ pauores in via: τ floze
καὶ γε ἀπὸ ὑψους ὄψονται. καὶ θάμβοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀνθή
bit amygdal⁹: τ ipinguet locusta. τ diſſipe
σει ἡ ἀμύγδαλον, καὶ παχυνθῇ ἡ ἀκρίς. καὶ διασκεδα=
tur capparis qm̄ uuit homo in domū ſecu
ᾗ ἡ κάπαρις ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶ=
li ſui: τ circuerūt in platea plāgentes. vſq; quo nō
νος αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. ἕως οὗ μὴ
euertat funicul⁹ argēti τ cōprimat aur̄ electū
ἀπαρθῇ χοινίκιον τοῦ ἀργυρίου καὶ συνθλιβῇ ὁ ἀνθέμιον τοῦ
auri: τ cōterat hydria ſup fontē. τ coar
χρυσίου, καὶ συντριβῇ ἡ ὑδρία ἐπὶ τὴν πηγήν. καὶ συν
C tetur rota ſup lacc̄u: τ reuertat puluis
τριβήσεται ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς
in terrā vt erat. τ ſpūs redeat ad deū q̄
ε.1.a. ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν. καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεὸν ὃς
dedit illū. Vanitas vanitatū dixit eccleſia
ἔδωκεν αὐτό. Ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ἐκκλησια
ſtes oīa vanitas. τ ſupfluū q̄m fuit eccle
ſιάς, τὰ πάντα ματαιότης. καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλη
ſiaſtes ſapiēs. τ docuit cognitionē pp̄lm. τ auris inue=
σιαστὴς σοφός. καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν τὸν λαόν. καὶ οὓς ἐξίχνι
ſtigabit ornatū pabolaꝝ. multa q̄ſiuit eccleſia
άσεται κόσμιον παραβολῶν. πολλὰ ἐζήτησεν ἐκκλησια=
ſtes vt inueniret ſm̄ones volūtatis τ q̄ ſcriptū eſt rectitu
D ſιάς τοῦ εὑρεῖν λόγους θελήματος καὶ γεγραμμένον εὐθύτη
dinis ſm̄ones veritatis. ſm̄onꝫ ſapiētū vt ſtimuli boū.
τος λόγους ἀληθείας. λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βουκέντρα.
τ vt claui plātati: q̄ a p̄ſedentib⁹ dati
καὶ ὡς ἧλοι πεφυτευμένοι, οἱ παρὰ τῶν συνθεμάτων ἑνὸς
ſunt de paſtore vno ſuperfluū ex his: fili mi ca
δοθησαν ἐκ ποιμένος ἑνὸς πλειόνων ἐξ αὐτῶν, υἱέ μου φυλάσ
ue facere libꝛos multos nō eſt finis τ
σου τοῦ ποιῆσαι βιβλία πολλά. ὄυκ ἔστι περασμὸς καὶ
meditatio multa labor carnis. finis ſm̄ōis: oē
μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός. τέλος λόγου, τὸ πᾶν
audi: deū time: τ mādata eius obſerua.
ἄκουε, τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαττε.
q̄m hoc oīs homo. quia omne opus
ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος. ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα
ducet de⁹ in iudicio. in omni neglecto ſi
ἄξει ὁ θεὸς ἐν κρίσει. ἐν παντὶ παρῳχαμένῳ ἐὰν
bonū τ ſi malum.
ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

Trāsla. B. Wie.

[t]et obſurdeſcent[u] oēs[x] filie
[r]carmínis. [a] Excelſa [s]d̄q̄
[b]timebūt [c] & formidabūt
[p]in via: [c]florebit amygda
lus: [g]ipinguabitur [b]locuſta
[i] & diſſipabitur [k]capparis.
[l]Q̄m [m]ibit [n]hō [o]in [p]domū
[q]eternitatis ſue: [r] & circui
bunt [s] in platea [t] plangen
tes. [u] Antequam ∞∞∞∞∞
[s]rūpatur [a]funiculus [b]argē
te [c] & [t]curratur [d]vitta [e]aurea
[f] & cōteratur [g]hydria [h] ſup
[i]fonte: [k] & cōfrigatur [l]rota
[m]ſup [n] ciſternā: [o] & reuerta
tur [r]puluis [q]in [r]terrā ſuam
[s]vnde erat: [t] & ſpiritus [u]re
deat [x] ad [r] deum ∞∞∞∞∞∞
[s]quia [a]dedit illū. [b] Vanitas
[c]vanitatum [d]dixit ∞∞∞∞
[e]eccl̄haſtes: & [f]oīa [g]vanitas.
[i]Cunct; eſſet [l]ſapiētiſſim⁹
[k]eccleſiaſtes [n] docuit ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]pp̄lm [r] & enarrauit q̄ fece
rat: [g] & iueſtigās [t]cōpoſuit
[u]parabolas [s]multas: [r]que
ſiuit [b]verba [c]vtilia ∞∞∞∞
[d] & cōſcripſit [f]mones [r]re
ctiſſimos ac [g]veritate ple=
nos. [b] Verba [l]ſapientiū [r]ſi
cut ſtimuli [l] & q̄ſi claui in
altū [m]defixi: q̄ [p]magiſtro
rū [c]cōſiliū [r]data ſunt [d] a pa
ſtore [r]vno. [r]His [s]ampli⁹ [n]fi
li mi [n]e reqras. [r] Faciendi
[s]plures [l]libros [b]null⁹ eſt [f]fi
nis: [c]frequenſq; [d] medita=
tio: [g]carnis [r]afflictio c̄. [b] Fi=
nē [c] loquēdi pariter [k]oēs
[l]audiamus. [n] Deū [o]time [r] &
[q]mandata eius ∞∞∞∞∞∞
[r]obſerua. [c] Hoc eſt [u]oīs
[x]homo. [a] Cuncta [b]que fiūt
[d]adducet [c]deus [x]in iudiciū
[r]pro ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]omni [b]abſcondito [l]ſine
[k]bonū [l]ſiue [m]malum ſit.

Explicit liber eccleſiaſtes.

Tex. heb. Cāticū. i. Pritiua. heb.

שׁוּחַ שׁוּר וְיָשֹׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר׃ גַּם מִגָּבֹהַ
רָאָה חָתַת יִרְאוּ וְחִתְחִתִּים בַּדָּרֶךְ וְיֵנֵאץ הַשָּׁקֵד
נָאַץ סָבַל יִסְתַּבֵּל הֶחָנָב וְתָפֵר הָאֲבִיוֹנָה כִּי
פּוּר אָבָה הָלַךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ
עָלַם סָבַב בַּשּׁוּק הַסּוֹפְדִים׃ עַד אֲשֶׁר לֹא
רָתַק רוּץ יֵרָתֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרוּץ גֻּלַּת הַזָּהָב
גָּלַל שָׁבַר וְתִשָּׁבֵר כַּד עַל הַמַּבּוּעַ וְגָרַץ הַגַּלְגַּל
נָבַע רוּץ גָּלַל שׁוּב אֶל הֶבְלֵי וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ
כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר נְתָנָהּ׃ הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר
הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הֶבֶל׃ וְיוֹתֵר שֶׁהָיָה
קָהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמֵּד דַּעַת אֶת
הָעָם וְאִזֵּן וְחִקֵּר תִּקֵּן מָשָׁלִים
רָבָה בִּקֵּשׁ קָהֶלֶת לִמְצֹא דִּבְרֵי
חֵפֶץ וְכָתוּב יָשָׁר דִּבְרֵי אֱמֶת׃ דִּבְרֵי
חֲכָמִים כַּדְּרְבֹנוֹת וּכְמַשְׂמְרוֹת
נָטַע נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסִפּוֹת נִתְנוּ מֵרֹעֶה
אֶחָד׃ וְיֹתֵר מֵהֵמָּה בְּנִי הַזָּהֵר עֲשׂוֹת
סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה
יְגִעַת בָּשָׂר׃ סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע
אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו
שְׁמוֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם׃ כִּי אֶת כָּל
מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִא בְּמִשְׁפָּט עַל
כָּל נֶעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע׃

CANTICVM CANTICORVM. ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ.

Canticū cāticoꝝ: qđ eſt ſalomoni. oſcu
A ᾆ Σμα ἀσμάτων, ὅ ἐστι τῷ σαλομῶν. φιλή=
letur me ab oſculis oris ſui.
σάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ.
q̄m bona vbera tua ſup vinū. τ odor vnguētoꝝ tuoꝝ ſu
ὅτι ἀγαθοὶ μαστοί σου ὑπὲρ οἶνον. καὶ ὀσμὴ μύρων σου ὑ=
per oīa aromata vnguētū euacuatū nomē tuū. ꝓpt
πὲρ πάντα τὰ ἀρώματα μῦρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου. διὰ
hoc adoleſcētule dilexerūt te: traxerūt me. poſt te in
τοῦτο νεανίδες ἠγάπησάν σε, εἵλκυσάν με. ὀπίσω σου εἰς
odorē vnguētoꝝ tuoꝝ currem⁹. introduxit me rex
ὀσμὴν μύρων σου δραμοῦμεν. εἰσήγαγέ με ὁ βασιλεὺς
in cellariū ſuū. exultem⁹ τ letemur
εἰς τὰ ταμιεῖον αὐτοῦ. ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφραν θῶμεν
in te. diligem⁹ vbera tua ſuper vinū. rectitudo di
ἐν σοί. ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον. εὐθύτης ἠ
B lexit te: nigra ſum τ formoſa filie hieru=
γάπησέ σε, μέλαινα εἰμὶ καὶ καλὴ θυγατέρες ἱερου=
ſalē. ſicut tabernacula cedar.
σαλήμ. ὡς σκηνώματα κηδάρ.

Incipit [a]canticum
[b]canticorum.

OSculetur me [r]ab oſcu
lis [s]oris ſui: [b]quia [l] me
liora ſunt [h]vbera tua [l]vino
[m]fragrātia [n]vnguētis [o]op=
timis. [p] Oleū [q]effuſum [r]no
men tuū: [b]ideo [u]adoleſcen
tule [x] dilexerūt te. [r] Trahe
me [s]poſt te: [a]curremus. ∞
[b]Introduxit me [c]rex i [e]cel
laria ſua. [e] Exultabim⁹ [r] &
letabimur [g]in te: [b]memo=
res [l]vberū tuoꝝ [k]ſupvinū.
[l]Recti [m]diligūt te. [n] Nigra
[o]ſum [r]ſed formoſa ∞∞∞
[q]filie [r] hieruſalem [e]ſicut ta
bernacula [r]cedar: ∞∞∞

Tex. heb. Cāticū. i. Pritiua. heb.

Cap. i.

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃
יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים
דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃ לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים
שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת
אֲהֵבוּךָ׃ מְשָׁכְנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה
הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה
בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
אֲהֵבוּךָ׃ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה
בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי קֵדָר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.heb.Ter.heb.Cātica.íj. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

כְּיִרִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃ אַל־תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי שָׂמוּנִי נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטַרְתִּי׃ הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלֵּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ׃ אִם־לֹא תֵּדָעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃ לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי׃ נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים׃ תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף׃ עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ׃ צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין׃ אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי׃ הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים׃ הִנְּךָ יָפֶה דּוֹדִי אַף נָעִים אַף־עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה׃ קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃

Cap.íj.

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃ כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃ כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃ הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה׃ סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי׃ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַ‍ִם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ וְאִם תְּעֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים

"sicut pelles[x] salomonis. [r]Nolite[s] me considerare [a]q[b] fusca[a] sim: [c]quia deco lorauit me[b] sol. ∞∞∞∞∞ [c]Filii[r] mris mee[e] pugnaue rūt[b] cōtra me: [r]posuerunt me[k] custodem [l]in[m] vineis. [m]Vineam[o] meam[p] non ∞ [q]custodiui. [r]Indica[s] mihi [t]quem diligit ∞∞∞∞∞ [u]anima mea: [v]vbi[r] pascas: [s]vbi[a] cubes ∞∞∞∞∞ [b]in meridie: [c]ne[c] vagari [d]incipiam ∞∞∞∞∞ [r]post[g] greges[b] sodalium tuorum. [s]Si[k] ignoras ∞ [m]te o[n]pulcherrima[o] inter mulieres[p] egredere & [q]abi [r]post vestigia[a] gregū tuo rum[c] & pasce[k] hedos tuos [r]iuxta[a] tabernacula[a] pasto rum. [b]Equitatui meo ∞ [c]in curribus[p] pharaonis [c]assimilaui te[r] amica mea [e]Pulchre sunt[b] gene tue [r]sicut turturis: [k]collū tuū [l]sicut monilia. [m]Murenu las[n] aureas[o] faciem[q] [p]tibi: [r]vermiculatas [e]argento. [t]Dum esset[u] rex[x] in accubi tu suo[r] nardus mea[s] dedit [a]odorem suū. [b]Fasciculus [c]myrrhe[b] dilect[q] meus[c] mi hi: [r]inter[s] vbera mea[b] cō morabitur. [t]Botr[k] cypri [l]dilectus me[q] [m]mihi: [n]in vi neis[o] engaddi. [q]Ecce tu [r]pulchra es[o] amica mea: [t]ecce tu[u] pulchra: [v]ocli tui [r]colūbarum. [s]Ecce tu[u] pul cher es[b] dilecte mi[c] & [b]de corus. [t]Lectulus nr[s] flori dus: [b]tigna [t]domorū nra rum[k] cedrina: [l]laquearia nostra[m] cupressina. 2.

[a]Go[b] flos[c] campi & [b]lilium[c] conualliuz. [r]Sicut lilium[e] inter ∞∞∞ [b]spinas[t] sic[k] amica mea[l] in ter[m] filias. ∞∞∞∞∞ [n]Sicut malus[o] inter ligna [p]syluarū: [q]sic[r] dilect[q] me[q] [e]inter[t] filios. [u]Sub vmbra illius quē[x] desideraueră[r] se di: [s]& fruct[q] ei[a] dulcis[b] gut turi meo. [c]Introduxit me [d]in[c] cellā[r] vinariā: [s]ordina uit[b] in me[l] charitatē. [k]Fulcite me[l] floribus: [m]stipate me[n] malis: [o]qa[q] amore[p] lā gueo. [a]Leua eius[t] sub[u] ca pite meo: [x]& dextera illi[q] [r]amplexabitur me. [s]Adiu ro[a] vos[b] filie ∞∞∞∞∞ [c]hierusalem[o] per capreas [r]ceruosq; ∞∞∞∞∞ [e]camporū: [o]ne[t] suscitetis [k]neq; [l]euigilare faciatis [n]dilectam[o] quousq; ipsa [p]velit. [q]Vox ∞∞∞∞∞ [r]dilecti mei: [a]ecce[t] iste[u] ve nit[x] saliens[r] in montibus

"sicut pellis[x] salomonis. ne aspiciatis q̄ ego sum nigrefa cta: q̄m aspexit me sol: filij matris mee pugnauerūt in me. posuerūt me custodē in vi neis: vineā meā nō custodiui. renūcia mihi quē diligit aīa mea: vbi pascis: vbi cu bas in meridie. ne quādo fiā vt circundu cta in gregib[9] sodaliū tuor[9]. si nō nosti te ipam pulchra i mulierib[9]. Egredere tu in vestigijs gregū: & pasce hedos tuos in tabernaculis pa storū. equo meo in currib[9] pharaonis assimilaui te amica mea. dd pulchre facte sūt gene tue vt turturis. collū tuū sicut monilia simulachra gurt facie mus tibi. cū vermiculationib[9] argēti donec rex in accubitu suo. nardus mea dedit odorē suū. fasciculꝰ stactes nepos meꝰ mihi. in medio vbez meoz morabit. botrꝰ cy pri nepos meꝰ mihi: in vineis in gaddi. ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra. oculi tui colūbe. ecce es pulcher nepos meꝰ. et decoꝛ ad lectulū nostrū vmbrosus: tigna domoz nraꝝ ce drī: laquearia nra cupressi.

Ca.2.

Ego flos cāpi: liliū cōuallīū: sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. sicut malū in lignis syl uestre sic nepos meꝰ inter filios. in vmbra illius quā desideraui & fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit me in cellā vinariā: ordinauit in me charitatē. Fulcite me floribus: stipate me malis: quia amore lāgueo. Leua eius sub capite meo: & dextera illius amplexabit me. adiurauī vos filie hierūm in potētijs & in foztitudinib[9] agri. si suscitaueritis & excita ueritis dilectionē q̄ voluerit. voce nepotis mei: ecce hic venit saliēs in mōtes:

"σὺ ὡς δέρρις σολομῶντος· μὴ βλέψητε ὅτι ἐγώ εἰμι μεμε λαγωμένη, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος. υἱοὶ μητρός μου pugnauerūt in me. posuerūt me custodē in vi ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί· ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπε neis: vineā meā nō custodiui. renūcia mihi λῶσιν, ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα· ἀπάγγειλόν μοι quē diligit aīa mea: vbi pascis: vbi cu ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, ποῦ ποιμαίνεις, ποῦ κοιτά bas in meridie. ne quādo fiā vt circundu ζεις ἐν μεσημβρίᾳ· μή ποτε ᾖμαι ὡς περιβαλλο cta in gregib[9] sodaliū tuor[9]. si nō nosti te ipam μένη ἐπ' ἀγέλαις ἑταίρων σου· ἐὰν μὴ γνῶς σεαυτὴν ἡ pulchra i mulierib[9]. Egredere tu in vestigijs gregū: καλὴ ἐν γυναιξίν· Ἐξελθε σὺ ἐν πέρναις τῶν προβάτων, & pasce hedos tuos in tabernaculis pa καὶ βόσκε τοὺς ἐρίφους σου ἐπὶ σκηνώμασι τῶν βοι storū. equo meo in currib[9] pharaonis assimilaui te μένων· τῷ ἵππῳ μου ἐν ἅρμασι Φαραὼ ὡμοίωσά σε ἡ amica mea. dd pulchre facte sūt gene tue vt turturis. πλησίον μου· τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνος· collū tuū sicut monilia simulachra gurt facie τράχηλός σου ὡς ὅρμισκοι ὁμοιώματα χρυσίου ποιήσο mus tibi. cū vermiculationib[9] argēti donec rex μέν σοι· μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου ἕως οὗ ὁ βασι in accubitu suo. nardus mea dedit odorē λεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ· νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν suū. fasciculꝰ stactes nepos meꝰ mihi. αὐτοῦ· ἀπόδεσμος τῆς σακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί· in medio vbez meoz morabit. botrꝰ cy ἀναμέσον τῶν μαζῶν μου αὐλισθήσεται. βότρυς τῆς κύ pri nepos meꝰ mihi: in vineis in gaddi. πρου ἀδελφιδός μου ἐμοί, ἐν ἀμπελῶσιν ἐν γαδδί· ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra. oculi ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή· ὀφθαλμοί tui colūbe. ecce es pulcher nepos meꝰ. et σου περιστεραί· ἰδοὺ εἶ καλὸς ἀδελφιδός μου· καί γε decoꝛ ad lectulū nostrū vmbrosus: tigna domoz nraꝝ ce ὡραῖος πρὸς κλίνην ἡμῶν σύσκιος· δοκοὶ οἴκων ἡμῶν κέ dri: laquearia nra cupressi. δροι, φατνώματα ἡμῶν κυπαρίσσοι. Ca.2.

Ego flos cāpi: liliū cōuallīū: sicut Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων, ὡς lilium inter spinas: sic amica mea inter filias. sicut malū in lignis syl κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἡ πλησίον μου ἀναμέ uestre sic nepos meꝰ inter filios. in vmbra illius quā desideraui & fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit me in cellā vinariā: ordinauit in me charitatē. Fulcite me floribus: stipate me malis: quia amore lāgueo. Leua eius sub capite meo: & dextera illius amplexabit me. adiurauī vos filie hierūm in potētijs & in foztitudinib[9] agri. si suscitaueritis & excita ueritis dilectionē q̄ voluerit. voce nepotis mei: ecce hic venit saliēs in mōtes:

σὺ ὡς δέρρις σολομῶντος· μὴ βλέψητε ὅτι ἐγώ εἰμι μεμε λαγωμένη, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος. υἱοὶ μητρός μου ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί· ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπε λῶσιν, ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα· ἀπάγγειλόν μοι ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, ποῦ ποιμαίνεις, ποῦ κοιτά ζεις ἐν μεσημβρίᾳ· μή ποτε ᾖμαι ὡς περιβαλλο μένη ἐπ' ἀγέλαις ἑταίρων σου· ἐὰν μὴ γνῶς σεαυτὴν ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν· Ἐξελθε σὺ ἐν πέρναις τῶν προβάτων, καὶ βόσκε τοὺς ἐρίφους σου ἐπὶ σκηνώμασι τῶν βοι λῶν· τῷ ἵππῳ μου ἐν ἅρμασι Φαραὼ ὡμοίωσά σε ἡ πλησίον μου· τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνος· τράχηλός σου ὡς ὅρμισκοι ὁμοιώματα χρυσίου ποιήσο μέν σοι· μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου ἕως οὗ ὁ βασι λεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ· νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν αὐτοῦ· ἀπόδεσμος τῆς σακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί· ἀναμέσον τῶν μαζῶν μου αὐλισθήσεται. βότρυς τῆς κύ πρου ἀδελφιδός μου ἐμοί, ἐν ἀμπελῶσιν ἐν γαδδί· ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή· ὀφθαλμοί σου περιστεραί· ἰδοὺ εἶ καλὸς ἀδελφιδός μου· καί γε ὡραῖος πρὸς κλίνην ἡμῶν σύσκιος· δοκοὶ οἴκων ἡμῶν κέ δροι, φατνώματα ἡμῶν κυπάρισσοι. Ca.2.

Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων, ὡς κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἡ πλησίον μου ἀναμέ σον τῶν θυγατέρων· ὡς μῆλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυ ος οὕτως ἀδελφιδός μου ἀναμέσον τῶν υἱῶν· ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύμησα, καὶ ἐκάθισα καὶ καρπὸς αὐ τοῦ γλυκὺς ἐν λάρυγγί μου· Εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου, τάξατε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην, στηρίσατέ με ἐν μύροις, στοιβάσατέ με ἐν μήλοις, ὅτι τετρω μένη ἀγάπης ἐγώ· εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήψεταί με· ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγεί ρητε τὴν ἀγάπην ἕως οὗ θελήσῃ· φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου, ἰδοὺ οὗτος ἥκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

trāsiliens sup colles. Similis est ne
ηλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς. Ομοιός ἐστιν ἀδελφι=
pos me⁹ capree aut hīnulo ceruoꝝ. ecce ꝑdi stetit
δός μου τῇ δορκάδι ἢ νεβρῷ ἐλάφων. ἰδοὺ οὗ ἕστηκεν
post parietē nr̄m: ꝓspiciens per fene=
ὄπισθεν τοῦ τοίχου ἡμῶν, παρακύπτων διὰ τῶν θυρί=
stras. respiciēs per retia. respōdet ne
δων. ἐκκύπτων διὰ τῶν δικτύων. ἀποκρίνεται ἀδελφι=
pos me⁹ ꝛ dicit mihi: surge ueni amica mea: fo
δός μου, καὶ λέγει μοι, ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλησίον μου, κα
mosa mea: colūba mea: q: ecce hyēs trāsiit.
λή μου, περιστερά μου, ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμὼν παρῆλθεν.
imber abiit recessit sibi: flores apparuerūt in
ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν ἐπορεύθη ἑαυτῷ, τὰ ἄνθη ὤφθη ἐν τῇ
terra: tps putatiōis ꝑuenit: vox turturis audi=
γῇ, καιρὸς τῆς τομῆς ἔφθακε, φωνὴ τῆς τρυγόνος ἠκού=
ta ē in terra nr̄a. fic⁹ ꝑtulit grossos suos.
σθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν. ἡ συκῆ ἐξένεγκεν ὀλύνθους αὐτῆς. αἱ
vinee germinātes dederūt odorē. Surge ueni ami=
ἄμπελοι κυπρίζουσαι ἔδωκαν ὀσμήν. Ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλη
ca mea: formosa mea: colūba mea. ꝛ ueni tu colū
σίον μου καλή μου, περιστερά μου. καὶ ἐλθὲ σὺ περιστε
ba mea in tegmine petre inherēs antemura=
ρά μου, ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας ἐχομένη τοῦ προτειχί=
li. ostēde mihi aspectū tuū ꝛ audire fac me
σματος. δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου καὶ ἀκούτισόν με τὴν
uocē tuā: qm̄ uox tua dulcis: ꝛ facies tua de
φωνήν σου, ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡ=
cora. capite nobis ꝓlpes paruas q̄ demoliunt
ραία. πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικρούς ἀφανίζοντας
uineas. ꝛ uince nr̄e germinūt ne
ἀμπελῶνας. καὶ αἱ ἄμπελοι ἡμῶν κυπρίζουσιν. ἀδελ=
pos me⁹ mihi: et ego illi. q̄ pascis in liliis:
φιδός μου ἐμοί, κἀγὼ αὐτῷ. ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις,
donec aspirauerit dies ꝛ mote fuerint umbre. reuer
ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. ἀπό
tere: similis esto tu nepos me⁹ dorcadi uel hin
στρεψον, ὁμοιώθητι σὺ ἀδελφιδέ μου τῷ δόρκωνι ἢ νε
nulo ceruoꝝ sup mōtes cōcauitatū.
βρῷ ἐλάφων ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. C.3.

A Super lectulū meū in noctib⁹: q̄sui quē dilexit
Ἐπὶ τὴν κοίτην μου ἐν νυξίν, ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν
aīa mea. q̄sui illū ꝛ nō inueni illū. voca
ἡ ψυχή μου. ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκά=
ui eū: ꝛ nō audiuit me. Surgā iā ꝛ
λεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου. ἀναστήσομαι δὴ καὶ
circuibo ſn ciuitate. in foris ꝛ in
κυκλώσω ἐν τῇ πόλει. ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς
platcis. ꝛ querā quē dilexit aīa mea. que
πλατείαις. καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐζή=
sui illū: ꝛ nō inueni illū. inuenerūt me q̄ custo=
τησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. εὑρόσάν με οἱ τηροῦν
diū: q̄ circuūt in ciuitate. nū quē dilexit ani
τες, οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει. μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυ=
ma mea uidistis? ꝛ pauxi cū ꝓtrāsiui ab eis.
χή μου εἴδετε; ὡς μικρόν ὅτε παρῆλθον ἀπ' αὐτῶν.
donec inueni quē dilexit aīa mea. tenui eū
B ἕως οὗ εὗρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐκράτησα αὐ
ꝛ nō dimisi eū: donec introduxi eū.
τὸν καὶ οὐκ ἀφῆκα αὐτόν, ἕως οὗ εἰσήγαγον αὐτόν.
in domū matris mee: ꝛ in cellā ei⁹ q̄
εἰς τὸν οἶκον μητρός μου, καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλ
cēcepit me. adiurau uos filie hierm
λαβούσης με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ
in potētijs ꝛ in fortitudinib⁹ agri.
ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ.
si suscitaueritis ꝛ excitaueritis
ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε

Trāsla.B.Vie.

[a]transiliēs [c]colles. [b]Similis
est [c]dilectus meus
[f]capree [b]hinnuloq; [f]cer=
uorum. [k]En
[l]ipse [l]stat [m]post [n]parietem
nostrum [o] respiciens
[p]per [q]fenestras : [r] prospi=
ciens [s]per [r] cancellos. En
[x]dilectus meus [r]loquitur
[y]mihi. [a] Surge & [b]propera
[c]amica mea [d]formosa mea
[c]& veni. [h] Iam [g]enim
[i]hyems [k]transiit [l]imber [m]a
biit & [n] recessit.
[p] Flores [r] apparuerunt [s] in
terra: [t]tempus
[u]putatiōis [x]aduenit. [r] Vox
[s]turturis [a] audita est
[b]in terra nostra. [c] Ficus [d] p
tulit [e] grossos suos.
[f] Vince [g] florentes [h] dede=
runt [i] odorem . [k] Surge
[l]propera [m]amica mea [n]spe
ciosa mea [o] & veni : [q]colū=
ba mea [r]in foraminib [s] pe
tre [t]in cauerna [u] macerie.
[x] Ostende mihi [y] faciem tu
am: [a]sonet
[b]vox tua in auribus meis.
[c] Vox [d] enī [e] tua [f] dulcis : [g] &
facies tua [h] decora. [i] Capi=
te [k] nobis [l] vulpes
[m]paruulas [o] q̄ demoliūtur
[p]vineas. Nam [q]vinea nr̄a
[r]floruit. [s] Dilectus meus
[t]mihi: [u] & ego [x] illi [y] q pasci=
tur [z] iter lilia : [a] donec [b] aspi
ret [c] dies:
[d] & inclinētur [e] vmbre. [f] Re
uertere: [g] similis esto [h] dile=
cte mi [x] capree [m] hinnulo=
q; [n] ceruorum [o] super
[r] montes [q] bethel. 3.

TN[b] lectulo meo [c] per
noctem
[d] quesiui [f] quem diligit [g] ani
ma mea .
[b] Quesiui illum [i] & non [k] in
ueni. [l] Surgam
[n] & circuibo [o] ciuitatē: [p] per
vicos [q] & plateas
[r] queram [t] quē diligit [u] ani=
ma mea.
[x] Quesiui illum [y] & non [z] in
ueni. [a] Inuenerunt me
[b] vigiles [c] qui custodiūt [e] ci=
uitatem. Num
[f] quem diligit [g] anima mea
[b] vidistis ? [i] Paululum
[k] cum pertransissem [l] eos:
[n] inueni
[p] quē diligit [q] anima mea.
[r] Tenui eum [s] nec [t] dimittā:
[u] donec [t] introducā illum
[y] in [z] domū [a] matris mee: [b] &
in [c] cubiculum [e] genitricis
mee. [f] Adiuro [g] vos [h] filie
[i] hierusalem [k] per capreas
[l] ceruosq;
[n] camporū [o] ne [p] suscitetis
[q] neq; [r] euigilare faciatis

Tex.heb.Cātica.iij.Prītiua.heb.

קְבַץ דָּוָה מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת ׃ דּוֹמֶה דוֹדִי
צְבִי אוֹ לְעֹפֶר לְאַיָּלִים הִנֵּה
עָמַד שָׁנַף זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ
חָלַל צִין מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים ׃
עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ
רָעָה יָפָה רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ ׃ כִּי הִנֵּה
יָלַךְ הַסְּתָו עָבַר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ
נוץ רָאָה לוֹ ׃ הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת
זָמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
שָׁמַע פָּג בְּאַרְצֵנוּ ׃ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ
וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי
לְכִי רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי לָךְ ׃ יוֹנָתִי
חָגָה רָבַץ בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע נִסְתָּר הַמַּדְרֵגָה
רָאָה שָׁמַע הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִינִי
אֶת קוֹלֵךְ כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ
נָאוֶה אֲחֹזוּ לָנוּ שׁוּעָלִים שֻׁעָלִים
חָבַל קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ
סְמָדַר דוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה
בַּשּׁוֹשַׁנִּים ׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם
שׁשׁ פּוּחַ נוּס סָבַב דְּמֵה לְךָ דוֹדִי
צְבִי אוֹ לְעֹפֶר לְאַיָּלִים עַל
הָרֵי בָתֶר ׃

Cap. iij.
עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת
שָׁכַב בִּקַּשְׁתִּי אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
אָהַב בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו ׃ אֲקוּמָה נָא
קוּם וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת
סָבַב אֲבַקְשָׁה אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו ׃ מְצָאוּנִי
בָּקַשׁ הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֵת
שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם ׃ כְּמְעַט
רָאָה שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת
עָבַר שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ
רָפָה עַד שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל בֵּית אִמִּי וְאֶל
בוא חֶדֶר הוֹרָתִי ׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
הָרָה שָׁבַע יְרוּשָׁלִַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת
צָבָא הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעֹרְרוּ
עוּר

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ: מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן
מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל: הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלִשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל:
כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת:
אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן: עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף
רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָ͏ִם:
צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ
בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ:

Cap. iiij.

הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד:
שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְלָה אֵין בָּהֶם:
כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ:
כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי
הַגִּבּוֹרִים: שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים:
עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֵלֵךְ לִי אֶל הַר הַמּוֹר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה:
כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ: אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי
תָּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי
נְמֵרִים: לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַּלָּה לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד

dilectam donec ipsa veˊ
lit. Que estˊ ista
ˊque ascendit perˊ desertū
b sicut virgula fumi ex
aromatibusˊ myrrheˊ &
thuris &ᵍ vniuerli pulueˊ
risˊ pigmētarii. En lectu
lū salomonis sexaginta
ˊfortes ambiūtˊ ex fortiſˊ
simis israel: ooooooooo
ˊomnes tenētes gladios
& adˊ bellaˊ doctiſſimi. oo
Vniuſcuiuſqᵇ enſisˊ ſup
femur ſuū ˊpter timoˊ
resˊ nocturnos. Ferculū
fecitˊ ſibiˊ rex salomon
de lignis libani. Colūˊ
nas eius fecit argenteas:
ˊreclinatoriūᵍ aureū: ˊaſcē
ſum purpureum media
ˊcharitateˊ cōſtrauit: pro
pter filias hieruſalem.
Egredimini filieˊ ſionᵇ &
videteᵍ regem ooooooooo
ʰ ſalomoneˊ in diademate
quo coronauit illiˊ mr
ſua in die deſpōſationis
illius: & in dieᵍ leticieˊ cor
dis eius. 4.

Qᵃ Vaᵍ pulchra esᶜ amiˊ
ca mea: ᵈqᵍ pulchra
es. Oculi tuiˊ colūbarū:
ˊabſqᵍ eoˊ qđ intrinſecus
latet. Capilli tui ſicut gre
gesᵒ caprarū qᵍ aſcēderūt
ˊde mōteᵏ galaad. Dentes
tuiᵐ ſicut gregesⁿ tonſaᵍ:
ᵒqᵍ aſcēderūtᵖ deᵍ lauacro.
Omnes gemellis fetiˊ
bus: & ſterilis non eſt oo
ʳ iter eas. Sicut vittaˊ coc
cineaˊ labia tua: ooooooo
& eloquiū tuūᵇ dulce. Siˊ
cut fragmenᵈ malipunici:
itaᵉ gene tueˊ abſqᵍ eoᵍ qđ
intrinſecᵒ latet. Sicut tur
risˊ dauidᵏ collū tuū qˊ edi
ficata cᵐ cū ppugnaculis.
ⁿ Milleᵒ clypeiᵖ pendētᵍ ex
ea: ˊomnisᵍ armatura oo
ˊfortiū. Duoˊ vbera tua
ˊſicut duo ooooooooooo
ʰ hinnuliᵇ capreeᵃ gemelli
ᶜ quiˊ paſcuntur ooooooo
ᵈ in liliis: ᵉ donecˊ aſpiret
ᵍ diesᵇ & inclinentur ooo
ʰ vmbre. Vadāᵐ adⁿ monᵉ
tem myrrhe: ooooooooo
ˊ& adᵍ collemˊ thuris. To
taˊ puchra es ooooooooo
ⁿ amica meaˊ & maculaˊ nō
eſtᵇ in te. Veni de libano
ᶜ ſpōſa mea: ᵈ veniᵉ de liba
no: ˊ veniᵍ coronaberis
ʰ de capiteˊ amana: ᵏ de ver
ticeˊ ſanyr ooooooooooo
ᵐ & hermon: ⁿ de cubilibᵍ
ᵒ leonū ᵖ de montibus oo
ᵍ pardorū. ˊ Vulneraſti cor
meū ſoror meaˊ ſponſa:
ⁿ vulneraſti cor meū ˊi vno
ˊ oculorū tuoᵪ: & ˊ in vno

διλεκτιονῆ donec voluerit. q̄ ista q̄ aſcēdit
τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ. Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα
a deſerto: ſicut trūcᵒ fumi euaporans myr
ἀπὸ τῆς ἐρήμου, ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμιαμένη σμύρ
rhā τ thus ab oibᵍ pulueribᵍ vnguētariⁱ. en
ναν καὶ λίβανον ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρεψῶν. ἰδοὺ
lectulū salomonis: ſexaginta potētes in circuitu eiˊ
ἡ κλίνη τ σολομῶντος, ἑξήκοντα δυνατοὶ κύκλῳ αὐτῆς
ex potētibᵍ israel: oēs tenētes gladiū
ἀπὸ δυνατῶν ἰσραήλ, πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν
docti bellū. vir enſe eiˊ ſup femur
διδαγμένοι πόλεμον. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηροῦ
ſuū a timoˊre in noctibᵍ. ferculū fecit ſibi
αὐτοῦ ἀπὸ θάμβους ἐν νυξί. Φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ
rex ſalomō de lignis libani. colūnas
ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου. στύλους
eius fecit argētu: τ reclinatoriū eiˊ au
αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργυρίου, καὶ ἀνακλιτὸν αὐτοῦ χρυ
reū. aſceſus eiˊ purpurā. interiᵍ eiˊ lapi
σεον. ἐπιβάσεις αὐτοῦ πορφύραν. ἐνὸς αὐτοῦ λι
dibᵍ ſtratū dilectionē a filiabᵍ hierlm. Egredi
θόστρωτον ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλήμ. Ἐξέλ
mini τ videte filie ſion in rege ſaˊ
θετε καὶ ἴδετε θυγατέρες σιὼν ἐν τῷ βασιλεῖ σο
lomone in corona qua coronauit eū mater ſua
λομῶντι ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐ
in die deſpōſationis illiᵒ: τ in die leti
τοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐˊ
tie cordis eius.
φροσύνης καρδίας αὐτοῦ. Ca. 4.

Θ Ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra.
Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή.
oculi tui colūbe extra ſilentiū: ceſa
ὀφθαλμοί σου περιστεραὶ ἐκτὸς τῆς σιωπήσεως. Τρί
ries tua ſicut greges capraꝝ. q̄ reuelate ſunt ſupra.6.
χωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν. αἱ ἀπεκαλύφθησαν
a galaad. dēteˊ tui ſicut greges tō
ἀπὸ τοῦ γαλαάδ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κε
ſaꝝ q̄ aſcenderūt de lauacro oēs
καρισμένων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι
gemellis fetibᵍ τ ſterilis nō eſt in eis. ſicut
δίδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς. ὡς
funiculᵍ coccineᵍ labia tua τ eloquiū tuū decoˊ
σπαρτίον κόκκινον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία
ſicut corˊtex mali punicᵗ: malū tuū extra ſilen
ὡς λέπυρον τῆς ῥοᾶς, μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσε
tiū tuū. ſicut turris dauid collū tuū. q̄ edifica
ὡς σου. ὡς πύργος δαυὶδ τραχήλος σου, ὁ ᾠκοδο
ta eſt in thalphioth. mille clypei pendēt ſup eā
μημένος ἐν θαλφιώθ. χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτὸν
oia iacula potentiū vno vbera tua ſicut duo
πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν δύο μαστοί σου ὡς δύο
hinnuli gemelli capreˊ q̄ paſcunt in liliis. doˊ
νεβροί δίδυμοι δορκάδος οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις. ἕως
nec aſpiret dies τ motę ſint vmbre. vaˊ
οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. πο
dā mihi ad mōtē myrrhe τ ad
ρεύσομαι ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης καὶ πρὸς
collē thuris. tota pulchra es amica mea
τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου. ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου
τ macula nō eſt in te. veni de libano ſpō
καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. δεῦρο ἀπὸ λιβάνου νύμ
ſa: veni a libano. venies τ trāſibis a prin
φη, δεῦρο ἀπὸ λιβάνου. ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπ' ἀρ
cipio fidei. de capite ſanir τ aermō de
χῆς πίστεως. ἀπὸ κεφαλῆς σαφεὶρ καὶ ἀερμὼν ἀπὸ
cubilibᵍ leonū de mōtibᵍ pardoꝝ. ſtupefeci
μαδρῶν λεόντων ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων. ἐκαρδίω
ſti nos ſoror mea: ſpōſa. ſtupefeciſti nos vno
σας ἡμᾶς ἀδελφή μου, νύμφη. ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἐν
ab oculis tuis. in vno
ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ ooooooooooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

torque colli tui. qd pulchra facta sūt vbera tua soror mea: sponsa. qd pulchra facta sū vbera tua a vino odor vestimentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. fauū distillāt labia tua sponsa. mel t lac sub lingua tua. t odor vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris. hortus cōclusus soror mea: sponsa. hortus cōclusus fons signatus emissiones tue paradisus malogꝝ punicoꝝ cū fructu pomoꝝ. cypri cū nardis. nardus t croc⁹: fistula t cinnamomū cū vni uersis lignis libani: myrrha aloth cū oibus primis vnguētis: fons hortoꝝ. puteꝰ aque viuētis t strepētis de libano. surge boreas: t ve ni note: pflua hortū meū. t fluant aromata mea.

Ca. 5.

Escēdat nepos meꝰ in hortū suū. t comedat fructū pomoꝝ suoꝝ. ingressus sū i hortū meū soror mea sponsa. vindemiaui myrrhā meā cum aromatibꝰ meis. comedi panē meū cū melle meo. bibi vinū meū cum lacte meo comedite amici et bibite t inebriamini nepotes :ego dormio: t cor meū vigilat. vox nepotis mei pulsat ad portā. aperi mihi soror mea amica mea. colūba mea pfecta mea. quia caput meū plenū est rore: t cincinni mei guttis noctis. exui tunicā meā. qmodo induā eā? laui pedes meos: quomō inquinabo illos? nepos meꝰ misit manū suā a foramine: t vēter meꝰ turbatꝰ est sup illū. surrexi ego vt aperirē nepoti meo. manꝰ mee stillauerūt myrrhā. digiti mei myrrha plenī sup manꝰ. pessulū ostii mei aperui ego nepoti meo. nepos meꝰ trānsiuit. aīa mea exiuit in ꝑmōe eius. quesiui illū et nō inueni illū. vocaui eū t nō audiuit me. inuenerūt me custodes q̄ circuunt in ciuitate. percusserūt me: vulnerauerūt me. tulerūt theristrū a me custodes muroꝝ. adiurauī

Trāsla.B.Vie.

crine colli tui. Quā pulchre sunt mamme tue soror mea sponsa. Pulchriora sunt vbera tua vino: & odor vnguētorū tuorū sup oīa aromata. Fauus distillās labia tua sponsa: mel & lac sub lingua tua & odor vestimentorū tuoꝝ sicut odor thuris. Hortus conclusus soror mea sponsa: hortꝰ cōclusus fons signatꝰ. Emissiōes tue paradisus maloꝝ punicorū cum pomoꝝ fructibus. Cypri cum nardo: nardus & crocus fistula & cinamomū cū vniuersis lignis libani myrrha & aloe cum oībus primis vnguentis. Fons hortorū puteus aquarum viuentium & que fluunt impetu de libano. Surge aquilo & veni auster pflа hortum meum & fluent aromata illius: 5.

Veniat dilectus meꝰ in hortū suū vt comedat fructū pomorū suorū. Veni in hortū meū soror mea sponsa: messui myrrhā meā cū aromatibꝰ meis. Comedi fauū cum melle meo: & bibi vinū meū cū lacte meo. Comedite amici & bibite: & inebriamini charissimi. Ego dormio & cor meū vigilat. Vox dilecti mei pullantis. Aperi mihi soror mea: amica mea colūba mea imaculata mea: qa caput meū plenū ē rore: & cincini mei guttis noctiū. Expoliaui me tūica mea: quō induar illa? Laui pedes meos quō inquinabo illos? Dilectꝰ meꝰ misit manū suā per foramē: & vēter meꝰ intremuit ad tactū eius. Surrexi vt aperirē dilecto meo. Manꝰ mee stillauerūt myrrhā: & digiti mei pleni myrrha pbatissima. Pessulū ostii mei apui dilecto meo: at ille declinauerat atq; trāsierat. Aia mea liq̄facta est vt dilectꝰ locutꝰ ē. Quesiui & nō inueni illū: vocaui & nō respōdit mihi. Inuenerūt me custodes qui circuierūt ciuitatē. Percusserūt me & vulnerauerūt me: tulerūt pallium meū custodes murorum. Adiuro

Tex.heb.Cātica.v.Pītiua.heb.

וַיַּהַ דוד	עָנָק מְצֻורָנָיִךְ ׀ מַה יָּפוּ דֹדַיִךְ	
	אֲחֹתִי כַּלָּה מַה טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן	
נוף	וְרֵיחַ שְׂמָלֹתַיִךְ מִכָּל בְּשָׂמִים: נֹפֶת	
עָכוּ שָׂפָה	תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ	
כָּלַל לָשׁוֹן	וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ	
נָעַל	כְּרִיחַ לְבָנוֹן: גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַּלָּה	
חָתַם	גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם: שְׁלָחַיִךְ	
רִמּוֹן פֶּרִי	פַּרְדֵּס רִמֹּונִים עִם פְּרִי מְגָדִים	
	כְּפָרִים עִם נְרָדִים: נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם	
	קָנֶה וְקִנָּמֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבֹנָה	
מור	מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים:	
	מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים	
נָזַל צָפוֹן	וְנֹזְלִים מִן לְבָנוֹן: עוּרִי צָפוֹן	
תֵּימָן פּוּחַ	וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַּנִּי יִזְלוּ	
	בְשָׂמָיו	
Cap.v.	יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו:	
בוא אָכַל	בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַּלָּה אָרִיתִי	
בוא אָרָה	מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי	
	עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי	
שָׁתָה	אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים:	
רָעָה	אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי	
עור	דוֹפֵק רָעָה פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי	
תָּמַם רֹאשׁ	יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא	
מָלֵא רָסַס	טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: פָּשַׁטְתִּי	
לָבַשׁ	אֶת כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה	
סָנַף	רָחַצְתִּי אֶת רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם:	
חור מָשָׁה	דוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר וּמֵעַי	
הָמָה קוּם	הָמוּ עָלָיו: קַמְתִּי אֲנִי לְפְתֹחַ	
צָבַע	לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ מוֹר וְאֶצְבְּעֹתַי	
כַּף עָבַר	מוֹר עֹבֵר עַל כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל: פָּתַחְתִּי	
	אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי	
	יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא	
צָעָה	מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי:	
	מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר	
נָכָה רָדַד	הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ אֶת רְדִידִי	
חָמָה שָׁבַע	מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת: הִשְׁבַּעְתִּי	

Universidad de Deusto
Biblioteca

[o]vos [p]filie [q]hierusalem [r]si [s]inueneritis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [u]dilectum meum [x]vt [y]nun cietis [z]ei: [a]quia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [b]amore [a]lāgueo [b]Qualis ē [c]dilectus tu? [r]ex dilecto: o [g]pulcherrima [b]mulierum: [i]Qualis est [k]dilect? tu? [l]ex dilecto: [m]qa sic [n] adiurasti nos? [o]Dilectus me? [p]candi dus [q]& rubicūdus: [r] elect? [s]ex milib?. [t]Caput ei? [u]au rū [x]optimū. [y]Come eius si cut [z]elate palmarū: [a]nigre [b]q̄si coruus. [c]Oculi ei? [d]si cut columbe [e]sup [f]riuulos [g]aq̄rū [h]q̄ lacte sunt [k]lote: & [l]resident [m]iuxta fluēta [n]ple nissima. [o]Gene illius [p]sicut arcole [q]aromatū [r]cōsite a [s]pigmētariis. [t]Labia eius [u]lilia [x]distillātia [y]myrrham [z]primam. [a]Manus illius [b]tornatiles [c]auree: [d]plene [e]hyacinthis. [f]Venter eius [g]eburneus: [h]distinctus ꝯ [i]sapphiris. [k]Crura illi? [l]co lumne [m] marmoree: que [n]fundate sunt [o] sup [p]bases [q]aureas. [r]Species ei? [s]vt li bani: [t]elect? [u]vt cedri. [x]Gut tur illi? [y]suauissimū: [z]& to tus [a]desiderabilis. [b]Talis ē [c]dilect? me? [d]& ipse. [e]ē [f]ami cus meus [g]filie [h]hierusalē. [i]Quo [k]abiit [l]dilectus tu? o [m]pulcherrima [n]mulier: [o]q̄ [p]declinauit [q]dilectus tuus. [r]Et q̄remus eū [s]tecū. 6.

[t]Dilectus me? [u]descēdit [x]i hortū suū [y]ad areo lā [z]aromatū: [a]vt ibi [b]pascatur [c]in hortis [d]& [e]lilia [f]colli gat. [g]Ego [h]dilecto meo [i]& [k]dilect? me? [l]mihi [m]q pascitur [n]iter lilia. [o]Pulchra [p]es [q]amica mea: [r]suauis & [s]de cora [t]sicut hierusalem: ꝯ [u]terribilis [x]vt castroꝝ acies ordinata. [y]Auerte [z]oculos tuos [a]a me [b]qa ipsi [c]me auolare fecerūt. [d]Capilli tui [e]si cut grex [f]caprarū [g]q̄ appa ruerūt [h]de galaad. [i]Dētes tui [k]sicut greges [l]ouiū [m]q̄ ascenderūt [n]de [o]lauacro. [p]Oēs [q]gemellis fetibus: [r]& sterilis [s]non est [t]in eis. [u]Sicut cortex [x]mali punici sic [y]gene tue: [z]absq; [a]occul tis tuis. [b]Sexaginta [c]sunt [d]regine [e]& octoginta ꝯ [f]cōcubine [g]& adolescentu larū nō est [h]numer?. [i]Vna [k]est [l]colūba mea [m]pfecta mea: [n]vna [o]est [p]matri sue: [q]electa [r]genitrici sue. [s]Viderunt eam [t]filie ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [u]& beatissimā predicauerunt: [x]regine [y]& cōcubine [z]laudauerunt eā. [a]Que est [b]ista [c]que progreditur [d]q̄si

vos filie hierūm: in potētijs τ in ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ, ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς g.t.b.
fortitudinib? agri. si inueneritis nepotē meū q̄d nūcia- Infra.
ἰσχύσεσι τ ἀγροῦ· ἐὰν εὕρητε τὸν ἀδελφιδόν μου τί ἀπαγ- 8.a.
ueritis ei. q? vulnerata amore sum ego. q̄d ne γείλητε αὐτῷ· ὅτι τετρωμένη ἀγάπης εἰμὶ ἐγώ· τί ἀδελ
pos tu? a nepote pulchra in mulierib?: q̄d ne φιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ ἡ καλὴ ἐν γυναιξί; τί ἀδελφι
pos tu? a nepote: q? sic adiurasti nos? ne δός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ, ὅτι οὕτως ὥρκισας ἡμᾶς; ἀδελ
pos me? cādid? τ fulu? electus exdecē mili φιδός μου λευκὸς καὶ πυρρὸς ἐκλελοχισμένος ἀπὸ μυριά D
bus. Caput ei? aur? cephaz: come ei? ductis δων· Κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον κεφαζ, βόστρυχοι αὐτοῦ ἑλα
les nigre sicut cornu?. oculi ei? sicut colūbe sup ται μέλαιγες ὡς κόραξ· ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς περιστεραὶ ἐπὶ
plenitudines aquar? lote in lacte: sedētes πληρώματα ὑδάτων λελουσμέναι ἐν γάλακτι, καθήμεναι
sup plenitudinē. gene illi? sicut phiale aromatis ἐπὶ πληρώματι· σιαγόνες αὐτοῦ ὡς φιάλαι τοῦ ἀρώματος
pducētes pigmētaria. labia ei? lilia stillātia myrrhā ple φύουσαι μυρεψικά· χείλη αὐτοῦ κρίνα σταζοντα σμύρναν πλή
nā. man? ei? tornatiles auree plene tharsis. ρη· χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσοῖ πεπληρωμέναι θαρσεῖς.
vēter ei? pyrīdicula eburnea in lapide sapphiro. κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου·
tibie ei? colūne marmoree fundate sup ba κνῆμαι αὐτοῦ στύλοι μαρμάρινοι τεθεμελιωμένοι ἐπὶ βά
ses aureas. species ei? vt liban? elect? vt ce σεις χρυσᾶς· εἶδος αὐτοῦ ὡς λίβανος ἐκλεκτὸς ὡς κέ
dri guttur illi? suauitates τ tot? desideriū. hic δροι φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοί καὶ ὅλος ἐπιθυμία· οὗτος
nepos me? τ hic amic? me? filie hierusa ἀδελφιδός μου καὶ οὗτος πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσα
lē. quo abijt nepos tuus pulchra in mulieribus? λήμ· ποῦ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδός σου ἡ καλὴ ἐν γυναιξί;
quo resperit nepos tu? τ querem? eū ποῦ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδός σου; καὶ ζητήσομεν αὐτὸν
tecum. μετὰ σοῦ. Ca.6.

Nepos me? descēdit in hortū suum ad phia Ἀδελφιδός μου κατέβη εἰς κῆπον αὐτοῦ εἰς φιά- A
las aromatis vt pascat in hortis: τ vt colligat li λας τ ἀρώματος ποιμαίνειν ἐν κήποις, καὶ συλλέγειν κρί
lia. ego nepoti meo: τ nepos me? mihi: να· ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου, καὶ ὁ ἀδελφιδός μου ἐμοί,
q̄ pascit in lilijs. Pulchra es amica mea: vt be ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις· Καλὴ εἶ πλησίον μου, ὡς εὐ
ne placitū. decora sicut hierūm. pauor vt ordinate acies. auer δοκία· ὡραία ὡς ἱερουσαλήμ· θάμβος ὡς τεταγμέναι ἀπέ-
te oculos tuos de cōtra me: q? ipsi auolare fe στρεψον ὀφθαλμούς σου ἀπεναντίον μου, ὅτι αὐτοί με ἀπέ
cerūt me. cesaries tua sicut greges capraꝝ q̄ ascēderūt πτησάν με· τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν αἱ ἀνέβησαν B
de galaad. dētes tui sicut greges tonsaꝝ ἀπὸ τοῦ γαλαάδ· ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων
q̄ ascenderūt de lauacro. oēs gemellis fetib?: ἃ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ· αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι,
τ sterilis nō est in eis. sicut funiculi? cocci καὶ ἄτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς· ὡς κλωστὸν κόκκι
ne? labia tua τ eloquiū tuū decor?. sicut cortex malipunici νον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία· ὡς λέπυρον τῆς ῥοιᾶς
gene tue extra silentiū tuū. sexaginta sunt regi C
μηλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς σου. ἑξήκοντα εἰσὶ βασί
ne τ octoginta cōcubine: τ adolescētule q̄ nō ē nūerus. λισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί, καὶ νεανίδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός·
vna est colūba mea pfecta mea. vna est matri sue: electa est μία ἐστὶ περιστερά μου τελεία μου· μία ἐστὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἐκλεκτή ἐστι τῇ
genitrici sue. viderūt eā filie τ beatā p̄dicabūt eā. Re τεκούσῃ αὐτήν· εἶδοσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ μακαριοῦσιν αὐτήν. Βα
gine τ cōcubine laudabūt eā. q̄ ista q̄ inclinat σίλισσαι καὶ παλλακαὶ καὶ αἰνέσουσιν αὐτήν· τίς αὕτη ἡ ἐκκύπτουσα

Universidad de Deusto
Biblioteca

tina.

τ in
σι καὶ ἐν ταῖς
ncũ qd nũcia-
ιου τί ἀσταγ-
go. qd ne
γώ· τί ἀδ' ελ
b?qd ne
; τί ἀδ' ελφι
nos? ne
κμας; ἀδ' ελ
exdecẽ mili
ἀεὶ μυριά
et? ducti-
ι αὐτοῦ ἔλα
lũbe sup
ρισεραὶ ἐστὶ
sedẽtes
, καθήμθαι
aromatis
ῦ ἀρώματος
rrhã ple
ύρραν πλὴ
tharsis.
ιι θαρσεῖς.
pphiro.
τροφείρου.
sup ba
οι ἐπὶ βά
vt ce
ρὸς ὡς κέ-
rũ. hic
μία· ὄυρος
hieruſa
ς ἱερουσα
nulleribꝰ
γυναιξί;
? eũ
μθ αὐχὴν

Ca.6.
id phia
εἰς φιά-
igat li-
έγειν κρί
e? mihi:
ου ἐμοί,
ea: vt be
ου, ὡς ἐυ
es. auer
αι ἀπέ-
uolare fe
ι ἀνεῳγέ
cẽderũt
έβησαν
ησαν
ερμίων
fetibꝰ:
ουσαι,
cocci-
κόκκι-
lipunici
ις ῥοιᾶς
t regi
ῖ Βασί
ᾶμι nõ ẽ nũerus.
υκ ἔστιν ἀριθμός.
: electa eſt
ς, ἐκλεκτὴ ἐστὶ τῇ
licabũt eã. Re
υσιν αὐτήν. Βα
q̃ inclinat
ἐκκύψουσα

A
B
C
D

Trãſla.gre.lxx.cũ iter.latina.

quaſi aurora.pulchra vt luna. electa vt ſol. pauor
ὡσεὶ ἕῳθρος· καλὴ ὡς σελήνη· ἐκλεκτὴ ὡς ἥλιος· θάμβος
vt ordinate. in hortũ nucis deſcẽdi vt viderẽ i ge
ὡς τεταγμένη· εἰς κῆπον καρύας κατέβην ἰδεῖν ἐν θη
nimine tozrẽtis: vt viderẽ ſi flozuit vinea ſi flo
νήματι τοῦ χειμάρρου, ἰδεῖν εἰ ἤνθησεν ἡ ἄμπελος εἰ ἤν
ruerũt mala punica. nõ nouit aia mea. poſuit me cur
θησαν αἱ ῥοαί· οὐκ ἔγνω ἡ ψυχή μου. ἔθετό με ἅρμα
r? aminadab. reuertere reuertere ſulamitis. reuer
τα ἀμιναδάβ. ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε ἡ σουλαμίτις· ἐπι
tere reuertere τ ituebimur in te.
στρεφε ἐπίστρεφε καὶ ὀφόμεθα ἐν σοι. Ca.7.

QUid videbitis in ſulamitide q̃ vadit vt her
Τί ὄψεσθε ἐν τῇ σουλαμίτιδι ἡ ἐρχομένη ὡς χο
ba caſtroꝝ. qd pulchꝝ facti ſunt greſſus tui in
ρὸς παρεμβολῶν· τί ὡραιώθησαν διαβήματά σου ἐν
calciamẽtis filia nadab. aptitudines femoꝝ tuoꝝ ſimiles
ὑποδήμασι θυγατερ ναδάβ· ἁρθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι
monilibꝰ opeꝝ manuũ artificis. vmbilicus tuꝰ crater
ὁρμίσκοις ἔργων χειρῶν τεχνίτου· ὀμφαλός σου κρατὴρ
tornatilis: nõ indigẽs mixtione. Vẽter tuꝰ cumul?
τορευτός, μὴ ὑστερούμενος κράμα· κοιλία σου θημωνία
tritici vallatꝰ in lilijs. duo vbera tua ſicut duo hi
σίτου περφραγμένη ἐν κρίνοις· δύο μαστοί σου ὡς δύο νε
nuli gemelli capree. collum tuũ ſicut turris
βροὶ δίδυμοι δορκάδος· τράχηλός σου ὡς πύργος
eburnea. oculi tui vt piſcine in eſebõ: in
ἐλεφάντινος· ὀφθαλμοί σου ὡς λίμναι ἐν ἐσεβών, ἐν
portis filie multoꝝ. naſus tuꝰ ſicut turris
πύλαις θυγατρὸς πολλῶν· μυκτήρ σου ὡς πύργος τοῦ
libani q̃ reſpicit facie damaſci. caput tuũ
λιβάνου σκοπεύων πρόσωπον δαμασκοῦ· κεφαλή σου
ſup te vt carmeli: τ ceſaries capitis tui ſicut pur
ἐπὶ σὲ ὡς καρμήλου, καὶ πλόκιον κεφαλῆς σου ὡς πορ
pura. rex ligatꝰ in trãſcurſibꝰ. qd pul
φύρα· βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς· τί ὡραί
chra facta es τ qd iucũda facta es dilectio. i deliciis tuis hec ma
ωθης καὶ τί ἡδύνθης ἀγάπη· ἐν τρυφαῖς σου τοῦτο μέ
gnitudo tua. ſimilis facta es palme: τ vbera tua
γεθός σου· ὁμοιώθης τῷ φοίνικι, καὶ οἱ μαστοί σου τοῖς
botris. dixi aſcendã in palma. apprehẽdã
βότρυσιν· εἶπα ἀναβήσομαι ἐν τῷ φοίνικι· κρατήσω
cacumina eiꝰ. τ erũt qdẽ vbera tua ſicut botri
τῶν ὑφέων αὐτοῦ· καὶ ἔσονται δή μαστοί σου ὡς βότρυ
vinee. τ odor naris tue ſicut mala τ gut
ες τῆς ἀμπέλου· καὶ ὀσμὴ ῥινός σου ὡς μῆλα· καὶ λά
tur tuũ ſicut vinũ bonũ. Gradiens nepoti
ρυγξ σου ὡς οἶνος ἀγαθός· Πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ
meo in rectitudinẽ ſufficiẽs in labijs meis τ dẽti
μου εἰς εὐθύτητα ἱκανούμενος ἐν χείλεσί μου καὶ ὀδοῦ
bus. ego nepoti meo. τ ad me q̃uerſio e
σιν. ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου· καὶ ἐπ' ἐμὲ ἡ ἐπιστροφὴ αὐ
tus. veni nepos mi egrediamur in agrũ. cõmore
τοῦ· ἐλθὲ ἀδελφιδέ μου ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν· αὐλισθῶ
mur in villis. mane ſurgam? ad vineas. videam? ſi
μθ ἐν κώμαις πορθρίσωμεν εἰς ἀμπελῶνας· ἴδωμθ εἰ
flozuit vinea. flozuit germinatio. flozuerũt
ἤνθησεν ὁ ἄμπελος· ἤνθησεν ὁ κυπρισμός· ἤνθησαν
mala punica. illic dabo vbera mea tibi. man
αἱ ῥοαί· ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί· οἱ μαν
dragore dederũt odorẽ. τ in portis nris om
δραγόραι ἔδωκαν ὀσμήν· καὶ ἐπὶ θύραις ἡμῶν πάν
nia poma noua ad vetera nepos mi
τα τὰ ἀκρόδρυα νέα πρὸς παλαιὰ ἀδελφιδέ μου
ſeruaui tibi.
ἐτήρησά σοι. Ca.8.

Trãſla.B.Vie.

aurora conſurgens? pul
chra vt luna electa vt
ſol terribilis vt caſtrorũ
acies ordinata. Deſcendi
in ortũ nucũ vt viderẽ
poma? uallũ & iſpicerẽ
ſi floruiſſet vinea & ger
miaſſet mala punica. Ne
ſciui. Ania mea cõturba
uit me ꝓpter quadrigas
aminadab. Reuertere
reuertere? ſunamitis: ∞
reuertere reuertere? vt
intueamur te. 7.

QVid videbis? in ſuna
mite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
niſi choros caſtrorum?
Quã pulchri ſũt greſſꝰ
tui in calciamentis filia
principis. Iũcture femi
nũ tuoꝝ ſicut monilia q̃
fabricata ſunt manuũ ar
tificis. Vmbilicus tuꝰ cra
ter tornatilis: nunq̃ indi
gens poculis. Venter tuꝰ
ſicut aceruus tritici valla
tus lilijs. Duo vbera tua
ſicut duo hinuli gemelli
capree. Collũ tuũ ſicut
turris eburnea. ∞∞∞∞∞
Oculi tui ſicut piſcine
in eſebon q̃ ſunt in por
ta filie multitudinis. Na
ſus tuꝰ ſicut turris libani
qui reſpiciꝫ contra da
maſcũ. Caput tuum ∞
vt carmelus: & come ca
pitis tui ſicut purpura ∞
regis iuncta canalibꝰ.
Quam pulchra es ∞∞
& q̃ decora chariſſima
in delitijs. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Statura tua aſſimulata eſt
palme & vbera tua ∞∞∞
botris. Dixi. Aſcendã
in palmam & ∞∞∞∞∞∞∞
apprehendã fructus eiꝰ.
Et erunt vbera tua ∞∞∞
ſicut botri vinee: & o
dor oris tui ſicut odor
malorũ. Guttur tuũ ſi
cut vinũ optimũ: dignũ
dilecto meo ad potan
dum: labiiſq̃ & ∞∞∞∞∞
dentib? illi? ad ruminan
dũ. Ego dilecto meo: &
ad me cõuerſio eiꝰ. Veni
dilecte mi egrediamur
in agrũ: cõmoremur in
villis. Mane ſurgam? ad
vineas: videamus ſi flo
ruit vinea ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ſi flores fructꝰ pturiũt:
ſi floruerũt malapunica.
Ibi dabo tibi vbera
mea. Mandragore ∞∞∞
dederunt odorẽ in por
tis noſtris. Omnia ∞∞∞
poma noua & vetera
dilecte mi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ſeruaui tibi. 8

Tex.heb.Cãtica.viij.Pũtiua.heb.

Cap. viij.

שָׁחַר יָפָה כַּלְבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֵימָה
כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי
לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת
הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃ לֹא
יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת
עַמִּי נָדִיב׃ שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית
שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ
מַה תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית
כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ
בַּת נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ
כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃
שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג
בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃
שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֳמֵי
צְבִיָּה׃ צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן
עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר
בַּת רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן
צוֹפֶה פְּנֵי דַמֶּשֶׂק׃ רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ
כַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן
מֶלֶךְ אָסוּר נִרְהָטִים׃ מַה יָּפִית
וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים׃
זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ
לְאַשְׁכֹּלוֹת׃ אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר
אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ
כְּאַשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ
כַּתַּפּוּחִים׃ וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ
לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי
יְשֵׁנִים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃
לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה
בַּכְּפָרִים׃ נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים
נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח
הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים שָׁם
אֶתֵּן אֶת דֹּדַי לָךְ׃ הַדּוּדָאִים
נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל
מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי
צָפַנְתִּי לָךְ׃

Universidad de Deusto Biblioteca

Cap. viij.

מִי יִתְּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי
יֶנֶק שׁ
אֶמְצָאֲךָ בַּחוּץ אֶשָּׁקְךָ גַּם
מָצָא נָשַׁק
לֹא יָבֻזוּ לִי אֶנְהָגְךָ אֶבִיאֲךָ אֶל
בָּזָה נָהַג
בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן
בוא לָמַד
רִמֹּנִי שְׁמֹאלוֹ
עָסַס שָׁמַל
תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי
יָמַן חָבַק
הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם
שָׁבַע בָּנָה
מַה תָּעִירוּ וּמַה תְּעוֹרְרוּ אֶת
עוּר
הָאֲהֻבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ מִי זֹאת
חָפֵץ
עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל
דּוּר רָפַק
דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ
עָרַר
שָׁמָּה חִבְּלָתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה
יָלְדָתְךָ שִׂימֵנִי חוֹתָם עַל לִבֶּךָ
שׂוּם
כָּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת
חָתַם זָרַע
אַהֲבָה קָשָׁה כִּשְׁאוֹל קִנְאָה
עָזַז שָׁאַל
רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבְתְּיָה
מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
רָבַב כָּלַל
הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ
כָּבָה שָׁטַף
אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ
נָתַן
בָּאַהֲבָה בוּז יָבוּזוּ לוֹ אֲחוֹת לָנוּ
אָח
קְטַנָּה וְשַׁדַּיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה
עָשָׂה
לַאֲחֹתֵינוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ אִם
דָּבַר
חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף
בָּנָה
וְאִם דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ
צוּר
אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת
גָּדַל הָיָה
אָז הָיִיתִי נֶעֱיֶנֶת כְּמוֹצְאֵת שָׁלוֹם
מָצָא שָׁלַם
כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ
בוא בָּרָה
יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף לִי כַּרְמִי
שֶׁלִּי לְךָ הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה
וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ
מֵאָה
הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים
יָשַׁב קָשַׁב
לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי בְּרַח דּוֹדִי
שָׁמַע
דְּמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
צָבָה
עַל הָרֵי בְשָׂמִים
עַל הָרֵי

QVis mihi det te fratrem meū sugentē vbera matris mee vt inueniā te foris: & deosculer: & iam me nemo despiciat. Apprehendam te & ducam in domū matris mee. Ibi me docebis & dabo tibi poculū ex vino cōdito: & mustū malorū granatorū meorū. Leua eius sub capite meo: & dextera illius amplexabitur me. Adiuro vos filie hierusalē: ne suscitetis neq; euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Que est ista que ascendit de deserto: delitiis affluens innixa sup dilectū suū: Sub arbore malo suscitaui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. Pone me vt signaculū sup cor tuū vt signaculū sup brachiū tuū: qa fortis est vt mors dilectio: dura sicut infernus emulatio. Lampades eius vt lāpades ignis atq; flammarū. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem: nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnē substantiam domus sue pro dilectiōe: q̄si nihilū despiciet eū. Soror nr̄a parua & vbera non habet. Quid faciemus sorori nostre in die quā do alloquenda est: Si murus ē: edificem sup eū ppugnacula argētea. Si ostium est: compingamus illud tabulis cedrinis. Ego murus & vbera mea sicut turris: ex quo facta sum corā eo quasi pacem repiens. Vinea fuit pacifico: in ea que habet populos. Tradidit eam custodibus: vir affert pro fructu ei mille argenteos. Vinea mea coram me est. Mille tui pacifice & ducenti his qui custodiunt fructus eius. Que habitas in hortis: amici auscultant: fac me audire vocem tuam. Fuge dilecte mi & assimilare capree hinnuloq; ceruorum super montes aromatum.

Explicunt cantica canticorum.

Τίς δώσε σε ἀδελφόν μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρός mee. inueniēs te extra osculabor te: et nō despi μου. εὑροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε, καί γε οὐκ ἐξουδενώ- ciēt me. apprehendā te: introducā te in domū ma σουσί με. κρατήσω σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μη- tris mee & in cellā ei⁹ q̄ cōcepit me. dabo po τρός μου κἀκεῖ εἰς ταμιεῖον τῆς συλλαβούσης με· ποτιῶ tū tibi de vino pigmētato: de latice malox punicox meox. σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, ἀπὸ νάματος ῥοῶν μου. leua eius sub capite meo: & dextera illi⁹ εὐώνυμος αὐτῆ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῆ amplerabit me. adiuraui vos filie hierlm περιλήψεταί με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ in potētijs & in fortitudinib⁹ agri. q̄d ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· τί suscitaueritis & q̄d excitaueritis dilectionē: donec voluerit. ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως ἂν θελήσῃ. q̄ ista q̄ ascēdit ab eremo innixa sup τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ ἐρήμου ἐπιστηριζομένη ἐπὶ nepotē suū: sub arbore malo suscitaui te. illic cū do τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς, ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε· ἐκεῖ ὠδί- lore pturiuit te mat tua. illic cū doloze pturiuit te q̄ pepit te. po νησέ σε ἡ μήτηρ σου· ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ τεκοῦσά σε· θές ne me vt signaculū sup cor tuū: vt signaculū με ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, ὡς σφραγῖδα sup brachiū tuū. qz fortis vt mors dile- ctio. dura sicut infern⁹ emulatio. Volatilia eius volati- ἐπὶ τὸν βραχίονά σου· ὅτι κραταιὰ ὡς θάνατος ἡ ἀγά- lia ignis flāme eius. aqua multa nō poterit ctio. dura sicut infern⁹ emulatio. Volatilia eius volati- πη· σκληρὸς ὡς ἅδης ζῆλος. Περιπτερα αὐτῆς πτερί- extinguere dilectionē: & flumina nō obruent lia ignis flāme eius. aqua multa nō poterit πτερα πυρὸς φλογες αὐτῆς· ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται σβέσαι τὴν ἀγάπην, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν illā. si dederit vir oēm vitā suā in dile- αὐτήν· ἐὰν δῶ ἀνὴρ πάντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγά- ctione: despectione despicietē eū. soror nr̄a πῃ, ἐξουδενώσει ἐξουδενώσουσιν αὐτόν· ἀδελφὴ ἡμῶν parua & vbera nō hēt. q̄d faciemus so μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει. τί ποιήσομεν τῇ ἀ- rori nr̄e in die q̄ vtiq; verbū factū fuerit i ea: si mur⁹ δελφῇ ἡμῶν; ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἂν λαληθῇ ἐν αὐτῇ; εἰ τεῖχός est edificabim⁹ sup eā. ppugnacula argētea. & ἐστιν οἰκοδομήσομεν ἐπ' αὐτὴν ἐπάλξεις ἀργυρᾶς· καὶ si hostiū est describam⁹ sup illud tabulā cedrinā. εἰ θύρα ἐστὶ διαγράψωμεν ἐπ' αὐτὴν σανίδα κεδρίνην. ego murus & vbera mea sicut turres. ego fui in ἐγὼ τεῖχος καὶ μαστοί μου ὡς πύργοι· ἐγὼ ἤμην ἐν oculis eius q̄si reperiēs pacē. vinea fu- ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὑρίσκουσα εἰρήνην· ἀμπελὼν ἐγέ it salomoni in beelamō. tradidit vineā νηθη τῷ σολομῶντι ἐν βεελαμών· ἔδωκε τὸν ἀμπελῶνα suā custodiētib⁹. vir feret in fructu suo mil αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν· ἀνὴρ οἴσει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χι le argēteos. vinea mea mea coz̄ me λίους ἀργυρίους· ἀμπελών μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου οἱ mille salomoni. & ducēti his q̄ custodiūt χίλιοι σολομῶντι· καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν fructū eius. Qui sedet in hortis: amici καρπὸν αὐτοῦ. Ο καθήμενος ἐν κήποις, ἑταῖροι attendētes voce tua audire fac me fuge ne- προσέχοντες τῇ φωνῇ σου ἀκούτισόν με φύγε ἀδελ pos mi & assimilare capree aut hinnulo φιδέ μου καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῷ νεβρῷ ceruoꝝ sup mōtes aromatū. τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sapien.gre.cū iter.lati. Trāsla.B.Wie. Sapien.gre.cū iterp̄.lati.

Sapientia salomonis.

ΣΟΦΙΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Jligite iusticiam qui iudicatis terrā: sentite de dño ī bonitate: τ in simplicitate cordis querite illum. qm̄ inuenitur ab his q nō tēptāt illum: apparet ār eis q fidē hūt in illū. Peruerse.n. cogitationes separant a deo: pbata ār virtus corripit insipientes. Qm̄ in maliuolā aīam nō ītroibit sapia: nec hītabit in corpe subdito pctis. Spūs .n. sctūs discipline effugiet fictū & auferet se a cogitationib⁹ q̄ sūt sine intellectu & corripietur a supueniēte iniqtate. Benign⁹ est.n. spūs sapientie: & nō liberabit maledictū a labiis suis: qm̄ renū illius testis est de⁹ & cordis illi⁹ scrutator ē ver⁹: & lingue ei⁹ auditor. Qm̄ spūs dñi replet orbē terraꝝ: & hoc quod cōtinet oia sciaz hēt vocis. Propt̄ hoc q loqtur iniq̄ nō pōt latere: nec pteriet illū corripiens iudiciū. In cogitationib⁹.n. ipii interrogatio erit: fmonū ār illi⁹ auditio ad deū veniet: ad correptionem iniqtatū illius. Qm̄ auris zeli audit oia: & tumult⁹ murmurationū nō abscōdetur. Custodite ergo vos a murmuratōe q̄ nihil pdest: & a detractione pcite lingue. Qm̄ fmo obscurus in vacuū nō ibit: os aūt quod mēntitur occidit aīam. Nolite zelare mortez in errore vite vre: neq; acqratis pditionē in opibus manuū vraꝝ. Qm̄ de⁹ mortē nō fecit: nec letatur in pditiōe viuoꝝ. Creauit.n. vt essent oia & sanabiles fecit nationes orbis terraꝝ: & nō est in illis medicamētū exterminii: nec inferoꝝ regnū in terra. Iusticia.n. ppetua est & īmortalis: iniusticia aūt mortis acqsitio. Impii autē manib⁹ & verbis accersierūt illā: & estimātes illā amicā: defluxerūt: & spōsiones posuerūt ad illā qm̄ morte digni sūt qui sunt ex parte illius. Capitulum. 2.

Dicerunt.n. ipii cogitātes apud se nō recte. Exiguū & cū tedio est tēp⁹ vite nre & non est refrigeriū in fine hois & non est q agnitus sit reuersus ab inferis. Quia ex nihilo nati sum⁹: & post hoc erimus tāq̄ nō fuerim⁹. Qm̄ fumus afflat⁹ est ī narib⁹ nr̄is: & fmo scītille ad cōmouendū cor nr̄m. Quia extīctus cinis erit corp⁹ nr̄m: & spūs diffundetur tāq̄ mollis aer. Et trāsibit vita nra tāq̄ vestigium nubis: & sicut nebula dissolue k̄ q̄ fugata ē a radiis solis & a calore illi⁹ aggrauata. Et nomēnr̄ obliuionē accipiet p tps: & nemo mēoriā hēbit opꝝ nr̄orū. Vmbre .n. trāsitus est tps nr̄m: & nō est reuersio finis nr̄i: qm̄ cōsignata ē & nemo reuertitur: Venite ergo & fruamur bonis q̄ sūt & vtamur creatura tāq̄ ī iuuētute celeriter. vino pcioso & vnguētis nos ipleam⁹: & nō ptereat nos flos tp̄is. Coronemus nos rosis añq̄ marcescāt: nullū pratū sit qđ nō ptrāseat luxuria nra. Nēo vr̄m exors sit luxurie nr̄e. Vbiq̄ reliq̄m⁹ signa letitie: qm̄ hec ē ps nra & hec ē sors nra. op pmam⁹ paupē iustū: & nō pcam⁹ vidue nec vetano: nec reuereamur canos multi

Incipit pꝛologus ī librū Sapientie.

Liber sapie apud Hebreos nusq̄ est. Vnde & ipe titulus grecam magis elocutiā redolet. Hūc iudei Philōis esse affirmāt. Qui pinde sapientie nominatur: qa in eo xp̄i aductus q̄e sapia pris: & passio ei⁹ euident exp̄mitur.

Incipit liber Sapientie Ca. 1.

Diligite iusticiā q iudicatis terrā. Sentite de dño ī bonitate & ī simplicitate cordis q̄rite illū: qm̄ inuenitur ab his q nō tēptāt illū: apparet āt eis q̄ fidē hūt in illū. Peruerse.n. cogitationes separant a deo: pbata āt virtus corripit insipientes. Qm̄ in maliuolā aīam nō ītroibit sapia: nec hītabit in corpe subdito pctis. Spūs .n. sctūs discipline effugiet fictū & auferet se a cogitationib⁹ q̄ sūt sine intellectu & corripietur a supueniēte iniqtate. Benign⁹ est.n. spūs sapientie: & nō liberabit maledictū a labiis suis: qm̄ renū illius testis est de⁹ & cordis illi⁹ scrutator ē ver⁹: & lingue ei⁹ auditor. Qm̄ spūs dñi replet orbē terraꝝ: & hoc quod cōtinet oia sciaz hēt vocis. Propt̄ hoc q loqtur iniq̄ nō pōt latere: nec pteriet illū corripiens iudiciū. In cogitationib⁹.n. ipii interrogatio erit: fmonū ār illi⁹ auditio ad deū veniet: ad correptionem iniqtatū illius. Qm̄ auris zeli audit oia: & tumult⁹ murmurationū nō abscōdetur. Custodite ergo vos a murmuratōe q̄ nihil pdest: & a detractione pcite lingue. Qm̄ fmo obscurus in vacuū nō ibit: os aūt quod mēntitur occidit aīam. Nolite zelare mortez in errore vite vre: neq; acqratis pditionē in opibus manuū vraꝝ. Qm̄ de⁹ mortē nō fecit: nec letatur ī pditiōe viuoꝝ. Creauit.n. vt essent oia & sanabiles fecit nationes orbis terraꝝ: & nō est in illis medicamētū exterminii: nec inferoꝝ regnū in terra. Iusticia.n. ppetua est & īmortalis: iniusticia aūt mortis acqsitio. Impii autē manib⁹ & verbis accersierūt illā: & estimātes illā amicā: defluxerūt: & spōsiones posuerūt ad illā qm̄ morte digni sūt qui sunt ex parte illius. Capitulum. 2.

Dixerunt.n. ipii cogitātes apud se nō recte. Exiguū & cū tedio est tēp⁹ vite nre & non est refrigeriū in fine hois & non est q agnitus sit reuersus ab inferis. Quia ex nihilo nati sum⁹: & post hoc erimus tāq̄ nō fuerim⁹. Qm̄ fumus afflat⁹ est ī narib⁹ nr̄is: & fmo scītille ad cōmouendū cor nr̄m. Quia extīctus cinis erit corp⁹ nr̄m: & spūs diffundetur tāq̄ mollis aer. Et trāsibit vita nra tāq̄ vestigium nubis: & sicut nebula dissolue k̄ q̄ fugata ē a radiis solis & a calore illi⁹ aggrauata. Et nomēnr̄ obliuionē accipiet p tps: & nemo mēoriā hēbit opꝝ nr̄orū. Vmbre .n. trāsitus est tps nr̄m: & nō est reuersio finis nr̄i: qm̄ cōsignata ē & nemo reuertitur: Venite ergo & fruamur bonis q̄ sūt & vtamur creatura tāq̄ ī iuuētute celeriter. vino pcioso & vnguētis nos ipleam⁹: & nō ptereat nos flos tp̄is. Coronemus nos rosis añq̄ marcescāt: nullū pratū sit qđ nō ptrāseat luxuria nra. Nēo vr̄m exors sit luxurie nr̄e. Vbiq̄ reliq̄m⁹ signa letitie: qm̄ hec ē ps nra & hec ē sors nra. oppimamus pauperē iustum: non parcamus vidue: nec senis reuereamur canos multi

Universidad de Deusto
Biblioteca

tpis. sit āt nra fortitudo lex iusti=
nious. ἐσω δὲ ἡμῶν ἡ ἰσχὺς νόμος τῆς δικαιο
cie: nā infirmū inutile argūtur.
συνης, τὸ γὰρ ἀσθενες ἄχρηστον ἐλέγχεται.
circūueniamus āt iustū: qm̄ inuti=
ἐνεδρεύσωμεν δὲ τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρη
lis nobis ē: t cōtrarius est operibus
στος ἡμῖν ἐστι, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡ
nris: t ip;operat nobis peccata legis:
μῶν, καὶ ὀνειδίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα νόμου,
t celebrat nobis peccata disciplīe
καὶ ἐπιφημίζει ἡμῖν ἁμαρτήματα παιδεί
nostre. pmittit scientiā hēre dei
ας ἡμῶν. ἐπαγγέλεται γνῶσιν ἔχειν θεοῦ
t filium dñi se nominat: factus ē no
καὶ παῖδα κῦ ἑαυτὸν ὀνομάζει, ἐμφέρε ἡ=
bis; i redargutionē cogitationū nraꝝ. grauis ē
μῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν. βαρύς ἐστιν
nobis ēt visus: qm̄ dissimilis ali
ἡμῖν καὶ βλεπόμενος, ὅτι ἀνόμοιος τοῖς ἄλ
is vita illius: t imutate sunt vie
λοις ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ ἐξηλλαγμέναι αἱ τρίβοι
eius. i spurīū estimati sumus ei: t
αὐτοῦ. εἰς κίβδηλον ἐλογίσθημεν αὐτῶ, καὶ
abstinet a viis nris tāq̄ ab imūdi=
ἀπέχεται τῶν ὁδῶν ἡμῶν ὡς ἀπὸ ἀκαθαρ
cijs. beata dicit nouissima iustoꝝ: t ia=
σιῶν. μακαρίζει ἔσχατα δικαίων, καὶ ἀλα
ctat patrē deū. videamus si ſmōes
ζονεύεται πατέρα θεόν. ἴδωμεν εἰ οἱ λόγοι
illius veri: t tentemus q̄ in eri=
αὐτοῦ ἀληθεῖς, καὶ πειράσωμεν τὰ ἐν ἐκβά
tu eius. si .n. est iustus filius dei:
σει αὐτοῦ. εἰ γάρ ἐστιν ὁ δίκαιος υἱὸς θεοῦ,
suscipiet eum: t liberabit eum de ma=
ἀντιλήψεται αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται αὐτὸν ἐκ χει
nu cōrario;ū. cōtumelia t tormēto iterro=
ρὸς ἀνθεστηκότων. ὕβρει καὶ βασάνῳ ἐξετά
gemus eū: vt sciamus mansuetudinē
σωμεν αὐτόν, ἵνα γνῶμεν τὴν ἐπιείκειαν
eius: t probemus patientiā
αὐτοῦ, καὶ δοκιμάσωμεν τὴν ἀνεξικακίαν
illius. morte turpi condemnemus
αὐτοῦ. θανάτῳ ἀχήμονι καταδικάσωμεν
eū: erit .n. eius obseruatio ex ſmōib⁹
αὐτόν, ἔσαι γὰρ αὐτῆ ἐπισκοπὴ ἐκ λόγων
ipius. hec cogitauerūt: t erraue
αὐτοῦ. ταῦτα ἐλογίσαντο, καὶ ἐπλανήθη
rūt. excecauit .n. illos malitia eo=
σαν. ἀπετύφλωσε γὰρ αὐτοὺς ἡ κακία αὐ
rum: t nō cognouerūt mysteria dei: neq; mer
τῶν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν μυστήρια θεοῦ, οὐδὲ μι
cedē sperauerūt iusticie: neq; iudicauerūt ho
σθὸν ἤλπισαν ὁσιότητος, οὐδὲ ἔκριναν γέ
norē aiaꝝ imaculataꝝ. qm̄ deus creauit
ρας ψυχῶν ἀμώμων. ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν
hoiem in itegritate: t imaginē pprie
ἄνον ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας
situdinis fecit eum. inuidia āt diabo
ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν. φθόνῳ δὲ διαβό
li mors introiuit in mundū. ten
λου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. πειρά
tant āt eum q̄ illius partis sunt.
ζουσι δὲ αὐτὸν οἱ τῆς ἐκείνου μερίδος ὄντες.

C.3. Iustoꝝ āt aīe in manu dei: t
Δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ, καὶ
non tanget illos tormentū. visi sūt in
οὐμὴ ἅψηται αὐτῶν βάσανος. ἔδοξαν ἐν
oculis insipientiū mori: t estimata ē
ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη
afflictio exitus illoꝝ: t q̄d a nobis t
κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πο
ter contritio. illi āt sunt in pace. t
ρεία σύντριμμα. οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνη. καὶ

tpis. Sit autē fortitudo nra lex iniustīcie.
Quod.n.infi mū ē: inutile iuenitur. Cir=
cūueniam⁹ ergo iustū: qm̄ iutilis est no=
bis & cōtrari⁹ est opib⁹ nris: & iproperat
nobis pctā legis: & diffamat in nos pctā
discipline nre. Promittit se scientiam dei
habere: & filiu; dei se nominat. Fact⁹ est
nobis in traductionē cogitationū nraꝝ. Grauis
est nobis etiā ad videndū. qm̄ dis=
similis est aliis vita illius: & imutate sunt
vie eius. Tanq̄ nugaces estimati sum⁹ ab
illo: & abstinet se a viis nris tanq̄ ab imū
diciis: & p̄fert nouissima iustoꝝ: & gloria
tur patrē se habere deū. Videamus ergo
si sermones illius veri sint & tēptemus q̄
vētura sūt illi: & sciem⁹ q̄ erūt nouissima
illius. Si.n.ē ver⁹ filiꝰ dei: suscipiet illū &
liberabit illū de manibus cōtrarioꝝ. Cō
tumelia & tormēto inſrogem⁹ eū: vt scia
m⁹ reuerētiā eius: & ꝓbem⁹ patiētiā illi⁹.
Morte turpissima cōdēnem⁹ eū. Erit.n.
ei respect⁹ ex ſmōibus illi⁹. Hec cogita=
uerūt & errauerūt: excecauit.n. illos malitia
eoꝝ. Et nescierūt sacramēta dei: neq; mer
cedē sperauerūt iustīcie: nec iudicauerūt
honorē aiaꝝ sanctarū. Qm̄ deus creauit
hoiem inexīminabilē: & ad imaginē sīlī=
tudinis sue fecit illū. Inuidia autē diaboli
mors introiuit i orbem terrarum. imitā=
tur āt illū q̄ sunt ex pte illius. Ca.3.

IVstoꝝ aūt aīe in manu dei sūt: & nō
tanget illos tormētum mortis. Visi
sunt oculis insipientiū mori: & estimata
est afflictio illoꝝ. Et ab itinere iusto abie
rūt i exīminiū: & quod a nobis ē iter exī=
minii: illi aūt sunt in pace. Et si corā ho=
minib⁹ tormēta passi sunt: spes illorū im
mortalitate plena est. In paucis vexati: i
multis bene disponētur: qm̄ de⁹ tēptauit
eos: & iuenit illos dignos se. Tanq̄ aurū
in fornace probauit illos: & quasi holo=
causti hostiā accepit illos: & in tpe erit re
spect⁹ illoꝝ. Fulgebūt iusti & tanq̄ scin=
tille i arūdineto discurrēt. Iudicabūt na
tiões & dñabūtur pplis: & regnabit dñs
illorū i perpetuū. qcōfidūt illo itelligēt
veritatē: & fideles in dilectiōe acqescent
illi: qm̄ donū & pax est electis eius. Impii
āt ſm q̄ cogitauerūt correptionē hēbūt: q
neglexerūt iustū & a dño recesserūt. Sapia;
eni & disciplinā q̄ abiecit infelix est: & va
cua ē spes illoꝝ: & labores sine fructu: &
inutilia opa eoꝝ. Mulieres eorū insensate
sūt & neqssimi filii illoꝝ. Maledicta crea
tura eorū. qm̄ felix est sterilis & incoinq=
nata: q̄ nesciuit torū in delicto. hēbit fru
ctū in respectiōe aiarū sctārū. Et spado q
nō opat⁹ est ꝑ man⁹ suas iniqtatem: nec
cogitauit aduersus deum nequissima.
Dabitur enī illi fidei donū electū & sors
in templo dei acceptissima. Bonorū enī
laborū glorioſus est fructus: & que non
concidit radix sapientie. Filii autem adul
terorū in consūmatione erunt: & abini=
quo toro semen exterminabitur. Et si
qdem longe vite erūt: in nihilū computa
buntur: & sine honore erit nouissima se=
nect⁹ illorum. Et si celerius defuncti fue
rint: non habebunt spem nec in die agni
tionis allocutionem. Nationes enim ini=
que dire sunt cōsūmationis. Ca.4.

Oq̄ pulchra ē casta gnatio cū claritate.

eni in cōspectu hoim si tormēta passi sint: C
ἐὰρ ἐνὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ
spes eoꝝ imortalitate plena: t i paucis
ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης, καὶ ὀλίγα
vexati i multis bono afficientur.
παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται.
qm̄ deus tēptauit eos: t iuenit il=
ὅτι ὁ θεὸς ἐπείρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐ
los dignos se. tāq̄ aurum in fornace
τοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ. ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτη=
pbauit illos: t q̄si holocaustū
ρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὁλοκάρπωμα
hostie accepit illos. t in tpe D
προσεδέξατο αὐτός. καὶ ἐν καιρῷ Math.
visitationis ipoꝝ refulgebunt: t tāq̄ 27.e
ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς
scintille in stipula discurrent. iudica
σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται. κρινοῦ
būt gētes t dñabuntur pplis: t regna=
σιν ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύ
bit eoꝝ dñs i secula. q̄ cōfiderunt
σει αὐτῶν κς εἰς τοὺς αἰῶνας. οἱ πεποιθότες
in illo intelligēt veritatem: t fide=
ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πι
les in dilectione acqescent illi. q̄m gra
στοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ. ὅτι χά
tia t mia in sanctis eus: t visita= Sc.i.d
ρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκο 3.5.a.
tio in electis eius. at impij si= Ecū.
πὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀσεβεῖς κα 17.a.
cut cogitauerūt hębunt coꝛreptionē: q̄ negle A
θὰ ἐλογίσαντο ἐξουσιν ἐπιτιμίαν, οἱ ἀμελή
xerunt iustum t a dño recesserūt.
σαντες τὸ δικαίου καὶ τοῦ κῦ ἀποστάντες.
sapiam .n. t disciplinā q̄ abiicit infe=
σοφίαν γὰρ καὶ παιδείαν ὁ ἐξουθενῶν παλαί
lix: t vacua spes illorum: t labo=
πωρος, καὶ κενὴ ἡ ἐλπὶς αὐτῶν, καὶ οἱκο
res sine fructu t inutilia opera eoꝝ:
μοὶ ἀνόνητοι καὶ ἄχρηστα τὰ ἔργα αὐτῶν, B
mulieres eoꝝ stulte t nequā Math.
αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄφρονες καὶ πονηρὰ τὰ 15.f.
filij eoꝝ. maledicta generatio eo
τέκνα αὐτῶν. ἐπικατάρατος ἡ γένεσις αὐ
rum. q̄m felix sterilis incoiq̄nata: q̄
τῶν. ὅτι μακαρία στεῖρα ἡ ἀμίαντος, ἥτις
nō nouit torū in delicto: hębit fruc
οὐκ ἔγνω κοίτην ἐν παραπτώματι, ἕξει καρ
tū in visitatōe animaꝝ: t spado q̄ nō C
πὸν ἐν ἐπισκοπῇ ψυχῶν, καὶ εὐνοῦχος ὃς μὴ Lu.13.
opatus est in manu iniqtatem: nec cogi= d.
ἐργασάμενος ἐν χειρὶ ἀνόμημα, μηδὲ ἐνθυ
tauit aduersus dñm mala. dabitur .n.
μηθείς κατὰ τοῦ κῦ πονηρά. δοθήσεται γὰρ
illi fidei gra electa: t sors
αὐτῷ τῆς πίστεως χάρις ἐκλεκτή, καὶ κλῆ
in tēplo dñi acceptior. bonoꝝ .n. labo
ρος ἐν ναῷ κῦ θυμηρέστερος. ἀγαθῶν γὰρ πό=
rū fructus glorioſus: t q̄ nō cōcidit radix sapiē=
νων καρπὸς εὐκλεής, καὶ ἀδιάπτωτος ἡ ῥίζα τῆς φρο=
tie. filij āt adulteroꝝ nō initiati erūt: t ab ini
νήσεως. τέκνα δὲ μοιχῶν ἀτελεσθήσεται, καὶ ἐκ παρα
quo toro semen exterminabitur. si .n. lon
νόμου κοίτης σπέρμα ἀφανισθήσεται. ἐάντε γὰρ μα=
ge vite fuerint: in nihilū cōputabuntur: t sine hōre
κροβίοι γένωνται, εἰς οὐδὲν λογισθήσονται, καὶ ἄτιμον
in nouissimis senect⁹ illoꝝ. et si celerit defūcti fue=
ἐπ' ἐσχάτων τὸ γῆρας αὐτῶν. ἐάντε ταχέως τελευτήσω
rint: nō hębunt spem: nec in die agnitiōis
σιν, οὐκ ἔξουσιν ἐλπίδα, οὐδὲ ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως
solatium. nationis.n. iniq̄ dire cōsūmatiōes.
παραμυθιον. γενεᾶς γὰρ ἀδίκου χαλεπὰ τὰ τέλη.

ΠΕlloꝝ sterilitas filioꝝ cum virtute: im=
Κρειττόνων ἀτεκνία μετὰ ἀρετῆς, ἀθα= C.4.

mortalitas .n. ē in memoria illius.qm̄ & apud deū nota ē & apud hoies. Cū pñs ē imitātur illā & desiderāt eā cū se eduxerit: & ī ppetuū coronata triumphat īcoīqnatox certaminū p̄miū vicēs. multigena āt impiox mltitudo nō erit vtilis: & ispuria vitulamīa nō da būt radices altas: nec stabile firmamētū collocabūt. Et si ī ramis in tpe germiauerīt ifirmiter posita a vēto cōmouebūtur: & a nimietate vētox eradicabuntur. Cōfringētur.n. rami incōsūmati: & fructus illox iutiles & acerbi ad mādducandū: & ad nihilū apti. Ex iniqs.n. oēs filii q nascūtur testes sūt neqtie aduersus parētes ī interrogatiōe sua. Iust? āt si morte p̄occupatus fuerit: ī refrigerio erit. Senect?.n. venerabilis est: nō diuturna: neq; annox numero cōputata. Cani āt sūt sensus hois: & etas senectutis vita imaculata. Placēs deo factus dilect? & viuēs iter pctōres trāslatus est. Rapt? est ne malicia mutaret itellectū ei?: aut ne fictio decipet aiaz illius. Fascinatio.n. nugacitatis obscurat bona: & icōstātia cōcupiscētie trāsuertit sensū sine malicia. Cōsūmatus in breui expleuit tpa multa. Placita.n erat deo aia illius: ppter hoc pperauit educere illū de medio iiqtatū. Populi āt videntes & nō itelligētes nec ponētes in p̄cordiis talia. qm̄ gra dei & mia ē ī ĺctos ei? & respect? sup electos illi?. cōdenat āt iust? mortu? viuos ipios: & iuuet? celeri? cōsūmata lōgā vitāiusti videbūt.n. finē sapiētis & nō itelligēt qd cogitauerit de illo de?: & quare mi nuerit illū dñs. Videbūt.n. & cōtēnēt eū: illos āt de? irridebit. Et erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia inf mortuos ī ppetuū. Qm̄ dis rūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur. Et erūt gementes: & memoria illox periet. Veniēt in cogitatiōe pctōrox suorū timidi: & traducēt illos ex aduerso iniqtates ipsox. C.5.

Vnc stabūt iusti in magna cōstancia aduersus eos q̄ se angustiauerūt: & q̄ abstulerūt labores eox. Videntes turbabūtur tiore horribili: & mirabūtur in subitatiōe īsperate salutis gemētes p̄ angustia spūs: dicētes ītra se. pniam agētes & p̄ angustia spūs gemētes. hi sūt quos habuim? aliqñ ī derisū & in similitudinē iproperii. nos isensati vitā illox estimabam? īsaniā & finē illox sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctōs sors illorū est. Ergo errauim? a via veritatis & iusticie lumen nō luxit nobis: & sol inteligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trāsierūt omnia illa tanq̄ vmbra & tāq̄ nūcius pcurrēs. Et tāq̄ nauis q̄ ptransit fluctuantem aquam: cuius cum preterierit non est vestigium inuenire: neq; ...

Immortalis est.n. memoria illius: qm̄ & apud deū nota ē & apud hoies. Cū pñs ē imitātur illā & desiderāt eā cū se eduxerit: & ī ppetuū coronata triumphat īcoīqnatox certaminū p̄miū vicēs. mltigena āt impiox mltitudo nō erit vtilis: & ispuria vitulamīa nō da būt radices altas: nec stabile firmamētū collocabūt. Et si ī ramis in tpe germiauerīt ifirmiter posita a vēto cōmouebūtur: & a nimietate vētox eradicabuntur. Cōfringētur.n. rami incōsūmati: & fructus illox iutiles & acerbi ad mādducandū: & ad nihilū apti. Ex iniqs.n. oēs filii q nascūtur testes sūt neqtie aduersus parētes ī interrogatiōe sua. Iust? āt si morte p̄occupatus fuerit: ī refrigerio erit. Senect?.n. venerabilis est: nō diuturna: neq; annox numero cōputata. Cani āt sūt sensus hois: & etas senectutis vita imaculata. Placēs deo factus dilect? & viuēs iter pctōres trāslatus est. Rapt? est ne malicia mutaret itellectū ei?: aut ne fictio decipet aiaz illius. Fascinatio.n. nugacitatis obscurat bona: & icōstātia cōcupiscētie trāsuertit sensū sine malicia. Cōsūmatus in breui expleuit tpa multa. Placita.n erat deo aia illius: ppter hoc pperauit educere illū de medio iiqtatū. Populi āt videntes & nō itelligētes nec ponētes in p̄cordiis talia. qm̄ gra dei & mia ē ī ĺctos ei? & respect? sup electos illi?. cōdenat āt iust? mortu? viuos ipios: & iuuet? celeri? cōsūmata lōgā vitāiusti videbūt.n. finē sapiētis & nō itelligēt qd cogitauerit de illo de?: & quare minuerit illū dñs. Videbūt.n. & cōtēnēt eū: illos āt de? irridebit. Et erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia inf mortuos ī ppetuū. Qm̄ dis rūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur. Et erūt gementes: & memoria illox periet. Veniēt in cogitatiōe pctōrox suorū timidi: & traducēt illos ex aduerso iniqtates ipsox. C.5.

Vnc stabūt iusti in magna cōstancia aduersus eos q̄ se angustiauerūt: & q̄ abstulerūt labores eox. Videntes turbabūtur tiore horribili: & mirabūtur in subitatiōe īsperate salutis gemētes p̄ angustia spūs: dicētes ītra se. pniam agētes & p̄ angustia spūs gemētes. hi sūt quos habuim? aliqñ ī derisū & in similitudinē iproperii. nos isensati vitā illox estimabam? īsaniā & finē illox sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctōs sors illorū est. Ergo errauim? a via veritatis & iusticie lumen nō luxit nobis: & sol inteligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trāsierūt omnia illa tanq̄ vmbra & tāq̄ nūcius pcurrēs. Et tāq̄ nauis q̄ ptransit fluctuantem aquam: cuius cum preterierit non est vestigium inuenire: neq; ...

.n. finē sapientis: & nō itelligēt qd iacp τελευτὴν σοφοῦ, καὶ οὐ νοήσουσιν τί decreuerunt de ipo: & ad qd munierit illū dñs. Videbūt.n. & cōtēnēt eū: illos āt de? irridebit. Et erunt post hec decidētes sine honore: & in cōtumelia inf mortuos ī ppetuū. Qm̄ dis rūpet illos inflatos sine voce: & cōmouebit illos a fūdamētis & vsq; ad sup̄mū desolabūtur. Et erūt gementes: & memoria illox periet. Veniēt in cogitatiōe pctōrox suorū timidi: & traducēt illos ex aduerso iniqtates ipsox. C.5.

Vnc stabūt iusti in magna cōstancia aduersus eos q̄ se angustiauerūt: & q̄ abstulerūt labores eox. Videntes turbabūtur tiore horribili: & mirabūtur in subitatiōe īsperate salutis gemētes p̄ angustia spūs: dicētes ītra se. pniam agētes & p̄ angustia spūs gemētes. hi sūt quos habuim? aliqñ ī derisū & in similitudinē iproperii. nos isensati vitā illox estimabam? īsaniā & finē illox sine honore. Ecce quō cōputati sunt inter filios dei: & inter sctōs sors illorū est. Ergo errauim? a via veritatis & iusticie lumen nō luxit nobis: & sol inteligētie nō est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiōis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trāsierūt omnia illa tanq̄ vmbra & tāq̄ nūcius pcurrēs. Et tāq̄ nauis q̄ ptransit fluctuantem aquam: cuius cum preterierit non est vestigium inuenire: neq; ...

Universidad de Deusto
Biblioteca

semitam itineris illius in fluctib9. aut ἀτραπὸν πορείας αὐτῆς ἐν κύμασιν· ἢ
veluti auis trãsuolãtis aerẽ nullũ inuenitur ὡς ὄρνεου διαπτάνος ἀέρα οὐδὲν εὑρίσκεται
argumentũ itineris.ictus ãt alar ver τεκμήριον πορείας· πλαγὴ δὲ ταρσῶν μα
beratũ ventũ leuem ꝛ scissum στιζόμενον πνεῦμα κοῦφον καὶ σχιζόμενον
vi stridoris:cõmotis alis ptrãsit. βίᾳ ῥοίζου, κινουμένων πτερύγων διωδεύ
ꝛ post hoc non inuentũ ẽ signum θη· καὶ μετὰ τοῦτο οὐχ εὑρέθη σημεῖον
pcessus in eo. aut tãꝑ sagitta missa ἐπιβάσεως ἐν αὐτῷ· ἢ ὡς βέλους βλη
in scopum: diuisus aer cõtinuo θέντος ἐπὶ σκοπόν, τμηθεὶς ὁ ἀὴρ εὐθέως
in se resolut9 est: vt ignoretur trãsi εἰς ἑαυτὸν ἀνελύθη, ὡς ἀγνοῆσαι τὴν δί
tus illius. sic ꝛ nos nati ὁδον αὐτοῦ· οὕτως καὶ ἡμεῖς φυνηθέντες
desiuimus: ꝛ virtutis q̃dẽ signum ἐξελείπομεν, καὶ ἀρετῆς μὲν σημεῖον
nullũ valuim9 oñdere. i ãt malignitate nra οὐδὲν ἔσχομεν δεῖξαι.ἐν δὲ τῇ κακίᾳ ἡμῶν
cõsumpti sumus. qm̃ spes impij κατεδαπανήθημεν· ὅτι ἐλπὶς ἀσεβοῦς
tãꝑ q̃ tollitur lanugo a vento: ꝛ tãꝑ ὡς φερόμενος χνοῦς ὑπὸ ἀνέμου, καὶ ὡς
spuma a pcella impulsa gracilis: παχνὴ ὑπὸ λαίλαπος διωχθεῖσα λεπτή,
ꝛ tãꝑ fumus a vento diffusus ẽ:aut ꝛ καὶ ὡς καπνὸς ὑπὸ ἀνέμου διελύθη, ἢ καὶ
tãꝑ mẽoria hospitis vnius diei ptери ὡς μνεία καταλύτου μονοημέρου παρ
it. iusti ãt in scm viuunt: ꝛ ὠίτ. δικαιοι δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ
in dño merces eorum: ꝛ cogitatio ἐν κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς
iporum apud altissimũ.idcirco accipient αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ.διὰ τοῦτο λήψονται
regnum decoris ꝛ dia τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας καὶ τὸ διά
dema speciei de manu dñi. qm̃ δημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς κυρίου.ὅτι
dextera sua ꝓteget eos: ꝛ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ
brachio defendet illos. accipiet βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. λήψεται
armaturam zelum illius: ꝛ arma παγοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλο
bit creaturã ad vltionẽ inimicoꝝ. ποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν.
induet thoracẽ tustitiam: ꝛ circũpo ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην, καὶ περιθή
net galeam iudicij simplex. sumet σεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. λήψεται
scutum inexpugnabile equitatem: acuet ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα, ὀξυνεῖ
ãt duram irã in gladium. pugna δὲ ἀπότομον ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν·συνεκπο
bit vero cũ illo mundus cõtra stul λεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παρα
tos. ibunt directe emissiões ful φρονας·πορευσονται εὐστοχοι βολίδες ἀστρα
gur: ꝛ tanq̃ a bene curuato arcu nu πῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νε
bij ad scopũ insilient: ꝛ a petras iacti φῶν ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβό
ẽte tra plene mittentur grandines. λου θυμοῦ πληρεῖς ῥιφήσονται χάλαζαι.
excandescet in illos aqua maris: ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης,

semitã carine illi9 i fluctib9. Aut auis q̃ trãsuolat iaere: cui9 nullũ inuenitur ar gumẽtũ itineris illi9: sed tm̃ sonit9 ala rũ verberãs leuẽ ventũ:& scidens p vi itineris aerẽ:cõmotis alis trãsuolauit. & post hoc nullũ signũ inuenitur itine ris illi9. Aut tãꝑ sagitta emissa in locũ destinatũ:diuisus aer cõtinuo i se reclu susẽ:vt ignoretur trãsit9 illi9. Sic& nos nati cõtinuo desiuim9 eẽ:& virtutis q dẽ nullũ signũ valuim9 oñdere:i mali gnitate ãt nra cõsũpti sum9. Talia. di xerẽt iniferno hi q peccaueẽt:qm̃ spes ipii tãꝑ lanugo ẽ q̃a vento tollitur:& tãꝑ spuma gracilis q̃ a pcella dispgi tur:& tãꝑ fum9 q a vẽto diffusus est: & tãꝑ mẽoria hospitis vni9 diei ptere untis.Iusti ãt i ppetuũ viuent:& apud dñm ẽ merces eoꝝ:& cogitatio illorũ apd altissimũ. Ideo accipiẽt regnũ de coris & diadema speciei de manu dñi qm̃ dextera sua teget eos:& i brachio scõ suo defendet illos. Et accipiet ar maturã zelus illius & armabit creatu rã ad ultionẽ inimicoꝝ. Induet p thо race iustitiã & accipiet p galea iudiciũ certũ.Sumet scutũ iexpugnabile eq tatẽ:acuet ãt dirã irã i lãceã .& pugna bit cũ illo orbis traꝝ cõtra insensatos. Ibũt directe emissiões fulgurꝝ & tãꝑ a bn̄ curuato arcu nubiũ exterminа bũtur:& ad certũ locũ iilient.Et a pe trosa ira plene mittentur grãdines:& scãdescet in illos aqua maris:& flumi na cõcurrent duriꝰ. Cõtra illos stabit spũs virtutis:& tanq̃ turbo vẽti diui det illos:& ad eremũ pducet oẽs traꝝ iniquitatis illoꝝ.& malignitas euertet sedes potentium. Capitu.6.

Melior est sapia q̃ vires:& vir pru dens q̃ fortis. Audite ergo reges & itelligite:discite iudices finiũ tre. Pre bete aures vos q̃ cõtinetis multitudi nes & placetis vobis i turbis nationũ: qm̃ data est a dño ptãs vobis & virtus ab altissimo:q iterrogabit opa vra & cogitatiões scrutabitur. q m̃ cũ essetis ministri regni illi9: nõ recte iudicastis nec custodistis legeꝝ iusticie: neq̃ fm volũtatẽ dei ãbulastis.horrẽde & cito apparebit vobis:qm̃ iudiciũ durissi mũ i his q p̃sũr:fiet.Exiguo.n. cõcedi tur mia:potẽtes ãt potẽter tormenta patiẽtur.Nõ.n. subtrahet pson̄a cuiusq̃ de9 q est oĩn dñator: nec verebitur magnitudieꝝ cuiusq̃:qm̃ pusillũ& ma gnũ ipe fecit:& eq̃lĩr est illi cura de oĩ bus. Fortiorib9 ãt fortior instat crucia tio. Ad vos ergo reges sũt hi fmones mei:vt discatis sapiam & ne excidatis. Qui.n.custodierit iustitiã iuste iudica bũtur:& q didicerit iusta inuenẽt qd rn̄ deãt. Cõcupiscite ergo fmones meos & diligite illos:& hẽbitis disciplinam. Clara est & q̃ nunq̃ marcescit sapien tia:& facile videtur ab his qui diligũt eam :et inuenitur ab his qui querunt illam:Preoccupat qui se concupiscũt. vt illis se prior ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit: assidẽtẽ enim illã foribus suis inueniet. Cogitare ergo de illa sẽs9 ẽ cõsũmat9.

fluмina vero inundabũt duriter. ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀσπτόμως·
stabit cõtra illos spũs virtutis: ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως,
ꝛ tãꝑ turbo vẽti vẽtilabit illos. ꝛ de καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς.καὶ ἔρη
solabit omnẽ terrã iniqtas: ꝛ mali μώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακο
gnitas euertet sedes potẽtũ. πραγία περιτρέψει θρόνους δυνατῶν.c.6.

Audite ergo reges ꝛ itelligite: Ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς καὶ σύνετε, puer. .ii.a.
discite iudices finium terre: p̃bete aures μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς,ἐνωτίσασθε
qui cõtinetis mltitudiem ꝛ superbitis οἱ κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγαυρωμένοι
in turbis nationũ.qm̃ data ẽ a dño po ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν.ὅτι ἐδόθη παρὰ κυ
testas vobis:ꝛ virtus ab altissimo: ρίου ἡ κρά τησις ὑμῖν,καὶ ἡ δύναμις παρὰ ὑψίστου,
q̃ exãret vestra opa:ꝛ cogitatiões ὃς ἐξετάσει ὑμῶν τὰ ἔργα,καὶ τὰς βουλὰς D
scrutabitur. qm̃ministri exãtes eius διερευνήσει.ὅτι ὑπερέχοντες τῆς αὐτοῦ
regni nõ rectedicastis recte: neq̃ custo βασιλείας οὐκ ἐκρίνατε ὀρθῶς, οὐδὲ ἐφυ
distis legem:neq̃ scm̃ voluntatem λάξατε νόμον, οὐδὲ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ
dei ambulastis. horrende ꝛ cito θεοῦ ἐπορεύθητε· φρικτῶς καὶ ταχέως
instabit vobis:qm̃ iudiciũ durum in ἐπιστήσεται ὑμῖν,ὅτι κρίσις ἀπότομος ἐν
his q̃ ꝓsunt fit. nã minimus τοῖς ὑπερέχουσι γίνεται. ὁ γὰρ ἐλάχιστος
dignus est mia: potentes ãt potenter συγγνωστὸς ἐστιν ἐλέους,δυνατοὶ δὲ δυνατῶς
tormẽta patiẽt. nõ ei subtrahet psonam ἐτασθήσονται.οὐ γὰρ ὑποστελεῖται πρόσωπον A
omnium dñator:: nec verebitur ma Eccl. 9.d.
gnitudiẽ.qm̃ pusũ ꝛ magnũ ipe fecit: δεσπότης,οὐδὲ ἐντραπήσεται με
γεθος·ὅτι μικρὸν καὶ μέγαν αὐτὸς ἐποίη
equaliterq̃ curã gerit de omnibus. Ro.13. σεν, ὁμοίως τε προνοεῖται περὶ πάντων. a.
at fortibus fortis instat scrutatio. τοῖς δὲ κραταιοῖς ἰσχυρὰ ἐφίσταται ἐρευνα.
ad vos ergo reges sermones mei: vt πρὸς ὑμᾶς οὖν ὦ τύραννοι οἱ λόγοι μου,ἵνα
discatis sapiam ꝛ ne excidatis. q̃ μάθητε σοφίαν καὶ μὴ παραπέσητε·οἱ
.n. custodierint iuste iusta iuste iudica γὰρ φυλάξαντες ὁσίως τὰ ὅσια ὁσιωθήσον B
bũt: ꝛ q̃ edocti fuerint ea inuenient ται, καὶ οἱ διδαχθέντες αὐτὰ εὑρήσουσιν
rnsionem. cõcupiscite ergo fmones ἀπολογίαν. ἐπιθυμήσατε οὖν τῶν λόγων
meos:optate ꝛ erudiemini. clara μου,ποθήσατε καὶ παιδευθήσεσθε. λαμ
ꝛ q̃ nũq̃ marcescit ẽ sapia: ꝛ facile πρὰ καὶ ἀμάραντός ἐστιν ἡ σοφία, καὶ εὐχε
videtur ab his q̃ diligunt eã: ρῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀγαπώντων αὐ
ꝛ inuenitur ab his q̃ querunt il τὴν, καὶ εὑρίσκεται ὑπὸ τῶν ζητούντων αὐ
lam. p̃occupat cupientes vt p̃nosca τήν.φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνω C
tur. q̃ mane surrexerit ad illam nõ labora σθῆναι. ὁ ὀρθρίσας πρὸς αὐτὴν οὐ κοπιά
bit: assidentem enim inueniet σει, παρεδρον γὰρ εὑρήσει τῶν
foribus suis. nam cogitare de πυλῶν αὐτοῦ. τὸ γὰρ ἐνθυμηθῆναι περὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

illa scientie cōsummatio.t q̄ vigilaue
ἀυτῆς φρονήσεως τελειότης. καὶ ὁ ἀγρυπ
rit ꝓpter eā cito securus erit:
νήσας δ' ἀυτὴν ταχέως ἀμέριμνος ἔσαι,
q̄m dignos se ipsa circuit
ὅτι ἀξίους ἀυτῆς ἄυτη περιέρχεται
querens: t in vijs apparet
D ζητοῦσα, καὶ ἐν ταῖς τρίβοις φαντάζεται
illis hilariter: t in omni excogitatiōe
ἀυτοῖς ἐυμενῶς, καὶ ἐν πάσῃ ἐπινοίᾳ ἀ=
occurrit illis. initiū enim illius verissi
παντᾶ ἀυτοῖς. ἀρχὴ γὰρ ἀυτῆς ἡ ἀληθε
ma discipline cōcupiscētia.cura āt disci
στάτη παιδείας ἐπιθυμία.φροντὶς δὲ παι
pline dilectio: dilectio aūt custodia legum
δείας ἀγάπη, ἀγάπη δὲ τήρησις νόμων
illius. attentio aūt legum confirmatio in=
ἀυτῆς. προσοχὴ δὲ νόμων βεβαίωσις ἀφ
corruptiōis.incorruptio āt ꝓpe esse facit
θαρσίας. ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ
deum. cōcupiscētia eīm igitur sapiētie deducit
θεοῦ. ἐπιθυμία γὰρ ἄρα σοφίας ἀνάγει
ad regnum. si ergo delectamini i sedib⁹
ἐπὶ βασιλείαν. εἰ οὖν ἥδεσθε ἐπὶ θρόνοις
t sceptris reges ppōzū:honorate sapi
A καὶ σκήπτροις τύραννοι λαῶν,τιμήσατε σο
entiā: vt in seculum regnetis.
φίαν, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε.
q̄d āt est sapiētia t quēadmodū facta sit: refe
τί δέ ἐστι σοφία καὶ πῶς ἐγένετο.ἀπαγγε
rā: t non abscondam vobis mysteria: sed
λῶ, καὶ οὐκ ἀποκρύψω ὑμῖν μυστήρια, ἀλ
ab initio natiuitatis inuestigabo: t po
λὰ ἀπ' ἀρχῆς γενέσεως ἐξιχνιάσω, καὶ θή
nā in ꝑspicuū scientiam eius. t nō
σω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν ἀυτῆς.καὶ οὐ
Job. .28.c. preteribo veritatem: neq; q̄dē
μὴ παροδεύσω τὴν ἀλήθειαν, οὔτε μὴν
cū inuidia tabescente iter habebo: q̄m illi nō
B φθόνω πεπικότι συνοδεύσω, ὅτι οὗτος οὐ
erit ꝓticeps sapiētie.multitudo āt sapiētū sa
κοινωνήσει σοφίᾳ. πλῆθος δὲ σοφῶν σω
lus mundi: t rex sapiens sta
τηρία κόσμου, καὶ βασιλεὺς φρόνιμος ἐυ
bilimētū ꝓpōi.quāobrē accipite disciplinā ver=
στάθεια δήμου. ὥστε παιδεύεσθε λόγοις ἐμοῖ
bis meis:t ꝓfitabitis vtilitatē habebitis.
σί μου,καὶ ὠφεληθήσεσθε. Ca.7.

Ego q̄dē t ego mortalis homo equalis
Ἐγὼ μὲν κἀγὼ θνητὸς ἄνθρωπος ἴσος
omnibus:t terrigene a genere primo facti:
ἅπασι,καὶ γηγενοῦς ἀπογόνος πρωτοπλάστου,
t in ventre mr̄is figurat⁹ sū caro decē mensiū
C καὶ ἐν κοιλίᾳ μητρὸς ἐπλάσθην σὰρξ δεκαμηνιαίῳ
tempore: coagulat⁹ in sanguine de semine
χρόνῳ, παγεὶς ἐν αἵματι ἐκ σπέρματος
viri t delectamēto sōno cōuenientie. t
ἀνδρὸς καὶ ἡδονῆς ὕπνου συνελθούσης. καὶ
ego aūt natus trari coēq; nobis ae
ἐγὼ δὲ φυὶς ἕλκομαι κοινὸν ἡμῖν ἀέ
rē: t in similiter passā decidi terrā.
ρα, καὶ ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ κατέπεσα γῆν.
primā vocem similem oibus emisi plo=
πρώτην φωνὴν τὴν ὁμοίαν πᾶσιν ἔσαλαί
rans.in luolumētis nutritus sum t curis:
ων. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην καὶ ἐν φρον
nullius cni rex aliudt habuit na
τίσιν,οὐδεὶς γὰρ βασιλεὺς ἑτέραν ἔσχε γε
D tiuitatis initiū. omnis āt omniū ītroitus ad
νέσεως ἀρχήν.μία δὲ πάντων ἔσοδος εἰς
vitā: crituscq; eīdis. ꝓpter hoc opta
τὸν βίον, ἔξοδος τέλεση. διὰ τοῦτο εὐξά=

& q vigilauerit ꝓpī illā: cito erit secu=
rus.Q̄m dignos se circuit ipa q̄rens:
& in vijs suis oñdet se illis hilarit:& in
oī puidentia occurret illis. Initiū.n.il=
lius verissima ē disciplie cōcupiscētia.
Cura ergo disciplie dilectio est: & dile
ctio custodia legū illi⁹ ē. Custoditio āt
legū cōsūmatio incorruptōis est: icor
ruptio āt facit eē ꝓximū deo. Cōcupi
scentia itaq; sapie deducit ad regnū p
petuū.Si ergo delectamī sedib⁹ & sce
ptris o reges ppli: diligite sapiam vt i
ppetuū regnetis. Diligite lumen sapie
oes q̄ pestis pplis.Quid est āt sapia:&
quēadmodū facta sit referā:& nō abs=
cōdā vobis sacramēta dei:sed a binitio
natiuitatis iuestigabo ;& ponā in lucē
sciam illi⁹:& nō preteribo veritatē:neq;
cū iuidia tabescēte iter hēbo:q̄m talis
hō nō erit pticeps sapie.multitudo āt
sapiētiū:sanitas est orbis trarū.Et rex
sapiēs:ppli stabilimētū est.Ergo acci=
pite disciplinā per sermones meos:&
proderit vobis. Ca.7.

Vmq̄dē & ego mortalis hō silis
ōib⁹:& ex gñe terreno illi⁹ q pri
or fact⁹ est:& in vētre mr̄is figuratus
sū caro: decē mensiū tpe coagulat⁹ sū
in sāguīe: ex semie hois & delectamē=
to sōni cōueniēte.Et ego nat⁹ accepi
cōem aerē:& in sili⁹ factā decidi trā :&
primā vocē silem oīb⁹ emisi plorās.
In inuolumētis nutrit⁹ sū:& magnis
curis.nemo.n. ex regib⁹ aliud habuit
natiuitatis initiū. Vn⁹ ergo ītroitus ē
oībus ad vitā & silis exitus. Propt̄ hoc
optaui & datus est mihi sensus :& inuo
caui:& venit in me spūs sapie. Et ꝓpo
sui illā regnis & sedibus :& diuitias ni
hil esse dixi in cōpatiōe illi⁹. Nec cōpa
ui illi lapidē ꝑcioſū:q̄m oē aurū in cō=
patiōe illius arena est exigua:& tanq̄
lutū estimabitur argentū in cōspectu
illius.Sup salutē & spēm dilexi illā :&
pposui p luce hre illā:q̄m inextingui
bile est lumē illi⁹. Venerūt āt mihi omīa
bona piter cū illa:& inumerabilis ho
nestas p manus illius:& letatus sū i oī
bus:q̄m antecedebat me ista sapia &
ignorabā q̄m bonorū omniū mr̄ est.
Quā sīe fictiōe didici:& sine inuidia cō
munico:& honestatē illius nō abscōn=
do. Infinitus.n. thesaurus est hoibus:
quo q vsi sūt:pticipes factī sunt amici
tie dei:ꝓpt̄ disciplīne dona cōmēdati.
Mihi āt dedit de⁹ dicere ex sententia &
p̄sumere digna horū q̄ mihi dātur q̄m
ipe sapie dux est & sapiētū emēdator.
In manu.n. illius & nos & sm̄ones nr̄i:
& oīs sapia:& operū sciētie disciplina.
Ipe.n.dedit mihi horū q̄ sūt sciam ve
rā:vt sciā dispōēm orbis trarū & virtu
tes elemētorū:ītiū & cōsūmationem
& medietatē tpm:vicissitudinū pmuta
tiōes:& cōsūmatiōes tp̄m:& mox mu
tatiōes:diuisiōes tp̄m:ānī curs⁹ & stel=
lax dispositiōes: naturas aialiū :& iras
bestiax: vi vētox :& cogitatiōes hoim
differētias virgultox:& virtutes radi=
cū:& q̄cūq; sūt absc̄ōsa & ꝑuisa didici
oīm.n.artifex docuit me sapia. Est.n. ī
illa sps itelligētia scūs:vnic⁹:m̄ltiplex:

ui: t sciētia data ē mihi:inuocaui
μην, καὶ φρόνησις ἐδόθη μοι, ἐπεκαλεσά
t venit mihi spūs sapiētie:ꝓposui
μην καὶ ἦλθέ μοι πνεῦμα σοφίας, προέκρι
illam sceptris t thronis: t diui ti
να αὐτὴν σκήπτρων καὶ θρόνων,καὶ πλοῦ=
as nihil estimaui in cōpatione illius.
τον οὐδὲν ἡγησάμην ἐν συγκρίσει ἀυτῆς.
neq; cōparaui illi lapidē ꝑcioſū: q̄m omne
οὐδὲ ὡμοίωσα ἀυτῇ λίθον τίμιον,ὅτι ὁ πᾶς
aurum in cōspectu ipius arena exigua: t
χρυσὸς ἐν ὄψει ἀυτῆς ψάμμος ὀλίγη, καὶ
tāq̄ lutū extimābitur argentū i cōspectu
ὡς πηλὸς λογισθήσεται ἄργυρος ἐναντίον
illius. sup salutem t speciem dilexi
ἀυτῆς.ὑπὲρ ὑγίειαν καὶ εὐμορφίαν ἠγάπη
illam: t ꝓposui illam pro lu=
σα ἀυτήν,καὶ προειλάμην ἀυτὴν ἀντὶ φω
ce hēre: q̄m indetum q̄ ex hac lumē.
τὸς ἔχειν,ὅτι ἀκοίμητον τὸ ἐκ ταύτης φέγ
veneſt āt mihi bona piter omnia
γος. ἦλθε δέ μοι τὰ ἀγαθὰ ὁμοῦ πάντα
cum illa: t innumerabiles diuitie in ma=
μετ' ἀυτῆς,καὶ ἀναρίθμητος πλοῦτος ἐν χερ
nibus eius. letatus sum āt in omibus: q̄m
σὶν ἀυτῆς. ἐυφράνθην δὲ ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι
eox aux est sapia.ignorabā āt ipam ma
ἀυτῶν ἡγεῖται σοφία.ἠγνόουν δὲ ἀυτὴν ἥτι
trē eē hox. sine dolox didici: sine
τιν εἶναι γούτων.ἀδόλως τε ἔμαθον, ἀφθό
inidiaq; cōmo: diuitias eius
νως τε μεταδίδωμι, τὸν πλοῦτον ἀυτῆς
nō abscondo. indeficiens thesaur⁹
οὐκ ἀποκρύπτομαι. ἀνεκλείπτης θησαυρός
est hominibus:quo q̄ vsi sunt ad deū
ἐστιν ἀνθρώποις,οὗ οἱ χρησάμενοι πρὸς θεὸν
seposuerūt amicitiā ꝓpter q̄ ex disciplina do=
ἐξείλαντο φιλίαν διὰτὰς ἐκ παιδείας δω
na cōmendati. mihi āt dedit deus di
ρεὰς συσταθέντες.ἐμοὶ δὲ δέδωκεν ὁ θεὸς εἰ
cere ex sententia: t cogitare digne
πεῖν κατὰ γνώμην, καὶ ἐνθυμηθῆναι ἀξίως
dedatis: q̄m ipe t sapiētie
τῶν δεδομένων, ὅτι αὐτὸς καὶ τῆς σοφίας ὁ
dux est t sapientū emendator. in eius
δηγός ἐστι καὶ τῶν σοφῶν διορθωτής. ἐν γὰρ
manu illius t nos t sermōes nr̄i om
χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν πᾶ
nisq; sapientia t opificox scientia, ipe
σά τε φρόνησις καὶ ἐργατιῶν ἐπιστήμη. αὐ
.n. mihi dedit eox q̄ sunt scientiā verā:
τὸς γὰρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευ
vt scirē cōpositionē orbis trax t opationē
δῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ ἐνέργειαν
elemētox: ꝓncipiū t cōsūmatiōes t medietatē
στοιχείων, ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μεσότητα
tpx: mutum mutatiōes t pmutationes
χρόνων, τροπῶν ἀλλαγὰς καὶ μεταβολὰς
tpx: anni circulos t stellax dispōnes:
καιρῶν, ἐνιαυτῶν κύκλους καὶ ἀστέρων θέσεις,
naturas aialiū t iras bestiax: ventorum
φύσεις ζώων καὶ θυμοὺς θηρίων, πνευμάτων
vires t cogitatōes homīnuz: differētias
βίας καὶ διαλογισμοὺς ἀνθρώπων, διαφορὰς
plantarū t virtutes radicū: t q̄cūq; sūt absc̄ōsa
φυτῶν καὶ δυνάμεις ῥιζῶν,ὅσα τε ἐστὶ κρυπτὰ
t ꝑspicua noui. nam omniū artifex
καὶ ἐμφανῆ ἔγνων.ἡ γὰρ πάντων τεχνῖτις
docuit me sapia. est .n. in ea spūs
ἐδίδαξέ με σοφία.ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πνεῦμα
itelligēs:scūs:vnigenitus:multiplex:subtilis
νοερόν,ἅγιον, μονογενές, πολυμερές, λεπτόν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Supien'gre.cũ iter.lati. Trãsla.B.Wie. Sapien.gre.cũ iterp̃.lati.

mobilis: integer: incoĩquinat⁹: manifest⁹: ille ἐυκίνητον, τραχύ, ἀμόλυντον, σαφές, ἄτη
ius: amãs bonũ: acut⁹: expeditus: benefi- μαντον, φιλάγαθον, ὀξύ, ἀκώλυτον, ἐυεργετι
cus: humanus: stabilis: firmus: ſecu κόν, φυλάνθρωπον, βέβαιον, ἀσφαλές, ἀμέ
rus: oẽm hñs virtutem: omnia prospicies: ριμνον, παντοδύναμον, παντεπίσκοπον,
τ ad omnes capax ſpiritus intelligẽtes καὶ διὰ πάντων χωροῦν πνευμάτων νοερῶν
mundos subtilissimos. omni enim motu καθαρῶν λεπτοτάτων. πάσης γὰρ κινήσεως
mobilior: ſapiẽtia. attigit ãt τ capax ẽ per κινητικώτερον σοφία. διήκει δὲ καὶ χωρεῖ διὰ
omnia ꝓpter munditiam. vapor .n. est πάντων διὰ τὴν καθαρότητα. ἀτμὶς γάρ ἐστι
dei virtutis: τ emanatio τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, καὶ ἀπόῤῥοια τῆς
omnipotentis ꝗdã sincera. ob hoc γὰρ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινής. διὰ τοῦ
nihil inquinatum in eam incur- τὸ οὐδὲν μεμιασμένον εἰς αὐτὴν παρεμπί
rit. ſplendor enī est lucis eterne πτει. ἀπαύγασμα γάρ ἐστιν φωτὸς ἀϊδίου
τ ſpeculũ sine macula dei opa καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνερ
tionis: τ imago bonitatis eius. vna γείας, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ. μία
ãt existẽs: omnia potest: τ ꝑmanens in δὲ οὖσα πάντα δύναται, καὶ μένουσα ἐν
se omnia innouat: τ per nationes ἑαυτῇ τὰ πάντα καινίζει, καὶ κατὰ φυλὰς
in animas sanctas descẽdens: amicos εἰς ψυχὰς ὁσίας μεταβαίνουσα, φίλους
dei τ ꝓphetas cõstituit. nihil enī θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει. οὐδὲν γὰρ
diligit deus: nisi cũ ꝙ cũ sapnia habitat. ἀγαπᾷ ὁ θεός, εἰμὴ σοφία συνοικοῦντα.
est enī hec spectosior sole: τ sup ἐστι γὰρ αὕτη εὐπρεπεστέρα ἡλίου, καὶ ὑπὲρ
omnem stellarũ dispõez: luci comparata: πᾶσαν ἀστέρων θέσιν φωτὶ συγκρινομένη,
inuenitur prior. huic quidẽ succedit εὑρίσκεται πρότερα. τῷ μὲν γὰρ διαδέχεται
nox: sapiẽtiam ãt põ vincet malitia. νὺξ, σοφίας δὲ οὐ κατισχύσει κακία. Ca.8.

Attingit autẽ a fine in finẽ fo- Διατείνει δὲ ἀπὸ πέρατος εἰς πέ-
rtiter τ disponit omnia vtiliter. ρας ἐυρώστως καὶ διοικεῖ τὰ πάντα χρηστῶς.
hanc amaui τ exquisiui a iuuẽ- ταύτην ἐφίλησα καὶ ἐξεζήτησα ἐκ νεότη-
tute mea: τ quesiui ſpõsam ducere τός μου, καὶ ἐζήτησα νύμφην ἀγαγέσθαι
mihi: τ amator factus sũ pulchritudis ἐμαυτῷ, καὶ ἐραστὴς ἐγενόμην τοῦ κάλλους
illius. gñositatẽ glificat: cõtuberniũ dei ha- αὐτῆς. ἐυγένειαν δοξάζει, συμβίωσιν θεοῦ ἔ-
bens: τ omnium dominus dilexit χουσα, καὶ ὁ πάντων δεσπότης ἠγάπησεν
illam: doctrix enī est dei discipline αὐτήν, μύστις γάρ ἐστι τῆς τοῦ θεοῦ ἐπιστήμης
τ electrix operũ illius. si aũt diui- καὶ αἱρετὶς τῶν ἔργων αὐτοῦ. εἰ δὲ πλοῦ
tie sunt appetibilis possessio in vita: ꝙd sa- τός ἐστιν ἐπιθυμητὸν κτῆμα ἐν βίῳ, τί σο
piẽtia locupletius omnia operã φίας πλουσιώτερον τῆς τὰ πάντα ἐργα-
te? si autẽ prudentia opatur: ds τε? εἰ δὲ φρόνησις ἐργάζεται, τίς τῶν
ꝙ sunt ꝙ illa magis est artifex? τ si ὄντων αὐτῆς μᾶλλόν ἐστι τεχνίτης; καὶ εἰ

subtilis: disertus: mobilis incoin- ſubtilis: díſertus: mobilis íncoin-
quinat⁹: certus: suauis: amãs bonũ quinat⁹: certus: ſuauis: amãs bonũ
acut⁹: qui nihil vetat bñfacere: hu acut⁹: qui nihil vetat bñfacere: hu
manus: benign⁹: stabilis: certus: se- manus: benign⁹: ſtabilis: certus: ſe-
curus oẽz hñs virtutẽ: omnia ꝑspi curus oẽz hñs virtutẽ: omnia ꝑſpi
ciens: & qui capiat oẽs spũs itelligi ciens: & qui capiat oẽs ſpũs itelligi
biles: mundus: subtilis. Omnibus biles: mundus: ſubtilis. Omnibus
enī mobilibus mobilior est sapien enī mobilibus mobilíor eſt ſapien
tia. Attingit aũt vbiqz ꝓpter sua tia. Attingit aũt vbiqz ꝓpter ſua
mũdicia. Vapor est enī virtutis dei mũdicia. Vapor eſt enī virtutis dei
& emanatio quedã est claritatis oi & emanatio quedã eſt claritatis oi
potẽtis dei sincera: & ideo nihil inq potẽtis dei ſincera: & ideo nihil inq
natũ in eã incurrit. Cãdor est eī lu natũ in eã incurrit. Cãdor eſt eī lu
cis eterne & speculũ sine macula cis eterne & ſpeculũ ſine macula
dei magestatis: & imago bonitatis dei mageſtatis: & imago bonitatis
illius. Et cũ sit vna: oĩa põt. & in se illius. Et cũ ſit vna: oĩa põt. & in ſe
pmanẽs: oĩa innouat: & ꝓ natiões ꝑmanẽs: oĩa innouat: & ꝓ natiões
in aĩas sanctas se transfert. Amicos in aĩas ſanctas ſe tranſfert. Amicos
dei & ꝓphetas cõstituit. Neminem dei & ꝓphetas cõſtituit. Neminem
enī diligit deus nisi cũ qui cũ sapiẽ enī diligit deus niſi cũ qui cũ ſapiẽ
tia inhabitat. Est eī hec spetiosior tia inhabitat. Eſt eī hec ſpetioſior
sole: & sup oẽm dispositionẽ stella- ſole: & ſup oẽm diſpoſitionẽ ſtella-
rũ: luci cõpatã inuenitur ꝑ. illi succe rũ: luci cõpatã inuenitur ꝑor. illi ſuc
dit nox: sapiã ãt nõ vicit malitia. cedit nox: ſapiã ãt nõ vicit malitia.

HTtigit ergo a fine vsqz C.8. Attigit ergo a fine vſqz C.8.
ad finẽ fortiter: & disponit oĩa ad finẽ fortiter: & diſponit oĩa
suauiter. Hãc amaui & exqsiui a iu ſuauiter. Hãc amaui & exqſiui a iu
uẽtute mea: & ꝙsiui ī spõsam mihi uẽtute mea: & ꝙſiui ī ſpõſam mihi
eã assumere: & amator fctus sũ for eã aſſumere: & amator fctus ſũ for
me illi⁹. Generositatẽ illi⁹ glificat me illi⁹. Generoſitatẽ illi⁹ glificat
cõtuberniũ hñs dei: sed & oĩm dñs cõtuberniũ hñs dei: ſed & oĩm dñs
dilexit illã. Doctrix eī ẽdisciplie dei dilexit illã. Doctrix eī ẽdiſciplie dei
& electrix opũ illi⁹. Et si diuitie ap & electrix opũ illi⁹. Et ſi diuitie ap
petũtur ī vita: qd sapia locupletius petũtur ī vita: qd ſapia locupletius
ꝙopatur oĩa? Si ãt sens⁹ ꝙopatur: ꝙs ꝙopatur oĩa? Si ãt ſens⁹ ꝙopatur: ꝙs
hoꝝ ꝙ sũt magis ꝙ illa ẽ artifex? Et hoꝝ ꝙ ſũt magis ꝙ illa ẽ artifex? Et
si iustĩcia qs diligit: labores h⁹ ma si iuſtĩcia qs diligit: labores h⁹ ma
gnas hñt virtutes: Sobrietatẽ enī & gnas hñt virtutes: Sobrietatẽ enī &
prudẽtiã docet & iustĩciã & virtutẽ: prudẽtiã docet & iuſtĩciã & virtutẽ:
ꝙbus vtilius nihil est ī vita hoĩbus ꝙbus vtilius nihil eſt ī vita hoĩbus
& si multitudinẽ scie desiderat ꝙs: & ſi multitudinẽ ſcie deſiderat ꝙs:
scit preterita & de futuris estimat: ſcit preterita & de futuris eſtimat:
scit versutias ꝓmonũ & dissolutio- ſcit verſutias ꝓmonũ & diſſolutio-
nes argumẽtoꝝ: signa & mõstra scit nes argumẽtoꝝ: ſigna & mõſtra ſcit
añcꝫ fiãt: & cuẽt⁹ tpꝝ & sclꝝ. Pro añcꝫ fiãt: & cuẽt⁹ tpꝝ & ſclꝝ. Pro
posui ergo hanc adducere mihi ad poſui ergo hanc adducere mihi ad
cõuiuãdũ: sciẽs qm̃ mecũ cõicabit cõuiuãdũ: ſciẽs qm̃ mecũ cõicabit
de bonis: & erit allocutio cogitatio de bonis: & erit allocutio cogitatio
nis & tedii mei. Hẽbo ꝓpt hãc clari nis & tedii mei. Hẽbo ꝓpt hãc clari
tatẽ ad turbas: & honorẽ apud se tatẽ ad turbas: & honorẽ apud ſe
niores. Iuuenis & acut⁹ iuueniar in niores. Iuuenis & acut⁹ iuueniar in
iudicio & ī cõspectu potẽtiũ ãmira iudicio & ī cõſpectu potẽtiũ ãmira
bilis ero: & facies ꝓncipũ mirabũ bilis ero: & facies ꝓncipũ mirabũ
tur me. Tacẽtẽ me sustinebũt: loqn tur me. Tacẽtẽ me ſuſtinebũt: loqn
tẽ me respiciẽt: & sermocinãte me tẽ me reſpiciẽt: & ſermocinãte me
plura: man⁹ ori suo ꝙponẽt. Prete plura: man⁹ ori ſuo ꝙponẽt. Prete
rea hẽbo ꝓ hãc ĩmortalitatẽ: & me rea hẽbo ꝓ hãc ĩmortalitatẽ: & me
moriã eternã his q̃ post me futuri moriã eternã his q̃ poſt me futuri
sunt ꝙ reliquã. Dispona z ꝓplos: & na ſunt ꝙ reliquã. Diſpona z ꝓplos: & na
tiões mihi erũt subdite. Timebunt tiões mihi erũt ſubdite. Timebunt
me audiẽtes reges horrẽdi & ī mul me audiẽtes reges horrẽdi & ī mul
titudie videbor bon⁹ & i bello for titudie videbor bon⁹ & i bello for
tis. Intrãs ī dom̃ũ meã cõqescã cũ tis. Intrãs ī dõmũ meã cõqeſcã cũ
illa. Nõ.n. habet amaritudinẽ con illa. Nõ.n. habet amaritudinẽ con
uersatio illi⁹ nec tediũ cõuict⁹ illi⁹: uerſatio illi⁹ nec tediũ cõuict⁹ illi⁹:
sed leticiã & gaudiũ. Hec cogitans ſed leticiã & gaudiũ. Hec cogitans
apud me: & cõmẽorãs ī corde meo apud me: & cõmẽorãs ī corde meo
qm̃ ĩmortalis ẽ ī cogitatiõe sapien qm̃ ĩmortalis ẽ ī cogitatiõe ſapien
tia: & ī amicitia illi⁹ delectatio bona tia: & ī amicitia illi⁹ delectatio bona
& ī opib⁹ manuũ illi⁹ honestas sine & ī opib⁹ manuũ illi⁹ honeſtas ſine
defectione: & ī certamie loq̃le illius defectione: & ī certamie loq̃le illius
sapia: & ꝓclaritas i cõicatiõe ꝓmonũ ſapia: & ꝓclaritas i cõicatiõe ꝓmonũ

iustĩciam diligit⁹ quis: laboresq; huiꝰ sũt δικαιοσύνην ἀγαπᾷ τις, οἱ πόνοι ταύτης εἰ
virtutes. sobrietatem enī τ prudentiã σὶν ἀρεταί. σωφροσύνην γὰρ καὶ φρόνησιν
edocet: iustĩciam τ fortitudinẽ: qbꝰ ἐκδιδάσκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρίαν, ὧν
utilius nihil est in vita homini χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν βίῳ ἀνθρώ-
bus. si aũt τ experientiaz desiderat ꝙs: scit ποις. εἰ δὲ καὶ πολυπειρίαν ποθεῖ τις, οἶδε
antiqua: τ futura imagiatur: scit τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζει, ἐπίσα
versutias sermonũ τ dissolutiões enigmatũ: ται ῥοφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων,
signa τ ꝓdigia pregnosc̃it: τ cuen- σημεῖα καὶ τέρατα προγινώσκει, καὶ ἐκβά
tus opportunitatũ τ tp̃m. proposui ergo hãc σεις καιρῶν καὶ χρόνων. ἔκρινα οὖν ταύ
adducere mihi ad cõtubernium: την ἀγαγέσθαι ἐμαυτῷ πρὸς συμβίωσιν,
sciẽs qñ erit mihi cõsiliatrix bonorum: εἰδὼς ὅτι ἔσαι μοι σύμβουλος ἀγαθῶν,
τ admonitio cogitationũ τ tedĩj. hẽbo καὶ παραίνεσις φρονημάτων καὶ λύπης. ἕξω
ꝓpter eã gliam in turbiꝫ: τ honorẽ apud δι' αὐτὴν δόξαν ἐν ὄχλοις, καὶ τιμὴν παρὰ
seniores iuuenis. acutus iueniar iudi πρεσβυτέροις ὁ νέος. ὀξὺς εὑρεθήσομαι ἐν κρί
tio: τ in cõspectu potẽtiũ admirabilis ero: σει, καὶ ἐν ὄψει δυνατῶν θαυμασθήσομαι,
tacentem me ꝙstinebunt: τ loquẽti σιγῶντά με περιμενοῦσι, καὶ φθεγγομένῳ
attendẽt: τ loquẽte multum: προσέξουσι, καὶ λαλοῦντος ἐπὶ πλεῖον,
manũ ꝙponent in os suum. hẽbo χεῖρα ἐπιθήσουσιν ἐπὶ στόμα αὐτῶν. ἕξω
ꝑ hanc ĩmortalitatẽ: τ mẽoriã eternã his δι' ἀθανασίαν, καὶ μνήμην αἰώνιον τοῖς
q̃ post me relinquam. dispona pplos: τ natio μετ' ἐμὲ ἀπολείψω. διοικήσω λαούς, καὶ ἔθ
nes subdite erunt mihi: timebũt me νη ὑποταγήσονταί μοι, φοβηθήσονταί με
audientes tyranni horrendi: in multitudie ἀκούσαντες τύραννοι φρικτοί, ἐν πλήθει
videbor bonus τ in bello fortis. φανοῦμαι ἀγαθὸς καὶ ἐν πολέμῳ ἀνδρεῖ-
intrans in domũ meã conquiescam ος. εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκόν μου προσαναπαύ
cum illa: nõ enī hẽt amaritudinẽ cõuer σομαι αὐτῇ, οὐ γὰρ ἔχει πικρίαν ἡ συνα-
satio illius: nec tediũ conuictus ναστροφὴ αὐτῆς, οὐδὲ ὀδύνην ἡ συμβίωσις
illius: sed leticiam τ gaudiũ. hec αὐτῆς, ἀλλὰ εὐφροσύνην καὶ χαράν. ταῦτα
cogitans apud me: τ cõmemorãs in λογισάμενος ἐν ἐμαυτῷ, καὶ φροντίσας ἐν
corde meo: qm̃ imortalitas est in cognatiõe καρδίᾳ μου, ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν συγγενείᾳ
sapiẽtie: τ in amicitia illius delectatio bona: σοφίας, καὶ ἐν φιλίᾳ αὐτῆς τέρψις ἀγαθή,
τ in laboribꝰ manuũ illius diuitie sine καὶ ἐν πόνοις χειρῶν αὐτῆς πλοῦτος ἀνε
defectiõe: τ in certamine colloquii il κλιπής, καὶ ἐν συγγυμνασίᾳ ὁμιλίας αὐ-
lius ꝓudẽtia: τ ꝓclaritas in cõicatiõe ser τῆς φρόνησις, καὶ εὔκλεια ἐν κοινωνίᾳ λό
monũ ipsi⁹: circuibã q̃rẽs vt sumerẽ il γων αὐτῆς, περιήειν ζητῶν ὅπως λάβω αὐ
lam ad me. puer aũt eram ingeniosus: ami τὴν πρὸς ἐμαυτόν. παῖς δὲ ἤμην εὐφυής, ψυ
mãq; sortitus sũ bonã: magis aũt bonus χῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς, μᾶλλον δὲ ἀγαθὸς

ertis uēi ad corp⁹ icoīqnatū. cū cognouisse āt qm̄ ὧν ἤλθον εἰς σῶμα· ἁμίαντον. γνοὺς δ᾽ ὅτι nō aliter ero. cōtinēs: nisi deus θὺκ ἄλλως ἔσομαι ἐγκρατής, ἐὰν μὴ ὁ θε deꝫ: τ hoc ārerat prudētie scire ὸς δῶ, καὶ τοῦτο δ᾽ ἦν φρονήσεως τὸ εἰδέ cuius gra: adit dñm τ

A ναι τίνος ἡ χάρις, ἐνέτυχον πῶ κυρίω καὶ depcatus sū illū: τ dixi ex toto corde ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ εἶπον ἐξ ὅλης τῆς καρ meo:

δίας μου, Ca. 9.

DEus pfm τ dñe mie q̄ Θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους ὁ feciſti omnia in verbo tuo: τ ſapi ποιήσας τὰ πάντα ἐν λόγω σου, καὶ τῇ σο ētia tua conſtituiſti hominē: vt φία σου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον, ἵνα

B dñaretur a tē factā creaturarum: διακοσμῇ τῶν ὑπὸ σοῦ γεγομένων κτισμάτων, τ diſponat mūdum i eqtate τ iuſti καὶ διέπῃ τὸν κόσμον ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιο tia: τ i directiōe aie iudiciū iudicet: da σύνη, καὶ ἐν εὐθύτητι ψυχῆς κρίσιν κρίνῃ, δός mihi tuā ſediū aſſiſtricē ſapiam: μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων παρέδρον σοφίαν, τ ne me reꝓbaueris a pueris tuis: quia καὶ μὴ με ἀπόδοκιμάσῃς ἐκ παίδων σου, ὅτι ego ſeruus tuus τ filius ancille

C ἐγὼ δοῦλος σὸς καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης tue: homo infirmus τ exigui tpis tue, ἄνθρωπος ἀδύνης καὶ ὀλιγοχρόνιος τ minor: in itellectu iudicii τ legū. καὶ ἐλάσσων ἐν συνέσει κρίσεως καὶ νό

τ ſi eſſi ds fuerit cōſummat⁹ inf filios hoiꝫ: μων. κἂν γάρ τις ἦ τέλειος ἐν υἱοῖς ἀνθρώ ea q̄ eſta te ſapia abſite in πων, τῆς ἀπὸ σοῦ σοφίας ἀπούσης εἰς nihilū cōputabitur. tu me elegiſti r gem οὐδὲν λογισθήσεται. σύ με προεῖλου βασι ppſi tui: τ iudicē filioꝝ tuoꝝ τ filiaꝝ.

D λέα λαοῦ σου, καὶ δικαστὴν υἱῶν σου καὶ θυγα uiriſti: edificare tēplū i mōte τέρων. εἶπας, οἰκοδομῆσαι ναὸν ἐν ὄρει ſancto tuo: τ in ciuitate hitationis ἁγίῳ σου, καὶ ἐν πόλει κατασκηνώσεως tue altare: ſiſitudinē tabernaculi ſci q̄ σου θυσιαστήριον, μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν σου θυσιαστήριον, μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν

A προητοίμασας ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ μετὰ σοῦ ἡ ſapia q̄ nouit opera tua: τ q̄ affuit σοφία ἡ εἰδυῖα τὰ ἔργα σου, καὶ παροῦ qñ feciſti mūdū: τ q̄ ſcit: σα ὅτε ἐποίησας τὸν κόσμον, καὶ ἐπισαμένη, q̄d placuī i oculis tuis: τ q̄d directū p̄ce τί ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ τί εὐθὲς ἐν ἐν ptis tuis: emitte illam de ſctis ce ντολαῖς σου. ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίων οὐ lis τ a ſede glozie tue mitte ρανῶν, καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμψον illam: vt pūs mihi laboret τ αὐτήν, ἵνα συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ καὶ ſci m q̄d acceptum eſt apud te. ſcit eſt γνῶ τί εὐάρεστόν ἐστι παρά σοί. οἶδε γὰρ illa omnia: τ itelligit: τ deducet ἐκείνη τὰ πάντα, καὶ συνιεῖ, καὶ ὁδηγήσει

B me in opibus meis ſobrie: τ cu με ἐν ταῖς πράξεσί μου σωφρόνως, καὶ φυ ſtodiet me in gloria ſua. τ erūt ac λάξει με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς. καὶ ἔσται πρὸ cepta opa mea: τ diſponā ppīm. δεκτὰ τὰ ἔργα μου, καὶ διακρινῶ τὸν λαὸν

ipīm: circuībā q̄rēs vt mihi illā aſſume rē. Puer aūt erā igenioſus: & ſortitus ſū aiam bonā. Et cū eſſē magis bonus vēi ad corp⁹ icoīqnatū. Et vt ſctui q̄m alit nō poſſē eſſe cōtinēs niſi de⁹ det: & hoc ipm erat ſūma ſapia ſcire cuius eēt hoc donū: adii dñm & depcat⁹ ſū illū & dixi ex totis p̄cordiis meis. C. 9

DEus pfm meoꝝ & dñe mie q fe ciſti oia verbo tuo: & ſapia tua cō ſtituiſti hoiem vt dñaretur creature q̄ a te facta ē: vt diſponat orbē terraꝝ in eqtate & iuſticia & i directione cordis iudiciū iudicꝫ. da mihi ſediū tuaꝝ aſſi ſtricē ſapiam: & noli me reprobare a pueris tuis: q̄m ſu⁹ tuus ſū ego: & fili⁹ ācille tue: hō ifirmus & exiguī tp̄is & mīor ad itellectū iudicii & legū. Et ſi qs e it cōſūmat⁹ iter filios hoim: ſi ab fuerit ab illo ſapia tua: i nihilū cōputa bitur. Tu āt elegiſti me regē pp⁹o tuo & iudicē filioꝝ tuoꝝ & filiaꝝ. Et dixi ſti me edificare tēplū i mōte ſctō tuo & i ciuitate hitatiōis tue altare: ſil⁹ tudi nē tabernaculi ſcī tui quod p̄paſti ab iitio: & tecū ſapia tua q̄ nouit opa tua q̄ & affuit tūc cū orbē traꝝ faceres: & ſciebat qd eſſet placitū ocl⁹ ſtuis: & qd directū i p̄ceptis tuis. Mitte illā de cel⁹ ſctis tuis. & a ſede magnitudis tue vt mecum ſcit & mecum laboret: vt ſci am quid acceptum ſit apud te. Scit enim illa omnia & intelligit: & dedu cet me in opibus meis ſobrie: et cuſto diet me i ſua potentia. & erūt accepta opa mea: & diſponā pp⁹m tuū iuſte & ero dign⁹ ſediū p⁹is mei. quis em̄ hōi nū poterit ſcire cōſiliū dei? Aut qs po terit cogitare qd velit de⁹? Cogitatio nes em̄ mortaliū timide & icerte pui dētie nr̄e. Corp⁹ em̄ quod corrūpitur aggrauat aiam: & terrena inhitatio de primit ſenſū multa cogitātē. Et difficī cile eſtimam⁹ q̄ i tra ſūt: & q̄ i cōſpectu ſūt iuenimus cū labore. Que in celis ſūt āt: qs inueſtigabit? Senſū āt tuū qs ſciet: niſi tu dederis ſapiam: & miſeris ſp̄m ſcm̄ tuū de altiſſimis & ſi correcte ſit ſemite eoꝝ q ſūt in tris: & q̄ tibi pla cēt didicerīt hoies? Nā p ſapiam ſanati ſūt q cūq; placuerīt tibi a pricipio. c. 10

HEc illū q̄ prim⁹ format⁹ ē a deo p̄r orbis traꝝ cū ſōlus eſſet crea tus cuſtodiuit: & eduxit illū a delicto ſuo. Et eduxit illū de limo terre: & de dit illi virtutē cōtinēdi oia. Ab hac vt receſſit iniuſtus i ira ſua: p irā hōicidii frenitas depiit. Propt quod cū aq̄ de leret terrā: ſanauit iteꝝ ſapia: p cōtē ptibile lignū iuſtū gubernās. Hec & i cōſenſu ſupbie cū ſe natiōes extuliſ ſent ſciuit iuſtū: & cōſeruauit ſine q̄re la deo: & i filiis ipiam fortē cuſtodiuit Hec iuſtū a peūtibus ipiis liberauit fu giētē deſcendente ignē i pentapoli: q bus i teſtimoniū neqtie fumiga būda cōſtat deſta terra: & i certo tp̄e fruct⁹ hūtes arbores & icredibilis aie mēo ria ſtās figmentū ſalis. Sapiam em̄ p̄te reūtes ñ tm̄ i hoc lapſi ſūt vt ignorarēt bona: ſed & inſipiētie ſue reliq̄rūt hoi bus mēoriā: vt i his q̄ peccauerūt: nec

tuū iuſte: τ ero diguus ſediū pa σου δικαίως, καὶ ἔσομαι ἄξιος θρόνων πα tris mei. ds em̄ hominum cognoſcet τρός μου. τίς γὰρ ἀνθρώπων γνώσεται cōſiliū dei? aut ds cogitabit. q̄d vult βουλὴν θεοῦ; ἢ τίς ἐνθυμηθήσεται τί θέ deus? cogitatiōes em̄ mortaliū timide: λει ὁ θεός; λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοί, τ incerte puidētie nr̄e. corruptibile καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι ἡμῶν. φθαρτὸν em̄ corpus aggrauat aiam: τ onerat ter γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχήν, καὶ βρίθει τὸ γε rena hitatio mētē multa cogitantē: τ vix ῶδες σκῆνος νοῦν πολυφροντίδα, καὶ μό imaginamur q̄ in terra: τ q̄ i manib⁹ λις εἰκάζομεν τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἐν χερσὶν inuenimus cū labore. q̄ āt i celis ds εὑρίσκομεν μετὰ πόνου. τὰ δὲ ἐν οὐρανοῖς τίς iueſtigauit: cōſiliū āt tuū ds nouit? niſi ἐξιχνίασε; βουλὴν δέ σου τίς ἔγνω; εἰ μὴ tu dederis ſapiam: τ miſeris ſctm̄ σὺ ἔδωκας σοφίαν, καὶ ἔπεμψας τὸ ἅγιόν tuū ſp̄m de altiſſimis? τ ſic correcte σου πνεῦμα ἀπὸ ὑψίστων; καὶ οὕτως διωρθώ ſunt ſemite eoꝝ q̄ i terra: τ pla θησαν αἱ τρίβοι τῶν ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἀρε cita tibi docti fuerunt homines: τ ſa σά σοι ἐδιδάχθησαν ἄνθρωποι, καὶ τῇ piētia ſaluati ſunt.

σοφίᾳ ἐσώθησαν, Ca. 10.

HEc primo formatū patrem mūdi Αὐτὴ πρωτόπλαστον πατέρα κόσμου cū ſolus eēt creatus cuſtodiuit: τ eduxit il μόνον κτισθέντα διεφύλαξε, καὶ ἐξεῖλατο αὐ luma a delicto ſuo: deditꝫ illi τὸν ἐκ παραπτώματος ἰδίου, ἔδωκέ τε αὐ fortitudinē cōtinēdi omnia. vt receſſit āt ab τῷ ἰσχὺν κρατῆσαι ἁπάντων. ἀποστᾶς δὲ ἀπ᾽ ea iiuſtus in ira ſua: fratricidialibus αὐτῆς ἄδικος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, ἀδελφοκτόνοις deperiit furoribus: ꝓpter quē iundatā συναπώλετο θυμοῖς, δι᾽ ὃν κατακλυζομένην terrā iterū ſaluauit ſapia: p cōtēptibile lignū γῆν πάλιν ἔσωσε σοφία, διὰ τευτελοῦς ξύλου iuſtum gubernans. hec τ in cōfūſu ιστὸν δίκαιον κυβερνήσασα. αὕτη καὶ ἐν ὁμονοίᾳ neqtie gentiū cōfuſarū nouit tu πονηρίας ἐθνῶν συγχυθέντων ἔγνω τὸν δίκαι ſtū: τ cōſeruauit ipm̄ ſine q̄rela deo: τ στὸν, καὶ ἐτήρησεν ἀμνὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ, καὶ iu filij viſceribus foztem cuſtodiuit. hec ἐπὶ τέκνου πλάγχνοις ἰσχυρὸν ἐφύλαξεν. αὖ iuſtum pereuntibus impijs liberauit τη δίκαιον ἐξαπολλυμένων ἀσεβῶν ἐρρύσα fugiētē deſcendentē ignē pentapolis. τὸ φυγόντα καταβάσιον πῦρ πεντάπολε cuius adhuc teſtimoniū neqtie fumiga ως. ἧς ἔτι μαρτύριον τῆς πονηρίας καπνίζο būda cōſtant, deſerta terra: τ ipfectis tp̄ibus μένη καὶ ἐσκεκὸς χέρσος, καὶ ἀτελέσιν ὥραις καρ fructus ferētes plante: incredule aie memo πὸφοροῦντα φυτά, ἀπίστου ψυχῆς μνη ria ſtans colūna ſalis. ſapiam em̄ p̄tereū μεῖον ἑστηκυῖα στήλη ἁλός. σοφίαν γὰρ παρο tes nō tantū leſi ſunt q̄ nō cogno δεύσαντες οὐ μόνον ἐβλάβησαν τ μὴ γνῶ ueſt bona: ſed τ ſue iſipiētie ναι τὰ καλά, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀφροσύ reliq̄runt in vita memoriā: vt i νης ἀπέλειπον τῷ βίῳ μνημόσυνον, ἵνα ἐν ꝺbus errauerūt neq; latere potuiſſent. οἷς ἔσφαλησαν μὴ δὲ λαθεῖν δυνηθῶσι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sapien.gre.cũ iter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Sapien.gre.cũ iterp̃.lati.
sapia ãt venerantes illam a vo= σοφίαν δὲ γοὺς θεραπεύοντας αὐτὴν ἐκ πο=	latere potuissent. Sapia ãt hos q se ob fuãt a doloribus liberabit. Hecãt pfu	pphete sancti. iter fecerũt p desertũ qs nõ= προφήτου ἁγίου. διώδευσαν ἔρημον ἀσίκη
lozib⁹ liberauit. hec pfugum ire frts νων ἐρρύσαρο. αὕτη φυγάδα ὀργῆς ἀδελ=	gũ ire fratris iustũ deduxit p vias rec= cta⁊: & oñdit illi regnũ dei: & dedit illi	hitak: τ ĩ iaccessibilib⁹ fixerũt taberuacula. stete
iustũ deduxit i semitis rectis: φοῦ δίκαιον ὡδήγησεν ἐν τρίβοις εὐθείαις,	scia⁊ scõr: honestauit illũ in laborib⁹ & cõpleuit labores illius. In fraude cir	runt cõtra hostes: τ inimicos vlti sunt. Gene. 18.b.
ostendit illi regnũ dei: τ dedit ἔδειξεν αὐτῷ βασιλείαν θεοῦ, καὶ ἔδωκεν	cũuenientiũ illum affuit illi: & hone= stũ fecit illũ. Custodiuit illũ ab inimi=	σησαν πολεμίοις, καὶ ἐχθροὺς ἠμύναντο. sitierunt τ inuocauerũt te: τ data
illi sciam sctõr: locupletauit illũ in αὐτῶ γνῶσιν ἁγίων, εὐπόρισεν αὐτὸν ἐν	cis: & a seductoribus tutauit illu⁊. Et certamen forte dedit illi vt vinceret:	ἐδόθησαν αὐτοῖς ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδωρ, καὶ
laboribus τ multiplicauit labores illius. μόχθοις καὶ ἐπλήθυνε γοὺς πόνους αὐτοῦ.	& sciret qm̃ oĩm potẽtior ẽ sapia. Hec venditũ iustũ nõ dereliqt: sed a pctori	est illis de petra abrupta aqua: τ sanitas sitis de lapide duro. p que eni crucia C Gene. 37.f.
in supiozitate iuuenescẽtiũ i euz affuit: ἐν πολεοπεξία κατισχύοντων αὐτὸν παρέσῃ,	bus liberauit eũ: descenditq cũ illo in fouea: & in vinclis nõ dereliqt illũ do	γαμα δίψης ἐκ λίθου σκληροῦ. δι᾽ ὧν γὰρ ἐκο
τ vitauit illum. custodiuit illũ καὶ ἐπολούτισεν αὐτόν. διεφύλαξεν αὐτὸν	nec afferret illi sceptrũ regni: & potẽ tiã aduers⁹ eos q cũ depmebãt: & mẽ=	ti sunt inimici illorum: p hec ip λάσθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, διὰ γοῦτων οἱ
ab inimicis: τ ab insidiatoribus tuta= ἀπὸ ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ ἐνεδρευόντων ἠσφα	daces oñdit q maculaueret illũ: & dedit illi claritatẽ eternã. Hec ppĩm iustũ &	si indigentes bñficium accepefr. p qde γοὶ ἀπορούντες εὐεργετήθησαν. ἀντὶ μὲν
uit. τ certamẽ forte vicere dedit illi: λισαρ. καὶ ἀγῶνα ἰσχυρὸν ἐβράβευσεν αὐ=	semen sine q̃rella liberauit a natiõib⁹ q illũ deprimebãt. Intrauit in aia⁊ sui dei: & stetit cõtra reges horrendos in portentis & signis. Et reddidit iustis	fonte sempiterni fluminis sanguĩe cruento D Exo. 7.c.
vt sciret: qm̃ omniũ potentior est τῶ, ἵνα γνῶ, ὅτι παγκὸς δυνατωτέρα ἐστὶν	mercedẽ laboꝛ suoꝛ: & deduxit illos ĩ via mirabili: & fuit illis in velamento	πηγῆς ἀενναόυ ποταμοῦ αἵματι λυθρω=
religio. hec vẽditũ iustũ nõ de= ἡ εὐσέβεια. αὕτη παρεῖτα δίκαιον οὐκ ἐγ	diei & in luce stellaꝛ p noctẽ. Et trans tulit illos p mare rubrũ: & trãsuexit	turbati in coꝛreptiõe⁊ ifãtiũ occi
reliquit: sed a peccato liberauit κατέλειπεν, ἀλλ᾽ ἐξ ἁμαρτίας ἐῤῥύσατο	illos p aquã nimiã. Inimicos ãt illoru⁊ demersit in mare: & ab altitudine infe=	σὶ ταραχθέντες εἰς ἔλεγχον νηπιότη
illum. descẽdit cum illo in lacum: τ in αὐτόν. συγκατέβη αὐτῶ εἰς λάκκον, καὶ ἐν	roꝛ eduxit illos. Ideo iusti tulerũt spo lia ipioꝛ: & decãtauerũt dñe nomẽ san	sortis p̃cepti: dediſti illis abũdã νου διατάγματος, ἔδωκας αὐτοῖς δαφι=
vinculis nõ dimisit illum: donec attulit illi δεσμοῖς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἕως ἤνεγκεν αὐ	ctũ tuũ: & victricẽ manũ tuã laudaue rũt piter: Qm̃ sapia apuit os mutorũ & linguas ĩfantiũ fecit disertas. Ca. ii.	tem aquã insperate: oñdẽs p q̃ tũc fu λὲς ὕδωρ ἀνελπίστως, δείξας διὰ τοῦ το
septra regni τ potentiã ipe= τῶ σκῆπτρα βασιλείας καὶ ἐξουσίαν τυ=	Ortexit opa eorũ ĩ manib⁹ pphe te scti. Iter fecerũt p defta q̃ nõ hitãtur: & in locis deftis fecerẽt casas.	it sitim quẽadmodũ aduersarios puni τε δίψους ὡς τοὺς ὑπεναντίους ἐκό=
rantiũ ei. mendaces ãt oñdit eos ραννούντων αὐτοῦ. ψευδεῖς δ᾽ ἔδειξε γοὺς	Steterunt cõtra hostes: & de inimicis se vindscauerẽt. Sitierũt & inuocauerẽt te & data ẽ illis aq̃ de petra altissima: &	sit. cũ .n. tẽptati sunt: q̃uis in λασας. ὅτε μὲν ἐπειράσθησαν, καίπερ ἐν Exo 14.f.
q vituperauerũt iliũ: τ dedit illi gna⁊ μωμησαμένους αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῶ δό=	reges sitis de lapide duro. Per q̃.n. pe= nas passi sũt inimici illorũ a defectiõe	mia disciplinã accipiẽtes: sciefr quẽadmodũ⁊ ἐλέει παιδευόμενοι, ἐγνωσαν ὡς ἐν ὀρ
eternã. hec pplm iustũ τ semẽ ne ξαν αἰώνιον. αὕτη λαὸν ὅσιον καὶ σπέρμα ἄ=	pot⁹ fui in eis cũ abũdarẽt filii isr'leta ti sũt. Per hec cũ illis deessent bñ cũ il lis actũ est. Nã p sõte quidẽ sepiterni	tra iudicati ĩpii tormenta patiebãt. γὴ κρινόμενοι ἀσεβεῖς ἐβασανίζοντο.
defectu liberauit a natiõe pmentium. μεμισῆσον ἐῤῥύσαρο ἐξ ἐθνους βλιβόντων.	flumis hũanũ sãguinẽ dediſti inſuſtis. Qui cũ minuerẽtur in traductõe infã tiũ occisoꝛ: dediſti illis abũdãtẽ aquã i	hos q̃dem tãq̃ pater monens pba= τούτους μὲν ὡς πατὴρ νουθετῶν ἐδο
intrauit in animã serui vñi: εἰσῆλθεν εἰς ψυχὴν θεράποντος κυρίου,	spate: oñdẽs p sitiq̃ tũc fuit quẽadmo dũ tuos exaltares: & aduersarios illoꝛ	ξε: illos ãt tãq̃ durus rex κίμασας, ἐκείνους δὲ ὡς ἀπότομος βασι=
τ stetit cõtra reges horrẽdos i portẽtis καὶ ἀντέστη βασιλεῦσι φοβεροῖς ἐν τέρασι	necares. Cũ .n. tẽptati sũt: & quidẽ cũ mia disciplinã accipientes: scierẽt: quẽ=	cõdemnãs eraminasti. τ abũtes λεὺς καταδικάζων ἐξήτασας. καὶ ἀπὸν= A Exo 17.c.
τ signis. reddidit iustis mercedẽ pie τ σημείοις. ἀπέδωκεν ὁσίοις μισθὸν ὁσιό	admodũ cũ ira iudicati ĩpii tormenta paterẽtur. Hoc quidẽ tãq̃ pr̃monens	autem τ p̃sentes similiter torq̃bãtur: τες δὲ καὶ παρόντες ὁμοίως ἐτρύχοντο.
tatis laboꝛ suoꝛum. deduxit eos in via τητος κόπων αὐτῶν. ὡδήγησεν αὐτ⁊ ἐν ὁδῶ	pbasti: illos ãt tãq̃ dur⁹ rex iterrogãs cõdẽnasti. A bñtes .n. & pñtes sil'r torq̃ bãtur. Duplex .n. illos accepat tediu⁊	duplex .n. illos acceperat tedi⁊ τ gemi= διπλὴ παρ᾽ αὐτοὺς ἔλαβε λύπη καὶ στενα
mirabili: τ fuit illis in velamẽtũ θαυμαστῆ, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σκέπην ἡ=	& gemitus cũ mẽoria p̃teritoꝛ. Cũ .n. audirent p sua tormẽta bñ secũ agi: cõ memorati sunt dñm admirãtes in fine	tus memoziaꝛ p̃teritozum. cũ .n. μὸς μνημῶν τῶν παρελθόντων. ὅτε γὰρ
die: τ in flãmã stellaꝛ nocte. trãs μέρας, καὶ εἰς φλόγα ἀστέρων τὴν νύκτα. δι=	exitus. Quẽ .n. in expõne praua pic= tũ derisserẽt: in finẽ euent⁹ mirati sunt	audierũt p ppria tormenta bñficio ἤκουσαν διὰ τῶν ἰδίων κολάσεων εὐεργε
stulit illos p mare rubrũ τ trãs βίβασεν αὐτοὺς θάλασσαν ἐρυθρὰν καὶ δι=	Nõ silr iustis faciens: p cogitationibus ãt insensatis iniquitates illoꝛ. Quod	affectos : se: senserunt dñm. quẽ τουμένους αὐτούς, ἠσθοντο τοῦ κυρίου. ὃν
uexit illos p aquam nimiam. at γαγεν αὐτοὺς διὰ ὕδατος πολλοῦ. τοὺς δὲ	quidam errantes colebant mutos; ser pentes & bestias superuacuas: immisi sti illis multitudinẽ mutorum aĩaliũ	.n. in expositiõe quõdã pjectũ abnegauerẽt B
inimicos illoꝛ demersit: τ a pfunditate ἐχθροὺς αὐτῶν κατέκλυσε, καὶ ἐκ βάθους	in vindictam: vt scirent: quia per que peccat quis: per hec & torquetur. Nõ	παρ᾽ ἐν ἐκθέσει παλαι ῥιφέντα ἀπειῶτον
abyssi eduxit illos. ideo iu= ἀβύσσου ἀνέβρασεν αὐτοὺς. διὰ τοῦτο δί	enim impossibilis erat omnipotens manus tua que creauit orbem terra=	subsannãtes: in fine euentorum χλευαζοντες, ἐπὶ τέλει τῶν ἐκβάσεων
sti expoliauerũt ipios: τ decantauerũt καιοι ἐσκύλευσαν ἀσεβεῖς, καὶ ὕμνησαν	rum ex materia inusta: immittere illis multitudinem vrsorum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	mirati sunt: nõ similia iustis sitientes. ἐθαύμασαν, οὐχ ὁμοια δικαίοις διέφησαν
dñe nomẽ sctũ tuum: τ victri= κύριε τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, τήντε ὑπερ		p ãt cogitatiõib⁹ sine itellectu iicta= τες. ἀντὶ δὲ λογισμῶν ἀσυνέτων ἀδικί=
cem tuam manũ laudauerũt pariter: μαχόν σου χεῖρα ἤνεσαν ὁμοθυμαδόν,		tes illorũ: ĩ q̃bus errantes colebant ας αὐτῶν, ἐνοις πλανηθέντες ἐθρήσκευον
qm̃ sapia apuit os mutoꝛ τ linguas ὅτι ἡ σοφία ἤνοιξε στόμα κωφῶν καὶ γλῶσ		irrõnalia reptilia: τ bestias viles. ἄλογα ἑρπετά, καὶ κνώδαλα εὐτελῆ.
infantiũ posuit disertas. σας νηπίων ἔθηκε τρανάς. Ca. ii.		immisisti illis mltitudiẽ⁊ irrõnaliũ ἐπαπέστειλας αὐτοῖς πλῆθος ἀλόγων
Ortexit opa eoꝛ in manu Ενώδωσε τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν χειρὶ		aĩaliũ in vindictam vt scirent: q̃ p que C ζώων εἰς ἐκδίκησιν ἵνα γνῶσιν, ὅτι δι᾽ ὧν
		c peccat p hec torq̃tur. nõ .n. τις ἁμαρτάνει διὰ γούτων κολάζεται. οὐ γὰρ
		ipotẽs erat oipotens tua manus: τ ἠπόρει παντοδυνάμος σου χεὶρ, καὶ
		q̃ creauit mũdum ex insozmi materia: κτίσασα τὸν κόσμον ἐξ ἀμόρφου ὕλης,
		immittere illis mltitudiẽ⁊ vrsoꝛ: ἐπιπέμψαι αὐτοῖς πλῆθος ἄρκων,

aut audaces leones: aut nouū creatē ire
ἢ θαρσεῖς λέοντας, ἢ νεοκτίσου θυμοῦ
plenas bestias ignotas: aut igniuomū
πλήρεις θήρας ἀγνώστους, ἢ πῦρ πνέον
spirantes halitus: aut sonitū vētilati
φυσῶντας ἆθμα, ἢ βρόμον λικμωμέ=
fumi: aut horrēdas ab oculis scintil
D νου καπνοῦ, ἢ δεινοὺς ἀπ' ὀμμάτων σπιν
las more fulgur emittētes q̄r nō solū lesura
θήρας ἀστράπτοντας, ὧν οὐ μόνον ἡ βλάβη
poterat exterminare illos: sed τ
ἠδύνατο συνεκτρίψαι αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἡ
aspect⁹ timore ē icutiens pdere. τ sine ūt
ὄψις ἐκφοβήσασα διωλέσαι. καὶ χωρὶς δὲ
his: vno spiritu cadere pote=
τούτων, ἑνὶ πνεύματι πεσεῖν ἠδύ=
rant a pena pſecutiōe passi: τ
νατο ὑπὸ τῆς δίκης διωχθέντες, καὶ
dispersi ab spiritu virtutis
λιμηθέντες ὑπὸ πνεύματος δυναμεώς
tue. sed omnia mēsura τ nūero τ
σου. ἀλλὰ πάντα μέτρῳ καὶ ἀριθμῷ καὶ
pondere dispoſuisti. nā multum valere
σταθμῷ διέταξας. τὸ γὰρ μεγάλως ἰσχύειν
tibi adeſt semper: τ robori brachii
σοὶ παρεστι πάντοτε, καὶ κράτει βραχί
A tui quis resistet? q̄n̄ tā q̄ momētū
ονός σου τίς ἀντιστήσεται; ὅτι ὡς ῥοπὴ
erstateris totus mundus ante
ἐκ πλασίγγων ὅλος ὁ κόσμος ἐναντίον
te: τ tā q̄ gutta roris matutina q̄ descē
σου, καὶ ὡς ἰὰνὶς δρόσου ὀρθρινὴ κατελ
dit in terrā, miſeris ūt omnū q:
θοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν. ἐλεεῖς δὲ πάντας ὅτι
omnia potes: τ dissimulas pecca
πάντα δύνασαι, καὶ παροράς ἁμαρτή
ta hominum ad pniam. dili=
ματα ἀνθρώπων εἰς μετάνοιαν. ἀγα=
gis .n. q̄ sunt omnia: τ nihil abhoi=
πᾶς γὰρ τὰ ὄντα πάντα, καὶ οὐδὲν βδε=
naris eor⁹ q̄ fecisti: neq; .n. odiens aliq̄d
B λύσσης ὧν ἐποίησας, οὐδὲ γὰρ ἂν μισῶν τι
constituisti. quō autē pmāsisset aliq̄d.
κατεσκεύασας. πῶς δὲ ἔμεινεν ἄν τι
nisi tu voluisses? aut nō vocatū a
εἰ μὴ σὺ ἠθέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ
te cōseruaretur? pcis ūt omnibus: q̄n̄ tua
σοῦ διετηρήθη; φείδῃ δὲ πάντων, ὅτι σά
sunt dñe aīar amator.
ἐστι δέσποτα φιλόψυχε. Ca.12.

Etenim incorruptibile⁹ spūs est
Τὸ γὰρ ἄφθαρτόν σου πνεῦμά ἐστιν
in oībus. ideo eos q̄ aberrāt paula=
ἐν πᾶσι. διὸ τοὺς παραπίπτοντας κατ'
tim corripis: τ in q̄b⁹ peccauerint
ὀλίγον ἐλέγχεις, καὶ ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν
C memoriā ducēs admones: vt liberati
ὑπομιμνήσκων νουθετεῖς, ἵνα ἀπαλλαγέν
a malitia credant in te dñe. τ
τες τῆς κακίας πιστεύσωσιν ἐπὶ σὲ κύ. καὶ
eni antiquos hitatores sancte tue
γὰρ τοὺς παλαιοὺς οἰκήτορας τῆς ἁγίας σου
terre odio hūs eo q̄ odibilia facerent
γῆς μισήσας ἐπὶ τῷ ἔχθιστα πράσσειν
opera medicamētor: τ sacrificia nō sancta:
ἔργα φαρμακειῶν, καὶ τελετὰς ἀνοσίους,
filiorumq; necatores imiſericordes: τ viscerū
τέκνων τε φονέας ἀνελεήμονας, καὶ σπλαγ
comestores hūarum ⁹ carniū: τ deuo
χνοφάγους ἀνθρωπίνων σαρκῶν, καὶ θοί
ratorē sāguis de medio sacramēti diuini tui:
ναν αἵματος ἐκ μέσου μύσας θείας σου,

aut audaces leones: aut noui generis ira
plenas & ignotas bestias: aut vapores
igneū spirantes: aut fumi odorē pferen
tes: aut horrendas ab oculis scintillas
emittentes: quar nō solū lesura pote
rat illos exterminare: sed & aspectus p
timorē occidere. Nam & sine his vno
spū poterāt occidi pſecutionem passi
ab ipis factis suis & dispſi p spm virtu
tis tue: sed oīa in mensura & nūero &
pondere dispoſuisti. Multū.n. valere
tibi soli supat semp: & virtuti brachii
tui qs resistet? Qm̄ tanq̄ momentum
statere: sic est añ te orbis terrar: & tan
q̄ gutta roris antelucani q descendit
in terrā. Et misereris oīm: quia oīa po
tes: & dissimulas peccata hoim ppter
pniam. Diligis.n. oīa q̄ sunt: & nihil eo
rū odisti q̄ fecisti: nec.n. odies aliqd cō
stituisti: aut fecisti. Quō aūt posset ali=
qd pmanere nisi tu voluisses: aut quod
a te vocatū nō esset: cōuersaretur? Par
cis aūt oīb⁹: qm̄ tua sunt dñe q̄ amas
animas. Capitu.12.

Q̄ bonus & suauis est dñe spūs
tuus in oībus. Ideoq; hos q exer
rāt ptibus corripis: & de q̄bus peccāt
āmones & alloq̄ris: vt relicta malitia
cedāt in te dñe. Illos enim antiquos
inhabitatores terre sctē tue quos ex=
horruisti: qm̄ odibilia opera tibi facie
bant per medicamina & sacrificia in=
iusta: & filiorū suoq; necatores sine mi
sericordia: & cōestores viscerum hoiq;
& deuoratores sanguinis: & auctores
parentes aīaq; inauxiliatarū: pdere vo
luisti a medio sacramento tuo p man⁹
parētū nostrorū: vt dignā pciperent
peregrinationē puerorū dei: quę tibi
omnium carior est terra. Sed & his tā
q̄ hominibus pepercisti & misisti an=
tecessores exercitus tui vespas: vt il=
los paulatim exterminarent. Non qa
impotens eras in bello subiicere impi
os iustis: aut bestiis seuis: aut verbo
duro simul exterminare: sed par=
tibus iudicans dabas locum peniten=
tie: non ignorans quoniam nequam
est natio eorum: & naturalis malitia
ipsorum: & quoniā non poterat mu=
tari cogitatio eorum in perpetuum.
Semen enim erat maledictum ab ini=
tio. Nec timens alīquē: veniam dabas
peccatis illorum. Quis enim dicet ti=
bi: quid fecisti? aut quis stabit contra
iuditium tuum? Aut quis in cōspectu
tuo veniet vindex iniquorum hom=
num? Aut quis tibi imputabit: si perie
rint nationes quas fecisti? Nōn est enī
ali⁹ de⁹ q̄ tu: cui cura ē de oīb⁹ vt oñ=
das q̄m nō iuste iudicas iudicīū. Neq;
rex neq; tyrān⁹ ī cōspectu tuo īgrent
de his quos pdidisti. Cū ergo sis iust⁹
iuste oīa disponis: ip̄m quoq; q nō de
bet puniri cōdēnas & exter⁹ eis timas a
tua virtute. Virt⁹.n. tua iustitie iitiū ē:
& ob hoc q̄ oīs dñs es: oīb⁹ te pcere fa
cis. Virtutē.n. nōscis tu: q nō crederis
eē ī virtute cōfirmat⁹: & hos q te nesci
ūt ī audacia traducis. Tu āt dñator vir
tutis: cum tranquillitate iudicas; &

τ principes parētes aīarum inauxiliatar⁹:
καὶ αὐθέντας γονεῖς ψυχῶν ἀβοηθήτων,
voluisti perdere per manus p̄m
ἐβουλήθης ἀπολέσαι διὰ χειρῶν πατέ
nfor⁹: vt dignā pegrinationē reciper dei
ρων ἡμῶν, ἵνα ἀξίαν ἀποικίαν δέξηται θεοῦ
puerorum: q̄ apud te omnium carissima
παίδων ἡ παρὰ σοὶ πασῶν τιμιωτά
terra. sed τ his tā q̄ hominibus
τη γῆ. ἀλλὰ καὶ τούτων ὡς ἀνθρώπων
pepcisti: misisti q̄s aficursores
ἐφείσω, ἀπέστειλας τε πρόδρομους τοῦ
exercitus tui vespas: vt eos pau
στρατοπέδου σου σφήκας, ἵνα αὐτοὺς κα
latim exterminarent. non ipotens
ταβραχὺ ἐξολοθρεύσωσιν. οὐκ ἀδυνατῶν
in acie impios iustis subdi=
ἐν παρατάξει ἀσεβεῖς δικαίοις ὑποχεῖ
tos bare: aut bestijs seuis: aut verbo
ρίους δοῦναι, ἢ θηρίοις δεινοῖς, ἢ λόγῳ
duro simul exterminare. iudicās ūt pau
ἀποτόμῳ ὑφ' ἓν ἐκτρίψαι. κρίνων δὲ κα=
latim dabas locum • pnie: nō
ταβραχὺ ἐδίδους τόπον μετανοίας, οὐκ
ignorans: q̄ nequā gñatio illor⁹ ē
ἀγνοῶν, ὅτι πονηρὰ ἡ φύσις αὐτῶν καὶ
natiua malitia eor⁹: τ q̄ nō mu
ἔμφυτος ἡ κακία αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐ μὴ ἀλ
taretur cogitatio illor⁹ in ppetuū.
λαγὴ ὁ λογισμὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
semen enī erat maledictū ab initio.
σπέρμα γὰρ ἦν κατηραμένον ἀπ' ἀρχῆς.
neq; veritus aliquē in q̄bus peccaue
οὐ δὲ ἐυλαβούμενος τινὰ ἐφ' οἷς ἥμαρτα
runt: veniā dabas. q̄s .n. dicet: q̄d fe
νον, ἄδειαν ἐδίδους. τίς γὰρ ἐρεῖ, τί ἐ=
cisti? aut q̄s resistet iudicio
ποίησας; ἢ τίς ἀντιστήσεται τῷ κρίματί
tuo? q̄s ūt accusabit te de nationib⁹
σου; τίς δὲ ἐγκαλέσει σοι κατὰ ἐθνῶν
q̄ perierunt: q̄s tu fecisti? aut q̄s in cō
ἀπολωλότων, ἃ σὺ ἐποίησας; ἢ τίς εἰς κα
spectū tuū veniet vinder cōtra ini=
τάστασίν σοι ἐλεύσεται ἔκδικος κατὰ ἀδί
quos homines? neq; .n. deus est p̄ter
κων ἀνθρώπων; οὔτε γὰρ θεὸς ἐστι πλὴν
te: cui cura est de omnibus: vt oñ
σοῦ, ᾧ μέλει περὶ πάντων, ἵνα δείξῃς
q̄m nō iniuste iudicasti. neq; rex
ὅτι οὐκ ἀδίκως ἔκρινας, οὔτε βασιλεὺς
aut tyrannus resistere poterit
ἢ τύραννος ἀνθοφθαλμῆσαι δυνήσεταί
tibi de q̄bus fecisti. iustus ūt ex=
σοι περὶ ὧν ἐκόλασας. δίκαιος δὲ ὢν δι
iste omnia disponis: ipsum qui
καίως τὰ πάντα διέπεις, ἀνόν γὸν μὴ
nō debet puniri condemnare exte
ὀφείλοντα κολασθῆναι καταδικάσαι ἀλ
rū extimās a tua virtute. nā
λότριον ἡγούμενος τῆς σῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ
vis tua iusticie initiū: τ omni
ἰσχύς σου δικαιοσύνης ἀρχή, καὶ τὸ πάν
um te dñari omnibus parcere te
των σὲ δεσπόζειν πάντων φείδεσθαί σε
facit. robur.n. ostendis q̄ nō crede=
ποιεῖ. ἰσχὺν γὰρ ἐνδείκνυσαι ἀπιστούμε=
ris in virtutis cōsūmatione: τ in
νος ἐπὶ δυνάμεως τελειότητι, καὶ ἐν τοῖς
sciētibus audacīā arguis. tu ūt dñā
εἰδόσι τὸ θάρσος ἐξελέγχεις. σὺ δὲ δε=
tor virtutis in eqtate iudicas: τ
σπόζων ἰσχύος ἐν ἐπιεικείᾳ κρίνεις, καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum multa parcitate gubernas nos.
μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς.
adest .n. tibi cum volueris posse.
παρεστί γάρ σοι ὅταν θέλῃς τὸ δύνα=
docuisti autē tuū ppm p
σθαι.ἐδίδαξας δ'ἐσου τὸν λαὸν διὰ τῶν
talia opera: qm̄ oportet iustum esse
τοιούτων ἔργων,ὅτι δεῖον δίκαιον εἶναι
humanum. t bone spei fecisti
φιλάνθρωπον· καὶ εὐέλπιδας ἐποίησας
filios tuos:qm̄ das in peccatis
τοὺς υἱούς σου,ὅτι δίδως ἐπὶ ἁμαρτή=
pniam. si .n. inimicos seruoꝝ
μασι μετάνοιαν.εἰ γὰρ ἐχθροὺς παίδων
tuoꝝ t debitos mortī cum tan=
σου καὶ ὀφειλομένους θανάτῳ μετὰ το=
ta cruciasti attentione:dans tem=
σαύτης ἐτιμωρήσω προσοχῆς,δοὺς χρό
pus t modū per q̄ mutarentur a
νον καὶ τρόπον δι'ὧν ἀπαλλαγῶσι τῆς
malitia: cum quāta diligentia iudicasti
κακίας, μετὰ ποίας ἀκριβείας ἔκρινας
filios tuos:q̄ꝝ parentibus turamēta t
τοὺς υἱούς σου,ὧν γοῖς πατράσινὁρκους καὶ
cōuētiōes dedisti bonaꝝ ꝓmissionū.
συνθήκας ἔδωκας ἀγαθῶν ὑποχέσεων.
nos ergo instruens: inimicos nros
ἡμᾶς οὖν παιδεύων,τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
in multitudine flagellas:vt tuā bo=
ἐν μυριότητι μαστιγοῖς ,ἵνα σου τὴν ἀγα
nitatē cremus iudicantes: iudicati
θότητα μεριμνῶμεν κρίνοντες, κρινόμενοι
āt sperēmus mīam.vnde t eos q̄ in
δὲ προσδοκῶμεν ἔλεος.ὅθεν καὶ τοὺς ἐν
stultitia vite vixerunt iniuste: per
ἀφροσύνῃ ζωῆς βιώσαντας ἀδίκως,διὰ
ꝓpias cruciasti abominatiōes.
τῶν ἰδίων ἐβασάνισας βδελυγμάτων.
t .n. errotis viis longius
καὶ παρ τῶν πλάνης ὁδῶν μακρότερον
errauerūt: deos estimantes que
ἐπλανήθησαν,θεοὺς ὑπολαμβάνοντες τὰ
t in aialibus inimicoꝝ vtilia: infantiū
καὶ ἐν ζώοις τῶν ἐχθρῶν ἄτιμα, νηπίων
more stultoꝝ uerepti. ꝓpter hoc
δίκην ἀφρόνων ψευδεύντες. διὰ τοῦτο
tāq̄ pueris sine rōne iudiciū in lu=
ὡς παισὶν ἀλογίστοις τὴν κρίσιν εἰς ἐμ=
dibrium misisti. illi autē ludibriis ire
παιγμὸν ἐπεμψας. οἱ δὲ παιγνίοις ἐπι=
pationis nō correcti: dignū dei iu=
τιμήσεως μὴ νουθετηθέντες,ἀξίαν θεοῦ κρί
diciū experientur. in dibus.n. ipsi patiē
σιν πειράσουσιν. ἐφ'οἷς γὰρ αὐτοὶ πά
tes indignabant: in his quos pu
σχοντες ἠγανάκτουν,ἐπὶ τούτοις οὓς ἐ=
tabāt deos:in ipsis puniti vidē=
νόουν θεούς,ἐν αὐτοῖς κολαζόμενοι ἰδόν
tes quē olim negabant nosse: deū agno
τες ὃν πάλαι ἠρνοῦντο εἰδέναι,θεὸν ἐπε
uerunt verum.ꝓpea t finis cōdē
γνωσαν ἀληθῆ. διὸ καὶ τὸ τέρμα τῆς κα
nationis in illos supuenit.
ταδίκης ἐπ'αὐτοὺς ἐπῆλθε. Ca.13.

UAni quidem omnes hoies
Μάταιοι μὲν γὰρ πάντες ἄνθρωποι
natura:q̄bꝰ adest dei ignorātia: de
φύσει,οἷς παρὴν θεοῦ ἀγνωσία, καὶ ἐκ
his q̄ videtur bona: nō potuerūt itelli=
τῶν ὁρωμένων ἀγαθῶν,οὐκ ἴσχυσαν εἰδέ
gere eū q̄ est:neq̄ opibus attenden=
ναι τὸν ὄντα, οὔτε τοῖς ἔργοις προσέχον
cum magna reuerentia disponis nos.
Subest enī tibi cū volueris posse. Do=
cuisti.n.populū tuū ꝑ talia opera:qm̄
oportet iustū esse et humanum.& bo
ne spei fecisti filios tuos:qm̄ iudicans
das locū in peccatis pnīe.Si.n.inimi=
cos seruorū tuoꝝ & debitos morti cū
tanta cruciasti attentione & liberasti:
dās tēpus & locū ꝑ q̄ possent mutari
a malitia:cū q̄nta diligētia iudicasti fili
os tuos: quoꝝ parentibus iuramēta
& conuētiones dedisti bonarū ꝓmissi
onū.Gū ergo das nobis disciplinam:
inimicos nros multipliciter flagellas:
vt bonitatē tuā cogitem⁹ iudicantes:
& cū de bonis iudicatur:sperem⁹ miaꝝ
tuā. Vnde & illis q in vita sua insēsate
& iniuste vixerūt:p hec q̄ coluerūt de
disti sūma tormēta. Et enī i erroris via
diutius errauerūt:deos estimātes hec
q̄ in aiabus sunt supuacua: infantiū in
sensatorū more viuētes. Propter hoc
tanq̄ ꝑueris insensatis iudiciū in deri
sum dedisti.Qui aūt ludibriis & incre
pationibus nō sūt correcti: dignū dei
iudiciū expti sunt. In his.n. q̄ patiebā
tur molestе ferebāt:in qbus impatien
tes indignabantur. Per hec quos pu
tabant deos in ipsis cum exterminа
rentur videntes illum quē olim nega
bant se nosse:verū deū agnouerunt.
Propter quod & finis condemnatio=
nis eorum yeniet super illos.

Capitulum.13.

UAni sunt autez omnes homines
in quibus non subest scientia dei:
& de his que non videntur bona non
potuerunt intelligere eū qui est: neq̄
operibus attendentes agnouerunt qs
esset artifex:sed aut ignem aut spiritū
aut citatuz aerē:aut gyrum stellarum
aut nimiam aquā:aut solem & lunam
rectores orbis terrarum deos putaue
rūt.Quorum & si specie delectati de=
os putauerunt:sciant quanto his do=
minator eorum speciosior est.Specici
enim generator hec omnia cōstituit.
aut si virtutem & opera eorum mira=
ti sunt:intelligant ab illis: quoniam q
hec fecit fortior est illis.A magnitudie
ei spēi & creature cognoscibilit̄ pote=
rit creator horū videri.Sed tñ adhuc
in his minor ē q̄rela. Et hi.n. fortasse
errant deum q̄rentes & volētes inue=
nire.Et ei cū in opibus illius cōuersē=
tur:iq̄rūt & psuasū hñt: qm̄ bona sūt
q̄ videtur. Itez āt nec his debet ignos
ci.Si.n. tm̄ potuissent scire vt possent
estimare scl'm:quō hꝰ dñm nō facilius
inuenerī? Infelices āt sūt & inē mortu
os spes illoꝝ est:q appellauerūt deos
opa manuū hoīm:aurū & argētū:ar=
tis iuētione & silitudies aialiū:aut lapi
dē inutilē opus manꝰ antiq̄. Aut si qs
artifex faber de silua lignū rectū secu=
erit:& huiꝰ docte eradat oēz corticē:
& arte sua vsus diligent fabricet vas ī
utile in cōuersationē vite:reliq̄is āt eiꝰ
opis ad ꝑpationē esse abutatur: & reli
quū horū quod ad nullos vsus facit:
lignū curuū & verticibꝰ plenū sculpat
tes agnouerūt artificem: ſz aut
τες ἐπεγνωσαν τὸν τεχνίτην, ἀλλ'ἢ
ignē:aut ſpm: aut celerem aerē: aut gyrū
πῦρ,ἢ πνεῦμα,ἢ ταχινὸν ἀέρα,ἢ κύκλον
stellaꝝ:aut violentā aquā:aut lūinaria ce
ἄστρων,ἢ βίαιον ὕδωρ, ἢ φωστῆρας οὐρα=
li: rectores mūdi deos putauerūt.
νοῦ,πρυτάνεις κόσμου θεοὺς ἐνόμισαν.
quoꝝ si q̄dē specie delectati: hec
ὧν εἰ μὲν τῇ καλλονῇ τερπόμενοι, τοῦτα
deos putauerunt: sciant quāto
θεοὺς ὑπελάμβανον, γνώτωσαν πόσῳ
his dñs est melior: naꝝ
τούτων ὁ δεσπότης ἐστὶ βελτίων, ὁ γὰρ
speciei pcipuꝰ gñator creauit hec.
τοῦ κάλλους φυσιάρχης ἔκτισεν αὐτά.
si āt virtute t opatione mirati:
εἰδὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐκπλαγῆτε,
intelligant ab illis quanto q̄ cōstitu=
νοήσατωσαν ἀπ'αὐτῶν πόσῳ ὁ κατασ
it ipa potentior: est. ab .n.
κευάσας αὐτὰ δυνατώτερός ἐστιν. ἐκ γὰρ
magnitudie t specie t creaturaris:
μεγέθους καὶ καλλονῆς καὶ κτισμάτων,
p analogiam gñatꝝ illoꝝ cōspici=
ἀναλόγως ὁ φυσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖ=
tur. sed tamē in his q̄rela est
ται. ἀλλ'ὅμως ἐπὶ τούτοις μέμψις ἐστὶν
parua. t .n. illi forte errant
ὀλίγη. καὶ γὰρ αὐτοὶ τάχα πλανῶνται
desi querentes t volentes inuenire. ī.n.
θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εὑρεῖν.ἐν γὰρ
opibus illius conuersantes scruta=
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀναστρεφόμενοι διερευνῶ
tur:t psuasū hñt aspectu:qm̄ bona
σι,καὶ πείθονται τῇ ὄψει, ὅτι καλὰ τὰ
q̄ videntur. itez āt nez illi venia
βλεπόμενα.πάλιν δὲ οὐδ'αὐτοὶ συγγνω=
digni.si.n. tantum potuerunt scire:
στοί· εἰ γὰρ τοσοῦτον ἴσχυσαν εἰδέναι,
vt possent estimare seculū:
ἵνα δύνωνται στοχάσασθαι τὸν αἰῶνα,τὸν
horum dñm quō citius nō inuenerī:
τούτων δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ εὗρον;
infelices āt t iter mortuos spes
παλαίπωροι δὲ καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες
eorum: q̄ appellauerūt deos opa ma=
αὐτῶν,οἵτινες ἐκάλεσαν θεοὺς ἔργα χει
nuū hoīm: aurū t argentū artis
ρῶν ἀνθρώπων,χρυσὸν καὶ ἄργυρον τέχνης
meditationes t silitudines aialiū:aut la
ἐμμελέτημα καὶ ἀπεικάσματα ζώων,ἢ λί
pidē lutilē manus opus antiq̄. si āt
θον ἄχρηστον χειρὸς ἔργον ἀρχαίας. εἰ δέ
t alicuꝝ lignator faber rectā arborē
καί τις ὑλοτόμος τέκτων εὔτηκτον ξύλον
cū secuerit:circūrasit docte omnem
ἐκπρίσας,περιεξέσεν εὐμαθῶς πάντα τὸν
corticē eius:t arte vsus decore
φλοιὸν αὐτῆ,καὶ τεχνησάμενος εὐπρεπῶς
preparauit vtile vas in mi=
κατεσκεύασε χρήσιμον σκεῦος εἰς ὑπη
nisteriū vite: at reliquias ope
ρεσίαν ζωῆς, τὰ δὲ ἀποβλήματα τῆς ἐρ
ris in ꝑparationē esse erpen
γασίας εἰς ἐτοιμασίαν τροφῆς ἀναλω
dēs satiatus est:qō āt ex illis abiicitur
σας ἐνεπλήσθη,τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀποβλη
ad nihil vtile · lignū curuum: t
μα εἰς οὐδὲν ἔυχρηστον ξύλον σκολιόν, καὶ
ramis natura plenū:accipiens sculpsit in
ὄζοις συμπεφυκός, λαβὼν ἔγλυψεν ἐν

A B C

Esai. .44.b

diligentia oci ſui: τ expientia ἐπιμελεία ἀργίας αὐτοῦ, καὶ ἐμπειρία intellectus figurauit illud: aſſimilauit συνέσεως ἐτύπωσεν αὐτό, ἀπείκασεν
D illud imagini hoīs: aut aiali cuiptā vili ἀνθρώπου, ἢ ζώῳ τινὶ ἐυτελεῖ ſimilē fecit illud: delinies rubrica τ ὡμοίωσεν αὐτό, καταχρίσας μίλτῳ καὶ fuco rubricū faciēs colorē illi⁹: τ omnem φυκεῖ ἐρυθρήνας χροᾶν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν maculā q̄ in eo plinies: τ κηλίδα τὴν ἐν αὐτῷ καταχρίσας, καὶ cū fecerit ei ipo dignā hitationē: i pa ποιήσας αὐτῷ αὐτοῦ ἄξιον οἴκημα, ἐν τοί riete poſuit illud confirmans fer χῳ ἔθηκεν αὐτὸ ἀσφαλισάμενος σιδή ro: vt q̄dem nō decideret puidit ρῳ, ἵνα μὲν οὖν μὴ καταπέσῃ προενόη illi: ſciens ꝙ nō poteſt ſe σεν αὐτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἀδύνατεῖ ἑαυτῷ adiuuare. τ .n. eſt imago τ neceſſitatē βοηθῆσαι· καὶ γάρ ἐστιν εἰκὼν καὶ χρείαν
A Ecc. 14.c. hēt adiutorij. ꝙ ät poſſeſſiōib⁹ τ ἔχει βοηθείας· περὶ δὲ κτημάτων καὶ nuptijs ſuis τ filiozum ozās: γάμων αὐτοῦ καὶ τέκνων προσευχόμενος, nō erubeſcit inaiatū alloqui. οὐκ αἰσχύνεται τῷ ἀψύχῳ προσλαλῶν· τ pro q̄dē ſanitate ifirmū inuo καὶ περὶ μὲν ὑγιείας τὸ ἀσθενὲς ἐπικα cat: ꝙ ät vita mortuū rogat: ꝙ λεῖται, περὶ δὲ ζωῆς τὸ νεκρὸν αἰτεῖ, περὶ ät auxilio ierpriſſimo ſupplicat: δὲ ἐπικουρίας τὸ ἀπειρότατον ἱκετεύει, pro ät itinere: neq; greſſu περὶ δὲ ὁδοιπορίας, τὸ μὴ δὲ βάσει vti potenti: pro ät acquiſitiōe χρῆσθαι δυνάμενον, περὶ δὲ πορισμοῦ τ operatione q̄ manuū euentu: καὶ ἐργασίας καὶ χειρῶν ἐπιτυχίας,
ab ignauiſſimo manibus bonū euē τὸν ἀδρανέστατον ταῖς χερσὶν εὐδρανεῖ τῶ pēcit.
B ον αἰτεῖται. Ca. 14.

Ad nauigādū q̄ſpiā itex para t⁹: τ Πλοῦν τις πάλιν σελλόμενος, καὶ feros ptrāſiturus fluctus: ſe ἄγρια μέλλων διοδεύειν κύματα, τοῦ φε rente ſe naue putridius lignū ροντος αὐτὸν πλοίου σαθρότερον ξύλον inuocat. illud q̄dē .n.cupiditas lucro ἐπιβοᾶται. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὄρεξις πορι rum excogitauit: artifex ät ſapia fa σμῶν ἐπενόησε, τεχνίτις δὲ σοφία κα bricauit. at tua pater gubernat τεσκεύασεν. ἡ δὲ σὴ πάτερ διακυβερνᾶ puidētia: q̄m vediſti τ in mari viam πρόνοια, ὅτι ἔδωκας καὶ ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν
C τ in fluctibus ſſenutā ſecurā: oſtendens καὶ ἐν κύμασι τρίβον ἀσφαλῆ, δεικνὺς ꝙ potes ex omni ſaluare: vt τ ſi ὅτι δύνασαι ἐκ παντὸς σώζειν, ἵνα κἂν ſine arte aliquis aſcēdat. vis ät nō ocio ἄνευ τέχνης τις ἐπιβῇ. θέλεις δὲ μὴ ἀρ ſa eſſe ſapie tue opa. ppt γὰ εἶναι τὰ τῆς σοφίας σου ἔργα. διὰ hoc τ minimo ligno credunt ho hoc τοῦτο καὶ ἐλαχίστῳ ξύλῳ πιστεύουσιν ἄν mines aīas: τ q̄t. ät ſſerunt tēpeſtates θρωποι ψυχάς, καὶ διελθόντες κλύδωνα rate liberati ſūt. τ i initio .n. cū pe χειδία διεσώθησαν. καὶ ἀρχῆς γὰρ ἀπολ

diligēter pvacuitatē ſuā: & p ſciam ſuā artis figuret illud: & aſſimilet illud imagini hoīs: aut alicui ex aīalibus il lud cōpet: pliniēs rubrica & rubicun dū faciēs ſuco colorē illi⁹ & oēs macu lā q̄ in illo ē pliniēs: & faciat ei dignā hitationē & i pariete ponēs illud: & cō firmās ferro ne forte cadat ꝓſpiciēs il li: ſciēs q̄m nō pōt adiuuare ſe. Imago enī ē: & op⁹ eſt illi adiutoriū. Et de ſub ſtātia ſua & de filiis ſuis & de nuptiis votū faciēs inqrit. Nō erubeſcit loq cū illo q ſine aīa eſt: & p ſanitate q̄dē īfir mū depcatur: & p vita rogat mortuū & in adiutoriū inutilē inuocat: & p iti nere petit ab eo q ābulare nō pōt: & de acqrendo & de opando: & de oīs re rū euentu petit ab eo qui in omnibus eſt inutilis. Capitulum. 14.

TEx alius nauigare cogitās & p feros fluct⁹ iter facere: incipiens ligno portāte ſe: fragilius lignū inuo cat. Illud .n. cupiditas acqrēdi excogi tauit: & artifex ſapia fabricauit ſua. Tua ät pī puidentia ab initio cūcta gu bernat: q̄m dediſti i mari viā: & iter flu ct⁹ ſemitā firmiſſimā oīdens: q̄m po tens es ex oībus ſanare: etiā ſi ſine ra te aliqs adeat mare. Sed vt non eēt va cua ſapie tue opa: ppt hoc etiā & exi guo ligno credunt hoīes aīas ſuas: & trāſeūtes mare p ratē liberati ſūt. Sed & ab initio cū perirent ſupbi gigan tes: ſpes orbis tra; ad ratē cōfugiens: remiſit ſcō ſemē natiuitatis q̄ manu tua erat gubernata. bñdictū ē. n. lignū p quod fit iuſtitia. Per manus ät quod fit idolū maledictū eſt & ipm: & qui fe cit illud: quia ille q̄dem opatus eſt: il lud autem quu; eſſet fragile: deus co gnominatus eſt. Siſr ät odio ſunt deo ipius & ipietas eius. Et. n. quod factū eſt cum illo: q fecit tormēta patietur. Propter hoc & in idolis nationū non erit reſpectus: q̄m creature dei i odiū facte ſunt: & in tēptationē aīe hoīm & in muſcipulā pedib⁹ inſipiētiū. Initiū enī fornicatiōis eſt exq̄ſitio idolo;: & adinuentio illoru; corruptio vite eſt. Neq;. n. erāt ab initio: neq; erūt in per petuū. Supuacuitas .n. hoīm nec adin uenit in orbem terrarū. & ideo breuis illo; finis eſt iuent⁹. Acerbo. n. luctu dolens pī rapti cito ſibi filii: fecit ima ginē. & illū q tūc q̄ſi hō mortu⁹ fuerat: nūc tanq̄ deū colere cepit: & cōſtituit iter ſeruos ſuos ſacra & ſacrificia. Dei de interueniēte tpe: cōualeſcente anti qua cōſuetudine: hic error tāq̄ lex cu ſtodit⁹ eſt: & tyrannorū ipio colebātur figmēta. & hos quos in palā hoīes ho norare nō poterāt: ppter hoc ꝙ lōge eſſent: a longinquo figura eorū allata euidentē imaginē regis quē honora re volebāt: fecerunt vt illū q aberat tā q̄ pītem colerēt ſua ſolicitudie. Pro uexit autē ad horū cultura: & hos qui ignorabant: artificis eximia diligētia. Ille. n. volens plus placere illi qui ſe

rirent ſuperbi gigantes: ſpes λυμβώων ὑπερηφάνων γιγάντων, ἡ ἐλπὶς mūdi ad ratem confugiens: τοῦ κόσμου ἐπὶ σχεδίας καταφυγοῦσα, reliquit ſeculo ſemen natiuitatis tua ἀπελιπεν αἰῶνι σπέρμα γενέσεως σῆ gubernata manu. bñdictū eſt. n. lignū κυβερνηθεῖσα χειρί. εὐλόγηται γὰρ ξύλον ꝓquod fit iuſtitia. ät manu fac δι᾽ οὗ γίνεται δικαιοσύνη. τὸ δὲ χειροποί tū maledictum illud τ q̄ fecit ητον ἐπικατάρατον αὐτὸ καὶ ὁ ποιήσας illud. qz hic q̄dem opat⁹ ē: illō ät corruptibile αὐτό. ὅτι ὁ μὲν εἰργάσατο, τὸ δὲ φθαρτὸν θε de⁹ nomiatuz eſt. ſiſr odioſa deo τ ὸς ὠνομάσθη. ἐν ἴσῳ μισητὰ θεῷ καὶ ὁ impius τ impietas eius. etenim ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ· καὶ γὰρ qō factū ē cū eo q̄ fecit tormēta τὸ πραχθὲν σὺν τῷ δράσαντι κολασθή patiet⁹. ꝓpt hoc τ in idolis nationū σεται. διὰ τοῦτο καὶ ἐν εἰδώλοις ἐθνῶν viſitatio erit: q̄m in creatura dei in ἐπισκοπὴ ἔσται, ὅτι ἐν κτίσματι θεοῦ εἰς abominationē facti ſunt τ in ſcandala βδέλυγμα ἐγενήθησαν καὶ εἰς σκάνδαλα aīabus hominū τ in laqueū pedi ψυχαῖς ἀνθρώπων καὶ εἰς παγίδα πό bus iſipientū. iitiū. n. fornicatōis excogitatio σιν ἀφρόνων. ἀρχὴ γὰρ πορνείας ἐπίνοια idoloꝝ: iuētio ät illoꝝ corruptio vite. εἰδώλων, εὕρεσις δὲ αὐτῶν φθορὰ ζωῆς. neq; .n. erāt ab initio neq; in ꝓpetu οὔτε γὰρ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς οὔτε εἰς τὸν αἰῶ uz erūt. vanagl'ia .n. hoim ingreſſa να ἔσαι. κενοδοξία γὰρ ἀνθρώπων εἰσῆλ eſt in mundū: τ ideo breuis θεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦτο σύντομον illoꝝ finis excogitat⁹ ē. itēpeſtuo. n. lu ἐπενοήθη. ἀώρου γὰρ πεν ctu veratus pater cito rap θεὶ τρυχόμενος πατὴρ τοῦ ταχέως ἁφαι ti filij: imaginē faciens ρεθέντος τέκνου, εἰκόνα ποιήσας τὸν tunc mo:tuū hoīem: nūc vt deum colu τότε νεκρὸν ἄνθρωπον, νῦν ὡς θεὸν ἐτί it: τ tradidit ſubditis μησε, καὶ παρέδωκε τοῖς ὑποχειρίοις myſteria τ ſacrificia. deīdei tpe q̄ in μυστήρια καὶ τελετάς. εἶτ᾽ ἐν χρόνῳ κρα ualuerat ipia cōſuetudo tāq̄ lex cuſtodi τηθὲν τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχ ta ē: τ tyrānoꝝum imperijs colebātur θη, καὶ τυράννων ἐπιταγαῖς ἐθρησκεύε το ſculpta. quos i cōſpectu nō potentes τὰ γλυπτά. οὓς ἐν ὄψει μὴ δυνάμενοι hōrare hoies eo q̄ longe hītarēt: τιμᾶν ἄνθρωποι διὰ τὸ μακρὰν οἰκεῖν,
; a longe cōſpectū figurantes τὴν πόρρωθεν ὄψιν ἀνατυπωσάμενοι manifeſtā imaginē honorati regis ἐμφανῆ εἰκόνα τοῦ τιμωμένου βασιλέ fecerunt: vt abſiti tanq̄ preſen ως ἐποίησαν, ἵνα τὸν ἀπόντα ὡς παρόν ti aſſentarenē ꝓ ſolicitudinē. i exhēſio τα κολακεύωσι διὰ τῆς σπουδῆς. εἰς ἔτι nem ät cultus τ ignorantes τασιν δὲ θρησκείας καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας ἡ artificis adhortata eſt ambitio. τοῦ τεχνίτου προετρέψατο φιλοτιμία. ille .n. forte vſianti volēs ὁ μὲν γὰρ τάχα τῷ κρατοῦντι βουλόμενος

Universidad de Deusto
Biblioteca

placere: elaborauit arte sūtu
ἀρέσαι, ἐξεβιάσαρο τῇ τέχνη τὴν ὁμοιό
dinē in melius. at multitudo attra
τητα ἐπὶ τὸ κάλλιον. τὸ δὲ πλῆθος ἐφελκό
cta per speciem operis eū
μενον διὰ τὸ ἔυχαρι τῆς ἐργασίας τὸν
q̄ paulоante honoratus fuerat hō: nūc nu
πρὸ ὀλίγου τιμηθέντα ἄνθρωπον, νῦν σε
men estimauerūt. τ hoc fuit
βασμα ἐλογίσαρο. καὶ τοῦτο ἐβούλερο τῶ
vite in insidias. qm̄ aut calamitati aut ty=
βίῳ εἰς ἔνεδρον. ὅτι ἢ συμφορᾶ ἢ τυ=
rānidi seruientes hoies icōi
ραννίδι δουλεύσαντες ἄνθρωποι τὸ ἀκοι
cabile nomē lapidib⁹ τ lignis iposue=
νώνητον ὄνομα λίθοις καὶ ξύλοις περιέθη
rūt. postea nō suffecerat errasse circa
καν. εἶτ' οὐκ ἤρκεσε τὸ πλανᾶδαι περὶ
dei sciētiā: sed τ in ma=
τὴν τοῦ θεοῦ γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν μεγά
gno viuētes insciete bello: tanta
λω ζῶντες ἀγνοίας πολέμω, τὰ τοσαῦ
mala pacem appellāt. aut.n.
τα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσιν. ἢ γὰρ
filios occisiua sacrificia: aut occulta mysteria:
τεκνοφόνους τελετάς, ἢ κρύφια μυσήρια,
aut insanas ex alijs legibus cōmessatiōes
ἢ ἐμμανεῖς ἐξ ἄλλων θεσμῶν κώμους
agentes: neq; vitas neq; nuptias ūplius
ἄγοντες, οὔτε βίους οὔτε γάμους ἔτι κα
mūdas custodiunt. alter aūt alter aut
θαροὺς φυλάσσουσιν. ἕτερος δὲ ἑτέρου ἢ
insidias occidit: aut adulterās cōtristat. oia
λοχῶν ἀναιρεῖ, ἢ νοθεύων ὀδυνᾶ. πάντα
āt mixte hēt sanguis τ cedes: furtū
δὲ ἐπίμιξ ἔχει αἷμα καὶ φόνος, κλοπὴ
τ dolus: corruptio: infidelitas: turbatio: p=
καὶ δόλος, φθορά, ἀπιστία, ταραχος, ἐπι
turiū: tumult⁹ bonoꝝ: gle imēoratio:
ορκία, θόρυβος ἀγαθῶν, χάριτος ἀμνησία,
aiaꝝ ingnatio: natiuitatis mutatio: nup=
ψυχῶν μιασμός, γενέσεως ἐναλλαγή, γα
tiaꝝ ioordinatio: moechia τ ipudicitia. nam
μων ἀταξία, μοιχεία καὶ ἀσέλγεια. ἡ γὰρ
inoiatoꝝ idoloꝝ cultura om
τῶν ἀνωνύμων εἰδώλων θρησκεία πανυ=
nis iitiū mali τ causa τ finis
νὸς ἀρχὴ κακοῦ καὶ αἰτία καὶ τέρας
est. aut.n. dū letantur insaniunt: aut
ἐστίν. ἢ γὰρ εὐφραινόμενοι μεμήνασιν, ἢ
vaticinantur falsa: aut viuūt iniuste:
προφητεύουσι ψευδῆ, ἢ ζῶσιν ἀδίκως,
aut peierant cito. inanimatis.n. cō=
ἢ ἐπιορκοῦσι ταχέως. ἀψύχοις γὰρ πε
fidentes idolis male iurantes: le
ποιθότες εἰδώλοις κακῶς ὀμόσαντες, ἀδί
di nō expectant. vtraq; aūt
κημῆναι οὐ προσδέχονται. ἀμφότερα δὲ
eos cōplectentur iusta. qm̄ ma=
ἀνοὺς μετελεύσεται τὰ δίκαια. ὅτι κα
le senserūt de deo attendentes
κῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ προσέχοντες
idolis: τ iniuste iurauerūt in dolo
εἰδώλοις, καὶ ἀδίκως ὤμοσαν ἐν δόλω
contemnentes iusticiam. nō .n.
καταφρονήσαντες ὅσιότητος. οὐ γὰρ ἡ τῶν
turantium virtus: sed peccanti
ὀμνυόντων δύναμις, ἀλλ' ἡ τῶν ἁμαρτα
um pena pambulat semp intu=
νόντων δίκη ἐπεξέρχεται ἀεὶ τὴν τῶν ἀδί
stoꝝ trāsgressionē.
κων παράβασιν. Ca.15.

assumpsit elaborauit arte sua vt siūtu
dinē in melius figuraret. multitudo āt
hoīm abducta p ſpēm opis: eū q ante
tps tāc̄ hō honoratus fuerat: nūc de=
um estimauerūt. Et hec fuit vite hūa=
ne deceptio: qm̄ aut affectui aut regi
bus defuientes hoies: incoīcabile no=
mē lapidibus & lignis īposuerunt. Et
si suffecerat errasse eos circa dei scia3
sed & in magno viuētes insciētie bel=
lo: tot & tā magna mala pacē appellāt.
Aut.n. filios suos sacrificātes: aut obſ
cura sacrificia facientes: aut īsanie ple
nas vigilias hūtes: neq; vitā neq; nup
tias mūdas iā custodiūt: sed & alī⁹ aliū
p inuidiā occidit: aut adulterās cōtri=
stat. & oīa cōmixta sūt sāguis. homici
diū. furtū & fictio. corruptio & īfideli
tas. turbatio & piuriū. tumultus. bo=
noꝝ dei īmemoratio. aiarūinq natio.
natiuitatis īmutatio. nuptiaꝝ incōstā=
tia. inordinatio mechie & īpudicicie:
Infandoꝝ. n. idoloꝝ cultura oīs ma=
li causa est & initiū & finis. Aut. n. dū
letātur īsaniūt: aut certe vaticinātur
falsa: aut viuūt iniuste: aut piurāt cito.
Dū. n. cōfidūt in idolis q̄ sunt sine aīa
male iurātes nōceri se nō sperāt. Vtra
q; ergo illis eueniēt digne: qm̄ male sē
serūt de deo attēdentes idolis: & iura=
uerūt iniuste ī idolo cōtēnētes iusticiā.
Nō. n. iurātiū ē virtus: sed peccātiū pe
na perambulat semper in iustorū pre
uaricationem.

Capitulum. 15.

Tv aūt deus nr̄ suauis & verus es:
patiēs & ī mīa dispōnēs oīa. Etei
si peccauerimus tui sumus: sciētes ma
gnitudinē tuā. & si nō peccauerimus:
scim⁹ qm̄ apd te sumus cōputati. Noſ
se. n. te cōsūmata iusticia est: & scire iu
sticitiā & virtutē tuā radix ē imortali=
tatis. Nō. n. ī errore īduxit nos hoīm
male artis excogitatio: nec vmbra pic
ture: labor sine fructu: effigies sculpta
p varios colores. cuius aspectus dat ī=
sensato cōcupiscentiā: & diligit mor=
tue imaginis effigiem sine aīa. Maloꝝ
amatores digni sūt morte q̄ spem hūt
in talibus: & q̄ facitū illos & q̄ diligūt
et q̄ colūt. Sed et figulus mollem terrā
p̄mens laborioſe fingit ad vsus nr̄os
vnū quodq; vas. et de eodem luto fin
git q̄ mūda sunt in vsum vasa: et simi=
liṫ q̄ his sunt cōtraria. Hoꝝ aūt vasoꝝ
qs sit vsus: iudex est figulus. Et cū la=
bore vano deū fingit de eodē luto: il=
le q̄ paulоante de terra factus fuerat:
et post pusillū reducit se vnde accep⁹
est: repetitus aīe debitum quem habe
bat. Sed cura est illi nō quia laboratu=
rus est: nec qm̄ breuis illi vita est: sed
concertatur aurificibus et argētariis:
sed et erarios imitatur: et gloriā pre=
fert: quoniam res superuacuas fingit.
Cinis est enim cor eius et terra super
uacua spes illius & luto vilior vita ei⁹:
quoniam ignorauit qui se finxit et q̄
inspirauit illi animam que operatur:
et qui insufflauit ei spiritum vitalem.

Τὺ δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν χρηστὸς καὶ ἀλη
Σὺ aūt deus nr̄ vtilis τ ve=
rus: patiens τ q̄ in mīa dispōnēs
θής, μακρόθυμος καὶ ἐν ἐλέει διοικῶν τὰ
omnia. τ .n. si peccauerim⁹: tui sum⁹
πάντα. κἂν γὰρ ἐὰν ἁμαρτωμεν, σοί ἐσμεν
scientes tuā potētiā. non peccabi
εἰδότες σου τὸ κράτος. οὐχ ἁμαρτησό=
mus: īsciētes q̄m apd te sum⁹
μεθα δέ, εἰδότες ὅτι σοὶ λελογισμεθα.
nā scire te: cōsūmata iusti
τὸ γὰρ ἐπίστασθαί σε, ὁλόκληρος δικαιο
cia: τ nosse tuā virtutē radix im
σύνη, καὶ εἰδέναι σου τὸ κράτος ῥίζα ἀθα
mortalitatis. neq; .n. decepit nos ho=
νασίας. οὔτε γὰρ ἐπλάνησεν ἡμᾶς ἀν=
minū male artis excogitatio: neq; ūbra
θρώπων κακότεχνος ἐπίνοια, οὔτε σκιὰ
picturaꝝ: labor sine fructu: species maculata
γραφῶν, πόνος ἄκαρπος, εἶδος μεμωλωθὲν
coloribus varijs: quoꝝ aspect⁹ stul
χρώμασι διαλλαγμάσιν, ὧν ὄψις ἄφρο
tis in cōcupiscētiā venit: desideratq; mortue
σιν εἰς ὄρεξιν ἔρχεται, ποθεῖ τε νεκρᾶς
imaginis formā sine aīa. maloꝝ amatores di
εἰκόνος εἶδος ἄπονον. κακῶν ἐραταὶ ἄξι
gniq; talū expectationū: τ facientes τ
οἱ τοιούτων ἐλπίδων, καὶ οἱ δρῶντες καὶ
desiderantes τ colentes. τ .n. si
οἱ ποθοῦντες καὶ οἱ σεβόμενοι. καὶ γὰρ κε
gulus mollem terrā p̄mens laborioſe
ραμεὺς ἁπαλὴν γῆν βλίβων ἐπίμοχθον
fingit ad ministeriū nr̄m vnūquod
πλάσσει πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμῶν ἕν ἕκα=
qs: sed de eodē luto finxit
στον, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἀνεπλά'
et mundis operibus fuiētia
σατο τἀτε τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα
vasa: et contraria omnia fict. ho=
σκεύη, τἀτε ἐναντία πάντα ὁμοίως. τοῦ
rū āt vtriusq; ds cuiusq; est vsus:
τῶν δὲ ἑκατέρου τίς ἑκάστου ἐστὶν ἡ χρῆ
iudex figulus. τ male labori=
σις, κριτὴς ὁ πηλουργός. καὶ κακόμοχθος
deū vanum ex eodem fingit lu=
θεὸν μάταιον ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλάσσει πη
to: q̄ paulo ante de terra genitus paulo
λοῦ, ὃς πρὸ μικροῦ ἐκ γῆς γενηθεὶς μετ'
post abibit ex q̄ sūptus ē:
ὀλίγον πορεύσεται ἐξ ἧς ἐλήφθη, τὸ τῆς
aie repetitus debitū. sed est ei
ψυχῆς ἀπαιτηθεὶς χρέος. ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ
cura nō qz laboraturus est: nec qz
φροντὶς οὐχ ὅτι μέλλει κάμνειν, οὐδ' ὅτι
breuem vitā hēt: sed certat
βραχυτελῆ βίον ἔχει, ἀλλ' ἀντερείδεται
q̄dē cū aurificibus τ argentarijs: era=
μὲν χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις, χαλκο
rios qz imitatur: τ gliam reputat
πλάσας τε μιμεῖται, καὶ δόξαν ἡγεῖται
q̄m adulteria fingit. cinis co:
ὅτι κίβδηλα πλάσσει. πασῶν γὰρ καρδία
eius τ terra vilio: spes illo
αὐτοῦ καὶ γῆς εὐτελεστέρα ἡ ἐλπὶς αὐ=
rū: luto qz vilio: vita eius.
τῶν, πηλοῦ τε ἀτιμώτερος ὁ βίος αὐτοῦ.
qm̄ ignorauit q̄ finxit se: τ
ὅτι ἠγνόησε τὸν πλάσαντα αὐτόν, καὶ
qui inspirauit illi aiam q̄ ope
τὸν ἐμπνεύσαντα αὐτῷ ψυχὴν ἐνεργοῦ=
tur: q̄ insufflauit spm̄ vitalem.
σαν, καὶ ἐμφυσήσαντα πνεῦμα ζωτικόν.

A

B

Ro.9.

C

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed estimauerūt lusum esse
ἀλλ' ἐλογίσαντο παῖγνιον εἶναι τὴν
vitā nr̄am: t viuēdi modū puersationē
ζωὴν ἡμῶν, καὶ τὸν βίον παγκυρι-
vite q̄stuosam. oportere.n. dicūt vnde-
σμὸν ἐμπορικὴν. δεῖν γὰρ φασὶν ὅθεν
cūq; ēt ex malo acq̄rere. hic enī
δή καὶ ἐκ κακοῦ πορίζειν. οὗτος γὰρ
p̄ter oēs nouit q̄ peccat:
πρὸ πάντας ἴδιον ὅτι ἁμαρτάνει,
materie terrec fragilia vasa t
ὕλης γεώδους ἐνθραυσα σκεύη καὶ
sculptilia fabricans. omnes āt īsipi
γλυπτὰ δημιουργῶν. πάντες δὲ ἄφρο
entissimi t infelices sup aīas in
νέστατοι καὶ ταλαῖπωροι ὑπὲρ ψυχὰς νη
fantiū: inimici ppīi tui impe-
πίων, οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ σου καταδυ
rantes illi. qm̄ oia idola
ναστεύοντες αὐτήν. ὅτι πάντα τὰ εἴδω
gētiū estimauerūt deos: q̄b⁹ ne
λα τῶν ἐθνῶν ἐλογίσαντο θεούς, οἷς οὔ
q̄ oculoꝝ vsus ad visionē: neq;
τε ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν, οὔτε
nares ad attractionē aeris: neq; aures
ῥῖνες εἰς συνολκὴν ἀέρος, οὔτε ὦτα
ad audiēdū: neq; digiti manuū ad
ἀκούειν, οὔτε δάκτυλοι χειρῶν εἰς
cōtrectationē: t pedes eoꝝ pigri
ψηλάφησιν, καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἀργοὶ
ad igressum. homo enī fecit
πρὸς ἐπίβασιν. ἄνθρωπος γὰρ ἐποίησεν
illos: t sp̄m mutuatus
αὐτούς, καὶ τὸ πνεῦμα δεδανεισμένος
finxit eos. nullⁱ enī illoꝝ simi-
ἔπλασεν αὐτούς. οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ὅμοι
lē hō virtute fīgere poterit deū. mortal
ον ἄνθρωπος ἰσχύι πλάσαι θεόν. θνητὸς
āt exīs mortuū oparur manib⁹ iniquis.
δὲ ὢν νεκρὸν ἐργάζεται χερσὶν ἀνόμοις.
melioꝝ enī est culturis
Wu.12. κρείσσων γὰρ ἐστιν τῶν σεβασμάτων
b. suis: quoꝝ ipe q̄dē vixit: illa āt
αὐτοῦ, ὧν αὐτὸς μὲν ἔζησεν, ἐκεῖνα δὲ
nunq̄. t aīalia āt miserrima
οὐδέποτε καὶ τὰ ζῶα δὲ τὰ ἔχθιστα
B colunt. denīq; tia enī cōparata
σέβονται. ἄνοια γὰρ συγκρινόμενα τῶν
Er.8.f. aliis sūt octeriora: neq; quātū desidera
ἄλλων ἐστὶ χείρονα, οὐδ' ὅσον ἐπιποθῆ
re q̄ in aīaliū cōspectu bona sunt.
σαι ὡς ἐν ζώων ὄψει καλὰ τυγχάνει.
effugerunt āt t dei laudem
ἐκπέφευγε δὲ καὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἔπαινον
t benedictionē eius.
καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. Ca. 16.

Propt hoc p similia puniti sunt
Διὰ τοῦτο δὶ ὁμοίων ἐκολάσθησαν
digne: t per mltitudinē bestiaꝝ cru-
ἀξίως, καὶ διὰ πλήθους κνωδάλων ἔβα
ciati sunt. p quo tormento būficio
σανίσθησαν. ἀνθ' ἧς κολάσεως εὐηργέ-
affecisti ppīm tuū: q̄b⁹ in cōcupiscē
t.re.1.g tias τὸν λαόν σου, οἷς εἰς ἐπιθυμί
to.13.a tiā appetit⁹ nouū gustū: escā p̄pa
ας ὀρέξεως ξένην γεῦσιν, τροφὴν ἠγοί
rasti ortygometrā. vt illi q̄dē
μασας ὀρτυγομήτραν. ἵνα ἐκεῖνοι μὲν
C cōcupiscentes escam: p̄pter offen-
Ero.9. ἐπιθυμοῦντες τροφῆς, διὰ τὴν διὰ χθεῖ
b. sum immissoꝝ t necef
σαν τῶν ἐπαπεσταλμένων καὶ τὴν ἀναγ

Sed & estimauerit lusū esse vitam nr̄am:
& conuersationem vite cōpositā ad lu-
crum: & oportere vndecūq; etiā ex ma
lo acquirere. Hic.n. scit se sup omnes de
linq̄re: q ex terre materia fragilia vasa
& sculptilia fingit. Omnes.n. insipiētes
& infelices supra modū aie sue superbi
sunt inimici populi tui: & iperantes illi.
Qm̄ oia idola nationū deos estimauer-
ūt: quibus neq; oculoꝝ visus est ad vi
dendū: neq; nares ad pcipiendum spm̄:
neq; aures ad audiendū: neq; digiti ma
nuū ad tractandū: sed & pedes eoꝝ pi-
gri ad ābulandū. Homo enī fecit illos:
& qui spm̄ mutuat⁹ ē: is finxit illos. Ne
mo enim sibi similem homo poterit de
um fingere. Cū.n. sit mortalis: mortuū
fingit manibus iniqs. Melior .n. est ipe
his quos colit. quia ipe quidē vixit cum
eēt mortalis: illi āt nūq̄. Sed & aīalia mi
serrima colūt. Insensata.n. comparata
his: illis sunt deteriora. Sed nec aspectu
aliquis ex his aīalib⁹ bona pōt cōspice
re. Effugerunt autem dei laudem & be
nedictionem eius.

Capitulum. 16.

Propter hec & his similia passi sunt
digne tormenta: & p multitudinem
bestiaꝝ exterminati sunt. Pro quibus
tormentis bn̄ dispositisti pp̄m tuū: qui
bus dedisti concupiscentiā delectamen
ti sui nouū saporē escam parans eis or-
tygometrā: vt illi quidē concupiscentes
escam p̄pter ea q̄ illis oīsa & missa sūt:
etiā a necessaria concupiscentia auerte
rentur. Hi aūt in breui inopes facti: no
uam gustauerunt escā. Oportebat enī
illis sine excusatiōe quidē supuenire in
teritū exercentib⁹ tyrānidē. his aūt tm̄
oīdere quēadmodū inimici eoꝝ exter
minabātur. Et.n. cū illis supuenit seua
bestiaꝝ ira: morsib⁹ puersorū colubro
rū exterminabātur: Sed nō iperpetuuꝫ
tua ira pmansit: sed ad correptionem in
breui turbati sunt: signū hntes salutis
ad cōmemorationē mandati legis tue.
Qui.n. cōuersus est: nō p hoc q̄d vide-
bat sanabatur: sed p te oīum saluatorē.
In hoc aūt oñdisti inimicis tuis: qa tu es
qui liberas ab oī malo. Illos.n. locusta-
rū & muscarum occiderunt morsus: &
non est inuenta sanitas anime illoꝝ: qa
digni erāt ab huiusmodi exterminari.
Filios aūt tuos nec draconū nec venēa
toꝝ vicerūt dentes. Mia.n. tua aduenī-
ens sanabat illos. In memoria.n. sermo
nū tuoꝝ extermiabāt: & velocit sanabā
tur: ne in altam incidentes obliuionem
non possent tuo vti adiutorio. Et enim
neq; herba neq; malagma sanauit eos:
sed tuus domine sermo qui sanat om-
nia. Tu es dn̄e qui vite & mortis habes
potestatem: & deducis vsq; ad portas
mortis: & reducis. Homo autem occi-
dit quidem per malitiam aiam suam: &
cum exierit spīritus nō reuertetur: nec
reuocabit animā que recepta est: sed tu
am manū effugere impossibile est. Ne
gantes.n. nosse te ipū: p fortitudinē bra
chii tui flagellati sūt: nouis aquis & grā
dinibus & pluuiis persecutionem passi

sariū appetitū: auerterent: hi āt in bre
καίαν ὄρεξιν, ἀποστρέφωνται, οὗτοι δὲ ἐπ' ὀλί
ui inopes facti t nouū participent
γων ἐνδεεῖς φανέντες καὶ ξένης μεταλάχωσι
gustuꝫ. oportebat.n. illis q̄dē iexcusabi-
γεύσεως. ἔδει γὰρ ἐκείνοις μὲν ἀπαραίτη
lē iopiā supuenire exercētib⁹ tyrānidē. his āt
τον ἐνδειαν ἐπελθεῖν τυραννοῦσι, τούτοις δὲ
solū ostendi quēadmodū inimici illoꝝ crucia
μόνον δειχθῆναι πῶς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐβασα
bāt. t enī cū illis seua supuenit bestia
νίζοντο. καὶ γὰρ ὅτε αὐτοῖς δεινὸς ἐπῆλθε θηρί
rū tra morsibus q̄s puersoꝝ corrūpebant
ων θυμὸς δηγμασί τε σκολιῶν διεφθείροντο
colubroꝝ: nō vsq; in finē pmansit ira tua.
ὄφεων, οὐ μέχρι τέλους ἔμεινεν ἡ ὀργή σου.
in hortatione āt ad breue turbati sunt:
εἰς νουθεσίαν δὲ πρὸς ὀλίγον ἐταράχθησαν,
signum hntes salutis: ad cōmēoratio
σύμβουλον ἔχοντες σωτηρίας, εἰς ἀνάμνη
nē mandati legis tue. nā q̄ puersꝰ est nō,
σιν ἐντολῆς νόμου σου. ὁ γὰρ ἐπιστραφεὶς οὐ
p id q̄d videbat saluabat: sed p te
διὰ τὸ θεωρούμενον ἐσῴζετο, ἀλλὰ διὰ σὲ
omniū saluatorē. t in hoc āt psua-
τὸν πάντων σωτῆρα. καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἔπει
sisti inimicis nr̄is: q tu es q̄ liberas
σας τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ῥυόμενος
ab oīni malo: quos enī locustaꝝ t
ἐκ παντὸς κακοῦ. οὓς μὲν γὰρ ἀκρίδων καὶ
muscaꝝ occidesti morsꝰ: t nō inue
μυιῶν ἀπώλεσεν δήγματα, καὶ οὐχ εὑρέ-
nta ē sanitas aie illoꝝ. q; digni erāt ab
θη ἴαμα τῇ ψυχῇ αὐτῶν. ὅτι ἄξιοι ἦσαν ὑπὸ
huiusmōi cruciari. at filios tuos nec
τοιούτων κολασθῆναι. τοὺς δὲ υἱούς σου οὐδὲ
venenatoꝝ draconū vicerūt dentes.
ἰοβόλων δρακόντων ἐνίκησαν ὀδόντες. ἡ
mia enī tua venit i auxiliū t sanauit il-
ἔλεος γὰρ σου ἀντιπαρῆλθε καὶ ἴασαν αὐ
los. in enī memoriā sermonū tuoꝝ ise
τούς. εἰς γὰρ ὑπόμνησιν τῶν λογίων σου ἐνε
rebantur: t velocit saluabant. vt nō in
κεντρίζοντο, καὶ ἀξέως διεσῴζοντο. ἵνα μὴ εἰς
altam incidentes obliuiōez: imobiles
βαθεῖαν ἐμπεσόντες λήθην, ἀπερίπαστοι
fierent tui beneficij. t enī neq;
γένωνται τῆς σῆς εὐεργεσίας. καὶ γὰρ οὔτε
herba neq; malagma sanauit e-
βοτάνη οὔτε μάλαγμα ἐθεράπευσεν αὐ
os: sed tuus dn̄e sermo oia sa
τοὺς, ἀλλ' ὁ σὸς κύριε λόγος ὁ πάντα ἰώμε
nās. tu enī vite t mortis ptātem hēs:
νος. σὺ γὰρ ζωῆς καὶ θανάτου ἐξουσίαν ἔχεις,
t deducis ad portas iferni t redu
καὶ καταγεις εἰς πύλας ᾅδου καὶ ἀνά-
cis. homo āt occidit q̄dem ma
γεις. ἄνθρωπος δὲ ἀποκτείνει μὲν τῇ κα
litia sua: cū exierit āt spūs nō reuer
κίᾳ αὐτοῦ, ἐξελθὸν δὲ πνεῦμα οὐκ ἀνα-
tetur: nec resoluit aiam assum
κάμπτει, οὐδὲ ἀναλύει ψυχὴν παρα-
ptam. at tuā manū effugere
ληφθεῖσαν. τὴν δὲ σὴν χεῖρα φυγεῖν
impossibile est. negantes enī te nosse
ἀδύνατόν ἐστιν. ἀρνούμενοι γάρ σε εἰδέναι
impū: in fortitudie brachij tui flagellati
ἀσεβεῖς, ἐν ἰσχύι βραχίονός σου ἐμαστιγώθη
sunt: nouis pluuijs t grādinibus t
σαν, ξένοις ὑετοῖς καὶ χαλάζαις καὶ
hymbrib⁹ psecutiōez passi iexcusabilit
ὄμβροις διωκόμενοι ἀπαραιτήτως cccc

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ igne consumpti. nā καὶ πυρὶ καταναλισκόμενοι. ὁ γὰρ
res mirabilissima in omnia extin= παραδοξότατον ἐν τῷ πάντα σβεν
guēti aqua plus operabatur ignis: νύντι ὕδατι πλεῖον ἐνήργει τὸ πῦρ,
vindex .n. mūdus est iustoꝝ. ὑπέρμαχος γὰρ ὁ κόσμος ἐστὶ δικαίων.
aliqñ qdē .n. māsuetabat flāma: vt nō ποτὲ μὲν γὰρ ἡμερούτο φλόξ, ἵνα μὴ
cōbureret ad impios missa καταφλέξῃ τὰ ἐπ' ἀσεβεῖς ἀπεσαλ
aialia: sed ip̄i videntes sci= μένα ζῶα, ἀλλ' αὐτοὶ βλέποντες ἴδω
ant: qm̄ iudicio dei p̄secutiōez patiūt. ali σιν, ὅτι κρίσει θεοῦ ἐλαύνονται. πο
qñ ār τ inter aquam sup τὲ δὲ καὶ μεταξὺ ὕδατος ὑπὲρ τὴν
ignis virtutē ardet: vt inique πυρὸς δύναμιν φλέγει, ἵνα ἀδίκου
fre gentimina corrumperet.p dbus ange γῆς ἐγγενήματα διαφθείρῃ. ἀνθ' ὧν ἀγγέ
loꝝ esca cibasti ppm tuū: λων τροφὴν ἐφώμισας τὸν λαόν σου,
τ paratū panē a celo missi= καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ ἔπεμ=
sti illis sine labore: ad omnem ψας αὐτοῖς ἀκοπιάτως, πρὸς πᾶσαν
voluptatē valētē τ ad omnem cō ἡδονὴν ἰσχύοντα καὶ πρὸς πᾶσαν ἀρ
gruū gustum. τ .n. hypostasis μόνιον γεῦσιν. ἡ μὲν γὰρ ὑποστάσις
tua tuā in filios ostendebat dul σου τὴν σὴν πρὸς τέκνα ἐνεφάνιζε γλυ
cedinē. at oblati defi= κύτητα. τῇ δὲ τοῦ προσφερομένου ἐπι
derio subseruiens ad qđ qlqꝫ volebat δεῖα ὑπηρετῶν πρὸς ὅτις ἐβούλετο
conuertebaī. nix ār τ glacies μετεκιρνᾶτο. χιὼν δὲ καὶ κρύσταλλος
sustinebāt ignē τ nō tabescebāt: vt ὑπέμενε πῦρ καὶ οὐκ ἐτήκετο, ἵνα
scirent: qm̄ inimicoꝝ fructus γνῶσιν, ὅτι τοὺς τῶν ἐχθρῶν καρποὺς
corrupit ignis ardens in grā κατέφθειρε πῦρ φλεγόμενον ἐν τῇ χα
dine: τ in pluuijs coruscans. λάζῃ, καὶ ἐν ὄμβροις ἀστράπτον.
hoc ār itez vt nutrirent iusti: τοῦτο δὲ πάλιν ἵνα τραφῶσι δίκαι
τ ppte oblitus est virtu οι, καὶ τῆς ἰδίας ἐπιλέλησται δυνάμε
tis. nā creatura tibi qđ fecisti ως. ἡ γὰρ κτίσις σοὶ τῷ ποιήσαντί
omnia deseruiens: intenditur τὰ πάντα ὑπηρετοῦσα, ἐπιτείνεται
in tormentū cōtra iniustos: τremit εἰς κόλασιν κατὰ τῶν ἀδίκων, καὶ ἀνί
tiē in beneficiū: p his q in te εται εἰς εὐεργεσίαν, ὑπὲρ τῶν ἐπὶ σοὶ
confidunt. ppter hoc τ tunc in πεποιθότων. διὰ τοῦτο καὶ τότε εἰς
omnia transformata oia nutri πάντα μεταλλευομένη τῇ παντοτρό
enti tuo dono defuit: ad φῳ σου δωρεᾷ ὑπηρετεῖ, πρὸς τὴν τῶν
egentium voluntatē:vt discant filij δεομένων θέλησιν, ἵνα μάθωσιν οἱ υἱοί
tui: quos dilexisti dñe: qm̄ nō σου, οὓς ἠγάπησας κύριε, ὅτι οὐχ
nativitates fructuū pascunt ho αἱ φύσεις τῶν καρπῶν τρέφουσιν ἄν

& per ignē consummati.Quod enim mi rabile erat:in aqua q̄ omnia extiguit: pl? ignis valebat. Vindex est enim orbis iu stoꝝ. Quodam enim tempore mansue tabatur ignis:ne cōburerentur q̄ ad impi os missa erant animalia. sed vt ip̄i videntes scirent:qm̄ dei iudicio patiūtur persecu tionem.Et quodam tempore in aqua su pra virtutem ignis exardescebat vndiq; vt iniquā terre nationem exterminaret. Pro quibus angelorū esca nutriuisti po pulum tuum:& paratū panem de celo p̄ stitisti illis sine labore: omne delectamen tum in se habentem:& omnis saporis sua uitatē.Substantiam enim tuā & dulcedi nem tuam quam in filios habes ostende bas:& deseruiens vniuscuiusq;voluntati. Ad quod quisq; volebat:conuertebatur. Nix autez & glacies sustinebant ui ignis: & nō tabescebant:vt scirent qm̄ fructus inimicorū exterminabat ignis ardens in grandine & pluuia coruscans.Hoc aūt itez vt nutrirentur iusti: ignis etiam sue virtutis oblitus est.Creatura enim tibi fa ctori deseruiens:exardescit in tormentū aduersus iniustos:& lenior fit ad benefa ciendum p̄ his qui in te confidunt. Propt hoc et tunc omnia transfigurata :omniū nutrici gratie tue deseruiebant:ad volun tatez eorum qui a te desiderati sunt.vt sci rent filii tui quos dilexisti domine:quoni am non nativitatis fructus pascunt ho mines:sed sermo tuus hos qui in te cre diderint conseruat. Quod enim ab igne non poterat exterminari:statim ab exi guo radio solis calefactum tabescebat.vt notum omnibus esset:quoniam oportet preuenire solem ad benedictionem tuā: & ad ortum lucis te adorare. Ingrati enī spes tanq̄ hibernalis glacies tabescet:& disperiet tanq̄ aqua superuacua.

Capitulum.17.

Magna sūt.n. iuditia tua domine:& in enarrabilia verba tua.propter hoc ſi diſciplinate anime errauerunt. Dum enī persuasum habent iniquū posse domina ri nationi sancte:vinculis tenebrarum & longe noctis compediti inclusi sub tectis fugitiui:perpetue prouidentie iacuerūt. & dum putant se latere in obscuris pec catis:tenebroso oblivionis velamento di sperſi sunt:pauentes horrēde & cum am miratione nimia perturbati. Neq; enim que continebat illos spelunca sine timore custodiebat:quoniam sonitus descendēs perturbabat illos:& persōe tristes illis ap parentes:pauorem illis p̄stabāt. Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen pre bere:nec siderum limpide flamme illumi nare poterant illam noctem horrendaz. Apparebat autem illis subitaneus ig nis timore plenus : & timore percussi illius que non videbatur faciei:estimabāt deteriora esse que videbantur.& magice artis appositi erant derisus & sapientie gloria correptio cum contumelia. Illi e nim qui promittebant timores & pertur bationes expellere se ab anima languēte:

minem: sed verbū tuū tibi θρωπον, ἀλλὰ τὸ ῥῆμά σου τοὺς σοὶ
credentes conseruat. nam ab ig πιστεύοντας διατηρεῖ. τὸ γὰρ ὑπὸ πυ
ne nō corruptū simplicit a bre ρὸς μὴ φθειρόμενον ἁπλῶς ὑπὸ βρα
ui radio solis calefactum χείας ἀκτῖνος ἡλίου θερμαινόμενον
tabescebat:vt notū esset: qm̄ opz ἐτήκετο, ὅπως γνωστὸν ᾖ, ὅτι δεῖ
puenire solem in gra tua: φθάνειν τὸν ἥλιον ἐπ' εὐχαριστίαν σου, Exo.17 D
τ ad ortum lucis occurre καὶ πρὸς ἀνατολὴν φωτὸς ἐντυγχά Jo.16. D. Sp̄s.
re tibi. ingrati .n. spes tāq̄ hye νειν σοι. ἀχαρίστου γὰρ ἐλπὶς ὡς χεί 77.
malis glacies tabescet: τ flu μέριος πάχνη τακήσεται, καὶ ῥυήσε
et tāq̄ aqua inutilis. ται ὡς ὕδωρ ἄχρηστον. Ca.17.

Magna enim tua iuditia Μεγάλαι γάρ σου αἱ κρίσεις D
τ inenarrabilia. ppt hoc idisciplinate καὶ δυσδιήγητοι. διὰ τοῦτο ἀπαίδευτοι
aie errauerūt. opinantes ψυχαὶ ἐπλανήθησαν. ὑπειληφότες
eni dñari natiōi sctē ini γὰρ καταδυναστεύειν ἔθνος ἅγιον ἄνο=
qui: victi tenebrarū τ longe cō μοι, δέσμιοι σκότους καὶ μακρᾶς πε
pediti noctis inclusi te δήσεως κατακλεισθέντες ὀρό=
ctis: fugitiui ppetue ,puidētie φοις, φυγάδες τῆς αἰωνίου προνοίας
tacuerūt. latere eni putantes ἔκειντο. λαθεῖν γὰρ νομίζοντες
occultis pctis: tenebro ἐπικρυφαίοις ἁμαρτήμασιν, ἀφεγ=
so oblitionis velamento dispersi γεῖ λήθης παρακαλύμματι ἐσκορπί
sunt: pauentes horrende τ simula σθησαν, θαμβούμενοι δεινῶς καὶ ἐνδαλ
chris pturbati. neq; eni q̄ cō μασιν ἐκταρασσόμενοι. οὐδὲ γὰρ ὁ κα
tinebat illos spelūca intrepidos cu τέχων ἀνοὺς μυχὸς ἀφόβους διε=
stodiebat. sonitus aūt p̄turbantes φύλαττεν. ἦχοι δὲ καταράσσοντες Exo.
eos circumstrepebant: τ visio αὐτοὺς περιεκόμπουν, καὶ φάσμα 10.f.
nes tristibus meste vultibus. τα ἀμειδήτοις κατηφῆ προσώποις
apparebāt. τ ignis qdem nulla ἐνεφαίνετο. καὶ πυρὸς μὲν οὐδεμία
vis poterat lucere: neq; stellaꝝ βία κατίσχυεν φωτίζειν, οὔτε ἄστρων
nitide flāme illuminare sustine ἔκλαμπροι φλόγες καταυγάζειν ὑπε=
bant tristem illam noctē. ap μενον τὴν συγγενῆ ἐκείνην νύκτα. δι=
parebat āt illis solum spontanea pyra φαίνετο δ' αὐτοῖς μόνον αὐτομάτη πυρὰ B
timore plena. territi āt a φόβου πλήρης. ἐκθλιματούμενοι δὲ τῆς
nō visa illa visione: estimabāt μὴ θεωρουμένης ἐκείνης ὄψεως, ἡγοῦντο
deteriora q̄ videbātur. magice āt appo χείρω τὰ βλεπόμενα. μαγικῆς δὲ κατὲ
sita erāt ludibria artis: τ in κεινο ἐμπαίγματα τέχνης, καὶ τῆς ἐπὶ
prudentia tactātie correptio cōtumelioſa. φρονήσει ἀλαζονίας ἔλεγχος; ἐφύβρισος.

nā pmittentes timores τ turbationes expellere ab aia languēte: ραχὰς ἀπελαύνειν ψυχῆς νοσούσης, hi ridiculo timore lāgue ῦτοι καταγέλαστον ἐνλάβειαν ἐνόbant. τ .n. si nihil eos turbu σουν. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἀυτοὺς ταραlentū terrebat: bestiaꝝ transitibus χῶρις ἐφόβει, κνωδάλων παρόδοις τ serpentiū sibilis commoti: καὶ ἑρπετῶν συρισμοῖς ἐκσεσοβημέ peribant tremebūdi: τ nulnoι, διώλλυντο ἔντρομοι, καὶ γὰρ μηla erpte fugiendū aerē aspicere ne δαμόθεν φευκτὸν ἀέρα προσιδεῖν ἀρgātes. timida res.n. ꝓpo malitia νούμθοι. δειλὸν γὰρ ἰδίᾳ πονηρία teste condemnata. sēp ät ꝓoc μάρτυρι καταδικαζοιδήκη. ἀεὶ δὲ προ cupauit scna contenta σείληφε τὰ χαλεπὰ συνεχοιδήκη τῇ cōscientia. nihil enī est timor: ni συνειδήσει. οὐδὲν γάρ ἐστι φόβος, εἰ si ꝓditio eoꝝ q̄ a cogitatione auμὴ προδοσία τῶν ἀπὸ λογισμοῦ βοκxiliꝝ. ab intro ät exūs minor expe θημάτων. ἔνδοθεν δὲ οὖσα ἧττων ἡ προσ ctatio maiorē putat ignoran δοκία πλείονα λογίζεσθαι τὴν ἄγνοιtiam ꝓbente tormentū can αγ τῆς παρεχούσης τὴν βάσανον αἰ sa. at ipotentē vere noctes τίας. οἱ δὲ τὴν ἀδύναγον ὄντως νύκτα τ ex ipotentis inferni spelūcis supue καὶ ἐξ ἀδυνάγου ἄδου μυχῶν ἐπελ nientē: eodē somno dormientes: θοῦσαγ. γὰν ἀυτὸν ὕπνον κοιμώμθοι, aliqñ q̄dē monstris agitabanē ꝑhantasma τὰ μὲν τέρασιν ἠλαύνοντο φαντασμά tum: aliqñ ät animę dissoluebanē των, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς παρελύοντο traditione. subitane? .n. illis τ προδοσία. ἀιφνίδιος γὰρ αὐτοῖς καὶ insperatus timor supuenit. eode ἀπροσδόκητος φόβος ἐπῆλθεν. εἰ δ' οὕ sic: quicqꝝ igit erat illic deci τως, ὃς δήποτ' οὖν ἦν ἐκεῖ κατακλί dens: custodiebat in inferratum car δην, ἐφρουρεῖτο εἰς τὴν ἀσίδηρον εἰρ cerē inclusus. siue .n. agricola κτὴν κατακλειθείς. εἴτε γὰρ γεωργὸς erat q̄s aut pasto:: aut coꝝ q̄ in deserto ἦν τις ἢ ποιμήν, ἢ τῶν κατ' ἐρημίαν operarius laboꝝ: ꝓoccupatus ine ἐργάτης μόχθων, προληφθεὶς τὴν δυ uitabilem sustinebat necessitatē. vna .n. σάλυκτον ἔμενεν ἀνάγκην. μιᾶ γὰρ catena tenebraꝝ omnes ligati erāt. σι άλύσει σκότους πάντες ἐδέθησαν. εἴ ue spiritus sibilans: aut circū den τε πνεῦμα συρίζον, ἢ περὶ ἀμφιλα sos ramos autum sonit? suauis: φεῖς κλάδους ὀρνέων ἦχος ἐυμελής, aut cōcent? aque cuntis vt: aut ἢ ῥυθμὸς ὕδατος ποτευομθίου βία, ἢ sonus validus ꝑcipitaꝝ petra πέτρας ἀπηνὴς καταρρωθομθίων πε rū: aut lasciuētiū aialiū cursus inuτρῶν, ἢ σκιρτώντων ζώων δρόμος ἀθεώ sus: aut vlulantiū scuarum bestia ρητος, ἢ ὠρυομθίων ἀπηνεςάτων θηρί rū vox: aut repercussa de con ων φωνή, ἢ ἀνταπακλωμθίη ἐκ κοιcanitate mōtiū echo: dissoluebant illos λότητος ὀρέων ἠχώ, παρέλυεν ἀυτοὺς deterrentia. totus .n. mundus nitt ἐκφοβοῦντα. ὅλος γὰρ ὁ κόσμος λαμ do illuminabatur lumine: τ non πρῶ κατελάμπετο φωτί, καὶ ἀνεμ ipeditis cōtinebatur opibus. solis ät ποδίσοις συνείχετο ἔργοις. μόνοις δὲ illis supposita erat grauis nox: ima ἐκείνοις ἐπετείτατο βαρεῖα νύξ, εἰgo q̄ debebāt eis succe καὶ τοῦ μέλλοντος ἀυτοὺς διαδέχε dere tenebraꝝ. sibi ät erant grauio ται σκότους. ἑαυτοῖς δὲ ἦσαν βαρύres tenebris.

τεροι σκότους. Ca.18.

Tis sctis tuis maxima erat lux. quoꝝ vocem q̄dē audientes: figuΤοῖς δὲ ὁσίοις σου μέγιστον ἦν φῶς. ὧν φωνὴν μὲν ἀκούαντες, μορram ät nō videntes: q̄ñ q̄dē nō et φὴν δ' οὐχ ὁρῶντες, ὅτι μὲν οὐ καὶ ipi passi erant: btām ꝓdicabāt: κεῖνοι ἐπεπόνθεισαν, ἐμακάριζον, q̄ñ ät nō nocent añ iniuria affecti: ὅτι δὲ οὐ βλάπτουσι προκδικημθίοι, gras agebant: τ differendi gra νυχαρίσουν, καὶ τοῦ διενεχθῆναι χάtia ozabant. ꝑpt̄q ignis ardētis colūnā: ριν ἐδέοντο. ἀνθ' ὧν πυριφλεγῆ σύλον, ducē q̄dē ignoti itineris: so ὁδηγὸν μὲν ἀγνώστου ὁδοιπορίας, ἥλιlē ät nō ledentē honorifici hospicii ον δὲ ἀβλαβῆ φιλοτίμου ξενιτείας prestitisti. digni q̄dē .n. illi pus παρέχες. ἄξιοι μὲν γὰρ ἐκεῖνοι στερη ri luce τ custodiri in tene θῆναι φωτὸς καὶ φυλακισθῆναι ἐν σκό bris: q̄ inclusos custodiebant τει, οἱ κατακλείσους φυλάξαντες filios tuos: ꝑ quos debebat ico: τοὺς υἱούς σου, δι' ὧν ἤμελλε τὸ ἄφ ruptū legis lumē seculo da θαρτον νόμου φῶς. τῷ αἰῶνι δίδοri. cogitantes ät tōs σθαι. βουλευσαμθίους δ' αὐτοὺς τὰ iustoꝝ occidere infātes: τ τῶν ὁσίων ἀποκτεῖναι νήπια, καὶ vno exposito filio τ liberato: ἑνὸς ἐκτεθέντος τέκνου καὶ σωθέντος, in coꝛreptiōeꝫ illoꝝ abstulisti multiτὸν ἐλεγχον τὸ αὐτῶν ἀφειλου πλῆ dinē filioꝝ: τ pariter perdidi θος τέκνων, καὶ ὁμοθυμαδὸν ἀπώλεsti in aqua vehemēti. illa σας ἐν ὕδατι σφοδρῷ. ἐκείνη ἡ nox p̄cognita ē patribus nr̄is. vt νὺξ προεγνώσθη πατράσιν ἡμῶν. ἵνα secure scientes q̄bus crediderunt ἀσφαλῶς εἰδότες οἷς ἐπίσευσεν iuramētis: letarētur. suscepta est aūt ὅρκοις, ἐπευθυμήσωσι. προσεδέχθη δὲ a ꝑpl̄o tuo salus q̄dē iusto ὑπὸ λαοῦ σου σωτηρία μὲν δικαί tū: iimicoꝝ ät perditio. quō .n. cru ων, ἐχθρῶν δὲ ἀπώλεια. ὡς γὰρ ἐτι ciasti aduersarios: hoc μωρήσω τοὺς ὑπεναντίους, τοῦ nos p̄uocans τω ἡμᾶς προσκαλεσαμένος

hi cum derisu: pleni timore languebant. Nam & si nihil eos ex monstris perturbabat: transitu animalium & serpentium sibilatiōe commoti: tremebundi peribāt: & aerem quem nulla ratione quis effugere posset: negantes se videre. Frequenter enim preoccupant pessima: redarguente conscientia. Cum sit enim timida ne quitia: data ē i omniū cōdemnationem: Semper enim presumit seua perturbata conscientia. Nihil enim est timor nisi presumptionis adiutorium: proditio cogitatiōis auxiliorū. Et dum ab intro minor est expectatio: maiorem putat potentiā eius causa de qua tormentum prestat. Illi autem qui in potentem venere noctes: & ab infimis & ab altissimis superuenientem eundem somnū dormientes: aliquādo monstrorum exagitabantur timore: aliquādo anime deficiebant traductiōe. Subitaneus enim illis & insperat? timor superuenerat. Deinde si quisq̄ ex illis decidisset: custodiebatur in carcere sine ferro reclusus. Si enī rusticus quis erat aut pastor aut agri laborum operarius preoccupatus esset: ineffugibilem sustinebat necessitatem. Vna enim catena tenebrarū omnes erant colligati. Siue spiritus sibilans: aut inter spissos arborum ramos auium sonus suauis: aut vis aque decurrentis nimium: aut sonus validus precipitarum petrarum: aut ludentium animalium cursus inusus: aut mugientium valida bestiarum vox: aut resonans de altissimis montibus echo: deficientes faciebat illos pre timore. Omnis enim orbis terrarum limpido illuminabatur lumine: & non impeditis operibus continebatur. Solis autem illis superposita erat grauis imago tenebraꝝ q̄ superucturaillis erat. Ipsi ergo sibi erant grauiores tenebre.

Capitulum.18.

SAnctis autem tuis maxima erat lux: & horum quidem vocem inimici audiebant: sed figuram non videbāt. Et qanon & ipsi eadem passi erant magnificabāt te: & qui ante lesi erant: quia non ledebantur: gratias agebant tibi: & vt esset differentia te deum petebant. Propter quod ignis ardentem columnam ducem habuerunt ignotevie: & solem sine lesura boni hospitii prestitisti. Digni quidem illi carere luce: & pati carcerem tenebraruꝫ: qui inclusos custodiebant filios tuos: per quos incipiebat incorruptum legis lumen seculo dari. Cum cogitarent iustorum occidere infantes: & vno exposito filio: ed liberato in traductionem illorū multitudinem filiorum abstulisti. & pariter illos perdidisti in aqua valida. Illa enī nox ante cognita est a patribus nostris: vt vere scientes quibus iuramentis credi derunt animequiores essent. Suscepta est autem a populo tuo sanitas quidem iustorum: iniustorum autem extermination. Sicut. n. lesisti aduersaros nr̄os: sic &

Universidad de Deusto
Biblioteca

magnificasti.absc̄se.n. sacrificabāt sci pue
ἐδόξασας·κρυφῇ γὰρ ἐθυσίαζον ὅσιοι παῖ
ri bonor̄: ꝛ diuinitatis legē
δις ἀγαθῶν, καὶ τὸν τῆς θειότητος νόμον
in cōcordia disposuer̄t: ipor̄ similiter
ἐν ὁμονοίᾳ διέθεντο, τῶν αὐτῶν ὁμοίως
ꝛ bonor̄ ꝛ piculor̄ pticipatu=
καὶ ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψε=
ros iustos: patrū ia p̄cinē
σθαι τοὺς ἁγίους, πατέρων ἤδη προα=
tes laudes.resonabat ār incōso
ναμέλποντες αἴνους·ἀντήχει δὲ ἀσύμ
nans inimicor̄ clamor: ꝛ mixabilis fereba
φωνος ἐχθρῶν βοή, καὶ διχῇ δὲ διέφερε
tur vox plorator̄ infantiū. simili ār
τὸ φωνὴ θρηνουμένων παίδων·ὁμοία δὲ
pena fuus simul cū dño punitus:
δίκη δοῦλος ἅμα δεσπότῃ κολασθείς,
ꝛ popularis cū rege eadem patiens.
καὶ δημότης βασιλεῖ τὰ αὐτὰ πάσχων.
pariter aūt oīes in vno nomine
ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἐν ἑνὶ ὀνόματι
mortis mortuos hēbāt inumerabiles.
θανάτου νεκροὺς εἶχον ἀναριθμήτους.
neq; .n. ad sepeliendū uiui erant
οὐδὲ γὰρ πρὸς τὸ θάψαι οἱ ζῶντες ἦσαν
sufficiētes.qm̄ ad vnū momentū honora
ἱκανοί. ἅπαξ γὰρ πρὸς μίαν ῥοπὴν ἡ ἐντιμο
bilior gñatio illor̄ corrupta ē. omnia
τέρα φύσις αὐτῶν διεφθάρη·πάντα
.n. nō credentes ppr̄ veneficia
γὰρ ἀπιστοῦντες διὰ τὰς φαρμακείας
in p̄mogenitor̄ interitu: cōfessi
ἐπὶ τῶν πρωτοτόκων ὀλέθρῳ, ὡμολό=
sunt dei filiū pplm̄ esse. tacito .n.
γησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι.ἡσύχου γὰρ
silentio cōtinente omnia ꝛ no
σιγῆς περιεχούσης τὰ πάντα καὶ νυ
cte in ppria velocitate dimidiata: omni
κτὸς ἐν ἰδίῳ τάχει μεσαζούσης, ὁ σὸν
potens tuus fmo a celis de
παντοδύναμός σου λόγος ἀπ' οὐρανῶν ἐκ
thronis regalibus durus bella=
θρόνων βασιλείων ἀπότομος πολεμι=
tor in mediū pnicios̄e p̄silluit
στὴς εἰς μέσον τῆς ὀλεθρίας ἤλλατο
terre:gladiū acutū nō simulatū imperi
γῆς,ξίφος ὀξὺ τὴν ἀνυποκριτον ἐπιτα
um tuū ferens. ꝛ stās repleuit om=
γήν σου φέρων.καὶ στὰς ἐπλήρωσε τὰ
nia mortē: ꝛ celum q̄dē attin
πάντα θανάτου, καὶ οὐρανοῦ μὲν ἥπτε
gebat:descēderat ār in trā. tunc conti
το, βεβήκει δὲ ἐπὶ γῆς. τότε παρα=
nuo visiones q̄dē sōniorum grauiuꝫ
χρῆμα φαντασίαι μὲν ὀνείρων δεινῶν
turbauerunt illos: timores ār insilie=
ἐξεταράξαν αὐτούς, φόβοι δὲ ἐπέσκ=
runt insperati. ꝛ alius alio pie=
σαν ἀδόκητοι. καὶ ἄλλος ἀλλαχῇ ῥι=
ct⁹ semimortuꝰ:ppr̄ quā moriebat causaꝫ
φεὶς ἡμίθνητος, δι' ἣν ἔθνησκεν αἰτίαν
ostendebat. nā somnia q̄ turbauerunt
ἐνεφάνιζεν. οἱ γὰρ ὀνειροι θορυβήσαντες
eos hoc p̄signabant: ne igno=
αὐτοὺς τοῦτο προεμήνυσαν, ἵνα μὴ ἄγνο
rātes cur male patiāt̄ur: peri
οῦντες διὰ κακῶς πάσχουσιν, ἀπολων
rēt. tetigit ār tandē ꝛ iustos tēptatio
ται. ἥψατο δέποτε καὶ δικαίων πεῖρα
mortis: ꝛ fractio in eremo facta est
θανάτου, καὶ θραῦσις ἐν ἐρήμῳ ἐγένετο
nos prouocans magnificasti. Absconse
enim sacrificabāt iusti pueri bonoruꝫ:
& iusticie legē in concordiā disposuer̄t:
similiter bona & mala pcepturos iustos:
patri oīm decantantes laudes. Resona=
bat ār icōueniēs inimicor̄ vox: & flebi
lis audiebatur planctus ploratoꝝ infan
tiū. Simili ār pena seruꝰ cū dño afflictꝰ
est: & popularis hō regi similia passus.
Similiter ergo oīes vno nomine mor
tis mortuos hēbāt inumerabiles. Nec
eni ad sepeliendū viui sufficiebant. qm̄
vno momēto q̄ erat p̄clarior natio illo=
rū exterminata est. De oībus eni non
credētes ppter bñficia: tūc cū primum
fuit exterminiū primogenitoꝝ: spopō
derūt pplm̄ dei se esse. Cū.n.qetū silen
tiū cōtineret oīa: & nox in suo cursu
mediū iter haberet: oīpotēs sermo tuꝰ
dñe exiliēs de celo a regalibꝰ sedibus:
durus debellator in mediā exterminii
trā p̄silīuit: gladiꝰ acutꝰ ilimitatū iperiū
tuū portās: & stās repleuit oia morte: &
vsq; ad celū attigebat stās in terra. Tūc
cōtinuo visus somnioꝝ maloꝝ turba=
uerūt illos: & timores supuenerūt ispe
rati. Et alius alibi p̄iectꝰ semiuiuꝰ: ppr̄
quā moriebatur causam demōstrabat
mortis. Visiones.n.q̄ illos turbauerunt
hec p̄monebāt: ne inscii q̄re male patie
bātur perirent. Tetigit aūt tūc & iustos
temptatio mortis: & commotio in ere=
mo facta est multitudinis: sed non diu
permansit ira tua. Properans.n. homo
sine querela deprecari pro populis: pro
ferens seruitutis sue scutū orationem:
& perꝫincensum deprecationē allegans:
restitit ire & finem imposuit necessitati:
ostendēs qm̄ tuus est famulus. Vicit au
tem turbas nō in virtute corporis: nec
armatura potentie: sed verbo illum qui
se vexabat subiecit: iuramenta paren=
tum & testamentum cōmemorans. Cū
enim iam aceruatim cecidissent super
alterutrum mortui: interstitit & ampu=
tauit impetū: & diuisit illam que ad vi=
uos ducebat viam. In veste enim po=
deris quā habebat: totus erat orbis ter
rarum: & parentū magnalia in quattu
or ordinibus lapidum erant sculpta: &
magnificentia tua in diademate capitis
illius scripta erat. His autem cessit qui
exterminabat: & hec extimuit. Erat.n.
sola temptatio ire sufficiens.

Capitulum.19.

IMpiis autem vsq; in nouissimuꝫ si=
ne misericordia ira superuenit. Pre
sciebat enim & futura illorum .quoni=
am cum ipsi permisissent vt se educe=
rēt & cū magna solicitudie premisissent
illos: consequebantur illos penitentie
actus. Adhuc enim inter manus habē=
tes luctum: & deplorantes ad monu=
menta mortuorum: aliam sibi assum=
pserunt cogitationē inscientie: & quos
rogātes proiecerāt: hos tāq̄ fugitiuos
persequebātur. Ducebat enim illos ad

mltitudinis.sed non diu pmansit
πλήθους. ἀλλ' οὐ" ἐπὶ πολὺ ἔμεινεν
ira. pperans .n. vir sine q̄rela
ἡ ὀργή. σπεύσας γὰρ ἀνὴρ ἄμεμπτος
ppugnauit: ppr̄ū ministeriū
προεμάχησε, τὸ τῆς ἰδίας λειτουργί Exo.2.
arma: oronē ꝛ incen d.
as ὅπλον, προσευχὴν καὶ θυμιάμα=
si placationē ferens: restitit i=
ras ἐξιλασμὸν κομίσας, ἀντέστη τῷ θυ
re ꝛ finē imposuit calamitati:
μῷ, καὶ πέρας ἔστησε τῇ συμφορᾷ,
ostēdens qm̄ tuus est famulus. vicit
δῆλος ὅτι σὸς ἐστι θεράπων. ἐνίκησε
āt deuastantem non robore cor= C
δὲ τὸν ὀλοθρεύοντα οὐκ ἰσχύϊ τοῦ σώ=
poris: non armor̄ opatione: sed ver=
matos, οὐχ ὅπλων ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ λό
bo torquentē subiecit: iuramēta
γῳ τὸν κολάζοντα ὑπέταξεν, ὅρκους
patrum ꝛ testamēta cōmemorans.
πατέρων καὶ διαθήκας ὑπομνήσας.
aceruati .n. iam iacētibus sup alt
σωρηδὸν γὰρ ἤδη πεπτωκότων ἐπ' ἀλ
utrum mortuis: inter stās pūta=
λήλων νεκρῶν, μεταξὺ στὰς ἀνέκοψε
uit iram: ꝛ diuisit q̄ ad
τὴν ὀργήν, καὶ διέκρισε τὴν πρὸς τοὺς
vīuos viam. in .n. talari tunica ve
ζῶντας ὁδόν. ἐπὶ γὰρ ποδήρους ἐνδύ
stimēti erat totus mūdus: ꝛ patrum D
ματος ἦν ὅλος ὁ κόσμος, καὶ πατέρων Sap.
glorie in q̄ttuor ordinū lapidū sculptura: 19.g.
δόξαι ἐπὶ τετρασίχου λίθων γλυφῆς,
ꝛ magnitudo tua in diademate
καὶ μεγαλωσύνη σου ἐπὶ διαδήματος
capitis illius. his cessit destru
κεφαλῆς αὐτοῦ. τούτοις εἶξεν ὁ ὀλο=
ens: hec āt timuit. erat.n. so=
θρεύων, ταῦτα δὲ ἐφοβήθη· ἦν γὰρ μό
la tēptatio ire sufficiens.
νη ἡ πεῖρα τῆς ὀργῆς ἱκανή.

Ca. 19.

ET impijs vsq; in finē
Τοῖς δὲ ἀσεβέσι μέχρι τέλους
imisericor̄ ira institit. p̄sciebat .n.
ἀνελεήμων θυμὸς ἐπέστη. προήδει γὰρ Exo.28
illoꝝ ꝛ futura. qm̄ ipsi b.
αὐτῶν καὶ τὰ μέλλοντα. ὅτι ἀνοι
cum p̄misissent abire: ꝛ cū
ἐπιτρέψαντες οὗ ἀπιέναι, καὶ με
diligentia p̄misissent illos:
τὰ σπουδῆς προπέμψαντες αὐτούς,
p̄sequētur p̄niam agentes. adhuc .n. in
διώξουσι μεταμεληθέντες. ἔτι γὰρ ἐν
manib⁹ hīites: luctus: ꝛ deplo A
χερσὶν ἔχοντες τὰ πένθη, καὶ προ=
rantes ad monumēta mortuoꝝ: alterā
σοδυρόμενοι τάφοις νεκρῶν, ἕτερον
euulserunt cogitationē stultic̄ie: ꝛ
ἐπεισήγαγον λογισμὸν ἀνοίας, καὶ
quos supplicātes p̄iecerunt: hos
οὓς ἱκετεύοντες ἐξέβαλον, τούτους
tāq̄ fugitiuos p̄sequēbant. ducebat .n.
ὡς φυγάδας ἐδίωκον. εἵλκε γὰρ
illos vigna ad hunc finem
αὐτοὺς ἡ ἀξία ἐπὶ τοῦτο τὸ πέρας
necessitas:ꝛ eoꝝ q̄ acciderant obli=
ἀνάγκη, καὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμ
uionē iniecit: vt
νηστίαν ἐνέβαλεν, ἵνα τὴν ∞∞∞

deficientē tormētis reple
λείποουσαν τοῖς βασάνοις προσαναπληρώ
rent punitionē: ꝛ q̄dem pplus tuus mi=
σωσι κόλασιν, καὶ ὁ μὲν λαός σου πα
rabile iter transiret: illi āt
ραδοξον ὁδοιπορίαν περάσει, ἐκεῖνοι δὲ
nouā inuenirēt mortem. oīs .n. creatura
ξένον εὕρωσι θάνατον. ὅλη γὰρ ἡ κτίσις
in pprio gñe rursus ab initio réfiguraba
ἐν ἰδίῳ γένει πάλιν ἄνωθεν ἀνετυποῦ
tur: deseruiens pprijs p̄cep=
το, ὑπηρετοῦσα ταῖς ἰδίαις ἐντα=
tis. vt tui pueri custodirentur
γαῖς. ἵνα οἱ σοὶ παῖδες φυλαχθῶσιν
illesi: castra inum=
ἀβλαβεῖς, ἡ τὴν παρεμβολὴν σκιάζου
brās nubes: er āt ante exūte aqua
σα νεφέλη, ἐκ δὲ προυφεστῶτος ὕδατος
sicca ortus terra visus est: ꝛ ex
ξηρᾶς ἀναδύσεις γῆς ἐθεωρήθη, καὶ ἐξ
rubro marí via sine ipedimēto:
ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁδὸς ἀνεμπόδιστος,
ꝛ vtridē herbā ferēs cāpus de tēpestate vio
καὶ χλοηφόρον πεδίον ἐκ κλύδωνος βι
lenta. p quē oīs gens clausierūt tua
αίου. δι' οὗ πᾶν ἔθνος διῆλθον οἱ τῇ σῇ
ptegebantē manu: videntes mira
σκεπαζόμενοι χειρί, θεωρήσαντες θαυ=
bilia monstra. tāq̄.n. equi pasti sunt:
μασὰ τέρατα. ὡς γὰρ ἵπποι ἐνεμήθησαν,
ꝛ tāq̄ agni exultauerunt laudātes
καὶ ὡς ἀμνοὶ διεσκίρτησαν αἰνοῦντές
te dñe liberantē eos. memores erāt
σε κύριε τὸν ῥυσάμενον αὐτούς. ἐμέμνηντο
.n. adhuc eoꝝ que in peregrinatiōe illorum:
γὰρ ἔτι τῶν ἐν τῇ παροικίᾳ αὐτῶν,
quēadmodū p q̄dē gñatiōe animaliū eduxit
πῶς ἀντὶ μὲν φυτέσεως ζώων ἐξήγαγε
terra muscam: pro aūt aq̄tilibus ructa=
ἡ γῆ σκνῖπα, ἀντὶ δὲ ἐνύδρων ἐξηρεύ=
uit fluuius multitudinē ranarū.
ξατο ὁ ποταμὸς πλῆθος βατράχων.
in nouissimo āt vidēt ꝛ gñationē nouā aut=
ἐφ' ὑστέρῳ δὲ εἶδον καὶ φύσιν νέαν ὀρνέ
uz: cū cōcupiscētia adducti postulaue=
ων, ὅτε ἐπιθυμίᾳ προαχθέντες ἠτήσαν
rūt escas ⁊ delitiaꝝ. in .n. cōsolatio
ο ἐδέσματα τρυφῆς. εἰς γὰρ παρα=
nē ascēdit eis de mare ozty=
μυβίαν ἀνέβη αὐτοῖς ἐκ θαλάσσης ὄρτυ=
gometra. ꝛ supplicia pctō=
γομήτρα. καὶ αἱ τιμωρίαι τοῖς ἁμαρ
ribus supueneūt: nō sine ante fa
τωλοῖς ἐπῆλθον, οὐκ ἄνευ τῶν προγεγο
ctis argumētis vi fulminū.
νότων τεκμηρίων τῇ βίᾳ τῶν κεραυνῶν.
iuste .n. patiebātur pprijs eorum
δικαίως γὰρ ἔπασχον ταῖς ἰδίαις αὐτῶν
nequitijs. ꝛ .n. grauiorem ihospi=
πονηρίαις. καὶ γὰρ χαλεπωτέραν μισο

hunc finem cū signa necessitas: & horum
que acciderāt cōmemoratiōnem amit
tebant: vt que deerant tormētis reple=
pleret punitio: & populus quidem tu?
mirabiliter transiret: illi autem nouam
mortē inuenirent. Oīs.n. creatura ad
suū genus ab initio refigurabatur: de=
uiens tuis p̄ceptis: vt pueri tui custodi=
rētur illesi. Nam nubes castra coꝝ obū
brabat. & ex aqua q̄ ante erat: terra ari
da apparuit: & in mari rubro via sine i=
pedimento: & cāpus germinās de pfū
do nimio: p quē oīs natio transiuit: q̄ te
gebatur tua manu: vidētes tua mirabi=
lia & mōstra. Tāq̄.n. eq depauerūt escā
& tanq̄ agni exultauerūt magnificātes
te dñe q liberasti illos. Mēores.n. erāt
adhuc eorū q̄ in incolatu illoꝝ facta fue
rāt. quēadmodū p natiōe aialiū eduxit
terra muscas: & p piscibus eructauit flu
uius multitudinē ranaꝝ. Nouissime āt
viderūt nouā creaturā auiū: cū abducti
cōcupiscētia postulauerūt escas epula=
tionis. In allocutione .n. desiderii ascē
dit illis de mari ortygometra: & vexa=
tiōes pctōribus supueneruūt: nō sine il=
lis q̄ añ facta erāt argumētis p vī flumi
nū. Iuste.n. patiebātur ēm suas neqtias.
Et enī detestabiliorē inhospitalitatē in
stituerāt. Alii q̄dē ignotos nō recipiebāt
aduenas. Alii aūt bonos hospites ī ser
uitutē redigebant. Et nō solū hec: sꝛ &
alius q̄dē respectus illoꝝ erat: q̄m inimi
ti recipiebāt extraneos. Qui aūt cū leti
cia receperūt hos q eisdē vsi erant insti
tutis: seuissimis afflixerunt doloribus.
Percussi sūt aūt cecitate: sicut illi in fori
bus iusti cū subitaneis cooperti essent
tenebris. Vnusq̄sq̄ trāsitū ostii sui q̄re=
bat. In se.n. elemēta dū conuertūtur: si
cut in organo q̄litatis son? imutatur: &
omīa suū sonum custodiunt. Vnde esti
mari ex ipso visu certo pōt. Agrestia.n
in aq̄tica conuertebātur: & q̄cunq̄ erāt
natātia in terra transibāt. Ignis in aqua
valebat supra suā virtutē: & aq̄ extīguē
tis nature obliuiscebatur. Flāme ecōtra
rio corruptibiliū animaliū non uexaue
rūt carnes coābulātiū: nec dissoluebāt
illā q̄ facile dissoluebatur sicut glacies
bonā escā. In oībus.n. magnificasti po
pulū tuū dñe: et honorasti: et nō despe
xisti ī omī tpe et ī omī lōco assistēs eis.

Explicit Liber Sapientie.

talitatē exercuerūt. illi enim
ξενίαν ἐποιήσαντο. οἱ μὲν γὰρ τοὺς
ignoꝛantes nō recipiebāt p̄sentes. hi
ἀγνοοῦντας οὐκ ἐδέχοντο παρόντας. οὗ
ātibñfactoꝛes hoſpites ī ſuitutē redigebāt. ꝛ
γοι δὲ εὐεργέτας ξένους ἐδούλουν το. καὶ
nō solū sed q̄dā visitatio erit illoꝝ:
οὐ μόνον ἀλλ' ἦτις ἐπισκοπὴ ἔσαι αὐτῶν,
qm̄ odiose recipiebant alie
ἐπεὶ ἀπεχθῶς προσεδέχοντο τοὺς ἀλ
nos. q̄ āt cū festiuitatibus re=
λοτρίους. οἱ δὲ μετὰ ἑορτασμάτων εἰς
ceperunt eos q̄ tam ipoꝝ pticipa=
δεξάμενοι τοὺς ἤδη τῶν αὐτῶν μετεχη
uerūt iustoꝝ: granib? affligerūt labozib?.
κότας δικαίων, δεινοῖς ἐκάκωσαν πόνοις.
pcussi sunt aūt ꝛ cecitate: sicut il=
ἐπλήγησαν δὲ καὶ ἀορασίᾳ, ὥσπερ ἐκεῖ
li in iusti fozibus. qm̄
νοι ἐπὶ ταῖς τοῦ δικαίου θύραις. ὅτι
vastis cooperti tenebzis: vnusq̄sq̄
ἀχανεῖ περιβληθέντες σκότει, ἕκαστος
suaꝝ portaꝝ trāsitū q̄rebat. per
τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν τὴν δίοδον ἐζήτει. διέφαυ
se .n. elementa apte cōuersa:
τῶν γὰρ τὰ στοιχεῖα μεθαρμοζόμενα,
sicut i psalterio soni cōcētus
ὥσπερ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τοῦ ῥυθμοῦ
nomē permutant: semper ma=
τὸ ὄνομα διαλλάσσουσι, πάντοτε μέ=
nētia ī sono: q̄ est estimare ex
νοντα ἦχω, ὅπερ ἐστὶν εἰκάσαι ἐκ τῆς
factoꝝ visu diligēter. terrea
τῶν γεγονότων ὄψεως ἀκριβῶς. χερσαῖα
.n. in aq̄tica trāsmutabantur: ꝛ natatilia
γὰρ εἰς ἔνυδρα μετεβάλλετο, καὶ νηκτὰ
transibāt in terrā. ignis valebat
μετέβαινεν ἐπὶ γῆς. πῦρ ἴσχυεν
in aqua p̄prie virtutis obli
ἐν ὕδατι τῆς ἰδίας δυνάμεως ἐπι=
tus. ꝛ aqua extinctiue
λελησμένον. καὶ ὕδωρ τῆς σβεστικῆς
nature obliuiscebatur. flāme ecōtra
φύσεως ἐπελαμβάνετο. φλόγες ἀνάπα
rio facile coꝛruptibiliū aialiū: nō marcescere fe
λιν εὐφθάρτων ζώων, οὐκ ἐμάρα
cerūt carnes inambulantium: neq̄ liq̄
νθη σάρκας ἐμπεριπατούντων, οὐδὲ τη=
factiuū glacialis gñis liq̄factibile gen? am=
κτὸν κρυσταλλοειδὲς εὐτηκτον γένος ἀμ
broſiane esce. in oībus .n. dñe
βροσίας τροφῆς. κατὰ πάντα γὰρ κύριε
magnificasti pplm tuū ꝛ honorasti:
ἐμεγάλυνας τὸν λαόν σου καὶ ἐδόξασας,
ꝛ non despexisti in omni tēpoꝛe
καὶ οὐκ ὑπερεῖδες ἐν παντὶ καιρῷ
ꝛ loco assistens.
καὶ τόπῳ παρισάμενος.

Finis sapie Salomonis.
Τέλος τῆς σοφίας σολομῶντος.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sapia Jeſu filij Sirach.
Σοφία ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ.

Eſus hic ſirach
Ἰησοῦς οὗτος σιράχ
ḋdē fuit filiꝰ: nepos ãt
μὲν ἦν υἱός, ἔγγονος δὲ
ieſu eiuſdē noīs ſibi.
ἰησοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ.
hic igitur in tꝑibus
οὗτος οὖν ἐν χρόνοις
ſeriozibus fuit poſt captiuitatem τ
κατω γέγονε μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ
reuocationē: τ poſt ꝓphetas fere
ἀνάκλησιν, καὶ μετὰ τοὺς προφήτας σχεδὸν
omnes. ergo auus eius ieſus:
ἅπαντας. ὁ οὖν πάππος αὐτοῦ ἰησοῦς,
ſicut τ ipe teſtatur: laboꝛioſꝰ amatoꝛ
καθὰ καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ, φιλόπονός τε
fuit uir iter hebꝛeos τ pꝛudētiſſi-
γέγονεν ἀνὴρ ἐν ἑβραίοις καὶ φρονιμώτα
mus: q̄ nō ſolū altoꝛ q̄ ali eū
τος, ὃς οὐ μόνον τὰ ἑτέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ
pꝛudētū viroꝝ ſapienter dicta colle-
συνετῶν ἀνδρῶν ἀποφθέγματα συνήγα
git: ſed τ ipe ꝓpꝛia q̄dā dicta-
γεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἴδιά τινα ἀπεφ-
uit eſt multe intellectiōis τ ſapiētie
ήνατο πολλῆς συνέσεως καὶ σοφίας
plena. poſtꝫ igit librū hunc
γέμοντα. ἐπεὶ οὖν τὴν βίβλον ταύτην ὁ
pꝛimus ieſus fere collectum re
πρῶτος ἰησοῦς σχεδόντι συνειλεγμένην κα
linquens ex hoībus abiit: ſirach hic
ταλιπὼν ἐξ ἀνθρώπων ὤχετο, σιράχ οὗ
poſt illum rurſus accipiēs domeſtico
τος μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τῷ οἰκείῳ
filio reliquit ieſu. q̄ q̄dē eū
παιδὶ κατέλιπεν ἰησοῦ. ὃς δὴ ταύτης
ãplectens: in vnã omnem concinnã con-
λαβόμενος, εἰς ἓν ἅπασαν ἐναρμόνιον σύν
ſtructioēz collegit: ſapiam in q̄ ſuo
ταγμα συνήγαγεν, σοφίαν ἐπί τε αὐτοῦ
τ patriꝭ: atq̄ τ
καὶ τῷ τοῦ πατρός, ἀλλαμὴν καὶ τῷ
aui noīe vocans: ex ipo
πάππου ὀνόματι κεκληκώς, ἐξ αὐτοῦ τ
ſapientie noīe amanter magis
τῆς σοφίας ὀνόματος ἀγαπητῶς μᾶλλον
vt hꝫeret auditoꝛē ad ipꝰ
ἔχειν τὸν ἀκροατὴν πρὸς τὴν αὐτῆς τῆς
libꝛi meditatiōez attrahens. fmones
βίβλου μελέτην ἑπισπώμενος. λόγους
igit pꝛudentie enigmata q̄ τ para-
οὖν φρονήσεως αἰνίγματά τε καὶ παρα
bolas cōtinet τ ꝓticulares q̄ſdā anti-
βολὰς περιέχει καὶ μερικάς τινας πα-
quas diuinas hiſtoꝛias: de q̄ viris
λαιὰς θεοφιλεῖς ἱστορίας, περί τε ἀνδρῶν
q̄ bene placueꝝūt deo: τ oſonē τ hym
εὐαρεσησάντων τῷ θεῷ, καὶ εὐχὴν καὶ ὕμ
nū eius. adhuc aūt q̄ꝫ deus beneficijs
νον αὐτοῦ. ἔτι δὲ ὧν ὁ θεὸς εὐεργεσιῶν
dignat⁹ ē ꝓpꝛm ſuum: τ q̄ꝫ repleuit
ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἔπλησε
malis inimicos eoꝝ: ſectatoꝛ
κακῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ὀπαδὸς τοῦ
ſalomonis hic ieſus fuit: nihilo
σολομῶνος οὗτος ὁ ἰησοῦς γέγονεν, οὐδὲν
min⁹ illo circa ſapiētiā τ diſci-
ἧττον ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παι-
plinā appꝛobatus: multe diſcipline vere
δείαν εὐδοκιμήσας, πολυμαθὴς ἀληθῶς

Incipit ꝓlogus Libꝛi Ieſu filii ſirach:
Qui Eccleſiaſticus appellatuꝛ.

MVltoꝝ nobis & magnoꝝ p legē & ꝓpꝛhetas: alioſq̄q ſecuti ſūt illos ſa
pīa demōſtrata ē: ī qbus oportet lauda-
re iſrael doctrine & ſapie cauſa: qa non
ſolū ipos loquētes neceſſe ē eē pītos: ſz
etiā extraneos poſſe & diſcētes & ſcri-
bētes doctiſſimos fieꝛi. Au⁹ me⁹ ieſus
poſtq̄ ſe āpli⁹ dedit ad diligētiā lctōꝛis
legis & ꝓpꝛhetaꝝ & alioꝝ libꝛoruꝫ q no
bis a parentib⁹ nr̄is tradiꝛi ſūt: voluit &
ipe ſcribere aliq̄d hoꝝ q̄ ad doctrinā &
ſapiam ptinēt: vt deſiderātes diſcere &
illoꝝ pīti fieꝛi: magis magiſq̄ attendāt
aio & cōfirmētur ad legitimā vitā. Hor
tor itaq̄ venire vos cū beniuolētia & at
tētiori ſtudio lctōnē facere: & veniā hē-
re ī illis ī qbus videmur ſequētes ima-
ginē ſapie: & deficere in verboꝝ cōpo-
ſitiōe. Nā deficiēt verba hebꝛaica q̄ñ fu
eꝛit trāſlata ad alterā liguā. Nō āt ſolum
hec ſz & ipa lex & ꝓpꝛhete .ceteraq̄ alioꝝ
libꝛoꝝ nō paruā hñt differētiā q̄ñ int̄ ſe
dicūtur. Nā ī octauo & tricesimo anno
tꝑibus Ptolemei euergetis regis poſtq̄
puem ī egyptū: & cū mlt̄ū tꝑis ibi fuiſſe:
iueni ibi libꝛos relictos nō pue neq̄ cō
tēnēde doctrine. Itaq̄ bonū & neceſſa-
riū putaui: & ipe aliquā addere diligētiā
& laborē iterꝑtādi libꝛū iſtū: & multa vi
gilia attuli doctrinā ī ſpacio tꝑis ad illa
q̄ ad finē ducūt libꝛū iſtū dare: & illis q
voluīt animū ītēdere & diſcere quemad
modū oporteat iſtituere mores q ſm le
gē dn̄i ꝓpoſuerint vitam agere.

Incipit liber Eccleſiaſticus Capi. i.

OMNIS SAPIENTIA A DO-
mino deo eſt: & cūillo fuit ſemp &
eſt añ euū. Arenā maris & pluuie gut-
tas & dies ſeculi: qs dinumerauit? Altí-
tudinē celi & latitudinē tre & ꝓfūdum a
byſſi: qs dimēſus ē? Sapiam dei p̄cedē-
tē oīa qs īueſtigauit? Prior oīz creatā
ſapīa: & ītellect⁹ prudētie ab euo. Fōs ſa
pīe verbū dī ī excelſis: & īgreſſ⁹ illi⁹ mā
data eīna. Radix ſapie cui reuelata ē: &
aſtutias illi⁹ qs cognouit? diſcipīla ſapie
cui reuelata eſt & manifeſtata: & multi-
plicationē īgreſſus illi⁹ qs ītellexit? Vn⁹
ē altiſſim⁹ creator oīz: ops & rex potēs
& metuend⁹ nimis: ſedēs ſup thronū il
lius & dn̄ans de⁹. Ipe creauit illā ī ſpiri-
tu ſcto: & vidit & dinumerauit & men-
ſus eſt. Et effudit illā ſup oīa opa ſua &
ſup oēm carnē: ſm datū ſuū: & p̄bet il-
lā diligentib⁹ ſe. Timor dn̄i gl̄ia & gl̄ia
tio & letīcia & corona exultatiōis. Ti-
mor dn̄i delectabit cor: & dabit letīciaꝫ
& gaudiū ī lōgitudinē dieꝝ. Timēti dn̄ꝫ
bn̄ erit in extremis: & ī die defūctionis
ſue bn̄dicetur. Dilectio dei honorabil⁹
ſapīa: q bus āt apparuerit ī viſu: diligunt
eā ī uiſiōe & in agnitiōe magnalīū ſuo
rū. Initiū ſapīe timor dn̄i: & cū fidelib⁹
in vulua cōcreatus ē: & cū electis femīs
graditur: & cū iuſtis & fidelib⁹ agnoſci
tur. tior dn̄i ſcīētie religioſitas. Religio
ſitas cuſtodiet & iuſtificabit cor: iocūꝺ
ditatē atq̄ gaudiū dabit. Timēti deū be
ne erit: & ī dieb⁹ cōſolatiōis illi⁹ benedi
cetur. Plenitudo ſapie timere deum:

τ exiſs τ vocatus.
καὶ ὢν καὶ καλούμενος. Ca. i.

OMnis ſapia a dño: τ cū
Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου, καὶ με
illo eſt in ſeculū. Arenā ma
τ' αὐτοῦ ἐστιν εἰς τὸν αἰῶνα. Ἄμμον θαλασ
ris τ guttas pluuie τ dies ſecu
σῶν καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶ
li q̄s enumerabit? Altitudinē celi
νος τίς ἐξαριθμήσει; Ὕψος οὐρανοῦ
τ latitudinē tre τ abyſſum τ ſapiē
καὶ πλάτος γῆς καὶ ἄβυσσον καὶ σοφί-
tiā q̄s inueſtigabit? Prior omnibus
α τίς ἐξιχνιάσει; Προτέρα πάντων
creata eſt ſapia: τ intellectus pꝛudentie
ἔκτισαι σοφία, καὶ σύνεσις φρονήσεως
ab euo. Fons ſapie verbū dei
ἐξ αἰῶνος. Πηγὴ σοφίας λόγος θεοῦ
in excelſis: τ vie eius mādata
ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαί
eterna. Radix ſapie cui reuelata
αἰώνιοι. Ρίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφ
eſt? τ aſtutias illius q̄s
θη; καὶ τὰ πανουργεύματα αὐτῆς τίς
cognouit? Qn⁹ eſt ſapiēs timibilis valde
ἔγνω; Εἷς ἐστι σοφὸς φοβερὸς σφόδρα
ſedens ſup thꝛonū ſuum. Domi
καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Κύρ-
n⁹ ipe creauit illam τ vidit τ dinu
ος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτὴν καὶ εἶδε καὶ ἐξηρί
merauit illam: τ effudit illam ſup oīa
μησεν αὐτήν, καὶ ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάν
opera ſua. Cum omni carne
τα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Μετὰ πάσης σαρκὸς
ſecūdū datū ſuum: τ p̄buit il-
κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐ
lam diligētibus ſe. Timoꝛ do
τὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Φόβος κυ
mini gl̄ia τ gloꝛiatio τ letīcia
ρίου δόξα καὶ καύχημα καὶ εὐφροσύνη
τ coꝛona exultationis. Timoꝛ
καὶ στέφανος ἀγαλλιάματος. Φόβος
dn̄i delectabit coꝛ τ dabit leti-
κυρίου τέρψει καρδίαν καὶ δώσει εὐ-
tiam τ gaudiū τ longitudinē dieꝝ.
φροσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροημέρευσιν.
Timenti dn̄m, bñ erit in
Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον εὖ ἔσται ἐπ'
extremis: τ in die defunctiōis ſue be
ἐσχάτων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ εὐ
nedicetur. Initiū ſapie timere
λογηθήσεται. Ἀρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι
dn̄m: τ cum fidelib⁹ in vulua cō
τὸν κύριον, καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συ
creatū eſt eis. Cum hoībus fun-
νεκτίσθη αὐτοῖς. Μετὰ ἀνθρώπων θεμέ-
damētū ſcīe nidificauit: τ cum ſemi-
λιον αἰῶνος ἐνοσσεύσε, καὶ μετὰ τοῦ σπέρ
ne eoꝝ fidem habebit. Plenī-
ματος αὐτῶν ἐμπιστευθήσεται. Πλησ
tudo ſapie timere dn̄m: τ
μονὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ
inebꝛiat eos a fructibus il
μεθύσκει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐ
lius. Omnē domū eoꝝ imple-
τῆς. Πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν ἐνέπλη
uit deſideꝛijs eius: τ recep
σεν ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, καὶ τὰ ἀπο
tacula de gñationibus illi⁹. vtꝛa
θήκια ἀπὸ τῶν γενημάτων αὐτῆς. ἀμ
q̄ ſūt dona dei ad pacem.
φότερα δέ ἐστι δῶρα θεοῦ εἰς εἰρήνην.

Ps. 110. p. uer. 1. a 2. 9. b.

A
B
C

Corona ſapie timere dñm: Στέφανος σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύ, germinās pacē ⁊ ſanitatē ſalutis· ἀναθάλλων εἰρήνην καὶ ὑγίειαν ἰάσεως. dilatat aūt gloriatio diligēti= πλατύνει δὲ καύχησις τοῖς ἀγαπῶ bus eum: ſcientiam ⁊ cognitionē σιν αὐτόν, ἐπίσκημην καὶ γνῶσιν intellectus diſtillauit ſapientia: συνέσεως ἐξώμβρισεν ἡ σοφία, ⁊ gliam poſſidentiū eam exaltauit. καὶ δόξαν κρατούντων αὐτὴν ἀνύψωσε. Radix ſapie timere dñm: ⁊ D Ρίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ rami illius longitudo diez. Κλά= δοι κλάδοι αὐτῆς μακροημέρευσις. Φό= mor dñi expellit peccata: βος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, pſeuerans aūt auertit iram. Ἀνὴ παραμένων δὲ ἀποτρέφει ὀργήν. Οὐ poterit iracūdus vir iuſtificari: δυνήσεται θυμώδης ἀνὴρ δικαιωθῆναι, ἡ nā declinatio ire eius caſus e= ἁρπὴ γὰρ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πτῶσις αὐ i. Ūſq; i tēpus ſuſtinebit patiens: τῷ. Ἕως καιροῦ ἀνέξεται μακροθύμως, ⁊ poſtea ei pullulabit leticia. καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀναδώσει εὐφροσύνη. vſq; i tēpus abſcōdet verba illius: ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ, ⁊ labia multoꝝ enarrabunt ſen= καὶ χεῖλη πολλῶν ἐκδιηγήσεται σύνε ſum illius. In theſauris ſapie pa= A σιν αὐτοῦ. Ἐν θησαυροῖς σοφίας πα rabole ſcientie: abominatio aūt pecca= ραβολαὶ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ ἁμαρ tori cultus dei. Concupiſcens ſapiē τωλῶ θεοσέβεια. Ἐπιθυμήσας σοφί tiā ſerua mandata: ⁊ dñs p= αν διατήρησον ἐντολάς, καὶ κύριος χο bebit tibi illam. Sapia.n. ⁊ diſci ρηγήσει σοι αὐτήν. Σοφία γὰρ καὶ παι plina timor dñi: ⁊ bñplacitū eius δεία φόβος κυρίου, καὶ εὐδοκία αὐτοῦ fides ⁊ māſuetudo. Nō ſis incredul⁹ B πίστις καὶ πραότης. Μὴ ἀπειθήσῃς ⁊ timori dñi: Idigēs exūs: ⁊ ne acceſſe= φόβῳ κυρίου ἐνδεὴς ὤν, καὶ μὴ προσέλ ris ad eū in corde duplici. Ne ſis hy= θῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ διαστῇ. Μὴ ὑπο pocrita in ore hominū ⁊ in κριθῇς ἐν στόμασιν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς labiis tuis ne attendas. Ne extol χείλεσί σου μὴ πρόσεχε. Μὴ ἐξυ= C las te: vt nō cadas ⁊ indu ψου σεαυτόν, ἵνα μὴ πέσῃς καὶ ἐπα cas aie tue ignominiā. Et γάγῃς τὴν ψυχὴν σου ἀτιμίαν. Καὶ reuelabit dñs abſconſa tua om= ἀποκαλύψει κύριος τὰ κρυπτά σου πάν nia: ⁊ in medio ſynagoge deiſci τα, καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβα= et te. qm̄ nō acceſſiſti in veritate ad λεῖσε. ὅτι οὐ προσῆλθες ἐν ἀληθείᾳ τῷ tiorē dñi: ⁊ cor tuū ple φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ ἡ καρδία σου πλή nū dolo. D ρης δόλου. Ca.2.

Fili ſi acceſſeris ad ſeruitendū Τέκνον εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ dño: ꝓpara aiam tuā ad δεσπότῃ, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς

& plēitudo ꝗ fructib⁹ illi⁹. Oēm domū illius ipleb̄it a gnatiōib⁹ & receptacula a theſauris illius. Corona ſapie timor dñi: replens pacē & ſalutis fructū. & vi dit & dinumerauit eā. Vtraq; aūt ſūt do na dei. ſciētiā & itellectū prudētie ſapia cōpartietur: & gliā tenētiū ſe exaltat. Radix ſapie ē timere deū: & rami illi⁹ lō geui. In theſauris ſapie intellect⁹ & ſci entie religioſitas: execratio āt pctōri= bus ſapia. Timor dñi expellit pctm̄. nā q ſic tiore ē: nōpoterit iuſtificari. iracū= dia. n. aīoſitatis illi⁹ ſubuerſio illi⁹ ē. vſq; i tp̄s ſuſtiebit patiēs: & poſtea redditio iocūditatis. Bon⁹ ſenſus vſq; i tēpus ab ſcōdet verba illi⁹: & labia multoꝝ enar rabūt ſenſū illius. In theſauris ſapie ſi= gnificatio diſcipline: execratio āt pctō= ri cultura dei. Fili cōcupiſcēs ſapiam cō ſua iuſticiā: & deus prebebit illam tibi. Sapia. n. & diſciplina timor dñi: & quod bñplacitū eſt illi: fides & māſuetudo & adiplebit theſauros illi⁹. Cōtumax non ſis: & icredibilis timori dei: & ne acceſſe ris ad illū duplici corde. Ne fueris hy= pocrita i cōſpectu hoim: & nō ſcādalize ris in labiis tuis. Attende i illis ne forte cadas & adducas aīe tue ihōrationē: & reuelet deus abſcōſa tua & inmedio ſy nagoge elidat te: qm̄ acceſſiſti maligne ad dñm: & cor tuum plenum eſt dolo et fallacia. Capitulum. 2.

Fili accedens ad ſeruitutem dei: ſta in iuſticia et in timore: et prepara animā tuā ad tēptationē. Deprime cor tuū et ſuſtine: et inclina aurē tuā et ſu= ſcipe verba itellectus: et ne feſtines in tē pus obductiōis. Suſtine ſuſtentationes dei: cōiūgere deo et ſuſtine: vt creſcat i nouiſſimo vita tua. Omne qđ tibi appli= citū fuerit accipe et in dolore ſuſtine: et in hūilitate tua patiam habe: qm̄ in ig= ne ꝓbatur aurū et argentū: hoies vero receptibiles in camino hūiliatiōis. Cre de deo et recuperabit te: et dirige viaꝫ tuā et ſpera in illū. Serua timorē illi⁹: et in illo veteraſce. Metuētes dñm ſuſtine te miam ei⁹: et nō deflectatis ab illo: ne cadatis. Qui timetis dñm credite illi: et nō euacuabitur merces vīa. Qui ti= metis dñm ſperate in illū: et in oblecta tionē veniet vobis mia. Qui timetis dñm diligite illū: et illumiabūt corda vīa. Reſ picite filii natiōes hoīs: et ſcitote qa nul lus ſperauit i dño et cōfus⁹ eſt. Quis. n. pmānſit in mādatis eius: et derelict⁹ eſt? Aut qs inuocauit eū et deſpexit illum? Qm̄ pius et miſericors ē deus: et remit tit in die tribulationis pctā: et ꝓtector eſt omnibus exquirentibus ſe in verita te. Ve duplici corde et labiis ſceleſtis & manibus male facientibus: et pecca= tori terram ingredienti duabus viis. Ve diſſolutis corde qui non credunt deo: et ideo nō ꝓtegētur ab eo. Ve his qui perdiderunt ſuſtinentiā: et q dere= liquerunt vias rectas: et diuerterunt in vias prauas. Et quid facient cum inſpi= cere ceperit dominus? Qui timēt domi num non erunt incredibiles verbo il lius: et qui diligunt illum conſeruabunt verbum illius. Qui timent dominum

tēptationē. Dirige cor tuum πειρασμόν. Εὔθυνον τὴν καρδίαν σου ⁊ ſuſtine: ⁊ ne feſtines i tē= καὶ καρτέρησον, καὶ μὴ σπεύσῃς ἐν και poze inductionis. Cōglutinare ei ⁊ ne ρῷ ἐπαγωγῆς. Κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ diſceſſeris: vt augearis in extremis tuis. ἀποστῇς, ἵνα αὐξηθῇς ἐπ' ἐσχάτων σου. Oē qcūq; adductū fuerit tibi: accipe libēn= Πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ σοι, δέξαι ἀσμέ= ter: ⁊ in mutatione hūilitatis νως, καὶ ἐν ἀλλάγματι ταπεινώσεώς tue patientiam habe. Qm̄ in igne ꝓ= σου μακροθύμησον. Οτι ἐν πυρὶ δοκι batur aurum: ⁊ homines receptibiles μάζεται χρυσός, καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ in camino hūiliatis. Crede ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως. Πίστευσον ei ⁊ recuperabit te: ⁊ dirī αὐτῷ καὶ ἀντιλήψεταί σου, καὶ εὐθυ ge vias tuas ⁊ ſpera in il= νον τὰς ὁδούς σου καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐ lum. Qui timetis dñm credi τόν. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον πίστευ te illi: ⁊ non cadet mer σατε αὐτῷ, καὶ οὐ μὴ πταίσῃ ὁ μι ces vra. Qui timetis domi= σθὸς ὑμῶν. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύρι nū: ſperate in bona ⁊ in letici= ον, ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς εὐφρο am ſeculi ⁊ mie: Qui timetis σύνην αἰῶνος καὶ ἐλέους. Οἱ φοβούμε dñm: expectate miam e= νοι τὸν κύριον, ἀναμείνατε τὸ ἔλεος αὐ ius: ⁊ ne declinetis vt nō cadatis. τοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ἵνα μὴ πέσητε. Inſpicite in antiquas natiōes ⁊ Ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεὰς καὶ ſcitote. quis fiduciā hūit dño confu ἴδετε. τίς ἐνέπισευσε κυρίῳ καὶ κατη ſus eſt? aut qs pmanſit in tiore illius χύνθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ ⁊ derelictus eſt? aut quis inuocauit καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσα eum: ⁊ deſperit illum? Qm̄ το αὐτόν, καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν; Διότι pius ⁊ miſericors dñs: pati οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρο θυμος καὶ πολυέλεος, καὶ ἀφίησιν ἁμαρ ens ⁊ mltū miſericors: ⁊ remittit pecca ta ⁊ liberat in tēpore tribulatiōis. τίας καὶ σώζει ἐν καιρῷ θλίψεως. Ve cordibus timidis ⁊ manib⁹ diſ= Οὐαὶ καρδίαις δειλαῖς καὶ χερσὶ παρ ſolutis: ⁊ peccatori ingredienti ρειμμέναις, καὶ ἁμαρτωλῷ ἐπιβαίνοντι duas semitas. Ve cordi diſſoluto: δύο τρίβους. Οὐαὶ καρδίᾳ παρειμέ qm̄ nō credit: ꝓpt hoc nō ꝓtege= νῃ, ὅτι οὐ πιστεύει, διὰ τοῦτο οὐ σκεπα tur. Ve uobis qui pdidistis τήσεται. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκό patientiam: ⁊ qđ facietis cū σι τὴν ὑπομονήν, καὶ τί ποιήσετε ὅτε inſpexerit dñs? Qui timent ἐπισκέπτεται κύριος; Οἱ φοβούμενοι dñm nō erunt increduli verbis eius: κύριον οὐκ ἀπειθήσουσι ῥήμασιν αὐτοῦ, ⁊ q diligunt illum conſeruabunt καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν συντηρήσουσι vias eius. Qui timent dñm τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οἱ φοβούμενοι κύριον

Universidad de Deusto
Biblioteca

indrent cōplacētiā ab eo: τ ζητήσουσιν εὐδοκίαν παρ' αὐτοῦ, καὶ q̄ diligunt eum replebuntur
εἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν πληθήσουσι τοῦ lege. Qui timent dñm ꝓparanómou. Οἱ φοβούμενοι κύριον ἑτοιμά-
bunt corda ſua: τ in cōſpectu il σουσι καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνώπιον αὐ
lius humiliabunt vias ſuas. τοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Incidemus in manus dei τ Ἐμπεσούμεθα εἰς χεῖρας θεοῦ καὶ
nō in manus hoim. ſicut.n. οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. ὡς γὰρ ἡ
magnitudo illi⁹: ſic τ mia μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος
illius. αὐτοῦ. Ca.3.

Ἐ patrem audite filij: Μεμοῦ τοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα,
τ ſic facite: vt ſalui ſitis. καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε.
Nam dñs hōrauit patrem in Ὁ γὰρ κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ
filijs: τ iudiciū matris firmauit τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν
in filios. Qui hōrat patrem ventā ipe ἐφ' υἱούς. Ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσκε
trat pctōrum: τ ſicut theſaurizans ται ἁμαρτίας, καὶ ὡς θησαυρίζων
q̄ honorat matrē ſuam. Qui hōrat pa δόξαζων μητέρα αὐτοῦ. Ὁ τιμῶν πα
trem letabitur in filijs: τ τέρα εὐφρανθήσεται ἐπὶ τέκνοις, καὶ
in die orōnis ſue exaudie ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθή
tur. Qui hōrat patrem lōgam vitam σεται. Ὁ δοξάζων πατέρα μακροημε
viuet: τ q̄ obedit dño q̄etem dabit ρεύσει, καὶ ὁ εἰσακούων κυρίου ἀναπαύσει
matri ſue. Qui timet dñm ho μητέρα αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον τι
nozabit patrem: τ q̄ſi dñis ſer μήσει πατέρα, καὶ ὡς δεσπόταις δου
uiet his q̄ genuerūt ſe. In ope λεύσει τοῖς γεννήσασιν αὐτόν. Ἐν ἔργῳ
τ fmone honora patrē tuū τ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
mſem: vt ſupueniat tibi bñdictio τὴν μητέρα, ἵνα ἔπέλθη σοι εὐλογία
ab hominibus. Bñdictio.n. patris fir παρ' ἀνθρώπων. Εὐλογία γὰρ πατρὸς ſη
mat domos filioꝝ: maledictio āt mſis ρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς
eradicat fūdamēta. Ne glieris in cōtu ἐκριζοῖ θεμέλια. Μὴ δόξαζου ἐν ἀτι
lia patris tui: nō.n. eſt tibi glia μία πατρός σου, οὐ γὰρ ἔσί σοι δόξα
patris ignominia. nā glia hois πατρὸς ἀτιμία. ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου
ex honore patris ſui: τ dedecus ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος
filiꝰ mſ in ignominia. Fili adiu τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ. Τέκνον ἀντι
ua in ſenecta pfez tuū: τ ne cō λαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυ
triſtes eū in vita tua. τ ſi defe πήσης αὐτὸν ἐν ζωῇ σου. καὶ ἐὰν ἀστο
cerit ſenſu veniam habe: τ ne λείπῃ σύνεσιν συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ
inhonores eū in tota virtute tua. ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύϊ σου.

iquirēt q̄ bñplacita ſūt ei: & q̄ diligūt eū replebūtur lege ipius. Qui timēt, dñm preparabunt corda ſua: & in cōſpectu illius ſctificabūt aias ſuas. Qui timent dñm cuſtodiūt mandata eius: & patientiam hebūt vſq; ad inſpectionē illi⁹ dicentes. Si penitētiā nō egerimus: incidemus in manus dñi: & non in manus hoim. Scām.n. magnitudinē illi⁹: ſic & mia illius cum ipſo eſt. Capitu.3.

Ηlii ſapie eccleſia iuſtoꝝ natio illoꝝ obedientia & dilectio: Iudiciū patris audite filii: & ſic facite vt ſalui ſitis. Deus.n. honorauit pfem in filiis: & iudiciū matris exqrens firmauit in filios. Qui diligit deū exorabit ꝑ pctis: & cōtinebit ſe ab illis: & in oīone dieꝝ ex audiet. & ſicut q theſaurizat: ita & q hōrificat matrē ſuā. Qui honorat pfem ſuum ſucūdabitur in filiis: & i die oīonis ſue exaudietur. Qui honorat patrē ſuū vita viuet longiore: & q obedit pri refrigerabit matrē. Qui timet dñm honorat parentes: & q̄ſi dñs ſeruiet his q ſe genuerūt in ope & fmone & omni patientia. Honora pfem tuū vt ſupueniat tibi bñdictio a deo: & bñdictio illius in nouiſſimo manet. Bñdictio patris firmat domoꝝ filioꝝ: maledictio aūt mris eradicat fundamenta. Ne glieris in cō tumelia pris tui: non.n. eſt tibi glia ſed cōfuſio. Glia.n. hois ex honore patris ſui: & dedecꝰ filii pr ſine honore. Fili ſuſcipe ſenectā patris tui: & nō cōtriſtes eū in vita illius: & ſi defecerit enſu: veniā da: & ne ſpernas eū in tua virtute. Elemoſyna.n. pris nō erit in obliuiōe. Nam pro peccato matris reſtituetur tibi bonū: & in iuſticia edificabitur tibi: & in die tribulationis cōmemorabitur tui: & ſicut in ſereno glacies ſoluentur peccata tua. q̄ male fame eſt qui derelinquit patrem: & eſt maledictꝰ a deo qui exaſperat matrem. Fili in manſuetudine opera tua perfice: & ſuper hominuꝫ gloriam diligeris. Quanto magnus es humilia te in omnibus: & coraꝫ deo inuenies gratiam: quoniam magna potentia dei ſolius: & ab humilibus honoratur. Altiora te ne queſieris: & fortiora te ne ſcrutatus fueris: ſed que precepit tibi deus: illa cogita ſēper: & in pluribus operibus eius ne fueris curioſus. Non eſt enim tibi neceſſarium ea que abſcondita ſunt videre oculis tuis. In ſuperuacuis rebus noli ſcrutari multipliciter: & in pluribus operibus eius non eris curioſus. Plurima enim ſuper ſenſum hominum oſtenſa ſunt tibi. Multos enim ſupplantauit ſuſpitio illorum: & in vanitate detinuit ſenſus illorum. Cor durum habebit male in nouiſſimo: & qui amat periculum in illo peribit. Cor ingrediens duas vias non habebit ſucceſſus: & prauum cor in illis ſcandalizabitur. Cor nequā grauabitur in doloribus: & peccator adiiciet ad peccādum. Synagoge ſuperborum nō erit ſanitas: frutex enim peccati eradicabitur ī illis: & nō intelligetur. Cor

Elemoſyna .n. patris tui nō dabi
Ελεημοσύνη γὰρ πατρός σου οὐκ ἔσται
tur obliuioni: τ pro pctis ree
λησθήσεται, καὶ ἀντὶ ἁμαρτιῶν προσα
dificabitur tibi. In die tribula
νοικοδομηθήσεταί σοι. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψε
tōis recordabitur tui: ſicut ſerenitas in
ως ἀναμνησθήσεταί σου, ὡς εὐδία ἐπὶ
glacie: ſic ſoluentur tua A
παγετῷ, οὕτως ἀναλυθήσονταί σου αἱ
peccata. q̄ male fame q̄ relin ἁμαρτίαι. Ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκατα
quit patrē ſuū: τ maledi λείπων πατέρα αὐτοῦ, καὶ κεκατηρα
ctus a dño: q̄ exaſperat matrem μένος ὑπὸ κυρίου, ὁ παροργίζων μητέρα
ſuam. Fili opa tua i māſuetudie αὐτοῦ. Τέκνον τὰ ἔργα σου ἐν πραότητι
pfice: τ ab hoie acceptabili πράττε: καὶ ἀπὸ ἀνθρώπου ἀκηρύ
diligeris. q̄tum magn⁹ es: tantum κτου
ἀγαπηθήσῃ. Ὅσῳ μέγας εἶ, τοσούτῳ
hūilia teipm: τ coram dño B
ταπείνου σεαυτόν, καὶ ἔναντι κυρίου
inuenies gſam. Multi ſunt excelſi εὑρήσεις χάριν. Πολλοί εἰσιν ὑψηλοὶ Ecc.10
τ gnoſi: ſed māſuetis reuelan b.
καὶ ἐπίδοξοι, ἀλλὰ πραέσιν ἀποκαλύ Mat.
tur myſteria. q̄m magna potentia πτεται μυστήρια. ὅτι μεγάλη ἡ δύναμις 15.b.
dominī: τ ab hūilibus honora Infra.
κυρίου, καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζε 7.c.
tur. Difficiliora te ne q̄ras ſine ται. Χαλεπωτέρα σου μὴ ζήτει ἀνα
ſenſu: τ fortiora te ne exq̄ras σθήτως, καὶ ἰσχυροτέρα σου μὴ ἐξέταζε
cū ſtulticia. Que p̄cepta ſūt tibi hec ἀφρόσυνα. Ἃ προσετάγη σοι ταῦτα
cogita ſancte: nō.n. eſt tibi opus διανοοῦ ὁσίως, οὐ γὰρ ἐστί σοι χρεία τῶν
occulta videre oculis. In κρυπτῶν βλέπειν ὀφθαλμοῖς. Ἐν τοῖς C
ſupuacuis fmonū tuoꝝ ne ſis curio περιασοῖς τῶν λόγων σου μὴ περιεργά
ſus: plura .n. intellectu hoim ζου, πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων
oſtenſa ſunt tibi. Multos ſupplantauit ὑπερδείχθη σοι. Πολλοὺς ἐπλάνησεν ἡ
ſuſpitio illoꝝ vana: τ cogitatio ὑπόληψις αὐτῶν ἡ ματαία, καὶ ὑπόνοια
prana labefecit ſententiam eoꝝ. πονηρὰ ὠλίσθησε διάνοιαν αὐτῶν.
Pupillas nō hſis indigebis luce: Κόρας μὴ ἔχων ἀσωρήσεις φωτός,
cognitiōe āt carens ne ꝓficeris. γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγγέλου.
Cor durum male hēbit in nouiſ Καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἔχά
ſimis: τ q̄ amat piculū in illo των, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ
peribit. Cor durum grauabi περιπεσεῖται. Καρδία σκληρὰ βαρυνθήσε B
tur laboribꝰ: τ peccato: adiiciet ται πόνοις, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς προσθήσει
peccata ſup pctā. In inductiōe ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας. Ἐν ἐπαγωγῇ
ſuperbi: nō eſt ſanitas. iti ὑπερηφάνου, οὐκ ἔστιν ἴασις. Ὁδοὶ τω
nera eius eradicabuntur. planta .n. ρίαι αὐτοῦ ἐκριζωθήσονται. φυτὸν γὰρ
nequitie radices: miſit in eo. Cor πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ. Καρδία

sapientis cogitabit parabolam: τ
συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν, καὶ
auris auditoris desiderīū sapiētis. Ignē
οὖς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία σοφοῦ. Πῦρ
ardentem * extinguet aqua: τ
φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ, καὶ
in elemosynis veniā ipetrabit peccati:
ἐν ἐλεημοσύναις ἐξιλάσεται ἁμαρτί-
τ dñs qui retribuit gratias, καὶ κύριος ὁ ἀνταποδιδοὺς χάρι-
as meminit in posterꝝ: τ
τας μεμνήσεται εἰς τὰ μεταπαῦτα, καὶ
in tpe casus sui inueniet ἐν καιρῷ πτώσεως αὐτοῦ εὑρήσει
firmamētū. στήριγμα. Ca. 4.

HIli vitam pauperis ne Τέκνον τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ
defraudes: τ ne ptrahas ocu ἀποστερήσῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς ὀφ
los indigētes. Animam esurien θαλμοὺς ἐπιδεεῖς. Ψυχὴν πεινῶ-
tem ne tristifices: τ ne ptra σαν μὴ λυπήσῃς, καὶ μὴ παρελκύ
has virū in inopia sua. Cor σῃς ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ. Καρ
irritatum ne contur δίαν παροργισμένην μὴ προσταρά-
bes: τ ne protrahas datū indi ξῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν προσ
gentis. Supplicē i coulatōe positū ne abij δομένου. Ικέτην θλιβόμενον μὴ ἀπο
dolōmenū: ταξῃς: τ ne auertas faci
ναίνου, καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσω
em tuam ab egeno. Ab ino πόν σου ἀπὸ πτωχοῦ. Ἀπὸ δυ
pe ne auertas oculum: τ πόμου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμόν, καὶ
ne dederis locū homini maledicen μὴ δῶς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσα
di tibi. Maledicentis .n. tibi in σθαί σε· Καταρωμένου γάρ σε ἐν
amaritudie aie sue: deꝑcatiōem πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως
eius exaudiet q fecit euz. αὐτοῦ εἰσακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν.
Amicabilē te fac cōgregationi: Προσφιλῆ σεαυτὸν ποίει συναγωγῇ,
τ magnati humilia caput καὶ μεγιστᾶνι ταπείνου τὴν κεφαλήν
tuū. Inclina aurem tuaz paupti σου. Κλῖνον τὸ οὖς σου πτωχῷ ἀλυ
tristicia: τ responde illi pacifica τως, καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ εἰρηνικὰ
in māsuetudie. Libera eū q iniuriā patit ἐν πραότητι. Ἐξελοῦ ἀδικούμενον
de manu iniuriantis: τ ne sis impa ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος, καὶ μὴ ὀλιγο-
tiens cū iudices tu. Esto pupil ψυχήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε. Γίνου ὀρφα
lo vt pater: τ pro viro νῷ ὡς πατήρ, καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ
matri eorū: τ eris vt filiꝰ altissimi: μητρὶ αὐτῶν, καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου,
τ diliget te magis q̄ mater καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ
tua. Sapia filios suos exalta σου. Η σοφία υἱοὺς ἑαυτῆς ἀνύψω
uit: τ suscipit inquiren σει, καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητούν
tes se. Qui diligit illā dili των αὐτήν. Ο ἀγαπῶν αὐτὴν ἀγα

sapiētis intelligetur in sapia: & auris bo
na audiet cū omni cōcupiscētia sapien
tiā. Sapiens cor & intelligibile abstine
bit se a peccatis: & in opib⁹ iusticie suc
cessus habebit. Ignē ardentē extīguit
aq̄ & elemosyna resistit pctis: & deus p
spector est eius q reddit grām. Meminit
in posterꝝ: & in tpe casus sui inueniet firmamentum.

Capitulum. 4.

HIli elemosynā pauperis ne defrau
des: & oculos tuos ne trāsuertas a
paupere. Animā esurientē ne despexe
ris: & non exasperes pauperem in ino
pia sua. Cor inopis ne afflixeris: & non
ptrahas datū angustiāti. Rogationem
contribulati ne abiicias: & non auertas
faciem tuā ab egeno. Ab inope ne auer
tas oculos tuos propter iram: & nō re
linquas querentibus tibi retro maledi
cere. Maledicentis.n. tibi in amaritudie
aie exaudietur dēpcatio illius: exaudiet
aūt eū q fecit illuz. Cōgregatiōi paupe
rū affabilē te facito: & psbytero humi
lia aiam tuam: & magnato humilia ca
puttuū. Declia pauperi sine tristicia au
rem tuā: & redde debitū tuū: & respon
de illi pacifice in mansuetudine. Libera
eū qui iniuriam patitur de manu superbi:
& non acide feras in aia tua. In iudicā
do esto pupillis misericors vt pater: &
pro viro matri illorū: & eris tu velut fi
lius altissimi obediens: & miserebitur
tui magis cꝫ mater. Sapientia filiis suis
vitā inspirat: & suscipit inquirentes se:
& pībit in via iusticie. Et q illaz diligit: di
ligit vitā: & q vigilauerit ad illā: cōplectē
tur placorem eius. Qui tenuerit illam:
vitā hereditabunt: & quo introibit bñ
dicet deus. Qui seruiūt ei obsequētes
erunt sancto: & eos q diligunt illam di
ligit deus. Qui audit illam iudicabit gē
tes: & q intuetur illam pmanebit confi
dens. Si crediderit ei hereditabit illam:
& erūt in cōfirmatione creature illoꝝ:
qm̄ in temptatione ābulat cū eo: & in
primis eligit eum. Timorē & metuz &
pbationem inducet super illū: & crucia
bit illum in tribulatione doctrine sue:
donec temptet eū in cogitationibus su
is: & credat aie illius. Et firmabit illū &
ir adducet directū ad illū: & letificabit il
lū: & denudabit abscōsa sua illi: & the
saurizabit sup illū sciam & intellectuz
iusticie. Si āt oberrauerit derelinq̄t eū:
& tradet eū in manus inimici sui. Fili cō
serua tps: & deuita a malo. Proqia tua
ne cōfūdaris dicere verū. Est.n. cōfusio
adducēs peccatū: & est cōfusio adducēs
glām & grām. Ne accipias faciē aduer
sus faciē tuā: nec aduersus aiam tuā mē
daciū. Ne reuerearis pximū tuū in ca
su suo: nec retineas verbū i tpe salutis.
Nō abscōdas sapiaz tuā in decore suo.
In lingua.n. sapia dignoscitur: & sen
sus & scia & doctria i verbo sensati: & fir
mamentum in operibus iusticie. Non
cōtradicas verbo veritatis vllo modo:
& de mēdacio ieruditiōis tue cōfūdere.
Non cōfundaris cōfiter

git vitam: τ vigilantes manet ad illam
πᾶς ζωήν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτὴν
replebuntur leticia. Qui tenue ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης. Ο κρα
rit eam hereditabit gliam: τ ἧ
τῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ
ingressus est bñdicit dñs. Qui co εἰσπορεύεται εὐλογεῖ κύριος. Οἱ λα
lunt eam ministrabūt sctō: τρεύοντες αὐτῇ λειτουργήσουσιν ἁγίῳ,
τ diligentes eam diligit domi τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὴν ἀγαπᾷ κύρι
nus. Qui audit eam iudicabit gentes: ος. Ο ἐπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη,
τ q attendit ei habitabit καὶ ὁ προσέχων αὐτῇ κατασκηνώσει
cōfidens. Si crediderit heredita πεποιθώς. Ἐὰν ἐμπιστεύσῃ κληρο
bit illam: τ in possessione νομήσει αὐτήν, καὶ ἐν κατασχέσει
erunt gñationes illoꝝ. Cūm per ἔσονται αἱ φυλαὶ αὐτῶν. Οτι διεστρα
uerse ambulabit cum eo in pri μμένως πορεύσεται μετ' αὐτοῦ ἐν πρώ
mis. Timorē τ metū inducet sup τοις. Φόβον καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ'
eum: τ cruciabit illū in disci αὐτόν, καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παι
plina sua: quousqꝫ credat δείᾳ αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ
aie eius: τ temptet eū in ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν
iusticicationibꝰ suis. Et rursus τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς. Καὶ πάλιν
redibit recta ad eū τ ἐπανήξει κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν καὶ
letificabit illum: τ denudabit illi εὐφρανεῖ αὐτόν, καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ
absconsa sua. Si oberraue τὰ κρυπτὰ αὐτῆς. Ἐὰν ἀποπλανη
rit: derelinquet eum: τ tradet θῇ, ἐγκαταλείψει αὐτόν, καὶ παραδώ
eū in manus casus sui. σει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτ.
Conserua tps τ caue a Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ
malo: τ ne cōfūdaris p anima πονηροῦ, καὶ μὴ αἰσχυνθῇς περὶ τῆς ψυχῆς
tua. Est .n. cōfusio adducēs pec σου. Εστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁ-
catum: τ est cōfusio glia τ gra μαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χά
tia. Ne accipias faciem aduersus ρις. Μὴ λάβοις πρόσωπον κατὰ τῆς
aiaz tuam: τ ne cōfūdaris in ca ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῇς εἰς πτῶ
sum tuū. Ne phibeas sīmonē in tē σιν σου. Μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν και
pore salutis: τ ne abscōdas sa ρῷ σωτηρίας, καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σο
pietiaz tuā in decore. In .n. ser φίαν σου εἰς καλλονήν. Εν γὰρ λό
mone cognoscetur sapia: τ disciplia γῳ γνωσθήσεται σοφία, καὶ παιδεία
in verbis lingue. Ne cōtradicas ἐν ῥήμασι γλώσσης. Μὴ ἀντίλεγε τῇ
veritati scām aliquid: τ de ἀληθείᾳ κατὰ μηδέν, καὶ περὶ
mendatio ieruditionis tue cō φεύσματος τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐν-
fundere. Ne confundaris cōfiteri τραπῇθι. Μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι

Universidad de Deusto
Biblioteca

in peccatis tuis: τ ne vim iferas ἐφ' ἁμαρτίαις σου, καὶ μὴ βιάζου curſus fluminis. Ne ſubijcias hoi ῥοῦν ποταμοῦ. Μὴ ὑποσρώσης σὲ ἀν ὼ fatuo teipſum: τ ne accipias per μωρῷ σεαυτόν, καὶ μὴ λάβης πρὸ ſonam potentis. Vſq; ad mortē cer σωπον δυνάσου. Εως θανάτου ἀγώ ta p veritate: τ dñs νισαι πρὶ τῆς ἀληθείας, καὶ κύριος deus pugnabit p te. ne ſis ὁ θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. μὴ γί temerari⁹ in lingua tua: τ pi νου θρασὺς ἐν τῇ γλώσσῃ σου, καὶ νω ger τ remiſſus in opibus θρὸς καὶ παρειμένος ἐν τοῖς ἔργοις tuis. Ne ſis ſicut leo in domo σου. Μὴ ἴδοι ὡς λέων ἐν τῇ οἰκίᾳ tua: τ phātaſia pcutiens in ſer σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέ uis tuis. Ne ſit manus tua po τας σου. Μὴ ἔσω ἡ χείρ σου ἐκτε recta ad acciptēdū: τ in dan ταμένη εἰς τὸ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀπο do collecta.
δοῦναι συνεσαλιμένη. Ca. 5.

Ne attendas in opibus tuis: Μὴ ἔπεχε ἐπὶ τοῖς χρήμασί σου, τ ne dixeris ſufficiens mihi eſt ad vitā. καὶ μὴ εἴπῃς αὐτάρκη μοί ἐσιν εἰς ζωήν. Ne ſequaris aīaz tuā τ fortitudiez Μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰχύι tuā: vt ābules in vijs cordis tui. σου, τ πορεύεσαι ἐν ὁδοῖς καρδίας σου. Ne dixeris: q̄s me ſubijciet p̄pter Μὴ εἴπῃς, τίς με δυνασεύσει διὰ τὰ opa mea? nā dñs vindicās vidi ἔργα μου; ὁ γὰρ κύριος ἐκδικῶν ἐκδί cabit tuā iniuriam. Ne dixeris pec κησέι σου τὴν ὕβριν. Μὴ εἴπῃς ἡ caui: τ q̄d mihi factū ē triſte? μαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο λυπηρόν; nam dñs eſt patiens: non te ὁ γὰρ κύριός ἐσι μακροθυμος, οὐ μή σε dimittet. De ppciatiōe ne ſine tioze ἀνῇ. Περὶ ἐξιλασμοῦ μὴ ἄφοβος γί ſis in abundantia: ad addendū pecca νου ἐν πλεονασμῷ, προσθεῖναι ἁμαρτί ta ſuper peccata. Et ne dicas ας ἐφ' ἁμαρτίαις. Καὶ μὴ εἴπῃς ὁ miſeratio ei⁹ multa: multitudinis οἰκτιρμὸς αὐτοῦ πολύς, ὁ πλῆθος τῶν pctōꝝ meoꝝ miſerebit. mia .n. ἁμαρτιῶν μου ἐξιλάσεται. ἔλεος γὰρ τ ira apud ipm̄ pperabit: τ in καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ ταχυνεῖ, καὶ ἐπὶ peccatozes requieſcet i ρους ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυ ra illius. Ne tardes cōuerti μὸς αὐτοῦ. Μὴ ἀναμείνῃς ἐπιστρέψαι ad dñm: τ ne differas de die ἐπὶ κύριον, καὶ μὴ ὑπερβάλου ἡμέραν in diem. Subito .n. egredie ἐξ ἡμέρας. Ἐξαπίνης γὰρ ἐξελεύσε tur ira domini: τcū negligēs fueris de ται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὡς ἀμελήσεις ἐκ tereris: τ in tp̄e vindicte diſp τριβήσῃ, καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξο deris. Ne attendas in diuitijs iniu λῇ. Μὴ ἔπεχε ἐπὶ χρήμασιν ἀδί ſti s: nihil .n. pderunt in die idu κοις, οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει ἐν ἡμέρᾳ ἐπα

peccata tua: & ne ſubiicias te omni homini pro peccato. Noli reſiſtere contra faciem potentis: nec coneris cōtra ictū fulminis. Pro iuſticia agonizare pro anima tua: & vſq; ad mortem certa pro iuſticia: & deus expugnabit p te inimicos tuos. Noli citat⁹ eſſe in lingua tua: & inutilis & remiſſus in operibus tuis. Noli eſſe ſicut leo in domo tua: euertens domeſticos tuos: & opprimens ſubiectos tibi. Non ſit porrecta manus tua ad accipiendum: & ad dandum collecta.

Capitulum. 5.

Noli attendere ad poſſeſſiones iniq̄s: & ne dixeris. eſt mihi ſufficiēs vita. Nihil.n. proderit in tempore vindicte & obductionis. Ne ſequaris in fortitudine tua concupiſcentiam cordis tui: & ne dixeris. Quō potui: aut quis me ſubiiciet propter facta mea? Deus enim vindicans vidicabit. Ne dixeris. Peccaui: & quid mihi accidit triſte? Altiſſimus enim eſt patiens reddītor. De propitiato peccato noli eſſe ſine metu: neq; adiicias peccatum ſuper peccatū: & ne dicas. Miſatio domini magna eſt: multitudis peccatoꝝ meorū miſerebitur. Miſericordia enim & ira ab illo cito proximant: & in peccatores reſpicit ira illius. Non tardes conuerti ad dominum: & ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius: & in tempore vindicte diſperdet te. Noli anxius eſſe in diuitiis iniuſtis: non enim proderūt tibi in die obductionis & vindicte. Non vētiles te in omnem ventum: & non eas in omnem viam. Sic enim omnis peccator pbatur in duplici lingua. Eſto firmus in via dñi: & in veritate ſenſus ituī & ſcia. & pſequatur te verbū pacis & iuſticie. Eſto manſuetus ad audiēdū verbum dei: vt intelligas & cum ſapīa proferes reſponſum verꝝ. Si eſt tibi intellect⁹: i ñde proximo. ſin aūt: ſit manus tua ſuper os tuū: ne capiaris i verbo indiſciplinato: & confundaris. Honor & gloria in ſermone ſenſati: lingua vero iprudentis ſubuerſio eſt i pius. Non appelleris ſuſurro i vita tua: & i lingua tua ne capiaris & confundaris. Super furē enim eſt confuſio & penitentia: & denotatio peſſima ſuper bilinguem. ſuſurratori āt odiū & inimicicia & contumelia. Iuſtifica puſillum & magnū ſimiliter.

Capitulum. 6.

Noli fieri pro amico inimicus proxio. Improperium enim & contumeliā malus hereditabit: & omnis peccator iui dus & bilinguis. Non te extollas in cogitatione anime tue velut taurus: ne forte elidatur virtus tua per ſtulticiam: & folia tua comedat: & fructus tuos perdat: & relinquaris velut lignum aridum in eremo. Anima enim nequā diſperdet qui ſe habet: & in gaudium inimicis dat illum: & deducet in ſortem impiorum. Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat iimicos: & lingua eucharis in bono homine abundabit. Multi pacifici ſint tibi: & conſiliarij ſit tibi vn⁹ de mille. Si poſſides amicū i tēptatiōe poſſide cū: & ne facile credas ei

ctionis. ne vētiles in omni vēto: γωγῆς. Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ, τ ne eas in omni ſemita. καὶ μὴ πορεύου ἐν παση ἀτραπῷ. ſic peccator q̄ eſt bilinguis. οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος. Eſto firm⁹ in intellectu tuo tuto: Ἴσθι ἐσηριγμένος ἐν συνέσει σου ἀσφα τ vn⁹ ſit ſmo tu⁹. Eſto λεῖ, καὶ εἷς ἔσω ὁ λόγος σου. Γίνου velox in auditione tua bona: τ παχὺς ἐν ἀκροάσει σου ἀγαθῇ, καὶ ſit in veritate vita tua: τ in pa ἔσω ἐν ἀληθείᾳ ἡ ζωή σου, καὶ ἐν μα tientia loquere reſpōſum rectū. A
κροθυμίᾳ φθέγγου ἀπόκρισιν ὀρθήν. Si eſt tibi intellect⁹: reſpōde Εἰ ἔσι σοι σύνεσις, ἀποκρίθητι τῷ primo: ſi āt nō: man⁹ tua ſit ſup πλησίον, εἰδὲ μή, ἡ χείρ σου ἔσω ἐπὶ os tuum. Ecia τ ignominia ſi τῷ σώματί σου. Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν loquela: τ lingua hoīs caſus B
λαλιᾷ, καὶ γλῶσσα ἀνθρώπου πτῶσις ipi. Ne appelleris ſuſurrator: τ αὐτῷ. Μὴ κληθῇς ψίθυρος, καὶ τῇ lingue tue ne inſidieris. Sup .n. γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε. Επὶ γὰρ τῷ furē eſt ꝓfuſio nequā: τ dāna κλοπὴ ἐσὶν αἰσχύνη μοχθηρά, καὶ κατά tio mala ſup bilinguē. In γνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσῳ. Εν magno τ in paruo ne ignores ali μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνοεῖ μὴ q̄d. δὲ ἕν. Ca. 6.

Infra 11.a. Infra 16.b. Deu.15 d. C Prou. 10.a.7. 11.a.

Et pro amico nō fias inimic⁹. Καὶ ἀντὶ φίλου μὴ γίνου ἐχθρός. Homē .n. malū pudoꝝ τ ipro Ονομα γὰρ πονηρὸν αἰσχύνην καὶ ὄνει perū hereditabit. Sic pecca δος κληρονομήσει. Οὕτως ὁ ἁμαρτω tor bilinguis ignominiā habebit. Ne λὸς ὁ δίγλωσσος ἀτιμίαν ἕξει. Μὴ D
ertollas te in conſilio anime tue: ἐπαίρης σεαυτὸν ἐν βουλῇ ψυχῆς σου, ne diripiat vt tau⁹ aīa ἵνα μὴ διαρπαγῇ ὡς ταῦρος ἡ ψυχή tua. Folia tua comedes σου. Τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι τ fruct⁹ tuos pdes. τ καὶ τοὺς καρπούς σου ἀπολέσεις. καὶ dimittes te: velut ſiccū lignū. ἀφήσεις σεαυτόν, ὡς ξηρὸν ξύλον. Aīa neq̄ diſperdet poſſiden Ψυχὴ πονηρὰ ἀπολεῖ τὸν κτησάμε A
tē ſe: τ deriſū inimicoꝝ νον αὐτήν, καὶ ἐπίχαρμα ἐχθρῶν faciet ſe. guttur dulce multi πτοιήσει αὐτήν. λαρυγξ γλυκὺς πλη plicabit amicos ſuos: τ lingua bīlo θυνεῖ φίλους αὐτοῦ, καὶ γλῶσσα εὐλα quēs multiplicat bonas loq̄las. Qui pa λος πληθύνει εὐπροσηγορα. Οἱ εἰρη cē afferant tibi ſint multi: at νεύοντές σοι ἔσωσαν πολλοί, οἱ δὲ cōſiliarij tui vn⁹ de mille. σύμβουλοί σου εἷς ἀπὸ χιλίων. Si poſſides amicū: in tēptatione poſſide Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι eū: τ ne facile credas ei αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ

teipm. Eſt eſi amicꝰ in tēpore ſuo: Infra. 37.a B σεαυτόν. Ἐχι γὰρ φίλος ἐν καιρῷ ἀυτοῦ, τ nō pmanebit in die tribula χὰι οὐ μὴ παραμείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψε tiōis tue. τ eſt amicus q̄ conuertit̄ ὡς σου. χὰι ἔσι φίλος μεταστρέμενος in inimicitiā: τ rurā quitj εἰς ἔχθραν, χὰι μάχην ὀνειδισμοῦ tui reuelabit. Et eſt amicus σου ἀποκαλύψει. Καὶ ἔσι φίλος pticeps menſaꝝ: τ nō pma κοινωνὸς τραπεζῶν, χὰι οὐ μὴ παρα nebit in die tribulatiōis tue. τ in μείνη ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου. χὰι ἐν τοῖς bonis tuis erit vt tu: τ in ἀγαθοῖς σου ἔσαι ὡς σύ, χὰι ἐπὶ τοὺς domeſticos tuos fiduciali᷑r aget. Si hu οἰκέτας σου παρησιάσεῖαι. Ἐὰν τα miliatꝰ fueris erit cōtra te: τ a πεινωθῆς ἔσαι κατὰ σοῦ, χὰι ἀπὸ facie tua abſcondet. ab προσώπου σου κρυβήσεῖαι. ἀπὸ τῶν inimicis tuis ſeparare: τ ab ἐχθρῶν σου διαχωρίζητ, χὰι ἀπὸ τῶν amicis tuis attende. Amicꝰ fidelis φίλων σου πρόσεχε. Φίλος πιςὸς C ptectio fortis: at q̄ inuenit illū inuenit σκέπη κραταιά, ὁ δὲ εὑρὼν ἀυτὸν εὗρε theſaur. Amici fidelis nō eſt cō θησαυρόν. Φίλου πιςοῦ οὐκ ἔσιν ἀν mutatio: τ nō eſt pondꝰ pulchri τάλλαγμα, χὰι οὐκ ἔσι σαθμὸς τῆς καλ tudinis eius. Amicꝰ fidelis medicamētū λονῆς ἀυτοῦ. Φίλος πιςὸς φάρμακον vite: τ q̄ metuūt dñm inue ζωῆς, χὰι οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὑρή ment illū. Qui timet dñm: diri σουσιν ἀυτόν. Ὁ φοβούμενος κ̄ν, εὐθυ get amicitiā ei᷒: qñ ſm illū ſic νεῖ φιλίαν ἀὐτοῦ, ὅτι κατ' ἀυτὸν οὕτως τ ꝓximi ei᷒. Fili a inuē χὰι οἱ πλησίον ἀυτοῦ. Τέκνον ἐκ νεό tute tua elige doctrinā: τ vſq; ad τητός σου ἐκλέξαι παιδείαν, χὰι ἕως canos inuenies ſapiam: τ ſuſtine πολιῶν εὑρήσεις σοφίαν, χὰι ἀκάμψε 1.reg.1. bonos fructꝰ illi᷒. In cīſ D τοὺς ἀγαθοὺς καρπους ἀυτῆς. Ἐν ἰὰρ opere tpius exiguū laborabis: τῇ ἐργασία ἀυτῆς ὀλίγον κοπιάσεις, τ cito edes de gñationi χὰι ταχὺ φάγεσαι ἀπὸ τῶν γενημά bus illi᷒. Quā aſpera eſt nimiū των ἀυτῆς. Ὡς τραχεῖά ἐσι σφόδρα indoctis: τ nō pmanebit in τοῖς ἀπαιδεύτοις, χὰι οὐκ ἐμμενεῖ ἐν ea exco᷑s. Quaſi lapis pbationis ἀυτῇ ἀκάρδιος. Ὡς λίθος δοκιμασίας fortis erit in eo: τ nō morabit ἰσχυρὸς ἔσαι ἐπ' ἀυτῷ, χὰι οὐ χρονιεῖ ꝓſcere illā. Sapia cīſ ſm ἀπορρίψαι ἀυτήν. Σοφία γὰρ κατὰ nomē ei᷒ eſt: τ nō multis τὸ ὄνομα ἀυτῆς ἐσι, χὰι οὐ πολλοῖς eſt manifeſta. Audi fili τ col ἐσι φανερά. Ακουσον τέκνον χὰι ἔκ lige ſniam meā: τ ne abīcias λεξαι γνώμην μου, χὰι μὴ ἀπαναίνου conſiliū meū. Et inīce τὴν συμβουλίαν μου. Καὶ ἐμβίβασον pedes tuos in cōpedes il πους σου εἰς τὰς πέδας ἀυ

teipſum. Eſt enim amicus ſecundum tē pus ſuum: & non permanebit in die tribu latiōis. Et eſt amicus qui conuertitur ad inimicitiam: & eſt amicus qui odium & ri xam & conuitia denudabit. Eſt autem a micus ſocius menſe: & non permanebit in die neceſſitatis. Amicus ſi permanſe rit fixus: erit tibi q̄ſi coequalis: & i dome ſticis tuis fiducialiter aget. Si humilia uerit ſe contra te & a facie tua abſconde rit ſe: vnanimem habebis amicitiam bo nā. Ab inimicis tuis ſeparare: & ab amicis tuis attende. Amicꝰ fidelis protectio for tis: qui autem inuenit illum inuenit the ſaurum. Amico fideli nulla eſt compara tio: & non eſt digna ponderatio auri & ar genti contra bonitatem fidei illius. Ami cus fidelis medicamētum vite & immor talitatis: & qui metuūt dominum inueni ent illum. Qui timet deus eque habebit amicitiam bonam: quoniam ſecundum illum erit amicus illius. Fili a iuuētute tua excipe doctrinam: & vſq; ad canos inue nies ſapientiam. Quaſi is qui arat & qui ſeminat accede ad eam: & ſuſtine bonos fructus illius. In opere enim ipſi᷒ exigu us laborabis: & cito edes de generationi bus illius. Quam aſpera eſt nimium ſapi entia indoctis hominibus: & non perma nebit in illa excors. Quaſi lapidis virtus probatio erit in illis: & non demorabun tur proiicere illam. Sapientia enim doc trine ſecundum nomen eſt eius: & non multis manifeſta. Quibus autem cogni ta eſt permanet vſq; ad conſpectum dei. Audi fili & accipe conſilium intellectus: & ne abiicias conſilium meum. Inice pe dem tuum in compedes illius: & in torq̄s illius collum tuum. Subiice humerum tu um & porta illam: & ne acidieris vinculis ei᷒. In omni animo tuo accede ad illam: & in omni virtute tua conſerua vias eius. Inueſtiga illam & manifeſtabitur tibi: & continens factus ne derelinquas eam. In nouiſſimis enim inuenies requiem in ea: & conuertetur tibi in oblectationem. Et erunt tibi compedes eius in protectionē fortitudinis & baſes virtutis: & torques illius in ſtolam gloriæ. Decor enim vite ē in illa: & vincula illius alligatura ſalutis. Stola glorie indues eam: & coronam gra tulationis impones tibi. Fili ſi attenderis mihi: diſces eam: & ſi accommodaueris animum tuum: ſapiens eris. Si inclinaue ris aures tuam excipies doctrinam: & ſi di lexeris audire: ſapiēs eris. In multitudine preſbyterorum prudentium ſta: & ſapien tie illorum ex corde coniungere: vt om nem narrationem dei poſſis audire: & p uerbia laudis non effugiant a te. Et ſi vi deris ſenſatum euigila ad eum: & gradus oſtiorum illius exterat pes tuus. Cogita tum tuum habe in preceptis dei: & in mā datis illius maxime aſſiduus eſto: & ipſe dabit tibi cor: & concupiſcentia ſapien tie dabitur tibi.

Capitulum.7.

NOli facere mala: & non te apprehen dent: diſcede ab iniquo: & deficient mala abs te. Fili ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

lius: τ in torquē eius col τῆς, χὰι εἰς τὸν κλοιὸν ἀυτῆς τὸν τρά χη lum tuū. Subiice humer tuū: τ por λόν σου. Ὑπόδες τὸν ὦμόν σου, χὰι βά ta illam: τ ne ſis inimicus σαζον ἀυτήν, χὰι μὴ προσεχθίσης τοῖς vinculis eius. In tota aīa tua δεσμοῖς ἀυτῆς. Ἐν πάσῃ ψυχῇ σου accede illi: τ in tota virtute tua πρόσελθε ἀυτῇ, χὰι ἐν ὅλῃ δυνάμει σου conſerua vias eius. Inueſti συντήρησον τὰς ὁδοὺς ἀυτῆς. Ἐξίχ ga τ quere: τ cognoſcetur νευσον χὰι ζήτησον, χὰι γνωσθήσεταί a te: τ continens factus ne relinq̄s σοι, χὰι ἐγκρατὴς γενόμενος μὴ ἀφῇς eam. in nouiſſimis .n. inuenies re ἀυτήν. ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνά quiem eius: τ conuertetur tibi in παυσιν ἀυτῆς, χὰι στραφήσεταί σοι εἰς oblectationē. Et erunt tibi cō εὐφροσύνην. Καὶ ἔσονταί σοι αἱ πέ pedes eius in ꝓtectiōes fortitudīs: τ δαι ἀυτῆς εἰς σκέπην ἰσχύος, χὰι οἱ torques illius in ſtolam glorie. Decor κλοιοὶ ἀυτῆς εἰς στολὴν δόξης. Κόσμος eni aureus eſt in ea: τ vin τὰρ χρύσεός ἐσιν ἐπ' ἀυτῆς, χὰι οἱ δή cula illius nexus hyacinthi᷒. Sto σμοὶ ἀυτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον. Στο lam glorie indues eam: τ coronam λὴν δόξης ἐνδύσῃ ἀυτήν, χὰι στέφανον exultationis circumpones tibi. ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῷ. Si volueris fili: doctus eris: τ ſi Ἐὰν θέλης τέκνον, παιδευθήσῃ, χὰι ἐὰν tradideris aiam tuam: callidus ἐπιδῷς τὴν ψυχήν σου, πανοῦργος eris. Si dilexeris audire: recipies ἔσῃ. Ἐὰν ἀγαπήσης ἀκούειν, ἐκδέξῃ intellectū. τ ſi inclinaueris aurē tuā: ſa σύνεσιν. χὰι ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου, σο piēs eris. In multitudie p̄ſbyteroꝝ ſta: φὸς ἔσῃ. Ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι, τ q̄ ſapiēs: ip̄i coniungere. χὰι τίς σοφός, ἀυτῷ προσκολλήθητι. Omnē narrationē diuinā cupe audire: Πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι, τ puerbia intellectus nō effugiant χὰι παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτω te. Si videris vir ꝓrudētē: mane ſur σάν σε. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα συνετόν, ὄρθρι ge ad eū: τ gradus oſtioꝝ illi᷒ ζε πρὸς ἀυτόν, χὰι βαθμοὺς θυρῶν ἀυτοῦ deterat pes tuꝰ. Cogita in ἐκτριβέτω ὁ πούς σου. Διανοοῦ ἐν p̄ceptis dñi cōſūmate: τ τοῖς προσάγμασι κυρίου τελείως, χὰι in mādatis illius meditare ſem ἐν ταῖς ἐντολαῖς ἀυτοῦ μελέτα διὰ per. ipſe firmabit coꝝ tuum: παντός. ἀυτὸς στερεῖ τὴν καρδίαν σου, τ cōcupiſcētia ſapie dabitur χὰι ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας δοθήσεταί tibi.

σοι.

Ca.7.

ΜΗ facias mala: τ nō te com Μὴ ποίει κακά, χὰι οὐ μή σε κα prehendent mala. Diſcede ab iniquo: ταλάβῃ κακά. Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου, τ declinabit a te petū. Fili χὰι ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ ἁμαρτία. Υἱέ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne ſemines in ſulcis iuſticie: τ nō
μὴ σπεῖρε ἐπ' ἄυλακας ἀδικίας, καὶ οὐ
metes ea ſeptupla. ne q̄ras
μὴ θερίσεις αὐτὰ ἑπταπλάσια. μὴ ζήτει
a dño ducatum: neq; a
παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ
rege cathedrā glozie. Ne te iuſtifices
βασιλέως καθέδραν δόξης. Μὴ δικαιοῦ
coram dño: τ apud regem ne
ἔναντι κυρίου, καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ
videaris ſapūs. Ne q̄ras fieri iudex:
σοφίζου. Μὴ ζήτει γενέσθαι κριτής,
τ non valebis tollere iuſticias. Ne
καὶ οὐκ ἰσχύσεις ἐξαίρειν ἀδικίας. Μή
quādo ꝓtimeſcas a facie poten
ποτε ἐυλαβηθῆς ἀπὸ προσώπου δυνα
tis: τ pones ſcandalum in rectitu
στου, καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθύτη
dine tua. Ne pecces in mlcitudine ciui
τί σου. Μὴ ἁμάρτανε εἰς πλῆθος πό
tatis: τ ne immittas te
λεως, καὶ οὐ μὴ καταβάλης σεαυτὸν
in turba. Ne alliges bis
ἐν ὄχλῳ. Μὴ καταδεσμεύσης δὶς
peccatum: in eni vno nō innocēs eris.
ἁμαρτίαν, ἐν γὰρ μιᾷ οὐκ ἀθῷος ἔσῃ.
Ne dicas: mltitudinē munex meorū
Μὴ εἴπῃς, τῶ πλήθει τῶν δώρων μου
inſpiciet: τ cū obtulero
ἐπίβλεψει, καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι
ego deo altiſſimo ſuſcipiet. Ne
με θεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται. Μὴ
ſis puſillanimis in oratione
ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ
tua: τ elemoſynam facere ne ne
σου, καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ πα
glexeris. Ne deridcas hominem exīte
ρίδῃς. Μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὄντα
in amaritudie aie ſue: eſt eni qui
ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ ποι
hūiliat τ exaltat. Ne ares
τεινῶν καὶ ἀνυψῶν. Μὴ ἀροτρία
mēdaciū in fratre tuo: neq; amico
ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ σου, μηδὲ φίλῳ
ſimile facias. Ne velis mentiri omne
τὸ ὅμοιον ποίει. Μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν
mēdaciū: nā aſſiduitas eius nō
ψεῦδος, ὁ γὰρ ἐνδιαλειχισμὸς αὐτοῦ οὐκ
in bonum. Ne ſis verboſꝰ in mltitudie
εἰς ἀγαθόν. Μὴ ἀδολέχει ἐν πλήθει
ꝓſbterorum: τ ne tteres ver
πρεσβυτέρων, καὶ μὴ διυτερώσῃς λό
bū in oratione tua. Ne oderis labo
γον ἐν προσευχῇ σου. μὴ μισήσῃς ἐπί
riosum opus τ ruſticationē ab altiſ
πονον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψί
ſimo creatam. Ne computes te
στου ἐκτισμένην. Μὴ προσλογίζου σε
ipm in mltitudine pctōꝝ. Memēto
αὐτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν. Μνήσθη
qm̄ ira non tardabit. Humilia
τι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ. Ταπείνωσον
valde animā tuam: qm̄ vindi
σφόδρα τὴν ψυχήν σου, ὅτι ἐκδίκη
cta impij ignis τ vermis. Ne cō
σις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ. Μὴ ἀλ
mutes amicū ſdifferenter ſcm aliqd:
λάξῃς φίλον ἀδιαφόρου κατὰ μηδὲ ἕν,
neq; fratrem legitimū in auro ſu
μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ σου
phir. Ne diſcedas a muliere ſapiēte τ
φείρ. Μὴ ἀσχόλει γυναικὸς σοφῆς καὶ

non ſemines mala in ſulcis iniuſticie: &
non metes ea in ſeptuplū. Noli quere
re ab homine ducatū: neq; a rege cathe
drā honoris. Non te iuſtifices āte deū:
qm̄ agnitor cordis ipe eſt: & penes re
gem noli velle videri ſapiens. Noli q̄re
re fieri iudex niſi valeas virtute irrūpe
iniqtates: ne forte extimeſcas faciē po
tētis: & ponas ſcandalū in agilitate tua.
Nō pecces in multitudine ciuitatis: nec
te imittas in ppl̄z: neq; alliges duplicia
pctā. Nec eni i vno eris immunis. Noli
cē puſillanimis iaio tuo. Exorare & face
re elemoſynā ne deſpicias. Ne dicas in
multitudine munerum meoꝝ reſpiciet
deus: & offerente me deo altiſſimo mu
nera mea ſuſcipiet. Non irrideas homi
nem in amaritudine anime: eſt enim q
humiliat & exaltat circunſpector deus.
Noli amare mendaciū aduerſus fratrē
tuū: neq; in amicū ſimiliter facias. Noli
velle mentiri omne mendaciū: aſſiduí
tas eni illius non eſt bona. Noli verbo
ſus eſſe in multitudine preſbyterorū: &
nō iteres verbum in oratione tua. Nō
oderis laboriosa opera & ruſticationē
creatā ab altiſſimo. Non te reputes in
multitudine indiſciplinatoꝝ. Memēto
ire: qm̄ non tardabit. Humilia valde ſpi
ritū tuū: qm̄ vindicta carnis ipii ignis
& vermis. Noli preuaricari in amicum
pecuniā differentē: neq; fratrē chariſſi
mū auro ſpreueris. Noli diſcedere a mu
liere ſenſata & bona: quā ſortitus es in
timore dñi: gra enī verecundie illius ſup
aurum. Nō ledas ſeruū in veritate ope
rantem: neq; mercenariū dantē animā
ſuam. Seruus ſenſatus ſit tibi dilectus
quaſi anima tua: nō defraudes illum li
bertate: neq; inopem derelinquas illū.
Pecora tibi ſunt: attende illis: & ſi ſunt
vtilia perſeuerēt apud te. Filii tibi ſūt:
erudi illos: & curua illos a puerītia eoꝝ.
Filie tibi ſunt: ſerua corpus illarum: &
non oſtendas hilarem faciem tuam ad
illas. Trade filiam: & grande opus fece
ris: et homini ſenſato da illam. Mulier
ſi eſt tibi ſecundum animam tuam: nō
proiicias illam: & odibili non credas te
in toto corde tuo. Honora patrē tuū:
& gemitus matris tue ne obliuiſcaris.
Memento qm̄ niſi per illos natus non
fuiſſes: & retribue illis quomodo & illi
tibi. In tota anima tua time dñm: & ſa
cerdotes illius ſanctifica. In omni virtu
te dilige eum qui te fecit: & miniſtros
eius ne derelinquas. Honora deum ex
tota anima tua: & honorifica ſacerdo
tes: & propurga te cū brachiis. Da illis
partem ſicut mandatum eſt tibi primi
tiarū et purgationis: & de negligentia
tua purga te cum paucis. Datū brachio
rū tuorum: & ſacrificium ſanctificatio
nis offeres dño: & initia ſanctoꝝ: & pau
peri porrige manū tuā: vt pficiatur pro
pitiatio & bn̄dictio tua. gra dat⁹ i cōſpe
ctu oīs viuētis: & mortuo non phibeas
gratiam. Non deſis plorantibus in cō
ſolatione: & cum lugentibus ambula.
Nō te pigeat viſitare infirmum: ex his
enim in dilectione firmaberis. ꝯꝯꝯꝯꝯ

bona: nā gra eius ſup au
ἀγαθῆς, ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυ
rum. Ne ledas ſuum operantem in
σίον. Μὴ κακώσῃς οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν
veritate: neq; mercenariū dātem ani
ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον διδόντα τὴν ψυ
mā ſuam. Seruū ꝓudētē diligat
χὴν αὐτοῦ. Οἰκέτην συνετὸν ἀγαπά
tua aia: ne defraudes illū liber
τω σου ἡ ψυχή, μὴ στερήσῃς αὐτὸν ἐλευ
tate. pecora tibi ſūt: attende illis:
θερίας. κτήνη σοί ἐσιν, ἐπιμελοῦ αὐτά,
τ ſi ſunt tibi vtilia: pmanēt apō te.
καὶ ἐὰν ἔσι σοι χρήσιμα, ἐμμένετω σοι.
Filij tibi ſunt: erudi illos: τ
Τέκνα σοί ἐσι, παίδευσον αὐτά, καὶ
curua a iuuētute collum eo
κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐ
rum. filie tibi ſunt: attende
τῶν. θυγατέρες σοι εἰσί, πρόσεχε τῶ
corꝑi earum: τ ne hilarē oñdas ad
σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἱλαρύνῃς πρὸς
illas faciem tuam. Trade fi
αὐτάς τὸ πρόσωπόν σου. Ἐκδου θυ
liam: τ perfeceris opus magnū:
γατέρα, καὶ ἔσῃ τετελεκὼς ἔργον μέγα,
τ homini ꝓudēti da illam.
καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν.
Uxoꝛ tibi eſt ſcōm animā: ne abūſi
Γυνή σοι ἐσι κατὰ ψυχήν, μὴ ἐκβά
as eam: odibili aūt ne tradas te
λῃς αὐτήν, μισουμένη δὲ μὴ ἐκδῶς σε
ipm. In toto coꝛde honoꝛa pa
αὐτόν. Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξασον τὸν πα
trem tuū: τ matris doloꝛ ꝓ⁹ ne obli
τέρα σου, καὶ μητρὸς ὠδῖνας μὴ ἐπι
uiſcaris. memēto ꝙ ꝓpt̄ eos natus es:
λαθῃ. μνήσθητι ὅτι διὰ τούτων ἐγεννήθης,
τ qd retribues eis: ſicut ip Infra.
καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς, καθὼς αὐ 33.d
ſi tibi. In tota aia tua eglc
τοί σοί. Ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου ἐυλαβοῦ τὸν
dñm: τ ſacerdotes eius mirare.
κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε.
In tota virtute dilige eū q̄ fecit Infra.
Ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαν 30.b.
te: τ miniſtros eius ne
τά σε, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ
derelinquas. Time dñm: τ ho
ἐγκαταλίπῃς. Φοβοῦ τὸν κύριον, καὶ δό
nora ſacerdotē: τ da partem ei ſi
ξαζον ἱερέα, καὶ δός τὴν μερίδα αὐτῶ κα
cut mādatū eſt tibi. Primitias: τ
θὼς ἐντέταλταί σοι, Ἀπαρχήν, καὶ
de delicto τ donū brachio
περὶ παραπτώματος καὶ δόσιν βραχιό 5.5.b
rū: τ ſacrificiū ſctificatiōis τ primitias D
νων, καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ καὶ ἀπαρχὴν
ſctoꝝ: τ pauperi porrige manum
ἁγίων, καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά
tuā: vt pficiatur bn̄dictio tua. gra
σου, ἵνα τελειωθῇ εὐλογία σου. χάρις
doni in cōſpectu omnis viuentis: τ in
δόματος ἐναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ
mortuo ne phibueris gram. Ne de
νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν. Μὴ ὑσ
ſis plorantibus: τ cum lugenti
ρεῖ ἀπὸ κλαιόντων, καὶ μετὰ πενθούν
bus luge. Ne te pigeat viſitare
των πένθησον. Μὴ ὄκνει ἐπισκέπτεσθαι
infirmū: ex eni talibus diligeris.
ἄῤῥωστον, ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

In oībus ſmonib⁹ tuis memorare nouiſſima tua: & in ſeculū nō peccabis.

Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις σου μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ ἁμαρτήσεις.

In oibus opibus tuis memorare nouiſſima tua: & in eternū non peccabis.

Ca. 8.

Capitulum octauum.

Infra. 31.a. Ne litiges cū homine potente: ne forte incidas in manus illius. Non cōtendas cū viro locuplete: ne forte cōtra te conſtituat litē tibi. Multos enim pdidit aurū & argentū: et vſq; ad cor regū extendit & cōuertit. Nō litiges cū homine linguato: & nō ſtrues in ignez illi⁹ ligna. Nō cōmūices hoi indocto ne male de pgenie tua loquatur. Ne deſpicias hoiem auertentē ſe a pctō: neq; improperes ei. Memēto qm̄ oēs in corruptione ſumus. Ne ſpernas hoiez in ſua ſenectute: et enim ex nobis ſeneſcunt. Noli de mortuo inimico tuo gaudere: ſciens qm̄ oēs morimur: & in gaudium volum⁹ venire. Ne deſpicias narrationez p̄ſbyterorū ſapiētiū: & in puerbiis eorū conuerſare. Ab ip̄is em̄ diſces ſapientiā & doctrinā intellect⁹: & ſeruire magnatis ſine querela: Non te p̄tereat narratio ſenioru: ip̄i enim didicerunt a patrib⁹ ſuis. Q̄m ab ip̄is diſces intellectū: & in tēpore neceſſitatis dabis reſpōſum. Non incēdas carbones pctōrū arguēs eos: & ne incēdaris flāma ignis pctōrum illorū. Ne cōtra faciē ſtes contumelioſi: ne ſedeat q̄ſi inſidiator ori tuo. Noli fenerari homini fortiori te: q̄ ſi feneraueris quaſi perditū habe. Non ſpōdeas ſup virtutē tuā: q̄ ſi ſpoponderis: q̄ſi reſtituens cogita. Nō iudices cōtra iudicē: qm̄ ſcd̄m quod iuſtū eſt iudicat. Cū audace non eas in via: ne forte grauet mala ſua in te. Ip̄e em̄ ſcd̄m voluntatē ſuā vadit: & ſimul cū ſtultitia ip̄i⁹ peries. Cū iracūdo nō facias rixā: & cū audace nō eas in deſertū: q̄m quaſi nihil eſt ante illū ſanguis: & vbi nō eſt adiutoriū elidet te. Cum fatuis cōſiliū nō habeas: nō ei poterūt diligere niſi q̄ eis placēt. Corā extraneo ne facias cōſiliū: neſcis em̄ qd pariet. Nō oi hoi cor tuum manifeſtes: ne forte inferat tibi gratiā falſam: et cōuicietur tibi.

Μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυτεντε: ne forte incidas in manus ναίου, μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς χεῖρας illius. Ne cōtendas cū hoie locu ἀυτοῦ. Μὴ ἔριζε μετὰ ἀνθρώπου πλου plete: ne forte contra trahat tuū pond⁹. σίου, μήποτε ἀντιτήσῃ σου τὴν ὁλκήν. Multos em̄ pdidit aurū & Πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε τὸ χρυσίον καὶ corda regū inclinauit. Ne li= καρδίας βασιλέων ἐξέκλινε. Μὴ διαtiges cū hoīe loquace: & μάχου μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους, καὶ ne ſtruas ſup ignē illi⁹ ligna. μὴ ἐπισοιβάσῃς ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτ̄ ξύλα. Ne ludas cū indocto: ne inho Μὴ προπαίζε ἀπαιδεύτῳ, ἵνα μὴ ἀτιnorent̄ maiores tui. Ne ip̄properes μάζωνται οἱ πρόγονοί σου. Μὴ ὀνείδιζε homini auertenti ſe a peccato: ἄνθρωπον ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας, memēto q̄ oēs ſum⁹ in increpa μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτιtionib⁹. ne inhonores hoiem in ſene μίοις. μὴ ἀτιμάσῃς ἄνθρωπον ἐν γήcentē ſua: & cū ex nobis ſeneſcunt. ρα αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσι. Ne gaudeas in mortuo inimiciſſi Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῷ τῷ ἐχθροτά mo tuo: memēto q̄ oēs mori τῳ σου, μνήσθητι ὅτι πάντες τελεmur. ne deſpicias narrationē ſapiētū: τῶν⁹. μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν, & in puerbijs eor⁹ cōuerſa καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀναστρέre. Q̄m ab ip̄is diſces diſci φου. Ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ παιplinā: & ſeruire magnatib⁹ faciδείαν, καὶ λειτουργῆσαι μεγιστάσιν ἐυμαter. ne diſcedas a narratione ſenio⁹: ρῶς. μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων, & em̄ ip̄i didicerūt a patri= καὶ γὰρ αὐτοὶ ἔμαθον παρὰ τῶν πατέbus ſuis: q̄m ab illis diſces intel ρων αὐτῶν, ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ σύlectū: & in tēpore neceſſitatis dare νεσιν, καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι reſpōſum. Ne accēdas carbones pecca ἀπόκρισιν. Μὴ ἐκκαιε ἄνθρακας ἁμαρtor⁹is: ne incēdaris in igne flam τωλοῦ, μὴ ἐμπυρισθῇς ἐν πυρὶ φλοme illi⁹. Ne exurgas a facie γὸς αὐτοῦ. Μὴ ἐξαναστῇς ἀπὸ προσώπου cōtumelioſi: ne inſideat ſicut inſidie ὑβριστοῦ, ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὡς ἔνεδρον τῷ ori tuo. Ne feneraris hoi fortio σώματί σου. Μὴ δανείσῃς ἀνῶ ἰσχυρο ri te: & ſi feneraueris: q̄ſi q̄ perdi τέρῳ σου, καὶ ἐὰν δανείσῃς, ὡς ἀπολωλεdit eſto. ne ſpōdeas ſup virtutē tuā: κὼς γίνου. μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δυνάμίν σου, & ſi ſpopōderis: q̄ſi ſolutur⁹ cogita. καὶ ἐὰν ἐγγυήσῃ, ὡς ἀποτίσων φρόντισον. Ne iudices cōtra iudicē: ſm em̄ opinio Μὴ δικάζου κατὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὴν δό

Noli litiges cū homine potente: ne forte incidas in manus illius. Non cōtendas cū viro locuplete: ne forte cō tra te conſtituat litē tibi. Multos enim pdidit aurū & argentū: et vſq; ad cor regū extendit & cōuertit. Nō litiges cū homine linguato: & nō ſtrues in ignez illi⁹ ligna. Nō cōmūices hoi indocto ne male de pgenie tua loquatur. Ne deſpicias hoiem auertentē ſe a pctō: neq; improperes ei. Memēto qm̄ oēs in corruptione ſumus. Ne ſpernas hoiez in ſua ſenectute: et enim ex nobis ſeneſcunt. Noli de mortuo inimico tuo gaudere: ſciens qm̄ oēs morimur: & in gaudium volum⁹ venire. Ne deſpicias narrationez p̄ſbyterorū ſapiētiū: & in puerbiis eorū conuerſare. Ab ip̄is em̄ diſces ſapientiā & doctrinā intellect⁹: & ſeruire magnatis ſine querela: Non te p̄tereat narratio ſenioru: ip̄i enim didicerunt a patrib⁹ ſuis. Q̄m ab ip̄is diſces intellectū: & in tēpore neceſſitatis dabis reſpōſum. Non incēdas carbones pctōrū arguēs eos: & ne incēdaris flāma ignis pctōrum illorū. Ne cōtra faciē ſtes contumelioſi: ne ſedeat q̄ſi inſidiator ori tuo. Noli fenerari homini fortiori te: q̄ ſi feneraueris quaſi perditū habe. Non ſpōdeas ſup virtutē tuā: q̄ ſi ſpoponderis: q̄ſi reſtituens cogita. Nō iudices cōtra iudicē: qm̄ ſcd̄m quod iuſtū eſt iudicat. Cū audace non eas in via: ne forte grauet mala ſua in te. Ip̄e em̄ ſcd̄m voluntatē ſuā vadit: & ſimul cū ſtultitia ip̄i⁹ peries. Cū iracūdo nō facias rixā: & cū audace nō eas in deſertū: q̄m quaſi nihil eſt ante illū ſanguis: & vbi nō eſt adiutoriū elidet te. Cum fatuis cōſiliū nō habeas: nō ei poterūt diligere niſi q̄ eis placēt. Corā extraneo ne facias cōſiliū: neſcis em̄ qd pariet. Nō oi hoi cor tuum manifeſtes: ne forte inferat tibi gratiā falſam: et cōuicietur tibi.

Ca. 9.

Capitulum nonum.

Non zeles mulierē ſin⁹ tui: ne oſtendat ſup te malicia doctrine nequā. Nō des mulieri poteſtatē aie tue: ne ingrediatur in virtute tua & cōfundaris. Ne reſpicias mulierē multiuolā: ne forte incidas in laq̄os illi⁹. Cū ſaltratice ne aſſidu⁹ ſis: nec audias illā: ne forte peas in efficacia illi⁹. Virginē ne conſpicias: ne forte ſcandalizeris in decore illius. Ne des fornicariis aiam tuā in vilo: ne p das te & hereditatē tuā. Noli circunſpicere in vicis ciuitatis: nec oberraueris in plateis illius. Auerte faciē tuā a mulière cōpta: & ne circunſpicias ſpeciem alienam. Propter ſpeciē mulieris multi perierūt: & ex hoc concupiſcētia quaſi ignis exardeſcit. Oīs mulier q̄ eſt fornicaria: quaſi ſterc⁹ in via ab oībus p̄te reuntib⁹ cōculcabitur. Speciē mulieris aliene multi āmirati reprobi facti ſunt: colloquiū enim illius quaſi ignis exardeſcit. Cum aliena muliere non ſedeas omnino: nec accumbas cū ea ſuper cubitum: & non altercēris cū illa in vino:

Μὴ ζήλου γυναῖκα τ̄ κόλπου σου, μὴ cē ne eius iudicabit cū. cū anda= ξαν ἀυχοῦ κρινοῦσιν αὐτόν. μετὰ γολμη ce ne cas in via: ne grane ρου μὴ πορεύου ἐν ὁδῷ, ἵνα μὴ βαρύνη tur cōtra te: ip̄e em̄ ſm voluntatē ται κατὰ σοῦ, αὐτὸς γὰρ κατὰ τὸ θέλημα ſuā faciet: & cū ſtultitia ip̄ius αὐτοῦ ποιήσει, καὶ τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ ſimul pibis. Cū iracūdo ne feceris συναπολῇ. Μετὰ θυμώδους μὴ ποιήσῃς rixā: & ne eas cū eo in de μάχην, καὶ μὴ πορεύου μετ' αὐτοῦ τὴν ἔρη ſertū. Sic nihil in oculis eius ſāguis: μον. Οὕτως οὐδὲν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτ̄ αἷμα, & vbi nō eſt adiutoriū deiiciet te καὶ ὅπου οὐκ ἔστι βοήθεια καταβαλεῖ σε illic. Cū fatuo nō habeas cōſiliū: nō ἐκεῖ. Μετὰ μωροῦ μὴ συμβουλεύου, οὐ cū poterit verbū celare. Corā extra γὰρ δυνήσεται λόγον κρύψαι. Ἐνώπιον ἀλλο neo ne facias occultū: nō cū cogno τρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν, οὐ γὰρ γινώσ ſcis qd pariet. Omni hoi ne κεις τί τέξεται. παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ manifeſtes cor tuū: & ne refe= ἐκφαινε τὴν καρδίαν σου, καὶ μὴ ἀνα= rat tibi gram falſam. φερέτω σοι χάριν ψευδῆ. Ca. 9.

Ne zeles mulierē ſinus tui: ne Μὴ ζήλου γυναῖκα τ̄ κόλπου σου, μὴ q̄ oſtēdas in te diſciplinā malā. κ̄ διδάξῃς ἐπ' σεαυτὸν παιδείαν πονηράν. Ne dederis mulieri aiam tuā: vt aſcēdat Μὴ δῷς γυναικὶ τὴν ψυχήν σου, ἐπιβῆναι ipa ſup aiam tuā. Ne occur ἀυτὴν ἐπὶ τὴν ψυχήν σου. Μὴ ἀπαάν ras mulieri meretrici: ne forte inci= πῃ γυναικὶ ἑταιριζομένῃ, μήποτε ἐμπέdas in laqueos illius: cū σῃς εἰς τὰς παγίδας αὐτῆς, μετὰ cātatrice ne aſſidu⁹ ſis: ne forte φαλλούσης μὴ ἐνδιατρίβῃς, μήποτε capiaris in exercitijs eius. ἁλῶς ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῆς. Virginē ne cōſideres: ne forte Παρθένον μὴ καταμάνθανε, μήποτε ſcandalizeris in penis eius. σκανδαλισθῇς ἐν τοῖς ἐπιτιμίοις αὐτῆς. Ne dederis ſcortis aiam tuā: ne Μὴ δῷς πόρναις τὴν ψυχήν σου, ἵνα μὴ perdas hereditatē tuā. Ne circū= ἀπολέσῃς τὴν κληρονομίαν σου. Μὴ περιſpicias in vicis ciuitatis: & in de βλέπου ἐν ῥύμαις πόλεως, καὶ ἐν τοῖς ἐρη ſertis illi⁹ ne erres. Auerte ocu= μοις αὐτῆς μὴ πλανῶ. Ἀπόστρεφον ὀφθαλlū a muliere formoſa: & ne conſi μὸν ἀπὸ γυναικὸς εὐμόρφου, καὶ μὴ κατα deres ſpeciē alienā. In em̄ ſpe= μάνθανε κάλλος ἀλλότριον. Ἐν γὰρ κάλ cie mulieris multi errauerunt: & λει γυναικὸς πολλοὶ ἐπλανήθησαν, καὶ ex hoc amicitia vt ignis accendit: & ἐκ τούτου φιλία ὡς πῦρ ἀνακαίεται, καὶ ne accubueris in vinis cū ea. μὴ κατακλιθῇς ἐπ' ἀγκαλῶν μετ' αὐτῆς. Cum cōiugata muliere ne ſedeas Μετὰ ὑπάνδρου γυναικὸς μὴ κάθου omnino: & ne cōtriſtēris τοσύνολον, καὶ μὴ συμβολοκοπήσῃς cū ea in vino. Ne forte declinet μετ' αὐτῆς ἐν οἴνῳ. Μήποτε ἐκκλίνῃ ἡ

Universidad de Deusto
Biblioteca

aia tua in illā: τ ſpū
φυχή σου ἐπ' αὐτήν, καὶ τῷ πνεύματί
tuo labaris in pditionē: ne derelin
σου ὀλιδᾶς εἰς ἀπώλειαν, μὴ ἐγκατα
quas amicū antiquū. nā nouus
λίπης φίλον ἀρχαῖον· ὁ γὰρ πρόσφατος
nō eſt equalis illi. Vinū nouū: ami
οὐκ ἔστιν ἐπίσης αὐτῷ. Οἶνος νέος, φί=
cus nou⁹: ſi ueterat⁹ fuerit cū letitia
λος νέος, ἐὰν παλαιωθῇ μετ' εὐφροσύνης
bibes illud. ne imiteris gloriā pecca=
πίεσαι αὐτόν· μὴ ζηλώσῃς δόξαν ἁμαρ
toris: nō em̄ noſti q̄ eſt ſubuer
τωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τίς ἐστιν ἡ κατα=
ſio eius. ne placeas tibi appro
τασροφὴ αὐτοῦ· μὴ εὐδοκήσῃς εὐδο=
bationib⁹ impioꝝ. memēto q̄ vſq; ad
κίαις ἀσεβῶν· μνήσθητι ὅτι ἕως
inferos nō iuſtificabunt. Lōge abeſto
ᾅδου οὐ μὴ δικαιωθῶσι. Μακρὰν ἄπεχε
ab homine q̄ poteſtatē habet occi
ἀπὸ ἀνθρώπου ᾧ ἐξουσίαν ἔχει τοῦ φο
dendi: τ nō ſuſpicaberis timorē mor
νεύειν, καὶ οὐ μὴ ὑποπτεύσῃς φόβον θα
tis. Et ſi acceſſeris ne er=
νάτου. Καὶ ἐὰν προσέλθῃς μὴ τλημμε
res: ne auferat vitā tuā
λήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέληται τὴν ζωήν σου
continuo. Scito q̄ in medio
παραρχῆμα. Ἐπίγνωθι ὅτι ἐν μέσῳ
laqueoꝝ ptranſis: τ ſuper pinacula
παγίδων διαβαίνεις, καὶ ἐπὶ ἐπάλξε
ciuitatis deābulas. Scōm
ων πόλεως περιπατεῖς. Κατὰ τὴν
virtutē tuā conecta de primo: τ cū
ἰσχύν σου σόχασαι τοῦ τλησίον, καὶ με
ſapiētib⁹ ꝓſilū fac: cū p:udētib⁹ ſit
τὰ σοφῶν βουλεύου, μετὰ συνετῶν ἔσω
diſputatio tua: τ oīs narratio
ὁ διαλογισμός σου, καὶ πᾶσα δηγησις
tua in lege altiſſimi. Viri iuſti
σου ἐν νόμῳ ὑψίσου. Ανδρες δίκαιοι
ſint cōuiue tui: τ in timore
ἔσωσαν συνδιπνοί σου, καὶ ἐν φόβῳ
dñi ſit gloriatio tua. In ma=
κυρίου ἔσω τὸ καύχημά σου. Ἐν χει
nu artificū opus laudabit: τ
ρὶ τεχνητῶν ἔργον ἐπαινεθήσεται, καὶ
princeps populi ſapiēs in ſmone ſuo.
ὁ ἡγούμενος λαοῦ σοφὸς ἐν λόγῳ αὐτοῦ.
Terribilis in ciuitate ſua homo liguoſus
Φοβερὸς ἐν πόλει αὐτ' ἀνὴρ γλωσσώδης,
τ petulās in verbo ſuo odio erit.
καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτ' μισηθήσεται.
Iudex ſapiēs docet

ΚΡιτὴς σοφὸς παιδεύει λαὸν C.10.
pplm ſuū: τ ꝓncipatus p:udētis ꝓpten
λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τετα
ſius erit. Sm iudicē ppli:
μένη ἔσαι. κατὰ τὸν κριτὴν τοῦ λαοῦ,
ſic τ miniſtri eius. τ Sm
οὕτως καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ. καὶ κατὰ
gubernato:ē ciuitatis: oēs
τὸν ἡγούμενον τῆς πόλεως, πάντες οἱ
inhabitātes eā. Rex inſi
κητορικοῦντες αὐτήν. Βασιλεὺς ἀπαί
piēs pdet pplm ſuū: τ ciui
δευτος ἀπολεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πό
tas habitabit intellectu potentū.
λις οἰκισθήσεται ἐν συνέσει δυνατῶν.
In manu dñi poteſtas terre: τ
Ἐν χειρὶ κυρίου ἡ ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ

ne forte declinet cor tuum in illā: & san
guine tuo labaris in perditionē. Ne de
relinquas amicum antiquū: nouus em̄
non erit ſimilis illi. Vinum nouū amic⁹
nouus. Veteraſcat: & cum ſuauitate bi
bas illud. Non æmules gloriā et opes pec
catoris: nō enim ſcis que futura ſit illi⁹
ſubuerſio. Non placeat tibi iniuria iniu
ſtorum: ſciens quoniaꝫ vſq; ad inferos
non placebit impius. Longe abeſto ab
homine poteſtatē habente occidendi
et non ſuſpicaberis timorem mortis.
Et ſi acceſſeris ad illū noli aliquid com
mittere: ne forte auferat vitam tuā. Cō
munionem mortis ſcito quoniā in me
dio laqueorum ingredieris: & ſuper do
lentium arma ambulabis. Secundū vir
tutem tuā caue te a proximo tuo: & cū
ſapientibus & prudentibus tracta. Viri
iuſti ſint tibi cōuiue: & in timore dei ſit
tibi gloriatio: et in ſenſu ſit tibi cogita=
tus dei: et omnis enarratio tua in pce=
ptis altiſſimi. In manu artificū opa lau
dabuntur: & principes populi in ſapien
tia ſermonis ſui: in ſenſu vero ſenioruꝫ
verbum. Terribilis eſt in ciuitate ſua ho
mo liguoſus: & temerari⁹ i verbo ſuo:
odibilis erit. Ca.x.

IVdex ſapiēs iudicabit populū ſuuꝫ
et principatus ſenſati ſtabilis erit.
Secundū iudicem populi ſic & miniſtri
eius: et qualis rector eſt ciuitatis: tales &
inhabitantes in ea. Rex inſipiēs perdet
populū ſuum: & ciuitates inhabitabun
tur per ſenſuꝫ prudentiū. In manu dei
poteſtas terre: & execrabilis omnis ini=
qtas gentiū: et vtilē rectoreꝫ ſuſcitabit
in tēpus ſuper illam. In manu dei pote
ſtas hominis: & ſup faciē ſcribe impo=
net honorē ſuuꝫ. Oīs iniurie ꝓximi ne
memineris: & nihil agas in opibus iniu
rie. Odibilis corā deo eſt & hoibus ſup
bia: & execrabilis oīs iniquitas gentiū.
Regnū a gente in gentē tranſfertur p=
pter iniuſticias & iniurias et cōtumelias
ac diuerſos dolos. Auaro autē nihil eſt
ſceleſtius. Quid ſuperbis terra & cinis?
Nihil eſt iniquiꝰ q̄ꝫ amare pecuniā. Hic
enim & animā ſuam venalē habet: qm̄
in vita ſua proiecit intima ſua. Oīs po=
tētatus breuis vita: lāguor ꝓlixior gra=
uat medicū. Breuē languorem precidit
medic⁹: ſicut & rex hodie eſt: et cras mo
rietur. Cum enim morietur homo: he
reditabit ſerpētes et beſtias & vermes.
Initiū ſuperbie hoīs apoſtatare a deo.
qm̄ ab eo qui fecit illū receſſit cor eius:
qm̄ initiū oīs peccati eſt ſupbia. Qui te
nuerit illaꝫ adimplebitur maledictis: &
ſubuertet eū in finem. Propterea exho
norauit dñs cōuent⁹ malorū: et deſtru
xit eos vſq; in finē. Sedes ducū ſupbo=
rū deſtruxit de⁹: & ſedere fecit mites p
eis. Radices gētiū ſupbarū arefecit de⁹:
& plātauit humiles ex ipſis gētib⁹. Ter=
ras gētiū euertit dñs: & pdidit eas vſq;
in fundamentū. Arefecit de⁹ ex ipſis &
diſpdidit eos: et ceſſare fecit memoriaꝫ
eorū a terra. Memoriā ſuperborū pdi=
dit deus: & reliqt memoriā humiliū ſen
ſu. Nō eſt creata hominibus ſuperbia

vtilē ſuſcitabit⁹ ad tp̄s ſup eā.
τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς. C
in manu dñi felicitas hoīs τ faciei
ἐν χειρὶ κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς καὶ πρόσω
ſcribe imponet gloriā ſuā.
πω γραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτοῦ.
In omni iniuria: ne iraſcaris
Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι, μὴ μνίσῃς τῷ
primo: τ ne facias ꝺppiā in opib⁹
πλησίον, καὶ μὴ πράσσε μηδὲν ἐν ἔργοις
iniurie. Odibilis corā dño τ hoi
ὕβρεως. Μίσητὴ ἐναντι κυρίου καὶ ἀν
bus ſuperbia: τ ex ambob⁹
θρώπων ὑπερηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων D
error iniuſticie. Regnū de gē
πλημμέλεια ἀδικίας. Βασιλεία ἀπὸ ἔ
te. in gentē trāſſertur. ꝓpt iuſticias
θνους εἰς ἔθνος μετάγεται. διὰ ἀδικίας
τ iniurias τ opes doloſas: q̄d ſu=
καὶ ὕβρεις καὶ χρήματα δόλια, τί ὑπε
perbit terra τ cinis? Auaro
ρηφανεύεται γῆ καὶ σποδός; Φιλαργύρου
quidē. n. nihil iniquius. hic em̄ τ 5.re.3.
μὲν γὰρ οὐδὲν ἀνομώτερον· οὗτος γὰρ καὶ a.
ſuā aiam venalē facit. q̄m
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐκπρατὸν ποιεῖ· ὅτι
in vita ſua piecerū intima ſua.
ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἔρριψαν τὰ ἐντόσια αὐτοῦ.
longū morbū incidit medic⁹: τ
μακρὸν ἀρρώστημα κόπτει ἰατρός, καὶ
rex hodie: τ cras morie
βασιλεὺς σήμερον, καὶ ἄυριον τελευτή
tur. Cū em̄ moriat homo: A
σει. Εν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον,
hereditabit ſerpētes τ beſtias: τ
κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία, καὶ
vermes. Initiū ſuperbie: ho
κώληκας. Αρχὴ ὑπερηφανίας, ἀν
minis recedentis a dño: τ
θρώπου ἀφισαμένου ἀπὸ κυρίου, καὶ
ab eo q̄ fecit illū receſſit Ec.19
ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ
cor eius. Q̄m initiū peccati
καρδία αὐτοῦ. Οτι ἀρχὴ ἁμαρτίας
ſuperbia: τ q̄ tenuerit illā iniu
ὑπερηφανία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξυ=
riabit abominationē: τ ſubuerte
βρίσει βδέλυγμα, καὶ κατεσραφή= B
tur in finē. ꝓpt hoc exhonora
σεται εἰς τέλος. διὰ τοῦτο παρεδόξα
uit dñs inductiones τ ſubuer
σε κύριος τὰς ἐπαγωγὰς καὶ κατέστρε
tit in finē illos. Sedes im
ψεν εἰς τέλος αὐτούς. Θρόνους ἀρ=
perantiū deſtruxit dñs: τ ſedere fecit
χόντων καθεῖλεν ὁ κύριος, καὶ ἐκάθισε
mites pro eis intus. radices gētiū
πραεῖς ἀντ' αὐτῶν ἔνδοθεν. ῥίζας ἐθνῶν
ſuperbax abſtulit dñs: τ plāta
ὑπερηφάνων ἐξεῖλε κύριος, καὶ ἐφύτευ
uit pro illis in gloria humiles. Regiones
σεν ἀντ' αὐτῶν ἐν δόξῃ ταπεινούς. Χώρας
gētiū ſubuertit dñs: τ perdidit C
ἐθνῶν κατέστρεψε κύριος, καὶ ἀπώλεσεν
eas vſq; ad fundamēta terre. abſtulit ex eis
αὐτὰς ἕως θεμελίων γῆς. ἐξῆρεν ἐξ αὐ=
τ pdidit eos: τ ceſſare
τῶν καὶ ἀπώλεσεν αὐτούς, καὶ κατέ
fecit a terra memoriā eoꝝ.
παυσεν ἀπὸ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.
Nō creata eſt hoībus ſuperbia:
Οὐκ ἔκτισαι ἀνθρώποις ὑπερηφανία,

Universidad de Deusto
Biblioteca

neq; ira furoris gñationib⁹ mulier.
οὐ δὲ ὀργὴ θυμοῦ γυναικῶν. ſemē ſecuritatis q timēt domi
πτέρνα ἀσφαλείας οἱ φοβούμενοι κύ= nū: τ ptiosa plāta q diligunt
ριον, καὶ ἔντιμον φύτευμα οἱ ἀγαπῶν illuz. Semē ignominie q
τες αὐτόν. Σπέρμα ἀτιμίας οἱ μὴ nō attendunt legi: ſemē erro
προσέχοντες τῷ νόμῳ, πτέρνα πλά ris q trasgrediunt mādata.
νήσεως οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. In medio fratrū rector illoz
Ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν honorat⁹: τ q timent dñm in
ἔντιμος, καὶ οἱ φοβούμενοι κύριον ἐν oculis illius. Ante finē initiuz
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Πρὸ λήξεως ἀρχὴ timoz dñi: abiectio aūt ptincipatus obdu
φόβος κυρίου, ἐκβολὴ δὲ ἀρχῆς σκλη= ratio τ superbia. diues τ
ρυσμὸς καὶ ὑπερηφανία. πλούσιος καὶ honorat⁹ τ pauper gl'iatio eoz
ἔνδοξος καὶ πτωχὸς τὸ καύχημα αὐτῶν timoz dñi. Nō iustuz inhonorare
φόβος κυρίου. Οὐ δίκαιον ἀτιμάσαι pauperē itelligentē: τ nō decet hono
πτωχὸν συνετόν, καὶ οὐ καθήκει δοξά rare vir pctōrem. Magnates
σαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν. Μεγισάνες τ iudices τ potentes honorabunt⁹:
καὶ κριταὶ καὶ δυνάσαι δοξασθήσονται, τ nō est alioz eoz maior ti=
καὶ οὐκ ἔστι τις αὐτῶν μείζων τοῦ φο mente dñm. Seruo prudēti
βουμένου τὸν κύριον. Οἰκέτῃ συνετῷ liberi ſeruient: τ vir ſa
ἐλευθεροι λειτουργήσουσι, καὶ ἀνὴρ ἐπι piens nō murmurabit correptus. ne
γνώμων οὐ γογγύσει παιδευόμενος. μὴ velis videri ſapiis in faciēdo opus tuuz: τ ne
σοφίζου ποιῆσαί τὸ ἔργον σου, καὶ μὴ ertollas te in tpe angustie tue.
δοξάζου ἐν καιρῷ ξενοχωρίας σου. Melius .n. q operat⁹ τ abun
Κρεῖσσον γὰρ ὁ ἐργαζόμενος καὶ περισ dat in oibus: q̄ q gl'iat⁹ τ
σεύων ἐν πᾶσιν, ἢ ὁ δοξαζόμενος καὶ eget pane. Fili in mānsuetudie
ἐπορῶν ἄρτου. Τέκνον ἐν πραύτητί tua honoza aiam tuā: τ da
σου δόξασον τὴν ψυχήν σου, καὶ δός illi honorē sm dignitatē eius.
αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς.
Peccantē in aiam su= Τὸν ἁμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐ= am q̄s iustificabit: τ q̄s honorabit
τοῦ τίς δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει inhonorantē vitā suā: Pau
πτωχὸν ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ; Πτω per honorat⁹ ppt scientiā suā: τ
χὸς δοξάζεται διὰ ἐπιστήμην αὐτοῦ, καὶ diues honorat⁹ ppt diuitias
πλούσιος δοξάζεται διὰ τὸν πλοῦτον suas: q est honoratus in paupertate: τ
αὐτοῦ, ὁ δεδοξασμένος ἐν πτωχείᾳ, καὶ in diuitijs quāto magis?
ἐν πλούτῳ πόσῳ μᾶλλον; Ca. ii.

Sapia humilis exaltabit ca= Σοφία ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφα put illius: τ in medio magnatū col= λὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ μεγισάνων κα

neq; iracundia nationi mulierum. Se= mē hominum honorabitur hoc quod timet deum. ſemē autem hoc exhono rabitur quod preterit mandata domi= ni. In medio fratrum rector illorum in honore: & qui timent dñm erūt in ocu lis illi⁹. Gloria diuitū honoratorum: & pauperum timor dei est. Nō despicere hominē iustum pauperem: et non ma gnificare virum peccatorem diuitem. Magnus est iudex: & potens est in ho nore: & nō est maior illo qui timet deū. Seruo sensato liberi seruient: & vir pru dens & disciplinatus non murmurabit correptus: & inscius nō honorabitur. Noli extollere te in faciēdo opere tuo: et noli cunctari in tēpore angustie. Me lior est qui operatur & abundat in om nibus: q̄ qui gloriatur & eget pane. Fi li in mansuetudine serua animam tuā: & da illi honorem secundum meritum suum. Peccantem in animā suā quis iustificabit? Et quis honorificabit exho norantem animā suam? Pauper gloria tur per disciplinā & timorem suū: & est homo qui honorificatur propter sub stantiam suam. Qui autē gloriatur in paupertate: q̄ tomagis in substātia. Et qui gloriatur in substantia: paupertatē vereatur.

Capitulum vndecimum.

SApiētia humiliati exaltabit caput illius: et in medio magnatorum cō sedere illum faciet. Non laudes virū in specie sua: neq; spernas hominem in vi su suo: breuis in volatilibus apis: & ini= tiū dulcoris habet fructus illius. In ve stitu ne glorieris vnq̄: nec in die hono= ris tui extollaris. Quoniam mirabilia opa altissimi solius: et glorioſa & abscō sa & inuisa opa illius. Multi tyranni se= derunt in throno: & insuspicabilis por tauit diadema. Multi potētes oppres= si sunt valde: & gl'iosi traditi sunt in ma nus alterorum. Priusq̄ interroges ne vituperes quenq̄: & cum interrogaue ris: corripe iuste. Priusq̄ audias ne res= pondeas verbum: & in medio seniorū ne adiicias loqui. De ea re que te non molestat ne certeris: & i iudicio pecca tium ne consistas. Fili ne in multis sint actus tui: & si diues fueris non eris im= munis a delicto. Si enim secutus fueris non apprehēdes: & non effugies si pre curreris. Est homo laborans & festinās & dolens impius: & tanto magis non abundabit. Est homo marcidus egens recuperatione: plus deficiens virtute & abundans paupertate: & oculus dei res pexit illum in bono & erexit eū ab hu militate ipsius: & exaltauit caput eius: & mirati sunt in illo multi & honoraue runt deū. Bona & mala: vita et mors: paupertas & honestas a deo sunt. Sa pientia disciplina & scientia legis apud dominum: dilectio et vie bonorum a= pud ipsum. Error & tenebre peccato= ribus concreata sunt: qui autem exul tant in malis consenescnnt in malo. Datio dei permanet iustis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

locabit eum. Ne laudes vir in specie
θίσει αὐτόν. Μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει sua: τ ne abomineris hoiem in visu
αὐτοῦ, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει suo. breuis in volatilibus apis:
αὐτοῦ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἡ μέλισσα, τ ptincipat⁹ dulcor fructꝰ eius.
καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς. In indumēto vestimētoz ne gl'ieris: τ
Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ, καὶ in die gl'ie ne extollaris: qm̄ mirabilia
ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου, ὅτι θαυμαστὰ opa dñi sunt: τ occulta opa
τὰ ἔργα κυρίου ἐστί, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα eius hoib⁹. multi tyrānī sederunt sup
αὐτοῦ ἀνοήτοις. πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπὶ paumēta: at insuspicat⁹ tulit diade
ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυπονόητος ἐφόρεσε διάδη ma. Multi potentes inhonorati sūt val=
μα. Πολλοὶ δυνάσαι ἠτιμάσθησαν σφό ma. Multi potentes inhonorati sūt val=
δρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας de: τ gl'iosi traditi sunt in manꝰ
ἑτέρων. πρὶν ἢ ἐξετάσῃς, μὴ μέμφῃ, νόησον alioz. pusq̄ exquiras: ne accuses: itellige
πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα. πρὶν ἢ ἀκοῦ= ptiū. pusq̄ audi
σαι: ne respōdeas: τ in medio sermonū ne
σαι, μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ iteruſcias verbū. De re
παρεμβαλλε ῥῆμα. Περὶ πράγματος parēmballe ῥēma. Περὶ πράγματος
δικαίου οὐκ ἔστι σοι, μὴ ἔριζε, καὶ ἐν κρίσει ἁμαρ deq̄ nō est adte: ne certes: τ in iudicio pec=
τωλῶν μὴ συνεδρεύε. Τέκνον μὴ πολλὰ cato⁹ ne p̄sideas. Fili nō erga
πολλὰ ἔσωσαν αἱ πράξεις σου, ἐὰν γὰρ plet⁹ fueris nō eris inocēs: τ si secut⁹ fueri:
πληθύνῃς οὐκ ἀθωωθήσῃ, καὶ ἐὰν διώκῃς, nō apprehēdes: τ nō effugies si
οὐ μὴ καταλάβῃς, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃς διὰ fugiēs. Est laboras τ opās: τ festinās:
δρᾷς. Ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων, τ tanto magis eget. est piger
καὶ τοσοῦτο μᾶλλον ὑστερεῖται. ἔστι νωθρὸς egēs auxilio: deficiēs virtute τ
προσκόμμα ἀντιλήψεως, ὑστερῶν ἰσχύι καὶ abundās pauptate: τ oculus dñi
περισσεύων πτωχεία, καὶ ὀφθαλμὸς κυ respexit illū in bona: τ erexit
ἐπέβλεψεν αὐτῷ εἰς ἀγαθά, καὶ ἀνώρθω eū de humilitate ipius. Et exal
σεν αὐχένα ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ. Καὶ ἀνύ tauit caput eius a ptritione:
ψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ συντριβῆς, τ miratī sunt in illo multi q̄ vide=
καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ πολλοὶ θεωρή= runt. Bona τ mala: vita τ mors
σαντες. Ἀγαθὰ καὶ κακά, ζωὴ καὶ θά paupertas τ diuitie a do
νατος, πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ κυ mino sunt. sapia τ scientia τ cogni
ρίου ἐστί. σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ γνῶ tio legis a dño. dilectio
σις νόμου παρὰ κυρίου. Ἀγάπησις τ vie bonoꝝ opeꝝ ab ipo sunt.
καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσι. Error τ tenebre pctōribus pcrea=
Πλάνη καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνε ta sunt: at exultātibus in malis
κτίσαι, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακὰ inueterauit malitia. Datio dñi manet
συνήρα κακία. Δόσις κυρίου παραμένει

religioſis: τ bñplacitū eiº ꝓperat ἐυσεβέσι, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εὐοδοῖ in ſeculū. Eſt ꝙ locupletat ab attē τὸν αἰῶνα. Εσι πλουτῶν ἀπὸ προ tione τ parſimonia ſua: τ hec σοχῆς καὶ σφιγγίας αὐτοῦ, καὶ αὐτη pars eiº a mercede illius. ἡ μερὶς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. In eo ꝙ dicit ſpe inueni requiē: τ Εν τῷ εἰπεῖν αὐτὸν εὑρον ἀνάπαυσιν, καὶ nūc māducabo a bonis meis aſ νῦν φάγομαι ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μου ἀ ſidue. Et nō nouit qō ſpe διαλείπως. Καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς preteribit ipm: τ relinquet παρελεύσεται αὐτόν, καὶ καταλείψει illa aliis τ morietᵏ. Sta αὐτὰ ἑτέροις καὶ ἀποθανεῖται. Στῆθι in teſtamēto tuo τ colloqre in illo: τ ἐν διαθήκη σου καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῷ, καὶ in ope tuo veteraſce. ne mire ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι. μὴ θαύμα ris i operibº pctōris: cōfide ātⁱ vo ze ἐν ἔργοις ἁμαρτωλοῦ, πίστευε δὲ κυ mino τ pmane in labore tuo. qm̄ le ρίῳ καὶ ἔμμενε τῷ πόνῳ σου. ὅτι κοῦ ue in oculis dñi velociter repēte φον ἐνὀφθαλμοῖς κῡ διὰ τάχους ἐξάπινα ditare pauperē. Bñdictio dñi πλουτίσαι πένητα. Ευλογία κυρίου in mercede pū: τ in hora veloci ἐν μισθῷ ἐυσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρα ταχινῇ germinat bñdictionē eiº. ne dixeris ἀναθάλλει ἐυλογίαν αὐτοῦ. μὴ εἴπῃς q̄ eſt mihi neceſſitas cōplacētie: τ a quo τίς ἐστί μου χρεία ἀρεσκείας, καὶ τίνι ex nūc erūt mihi bona: He ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μοι τὰ ἀγαθά; Μὴ dicas: ſufficiētia mihi ſūt: τ multa mihi εἴπῃς, αὐτάρκη μοι ἐστί, καὶ πολλά μοι q̄ habeo: τ q̄d ex nūc mali ἃ ἔχω, καὶ τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθή habebo in vita: in die bonoꝝ obliuio σομαι ἐν ζωῇ; ἐν ἡμέρα ἀγαθῶν ἀμνησία malorꝝ: τ in die malorꝝ nō recordabi κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρα κακῶν οὐ μνησθήσε tur bonorꝝ. Qm̄ leue coza dño τται ἀγαθῶν. Οτι κοῦφον ἐναντι κυρίου in die obitus reddere homini ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ fim opa eiº. Malicia hore obli κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Κάκωσις ὥρας ἐπι uionē facit delitiaꝝ: τ cōſumationē λησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ συντέλειαν hoīs reuelatio opeꝝ illiº. ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ. Ante mortē ne dicas bñ aliquē: Πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα, τ in filiis ſuis cognoſcet vir. καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνήρ. nō oēm hoiem inducas in μὴ πάντα ἄνθρωπον εἰσαγε εἰς τὸν domū tuā: multe enī inſidie dia δικόν σου, πολλαὶ γὰρ τὰ ἐνέδρα τοῦ dia boli. Perdix capta in cauea: βόλου. Περδὶξ θηρευθεὶς ἐν καρταλλω, ſic coꝛ ſuperbi: τ vt ſpe οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς κατα cto: aſcendēs ad caſum. Mā σκοπος ἐπιβὰς ἐπὶ πτῶσιν. Τὰ γὰρ bona in mala conuertēs inſidiat: ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύει,

& profectus illius ſucceſſus habebit in eternū. Eſt qui locupletatur parce agē do: & hec eſt pars mercedis illius in eo ꝙ dicit: inueni requiē mihi: & nūc man ducabo de bonis meis ſolus: & neſcit ꝙ tps ptereat illū: & mors appropinquet & relinqt oīa aliis: & moriatur. Sta in te ſtamento tuo: & in illo colloquere: & i opere mandatorum tuorum veteraſce. Ne manſeris in operibus pctōrū. Cōfi de aūt in deo & mane in loco tuo. Facī le eſt enī in oculis dei ſubito honeſtare pauperē. Bñdictio dei in mercedē iuſti feſtinat: & in honore veloci ꝓceſſus illi us fructificat. Ne dicas. qd eſt mihi opꝰ: & que erunt mihi ex hoc bona? Ne dī cas. Sufficiens mihi ſum: & quid ex hoc peſſimabor? In die bonorū ne imemor ſis malorum: & in die malorum ne ime mor ſis bonorum: qm̄ facile eſt coram deo in die obitꝰ retribuere vnicuiq; ſe cūdum vias ſuas. Malitia hore oblīuio nē facit luxurie magne: & in fine ho mi nis denudatio operū illius. Ante mortē ne laudes hominem quēq̄: qm̄ in filiis ſuis agnoſcitur vir. Non oēm hoiem in ducas in domū tuam: multe enim ſunt inſidie doloſi. Sicut.n. eructant precor dia fetentium: & ſicut pdix inducitur ī caueā: & vt caprea in laqueū: ſic & cor ſuperborum: & ſicut ſpector vidēs ca ſum proximi ſui. Bona enī; in mala cō uertens inſidiatur: & in electis imponet maculam. A ſcintilla enim vna augetur ignis & ab vno doloſo augetur ſanguis: homo vero peccator ſanguini inſidia tur. Attende tibi a peſtifero. fabricat enim mala: ne forte educat ſuper te ſub ſannationem in perpetuum. Admit te ad te alienigenam: & ſubuertet te in turbine: & abalienabit te a ſuis ꝓpriis.

Capitulum.12

SI bñfeceris ſcito cui feceris: & erit gratia in bonis tuis multa. Benefac iuſto & inuenies retributionē; magnā: & ſi non ab ipſo certe a domino. Non ē enim ei bene qui aſſiduus eſt in malis: & elemoſynas non danti: quoniam & al tiſſimus odio habet peccatores: & mi ſertus eſt penitentibus. Da miſericordi am: & ne ſuſcipias peccatorē;: & impiis & peccatoribus reddet vindictam: cu ſtodiens eos in diem vindicte. Da bono & non receperis peccatorem. Benefac humili: & non dederis impio. Prohibe panes illi dare ne in ipſis potentior te ſit. Nam duplicia mala inuenies in om nibus bonis quecunq; fecerit illi: quo niam & altiſſimus odio habet peccato res: & impiis reddet vīdictam. Non ag noſcetur in bonis amicus: et non abſ condetur in malis inimicus. In bonis viri inimici illius: in triſticia et in mali tia illius amicus agnitus eſt. Non cre das inimico tuo in eternum. Sicut enim eramētū eruginat neqtia illiº. Et ſi hūi liatus vadat curuº: a biſce animū tuū: et

τ in electis imponet maculā. καὶ ἐν τοῖς αἱρετικοῖς ἐπιθήσει μῶμον. Ab ſcintilla parua augeꝛ pzu Ἀπὸ σπινθῆρος μικρᾶς πληθύνεται ἀν C na: τ homo peccatoꝛ ad θρακία, καὶ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς ſanguinē inſidiat: attende a malefa αἷμα ἐνεδρεύει, πρόσεχε ἀπὸ κακούρ ctoꝛe: prava enī fabꝛicat: ne forte γου, πονηρὰ γὰρ τεχναίνεται, μήποτε det tibi maculā in ſeculū. Inhabi δῶ σοι μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα. Ενοίκι tare fac pegrinū τ puertet te in turba σον ἀλλότριον καὶ διαστρέψει σε ἐν παρα tione: τ abalienabit te a χῇ, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε ἐκ τῶν ꝓpriis tuis. ἰδίων σου. Ca. 12.

SI bene feceris: ſcito cui facis: Ean ἓυ ποιῇς, γνῶθι τίνι ποιεῖς, Infra. τ erit gra bonis tuis. Bene 18.c. καὶ ἔσαι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου. Εῦ fac pio: τ inuentes retribu D ποίησον ἐυσεβῆ, καὶ εὑρήσεις ἀνταπό tionē: τ ſi nō ab ipo: at ab δομα, καὶ ἐὰν μὴ παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ altiſſimo. Hō erūt bona ei q aſſue τοῦ ὑψίστου. Οὐκ ἔσαι ἀγαθὰ τῷ ἐνδέλε tᵖ eſt ad mala: τ elemoſynā nō χίζοντι εἰς κακά, καὶ τῷ ἐλεημοσύνης μὴ ſeparanti. da pio: τ ne χωρίζοντι. δός τῷ ἐυσεβεῖ, καὶ μὴ ſuſcipias peccatoꝛē. Bene fac hu ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ. Εῦ ποίησον τα mili τ ne dederis impio. phi πτωχῷ καὶ μὴ δῷς ἀσεβεῖ. ἐμπόδι be panes tuos τ ne dederis ei: σον τοὺς ἄρτους σου καὶ μὴ δῷς αὐτῷ, ne in illis te ſuppꝛimat: du ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε δυναστεύσῃ, δι plicia enī mala inuenieꝛ tibi in πλάσια γὰρ κακὰ εὑρήσει σοι ἐν oibus bonis ḡcūq; feceris illi. πᾶσιν ἀγαθοῖς ὅις ἂν ποιῇς αὐτῷ. Qm̄ τ altiſſimus odio habuit peccato Οτι καὶ ὁ ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτω A res: τ pīs reddet vī τοὺς, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀποδώσει ἐκ dictā. Seruat aūt eos in di δίκησιν. Φυλάσσει δὲ αὐτοὺς εἰς ἡμέ em vindicte eoꝝ fortē. Da ραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κραταιάν. Δός bono: τ ne ſuſcipias pctōrē. τῷ ἀγαθῷ, καὶ μὴ ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ. Hō eijciet in bonis amicꝰ: Οὐκ ἐκβληθήσεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος, τ nō abſcondet in malis inimicꝰ. καὶ οὐ κρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός. B in bonis viri inimici illiº in ἐν ἀγαθοῖς ἀνδρὸς οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν triſticia: τ in malis illiº τ ami λύπῃ, καὶ ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ καὶ ὁ φί cus ſeparabit. He credas λος διαχωρισθήσεται. Μὴ πίστευσης inimico tuo in ſeculū: ſicut enī τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς γὰρ ὁ es eruginat ſic nequitia illiº: τ χαλκὸς ἰοῦται, οὕτως ἡ πονηρία αὐτοῦ, καὶ ſi humiliatᵘ fuerit τ vadat incurua ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκε C tus: ſuperpone aīam tuā τ 11.b. κυφώς, ἐπίσησον τὴν ψυχήν σου καὶ

caue ab illo: ꝛ eris ei vt q̄ φυλαξαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὡς ἐκ-
abstersit speculum: ꝛ cognosces q̄ nō μεμαχὼς ἔσοπτρον, καὶ γνώσῃ ὅτι οὐκ
in finē tersit eruginē. Ne statuas eū pe- εἰς τέλος κατίωσε. Μὴ στήσῃς αὐτὸν πα-
nes te: ne forte cū subuerterit te stet ρὰ σεαυτῷ, μήποτε καταῤῥέψας σε στῇ
sup locū tuū. Ne colloces e- ἐπὶ τὸν τόπον σου. Μὴ καθίσῃς αὐ-
um a dextris tuis: ne forte querat τὸν ἐκ δεξιῶν σου, μήποτε ζητήσῃ τὴν
cathedrā tuā accipere: ꝛ in nouissis καθέδραν σου λαβεῖν, καὶ ἐπ᾽ ἐσχάτων
cognoscas verba mea: ꝛ in ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ ἐπὶ τῶν
ſmonib⁹ meis stimuleris. Quis ſmife ῥημάτων μου κατανυγήσῃ. Τίς ἐλεή-
bit ĩcātatoris a fœte morsi: ꝛ omnium σει ἐπαοιδὸν ὀφιόδηκτον, καὶ πάντας
accedentiū bestijs: sic et⁹ q̄ ac τοὺς προσάγοντας θηρίοις, οὕτως τὸν προ
cedit viro peccatori ꝛ qui κοπευόμενον ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ καὶ συμ
cōmiscetur in pctis eius. φυρόμενον ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ.
Per horā tecum pmanebit in statiōe tu Ὥραν μετὰ σοῦ διαμενεῖ ἐν στάσει δι-
sta: et si declinaueris: nō tolerabit. καίᾳ, καὶ ἐὰν ἐκκλίνῃς, οὐ μὴ καρτερήσῃ.
ꝛ in labijs suis indulcabit ꝛ in labijs suis indulcabit
καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ
inimic⁹: ꝛ in corde suo delibera ἐχθρός, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύ-
bit subuertere te in fouea. In ocu σεται ἀνασπάσαι σε εἰς βόθρον. Ἐν ὀφ
lis suis lachrymabitur: ꝛ si inuenerit θαλμοῖς αὐτοῦ δακρύσει, καὶ ἐὰν εὕρῃ
tps nō satiabitur a sanguine. καιρὸν οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀφ᾽ αἵματος.
Mala si occurrerint tibi: inuenies il- Κακὰ ἐὰν ὑπαντήσῃ σοι, εὑρήσεις αὐ
lū priorem te ille: ꝛ q̄si homo τὸν πρότερόν σου ἐκεῖ, καὶ ὡς ἄνθρωπος
adiunās suffodiet calcaneū tuū. Ca- βοηθῶν ὑποσκάσει πτέρναν σου. Τὴν κε
put suū mouebit ꝛ plaudet φαλὴν αὐτοῦ κινήσει καὶ ἐπικροτήσει ταῖς
manib⁹: ꝛ multa susurrabit ꝛ cōmuta χερσί, καὶ πολλὰ διαψιθυριεῖ καὶ ἀλλοιώ-
bit vultum suum. σει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ca. 13.

QUi tetigerit picem: inq̄nabitur Ὁ ἁπτόμενος πίσσης, μολυνθήσεται
in ea: ꝛ sc̄ōicans superbo similis ἐν αὐτῇ, καὶ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθή-
erit illi. Pōdus sup te ne tollas ĩ vita σεται αὐτῷ. Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς ἐν ζωῇ
tua: ꝛ fortiori te ꝛ ditiori σου, καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ
infra 17.b. te ne cōices. Quid cōicabit olla ad σου μὴ κοινώνει. Τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς
cacabū? ipsa impinget: ꝛ ipa cōtere λέβητα; αὐτὴ προσκρούσει, καὶ αὐτὴ συντρι
tur. Diues iniuriā fecit: ꝛ tm ro- βήσεται. Πλούσιος ἠδίκησε, καὶ αὐτὸ προσ
gabunt. paup iniuriā fecit: ꝛ ipe δεκθήσονται. πτωχὸς ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς
minas patietur. Si vtilis fueris: προσαπειληθήσεται. Ἐὰν χρησιμεύσῃς,
optatur in te: ꝛ si egueris: affli ἐργᾶται ἐν σοί, καὶ ἐὰν ὑστερήσῃς, κατα-

custodi te ab illo. Non statues illum pe-
nes te: nec sedeat ad dexteram tuam: ne
conuersus stet in loco tuo: ne forte cō-
uersus in locum tuum inquirat cathe-
dram tuam: & in nouissimo cognoscas
verba mea: & in sermonib⁹ meis stimu
leris. Quis miserebitur incantantori a
serpente percusso: & omnibus qui ap-
propiant bestiis? Sic & q̄ comitatur cū
viro iniquo: & obuolutus est in pecca-
tis eius. Vna hora tecum permanebit.
Si autē declinaueris: non supportabit.
In labiis suis indulcat inimicus: & in
corde suo insidiatur vt subuertat te ī fo
uea. In oculis suis lachrymatur inimi
cus: & si inuenerit tempus non satiabi-
tur sanguine: & si incurrerint tibi mala:
inuenies eum illic priorem: & quasi ad
iuuans suffodiet plantas tuas. Caput su
um mouebit & plaudebit manu: & mul
ta susurrans cōmutabit vultū suum.

Capitulum. 13.

QVi tetigerit picem inquinabitur
ab ea: & qui comunicauerit super-
bo induet superbiam. Pondus super se
tollit qui honestiori se comunicat. Et
ditiori te ne socius fueris. Quid cōica-
bit cacabus ad ollam? Q̄ñ enim se colli
serint confringetur. Diues iniuste egit
& fremebit: pauper autem lesus tace-
bit. Si largitus fueris assumet te: & si
non habueris derelinquet te. Si habes:
conuiuet tecum & euacuabit te: & ipse
non dolebit super te. Si necessarius illi
fueris: supplantabit te: & subridēs spē
dabit: narrās tibi omnia bona & dicet:
quid opus est tibi? & confundet te in ci-
bis suis: donec te exinaniat bis & ter: &
in nouissimo deridebit te. Postea vidēs
derelinquet te: & caput suum mouebit
ad te. Humiliare deo: & expecta manus
eius. Attende ne seduct⁹ in stultitia hu
milieris. Noli esse humilis in sapientia
tua: ne humiliatus in stultitiā seducaris.
Aduocatus a potētiore discede: ex hoc
enim magis te aduocabit. Ne improb⁹
sis ne impingaris: & ne longe sis ab eo:
ne eas in obliuionem. Ne retineas ex
equo loqui cum illo: nec credas multis
verbis illius. Ex multa enim loquela tē
ptabit te: & subridens interrogabit te
de absconditis tuis: immitis animus illi
us conseruabit verba tua: & non parcet
de malitia & de vinculis. Caue tibi & at
tende diligenter auditui tuo: quoniam
cum subuersione tua ambulas. Audi-
ens vero verba illa quasi in somnis vi-
de & vigilabis. Omni vita tua dilige de
um: & inuoca illum in salute tua. Omne
animal diligit simile sibi: sic & omis ho
mo proximum sibi. Omnis caro ad si-
milem sibi coniungetur: & omnis ho-
mo simili sui sociabitur. Sicut cōicabit
lup⁹ agno aliquādo: sic peccator iusto.

get te. ꝛ si habueris: cōuiuet
θλίψει σε. καὶ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώσεταί
tecū: ꝛ exinaniet te: ꝛ ipe nō
σοι, καὶ ἀστοκενώσει σε, καὶ οὐχὶ οὐ
dolebit. Opus habuit tui: ꝛ de- πονέσει. Χρείαν ἔσχηκέ σου, καὶ ἀστο-
cipiet te: ꝛ arridebit tibi: πλανήσει σε, καὶ προσγελάσεταί σοι,
ꝛ dabit tibi spem. loquetur tibi καὶ δώσει σοι ἐλπίδα. λαλήσει σοι:
bona: ꝛ dicet: q̄ necessitas tua? ꝛ καλά, καὶ ἐρεῖ, τίς ἡ χρεία σου; καὶ
cōfundet te cibis suis: αἰσχυνεῖ σε τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ,
donec exinaniat te bis aut ter: ἕως οὗ ἀστοκενώσει σε δὶς ἢ τρίς,
ꝛ inouissimis deridebit te. Et καὶ ἐπ᾽ ἐσχάτων καταμωκήσεται σου. Καὶ
post hec videbit te: ꝛ relinquet μετὰ ταῦτα ὄψεταί σε, καὶ καταλείψει
te: ꝛ caput suū mouebit sup σε, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινήσει ἐπὶ
te. Attende ne decipiaris mē- σοί. Πρόσεχε μὴ ἀστοπλανηθῇς τῇ δια
te: ꝛ ne humilieris in letitia νοίᾳ, καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν εὐφροσύνῃ
cordis tui. Cū aduocauerit te καρδίας σου. Προσκαλεσαμένου σε
potens: discedens esto: ꝛ tanto δυνάστου, ὑποχωρῶν γίνου, καὶ τοσούτω
magis te aduocabit repetens. μᾶλλόν σε προσκαλέσεται πλεονάζων.
ne incidas: vt non expellaris sine iudicio: Μὴ ἔμπιπτε, ἵνα μὴ ἀπωθῇς ἀκρίτως,
ꝛ ne longe dissies ne obliuiōi tradaris. ꝛ μὴ μακρὰν ἀφισῶ ἵνα μὴ ἐπιλησθῇς.
Ne cōtineas alloqui cum eo: Μὴ ἔσπευσε διαγορεύεσθαι μετ᾽ αὐτοῦ,
ꝛ ne credas pluribus verbis καὶ μὴ πιστεύσῃς τοῖς πλείοσι λόγοις
illius. Ex multa .n. loq̄la tem αὐτοῦ. Ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πει
ptabit te ꝛ tā q̄ arridens exquiret ράσει σε, καὶ ὡς προσγελῶν ἐξετάσει τὰ
occulta tua. Immisericors q̄ nō cōseruat ſmo κρυπτά σου. Ἀνελεήμων ὁ μὴ συντηρῶν λό
nes: ꝛ non parcet de malitia γους, καὶ οὐ μὴ φείσεται πρὸ κακώσε
tua ꝛ viculis. Caue ꝛ ως σου καὶ δεσμῶν. Συντήρησον καὶ
attende vehemēt ad audiendū: q̄si προχεῖς σφοδρῶς τοῦ ἀκοῦσαι, ὅτι
cum casu tuo deambulas. μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς.
Studiens hec in sōno tuo: vigila. Ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρη
tota vita dilige dñm: ꝛ σον. πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ
inuoca illū in salutem tuam. ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου.
Omne animal diligit simile sibi: ꝛ Πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ, καὶ
omis homo diligit proximum πᾶς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν πλησίον
suum. Omnis caro secm̄ gen⁹ conīū αὐτοῦ. Πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνα
gitur: ꝛ simili sui copulabi- γέσθω, καὶ τῷ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολλη
tur vir. Quid cōicabit lupus θήσεται ἀνήρ. Τί κοινωνήσει λύκος
agno: sic peccator ad pium. ἀμνῷ, οὕτως ἁμαρτωλὸς πρὸς εὐσεβῆ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

que pax hyene ad canē: τ q̄ pax
τίς ἐξήνη ὑαίνη πρὸς κύνα, καὶ τίς ἐξη
diuiti ad pauperē. Venationes
ση πλουσίῳ πρὸς πένητα. Κυνήγια
leonum onagri in deſerto: ſic paſcua
λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ, οὕτως νομαὶ
diuitum pauperes. abominatio ſuper
πλουσίων πτωχοί. βδέλυγμα ὑπερη
bozum humilitas: ſic execratio
φάνων ταπεινότης, οὕτως βδέλυγμα
diuiti pauper. Diues commo=
πλουσίῳ πτωχός. Πλούσιος σαλευό
tus firmatur ab amicis: pauper aūt
μενος στηρίζεται ὑπὸ φίλων, πτωχὸς δὲ
cū ceciderit expellitur ab amicis.
πεσὼν προσαπωθεῖται ὑπὸ φίλων.
Cū diues offenderit: multi adiu=
Πλουσίου σφαλέντος, πολλοὶ ἀντι=
tozes: locutus eſt arcana τ iuſti
λήπτορες, ἐλάλησεν ἀπορρήτα καὶ ἐδί
ficauerūt eum. Humilis. errauit τ
καίωσαν αὐτόν. Ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ
increpauerunt eū. locutus eſt intel
προσεπετίμησαν αὐτῷ. ἐφθέγξατο σύ
lectum: τ non dat? eſt ei locus.
νεσιν, καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος.
diues locutus eſt: τ omnes ta=
πλούσιος ἐλάλησεν, καὶ πάντες ἐσί
cuerūt: τ verbū illius exaltaue
γησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψω=
runt vſq; ad nubes. Pauper locu
σαν ἕως τῶν νεφελῶν. Πτωχὸς ἐλά
tus eſt: τ dixerūt: qs hic? τ ſi
λησε, καὶ εἶπαν, τίς οὗτος; καὶ ἐὰν
offenderit ſubuertent illum.
προσκόψῃ προσαγατρέψουσιν αὐτόν.
Bone diuitie cui nō adeſt pec
Ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μὴ πρόσεστιν ἁ=
catum: τ mala pauptas in o=
μαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν σο
re impij. Lo: hoīs mu=
φῷ. Ἰχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς, πρόσω
tus virens: τ inuentio parabolaru;
πον θάλλον, καὶ εὕρεσις παραβολῶν
cogitatio cum labore.
διαλογισμὸς μετὰ κόπου. Ca.14.
Beatus vir q̄ nō lapſus eſt
Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in oze ſuo: τ nō ſtimulat? ē
ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ οὐ κατενύγη
in multitudie peccatoꝝ. Beatus que;
ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν. Μακάριος οὗ
nō cōdēnauit aīa ſua: τ q̄ non
οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς οὐκ
cecidit a ſpe ſua q̄
ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ τῆς
in dño. Viro pco non ſbo=
ἐπὶ κύριον. Ανδρὶ μικρολόγῳ οὐ κα=
ne diuitie: τ viro liuido
λὸς ὁ πλοῦτος, καὶ ἀνδρὶ βασκάνῳ
ad q̄d pecunie? Qui cōgregat ex
ἱνατί χρήματα; Ο συνάγων ἀπὸ τῆς
anima ſua cōgregat alijs: τ in
ψυχῆς αὐτοῦ συνάγει ἄλλοις, καὶ ἐν

Que cōſeratio ſancto hōi ad canē: aut q̄
pars bona diuiti ad pauperē. Venatio
leonis onager in eremo: ſic & paſcua
diuitum ſunt pauperes. Et ſicut abomi
natio eſt ſupbo humilitas: ſic & execra=
tio diuitis pauper. Diues cōmotus cōfir
matur ab amicis ſuis: humilis aūt cū ce
ciderit expelletur & a notis: diuiti decep
to multi recuperatores. Locut? eſt ſu
per ba: & iuſtificauerūt illū. Humilis de
ceptus ē: iſup & arguitur. Locut? eſt ſē
ſate: & non eſt datus ei locus. Diues lo=
cutus eſt & omnes tacuerūt: & verbum
illius vſq; ad nubes ꝓducent. Paup locu
tus eſt & dicūt. Quis eſt hic? Et ſi offen=
derit: ſubuertent illu;. Bona eſt ſubſtā
tia cui non eſt pctm̄ in conſciētia: & ne
quiſſima paupertas i ore impii. Cor ho
minis immutat faciem illius ſiue in bo
na ſiue in mala. Veſtigiū cordis boni &
faciem bonam difficile inuenies: & cū
labore.

Capitulum.14.

Beatus vir qui non eſt lapſus verbo
ex ore ſuo: & non eſt ſtimulatus i tri
ſticia delicti. Felix qui non habuit ani=
mi ſui triſticiam: & nō excidit a ſpe ſua.
Viro cupido & tenaci ſine ratiōe ē ſub=
ſtantia: & homini liuido ad quid aurū?
Qui aceruat ex animo ſuo iniuſte aliis
congregat: & in bonis illius alius luxu
riabitur. Qui ſibi nequā eſt: cui alii bo=
nus erit? Et non iocundabitur in bonis
ſuis. Qui ſibi inuidet: nihil eſt illo nequi
us: & hec redditio eſt malicie illi?. & ſi be
nefecerit: ignoranter & non volens fa
cit: & in nouiſſimo manifeſtat maliciam
ſuam. Nequam eſt oculus liuidi & auer
tens faciem ſuam & deſpiciens anima;
ſuam. Inſatiabilis oculus cupidi in par
te iniquitatis non ſatiabitur: donec cō
ſummat arefaciens animam ſuam.
Oculus malus ad mala: & non ſatiabi=
tur pane indigens. & in triſticia erit ſu=
per menſam ſuam. Fili? ſi habes: bene=
fac tecum: & deo dignas oblationes of
fer. Memor eſto quoniā mors non tar
dat: & teſtamentum inferorum quia de
monſtratum eſt tibi. Teſtamentum eni
huius mundi morte morietur. Ante
mortem benefac amico tuo: & ſecūdū
vires tuas exporrigens da pauperi.
Non defrauderis a die bono: & particu
la bone diei non te pretereat. Nonne
aliis relinques dolores & labores tuos?
In diuiſione ſortis da & accipe: & iuſti=
fica animam tuam. Ante obitum tuum
operare iuſtitiam: quoniam non eſt a=
pud inferos inuenire cibum. Omnis ca
ro ſicut fenum veteraſcet: & ſicut foliū
fructificans in arbore viridi. Alia gene
rantur & alia deliciuntur: ſic generatio
carnis & ſanguinis: alia finitur & alia
naſcitur. Omne opus corruptibile in
fine deficiet: & qui illud operatur ibit
cum illo. Et omne opus electum iuſti=
ficabitur: & qui operatur illud honora
bitur in illo. Beatus vir qui in ſapientia

bonis eius luxuriabūtur alii. c.cor.8
γοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ τρυφήσουσιν ἕτεροι. 2.
Nequam ſibi: cui erit bonus? τ
Ο πονηρὸς ἑαυτῷ, τίνι ἔσται ἀγαθός; καὶ
nō letabitur in opibus
οὐκ εὐφρανθήσεται ἐν τοῖς χρήμασιν
ſuis. Inuidente ſibi: non
αὐτοῦ. Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν, οὐκ
eſt peior. τ hec redditio
ἔστι πονηρότερος. καὶ τὸ ἀνταπόδομα τῆς
malicie illius. Et ſi bene fecerit: nō
κακίας αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν εὖ ποιήσῃ, οὐχ D
volēs facit: τ i nouiſſimis manifeſtabit
ἑκὼν ποιεῖ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκφανεῖ τὴν
malitiā ſuā. Nequā inuidens videre
κακίαν αὐτοῦ. Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ἰδεῖν Infra.
oculo: auertens faciem τ 22.a.τ
ὀφθαλμῷ, ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ infra.
deſpiciens alias. Inuari o= 31.a.
ὑπερόρων ψυχάς. Πλεονέκτου ὀφ=
culus non repletur parte: τ iuſti
θαλμὸς οὐ πίμπλαται μερίδος, καὶ ἀδί
tio mali arefacit aiam ſuam.
κια πονηροῦ ἀναξηραίνει ψυχὴν αὐτοῦ.
Oculus malus iuidus in pane
Ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ A
τ indigēs in menſa ſua. Infra.
καὶ ἐλλιπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ. 15.
Fili q̄nō cū q̄ habueris bñ fac ti
Τέκνον καθὼς ἐὰν ἔχῃς εὖ ποίει σε
bi: τ oblationes dño digne of=
αυτῷ, καὶ προσφορὰς κυρίῳ ἀξίως προ=
fer. Memor eſto q̄m mors nō tar=
σαγε. Μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρο
dabit: τ teſtamētū iferni nō oſtēſum eſt
νιεῖ, καὶ διαθήκη ᾅδου οὐχ ὑπεδείχθη
tibi: Aūq̄ tu moriaris: bñ fac
σοι. Πρίν σε τελευτῆσαι, εὖ ποίει
amico: τ ſcōm ptātē tuā porrige:
φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον,
τ da ei. Ne defrauda a B
καὶ δός αὐτῷ. Μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ puer.
bona die: τ ps deſideriꝝ 27.c.
ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ μερὶς ἐπιθυμίας Ecc.1.b
boni ne te pretereat. Nōne alte
ἀγαθῆς μή σε παρελθέτω. Οὐχὶ ἑτέ
ri relinques dolores tuos: τ
ρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ
labores tuos in diuiſiones ſortis?
τοὺς κόπους σου εἰς διαιρέσεις κλήρου;
Da τ accipe τ ſctifica aiam
Δός καὶ λάβε καὶ ἁγίασον τὴν ψυχήν
tuam: q̄m nō eſt in iferno q̄rere ci=
σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ζητῆσαι τρο
bum. Omnis caro vt veſtis veteraſ
φήν. Πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαι
cit: nā teſtamētū ꝙ a ſeculo morte C
οῦται, ἡ γὰρ διαθήκη ἡ ἀπ' αἰῶνος θανάτῳ
morietur: Sicut folium germinās in ar=
ἀποθανῇ. Ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δέν
bore denſo: alia q̄dē deiicit alia
δρου δασέος, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα Eſa.14
ā producit: ſic τ gnatio carnis τ ſan b.
guis: alia q̄dē finitur: alia āt gigni Jaco.1.
ματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ φυτὰ b.
tur. Omne opus, putridum deficit: 1.pe.1.
tur. Πᾶν ἔργον σκωλήθρον ἐκλείπει, d.
τ q̄ operatur illud cū illo i=
καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ' αὐτοῦ ἀπτι=
bit. Beatus vir q̄ in ſapia
λεύσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐν σοφίᾳ

meditabit bona: τ q̄ in intellectu ſuo
μελετήσει καλά, καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐ
disſeret ſancta. Qui cogi=
D τοῦ διαλεχθήσεται ἅγια. Ὁ διανοού=
tat vias illi⁹ in corde ſuo: τ
μενος τὰς ὁδοὺς αὐτῆ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ
in abſcōſis illi⁹ cogitabit.
ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς ἐννοηθήσεται.
Egredere poſt illā vt inueſtigator: τ
Ἔξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτής, καὶ
in vijs ei⁹ inſidiare. q̄ ꝓſpi
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς ἐνέδρευε. Ὁ παρα
cit per feneſtras ei⁹: τ in
κύπτων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
ianuis illi⁹ audiet.
τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.
Qui hoſpitat ꝓpe domū illius:
A Ὁ καταλύων σύνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς,
τ in parietib⁹ illi⁹ figet palū.
καὶ ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς πήξει πάσαλον.
ſtatuet caſā ſuā ꝛm manū illi⁹:
στήσει τὴν σκηνὴν αὐτῆ κατὰ χεῖρα αὐτῆς,
τ hoſpitabit in hoſpitio bonoꝝ.
καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν.
Ponet filios ſuos in tegmine illi⁹:
Θήσει τὰ τέκνα αὐτῆ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς,
ꝛ ſub ramis eius morabi
καὶ ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς αὐλισθήσε
tur. ꝓtegēt ab ea a feruo
B ται. σκεπασθήσεται ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ καύμα
re: τ in gl̄ia ei⁹ hoſpitabit.
τος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει. C.15
Qui timet dñm faciet
Ὁ φοβούμενος τὸν κύριον ποιήσει
illa: τ cōtinēs cognitionis legis
αὐτά, καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου
inueniet eā. τ tāꝙ mater obuia=
C εὑρήσει αὐτήν. καὶ ὡς μήτηρ ὑπαντή
bit illi: τ q̄ſi mulier v̄ginitatis ſuſci
σει αὐτῷ, καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσ
piet illā. Cibabit illū pane
δέξεται αὐτόν. Ἄρτῳ συνέσεως ἀνὴρ ἄρτον
intellect⁹: τ aqua ſapie potabit eū.
συνέσεως, καὶ ὕδωρ σοφίας ποτιεῖ αὐ
Firmabit ſup illā τ nō
τήν. Στηριχθήσεται ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐμὴ
Mat. inclinabit: τ ſup eā continebit: τ nō cō=
19.c. καμῇ, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐφέξει, καὶ οὐμὴ κα
D fundet. τ exaltabit illū apud
ταισχυνθῇ. καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς
ꝓximos ſuos: et in medio eccleſie
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησί
aperiet os eius. ꝓ Jocūditatē τ
ας ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ. Εὐφροσύνην καὶ
coronā exultatiōis inueniet: τ no=
στέφανον ἀγαλλιάματος εὑρήσει, καὶ ὄνο
mē ſeculi hereditabit illū.
μα αἰῶνος κατακληρονομήσει αὐτόν.
Et non apprehēdent illā homi=
Καὶ οὐ μὴ καταλήψονται αὐτὴν ἄνθρω=
nes ſtulti: τ viri peccatores nō
ποι ἀσύνετοι, καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οὐ
A videbūt eā. Lōge eſt a
μὴ ἴδωσιν αὐτήν. Μακρὰν ἐστὶν ἀπὸ
ſuperbia: τ viri mēdaces nō
ὑπερηφανίας, καὶ ἄνδρες ψεῦσαι οὐ μὴ
erūt memores illius. Nō ſ ſpecioſa laus in
μνησθήσονται αὐτῆς. Οὐχ ὡραῖος αἶνος ἐν
ore peccatoris: q̄m nō a dño
στόματι ἁμαρτωλοῦ, ὅτι οὐ παρὰ κυρίου
miſſa eſt ei. In eā ſapia dicet
ἀπεστάλη αὐτῷ. Ἐν γὰρ σοφίᾳ ῥηθήσεται

morabitur: & qui in iuſticia ſua medita
bit: & i ſenſu ſuo cogitabit circūſpectio
nem dei. Qui cogitat vias illius in cor
de ſuo & in abſconſis ſuis intelligens:
vadens poſt illā q̄ſi inueſtigator & in vi
is illius conſiſtens. Qui reſpicit per fe=
neſtras illius: & in ianuis illius audiens.
Qui requieſcit iuxta domū illius: & in
parietibus illius figens palum. Statuet
caſulam ſuam ad manus illius: & requi
eſcent in caſula illius bona per euū. Sta
tuet filios ſuos ſub tegmine illi⁹: & ſub
ramis eius morabitur. Protegetur ſub
tegmine illius a feruore: & in gloria ei⁹
requieſcet.

Capitulum. 15.

Qui timet deum faciet bona & q cō=
tinens eſt iuſticie apprehendet illā:
& obuiabit illi quaſi mater honorifica=
ta: & quaſi mulier a virginitate ſuſcipi=
et illum. Cibabit illum pane vite & intel
lectus: & aqua ſapientie ſalutaris pota=
bit illum. Et firmabitur in illo & nō fle
ctetur: & continebit illum & nō cōfun=
detur: & exaltabit illum apud ꝓximos
ſuos. Et i medio eccleſie aperiet os ei⁹.
& adiplebit eū ſpū ſapie & intellectus:
& ſtola glorie veſtiet illum. Iocunditatē
& exultationē theſaurizabit ſup illū: &
noīe eterno hereditabit illū. Hoīes ſtul
ti nō apꝑhendēt illā: & hoīes ſenſati ob
uiabūt illi. Hoīes ſtulti nō videbūt eā:
lōge.n. abeſt a ſupbia & dolo. Viri mē=
daces nō erūt illi⁹ mēores: & viri vera=
ces inueniētur in illa: & ſucceſſū hēbunt
vſq; ad inſpectionē dei. Nō eſt ſpecioſa
laus in ore pctōris: qa nō ē a dño miſſ⁹:
q̄m a deo ꝓfecta eſt ſapia. Sapie eni dei
aſtabit laus: & i ore fideli abundabit: &
dñator dabit eā illi. Nō dixeris ꝓ deum
abeſt: q̄.n. odit ne feceris. Nō dicas: ille
me īplanauit. nō.n. neceſſarii ſūt ei ho=
mines īpii. Omīe execramentū erroris
odit dñs: & nō erit amabile timentibus
eū. De⁹ ab initio cōſtituit hoīem: & re=
liqt illū in manu cōſilii ſui. Adiecit mā=
data & p̄cepta ſua. Si volueris mandata
cōſeruare cōſeruabūt te: & in ꝓpetuū
fidē placitā fuare. Appoſuit tibi aquaꝫ
& ignē: ad qd volueris porrige manum
tuam. Añ hoīem vita & mors: bonū &
malū. Qd placuerit ei dabitur illi: q̄m
multa ſapia dei & fortis in potentia: vi=
dens oēs ſine intermiſſione. Oculi dñi
ad timētes eū: & īpe agnoſcit oēm ope
rā hoīs. Nemini mādauit īpie agere: &
nemini dedit ſpaciū peccādi. Non enim
concupiſcit multitudinem filioꝝ infide
lium & inutilium. Capitulum. 16.

Nē iocunderis in filiis impiis ſi mul
tiplicentur: nec oblecteris ſup īpos
ſi non eſt timor dei in illis. Non credas
vite illoruꝫ: & ne reſpexeris in labores
eorū. Melior eſt.n. vnus timens deū: q̄ꝫ
mille filii impii. Et vtile eſt mori ſine fi=
liis: q̄ꝫ relinquere filios impios. Ab vno
ſenſato inhitabitur pīa: & a trib⁹ īpiis
deſeretur. Multa talia vidit oculꝰ me⁹:
& fortiora horum audiuit auris mea.
In ſynagoga peccātiū exardebit ignis:
& in gente incredibili exardeſcit ira.

laus: τ dñs ꝓſperabit illū. Πᾶς
αἶνος, καὶ ὁ κύριος εὐοδώσει αὐτόν. Μὴ
dicas q̄m ꝓpt dñm abſum: q̄ .n. odio
εἴπῃς ὅτι διὰ κύριον ἀπέστην, ἃ γὰρ ἐμί
habuit: nō facies. Ne dicas: ipe
σησεν, οὐ ποιήσεις. Μὴ εἴπῃς, αὐτός
me fozmauit: nō .n. opus habet viri
με ἔπλασεν, οὐ γὰρ χρείαν ἔχει ἀνδρὸς
peccatozis. Oēm abomiationē odio hūit
ἁμαρτωλοῦ. Πᾶν βδέλυγμα ἐμίσησεν
dñs: τ nō eſt amabilis ꝑti
ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαπητὸν τοῖς φο=
mētib⁹ eum. ipe ab initio fecit
βουμένοις αὐτόν. αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐποίη
hoiem: τ relict illū in manu
σεν ἄνθρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ
conſilij ſui. Si volueris: cōſua
διαβουλίου αὐτοῦ. Ἐὰν θέλῃς, συντη
bis mandata: τ fidē facere bīpla
ρήσεις ἐντολάς, καὶ πίστιν ποιῆσαι εὐδο
citi. Appoſuit tibi ignē τ aquā.
κίας. Παρέθηκέ σοι πῦρ καὶ ὕδωρ.
ad qōcūq; volueris: extēde manū tuaꝫ.
οὗ ἐὰν θέλῃς, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου.
Ante hoies vita τ moꝛs:
Ἐναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος,
τ qōcūq; placuerit dabitur illi. q̄m
καὶ ὃ ἐὰν εὐδοκήσῃ δοθήσεται αὐτῷ. ὅτι
multa ſapia dñi: τ foꝛtis
πολλὴ ἡ σοφία τοῦ κυρίου, καὶ ἰσχυρὸς
in potentia τ videns omnia.
ἐν δυνασεία καὶ βλέπων τὰ πάντα.
Et oculi eius ſup timen=
Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβου
tes eum: τ ipe cognoſcet oēm
μένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐπιγνώσεται πᾶν
opaꝫ hoīs. Nō mādauit ipie
ἔργον ἀνθρώπου. Οὐκ ἐνετείλατο ἀσε=
agere cuipiā: τ nō dedit licētiā ali=
βεῖν οὐδενί, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδε
cui peccādi.
νὶ ἁμαρτάνειν. Ca. 16.

Nē deſideres filioꝝ mltitudinē iuti
Μὴ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθος ἄχρη
lem: neq; leteris in filijs impi=
σον, μηδὲ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέ=
tis. ſi mltiplicati fuerit: ne oblecteris in
σιν. ἐὰν πληθύνωσι, μὴ εὐφραίνου ἐπ'
illis. ſi nō eſt timoꝛ dñi cū e=
αὐτοῖς. Εἰ μὴ ἔστι φόβος κυρίου μετ' αὐ
tis. Ne credas vite illoꝝ:
τῶν. Μὴ ἐμπίστευσης τῇ ζωῇ αὐτῶν,
τ ne inſiſtas in mltitudīe eoꝝ.
καὶ μὴ ἔπεχε ἐπὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν.
melius .n. vn⁹ iuſtus: q̄ mille: τ
κρεῖσσον γὰρ εἷς δίκαιος, ἢ χίλιοι, καὶ
moꝛi ſine filijs: q̄ habere filios im
ἀποθανεῖν ἄτεκνον, ἢ ἔχειν τέκνα ἀ=
pios. Ab .n. vno ꝓudēte cohabi
σεβῆ. Ἀπὸ γὰρ ἑνὸς συνετοῦ συνοικι
tabitur ciuitas: trib⁹ aūt ipioꝝ de
σθήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀσεβῶν ἐρη
ſolabitur velociter. Multa talia
μωθήσεται ἐν τάχει. Πολλὰ τοιαῦ=
vidit oculus me⁹: τ foꝛtio
τα ἑώρακεν ὁ ὀφθαλμός μου, καὶ ἰσχυρό
ra hīs audiuit auris mea. In ſy
τερα τούτων ἀκήκοε τὸ οὖς μου. Ἐν συ
nagoga pctōꝝ incendetur ignis:
ναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ,
τ in gente infideli⁹ icenſa eſt ira.
καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Mō placatus est pro antiquis omni
Οὐκ ἐξιλάσαντο περὶ τῶν ἀρχαίων γιγά
bus gigantibus: q̄ abscesserunt i fortitudie
ντων, οἱ ἀπέστησαν ἐν τῇ ἰσχύϊ
sultitie eorum. Mō pepcit
τῆς ἀφροσύνης αὐτῶν. Οὐκ ἐφείσατο
de pegrinatiōe lot. q̄s execrat⁹
περὶ τῆς παροικίας Λώτ. οὓς ἐβδελύ
est ꝓpter supbiam corū.
ξατο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν.
Non miſtus ē gētis pditionis: q̄ egre
Οὐκ ἠλέησεν ἔθνος ἀπωλείας, τοὺς ἐξερ
diebantur in peccatis suis q̄ facie
χομένους ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν ἃς ἐποί
bant. ⁊ sic sexcenta milia pe
ουν. καὶ οὕτως ἑξακοσίας χιλιάδας πε
ditū q̄ cōgregati sunt in duritia
ζῶν, τοὺς ἐπισυναχθέντας ἐν σκληρο
cordis sui: verberans: miserās:
καρδίᾳ αὐτῶν, μαστιγῶν, ἐλεῶν,
penitens: sanans: dūs in miſatio
τυπτῶν, ἰώμενος, κύριος ἐν οἰκτιρ
ne ⁊ disciplina custodiuit. ⁊ si fuerit
μῷ καὶ παιδείᾳ διεφύλαξε. καὶ ἐὰν ᾖ
vn⁹ dure ceruicis in ꝓpło: mi
εἷς σκληροτράχηλος ἐν λαῷ, θαυμα
rū hoc si innocens erit. Mia .n.
στὸν τοῦτο εἰ ἀθωωθήσεται. Ελεος γὰρ
⁊ tra apud illū: velociter po
καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῶ, διατάχους δυ
tens placationū ⁊ effundēs iram. secū
νάσης ἐξιλασμῶν καὶ ἐκχέων ὀργήν. κα
dū mītā miaz eius: sic ⁊
τὰ γὰρ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ, οὕτους καὶ ὁ
correptio illius: virum scōm opa
ἔλεγχος αὐτοῦ, ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα
eius iudicabit. Mon effugiet in ra
αὐτοῦ κρινεῖ. Οὐκ ἐκφεύξεται ἐν ἁρ
pina peccatoꝝ: ⁊ nō tarda
παγματι ἁμαρτωλός, καὶ οὐ μὴ καθυσε
bit expectatio impij. Omni elemoſy
ρίσῃ ὑπομονὴ ἀσεβοῦς. Παση ἐλεημοσύ
ne faç locum: vnuſq̄sq̄ .n. scōm
νη ποίησον τόπον, ἕκαστος γὰρ κατὰ τὰ
opa sua iueniet. Dūs obdurauit
ἔργα αὐτοῦ εὑρήσει. Κύριος ἐσκλήρυνε
pharaonē ne nosceret eū: vt vtiq̄ co
φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτόν, ὅπως ἂν γνω
gnoscerēt opatiōes ei⁹ in ea q̄ sub celo.
σθῇ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑπ' οὐρανόν.
Omni creature mīa eius manī
Παση τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανε
festa: ⁊ lumen eius ⁊ tenebras di
ρόν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὸ σκότος ἐμε
uisit adamante. Ne dicas a
ρισε τῷ ἀδαμαντι. Μὴ εἴπῃς ἀπὸ
dño abscondar: ⁊ ex altitudie q̄s
κυρίου κρυβήσομαι, καὶ ἐξ ὕψους τίς
mei mēorabitur? in ꝓplo multo non
μου μνησθήσεται; ἐν λαῷ πολείονι οὐ μὴ
mēorabor: que ei aīa mea in immen
μνησθῶ, τίς γὰρ ἡ ψυχή μου ἐν ἀμετρη
sa creatura? Ecce celum ⁊ celū
τῳ κτίσει; Ιδοὺ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρα
celi: abyssus ⁊ terra ⁊ q̄
νος τοῦ οὐρανοῦ, ἄβυσσος καὶ γῆ καὶ τὰ
in eis: in visitatione eius cō
ἐν αὐτοῖς, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ σα
mouebunt. Totus mundus factus
λευθήσεται. Απας ὁ κόσμος γεγονὼς
⁊ q̄ fit: in voluntate eius. simul
καὶ γινόμενος, ἐν θελήματι αὐτοῦ. ἅμα

Non exorauerūt ꝓ peccatis suis antiq
gigantes: qui destructi sunt confiden
tes sue virtuti: & non pepercit peregri
nationi illoꝝ: sed ꝓcussit eos: & execra
tus est eos pre superbia verbi illoꝝ. Nō
misertus est illis gentem totā pdens: &
extollentem se in peccatis suis. Et sicut
sexcenta milia peditum qui congrega
ti sunt in duricia cordis sui: & si vnus fu
isset ceruicatus mirum si fuisset immu
nis. Misericordia enim & ira est cum il
lo potens exoratio: & effundens iram.
Secundum misericordiam suā: sic et cor
rectio illius: hominem secundum ope
ra sua iudicat. Non effugiet in rapina
peccator: & non retardabit sufferentia
misericordiam faciētis. Omnis miseri
cordia faciet locum vnicuiq̄ secundū
meritum operum suorum: & secundum
intellectum peregrinationis ipsius. Nō
dicas. A deo abscondar: & ex summo
quis mei memorabitur? In populo ma
gno non agnoscar. Que est enim ani
ma mea in tam immensa creatura? Ec
ce celum & celi celorum: abyssus & vni
uersa terra & que in eis sunt in conspe
ctu illius commouebuntur: montes si
mul & colles & fundamenta terre: &
cum conspexerit illa deus tremore
concutientur. Et in omnibus his insen
satum est cor: & omne cor intelligitur
ab illo: & vias illius quis intelligit? Et
procella quam nec oculus vidit homi
nis. Naz plurima illius opera sunt in ab
sconsis: sed opera iusticie eius quis enū
ciabit: aut quis sustinebit? Longe enim
est testamentum a quibusdam: & inter
rogatio hominum in consummatio
ne est. Qui minoratur corde cogitat ia
nia: & vir imprudens & errans cogitat
stulta. Audi me fili & disce disciplinam
sensus: et in verbis meis attende in cor
de tuo: et dicam in equitate disciplinā:
et scrutabor enarrare sapientiam: et in
verbis meis attende in corde tuo: et di
co in equitate spiritus: virtutes quas po
suit deus in opera sua ab initio: et in ve
ritate enuncio scientiam eius. In iudi
cio dei opera ipius ab initio: et ab insti
tutione hominum impiorum distinxit
partes illorum: et initia eorum in gen
tibus suis. Ornauit in eternum opera
illorum: nec esurierunt nec laboraue
runt et non destiterunt ab operibus su
is. Vnusquisq̄ proximum sibi non an
gustiabit vsq̄ in eternum. Non sis in
credibilis verbo illius. Post hec deus in
terrā respexit: et impleuit illam bonis
suis. Anima autem omnis vitalis denū
ciauit ante faciem ipsius: et in ipsa ite
rum reuersio illorum.

Capitulum. 17.

Deus creauit de terra hominem: et
secundum imaginem suam fecit il
lum. Et iterum conuertit illum in ipsaz:
et secundum se vestiuit illū virtute. Nu
merū dieꝝ et tempus dedit illi: et dedit
illi potestatem eoꝝ q̄ sunt super terraz.
Posuit timorem illius sup oēm carnē:

montes ⁊ fundamenta terre: cū cōspe
τὰ ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπι
xit ad illa dūs cōcutiūtur tremore.
βλέψαι ἐπ' αὐτὰ κύ συσείονται τρόμω.
Et digne nō cogitabit in illis cor:
Καὶ ἀξίως οὐ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοῖς καρ B
⁊ vias illi⁹ q̄s estimabit?
δία, καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τίς ἐνθυμηθήσεται;
procella quā nō videbit homo: at
καταιγὶς ἣν οὐκ ὄψεται ἄνθρωπος, τὰ δὲ ū.ſ.b.
plura ⁊ opeꝝ ei⁹ sūt in absco
πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἀποκρυ
ditis. Opa iusticie ei⁹ q̄s annū
φοις. Εργα δικαιοσύνης αὐτοῦ τίς ἀναγ
ciabit: aut q̄s sustinebit? longe .n. testa
γελεῖ, ἢ τίς ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ δια
mētū: ⁊ iterrogatio oium i ꝓsūmatōe.
θήκη, καὶ ἐξέτασις ἁπάντων ἐν τελευτῇ.
Qui minuitur cogitat hec: ⁊ vir
Ελαττούμενος διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἀνὴρ
stultus cogitat errans fatua.
ἄφρων διανοεῖται πλανώμενος μωρά. C
Audi me fili ⁊ disce scientiam:
Ακουσόν μου τέκνον καὶ μάθε ἐπιστήμην,
⁊ in verbis meis attende in cor
καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρ
de tuo. Q̄dam in pōdere disciplinā
δία σου. Εκφανῶ ἐν σταθμῷ παιδείαν,
⁊ in diligētia annūtabo scientiam e
καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην αὐ
ius. Et in iudicio dūi opa eius ab ini
τοῦ. Καὶ ἐν κρίσει κυ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ' ἀρ
tio: ⁊ a factione eoꝝ distinxit
χῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστειλε
partes illoꝝ. Ornauit in secu
μερίδας αὐτῶν. Εκόσμησεν εἰς αἰῶ
lū opa eius: ⁊ in manu e
να τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἐν χειρὶ αὐ
tus ꝓncipatus illius i gñatiōes gña
τοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ εἰς φυλὰς φυλ
tionū. nec esurierūt: nec labora uerūt in
ῶν. οὔτε ἐπείνασαν, οὔτε ἐκοπίασαν ἐν D
operibus eius: ⁊ nō destiterunt ab
ποιήμασιν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέλιπον ἀπὸ
opibus eius. Vnusq̄sq̄ ꝓximū
τῶν ἔργων αὐτοῦ. Εκαστος πλησίον
suū nō āgustiauit: ⁊ vsq̄ in sclm nō erūt
αὐτοῦ οὐκ ἐξέθλιψε, καὶ ἕως αἰῶνος οὐκ ἀπει
incredul verbo illi⁹. Et post hec
θήσουσι τὸν λόγον αὐτοῦ. Καὶ μετὰ ταῦτα
in tā ꝓspexit dūs: ⁊ reple
εἰς γῆν ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, καὶ ἐνέπλη
uit eā bonis suis. Aliam om
σεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. Τυχὴν πᾶσαν
nis aīalis abscondit vultus eius: ⁊
τὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
in illam reuersio illoꝝ.
εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν. Ca. 17.
Omin⁹ creauit de tra hominem:
Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον,
⁊ rursus conuertit illū in eā.
καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν.
Dies numeri ⁊ tps dedit e
Ημέρας ἀριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐ
is: ⁊ dedit eis ptātem coꝝ q̄
τοῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ' A
in ea. Vestiuit, aūt eos fm seipos ge.1.d.
αὐτῆς. Ενέδυσε δὲ αὐτοὺς καθ' ἑαυτούς
fortitudie: ⁊ ad imaginē suā fecit illos.
ἰσχύν, καὶ κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτούς.
Posuit timorē illi⁹ in omni carne:
Εθηκε γὰρ φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκός,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.grc.cū inter.latina. Trāsla.B.Piero. Eccleſi.Cap.xxviii.

gen.2.c

τ dñart bestiaꝝ τ volatiliū
καὶ κατακυριεύειν θηρίων καὶ πετεινῶν
in ſimilitudine. Sextā āt mentē illis dona
ἐν ὁμοιώματι. Ἕκτον δὲ νοῦν αὐτοῖς ἔδω
uit diuidēs: τ ſeptimū ſmonē
ρησαν μερίζων, καὶ τὸν ἕβδομον λόγον
interpretatio opationū eius. Cō=
ἑρμηνεία τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ. Δια
ſilit ū τ linguā τ oculos:
B βουλιον καὶ γλῶσσαν καὶ ὀφθαλμούς,
aures τ coꝛ dedit ad cogitādū il=
ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐ=
lis. ſciencia intellect⁹ repleuit il
τοῖς. ἐπιστήμην συνέσεως ἐνέπλησεν αὐ
los: τ bona τ mala oſtēdit illis.
τούς, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς.
Infra. 19c. C
Poſuit oculū ſuū ſup coꝛ=
Ἔθηκε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρ
da illoꝝ. Dedit p ſecula gloria
δίας αὐτῶν. Ἔδωκε δὲ αἰώνων καυχᾶ=
ri in mirabilib⁹ ſuis: vt enar
σθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἵνα δι
rent opa eius ſapienter. Et
γῶσι τὰ ἔργα αὐτοῦ συνετῶς. Καὶ
nomē ſctificat tōis ei⁹ laudabūt ele=
ὄνομα ἁγιασμοῦ αὐτοῦ αἰνέσουσιν ἐκλε
ctī. Addidit eis ſcienciā: τ
Act. 3. d.
κτοί. Προσέθηκεν αὐτοῖς ἐπιστήμην, καὶ
legē vite p hereditatē dedit illis: vt
νόμον ζωῆς ἐκληροδότησεν αὐτοῖς, εἰς τὸ
intelligāt q̄ moꝛtales exīstūt nūc.
νοῆσαι ὅτι θνητοί ὄντες ὑπάρχουσι νῦν.
Teſtamentū ſeculi ſtatuit cū illis: τ
Διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ
iudicia ſua oſtēdit illis. Ma
κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. Με
gnitudinē glorie viderūt oculi coꝛ:
γαλεῖον δόξης εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν,
τ glorią vocis coꝛ audiuit auris
καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὸ οὖς
coꝛ: ⁊ dixit illis: attēdite
αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, προσέχετε
ab omni inquo. τ mādauit il=
ἀπὸ παντὸς ἀδίκου. καὶ ἐνετείλατο αὐ
lis vnicuiq; de primo. Hō abſcō
τοῖς ἑκάστῳ περὶ τοῦ πλησίον. Οὐ κρυ
D denē ab oculis ei⁹
βήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ
vie coꝛ: coꝛā ipo ſemper.
ὁδοὶ αὐτῶν, ἐναντίαν αὐτοῦ διαπαντός.
Dis āt homo a iuuētute ad
Πᾶς δὲ ἄνθρωπος ἐκ νεότητος ἐπὶ τὰ
mala. τ nō valuerūt coꝛda
πονηρά. καὶ οὐκ ἴσχυσαν αἱ καρδίαι
ſua p̄o lapideis facere carnea.
αὐτῶν ἀντὶ λιθίνων ποιῆσαι σαρκίνας.
In eñ diuiſione gentiū terre to
Ἐν γὰρ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς πά
tius: vnicuiq; gēti cōſtituit du
σης, ἑκάστῳ ἔθνει καθέστηκεν ἡγού=
cē: τ accepit iſrael
μενον, καὶ προσελάβετο τὸν Ἰσραὴλ
ſibi partē. Quē p̄mogenitū exīstē nu
ἑαυτῷ μερίδα. Ὃν πρωτότοκον ὄντα τι
trit diſciplina: τ diuidēs lumē vite
θηνεῖ παιδεία, καὶ μερίζων φῶς ἀγαπη=
A ctionis: nō remittit illū. Ideo oia
σεως, οὐκ ἀνίησιν αὐτόν. Διὸ πάντα
opa coꝛ vt ſol coꝛā ipo
τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐ
ſunt: τ oculi ei⁹ aſſidue
τοῦ ἐστι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδιαλείπτως

& dominatus eſt beſtiarum & volatiliū.
Creauit ex ipſo adiutoꝛium ſimile ſibi
conſiliuꝫ & linguam & oculos et aures
et coꝛ dedit illis excogitandi: & diſcipli
na intellectus repleuit illos. Creauit il=
lis ſcientiam ſpiritꝰ ſenſu impleuit coꝛ
illorum: & mala et bona oſtendit illis.
Poſuit oculos ipſorum ſuper coꝛda il=
lorum oſtendere illis magnalia operuꝫ
ſuorum: vt nomen ſanctificationis col
laudent: et gloriari in mirabilibus illiꝰ:
vt magnalia enarrēt operum eius. Ad=
didit illis diſciplinam: & legem vite he
reditauit illos. Teſtamentum eternum
conſtituit cū illis & iuſticiā & iudicia ſua
oſtendit illis. Et magnalia honoris eius
vidit oculus illorum & honorem vo=
cis audierunt aures illoruꝫ: & dixit illis
attendite ab omni iniquo. Et mādauit
illis vnicuiq; de proximo ſuo. Vie illoꝝ
rum coram illo ſunt ſemper: non ſunt
abſconſe ab oculis ipſius. In vnāquāq;
gentem prepoſuit rectorem: & pars dei
iſrael facta eſt manifeſta. Et oia opera
illorum velut ſol in cōſpectu dei: & ocu
li eius ſine intermiſſione inſpicientes in
viis eorum. Nō ſunt abſconſa teſtamē=
ta propter iniquitatem illorum: & om=
nes iniquitates eorum in cōſpectu dei.
Elemoſyna viri quaſi ſaculus cum ipſo:
& gratiam hominis quaſi pupillam cō=
ſeruabit. & poſtea reſurget & retribuet
illis retributionem vnicuiq; in caput ip
ſorum: & cōuertet in inferiores partes
terre. Penitentibus autem dedit viam
iuſticie: et confirmauit deficientes ſuſti
nere: & deſtinauit illis ſortem veritatis.
Conuertere ad dominum et relinque
peccata tua: preꝛare ante faciem dñi. et
minue offendicula. Reuertere ad domi
num et auertere ab iniuſticia tua: & ni=
mis odito execratione: & cognoſce iu
ſticias & iudicia dei: et ſta in ſorte ꝓpoſi
tionis & orationis altiſſimi dei. In par=
tes vade ſeculi ſancti cum viuis & dan=
tibus confeſſionem deo. Non demoꝛe=
ris in errore impiorum: ante mortem
confitere. A mortuo quaſi nihil perit
confeſſio. Confiteberis viuens: viuus
& ſanus confiteberis & laudabis deum:
et gloriaberis in miſerationibus eius.
Quā magna miſericordia domini: et
propitiatio illius conuertentibus ad ſe.
Nec enim omnia poſſunt eſſe in homi
nibus: quoniam non eſt immortalis fi
lius hominis: & in vanitate malitie pla
cuerunt. Quid lucidius ſole. et hic defi
ciet. Aut quid nequius q̄ quod excogi
tauit caro et ſanguis: et hoc arguetur.
Virtutem altitudinis celi ipſe conſpicit.
Et omnes homines terra et cinis.

Capitulum.18.

QVi viuit in eternum creauit omnia
ſimul. Deus ſolus iuſtificabitur: et

ſup vias coꝛ. Hō ſunt abſcōſe
ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Οὐκ ἐκρύβησαν
intuitīcie illoꝝ ab coꝛ: τ oia
αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι
peccata coꝛ coꝛā dño. Dñs
αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἐναντι κυρίου. Κύρι
āt vtilis exīs⁊ ſciēs fictionē
ος δὲ χρηστὸς ὢν καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα
ſuā: neq; dimiſit eos: neq; reli
αὐτοῦ, οὔτε ἀνῆκεν αὐτούς, οὔτε ἐγκα=
quit parcēs eis. elemoſyna
τέλιπε φειδόμενος αὐτῶν. ἐλεημοσύνη
eñ viri ſicut ſigillū cū ipo: τ
ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
gr̄am hois ās pupillā cōſeruabit.
χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει.
Diſtribuēs filijs ſuis τ filiab⁹ pe=
Μερίζων υἱοῖς αὐτοῦ καὶ θυγατράσι με
nitentiā: poſt hec exurget τ re
τάνοιαν, μετὰ ταῦτα ἐξαναστήσεται καὶ ἀν
tribuet eis. Et retributionē
ταποδώσει αὐτοῖς. Καὶ τὸ ἀνταπόδομα
coꝛ in caput ipoꝝ retribuet.
αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀνταποδώσει.
Nec penitētib⁹ dedit reditū:
Γλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπανόδον,
τ aduocauit deficiētis expe=
καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας ὑπο=
ctatiōe. Cōuertere igit ad dñm: τ
μονήν. Ἐπίστρεφε οὖν πρὸς κύριον, καὶ
relique peccata: p̄care ante fa
ἀπόλειπε ἁμαρτίας, δεήθητι κατὰ πρό
ciē τ minue offendiculū: reuer
σωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα, ἐπα
tere ad altiſſimū auertere ab in
νάγαγε ἐπὶ ὕψιστον καὶ ἀπόστρεφε ἀδικί
uſticia. ipe eñ ducet de tenebris in
ας. αὐτὸς γὰρ ὁδηγήσει ἐκ σκότους εἰς
lucē ſalutis: τ valde odio habe
φωτισμὸν ὑγείας, καὶ σφόδρα μίσησον
abominationē. Altiſſimū ds laudabit in
βδέλυγμα. Ὑψίστω τίς αἰνέσει ἐν
inferno: p̄o viuētibus τ dantib⁹ cōfeſſio
ἅδου; ἀντὶ ζώντων καὶ διδόντων αἶνο=
nē. a moꝛtuo tā⁹ nō exīte:
μολόγησιν. ἀπὸ νεκροῦ ὡς μὴ δὲ ὄντος,
perit cōfeſſio. Viuēs τ ſa
ἀπόλλυται ἐξομολόγησις. Ζῶν καὶ ὑγι
nꝰ coꝛde laudabit dñm. Quā
νὴς τῇ καρδίᾳ αἰνέσει τὸν κύριον. Ως
magna mia dñi dei no
μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ κυρίου θεοῦ ἡ=
ſtri: τ ꝓpciatio conuertentib⁹
μῶν, καὶ ἐξιλασμὸς τοῖς ἐπιστρέφουσιν
ad ſe ſancte. Hō eñ poſſunt om=
ἐπ' αὐτὸν ὁσίως. Οὐ γὰρ δύναται πάν
nia eſſe in hoib⁹: q̄n nō imoꝛtalis
τα εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὅτι οὐκ ἀθάνατος
filiꝰ hois. Quid lucidiꝰ ſole?
υἱὸς ἀνθρώπου. Τί φωτεινότερον ἡλίου;
τ hoc deficit: τ vir q̄ cogita
καὶ τοῦτο ἐκλείπει, καὶ ἀνὴρ ὃς ἐνθυμη
bit carnē τ ſanguinē. Virtutē alti
θήσεται σάρκα καὶ αἷμα. Δύναμιν ὑ=
tudinis celi ipe cōſiderat: τ
ψους οὐρανοῦ αὐτὸς ἐπισκέψεται, καὶ
hoies oēs terra τ cinis.
ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός. C.18.
QVi viuit in ſeculū creauit
ὁ ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ
oia cōmuniꝰ: dñs ſolꝰ iuſtus: τ
πάντα κοινῇ, κύριος μόνος δίκαιος, καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō eſt alius pter illū. gubernās
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Οἰκίζων
mſdū in palmo manꝰ eius:
τὸν κόσμον ἐν παλάμῃ χειρὸς αὐτοῦ,
t oia obediūt volūtati eius.
καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτ.
Ipe eñ rex oim i fortitudie
Αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει
ſua: diſtinguēs in eis ſancta a
αὐτοῦ, διαχέλλων ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ
pfanis. cui coptā fecit enūciandi
βεβήλων. τίνι ἐξεποίησεν ἐξαγγεῖλαι
opa ſua: t ds inueſtigauit ma
τὰ ἔργα αὐτοῦ; καὶ τίς ἐξιχνίασε τὰ με
gnalia eius: Ulim magnificētie
γαλεῖα αὐτοῦ; Κράτος μεγαλωσύνης
eius ds enūerabit: t ds addū=
αὐτοῦ τίς ἐξαριθμήσεται; καὶ τίς προδῇ
ciet enarrare mias eius:
σει ἐκδιηγήσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ;
Nō eſt minuere neq; adiicere:
Οὐκ ἔστιν ἐλαττῶσαι οὐδὲ προσθεῖναι,
t nō eſt inueſtigare mirabilia
καὶ οὐκ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια
dñi. cū cōſūmauerit homo:
τοῦ κυρίου. ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος,
tūc icipit: t cū ceſſauerit: tūc
τότε ἄρχεται, καὶ ὅταν παύσηται, τότε
indigebit. Et ꝺd homo: t
ἀπορηθήσεται. Καὶ τί ἄνθρωπος, καὶ
q̄ vtilitas illi⁹? ꝺd bonū ei⁹:
τίς ἡ χρῆσις αὐτοῦ; τί τὸ ἀγαθὸν αὐτ,
t ꝺd malū illius: nūerus ꝺiep
καὶ τί τὸ κακὸν αὐτοῦ; ἀριθμὸς ἡμερῶν
hois multi anni centū: irrationabili
ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν, ἀλογίσῳ
āt cuiuſq; oibus dormitio. Sicut gutta
δὲ ἑκάστου πᾶσιν ἡ κοίμησις. Ὡς σταγὼν
aque a mari t ſicut calcul⁹
ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ ὡς ψῆφος
arene: ſic mille ānī in ꝺiebus ſecu
ἄμμου, οὕτως χίλια ἔτη ἐν ἡμέραις αἰῶ
li. Ipropt hoc patiēs eſt dñs in
νος. Διὰ τοῦτο μακροθυμεῖ κύριος ἐπ'
illis: t effundet miam ſuam ſup
αὐτοῖς, καὶ διαχέσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ'
eos. Uidit t cognouit ſubuerſio=
αὐτούς. εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν καταστρο=
nē eoꝝ qm̄ mala: ideo adiple
φὴν αὐτῶν ὅτι πονηρά, διὰ τοῦτο ἐπλήθυ
uit ꝓpitiationē ſuā. mia hois
νε τὸν ἐξιλασμὸν αὐτοῦ. ἔλεος ἀνθρώπου
in primū ſuū: mia āt dñi
ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἔλεος δὲ κυρίου
in omnē carnē: corripiēs t eru=
ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων καὶ παι
diēs t docēs t cōuertēs vt
δεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς
paſtor gregem ſuū. Excipiē
ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Τοὺς ἐκδέχο
tūi diſciplinā miſerek: t feſti
μένους παιδείαν ἐλεεῖ, καὶ τοὺς κατα
nantiū ad iudicia eius.
πεύδοντας ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
filt in bonis nō des reprehēſionē: neq;
τέκνον ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μῶμον, μὴ δὲ
in omni inopia triſtitiā verbi mali.
ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγου πονηροῦ.
Nōne ardorē ſedabit ros: ſic
Οὐχὶ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕ
melius verbū q̄ donū. nōne ecce
τως κρεῖσσον λόγος ἢ δόσις. οὐκ ἰδοὺ

manet inuictus rex ineternum. Quis ſufficiet enarrare opa illius? Quis enī inueſtigabit magnalia eius? Virtutem autem magnitudinis eius quis enun=ciabit? Aut quis adiiciet enarrare miſericordiam eius? Non eſt minuere neq; adiicere: nec eſt inuenire magnalia dei. Cum conſumauerit homo: tunc incipiet: et cum quieuerit operabitur. Quid eſt homo & que eſt gratia illius: & quid eſt bonum aut quid nequam illius? Numerus dierum hominū vt multum centum anni: quaſi gutte aque maris deputati ſunt. Et ſicut calculus arene: ſic exigui anni in die eui. Propter hoc patiens eſt deus in illis: et effundit ſuper eos miſericordiam ſuam. Vidit preſumptionem cordis coruꝫ quoniā mala eſt: & cognouit ſubuerſionem illorum: quoniam nequam eſt. Ideo impleuit propitiationem ſuam in illis: & oſtendit eis viam equitatis. Miſeratio hominis circa proximum ſuum: miſericordia autem dei ſuper omnem carnem. Qui miſericordiam habet docet & erudit quaſi paſtor gregem ſuū. Miſerator excipiens doctrinā miſerationis & qui feſtinat in iudiciis eius. Fili in bonis nō des querelam: et in omni dato non des triſticiam verbi mali. Nonne ardorem refrigerabit ros? Sic & verbum melius q̄ datum. Nonne ecce verbum ſuper datum bonum? Sed vtraq; cum homine iuſtificato. Stult⁹ acriter improperabit: & datus indiſciplinati: tabeſcere facit oculos. Ante iudicium para iuſtiſiam tibi: et anteq̄ loquaris diſce. Ante languorem adhibe medicinam: & ante iudicium interroga teip̄z: et in conſpectu dei inuenies propitiationem. Ante languorem humilia te: & in tempore infirmitatis oſtende conuerſationem tuam. Nō impediaris ora re ſemper: & ne veteris vſque ad mortem iuſtificari: quoniā merces dei manet ineternum. Ante orationē prepara animam tuam: et noli eſſe quaſi homo qui tentat deum. Memento ire in die conſumationis: & tempus retributionis in conuerſatione facies. Memento paupertatis in tempore abundātie: et neceſſitatem paupertatis in die diuitiarum. A mane vſq; ad veſperam immutabitur tempus: et hec omnia citata in oculis dei. Homo ſapiens in omnibus metuit: & in diebus delictorum attendet ab inertia. Oīs aſtutus agnoſcit ſapientiam: & inuenienti eam dabit confeſſionem. Sēſati in verbis & ipi ſapienter egerunt: et intellexerunt veritatem & iuſtiſiam: & implorauerunt prouerbia et iudicia. Poſt concupiſcētias tuas non eas: & a volūtate tua auertere. Si preſtes anime tue concupiſcentias eius: faciet te in gaudium inimicis tuis. Ne oblecteris in turbis nec in modicis. Aſſidua enim eſt

verbū ſup datū bonū? t vtraq; λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν; καὶ ἀμφότερα
apud hoiem gratioſa. Fatu⁹
παρὰ ἀνθρώπῳ κεχαριτωμένα. Μωρὸς
acerbe ꝓperabit: t donū liuidi
ἀχαρίτως ὀνειδιεῖ, καὶ δόσις βασκάνου
tabeſcere facit oculos. anteq̄ loquaris: di=
ἐκλήκει ὀφθαλμούς. πρὶν λαλῆσαι, μάν
ſce: t ante lāguorē curare. ãte Eccl. 6 a.
θανε, καὶ πρὸ ἀῤῥωστίας θεράπευου. πρὸ Ps. 89. B
iudiciū pa teipm ad bñfaciendū:
κρίσεως ἑτοίμαζε σεαυτὸν καλλιέργειν,
t in hora viſitationis inueniēs ꝓpitia=
καὶ ἐν ὥρα ἐπισκοπῆς εὑρήσεις ἐξίλασ
tionē. anteq̄ egrotes tu: humiliare
μόν. πρὶν ἀῤῥωστῆσαί σε, ταπείνωσον
cōtinētia: t in tp̄e pctōr
ἐγκράτεια, καὶ ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτων
oſtēde aduertentiā. ne ꝓhibeas
δόξον ἐπισκοφήν. μὴ ἐμποδίσῃς σοῦ
reddere votū oportune: t ne erpe
ἀποδοῦναι εὐχὴν εὐκαίρως, καὶ μὴ μέλ
ctes vſq; ad mortē iuſtificari. Anteq̄ ozes
νῃς ἕως θανάτου δικαιωθῆναι. Πρὶν εὕξα
prepara teipm: t ne ſis
σθαι ἑτοίμασον σεαυτόν, καὶ μὴ γίνου
q̄ſi homo tētans dñm. ἵνα
ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν κύριον. μνή=
mēto ire in ꝺieb⁹ ꝓſumptionis: t
σθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς, καὶ
tp̄s vindicte in auerſione vul
καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ προσώ
tus. Memēto tp̄oris famis in tp̄ore
που. Μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ C
abundātie: paupertatis t egeſtatis in
πλησμονῆς, πτωχείαν καὶ ἔνδειαν ἐν
ꝺie diuitiaꝝ. Ꝺ mane vſq; ad veſ
ἡμέρα πλούτου. Ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέ
perā mutaē tp̄s: t oia hec
ρας μεταβάλλει καιρός, καὶ πάντα ταῦ
ſunt citata coꝝ dño. Et in
τα ἐνώπια ἔναντι κυρίου. Καὶ ἐν
ꝺieb⁹ ꝺelictoꝝ attēꝺet ab erro= Lu. 18. a. Thes. 5. d.
ἡμέραις ἁμαρτιῶν προσέξει ἀπὸ πλημ
re: t ſtultus nō ꝓſeruabit occaſionē.
μελείας, καὶ ἄφρων οὐ συντηρήσει καιρόν.
Oīs ſapīs nouit ſapiam t diſci
Πᾶς συνετὸς ἔγνω σοφίαν καὶ παιδί
plinā: t ei q̄ inuenit eā ꝺabit cōfeſſio=
αν, καὶ τῷ εὑρόντι αὐτὴν δώσει ἐξομολό=
nē. Sapītes in ſmonib⁹ t ipi ſapiē
γησιν. Συνετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσο
ter egerūt: t ſtillauerunt ꝓuerbia
φίσαντο, καὶ ἀνώμβρισαν παροιμίας D
diligētia ad vitā. Melioꝝ fiducia
ἀκριβεῖς εἰς ζωήν. Κρείσσων παῤῥησία
in dño ſolo: ſiq̄ꝺē moꝝtuū coꝝ
ἐν κυρίῳ μόνῳ, εἰ ὡσεὶ νεκρὰ καρδία
moꝝtuo ad heret. Ꝑoſt ꝓcupi
νεκρῷ ἀντέχεται. Ὀπίσω τῶν ἐπι
ſcētias tuas ne eas: t ab
θυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν
appetitib⁹ tuis auertere. ſi p̄bueris
ὀρέξεών σου κωλύου. ἐὰν χορηγήσῃς τῇ
aīe tue ꝓcupiſcētiā bñplacitū eius:
ψυχῇ σου ἐπιθυμίαν εὐδοκίας αὐτῆς,
facies deriſionē inimicoꝝ tuoꝝ:
ποιήσεις ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου,
q̄ inuiꝺēt tibi. ne leteris in
οἱ βασκαίνουσί σε. μὴ εὐφραίνου ἐπὶ
multis ꝺelitijs tuis: neq; indigeas
πολλῇ τρυφῇ σου, μὴ δὲ προσδεηθῇς

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōsilio eius. Ne fias pauper
συμβουλῆς αὐτῆς. Μὴ γίνου πτωχὸς
participans ex fenore: τ nihil
συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ, καὶ οὐδέν
tibi est in marsupio. eris enī insidia
σοί ἐστιν ἐν μαρσυπίῳ. ἔσῃ γὰρ ἐπίβου
A toꝛ ꝓprie vite dignꝰ victu.
λος τῆς ἰδίας ζωῆς λαλητός. Ca.19.
OPerarius ebriosus nō locupletabi
Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθή
tur. τ q̄ spernit modica: pau
σεται. καὶ ὁ ἐξουδενῶν τὰ ὀλίγα, κα
latim occidet. Vinū τ mulie
ταμικρὸν πεσεῖται. Οἶνος καὶ γυναῖ
res apostatare faciēt sapiētes: τ q̄ conīū
B κες ἀποστήσουσι συνετούς, καὶ ὁ κολλώ
gīt meretricibꝰ audax erit. putredo τ
μυος πόρναις πολμηρὸς ἔσαι. σῆτες καὶ
ē.10.d. vermes hereditabūt illū: τ
σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ
arefiet in infamia maio
ξηραθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μεί
re. Cito credēs: leuis cor
ζονι. Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρ
de: τ q̄ delinquit in aīam suā
δίᾳ, καὶ ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτ
c?rabit. q̄ letatur in ma
πολημμελήσει. ὁ εὐφραινόμενος ἐπὶ κα
le agēdo cōdemnabīt: at resi
κοξείᾳ καταγνωσθήσεται, ὁ δὲ ἀντοφθαλ
stēs voluptatibꝰ coꝛonat vitā suā.
μῶν ἡδοναῖς στεφανοῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.
C cōtinēs lingua difficili con
ὁ ἐγκρατευόμενος γλώσσῃ ἀμάχῳ συμ
uiuet: τ q̄ odit loquacitatē immi
βιώσεται, καὶ ὁ μισῶν λαλιὰν ἐλαττοῦ
nuit malitia. Nunq̄ iteraueris ver
ται κακίᾳ. Μηδέποτε διτερώσῃς λόγ
bū: τ nihil tibi erit in diminutiōe.
γον, καὶ οὐδέν σοι ἔσαι ἐν ἐλαττώσει.
in amico τ inimico ne narres vitas alie
ἐν φίλῳ καὶ ἐχθρῷ μὴ διηγοῦ βίους ἀλ
nas: τ si nō tibi est delictū:
λοτρίους, καὶ ἐὰν μή σοί ἐστιν ἁμαρτία,
nō reueles. Audiuit enī te τ
μὴ ἀποκαλυπτε. Ἀκήκοε γάρ σου καὶ
obseruauit te: τ in tpe odio hēt te.
ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισεῖ σε.
Audisti verbū: cōmoriaī tibi: τ
Ἀκήκοας λόγον, συναποθανέτω σοι, καὶ
confidēs esto. nō enī te dirūpet.
εὐθαρσὴς γίνου. οὐ γὰρ μή σε ῥήξει.
D Ā facie verbi iꝓperabit fa
Ἀπὸ προσώπου λόγου ὀνειδίσει μω
tuꝰ: sicut a facie infantis q̄
ρός, ὡς ἀπὸ προσώπου βρέφους ἣ τί
peperit. Sagitta fixa in femore car
κτουσα. Βέλος πεπηγὸς ἐν μηρῷ σαρ
nis. sic verbū in ventre fatui. Corri
κός. οὕτως λόγος ἐν κοιλίᾳ μωροῦ. Ελεγ
pe amicū: ne forte nō fecit: τ si
ξον φίλον, μήποτε οὐκ ἐποίησε, καὶ ἐὰ
fecit ne forte addat. Corripe
ἐποίησε μήποτε προσθῇ. Ελεγξον τὸν
proximū: ne forte nō dixit: τ si di
πλησίον, μήποτε οὐκ εἶπε, καὶ ἐὰν εἴρη
xit: ne reiteret. corripe amicū:
κεν, ἵνα μὴ διτερώσῃ. Ἔλεγξον φίλον,
sepe enī fit calūnia vana.
πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολὴ ματαία.
τ nō omni ſmoni credat co:
καὶ μὴ παντὶ λόγῳ πίστευέτω ἡ καρδία

commissio illorū. Ne fueris mediocris
in contentione ex fenore: & non est ti
bi nihil in seculo. Eris enim inuidꝰ ani
me tue.

Capitulum decimum nonum:

OPerarius ebriosus nō locupletabi
tur: & qui spernit modica paulatiꝫ
decidit. Vinum & mulieres apostatare
faciunt sapientes: & arguūt sensatos: et
qui se iungit fornicariis erit nequam.
Putredo & vermes hereditabūt illum:
et extolletur in exemplū maius: & tol
letur de numero anima eius. Qui cre
dit cito: leuis corde est et minorabitur:
& q̄ delinquit in animam suā insup ha
bebit. Qui gaudet iniquitate denota
bitur: et qui odit correptionem minue
tur vita: et qui odit loquacitatem extin
guit maliciam. Qui peccat in animam
suam: penitebit: et qui iocundatur in
malicia denotabitur. Ne iteres verbuꝫ
nequam et durum: & nō minoraberis.
Amico & inimico noli narrare sensum
tuum: & si est tibi delictum noli denuda
re. Audiet enim te et custodiet te: et q̄si
defendens peccatum odiet te: et sic ade
rit tibi semper. Audisti verbum aduer
sus proximum tuum commoriatur in
tefidens: quoniam non te dirumpet.
A facie verbi parturit fatuus: tanq̄ ge
mitus partus infantis. Sagitta infixa fe
mori carnis: sic verbum in corde stulti.
Corripe amicum ne forte non intelle
xerit: et dicat: non feci: aut si fecerit: ne
iterum addat facere. Corripe proximū
ne forte nō dixerit: & si dixerit ne forte
iteret. Corripe amicum: sepe enim fit
cōmissio: & nō omni verbo credas. Est
qui labitur līgua sua: sed nō ex animo.
Quis est enim qui non deliquerit in lin
gua sua? Corripe proximum anteq̄ cō
mineris: et da locū timori altissimi: qa
omnis sapiētia timor dei: et in illa time
re deum: et in omni sapiētia dispositio
legis. Et non est sapientia nequitie dis
ciplina: et non est cogitatus bonus pec
catorum prudentia. Est prudentie neq
tia & in ipsa execratio: et est insipiens q̄
minuitur sapientia. Melior est homo q̄
minuitur sapientia & deficiens sensu in
timore dei: q̄ qui abundat sensu et trās
greditur legē altissimi. Est solertia cer
ta et ipsa iniqua. Et est qui emittit ver
bum certum enarrans veritatem. Est q̄
nequiter humiliat se: et interiora eius
plena sunt dolo: et est iustus q̄ se nimiū
submittit a multa humilitate: et est iu
stus qui inclinat faciem suam et fingit
non videre se quod ignoratum est. Et
si ab imbecillitate virium vetetur pecca
re: si inuenerit tempus malefaciēdi: ma
lefaciet. Ex visu cognoscitur vir: & ab
occursu faciei cognoscitur sensatus.
Amictus corporis & risus dentiū & in
gressus hominis enunciant de illo.
Est correptio mendax in ira contume
liosi: et est iudicium quod non proba
tur esse bonum: et est tacens et ipse est
prudens.

Capitulum vigesimum.

tuū. Est q̄ labitur verbo τ nō ab
σου. Ἐστιν ὀλισθαίνων λόγῳ καὶ οὐκ ἀπὸ
aia: τ quis est qui nō lapsus est
ψυχῆς, καὶ τίς ἐστιν ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in lingua sua: Corripe pri
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ; Ελεγξον τὸν πλη
mū antēq̄ mineris: τ da loci
σίον πρὶν ἀπειλῆσαι, καὶ δὸς τόπον
legt altissimi factus sine ira. Timoꝛ
νόμῳ ὑψίσου γινόμενος ἀμωμος. Φόβος
dñi initiū assumptionis: sapia āt
κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως, σοφία δὲ
ab eo dilectionē acquirit. cognitio
παρ' αὐτοῦ ἀγάπησιν περιποιεῖ. γνῶσις
mādatoꝛ dñi: disciplina vite. at facīē
ἐντολῶν κυρίου, παιδία ζωῆς. οἱ δὲ πο
tes q̄ placita sunt ei immoꝛtalitatis arboꝛē
οὔντες τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ἀθανασίας δένδρον
decerpūt. Dis sapia timoꝛ a
καρπούνται. Πᾶσα σοφία φόβος παρὰ
dño: τ in omni sapia factio legis
κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου,
τ cognitio oipotentie ei⁹.
καὶ γνῶσις τῆς παντοκρατορίας αὐτοῦ.
Seruus dicēs dño: sicut placet
Οἰκέτης λέγων τῷ δεσπότῃ, ὡς ἀρέσκει
nō faciā: si post hec fecerit: irri
οὐ ποιήσω, ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ, παρ'
tat nutrientē se. Mō est ia
οργίζει γὰρ τρέφοντα αὐτόν. Οὐκ ἔστι σο
pietia nequitie sciētia: τ nō est vbi
φία πονηρίας ἐπιστήμη, καὶ οὐκ ἔστιν σύνε
cōsiliū peccatoꝛ prudētia. Est nequi
βουλὴ ἁμαρτωλῶν φρόνησις. Εστι πονη
tia τ tpa abominatio: τ est stultus
ρία καὶ αὐτὴ βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων
q̄ minuitur sapia. melioꝛ stupidꝰ
ἐλαττούμενος σοφίᾳ. κρείσσων πτωχὸς
in intellectu cū timoꝛe: abundāte in
ἐν συνέσει ἐμφοβος, τ περισσεύοντος ἐν
prudētia τ trāsgrediente legē alti
φρονήσει καὶ παραβαίνοντος νόμιμα ὑψί
simi. Est astutia diligēs τ tpa inī
στου. Εστι πανουργία ἀκριβὴς καὶ αὕτη δόλ
qua: τ est puertēs gram vt oſtēdat
κος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν τ ἐκφᾶναι
iudiciū: τ est iustificās iudicio sapīs. est pra
κρῖμα, καὶ ἔστι δικαιῶν κρίσει σοφός. ἔστι πο
ue agēs incuruatus nigredine: τ
νηρευόμενος συγκεκυφὼς μελανίᾳ, καὶ τὰ
iteriozibꝰ eiꝰ plenꝰ dolo ignito.
ἐνδον αὐτοῦ πλήρης δόλου πυρώδους.
Incuruās vultū τ surdū se simulās: vbi
Συγκύφων πρόσωπον καὶ ἐθελοκωφῶν, οὗ
cūq̄ cognitꝰ fuerit: pueniet te vt malefa
ἐὰν ἐπιγνωσθῇ, προφθάσει σε κακοποιῆ
ciat. Et si ab imbecillitate viriū vete
σαι. Καὶ ἐὰν ὑπὸ ἐλαττώματος ἰσχύος κω
tur peccare: si iuenerit tpꝰ malefa
λυθῇ ἁμαρτεῖν, ἐὰν εὕρῃ καιρὸν κακοποιή
ciet. Ex visu cognoscet vir:
σει. Ἀπὸ ὁράσεως ἐπιγνωσθήσεται ἀνήρ,
τ ab occursu faciei cogno
καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσώπου ἐπιγνώ
scet prudēs. Amictus viri τ
σθήσεται νοήμων. Στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ
risus dentiū: τ gressus hoīs ānūciabit
γέλως ὀδόντων, καὶ βῆμα ἀνδρὸς ἀναγγελεῖ
q̄ de eo. Est correptio q̄ nō est pul
τὰ περὶ αὐτοῦ. Εστιν ἔλεγχος ὃς οὐκ ἔστιν ὡραῖ
chra: τ est tacens: τ ipe prudens.
ος, καὶ ἔστι σιωπῶν, καὶ αὐτὸς φρόνιμος. 20

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quā bonū eſt redarguere poti⁹ q̄ iraſci
Ὡς καλὸν ἔστιν ἐλέγξαι ἢ θυμοῦσθαι
occulte: ⁊ q̄ confitet̄ p:ohibebi
κρυπτῶς, καὶ ὁ ἀνθομολογούμενος κωλυθήσε
tur a diminutione. Cōcupiſcētia ſpado
ται ἀπὸ ἐλαττώματος. Ἐπιθυμία εὐνού
nis vitiare puellā: ſic
χου ἀποπαρθενῶσαι νεανίδα, οὕτως ὁ
q̄ facit in vita iudicia. eſt tacens q̄
ποιῶν ἐν βίῳ κρίματα. ἔστι σιωπῶν εὑ
inuenit̄ ſapiens: ⁊ eſt odibilis a
ρισκόμενος σοφός, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ
multa loquacitate ſua. Eſt tacēs: nō
πολλῆς λαλιᾶς αὐτοῦ. Ἐστι σιωπῶν, οὐ
eū hēt reſpōſum: ⁊ eſt tacēs ſci
παρ' ἔχει ἀπόκρισιν, καὶ ἔστι σιωπῶν θέ
ens tps. homo ſapiēs tacebit
λως καιρόν. ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει
vſq̄ ad tps: at laſciu⁹ ⁊ imprudēs trās
ἕως καιροῦ, ὁ δὲ λάσιος καὶ ἄφρων ὑπερ
gredie t̄ tps. Qui abundat ſimone abo
βήσεται καιρόν. Ὁ πλεοναζων λόγω βδε
minabi t̄: ⁊ poteſtatē ſibi aſſumēs odio
λυχθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μιση
habebi t̄. q̄ bonū correptū manife=
θήσεται. ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φανερῶ
ſtare penitentiā: ſic eū fugies volūta
σαι μετάνοιαν, οὕτως παρ' φεύξη ἑκούσι
riū peccatū. Eſt būplacitū in malis vi
ον ἁμάρτημα. Ἐστιν εὐδοκία ἐν κακοῖς ἀν
ro peccatoꝝ: ⁊ eſt inuētio in dimi
δρὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ἔστιν εὕρημα εἰς ἐλά
nutionē· eſt datio q̄ nō ꝓdeꝛit tibi:
πωσιν· ἔστι δόσις ἣ οὐ λυσιτελήσθι σοι,
⁊ eſt datio: cui⁹ retributio du=
καὶ ἔστι δόσις, ἧς τὸ ἀνταπόδομα δι=
plex. Eſt diminutio cauſa glie: ⁊
πλοῦν. Ἐστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν δόξης, καὶ
eſt q̄ ab humilitate leuauit caput.
ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἦρε κεφαλήν.
eſt emens multa parue: ⁊ ſol
ἔστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου, καὶ ἀποτίν
uēs illa ſeptupla. Sapiēs i ver
νυσιν αὐτὰ ἑπταπλάσιονα. Ὁ σοφὸς ἐν λό
bis ſeipm amabilē faciet: gratie
γοις ἑαυτὸν προσφιλῆ ποιήσει, χάριτες
ūt fatuoꝝ effundent̄. Datio inſipiētis
δὲ μωρῶν ἐκχυθήσονται. Δόσις ἄφρονος
nō erit vtilis tibi accipiēti: ſimilr ūt
οὐ λυσιτελήσει σοι λαβόντι, ὁμοίως δὲ
⁊ liuidi ꝓpt̄ neceſſitatē ei⁹. nā
καὶ βασκάνου διὰ ἀνάγκην αὐτοῦ. ὀφθαλ
oculi eius ꝓpino ad accipiēdū
μοὶ αὐτοῦ ἀνθ' ἑνὸς εἰς τὸ λαβεῖν
multi. Exigua dabit ⁊ multa ipropa=
πολλοί. Ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδί
bit: ⁊ aperiet os ſuū tāq̄ p:eco.
σει, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς κήρυξ.
hodie fenerabūt̄: ⁊ cras repetet. odi
σήμερον δανεῖ, καὶ αὔριον ἀπαιτήσει. mi
bilis dño ⁊ hoibus talis.
σητὸς κυρίῳ καὶ ἀνθρώποις ὁ τοιοῦτος.
Fatu⁹ dicet: nō eſt, mihi amic⁹:
Μωρὸς ἐρεῖ, οὐκ ὑπάρχει μοι φίλος,
nō eſt gr̄a bonis meis: eden
οὐκ ἔστι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου, οἱ ἐσθίον
tes panē meū vitioſi lingua. Quo
τες τὸν ἄρτον μου φαῦλοι τῇ γλώσσῃ. Πο
tiens ⁊ quot irridebūt eū: neq̄
σάκις καὶ ὑπὸ σοι καταγελάσονται αὐτ, οὔτε
eī ipm habere i recto ſenſu accepit. ⁊
γὰρ τὸ ἔχειν ἐν ὀρθῇ αἰσθήσει εἴληφε. καὶ

Quam bonum eſt arguere q̄ iraſci: & confitentem in oratione nō pro
hibere. Cōcupiſcentia ſpadonis deuir=
ginauit iuuenculā: ſic qui facit p vim iu=
dicium iniquum. Quā bonus eſt corre
ptum manifeſtare penitentiam: ſic eū
effugies voluntarium peccatū. Eſt ta=
cens qui inuenitur ſapiens: et eſt odibi
lis qui procax eſt ad loquendū. Eſt au=
tem tacens et non habens ſenſum loq̄
le. Et eſt tacens ſciens tempus apti tē=
poris. Homo ſapiens tacebit vſq̄ ad tē
pus: laſciuus autem & imprudens non
ſeruabit temp⁹. Qui multis vtitur ver
bis ledet animā ſuam: & qui poteſtate
ſibi ſumit iniuſte odietur. Eſt proceſſio
in malis viro indiſciplinato: & eſt inuē=
tio in detrimentū. Eſt datū quod nō eſt
vtile: & eſt datū cui⁹ retributio duplex.
Eſt propter gloriā minoratio: et eſt qui
ab humilitate leuabit caput. Eſt q̄ mul
ta redimat modico precio: & reſtituens
ea in ſeptuplū. Sapiens in verbis ſeipm
amabilē facit: gratie autē fatuorū effun
dentur. Datus inſipientis non erit vti=
lis tibi: oculi eī illius ſeptēplices ſunt.
Exigua dabit & multa improperabit:
& apertio oris illius inflāmatio eſt. Ho
die feneratur q̄s et cras expetit: & odi=
bilis eſt homo huiuſmodi. Fatuo non
erit amicus: & nō erit gratia in bonis
illius. Qui enim edunt panem illius:
falſe lingue ſunt. Quotiens & quanti ir
ridebunt eum. Neq̄ enim quod ha=
bendum erat: directo ſenſu diſtribuit:
ſimiliter & quod non erat habendum.
Lapſus falſe lingue quaſi q̄ in pauimen
to cadens: ſic caſus malorū feſtinanter
veniēt. Homo acharis quaſi fabula va=
na: & i ore indiſciplinatorū aſſidua erit.
Ex ore fatui reprobabitur pabola: nō
enim dicit illā in tēpore ſuo. Eſt q̄ veta
tur peccare pre inopia et in requie ſua
ſtimulabitur. Eſt qui perdet animā ſuā
pre cōfuſione: & ab imprudenti p̄ſona
perdet eam: p̄ſone autem acceptione p
det ſe. Eſt qui pre confuſione p̄mittit
amico: & lucratus eſt eū inimicum gra
tis. Opprobriū nequā in homine men
dacij: & in ore indiſciplinatorū aſſidue
erit. Potior fur q̄ aſſiduitas viri menda
cis: perditione autē ambo hereditabūt.
Mores hoīm mendacij ſine honore: &
confuſio illorū cum ipīs ſine intermiſ=
ſione. Sapiēs in verbis producet ſeipm:
& homo prudens placebit magnatis.
Qui operatur terrā ſuā inaltabit acer=
uum frugum: & qui operatur iuſticiam
ipe exaltabitur: qui vero placet magna
tis effugiet iniquitatē. Xenia & dona
excecant oculos iudicum: & quaſi mu=
tus in ore auertit correptiones coruꝫ.
Sapientia abſconſa et theſaurus inuiſ=
us: que vtilitas in vtriſq̄. Melior eſt q̄
celat inſipientiam ſuam q̄ homo q̄ ab=
ſcondit ſapientiam ſuam.

Capitulum vigeſimum primum.

Fili peccaſti: non adiicias iteruꝫ: ſed
Τέκνον ἥμαρτες, μὴ προσθῇς ἔτι καὶ
& de p̄ſtinis deprecare vt tibi dimit
περὶ τῶν πρότερων δεήθητι. ὡς ἀπὸ
tantur. Quaſi a facie colubri fuge pctā:
προσώπου ὄφεως, φεῦγε ἀπὸ ἁμαρτίας,

ipm nō habere ſimilr indifferens illi. lapſus
τὸ μὴ ἔχειν ὁμοίως διάφορον αὐτῷ. ὀλίσθη
a pauimēto potius q̄ a lingua:
μα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον ἢ ἀπὸ γλώσσης,
ſic caſus malox feſtinant̄ veniet.
οὕτως πτῶσις κακῶν κατὰ πρόσωπον ἥξει.
Homo ſine gr̄a: fabula intēpeſtiua: in ore
Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος, ἐν στό=
indiſciplinatox aſſidu⁹ erit. ab
ματι ἀπαιδεύτων ἐνδιατριβήσεται. ἀπὸ
ore fatui reprobabit̄ para
στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παρα
bola. nō eī dicet illā in tp̄e ſuo.
βολή· οὐ γὰρ μὴ εἴρηται αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς.
Eſt q̄ vetat̄ peccare p:e inopia:
Ἐσι κωλυόμενος ἁμαρτάνειν ἀπὸ ἐνδείας,
⁊ in requie ſua nō ſtimula=
καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ οὐ κατανυγή
bitur. Eſt q̄ perdit aiam ſuā
σεται. Ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτ
ꝓpt̄ verecundiā: ⁊ ab acceptione p̄ſone
διὰ αἰσχύνην, καὶ ἀπὸ λήψεως πρόσωπου
perdet eā. Eſt gr̄a verecūdie ꝓmit
ἀπολεῖ αὐτήν. Ἔστι χάριν αἰσχύνης ὑπαγ
tens amico: ⁊ acquiſiuit eū ini=
γελλόμενος φίλω, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχ
micū gratis. opp:obriū neq̄ mendacij ſit
θρὸν δωρεάν. μῶμος πονηρὸς ψεῦδος ἐν
hoie: in ār ore indiſciplinatox aſſi=
ἀνθρώπῳ, ἐν δὲ στόματι ἀπαιδεύτων ἐνδι
duū erit: Eligibil⁹ fur: q̄ aſſiduꝫ
ατριβήσεται. Αἱρετὸν κλέπτης, ἢ ὁ ἐνδιατε
erit mēdacio: ambo ār ꝓditionē
λὴς ψεύδει, ἀμφότεροι δὲ ἀπωλείαν
hereditabūt. Mos hoīs mēda
κληρονομήσουσιν. Ἤθος ἀνθρώπου ψευ=
cij ignominia: ⁊ cōfuſio ei⁹ cū co
δοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτ μετ' αὐτ
ſine ītermiſſiōe. Sapiēs in verbis manifeſtabit
ἐνδιαλείπτως. Ὁ σοφὸς ἐν λόγοις προαγει
ſeipm: ⁊ homo prudēs ꝓ placebit
ἑαυτόν, καὶ ἄνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει
magnatibus. Qui operat̄ terrā ſuā: altū
μεγίσασιν. Ὁ ἐργαζόμενος γῆν αὐτ, ἀνυ
faciet aceruū ſuū. ⁊ placēs
ψώσει θημωνείαν αὐτοῦ. καὶ ὁ ἀρέσκων
magnatibus placabit iniuſticiā ſuā.
μεγίσασιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν αὐτοῦ.
Xenia ⁊ dona excecāt oculos
Ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς
ſapientū: ⁊ q̄ſi frenū in ore auer
σοφῶν, καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποστρέ
tūt correptiones. Sapia abſcōſa ⁊ the
φει ἐλέγχους. Σοφία κεκρυμμένη καὶ θη
ſaurus inuiſus: q̄ vtilitas in vtriſ
σαυρὸς ἀφανὴς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέ
q̄: Melior homo celās
ροις; Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρυπτων τὴν
fatuitatē ſuā: q̄ homo celans
μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρυπτων
ſapiam ſuā. Melior expectatio
τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Κρείσσων ὑπομονὴ
ineuitabilis in indſitione dñi: q̄ carēs dño
ἀπαραίτητος ἐν ζητήσει κυ', ἢ ἀδέσποτος
auriga ꝓpie vite.
τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς. C.21.

Fili peccaſti: nō adijcias āpli⁹ ⁊
Τέκνον ἥμαρτες, μὴ προσθῇς ἔτι καὶ
de p:iorib⁹ deprecare. q̄ſi a
περὶ τῶν προτέρων δεήθητι. ὡς ἀπὸ
facie colubri: fuge a peccato:
προσώπου ὄφεως, φεῦγε ἀπὸ ἁμαρτίας,

puer. 12.b. et.28.c. Exr.13.a deu.16.d. Infra. 41.b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſi cīm accesſeris ad illud: ſuſcipiet te. ἐὰν γὰρ προσέλθῃς αὐτῇ, δέξεταί σε. Dentes leonis: dēres ei interficien Ὀδόντες λέοντος, ὀδόντες αὐτῆ ἀναιροῦν tes aīas hoim. Quaſi rōphea an τες ψυχὰς ἀνθρώπων. Ὡς ῥομφαία δίσο ceps oīs iniqtas: plage illi⁹ non μος πᾶσα ἀνομία, τὴ πληγὴ αὐτῆς οὐκ eſt ſanitas. obiurgatio τ iniuria deſo ἔστιν ἴασις. καταπληγμὸς καὶ ὕβρις ἔρη= labūt diuitias: ſic dom⁹ ſupbo μώσουσι πλοῦτον, οὕτως οἶκος ὑπερη= rum deſolabitur. Deprecatio pauperis φάνων ἐρημωθήσεται. Δέησις πτωχοῦ ex ore vſq; ad aures eius: τ iudi ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ, καὶ τὸ κρί cīū illi⁹ feſtinanꝫ venit. q̄ odit μα αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον ἔρχεται. μισῶν correptionē: in veſtigio peccatoris: τ q̄ ti= ἔλεγμόν, ἐν ἴχνει ἁμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φο met dīm conuertet in corde ſuo. βούλομος κῦ ἐπιστρέψει ἐν καρδίᾳ αὐτ. Motus a lōge potēs in lingua: at Γνωστὸς μακρόθεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσῃ, ὁ δὲ ſapiēs ſcit cum labiꝫ ipe. Qui νοήμων οἶδεν ἐν τῷ ὀλισθαίνειν αὐτόν. O edificat domū ſuā in pecuniꝭ alie= οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν χρήμασιν ἀλλο nis: q̄ſi q̄ cōgregat ſibi lapides ad tu τρίοις, ὡς ὁ συνάγων ἑαυτῷ λίθους εἰς χῶ mulū ſepulchri ſui. Stuppa collecta: μα ταφῆς αὐτοῦ. Στυππίον συνηγμένον, ſynagoga impioꝝ: τ conſumatio illoꝝ συναγωγὴ ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν flāma ignis in pditionē. Via pec φλὸξ πυρὸς εἰς ἀπώλειαν. Ὁδὸς ἁμαρ catoꝝ cōplanata a lapidib⁹: τ in vlti πολῶν ὡμαλισμένη ὑπὸ λίθων, καὶ ἐπ' ἔχά mo ei⁹ fouea inferni. q̄ cuſtodit lege του αὐτῆς βόθρος ἅδου. ὁ φυλάσσων νόμον dñi dñatur. cogitationis ſue. cōſumatio κῦ κρατεῖ τ ἐννοήματος αὐτ. συντέλεια āt timoris dñi ſapie aſſumptio: nō eru δὲ τ φόβου κῦ σοφίας πρόσληψις, οὐ παι dieꝫ q̄ nō eſt aſtut⁹: eſt eīm δευθήσεται· ἔστι γὰρ οὐκ ἔστι πανοῦργος, ἔστι γὰρ aſtucia multiplicās amaritudinē. Cognitio πανουργία πληθύνουσα πικρίαν. Γνῶσις ſapiētis: tāq̄ inūdatio abūdabit: σοφοῦ, ὡς κατακλυσμὸς πληθυνθήσεται, τ cōſiliū illi⁹: ſicut fons pur⁹ vite. In καὶ ἡ βουλὴ αὐτ, ὡς πηγὴ ἀγνὴ ζωῆς. Ey teriora fatui q̄ſi vas cōfractum: κατὰ μωροῦ ὡς ἀγγεῖον συντετριμμένον, oēm cognitionē nō tenebit in vita ſua. πᾶσαν γνῶσιν, οὐ κρατήσει ἐν ζωῇ αὐτ. Verbū ſapiēs ſi audierit ſciēs: lau Λόγον σοφὸν ἐὰν ἀκούσῃ ἐπιστήμων, αἰνέ dabit illud: τ ad illud adijciet. Audi σει αὐτόν, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσθήσει. Hκου uit illū imprudēs: τ diſplicuit illi σεν αὐτὸν ἀσύνετος, καὶ ἀπήρεσεν αὐτῷ τ auertit illū poſt dorſum ſuū. καὶ ἀπέστρεψεν αὐτὸν ὀπίσω τ νώτου αὐτ. Narratio fatui q̄ſi in via ſarcina: in āt Ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν ὁδῷ φορτίον, ἐπὶ δὲ labio prudētis inueniet gra. os χείλους συνετοῦ εὑρεθήσεται χάρις. στόμα prudētis queret in eccliā. Tāq̄ do φρονίμου ζητηθήσεται ἐν ἐκκλησίᾳ. Ὡς δό mꝰ destructa: ſic fatuo ſapia: τ κος ἠφανισμένος, οὕτως μωρῷ σοφία, καὶ τῆς

et ſi accesſeris ad illa ſuſcipient te. Den tes leonis dentes eius interficiētes aīas hoim. Quaſi rōphea bis acuta hoīs iniquitas: plage illi⁹ nō eſt ſanitas. Obiurgatio et iniurie annullabūt ſubſtantiaz: et domus que nimis locuples eſt annullabitur ſuperbia: ſic ſubſtātia ſupbi era dicabitur. Deprecatio pauperis ex ore vſq; ad aures pueniet: & iudiciū feſtinato adueniet illi. Qui odit correptionez veſtigiū eſt peccatoris: & q timet deum cōuertetur ad cor ſuū. Notus a lōge potēs lingua audaci: & ſenſatus ſcit labi ſe a ipo. Qui edificat domū ſuā impēdiis alienis: quaſi q colligit lapides ſuos in hyeme. Stuppa collecta ſynagoga peccantiū: & cōſumatio illorū flāma ignis. Via peccātiū cōplanata lapidibus: et in finē illorum inferi et tenebre & pene. Qui cuſtodierit iuſticiā continebit ſen ſum eius: conſumatio timoris dei: ſapiē tia & ſenſus. Nō erudietur q non eſt ſa piens in bono. Eſt autē inſipiētia q̄ abū dat in malo: & non eſt ſenſus vbi ē ama ritudo. Sciētia ſapiētis tanq̄ inundatio abundabit: & cōſiliū illius ſicut fons vi te permanet. Cor fatui quaſi vas cōfra ctū: et oēz ſapientiā non tenebit. Ver bū ſapiēs quodcūq; audierit ſci⁹ lauda bit & ad ſe adiiciet: audiuit luxurioſus et diſplicebit illi: & pijciet illud poſt dor ſum ſuū. Narratio fatui quaſi ſarcina in via. Nā in labiis ſenſati inuenietur grā. Os prudētis queritur in eccleſia: et ver ba illi⁹ cogitabūt in cordibus ſuis. Tan q̄ dom⁹ exterminata: ſic fatuo ſapien tia: & ſcīctia inſenſati inenarrabilia ver ba. Cōpedes in pedib⁹: doctrina ſtulto: et quaſi vincula manuū ſup manū dex terā. Fatu⁹ in riſu exaltat vocē ſuaz: vir autē ſapiēs vix tacite ridebit. Ornamē tū aureū prudēti doctrina: et quaſi bra chiale in brachio dextero. Pes fatui fa cilis in domū proximi: & homo perit⁹ cōfundetur a perſona potētis. Stultus a feneſtra reſpiciet ī domū: vir aūt eru ditus foris ſtabit. Stultitia hominis au ſcultare per oſtiuz: & prudēs grauabi tur cōtumelia. Labia imprudentiū ſtul ta narrabūt: verba autē prudentiū ſta tera ponderabuntur. In ore fatuorum cor illorum: et in corde ſapientium os illorum. Dum maledicit impius diabo lum: maledicit ipſe animam ſuam. Su ſurro coinquinabit animam ſuam: & in omnibus odietur: & qui permanſerit odioſus erit: tacitus & ſenſatus hono rabitur Ca. 22.

TN lapide luteo lapidatus eſt piger: et omnes loquentur ſuper aſperna tionem illius. De ſtercore boum lapi datus eſt piger: et omnis qui tetigerit eum excutiet manus. Confuſio patris eſt de filio indiſciplinato: filia autem fa tua in deminoratione fiet. Filia prudēs hereditas viro ſuo: nam que confundit in contumeliam fit genitoris. Patrē et virum cōfundit audax: et ab impiis nō minorabitur: ab vtriſq; autē inhonora bitur. Muſica in luctu iportuna narra tio: flagella & doctrina in oī tpe ſapia.

ſimones eius cogitabūt in corde: τ λόγους αὐτοῦ διανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ, καὶ cognitio iprudētis inueſtigabilia verba. Cōpedes γνῶσις ἀσυνέτου ἀδιεξέταστοι λόγοι. Πέδαι in pedib⁹ ſtultis diſciplina: τ q̄ſi vicula ma ἐν ποσὶν ἀνοήτοις παιδεία, καὶ ὡς χειροπέ nuū in manu dextra: fatu⁹ in riſu δαι ἐπὶ χειρὸς δεξιᾶς, μωρὸς ἐν γέλωτι exaltat vocē ſuā: vir aūt aſtut⁹: vix ἀνυφοῖ φωνὴν αὐτ, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος, μό tacite ſubridebit. Āt ornamētū aureū λις ἡσυχῇ μειδιάσει. Ὡς κόσμος χρυσοῦς prudēti diſciplina. τ q̄ſi brachiale in bra φρονίμῳ παιδεία καὶ ὡς χλιδὼν ἐπὶ βρα chio dextro. pes fatui velox ad do χίονος δεξιοῦ. πους μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκί mū: homo āt multū expert⁹: confundeꝫ ab αν, ἄνδρα δὲ πολύπειρος, αἰσχυνθήσεται ἀπ' eo. Stultus a ianua ꝓſpiciet in do αὐτ. Ἄφρων ἀπὸ θύρας παρακύψει εἰς οἰ mū: vir āt cruditus foris ſtabit. κίαν, ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται. Inēruditio hoīs auſcultare ad ianuas: Ἀπαιδευσία ἀνοὸς ἀκροᾶσθαι παρὰ θύρας at prudēs grauabiꝫ ignominia. Ra ὁ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμίαν. Χεί bia loquaciū: q̄ nō ſua narrabūt. λη πολυλάλων, τὰ οὐκ αὐτῶν διηγήσεται. verba āt prudentū in ſtatera pōderabunꝫ. In λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται. Ey ore fatuoꝝ cor ipoꝝ: in āt cor στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν δὲ καρ de ſapientū: os eoꝝ. Dum maledi δίᾳ σοφῶν, τὸ στόμα αὐτων. Ἐν τῷ καταρᾶ cit impi⁹ ſatanā: ipe maledicit σθαι ἀσεβῆ τὸν σατανᾶν, ἑαυτὸς καταρᾶται ſuā aīam. inquinat ſuā aīam τὴν ἑαυτ ψυχήν. μολύνει τὴν ἑαυτ ψυχὴν ſuſurro: τ vbicūq; pegrinat⁹ fuerit odi ὁ ψίθυρος, καὶ οὗ ἐὰν παροικήσῃ μιση= etur.

θήσεται. Ca. 22.

Πλίθῳ ἡρδαλωμένῳ συνεβλήθη ὀκνη Apidi polluto cōparat⁹ eſt pi= ger τ oīs ſibilabit in ignominia illi⁹. ρός, καὶ πᾶς ἐκσυριεῖ ἐπὶ ἀτιμίᾳ αὐτοῦ. Stercori boū deſterqlinūis cōparat⁹ ē piger. oīs Βολβίτῳ κοπρίων συνεβλήθη ὀκνηρός. πᾶς tollens eū excutiet manū. Cōfu= ὁ ἀναιρούμενος αὐτ ἐκτινάξει χεῖρα. Αισχυ sio patris in gnatione indiſciplinati: filia νη πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτου, θυγάτηρ āt in diminutione ſit. Filia pru δὲ ἐπ' ἐλαττώσει γίγνεται. Θυγάτηρ φρόνι dēs heres erit viri ſui: τ q̄ con μος κληρονομήσει ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἡ κατὰ fundit: in triſticiā genitoris. ἦβα χύνουσα, εἰς λύπην γεννήσαντος. Pa trem τ virꝫ cōfundit q̄ eſt audax τέρα καὶ ἄνδρα καταισχύνει ἡ θρασεῖα τ ab vtriſq; inhonorabit. mu καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀτιμασθήσεται. μου= ſica in luctu: importuna narratio: flagella σικὰ ἐν πένθει, ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες āt τ diſciplina in tpe ſapiētie. Filij in δὲ καὶ παιδεία ἐν καιρῷ σοφίας. Τέκνα ἐν bona vita eſcā habētes: ꝓpioꝝ ἀγαθῆ ζωῆ τὴν τροφὴν ἔχοντα, τῶν ἰδίων parentū celabunt ignobilitatem. γεννητόρων κρύψουσι δυσγένειαν. ∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

D.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Filij in contemptu τ inſipientia gloriantes: cognatiões ſue ma culant nobilitatē. Cōglutinās teſtam q̄ docet fatuum: τ exci tat dormientes de ꝓfundo ſomno. Narrat dormitanti q̄ narrat fa tuo: τ in fine dicet: q̄d eſt: ſup mortuū ploꝛa: deſecit .n. lux: τ ſup fatuū ploꝛa: deſe cit .n. intellectus. Dulci⁹ ploꝛa ſup mortuū qm̄ requieuit: nam ſa tui ſup mortē vita. Luct⁹ mo tui ſeptē dies: fatui aūt τ im pij oēs dies vite il lius. Cum ſtulto ne multiplices ſmo nē: τ ad inſipientē ne accedas: nō ſentiēs eni ſpernet tua omnia. Cane ab illo: ne labozē hēas: τ non coinquinaberis in cōcuſſione illius. declina ab illo τ inuenies requiem: τ nō aci diaberis in ocioſitate illius. ſup plūbū q̄d grauabitur: τ q̄d il lo nomē: niſi plumbū. Arenaz ſalē τ maſſam ferri facili us ferre: q̄ hoiem im prudētē. Cōnexio lignea ligata in edificium: in cōcuſſione nō diſ ſoluetur. ſic coꝛ firmatum in cogitatione conſilij: n omni tpe timoꝛe nō timebit. Coꝛ firmum in mente intellectus: ſicut ornatus arenoſus in pariete raſo. Suſtētacula in alto poſita cō tra ventum: nō ꝓmanebūt: ſic coꝛ timidū in cogitatiōe fatui.

Qui docet fatuum: quaſi qui congluti nat teſtam. Qui narrat verbum nō au dienti: quaſi qui excitat dormientez de graui ſōno. Cum dormiente loquitur qui enarrat ſtulto ſapientiam: & in fine narrationis dicit. Quis eſt hic? Supra mortuum plora: deficit enim lux ei⁹: & ſupra fatuum plora: deficit enim ſenſu. Modicum plora ſuper mortuum: quo niam requieuit. Nequiſſimi enim neq; ſima vita ſuper mortem fatui. Luctus mortui ſeptem dies: fatui autem et im pii omnes dies vite illorum. Cum ſtul to ne multum loquaris: & cum inſenſa to ne abieris. Serua te ab illo: vt nō mo leſtiam habeas: et non coinquinaberis in peccato illius. Deflecte ab illo et inue nies requiē: et non acidiaberis in ſtul ticia illius. Super plumbū quid graua bitur. Et quod illi aliud nomē q̄ fatu⁹? Arenam et ſalem & maſſam ferri faci lius eſt ferre: q̄ hominē imprudentē & fatuum et impiū. Sicut loramentuz li gneum colligatū fundamento edificii non diſſoluetur: ſic et cor confirmatuz in cogitatione conſilii. Cogitatus ſenſa ti in omni tempore vel metu non de prauabitur. Sicut ornatus arenoſus in pariete limpido: et ſicut palee in excel ſis et cementa ſine impenſa poſita con tra faciem venti non permanebunt: ſic et cor timidum in cogitatione ſtulti cō tra impetum timoris non reſiſtet: ſic & cor trepidum in cogitatione fatui om ni tēpore non metuet: ſed & qui in pre ceptis dei permanet ſeper. Pungēs ocu lum deducit lachrymas: et qui pungit cor profert ſenſum. Mittens lapidē in volatilia deiiciet illa: ſic et qui conuicia tur amico: diſſoluit amicitiam. Ad ami cum et ſi produxeris gladiū: non deſpe res: eſt enim regreſſus ad amicū. Si ape ruerit os triſte: non timeas. Eſt eñ con cordatio excepto conuicio et impropе rio et ſuperbia et myſterii reuelatione et plaga doloſa. In his omnib⁹ effugiet amicus. Fidē poſſide cuz amico in pau pertate illi⁹: vt & in bonis illius leteris. In tēpore tribulationis illius permane illi fidelis: vt in hereditate illi⁹ coheres ſis. Ante ignem camini vapor & fum⁹ ignis maltatur: ſic & ante ſanguinē ma ledicta et contumelie & mine. Amicuz ſalutare non confundaris. A facie illius non me abſcōdam: & ſi mala mihi eue nerint per illum ſuſtinebo. Omnis qui audiet cauebit ſe ab eo. Quis dabit ori meo cuſtodiam: & ſuper labia mea ſi gnaculum certum vt nō cadam in ipis: & lingua mea perdat me.

Capitulum vigeſi mum tertium.

OOmine pater et dominator vite mee: ne derelinquas me in cogita tu & conſilio eorum: nec ſinas me cade re in illa exprobratione. Quis ſuppo nit in cogitatu meo flagella & in corde meo doctrinam ſapientie: vt ignoratio nibus eorum non parcant mihi ∞∞∞∞

Contra oēm timoꝛē nō ſuſtine bit. Pungens oculū educet lachry mas: τ pungēs coꝛ: ꝓfert ſen ſum. Mittēs lapidē in volatilia: ſic et qui conuitiat ami co: diſſoluet amicitiā. In amicū ſi gladiū: ne deſperes: eſt eñ regreſſus. in amicū ſi ape ruerit os: ne timeas: eſt eñ pmutatio. ꝓter conuitiū τ ſuper biam τ ſecreti reuelationē ꝓpter hoc. 27.a. plagā doloſam: in his eñ ef fugiet oīs amicus. Fidē poſſi de in paupertate eñ ꝓximo: vt in bonis illi⁹ leteris. in tpe tribulationis ꝓmane illi: vt coꝛ: τ ſi mala mihi eue nient per illū oīs q̄ audierit cauebit ab illo. Quis dabit mihi ſup os meū custodiā: τ ſup labia mea ſignaculū aſtutū: ne cadā ſubi to ab illa: τ lingua mea nō pdat me. ꝓs.140

Ca. 23.

OOmine pater τ dñator vite om nis: ne derelinquas me in cōſilio coꝛ: ne ſinas me cadere in illis: Quis im ponet in cogitatione mea flagella: τ in coꝛde meo diſciplinā ſapiētie: ne parcant eorum ignorationib⁹ meis nō ꝓcas tu

B C D A

dñi: at iniurias co⁊ q̄ in ꝓſeſſio κυρίου, ταὶς δὲ ὕβρεις τῶν ἐν ἐπαγ ne petōrum nō ꝓtereas: vt γελία ἁμαρτωλῶν μὴ παρῆς, ὅπως nō multiplicenť ignoratie mee: τ μὴ πληθυνθῶσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ peccata mea abundabūt in cōtri- ἁμαρτίαι μου πλεονάσουσιν εἰς συν- tionē: τ cadā ī cōſpectu ad- τριβήν, καὶ πεσοῦμαι ἔναντι τῶν ὑπε uerſarioꝝ: τ gaudebit ſup me inimic⁹ ναντίων, καὶ ἐπιχαρείη μοι ὁ ἐχθρός me⁹: q̄ d⁹ lōge eſt ſpes mīe tue. μου, ὧν μακρὰν ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆ ἐλέους σου. Dñe pater τ de⁹ vite mee: extol Κύριε πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου, μετεω lentiā oculoꝝ ne mihi dederis τ gi- ρισμὸν ὀφθαλμῶν μή μοι δῶς καὶ γι- gātcam aīam amoue ſemper γαντώθη ψυχὴν ἀπόστησον δεσπότης a ſeruis tuis. ſpes inanes τ ἀπὸ δούλων σου. ἐλπίδας κενὰς καὶ cupiſcētias auerte a me: τ ἐπιθυμίας ἀπόστρεφον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ tenebis volentē tibi ſeruire κρατήσεις γὰν θέλοντά σοι δουλεύειν ſcmper. ventris appetit⁹ τ concu- δεσπότης. κοιλίας ὄρεξις καὶ συνου- bitus ne cōprehendant me: σιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με, τ aīe irreuerēti ne tradas me καὶ ψυχῆ ἀναιδεῖ μὴ παραδῶς με ſeruꝫ tuum. Audite filij ὸν δικέτην σου. Ακούσατε τέκνα diſciplinā oꝝ veri: τ q̄ cu- παιδείαν στόματος ἀληθινοῦ καὶ ὁ φυ ſtodierit nō capiet in labijs λάσων οὐ μὴ ἁλῶ ἐν τοῖς χείλεσιν ſuis. In ſtulticia ſua cōpre- αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἀφροσύνη αὐτοῦ κατα- hendetur peccato:: τ cōuicia λειφθήσεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ λοίδο tor τ ſuperbus ſcandalizabun- ρος καὶ ὑπερήφανος σκανδαλισθήσον- 2.Reg. tur in illis. Juratiōi nō aſſuefacias os 16.b C tuū: τ noīationi ſancti nō aſſue μα σου, καὶ ὀνομασίᾳ τοῦ ἁγίου μὴ συνε cū.29.c ſcas. Sicut .n. ſeruus q̄ ſcruta- θισθῇς. Ωσπερ γὰρ οἰκέτης ἐξεπαζόμε tur aſſidue a vibice nō mi- νος ἐνδελεχῶς ἀπὸ μώλωπος οὐκ ἐλατ nuet: ſic iurans τ nomi- τωθήσεται, οὕτως ὁ ὀμνύων καὶ ὀνομα nās ſemper non purgabit a ζων διαπαντὸς οὐ μὴ καθαρισθῇ ἀπὸ peccato. Vir multū iurans īplebi- ἁμαρτίας. Ανὴρ πολύορκος πληθή tur iniquitate: τ nō diſcedet σεται ἀνομίας, καὶ οὐκ ἀποστήσεται a domo illius flagellū. ſi delique ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μάστιξ. ἐὰν πλημ rit petīt eius ſup īpm: μελήσῃ ἁμαρτία αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, τ ſi deſperauerit peccauit duplicit. Et ſi καὶν ὑπερίδῃ ἥμαρτε διπλῶς. Καὶ ἐὰ in vacuū iuranit nō iuſtificabitur: διακενῆς ὤμοσεν οὐ δικαιωθήσεται, replebitur .n. calamitate dom⁹ il D lius: eſt ſmo veſtitus mor- τοῦ, ἔστι λέξις ἀντιπεριβεβλημένη ἁ

& non appareant, delicta eorum & ne adnicreſcant ignorantie mee: & multi- plicentur delicta mea: et peccata mea abundent: & incidam in conſpectū ad- uerſariorū meorum & gaudeat inimi- cus meus. Domine pater & deus vite mee ne derelinquas me in cogitatu illo rū. Extollentiā oculorum meorū ne de deris mihi: & omne deſideriū auerte a me. Aufer a me vētriſ concupiſcentias: & concupitus cōcupiſcentie ne appre- hendāt me et anime irreuerēti: et infru nitate ne tradas me. Doctrinā oris audi te filii: & qui cuſtodierit illā non periet labiis ſuis: nec ſcādalizabitur in operi- bus nequiſſimis. In vanitate ſua appre henditur peccator: & ſuperbus et male dict⁹ ſcandalizabitur in illis. Iurationi non aſſueſcat os tuū: multi enim caſus in illa. Nominatio vero dei non ſit aſſi dua in ore tuo: et nominib⁹ ſanctorum nō admiſcearis: qm̄ non eris immunis ab eis. Sicut em̄ ſeruus interrogat⁹ aſſi due a liuore nō minuitur: ſic omnis iu rans et nominās in toto a peccato non purgabitur. Vir multū iurās implebi- tur iniqtate: et nō diſcedet a domo illi⁹ plaga. Et ſi fruſtrauerit fratrē: delictum illi⁹ ſup ipm erit: & ſi diſſimulauerit: de linqt duplici̊ter: & ſi in vacuū iuraverit: nō iuſtificabitur. Replebitur em̄ retri- butione dom⁹ illi⁹. Eſt et alia loq̄la con traria morti: nō inueniatur in hereditā te iacob. Eteniz a miſericordib⁹ omnia hec auferētur: & in delictis nō volupta būt. Indiſciplinoſe loquele non aſſueſ- cat os tuum: eſt eniz in illa verbum pec cati. Memento patris & matris tue: in medio enim magnatorum conſiſtis: ne forte obliuſcatur te deus in conſpectu illorum: et aſſiduitate tua infatuatus improperium patiaris: & maluiſſes nō naſci: et diem natiuitatis tue maledi- cas. Homo aſſuetus in verbis impro- perii: in omnibus diebus ſuis non eru- dietur. Duo genera abundant in pec- catis: et tertium adducit iram & perdi- tionem. Anima calida quaſi ignis ar- dēs nō extinguetur: donec aliquid glu tiat: et homo nequam in ore carni ſue non deſinet donec incendat ignem. Homini fornicario omnis panis dul- cis: non fatigabitur tranſgrediens vſq̄ ad finem. Omnis homo qui trāſgredi- tur lectum ſuum contēnens in anima ſuam et dicens. quis me videt? tenebre circundant me: et parietes cooperiunt me: et nemo circunſpicit me: quem ve reor? delictorum meorum non memo rabitur altiſſimus: et nō intellexit: quo niam omnia videt oculus illius: quo- niam expellit a ſe timorem dei huiuſ- modi hominis timor: & oculi hominū timentes illum: et non cognouit: quo- niam oculi domini multo plus lucidio- res ſunt ſuper ſolem: circunſpicientes omnes vias hominum: et profundum abyſſi & hominum corda intuentes in abſcōditas partes. Domino enim deo anteq̄ crearentur omnia ſunt agnita: ſic et poſt

te: nō inueniat in hereditate ia νάτω, μὴ εὑρεθήτω ἐν κληρονομίᾳ ια- cob. Ab em̄ piis hec om- κώβ. Απὸ γὰρ εὐσεβῶν ταῦτα πάν nia auferent: τ in peccatis nō τα ἀποστήσεται, καὶ ἐν ἁμαρτίαις οὐκ inuoluent. Intēperantie iuramēti ne ἐγκυλισθήσονται. Ακολασία ὅρκου μὴ aſſuefacias os tuū: eſt em̄ in ea ἐθίσῃς τὸ στόμα σου, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ verbū peccati. Memēto patris λόγος ἁμαρτίας. Μνήσθητι πατρὸς τ matris tue: in medio em̄ magna καὶ μητρός σου, ἀναμέσον γὰρ μεγι- tū preſidebis. Ne forte obliuio σάνων συνεδρεύσεις. Μήποτε ἐπι- ni tradaris in cōſpectu illo⁊: τ aſſiduitate λάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τῷ ἐθισμῷ tua marceſcas: τ voces ſi nō σου μαραγθῆς, καὶ θελήσεις εἰ μὴ nat⁹ eſſes: τ diē natiuitatis ἐφυνήθης, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ γενεσοῦ tue maledices. Homo aſſue σου καταράσῃ. Ανθρωπος συνεθιζό- tus verbis impropery: in oībus μενος λόγοις ὀνειδισμοῦ, ἐν πάσαις diebus ſuis non erudiet. ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ. Due ſpecies multiplicant peccata: τ Δύο εἴδη πληθύνουσιν ἁμαρτίας, καὶ tertiū inducet irā. Vita cali τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργήν. Ψυχὴ θερ- da q̄ſi ignis ardēs: nō extinguet μὴ ὡς πῦρ καιόμενον, οὐ μὴ σβεσθῇ donec deglutiat homo fornicarius ἕως ἂν κατα πθῇ ἄνθρωπος πόρνος in corpore carnis ſue: non deſi ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, οὐ μὴ παυ net donec accēdat ignē. homi- σθῇ ἕως ἂν ἐκκαυσῃ πῦρ. ἀνθρώ ni fornicario ois panis dulcis: non πῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ quieſcet donec perficiat. Ho κοπάσῃ ἕως ἂν τελευτήσῃ. Αν- mo trāſgrediēs a le θρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλί cto ſuo dicens in aīa ſua: νης αὐτοῦ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, quis me videt? tenebre circū me: τ τίς με ὁρᾷ; σκότος κύκλῳ μου, καὶ parietes me cooperiūt: τ null⁹ οἱ τοῖχοι με καλύπτουσι, καὶ οὐθείς me videt: q̄d vereor? ℣Peccato με ὁρᾷ, τί ἐυλαβοῦμαι; Τῶν ἁμαρ- rum meoꝝ non memorabit altiſſi τιῶν μου οὐ μὴ μνησθήσεται ὁ ὕψι- m⁹: τ oculi hoīm timo- στος, καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος ros: τ nō nouit q̄ oculi do αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ κυ mini altiſſimi infinities ſole ρίου τοῦ ὑψίστου μυριοπλασίως ἡλίου lucidiores ſunt: inſpicientes φοτεινότεροί εἰσιν, οἱ ἐπιβλέποντες oēs vias hoīm τ cogi πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατα- tantes in abſcōditas ptes. νοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη. Anq̄ crearent oia: agnita Πρινὴ κτισθῆναι τὰ πάντα, ἔγνω- ſūt ei omnia: ſic τ poſt σαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὕτως καὶ μετὰ

Universidad de Deusto Biblioteca

consumationē respicit om=
τὸ συντελεσθῆναι καθορᾶ τὰ πάν=
nia. Hic in plateis ciuitatis vi
τα. Οὗτος ἐν πλατείαις πόλεως ἐκ
dicabitur: τ vbi nō suspicat⁹ est app̄=
δικηθήσεται, καὶ οὐ οὐχ ὑπενόησε πια
hendet. Similr τ mulier relin=
θήσεται. Ομοίως καὶ γυνὴ καταλεί=
quens virum suum τ acqui=
πουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ περιστῶ
rēs hereditatem ex alio. Primuꝫ
σα κληρονομίαν ἐξ ἄλλου. Πρῶτον
q̄dē enim in lege altissimi nō credidit:
μὲν γὰρ ἐν νόμῳ ὑψίστου ἠπείθησε,
τ scdo in virum suum deli=
καὶ δεύτερον εἰς ἄνδρα αὐτῆς ἐπλημ
quit: τ tertio in fornicatiōe
μέλησε, καὶ τὸ τρίτον ἐν πορνείᾳ
adulterauit: τ ex alio viro filios
ἐμοίχευσε, καὶ ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς τέκνα
acquisiuit. Hec in ecclesia educe
παρέστηκεν. Αὐτη ἐν ἐκκλησίᾳ ἐξαχ=
tur: τ in filios eius visi
θήσεται, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἐπισ
tatio erit. Nō mittēt filij eo=
κοπὴ ἔσται. Οὐ διαδώσουσιν υἱοὶ αὐ
rū radicē: τ rami illi⁹ nō
τῶν ῥίζαν, καὶ οἱ κλάδοι αὐτῆς οὐκ
ferēt fructū. Deficiet in maledi
ὄισουσι καρπόν. Καταλείψει εἰς κατά
ctionē memoria ei⁹: τ iproperiū il=
ραν τὸ μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄνειδος αὐ
lius nō delebit. τ cognoscēt
τῆς οὐκ ἐξαλειφθήσεται. καὶ ἐπιγνώσονται
q̄ relicti sunt: qm̄ nihil est meli
οἱ καταλειφθέντες, ὅτι οὐθέν ἐστι κρεῖτ
us timore dñi. τ nihil dul
τον φόβου κυρίου. καὶ οὐθὲν γλυκύ=
cius attendente mādatis dei.
τερον τοῦ προσέχοντος ἐντολαῖς θεοῦ.
Gloria magna sequi deū: lōgitu
Δόξα μεγάλη ἀκολουθεῖν θεῷ, μακρό=
do āt dieꝝ assumi te
της δὲ ἡμερῶν τὸ προσληφθῆναί σε
ab ip̄o.
ὑπ' αὐτοῦ. Ca. 24.

SApientia laudabit aīam suā:
Ησοφία αἰνέσει ψυχὴν αὐτῆς,
τ in medio ppl̄i sui gloriabit.
καὶ ἐν μέσῳ λαοῦ αὐτῆς καυχήσεται.
In ecclesia altissimi os suū ape
Εν ἐκκλησίᾳ ὑψίστου τὸ στόμα αὐτῆς ἀνοί
riet: τ corā potētia illius gloria=
ξει, καὶ ἔναντι δυνάμεως αὐτοῦ καυχή
bit. ego ex ore altissimi pro
σεται. ἐγὼ ἀπὸ στόματος ὑψίστου ἐξῆλ
dij: τ sicut nebula cooperui terrā.
θον, καὶ ὡς ὁμίχλη κατεκάλυψα γῆν.
Ego in excelsis habitaui: τ
Εγὼ ἐν ὑψηλοῖς κατεσκήνωσα, καὶ ὁ
thron⁹ me⁹ in colūna nubis. Gyꝝ ce
θρόνος μου ἐν στύλῳ νεφέλης. Γύρον οὐρα
li circuiui sola: τ in ꝓfundo abys
νοῦ ἐκύκλωσα μόνη, καὶ ἐν βάθει ἀβύσ
si deābulaui. in vnda ma=
σων περιεπάτησα. ἐν κύματι θαλάσ
ris τ in omni terra τ in omni
σης καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ ἐν παντὶ
ppl̄o τ gēte possedi: τ cū his
λαῷ καὶ ἔθνει ἐκτησάμην, καὶ μετὰ τοῦ
omnib⁹ requiē quesiui: τ
των πάντων ἀνάπαυσιν ἐζήτησα, καὶ

perfectū respicit omnia. Hic in plateis
ciuitatis vindicabitur: & quasi pull⁹ eq
n⁹ fugabitur: & vbi nō sperauit appre
hendetur. Et erit dedecus oībus: eo ꝙ
nō intellexerit timorē dñi. Sic & mulier
oīs relinquēs virū suū & statuēs heredi
tatē ex alieno matrimonio. Primo em̄
in lege altissimi incredibilis fuit: & secū
do virū suum deliquit: tertio in adulte
rio fornicata est: & ex alio viro filios
statuit sibi: hec in ecclesiā adducetur et
in filios eius respicietur. Nō tradēt filii
eius radices: & rami eius nō dabunt fru
ctuꝫ. Derelinquēt in maledictū memo
riā eius: & dedecus illius nō delebitur.
Et agnoscēt q derelicti sunt: qm̄ nihil
melius est q̄ timor dei: & nihil dulcius
q̄ respicere in mādatis domini. Gloria
magna est sequi dñm: lōgitudo em̄ die
rum assumetur ab eo. Ca. 24.

SApientia laudabit aīam suam: & in
deo honorabitur: et in medio popu
li sui gloriabitur: & in ecclesiis altissimi
aperiet os suū: & in cōspectu virtutis il=
lius gloriabitur: & in medio populi sui
exaltabitur: & in plenitudine sancta ad
mirabitur: & in multitudine electoruꝫ
habebit laudē: & inter bn̄dictos bn̄di=
cetur dicēs. Ego ex ore altissimi ꝓdiui
primogenita ante oēm creaturā. Ego
feci in celis vt oriretur lumē indeficiēs:
& sicut nebula texi oēm terrā. Ego in al
tissimis habitaui: & thron⁹ meus in co
lūna nubis. Gyrū celi circuiui sola: & ꝓ
funduꝫ abyssi penetraui: & in fluctibus
maris ābulaui: & in oī terra steti. Et in
oī populo et in oī gēte primatū habui:
& oīm excellētiuꝫ & humiliuꝫ corda vir
tute calcaui. Et in his oībus requiē que
siui: & in hereditate dñi morabor. Tūc
precepit & dixit mihi creator oīm: & q
creauit me reqeuit in tabernacl̄omeo:
& dixit mihi. In iacob inhabita & in
israel hereditare: & in electis meis mit=
te radices. Ab initio & ante secula crea
ta sum: et vsq̄ ad futurū seculū nō desi=
nā: & in habitatione sancta corā ip̄o mi
nistraui. Et sic in sion firmata sum: & in
ciuitate sanctificata similiter requieui:
& in hierusalē potestas mea. Et radica=
ui in ppl̄o honorificato: et in ꝑtes dei
mei hereditas illi⁹: & in plenitudine san
ctorū detētio mea. Quasi cedrus exal
tata sum in libano: et quasi cypressus in
monte sion: quasi palma exaltata sum
in cades: & quasi plantatio rose in hieri
cho. Quasi oliua speciosa in cāpis: et
quasi platan⁹ exaltata sum iuxta aquā
in plateis. Sicut cinamomū & balsamū
aromatizans odorē dedi. Quasi myr=
rha electa dedi suauitatē odoris: et qua
si storax et galbanus et vngula et gut=
ta. Quasi libanus nō incisus vaporaui
habitationē meam: & quasi balsamum
non mixtū odor meus. Ego quasi te=
rebinthus extēdi ramos meos: et rami
mei honoris et gratie. Ego quasi vitis
fructificaui suauitateꝫ odoris: et flores
mei fructus honoris et honestatis.
Ego mater pulchre dilectionis et timo
ris et agnitionis et sancte spei. ∞x∞

in hereditate alicui⁹ morabor. Tunc
ἐν κληρονομίᾳ τινὸς φυλισθήσομαι. Τότε
precepit mihi creator omniū: τ
ἐνετείλατό μοι ὁ κτίστης ἁπάντων, καὶ
q̄ creauit me q̄escere fecit tabernacl̄m
ὁ κτίσας με κατέπαυσε τὴν σκηνήν
meū: τ dixit: in iacob inhabita
μου, καὶ εἶπεν, ἐν ἰακὼβ κατασκήνωσον
τ in hierl̄m hereditare.
καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ κατακληρονομήθητι.
Ante scl̄m ab initio creauit
Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπαρχῆς ἔκτισέ
me: τ vsq̄ ad scl̄a non deficiam:
με, καὶ ἕως αἰώνων οὐ μὴ ἐλλείπω,
in hītaculo sctō coram ip̄o mini=
ἐν σκηνῇ ἁγίᾳ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐλει=
straui: τ sic in sion firma=
τούργησα, καὶ οὕτως ἐν σιὼν ἐστηρίχ=
ta sū. In ciuitate sanctificata simil̄r
θην. Εν πόλει ἡγιασμένη ὁμοίως
me q̄escere fecit: τ in hierusalem
με κατέπαυσε, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἡ
ptās mea: τ radicaui in ppl̄o A
ἐξουσία μου, καὶ ἐρρίζωσα ἐν λαῷ
honorificato in parte dñi heredi=
δεδοξασμένῳ ἐν μερίδι κυρίου κληρο=
tatis illius. Quasi cedrus exaltata sū in
νομίας αὐτοῦ. Ως κέδρος ὑψώθην ἐν
libano: τ q̄si cypressus in
τῷ λιβάνῳ, καὶ ὡς κυπάρισσος ἐν
mōtibus aermon. Quasi palma exaltata suꝫ
ὄρεσιν ἀερμών. Ως φοίνιξ ἀνυψώθην
in gaddi: τ q̄si plāte rose in hie
ἐν γαδδί, καὶ ὡς φυτὰ ῥόδου ἐν ἱε=
richo. Quasi oliua speciosa in cā=
ριχῷ. Ως ἐλαία εὐπρεπὴς ἐν πε=
po pulchro: τ q̄si platanus exal
δίῳ ὡραίῳ, καὶ ὡς πλάτανος ἀνυ=
tata suꝫ ab aqua. Sicut cinamomū τ sicut
ψώθην ἀφ' ὕδατος. Ως κιννάμωμον καὶ ὡς
massa aromatum: τ q̄si myrrha
πάλαθος ἀρωμάτων, καὶ ὡς σμύρνα
electa dedi suauē odorē. Quasi galbanū
ἐκλεκτὴ ἔδωκα εὐωδίαν. Ως χαλβάνη B
τ onyx τ stacte: τ q̄si thuris va=
καὶ ὄνυξ καὶ στακτή, καὶ ὡς λιβάνου ἀτ=
por in tabernacl̄o. Ego q̄si terebinthus
μὸς ἐν σκηνῇ. Εγὼ ὡς τερέβινθος
extendi ramos meos: τ rami
ἐξέτεινα κλάδους μου, καὶ οἱ κλάδοι
mei gl̄ie τ gratie. Ego q̄si vi=
μου δόξης καὶ χάριτος. Εγὼ ὡς ἄμ
tis germinaui suauē odorē: τ
πελος ἐβλάστησα εὐωδίαν, καὶ τὰ
flores mei fructus glorie τ diuitiarū.
ἄνθη μου καρπὸς δόξης καὶ πλούτου.
Ego mater dilectionis pulchre τ
Εγὼ μήτηρ τῆς ἀγαπήσεως τῆς καλῆς καὶ
timoris τ cognitiōis τ sancte spei.
φόβου καὶ γνώσεως καὶ τῆς ὁσίας ἐλπί=
Do āt cū oībus filijs
δος. Δίδωμι δὲ σὺν πᾶσι τοῖς τέκνοις
meis sempiternos dictis ab il=
μου ἀειθνεῖς τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐ=
lo. Accedite ad me q̄ concu=
τοῦ. Προσέλθετε πρός με οἱ ἐπιθυ= C
piscitis me: τ a gn̄atio
μοῦντες μου, καὶ ἀπὸ τῶν γεννημά
nib⁹ meis adimplemini. Nā memo=
των μου ἐμπλήσθητε. Τὸ γὰρ μνημό=
ria mea super mel dulcis: τ
συνόν μου ὑπὲρ μέλι γλυκύ, καὶ ἡ

hereditas mea sup mellis fauum.
κληρονομία μου ὑπὲρ μέλιτος κηρίου.
Qui edunt me adhuc esurient:
Οἱ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι,
Joh. 6. d. τ qui bibunt me adhuc sitient.
καὶ οἱ πίνοντές με ἔτι διψήσουσιν.
Qui obedit mihi nō confunde=
Ο ὑπακούων μου οὐκ αἰσχυνθήσε=
tur semper: τ qui operantur
ται διαπαντός, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι
in me: non peccabunt. hec
ἐν ἐμοί, οὐχ ἁμαρτήσουσι. ταῦτα
omnia liber testamēti dei altissimi.
πάντα βίβλος διαθήκης θεοῦ ὑψίστου.
Lex quā mandauit nobis moyses:
Νόμος ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν μωυσῆς,
Ec. 24. b. hereditatē in ꝓgregationib⁹ iacob.
Josue. 3 d. κληρονομίαν ἐν συναγωγαῖς ἰακώβ.
ne deficiatis vires hēre in dño: vt con=
μὴ ἐκλυέσθε ἰσχύειν ἐν κυρίῳ, ἵνα κρα=
foztet vos ipe. Cōfugimini ad
ταιώσῃ ὑμᾶς αὐτός. Κολλᾶσθε πρὸς
illum: dñs oꝑs deus
αὐτόν, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς
solus est: τ non est ꝑter e=
μόνος ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐ=
um saluator. Qui iplet qſi phison
τοῦ σωτῆρ. Ἐμπιπλῶν ὡς φεισὼν
omnia sapia sua: τ sicut ti
πάντα τῆς σοφίας αὐτοῦ, καὶ ὡς τί=
gris in diebus nouoꝝ. qui adimplet
γρις ἐν ἡμέραις νέων. ὁ ἀναπληρῶν
qſi euphrates intellectū: τ qſi iordanis
ὡς εὐφράτης σύνεσιν, καὶ ὡς ἰορδάνης
in diebus messis. Qui ostendit tāꝙ
ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. Ὁ ἐκφαίνων ὡς
lucē disciplinā cognitionis: τ qſi geon
φῶς παιδείαν γνώσεως, καὶ ὡς γηὼν
in diebus vindemie. non ꝑfecit
ἐν ἡμέραις τρυγήτου. οὐ συνετέλεσεν
Infra. 33. c. A primus scire illam: τ sic
ὁ πρῶτος γνῶναι αὐτήν, καὶ οὕτως
vltimus non inuestiganit eam. Ab
ὁ ἔσχατος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν. Ἀπὸ
eni mari mltiplicate sunt cogita=
γὰρ θαλάσσης ἐπληθύνθη τὰ διανοή=
tiones illius: τ cōsiliū illius ab
ματα αὐτῆς, καὶ ἡ βουλὴ αὐτῆς ἀπὸ
abysso magna. Ego sapia sicut
ἀβύσσου μεγάλης. Ἐγὼ ἡ σοφία ὡς
fossa a flumine τ qſi aq̄ du=
διώρυξ ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ὡς ὕδρα=
ctus egressa suꝫ in paradisum.
γωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον.
dixi: potū dabo meo hoꝛto
εἶπον, ποτίσω μου κῆπον
B optimo: τ ibrtabo meā viriditatem
ē.14.a. ἄριστον, καὶ μεθύσω μου τὴν πρασιὰν
instam. Et ecce facta est mihi
τὴν δικαίαν. Καὶ ἰδοὺ ἐγένετό μοι ἡ
fossa in fluuiū: τ fluui⁹
διώρυξ εἰς ποταμόν, καὶ ὁ ποταμός
me⁹ fact⁹ est in mare. qm̄ disciplī=
μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν. ὅτι παιδεί=
nā qſi antelucanū illūinabo τ ostēdā eā
αν ὡς ὄρθρον φωτιῶ καὶ ἐκφανῶ αὐ
vsqꝫ ad lōginquū. Qm̄ doctri
τὴν ἕως εἰς μακράν. Ὅτι διδασκα=
nā qſi prophetiā effundā: τ relin
C λίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ, καὶ κατα=
quā eā in gnationes seculoꝝ.
λείψω αὐτὴν εἰς γενεὰς τῶν αἰώνων.

In me gra cōis vite et veritatis: in me oīs
spes vite et virtutis. Trāsite adme oēs q
cōcupiscitis me: & a gnationibus meis
adimplemini. Spūs eni⁊ meus sup mel
dulcis: et hereditas mea sup mel & fa=
uū. Memoria mea in generatione secu
lorū. Qui edunt me ad huc esuriēt: et q
bibunt me adhuc sitiēt. Qui audit me
nō cōfundetur: et q operātur in me nō
pcābunt. Qui elucidāt me vitā eterna⁊
hēbunt. Hec oīa liber vite et testamen
tū altissimi et agnitio veritatis. Legem
mādauit moyses in p̄ceptis iusticiarū &
hereditatē domui iacob et isrl' ꝓmissio
nes. Posuit dauid puero suo excitare re
gē ex ipo fortissimū et in throno hono
ris sedentē in sempiternū. Qui implet
quasi phison sapiam: et sicut tigris in
dieb⁹ nouoru⁊. Qui adiplet quasi eu=
phrates sensū. Qui multiplicat quasi ior
danis in tēpore messis. Qui mittit disci
plinā sicut lucē et assistēs quasi geon in
die vindemie. Qui ꝑfecit prim⁹ scire il=
lā et infirmior nō inuestigabit eā. Ama
ri em̄ abūdabit cogitatio ei⁹ et cōsiliu⁊
illius in abysso magna. Ego sapia effu=
di flumina: ego quasi trames aq̄ imēse
de fluuio: ego quasi fluui⁹ dorix: & sicut
aq̄ duct⁹ exiui de padiso. Dixi. Rigabo
hortū plantationu⁊: & inebriabo ꝓtus
mei fructū. Et fact⁹ ē mihi trames abū
dans & fluuius meus appropinquauit
ad mare. Qm̄ doctrinā quasi anteluca
nū illumino oīb⁹: & enarrabo illū vsq;
in lōginquū. Penetrabo īferiores ꝑtes
terre: & inspiciā oēs dormiētes: & illūi=
nabo oēs sperātes i dño. Adhuc doctri
nā quasi ꝓphetiā effundā: & relinqua⁊
illā q̄rentibus sapientiā: & non desinā in
progenies illorū vsq; in euū sanctum.
Videte qm̄ non solū mihi laboraui: sed
oībus exquirentib⁹ veritatē. Ca. 25.

IN trib⁹ placitū est spūi meo q̄ sunt
ꝓbata corā deo & hoīb⁹. Cōcordia
fratrū: & amor ꝓximorū: & vir & muli=
er sibi bene cōsentiētes. Tres spēs odi=
uit aīa mea: & aggrauor valde aīe illorū
Pauperē superbū & diuitē mendacē &
senē fatuū & insensatū. Que in iuuen
tute tua non cōgregasti: quomodo in
senectute tua inuenies. Quā speciosu⁊
caniciei iudiciū: & p̄sbyteris cognosce=
re cōsilium. Quā speciosa veteranis sa
piētia: & gloriosus intellect⁹ & cōsiliū.
Corona senū multa peritia: & gloria il=
lorū timor dei. Noue insuspicabilia cor
dis magnificaui: et decimū dicā in lin=
gua hoīb⁹. Homo q iocūdatur in filiis:
viuēs & vidēs subuersionē inimicorum
suorū. Beat⁹ q habitat cū muliere sensa
ta: et q lingua sua nō est lapsus: & q nō ſ
uiuit indignis se. Beat⁹ q inuenit amicū
verum: & q enarrat iusticiā auri audieti.
Quā magn⁹ q inuenit sapiam & scia⁊:
sed nō est sup timentē dīm. Timor dei
sup oīa se suppositit. Beatus hō cui do
natū ē hēre timorē dei. Quī tenet illū:
cui assimilabitur? Timor dei initiū dile=
ctionis eius: fidei autem initiū aggluti
nandū est ei. Oīs plaga tristicia cordis
est: & omnis malicia nequitia mulieris.

videte qm̄ nō mihi soli laboraui: sed
ἴδετε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ
oībus exquirentib⁹ illā.
πᾶσι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτήν. Ca. 25.

IN trib⁹ pulchra facta sū: τ surrexi
Ἐν τρισὶν ὡραίσθην καὶ ἀνέστην
pulchra coꝝā dño. coꝝā dño τ
ὡραία ἔναντι κυρίου. ἔναντι κυρίου καὶ
hoīb⁹ cōcordiā fratrū τ ami
ἀνθρώπων ὁμόνοιαν ἀδελφῶν καὶ φι=
citiā primi: τ vir τ mulier
λίαν πρώτου, καὶ ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐπὶ
bi cōsentientes. Tres ãt spēs
τοῖς συμπεριφερόμενοι. Τρία δὲ ἐμίσησεν
odiuit aīa mea τ grauis
ἡμίσησεν ἡ ψυχή μου καὶ προσώχθι=
sui valde vite illoꝝ. pauperē
σα σφόδρα τῇ ζωῇ αὐτῶν. πλούσιον
superbū τ diuitē mendacē: τ
ὑπερήφανον καὶ πλούσιον ψεύστην, καὶ
senē adultex diminutū intellectu.
γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον συνέσει.
In iuuētute tua nō cōgregasti: τ qmō
Ἐν νεότητί σου οὐ συνήγαγες, καὶ πῶς
poteris inuenire in senectute tua. Quā speciosū
ἂν εὕρῃς ἐν τῷ γήρᾳ σου. Ὡς ὡραῖον
canis iudiciū: τ ꝑsbyteris cogno
πολιαῖς κρίσις, καὶ πρεσβυτέροις γνῶ
scere cōsiliū. Quā speciosa senū sapia:
ναι βουλήν. Ὡς ὡραία γερόντων σοφία,
τ gloriosis cogitatio τ consiliū.
καὶ δεδοξασμένοις διανόημα καὶ βουλή.
corona senū multa experiētia: τ
στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ
gloriatio illoꝝ timor dñi. Mouē
καύχημα αὐτῶν φόβος κυρίου. Ἐννέα
suspitiones beatas dixi in corde meo:
ὑπονοήματα ἐμακάρισα ἐν καρδίᾳ μου,
τ decimā dicā in lingua mea.
καὶ τὸ δέκατον ἐρῶ ἐν τῇ γλώσσῃ μου.
Homo in filijs q iocundat
Ἄνθρωπος ἐπὶ τέκνοις εὐφραινόμενος
viuēs τ vidēs in casu inimicoꝝ.
ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν.
beat⁹ q habitat cū muliere prudēti: τ
μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, καὶ
q in lingua nō lapsus est: τ q nō
ὃς ἐν γλώσσῃ οὐκ ὠλίσθησε, καὶ ὃς οὐκ
seruiuit indigno se. beat⁹
ἐδούλευσεν ἀναξίῳ ἑαυτοῦ. μακάριος
q inuenit prudentiā: τ q enarrat in
ὃς εὗρε φρόνησιν, καὶ ὁ διηγούμενος εἰς
aures audientiū. Quā magn⁹ q iuenit sapiē
ὦτα ἀκουόντων. Ὡς μέγας ὁ εὑρὼν σο
tiā: sed nō est sup timē
φίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμε
tem dīm. Dilectio ãt dñi
νον τὸν κύριον. Ἀγάπησις δὲ κυρίου
sup oīa supgressa est in clarita
ὑπὲρ πάντα ὑπερέβαλεν εἰς φωτισ
tē. Qui tenet illā cui assimila
μόν. Ὁ κρατῶν αὐτὸν τίνι ὁμοιωθήσε=
bit? Timor dñi initiū dilectionis
ται; Φόβος κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως
ei⁹. fides ãt initiū agglutinatiōis e=
αὐτῷ. πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐ
ius. oēm plagā τ nō plagā
τοῦ. πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγήν
cordis: τ oēm nequitiā τ
καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ
nō nequitiā mulieris.
μὴ πονηρίαν γυναικός. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Omnē inductionē τ nō inductionē odiē
Πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν μι
tiū: τ omnē vindictā τ nō
σούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ
vindictā inimicoꝝ. Hō eſt caput ſup
ἐκδίκησιν ἐχθρῶν. Οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ
caput colubri: τ nō eſt ira ſup
κεφαλῆς ὄφεως, καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ
irā inimici. cohabitare cū leone τ
θυμοῦ ἐχθροῦ. συνοικῆσαι λέοντι καὶ
draconē approbo: magiſq; cohabitare cū
δράκοντι εὐδοκῶ, ἢ συνοικῆσαι μετὰ
muliere mala. Nequitia mulieris
γυναικὸς πονηρᾶς. Πονηρία γυναικὸς
alienat faciē eius: τ obſcurat
ἀλλοτριοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ
vultū ſuū tāq; vrſus. In me=
τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκος. Ἀναμέ=
dio .primoꝝ ſuoꝝ decidet vir
σον τῶν πλησίον αὐτῆ ἀναπεσεῖται ὁ ἀνὴρ
illi⁹: τ inuite ſuſpirabit .ppf eā.
αὐτῆς, καὶ ἀκουσίως ἀναστενάξει ἐπ' αὐτήν.
Parua ois malitia ad malitiā mu
Μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυ=
lieris: ſoꝛs peccātis cadat ſup
ναικός, κλῆρος ἁμαρτωλοῦ ἐπιπεσοῖ αὐ
illā. ſicut aſcēſus arenoſus in pedib⁹
τῇ. ὡς ἀναβασις ἀμμώδης ἐπὶ ποσὶ
ſenis: ſic mulier linguata vi
πρεσβύτου, οὕτως γυνὴ γλωσσώδης ἀν
ro taciturno. Ne incidas in ſpe
δρὶ κσύχῳ. Μὴ προσπέσῃς ἐις κάλ=
cidē mulieris: τ mulierē ne cōcupi=
λος γυναικός, καὶ γυναῖκα μὴ ἐπιπο=
ſcas ad delitias. ira τ inuerecūdia
θήσῃς ἐις τρυφήν. ὀργὴ καὶ ἀναίδεια
τ cōfuſio magna mulier ſi pbeat
καὶ αἰσχύνη μεγάλη γυνὴ ἐὰν ἐπισχαρήγῃ
viro ſuo. Cor humile τ
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καρδία ταπεινὴ καὶ
facies meſta τ plaga cor
πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδί
dis mulier nequā. manus debiles
ας γυνὴ πονηρά. χεῖρες παρειμέναι
τ genua diſſoluta: q̄ nō cōſo
καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἥτις οὐ πα
labit viꝝ ſuū in gemitu.
ρακαλέσει τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν στενώσει.
a muliere initiū peccati: τ .ppt
ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας, καὶ δι' αὐ
illā moꝛimur oēs. Ne des
τὴν ἀπόθνησκομεν πάντες. Μὴ δῷς
trāſitū aquę: neq; mulieri male
διέξοδον ὕδατι, μηδὲ γυναικὶ πονηρᾷ
libertatē exit⁹. Si nō ambulat
παῤῥησίαν ἔξόδου. Εἰ μὴ πορεύεται
ſm manū tuā: a carnib⁹ tuis
κατὰ χεῖρά σου, ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου
abſcinde illā: da τ abſolue.
ἀπότεμε αὐτήν, δίδου καὶ ἀπόλυσον.
Mulieris bone beat⁹ vir:
Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ,
τ numerus dieꝝ illi⁹ du
καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτῆ διπλα'
plex. Mulier fortis oblectat vi=
σιος. Γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνει τὸν ἄν
rū ſuū: τ ānos vite ſue
δρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ
implebit in pace. Mulier bona: pars
πληρώσει ἐν εἰρήνῃ. Γυνὴ ἀγαθή, μερὶς
bona: in parte timentiū dn̄m
ἀγαθή, ἐν μερίδι φοβουμένων τὸν κύριον

Et omnem plagam et non plagam vi
debit cordis & omnem nequitiam &
non nequitiam mulieris: & omnē ob=
ductū & non obductum odientiuꝝ: &
omnē vindictam & nō vindictā inimi=
corū. Non eſt caput nequi⁹ ſup caput
colubri: non eſt ira ſuper irā mulieris.
Cōmorari leoni & draconi placebit: q̄ꝫ
habitare cū muliere nequaꝝ. Nequitia
mulieris immutat faciē eius: et obceca
bit vultū ſuū tanq̄ꝫ vrſus: et quaſi ſac=
cū oſtendit in medio proximorū. In=
gemuit vir eius: & audiens ſuſpirauit
modicū. Breuis omnis malicia ſuper
malicia mulieris: ſors peccatorū cadat
ſuper illā. Sicut aſcēſus arenoſus in pe
dibus veterani: ſic mulier linguata ho
mini quieto. Ne reſpicias in mulieris
ſpeciem: & non concupiſcas mulierē
in ſpecie. Mulieris ira irreuerētia et cō
fuſio magna. Mulier ſi primatum ha=
beat: contraria eſt viro ſuo. Cor humi
le & facies triſtis & plaga mortis: mu=
lier nequā. Man⁹ debiles et genua diſ
ſoluta: mulier q̄ non beatificat virum
ſuū. A muliere initiū factū eſt peccati:
& per illā omnes morimur. Nō des aq̄
tue exitū nec modicū: nec mulieri ne
quam venā prodeundi. Si nō ambula
uerit ad manū tuā: cōfundet te in conſ
pectu inimicorū. A carnib⁹ tuis abſci
de illā: ne ſemp te abutatur. Ca. 26.
Mulieris bone beatus vir: uumer⁹
enim annorū illorū duplex. Mu=
lier fortis oblectat virū ſuum: & ānos
vite illius in pace implebit. Pars bona
mulier bona in parte bona timentiuꝝ
deū dabitur viro pro factis bonis: diui
tis autē & pauperis cor bonū in omni
opere vultus illorū hilaris. A tribus ti
muit cor meū: & in quarto facies mea
metuit. Delaturā ciuitatis & collectio
nē populi & calūniam mendacē: ſuper
mortē omnia grauia. Dolor cordis et
luctus: mulier zelotypa. In muliere
zelotypa flagellū lingue: omnibus co
municās. Sicut boum iuguꝝ quod mo
uetur: ita & mulier nequā. Qui tenet
illā: quaſi q̄ apprehēdit ſcorpionē. Mu
lier ebriosa ira magna: & cōtumelia &
turpitudo illius non tegetur. Fornica=
tio mulieris in excellētia oculorū: & in
palpebris illius agnoſcetur. In filia a=
uertente ſe firma cuſtodiam: ne inuen
ta occaſione abutatur ſe. Ab omni ir=
reuerentia oculorū eius caue: et ne mi
reris ſi te neglexerit. Sicut viator ſitiēs
ad fontem os aperiet: & ab omni aqua
proxima bibet: & contra omnē palu=
ſedebit: & cōtra oēm ſagittam aperiet
pharetrā: donec deficiat. Gratia mulie
ris ſedule delectabit virū ſuum: & oſſa
illi⁹ impinguabit. Diſciplina illi⁹ datū
dei eſt. Mulier ſenſata & tacita: nō eſt
immutatio erudite anime. Grā ſuper
grām mulier ſancta & pudorata. Ois
autē pōderatio nō eſt digna cōtinētis
aie. Sicut ſol oriēs mūdo in altiſſimis
dei: ſic mulieris bone ſpecies in orna
mentum domus eius. Lucerna ſplen
dens ſuper candelabrum ſanctum:

dabitur. diuitis āt τ pauperis cor
δοθήσεται. πλουσίου δὲ καὶ πτωχοῦ καρ
bonū erga dn̄m: in omni tpe vul
δία ἀγαθὴ πρὸς κν', ἐν παντὶ καιρῷ πρόσω
tum habēbis hilarē exultabūt. a puer.
που ἔχοντες ἱλαρὸν γαυριάσουσιν. ἀπὸ 21.c.
trib⁹ cauit meū cor: τ in
τριῶν ἐυλαβήθη μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ
quarto facie timui. Callū
τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐφοβήθην. Δια
niā ciuitatis: τ collectionē turbe: τ
βολὴν πόλεως, καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου, καὶ
falſum teſtimoniū ſup mortē: oia pra
καταψευσμὸν ὑπὲρ θάναγον, πάντα μοχ
na. Dolor cordis τ luct⁹ mulier
θηρά. Ἄχθος καρδίας καὶ πένθος γυνὴ
zelotypa cōtra mulierē: τ flagellū lingue D
ἀντίζηλος γυναικί, καὶ μάστιξ γλώσσης
oibus cōmunicās. Bou iugū con
πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα. Βοοζύγιον σα=
cuſſum: mulier nequā: q̄ dominat illi⁹
λευόμενον, γυνὴ πονηρά, ὁ κρατῶν αὐτῆς
q̄ſi q̄ apprehēdit ſcorpionē. Ira ma
ὡς δρακοντομένος σκορπίου. Ὀργὴ μεγά'
gna: mulier ebriosa τ mēte aliena: τ
λη, γυνὴ μέθυσος καὶ ἐμβάς, καὶ τὴν Ben.3.
turpitudinē ſuā nō celabit. a.
ἀχρειοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει. s.s.b.
Fornicatio mulieris in extollētijs oculo ct.i.rel.
Πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθαλ 14.b.
rū: τ in palpebris ſuis cogno
μῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνω
ſcet. Sup filiā inmittibilē: A
δήσεται. Επὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ,
firma cuſtodiā: ne inueniēs ſolu
στερέωσον φυλακήν, ἵνα μὴ ἐυροῦσα ἄνε
tionē ſe ipa vtatur. Poſſt inuere
σιν ἑαυτῇ χρήσηται. Οπίσω ἀνοι=
cundū oculū caue: τ ne mi=
δοῦς ὀφθαλμοῦ φύλαξαι, καὶ μὴ θαυ=
reris ſi in te errauerit. Sicut
μάσῃς ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ. Ως
ſitiēs viato: os aperiet cū inuenerit fō B
διψῶν ὁδοιπόρος στόμα ἀνοίξει ἐυρὼν πη
tem. τ ab omni aqua .pri
γήν. καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος πιοῦ σύ=
ma bibet. cōtra omnē pa
νεγγυς πίεται. κατέναντι παντὸς φασ
lum ſedebit: τ contra ſagittā
σάλου καθήσεται, καὶ ἔναντι βέλους
aperiet pharetrā. Grā mulieris dele=
ἀνοίξει φαρέτραν. Χάρις γυναικὸς τέρ
ctabit viꝝ eius. τ oſſa illi⁹ ipin Inſra.
φει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πι 42.b.
gabit: ſciētia illi⁹. datū dn̄i mu C
ανεῖ ἡ ἐπιστήμη αὐτῆς. δόσις κυρίου γυ
lier tacita prudēs: τ non eſt cō
νὴ σιγηρὰ καὶ ἔυνους, καὶ οὐκ ἔστιν ἀν=
mutatio erudite anime.
τάλλαγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.
Grā ſup grām: mulier pudorata τ
Χάρις ἐπὶ χάριτι, γυνὴ αἰσχυντηρὰ καὶ
fidelis: τ nō eſt pondus oē dignū
πιστή, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος
cōtinentis aie. Sol ori=
ἐγκρατοῦς ψυχῆς αὐτῆς. Ηλιος ἀνατέλ
ens in altiſſimis dn̄i: τ pulchritudo mulie=
λων ἐν ὑψίστοις κυρίου, καὶ κάλλος γυναι
ris bone in ornāmēto dom⁹ eius: lucer
κὸς ἀγαθῆς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτῆς, λύχ
na ſplendēs ſup candelabrū ſanctū:
νος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας,

τ ſpecies faciei in etate
καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ
ſtabili. Colūne auree ſup baſes
σασίμη. Στύλοι χρύσεοι ἐπὶ βάσεσιν
argenteas τ pedes formoſi ſup pauimēta
ἀργυραῖς καὶ ποδὲς ὡραῖοι ἐπὶ σέρνοις
ſtabilia. Fili florē etatis tue cōſer
εὐσταθέσι. Τέκνον ἀκμὴν ἡλικίας σου συν
ua ſanā: τ ne des alienis
τήρησον ὑγιῆ, καὶ μὴ δῶς ἀλλοτρίοις
robur tuū. Cū requieſceris ois cam=
τὴν ἰσχύν σου. Αναζητήσας παγὸς πε=
pi fertilē ſortē: ſemina ꝓpria
δίου ἐυγεων κλῆρον, σπεῖρε τὰ ἴδια
ſemina cōfidēs in nobilitate tua.
σπέρματα πεποιθὼς τῇ εὐφυεία σου.
Sic generationes tue ſuſtitēs τ
Οὕτως τὰ γενήματά σου περιόντα καὶ
audaciā nobilitatis habētes magne erūt
παρρησίαν εὐφυείας ἔχοντα μεγαλυνοῦ
Mulier mercenaria eſtis porco reputa
σι. Γυνὴ μισθία ἴσῃ σιαλῳ λογισθή=
bit: cōiugata āt turris mortis
σεται, ὑπαυδρος δὲ πύργος θανάτου
ventib⁹ reputabit. Mulier im=
ηοῖς χρωμένοις λογισθήσεται. Γυνὴ ἀσε
pia iniquo pars dabit: religioſa
κὴς ἀνόμῳ μερὶς δοθήσεται, εὐσεβὴς
āt dabit timēti dn̄m.
δὲ δίδοται τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον.
Mulier turpis ignominiā cōmutabit: fi=
Γυνὴ ἀσχήμων ἀτιμίαν καταστέλλει, θυ
lia āt honeſta et virū reuere
γάτηρ δὲ εὐσχήμων καὶ τὸν ἄνδρα ἐντρα
bitur. Mulier inuerecundis ſicut canis
πήσεται. Γυνὴ ἀναίσχυντος ὡς κύων
reputabit. at habēs verecūdiā:
λογισθήσεται. ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνην, τὸν
dn̄m timebit. Mulier virū ꝓpriū⁹ to
κύριον φοβηθήσεται. Γυνὴ ἄνδρα ἴδιον τι
Infra. 13.c. nozās: ſapiēs oibus apparebit: in honozās
μῶσα, σοφὴ πᾶσι φανήσεται, ἀτιμάζου
āt impia in ſuperbia oibus co=
σα δὲ ἀσεβὴς ἐν ὑπερηφανίᾳ πᾶσι γνω
gnoſcet. Mulieris bone beatus
σθήσεται. Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ
vir. nā numerus annoꝝ eius: duplex
ἀνήρ. ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν αὐτοῦ, διπλα
erit. Mulier vociferās τ linguo
σιος ἔσαι. Γυνὴ μεγαλόφωνος καὶ γλωσ
ſa in inimicoꝝ fugationē conte
5.13.b. σώδης εἰς πολεμίων τροπὴν θεωρηθήσε
plabit. Illois āt cuiuſq; aia ſimi
Infra. 42.b. lis his: belli ſeditionib⁹
C τροπος γυίοις, πολέμου ἀκαταστασίαις
aiam tranſiget. In duob⁹ cōtri
τὴν ψυχὴν διαπνεύσεται. Ἐπὶ δυσὶ λελυ
ſtatū ē meū cor: τ in tertio ira
πται μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ τῷ τρίτῳ θυ
mihi aduenit. Vir bellator dificiēs
μός μοι ἐπῆλθεν. Ανὴρ πολεμιστὴς ὑστερῶν
p inopiā. τ viri prudētes ſi contē=
δ' ἐνδειαν. καὶ ἄνδρες συνετοὶ ἐὰν σκυβα
pnātur. Rediēs a iuſticia
λισθῶσιν. Ἐπαγάγων ἀπὸ δικαιοσύνης
ad peccatū: dn̄s pabit eū
εἰς ἁμαρτίαν, ὁ κύριος, ἑτοιμάσει αὐ=
ad rōpheam. difficile eruīt nego
τὸν εἰς ῥομφαίαν. μόλις ἐξαιρεῖται ἔμ=
ciator a deceptione: τ nō iuſtifica
πορος ἀπὸ πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιω

& ſpecies faciei ſuper etatē ſtabilem.
Colūne auree ſuper baſes argēteas: &
pedes filii ſuper plantas ſtabilis mu=
lieris. Fundamenta eterna ſupra petrā
ſolidam: ſic mandata dei in corde mu
lieris ſancte. In duobus contriſtatum
eſt cor meū: & in tertio iracūdia mihi
aduenit. Vir bellator defīciēs per ino
piam: & vir ſenſatus contēptus: & qui
tranſgreditur a iuſticia ad peccatum:
deus parauit eum ad rompheā. Due
ſpecies difficiles & periculoſe mihi ap=
paruerunt. Difficile exuitur negocias
a negligentia: & non iuſtificabitur cau
po a peccatis labiorum.

Capitulum vigeſi mum ſeptimum.

PRopter inopiā multi deliquerūt:
et qui q̄rit locupletari auertit ocu
lum ſuum. Sicut in medio cōpaginis
lapidum palus figitur: ſic & inter me=
dium venditionis et emptionis angu
ſtiabitur peccatis. Conteretur cum
delinquente delictum. Si non in timo
re domini tenueris te inſtāter: cito ſu=
buertetur domus tua. Sicut in percuſ
ſura cribri remanebit puluis: ſic apo=
ria hominis in cogitatu illius. Vaſa fi=
guli probat fornax: & homines iuſtos
tentatio tribulationis. Sicut ruſtica=
tio de ligno oſtendit fructus illius: ſic
verbum ex cogitatu cordis hominis.
Ante ſermonem non laudes virum:
hec enim tentatio eſt hominum. Si
ſequaris iuſticiam apprehendes illaz:
& indues quaſi poderem honoris: &
inhabitabis cum ea: & proteget te in
ſempiternum: et in die agnitionis in=
uenies firmamentum. Volatilia ad ſi=
bi ſimilia cōueniunt: & veritas ad eos
qui operantur illam reuertetur. Leo
venationi inſidiatur ſemp: ſic peccata
operantibus iniquitatem. Homo ſen
ſatus in ſapientia manet ſicut ſol: naz
ſtultus ſicut luna mutatur. In medio
inſenſatoruz ſerua verbum tempori:
in medio autem cogitantium aſſidu⁹
eſto. Narratio peccantium odioſa: et
riſus illoruz in delictis peccati. Loque
la multum iurans horripilationem ca
piti ſtatuet: et irreuerentia ipſius ob=
turatio aurium. Effuſio ſanguinis in
rixa ſuperborum: & maledictio illorū
auditus grauis. Qui denudat arcana
amici fidem perdit: & non inueniet a=
micum ad animum ſuum. Dilige pro
ximum: & coniungere fidem cum illo
Quod ſi denudaueris abſconſa illius:
non perſequeris poſt eum.

bitur caupo a peccato.
θήσεται κάπηλος ἀπὸ ἁμαρτίας. C.27.
GRatia indifferētis multi peccauerūt:
Χάριν ἀδιαφόρου πολλοὶ ἥμαρτον,
τ q̄ querit multiplicare auertet ocu
καὶ ὁ ζητῶν πληθύναι ἀποστρέψει ὄφ=
lum ſuū. In medio cōpaginū lapi
θαλμὸν αὐτοῦ. Αναμέσον ἁρμῶν λιθί=
dea figet pal⁹: τ in me
νων παγήσεται πάσσαλος, καὶ ἀναμέ=
dio vēditionis τ emptionis compri
σον πράσεως καὶ ἀγορασμοῦ συντριβή
metē peccatū. Si nō in timore dn̄i
σεται ἁμαρτία. Ἐὰν μὴ ἐν φόβῳ κυρίου
tenueris cū diligētia: cito ſubuer
κρατήσῃ κατὰ σπουδήν, ἐν τάχει κατα
tetur eius dom⁹: in cōcuſſione
σραφήσεται αὐτοῦ ὁ οἶκος, ἐν σείσματι
cribri ꝓmanent ſtercora: ſic ſpolia
κοσκίνου διαμένει κόπρια, οὕτως σκῦλα
hois in cogitatione illius. Vaſa fi=
ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ. Σκεύη κε
guli ꝓbat fornax: τ tenta
ραμέως δοκιμάζει κάμινος, καὶ πειρασ=
tio hois in cogitatione illius. cultu
μὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ. γεώρ
rā ligni oſtēdit fructus illius: ſic
γιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτῆ, οὕτως
locutio cogitationis in corde hois. ante
λογισμὸς ἐνθυμήματος ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς. πρὸ
ſimonē ne laudaueris virū: hec enī
λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄνδρα, οὗτος γὰρ
tētatio hoīm. ſi ſequaris iuſti
πειρασμὸς ἀνθρώπων. ἐὰν διώκῃς τὸ δίκαι
cia apprehēdes ipam: τ indues eā vt
ον καταλήψῃ αὐτό, καὶ ἐνδύσῃ αὐτὸ ὡς
talarē tunicā glie. Volatilia ad ſimilia
ποδήρη δόξης. Πετεινὰ πρὸς τὰ ὅμοια
ſibi diuertēt: τ veritas ad
αὐτοῖς καταλύσει, καὶ ἀλήθεια πρὸς τοὺς
operantes reuertet. Leo venatoni inſi
ἐργαζομένους ἐπαγήξει. Λέων θήραν ἐνε
diat: ſic peccatū operantib⁹
δρεύει, οὕτως ἁμαρτία τοῖς ἐργαζομένοις
iniquitatē. Narratio pij ſemp in
κακίαν. Δικήγησις εὐσεβοῦς διαπαντὸς ἐν
ſapia: at ſtult⁹ ſicut luna alterat. in
σοφίᾳ, ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται. Εἰς
mediū imprudentiū cōſerua tps: in
μέσον ἀσυνέτων συντήρησον καιρόν, εἰς
mediū āt cogitantiū aſſiduus eſto. Narra
μέσον δὲ διανοουμένων ἐνδελέχιζε. Δικήγη
tio fatuoꝝ oneroſitas: τ riſus eo=
σις μωρῶν προσοχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐ=
rū in cibo peccati. loq̄la multū
τῶν ἐν ἀσταλῇ ἁμαρτίας. λαλιὰ πολυώρ
iurātis eriget capillos: τ rixa eoꝝ
κου ὀρθώσει τρίχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν
obturatio aurū. Effuſio ſanguinis ri
ἐμφραγμὸς ὠτίων. Εκχυσις αἵματος μά
xa ſuperboꝝ: τ cōuitiatio illoꝝ
χη ὑπερηφάνων, καὶ ἡ διαλαδόρησις αὐτῶν
auditio prana. Reuelās arcana
ἀκοὴ μοχθηρά. Ο ἀποκαλύπτων μυσήρια
pdidit fidē: τ nō inueniet amicū ad
ἀπώλεσε πίσιν, καὶ οὐ μὴ εὕρῃ φίλον πρὸς
aiam ſuā. dilige amicū: τ fide
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Στέρξον φίλον, καὶ πι=
lis eſto cū eo: ſi āt reuelaueris
σώθητι μετ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ
arcana illi⁹: nō ꝑſequaris poſt eū
μυσήρια αὐτοῦ, οὐ μὴ καταδιώξῃς ὀπίσω αὐτοῦ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Grecū. iterp. lati.

Sicut eñ perdidit homo ini
Καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν ἐχ
micū suū: sic pdidit ꝓximū
θρὸν αὐτοῦ, οὕτως ἀπώλεσε τὸν πλησίον
suū: ⁊ sicut auē de manu tua dimit=
αὐτ̄, καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπο=
tēs: sic dimisisti ꝓximū: ⁊ nō
λύσας, οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον, καὶ οὐ
capies eū. Hic eū sequaris: qñ
θηρεύσεις αὐτόν. Μὴ αὐτὸν διώξῃς, ὅτι
lōge abest: ⁊ effugit tāꝰ dorcas
μακρὰν ἀπέστη, καὶ ἐξέφυγε ὡς δορκὰς
de laqueo. qñ vulnº possibile ē alligare
ἐκ παγίδος. ὅτι τραῦμά ἐστι καταδῆσαι
⁊ cōuitij est cōciliatio. at qui
καὶ λοιδορίας ἐστὶ διαλλαγή. ὁ δὲ ἀπο
revelauit arcana pdidit fidē.
καλύψας μυστήρια ἀπώλεσε πίστιν.
annuēs oculo fabricat mala:
διανεύων ὀφθαλμῷ τεκταίνει πονηρά,
⁊ q̄ cognouerit eū recedet ab eo.
καὶ ὁ εἰδὼς αὐτὸν ἀποστήσεται ἀπ' αὐτ̄.
In cōspectu oculoꝝ tuoꝝ indul
Ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκα
cabit os suū: ⁊ in ſmonibº
νεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων
tuis admirabit. postea ār puertet
σου θαυμάσεται. ὕστερον δὲ διαστρέψει τὸ
os suū: ⁊ in ſmonibº suis da=
στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς λόγοις σου δώ
bit scādala. Multa odio habui: ⁊ nō
σει σκάνδαλα. Πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐχ
assimilauī ei: ⁊ dñs odiet.
ὡμοίωσα αὐτῷ, καὶ ὁ κύριος μισήσει.
Qui mittit lapidē in altū sup ca=
Ο βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφα
put suū mittit: ⁊ plaga dolosa
λῆς αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία
diuidit vulnº. Qui fodit foueā inci
διαιρεῖ τραῦμα. Ο ὀρύσσων βόθρον ἐμπε
det in eā: ⁊ statuēs laqueū
σεῖται εἰς αὐτόν, καὶ ὁ ἑστὼς παγίδα
capiet in eo. faciēti mala sup
ἁλώσεται ἐν αὐτῇ. ποιοῦντι πονηρὰ ἐπ'
ipm morabunt̄ ⁊ nō cognoscet
αὐτὸν ἀυλισθήσεται καὶ οὐ μὴ ἐπιγνῷ
vnde veniūt illi. Illusio ⁊ im
πόθεν ἥκει αὐτῷ. Ἐμπαιγμὸς καὶ ὀνει
properiū superboꝝ ⁊ vindicta sicut
δισμὸς ὑπερηφάνων καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς
leo insidiabit illis. laqueo capiē
λέων ἐνεδρεύσει αὐτούς. παγίδι ἁλώ=
tur q̄ letant̄ in casu pio
σονται οἱ εὐφραινόμενοι ἐν πτώσει εὐσε
rū: ⁊ doloꝝ cōsumet illos ante
βῶν, καὶ ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ
mortē eoꝝ. ira ⁊ furoꝝ ⁊
τοῦ θανάτου αὐτῶν. μῆνις καὶ ὀργὴ καὶ
hec sunt abominationes: ⁊ vir pecca
ταῦτά ἐστι βδελύγματα, καὶ ἀνὴρ ἁμαρ=
toꝝ continēs erit illoꝝ.
τωλὸς ἐγκρατὴς ἔσται αὐτῶν. Ca. 28.

Indicans a dño inueniet
Ο ἐκδικῶν παρὰ κυρίου εὑρήσει
vindictā: ⁊ peccata illiº obser
ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ διά
uans obseruabit. Dimitte iniuriā
τηρῶν διατηρήσει. Ἄφες τὸ ἀδίκημα
ꝓximo: ⁊ tunc deprecante te
τῷ πλησίον, καὶ τότε δεηθέντος σου
peccata tua solueñ. Homo
αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται. Ἄνθρωπος

Trāsla. B. Die.

homo qui perdit amicum suum: sic et
qui perdit amiciciam ꝓximi sui. Et
sicut qui dimittit auem de manu sua:
sic qui reliquisti ꝓximum tuum: &
non eum capies. Non illum sequaris:
quoniam longe abest. Effugit enim
quasi caprea de laqueo: quoniam vul=
nerata est anima eius. Vltra eum non
poteris colligare: & maledicti est con
cordatio. Denudare autē amici myste
ria: desperatio est anime infelicis. An=
nuens oculo fabricat iniqua: & nemo
eū abiiciet. In cōspectu oculorū tuo=
rū cōculcabit os suū: & sup sermones
tuos āmirabitur. Nouissime autē per
uertet os suū: & in verbis tuis dabit scā
dalū. Multa audiui: et non coequaui ei
& dñs odiet illum. Qui in altū mittit
lapidē: super caput eius cadet: & plaga
dolosa dolosi diuidet vulnera. Et q fo=
ueā fodit incidet in eā: & qui statuit la=
pidē proximo suo offendet in eo: et q
laqueū alii ponit: peribit in illo. Faciē=
ti nequissimū consiliū sup ipm deuol
uetur: & nō agnoscet vnde eueniet il=
li. Illusio & improperiū superborū &
vindicta sicut leo insidiabitur illi. La=
queo peribūt q oblectantur casu iusto
rū: dolor aūt cōsumet illos anteq̄ mo
riantur. Ira et furor vtraq̄ execrabi=
lia sunt: & vir peccator continens erit
illorum.

Capitulum vigesimū octauum.

QVi vindicari vult a dño inueniet
vindictā: & peccata illiº seruās ser
uabit. Relinque proximo tuo nocēti
te: & tunc deprecāti tibi peccata soluē
tur. Homo hoī reseruat irā et a deo q̄=
rit medelā. In hominē similē sibi non
habet misericordiā: & de peccatis suis
deprecatur. Ipe dum caro sit reseruat
irā: & propitiationē petit a deo. Quis
exorabit pro delictis illius. Memento
nouissimorū: & desine inimicari. Tabi
tudo enim et mors iminēt in mādatis
eius. Memorare timorē dei: & nō irasca
ris proximo. Memorare testamētū
altissimi: et despice ignorantiā ꝓximi.
Abstine te a lite et minues pctā. Ho=
mo enim iracundº incendit litē: & vir
peccator turbabit amicos: et i medio
pacē habentiū immittit inimiciciam.
Secundū eñ ligna silue: sic ignis exar
descit & secundū virtutē hois sic ira=
cūdia illiº erit: & ſm substātiā suā exal
tabit irā suā. Certamē festinatū incen
dit ignē: & lis festinās effundit sangui=
nē: & lingua testificās adducet mortē.
Si sufflaueris q̄si ignis exardebit & si
expueris sup illā extinguetur. Vtraq̄
ex ore ꝓficiscūtur. Susurro et biliguis
maledictº: multos eñ turbauit pacem
habētes. Lingua tertia multos cōmo=
uit & dispsit illos de gēte in gentē. Ciui
tates muratas diuitum destruxit: & do
mos magnatorū effodit. Virtutes po
pulorū cōcidit: & gentes fortes dissol
uit. Lingua tertia mulieres viratas eiecit
et priuauit illas laboribº suis. Qui res
picit illā nō hēbit requiē nec habebit
amicū in quo requiescat. Flagelli plaga

Eccles. Cap. xxviii.

homini cōseruat irā: ⁊ a deo
ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργήν, καὶ παρὰ κυ
mino querit medelā: ⁊ in hoiem
ρίου ζητεῖ ἴασιν, καὶ ἐπ' ἄνθρωπον ὅμοι
lē sibi nō habet miam: ⁊ pro
ον αὐτῷ οὐκ ἔχει ἔλεον, καὶ περὶ τῶν
peccatis suis deprecat. Ipe caro
ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δέεται. Αὐτὸς σὰρξ
exñs cōseruat irā: ⁊ quis ꝓpitiabit
ὢν διατηρεῖ μῆνιν, καὶ τίς ἐξιλάσεται
peccata illiº? memēto
τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ; μνήσθητι τὰ
nouissimoꝝ ⁊ desine inimicari: ⁊ nō
ἔσχατα καὶ παῦσαι ἐχθραίνων, καὶ μὴ
mineris ꝓximo interitū ⁊ ꝓc. 10 b.
μνίσης τῷ πλησίον καταφθορὰν καὶ
mortē: ⁊ acquiesce ꝑceptis: memē D
θάνατον, καὶ ἔμμενε ἐντολαῖς, μνήσθη=
to mandatoꝝ ⁊ nō irascaris ꝓxi ꝓu er.
τι ἐντολῶν καὶ μὴ μνίσης τῷ πλη= 16.d.
mo: ⁊ testamēti altissimi: ⁊ despice ecclc.
σίον, καὶ διαθήκης ὑψίστου, καὶ παρίδε 10.b.
ignorantiā. Abstine a lite: ⁊ dimi
ἄγνοιαν. Ἀπόσχου ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλατ
nues peccata: homo eñ ira
τώσεις ἁμαρτίας, ἄνθρωπος γὰρ θυ
cundº incēdet litē. Vir pecca
μώδης ἐκκαύσει μάχην. Ἀνὴρ ἁμαρ=
toꝝ turbabit amicos: ⁊ in mediū
τωλὸς ταράξει φίλους, καὶ ἀναμέσον
pacē habentiū immittet calumniā. Sm
εἰρηνευόντων ἐμβαλεῖ διαβολήν. κατὰ τὴν
materiā ignis sic incendet: sm A
ὕλην τ̄ πυρὸς οὕτως ἐκκαυθήσεται, κατὰ Deut.
firmamētū rixe ignis augebi 20.c.
τὴν στερέωσιν τῆς μάχης τὸ πῦρ αὐξηθήσε ro.12.d.
tur: sm robur hois ira
ται, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς
eius erit: ⁊ sm diuitias
αὐτοῦ ἔσται, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον τοῦ
hois exaltat irā suā. Certamē
ἀνθρώπου ἀνυψοῖ ὀργὴν αὐτοῦ. Ερις
festinatū incēdit ignē: ⁊ lis
καταπεπυδομένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μά'
festinās effundit sanguinē. si
χη καταπεπύδουσα ἐκχεῖ φόνον. ἐὰν
insufflaueris in scintillā accendet: ⁊ si
φυσήσης εἰς σπινθῆρα κάησεται, καὶ ἐὰν
expueris sup illā extinguet. ⁊
πτύσης ἐπ' αὐτοῦ ἀποσβεσθήσεται. καὶ B
vtraq̄ ex ore tuo ꝓficiscunt.
ἀμφότερα ἐκ τ̄ στόματός σου ἐκπορεύεται.
susurronē ⁊ bilinguē maledicite. mul
ψίθυρον καὶ δίγλωσσον, καταράσασθε· πολ
tos eñ pacē hētes pdiderunt. Lingua ꝓu er.
λοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν. Γλῶσσα 26.c.
duplex multos cōmouit: ⁊ diuisit il=
δισσὴ πολλοὺς ἐσάλευσε, καὶ διέσησεν ἀν
los de gēte in gentē. ⁊ ciuitates mu=
θρώπους ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος· καὶ πόλεις ὀχυ
nitas destruxit: ⁊ domos magnatū euer
ρὰς καθεῖλε, καὶ οἰκίας μεγιστάνων κα
tit. lingua duplex mulieres for= C
τέσρεψε. γλῶσσα διστὴ γυναῖκας ἀν=
tes eiecit: ⁊ priuauit eas
δρείας ἐξέβαλε, καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς
laboribº suis. Qui attendit illi
τῶν πόνων αὐτῶν. Ο προσέχων αὐτῇ
nō inueniet requiē: neq̄ habita
οὐ μὴ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, οὐ δὲ κατασκη
bit cū silentio. plaga flagelli
νώσει μετὰ ἡσυχίας. πληγὴ μαστίγος

faciet liuorē: plaga āt lingue
ποιήσει μώλωπα, πληγὴ δὲ γλώσσης
cōminuet oſſa. Multi ceciderūt in
συνθλάσει ὀστέα. Πολλοὶ ἔπεσον ἐν
ore gladij: ꝛ nō vt q̄ ceci
στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ ὡς οἱ πε
derūt ꝑpt̄ linguā. Beat⁹
πτωκότες διὰ γλῶσσαν. Μακάριος ὁ
D q̄ protect⁹ eſt a facie eius: q̄
σκεπασθεὶς ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, ὃς
nō trāſiuit in iracūdia illius. Qui nō
οὐ διῆλθεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆς. Ος οὐχ
traxit iugū illi⁹: ꝛ in
εἵλκυσε ζυγὸν αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς
vinculis eius nō eſt ligat⁹. Mā iugū il=
δεσμοῖς αὐτῆς οὐκ ἐδέθη. Ὁ γὰρ ζυγὸς αὐ
li⁹ iugū ferreū: ꝛ vincula illi⁹
τῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς
vincula erea. Mors nequā mors
δεσμοὶ χαλκοῖ. Θάνατος πονηρὸς ὁ θάνα
illi⁹: ꝛ vtilis poti⁹ infern⁹
τος αὐτῆς καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ ἅδης
q̄ illa. Non dñabitur pios: ꝛ in
αὐτῆς. Οὐ μὴ κρατήσῃ εὐσεβῶν, καὶ ἐν
A flāma eius nō cōburet: q̄ derc
τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ μὴ καυσούμενος, οἱ κα
lequit dñm incidēt in
ταλείποντες τὸν κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς
illā: ꝛ in illis exardeſcet: ꝛ nō
αὐτήν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐ
extinguet. Immittet in illos q̄ſi
μὴ σβεσθῇ. Ἐμπαραλήσεται αὐτοῖς ὡς
leo: ꝛ q̄ſi pard⁹ vaſtabit il=
λέων, καὶ ὡς πάρδαλις λυμανεῖται αὐ
los. acce circūualla poſſeſſionē tuā ſpi=
τούς. Ἰδὲ περίφραξον τὸ κτῆμά σου ἀκά
nis: ꝛ ori tuo fac ia=
θαις, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θυρεὼ
B nuas ꝛ ſeras. Argentū tuū ꝛ
ματα καὶ μοχλούς. Τὸ ἀργύριόν σου καὶ
aur⁹ tuū cōfla: ꝛ ſmonis
χρυσίον σου κατάθησον, καὶ τοῦ λόγου
tui fac ſtaterā: ꝛ ori
σου ποίησον ζυγόσταθμον, καὶ τῷ στόματι
tuo fac portā ꝛ ſerā: ꝛ atte
σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν, καὶ πρὸ
de ne forte ſabaris in illis. Ne ca=
σεχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτοῖς. Μὴ πτῇ
das in cōſpectu inſidiantis.
σης κατέναντι ἐνεδρευόντος. Ca.29.

Q Ui facit miam fenerabūt ꝓxi
C mo: ꝛ q̄ prenalet manu ſua ſer
ē.17.c. mat mādata. fenerare ꝓximo in
ρεῖ ἐντολάς. Δάνεισον τῷ πλησίον ἐν
tp̄e neceſſitatis illi⁹: ꝛ itez redde
καιρῷ χρείας αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ
ꝓximo ad tp̄s. Cōfirma ver
πλησίον εἰς τὸν καιρόν. Στερέωσον λό
bū tuū: ꝛ fideliter age cū illo: ꝛ in
γον σου, καὶ πίστωσαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν
omni tp̄e inuenies neceſſitatē tuā.
παντὶ καιρῷ εὑρήσεις τὴν χρείαν σου.
Multi q̄ſi inuentionē eſtimauerūt fen⁹:
Πολλοὶ ὡς εὕρημα ἐνόμισαν τὸ δάνος,
ꝛ preſtiterūt laborē his q̄ adiuuerūt ſe.
καὶ παρέσχον κόπον τοῖς βοηθήσασιν αὐ
Donec accipiat deoſculaē manus
τοῖς. Ἕως οὗ λάβῃ καταφιλεῖ χεῖρας
eius: ꝛ in pecunijs ꝓxi=
αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλη

liuorē facit: plaga aūt lingue cōminuet oſſa. Multi ceciderūt in ore gladii: ſꝫ nō ſic quaſi q interierūt ꝑ linguā ſuā. Beat⁹ qui tect⁹ eſt a lingua nequā: q in iracun dia illi⁹ nō trāſiuit: & qui nō attraxit iu gū: & in vinculis ei⁹ nō eſt ligat⁹. Iugū eī illi⁹ iugū ferreū eſt: & vinculū illius vinculū ereū eſt. Mors illi⁹ mors neqſ=ſima: & vtilis potius inferus q̄ illa. Per=ſeuerātia illi⁹ nō ꝑmanebit: ſed obtine bit vias iniuſtorū. In flāma ſua nō cōbu ret iuſtos. Qui derelinquūt dñm icidēt in illam: et exardebit in illis & nō extin guetur: & imittetur in illos quaſi leo: & quaſi pard⁹ ledet illos. Sepi aures tuas ſpinis: & līguā nequā noli audire: & ori tuo facito oſtia: et ſeras auri⁹ tuis. Au rū tuū & argētum tuū confla: et verbis tuis facito ſtateram: et frenos ori tuo re ctos: & attēde ne forte labaris in līgua: & cadas in cōſpectu inimicorū inſidiā=tium tibi: & ſit caſus tuus inſana bilis in mortem. Ca.29.

Qui facit mīam feneratur proximo ſuo: & qui p̄ualet manu mādata ſa=uat. Fenerare ꝓximo tuo in tēpore ne=ceſſitatis illius: & iterū redde ꝓximo in tēpore ſuo. Cōfirma uerbuz & fideliter age cū illo: & in oi tēpore inuenies qđ tibi neceſſariū eſt. Multi quaſi inuētio=nē eſtimauerūt fenus: & p̄ſtiterunt mo leſtiam his q ſe adiuuerunt. Donec acci piāt: oſculātur manus dātis: & in ꝓmiſ=ſionib⁹ humiliāt vocē ſuā. Et in tēpore redditiōis poſtulabit tp̄s: & loq̄tur ver ba tedii & murmurationū: & tp̄s cauſa bitur. Si āt potuerit reddere: aduerſabi tur. Solidi vix reddet dimidū: & cōputa bit illud q̄ſi inuentionē. Sinautē frauda bit illū pecunia ſua: & poſſidebit illum inimicū gratis: et conuitia & maledicta reddet illi. et pro honore et bñficio red det illi cōtūeliā. Multi nō cā neqtie non fenerati ſunt: ſed fraudari gratis timue rūt. Verūtū ſup hūile3 aio fortior eſto: & p elemoſyna nō trahas illū. Propter mādatuz aſſume pauperē: & ꝓpter ino piā ei⁹ ne dimittas eū vacuū. Perde pe=cuniā ꝓpter fratrē & amicū: & nō abſcō das illā ſub lapide in p̄ditionem. Pone theſaurū tuū in p̄ceptis altiſſimi: & pro derit tibi magis q̄ſ aurum. Cōclude ele moſynā i corde paupis: et hec p te exo rabit ab oī malo. Elemoſyna viri quaſi ſaccul⁹ cū ipo: & gram hois quaſi pupil lā cōſeruabit: et poſtea reſurget et retri buet illis retributionē vnicuiq; i caput illorū. Sup ſcutū potētis et ſup lāceā ad uerſus inimicū tuū pugnabit. Vir bon⁹ fidē facit ꝓximo ſuo: et q p̄diderit cōfu ſionē dereliquet ſibi. Grā3 fideiuſſoris ne obliuiſcaris: dedit em̄ p te aīaz ſuaz. Repromiſſorē fugit pctōr et īmundus Bona repromiſſoris ſibi aſcribit pecca tor: & ingrat⁹ ſenſu dereliqt liberātē ſe. Vir repromittit de ꝓximo ſuo: & cū p diderit reuerētiā derelinq̄tur ab eo. Re=promiſſio neqſſima multos p̄didit dili gētes: & cōmouit illos quaſi fluctus ma ris. Viros potentes gyrans migrare fe=cit et vagati ſunt in gentibus alienis.

mi humiliabit vocē. Et in tp̄e
σίον ταπεινώσει φωνήν. Καὶ ἐν καιρῷ
reddītionis protrahet tp̄s: ꝛ red=
ἀποδόσεως παρελκύσει χρόνον, καὶ ἀπο
det verbū pigritie ꝛ tp̄s cauſa
δώσει λόγον ἀκηδίας καὶ τὸν καιρὸν αἰτι
bitur. ſi āt poterit dare: vix affe
άσεται. ἐὰν δὲ ἰσχύσῃ δοῦς, μόλις κομιεῖ
ret dimidiū: ꝛ cōputabit illud q̄ſi inuē=
ται τὸ ἥμισυ, καὶ λογιεῖται αὐτὸ ὡς εὕρε=
tionē. ſi āt nō: p̄tinuit illū pecu
μα. εἰ δὲ μή, ἀπεσέρησεν αὐτὸν τῶν χρη
nijs ſuis: ꝛ acquiſiuit illū gra=
μάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν δωρε=
tis inimicū. Maledicta ꝛ cōuitia red=
ὰν ἐχθρόν. Κατάρας καὶ λοιδορίας ἀπο
det illi: pro gloria reddet illi
δώσει αὐτῷ, ἀντὶ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ
ignominiā. Multi igit̄ cauſa malitie
ἀτιμίαν. Πολλοὶ οὖν χάριν πονηρίας
auerterūt hoiem: defraudari
ἀπέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ στερηθῆναι
āt timuerūt. Deum in humilita
δὲ ἐυλαβήθησαν. Πλὴν ἐπὶ ταπεινῷ
te magno aio eſto: ꝛ in elemoſyna ne
σει μακροθύμησον, καὶ ἐπὶ ἐλεημοσύνῃ μὴ
trahas illi. gra mādati adiu
παρελκύσῃς αὐτόν. Χάριν ἐντολῆς ἀντι
ua pauperē: ꝛ in egeſtate eius
λαβοῦ πένητος, καὶ κατὰ τὴν ἔνδειαν αὐτ
ne auertas eī. Perde argen
μὴ ἀποστρέψῃς αὐτόν. Ἀπόλεσον ἀργυ
tum ꝓpt̄ amicū ꝛ fratrē: ꝛ ne abſcō=
ριον διὰ φίλον καὶ ἀδελφόν, καὶ μὴ κατα
das illud ſub lapide in perditionē.
κρυβε αὐτὸ ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν.
Pone theſau⁹ tuū fm̄ p̄cepta altiſſi
Θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψί=
mi: ꝛ proderit tibi magis q̄ſ
στου, καὶ λυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ
aurū. conclude elemoſynā in
χρυσίον. σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς
penetralib⁹ tuis: ꝛ ipa eruet te de
ταμείοις σου, καὶ αὐτὴ ἐξελεῖται σε ἐκ
omni malo. ſup ſcutū fortitu
πάσης κακώσεως. ὑπὲρ ἀσπίδα κρα=
dinis ꝛ ſup lanceā potētie contra ini
τους καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναντι ἐχ
micū pugnabit p̄o te. vir bonus
θροῦ πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. ἀνὴρ ἀγαθὸς
ſp̄ōdebit p̄o ꝓximo: ꝛ q̄ perdi
ἐγγυήσεται τὸν πλησίον, καὶ ἀπολωλε
dit verecūdiā: relinquet illū. gra
κὼς αἰσχύνην, ἐγκαταλείψει αὐτόν. Χάρι
tias fideiuſſoris ne obliuiſcaris: dedit em̄
τας ἐγγυητοῦ μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν
aiam ſuā p̄o te. bonā fideiuſſionē
ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σου. ἀγαθὴν ἐγγύην
cuertet peccator. Fideiuſſiōes fu=
ἀνατρέψει ἁμαρτωλός. Ἐγγυῶν φευξε
giet peccator ꝛ inutilis: in cogitatiōe
ται ἁμαρτωλὸς καὶ ἄχρηος, ἐν διαγοίᾳ
relinquet illi q̄ liberauit ſe. fideiuſſio
καταλείψει τὸν ῥυσάμενον αὐτόν. ἐγγυὴ
multos p̄didit diuites: ꝛ
πολλοὺς ἀπώλεσε κατευθύνοντας, καὶ
cōmouit illos q̄ſi fluct⁹ maris.
ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κῦμα θαλάσσης.
Viros potētes migrare fecit: ꝛ vagati
Ανδρας δυνατοὺς ἀπῴκισε, καὶ ἐπλανήθη
ſunt in gentib⁹ alienis.
σαν ἐν ἔθνεσιν ἀλλοτρίοις. οοοοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Peccator trāsgrediēs mādata do
Ἁμαρτωλὸς παραβαίνων ἐντολὰς κυ
mini incidet in spōsionē: t q̄ pse quit
ρίου ἐμπεσεῖται εἰς ἐγγύην, καὶ δώκων
mercedes incidet in iudicia.
ἐργολαβίας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις.
Recupera primū fm potentiā
Αντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμίν
tuā: t attēde tibi ipi ne cadas.
σου, καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς.
Initiū vite hoīs aqa t panis t
Αρχὴ ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος καὶ
vestimentū: t dom⁹ tegēs turpitudinē.
ἱμάτιον, καὶ οἶκος καλύπτων ἀχημοσύνην.
Melior victus pauperis sub tegmine tra=
Κρείσσων βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπην δο
biū: q̄ epule splēdide inc alie
κῶν, ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρί
nos. sup parua t magna cōplacentiā
οις· ἐπὶ μικρὰ καὶ μεγάλα εὐδοκίαν
habe: t impīperiū dom⁹ tue nō au
ἔχε, καὶ ὀνειδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκού=
dias. Vita mala de domo in domū:
σῃς. Ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν,
t vbi peregrin⁹ eris: nō aperies os.
καὶ οὗ παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξεις στόμα.
hospitio suscipies t potū dabis in ingrata: t
ξενιεῖς καὶ ποτιεῖς εἰς ἀχάριστα, καὶ
sup hec amara audies. trā,
πρὸς ἐπὶ τούτοις πικρὰ ἀκούσεις· πάρ
si: pegrine orna mēsam: t
ελθε, παροίκει κόσμησον τράπεζαν, καὶ
si q̄d in manu tua ciba me. Exi
εἴτι ἐν τῇ χειρί σου ψώμισόν με. Ἐξελθε
perḡrine a facie gr̄ie: op⁹ est
παροίκει ἀπὸ προσώπου τῆς δόξης, χρεία
domo: hospitio suscepi⁹ ē a me frater.
τῆς οἰκίας, ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός.
grauia hec habēti prudētiā: increpatio
Βαρέα ταῦτα ἔχοντι φρόνησιν, ἐπιτίμη
dom⁹ t impīperiū feneratoris.
σις οἰκίας καὶ ὀνειδισμὸς δανείσου. 30.

QUi diligit filiū suū: assidua
Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδελε=
bit flagella illi: vt letetur in
χίσεται μάστιγας αὐτῷ, ἵνα εὐφρανθῇ ἐπ' ἐ
nouissimis suis. Qui docet filiū suū
σχάτων αὐτοῦ. Ὁ παιδεύων υἱὸν αὐτοῦ
letabitur in illo: t in medio
εὐφρανθήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀναμέσον
notox in illo gr̄iabitur. Qui
γνωρίμων ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται. Ὁ δι=
docet filiū in zelū mittet inimicū:
δάσκων τὸν υἱὸν παραζηλώσει τὸν ἐχθρόν,
t cor̄ amicis exultabit in il=
καὶ ἐναντι φίλων ἀγαλλιάσεται ἐπ' αὐ
lo. mortu⁹ est eius pater: t q̄si
τῷ. ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὡς
nō est mortu⁹: similē em̄ sibi reliquit
οὐκ ἀπέθανεν, ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε
post se. In vita sua vidit t le=
μετ' αὐτόν. Ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε καὶ εὐ
tat⁹ est in illo: t in obitu suo
φράνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτ
nō est cōristat⁹. Cōtra inimicos reli
οὐκ ἐλυπήθη. Ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλι
quit defensorē: t amicis redden
πεν ἔκδικον, καὶ τοῖς φίλοις ἀνταπο=
tem gr̄am. Abstergēs filiū colli=
δόντα χάριν. Περιφήκων υἱὸν κατα=
gabit vulnera eius: t in oi
δισμεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πα'

Peccator trāsgrediēs mādatū dñi: inci
dit in pmissionē nequam: & q conatur
multa agere: incidet in iudiciū. Recupa
pximū fm virtutē tuā: et attēde tibi ne
icidas. Initiū vite hoīs aq̄ & panis & ve
stimentū: & dom⁹ ptegēs turpitudinē.
Melior est vict⁹ pauperis sub tegmine
afferū: q̄ epule splēdide in peregre sine
domicilio. Minimuz p magno placeat
tibi: & impīperiū pegrinationis non
audies. Vita nequā hospitādi de domo
in domū: & vbi disputabitur: non fidu
cialiter aget nec aperiet os. Hospitabi=
tur: et pascet & potabit ingratos: & ad=
huc amara audiet. Trāsi hospes & orna
mēsā: et q̄ in manu habes ciba ceteros.
Exi a facie honoris amicorū meoruz:
necessitudine dom⁹ mee: hospitio mihi
factus es frater. Grauia hec homini ha
bēti sensum: correptio dom⁹ & impro
perium feneratoris. Ca. 30.

QUi diligit filiū suū: assiduat illi flagel
la vt letetur in nouissimo suo: et nō
palpet pximorū ostia. Qui docet filiuz
suū laudabitur in illo: & in medio dome
sticorū in illo gloriabitur. Qui docet fi
liū suū in zelū mittit inimicū: et in me=
dio amicorū gloriabitur i illo. Mortu⁹
est pater eius: & quasi nō est mortu⁹. Si
mile em̄ reliquit sibi post se. In vita sua
vidit & letat⁹ est in illo. In obitu suo nō
est cōtristatus: nec cōfusus est corā ini=
micis. Reliquit em̄ defensorem domus
cōtra inimicos & amicis reddentē gra=
tiā. Pro animabus filiorū colligabit vul
nera sua: & sup oēm vocē turbabūtur
viscera eius. Equus indomitus euadet
durus: & filiꝰ remissus euadet preceps.
Lacta filiū tuū & pauentē te faciet: lude
cū eo & contristabit te. Non corrideas
illi ne condoleas: & in nouissimo obstu
pescēt dentes tui. Nō des illi potestatez
in iuuētute: & ne despicias cogitatus il=
lius. Curua ceruicē eius in iuuētute: &
tūde latera ei⁹ dū infans est: ne forte in
duret & nō credat tibi: & erit tibi dolor
anime. Doce filiū tuū & operare in il=
lo: ne in turpitudinē illi⁹ offendas. Me=
lior est pauper sanus & fortis viribus: q̄
dives imbecillis et flagellat⁹ malicia. Sa
lus anime in sctitate iusticie: & melior
est omni auro & argēto: & corpus vali=
dū q̄ census immēsus. Nō est census su
per censum salutis corporis: & non est
oblectamentū super cordis gaudium.
Melior est mors q̄ vita amara: & reqes
eterna q̄ languor perseuerās. Bona ab
scondita in ore clauso quasi appositio=
nes epularum circumposite sepulcro.
Quid proderit libatio idolo? Nec enim
manducabit nec odorabitur. Sic q effu
gatur a dño & portās mercedes iniqui
tatis. Vides oculis & ingemiscens sicut
spado cōplectens virginē & suspirans.
Tristiciā non des anime tue: & nō affli=
gas temetipm in cōsilio tuo. Iocūditas
cordis hec est vita hominis & thesaur⁹
sine defectione sanctitatis: et exultatio
viri est longeuitas. Miserere anime tue
placens deo & cōtine: & congrega cor
tuum in sanctitate eius: & tristiciam

clamore turbabunt viscera sua. D
σκη βοῇ παραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ.
Equus nō domitus euadit durus: t
Ἵππος ἀδάμαστος ἐκβαίνει σκληρός, καὶ
filiꝰ dissolutus euadit p̄ceps. Lacta
υἱὸς ἀνυπόδητος ἐκβαίνει προαλής. Τίθηνη Infra.
filiū t pauere faciet te: collu= 39.d
σον τέκνον καὶ ἐκθαμβήσει σε, σύμπαι
de cū eo t cōtristabit te. Ne corri
ξον αὐτῷ καὶ λυπήσει σε. Μὴ συγγε=
deas illi: ne doleas t in nouis
λάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ ὀδυνηθῇς καὶ ἐπ' ἐσχά
simis quatias dentes. ne des
των γομφιάσῃ σου τοὺς ὀδόντας. μὴ δῷς
illi licentiā in iuuētute: t ne despi
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι, καὶ μὴ περι
cias ignorātias illius. Curua col=
ὄψῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ. Κάμψον γὰρ τρά
lum ei⁹ in iuuētute: t frange
χηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι, καὶ θλάσον τὰς
latera eius dū est paru⁹. Ne forte
πλευρὰς αὐτοῦ ὡς ἔσι νήπιος. Μήποτε
indurat⁹ nō obediat tibi: t erit tibi
σκληρυνθεὶς ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ἔσαι σοι A
dolor aie. Doce filiū tuū: puer.
ὀδύνη ψυχῆς. Παίδευσον γὰρ υἱόν σου, 13.d
t opare in illo: ne in turpi Ibidē.
καὶ ἔργασαι ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀχη= 23.b.
tudine illi⁹ offendas. Melior pau
μοσύνη αὐτοῦ προσκόψῃς. Κρείσσων πλου
per sanus t fortis habitudie: q̄ dives
τὸς ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει, ἢ πλούσιος
flagellatus in corpus suū.
μεμαστιγωμένος εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ.
Sanitas t bona habitudo meli⁹ omni au
Υγεία καὶ εὐεξία βέλτιον παντὸς χρυ
ro: t corp⁹ validū q̄ opes immē
σίου, καὶ σῶμα ἔρρωσον ἢ ὄλβος ἀμέ=
se. Non sunt diuitie meliores sani B
τερος. Οὐκ ἔσι πλοῦτος βελτίων ὑγεί
tate corporis: t nō est letitia sup
ας σώματος, καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ
gaudiū cordis. Melior mors sup
χαρὰν καρδίας. Κρείσσων θάνατος ὑπὲρ 8.7.c.
vitā amarā aut languorē pseuerantē. Βο=
ζωὴν πικρὰν ἢ ἀῤῥώστημα ἐμμένον. Aga
na clausa in ore clauso:
θὰ κεκλεισμένα ἐπὶ στόματι κεκλεισμέ'
positiones epulaꝝ adiacentes sepul
νω, θέματα βρωμάτων παράκειμένα τά'
chro. Quid prodest libatio idolo:
φω. Τί συμφέρει κάρπωσις εἰδώλω, C
neq̄ em̄ edet: neq̄ odorabit. sic
οὕτε γὰρ ἔδεται, οὔτε μὴ ὀσφρανθῇ. οὕτως
q̄ psecutionē patit a dño. Vides
ὁ ἐκδιωκόμενος ὑπὸ κυρίου. Ὁ βλέπων 8.10.d
in oculis t gemiscēs: sicut
ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ στενάζων, ὥσπερ εὐ
spado cōplectēs virginē t sus=
νοῦχος περιλαμβάνων παρθένον καὶ σε Dañ.
pirās. Ne des in tristitiā aiam 14.b
ναζων. Μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν
tuā: t ne affligas teipm in cōsilio
σου, καὶ μὴ θλίψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ
tuo. letitia cordis ipa vita hoīs:
σου. Εὐφροσύνη καρδίας αὐτὴ ζωὴ ἀνθρώ
t exultatio viri lōgitudo D
που, καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέ=
diez. Dilige aiam tuā: t con
ρευσις. Ἀγάπα τὴν ψυχήν σου, καὶ πα
solare cor tuū. t tristitiā
ρακάλει τὴν καρδίαν σου· καὶ λύπην

longe remoue a te: multos μακρὰν ἀπώσησον ἀπὸ σοῦ, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε καὶ ἀπέκτεινεν ἡ λύπη.
perdidit ꝛ occidit triſtitia. Zelus ꝛ iracūdia minuūt dies: Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας,
ꝛ āte tps ſenectā ducit cura. καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.
Splēdidū cor ꝛ bonū in epu Λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσ
lationib⁹ cibox eius curam masi τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελή=
geret. σεται. Ca.31.

ē.8.b. Vigilia diuitiax tabeſacit car Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτήκει σάρ=
nes: ꝛ cura eax auertit ja ſommo. κας, καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ ἀφίσα ὕπνου.
Cura vigilie repetet dormi Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσαγ
ē.13.d. tationē: ꝛ infirmitatē grauē moderatā faciet ſō⁹
ē.11.a. mū, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήφει ὕπνος.
B Laborauit diues in cōgregatiōe diui Ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρη
tiax: ꝛ in requie repleē τίαν: ꝛ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλα
delitijs ſuis. Laborauit pau σει τρυφημάτων αὐτοῦ. Ἐκοπίασε πτω
per in diminutione vite: ꝛ in fi= χὸς ἐν ἐλαττώσει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀνα=
ne ſuo indigēs fit. q̄ dꝰ παύσει αὐτοῦ ἐπίδηλος γίνεται. ὁ ἀγα
ligit aux nō iuſtificabiť: ꝛ q̄ ſeq̄ Mat. 10.b πῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται, καὶ ὁ διώ
tur corruptionē: hic replebiť. κων διαφθοράν, οὗτος πλησθήσεται.
Multi ligati ſunt gr̄a auri: ꝛ Πολλοὶ ἐδέθησαν χάριν χρυσίου, καὶ
facta eſt pditio eox cōtra fa ἐγνήθη ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσω=
ciem ipox. lignū offenſionis eſt πον αὐτῶν. ξύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς
C ſacrificātibus ei: ꝛ oīs inſipiēs capie θυσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἁλώ=
tur in illo. Beaꝰ diues q̄ σεται ἐν αὐτῷ. Μακάριος πλούσιος ὃς
inuēꝰ ē ſine m.cula: ꝛ q̄ poſt aux εὑρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου
nō abiit. q̄s eſt hic ꝛ beatū dice οὐκ ἐπορεύθη. Τίς ἐστιν οὗτος καὶ μακαριοῦ
mus eū? fecit enī mirabilia in pplo μεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ
ſuo. Quis pbatus eſt in illo ꝛ pfe= αὐτοῦ. Τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτε
ctꝰ eſt: ꝛ erit in gl̄iationē. Quis po λειώθη, καὶ ἔσται εἰς καύχημα. Τίς ἐδυ
tuit trāſgredī: ꝛ nō trāſgreſſus ē: ꝛ fa ναγο παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποι
puer. 11.b. cere maliciā: ꝛ nō fecit. Ideo ῆσαι κακίαν, καὶ οὐκ ἐποίησε. Διὰ τοῦτο
firmabunť bona illiꝰ: ꝛ elemo στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐλε
D ſynas illiꝰ enarrabit eccleſia. ημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγήσεται ἐκκλησία.
In menſa magna cū ſederis: ne Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης καθίσας, μὴ
aperias guttur tuū ſup illā. ꝛ nō ἀνοίξῃς φάρυγγά σου ἐπ' αὐτῆς. καὶ μὴ
dicas: multa q̄dē q̄ ſūt ſup ipam: memēto εἴπῃς, πολλά ἐστε τὰ ἐπ' αὐτῆς, μνήσθητι
q̄m malū oculꝰ nequā. nequiꝰ ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός. πονηρότε

lōge expelle a te. Multos em̄ occidit tri ſticia: & nō eſt vtilitas in illa. Zelꝰ & ira cūdia minuūt dies et ante tps ſenecta3 adducet cogitatꝰ. Splēdidū cor bonum in epulis eſt. epule enim illius dligēter fiunt. Ca.31.

Vigilia honeſtatis tabefaciet carnes & cogitatus illius auferet ſomnu3 Cogitatꝰ p̄ſcientie auertit ſenſu3: et in firmitas grauis ſobriā facit aīam. Labo rabit diues in cōgregatione ſubſtantie: et in reqe ſua replebitur bonis ſuis. La= borauit paup in diminutione victus: & in fine inopis fit. Qui aurū dilīgit non iuſtificabitur: & q inſequitur cōm̄ptionē replebitur ex ea. Multi dati ſunt in aurī caſus: & facta eſt in ſpecie ip̄ius per dītio illorū. Lignū offenſionis eſt aurū ſacrificātiū: ve illis q ſectātur illud: et oīs imprudēs deperiet in illo. Beatꝰ diues qui inuētꝰ eſt ſine macula: & q poſt au= rū non abiit: nec ſperauit in pecunia & theſauris. Quis eſt hic & laudabimꝰ eū. Fecit em̄ mirabilia in vita ſua. Qui pro batꝰ eſt in illo & pfectus inuentus eſt: & erit illi gl̄ia eterna. Qui potuit trāſgre= dī et nō eſt tranſgreſſus: et facere mala et non fecit. Ideo ſtabilita ſunt bona il= lius in domino: & elemoſynas illius enarrabit omnis eccl̄ia ſanctorū3. Su= pra mēſam magnam ſediſti: nō aperias ſup illā faucē tuā prior. Nō dicas ſi mul ta ſunt: q̄ ſup illā ſunt. Memēto qm̄ ma lus eſt oculꝰ nequā. Nequius oculo qd creatū eſt? Ideo ab oī facie ſua lachryma bitur cū viderit. Ne extēdas manū tuā prior: & inuidia cōtaminatꝰ erubeſcas: Ne cōprimaris in cōuiuio vino. Intel= lige q̄ ſunt p̄ximi tui ex teip̄o. Vtere q̄ſi hō frugi his q̄ tibi apponūtur: vt nō cū manducas multū odio habearis. Ceſſa prior cā diſcipline: & noli nimiꝰ eſſe ne forte offendas: & ſi in medio multoru3 ſediſti: prior illis ne extēdas manū tuā: nec prior poſcas bibere. Quā ſufficiēs eſt hoī erudito vinū exiguū: & in dormi endo nō laborabis ab illo: & nō ſenties dolorē. Vigilia et cholera: & tortura vi ro īfrunito: ſomnꝰ ſanitatis ī homine parco. Dormiet vſq; mane: & aīa illius cū ip̄o delectabitur. Et ſi coactꝰ fueris ī edēdo multū: ſurge e medio & vome: & refrigerabit te. & nō adduces corpo= rī tuo infirmitatē. Audī me fili et non ſpernas me: & in nouiſſimo inueniēs verba mea. In oībus operibꝰ tuis eſto velox: & omnis infirmitas nō occurret tibi. Splendidū in panibus benedicent labia multorū: & teſtimoniu3 veritatis illius fidelis. In nequiſſimo pane mur= murabit ciuitas: & teſtimonium nequi tie illius verum eſt. Diligentes in vino noli prouocare: multos enim extermi nauit vinū. Ignis probat ferrū durum: ſic vinum corda ſuperboru3 arguet in ebrietate potatū. Equa vita hominiꝰ vinū in ſobrietate: ſi bibas illud mode= rate eris ſobrī?. Que ē vita q̄ minuitur vino? Quid defraudat vitā? mors. Vinū ī iocūditatē creatū ē: & nō ī ebrietatē ab initio. Exultatio aīe & corporis vinum

oculo qd creatū eſt? Ideo ρον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισαι; Διὰ τοῦτο
ab omni facie lachrymab. ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.
Quocunq; inſpexeris: ne extēdas manū Οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃ, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρά
tuā: ꝛ ne cōiunctꝰ ſis cū eo in catino. σου, καὶ μὴ συνθλίβου αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ.
Intellige q̄ ſunt p̄ximi ex te ip̄o: ꝛ Νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ, καὶ
in omni verbo cogita. Comede vt ho ἐπὶ παντὶ ῥήματι διαγνοῦ. Φάγε ὡς ἄν
mo apposita tibi: ꝛ nō nimis θρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ δια
odiosꝰ es: ne odio habearis. Deſine prius μασῶ, μὴ μισηθῇς. Παῦσαι πρῶτον
gr̄a diſcipline: ꝛ ne ſis inſatiabilis: ne χάριν παιδείας, καὶ μὴ ἀπλησιάσῃς, μή
forte offendas: ꝛ ſi in medio mul ποτε προσκόψῃς, καὶ ἐὰν ἀναμέσον πλεί
torū ſediſti: prior illis ne exten όνων ἐκάθισας, πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτεί
das manū tuā. Quā ſufficiēs hoī νῃς τὴν χεῖρά σου. Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ
erudito exiguū: ꝛ in cubi πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοί
culo ſuo nō anhelat. ſomnꝰ ſanitatis της αὐτοῦ οὐκ ἀδημαινεῖ. ὕπνος ὑγείας
in inteſtino moderato ſurrexit mane: ꝛ ἐπὶ ἐντέρῳ μετρίῳ ἀνέστη πρωΐ, καὶ ἡ
aīa eius cū eo. Labor vigilie ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Πόνος ἀγρυπνί
ꝛ cholera ꝛ dolor inteſtinox cū hoīe ας καὶ χολέρα καὶ στρόφος μετὰ ἀνδρὸς
inſatiabili. Et ſi coactꝰ fueris in epu= ἀπλήστου. Καὶ ἐὰν βιάζῃ ἐν ἐδέσμα=
lis: ſurge p̄ medium trāſiēs: vome ꝛ q̄eſ= σιν, ἀνάστα μεσοπορῶν, ἔμεσον καὶ ἀνα
ces. Audi me fili: ꝛ nō ſper παύσει. Ἄκουσόν μου τέκνον, καὶ μὴ ἐξου
nas me: ꝛ in nouiſſimis inuenies δενώσῃς με, καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὑρήσεις
verba mea. in oībus operibꝰ tuis eſto velox: ꝛ oīs infir= τοὺς λόγους μου. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
σου γίνου ἐντρεχής, καὶ πᾶν ἀρρω
mitas nō tibi occurret. Splendidū στημα οὐ μή σοι ἀπαντήσῃ. Λαμπρὸν
in panibꝰ benedicere labia: teſtimoniū ἐπ' ἄρτοις εὐλογῆσαι χείλη, μαρτυρία
pulchritudinis illiꝰ fidele. Malo in τῆς καλλονῆς αὐτοῦ πιστή. Γογγυῶ ἐπ'
pane murmurabit ciuitas: ꝛ teſtimo ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ ἡ μαρτυ
niū nequitie illius diligens. in vino ρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἀκριβής. ἐν οἴνῳ
ne virilit agas: multos .n. perdidit vinū. μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν οἶνος.
Fornax p̄bat ferrumiationē ī tinctura. Κάμινος δοκιμάζει σόμωμα ἐν βαφῇ.
ſic vinū in corde ſuperborum in οὕτως οἶνος ἐν καρδίᾳ ὑπερηφάνων ἐν
ebrietate. Additamētū vite vinū hoībus: ſi μέθῃ. Ἔπιστον ζωῆς οἶνος ἀνθρώποις, ἐὰν
biberis illud in menſura ſua. Que vita πίνῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐτοῦ. Τίς ζωὴ
ei q̄ diminuiť vino: ꝛ illud creatū ē in ἐλαττουμένῳ οἴνῳ, καὶ αὐτὸς ἔκτισαι εἰς
leticiā hoībus. Exultatio cor= εὐφροσύνην ἀνθρώποις. Ἀγαλλίαμα καρ
dis ꝛ leticia anime vinū cpotū δίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πινόμενος

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

in tpe ſufficiens. Amarimudo aīe
ἐν καιρῷ αὐταρκης. Πικρία ψυχῆς
vinū potatum multū: in irritatiōe
οἶνος πινόμενος πολύς, ἐν ἐρεθισμῷ καὶ
ruina. multiplicat irā ebrietas
ἀντιπτώματι. πληθύνει θυμὸν μέθη ἄ
ſtulti in offenſionē: diminuēs virtutē
φρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττῶν ἰσχὺν
acquirēs vulnera. In conui
καὶ πρωσωπίων τραύματα. Ἐν συμπο
uio vini: ne redarguas proximū:
σίω οἴνου, μὴ ἐλέγξῃς τὸν πλησίον,
nō deſpicias eum in letitia
καὶ μὴ ἐξουδενώσῃς αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ
illius. Verbū improperij: nō dicas
αὐτοῦ. Λόγον ὀνειδισμοῦ, μὴ εἴπῃς
illi: ne illū premas in occur=
αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαγ
ſu eius.
τήσει αὐτοῦ. Ca.32.

RHγούμενόν σε κατέστησαν, μὴ ἐπαί
Rectorē te cōſtituerūt: ne extolla
ris: eſto illis ſi vnꝰ ex ipſis. Curā ha
ρου, γίνου αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. Φρόντι
be illoꝝ: ſic ſede:: omnē
σον αὐτῶν καὶ οὕτως κάθισον, καὶ πᾶσαν
vſum tui fac: ꝛ appropria
τὴν χρείαν σου ποίησον, καὶ εὐδοκιμή
tus quiesce. At leteris ꝓpt illos
σας ἀνάπαυσαι. Ἵνα εὐφραν θῇς δι' αὐτοὺς
ornamēti gratia: accipias coronā.
καὶ ἐυκοσμίας χάριν, λάβῃς στέφανον.
Loquere ſenioꝝ: decet eū te:
Λάλησον πρεσβυτέρῳ, πρέπει γάρ σοι,
in diligētia āt ſcientie ꝛ impe
ἐν ἀκριβείᾳ δὲ ἐπιστήμης καὶ ἐμποδί
dies muſica. Ubi auſcultatio: nō
σεις μουσικά. Ὅπου ἀκρόαμα, μὴ
effundas loquelā: ꝛ importune ne velis
ἐκχέῃς λαλιάν, καὶ ἀκαίρως μὴ σο=
videri ſapiēs. Signaculū carbūculi in ornamēto
φίζου. Σφραγὶς ἄνθρακος ἐπὶ κόσμῳ
aureo: cōcentꝰ muſicoꝝ in conui=
χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν συμ=
uio vini: in fabricatione au=
ποσίῳ οἴνου, ἐν κατασκευάσματι χρυ
rea ſignaculū ſmaragdi: melodia mu
σῷ σφραγὶς σμαράγδου, μέλος μου
ſicoꝝ ſup dulce vinū. Loquere adole
σικῶν ἐφ' ἡδεῖ οἴνῳ. Λάλησον νεανί
ſcēs ſi neceſſitas tui: vix bis ſi iterro
σκε εἰ χρεία σου, μόλις δὶς ἐὰν ἐπε
gatꝰ fueris. In ſūmā redige ꝓmonē: in pau
ρωτηθῇς. Κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλί
cis multa: eſto q̄ſi ſciēs ꝛ
γοις πολλά, γίνου ὡς γινώσκων καὶ
ſimul tacēs. In medio magnatū
ἅμα σιωπῶν. Ἐν μέσῳ μεγιστάνων
ne te facias eq̄lē: ꝛ vbi ſenes ne
μὴ ἐξισάζου, καὶ ὅπου γέροντες μὴ
multa garruleris. Ante tonitrū feſti
πολλὰ ἀδολέχει. Πρὸ βροντῆς κατα
nat coꝝruſcatio: ꝛ ante verecundū
στράπτει ἀστραπή, καὶ πρὸ αἰσχυντηροῦ
p̄cedet gr̄a. in hora excita=
προελεύσεται χάρις. ἐν ὥρᾳ ἐξεγεί=
re: ꝛ nō ſis vltimꝰ: accurre in domū
ρου, καὶ μὴ οὐράγει, ἀπότρεχε εἰς οἶκον
ꝛ ne deſideas. Illic lude ꝛ fac
καὶ μὴ ῥαθυμήσῃς. Ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει
cogitationes tuas: ꝛ nō in peccatis
τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἐν ἁμαρτίαις

moderate potatuꝫ. Sanitas eſt anime & corporiſobrius potus. Vinū multum potatum: irritationeꝫ et iram & ruinas multas facit. Amaritudo anime: vinuꝫ multuꝫ potatū. Ebrietatis animoſitas iprudētis offenſio minorans virtutē & faciēs vulnera. In cōuiuio vini nō argu as proximū: & nō deſpicias eū in iocū ditate illiꝰ. Verba iproperii non dicas illi: & nō p̄mas illū in repetēdo. Ca.32.

REctorem te poſuerūt noli extolli: eſto in illis quaſi vnus ex ipſis. Curā illorum habe & ſic cōſidera: & omni cu ra tua explicita recūbe: vt leteris prop= ter illos & ornamentū gracie accipias coronā: & dignationē conſequaris cor rogationis. Loq̄re maior natu: decet enim te. Primū verbum diligenti ſcien tiam: et non impedias muſicā. Vbi au= ditus non eſt: non effundas ſermoneꝫ: & iportune noli extolli in ſapiētia tua. Gemula carbunculi in ornamēto auri: & cōparatio muſicorū i cōuiuio vini. Si cut in fabricatione auri ſignū eſt ſmara gdi: ſic numerus muſicorū in iocundo et moderato vino. Audi tacens: & p re uerētia accedet tibi bona gratia. Ado leſcens loquere in tua cauſa vix cū ne= ceſſe fuerit. Si bis interrogatus fueris: habeat caput reſpōſum tuū. In multis eſto quaſi inſcius: & audi tacēs ſimul & querens. In medio magnatorū loq nō preſumas: & vbi ſunt ſenes non multū loquaris. Ante grādinē preibit coruſca tio: & ante verecundiam preibit gratia: & pro reuerentia accedet tibi bona gra cia. Et hora ſurgendi non te frices. Pre curre autē prior in domū tuaꝫ: & illic ad uocare et illic lude: & age cōceptiones tuas et non in delictis & verbo ſupbo. Super his omnibꝰ benedicito dominū qui fecit te & inebriātem te ab omnibꝰ bonis ſuis. Qui timet deū accipiet do= ctrinam eius: & qui vigilauerint ad illā inuenient benedictionē. Qui querit le geꝫ implebitur ab ea: & q inſidioſe agit ſcandalizabitur ab ea. Qui timent deū inuenīēt iudiciū iuſtum: et iuſticias q̄ſi lumē accendēt. Peccator homo vitabit correptionē: & ſecundū voluntatē ſuā inueniet cōparationem. Vir cōſilii non diſperdet intelligentiā: alienus & ſuper bus non pertimeſcet timorē. Etiā poſt q̄ fecit cū eo ſine cōſilio: et ſuis inſecta tionibꝰ arguetur. Fili ſine cōſilio nihil facias: & poſt factū nō penitebis. In via ruine nō eas: & nō offendas in lapides nec credas te vie laborioſe: ne ponas anime tue ſcandalū. Et a filiis tuis caue: & a domeſticis tuis attende. In oī opere tuo crede ex fide aīe tue: hoc eſt em̄ cō= ſeruatio mandatorum. Qui credit deo attendit mandatis: et qui cōfidit in illo non minoratus erit. Ca.33.

UImēti deū nō occurrēt mala: ſed in tentatione deꝰ illū cōſeruabit: & li= berabit a malis. Sapiēs nō odit manda ta & iuſticias: & nō illidetur quaſi in pro cella nauis. Hō ſenſatus credit legi dei: & lex illi fidelis. Qui interrogationē māi feſtat pabit verbū: & ſic depcatꝰ exaudie tur & cōfuabit diſciplinā & tūc rīdebit.

ꝛ ſimone ſuperbo: ꝛ ſup hec
καὶ λόγῳ ὑπερηφάνῳ, καὶ ἐπὶ πάν=
benedicito cū q̄ fecit te:
τοις ἐυλόγησον τὸν ποιήσαντά σε,
ꝛ inebriante te de bonis
καὶ μεθύσκοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν
ſuis. Qui timet dīm accipiet
αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον ἐκδέξε
doctrinā eiꝰ: ꝛ q̄ diluculo
ται τὴν παιδείαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀρθρί
lauerint inuenient cōplacentiā. q̄ q̄rit
ζοντες εὑρήσουσιν εὐδοκίαν, ὁ ζητῶν A
legē replebit ea: ꝛ
νόμον ἐμπλησθήσεται αὐτοῦ, καὶ ὁ
ſimulator ſcādalizabit in ea.
ὑποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν αὐ
Qui timent dīm inuenient
τῷ. Οἱ φοβούμενοι κύριον εὑρήσουσι
iudicia: ꝛ iuſtificationes q̄ſi lumē incē
κρίματα, καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐξά
dent. Homo peccator decli
φουσιν. Ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐκκλί
nat correptionē: ꝛ ſm voluntatē ſuā
νει ἐλεγμόν, καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
inuenit conſonantiā. Vir cōſilij
εὑρίσκει σύγκριμα. Ἀνὴρ βουλῆς B
nō deſpiciet intelligētiā: alienꝰ āt
οὐμὴ παρίδῃ διανόημα, ἀλλότριος δὲ
ꝛ ſuperbꝰ nō ptimeſcet timorē:
ὑπερήφανος οὐ καταπτήξει φόβον,
ꝛ poſtq̄ fecit ſecū ſine
καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μεθ' ἑαυτοῦ ἄνευ
cōſilio. Sine cōſilio nihil facias:
βουλῆς. Ἄνευ βουλῆς μηθὲν ποιήσῃς,
ꝛ in faciēdo ne te peniteat.
καὶ ἐν τῷ ποιῆσαι μὴ μεταμελοῦ.
In via ruine nō eas: C
Ἐν ὁδῷ ἀντιπτώματος μὴ πορευθῇς,
ꝛ nō offendes in lapidoſis. ne con
καὶ μὴ προσκόψεις ἐν λιθώδεσι. μὴ πι
fidas in via ſine offendiculo: ꝛ a
στεύσῃς ἐν ὁδῷ ἀπροσκόπτῳ, καὶ ἀπὸ
filijs tuis caue. In omni
τῶν τέκνων σου φύλαξαι. Ἐν παντὶ
opere bono crede aīe tue:
ἔργῳ ἀγαθῷ πίστευε τῇ ψυχῇ σου,
ꝛ eī hoc eſt cuſtodia mādatoꝝ.
καὶ γὰρ τοῦτό ἐστι τήρησις ἐντολῶν.
Qui credit dño attēdit mādato:
Ὁ πιστεύων κυρίῳ προσέχει ἐντολῇ,
ꝛ q̄ confidit in illo nō diminue= D
καὶ ὁ πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἐλαττω=
tur.
θήσεται. Ca.34.

UΤῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον οὐκ ἀπ=
Timenti dīm nō occur
ret malū. ſed in tentatione ꝛ
παντήσει κακόν. ἀλλ' ἐν πειρασμῷ καὶ
iterꝫ eruet eū. Vir ſapiens
πάλιν ἐξαιρεθήσεται αὐτόν. Ἀνὴρ σοφὸς
nō odiet legē: at q̄ ſimulat
οὐ μισήσει νόμον, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος
in ea: q̄ſi in procella multoꝝ.
ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν καταιγίδι πολλῶν.
Homo prudens credet legi:
Ἄνθρωπος συνετὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ, A
ꝛ lex illi fidelis: q̄ſi interrogatio māi
καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πιστός, ὡς ἐρώτημα δὴ
feſta. p̄para verbū: ꝛ ſic audieris:
λον· ἑτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
indue diſciplinā: ꝛ tūc reſpōde.
σύνδησον παιδείαν, καὶ τότε ἀποκρίθητι.

ē.11.b Rota currus precordia fatui: τ Τροχὸς ἁμαξῆς σπλάγχνα μωροῦ, καὶ
ῆσι axis versatilis cogitatio illi⁹. ὡς ἄξων στρεφόμενος ὁ διαλογισμὸς αὐτ.
equ⁹ ad admissurā sicut amicus subsānator: ἵππος εἰς ὀχείαν ὡς φίλος μῶκος,
sub oi sessore hin= ὑποκάτω παιγνὸς ἐπικαθημένου χρεμε=
niet. Quare dies est supra die: τιεῖ. Διατί ἡμέρα ὑπερέχει ἡμέρας,
τ ois lux diei anni a sole: καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ ἀφ' ἡλίου,
in cognitiōe dāi separati sunt: τ im ἐν γνώσει κυρίου διεχωρίσθησαν, καὶ ἠλ
mutauit tēpora τ festiuitates. Et abi= λοίωσε καιροὺς καὶ ἑορτάς. Καὶ ἀπ' αὐ
lis exaltauit τ sctificauit: τ ex ipis τῶν ἀνύψωσε καὶ ἡγίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν
posuit in numer⁹ diez: τ homi= ἔθηκεν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, καὶ ἄνθρω=
nes oēs a solo τ ex terra πει πάντες ἀπὸ ἐδάφους καὶ ἐκ γῆς
creat⁹ est adā. in multitudine scientie ἐκτίσθη Ἀδάμ. ἐν πλήθει ἐπιστήμης
dñs separauit eos: τ immuta κύριος διεχώρισεν αὐτούς, καὶ ἠλλοίω
uit vias eo⁹. Ex ipis be= σε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἐξ αὐτῶν εὐ=
nedixit τ exaltauit τ ex ipis sci λόγησε καὶ ἀνύψωσε καὶ ἐξ αὐτῶν ἡγί
ficauit: τ ad se approximauit: ab ασε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἤγγισεν, ἀπ'
ē.: 4.d ipis maledixit τ humiliauit αὐτῶν κατηράσατο καὶ ἐταπείνωσε
τ euertit illos a sedib⁹ καὶ ἀνέτρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ καθέσεων
ipsoz. Quasi lutū figuli in ma αὐτῶν. Ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χεῖ
nu ipius: oēs vie ei⁹ sēcū ρὶ αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κα=
dū būplacitū ipius. sic ho τὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ. οὕτως ἄν=
mo in manu ei⁹ q̄ fecit cū: θρωπος ἐν χειρὶ ποιήσαντος αὐτόν,
ad reddendū eis ḡm iudiciū ἀποδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν κρίσιν
suū. Contra malū bo αὐτοῦ. Ἀπέναντι τοῦ κακοῦ τὸ ἀγα=
nū: τ cōtra mortē vita. θόν, καὶ ἀπέναντι τοῦ θανάτου ἡ ζωή.
Sic cōtra peccatorē Οὕτως ἀπέναντι τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὁ
pius: τ sic contra vi= εὐσεβής, καὶ οὕτως ἀπέναντι ἀν=
rū religiosum peccator. Et δρὸς εὐσεβοῦς ὁ ἁμαρτωλός. Καὶ
sic aspice in oia opa οὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα
altissimi: duo duo: vnū contra τοῦ ὑψίστου, δύο δύο, ἓν κατέναντι
vnū: et ego vltim⁹ vigilaui. ἑνός, κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα.
Sicut q̄ colligit calamos post vidēmiatores: i ē.7.c. Ὡς καλαμῶνος ὀπίσω τρυγητῶν, ἐν
bñdictione dñi p̄ueni: τ q̄si q̄ vide εὐλογίᾳ κυρίου ἐφθασα, καὶ ὡς τρυ=
miat repleui torcular. Aduertite q̄m γὼν ἐπλησα ληνόν. Καταμάθετε ὅτι
nō mihi soli laborauī: sed omni οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶ=
b⁹ q̄rentib⁹ disciplinā. Audite σι τοῖς ζητοῦσι παιδείαν. Ἀκούσα=

Precordia fatui quasi rota carri: & quasi axis versatilis cogitatus illi⁹. Equus emis sarius: sic & amicus subsannator: sub oi supra sedente hinnit. Quare dies diem superat: & iterum lux lucem: & annus an num a sole. A domini scientia separati sunt: facto sole & preceptum custodien te per dei sapientiam diuiduntur. Et im= mutauit tēpora & dies festos ipsorum: & in illis dies festos celebrauerunt ad horā. Ex ipsis exaltauit & magnificauit deus: & ex ipsis posuit in numerum dierum: & omnes homines de solo et ex terra vnde creatus est adam. In multitudine disci= pline domini separauit eos: et immuta ault vias eorum. Et ex ipis benedixit & exaltauit: & ex ipsis sanctificauit: & ad se applicauit: & ex ipsis maledixit & hu miliauit: & conuertit illos a separatione ipsorum. Quasi lutum figuli in manu ip sius: plasmare illud & disponere. Omnes vie eius secundum dispositionem ei⁹: sic homo in manu illius qui se fecit: & red= det illi secundum iudicium suum. Con= tra malum bonum est: & contra vitam mors: sic et contra virum iustum pecca= tor. Et sic intuere in omnia opera altissi= mi. Duo contra duo: & vnū contra vnū. Et ego nouissim⁹ cuigilaui: & quasi qui colligit acinos post vindemiatores. In be nedictione dei & ipe speraui: & quasi qui vindemiat repleui torcular. Respicite quoniam non mihi soli laborauī: sed & omnibus exquirentibus disciplinam. Audite me magnati et omnes populi: & rectores ecclesie auribus percipite. Filio & mulieri: fratri et amico non des pote= statem super te in vita tua: et non dede= ris alii possessionem tuam: ne forte pe= niteat te et deprecēris pro illis. Dum ad= huc superes et aspiras: non immutabit te omnis caro. Melius est enim vt filii te rogent: q̄ te respicere in manus filio= rum tuorum. In omnibus operib⁹ tuis precellens esto. Ne dederis maculam in gloriam tuā. In die consumationis die= rum vite tue: & in tempore exitus tui di stribue hereditatem tuam. Cibaria & vir ga et onus asino panis: et disciplina & o= pus seruo. Operatur in disciplina et q̄= rit requiescere: laxa manus illi: & que= rit libertatem. Iugum & lorum curuāt collum durum: et seruum inclināt ope= rationes assidue. Seruo maliuolo tor= tura & compedes: mitte illum in opera tionem ne vacet. Multam enim mali= ciam docuit ociositas. In opera consti= tue eum: sic enim condecet illum. Quia si non obaudierit: curua illum compe= dibus: et nō amplifices super omnē car nem. Verum sine iudicio nihil facias gra ue. Si est tibi seruus fidelis: sit tibi qua= si anima tua. Quasi fratrem sic eum tra cta: quoniam in sanguine anime compa rasti illum. Si leseris eum iniuste in fu= gam conuertetur: & si extollens discef= serit: quem queras: & in qua via queres illum nescis.

Capitulum trigesi mum quartum.

magnates: τ rectores eccle τε μεγισάνες, καὶ οἱ ἡγούμενοι ἐκκλησί=
sie auribꝰ percipite. Filio τ mulieri: ας ἐνωτίσασθε. Υἱῷ καὶ γυναικί,
fratri τ amico: ne dederis potestatē ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, μὴ δῷς ἐξουσίαν
sup te in vita tua: τ ne ōderis σου ἐπὶ σεαυτῷ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῷς
alteri diuitias tuas: ne penitentia ἑτέρῳ τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμε
ductus preceris p eis. Dū adhuc viuis ληθεὶς δέῃ περὶ αὐτῶν. Ἕως ἔτι ζῇς
τ est spūs in te: ne alienes, te ip= καὶ ἔστι πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλαξῇς σεαυ
sū oi carni. Melioꝰ enī est τὸν πάσῃ σαρκί. Κρεῖσσον γάρ ἐστι τὰ
filios indigere tui: q̄ te aspicere τέκνα σου δεηθῆναί σου, ἢ σὲ ἐμβλέπειν
ad manꝰ filioꝝ tuoꝝ. In oibus operi εἰς χεῖρας υἱῶν σου. Ἐν πᾶσι ἔργοις
bus tuis esto p̄cellens: τ ne des σοις ἔρ=
gois sou γίνου ὑπεράγων, καὶ μὴ δῷς
maculā in gloria tua. In die cōsu μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου. Ἐν ἡμέρᾳ συν
mationis diez vite tue τ in tpe τελείας ἡμερῶν ζωῆς σου καὶ ἐν καιρῷ
mortis distribue hereditatē. Fabula τελευτῆς διάδος κληρονομίαν. Χορτά
feni τ virga τ onera asino: σματα καὶ ῥάβδος καὶ φορτία ὄνῳ,
panis τ disciplina τ opa seruo. ope ἄρτος καὶ παιδεία καὶ ἔργα δικέτῃ. Ἔρ
rare in disciplina τ queret re γασαι ἐν παιδείᾳ καὶ ζητήσει ἀνά=
quiē: laxa manus illi τ que παυσιν, ἄνες χεῖρας αὐτῷ καὶ ζη=
ret libertatē. iugū τ lor= τήσει ἐλευθερίαν. ζυγὸς καὶ ἱμὰς
curuāt colluꝫ: τ seruo male κάμπτουσι τράχηλον, καὶ δικέτῃ κα=
fico torture τ tormēta. Im= κούργῳ στρέβλαι καὶ βάσανοι. Ἐμ=
mitte illū in operationē ne va βαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν ἵνα μὴ ἀρ
cet: multā enī malitiā docuit γῇ, πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ
ociositas. in opa constitue ēmadmodū ἀργία. Εἰς ἔργα κατάστησον καθὼς
decet eū: τ si nō obedierit: πρέπει αὐτῷ, καὶ ἐὰν μὴ πειθαρχῇ,
aggraua cōpedes ei⁹. Et nō βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ. Καὶ μὴ
abundes oi carni: τ sine iudi περισσεύσῃς πάσῃ σαρκί, καὶ ἄνευ κρίσε
cio nō facias aliquid. Si est tibi ως μὴ ποιήσῃς μηδέν. Εἰ ἔστι σοι
seruꝰ: sit tibi sicut aīa tua δικέτης, ἔστω σοι ὡς ἡ ψυχή σου
q̄n in sanguine acq̄sisti illū. Si ὅτι ἐν αἵματι ἐκτήσω αὐτόν. Εἰ
est tibi seruꝰ: tracta eū vt fra ἔστι σοι δικέτης, ἄγε αὐτὸν ὡς ἀδελ=
trē: q̄n tanq̄ aīa tua indigebis φόν, ὅτι ὡς ἡ ψυχή σου ἐπιδεήσεις
eo. Si malefeceris ei iniuste αὐτοῦ. Ἐὰν κακώσῃς αὐτὸν ἀδίκως
τ tolligs aufugerit: in qua via καὶ ἀπαρας ἀποδράσῃ, ἐν ποίᾳ ὁδῷ
queres eum? ζητήσεις αὐτόν; Ca. 34.

Vane spes τ mēdaces Κεναὶ αἱ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς

Universidad de Deusto
Biblioteca

imprudēti viro: τ inſomnia eleuant ἀσυνέτῳ ἀνδρί, καὶ ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν ſtultos. q̄ſi q̄ apprehēdit vmbrā τ pſequ ἄφρονας· ὡς ὁ δραττόμενος σκιᾶς καὶ διώ quit vētos: ſic q̄ intēdit inſomnijs. κων ἀνέμους, οὕτως ὁ ἐπιτείνων ἐνυπνίοις. Hoc fm hoc viſio inſomnio: an Τοῦτο κατὰ τοῦτο ὅρασις ἐνυπνίων, κα te faciē ſimilitudo faciei. τέναντι προσώπου ὁμοίωμα προσώπου. ab immūdo q̄d mundabit: τ ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαριεῖ σθαι; καὶ a mēdace q̄d verū erit? Ydolatriſti ἀπὸ ψευδοῦς τί ἀληθεύσει; Mantelia τ auguria τ inſomnia: vana ſunt: καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια, μάταια ἐστι, τ ſicut parturiētis phātaſias patit tuſi καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεταί σου ἡ cor. Niſi ab altiſſimo miſſa καρδία. Ἐὰν μὴ παρὰ ὑψίστου ἀποσταλ ſint in viſitatione tua: ne dederis in illa λῇ ἐν ἐπισκοπῇ σου, μὴ δῷς εἰς αὐτὰ cor tuū. multos enī decep τὴν καρδίαν σου. πολλοὺς γὰρ ἐπλά perūt inſomnia: τ exciderūt ſperātes νησε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες in illis. Sine mēdacio conſumabi ἐπ' αὐτοῖς. Ἄνευ ψεύδους συντελεσθή tur lex: τ ſapia ori fideli σεται νόμος, καὶ σοφία στόματι πιστῷ cōſumatio. Qui q̄ vagatus eſt no τελείωσις. Ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγ uit multa: τ multū expertus enarra νω πολλά, καὶ ὁ πολύπειρος ἐκδιηγή bit intellectū. Qui nō expert⁹ eſt nouit σεται σύνεσιν. Ος οὐκ ἐπειράθη ὀλίγα pauca: at q̄ decept⁹ eſt multiplicat aſtu ὀλίγα, ὁ δὲ πεπλανημένος πληθύνει πα tiam. multa vidi in deceptio νουργίαν· πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλα ne mea. τ fictiones ver νήσει μου. καὶ τὰ πλάσματα τῶν λό boꝝ meoꝝ: intellect⁹ me⁹. Pluries vſq; ad γων μου, σύνεσίς μου. Πλεονάκις ἕως mortē periclitat⁹ ſum. τ liberat⁹ ſū: hoꝝ θανάτου ἐκινδύνευσα. καὶ διεσώθην, γούτων gra. Spūs timentiū dn̄m χάριν. Πνεῦμα φοβουμένων τὸν κύριον viuet: nā ſpes illoꝝ in ſaluā ζήσεται, ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώ tem illos. q̄ timet dn̄m: ζοντα αὐτούς. ὁ φοβούμενος τὸν κύριον, nihil timebit: τ non trepidabit οὐδὲν ἐυλαβηθήσεται, καὶ οὐ μὴ δειλιάσῃ qm̄ ipe ſpes ei⁹. Timētis ὅτι αὐτὸς ἐλπὶς αὐτοῦ. Φοβουμένου τὸν dn̄m: beata aīa. cui intēdit: κύριον, μακαρία ἡ ψυχή. τίνι ἐπείχει, τ q̄d eius firmamentū. oculi do καὶ τίς αὐτοῦ στήριγμα. οἱ ὀφθαλμοὶ κυ mini ſup amātes eū: pote ρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, ὑπερα ctio potētie τ firmamētū fortitudinis. πισμὸς δυναστείας καὶ στήριγμα ἰσχύος. Tegimē ab ardore: τ tegmē a Σκέπη ἀπὸ καύσωνος, καὶ σκέπη ἀπὸ meridie: cuſtodia ab offenſio μεσημβρίας, φυλακὴ ἀπὸ προσκόμμα ne τ adiutoriū caſus. Exaltās ani τος καὶ βοήθεια πεσόντος. Ἀνυψῶν ψυ mā τ illuminās oculos: ſanitatēdās χὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμούς, ἴασιν δί

UAna ſpes & mēdaciū viro iſēſato: & ſōnia extollūt īprudētes: Quaſi qui apprehēdit vmbrā: & pſeqtur vētū: ſic & q attēdit ad viſa mēdacia. Scd̄z hoc viſio ſōniorū. Ante faciē hois ſilitudo alterius hois. Ab īmūdo qd mūdabitur: & a mē dace qd verū dicetur? Diuinatio erroris & auguria: mēdacia & ſōnia malefaciētiū vāitas ē. Et ſicut parturiētis cor tuū phā taſias patitur niſi ab altiſſimo fuerit emiſ ſa viſitatio. ne dederis ī illis cor tuū. Mul tos em̄ errare fecerūt ſōnia: & exciderūt ſperātes in illis. Sine mēdacio cōſumabi tur verbū legis: & ſapia in ore fidelis cō planabitur. Qui nō est tentatus qd ſcit? Vir in multis expertus cogitabit multa: et q multa didicit enarrabit intellectuz. Qui nō ē expt⁹ pauca recognoſcit. Qui aūt in multis fact⁹ ē: multiplicat malicia. Qui tentat⁹ nō ē: q̄lia ſcit. Qui iplanat⁹ eſt: a būdabit neqtia. Multa vidi enarran do: & plimas verborū cōſuetudines. Ali quotiēs vſq; ad mortē piclitat⁹ ſuz horū cauſa: & liberat⁹ ſum gra dei. Spūs timē tiū deū q̄ritur: & in reſpectu illi⁹ bn̄dice tur. Spes em̄ illorū in ſaluātē illos: & ocu li dei in diligētes ſe. Qui timet dn̄z nihil trepidabit: & nō pauebit: qm̄ ipe eſt ſpes ei⁹. Timētis dn̄m beata ē aīa ei⁹: ad quez reſpicit: & q eſt fortitudo eius. Oculi dn̄i ſup timentes eū: ptector potētie: firma mētū virtutis: tegimē ardoris et vmbra culū meridiani: deprecatio offenſiōis & adiutorīū caſus: exaltās aīam & illūinās oculos: dās ſanitatē & vitā et bn̄dictionē. Immolātis ex iniquo oblatio ē macula ta: & nō ſunt bn̄placite ſubſānatiōes in iuſtorū. Dn̄s ſol⁹ ſuſtinētib⁹ ſe in via veri tatis & iuſticie. Dona iniquorū nō ꝓbat altiſſim⁹: nec reſpicit ī oblatiōes iniquo rū: nec in multitudine ſacrificiorū: eorū ꝓpitiabitur pctis. Qui offert ſacrificiuz ex ſubſtātia pauperuz: q̄ſi q victimat filiū i cōſpectu patris ſui. Panis egētiū vita pau peris ē: q defraudat illū hō ſanguinis ē. Qui aufert i ſudore panē q̄ſi q occidit ꝓ ximū ſuū. Qui effundit ſāguinē: & q frau dē facit mercenario: fres ſūt. Vn⁹ edificās et vnus deſtruēs: qd ꝓdeſt illis niſi labor? Vn⁹ orās & vn⁹ maledicēs: cui⁹ vocē exa udiet de⁹? Qui baptizatur a mortuo & ite rū tāgit mortuū qd ꝓficit lauatio illi⁹? Sic homo q ieiunat in peccatis ſuis: & iteruz eadē faciens quid proficit humiliādo ſe? Orationē illius quis exaudiet? Ca.35.

QVi cōſeruat legē mltiplicat oronē. Sacrificiū ſalutare ē attēdere mādatis et diſcedere ab oi iniqtate: & ꝓpitiationē litare ſacrificiis ſup iniuſticias: & de precatio ꝓ pctis recedere ab iniuſticia. Retribuet gra̅m q offert ſimilaginē: & q facit miam offert ſacrificiū. Bn̄placitū e dn̄o recedere ab iniqtate: & deprecatio ꝓ pctis recedere ab iiuſticia. Nō apparebis ante cōſpectū dn̄i vacu⁹: Hec em̄ oia ꝓ pter mādata dei fiūt. Oblatio iuſti īpin guat altare: & odor ſuauitatis ē in cōſpe ctu altiſſimi. Sacrificiū iuſti acceptū ē: & memoriā ei⁹ nō obliuiſcetur dn̄s. Bono aīo gn̄ā redde deo: & nō minuas ꝑmitias manuū tuarū. In oi dato hilarē fac vultū tuū: & i exultatiōe ſctifica decimas tuas.

vitā τ bn̄dictionē. Sacrificās ex A
δοὺς ζωὴν καὶ εὐλογίαν. Θυσιάζων ἐξ
iniuſto: oblatio ridicula: τ nō ἀδίκου, προσφορὰ μεμωκημένη, καὶ οὐκ
in bn̄placitū donaria iniquoꝝ. Nō εἰς εὐδοκίαν δωρήματα ἀνόμων. Οὐκ
cōplacet altiſſim⁹ oblationib⁹ impioꝝ: εὐδοκεῖ ὁ ὕψιστος προσφοραῖς ἀσεβῶν,
neq; in multitudie ſacrifitioꝝ ꝓpitiab ꝓpec οὐδὲ ἐν πληθει θυσιῶν ἐξιλάσκεται ἁμαρ
cato. Sacrificās filiū coꝝ patre τίας. Θύων υἱὸν ἐναντι τοῦ πατρὸς B
eius q̄ adducit ſacrificiū ex ſubſtā αὐτοῦ ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ χρημά
tia pauper. panis indigentiū vita των πενήτων. ἄρτος ἐπιδεομένων ζωὴ
pauper: q̄ defraudat illū homo ſan πτωχῶν, ὁ ἀποστερῶν αὐτὸν ἀνθρωπος αἱ
guinū. Occidens ꝓximū aufe μάτων. Φονεύων τὸν πλησίον ὁ ἀφαι
rens connictū: τ effundēs ſanguinē ρούμενος συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα ὁ
defraudās mercedē mercenarij. Edi⁹ edificans ἀποστερῶν μισθὸν μισθωτοῦ. Εἷς οἰκοδομῶν
τ vn⁹ deſtruēs: qd lucranē pluſ q̄ καὶ εἷς καταλύων, τί ὠφελοῦσι πλεῖον ἢ
labor es: Edi⁹ orās τ vn⁹ maledi C
cēs: cui⁹ vocē exaudiet dn̄s? κόπους; Εἷς εὐχόμενος καὶ εἷς καταρώμε
nos, τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεσπότης;
Qui intingit a mortuo τ iterū tan Βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν ἅπτό
git eū: q̄ vtilitas in lauacro illi⁹. μενος αὐτοῦ, τί ὄφελος ἐν τῷ λουτρῷ αὐτοῦ.
Sic homo q̄ ieiunat in peccatis Οὕτως ἄνθρωπος νηστεύων ἐπὶ τῶν ἁμαρτιῶν
ſuis. τ iterū vadēs τ hec fa ἑαυτοῦ. καὶ πάλιν πορευόμενος καὶ ταῦτα ποι
cies. oronem illi⁹ q̄s exaudiet: ꝓuer.
ῶν· τῆς προσευχῆς αὐτοῦ τίς εἰσακούσεται, 15.b
τ q̄d ꝓfecit in humiliādo ſe? καὶ τί ὠφέλησεν ἐν τῷ ταπεινωθῆναι αὐτόν; D

QVi cōſeruat legē multiplicat obla C.35.
tiones: ſacrificato: ſalutaris q̄ attēdit mā Ὁ συντηρῶν νόμον πλεονάζει προσ
φoras, θυσιάζων σωτηρίου ὁ προσέχων ἐν
datis: τ retribuēs gra̅m vt q̄ φοραῖς, καὶ ἀνταποδιδοὺς χάριν ὡς προσ
offert ſiliginē. τ q̄ facit elemoſy πολαῖς, καὶ ἀνταποδιδοὺς χάριν ὡς προσ
φέρων σεμίδαλιν· καὶ ὁ ποιῶν ἐλεημοσύ
nā: ſacrificato: laudis. bn̄placitū dn̄i recede νην, θυσιάζων αἰνέσεως· εὐδοκία κυρίου ἀποστῆ
re ab iniquitate: τ ꝓpitiatio recedere ναι ἀπὸ πονηρίας, καὶ ἐξιλασμὸς ἀποστῆναι Mat.19
ab iniuſticia. Ne appareas ante dn̄m vacu⁹: ἀπὸ ἀδικίας. Μὴ ὀφθῇς ἐνώπιον κυρίου κενός,
oia em̄ hec gra mādati. Oblatio πάντα γὰρ ταῦτα χάριν ἐντολῆς. Προσφο A
iuſti impinguat altare: τ ſuauis ρὰ δικαίου λιπαίνει θυσιαστήριον, καὶ ἡ εὐω
odor eius ic̄ōſpectu altiſſimi. Sacrificiū viri δία αὐτῆς ἐναντι ὑψίστου. Θυσία ἀνδρὸς
iuſti acceptabile: τ memoria eius nō δικαίου δεκτή, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς οὐκ
tradet obliuioni. In bono oculo glori ἐκλιπεῖται. Ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξα Ecc.
fica dn̄m: τ ne diminuas ꝓmitias ma σον τὸν κύριον, καὶ μὴ σμικρύνῃς ἀπαρχήν χει 25.b
nuū tuaꝝ. in oi dato hilarifica uul τῶν σου. ἐν πάσῃ δόσει ἱλάρωσον τὸ πρόσω τ.: 4. d
rōn̄ tuū: τ in letitia ſctifica decimas. πόν σου, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἁγίασον δεκάτην. Deut. 16.a.

2. Cor. 9.b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū iter. lati. Trāsla. B. Vie. Eccles. Cap. xxxvi.

Da altissimo fm donū eius: τ in bono oculo adinuētionē manū. qm dns retribuēs est: τ retribuet septupla. ne diminuas exdono: nō cū suscipiet: τ nō intēdas sacrificio iniusto: qm iudex dns est: τ nō est apud illū opinio persone. Nō accipiet dns psonam sup pauperē: τ deprecationē iniuria affecti exaudiet. Nō despiciet supplicationē pupilli neq; viduā si effundat loquelā. Nōne lachrima vidue ad maxillā descendūt: τ exclamatio eius sup deducentē eas? A maxilla eā ascendūt vsq; ad celū: & dns exauditor non delectabitur i illis. Qui adorat deū in oblectatione suscipietur: & deprecatio illius vsq; ad nubes ꝓpinquabit. Oratio humiliātis se nubes penetrabit: & donec ꝓpinquet nō cōsolabitur: & nō discedet donec altissim⁹ aspiciat. Et dns nō elongabit: sed iudicabit iustos & faciet iudiciū: & fortissim⁹ nō habebit in illis patientiā: vt cōtribulet dorsum iporuz & gētibus reddet vindictam donec tollat plenitudinē superborum: & sceptra iniquorū cōtribulet: donec reddat hoīb⁹ fm act⁹ suos et fm opa ade: et fm presumptionē illius: donec iudicet iudiciū plebis sue: & oblectabit iustos mia sua. Speciosa mia dei in tempore tribulationis: quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. Ca. 36.

Miserere nr̄i de⁹ oīm & respice nos: et ostēde nobis lucē miserationuz tuarū: et imitte timorē tuū sup gētes q̄ nō exq̄sierūt: vt cognoscant qa nō ē de⁹ nisi tu: vt enarrēt magnalia tua. Alleua manū tuā sup gētes aliēas: vt videāt potētiā tuā. Sicut em̄ in cōspectu corū sctificat⁹ es i nobis: sic in cōspectu nr̄o magnificaberis in eis: vt cognoscant te sicut & nos cognouim⁹: qa nō est de⁹ preter te dn̄e. Innoua signa et imuta mirabilia. Glorifica manū & brachiū dextruz. Excita furorē et effūde irā. Extolle aduersariū & afflige inimicū. Festina tēp⁹ et memēto finis: vt enarrent mirabilia tua. In ira flāme deuoretur q̄ saluatur & q̄ pessimāt plebē tuā inueniāt pditionē. Cōtere caput principū: et inimicorū dicentiū nō est ali⁹ ꝓter nos. Cōgrega oēs tribꝰ iacob: et cognoscāt qa nō ē deus nisi tu: vt enarrēt magnalia tua: et hereditabis eos sicut ab īmtio. Miserere plebi tue sup quā iuocatū ē nomē tuū: & isrl̄ quē coeq̄sti primogenito tuo. Miserere ciuitatis sctificationis tue hierusalē: ciuitati reqei tue. Reple siō i enarrabilib⁹ virtutib⁹ tuis: & glia tua ppl'm tuū. Da testimoniū qa ab initio creature tue sunt: & suscita p̄cationes q̄s locuti sunt in noīe tuo ꝓphete priores. Da mercedē sustinētib⁹ te: vt ꝓphete tui fideles iueniātur: et exaudi oīones fuorū tuorū. Scdz bñdictionez aarō da ppl'o tuo: & dirige nos i viā iusticie: vt sciant oēs q̄ habitāt terrā: qa tu es deus cōspector seculorū. Omnez escā māducabit venter: & est cibus cibo melior. Fauces contingunt cibum: & cor insensatum verba mendacia. Cor prauuz dabit trisciam: et homo peritus resistet illi.

Da altissimo fm donatū ei⁹ et in bono oculo adinuentionē facito manuū tuarū: qm dns retribuēs est: & septies tātū retribuet tibi. Noli offerre munera prava: nō em̄ suscipiet illa. Et noli inspicere sacrificiū iniustū: qm dns videx est: & nō est apud illū glia psone. Non accipiet dns personā in pauperē: et deprecationē lesi exaudiet. Nō despiciet preces populi: nec viduā si effundat loquelā gemit⁹. Nōne lachryme vidue ad maxillā descendūt: et exclamatio eius sup deducentē eas? A maxilla em̄ ascendūt vsq; ad celū: & dns exauditor non delectabitur i illis. Qui adorat deū in oblectatione suscipietur: & deprecatio illius vsq; ad nubes ꝓpinquabit. Oratio humiliātis se nubes penetrabit: & donec ꝓpinquet nō cōsolabitur: & nō discedet donec altissim⁹ aspiciat. Et dns nō elongabit: sed iudicabit iustos & faciet iudiciū: & fortissim⁹ nō habebit in illis patientiā: vt cōtribulet dorsum iporuz & gētibus reddet vindictam donec tollat plenitudinē superborum: & sceptra iniquorū cōtribulet: donec reddat hoīb⁹ fm act⁹ suos et fm opa ade: et fm presumptionē illius: donec iudicet iudiciū plebis sue: & oblectabit iustos mia sua. Speciosa mia dei in tempore tribulationis: quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. Ca. 36.

Miserere nr̄i de⁹ oīm & respice nos: et ostēde nobis lucē miserationuz tuarū: et imitte timorē tuū sup gētes q̄ nō exq̄sierūt: vt cognoscant qa nō ē de⁹ nisi tu: vt enarrēt magnalia tua. Alleua manū tuā sup gētes aliēas: vt videāt potētiā tuā. Sicut em̄ in cōspectu corū sctificat⁹ es i nobis: sic in cōspectu nr̄o magnificaberis in eis: vt cognoscant te sicut & nos cognouim⁹: qa nō est de⁹ preter te dn̄e. Innoua signa et imuta mirabilia. Glorifica manū & brachiū dextruz. Excita furorē et effūde irā. Extolle aduersariū & afflige inimicū. Festina tēp⁹ et memēto finis: vt enarrent mirabilia tua. In ira flāme deuoretur q̄ saluatur & q̄ pessimāt plebē tuā inueniāt pditionē. Cōtere caput principū: et inimicorū dicentiū nō est ali⁹ ꝓter nos. Cōgrega oēs tribꝰ iacob: et cognoscāt qa nō ē deus nisi tu: vt enarrēt magnalia tua: et hereditabis eos sicut ab īmtio. Miserere plebi tue sup quā iuocatū ē nomē tuū: & isrl̄ quē coeq̄sti primogenito tuo. Miserere ciuitatis sctificationis tue hierusalē: ciuitati reqei tue. Reple siō i enarrabilib⁹ virtutib⁹ tuis: & glia tua ppl'm tuū. Da testimoniū qa ab initio creature tue sunt: & suscita p̄cationes q̄s locuti sunt in noīe tuo ꝓphete priores. Da mercedē sustinētib⁹ te: vt ꝓphete tui fideles iueniātur: et exaudi oīones fuorū tuorū. Scdz bñdictionez aarō da ppl'o tuo: & dirige nos i viā iusticie: vt sciant oēs q̄ habitāt terrā: qa tu es deus cōspector seculorū. Omnez escā māducabit venter: & est cibus cibo melior. Fauces contingunt cibum: & cor insensatum verba mendacia. Cor prauuz dabit trisciam: et homo peritus resistet illi.

sup gētes alienas: videāt potentiā tuā. sicut in cōspectu eoꝝ sctificaꝰ es i nobis: sic in cōspectu nr̄o magnificaberis in eis. Et cognoscāt te sicut & nos te cognouim⁹. Quia nō est deus ꝓter te dn̄e: innoua signa τ immuta mirabilia. glorifica manū τ brachiū dextrū: vt enarrēt mirabilia tua. ire: tolle aduersariū τ cōtere inimicū. Accelera tēpus τ memēto ire: τ enarrent mirabilia tua. in ira ignis; tibi mirabilia tua. Reple siō i enarrabilib⁹ virtutib⁹ tuis: & glia tua ppl'm tuū. Da testimoniū qa ab initio creaturis tuis: vt enarrēt magnalia tua

Universidad de Deusto
Biblioteca

Omne masculū suscipiet mulier: est
Πάντα ἄρρενα ἐπισδέξεται γυνή, ἔστι
esū filia ꝙ filia melior. Spe
πατὴρ θυγατρὸς κρείσσων. Κάλ
cies mulieris exhilarat faciē: τ
λος γυναικὸς ἱλαρύνει πρόσωπον, καὶ
sup omnē cōcupiscētiā hoīs sup
ὑπὲρ πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνθρώπου ὑ=
inducit: si est in lingua mia
περάγει, εἰ ἔστιν ἐπὶ γλώσσης ἔλεος
τ mānsuetudo τ sanitas. Iō est
καὶ πραύτης καὶ ἴασις. Οὐκ ἔστιν ὁ
vir illius sm filios hoīm. Qui pos
ἀνὴρ αὐτῆς καθ' υἱοὺς ἀνθρώπων. Ο κτῶ
sidet mulierē inchoat possessionē: adiu
μενος γυναῖκα ἐναρχέται κτήσεως, βοη
toriū sm ipm τ colūnā quietis.
θὸν κατ' αὐχὴν καὶ σύλον ἀναπαύσεως.
vbi nō est septū diripietur posses
οὗ οὐκ ἔστι φραγμὸς διαρραγήσεται κτῆ
sio: τ vbi nō est mulier īgemiscet pere=
μα, καὶ οὗ οὐκ ἔστι γυνὴ στενάξει πλα
grinās. Quis cū confidet expedito la
νώμενος. Τίς γὰρ πιστεύσει ἐυζώνῳ λη
troni erranti de ciuitate in ciuitatē.
στῇ σφαλλομένῳ ἐκ πόλεως εἰς πόλιν.
sic hoi nō habenti nidū τ
οὕτως ἀνθρώπῳ μὴ ἔχοντι νοσσιὰν καὶ
hospitanti vbicūq; aduesperauerit.
καταλύοντι οὗ ἐὰν ἐφίσῃ. Ca.37.

OMnis amicus dicet: amicus sum et ego:
Πᾶς φίλος ἐρεῖ, ἐφιλίασα κἀγώ,
sed est amic' nomine solū amicus.
ἀλλ' ἔστι φίλος ὀνόματι μόνον φίλος.
Nōne tristitia manet vsq; ad mortē? soda
Οὐχὶ λύπη μένει ἕως θανάτου; ἑταῖ
lis τ amic' versus in inimicitiā.
ρος καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν.
o praua cogitatio: vnde inuoluta es
ὦ πονηρὸν ἐνθύμημα, πόθεν ἐκυλίσθης
cooperire aridā in dolositate.
καλύψαι τὴν ξηρὰν ἐν δολιότητι.
Sodalis amico cōuiuit in letitia:
Ἑταῖρος φίλῳ συνδιαιτᾶται ἐν εὐφροσύνῃ,
τ in tpe tribulatiōis erit cōtrarius.
καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως ἔσται ἀντέναντι.
sodalis cū amico simul laborat causā vē=
ἑταῖρος φίλῳ συμπονεῖ χάριν γα=
tris: τ contra hostē accipiet
τρός, καὶ ἐναντι πολεμίου λήψεται
scutū. Non obliuiscaris amici in
ἀσπίδα. Μὴ ἐπιλάθου φίλον ἐν τῇ
aīa tua: τ nō memor sis illius
ψυχῇ σου, καὶ μὴ μνημονεύσῃς αὐτοῦ
in diuitijs tuis. Nec cōsilieris cū
ἐν χρήμασί σου. Μὴ βουλεύου μετὰ
co q̄ reuerea te: τ a
τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ τῶν
zelantib' te abscōde consiliū. Cū
ζηλούντων σε κρύφον βουλήν. Πᾶς
cōsiliarius aufert cōsiliū: sed est
σύμβουλος ἐξαιρεῖ βουλήν, ἀλλ' ἔστι
q̄ consiliat in scipm. a cōsi
συμβουλεύων εἰς ἑαυτόν. ἀπὸ συμ=
liario serua aīam tuā: τ sci=
βούλου φύλαξαι ψυχήν σου, καὶ γνῶ
to prius que eius necessitas. Et cū
θι πρότερον τίς αὐτοῦ χρεία. Καὶ μὰρ
tpe sibi cōsulit: ne forte ia=
αὐτὸς ἑαυτῷ συμβουλεύεται, μήποτε βά
ciat in te sortē: τ dicat tibi bona
λῃ ἐπὶ σοὶ κλῆρον, καὶ εἴπῃ σοι καλὴ

Omnē masculus excipiet mulier: et est
filia melior filie. Species mulieris exhi=
larat faciem viri sui: & super omnē cōcu
piscentiam hominis superducet deside
riū. Si est lingua curatiōis: est & mitiga
tionis & mīe: nō est vir illi' scdm filios
hoīs. Qui possidet mulierē bonā īcho
at possessionē: adiutoriū secūdū illū est
et colūna vt requies. Vbi nō est sepes di
ripietur possessio: & vbi non est mulier
ingemiscet egens. Cui credit qui nō ha
bet nidū. Et deflectens vbicunq; obscu
rauerit quasi succinctus latro exiliēs de
ciuitate in ciuitatem.

Capitulum trigesimū septimum.

OMnis amicus dicet et ego amicitiā
copulaui: sed est amicus solo nomi
ne amicus. Nonne tristicia inest vsq; ad
mortem? Sodalis autē et amicus adini=
micitiam cōuertentur. O presumptio
nequissima: vnde creata es cooperire
aridam malicia & dolositate illius. Soda
lis amico conuocunda bitur in oblecta=
tionibus: & in tempore tribulationis ad
uersarius erit. Sodalis amico condolet
causa ventris: & contra hostem accipiet
scutum. Non obliuiscaris amici tui in
animo tuo: & non immemor sis illi' in
operibus tuis. Nōli cōsiliari cum soce=
ro tuo: et a zelantibus te absconde cō=
silium. Omnis consiliarius prodit cōsi
lium: sed est consiliarius in semetipso.
A consiliario serua animā tuam. Prius
scito que sit illius necessitas: & quid ipe
in animo suo cogitabit. Ne forte mit=
tat sudem in terram & dicat tibi: bona
est via tua: & stet ecōtrario videre quid
tibi eueniat. Cū viro irreligioso tracta
de sanctitate: & cum iniusto de iustitia:
& cū muliere de his que emulatur. Cū
timido de bello: cū negociatore de tra
iectione. Cum emptore de venditione:
cum viro luuido de gratiis agendis. Cū
impiis de pietate: cum inhonesto de ho
nestate. Cū operario agrario de omni
opere: cum operario annuali de consu
matione anni: cum seruo pigro de mul
ta operatione. Non attendas his in oī
consilio. Sed cum viro sancto assiduus
esto: quencunq; cognoueris obseruan
tem timorem dei: cuius anima est secū
dum animam tuā. Quicunq; titubaue
rit in tenebris: non condolebit tibi. Et
cor boni consilii statue tecum. Non est
enim tibi aliud pl' illo. Anima viri san=
cti enunciat aliquando vera: q̄ septem
circunspectores sedentes in excelso ad
speculandum. Et in his omnib' depre
care altissimū: vt dirigat in veritate viā
tuam. Ante omnia opera verbū verax
precedat te: & ante omnem actum con
silium stabile. Verbus neq; immutabit
cor: ex quo ptes quattuor oriuntur bo
num & malum: vita: & mors: & dūta=
xat illorum est assidua lingua. Vir peri=
tus multos erudiuit: & anime sue suā=
uis est. Qui sophistice loquitur odibi=
lis est: in omni re defraudabitur. Nō est
em illi data a dño gratia: omni em sapiē
tia defraudatus est. Est sapiens aīe sue
sapiēs: & fruet' sensus illius laudabilis.

via tua: τ stabit ecōtrario ad videndū D
ὁδός σου, καὶ στήσεται ἐξεναντίας ἰδεῖν τὸ
qd̄ euenturū est tibi. Ne consilieris
συμβουλεύσομαί σοι. Μὴ συμβουλεύου
cum eo q̄ reueretur te: τ a
μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ
zelantibus te absconde cōsiliū. Cum
τῶν ζηλούντων σε κρύφον βουλήν. Μετὰ
muliere de pellice eius: τ cum
γυναικὸς περὶ ἀντιζήλου αὐτῆς, καὶ μετὰ
timido de bello. cum mercatore de
δειλοῦ περὶ πολέμου. μετὰ ἐμπόρου περὶ
cōmutatione τ cum emente de
μεταβολίας καὶ μετὰ ἀγοράζοντος πε
venditiōe. Cum inuido de gra
ρὶ πράσεως. Μετὰ βασκάνου περὶ εὐ
titudine: τ cum inmisericordi de
χαριστίας, καὶ μετὰ ἀνελεήμονος περὶ A
būficentia. cum pigro de om=
χρηστοσύνης. μετὰ ὀκνηροῦ περὶ παν=
ni opere: τ cum mercenario ānuali
τὸς ἔργου, καὶ μετὰ μισθίου ἐτησίου
de ꝓsumatiōe. Seruo pigro de
περὶ συντελείας. Οἰκέτῃ ἀργῷ περὶ
multa opatione. Ne attendas sup his
πολλῆς ἐργασίας. Μὴ ἐπέχε ἐπὶ τούτοις B.6.b.
de omni consultatione: sed cum
περὶ πάσης συμβουλίας, ἀλλ' ἢ μετὰ
viro pio assiduus esto. Quē co
ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ἐνδελέχιζε. Ον ἂν
gnoueris conseruantē mādata dñi:
ἐπιγνῶς συντηροῦντα ἐντολὰς κυρίου,
q̄ in aīa sua sm ani
ὃς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυ=
mā tuā: τ si offenderis: condole=
χήν σου, καὶ ἐὰν πταίσῃς συναλγή=
bit tibi. Et consiliū cordis statue:
σει σοι. Καὶ βουλὴν καρδίας στῆσον,
nō .n. est tibi fidelior co. aīa
οὐ γὰρ ἔστι σοι πιστότερος αὐτῆς. ψυχὴ
.n. viri nunciare aliqñ ꝙsue
γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλειν ἐνίοτε εἰώ=
nit: magis q̄ septē speculatores sedētes in excel=
θεν, ἢ ἑπτὰ σκοποὶ καθήμενοι ἐπὶ μετε
so speculo. Et in oībus his
ώρου ἐπισκοπῆς. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις
deprecare altissimū: ut dirigat veritas
δεήθητι τοῦ ὑψίστου, ἵνα εὐθύνῃ ἡ ἀλήθεια τὴν
viā tuā. Ante oīa omnis operis: verbū: τ
ὁδόν σου. ἀρχὴ παντὸς ἔργου, λόγος, καὶ
ante omnē actū cōsiliuꝫ. Vestigiū muta=
πρὸ πάσης πράξεως βουλή. Ιχνος ἀλλοιώ=
tionis gaudij vultus. Quattuor ptes oīli
σεως χαρᾶς πρόσωπον. Τέσσαρα μέρη ἀνα
tur: bonū: malū: vita: mors: τ
τέλλει, ἀγαθόν, κακόν, ζωή, θάνατος, καὶ ἡ
dñatrix illor assidue lingua est.
κυριεύουσα αὐτῶν ἐνδελεχῶς γλῶσσά ἐστιν.
Est vir astutus multor eruditor:
Εστιν ἀνὴρ πανοῦργος πολλῶν παιδευτής,
τ ꝓfce aīe inutilis est. est sophi
καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρηστος ἐστιν. ἔστιν ὁ σοφι
sticans in smonib' odibilis: hic omni sa=
ζόμενος ἐν λόγοις μισητός, οὗτος πάσης σο
pia defraudabit. Nō .n. data ē illi a
φίᾳ καθυστερίσει. Οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ πάρα
dño gra: qñ omn sapia ꝓnatus ē. est
κῦ χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐστέρηται. ἔστι
sapiēs ꝓfce aīe: τ fructus C
σοφὸς τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ, καὶ οἱ καρποὶ τῆς
intellectus eius in ore laudabiles.
συνέσεως αὐτοῦ ἔπαινος αἰνετοί.

D Vir sapiēs suam plebē erudit:
Ανὴρ σοφὸς λὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύει,
τ fructus intellect illius fi-
καὶ οἱ καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πι
deles. Vir sapiēs implebit bñdictiōe:
στοί. Ανὴρ σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας,
τ beatū dicent eum oēs vidē-
καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶν
1.cor. 6.c.et 10.f. tes. Vita viri in nūero dier: τ
τες. Ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ
dies israel inūerabiles. sapiēs in
αἱ ἡμέραι τοῦ Ἰσραὴλ ἀναρίθμητοι. σοφὸς ἐν τῷ
ppio suo hereditabit gliam: τ no
λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει δόξαν, καὶ τὸ ὄνο
mē illius erit in scla. Fili
μα αὐτοῦ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. Τέκνον
in vita tua tenta aiam tuā:
ἐν ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχήν σου,
A τ vide qd malum illi: τ non des
καὶ ἴδε τί πονηρὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῶς
ei. Nō eni oia oibus confe-
αὐτῇ. Οὐ γὰρ τὰ πάντα πᾶσι συμ-
runt: τ nō omnis aia in omni
φέρει, καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ
cōplacet. nō sis insatiabil in oibus deli-
εὐδοκιμεῖ. μὴ ἀπλησίου ἐν πάσῃ τρυ
tijs: τ ne effundaris sup epulas.
Ecc.15 b. φῇ, καὶ μὴ ἐκχυθῇς ἐπὶ ἐδεσμάτων.
In multis .n. escis erit infir
Ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσαι νό-
mitas τ isatiabilitas appropiabit vsq ad cho
σος καὶ ἡ ἀπλησία ἐγγιεῖ ἕως χολε
lerā. ppt isatiabilitatē multi obic-
ρας. διὰ ἀπλησίαν πολλοὶ ἐτελεύτη-
runt: at attendens adijciet vitā.
σαν, ὁ δὲ προσέχων προσθήσει ζωήν. C.38
Honora medicū ad necessitates ho
Τίμα ἰατρὸν πρὸς τὰς χρείας τι.
norib eius. τ .n. illum creauit do
μαῖς αὐτοῦ· καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισεν ὁ κύ
min. ab .n. altissimo est medela: τ
ριος· παρὰ γὰρ ὑψίστου ἔστιν ἴασις, καὶ
a rege accipiet gliam.
B παρὰ βασιλέως λήψεται δόξαν.
Scientia medici exaltabit caput il-
Ἐπιστήμη ἰατροῦ ἀνυψώσει κεφαλήν αὐ
lius: τ coram magnatib in admiratione
τοῦ, καὶ ἐναντι μεγιστάνων θαυμασθήσε-
s.12.b erit. Dñs creauit de fra medicinalia: τ
ται. Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα, καὶ
vir prudēs nō grauabitur illis.
ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθίσει αὐτοῖς.
Nōne a ligno idulcata est aqua: ad
Οὐκ ἀπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ, εἰς
cognoscendū vtutē eius ab ho-
τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἀπὸ ἀν-
mine? Et ipe dedit hoibus
θρώπου; Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις
scientiam vt glificetur in mirabi-
ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμα-
libus suis. In illis curauit τ abstulit
σίοις αὐτοῦ. Ἐν αὐτοῖς ἐθεράπευσε καὶ ἦρε
dolorē eius. Unguētari in his faci-
πόνον αὐτοῦ. Μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιή-
et mixtionē: τ non cōsumabūt ope
C σει μίγμα, καὶ οὐ μὴ συντελεσθῇ τὰ ἔρ
ra eius: τ pax ab illo est sup
γα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστιν ἐπὶ
faciem tre. Fili in infirmita-
προσώπου τῆς γῆς. Τέκνον ἐν ἀρρωστίᾳ
te tua ne despicias: sed ora dñm:
τί σου μὴ παράβλεψῃς, ἀλλ' εὖξαι κυρίῳ,

Vir sapiens plebē suam erudit: & fru
ctus sensus illi fideles sunt. Vir sapiēs
implebitur benedictionibus: & viden
tes illū laudabunt. Vita viri in nume
ro dierū: dies autem israel innumera-
biles sunt. Sapiens in populo heredi-
tabit honorē: & nomē illius erit viuēs
in eternū. Fili in vita tua tenta animā
tuam: et si fuerit nequā non des illi po
testatē. Non enim omnia oībus expe-
diūt: & nō omni anime omne genus
placet. Noli auidus esse in omni epula
tione: et nō te effundas super omnē
escam. In multis enim escis erit infir-
mitas: & auiditas appropinquabit vs-
q ad cholerā. Propter crapulam mul
ti obierunt: qui autē abstinens est adi
ciet vitam. Ca. 38.
Honora medicum propter neces-
sitatē: etenī illū creauit altissimus.
A deo est enim omnis medela: et a re-
ge accipiet donationē. Disciplina me
dici exaltabit caput illius: & in cōspe-
ctu magnatorū collaudabitur. Altis
simus creauit de terra medicinā: & vir
prudens non abhorrebit illā. Nōne a
ligno indulcata est aq amara? Ad agni
tionem hominū virtus illorū. Et dedit
hominibus scientiā altissimus: hono
rari in mirabilibus suis. In his curans
mitigabit dolorē: et vnguentarius fa-
ciet pigmēta suauitatis & vnctiōes cō
ficiet sanitatis: & non consumabūtur
opera eius. Pax enim dei sup faciē ter-
re. Fili in tua infirmitate nō despicias
teipm: sed ora dñm & ipse curabit te.
Auerte a delicto & dirige manus: & ab
omni delicto munda cor tuū. Da sua-
uitatē & memoriam similaginis: & im
pingua oblationē & da locū medico.
Etenim illū dominus creauit & non
discedat a te: quia opera eius sunt ne-
cessaria. Est enim tempus quando in
manib illorū incurras: ipi vero dñm
deprecabuntur vt dirigat requiē eorū
in sanitatem propter conuersationē
illorum. Qui delinquit in conspectu
eius qui feciteū: incidet in manus me
dici. Fili in mortuum produc lachry-
mas: & quasi dira passus incipe plora
re: et secundū iudiciū contege corpus
illius: & non despicias sepulturā illius.
Propter delaturā autem amare fer lu-
ctum illius vno die: & consolare prop
ter tristiciā: & fac luctū secundū meri-
tum eius vno die vel duob ppter de-
tractionem. A tristicia enim festinat
mors & cooperuit virtutē: & tristicia
cordis flectit ceruicē. In abductione
permanet tristicia: & substātia inopis
secundū cor eius. Nō dederis in tristi-
cia cor tuū: sed repelle eā a te: & memē
to nouissimorum. Noli obliuisci: neq
enim est cōuersio: et huic nihil prode
ris: & teipm pessimabis. Memor esto iu
dicii mei: sic enim erit & tuū. Mihi he
ri & tibi hodie. In requie mortui req
scere fac memoriā ei: & cōsolare illū
in exitu spirit sui. Sapiētia scribe in
tēpore vacuitatis: & q minoratur actu
sapiam pcipiet quia sapia replebitur.

τ ipe sanabit te. Auerte ab erro
καὶ αὐτὸς ἰάσεταί σε. Ἀπόστησον πλημ-
re τ dirige manū: τ ab om-
μελείας καὶ εὐθυνον χεῖρα, καὶ ἀπὸ πα
ni peccato munda cor.
σης ἁμαρτίας καθάρισον καρδίαν.
Da suauē odorē τ meinoriā similagi
Δὸς εὐωδίαν καὶ μνημόσυνον σεμιδά
nis: τ impingua oblationē: qsi nō
λεως, καὶ λίπανον προσφοράν, ὡς μὴ
existens. Et medico da locū: τ
ὑπάρχων. Καὶ ἰατρῷ δὸς τόπον, καὶ
cm illū dñs creauit: τ nō discē-
γὰρ αὐτὸν ὁ κύριος ἔκτισε, καὶ μὴ ἀπο-
dat a te: τ cm illius necessitas. Est
στήτω σου, καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεία. Εσιν
qñ tps: τ in manib cor suauis
ὅτε καιρός, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐω-
odor: τ cm ipi dñm deprecabunt:
δία, καὶ γὰρ αὐτοὶ κυρίου δεηθήσονται,
vt det illis requiē τ sani
ἵνα ἐνδώσῃ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν καὶ ἴα-
tatē gīa cōuersationis. q peccat
σιν χάριν ἐμβιώσεως. ὁ ἁμαρτάνων
in cōspectu eius q fecit cm: inci
ἐναντίον τοῦ ποιήσαντος αὐτόν, ἐμπε-
dat in manus medici. Fili sup mor
σεῖται εἰς χεῖρας ἰατροῦ. Τέκνον ἐπὶ νε
tuū produc lachrymas: τ qsi dira
κρῷ κατάγαγε δάκρυα, καὶ ὡς δεινὰ
passus incipe luctus. fm ūt
πάσχων ἔναρξαι θρήνων. κατὰ δὲ τὴν
iudiciū illius: cōtege corpus illi:
κρίσιν αὐτοῦ, περίσκεπτον τὸ σῶμα αὐτοῦ,
τ nō despicias sepulturā illius. Accr
καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ. Πί
bū fac fletū: τ accēde planctū:
κραγον κλαυθμόν, καὶ θέρμαγον κοπετόν,
τ fac luctū fm dignitatē
καὶ ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν
eius. Die vnū τ duo gīa de
αὐτοῦ. Ημέραν μίαν καὶ δύο χάριν διὰ
tractionis: τ cōsolare te tristitie causa.
βολῆς, καὶ παράκλησον λύπης ἕνεκα·
a tristitia cm procedit mors: τ tri-
ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, καὶ λύ
stitia cordis flectet vires. In iductio
πη καρδίας κάμψει ἰσχύν. Εν ἔπα-
ne pmanet τ tristicia: τ vita pau-
γωγῇ παραμένει καὶ λύπη, καὶ βίος πέ-
peris maledictio cordis. ne des in tristitiā
νητος κατάρα καρδίας. μὴ δῶς εἰς λύπην
cor tuū: repelle eā me
τὴν καρδίαν σου, ἀπόστησον αὐτὴν μνη-
mor nouissimor: ne obliuiscaris: nō cm ē
σθεὶς τὰ ἔσχατα, μὴ ἐπιλάθῃ, οὐ γάρ ἐστιν
reditus: τ huic nō pderis: τ tibi
ἐπάνοδος, καὶ τῷ σου οὐκ ὠφελήσεις, καὶ σε
ipi malefacies. memēto iudicij mei:
αὐτὸν κακώσεις. Μνήσθητι τὸ κρίμα μου,
qñ sic τ tuū. mihi heri: τ tibi ho
ὅτι οὕτως καὶ τὸ σόν· ἐμοὶ χθές, καὶ σοὶ σή
die. in requie mortui requiescere fac
μερον. ἐν ἀναπαύσει νεκροῦ κατάπαυσον
memoriā eius: τ cōsolare te in
τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ παράκλησον ἐπ'
illo in exitu spūs sui. sapia
αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ. σοφίαν
scribe in opportunitate ocij: τ dimi-
γραμματέως ἐν εὐκαιρίᾳ σχολῆς, καὶ ὁ ἐλα-
nutus opere suo nō erit sapiens.
πούμενος πράξει αὐτοῦ οὐ σοφισθήσεται.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Jn q̄ crit ſapiens q̄ tenet aratrum: q̄ gl̄iatur in fuſte ſtimuli. boues agi= tās τ nutritus in op̄ib⁹ eor. τ narratio eius in filijs tauror. Cor ſuum dabit ad vigilandos ſul cos: τ vigilia eius in pabu= la fenilia vaccarum. Sic oīs fa= ber τ architectus: qui nocte tāq̄ diem trāſigit. Qui ſculpunt ſculptu= rās ſignaculor: τ inſtātia eius immu tabit varietatē. Cor ſuū dabit ad aſſimilandā picturā: τ vigi= lia eius perficere opus. Sic faber ferrari⁹ ſedens iuxta incudem: τ conſiderans in ope ferri. Vapor ignis liq̄facit carnes eius: τ in calore fornacis pugnabit. Vox mallei ſonabit in ſtipite aurē eius: τ cō= tra ſiſtitudinē vaſis oculi eius intuebunt. Cor ſuū dabit in p̄fectione operis: τ vigilia eius ornare in= tegrum. Sic figulus ſedens iuxta cumulum: τ cōuertens in pedib⁹ ſuis rotā. Qui ſollicitudine poſit⁹ ē ſemper circa glebas: τ numerata omnis in opus ſuū: τ numerata omnis operatio eius. Jn brachio ſuo figurabit formam: τ ipſe pedes flectet vires ſuas. Cor dabit ad cōſummādum operis: τ vigilia eius ad cōſummādū= ſollicitudine poſitus: τ vigilia ci⁹: mi= rabit formacem. Omnes hi in ma= nibus ſuis ſperauerūt: & vnuſquiſq̄ in ope ſuo ſapiens eſt. Sine eis nō habitabit ciuitas: τ nō inhabitabunt nec deambulabunt. Jn cōſilio pp̄li nō requirent: τ in congregatiōe nō trā= ſilient. Super ſedem iudicum nō ſe= debunt: τ teſtamētū iudicij nō intelli= gent. Neque manifeſtabūt diſciplinā τ iudicij: τ in parabolis non inue= nientur: ſed poſſeſſionē ſeculi firmabūt: τ deprecatio illor in operatione artis. Jnclinabit cor ſuum ad timendū dn̄m: τ cogitatus eius in lege altiſſimi.

Qui tenet aratrum et qui gloriatur in iaculo: ſtimulo boues agitat: & conuerſatur in operibus eorum: & narratio eius in filiis taurorum. Cor ſuum dabit ad verſandos ſulcos & vigilia eius in ſagina vaccarum. Sic omnis faber & architectus qui noctē tanq̄ diem tranſigit: q̄ ſculpit ſignacula ſculptilia: & aſſiduitas eius variat picturam. Cor ſuū dabit in ſimilitudinē picture: & vigilia ſua p̄ficit opus. Sic faber ferrarius ſedēs iuxta incudē & cōſiderans opus ferri. Vapor ignis vret carnes eius: & in calore fornacis concertatur. Vox mallei innouat aurem eius: & contra ſimilitudinem vaſis oculus ei⁹. Cor ſuū dabit in conſummationem operis: & vigilia ſua ornabit im perfectionem. Sic figulus ſedēs ad op⁹ ſuum: conuertens pedibus ſuis rotā: q̄ in ſollicitudine poſitus eſt ſemper propter opus ſuum: & innumera eſt omnis operatio ei⁹. In brachio ſuo formabit lutū: & ante pedes ſuos curuabit virtutem ſuam. Cor ſuum dabit vt cōſumet linitionem: & vigilia ſua mundabit fornacem. Omnes hi in manibus ſuis ſperauerūt: & vnuſquiſq̄ in arte ſua ſapiēs eſt. Sine his omnibus non edificatur ciuitas. Et non inhabitabunt nec inābulabunt: et in eccleſiam non tranſilient. Super ſellam iudicis non ſedebūt: & teſtamentum iudicii non intelligēt: neq̄ palam facient iudicium & diſciplinam: & in parabolis nō inueniētur: ſed creaturam eui confirmabunt & deprecatio illorum in operationem artis: accōmodantes animas ſuas: & conquirentes in lege altiſſimi.

Capitulum trigeſimū nonum.

Sapientiam omnium antiquorum exquiret ſapiēs: & in prophetis vacabit. Narrationem virorum nominatorū conſeruabit: & in verſutias paborarū ſimul introibit. Occulta puerbiorum exquiret: & in abſconditis parabolarū cōuerſabitur. In medio magnatorum miniſtrabit: & in conſpectu p̄ncipis apparebit. In terrā alienigenarū gētium pertranſiet. Bona enim & malam omnib⁹ tentabit. Cor ſuum tradet ad vigilandū diluculo ad dn̄m q̄ fecit illum: et in conſpectu altiſſimi deprecabitur. Aperiet os ſuum in oratione: & pro delictis ſuis deprecabitur. Si enim dominus magnus voluerit: ſpiritu intelligentie replebit illum: & ipſe tanq̄ imbres emittet eloquia ſapientie ſue: & in oratione confitebitur domino. Et ipſe diriget conſiliū eius & diſciplinam: et in abſconditis ſuis conſiliabitur. Ipſe palam faciet diſciplinam doctrine ſue: & in lege teſtamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi ſapiētiam eius: & vſque in ſeculum non delebitur. Non recedet memoria eius: & nomē eius requiretur a generatione in generationem. Sapientiam eius enarrabunt gentes et laudem eius enunciabit eccleſia. Si permanſerit nomen ei⁹ derelinquet plus q̄ mille: & ſi requieuerit proderit illi.

Ca.39.

Sapientiā oim antiquor exqui= ret: τ in prophetijs vacabit. Narrationē viror nominator cōſeruabit: τ in verſutijs parabolar ſimul introi bit. Occulta puerbior exquiret: τ in enigmatis pabolar conuerſa= bit. In medio magnatū miniſtra= bit: τ coram ducibus cōſpiciet. in tra= lienar gentiū pertrāſibit: bona enī τ mala in hoibus tentauit. Cor ſuū tradet ad dn̄m: vt vigi let diluculo ad eū qui fecit illū: τ in cōſpectu altiſſimi deprecabit: τ aperiet os ſu= um in oratione: τ pro peccatis ſuis deprecabit. Si dn̄s magn⁹ vo luerit: ſpiritu intellect⁹ replebit. Jp̄e diſtillabit verba ſapie ſue: & in oratione confitebit dn̄o: ipſe dirigit cōſiliū eius τ ſcien tiā: τ in abſcōditis ſuis cogita bit. Jp̄e manifeſtabit diſciplinā doctri ne ſue: τ in lege teſtamēti dn̄i gloria= bit. laudabūt intellectū eius multi: τ vſq̄ in ſeculū nō delebit. Recedet memoria ci⁹: τ no men eius viuet in gn̄ationes gn̄ationū. Sa pientiā eius enarrabūt gētes: τ lau dem eius enunciabit eccleſia. Si pman ſerit nomē relinquet pluſq̄ mille: τ ſi requie

Sapientiam omnium antiquorum exquiret ſapiēs: & in prophetis vacabit. Narrationem virorum nominatorū conſeruabit: & in verſutias parabolarum ſimul introibit. Occulta puerbiorum exquiret: & in abſconditis parabolarū conuerſabitur. In medio magnatorum miniſtrabit: & in conſpectu p̄ncipis apparebit. In terrā alienigenarū gētium pertranſiet. Bona enim & malam omnib⁹ tentabit. Cor ſuum tradet ad vigilandū diluculo ad dn̄m q̄ fecit illum: et in conſpectu altiſſimi deprecabitur. Aperiet os ſuum in oratione: & pro delictis ſuis deprecabitur. Si enim dominus magnus voluerit: ſpiritu intelligentie replebit illum: & ipſe tanq̄ imbres emittet eloquia ſapientie ſue: & in oratione confitebitur domino. Et ipſe diriget conſiliū eius & diſciplinam: et in abſconditis ſuis conſiliabitur. Ipſe palam faciet diſciplinam doctrine ſue: & in lege teſtamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi ſapiētiam eius: & vſque in ſeculum non delebitur. Non recedet memoria eius: & nomē eius requiretur a generatione in generationem. Sapientiam eius enarrabunt gentes et laudem eius enunciabit eccleſia. Si permanſerit nomen ei⁹ derelinquet plus q̄ mille: & ſi requieuerit proderit illi.

Infra. 44.c.

uerit inducit illi. adhuc cogitans
παυσκλαι ἐμαυτοῖ ἐαυτῶ. ἔτι διαγονθείς
enarrabo: qm̄ sicut luna semiplena: reple
ἐκδιηγήσομαι, ὅτι ὡς διχομηνία ἐπληρώ=
t⁹ sum. exaudite me sancti: t germinate
ηκν. Εἰσακούσατέ μου ὅσιοι, καὶ βλασήσα
quasi rosa plātata sup fluxū hūi
τε ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥεύματος ὑγ=
C dum. Et producite florē q̄si lilij: mit=
ρού. Καὶ ἀνθήσατε ἄνθος ὡς κρίνον, δια=
Heñ. 1. d. Marci 7. d. tite odorē t laudate canticū. Bene
δοτε ὀσμὴν καὶ αἰνέσατε ᾆσμα. Εὐλο
dicite dñm in oībus operi
γήσατε τὸν κύριον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔρ=
bus eius: in cāticis labioꝝ t in ci=
γοις αὐτοῦ, ἐν ὠδαῖς χειλέων καὶ ἐν κιν
tharis. Et sic dicetis in cōfessio
νύραις. Καὶ οὕτως ἐρεῖτε ἐν ἐξομολογή=
ne: opa dñi oīa bona val
σει, τὰ ἔργα κυρίου πάντα καλὰ σφό
de. Et omne p̄ceptū in tp̄e suo
δρα. Καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ
Heñ. 7 d. Ecc. 14. c. erit. nō est dicere q̄d hoc est:
ἔσται. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί τοῦτό ἐστι,
oīa em̄ hec in tp̄e suo querē
πάντα γὰρ ταῦτα ἐν καιρῷ αὐτῶν ζητη
tur. in verbo eius stetit: q̄si cumu
θήσεται. ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔστη, ὡς θημω=
lus aquaꝝ. in ymone oris illi⁹
νία ὕδωρ, καὶ ἐν ῥήματι στόματος αὐτ
D receptacula aquaꝝ. in precepto
ē. 19. d. ἀποδοχεῖα ὑδάτων. ἐν προστάγματι
eius oīs cōplacentia: t nō est
αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία, καὶ οὐκ ἔστιν
q̄ minuat salutionē eius. Ope
ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ερ
ra oīs carnis cotā illo: t
γα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
Infra. 40. b. nō est abscōdi ab oculis
οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
eius. A seculo in seculū
αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος εἰς τὸν αἰῶνα
respexit: t nihil est mirabile in cō
ἐπέβλεψε, καὶ οὐδέν ἐστι θαυμάσιον ἐναν
spectu eius. nō est dicere: q̄d hoc est:
τίον αὐτοῦ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, τί τοῦτό ἐστι,
oīa em̄ ad vsum eor⁹ creata sunt.
πάντα γὰρ εἰς χρείαν αὐτῶν ἔκτισαι.

Benedictio eius q̄si fluui⁹ coope
ē. eo. H εὐλογία αὐτοῦ ὡς ποταμὸς ἐπεκά=
ruit: t sicut diluuiū aridā inebriauit.
λυψε, καὶ ὡς κατακλυσμὸς ἔηρὰν ἐμέθυσεν.
sic irā ei⁹ gentes hereditabunt: sicut
οὕτως ὀργὴν αὐτοῦ ἔθνη κληρονομήσει, ὡς
cōuertit aquas in salsugine. Die
μετέστρεψεν ὕδατα εἰς ἅλμην. Αἱ ὁδοὶ
eius recte sanctis: sic
αὐτοῦ εὐθεῖαι τοῖς ὁσίοις, οὕτως τοῖς
iniquis offensiones. Bona bo=
ἀνόμοις πρόσκόμματα. Αγαθὰ τοῖς ἀγα
A nis creata sunt ab initio. sic pecca
θοῖς ἔκτισαι ἀπ' ἀρχῆς. οὕτως τοῖς ἁμαρ
tribus mala. Initiū oīs necessitatis
τωλοῖς κακά. Αρχὴ πάσης χρείας
ad vitā hoīs: aqua t ignis t
εἰς ζωὴν ἀνθρώπου, ὕδωρ καὶ πῦρ καὶ
ferrū t sal. t siligo tritti
σίδηρος καὶ ἅλας. καὶ σεμίδαλις σῖ
ci: t lac: t mel: sanguis
τοῦ, καὶ γάλα καὶ μέλι, αἷμα σαφυ
vue t oleum t vestimentū. Oīa
λῆς καὶ ἔλαιον καὶ ἱμάτιον. Πάντα

Ad huc consiliabor vt enarrem: vt fu=
rore enim replet⁹ sum. Et in voce dicit.
O bandite me diuini fructus: & quasi ro
sa plantata super riuos aquarum fructi
ficate. Quasi libanus: odorē suauitatis
habete. Florete flores quasi liliū et date
odorem: & frondete in gratiā: & collau
date canticū & benedicite dñm in operi
bus suis. Date nomini eius magnificē=
tiā: & confitemini illi in voce labiorum
vestrorū: & in canticis labiorū et citha
ris: & sic dicetis in cōfessione. Opa dñi
vniuersa bona valde. In verbo em̄ eius
stetit aqua sicut cōgeries & in sermone
oris illius sicut exceptoria aquarū: q̄m
in precepto ipsius placor fit: & non est
minoratio in salute ipsius. Opa omnis
carnis coram illo: & non est q̄cq̄ abscō
ditum ab oculis eius. A seculo vsq; in se
culum respicit: & nihil est mirabile in cō
spectu eius. Nō est dicere quid est hoc:
aut quid est istud: oīa em̄ in tēpore suo
querentur. Benedictio illius quasi flu=
uius inūdabit. et quomodo cataclysm⁹
aridam inebriabit: sic ira ipsius gētes q̄
nō exquisierunt eū: hereditabit. Quo=
modo conuertit aquas in siccitatem: &
siccata est terra: & vie illius viis illorum
directe sunt: sic peccatoribus offensio=
nes in ira eius. Bona bonis creata sunt
ab initio: sic nequissimis bona & mala.
Initiū necessarie rei vite hoīm: aq̄ ignis
et ferrum: sal: lac: et panis similagine⁹:
& mel: & botrus vue: et oleum: & vesti=
mentū. Hec omnia sanctis in bona: sic
& impiis & peccatoribus in mala cōuer
tentur. Sunt spiritus qui ad vindictam
creati sunt: et in furore suo confirmaue
runt tormenta sua. Et in tēpore consu
mationis effundent virtutez: et furorē
eius qui fecit illos cōfundēt. Ignis grā=
do fames & mors: oīa hec ad vindictam
creata sunt. Bestiarum dentes & scorpii
& serpentes romphea vindicās in exter
minium impios. In mandatis eius epu
labuntur: & super terram in necessitate
preparabuntur: & in temporibus suis
non preterient verbum. Propterea ab
initio cōfirmatus sum & cōsiliatus sum
& cogitaui & scripta dimisi. Oīa opera
dñi bona: & omne op⁹ hora sua submi
nistrabit. Non est dicere: hoc illo nequ⁹
est. Omnia enim in tempore suo com=
probabuntur. Et nunc in omni corde
& ore collaudate & benedicite nomen
domini.

Capitulum quadragesimum.

OCcupatio magna creata est oībus
hominibus: & iugum graue super
filios adam a die exitus de vētre matris
eorum vsq; in diem sepulture in matrē
omnium. Cogitationes eorum & timo
res cordis adinuentiones expectatio=
nis: & dies finitionis: a presidente super
sedem gloriosam: vsq; ad humilitatum
in terram & cinerem ab eo qui vtitur
hyacintho & portat coronam vsq; ad
eū qui operitur lino crudo. Furor: zel⁹:
tumultus: fluctuatio: & timor mortis:

hec pijs bona. sic
ταῦτα τοῖς εὐσεβέσιν ἀγαθά. οὕτως
peccatorib⁹ conuertent̄ in ma
τοῖς ἁμαρτωλοῖς τραπήσεται εἰς κα
la. sunt spiritus q̄ ad vindictā
κά. ἔστι πνεύματα ἃ εἰς ἐκδίκησιν
creati sunt t in furore suo cōfirmaue
ἔκτισαι, καὶ ἐν θυμῷ αὐτῶν ἐστερέω=
runt flagella sua. In tp̄e cōsuma
σε μάστιγας αὐτῶν. Εν καιρῷ συντε
tionis virtutē effundūt: t furorē
λείας ἰσχὺν ἐκχέουσι, καὶ τὸν θυμὸν
eius q̄ fecit illum sistēt.
τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν κοπάσουσι.
Ignis t mare t fames t mors:
Πῦρ καὶ θάλασσα καὶ λιμὸς καὶ θά=
oīa hec ad vindictā
νατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν
creata sunt. Bestiaꝝ dētes t scor
ἔκτισαι. Θηρίων ὀδόντες καὶ σκορ=
pij t vipere t rōphea vindi
πίοι καὶ ἔχεις καὶ ῥομφαία ἐκδικοῦ
cās in pernicie impios. In or
σα εἰς ὄλεθρον ἀσεβεῖς. Εν τῇ ἀνα=
tu eius letabunt̄: t sup
γολῇ αὐτοῦ εὐφρανθήσονται, καὶ ἐπὶ
terrā ad man⁹ p̄parabunt̄:
τῆς γῆς εἰς χεῖρας ἑτοιμασθήσονται,
t in tēporib⁹ suis nō p̄teribunt
καὶ ἐν καιροῖς αὐτῶν οὐ παραβήσον
verbū. ꝓpterea ab initio firma=
ται λόγον. διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐστοί=
tus sū: t cogitaui t in scriptura dimisi.
χθην, καὶ διενοήθην καὶ ἐν γραφῇ ἀφῆκα.
Opa dñi oīa bona: t
Τὰ ἔργα κυρίου πάντα τὰ ἀγαθά, καὶ
oēm vsum in tp̄e suo p̄be
πᾶσαν χρείαν ἐν καιρῷ αὐτῆς χορηγή=
bit: t nō est dicere hoc isto pe
σει, καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο τούτου πο
ius. Omnia em̄ in tēpore cō
νηρότερον. Πάντα γὰρ ἐν καιρῷ εὐ=
probabunt̄. Et nūc in oī cor
δοκιμηθήσεται. Καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρ
de t ore laudate t bene
δίᾳ καὶ στόματι ὑμνήσατε καὶ εὐλο=
dicite nomē dñi.
γήσατε τὸ ὄνομα κυρίου. Ca. 40.

OCcupatio magna creata est omni
Ἀσχολία μεγάλη ἔκτισαι πάντι
homini: t iugū graue sup filios
ἀνθρώπῳ, καὶ ζυγὸς βαρὺς ἐπὶ υἱοὺς
adā. A die exitus de vētre
ἀδάμ. Ἀφ' ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς
matris eor⁹: vsq; ad reuersionis diē
μητρὸς αὐτῶν, ἕως ἐπιστροφῆς ἡμέρας
ad matrē oīm. cogitatio
εἰς μητέρα πάντων. τοὺς διαλογισ=
nes eor⁹ t timorem cordis: adin=
μοὺς αὐτῶν καὶ φόβον καρδίας, ἐπί=
uētio expectationis: dies finitionis.
νοια προσδοκίας, ἡμέρα τελευτῆς.
A sedēte sup sedē glie t
Ἀπὸ καθημένου ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ
vsq; ad humiliatū: in terra t cine
ἕως τεταπεινωμένου, ἐν γῇ καὶ σποδῷ.
re. a ferente vestē hyacinthinā t co
ronā: t vsq; ad eum q̄ induitur lino crudo.
Ἀπὸ φορούντος ὑακίνθινον καὶ σε
φανον, καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον.
Furor t zelus turbatio t fluctuatio t
Θυμὸς καὶ ζῆλος ταραχὴ καὶ σάλος καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

timor mortis τ imitatio τ cōtētio: τ φόβος θαγάτου καὶ μίμημα καὶ ἔρις, καὶ
in tpe quietis in cubili somn⁹ ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος
noctis immutat cognitionē eius. Modicū νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ. Ολίγον
tāꝑ nihil in requie: τ ab illo τᾶꝑ nihil in requie: τ ab illo
ὡς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ' ἐκείνου
in somnis q̄si in diebus specule. cōtur= ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέραις σκοπιᾶς. τεθο=
batus in visione cordis sui: tāꝑ ρυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ, ὡς
q̄ euasit a facie belli. ἐκφυγὼν ἀπὸ προσώπου πολέμου.
In tpe salutis sue exurrexit τ Ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη καὶ
admirans in nullū timorē: cū ἐκπεθαυμάζων εἰς οὐδένα φόβον, μετὰ
omni carne ab homine vsq; ad pe πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτή=
cus: τ sup peccatores septu νους, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλῶν ἑπταπλά=
pla ad hec. Mors τ cōtētio τ σια πρὸς ταῦτα. Θάναγος καὶ ἔρις καὶ
rōphea τ sanguis: inductiones famis τ ῥομφαία καὶ αἷμα, ἐπαγωγαὶ λιμοῦ καὶ
contritionis τ flagelli. In συντρίμματος καὶ μάστιγος. Ἐπὶ τοὺς
iniquos creata sunt hec oīa: τ ἀνόμους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα, καὶ
ppt illos facū est. diluuiū. oīa δι' αὐτοὺς ἐγένετο ὁ κατακλυσμός. πάν=
q̄cq; de terra: in terrā reuer τα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν ἀναστρέ=
tunt: τ ab aquis in mare φει, καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν
deflectunt. Omne mun⁹ τ iusticia ἀνακάμπτει. Πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία
delebitur: τ fides in secu= ἐξαλειφθήσεται, καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶ=
lū stabit. opes iniusto⁹ sicut flu= να σταθήσεται. χρήματα ἀδίκων ὡς πο=
ta siccabunt: τ sicut tonitruū ma ταμὸς ξηρανθήσεται, καὶ ὡς βροντὴ μεγα'
gnū in pluuijs psonabūt. In aperiēdo ip λη ἐν ὑετοῖς ἐξηχήσει. Ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐ
sū manus letabit: sic ꝓua τοῦ χεῖρας εὐφρανθήσεται, οὕτως οἱ πα
ricatores in cōsumationē defi ραβαίνοντες εἰς συντέλειαν ἐκλείψου
cient. Posteri impio⁹ nō multiplicabūt ra σιν. Ἐγκονα ἀσεβῶν οὐ πληθυνεῖ κλά'
mos: τ radices immūde sup ꝓcipi δους, καὶ ῥίζαι ἀκάθαρτοι ἐπ' ἄκροτό=
tem petrā. viriditas sup oēm aquam μου πέτρας. ἄχη ἐπὶ παντὸς ὕδατος
τ labū fluminis ante omne fe= καὶ χείλους ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρ
nū cuelle⁹. Ofa sicut paradi του ἐκτιλήσεται. Χάρις ὡς παράδει=
sus cū benedictionib⁹ τ misericordia in σος σὺν εὐλογίαις καὶ ἐλεημοσύνη εἰς
seculū ꝓmanet. vita sibi sufficiētis ope τὸν αἰῶνα διαμένει. ζωὴ αὐταρκους ἐρ
rarū dulcis erit: τ sup vtra= γαστοῦ γλυκανθήσεται, καὶ ὑπὲρ ἀμφό'
que q̄ inuenit thesaur⁹. Filij τ τερα ὃ εὑρίσκων θησαυρός. Τέκνα καὶ
edificatio ciuitatis firmant nomē: vi οἰκοδομὴ πόλεως στηρίζουσιν ὄνομα, δι=
nū τ musica letificāt cor. νος καὶ μουσικὴ εὐφραίνουσι καρδίαν.

iracundia perseuerans & contentio: et in tempore refectionis in cubili so mnus noctis immutat scientiam eius. Modicum autem tanq̄ nihil in requie: et ab eo in sōnis quasi in die respectus. Cōturbatus est in visu cor dis sui: tanq̄ qui euaserit in die belli. In tēpore salutis sue exurrexit & ad= mirans ad nullum timorem: cū omni carne ab homine vsq; ad pecus: & su= per pctōres septuplum. Ad hec mors sanguis: contentio et rōphea: oppres= siones fames et contritio et flagella. Super iniquos creata sūt hec omnia. & propter illos factus est cataclysm⁹. Omnia enim que de terra sunt in ter= ram conuertentur: & aque omnes in mare conuertentur. Omne munus & iniquitas delebitur: & fides in seculu⁹ stabit. Substantie iniustorum sicut flu uius siccabuntur: & sicut tonitruū ma gnum in pluuia personabunt. In ape riēdo manus suas letabitur: sic preua= ricatores in consumatione tabescēt. Nepotes impiorum non multiplica= bunt ramos: & radices immunde sup cacumē petre sonant. Super omnem aquam viriditas et ad oram fluminis ante omne fenum euelletur. Gratia si cut paradisus in benedictionibus: et misericordia in seculo permanet. Vi= ta sibi sufficientis operarii conculcabi tur: et in ea inuenies thesaurū. Fili edi ficatio ciuitatis confirmabit nomē: & super hanc mulier immaculata cōpu= tabitur. Vinum & musica letificāt cor: & super vtraq; dilectio sapiētie. Tibie et psalterium suaue⁹ faciunt melodiā: & super vtraq; lingua suauis. Gratiā & spē⁹ desiderabit ocul⁹ tu⁹: et sup hoc virides sationes. Amicus & sodalis in tempore cōuenientes: et super vtro= q; mulier cum viro. Fratres in adiuto= rium in tempore tribulationis: et sup eos misericordia liberabit. Aurum et argentum et cōstitutio pedū: et super vtrūq; consilium beneplacitu⁹. Facul tates et virtutes exaltant cor: et super hec timor domini. Non est in timore domini minoratio: & non est in eo in= quirere adutorium. Timor domini si cut benedictio paradisus: & sup omnē gloriam operuerunt illum. Fili in tem pore vite tue ne indigeas. Melius est eni⁹ mori: q̄ indigere. Vir respicies in mensam alienam: non est vita eius in cogitatione victus. Alit enim animā⁹ suam cibis alienis. Vir autem disciplī natus et eruditus custodiet se. In ore imprudentis cōdulcabitur inopia: & in ventre eius ignis ardebit.

Capitulū quadragesimū primū.

O Mors q̄ amara est memoria tua homini pacem habenti in substā= tiis suis viro quieto et cui⁹ vie directe sunt in omnibus: et adhuc valenti ac= cipere cibum. O mors bonum est iu dicium tuum homini indigenti et qui minoratur viribus: defecto etate & cui de omnibus cura est & incredibi= li: qui perdit sapientiam. ꝏꝏꝏꝏ

τ sup vtraq; dilectio sapiē= καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα ἀγάπησις σοφί
tie. tibia τ psalteriū suauē faciūt me ας. αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ἡδύνουσι μέ
lodiā: τ sup vtraq; lingua suauis. λη, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γλῶσσα ἡδεῖα. B
Gram τ pulchritudinē desiderabit ocu Χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὀφθαλ
lus: τ sup vtraq; viriditatē semi μός, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα χλόην σπό
nis. amic⁹ τ sodalis ad tps oc ρου. φίλος καὶ ἑταῖρος εἰς καιρὸν ἀ
currentes: τ sup vtraq; mulier παντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γυνὴ gen. 7. Infra 4. b.
cum viro. Fratres τ auxiliū ad μετὰ ἀνδρός. Ἀδελφοὶ καὶ βοήθεια εἰς
tps tribulationis: τ sup vtraq; καιρὸν θλίψεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα
clemosyna liberabit. aur̄ τ argen ἐλεημοσύνη ῥύσεται. χρυσίον καὶ ἀργυ'
tum statuent pedē: τ sup vtra ριον ἐστιχήσουσι πόδα, καὶ ὑπὲρ ἀμ
que cōsiliū approbab̄. Diui φότερα βουλὴ εὐδοκιμεῖται. Χρήμα=
tie τ vires exaltabūt cor: τ τια καὶ ἰσχὺς ἀνυψώσουσι καρδίαν, καὶ C
sup vtraq; timor dñi. nō est ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου. οὐκ ἔστιν
in timore dñi minoratio: τ nō est ἐν φόβῳ κυρίου ἐλάττωσις, καὶ οὐκ ἔστι
querere sibi auxiliū. Timor domi ζητῆσαι ἑαυτῷ βοήθειαν. Φόβος κυρί
ni sicut paradisus bñdictionis: τ sup ου ὡς παράδεισος εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ
oēm gl̄iam operuit illū. fili πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψεν αὐτόν. τέκνον
vitā mēdicitatis ne vivas: melius ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσῃς, κρεῖττον
mori q̄ mendicare. Aīr respicies ἀποθανεῖν ἢ ἐπαιτεῖν. Ἀνὴρ βλέπων
ad alienā mensam nō habet vi εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν οὐκ ἔχει βί
tā in ratione vite: inquinabit ani= ον ἐν λογισμῷ ζωῆς, ἀλισγήσει ψυ D
mā suā in cibis alienis. χὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις.
vir aūt sapiens τ eruditus ἀνὴρ δὲ ἐπιστήμων καὶ πεπαιδευμένος
custodiet. In ore impudētis indul φυλάξεται. Ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυ
cabit mēdicitas: τ in vētre e= κανθήσεται ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐ
ius ignis ardebit. τοῦ πῦρ καήσεται.

Ca. 41.

Mors q̄ amara tui me= Ὦ θάνατε ὡς πικρόν σου τὸ μνη
moria homini pacifice viuēti in his μόσυνον ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑ=
que, sunt ei⁹. Viro quieto πάρχουσιν αὐτοῦ. Ἀνδρὶ ἀπερισπά'
τ prospero in oībus τ adhuc τῳ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσι καὶ ἔτι A
valenti accipere cibū. O mors ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν. Ὦ θάνα
bonū tuū iudiciū est homini τε καλόν σου τὸ κρίμα ἐστὶν ἀνθρώπῳ
indigenti τ diminuto virib⁹. In vltima ἐπιδεομένῳ καὶ ἐλασσουμένῳ ἰσχύι. Ἐσχά
senecta cōstituto τ occupato de omnib⁹: τ γήρῳ καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων, καὶ
nō credēti τ ei q̄ perdidit ἀπειθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι τὴν σο

expectationē. Me timeꝫ iudiciū mortis.
ὑπομονήν. Μὴ ἐυλαβοῦ κρῖμα θανάτου.
memēto prioꝝ te ꝛ vltimoꝝ: hoc
μνήσθητι πρoτέρων σου καὶ ἐχάτων, τοῦ
eñ iudiciū tue carni a domi
γὰρ τὸ κρῖμα σῆ σαρκὶ παρὰ κυρί=
no: ꝛ q̄d recuſas in bñplacitꝫ altiſſimi?
ου, καὶ τί ἀναναίνη ἐν εὐδοκίᾳ ὑφίσου;
Siue decē: ſiue centū: ſiue mille anni:
Εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη,
nō eſt in inferno redargutio vite. Filij
οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ἐλεγμὸς ζωῆς. Τέκνα
abominabiles ſunt: filij peccatoꝝ:
βδέλυρὰ γίνεται, τέκνα ἁμαρτωλῶν,
ꝛ q̄ conuerſantē in vicinijs impio
καὶ συναναστρεφόμενα παροικίαις ἀσε=
bñ. Filioꝝ peccatoꝝ peribit here
βῶν. Τέκνων ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται κλη
ditas: ꝛ cū ſemine cor
ρονομία, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν
cōtinue manet improperiū. Patrē impiū
ἐνδιατρίβει ὄνειδος. Πατρὶ ἀσεβεῖ
accuſabūt filij: q̄m ꝓpter illū erūt in op
μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὠνειδίσθη
probrio. Ue vobis viri impij: q̄
σαν. Οὐαὶ ὑμῖν ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἵτι
dereliquiſtis legē altiſſimi. Si
ē.10.a. νες ἐγκατελίπετε νόμον ὑφίσου. Ἐὰν
eñ multiplicati fueritis ī pditionē: ꝛ ſi
γὰρ πληθυνθῆτε εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐὰν
nati fueritis: in maledictionē nati eritis.
γεννηθῆτε, εἰς κατάραν γεννηθήσεσθε.
ꝛ ſi mortui fueritis: in maledictionē di
καὶ ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς κατάραν μερι
miſi eritis. Omia q̄cūq; ex terra: in terrā
D δήσεσθε. Πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν
reuertēt: ſic impij in pdi
ἀπελεύσεται, οὕτως ἀσεβεῖς εἰς ἀπώ
tionē. Lucus hoim in corporib?
λειαν. Πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν
ipoꝝ: nomē aūt hoim nō bonū
Lu.14 αὐτῶν, ὄνομα δὲ ἀνθρώπων οὐκ ἀγαθὸν
delebitur. curā habe de nomi=
ἐξαλειφθήσεται. φρόντισον πρὸ ὀνόμα=
ne: illud eñ tibi pmanet: pluſq̄ mille the
τος, αὐτὸ γάρ σοι διαμένει, ἢ χίλιοι θη
ſauri magni auri. bone vite
σαυροὶ μεγάλοι χρυσίου. ἀγαθῆς ζωῆς
numerus dieꝝ: ꝛ bonū nomē in ſecu
ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶ
la pmanet. diſciplinā in pace cōſer
νας διαμένει. παιδίαν ἐν εἰρήνῃ συντη=
nate filij: ſapia abſcōdita ꝛ
A ρήσατε τέκνα, σοφία κεκρυμμένη καὶ
theſauꝝ iuiſus: q̄ vtilitas in vtrſ
θησαυρὸς ἀφανής, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμ=
que? melioꝛ homo q̄ abſcon
φοτέροις; κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύ
dit ſtultitiā ſuā: q̄ homo q̄ ab=
πτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀπο
ſcondit ſapiam ſuā. Igit̄ ve
κρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Τοιγαροῦν ἐν
rebit̄ in verbo meo. nō eñ
τραπήσεται ἐπὶ τῷ ῥήματί μου· οὐ γάρ
eſt oām verecūdiā ſeruare bonū:
ἐστι πᾶσαν αἰσχύνην διαφυλάξαι καλόν,
ꝛ nō oia oīno in fide ap=
καὶ οὐ πάντα τοῖς πᾶσιν ἐν πίστει εὐδο
probantur. Erubeſcite a patre ꝛ ma
B κιμεῖται. Αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μη
tre de fornicatione: ꝛ a duce
τρὸς περὶ πορνείας, καὶ ἀπὸ ἡγουμένου

Noli metuere iudicium mortis. Me=
mento que ante te fuerunt & que ſu=
peruentura ſunt tibi: hoc iudicium a
domino omni carni: & q̄ ſuperuenient
tibi in beneplacito altiſſimi: ſiue dece=
ſiue centum ſiue mille anni. Nō eſt eñ
in inferno accuſatio vite. Filii abomina
tionum fiunt filii peccatorum: & q con
uerſantur ſecus domos impiorū. Filio=
rum peccatoꝝ periet hereditas: & cū
ſemine illorū aſſiduitas opprobrii. De
patre impio queruntur filii: quoniam
propter illū ſunt in opprobrio. Ve vo=
bis viri impii qui dereliquiſtis legē do=
mini altiſſimi. Et ſi nati fueritis in male
dictione naſcemini: ſi mortui fueritis in
maledictione erit pars veſtra. Omnia
que de terra ſunt in terram conuerten=
tur: ſic impii a maledicto in pditionē.
Luctꝰ hominum in corpore ipōrum:
nomē autem impiorū delebitur. Curā
habe de bono nomine: hoc enim ma=
gis pmanebit tibi q̄ꝫ mille theſauri pre
cioſi & magni. Bone vite numerus die
rum: boni autem nomē permanebit in
euū. Diſciplinam in pace conſeruate fi
lii. Sapientia enim abſcondita & theſau
rꝰ inuiſus: que vtilitas in vtriſq̄. Melior
eſt homo qui abſcondit ſtulticiam ſuā:
q̄ꝫ homo qui abſcondit ſapientiam ſuā.
Verūtamen in his q̄ procedunt de ore
meo. Non eſt enim bonum omnē irre
uerentiam obſeruare: & non omnia oī
bus beneplacēt in fide. Erubeſcite a pa
tre: & a matre de fornicatione: et a pre=
ſidente & a potente de mendacio: a pri
cipe & a iudice de delicto: a ſynagoga a
plebe de iniquitate: a ſocio & amico de
iniuſticia: et de loco in quo habitas de
furto: de veritate dei & teſtamento: de
diſcubitu in panib?: et offuſcatione da
ti & accepti: a ſalutantibus de ſilentio:
a reſpectu mulieris fornicarie: & ab
auerſione vultus cognati. Ne auertas
faciem a proximo tuo: et ab auferendo
partem et non reſtituēdo. Ne reſpicias
mulierem alieni viri: & ne ſcruteris an=
cillā eius: neq̄ꝫ ſteteris ad lectum eius.
Caue ab amicis de ſermonibus impro
perii: & cum dederis ne improperes.

Capitulum quadrageſi
mum ſecundum.

DOn duplices ſermonem audit? de
reuelatione ſermonis abſconditi.
& eris vere ſine confuſione: & inueniēs
gratiam in conſpectu omnium homi=
num. Ne pro his omnib? cōfundaris:
& ne accipias perſonam vt delinquas.
De lege altiſſimi & teſtamento: et de iu
dicio iuſtificare impium de verbo ſocio
rum & viatorum: & de datione heredi=
tatis amicorum: de equalitate ſtatere
& ponderum: de acquiſitione multorū
& paucorū: & de corruptione emptio
nis & negociatorum: & de multa diſci=
plina filiorum: & ſeruo peſſimo latus
ſanguinare. Super mulierem nequam
bonum eſt ſignum. Vbi manus multe
ſunt claude: & quodcūq̄ trades nume
ra & appende: datum vero & acceptuꝫ
omne deſcribe. De diſciplina inſenſati &

ꝛ potēte de mēdacio: ꝛ a
καὶ δυνάστου περὶ ψεύδους, καὶ ἀπὸ
iudice ꝛ principe de deli
κριτοῦ καὶ ἄρχοντος περὶ πλημμελεί
cto: a ſynagoga ꝛ plebe de ini=
ας, ἀπὸ συναγωγῆς καὶ λαοῦ περὶ ἀνο
quitate. A ſocio ꝛ amico de iniu
μίας. Ἀπὸ κοινωνοῦ καὶ φίλου περὶ ἀδι
ſticia: ꝛ a loco vbi habitas de
κίας, καὶ ἀπὸ τόπου οὗ παροικεῖς περὶ
furto. de veritate dei ꝛ teſta
κλοπῆς. ἀπὸ ἀληθείας θεοῦ καὶ διαθή=
mento ꝛ a fixione cubiti in panib?.
κης καὶ ἀπὸ πήξεως ἀγκῶνος ἐπ' ἄρτοις.
A contēptu acceptiōis ꝛ dationis: ꝛ
Ἀπὸ σκορακισμοῦ λήψεως καὶ δόσεως, καὶ
a ſalutante de ſilentio. ab iſpe
ἀπὸ ἀσπαζομένου περὶ σιωπῆς. ἀπὸ ὁρά
ctione mulieris meretricis ꝛ ab auerſio
σεως γυναικὸς ἑταίρας καὶ ἀπὸ ἀποστρο=
ne vultus hoīs nobilis. ab
φῆς προσώπου ἀνθρώπου εὐφυοῦς. ἀπὸ
ablatione partis ꝛ dationis ꝛ
ἀφαιρέσεως μερίδος καὶ δόσεως καὶ
ab aiaduerſione mulieris coniugate:
ἀπὸ κατανοήσεως γυναικὸς ὑπανδρου,
a curioſitate ꝛ ancilla: ꝛ ne
ἀπὸ περιεργίας καὶ παιδίσκης, καὶ μὴ
ſteteris ad cubiculū eius. Ab
ἐστήκῃς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῆς. Ἀπὸ
amico de ſimonib? improperij: ꝛ poſtq̄
φίλου περὶ λόγων ὀνειδισμοῦ, καὶ μετὰ τὸ
dederis: ne improperes.
δοῦναι, μὴ ὀνείδιζε. Ca. 42.

ΘΕ ab iteratione ꝛ ſimone
Καὶ ἀπὸ διστερώσεως καὶ λόγου
audit? ꝛ reuelatione de ſimonib?
ἀκοῆς, καὶ ἀποκαλύψεως περὶ λόγων
abſconditis. Et eris verecūdus vere:
κρυφίων. Καὶ ἔσῃ αἰσχυντηρὸς ἀληθινῶς,
ꝛ inueniēs gr̄am in cōſpectu oīs hoīs:
καὶ εὑρίσκων χάριν ἐναντι παντὸς ἀνθρώ
που, ne de his erubeſcas: ꝛ ne accipias
μὴ περὶ τούτων αἰσχυνθῆς, καὶ μὴ λάβῃς
perſonā vt pecces. de lege
πρόσωπον τοῦ ἁμαρτάνειν. περὶ νόμου
altiſſimi ꝛ teſtamēto: ꝛ de iudicio
ὑφίσου καὶ διαθήκης, καὶ περὶ κρίματος
iuſtificare impiū. De verbo ſo
δικαιῶσαι τὸν ἀσεβῆ. Περὶ λόγου και
ciꝰ ꝛ viatoꝝ ꝛ de datione
νωνοῦ καὶ ὁδοιπόρων καὶ περὶ δόσεως
hereditatis amicoꝝ: ꝛ diligētia ſta=
κληρονομίας ἑταίρων, καὶ ἀκριβείας ζυ=
tere ꝛ ponderꝫ. De acquiſitiōe multoꝝ
γοῦ καὶ σταθμῶν. Περὶ κτήσεως πολλῶν
ꝛ paucoꝝ: de differēte vēditione
καὶ ὀλίγων, περὶ διαφόρου πράσεως
mercatoꝝ: ꝛ de diſciplina filioꝝ
ἐμπόρων, καὶ περὶ παιδείας τέκνων
multa. ꝛ ſeruo prauo latus ſan
πολλῆς. καὶ οἰκέτῃ πονηρῷ πλευρὰν αἱ
guinare. Sup mulierē nequā bonū ſigna=
μάξαι. Ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφρα
culū: ꝛ vbi man? multe clau
γίς, καὶ ὅπου χεῖρες πολλαὶ κλεῖ=
de. Si tradideris: in numero ꝛ
σον. Ἐὰν παραδῷς, ἐν ἀριθμῷ καὶ
pōdere: ꝛ datio ꝛ acceptio oīa
σταθμῷ, καὶ δόσις καὶ λῆψις πάντα
in ſcriptura. De diſciplina amētis ꝛ
ἐν γραφῇ. Περὶ παιδίας ἀνοήτου καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

fatui τ decrepiti litigātis cū
μωροῦ καὶ ἐχαγογκύρου κρινομένου πρὸς
inuenib⁹.τ cris eruditus verax:
νέους. καὶ ἔσῃ πεπαιδευμένος ἀληθινός,
τ app:obat⁹ coꝝ omni viuē
καὶ δεδοκιμασμένος ἐναντι παντὸς ζῶν
te. Filia patri abſcōdita vigi
lia: τ ſollicitudo ei⁹ aufert ſomnū: τ
νία,καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφυσᾷ ὕπνον,καὶ
in iuuētute ei⁹ ne forte abutaꝫ flore etatis τ
ἐν νεότητι αὐτῆς μήποτε παρακμάσῃ καὶ
cū cohabitauerit ne forte odio hēāꝫ. In virginita
συνωκηκυῖα μήποτε μισηθῇ. Ἐν παρθε
te neqn polluaꝫ: τ in pa
νία μήποτε βεβηλωθῇ, καὶ ἐν τοῖς πα
ternis ſuis granida fiat. τ cū
τρικοῖς αὐτῆς ἔγκυος ᾖ.καὶ μετὰ
viro exñs neforte trāſgrediaꝫ τ cū
ἀνδρὸς οὖσα μήποτε παραβῇ καὶ συ
cohabitauerit ne forte ſterilis ſit.Sup filiā
νωκηκυῖα μήποτε στειρωθῇ. Ἐπὶ θυγατρὶ
inuertibilē firma cuſtodiā: neqn
ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακήν, μήποτε
faciat te ludibriū inimicis:
ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα τοῖς ἐχθροῖς,
loquelam in ciuitate τ appellationē ppli:
λαλιὰν ἐν πόλει καὶ ἐκκλησιαν λαοῦ,
τ cōfundat te in multitudie multoꝝ.
καὶ καταισχύνῃ σε ἐν πλήθει πολλῶν.
omni homini ne aſpicias in pulchri
παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἐμβλεπε ἐν κάλ=
tudie:τ in medio mulieꝝ ne cōmoꝛeris.
λει,καὶ ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ συνεδρευε.
De exñ veſtimētis procedit tinea: τ
Ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σής, καὶ
a muliere iniquitas mulieris. Me
ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός.Κρεισ=
lioꝛ iniquitas viri q̄ bñfaciēs mulier.
σων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς γυνή.
Mulier cōfundēs in opprobriū.
Γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὀνειδισμόν.
Memoꝛ ero igit̄ opeꝝ dñi: τ q̄
Μνησθήσομαι δὴ τὰ ἔργα κυρίου, καὶ ἃ
vidi enarrabo. In ſmonib⁹ dñi
ἑώρακα ἐκδιηγήσομαι. Ἐν λόγοις κυρίου
opa eius: τ ſol illuminās in
τὰ ἔργα αὐτοῦ,καὶ ἥλιος φωτίζων κατὰ
oībus inſpexit: τ glīa do=
πάντα ἐπέβλεψε, καὶ τῆς δόξης κυ=
mini plenū opus eius. Nō idu
ρίου πλήρες τὸ ἔργον αὐτοῦ. Οὐκ ἐνε
xit ſctōs dñi: vt enarrarēt
ποίησε τοῖς ἁγίοις κυρίου,ἐκδιηγήσασθαι
oīa mirabilia ſua. firmauit
πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. ἐστερέωσε
dñs oīpotens: vt firmarēꝫ in glīa
κύριος παντοκράτωρ,στηριχθῆναι ἐν δόξῃ
ſua vniuerſū. Abyſſum τ cor
αὐτοῦ τὸ πᾶν. Ἄβυσσον καὶ καρδίαν
inueſtigauit:τ in aſtucijs eoꝝ
ἐξιχνευσε,καὶ ἐν πανουργεύμασιν αὐτῶν
excogitauit.cognouit enī altiſſim⁹ oēm cogni
διενοήθη.ἔγνω γὰρ ὁ ὕψιστος πᾶσαν εἴδη
tionē: τ inſpexit in ſigna ſeculi.
σιν, καὶ ἐνέβλεψεν εἰς σημεῖα αἰῶνος.
Annunciās p̄terita τ
Ἀπαγγέλων τὰ παρεληλυθότα καὶ τὰ
futura: τ reuelās veſtigia occulto
ἐσόμενα,καὶ ἀποκαλύπτων ἴχνη ἀποκρύ
rum. nō p̄teriit illū oīs cogitat⁹.
φων. οὐ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα.

fatui & de ſenioribus qui iudicantur
ab adoleſcentibus: & eris erudítus in
omnibus:& probabilis in conſpectum
omnium virorū.Filia patris abſcondita
eſt:vigília & ſollícitudo eius aufert ſō=
nū:ne forte in adoleſcentía ſua adulte=
ra efficiatur:& cū víro cōmorata odíbi
lis fiat:ne quando polluatur in vírgini=
tate ſua & in paternis ſuis grauida inue
niatur:ne forte cum viro cōmorata trā
ſgrediatur:aut certe ſterilis efficiatur.
Sup filiam luxuriosam confirma cuſto
diā:nequando faciat te in opprobrium
venire inimícis:a detractione in ciuita=
te & obiectione plebis:& confundat te
in multitudine populi. Omni homini
noli attendere in ſpecie:& in medio mu
lierū noli cōmorari. De veſtimentis exī
procedit tínea:& a muliere iníquitas vi
ri. Melior eſt exī iníquitas víri q̄ bene=
faciens mulier:& mulier confundēs in
opprobríuꝫ. Memor ero igitur operū
domíni:& que vídi annunciabo in ſer=
monibus domíni opera ei⁹. Sol illumí=
nās per omnia reſpexit: & gloría domí
ni plenum eſt opus eius. Nonne domi
nus fecit ſanctos enarrare omnía mira
bília ſua:q̄ confirmauit dominus omni
potens ſtabilís in gloría ſua? Abyſſum
& cor hominum ínueſtigauit:& in aſtu=
tía eorum excogitauit. Cognouit enīꝫ
dominus omneꝫ ſcientíam:& inſpexit
in ſignū eius annuncians q̄ preterierūt
& que ſuperuentura ſunt:reuelās veſtí=
gía occultorum. Non preterit illuꝫ oīs
cogitatus:& non abſcondit ſe ab eo vl=
lus ſermo. Magnalia ſapientíe ſue de=
corauit que eſt ante ſeculum & vſqꝫ in
ſeculum:neqꝫ adiectum eſt neqꝫ minue
tur:& non eget alicuius conſilio. Quā
deſiderabília omnia opera eius: et tāq̄
ſcíntilla que eſt cōſiderate. Omnía hec
viuunt & manēt in ſeculum:& in omni
neceſſitate omnia obaudiūt ei. Omnía
duplícia: vnum contra vnū et nō fecit
quicq̄ deeſſe. Vniuſcuiuſq̄ cōſeruabít
bona. Et quís ſatiabitur vídens gloriaꝫ
eíus?

Capítulū quadrageſimū tertium.

ALtitudinis firmamentum:pulchrí
tudo ei⁹: ſpecies celí in viſione glo
rie. Sol in aſpectu annuncians in exítu:
vas ammirabile op⁹ excelſi. In meridía
no exurit terram: & in conſpectu ardo
ris eius quis poterit ſuſtinere? Fornacē
cuſtodiens ī operibus ardoris. Triplící
ter ſol exurens montes radíos ígneos
exufflans:et refulgens radíis ſuis obce
cat oculos. Magnus dominus qui fecit
illum : & in ſermonibus eius feſtínauit
iter. Et luna in omnibus in tēpore ſuo:
oſtenſio temporis & ſignum euí. A lu=
na ſignum díei feſti:luminare quod mi
nuitur in conſumatione. Menſis ſecun
dum nomē eius eſt creſcens mirabili=
ter in conſumationem. Vas caſtrorum
in excelſis:in firmamento celí reſpon=
dens glorioſe. Species celí gloría ſtella
rum mundum illúminas in excelſis do
minus. In verbís ſancti ſtabunt ad iudi
cium : & non deficient in vígilíis ſuis.

nō abſcōſus ē ab illo neqꝫ vllus ſermo.
οὐκ ἐκρύβη ἀπ᾽αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος.
Magnalia per ſapiam ſuā deco
Τὰ μεγαλεῖα διὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ ἐκό
rauit. Qui eſt ante ſeculū τ in
σμησεν. Ὃς ἐστι πρὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς
ſeculū:neqꝫ addit⁹ eſt neqꝫ diminut⁹ē.
τὸν αἰῶνα,οὔτε προσετέθη οὔτε ἠλαττώθη.
τ nō indiguit alicui⁹ cōſiliarij: q̄a
καὶ οὐ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου, ὡς
oīa opa ei⁹ deſiderabilia:τ vſqꝫ ad 5.26.b.
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπιθυμητά,καὶ ἕως
ſcintillā eſt contēplari .oīa hec viuūt
σπινθῆρός ἐστι θεωρῆσαι.πάντα ταῦτα ζῇ
τ manēt in ſeculū in oībus neceſſi
καὶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χρεί
tatib⁹:τ oīa obediūt. Oīa duplicia C
αις,καὶ πάντα ὑπακούει. Πάντα διπλᾶ
vnū cōtra vnū: τ nō fecit
ἓν κατέναντι τοῦ ἑνός, καὶ οὐκ ἐποίησεν
quicq̄ defectuoſuꝫ.vnū vni⁹ firmauit
οὐδὲν ἐλλεῖπον.ἓν τοῦ ἑνὸς ἐστερέωσε τὰ
bona: τ q̄s ſatiabit videꝫ glīam
ἀγαθά,καὶ τίς πλησθήσεται ὁρῶν δόξαν
dei?
θεοῦ;

Ca.43.

SUperbia altitudinis firmamētū mundi
Γαυρίαμα ὕψους στερέωμα καθαρι
tie: ſpecies celi in viſione glīc.
τητος, εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης.
ſol in aſpectu annūciās in glioſo:
ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ διαγγέλων ἐν ἐνδόξῳ,
vas admirabile opus altiſſimi. In me
σκεῦος θαυμαστὸν ἔργον ὑψίστου. Ἐν με= D
ridie ei⁹ arefacit regionē: τ in cōſ
σημβρίᾳ αὐτῆ ἀναξηραίνει χώραν,καὶ ἐναν
pectu ardoris eius q̄s ſuſtinebit? fo:
πίον καύματος αὐτῆ τίς ὑποστήσεται;Καμί
nacē inſufflās in operib⁹ ardoris: triplicif
νουφοῦσῶν ἐν ἔργοις καύματος, τριπλάσι
ſol exurēs mōtes.Vapores igneos
ον ἥλιος ἐκκαίων ὄρη.Ατμίδας πυρώδεις
exuffiās τ refulgēs radijs obtuſi=
ἐκφυσῶν καὶ ἐκλάμπων ἀκτῖνας ἀμαυ
cat oculos. Magn⁹ dñs q̄ fecit
ροῖ ὀφθαλμούς. Μέγας κύριος ὁ ποιήσας
illū: τ in ſmonib⁹ eius ceſſare fecit
αὐτόν, καὶ ἐν λόγοις αὐτοῦ κατέπαυσε
iter. τ lunā fecit in ſtatū A
πορείαν. καὶ σελήνην ἐποίησε εἰς κάσιν
ad tps ſuū. Demōſtrationē tēpoꝝ: τ ſi=
εἰς καιρὸν αὐτῆς.Ἀναδιξιν χρόνων,καὶ ση
gnū ſeculi τ a luna ſignū
μεῖον αἰῶνος καὶ ἀπὸ σελήνης σημεῖον
feſtiuitatis.luminare q̄ minuit in cōſumatio
ἑορτῆς. φωτὴρ μειούμενος ἐστὶ συντελεί=
ne:mēſis ſm nomē ei⁹ eſt Cre=
ας,μὴν κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστιν. Αὐξα
ſcēs mirificauit mutatione: vas
νόμενος ἐθαυμάσωσεν ἀλλοιώσει, σκεῦ=
caſtroꝝ in altitudie:i firmamento
ος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν στερεώματι
celi reſplādens. Species ce
οὐρανοῦ ἐκλάμπων. Κάλλος οὐρα=
li glīa ſtellaꝝ: ornat⁹ illumināns in
νοῦ δόξα ἄστρων, κόσμος φωτίζων ἐν
altiſſimis dñi. in ſmonib⁹ ſancti ſi= B
ὑψίστοις κυρίου. ἐν λόγοις ἁγίου στή
ſtēt cōdēnationē: τ non accen=
σονται κατάκριμα, καὶ οὐ μὴ ἐκκαυ
denē in cuſtodia ſua.
θῶσιν ἐν φυλακῇ αὐτῶν. ooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vide arcū: ⁊ benedic eū q̄ fecit illū: valde ſpecioſum in ſplēdore ſuo. Gyrauit celū in circuitione ſua. Et glic. manꝰ altiſſimi extēderūt illū. imperio ſuo ceſſare fecit niuē: ⁊ accelerat coruſcatiōes iudicij ſui. Propterea aperti ſunt theſauri: ⁊ euo lauerūt nubes ſicut volatilia: in magnitudine ſua fortificauit nubes: ⁊ cōfracti ſunt lapides grādinis. Vox tonitrui ei⁹ amirabitur oculus: & ſup imbrē ei⁹ expaueſcit cor. Gelu ſicut ſalē effundet ſup terrā: & dū gelauerit fiet tanq̄ cacumina tribuli. Frigidꝰ ventus aqlo flauit & gelauit criſtallꝰ ab aqua. Sup omnez cōgregationē aquarū reqeſcet: & ſicut lorica induet ſe aqs. Et deuorabit montes et exuret deſertū: et extinguet viri de ſicut ignē. Medicina oīm in feſtinatione nebule: & ros obuians ab ardore veniēti humilē efficiet eū. In ſermone eius ſiluit vētus: et cogitatione ſua placauit abyſſuz: & plātauit illū dñs ieſus. Qui nauigat mare enarrat picula eius: et audiētes auribus nr̄is āmirabimur. Illic preclara opa & mirabilia: varia beſtiarū genera et oīz pecorū: et creatura beluarū. Propter ipm cōfirmatus ē itineris finis: & in ſermone eius cōpoſita ſunt oia. Multa dicimus: et deficimꝰ verbis: cōſumatio aūt ſermonū ipe eſt. In oīb⁹ gloriātes: ad qd valebimꝰ. Ipe em̄ ops ſup oia opa ſua. Terribilis dñs & magnus vehemeter: et mirabilis potentia ipius. Glorificātes dñm q̄tūcūq̄ potueritis ſupualebit adhuc: et āmirabilis magnificētia eius. Bñdicentes dñm exaltate illū q̄tū poteſtis: maior em̄ eſt oī laude. Exaltātes eū repleminī virtute. Ne laboretis: nō em̄ comprehendetis. Quis videbit eū et enarrabit: et qs magnificabit eū ſicut eſt ab initio. Multa abſcōdita ſunt maiora his. Pauca em̄ vidimus operū eius. Oīa aūt dñs fecit: & pie agētibus dedit ſapiam. Ca.44.

LAudemus viros glorioſos: & parentes nr̄os in gñatione ſua. Multam gloriā fecit dñs magnificētia ſua a ſeculo. Dominātes in poteſtatibus ſuis: homines magni virtute & prudētia ſua p̄diti: nunciātes in pphetis dignitatē prophetarū: et imperātes in p̄ſenti populo: et virtute prudētie populis ſctiſſima verba. In puerītia ſua reqrētes modos muſicos: & narrātes carmia ſcripturarū Hoīes diuites in virtute pulchritudinis ſtudiū habētes pacificātes in domibus ſuis. Oēs iſti in gñationibus gentis ſue gloriā adepti ſunt: & in diebus ſuis habētur in laudibus. Qui de illis nati ſunt reliquerūt nomē narrādi laudes eorum. Et ſūt quorū nō eſt memoria. Perierūt q̄ſi q nō fuerint: & nati ſunt q̄ſi nō nati: & filii eorū cū ipis. Sed illi viri miſericordie ſunt: quorū pietates nō defuerunt.

Ide arcū: ⁊ benedic eū q̄ fecit
Ἰδὲ τόξον, καὶ εὐλόγησον τὸν ποιήσαντα
illū: valde ſpecioſum in ſplēdore
αὐτό, σφόδρα ὡραῖον ἐν τῇ αὐγάσματι
ſuo. Gyrauit celū in circuitione
αὐτοῦ. Ἐγύρωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει
glic. manꝰ altiſſimi extēderūt illū.
δόξης. χεῖρες ὑψίσου ἐτάνυσαν αὐτό.
imperio ſuo ceſſare fecit niuē:
προσάγματι αὐτοῦ κατέπαυσε χιόνα,
⁊ accelerat coruſcatiōes iudicij ſui.
καὶ ταχύνει ἀστραπὰς κρίματος αὐτοῦ.
Propterea aperti ſunt theſauri: ⁊ euo
Διατοῦτο ἀνεῴχθησαν θησαυροί, καὶ ἐξέ
lauerūt nubes ſicut volatilia: in magni=
πτησαν νεφέλαι ὡς πετεινά, ἐν μεγα=
C tudine ſua fortificauit nubes: ⁊ cōfracti
λείῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν νεφέλας, καὶ θλασθή=
ſunt lapides grādinis. Vox tonitrui e=
σησαν λίθοι χαλάζης. Φωνὴ βροντῆς αὐ
ius dolere fecit terrā: ⁊ in aſpectu eius cō=
τοῦ ὠδίνησε γῆν, καὶ ἐν ὀπτασίᾳ αὐτοῦ σα
mouebunt mōtes. In volūtate ei⁹ fla
λευσθήσεται ὄρη. Ἐν θελήματι αὐτοῦ πνεύ
bit notus: ⁊ tēpeſtas boree ⁊ con
σεται νότος, καὶ καταιγὶς βορέου καὶ συ
uertio ſpūs: ſicut aues volan
στροφὴ πνεύματος, ὡς πετεινὰ καθιπτά=
tes diſpergit niuē: ⁊ ſicut locuſta de=
μενα πάσεται χιόνα, καὶ ὡς ἀκρὶς κατα=
ſtruēs deſcēdit: & pulchritudinē ei⁹. Pulch=ritudinē
στρεῖ ἡ καταβασις αὐτῆς. Κάλλος
cādoris eius admirabit oculus:
λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμός,
⁊ ſup imbrē ei⁹ expaueſcet cor.
D καὶ ἐπὶ χιόνι αὐτοῦ ἐκπλήσσεται καρδία.
Et glaciē ſicut ſalē ſup terrā effudit: ⁊
Καὶ πάχνην ὡς ἅλας ἐπὶ γῆν χέει, καὶ
cōgelata fūit ſudiſū cacūina. Fri
παγεῖσα γίνεται σκολόπων ἄκρα. Ὑε=
ꝑs. 95. gidꝰ ventꝰ aqlo flabit: ⁊ gela
χρὸς ἄνεμος βορέας πνεύσει, καὶ πα
bit gelu ab aqua: ſup om=
γήσεται κρύσταλλος ἀφ' ὕδατος, ἐπὶ πᾶ
nē cōgregationē aque q̄eſcet: ⁊
σαν συναγωγὴν ὕδατος καταλύσει, καὶ
tāq̄ lorica induet aquā. Deuo=
ὡς θώρακα ἐνδύσεται τὸ ὕδωρ. Κατα
rabit mōtes ⁊ deſertū incēdet: ⁊
φάγεται ὄρη καὶ ἔρημον ἐκκαύσει, καὶ
extinguet viriditatē ſicut ignē. medicina om
ἀποσβέσει χλόην ὡς πῦρ. Ἴασις πάν
nis in feſtinatione: nebule ros occur
A των κατὰ ποσότητα, ὁμίχλη δρόσος ἀπαν
rēs ab ardore letificabit. In ſer
τῶσα ἀπὸ καύσωνος ἱλαρώσει. Λο=
mone eius quieuit abyſſus: ⁊ plā
γισμῷ αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσος, καὶ ἐφύ
tauit in ea inſulas. q̄ nauigāt
τευσεν ἐν αὐτῇ νήσους. Οἱ πλέοντες τὴν
mare enarrāt periculū eius:
θάλασσαν διηγοῦνται τὸν κίνδυνον αὐτῆς,
⁊ auditiōibꝰ aurib⁹ nr̄is admiramur.
καὶ ἀκοαῖς ὠτίων ἡμῶν θαυμάζομεν.
Et illic inopinata ⁊ mirabilia
B Καὶ ἐκεῖ τὰ παράδοξα καὶ θαυμάσια
opa. varietas oīs animalis: diſcretio bel
ἔργα. ποικιλία παντὸς ζώου, κρίσις κη=
luaꝝ. ⁊ ꝑpē ipm ꝑperat angelꝰ eius:
τῶν. καὶ διὰ λόγου εὐοδοῖ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ,
⁊ in ſmone eius cōpoſita ſunt om=
καὶ ἐν λόγῳ αὐτοῦ συγκεῖται τὰ πάν=

Vide arcū & benedic eū qui fecit illum. Valde ſpecioſus eſt in ſplēdore ſuo. Gyrauit celū in circuitu glorie ſue: manus excelſi aperuerunt illū. Imperio ſuo ac celeraut niuē: & accelerat coruſcationes emittere iudicii ſui. Propterea apti ſunt theſauri: & euolauerunt nebule ſicut aues. In magnitudine ſua poſuit nubes: & cōfracti ſunt lapides grandinis. In conſpectu eius cōmouebuntur montes: & in volūtate eiꝰ aſpirauit notus. Vox tonitrui eius verberauit terrā: tēpeſtas aquilonis: & cōgregatio ſpiritus: & ſicut auis deponēs ad ſedendū aſpergit niuē: & ſicut locuſta demergēs deſcenſus eius. Pulchritudinē cādoris eiꝰ āmirabitur oculus: & ſup imbrē eiꝰ expaueſcit cor. Gelu ſicut ſalē effundet ſup terrā: & dū gelauerit fiet tanq̄ cacumina tribuli. Frigidꝰ ventus aqlo flauit & gelauit criſtallꝰ ab aqua. Sup omnez cōgregationē aquarū reqeſcet: & ſicut lorica induet ſe aqs. Et deuorabit montes et exuret deſertū: et extinguet viri de ſicut ignē. Medicina oīm in feſtinatione nebule: & ros obuians ab ardore veniēti humilē efficiet eū. In ſermone eius ſiluit vētus: et cogitatione ſua placauit abyſſuz: & plātauit illū dñs ieſus. Qui nauigat mare enarrat picula eiꝰ: et audiētes auribus nr̄is āmirabimur. Illic preclara opa & mirabilia: varia beſtiarū genera et oīz pecorū: et creatura beluarū. Propter ipm cōfirmatus ē itineris finis: & in ſermone eius cōpoſita ſunt oia. Multa dicimus: et deficimꝰ verbis: cōſumatio aūt ſermonū ipe eſt. In oīb⁹ gloriātes: ad qd valebimꝰ. Ipe em̄ ops ſup oia opa ſua. Terribilis dñs & magnus vehemeter: et mirabilis potentia ipius. Glorificātes dñm q̄tūcūq̄ potueritis ſupualebit adhuc: et āmirabilis magnificētia eius. Bñdicentes dñm exaltate illū q̄tū poteſtis: maior em̄ eſt oī laude. Exaltātes eū repleminī virtute. Ne laboretis: nō em̄ comprehendetis. Quis videbit eū et enarrabit: et qs magnificabit eū ſicut eſt ab initio. Multa abſcōdita ſunt maiora his. Pauca em̄ vidimus operū eius. Oīa aūt dñs fecit: & pie agētibus dedit ſapiam. Ca.44.

LAudemus viros glorioſos: & parentes nr̄os in gñatione ſua. Multam gloriā fecit dñs magnificētia ſua a ſeculo. Dominātes in poteſtatibus ſuis: homines magni virtute & prudētia ſua p̄diti: nunciātes in pphetis dignitatē prophetarū: et imperātes in p̄ſenti populo: et virtute prudētie populis ſctiſſima verba. In puerītia ſua reqrētes modos muſicos: & narrātes carmia ſcripturarū Hoīes diuites in virtute pulchritudinis ſtudiū habētes pacificātes in domibus ſuis. Oēs iſti in gñationibus gentis ſue gloriā adepti ſunt: & in diebus ſuis habētur in laudibus. Qui de illis nati ſunt reliquerūt nomē narrādi laudes eorum. Et ſūt quorū nō eſt memoria. Perierūt q̄ſi q nō fuerint: & nati ſunt q̄ſi nō nati: & filii eorū cū ipis. Sed illi viri miſericordie ſunt: quorū pietates nō defuerunt.

nia. Multa dicemꝰ ⁊ non aſſequemur. Πολλὰ ἐροῦμεν καὶ οὐ μὴ ἐφικόμεθα ⁊ cōſummationē ſmonū ipe
κώμεθα καὶ συντέλειαν λόγων αὐτός
eſt in oīb⁹ gñantes vbi valebimꝰ.
ἐστι γὰρ πᾶν. δοξάζοντες ποῦ ἰσχύσομεν.
ipe em̄ magnꝰ vltra oīa opera
αὐτὸς γὰρ μέγας παρὰ πάντα τὰ ἔρ
ga ſua. Terribilis dñs ⁊ magnꝰ
γα αὐτοῦ. Φοβερὸς κύριος καὶ μέγας
vehemēt ⁊ mirabilis potētia ipiꝰ.
σφόδρα καὶ θαυμαστὴ ἡ δύναστία αὐτοῦ.
Glificantes dñm exaltate: quātū po
Δοξάζοντες κύριον ὑψώσατε, καθόσον δύ
teſtis: excedet em̄ ⁊ ampliꝰ. Et exaltan
νασθε, ὑπερέξει γὰρ καὶ ἔτι. Καὶ ὑψοῦν=
tes em̄ multiplicate in viribꝰ: ne labore
τες αὐτὸν πληθύνατε ἐν ἰσχύϊ, μὴ κοπιᾶ
tis: nō em̄ aſſequemini. q̄s vidit il=
τε, οὐ γὰρ μὴ ἐφίκησθε. Τίς ἑώρακεν αὐ=
lū: ⁊ enarrabit: ⁊ q̄s magnificabit
τόν, καὶ ἐκδιηγήσεται; καὶ τίς μεγαλυνεῖ
eū ſicut eſt: Multa abſcōdita ſunt
αὐτὸν καθώς ἐστι; Πολλὰ ἀπόκρυφά ἐστι
maiora his: pauca vidimus
μείζονα τούτων, ὀλίγα ἑωράκαμεν τῶν
opex eiꝰ. oīa em̄ fecit do
ἔργων αὐτοῦ. πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ κύ
minꝰ: ⁊ pīs dedit ſapiam.
ριος, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν.
LAudemꝰ iā viros glioſos ⁊ c.44
Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους καὶ
patres nr̄os in gñatione. multā
τοὺς πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. πολλὴν
gliam creauit dñs in eis ma
δόξαν ἔκτισεν ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς τὴ με
gnificētia ſua a ſeculo. Dominantes
γαλωσύνη αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. Κυριεύοντες
in regnis ſuis: ⁊ viri
ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, καὶ ἄνδρες
nominādi in potētia. cōſiliantes in in
ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει. Βουλεύοντες ἐν συ
tellectu ſuo q̄ annūciauerūt in ꝑphe
νέσει αὐτῶν ἀπαγγελκότες ἐν προφητεί
tijs. duces ꝑpl̄i in cōſilijs: ⁊
αις. ἡγούμενοι λαοῦ ἐν βουλαῖς, καὶ
in intellectu litterature ꝑpl̄i. Sapiētes
ἐν συνέσει γραμματείας λαοῦ. Σοφοὶ
ſmones in diſciplina eox requirentes melodias
λόγοι ἐν παιδείᾳ αὐτῶν ἐκζητοῦντες μέλη
muſicox ⁊ enarrātes carmina ſcripta.
μουσικῶν καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐγγραφῆ.
Viri diuites ſubminiſtrati in fortitudie:
Ἄνδρες πλούσιοι κεχορηγημένοι ἐν ἰσχύϊ,
pacifice agētes in habitationib⁹ ſuis. oēs
εἰρηνεύοντες ἐν καταικίαις αὐτῶν. πάντες
hi in gñationib⁹ gliam adepti ſūt: ⁊ in
οὗτοι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς
dieb⁹ ſuis gliationē. Sunt eox q̄
ἡμέραις αὐτῶν καύχημα. Εἰσὶν αὐτῶν οἳ
reliquerūt nomē vt enarrarent laudes. Et ſunt: quox nō eſt memoria ⁊
κατέλιπον ὄνομα τοῦ ἐκδιηγήσασθαι ἐπαί
vouꝰ. Καὶ εἰσὶν, ὧν οὐκ ἔστι μνημόσυνον καὶ
perierūt q̄ſi nō fuerunt: ⁊ nati
ἀπώλοντο ὡς οὐκ ὑπάρχοντες, καὶ ἐγένον
ſūt q̄ſi nō nati: ⁊ filij eox ꝑpost
το ὡς οὐ γεγονότες, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν με=
cos. Sed hi viri miſe: q̄x
τ' αὐτούς. Ἀλλ' οὗτοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ
iuſticie cox nō ſunt obliuioni tradite.
δικαιοσύναι αὐτῶν οὐκ ἐπελήσθησαν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cū semine eox permanet bo=
Μετὰ τ σπέρματος αὐτῶν διαμένει ἀγα
na hereditas nepotes eox in testa
θὴ κληρονομία ἔγγονα αὐτῶν ἐν ταῖς δια
mentis. In testamētis est semen
θήκαις. Εν διαθήκαις ἐστὶ τὸ σπέρμα
eox: τ filij eox post eos.
αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτούς.
Usq; in seculū manet semē eox: τ
Εως αἰῶνος μένει σπέρμα αὐτῶν, καὶ
gloria eox nō delebit.
δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται. Τὰ
Cor
pora eox in pace sepulta sūt: τ
σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ
nomē eox viuit in gnationē τ gnationē.
ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
Sapiam ipox narrabūt ppli: τ
Σοφίαν αὐτῶν διηγήσονται λαοί, καὶ τὸν
laudē eox enūciat eccla.
ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγέλει ἐκκλησία.
Enoch bñplacuit dño deo: τ tran
Ενὼχ εὐηρέστησε κυρίῳ θεῷ, καὶ με=
slat⁹ est exemplū penitētie gna
τετέθη ὑπόδειγμα μετανοίας ταῖς γε
tionib⁹. Hoc iuent⁹ est pfect⁹: iust⁹: in tem
ταῖς. Νῶε εὑρέθη τέλειος, δίκαιος, ἐν και
pore ire fact⁹ est recōciliatio. Ideo
ρῷ ὀργῆς ἐγένετο ἀνταλλαγμα. Διατ τὸ
factū est diluuiū: τ testamēta seculi
ἐγένετο ὁ κατακλυσμός, καὶ διαθῆκαι αἰῶνος
statuta sūt apud illū. ne delere
ἐτέθησαν πρὸς αὐτόν. ἵνα μὴ ἐξαλειφ
tur diluuio oīs caro. Abraam
θῇ κατακλυσμῷ πᾶσα σάρξ. Αβραὰμ
magn⁹ pater multitudinis gēniū: τ nō
μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐχ
est inuēt⁹ similis in glia ei⁹: q̄ conser
εὑρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, ὃς συνετή
uauit legē altissimi τ fuit in testamē
ρησε νόμον ὑψίστου καὶ ἐγένετο ἐν διαθή=
to cū illo. in carne ei⁹ statuit
κη μετ' αὐτοῦ. ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε
testamētū: τ in tentatione inuent⁹ ē fidelis.
διαθήκην, καὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστός.
Ideo in iuramēto statuit illi: benedi
Διαρῷ τὸ ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ, ἐνευλο
cere gētes in semine eius. multiplicare
γεῖν ἔθνη ἐν σπέρματι αὐτοῦ. πληθύναι
illū q̄si puluerē terre: τ heredi
αὐτὸν ὡς χοῦν τῆς γῆς, καὶ καταπλησ=
tare illos a mari vsq; ad ma
νομῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θα
re τ a flumine vsq; ad extremū
λάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου τῆς
terre. τ in isaac statuit sic ,ppl
γῆς. καὶ ἐν τῷ Ισαὰκ ἔστησεν οὕτως διὰ
abrahā patrē eius bñdictionē
Αβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ εὐλογίαν
oīm hoim τ testamētū: τ q̄e
πάντων ἀνθρώπων καὶ διαθήκην, καὶ κα
uit sup caput iacob. Agno
τέπαυσεν ἐπὶ κεφαλὴν Ιακώβ. Ε=
uit eū in bñdictionib⁹ suis: τ de=
γνω αὐτὸν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ, καὶ ἔδω
dit illi hereditatē: τ diuisit
κεν αὐτῷ κληρονομίαν, καὶ διέσειλε
partē ei⁹ in tribub⁹ q̄s diuisit duo
μερίδος αὐτοῦ ἐν φυλαῖς αἷς ἐμέρισε δώ
decim. τ eduxit ex eo vi
δεκα. καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα
mie inuenientē gram in oculis
ἐλεους εὑρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς

Cum semine eorum permanēt bona: hereditas sancta nepotes eorum. Et in testamentis stetit semē eorum: et filii eo rum propter illos vsq; in eternum ma=nent. Semē eorum: & gloria eorum nō derelinquetur. Corpora eorum in pa=ce sepulta sunt: et nomē eorum viuet in generationē & generationem. Sapiam ipsorum narrent populi; & laudem ipo rum nūciet ecclesia. Enoch placuit deo et translatus est in paradisum: vt det gē tibus sapientiam. Noe inuentus est per fectus iustus: & in tempore iracundie fa ctus est recōciliatio. Ideo dimissum est reliquū terre: cū factū est diluuium. Te=stamenta seculi posita sunt apud illum: ne deleri possit diluuio oīs caro. Abraā magnus pater multitudinis gentium: & non est inuentus similis illi in gloria. Qui conseruauit legem excelsi: & fuit in testamento cum illo. In carne ei⁹ sta re fecit testamentum: et in tentatione in uentus est fidelis. Ideo iureiurando de dit illi gloriam in gente sua crescere illū quasi terre cumulum: & vt stellas exal=tare semē ei⁹: et hereditare illos a mari vsq; ad mare: & a flumine vsq; ad termi nos terre. Et isaac eodem modo fecit p pter abraam patrem ei⁹. Benedictionē omnium gentium dedit illi dominus: & testamentum suum confirmauit su=per caput iacob. Agnouit eum in bene dictionibus suis: et dedit illi hereditatē & diuisit illi partē in tribub⁹ duodecim. Et conseruauit illi homines misericor die inuenientes gratiā in oculis omnis carnis.

Capitulum quadragesi mum quintum.

Dilectus deo & hominibus moyses cui⁹ memoria in benedictione est. Similem illum fecit in gloria sanctorū: et magnificauit eum in timore inimico rum: et in verbis suis monstra placauit. Glorificauit illum in cōspectu regum: & iussit illi coram populo suo: & osten=dit illi gloriam suam. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum: & elegit eum ex omni carne. Audiuit enim eum & vo cem ipsius: et induxit illum in nubem. Et dedit illi cor ad precepta et legem vi te & discipline docere iacob testamen=tum suum: & iudicia sua israel. Excelsum fecit aaron fratrem suum: & similem si bi de tribu leui. Statuit ei testamentum eternum: et dedit illi sacerdotium gen tis: et beatificauit illum in gloria. Et cir cuncinxit eum zona iusticie: & induit eū stola glorie: & coronauit eum in vasis virtutis. Circumpedes & femoralia et humerale posuit ei: et cinxit illum tin=tinabulis aureis plurimis in gyro: dare sonitum in incessu suo: auditum facere sonitum in templo in memoriam filiis gentis sue. Stolam sanctam auro & hya cintho et purpura: opus textile: viri sa=pientis iudicio et veritate prediti. Tor to cocco opus artificis gemmis precio sis figuratis in ligatura auri: et opere la pidarii sculptis in memoriam secun=dum numerum tribuum israel. ooooooo

oīs carnis.
πάσης σαρκός. Ca. 45.

Dilectū a deo τ hoi
Ηγαπημένον ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώ
bus moysem: cui⁹ memoria in bñdi
πων μωσῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογί
ctionib⁹. Similē fecit eū glie sctōx τ
αις. Ωμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων καὶ
magnificauit eū in timoribus inimicox: in
ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν, ἐν
verbis suis signa cessare fecit: τ
λογίοις αὐτοῦ σημεῖα κατέπαυσε, καὶ
glificauit illū in conspectu re
ἐδόξασεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασι
gū. Iussit illi ad pplm suū
λέων. Ενετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτοῦ
τ ostēdit illi gliam suā: in
καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τῆς δόξης αὐτοῦ, ἐν
fide τ mānsuetudie ei⁹ sctificauit eū.
πίστει καὶ πραότητι αὐτοῦ ἡγίασεν αὐ=
Elegit eū ex oī car
τόν. Εξελέξατο αὐτὸν ἐκ πάσης σαρ
ne: audire fecit eū vocē suā:
κός, ἠκούτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
τ induxit illū in caliginē.
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνοφον.
Et dedit illi in cōspectu pre
Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐν=
cepta: legē vite τ scientie. Docu
τολάς, νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστήμης. Εδίδα
it iacob testamētū: τ iudicia sua
ξε τὸν Ιακὼβ διαθήκην, καὶ κρίματα αὐ
israel. Aarō exaltauit sctūm
τοῦ τὸν Ισραήλ. Ααρὼν ἀνύψωσεν ἅγιον
similē illi fratrē ei⁹ de tribu le=
ὅμοιον αὐτῷ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς λε
ui. Statuit ei testamētū sculi: τ
νί. Εστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰῶνος, καὶ
dedit illi sacerdotiū pplī. beatifica
ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ. ἐμακάρι
uit illū in honestate: τ circūcinxit
σεν αὐτὸν ἐν ἐνκοσμίᾳ, καὶ περιέζωσεν
eū vestimēto glie. induit eū
αὐτὸν περισολὴν δόξης. ἐνέδυσεν αὐτὸν
cōsumatione gloriationis: τ firmauit
συντελείαν καυχήματος. ἐστερέωσεν
eū in vasis virtutis. Femoralia
αὐτὸν ἐν σκεύεσιν ἰσχύος. Περισκελῆ
τ vestē talarē τ humerale: τ circūda
καὶ ποδήρη καὶ ἐπωμίδα, καὶ ἐκύκλω
uit eū sperulis .aureis tintinabulis
σεν αὐτὸν ῥοίσκοις. χρυσοῖς κώδωσι
plurimis in circuitu: ad sonādū vocē in gra
πλείοσιν κυκλόθεν, ἠχῆσαι φωνὴν ἐν βα
dib⁹ suis. Audibilē facere sonū in
δισιν αὐτοῦ. Ακουσὸν ποιῆσαι ἦχον ἐν
templo: τ in memoriā filijs pplī sui:
ναῷ, καὶ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτοῦ,
stola sancta auro τ hiacintho τ pur
στολὴν ἁγίαν χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ καὶ πορ
puro opere polymitarij. rōnali iudicij si
φύρᾳ ἔργῳ ποικιλτ. λογίῳ κρίσεως δη
gnis veritatis retorto cocco opere
λοις ἀληθείας κεκλωσμένῳ κόκκῳ ἔργῳ
artificis. Lapidib⁹ pciosis sculpturis
τεχνίτ. Λίθοις πολυτελέσι γλύμμασι
signaculi: in ligatura auri ope lapida
σφραγίδος, ἐν δέσει χρυσίου ἔργῳ λιθουρ
rij. in memoriā scriptā scul
γοῦ. εἰς μνημόσυνον ἐγγραφὴ κεκολαμ=
pta sm numer⁹ filior⁹ israel.
μένη κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ισραήλ. ooo

C
s. 39. b
Eccl. 5. c.
heb. 11. b.
Eccl. 6 b.
heb. 11. b.
geñ. 17 a.
D
geñ. 22. c.
heb. 11. a.

A
Exo. 11. a.

B
Exo. 28. i.

Coronā aurcā ſup mitrā:
Στέφανον χρυσοῦν ἐπάνω κιδάρεως,
ſculpturā ſignaculi ſanctitatis· glia
ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγιάσματος. καὶ
tionē honoris opa virtutis. cōcupiſcentias
χημα τιμῆς ἔργα ἰσχύος. ἐπιθυμήματα
oculoꝝ ornata pulchra. Ante e=
ὀφθαλμῶν κοσμούμενα ὡραῖα. Πρὸ αὐ
um nō fuerūt talia: τ vſq; in ſeculū
του οὐ γέγονε τοιαῦτα, καὶ ἕως αἰῶνος
nō indut⁹ eſt alienigena. p̄ter filios
οὐκ ἐδύσατο ἀλλογενής· πλὴν τῶν υἱῶν
ei⁹ ſolū: τ nepotes eius ſem
αὐτοῦ μόνον, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτοῦ διά=
per. Sacrificia illoꝝ tota offerenē
παντός. Θυσίαι αὐτῶν ὁλοκαρπωθήσον
quottidie aſſidue bis: repleuit
ται καθημέραν ἐνδελεχῶς δίς, ἐπλήρωσε
Exo. 16 a. moyſes manus ei⁹ τ vnxit
μωσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔχρισεν
illū oleo ſancto: factū eſt illi in teſta
αὐτὸν ἐλαίῳ ἁγίῳ, ἐγήνθη αὐτῷ εἰς διαθή
mentū ſeculi: τ ſemini eius in
κην αἰῶνος, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἐν
die celi. Ad miniſtrādū ei ſimul
ἡμέραι οὐρανοῦ. Λειτουργεῖν αὐτῷ ἅμα
τ ſacerdotio fungēdū: τ bñdicēdū pplo in
D καὶ ἱερατεύειν, καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν
nomine ſuo. elegit eū ab
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ἐξελέξατο αὐτὸν ἀπὸ
omni vluēte ad offerendā libationē
παντὸς ζῶντος προσαγαγεῖν καρπω=
dñō. Incenſum τ bonū odorē in
σιν κυρίῳ. Θυμίαμα καὶ εὐωδίαν εἰς
memoriā ad placandū pro pplo.
μνημόσυνον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ λαοῦ.
dedit illi mādata ei⁹ poteſtatē in
Deu. 25 c. ἔδωκεν αὐτῷ ἐντολὰς αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐν
teſtamētis iudicioꝝ. Ad docēdū ia=
διαθήκαις κριμάτων. Διδάξαι τὸν ια=
cob teſtimonia: τ in lege ſua
κὼβ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ
ad illuminādū iſrael. Cōſpirarūt
φωτίσαι τὸν ἰσραήλ. Επισυνέστησαν
in eū alieni: τ zelauerūt eū
αὐτῷ ἀλλότριοι, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν
in deſerto. Viri q̄ circa dathā
ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ανδρες οἱ περὶ δαθὰν
τ abirō: τ cōgregatio core in
καὶ ἀβειρών, καὶ ἡ συναγωγὴ κορὲ ἐν
furore τ ira. Vidit dñs τ nō pro
θυμῷ καὶ ὀργῇ. Εἶδε κύριος καὶ οὐκ ἐυ
A bauit: τ cōſumati ſunt in furore
δόκησε, καὶ συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ
ire. fecit in illis mōſtra ad
ὀργῆς. ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς τέρατα κα
cōſumendū in igne flāme eoꝝ.
ταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτούς.
Et addidit aaron gliam: τ de=
Καὶ προσέθηκεν ἀαρὼν δόξαν, καὶ ἔδω
dit illi hereditatē. Primitias p̄mo
Joſue. 10.c. κεν αὐτῷ κληρονομίαν. Απαρχὴν πρω
genitoꝝ diuiſit illi. Panē in
τογενημάτων ἐμέρισεν αὐτῷ. Αρτον ἐν
p̄mis pauit in ſatietate: τ
πρώτοις ἐκοίμασεν ἐν πλησμονῇ, καὶ
eīn ſacrificia dñi edēt: q̄ de=
γὰρ θυσίας κυρίου φάγονται, ἃς ἔδω=
dit illi τ ſemini ei⁹. Cete=
κεν αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Γλὴν
B in terra pplī nō hereditabit: τ pars
ἐν γῇ λαοῦ οὐ κληρονομήσει, καὶ μερὶς

Corona aurea ſuper mitrā eius expreſ
ſa ſigno ſanctitatis: gloria honoris et
opus virtutis: deſiderio oculoruꝫ orna
ta. Sic pulchra ante ipſum non fuerunt
talia vſq; ad origine. Non eſt indutus
illa alienigena aliqs: ſed tantū filii ipius
ſoli et nepotes eius per omne tempus.
Sacrificia ipſi⁹ cōſumata ſunt igni quo
tidie. Compleuit moyſes manus ei⁹: &
vnxit illum oleo ſancto. Factum eſt illi
in teſtamentum eternum: et ſemini ei⁹
ſicut dies celi: fungi ſacerdotio & habe
re laudem: & glorificare populum ſuū
in nomine ſuo. Ipſum elegit ab omni
viuente: offerre ſacrificium deo incen=
ſum: & bonum odorem in memoriam
placare pro populo ſuo. Et dedit illi in
preceptis ſuis poteſtatem: in teſtamen
tis iudicioruꝫ: docere iacob teſtimonia:
et in lege ſua lucē dare iſrael. Quia cō=
tra illum ſteterunt alieni: & propter in=
uidiam circundederunt illum homines
in deſerto: qui erant cum datha3 & aby
ron': et congregatio chore in iracūdia.
Vidit dominus deus et non placuit illi:
& conſumpti ſunt in impetu iracundie.
Fecit illis monſtra: et conſumpſit illos
in flamma ignis. Et addidit aaron glo=
riam et dedit illi hereditatem: & primi=
tias frugum terre dimiſit illi. Panez ip=
ſius in primis parauit in ſatietatem: nā
et ſacrificia domini edent que dedit illi.
et ſemini eius. Ceterum inter gētes nō
hereditabit: & pars non eſt illi in gēte.
Ipſe eſt eīn pars eius & hereditas. Phi=
nees filius eleazari tertius in gloria imi
tando eum in timore domini: et ſtare
in reuerentia gentis: in bonitate et ala=
critate anime ſue placuit deo iſrl'. Ideo
ſtatuit illi teſtamentum pacis: & princi
pem ſanctorum et gentis ſue: vt ſit illi
& ſemini ei⁹ ſacerdotii dignitas in eter
num. Et teſtamentū dauid regi filio ieſ
ſe de tribu iuda: hereditas ipſi & ſemini
eius: vt daret ſapientiam in cor noſtrū
iudicare gentem ſuā in iuſticia: ne abo
lerentur bona ipſorum: et gloriam ipō
rum in gentem eorum eternam fecit.

Capitulum quadrageſi mum ſextum.

HOrtis in bello ieſus naue ſucceſſor
moyſi in prophetis qui fuit magn⁹
ſecundum nomen tuum: maximus in
ſalutem electorum dei: expugnare in=
ſurgentes hoſtes. vt conſequeretur he
reditatem iſrael. Quam gloriam ade=
ptus eſt in tollendo manus ſuas: et ia=
ctando contra ciuitates rōpheas. Quis
ante illum ſic reſtitit. Naꝫ hoſtes ipē do
minus percuſſit. Aut non in iracundia
eius impeditus eſt ſol: & vna dies facta
eſt quaſi duo. Inuocauit altiſſimuꝫ po
tentem in oppugnando inimicos vndi
q;: & audiuit illum magnus & ſanctus
deus in ſaxis grandinis virtutis valde
fortis. Impetum fecit contra gentem
hoſtilem: & in deſcenſu perdidit contra
rios: vt

nō eſt illi in pplo. Ipē eīn pars
οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἐν λαῷ. Αὐτὸς γὰρ μερὶς
eius hereditatis: τ phinees filiꝰ elea
αὐτοῦ κληρονομίας, καὶ φινεὲς υἱὸς ἐλεα
zar tertius in gliam. in imitādo
ζαρ τρίτος εἰς δόξαν. ἐν τῷ ζηλῶσαι
eū in timore dñi τ ſtatuēdo eū in
αὐτὸν ἐν φόβῳ κυρίου καὶ στῆναι αὐτὸν ἐν
cōuerſione pplī. In bonitate p̄optitudinis
τροπῇ λαοῦ. Εν ἀγαθότητι προθυμίας
aie ſue: τ placuit pro
ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσατο περὶ τοῦ
iſrael. Ideo ſtatuit illi teſtamētū pa
ἰσραήλ. Διαπαύτα ἔστη αὐτῷ διαθήκην εἰ=
cis p̄ſidem ſanctoꝝ τ pplo ſuo.
ρήνης προστάτην ἁγίων καὶ λαῷ αὐτοῦ.
Et illi ſit τ ſemini ei⁹ ſa=
Ινα αὐτῷ ᾖ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἱε
cerdotij magnificētia in ſeculū. τ
ρωσύνης μεγαλεῖον εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ
teſtamētū dauid filio de tribu iuda
διαθήκην τῷ δαυὶδ υἱῷ ἐκ φυλῆς ἰουδα.
hereditas regis filij de filio ſo
κληρονομία βασιλέως υἱοῦ ἐξ υἱοῦ μό=
lo: hereditas aaron τ ſemini
νου, κληρονομία ἀαρὼν καὶ τῷ σπέρματι
eius. Det vobis ſapiam in corde
αὐτοῦ. Δώη ὑμῖν σοφίαν ἐν καρδίᾳ
vro ad iudicādū pplm ſuū in iu=
ὑμῶν κρίνειν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν δι=
ſticia. ne abolcanē bona
καιοσύνη. ἵνα μὴ ἀφανισθῇ τὰ ἀγαθὰ
ipoꝝ: τ gliam eius in gñatiōes
αὐτῶν, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς φυλὰς
eorum.
αὐτῶν. Ca. 46.

HOrtis in bello ieſus filiꝰ
Κραταιὸς ἐν πολέμῳ ἰησοῦς ὁ τοῦ
naue τ ſucceſſor moyſi in prophe
ναυῆ καὶ διάδοχος μωσῆ ἐν προφητεί=
tijs. q̄ fuit p̄m nomē ſuū magn⁹
αις. ὃς ἐγένετο κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέγας
in ſaluatione electoꝝ ei⁹. Ad vindicādū
ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. Εκδικῆσαι
inſurgētes hoſtes: vt here
ἐπεγειρομένους ἐχθρούς, ὅπως κατα=
ditaret iſrael. Quā glificat⁹ ē
κληρονομήσῃ τὸν ἰσραήλ. Ως ἐδοξάσθη
in extollēdo manꝰ ſuas τ in
ἐν τῷ ἐπαῖραι χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐν
extēdēdo rōpheā in ciuitates.
τῷ ἐκτεῖναι ῥομφαίαν ἐπὶ πόλεις.
Quis prior eo ſic ſtetit:
Τίς πρότερος αὐτοῦ οὕτως ἔστη, τοὺς
nā bella dñi ipe adduxit.
γὰρ πολέμους κυρίου αὐτὸς ἐπήγαγεν.
nōne in manu ei⁹ regreſſus eſt ſol
οὐχὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀνεστράφη ὁ ἥ=
τ vna dies facta eſt q̄ſi duo:
λιος καὶ μία ἡμέρα ἐγενήθη πρὸς δύο;
Inuocauit altiſſimū potentē: in
Επεκαλέσατο τὸν ὕψιστον δυνάστην, ἐν
p̄mendo ipe inimicos in circuitu.
τῷ ἐκθλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς κυκλόθεν.
τ audiuit eū magn⁹ dñs in
καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ μέγας κύριος ἐν
lapidib⁹ grādinis virtutis fortis.
λίθοις χαλάζης δυνάμεως κραταιᾶς.
Diſrupit in gētes belli: τ in
Κατέρραξεν ἐπὶ ἔθνη πόλεμον, καὶ ἐν
deſcenſu pdidit cōtrarios. vt
καταβάσει ἀπώλεσεν ἀνθεστηκότας. ἵνα

Universidad de Deusto
Biblioteca

cognoſcāt gētes armaturā eox: q: γνῶσιν ἔθνη παρασπλίαν αὐτῶν, ὅτι contra dñm bellū eius.
ἐναντίον κυρίου ὁ πόλεμος αὐτοῦ.
Et eñ inſecut⁹ eſt a tergo poten Καὶ ἰσὰρ ἐπηκολούθησεν ὀπίσω δυνα=
tis: τ in die moyſi fecit mi σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ μωσέως ἐποίησεν ἔ=
ſericordiā. ipe τ chaleb filiꝰ hiephone λεος. αὐτὸς καὶ χάλεβ υἱὸς ἰεφονῆ
ad reſiſtēdū cōtra cōgregationē. Ad phi ἀντιςῆναι ἐναντίον ἐκκλησίας. Κωλῦ=
bēdū pplm a peccato: τ ceſſare σαι λαὸν ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ κοπά=
faciēdū murmur malitie: τ ipi σαι γογγυσμὸν πονηρίας, καὶ αὐτοὶ
duo exñtes liberati ſunt a ſexcen δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ ἑξακοσί=
tis millibus peditū. Ad inducendū il= ων χιλιάδων πεζῶν. Εἰσαγαγεῖν αὐ
los in hereditatē: in terrā ma τοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ῥέου
nātē lacte τ melle. τ dedit do σαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ἔδωκεν ὁ κύ
minꝰ chaleb fortitudinē: τ vſq; i ſenectutē ριος τῷ χαλεβ ἰσχύν, καὶ ἕως γήρους
pmanſit ei: τ vt aſcēderet ipe διέμεινεν αὐτῷ, καὶ ἐπιβῆναι αὐτὸν
in altitudinē terre: τ ſemē ἐπὶ ὑψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα
ipius obtinuit hereditatē. Vt αὐτοῦ κατέσχε κληρονομίαν. Ὅπως
viderent oēs filij iſrael: q: bo= ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, ὅτι κα=
nū ambulare poſt dñm: λὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω τοῦ κυρίου,
τ iudices ſinguli ſuo nomi καὶ οἱ κριταὶ ἕκαστος τῷ αὐτοῦ ὀνόμα=
ne q̄rū nō fornicatū eſt cor: τι ὅσων οὐκ ἐξεπόρνευσεν ἡ καρδία,
τ q̄ceſſq; nō auerſi ſunt a domi καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ κυρί
no: τ memoria eox in bñdi ου, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν εὐλο=
ctionib⁹. Oſſa eox pullulent in γίαις. Τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἀναθαλοι ἐπὶ
loco ſuo: τ nomē eo τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐ=
rū cōmutatū in filijs glo τῶν ἀντικαταλλασσόμενον ἐν υἱοῖς δε
rificator eox. Dilectus a δοξασμένων αὐτῶν. Ἠγαπημένος ὑπὸ
dño ſuo ſamuel: ꝓpheta do κυρίου αὐτοῦ σαμουήλ, προφήτης κυ
mini cōſtituit regna: τ vn= ρίου κατέστησε βασιλείας, καὶ ἔχρι=
xit principes in pplm ſuū. σεν ἄρχοντας ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.
In lege dñi iudicauit cōgregationē: τ Ἐν νόμῳ κυρίου ἔκρινε συναγωγήν, καὶ
viſitauit dñs iacob. In ἐπεσκέψατο κύριος τὸν ἰακώβ. Ἐν
fide ſua examinatꝰ ē ꝓpheta: τ πίστει αὐτοῦ ἠκριβάσθη προφήτης, καὶ
cognitꝰ ē in verbo ſuo. τ inuoca ἐγνώσθη ἐν ῥήματι αὐτοῦ. καὶ ἐπεκα
uit dñm potētē: in λέσατο τὸν κύριον δυνάστην, ἐν τῷ
ꝓmendo ipe hoſtes ſuos vndi= θλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλό=
que: in oblatione viri lacte nutriti: θεν, ἐν προσφορᾷ ἀνδρὸς γαλαθηνοῦ,

cognoſcāt gētes potentiā eius: quia cō tra deum pugnare nō eſt facile: & ſecu tus eſt a tergo potentes. Et in diebus moyſi miſericordiā fecit ipſe & caleph filius iephone: ſtare contra hoſtem & prohibere gentes a peccatis: & perfrin gere murmur malitie. Et ipſi duo con ſtituti a periculo liberati ſunt a numero ſexcentorum milium peditum: induce re illos in hereditatem in terram quam manat lac & mel. Et dedit dominus ipſi caleph fortitudinem: et vſq; in ſenectu tem permanſit illi virtus: vt aſcenderet in excelſum terre locum: & ſemen ipſi⁹ obtinuit hereditatem. Et viderunt oēs filii iſrael quia bonum eſt obſequi ſan cto deo. Et iudices ſinguli ſuo nomine quorum non eſt corruptus cor: qui nō auerſi ſunt a domino: vt ſit memoria il lorum in benedictione. Et oſſa eorum pullulant de loco ſuo: & nomen eorum permanet in eternum: permanente ad filios illorum ſanctorum virorum glo ria. Dilectus a domino deo ſuo ſamuel propheta domini: renouauit imperiu & vnxit principes in gente ſua. In lege domini congregationem iudicauit: & vidit deum iacob & in fide ſua probat⁹ eſt propheta. Et cognitus eſt in verbis ſuis fidelis: quia vidit deum lucis. Et in uocauit dominum omnipotentem in oppugnando hoſtes circunſtantes vn diq; in oblationem viri inuiolati. Et in tonuit de celo domin⁹: & in ſonitu ma gno auditam fecit vocem ſuam: et con triuit principes tyrorum: & omnes du ces philiſtiim. Et ante temp⁹ finis vite & ſeculi teſtimonium prebuit in cōſpe ctu domini & chriſti. Pecunias & vſq; ad calciamenta ab omni carne non ac= cepit: & non accuſauit illum homo. Et poſt hec dormiuit et votum fecit regi: & oſtēdit illi finem vite ſue: & exaltauit vocem eius de terra in prophetia dele re impietatem gentis.

Capitulum quadrageſi mum ſeptimum.

POſt hec ſurrexit natham prophe ta in diebus dauid. Et quaſi adeps ſeparatus a carne: ſic dauid a filiis iſrl'. Cum leonib⁹ luſit quaſi qui cuꝫ agnis: & in vrſis ſimiliter fecit ſicut in agnis ouium. In iuuentute ſua nunquid non occidit gigantem: & obſtulit opprobri um de gente? In tollendo manum in ſa xo funde deiecit exultationē golie: vbi non inuocauit deum omnipotentem. Et dedit in dextera eius tollere homi= nem fortem in bello: & exaltare cornu gentis ſue. Sic in decem milibus glorifi cauit eum: & laudauit eū in benedictio nibus domini in offerendo illi coronā glorie. Contriuit enim inimicos vndiq; : & extirpauit philiſtiim contrarios vſq; in hodiernum diem.

τ tonuit de celo dñs.
καὶ ἐβρόντησεν ἀπ᾽ οὐρανοῦ ὁ κύριος.
Et in ſono magno tonitrui audi= Καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ βροντῆς ἀκου= Ru.14
tā fecit vocē ſuā. τ a. σὴν ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ. καὶ
cōtriuit duces tyrioꝝ: τ om= ἐξέτριψε ἡγουμένους τυρίων, καὶ πάν
nes principes philiſtiim. τ ante τας ἄρχοντας φυλιστιείμ. καὶ πρὸ
tps dormitionis ſeculi teſtimoniū p καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος ἐπεμαρτυ= Josue.
hibuit in cōſpectu dñi τ chriſti ſui. ρατο ἔναντι κυρίου καὶ χριστοῦ αὐ= 14.c.
Pecunias τ vſq; ad calciamēta τοῦ. Χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων
ab omni carne nō accepi. C
ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ ἔλαφε.
Et non accuſauit illū homo: Καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος,
τ poſtq̄ dormiuit ipe ꝓpheta καὶ μετὰ τὸ ὑπνῶσαι αὐτὸν προεφή
uit: τ oſtēdit regi fi= τευσε, καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὴν τε
nē ei⁹: τ exaltauit de terra λευτὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς
vocē ſuā: in ꝓphetia ad= de τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐν προφητείᾳ ἐξα=
lendū iniq̄tatē ꝑpli. λεῖψαι ἀνομίαν λαοῦ. Ca. 47.
ΘΕ poſt hoc ſurrexit nathan Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνέστη ναθὰν ὁ
propheta in dieb⁹ dauid ſicut D
adeps ſeparat⁹ a ſalutari: 1.Re.
ſic dauid a filijs iſrael. 7.c.
οὕτως δαυὶδ ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.
In leonib⁹ familiariſ egit q̄ſi in hedis 1.Re.
Ἐν λέουσιν ἐπιξένωσεν ὡς ἐν ἐρίφοις 17.a.
τ in vrſis ſicut in agnis ouī
καὶ ἐν ἄρκοις ὡς ἐν ἀρνάσι προβά=
um. in iuuētute ſua occidit gi των. ἐν νεότητι αὐτοῦ ἀπέκτεινε γί
gantē: τ abſtulit opprobriū de po γαντα, καὶ ἐξῆρεν ὀνειδισμὸν ἐκ λα
pulo. Et in tollēdo manū ſi in οῦ. Καὶ ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρα ἐν
lapide funde vt deijceret ſuper λίθῳ σφενδόνης καταβαλεῖν γαυρί=
biā goliat. Inuocauit eñ A
αμα τοῦ γολιάθ. Ἐπεκαλέσατο γὰρ
dñm altiſſimū: τ dedit in dex κύριον ὕψιστον, καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ δε
tera eius robur ad occidēdū hoiem ξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἐξᾶραι ἄνθρωπον 1.Reg.
potentē in bello: vt exalter cor= δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ἀνυψῶσαι κέ= 17.f.
nu ꝑpli ſui. Sic in decē mi ρας λαοῦ αὐτοῦ. Οὕτως ἐν μυριά
lib⁹ glorificauit eū τ laudauit il= σιν ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ἤνεσεν αὐ=
lū in bñdictionib⁹ dñi. In affe τὸν ἐν εὐλογίαις κυρίου. Ἐν τῷ φέ 1.Reg.
rēdo illi diadema glie. Con ρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης. Ἐξέ= 18.b
triuit inimicos incircuitu: τ deſtru τριψεν ἐχθροὺς κυκλόθεν, καὶ ἐξολε=
xit philiſtiim aduerſarios. θρευσε φυλιστιείμ τοὺς ὑπεναντίους.
νωσε φυλιστιείμ τοὺς ὑπεναντίους.

Universidad de Deusto
Biblioteca

B vsq; hodie cōtriuit cor q̄ cornu in
ἕως σήμερον συνέτριψεν αὐτῶν κέρας ἐν
omni opere suo dedit cōfessionē.
παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν.
Sācto excelso verbo glorie: in oī cor
Ἁγίῳ ὑψίστῳ ῥήματι δόξης, ἐν πάσῃ καρ
de suo laudauit: t dilexit eū q̄
δίᾳ αὐτοῦ ὕμνησε, καὶ ἠγάπησε τὸν ποι
fecit illū. Et ꝓstituit cātores
ήσαντα αὐτόν. Καὶ ἔστησε ψαλμῳδοὺς
contra altare: t ex sono e=
2.Re. 12.d κατέναντι θυσιαστηρίου, καὶ ἐξ ἤχους αὐ
ius dulces facere modos: t cottidie lau
τοῦ γλυκαίνειν μέλη, καὶ καθ' ἡμέραν ἀι
dabūt in cāticis suis. dedit in
δουσιν ἐν ὠδαῖς αὐτῶν. ἔδωκεν ἐν παῖς
C festiuitatib⁹ decentiā: t ornauit tēpo
ἑορταῖς εὐπρέπειαν, καὶ ἐκόσμησε καιρα
ra vsq; ad cōsūmationē. in laudādo ip=
ρους μέχρι συντελείας. ἐν τῷ αἰνεῖν αὐ
sos sanctū eius nomē: t a ma
τοὺς ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, καὶ ἀπὸ πρω
ne sonādo sctitatē ei⁹. Dñs ab=
ίας ἤχειν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. Κύριος ἀφ=
stulit peccata ip̄i⁹: t exalta=
φεῖλε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἀνύψω
uit in secula cornu ei⁹. Et de=
σεν εἰς αἰῶνας τὸ κέρας αὐτοῦ. Καὶ ἔδω
dit illi testamētū regni t sedē
κεν αὐτῷ διαθήκην βασιλείας καὶ θρόνον
glorie in israel. ꝓst hunc surrexit
δόξης ἐν τῷ Ἰσραήλ. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη
5.Re. 11.a. filiꝰ sapiēs: t ꝓpē illū habitauit in
υἱὸς ἐπιστήμων, καὶ ἐπ' αὐτὸν κατέλυσεν ἐν
latitudine. Salomō regnauit in
πλατυσμῷ. Σολομὼν ἐβασίλευσεν ἐν
dieb⁹ pacis: t glorificat⁹ ē: q̄n de⁹
ἡμέραις εἰρήνης, καὶ ἐδοξάσθη, ὡς ὁ θεὸς
D pacauit in circuitu suo. Ut statueret
κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτοῦ. Ινα στήσῃ
domū in nomine eius: t pararet scti
δικον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσῃ ἕω
tatē in seculum. q̄a sapiēs fuit in
τατε εἰς αἰῶνα. ὡς ἐσοφίσθη ἐν
iuuētute sua: t implet⁹ est q̄si flu
νεότητι αὐτοῦ, καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποτα
5.Re. 12.c. men intellectu. Terrā texit ani=
μὸς συνέσεως. Γῆν ἐπεκάλυψεν ἡ ψυ=
ma tua oēm: t repleuit para
χή σου πᾶσαν, καὶ ἐνέπλησε παρα
bolis enigmatū. In insulas longe
βολαῖς αἰνιγμάτων. Εἰς νήσους πόρρω
abijt nomē tuū: t dilexit in
ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγάπησεν ἐν
pace tua. in canticis t ꝓuerbijs
τῇ εἰρήνῃ σου. ἐν ὠδαῖς καὶ παροιμίαις
A t ꝓbolis t iterpretatiōib⁹ admirati
καὶ παραβολαῖς καὶ ἑρμηνείαις ἐπεθαύ
3.Re. 17.b. sunt regiones. In nomine dñi dei
μασαν αἱ χῶραι. Ἐν ὀνόματι κῡῐ̄ου θεοῦ
oīs terre q̄ cognominat⁹ ē tu⁹
πάσης τῆς γῆς ὃν ἐπεκαλέσω, καὶ θεὸς
deus israel: cōgregasti q̄si stannū
θεοῦ Ἰσραήλ, συνήγαγες ὡς κασσίτερον
aut⁹ t vt plumbū multiplicasti
καὶ ὡς μόλυβον ἐπλήθυνας
argentū. Inclinasti viscē
τὸ ἀργύριον. Παρενέκλινας τὰ σπλάγ=
ra tua mulierib⁹: t potestatē habuisti in
3.Re. 19.c. χνα σου γυναιξί, καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν
4.Re. 2.b. corpore tuo Dedisti maculā in
τῷ σώματί σου. Ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ

Contriuit cornua ꝑorum vsq; in eter=
num. In omni opere dedit confessio=
nez sancto: & excelso in verbo glorie.
De omni corde suo laudauit dominū
& dilexit eum qui fecit illū: & dedit illi
cōtra inimicos potentiā. Et stare fecit
cantores cōtra altare: & in sono coruz
dulces fecit modos: & dedit in celebra
tionibus decus: & ornauit tēpora vsq;
in cōsumationē vite: vt laudarent no=
mē sanctū dñi: & amplificarent mane
dei sanctitatē. Christ⁹ purgauit pecca=
ta ipsius: & exaltauit in eternū cornu
eius. Et dedit illi testamentū regni: et
sedē glorie in israel. Post ipm surrexit
filius sensatus: & ꝓpter illū deiecit oēz
potentiā inimicorū. Salomō impera=
uit in diebus pacis: cui subiecit de⁹ oēs
hostes vt conderet domū in noīe suo:
& pararet sanctitatē in sempiternum
quēadmodū eruditus est in iuuentute
sua. Et implet⁹ est quasi flumen sapiē
tia: et terrā retexit anima sua. Et reple
sti in cōparationibus enigmata: ad in
sulas lōge diuulgatū est nomen tuuz:
& dilectus es in pace tua. In cantilenis
& prouerbiis & cōparationibus: & in
terpretationibus mirate sunt terre: &
in nomine dñi dei cui est cognomen
deus israel. Collegisti quasi aurichalcū
aurū: & vt plumbū cōplesti argentuz:
et inclinasti femora tua mulierib⁹. Po
testatē habuisti in corpore tuo. Dedisti
maculā in gloria tua: & prophanasti se
mē tuū inducere iracundiā ad liberos
tuos: & in ceteris stulticiā tuam vt face
res imperiū bipartitum: et ex effraim
imperare imperium durum. Deus au=
tem non derelinquet misericordiam
suam: et non corrumpet: nec delebit
opera sua: neq; perdet a stirpe nepo=
tes electi sui: & semen eius qui diligit
dominū non corrumpet. Dedit autē
reliquum iacob & dauid de ipsa stirpe.
Et finem habuit Salomon cum patri
bus suis. Et dereliquit post se de semi=
ne suo gentis stulticiā: & imminutum
a prudentia roboā qui auertit gentez
consilio suo: & hieroboā filiū nabath
qui peccare fecit israel: & dedit viā pec
candi effraim: & plurima redundaue=
runt peccata ipsorū. Valde em̄ auerte
rūt illos a terra sua. E q̄siuit oēs neqti
as vsq; dū ueniret ad illos defensio: &
ab oibus ꝑctis liberauit eos. Ca. 48.

ΘT surrexit helias propheta qua=
si ignis: & verbū ipius quasi facu
la ardebat. Qui induxit in illos famē:
& imitantes illum inuidia sua pauci fa
cti sunt. Non enim poterant sustinere
precepta domini. Verbo domini con
tinuit celū: & deiecit a se ignem terre.
Sic amplificat⁹ est helias in mirabilib⁹
suis. Et qs potest israel gl'iari tibi. Qui
sustuliſti mortuum ab inferis de sorte
mortis in verbo dñi dei: q deiecisti re=
ges ad pernicie & cōfregisti facilē potē
tiā ipsorū & gl'iosos de lecto suo. Qui
audis in sina iudicū: & in oreb iudicia
defensiōis. Qui vngis reges ad penitē
tiā & ꝓphetas facis successores post te.

gloria tua: t ꝓfanasti semē
δόξη σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα
tuū: vt inducere irā in filios
σου, ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα
tuos: t cōpungereris in stultitia
σου, καὶ κατανυγῆναι ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ
tua. Ut fieres sine imperio: t
σου. Γενέσθαι δίχα τυραννίδος, καὶ
ex ephraim ꝑarares imperiū inobediēs. At
ἐξ ἐφραὶμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῆ. O
dñs nō derelinquet miaz suā:
δὲ κύριος οὐ μὴ καταλίπῃ τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
t non corrūpet ab operib⁹ su=
καὶ οὐ μὴ διαφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐ=
is. Neque delebit electi sui
τοῦ. Οὐ δὲ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ
nepotes: t semē ei⁹ q̄ dilexit se
ἔγγονα, καὶ σπέρμα τοῦ ἀγαπήσαντος αὐ
non tollet. Et ipi iacob dedit
τὸν οὐ μὴ ἐξάρῃ. Καὶ τῷ Ἰακὼβ ἔδωκε
reliquū: t dauid ex ipo
κατάλειμμα, καὶ τῷ Δαυὶδ ἐξ αὐτοῦ
radicē. Et requieuit salomō cū
ῥίζαν. Καὶ ἀνεπαύσατο Σολομὼν μετὰ τῶν
patrib⁹: t reliquit post se de
πατέρων, καὶ κατέλιπε μετ' αὐτὸν ἀπὸ
semine suo. ꝓpter stultitiā t
σπέρματος αὐτοῦ. λαοῦ ἀφροσύνην καὶ
diminutū intellectu: roboā q̄ auer
ἐλαττούμενον συνέσει, Ροβοὰμ ὃς ἀπέστη
tit ꝓpter cōsilio suo. Et hieroboā filiꝰ
σε λαὸν ἐκβουλῆς αὐτοῦ. Καὶ Ἱεροβοὰμ υἱὸς
nabat: q̄ peccare fecit israel. Et de=
ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἔδω
dit ephraim viā peccati: t multipli
κε τῷ Ἐφραὶμ ὁδὸν ἁμαρτίας, καὶ ἐπληθύν
cata sūt peccata eoz valde. Ut auer
θησαν αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα. Ἀπο=
teret eos a terra: dū ira t
στῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, ἕως ὀργὴ καὶ
vindicta veniat sup eos.
ἐκδίκησις ἔλθῃ ἐπ' αὐτούς. Ca. 48.

ΘT surrexit elias propheta q̄si ignis:
Καὶ ἀνέστη Ἠλίας προφήτης ὡς πῦρ,
t verbū ip̄i⁹ q̄si fax urebat: q̄
καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο, ὃς
induxit in illos famē fortē t
ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς λιμὸν ἰσχυρὸν καὶ τῷ
zelo suo diminuit eos. in verbo
ζήλῳ αὐτοῦ ὠλιγοστοίησεν αὐτούς. ἐν λόγῳ
dñi sustinuit celū: t deduxit
κυρίου ἀνέσχεν οὐρανόν, καὶ κατήγαγε
ter ignē de celo. q̄ gl'ificat⁹ fuisti elia
τρὶς πῦρ ἐξ οὐρανοῦ. ὡς ἐδοξάσθης Ἠλία
in mirabilib⁹ tuis: t qs simi
ἐν τοῖς θαυμασίοις σου, καὶ τίς ὅμοι=
lis tibi ⁊ vt glorier? Qui suscitasti mor
ός σοι καυχᾶσθαι; O ἐγείρας νε=
tuū a morte: t ab inferis aiam
κρὸν ἐκ θανάτου, καὶ ἐξ ᾅδου ψυχὴν
in verbo altissimi. Qui deduxisti reges
ἐν λόγῳ ὑψίστου. Καταγαγὼν βασιλεῖς
ad pditionē: t gloriosos de
εἰς ἀπώλειαν, καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ
lecto suo. Qui audis in sina
κλίνης αὐτῶν. O ἀκούων ἐν σινᾶ
correptionē dñi: t in choreb iudicia vin
ἐλεγμὸν κῡῐ̄ου, καὶ ἐν χωρὴβ κρίματα ἐκδικη
dicte. Qui vngis reges ad retributio
σεως. O χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδο
nē: t ꝓphetas successores post cum
μα, καὶ προφήτας διαδόχους μετ' αὐτόν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Qui receptus es in turbine ignis in
Ο ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν
curru equoꝝ igneoꝝ. Qui scriptꝰ
ἅρματι ἵππων πυρίνων. Ο κατα=
es correptiones in tp̃a: ad le
γραφεὶς ἐλεγμοὺς εἰς καιρούς, κοπά=
niẽdã irã iudicij dñi ad fu=
σαι ὀργὴν κρίσεως κυρίου πρὸς θυ=
rorẽ. ad cõuertendũ cor patris ad
μόν. ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς
filiũ: τ cõstituendũ tribꝰ iacob.
υἱόν, καὶ καταστῆσαι φυλὰς ἰακώβ.
Beati q̃ viderũt te: τ q̃ in dile
Μακάριοι οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγα
ctione dormierũt: etenim nos vita
πήσει κεκοιμημένοι, καὶ γὰρ ἡμεῖς ζωῆ
viuemꝰ. Elias q̃ tectꝰ est in tur
ζησόμεθα. Ηλίας ὃς ἐσκεπάσθη ἐν λαί
bine. Et elissee repletꝰ est spiri
λαπι. Καὶ ἐλισσαιὲ ἐνεπλήσθη πνεύ=
tu sancto: τ in diebꝰ suis nõ
μαγος ἁγίου, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ
cõmotus est a principibꝰ: τ nõ subie=
ἐσαλεύθη ἀπὸ ἀρχόντων, καὶ οὐ κατε=
cit illũ aliq̃s. oẽ verbũ
δυνάστευσεν αὐτὸν οὐδείς. πᾶς λόγος
nõ sustulit eũ: τ in dormitione
οὐχ ὑπερῆρεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει
prophetauit corpꝰ eiꝰ. Et in
προεφήτευσε τὸ σῶμα αὐτοῦ. Καὶ ἐν
vita sua fecit mõstra: τ in mor
ζωῆ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, καὶ ἐν τῇ τε
te sua mirabilia opa sua.
λευτῇ αὐτοῦ θαυμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.
in oĩbꝰ his nõ penituit ppl̃s:
ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαός,
τ nõ recesserũt a pecca
καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτι
tis suis. Usq̃quo captiuati sunt de
ῶν αὐτῶν. Εως προενομεύθησαν ἀπὸ τῆς
terra sua: τ dispersi sunt in om=
γῆς αὐτῶν, καὶ διεσκορπίσθησαν ἐν πά
ni terra. τ relictꝰ est ppl̃s ꝑpau=
σῃ τῇ γῇ. καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγο
cus τ princeps in domo dauid. quidã
στὸς καὶ ἄρχων ἐν τῷ οἴκῳ δαυίδ. τινὲς
em̃ fecerũt ip̃oꝝ placitũ: quidã ãt
μὲν ἐποίησαν αὐτῶν τὸ ἀρεστόν, τινὲς δὲ
multiplicarũt peccata. Ezechias muni
ἐπλήθυναν ἁμαρτίας. Εζεκίας ὠχύρω
uit ciuitatẽ suã: τ induxit in
σε τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν εἰς
mediũ eius aquã. Fodit in ferro
μέσον αὐτῆς ὕδωρ. Ωρυξεν ἐν σιδήρῳ
rupẽ: τ edificauit fontes ad
ἀκρότομον, καὶ ὠκοδόμησε κρήνας εἰς
aquas. In diebꝰ ip̃iꝰ ascẽdit senna
ὕδατα. Εν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη σεννα
cherim: τ misit rapsacẽ de
χηρείμ, καὶ ἀπέστειλε τὸν ῥαψάκην ἐκ
lachis τ sustulit manũ suã in
λάχεις. καὶ ἀπῆρε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ
sion: τ iactãs factꝰ est in sup
σιών, καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑπερηφα
bia sua. Tũc cõmota sunt corda
νία αὐτοῦ. Τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι
τ manꝰ eoꝝ: τ doluerũt q̃si
καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ
pariẽtes: τ inuocauerũt dñm
τίκτουσαι, καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν κύριον
misericordẽ expãdentes manus
τὸν ἐλεήμονα ἐκπετάσαντες χεῖρας

Qui receptꝰ es in turbine ignis incur
ru equorum igneorum qui inscriptus
es in iudiciis tẽporũ lenire iracundiã
domini: conciliare cor patris ad filiũ:
& restituere tribus iacob. Beati sunt q
te viderunt: & in amicicia tua decorati
sunt. Nã nos vita viuimus tantũ: post
mortem autem non erit tale nomen
nostrum. Helias qui in turbine tectus
est: et in helisseo completus est spiritus
eius. In diebus suis non pertimuit pri
cipem: & potentia nemo vicit illũ. Nec
superauit illum verbũ aliquod: & mor
tuum prophetauit corpus eius. In vi=
ta sua fecit monstra: & in morte mira=
bilia operatus est. In omnibus istis nõ
penituit populus: & non recesserũt a
peccatis suis vsq̃dũ abiecti sunt de ter
ra sua: & dispersi sunt in omnez terrã:
& relicta est gẽs perpauca: & princeps
in domo dauid. Quidam ipsorum fe=
cerunt quod placeret deo: alii autem
multa cõmiserunt peccata. Ezechias
muniuit ciuitatem suam: & induxit in
mediũ eius aquaz: & fodit ferro rupẽ:
& edificauit ad aquam puteum. In die
bus ipsius ascendit sennacherib: & mi
sit rapsacem & sustulit manum suam
contra illos: et extulit manum suaz in
sion: & superbus factꝰ est potẽtia sua.
Tunc mota sunt corda & manus ipso
rum: & doluerunt quasi parturientes
mulieres. Et inuocauerunt dominum
misericordem: et expandentes manꝰ
suas extulerunt ad celũ: & sanctus do=
minus deus audiuit cito vocẽ ipsoruz.
Non est cõmemoratus peccatorũ ip̃o
rum: neq̃ dedit illos inimicis suis: sed
purgauit illos in manu esaie sancti ꝓ=
phete. Deiecit castra assyriorũ: & cõtri
uit illos angelus domini. Nã fecit eze=
chias quod placuit deo: & fortiter iuit
in via dauid patris sui quam mandauit
illi esaias ꝓpheta magnꝰ & fidelis ĩ cõ
spectu dei. In diebus ip̃iꝰ retro rediit
sol et addidit regi vitã. Spũ magno vi
dit vltima: et cõsolatꝰ est lugẽtes ĩ siõ
vsq̃ in sempiternũ. Ostẽdit futura et
abscondita anteq̃ euenirẽt. Ca.49.

Memoria iosie in cõpositione odo
ris facta opus pigmentarii. In oĩ
ore quasi mel indulcabitur eiꝰ memo=
ria: & vt musica in conuiuio vini. Ipse
est directus diuinitus in penitentia gẽ
tis: et tulit abominationes impietatis.
Et gubernauit ad dominum cor ipsiꝰ:
& in diebus peccatorum corrobora=
uit pietatem. Preter dauid & ezechiaz
& iosiã oẽs reges peccatũ cõmiserũt:
nam reliquerunt legez altissimi reges
iuda: et contẽpserunt timorem dei.
Dederunt enim regnum suum aliis &
gloriam suam alienigene gẽti. Incẽde
rũt electã sanctitatis ciuitatez: et deser
tas fecerunt vias ipsius in manu hiere
mie. Nam male tractauerunt illũ qui
a ventre matris consecratus est pro=
pheta: euertere & eruere & perdere: &
iterum edificare & renouare. Eze=
chiel qui vidit conspectum glorie quã
ostendit illi in curru cherubin. ∞∞∞

suas ad eũ. Et sctũs de ce B
αὐτῶν πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρα
lo exaudiuit eos: τ redemit
νοῦ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυτρώσατο
eos in manu esaie. pessumdedit
αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἡσαΐου. ἐπάταξε τὴν
castra assyrioꝝ: τ contri
παρεμβολὴν τῶν ἀσσυρίων, καὶ ἐξέτρι
uit illos angelꝰ eiꝰ. Fecit em̃
ψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ. Εποίησε γὰρ
ezechias placitũ dño: τ fortis fuit
ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν ὁ=
in vijs dauid patris sui: sicut mãda
δοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἐνετεί
uit esaias ꝓpheta magnꝰ τ ve
λατο ἡσαΐας ὁ προφήτης ὁ μέγας καὶ σε
nerãdꝰ in cõspectu eius. In diebus 4.Re.
πτὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ. Εν ταῖς ἡμέραις 13.d C
eius regressus est sol: τ addidit
αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε
vitã regi. spiritu magno vidit
ζωὴν βασιλεῖ. πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ
nouissima: τ cõsolatus est lugẽtes
ἔσχατα, καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦν
in sion. Usq̃ in seculũ ostendit
τας ἐν σιών. Εως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε 4.Re.
futura: τ abscõdita anteq̃ eue 18.c.
τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρινὴ πα
nirent illa.
ραγενέσθαι αὐτά. Ca. 49.

Memoria iosie in cõpositionẽ in
Μνημόσυνον ἰωσίου εἰς σύνθεσιν θυ
censi. fabricato opere vnguẽtarij: D
μιάματος. ἐσκευασμένῳ ἔργῳ μυρεψοῦ,
in oĩ ore q̃si mel indulcabi
ἐν παντὶ στόματι ὡς μέλι γλυκανθήσε=
tur: τ vt musica in cõuiuio vini.
ται, καὶ ὡς μουσικὰ ἐν συμποσίῳ οἴνου.
Ip̃e fuit directꝰ in cõuersione ppl̃i: τ
Αὐτὸς κατευθύνθη ἐν ἐπιστροφῇ λαοῦ, καὶ
abstulit abominationes iniq̃tatis. direxit
ἐξῆρε βδελύγματα ἀνομίας. κατεύθυνε 4.Re.
ad dñm cor suũ: in die 19.g.
πρὸς κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέ=
bus iniquoꝝ corroborauit pietatẽ.
ραις ἀνόμων κατίσχυσε τὴν εὐσέβειαν.
Preter dauid τ ezechiã τ zosiã: 4.Re.
Πάρεξ δαυὶδ καὶ ἐζεκίου καὶ ζωσίου, 20.b.
oẽs errore errauerũt.
πάντες πλημμέλειαν ἐπλημμέλησαν.
reliquerũt em̃ legẽ altissimi:
κατέλιπον γὰρ τὸν νόμον τοῦ ὑψίστου, οἱ A
reges iuda defecerũt. dedit cor
βασιλεῖς ἰούδα ἐξέλιπον. ἔδωκε τὸ κέ=
nu illoꝝ alijs: τ gl̃iam eoꝝ
ρας αὐτῶν ἑτέροις, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν
gẽti aliene. Cõbuserũt electã
ἔθνει ἀλλοτρίῳ. Ενέπρησαν ἐκλεκτὴν
ciuitatẽ sanctitatis: τ desertas fecit
πόλιν ἁγιάσματος, καὶ ἠρήμωσε τὰς B
vias eius in manu hieremie: maletractauit
ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ ἱερεμίου, ἐκάκωσε
em̃ illũ. Et ip̃e in matrice sctificatꝰ ẽ
γὰρ αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ἐν μήτρα ἡγιάσθη
propheta ad eradicãdũ τ malefaciẽdũ τ perden
προφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολ=
dũ: similit edificandũ τ plantã
λύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυ=
dũ. Iezeciel q̃ vidit cõspectũ gl̃ie:
τεύειν. Ιεζεκιὴλ ὃς εἶδεν ὅρασιν δόξης, C.
quã ostendit ei in curru cherubim.
ἣν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐφ' ἁρμάτος χερουβίμ.

et enim memor fuit inimicor in imbre
καὶ γὰρ ἐμνήσθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ
t direxit dirigēs vias.
κατώρθωσε τοὺς εὐθύνοντας ὁδούς.
Et duodecim pphetar sit me=
Καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν εἴη ἡ μνη=
moria in bñdictionib⁹. Quō magnificam⁹
μόσυνον ἐν εὐλογίαις. Πῶς μεγαλυνόμεθ
zorobabel: t ipe q̄si signaculū
ον ζοροβάβελ, καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς
in dextera manu. Sic ieſus filⁱ⁹
ἐπὶ δεξιᾶς χειρός. Οὕτως Ἰησοῦς υἱὸς
D ioſedec: q̄ in dieb⁹ ſuis edificauerūt
Ἰωσεδέκ, οἱ ἐν ἡμέραις αὐτῶν ᾠκοδόμησαν
domū: t exaltauerūt tēplū ſctūm dño pa=
δόμον, καὶ ἀνύψωσαν ναὸν ἅγιον κυρίῳ ἡγοι
tū in gl̄iam ſeculi. t in cle
μασμένον εἰς δόξαν αἰῶνος. καὶ ἐν ἐκλε=
ctis fuit neemias cui⁹ diuturna memo
κτοῖς ἦν νεεμίας οὗ ἐπιστολὴ μνημό=
ria ei⁹: q̄ erexit nobis muros euer
συνον αὐτοῦ, τ ἐγείραντος ἡμῖν τείχη πε
ſos: t ſtatuit portas t vec=
πτωκότα, καὶ στήσαντος πύλας καὶ μοχ
A tes: t erexit ſola domor nr̄as.
λούς, καὶ ἀνεγείραντος τὰ δικαιώματα ἡμῶν.
Nemo creat⁹ eſt talis in terra
Οὐδεὶς ἐκτίσθη οἱουτος ἐπὶ τῆς γῆς,
q̄lis enoch: et enim recept⁹ eſt a terra:
ὁσιος Ἐνώχ, καὶ γὰρ ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς,
Nec⁹ ſicut ioſeph fact⁹ eſt vir princeps
Οὐδὲ ὡς Ἰωσὴφ ἐγένετο ἀνὴρ ἡγούμενος
fratrū: firmamētū ppli: t oſſa illi⁹
ἀδελφῶν, στήριγμα λαοῦ, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ
viſitata ſunt a dño. Sem t ſeth in
ἐπεσκέπη ὑπὸ κυρίου. Σὴμ καὶ σὴθ ἐν
hoib⁹ gl̄iam adepti ſūt t ſup oē
ἀνθρώποις ἐδοξάσθησαν καὶ ὑπὲρ πᾶν
in creatione adam.
ἐν τῇ κτίσει Ἀδάμ. Ca. 50.
B Simō filⁱ⁹ onie ſacerdos magn⁹: q̄
Σίμων ὁ τοῦ ὀνίου ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς
in vita ſua ſuſtulit domū: t in
ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὑπερέρεψεν οἶκον, καὶ ἐν ταῖς
dieb⁹ ſuis firmauit pplm. Et in
ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε λαόν. Καὶ ἐπ'
ipo fundata eſt altitudo duplex repara
αὐτῷ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλοῦν ἀνάλημ=
tio: excelſus circuit⁹ tēpli: in dieb⁹
μα, ὑψηλὸν περίβολον ἱεροῦ, ἐν ἡμέραις
ſuis diminuta ſūt receptacula aq̄ es
αὐτοῦ ἠλαττώθη δοχεῖα ὕδατος χαλκὸς
tā q̄ maris ſup: amodū. Curans
ὡσεὶ θαλάσσης τὸ τρίμετρον. Ὀφροντί
pplm ſuū a caſu: t
ζων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πτώσεως, καὶ
fortificās ciuitatē t obſidēs: glorifi=
ἐνισχύσας πόλιν καὶ πολιορκήσας, ἐδόξα
cat⁹ es in cōuerſatione pplⁱ in exitu dom⁹
σθης ἐν περιστροφῇ λαοῦ ἐν ἐξόδῳ οἴκου
velamenti. q̄ſi ſtella matutina i me
καταπετάσματος. ὡς ἀστὴρ ἑωσινὸς ἐν με'
dio nubiū: tanq̄ luna plena in die
σῳ νεφελῶν, ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέ'
bus ſuis t q̄ſi arc⁹ illuminans nu
ραις αὐτῆς καὶ ὡς τόξον φωτίζον νεφέ=
bes glorie: q̄ſi ſol refulgēs ſup
λας δόξης, ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ
tēplū altiſſimi. q̄ſi flos roſar in diebus
ναὸν ὑψίστου. ὡς ἄνθος ῥόδων ἐν ἡμέραις
nouor. Quaſi lilia in exitu aque:
νέων. Ὡσεὶ κρίνα ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος,

Nam cōmemoratus eſt inimicoruz in
imbre: benefacere illis rectas vias. Et
duodecim' pphetarū oſſa pullulāt de
loco ſuo. Nā corroborauerūt iacob &
redemerūt ſe in fide virtutis ſue. Quo
modo amplificem⁹ zorobabel. Nam
et ipe q̄ſi ſignuz in dextera manu iſrl̄.
Et ieſum filiū ioſedech. Qui in dieb⁹
ſuis edificauerunt domū & exaltaue=
runt tēpluz ſanctū dño: paratū in glo
riā ſempiternā. Et neemias in memo=
ria multi tēporis: qui erexit nobis mu
ros euerſos: et ſtare fecit portas et ſe=
ras: qui erexit domos noſtras. Nemo
natus eſt in terra qualis enoch: naz &
ipe receptus eſt a terra. Et ioſeph qui
natus eſt homo princeps fratrū: firma
mentū gentis: rector fratrū: ſtabilimē
tum populi: & oſſa ipius viſitata ſunt:
et poſt mortē prophetauerūt. Seth &
Sē apud hoies gloriā adepti ſūt: & ſup
oēm aiam in origine adam. Ca. 50:
Simeō onie filius ſacerdos magn⁹
q̄ in vita ſua diffulſit domum: et in
dieb⁹ ſuis corroborauit tēplū. Tēpli
etiā altitudo ab ipo fundata eſt duplex
edificatio: & excelſi parietes tēpli. In
dieb⁹ ipſi⁹ emanauerūt putei aquarū:
& quaſi mare adimpleti ſunt ſupra mo
dū. Qui curauit gentē ſuā: & liberauit
eā a perditione. Qui p̄ualuit amplifica
re ciuitatē: q̄ adept⁹ eſt gl̄iam in cōuer
ſatiōe gētis: & ingreſſum dom⁹ & atrii
āplificauit. Quaſi ſtella matutina i me
dio nebule. Et q̄ſi luna plena in diebus
ſuis lucet. Et quaſi ſol refulgēs: ſic ille
effulſit in tēplo dei. Quaſi arcus refulg=
ēs iter nebulas gl̄ie: & q̄ſi flos roſarū
in dieb⁹ vernis: & q̄ſi lilia q̄ ſunt in trā
ſitu aque: & q̄ſi thus redolēs in diebus
eſtatis. Quaſi ignis effulgēs: & thus ar
dēs in igne. Quaſi vas auri ſolidū or=
natū oī lapide p̄cioſo. Quaſi oliua pul
lulās: & & cypreſſus in altitudine ſe ex
tollēs. In accipiēdo ip̄m ſtolā gl̄ie: & ve
ſtiri eū in cōſumatione virtutis in aſcē
ſu altaris ſancti gloriā dedit ſanctitatis
amictū. In accipiēdo autē ptes de ma
nu ſacerdotū: & ip̄e ſtans iuxta aram.
Circa illū corona fratrū: & q̄ſi plātatio
cedri in mōte libano: ſic circa illū ſtete
rūt quaſi rami palme & oēs filii aarō in
gloria ſua. Oblatio aūt dñi in manib⁹
ip̄orū corā omni ſynagoga iſrael: & cō
ſumatione fungens in aram: amplifica
re oblationem excelſi regis: porrexit
manum ſuā in libatione: et libauit de
ſanguine vue. Et effudit in fundamen
to altaris odorem diuinū excelſo prin
cipi. Tunc exclamauerunt filii aaron:
in tubis ductilib⁹ ſonuerunt: & audi=
tam fecerunt vocem magnam in me=
moriam coram domino. Tunc omnis
populus ſimul properauerūt & ceci=
derunt in faciem ſuper terra: & adorare
dominum deum ſuum: & dare preces
oīpotēti deo excelſo. Et āplificauerūt
pſallētes in vocib⁹ ſuis: & in magna do
mo fact⁹ eſt ſon⁹ ſuauitatis plenus. Et
rogauit ppls dñz excelſū p̄ce vſq̄dū p
fect⁹ ē honor dñi: & mun⁹ ſuū pfecerī.

q̄ſi germē libani in dieb⁹ veris:
ὡς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους,
q̄ſi ignis t liban⁹ in foco: q̄ſi
ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρίου, ὡς
vas auri ſolidū ornati
σκεῦος χρυσίου δόλοσφύραγον κεκοσμημένον
oi lapide p̄cioſo. Quaſi oliua de=
παντὶ λίθῳ πολυτελεῖ. Ὡς ἐλαία ἐυ=
cora germinās fruct⁹: t q̄ſi
πρεπὴς ἀναθάλλουσα καρπούς, καὶ ὡς
cypreſſus exaltata in nubib⁹. in
κυπάρισσος ὑψουμένη νεφέλαις. ἐν τῷ
recipiēdo ipum ſtolā gl̄ie: t
ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης, καὶ
veſtiēdo illū cōſumationē gloria
ἐνδύσκεσθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχή
tionis. In aſcēſu altaris ſancti
ματος. Ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου
glificauit circuitū ſanctitatis. In aūt
ἐδόξασε περιβολὴν ἁγιάσματος. Ἐν δὲ
accipiēdo mēbra de manu ſacerdotū t
τῷ δέχεσθαι μέλη ἐκ χειρὸς ἱερέων καὶ
ipe ſtans iuxta focū are. in cir
αὐτὸς ἑστὼς παρ' ἑστίαν βωμοῦ. κυκλό
cuitu ei⁹ corona fratrū: q̄ſi plātatio
θεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν, ὡς βλάστημα
cedroz in libano: t circundederūt
κέδρων ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ ἐκύκλωσαν
eū q̄ſi rami palmaz. t oēs
αὐτὸν ὡς σελέχη φοινίκων. καὶ πάντες
filij aarō in gloria ſua. t obla
οἱ υἱοὶ ἀαρὼν ἐν δόξῃ αὐτῶν. καὶ προσφο
tio dñi in manib⁹ ipoz coꝝ om=
ρὰ κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν ἔναντι πα=
ni eccleſia iſrael: t cōſumationē
σης ἐκκλησίας Ἰσραήλ, καὶ συντέλειαν
miniſtrās ſup arā: vt ornaret obla=
λειτουργῶν ἐπὶ βωμοῦ, κοσμῆσαι πρόσ
tionē altiſſimi oipotentis. Ipſe exit
φορὰν ὑψίστου παντοκράτορος. Ἐξέτεινεν
in libatione man⁹ ſuas: t liba=
ἐπὶ σπονδείου χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔσπεισε
uit de ſanguine vue. effudit ſup
σεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς. ἐξέχεεν ἐπὶ
fundamēta altaris odorē ſuauitatis ex=
θεμέλια θυσιαστηρίου ὀσμὴν εὐωδίας ὑ=ψί
celſo oim regi. tunc exclamauerūt filij
στῳ παμβασιλεῖ. Τότε ἀνέκραγον οἱ υἱοὶ
aarō: in tubis ductilib⁹ ſonuerūt.
ἀαρών, ἐν σάλπιγξιν ἐλατοῖς ἤχησαν.
Auditā fecerūt vocē magnā in
Ἀκουστὴν ἐποίησαν φωνὴν μεγάλην εἰς
memoriā coꝝ altiſſimo. Tunc oīs
μνημόσυνον ἔναντι ὑψίστου. Τότε πᾶς
pplⁱs comit̄ pperauit: t ceciderūt
ὁ λαὸς κοινῇ κατέπεσε, καὶ ἔπεσον
in faciē ſup terrā. Adora
ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. Προσκυνῆ
re dñm ſuū oipotentē deū
σαι τῷ κυρίῳ αὐτῶν παντοκράτορι θεῷ
altiſſimū. Et laudauerūt pſallētes voc⁹
ὑψίστῳ. Καὶ ἤνεσαν οἱ ψαλμῳδοὶ φωναῖς
ſuis: in plurimo ſono dulce factū ē melos.
αὐτῶν, ἐν πλείσῳ ἤχῳ ἐγλυκάνθη μέλος.
t rogauit ppls dñm excelſū in oratio=
καὶ ἐδεήθη ὁ λαὸς κυρίου ὑψίστου ἐν προσευ
ne cōtra miſericordē: vſq̄ dū pfe
χῇ κατέναντι τοῦ ἐλεήμονος, ἕως συ
ctus eſt ornat⁹ dñi t
νετελέσθη ὁ κόσμος κυρίου καὶ τὴν
miniſteriū ſuū pfecerunt:
λειτουργίαν αὐτοῦ ἐτελείωσαν. ꝯꝯ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tunc descēdens extulit manus suas in
Τότε καταβὰς ἔτηρε χεῖρας αὐτ ἐπὶ
oēm cōgregationē filioꝝ israel: vt daret
πᾶσαν ἐκκλησίαν υἱῶν ἰσραὴλ, δοῦναι
bñdictionē dñi de labijs suis: ꝛ in
εὐλογίαν κυρίου ἐκ χειλέων αὐτοῦ, καὶ ἐν
nomine ipius gloriaret. Et itera
ὀνόματι αὐτοῦ καυχήσασθαι. Καὶ ἐδευ-
uerūt in adoratione vt acciperent
τέρωσαν ἐν προσκυνήσει ἐπισδέξασθαι
bñdictionē ab altissimo. ꝛ nūc bene
τὴν εὐλογίαν παρὰ ὑψίσου. καὶ νῦν εὐλο
dicite deū oīm magna
γήσατε τὸν θεὸν πάντων τὸν μεγάλα
facientē solū vsq; q̄ exaltat di-
ποιοῦντα μόνον πάντη. τὸν ὑψοῦντα ἡμέ
es nros de matrice: ꝛ q̄ facit nobis
ρας ἡμῶν ἐκ μήτρας, καὶ ποιοῦντα μεθ ἡ
cū ſm miam suā. Et vt fiat
μῶν κατὰ τὸ ἔλεον αὐτοῦ. Καὶ ἡνυέσθαι
pax in diebꝰ nris in israel per
εἰρήνην ἐν ἡμέραις ἡμῶν ἐν ἰσραὴλ κατὰ
dies seculi. vt cū fide faciat no
τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. ἐμπιστεῦσαι μεθ
biscū miam ei⁹: ꝛ in diebus
ἡμῶν τὸ ἔλεον αὐτ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
nris liberet nos. In duabꝰ gēti
ἡμῶν λυτρώσαθαι ἡμᾶς. Εν δυσὶν ἔθνε
bus onerosa fuit aīa mea: ꝛ ter-
σι προσώχθισεν ἡ ψυχή μου, καὶ τὸ τρί
tia nō est gēs: q̄ sedēt in mōte sa-
τον οὐκ ἔστιν ἔθνος, οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει σα
marie: ꝛ viri q̄ habitant phy
μαρείας, καὶ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες φυ
listijm: ꝛ pplis fatuꝰ q̄ habitat in si-
λιστιείμ, καὶ λαὸς μωρὸς ὁ κατοικῶν ἐν σι
cimis. Disciplinā intellectꝰ ꝛ scien
κίμοις. Παιδίαν συνέσεως καὶ ἐπιστή-
tie scripsit in libro isto iesus
μης ἐχάραξε ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ Ἰησοῦς
filius sirach hierosolymita: q̄ distilla
ὁ υἱὸς σιρὰχ ὁ ἱεροσολυμίτης, ὃς ἀνώμ
uit sapiam a corde. Beatus
βρισε σοφίαν ἀπὸ καρδίας. Μακάριος
q̄ in his versabit: ꝛ q̄ posuerit
ὃς ἐν τούτοις ἀναστραφήσεται, καὶ ὁ θεὶς
ea sup cor suū sapiēs erit.
αὐτὰ ἐπὶ καρδίαν ἑαυτοῦ σοφισθήσεται.
Si eā fecerit hec: ad oīa vale
Ἐὰν γὰρ ποιήσῃ αὐτά, πρὸς πάντα ἰσχύ-
bit: quia lux dñi vestigiū ei⁹: ꝛ
σει, ὅτι φῶς κυρίου τὸ ἴχνος αὐτοῦ, καὶ
pijs dedit sapiam. Benedi
τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν. Εὐλογη
ctus dñs in seculū: fiat: fiat.
τὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο, γένοιτο.
Oratio iesu filij sirach.
Προσευχὴ Ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ. C.51.
Onfitebor tibi dñe rex:
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε βασιλεῦ,
ꝛ laudabo te deū saluatorē meū. Cō
καὶ αἰνέσω σε θεὸν τὸν σωτῆρά μου. Ἐξο
fitebor nomini tuo: qm̄ pro-
μολογοῦμαι τῷ ὀνόματί σου, ὅτι σκεπα
cto: ꝛ adiutor factꝰ es mihi: ꝛ redemisti
στὴς καὶ βοηθὸς ἐγένου μοι. καὶ ἐλυτρώσω
corpus meū a pditione ꝛ a la
τὸ σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας καὶ ἐκ παγί
queo calumnie lingue. a labijs ope
δος διαβολῆς γλώσσης. ἀπὸ χειλέων ἐρ
rantiū mendaciū: ꝛ contra aduer-
γαζομένων ψεῦδος, καὶ ἐναντι τῶν ἀνθεστη

Tunc descendens manus suas extulit in omnē congregationē filiorū israel: dare gloriā deo a labiis suis: & in nomine ipius gl'iari. Et iterauit orationem suā: volens ostēdere virtutem dei. Et post rursum plꝰ orauit deū oīm. Qui magna fecit in oī terra: qui auxit dies nros a vētre matris nre: & fecit nobiscū ſm suā misericordiā: det nobis iocū ditatem cordis: & fieri pacē in diebus nostris in israel per dies sempiternos: credere israel nobiscū esse dei miam: vt liberet nos in diebus suis. Duas gentes odit anima mea: tertia autem non est gens quā oderim. Qui sedēt in mōte seyr: & philistim & stultus populus qui habitat in sychimis. Doctrinā sapientie & discipline scripsit in codice isto: iesus filius sirach hierosolymita q̄ renouauit sapientiam de corde suo. Beatꝰ qui in istis versatur bonis. Qui ponit illa in corde suo sapiens erit sēp. Si enim hec fecerit ad omnia valebit: qua lux dei vestigium eius est.

Oratio iesu filii sirach.

Capitulū quinquagesimū primū.

Onfitebor tibi dñe rex & collaudabo te deū saluatorem meum. Confitebor nomini tuo: quoniā adiutor et protector factus es mihi: & liberasti corpus meum a perditione: a laqueo lingue inique: & a labiis operantium mendaciū: & in conspectu astantiū factus es mihi adiutor. Et liberasti me secundū multitudinē misericordie nominis tui a rugientibus preparatis ad escam de manibus querentiū animam meam: & de portis tribulationū que circundederunt me: a pressura flā me q̄ circūdedit me: & in medio ignis non sum estuatus. De altitudine ventris inferi: & a lingua coinquinata: & a verbo mendacii: a rege iniquo: & a lingua iniusta. Laudabit vsq; ad mortē anima mea dominum: et vita mea appropinquās erat in inferno deorsum. Circūdederunt me vndiq;: & nō erat qui adiuuaret. Respiciens erā ad adiutorium hominum & non erat. Memoratus sum misericordie tue domine: & cooperationis tue que a seculo sunt: quoniam eruis sustinentes te domine & liberas eos de manibꝰ gentiū. Exaltasti super terrā habitationem meā: & pro morte defluente deprecatus sum. Inuocaui dominum patrem dñi mei: vt non derelinquat me in die tribulationis mee: & in tempore superborū sine adiutorio. Laudabo nomen tuum assidue: & collaudabo illud in cōfessione: & exaudita est oratio mea. Et liberasti me de perditione: & eruisti me de tempore iniquo. Propterea cōfitebor et laudē dicā tibi: & benedicā nomini dñi. Cū adhuc iunior fuꝫ priusq; oberrarē: quesiui sapientiam palā in oratione mea. Ante tēpus postulabā pro illa: & vsq; in nouissimis inquiram eam: & florebit tāq; precox vua. Letatum est cor meū in ea: ābulauit pes meus iter rectū: in iuuētute mea inuestigabā eā.

sarios meos: factꝰ es adiutor: ꝛ redemisti
κότων μοι, ἐθνῶν βοηθός, καὶ ἐλυτρώσω
me ſm multitudinē mīe nomi-
με κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐλέους σου ὀνόμα
nis tui: a rugitibꝰ paratis ad escā
τός σου, ἐκ βρυγμῶν ἑτοίμων εἰς βρῶ-
De manu querentiū aīam meā:
μα. Ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχήν μου,
de multis tribulationibꝰ q̄s habui: a suffoca-
ἐκ πλειόνων θλίψεων ὧν ἔσχον, ἀπὸ πνιγ-
tiōe flāme in circuitu. De medio ignis
μοῦ πυρὸς κυκλόθεν. Ἐκ μέσου πυρὸς
nō sum estuatꝰ: ꝛ de ꝓfunditate vētris ꝛ
οὐκ ἐξέκαυσα, καὶ ἐκ βάθους κοιλίας καὶ
a lingua inmunda ꝛ a verbo
ἀπὸ γλώσσης ἀκαθάρτου καὶ ἐκ λόγου
mēdacij regi calūnia a lingua
ψευδοῦς βασιλεῖ διαβολὴ ἐκ γλώσσης
iniusta. appropinquāuit vsq; ad mortē aīa mea:
ἀδίκου. ἤγγισεν ἕως θανάτου ἡ ψυχή μου,
ꝛ vita mea erat ꝓpe iferni infimū.
καὶ ἡ ζωή μου ἦν ἐγγὺς ᾅδου κατωτάτω.
Circūdederūt me undiq;: ꝛ nō erat aditus:
Περιέσχον με πάντοθεν, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
inspiciebā ad subsidiū hoim. ꝛ
ἐνέβλεπον εἰς ἀντίληψιν ἀνθρώπων καὶ
nō erat. ꝛ memoratꝰ sū mīe tue dñe:
οὐκ ἦν. καὶ ἐμνήσθην τοῦ ἐλέους σου κύριε,
ꝛ opationis hui⁹ a seculo. Quī
καὶ τῆς ἐργασίας ταύτης ἀπ' αἰῶνος. Ὅτι
eruis sustinētes: ꝛ liberas eos
ἐξαιρῇ τοὺς ὑπομένοντας, καὶ σώζεις ἀυ-
de manu inimicoꝝ. ꝛ exaltasti ab
τοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν· καὶ ἀνύψωσα ἀπὸ
ira supplicationē meā: a pro morte
ὀργῆς ἱκετείαν μου, καὶ ὑπὲρ θανάτου
liberationē rogaui. Et inuocaui do
ῥύσεως ἐδεήθην. Καὶ ἐπεκαλεσάμην κύ
minū patrē dñi mei vt nō derelin-
ριον πατέρα κυρίου μου μὴ ἐγκαταλι-
quat me in die tribulatiōis: in tēpo
πεῖν με ἐν ἡμέρα θλίψεως, ἐν καιρῷ
re superboꝝ destitutionis. Laudabo
ὑπερηφάνων ἀβοηθησίας. Αἰνέσω
nomē tuū assidue ꝛ collaudabo
τὸ ὄνομά σου ἐνδελεχῶς καὶ ὑμνήσω
te in cōfessione: ꝛ exaudita est
σε ἐν ἐξομολογήσει, καὶ εἰσηκούσθη ἡ
oratio mea: liberasti enī nos de per
δέησίς μου, ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐξ ἀ-
ditionē: ꝛ eruisti me de tēpore
πωλείας, καὶ ἐξείλου με ἐκ καιροῦ
iniquo. ꝛ Propterea cōfitebor ꝛ
πονηροῦ. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι καὶ
laudabo te: ꝛ bñdicā nomini tuo
αἰνέσω σε, καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου
dñe. Adhuc exīs iunior anteq̄ erra
κύριε. Ἔτι ὢν νεώτερος πρὶν πλανη
rē ipe: quesiui sapiam palā in
θῆναί με, ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν
oratione mea. Ante tēplū orabā pro
προσευχῇ μου. Ἐναντι ναοῦ ἠξίουν περὶ
illa: ꝛ vsq; in nouissimū exquirā eā.
αὐτῆς, καὶ ἕως ἐσχάτου ἐκζητήσω αὐ-
ex flore tāq; matureſcētis vue.
τήν. ἐξ ἄνθους ὡς πεπαζούσης σα-
letatū est cor meū in ea.
φυλῆς. εὐφράνθη ἡ καρδία μου ἐν αὐτῇ.
ambulauit pes meus in rectitudine: a iuuē
ἐπέβη ὀρθοῦς μου ἐν εὐθύτητι, ἐκ νεό-
tute mea inuestigabā eā.
τητός μου ἴχνευον αὐτήν. ooooooo

inclinaui aurē meā modice: τ excepi: ἔκλινα τὸ οὖς μου ὀλίγον, καὶ ἐδεξάμην, τ multā inueni mihi ſapientiā. καὶ πολλὴν εὗρον ἐμαυτῷ παιδείαν. Profect⁹ fact⁹ eſt mihi in ea: dāti Προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ, τῷ δόντι mihi ſapiam: dabo potētiā. cogitaui τί μοι σοφίαν, δώσω δύναμιν. διενοήθην eiꝰ vt facerē illā. τ emularer ταῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτήν. καὶ ζηλῶσαι τὸ bonū: τ nō cōfundar. colluctata ἀγαθόν, καὶ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ. διαμεμάχη eſt aīa mea in illa: τ in factio τοι ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ποιή ne famis diligētiā adhibui. manꝰ σει λιμοῦ διακρηβωσάμην. τὰς χεῖράς meas extēdi ad altitudinē: τ igno μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος, καὶ τὰ ἀγνο rantias eiꝰ itellexi. Etiam meā ήματα αὐτῆς ἐπενόησα. Τὴν ψυχήν μου direxi ad illā: τ in purgatione κατεύθυνα εἰς αὐτήν, καὶ ἐν καθαρισμῷ inueni eā. Cor poſſedi cū εὗρον αὐτήν. Καρδίαν ἐκτησάμην μετ' ipa ab initio: ꝓpterea nō dere αὐτῆς ἀπαρχῆς, διαπορῶ οὐ μὴ ἐγκα liquar: τ cor meū cōturbatū ē ταλειφθῶ, καὶ ἡ καρδία μου ἐταράχθη querēdo illā. Propterea poſſedi ζητῆσαι αὐτήν. Διαπορῶ ἐκτησάμην bonā poſſeſſionē. dedit dñs linguā ἀγαθὸν κτῆμα. ἔδωκε κύριος γλῶσσαν mercedē meā: τ in ipa laudabo eū. μισθόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτόν. appropiquate ad me indocti: τ habita ἐγγίσατέ μοι ἀπαίδευτοι, καὶ αὐλίσθη

Inclinaui modice aurem meā: et excepi illam. Multū inueni in meipſo ſapiē tiam: et multum profeci in ea. Danti mi hi ſapientiam: dabo gloriam. Conſilia tus ſum enim vt facerem illam. Zelat⁹ ſum bonum: & non confundar. Collu ctata eſt anima mea in illa: & in factiōdo eam confirmatus ſum. Manus meas extendi in altum: & in ſapientia eius lu xit anima mea: et ignorantias meas il luminauit. Animam meā direxi ad illam: & in agnitione inueni eam. Poſſe di cuī ipa cor ab initio: propter hoc nō derelinquar. Venter meus conturbat⁹ eſt querendo illā: propterea bonā poſ ſidebo poſſeſſionem. Dedit enim mihi dominus linguam mercedem meam: & in ipſa laudabo eum. Appropiate ad me indocti: & cōgregate vos in domū diſcipline. Quid adhuc retardatis: & quid dicitis in his? Anime veſtre ſitiūt vehementer. Aperui os meum et locu tus ſum. Comparate vobis ſine argēto ſapientiam: & collum veſtrum ſubiicite iugo eius: & ſuſcipiat anima veſtra diſci plinam. In proximo eſt enim inuenire eam. Videte oculis veſtris: quia modi cum laboraui: & inueni mihi multa rē quiem. Aſſumite diſciplinam in multo numero argenti: & copioſum aurū poſ ſidete in ea. Letetur anima veſtra in mi ſericordia eius: & non cōfundemini in laude eius. Operamini opus veſtrum ante tempus: & dabit vobis mercedem veſtram in tempore ſuo.

Explicit liber Eccleſiaſticus.

te in domo diſcipline. Cur tardatis τε ἐν οἴκῳ παιδείας. Διότι ὑστερεῖτε aut qđ dicitis in his: τ aīe ἢ τί λέγετε ἐν τούτοις, καὶ αἱ ψυχαὶ veſtre ſitiūt vehemēter. Aperui os ὑμῶν διψῶσι σφόδρα. Ηνοιξα τὸ στόμα meū: τ locut⁹ ſum: cōparate vobis μου, καὶ ἐλάλησα, κτήσασθε ἑαυτοῖς ſine pecunia. Colli vīm ſuppo ἄνευ ἀργυρίου. Τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπό nite ſub iugo: τ ſuſcipiat aīa θετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ vīa diſciplinā: in proximo ē inuenire eā: ὑμῶν παιδείαν, ἐγγύς ἐστιν εὑρεῖν αὐ videte in oculis vīis ꝺa labo τήν, ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ἐκο rauī: τ inueni mihi multā re πίασα, καὶ εὗρον ἐμαυτῷ πολλὴν ἀνά quiē. Participate diſciplinā in mul πausιν. Μεταχετε παιδείας ἐν πολ to nūero argenti: τ multū au λῷ ἀριθμῷ ἀργυρίου, καὶ πολὺν χρυ rum poſſidete in ea. letet aniꝰ σὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ. ἐυφρανθείη ἡ ψυ ma vīa in mia eius: τ ne χὴ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ erubeſcatis in laude eiꝰ. Opera αἰσχυνθείητε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ. Ἐργά mini opus vīm ātē tp̄s: τ σασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ dabit mercedē vīam in tp̄e ſuo. δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτ.

Finis ſapientie ieſu filij ſirach.
Τέλος τῆς σοφίας ἰησοῦ τ σιράχ.

Que in hoc volumine cōtinentur hec ſunt. Eſdras. Neemias. Tobias. Iudith. Heſter. Iob. Pſalteriū. Prouerbia. Eccleſiaſtes. Cantica. Sapientia. Eccleſiaſticus.

Regiſtrum huius voluminis.

aaa. bbb. ccc. ddd. eee. Aaa. Bbb. Ccc. Ddd. Eee. Fff. Ggg. Hhh. Iii. a. b. c. d. e. f. g. h. i. l2. l. m. n. o. p. A. B. C. D. E. F.
Omnes ſunt terni: preter eee. Ccc. Iii. l2. F. qui ſunt duerni: et p. qui eſt quaternus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Esdre primus.

Ca.1.c.τοῦ p τὸ· ca.1.d.χεφόρη p χεφόροι.ca.3.a.ἐπ' αὐτὸ p ἐπ' αὐτῶ.ca.5.c.ἠρώτησαιθη p ἠρωτήσαιθη.ca.7.d.αυραιου p ὐραιου. & νέμημα pro νόμισμα.ca.10.a.ἠυλαίθη pro ἠυλίθη.

Neemias.

Capi.4.c.ἐπισρέψαιθη pro ἐπεσρέψαιθη.ca.13.b.ἐνετηλάμην pro ἐνετειλάμην.ca.13.c.βιβηλῶναι pro βεβηλῶσαι.ca.13.d.προτοθυτήμασι pro πρωτοθυτήμασι.

Tobias.

Capi.3.ἐ pro ὃς.ca.5.θυήμασι pro θυτήμασι.ca.6.τίγρην pro τίγριν.

Iudith.

Capi.1.ἱερουσουλήμ pro ἱερουσαλήμ.ca.5.πληθύθησαν pro ἐπληθύθησαν.ca.11.μᾶς pro ἡμᾶς.& ῥύματα pro ῥήματα.ca.16.ὑπαρχοτα pro ὑπάρχοντα.

Esther.

Ca.1.c.ὀργίθη pro ὠργίθη.ca.4.a.ἰδιωτικῶς pro ἰδιωτικός.ca.4.b.ἐπαγγίλειαν pro ἐπαγγελίαν.ca.8.b.ὑμῖν pro ὑμῖν.ca.11.a.ἑρμηνευκέναι pro ἑρμηνευκέναι.ca.16.c.πρὸς χρησαμθοι pro προχρησάμθοι.

Iob.

Ca.1.d.διόντων pro διόντων.ca.18.d.ἀπώλοιτο pro ἀπόλοιτο.ca.42.c ἐπίγαθη pro ἐπήγαγεν.

Psalterium.

Psalmo.6.ἰλαίους pro ἐλέους.ps.9.ἀγαλλιασώμεθα pro ἀγαλλιασόμεθα.ps.19.ἀγαλλιασώμεθα pro ἀγαλλιασίμεθα.ps.22.οδήγησει pro ὡδήγησεν.ps.27.ἐργαζομιθων pro ἐργαζομένων.& ἀνέθαλεν pro ἀνέθαλεν.ps.36.ἁμερτωλὸς pro ἁμαρτωλὸς.ps.43.ὁλαλάγμασι pro ἰλασμοῖς.ps.94.ἡμῶν p ἡμῶν.ps.98.ἐγίου pro ἐθίου.ps.106.ὠδυίνης pro ὠδίνης.ps.117.ἀγαλιάσεως pro ἀγαλλιάσεως.ps.118.ἀποίσησι pro ἀπωίσησον.ps.134.θυσαυρῶν p θησαυρῶν.ps.138.σκοτηδήσεταί pro σκοτιδήσεταί.

Prouerbia.

Ca.13.d.ἀυτοῦ pro αὐτοῦ.ca.15.a.παιδίαν pro παιδείαν.ca.20.a.μίθη p μέθη.ca.21.c.θισαυρὸς pro θησαυρὸς.ca.25.c.ὁδὸς pro ὁδοὺς.ca.29.b.ὐυκ p οὐχ.ca.30.b.πειθοὶς p πειθοῖς.& ἐιεμπίμπλησαν p ἐνεπίμπλησαν.

Cantica canticorū.

Ca.2.a.ἐκαθσα pro ἐκάθισα.ca.7.d.σοιι pro σοι.ca.8.b.σφραγῖδα pro σφραγῖδα.

Sapientia.

Cca.4.c.θυίων pro γονέων.ca.5.b.κυμενόμθον pro κυμαινόμενοι.ca.6.a.ὑπηρέται p ὑπηρέται.ca.7.a.ἧσα p ἧκα.ca.8.a.ἐργάζθαι p ἐργάζεται.ca.16.c.σύμβουλοι p σύμβολον.& τοιούτω p τούτω.

Ecclesiasticus.

Ca.29.a.ἐνόμησαν p ἐνόμισαν.ca.30.b.ἀνιδιος p ἀνεπιδιος.ca.33.b.ἐτάιυσαν pro ἐτάπυσαν.ca.17.a.ἐπιξένωσι pro ἐπεξέιωσι.

Errores translationis latine interlinearis.

Esdre primus.

Ca.2.c.filii pro filii.ca.3.c.edificarent pro edificabāt.ca.5.a.iesue pro iosue.ca.6.c.cū pro cū.

Neemias.

Ca.3.c.sue pro sua.ca.3.e.consūmationē pro consumationē.ca.8.a.ligneū pro ligneū.ca.10.a.fratres pro fratres.

Iudith.

Capi.1.a.nineue pro niniue.ca.10.consūmationē pro cōsumationē.

Esther.

Capi.1.a.carpasinis p carbasinis.ca.3.a.prior incedebat p prior sedebat.ca.4.a.consūmatū p cousumatū.& ciuitas p ciuitatis.ca.4.b.pmissit p promisit.ca.9.a.contingit p contigit.ca.11.a.interpretasse p interpretatū esse.ca.16.b.consūmata pro consumata.

Iob.

Ca.1.b.diadolo p diabolo.ca.1.c.captiuas eas p captiuos eos.ca.4.c. repererint pro reppererint. ca.7.b. et pro at. ca.10.c. impossibilis p impossibile.ca.12.a.secutatio pro scrutatio.ca.27.b.nō pro nū. ca.30 b.extinctū pro extincta.ca.31.d.ieuge pro euge.ca.38.a. longā p longe.ca.41.c.cōmouebit pro cōmouebitur.

Psalteriū.

Psalm9.17.ipoluta pro impolluta.ps.28.preparantis pro preparans

Esdras.

Cap.5.b. שָׁבֵי pro שָׁבִי

Cap.8.g. מְרַמוֹת pro מְרֵמוֹת

Neemias.

Cap.7.a. וְאַמַר pro וְאָמַר

Cap.8.c.in margine. בָּנָה pro בָּנָה

Cap.11.a. וּמַעֲשַׂיָה pro וּמַעֲשִׂיָה

Cap.13.b. שְׁלֶמְיָה pro שְׁלֶמְיָה

Et in eodē.b.in marginie. רָאָה pro רָאָח

Hester.

Cap.4.b.in margine. צִיָּה pro צִיָּה

Cap.8.c.in margine. נָשָׁה pro נָשָׁה

Et in eodem.d. וְשִׁמְחָה pro וְשִׂמְחָה

Cap.9.b. בְּכָל pro בְּכָל

Et in eodem.b. חָרְנוּ pro חָרְנוּ

Iob.

Cap.1.d. וַיָּנַע pro וַיָּנַע

Cap.3.a. יְחַד pro יְחַד

Cap.9.b.in margine שׁוּב pro שׁוּב

Et in eodem,d.in margine. פָּנָה pro פָּנָה

Cap.13.d. וְתַחְשְׁבֵנִי pro וְתַחְשְׁבֵנִי

Cap.20.c. בְּמִלּוֹאת pro בְּמִלּוֹאת

Cap.27.d.in mar. שָׁפַק pro שָׁפַק

Cap.30.d.in margine. הָיָה pro הָיָה

Cap.31.c.in margine. לָבַשׁ pro לָבַשׁ

Cap.33.b.in margine. דְּבָר pro דְּבָר

Cap.36.c.in margine. נָטָה pro נָטָה

Cap.38.b. יְצָוֵם pro יְצָוֵם

Psalterium.

ps.10. לַמָּה pro לָמָּה

Ps.19. דְּבָרִים pro דְּבָרִים

Ps.21. שָׂכָם pro שָׂכָם

Ps.22.in margine רָאָה pro רָאָת

Ps.25. בַּדַּרְךָ pro בַּדַּרְךָ

Ps.28.in margine עָשָׂה pro עָשָׂת

Ps.30. חַסִידָיו pro חֲסִידָיו

Ps.31. לְדָוִד pro לְדָוִד

Ps.35. אִיְבַי pro אֹיְבַי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ps.xxxvi.in margine. שָׂנַב pro שָׁנַב

Ps.xxxvii. פָּתְחוּ pro פָּתְחוּ

Ps.44. בְּקַשְׁתִי pro בְּקַשְׁתִי

Ps.47. אֱלֹהִים pro אֱלֹהִים

Ps.50. וְיִקְרָא pro וְיִקְרָא

Ps.72.in margine. עָשַׁק pro עָשַׁק

Et in eodem in margine. יֶשַׁע pro יֶשַׁע

Ps.114. מֵעָם pro מֵעַם

Ps.115. חַסְדֶּךָ pro חַסְדֶּךָ

Ps.119.i littera yod. עֵדְתֶיךָ pro עֵדְתֶיךָ

Et in eo.in littera caph. שָׁקֶר pro שָׁקֶר

Et in eo.in littera qph inqbusdā lib. קְרָאתִיךָ pro קְרָאתִיךָ

Ps.139. שַׁחַר pro שַׁחַר

Ps.141 לְהִתְעוֹלֵל pro לְהִתְעוֹלֵל

Et in eo. בְּמַנְעַמֵּיהֶם pro בְּמַנְעַמֵּיהֶם

Ps.144. בְּנְטוּעִים pro בְּנְטוּעִים

Ps.146. עֹשֶׂה pro עֹשֶׂה

Prouerbiorum.

Cap̄.15.in margine. מָאַם pro מָאַם

Cap̄.18.in margine. עָנָה pro עָנָה

Cap̄.24.b. יֵדָע pro יֵדָע

Et in eodem.c. עִם pro עִם

Cap̄.25.c. רָבָה pro רָבָה

Et in eodem.c. תְּשָׁבָר pro תְּשָׁבָר

Cap̄.26.b.in margine. עָשֶׂה pro עָשֶׂה

Cap̄.29.d. עָבְדוֹ pro עָבְדוֹ

Cap̄.xxx.c.in margine. שָׂבַע pro שָׂבַע

Ecclesiastes.

Cap̄.2.c. הַמַּעֲשֶׂה pro הַמַּעֲשֶׂה

Cap̄.9.b.in margine. חָסַר pro חָסַד

Canticum.

Cap̄.6.d. הַנַּחַל pro הַנַּחַל

Cap̄.8.d. הִיא pro הִיא

p̄s.34.eius pro eo.p̄s.41.sonus ꝑ soni.p̄s.51.emigrabit ꝑ emigrare faciet.p̄s.71.hoibus pro hoib9.p̄s.59.dotrinā pro doctrinā.p̄s.64. mare pro mari.p̄s.76.absidet pro absindet.p̄s.77.cognouims pro cognouimus.p̄s.88.auertis pro auerteris.p̄s.109.axaltabit ꝑ exaltabit.p̄s.117.est ꝑ es.p̄s.122.obundantibus pro abundantib9.p̄s.134. renges ꝑ reges.p̄s.135.redimit ꝑ redemit.p̄s.149.facit ꝑ fecit.& exaultationes ꝑ exaltationes. Prouerbia.

Ca.1.d.at ꝑ et.ca.4.b.relinqant ꝑ relinquant.ca.5.c.tui ꝑ tibi.& tuā ꝑ tuus.ca.12.d.erum ꝑ eorum.ca.21.c.confiderant ꝑ confisi fuerant. ca.26.d.ipsi ꝑ isti. Ecclesiastes.

Ca.1.b.anon ꝑ non.ca.2.d.qui ꝑ cui.ca.3.d.vnum ꝑ vnus.ca.7.a.eorum ꝑ eius.ca.8.a.eius ꝑ sapientis.ca.9.b.sun ꝑ sunt.

Cantica canticorum.

Ca.5.a.mele ꝑ melle.ca.8.a.sugentē ꝑ suggentē.

Sapientia.

Ca.7.d.futur ꝑ futura.ca.9.a.assistrice ꝑ assestricem.ca.10.b.tutauit ꝑ tutata est.& ne ꝑ sine.ca.12.d.deripti ꝑ decepti.ca.13.a.creaturaris ꝑ creaturis.ca.17.b.precipitarum ꝑ precipitatarum.ca.19.a.premisiissent ꝑ premisissent.ca.19.b.obliuiuionem ꝑ obliuionem.& mare ꝑ mari.& anti ꝑ autem. Ecclesiasticus.

Ca.1.a.sup fluit est.ca.17.c.relique ꝑ relinque.ca.18.d.inuident pro inuidebunt.ca.19.b.dificil pro dificili.ca.25.a.bi.pro sibi.ca.25.d. prebeat pro imperet.ca.34.c.intetlectus inlellectus.ca.36.b.enarrētur pro enarrent.& habeat pro habeant.ca.44.a.nati pro facti.ca. 45.a.scum pro eum.& purpuro pro purpura.ca.50.c.comiter pro communiter.& vicꝫ ꝑ vbicꝫ.ca.51.a.a pro et.

Errores translationis Beati hieronymi.

Esdre primus.

Ca.8.a.numerari pro numerati.ca.10.b.tranmigrationis ꝑ trasmigrationis. Neemias.

Ca.12.c.laudatiū pro laudantiū.ca.13.c.aperitēt pro aperirent.

Iudith.

Ca.6.supiā pro supbiā.ca.12.eiu pro eius.

Esther.

In prologo.hieronynimi pro hieronymi.ca.1.a.fortissimis pro fortissimis.ca.2.a.madocheus pro mardocheus.ca.3.a.ragis pro regis. ca.3.d.vniuesas pro vniuersas.ca.6.d.indutun ꝑ indutū.ca.9.a.igitur pro igitur.ca.9.b.iudeis ꝑ iudei.& inimico ꝑ inimicos.ca.11.a.interpretatā ꝑ interpretatum. Iob.

C.20.d.ducedo pro.dulcedo.

Prouerbia.

Ca.7.b.cīnamomo ꝑ cinamomo.ca.8.c.terra ꝑ terrā.ca.18.c.repōdent pro respondent. Ecclesiastes.

Ca.2.b.labore pro laborē.& conuertisit pro connertissent.& fecerā pro fecerāt.ca.9.a.cueniat pro eueniant.ca.11.a.ne nō ꝑ necnō.

Sapientia.

Ca.8.b.āmirabilis pro admirabilis.ca.19.b.replepleret ꝑ repleret.

Ecclesiasticus.

Ca.3.b.fcrutati pro scrutati.ca.23.c.carni pro carnis.ca.30.a.ssiduat pro assiduat.ca.36.c.ciuitatis pro cinitatis.ca.38.d.im pro in.

Finis tertie partis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca